

Christian Holsten.

6. 1/11 - 1815.

# Dansk-Latinsk Ordbog,

eller

## det Latinske Lexicons

### Tredie Deel,

som

indeholder de brugeligste danske Ord og Talemaader, med deres latinske Navne og Oversættelser.

Ved

M. Jacob Baden

Prof. Eloqventiæ ved Kiøbenhavns Universitet.

Kiøbenhavn, 1810.

Trykt hos P. D. Kiøpping.

# Fortale.

Jeg haaber, Publikum skal ikke fortryde paa, at denne Danske Deel af mit latinske Lexicon leveres et fuldt Aar sildigere, end jeg havde lovet. Den er ved dette Ophold bleven desto fuldstændigere. Min Hensigt var, som jeg i Fortalen til den første Deel forklarede, at indskrænke mig til de danske og latinske Ord, som findes i den latinske Deel, og i Henseende til Talemaaderne at henvise til denne. Men da jeg begyndte at bringe de i denne Hensigt opsatte Artikler i Orden, fandt jeg, at Rummet kunde formedelst den tætte Tryk og valgte Format taale nogen større Udførlighed, og satte derfor ikke allene flere Ord til, men udfyldte ogsaa de vigtigste Artikler med flere Talemaader.

Alligevel maa ingen vente nogen Fuldstændighed, enten i Henseende til de latinske Gloser og Talemaader, eller i Henseende til de danske Ord. En fuldstændig dansk Ordbog lader sig ikke vel forbinde med en latinsk, naar denne skal indrettes efter den Studerende Ungdoms Tarv, som er mere tient med ægte latinske Ord af de bedste Skribentere, end med de i sildigere Tider af Ned opfundne latinskdannede Ord, eller med vidtløftige latinske Omskrivelser, som ikke altid kunne giøre Tingen forstaaelig. Jeg har i dette Stykke maattet holde mig til v. Aphelens danske Deel af hans tydske Lexicon, den fuldstændigste Samling af Ord, jeg kiendte, hvilken saa ufuldstændig den er i Forhold til den store Rigdom, som ved nyere Skrifter efter v. Aphelens Tid er indført i Sproget, dog alligevel altid fortiener at nævnes med Agtelse, i Betragtning af, at den er den første i sit Slags, og maa have kostet Forfatteren usigelig Møie. Men det er gierne de flittigste Skribenters Skiebne, at, naar sildigere Hænder faae fat paa deres Arbeide og give det, som er det letteste, mere Udførlighed eller Politur, glemmes de første ufuldkomne Udkast, uden hvilke dog hine prægtige Bygninger aldrig skulle været til: fastigia eminent, fundamenta latent. Jeg i det mindste regner mig det ikke til nogen

For-

Fortieneste, at have foreget v. Aphelens Samling med flere Ord, ligesom jeg skulde have giort den endnu langt fuldstændigere, dersom jeg kunde givet mig Tid til de dertil fornødne Extracter af danske Skrifter. Men de Unge trængte heiligen til et dansk-latinsk Lexicon, og den latinske Deel var dem ikkun halv brugbar, saalænge de savnede den danske; et betydeligt Forskud havde jeg giort til Værkets Trykning, hvis Byrder jeg maatte ønske snart at faae lettede: altsaa forbandt mig baade fælles og egen Fordeel at ile.

I Henseende til den latinske Oversættelse af de danske Ord og Talemaader har jeg ingen Samvittighed giort mig af at betiene mig af andres Flid. Og hvem vil fortænke mig det? Hvormegen Tid skulde ikke være medgaaet, og hvorlænge dette Arbeide forsinket, dersom jeg vilde affecteret at finde hver en latinsk Glose og Talemaade selv, naar jeg vidste hvor jeg kunde tage den hos andre. Saa vanskeligt maatte det ikke have været mig; men naar jeg nu tilsidst ikke havde giort det bedre end mine Forgiængere, og maaskee ofte slettere, hvem skulde da takket mig for min Møie? Denne Affectation overlader jeg gierne til dem, som ellers ikke have Leilighed at vise Lærdom og Kundskab, og derfor heller ville giøre noget slettere selv, end bruge

det Bedre af andres. Overalt bør Hensigten ved et Arbeide, som dette, ikke være, at indlægge sig Ære, men at skaffe Nytte; og gior mit Arbeide det, som jeg haaber, saa maa Æren gierne være Andres. Den utrættelige tydske Skolemand M. Benjamin Hederich, hvis Fortienester Tydskland nu over sine nyere pædagogiske Marktskrigere glemmer, har giort det lettere for Andre at skrive tydsk-latinske Lexica. Hans Flid have Scheller og Bauer (for ikkun at nævne de nyeste) betient sig af; hvorfor skulde det da ikke være mig tilladt igien at betiene mig af disses? I Besynderlighed har Rector Bauers ypperlige tydsk-latinske Lexicon, et Værk som lader Schellers og Andres langt tilbage, været min fornemste Fører. Kun i et Stykke har jeg troet ikke at kunne følge ham. Som en Mand, der foruden philologisk ogsaa skal have god theologisk Kundskab, har han giort sig megen Møie med at oversætte de hebraiserende tydske Talemaader af Luthers Bibeloversættelse paa god Latin. Men da saadanne Oversættelsers Rigtighed beroer paa Stedernes rigtige Fortolkning i Originalen, som ofte er meget uvis, saa har jeg troet, at dette Arbeide burde overlades til dem, hvis Sag det er at fortolke det nye Testament; ligesom jeg holder for, at Skoleungdommen ganske burde forskaanes med det nye Testaments

staments Læsning i Originalen, og den derved vundne Tid anvendes til at giøre den bekiendt med desto flere grædske Prosanskribenter. Men dette Forslag har jeg allerede for 25 Aar siden forgiæves giort i Fortalen til min liden grædske Grammatik, og man vil blive ved forgiæves at giøre det, saalænge de Geistlige skulle have Eeneret til at sørge for Litteraturens Tarv. Langt fra, at jeg vil have dem udelukte fra denne Omsorg; de ere dens naturlige Værger formedelst den uadskillelige Forbindelse, hvori Theologiens grundige Studium staaer med den gamle Litteratur. Men denne frie og liberale Tænkemaade, som med lige Deeltagelse overskuer al Kundskab, som ingen Forskiel vil see imellem Kirkens og Statens Bedste (de fleste Skoleforordningers Skibolet); denne Tænkemaade, siger jeg, som de gamle Skribenter ere saa skikkede til at danne, men som de Geistlige sielden ere meget bevaagne; ogsaa for den maa sørges.

At jeg forresten har brugt Bauer og andre saaledes, at jeg altid har erindret, det var et dansk-latinsk Lexicon jeg skrev; at jeg har valgt de danske Talemaader saaledes, som de kunde være best skikkede til at vise Forskielligheden i Modersmaalets og det latinske Sprogs Vendinger og til at indprente Ungdommen denne Forskiellighed, dette behøver jeg ikke

at forsikre, da det vilde være en utilgivelig Skiødesløshed, om jeg ikke havde giort det.

Et Arbeide af Natur som dette, der tillige medtager nogle Aars Tid, kan ikke fortsættes og udføres efter en ganske lige Plan. Man bliver i Arbeidets Fremgang Uleiligheder vaer, som man ikke tænkte paa i Begyndelsen, eller opdager Fordele, hvorved Arbeidet kan lettes uden Tab for dem som skulle bruge det. Hvad Under, at man, saavidt man kan, sørger at afværge de første og at betiene sig af de sidste? Men det forstaaer sig, disse Forandringer bør ikkun beroe paa Smaating, og ikke foraarsage Brugerne for stor Uleilighed. Saaledes havde det vel været bedre, om jeg fra Førstningen havde ordnet de danske Gierningsord efter Infinitivet, som v. Aphelen har giort. Jeg skulde derved have undgaaet nogen Forvirring i Ordenes alphabetiske Stilling, hvilken man nu hist og her vil opdage. Men da en Extract af de danske Ord, som findes i mit latinske Lexicon, har lagt Grunden til dette danske, og skulde endogsaa, efter den først lagte Plan, have udgiort dette allene, og de danske Verba i den latinske Deel vare anførte i præs. indic; saa maatte jeg for min egen Beqvemmeligheds Skyld beholde denne Indretning, endog efterat jeg havde fattet det Forsæt at udvide Planen.

nen. Det samme var Aarsag i, at jeg ogsaa i de første Artikler anførte de latinske verba i præs. indic. og ikke i infin; men siden efter har jeg forandret dette, og anført de latinske verba i præs. indic. Dette merkes nart, og kan end ikke forvolde de første Begyndere nogen Vanskelighed.

Retskrivningen i danske Ord har jeg, som man kunde vente, ikke været ubekymret om (*). Alligevel har



*) Jeg maa vel ved denne Leilighed giøre min Undskyldning for Recensenten i de nyeste Kiøbenhavne Efterretninger om lærde Sager No. 14 fra d. A., at jeg har skrevet Stedfader, Stedmoder, Stedbarn 2c., da han dog har befalet, at man fra Datum af skulde skrive Stivsøn, Stivfader 2c. og for alting, ikke Sted mere! For det første maae jeg sige ham, at disse Artikle vare aftrykte, førend jeg kiendte denne Lov, og en Lov pleier dog ikke at forbinde, førend den er bekiendtgiort. Dernæst, om jeg ogsaa havde kiendt den, tvivler jeg paa, jeg havde fulgt den 1) fordi Etymologien ikke er Grund nok for Retskrivningen, men meget andet maa tages med i Betragtning, og fornemmelig Sprogbrugen. Kunde de Etymologien ene afgiøre for Stivbarn, Stivsøn 2c.: hvorfor har man da ikke antaget denne Lov for længe siden? Man har jo længe vidst, at denne Skrivningsmaade kom overeens med den almindelige Mands Udtale; Junius har jo for længe siden sagt os i sit Etymologicum, at Stiv, Stiuf bemerkede i det allemanniske og angelsaxiske Sprog

har jeg ogsaa heri maattet opofre ere Fordele, for ikke at tabe større. Da jeg gte meest v. Aphelens Orden, kan det vel være et, at jeg af Frygt for at springe et Ord forbi, , især i Ord af uvis Orthographie, holdet mig til s, tvertimod mine egne orthographiske Regler. eg holdt det dog altid for en ringere Feil, at e f. Ex. et Ord med æ for med e, eller med iæ, hvor i efter mine Tanker bør udelades, end man skulde savne Ord, som jeg for denne Omhyggighheds Skyld havde glemt at tage med. Og den i kiender de Van-

Sprog skilt ved (orbatus); og hre har bestyrket det i sit Glossarium. Hvor da nu først „ikke Sted, mere!" 2) fordi d Stiuf er i den Bemærkelse af skilt ved g ske tabt i vort Sprog; det kan altsaa ikke bie til at giøre Begrebet af de Ord, det sættes ran, lettere at fatte. Jeg skulde ogsaa næsten oe, at man ikke har sagt andet end Stivbarn d e. Barn som er berøvet sin Fader; thi i Stedfar, Stedmoder, Stedsøn, Steddatter udtrykkes aabenbare Forholdet imellem en levende Fader eller Moder, og en levende Søn eller Datter; er skikker sig altsaa ikke Bemærkelsen af skilt ed, men her er Sted i alle Henseender bedre il at lette Begrebet. Jeg vilde derfor, at vi lode Sted blive i disse Ord, hvor det ved den bedste Brug er autoriseret, og brugte Stivbarn for Væisenbarn, for hvilket Begreb vi dog intet danskt Ord have, men maa behielpe os med det tydske.

Vanskeligheder, en Ordbogskriver har at drages med, veed, at man ste ikke har Valget, uden imellem Feil. — De desse Figurer Æ og Ø har jeg anviist deres Plads sidst i Alphabetet, som dem tilkommer; denne Plads have de ogsaa beholdt i de Ord, hvor disse Figurer fulgte umiddelbar efter Hovedbogstavet, som Bae, Lære, Sætte, finder man efter By, Ly, Sy derimod i andre Ord, hvor et andet Bogstav kom imellem, har jeg maattet blive ved den sædvanlige Orden, for ikke, naar jeg rykkede dem ud af samme, at bringe mine Ordtropper i en Forvirring, som kunde forvolde, at en Deel af dem tog Flugten. At rette denne Feil, faaer jeg overlade til et nyt Oplag, i Fald jeg oplever det; hvis ikke, da til en Eftermand, som dog ogsaa maa have noget at giøre bedre.

Til Slutning bør jeg advare de unge Studerende, at de ikke sætte sig i Hovedet, at kunne blive gode Latinere ved dette, eller et andet latinsk Lexicons endog fittigste Brug. Denne Færdighed erholdes ikke ved andet Middel, end ved at læse gode latinske Skrifter, og at læse dem, efter Qvinctilians Raad, pæne ad scribendi sollicitudinem. Men den fornemste Nytte, de skulle have af saadant et Arbeide, bestaaer deri, at, naar de have nogen Læs-

ning

ning i Skrifter, men endnu ikke saa egen Øvelse i Sproget, at de bedste d. e. de for enhver Materie og paa ethvert Sted meest passende Udtryk, strax vil tilfalde dem, (og dette Vanheld kan undertiden møde de meest øvede) de da her kunne finde en Samling af Ord og Talemaader, og deriblant vælge dem, som deres egen ved gode Skrifters Læsning dannede Smag tilsiger dem at være de rigtige. Den som ikke har bragt det saavidt, at han nogenlunde kan dømme derom, vil jeg aldrig raade at betiene sig af et latinsk Lexicon, uden under en Lærers Veiledning.

Kiøbenhavn i Junii Maaned 1788.

---

# A.

**Aa**, amnis. — en liden Aa, en Bæk, amniculus. — som opholder sig ved Aaer, amnicola *poët.* — som avles i Aaer, amnigenus *poët.* — som ligger imellem to Aaer, interamnus, a, um.

**Aaben**, 1) løs, vibet (som Jorden) cariosus. — (som en Fodsteen) pumicosus. 2) tynd, viidt imellem hver (som Træer, Selde, Garn ꝛc.) rarus. 3) gabende, hians. — er aaben, gaber, hio. 4) viid, aabenstaaende, patulus, propatulus, patens. 5) frie, apertus; patens. — staaer aaben for, pateo. 6) ikke forseiglet; apertus; non obsignatus; non clausus. 7) brudt, resignatus; apertus; solutus. 8) ledig, vacuus. 9) aabet Hoved, ingenium promtum. 10) aabet Liv, alvus laxa.

**Aabenbar**, vitterlig, clarus; manifestus; apertus; deprehensus; conspicuus; confessus, professus; in confesso; in medio. — det er aab., patet, *imperson.* — bliver aab., pateo; appareo; intelligor; cognoscor; dispalesco. See tydelig, klar.

**Aabenbare it. aabenbart**, *adv.*, 1) manifeste (sto); palam, propalam; aperte; in medio. 2) frit, aabenbarligen, patenter. 3) uden Modsigelse, facile (gierne ved *superlativi*).

**Aabenbarelse**, patefactio; proditio; significatio; demonstratio; indicium; detectio (*Tertull.*); revelatio (*id.*) — Guds Aab., adventus dei; deus visus, oblatus, conspectus. — Christi Aabenbarelsesfest, Hellig Tre Kongers Dag, epiphania, *æ.*

**Aabenbarer**, recludo; nudo; aperio, adaperio; patefacio; manifesto; prodo; detego; revelo (*Tertull.*). — noget for En; tilkiendegiver, significo; edoceo. — for Folk, vulgo; palam facio; profero in medium. — som Gud, moneo; subjicio; suggero. — mig for En, indico me alicui. — mit Navn, edo; profiteor. — En som aabenbarer, proditor (trix); detector, revelator (*Tertull.*)

**Aabenbares**, kommer for en Dag, patefio, patesco (*poët.*); innotesco; cognoscor; vulgor; palam fio; percrebesco; emano in vulgus.

Aabenbaring, 1) guddommelig, monitus divinus; oraculum dei; significatio coeleſtis. 2) den hellige Skrift, libri divini; oracula dei; res divinitus ſignificatæ; doctrina, ratio, formula, divinitus propoſita, patefacta, edita, divina, coeleſtis; revelatio divina (*Tertull.*) 3) Johannis Aab. apocalypſis.

Aabenhed, Tyndhed, raritas, raritudo.

Aabenhiertig, it. aabenhiertet, ſimplex; apertus; ingenuus.

Aabenhiertigen, *adv.* ſimpliciter; aperte; ingenue.

Aabenhiertighed, ſimplicitas, ingenuitas.

Aabenlydt, *adv.* publice; coram omnibus; omnibus audientibus.

Aabenmund, ſee Sladderhank.

Aabner, 1) lukker op, recludo; aperio, adaperio. — runden om, circumaperio. — det ſom er lukket med Laas, reſero. — det ſom er forſeiglet, reſigno. 2) blotter, nudo, denudo; detego, retego. 3) aabenbarer, pando; aperio; detego, retego. 4) giør løs, ſolvo, diſſolvo. 5) aabner mig, gaber, griner, hio, dehiſco; renideo.

Aabning, 1) Opladelſe, apertio. — ved Dørens A., apertis foribus. — ved Brevets A., fractis literis. 2) Hul, apertura; foramen; hiatus. 3) Jordens, efter Jordſkiælv, chaſma; crater, cratera; hiatus (terræ). 4) Indſnit, inciſio, inciſus, inciſura. — giør A., incido, p. l. 5) aabet Liv, reſolutio alvi, ventris; dejectio alvi, it. *abſol.* dejectio. — befordre A., dejicere alvum, it. *abſol.* dejicere.

Aaboe, Aabygger, accola, amnis.

Aabred, ripa amnis.

Aabryne, Aabrysoot, ſee Iverſyge, Skinſyge.

Aadſel, død Krop, cadaver. — ſom er af A., cadaverinus.

Aag, Halskobbel, jugum. — ſom drager i Aag med, jugalis.

Aager, ſpænder i Aag, jugo (are); jugó jungo, ſubdo. — a. ſammen, conjugo. — a. af, disjungo (boves).

Aager, ubillig Rente, foenus iniquum.

Aagerkarl, Aagrer, iniquus foenerator.

Aagren, foeneratio iniqua, injuſta.

Aagrer, driver Aager, foenus iniquum exerceo; pecuniam foenore iniquo exerceo, occupo. — a. ſammen, ſamler ved Aager, iniquo foenore opes corrado. — a. med mit Pund, virtutem meam exerceo; dotes ingenii (naturæ) in rem meam converto.

Aagtiſt, Reeb ell. Rem, ſom Aaget bindes paa med, ſubjugium; ſubjuge lorum.

Aah! *interj.* (naar man er keed af noget), ohe!

Aal, anguilla.

Aalegaard, Aalekiſte, lacus anguillarius; excipula (anguillarum).

Aaleqvabbe (Fiſk) muſtela.

Aaleſtang, Fiſkegaffel, fuſcina.

Aand, 1) ſom ikke er Krop, dæmon, dæmonium; vita (*poët.*); ſpiritus (*eccleſ.*) 2) Nemme, Geiſt, ſpiritus; ingenium (*Martial.*). — Bemærkelſes-, Opfindelſes-Aand, vis, virtus, ſollertia, ſagacitas, acumen notandi, inveniendi, videndi. — en ſkiøn Aand, qui eleganter movetur; qui pulcras rerum imagines & mente concipit & oratione effingit; qui apte ad movendum & delectandum dicit ac ſcribit. — en ſtærk Aand (*eſprit fort*), qui ſuperſtitione mentem liberavit; qui, quod vanum eſt in opinionibus hominum de rebus divinis, videt (certe videre ſe putat). 3) Aanden i et Monarkie, i en Republik &c. ingenium, ratio, ſenſus, mores, ſtudia faventium regno, libertati. — Aanden, Væſenet af et Monarkie, af en Republik, vis dominationis regiæ, civitatis liberæ; leges, mores, inſtituta, quibus vivitur in regno, in civitate libera. — Trældoms A., Frieheds A. &c. Forfølgelſes A. &c. amor, ſtudium ſervitutis, libertatis, perſequendi &c. 4) guddommelig Indſkydelſe, impetus divinus; numen. See Indſkydelſe. 5) den hellig Aand, ſpiritus

ritus sanctus (*eccles.*); afflator (*Tertull.*) 6) Skytsaand, dæmon, dæmonium; genius. 7) Livsaand, Livsgeist, liquor vitalis; spiritus vitalis.

Aande, 1) Aandedræt, anima; spiritus, spiratio, respiratio, respiramen. — drage A. animam (spiritum) ducere; halitum (spiritum) recipere; reciprocare animam; spirare, respirare, — haardt, besværligen, anhelare. — ligge i sidste Aandedræt, animam agere. — uden Aandedræt, irrespirabilis (*Tertull.*). 2) Damp, Luft, spiramen, spiritus, adspiratio; halitus, exhalatio, anhelitus. — stærk, virus.

Aandedrag, Aandedræt, see Aande.

Aandeklemmelse, interceptus, oppressus spiritus.

Aandeklemt, qui ægre animam ducit; cui spiritus interceptus est.

Aandelig, 1) incorporeus; corporis expers. 2) geistlig, spiritualis, spiritalis (*eccles.*)

Aandeligen, spiritualiter, spiritaliter (*eccles.*)

Aandeløs, exanimis; exsangvis.

Aandeløshed, deliquium animi.

Aanden, Blæsen, adflatus.

Aandepibe, Luftrøret i Halsen, arteria aspera; respirationis meatus; animæ iter.

Aandepust, halitus oris; anhelitus.

Aandepusten, anhelans; difficulter respirans.

Aandepustenhed, difficultas respirationis.

Aander, 1) drager Aande; see Aande. 2) giver Damp fra mig, halo, exhalo. — aander paa, adhalo, inhalo.

Aanderiig, geistriig, ingeniosus; erectus; excitatus. — især om gudelige Vers og Taler, ardens (vigens) pio sensu; fructuosus; utilis; plenus bono sensu.

Aanderiighed, ingenium, sensus poëticus. — i gudelige Skrifter, pius sensus.

Aar, annus; annuus orbis; annuum tempus, spatium; anni spatium. — et Aar gammel, unius anni, og (meest om Dyr) anniculus. — 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 Aar, biennium, triennium, quadriennium, quinquennium, sexennium, septennium, octennium, novennium, decennium. — 2 Aar gammel, bimulus; 3, 4, 5 ꝛc. Aar gammel, trimus, quadrimus, quinquennis, sexennis, septennis, octennis, novennis, decennis; eller; trium, quatuor &c. annorum; eller: tres, quatuor &c. annos natus. — 20, 30 ꝛc. Aar gammel, vicenarius, tricenarius, quadragenarius, quinquagenarius, sexagenarius, septuagenarius, octogenarius, nonagenarius. — hvert 4de, 6te, 12te Aar, quarto, sexto, duodecimo quoque anno. — Aar ud, Aar ind, singulis omnibus annis.

Aarbog, Krønike, annalis, og brugeligere *plur.* annales, *ium*; chronica, orum, *n. pl.*; liber chronicus; fasti, orum, *m. pl.*

Aarbogskriver, Annalist, chronographus.

Aare, Aareblad, palma, palmula; remus; tonsa, og oftere *pl.* tonsæ, *arum*

Aare, 1) i det dyriske Legeme; it. Metalgang i Jorden, it. i Steen, Træe ꝛc. vena, venula. — fuld af Aarer, venosus. 2) Puls-aare, arteria. 3) tyk, opsvulmet Aare, varix *m.* — som Aarerne ere store paa, varicosus. 4) Aarer i Træe, pectines; stamina.

Aaredrag, impulsus remorum; remigatio. — et kort A. adducti remi.

Aarelanden, venæ sectio; sangvinis detractio, missio. — paa Pulsaaren, arteriotomia.

Aarelader, venam incido, ferio, percutio. — lade sig aarelade, sangvinem mittere.

Aares, tiltager i Aar, annis, ætate cresco; augeor, provehor ætate.

Aareskib, navis actuaria. — som har to Aarestifter, biremis, - tre Aarest. triremis, - fire Aarest. quadriremis, - fem, quinqueremis, - ti, decemremis, - elleve, undeciremis.

Aareſkifte, vices remigum; novum remigium.
Aaretold, Aarepind, paxillus remorum; ſcalmus.
Aarfeſt, feſtum anniverſarium, ſolemne.
Aarhundrede, ætas; ſeculum.—ſom ſkeer hvert A. ſecularis.
Aarig, ſom er af dette Aar, hornus, hornotinus.
Aaring, annus; anni tempeſtas. — dyre Aaringer, annonæ gravitas, caritas, difficultas; annona gravis, cara, arctior &c. — lette Aaringer, annonæ vilitas.
Aarker, valeo; poſſum.
Aarle, primo mane; ante lucem.
Aarlig, annuus, annalis, anniverſarius.
Aarligen, hvert Aar, quotannis; in ſingulos annos; anno vertente.
Aarløn, Aarpenge, annuum ſtipendium, it. *abſol.* annuum og *pl.* annua.
Aarling, anniculus (om Qvæg).
Aarſag, 1) Grund, cauſa; ratio.—liden, cauſula. — ſom indeholder en A. cauſalis.—anfører noget ſom A. cauſor. — der er Aarſag til, eſt quod. — uden Aarſag, temere. — af hvad Aarſag? quare? qua de cauſa? — af den Aarſag, at, ideo, ea propter, ea gratia, quod, quia &c. — det er Aarſagen, hoc illud eſt. 2) Stifter, Opfinder, auctor; parens. 3) Skyld, culpa; vitium.
Aarſager, ſee foraarſager.
Aarstal, annus; epocha; æra.
Aartuſende, millenarium (mille annorum) ſpatium.
Aarvaagen, flittig, vigilans. — er aarvaagen, paſſer flittig paa, vigilo, advigilo, evigilo, invigilo; ſee flittig.
Aarvaagenhed, Omſorg, vigilia, vigilantia. — med A. vigilanter, vigilate (*Gell.*); ſee Flid, Omhyggelighed.
Aaſyn, Øine, conſpectus. — i alles A. in conſpectu omnium; coram omnibus; omnibus inſpectantibus; ſee Anſigt.

Abbed, antiſtes; abbas (*atis*); conventui monachorum præpoſitus.
Abbedie, Abbeddom, abbatia; monaſterium.
Abbedinde, Abbediſſe, abbatiſſa; antiſtita.
Abc, Abcbog, libellus elementarius.
Abcbarn, puer elementarius, alphabetarius; it. *abſol.* elementàrius; ſyllabarius.
Abe, Abekat, ſimia, ſimius; pithecium. — liden, ſimiolus.
Abenæſe, naſus ſimus; nares reſimæ. — ſom har en A. homo ſimus; ſilo (*onis*), it. ſilus.
Aberie, Abeſpil; ſee Narrerie.
Aber, ſee giækker, driller. — aber efter, ſee efteraber.
Ablat, ſee Oblat.
Aborre (Fiſk) perca.
Aborterer, farer ilde, aborto; abortum facio, patior; ejicio partum, it. *abſol.* ejicio.
Abrod, (Urt) abrotonum (us).
Abrodviin, abrotonites (*æ* 1, og *itidis* 3).
Academie, academia; literarum univerſitas.
Accent, 1) Udtale, tonus; voculatio; accentus. 2) Toneholdstegn, apex (*m.*); accentus.
Accentuerer, accentu noto.
Accentuation, accentus; notatio per accentum.
Acciſe, ſee Told.
Accommodation, Haarets, capillatura, capillitium.
Accommodør, Haarſkærer, ſtructor capillaturæ.
Accompagnement, ſuccentus.
Accompagnerer, ſynger eller ſpiller med, ſuccino.
Accompagnerende, ſuccentivus.
Accord, Forening, pactum, pactio, pactus; conditio.
Accorderer, 1) forenes om, paciſcor, depaciſcor. 2) i Muſiken, concinere; congruere. — ikke accordere, diſcrepare; diſſonum eſſe. 3) ſee tilſtaaer.
Accorderet, aftalet pactus.
Accurat, Accurateſſe, ſee nøiagtig, Nøiagtighed.
Ach, ſee Ak.

Act, 1) Forhandling, constitutio; negotium. 2) Optog i et Skuespil, actus. 3) i en Proces, literæ, tabulæ forenses. 4) høitidelig, see Høitidelighed.
Acter, Brevstaber, tabulæ. — offentlige, literæ publicæ; acta *plur. n.*
Actie, tessera; sors; syngrapha.
Actiehandel, sortes; negotium tesserarium.
Actor, see Sagsøger.
Actør, Skuespiller, actor; comoedus; histrio; cantor; ludio, ludius; scenicus, — som spiller i *togata*, togatarius, i Tragoedie, tragoedus. — som hører til Actor, histrionicus, histrionalis, histricus. — en Actørs Profession, histrionia, histrionica.
Ad, 1) imod, versus. 2) langs ad, juxta. 3) igiennem, per; in. — 4) opad, ned ad, see op, ned.
Adel, 1) adelig Herkomst, nobilitas; imagines; genus nobile; generosa stirps. 2) adelige Personer, nobilitas, nobiles. — unge, juvenes.
Adelsmand, af Adel, nobilis.
Adelstand, nobilitas; dignitas equestris.
Adfærd, vita; mores; ratio.
Adgang, Vei til, aditus; aggressio; janua; fenestra. — til Fyrsterne, admissio, admissus.
Adkomst, see Rettighed.
Adler, 1) giør adel, nobilitatem do; inter nobiles, equites recipio. 2) forædler, ophøier, illustro; decoro; extollo.
Adlyder, 1) obedio; ausculto (med *dativ.*); adspicio; dicto audiens sum. 2) lemper mig efter, morigeror; morem gero; pareo; obsequor; obtempero. See føier.
Administrerer, see forvalter.
Admiral, præfectus classis; præpositus (navibus.)
Admiralspost, præfectura classis.
Admiralskib, navis prætoria.
Admiralitet, 1) collegium rei navalis, maritimæ. 2) locus, curia, conventus ducum rei navalis.
Adskillelig, separabilis; dissipabilis; dividuus.
Adskillelse, 1) Fraskillelse, Afsondring, disparatio, separatio; dissociatio; diremtio; disjunctio, sejunctio; distractio; divortium. 2) Adsplitten, direptus. 3) Delelse, Deles Udsættelse fra hverandre, discretio; distinctio, distinctus; divisio, divisura. 4) i Talen, interpunctio, interpunctum. 5) Borgernes i Partier, secessio. 6) Forskiel, discrimen; distinctio, distinctus.
Adskiller, 1) skiller fra hinanden, discerno, discrimino; disparo, separo; sepono. 2) afdeler, distingvo; divido; dispungo, interpungo. 3) adsplitter, opløser, diripio; dissocio; dissipo; dirimo; distraho; divello; dijungo ell disjungo; distineo; disunio (*Arnob.*). 4) giør Forskiel paa; kiender. dignosco, internosco. 5) sætter Skiel imellem, distermino.
Adskilles, skilles fra hinanden, discedere.
Adskillelsesgave, discretio, discrimen.
Adskillig, forskiellig, varius; diversus. — meget a. pervarius. — giør a., giør Forandring i, — vario. — er a. vario (*intrans.*). See forskiellig.
Adskillighed, mange Slags, varietas. See Forskiellighed.
Adskilt, 1) hver for sig, diversus. 2) noget fra, retractus, *adv.* retracte. See ligger fra.
Adskilligen, paa forskiellig Maade, diverse; varie.
Adsplitter, bringer i Uorden, dissipo; differo; disjicio. — som en Krigshær, perrumpo. See splitter ad, fløver.
Adspørger, see spørger om.
Adspredelse 1), Udspredelse, dissipatio; disjectio; fusio, diffusio. 2) Sindets: a) Vederqvægelse, refectio, relaxatio animi. b) Forvildelse, incogitantia; perturbatio animi. 3) Ting som adsprede; Distraction, avocamentum; interpellatio.

Adſpreder, 1) udſpreder, fundo, diffundo; diſtraho. 2) a. Sindet: a) af Uagtſomhed, avoco; averto; occupo; interpello; diſtringo. b) ſom Vederqvægelſe, relaxo, exſolvo (animum).
Adſpredt, i Sinet, diſtrictus; ſupinus; aliud agens. — være a. diſtineri.
Adſpredt, *adv.* palatim; paſſim; diffuſe.
Adſtadig, ærbar, modeſtus; pudicus; probus.
Adſtadighed, Ærbarhed, modeſtia; pudor; probitas.
Advarer, paaminder, moneo, admoneo, commoneo, commonefacio; hortor, cohortor. — forud, præmoneo. — uformærkt, ſubmoneo.
Advarer, en, monitor, admonitor.
Advarſel, E indring, monitus, monitum, admonitio, admonitum, commonitio. — forud, præmonitum, præmonitio. — ſom hører til A. monitorius.
Advocat, Sagfører, orator; actor cauſarum; patronus. — falſk, ſom holder med begge Parter, prævaricator.
Advocerer, gaaer i Rette, cauſas ago; in foro verſor; oro cauſam it cauſas.
Af, a, ab, de, e, ex.
Afarbeider, 1) betaler med Arbeide, pecuniam mutuo datam opera præſtita ſolvo. 2) hører op at arbeide, opus ad finem perduco; ceſſo.
Afbedelſe, Afbeden, deprecatio; ſatisfactio; deteſtatio.
Afbeder, deprecor; ſatisfacio; deteſtor.
Afbeſtiller ſee afſiger.
Afbetaler, 1) betaler paa, partem debiti ſolvo; penſionibus ſolvo. 2) betale ganſke, diſſolvere (æs alienum); expedire aliquem; expedire nomina & exſolvere.
Afbetaling, 1) ſolutio; penſio. 2) explicata ſolutio.
Afbetiening, ſee Brug.
Afbeller, trygler mig til, emendico.
Afbeviſer, godtgiør; ſee beviſer.
Afbigt, ſee Afbedelſe.
Afbilder, 1) danner, effingo; delineo; formo. 2) foreſtiller ell. beſkriver levende, imitor; exprimo.
Afbildning, Efterlignelſe, imitatio; delineatio; effigies; imago.
Afbildet, giort i Efterlignelſe af, iconicus.
Afbinder, 1) Tømmerværket i en Bygning, coagmento; compingo; committo; contigno. 2) Kornet i Neger, colligo.
Afbinding, Tømmerbinding, contignatio; coagmentum, coagmentatio; commiſſura.
Afblader, tager unyttige Blade af (Viinſtokken) pampino.
Afblomſtrer, ſee blomſtrer.
Afbrudt, 1) ſteil, brad, abruptus, præruptus; præfractus — *adv.* prærupte. 2) *adv.* kort, uden Indgang, abrupte.
Afbryder, abrumpo; defringo. — fra Stammen, deplanto, explanto. — ſom Blomſter, Frugter, decerpo. — ſom en Tale, Beraadſlagning ꝛc. incido, præcido. — en Bygning, deſtruo; diruo; demolior.
Afbræk, ſee Skade, Forliis.
Afbud, retractatio. — ſende A. mittere renuntiatum, f. E numos, ne veniant &c. at man ikke vil have Pengene, at de ikke ſkal komme.
Afbøder, 1) afparerer, declino, excipio (ictum, impetum). 2) bøder for; betaler, pio, expio.
Afbøier, ſee bøier af.
Afbøielſe, Afvigelſe, declinatio; deflexio.
Afcirkler, 1) afpaſſer med Cirkel, circino, rotundo. 2) afpaſſer nøiagtigen, demetior, dimetior; ad amuſſim definio (conſtituo, deſcribo).
Afdækker, tager Dækketøiet af Bordet, ſtragula (inſtrata) menſæ tollo; nudo menſam.
Afdamper, trækker Dampen af, vaporo, evaporo. — ſom Dyden (Kraften) er dampet af; fordærvet, vapidus.
Afdampning, Dampen, vaporatio, evaporatio.

Afdeler, dispertio, dispertior; dispungo, interpungo; describo; distribuo. See deler.
Afdeling, 1) Inddeling, descriptio; distributio. — i en Bog, pars; tomus; sectio. — i et Huus, membrum. 2) Part, segmentum.
Afdeelt, 1) skillet imellem, intercinctus; disclusus; demensus, dimensus. 2) *adv.* hver for sig, distribute.
Afdrag, 1) Betaling, pensio. 2) Afkortning, diminutio; detractio.
Afdrager, detraho; deduco; abstraho; aufero. See drager, trækker.
Affældig, svag, caducus; fluxus. See svag.
Affældighed, see Svaghed.
Affærdiger, 1) gier klar, absolvo, dissolvo (hominem, negotium). 2) affender i et Ærinde, lego, ablego, allego (are); mitto.
Affærdigelse, Affendelse, legatio, allegatio; missio.
Affald, 1) Afløb (Vandets), defluxus (aquæ). 2) af Træer, eller hvad som gaaer til Spilde ved raae Materiers Forarbeidelse, quisquiliæ *plur.* 3) et Steds; Skraadning, declivitas. 4) see Frafald.
Affalder, see falder af.
Affarvet, 1) coloratus, versicolor; pictus; varius. 2) non certi & quasi legitimi coloris.
Affect, 1) Sindslidelse, affectio; perturbatio; cupiditas. — som ikke lader sig regiere af sine Affecter, imperturbatus. 2) i Tale, Skrift ꝛc. vis; vehementia; vigor; impetus; ardor; studium &c.
Affectation, 1) utidig Lyst til at vise sig, ambitus, ambitio; pompa; species; scena. 2) utidig Tragten efter, affectatio. 3) i Stiil og Tale, putida elegantia; argutiæ; puerilitas. — uden A. simpliciter.
Affecteret, 1) konstig, ikke naturlig, arcessitus; affectatus. 2) især i Stiil og Tale, putidus, putidiusculus, putidulus; mollis; fractus, *adv.* putide. 3) i Miner og Lader, vultuosus. 4) indrettet til Pralerie, ambitiosus.
Affectfuld, vehemens; ardens; incitatus, concitatus; *adv.* ardenter; concitate; vehementer; cum vi, impetu.
Affløder, tager Floden af, florem (lactis) demere.
Afformer, 1) sætter Form og Skik paa, formo; fingo. 2) giør Model til noget, typum operis alicujus duco. 3) see afbilder.
Affyren (en Kanons) explosio (tormenti).
Affyrer, explodo (tormentum).
Afføding, see Yngel.
Afførelse (Klædernes) despoliatio.
Afføren, excretio; ejectio. — ved Clysteer, clysmus.
Afførende, rensende, catharticus; ventrifugus, ventrifluus. *Cæl. Aur.*
Affører, see purgerer, it. afklæder, it. bortfører.
Afgaaer, 1) tager afsted (til Lands eller Vands, til Hest eller Fods) abeo; discedo. See gaaer af, bort. Brevet, Pakken gaaer af, mittitur. — Farven gaaer af, evanescit, fugit. 2) ved Døden; døer, decedere vitâ, de, e vita, ogsaa *absol.* decedere. 3) formindskes, decedere; minui. 4) finder Kiøbere, venditur; emtores invenit.
Afgang, 1) Afreise, abitus; discessus; profectio. — ved Døden, obitus; decessus, excessus; mors. 2) Formindskelse, decessio; deminutio. 3) hvad som afgaaer ved Afpresning, Afrensning ꝛc. retrimentum, ved Filen, Høvlen ꝛc. ramentum; intertrimentum. 4) af Varer, som sælges, facilis & frequens venditio.
Afgierder, see afslukker.
Afgift, 1) det en Ting giver af sig, proventus; reditus. 2) Skat, vectigal. 3) som betales i visse Terminer, pensio, pensiuncula.
Afgiør, 1) bringer i Stand, transigo; decido. 2) beslutter, statuo, constituo. — noget med En, compono; paciscor. 3) skiller ad (ved Lov og Ret, ved Vaaben eller Lodkastning ꝛc.) cerno, decerno. 4) afgiør Trætter, seco reseco (lites). See giør af.

Afgiørelse, 1) Sagers ved Fordrag, transactio; decisio. 2) Udredelse, expeditio.
Afgiørende, 1) deciderende (som et Slag) decretorius; decertatorius. 2) som gior Ende paa en Proces, peremtorius *Ict.*
Afgiort, v. 3, certus.
Afgiørelsespuncten, crisis; discrimen.
Afgiver, 1) giver fra mig, do, reddo. 2) betaler Afgift, vectigal solvo.
Afgrøde, al Slags Jordens, som kan tiene til Føde, frugis (*genit. f.*)
Afgrund, dybt Svælg, barathrum; vorago.
Afgud, Afgudsbillede, idolum.
Afgudsdyrkelse, idololatria. — som hører til A. idololatricus.
Afgud dyrker, idololatra.
Afgudstempel, idoleum, idolium.
Afgunst, afgunstig, see Ugunst, ugunstig.
Afhænder, skiller mig ved, alieno, abalieno; mancipo ell. mancupo; cedo; diminuo (*Ict.*). — skriftligen, transcribo.
Afhændelse, alienatio, abalienatio; mancupato, mancupatus; diminutio, (*Ict.*); transcriptio.
Afhængende, afhængig, 1) subjectus; parens; obnoxius. 2) beroende paa, pendens ab re aliqua; suspensum, positum in re aliqua.
Afhænger, 1) er undergiven, pareo; obnoxius sum. 2) beroer paa, pendeo, dependeo.
Afhængighed, officium; conditio obnoxia.
Afhandler, 1) afgior, see afgiør. 2) forklarer, differo, differto. — ordentlig og omstændelig edissero; pertracto.
Afhandling, 1) Undersøgelse, tractatio, pertractatio. 2) Skrift, commentatio; liber.
Afhasper, kommer Garnet af Tenen paa Haspen fila devolvo, deglomero.
Afhaspen, filorum deglomeratio.
Afhenter, see henter.
Afhentelse — maa gives med *verbum.*
Afhielper, 1) hielper af med, levo, sublevo, (inopiam &c.) 2) raader Bod paa, medeor, occurro (malo, difficultati &c.). See hielper.
Afhører, (Vidner, for Retten,) audio, interrogo (testes).
Afhørelse, Vidners, interrogatio (testium).
Afhøster, afhuager, demeto.
Afholden, som ikke nyder, eller nyder sparsomt, abstinens, continens; abstemius; temperans, temperatus.
Afholdenhed, at man holder Maade i Lyster og Begierligheder, temperantia; abstinentia, continentia. — med A. abstinenter, continenter.
Afholder, 1) see holder fra. 2) afholder mig, barer mig, tempero; abstineo.
Afholdt, see elsket.
Afkald, apocha captæ cretionis.
Afkalder, kalder af fra, avoco, devoco, sevoco.
Afkapper, see hugger af, beskærer.
Afkappen, Træers, i Toppen, decacuminatio; rundt omkring, circumcisura.
Afkaster, 1) dejicio; excutio; detrecto. 2) bryder af, f. E. et Huus, demolior, en Broe, interscindo, rescindo, rumpo, abrumpo, dejicio (pontem). 3) giver af mig; indbringer, reddo (fructum).—en Ting, som kaster meget af sig, res lucrosa, fructuosa, lauta.
Afkiøber, 1) see kiøber. 2) kiøber mig fri for, redimo.
Afklæder, tager Klæderne af, depono vestes; exuor; spolio, despolio (me, alium) vestibus; detraho vestes alicui; devestio (aliquem); nudo.
Afklarer, renser fra Bærmen, colo, excolo, percolo; defæco.
Afklarerer, see afbetaler, it. afførdiger.
Afkoger, 1) koger færdig, it. formindsker ved Kogning, decoquo. 2) Viin eller Most, saa den bliver tyk, defruto.
Afkogning, decoctio, decoctus, decoctura.

Afkom, Børn, Stamme, suboles ell soboles; proles; progenies; genitura; sangvis. See Ynqel.
Afkorter, 1) gior kortere, abscido; curto, decurto; reseco, subseco. 2) afknapper, formindsker, circumcido; deminuo, imminuo. 3) afbryder, f.E. en Tale, Beraadslagning ꝛc. præcido, incido.
Afkortning, Afkappelse, abscisio, præcisura; deminutio, imminutio.
Afkriger, gior Ende paa Krigen, debello.
Afkrog, Vraae, angulus.
Afkyser, see afskrækker.
Afladelse, gives med *verbum.* — uden A. sine fine.
Aflader, 1) lader af fra, desisto, absisto; cesso. 2) et Brev, do, mitto. 3) Vandet; afleder, emitto, educo. 4) afløsser, deonero, exonero.
Aflægger, som Klæder ꝛc. pono, depono; exuo. — a. Prøve, do (edo) specimen. — a. Regning, rationem reddo. — a Vidnesbyrd, edo, reddo; dico. — a. En med en Foræring, en Tieneste, tribuo (alicui aliquid); confero (aliquid in aliquem); afficio (aliquem re aliqua).
Aflægger, en, af Viinstokke og andre Træer, resex; custos; præsidiarius, subsidiarius (palmes). — af Viinranker, candosoccus.
Aflægs, gammel, forgiemt, exoletus, obsoletus. — af Aar, confectus annis.
Aflæser, see oplæser.
Aflang, oblongus.
Aflangrund, oval, cylindraceus.
Afleden, Udleden, derivatio, erivatio.
Afleder, derivo; averto; alio flecto. — a. Vandet, aquam deduco. — a. et Ord, noto; originem vocabuli aperio.
Afledning, derivatio. — et Ords, notatio; etymologia.
Afliver, vitâ privo. — sig selv, manum sibi inferre. See dræber.
Afløb, defluxus (aquæ).
Afløber, som Vandet, decurrere; defluere.
Afløser, 1) (paa Vagten) permuto vices stationum; in stationem succedo. a. En i et Embede, i en Forretning, subeo in locum alicujus, it. subeo alicui. 2) lader afløse, mittere alicui successorem; submittere, f. E. integros fatigatis, lade de Trætte afløse ved friske Tropper.
Afløsning, bør gives med *verbum.*
Afløsser, deonero, exonero; onus depono.
Aflukke, sepes, septum, dissep-tum, obseptum; clausum.
Aflukker, lukker fra, discludo, secludo; dissepio, intersepio, obsepio, præsepio.
Aflukkelse, Frastillelse, septio; disclusio.
Aflyser, 1) bekiendtgior, nuntio, pronuntio, renuntio; promulgo. 2) afsiger, opsiger, abdico; renuntio. 3) hører op at lyse, splendorem amitto.
Aflysning, 1) Publication, promulgatio; renuntiatio. 2) Afsigelse, Opsigelse, abdicatio; renuntiatio.
Afmægtig, svag, defectus; invalidus. See svag.
Afmagt, 1) Svækkelse, defectio, defectus. See Svækkelse. 2) Daanelse, Besvimelse, deliquium animi; (om en Hest) syncope *Veg.* — falden i Afmagt, syncopatus *id.*
Afmaaler, afstikker, 1) metor it. meto, dimetor. 2) afdeler efter et vist Maal, metior, demetior, dimetior. 3) bestemmer, definio; determino.
Afmaalen, Afdelen, metatio; commensus, demensio, dimensio; determinatio; mensura.
Afmaler, 1) pingo, depingo; effingo. 2) beskriver, describo; deformo; vivis coloribus depingo.
Afmalning, 1) Malerie, pictura. 2) Beskrivelse, descriptio.
Afmarver, afmærgler, enervo; attenuo; emacero; solvo; conficio.
Afmatter, lasso, delasso; fatigo, defatigo; conficio; frango.

Afnøder, aftvinger, extundo; extorqueo; exprimo.
Afpæler, 1) afmærker ved Pæle, noto; definio; terminos constituo (stipitibus). 2) rammer Pæle ned, stipites defigo.
Afpælning, gives med *verbum*.
Afpakker, (en Vogn, et Lastdyr ꝛc.) exonero; levo.
Afparerer, see afbøder.
Afpasser, 1) afmaaler, demetior; determino. 2) passer nøie, attendo; intentus sum; utor articulo, opportunitate.
Afperser, afpresser, prelo exprimo; see perser.
Afpidsker, flagellis cædo, conficio.
Afpidsket, see flau.
Afpiller, see piller, skaller.
Afplukkelse, Afbrydelse, decerptio.
Afplukker, afbryder, decerpo; see plukker, bryder.
Afprædiker En noget, averto (abduco) aliquem ab opinione, a sententia aliqua. — han lader sig det ikke afprædike, obstinatus, pervicax, obfirmatus animo est; non patitur hoc sibi eripi; perstat in opinione &c.
Afpukker, convicio efflagito, extorqueo.
Afquitter, deduco, detraho (creditum).
Afraader, see fraraader.
Afregner 1), liquiderer, puto rationem cum aliquo; pario. 2) fraregner, deduco; detraho.
Afregning, 1) Liquidation, pariatio. — som giør A. pariator. 2) Fraregning, detractio; deductio — paa A. ut decedat; quod detrahatur.
Afreise, Bortreise, discessus, decessio; abitus; profectio.
Afreiser, see reiser.
Afretter, 1) underviser, formo, informo; doceo; instruo. = en Hest eller andre Dyr, fingo. — a. forud, præformo, — En som a. informator. 2) afretter hemmeligen; bestiller. struo; suborno.
Afrettet, lært til, instructus; insvefactus. 2) forstilt, fictus; compositus. 3) a. forud, præcompositus.

Afrids, Afridsning, 1) Udkast, deformatio, informatio. 2) Aftegning, ridset Copie, delineatio; forma; species.
Afridser, 1) giør Udkast, deformo, informo. 2) aftegner, delineo; describo, exscribo.
Afrunder, see afcirkler.
Afsættelig, vendibilis; quod emtores invenit.
Afsætteligbed, quod vendit rem (mercem); quod facit, ut merces vendantur.
Afsætning, 1) i en Tale, articulus, membrum (orationis); = i et Bierg, articulus montis. 2) Afsættelse, Debit, venditio.
Afsættelse, fra et Embede, munus ademtum.
Afsætter, 1) fra et Embede, movere, dejicio, expello (aliquem) munere. 2) udsælger, vendo. 3) a. et Ledemod (i Chirurgien) solvo.
Afsavn, see Mangel.
Afsegler, navem solvo; vela ventis do.
Afsender, see bortsender.
Afside, see Afkrog.
Afsides, seclusus; secretus. — gaaer a. secedo. — a. liggende Sted, secessus; secretum.
Afsiger, 1) en Dom, pronuntio sententiam, judicium, ogsaa *absol.* pronuntio, f. E. de tribunali. 2) fornægter, renuntio; abnuo. 3) afbestiller, retracto; muto (rem, consilium).
Afsagt Fiende, hostis internecinus,
Afsindig, 1) gal, amens, demens; mente captus; — og om Hunde, rabidus, rabiosus. 2) overseet, lymphatus, lymphaticus. — giør a. lympho.
Afsindighed, Galenskab, amentia, dementia; — om Dyr, rabies.
Afsindigen, daarligen, dementer; rabide.
Afskærer, afhugger, abscido, recido; deseco, reseco; puto, amputo. — a. ganske, peramputo. — a. for af, præseco. — a. Vandet, incido (aquæ venas, meatus). — a. et Chor fra den øvrige

øvrige Armee eller et Skib fra Flaaden, intercipio; interclu-do. — formener Adgang til eller Communication med, exclu-do, intercludo; obſepio; ob-ſtruo. — betager En f. E. Haabet, præcido; intercludo. — See beſkærer.
Afſkæren, Bortſkæren, reciſio; am-putatio; deſectio, exſectio, re-ſectio; detruncatio, obtrun-catio. fiendtlig, f. E. Landets, præcluſio.
Afſkaffelſe, abolitio; ſublatio. — en Lovs, abrogatio, obrogatio.
Afſkaffer, tilintetgiør, aboleo; tol-lo. — en Lov, abrogo, obrogo; defigo. Betiente, dimitto.- Heſte, Vogn ꝛc vendo.
Afſkaffes, bliver til intet, aboleo, abolefco, obſoleſco, obſolefio.
Afſkaffet, aflagt, deſitus.
Afſkaver, ſkraber af, abrado, de-rado, circumrado.
Afſkav, hvad ſom ſkrabes eller ſkræl-les af, ſegmen, præſegmen, re-ſegmen, ſegmentum.
Afſkeed, 1) Skilsmiſſe, Bortgang, abitus; diſceſſus. 2) Forlov at forlade ſin Fodeſtavn, et Em-bede, en Tieneſte, Skole ꝛc., miſſio, dimiſſio. — faae A. mitti, dimitti. — give A. di-mittere. — tage A. abire (a do-mino); relinquere (dominum); abire munere; abdicare ſe munere. 3) Skudsmaal, Pas, literæ teſtimoniales *Veg.*, li-teræ miſſoriæ. 4) Afſkeeds-Hil-ſen, ſalutatio. — gaae bort uden A. clam, nemine ſalutato, di-ſcedere. — til A., ved Afſkeden, cum diſcederet; diſcedens. 5) en Landdags eller Rigsdags Af-ſkeed, decretum; ſententia.
Afſkedigelſe, Afſkeeds Givelſe, miſſio, dimiſſio.
Afſkediger, giver Afſkeed, mitto, dimitto; miſſum facio, excuc / Toro,
Afſkeier, ſee afviger.
Afſkildrer, ſee afmaler.
Afſkræk, terror. — til A. for andre, ut alii deterreantur.
Afſkrækker, abſterreo, deterreo, proterreo.
Afſkrift, Copie, exemplum, ex-emplar.
Afſkriver, 1) udcopierer, deſcribo, exſcribo, tranſcribo. 2) paa Ens Gield, acceptum fero alicui (in tabulis, codice).
Afſkriver, en, Copiiſt, ſcriptor li-brarius; ogſaa *abſol.* librarius, librariolus.
Afſkum, Slør, Pak, colluvies; purgamenta *plur.*; quisquiliæ *plur.* — ſom et Skieldsord: pro-pudium.
Afſkye, abominatio; averſatio; deteſtatio; horror; odium; fuga. — naturlig A. for noget, receſſus ab aliqua re.
Afſkyer, har Afſkye for, abominor; deteſtor; averſor: abhorreo.
Afſkyelig, 1) abominandus, abo-minabilis; deteſtandus, dete-ſtabilis, deteſtatus; ſacer; foe-dus; teter; exſecrabilis, exſe-crandus. 2) ſom ikke fortiener at nævnes, illaudatus, illaudabilis.
Afſkyeligen, horrendum in mo-dum; tetre.
Afſkyelighed, foeditas; atroci-tas; deformitas; abomina-mentum (*Tertull.*)
Afſlaaer, 1) nægter, nego, abnego, denego. — a. ei ganſke, ſubnego, — reent ud, aldeles, pernego, — paa en uhøflig Maade, præcido; nego alicui præciſe. 2) vægrer mig ved, recuſo; repudio; averſor. 3) a. en Fiende med Magt, propulſo, repello. See ſlaaer af. detect
Afſlag, 1) Vægren, recuſatio; ne-gatio, denegatio; repudiatio. 2) naar man ſøger noget, repulſa. — faae A. repulſam ferre, acci-pere. 3) A. paa Varer, pretii deminutio, remiſſio. See Af-drag. 4) en Fiendes, repulſus.
Afſlidt, ſee ſlidt.
Afſludder, afſludſker, ſee hiad-ſker af.
Afſmag, 1) Mangel af naturlig Smag, inertia. 2) Ulyſt: have A for noget, abhorrere, alie-num eſſe a re.
Afſmagende, flau, iners; inſul-ſus. — noget a. ſubinſulſus. See ſmagløs.

Affnit, 1) hvad som hugges eller skæres af, segmen, segmentum, præsegmen, resegmen. 2) i en Bog, pars, caput. 3) i en Tale, membrum. 4) i et Vers, cæsura; sectio. 5) i Bygningskonsten, antepagmenta *plur.*

Affondrer, skiller fra, excerno, secerno; discludo; seligo; sepono; segrego. See skiller fra.

Affondret, 1) hver for sig, particulatim. 2) eenlig, segrex; see eenlig.

Affondrelse, Fraskillelse, secretio; selectio; separatio.

Affpænstig, alienatus, abalienatus. — giøre En a. alienare aliquem ab aliquo.

Afstaaer, 1) overlader, cedo, decedo, f. E. bonis, afstaae sin Boe til Creditor. — a. skriftligen, transcribo. 2) staaer fra, sætter tilside, absisto, desisto; desino.

Afstaaelse, Afhændelse, cessio.

Afstaaende, fraliggende, distans.

Afstaaes, overlades, cedit. *imperf.*

Afstand, Frastand, distantia, abstantia (*Vitruv.*); intervallum.

Afstammelse, Ordenes, etymologia; notatio, derivatio (verborum). — af en Familie, origo; natales.

Afstammer, ortum, originem duco, traho ab aliquo; ortus, oriundus sum.

Afsted: gaae, komme afsted, abire; moveri. — jeg kan ikke komme a. med Arbeidet, non succedit opus. — kommer afsted, opvækker, lacesso; moveo, commoveo; importo.

Afstikker, designo; definio (punctis). — a. en Leir, castra metæor. — a. i Kortspil, dejicio; vinco; frango; infirmo. — det stikker godt af, mire variat; mira diversitate eminet.

Afstøber, formam in ære effingo.

Afstøbning, støbt Billede, imago, effigies, ex ære, argento, sulphure &c. expressa.

Afstøver, pulverem excutio.

Afstræger, 1) lineas duco. 2) sætter Stræg ved, obelo noto.

Afstrigler, depecto; strigili defrico.

Afstrøg, Overmaal, cumulus.

Afstumper, amputo; trunco, detrunco; circumcido. — afstumpet i Enden, ecaudis.

Afsværger, sværger mig fra, abjuro, ejuro; jurejurando nego.

Aftagelse, Formindskelse, decrementum, decrescentia (*Vitruv.*) i Næring, egestas; inopia.

Aftager, formindskes, labor; decresco; langvesco; exhaurior; extenuor; senesco, consenesco. See tager af.

Aftakken, Aftakkelse, 1) dimissio; exauctoratio. 2) fra et Embede, abdicatio.

Aftakker, giver Afskeed, 1) dimitto; missionem do. — a. Soldater paa visse Vilkaar, exauctoro. 2) fra et Embede, abdico me (munere, militia); abeo, decedo munere. 3) takker af, siger Farvel, valedico.

Aftakler, et Skib, exarmo navem; navem rudente nudo.

Aftakling, navis exarmatio.

Aftale, en, pactum, pactio; conventum; stipulatio. — efter A. ex composito, ex pacto, ex compacto, de composito.

Aftaler, giør Aftale, paciscor, depaciscor; condico; convenio.

Aftalet, overlagt, compositus; stipulatus; conventus.

Aftegner, see afmaler, afridser.

Aften, Aftenstid, vesper, vesperus, vespera, vespertinum, og vespertina *plur.* — som hører til ell. skeer om Aftenen, vespertinus, vesperus. — om Aftenen, vesperi, vespere. — i Aftes, heri vesperi. — i Forgaars Aftes, pridie vesperi. — meget silde om Aftenen, pervesperi. — det bliver Aften, aftenes, vesperascit, vesperat, advesperascit, invesperascit. — lakkende imod A., vesperascens. — Hellig Aften, vigilia festi. — til Aften, vespera adventante. — ud paa Aftenen, præcipite vespera. — god Aften! salve!

Aftenbakke, Flagermuus, vespertilio *m.*

Aftensang, pomeridiana sacra (concio).

Aftenes, bliver Aften, see Aften.

Aftensmad, coena.

Aftenstierne, hesperus, hesperugo; vesper, vesperus, vesperugo; nocturnus; Venus.
Aftiener, operâ meâ compenso; operâ (opere) aliquid alicui satisfacio.
Aftinger, afprutter, licitando detraho de pretio.
Aftingning, deminutio pretii.
Aftning, Aftenstund, prima vespera; advesperascens dies.
Aftoer, aftvætter, abluo, diluo, lavo.
Aftoen, Aftvætten, ablutio, dilutio, lavatio.
Aftog, Tilbagemarsch, receptus.
Aftræder, 1) afdeler ved Fodtraad, pedibus separo; disjungo calcatu. 2) afstaaer, cedo, concedo. 3) gaaer afsides, hemmelig bort, secedo; subducc me; decedo (munere &c.) 4) drager ind til En underveis, deverto.
Aftræk, see Afgang 4.
Aftryk, 1) af en Bog, exemplum. 2) Billede, imago.
Aftrykker, en Bog, typis exscribo. — a. i Vor, it. Saften af noget, exprimo.
Aftvinger, nøder af, exprimo; extorqueo. — som nøder af, extortor.
Aftørrer, sicco, desicco.
Afvælter, amolior; devolvo.
Afvane, desvetudo. — det er kommet i A. res in desvetudinem venit.
Afvænner, vænner fra, dedoceo; desvesco, desvefacio. — a. sig, desvescere; dediscere. — a. et Barn, depellere.
Afvænnen, Fravænnen, desvetudo.
Afværger, 1) forsvarer mig imod, propulso, propello; defendo. — som afværger, propulsator; defensor. 2) a. ondt, depello; averrunco; propello, propulso. — ved Bøn, deprecor; deveneror; detestor.
Afværgen, Afvenden, propulsatio. — især ved Bøn, deprecatio; detestatio.
Afvasker, see aftoer.
Afvei, 1) afsides Vei, deverticulum. 2) som ikke er den rette Vei, devium; avia (*orum, plur.*).
Afveis, avius; devius.
Afvender, holder fra, averto; avoco; abduco.
Afvendig, see affvenstig.
Afverler med, 1) skiftes med, distingvo; vario. — a. med hinanden, vices mutare; per vices sibi succedere. — Glæde og Bedrøvelse afverle med hinanden, vices sunt doloris & gaudii. 2) følger verelviis paa, per vices accedo, succedo. See verler.
Afverling, vices; variatio; vicissitudo; alternatio. — som der er A. i, distinctus. — til en A. varietatis gratia; animi causa.
Afverlende, varius; diversus; alternus; distinctus.
Afvigelse, 1) declinatio; aberratio; digressio. — i Talen; Digression excessus; see Digression. 2) Overtrædelse, exorbitatio (*Tertull.*)
Afviger, løber ud af Veien, exorbito; aberro, deerro; devio. — i Talen, excedo; defluo.
Afviisning, see Afslag.
Afviser, non admitto; repudio.
Afæder, fortærer (om Qvæg), pascor, depasco og depascor; tondeo, attondeo.
Afædt, opædt, pastus, depastus, epastus; tonsus.
Agat, achates, *æ, m.*, cerachates, dendrachates. — Sardinisk, sardachates.
Ager, see Kiører.
Ager, Ploieland, ager — liden, et lidet Stykke Jord, agellus. — som hører til A. agrarius, agrestis. — som har mange Agre, agrosus.
Agerbrug, Agerdyrkning, aratio; agricultura, agricolatio; res rustica. — lever af A. aro; agricolor; arando quæstum facio; exerceo agros; agro colendo victum quæro; rusticus sum.
Agerdyrker, agricola, agricultor; rusticus; arator.
Agerdyrkning, see Agerbrug.
Agerhøne (Fugl) lagopus *f.*; perdix; coturnix.
Agerer (for Retten, paa Skuepladsen) ago.
Agering, Sagers for Retten, actio, actus. — paa Skuepladsen, actus.
Agerkaal (Ukrud) brassica campestris.

Agermuus, Markmuus, mus terrestris.
Agermynte (Urt) menta arvensis.
Agern, Oldennød. balanus *f.*; glans. — som bærer A; eller Olden, glandifer, glandarius.
Agerreen, sulcus; limes intersecivus (in agris).
Agio, Opgeld ved Pengevexel, collybus ell. collubus.
Agt, 1) Hu, Sind, Tanke, cogitatio; animus. 2) Forsæt, Villie, voluntas; animus. 3) Agtsomhed, Opmærksomhed, cura; animadversio; observatio. — give Agt paa, lægge Mærke til, animadvertere; observare; attendere. — giv Agt! giver Agt! hoc age! hoc agite! 4) Vaersomhed, Forsigtighed. — tage i Agt, servare; tenere; custodire, habere rationem rei; tueri; curare. — tage sig i Agt, cavere. 5) Anseelse, numerus; honor; see Anseelse.
Agter, 1) har i Sinde, cogito; volo; intendo. — agte sig et Sted hen, intendere aliquo. 2) ærer, colo; observo; suspicio; intueor. — a. høit, percolo, præcolo. 3) skatterer, holder i Priis, pendo; metior; facio (magni, parvi); pono; æstimo; puto; judico. — a. høiere, antefero, præfero; antehabeo; antepono, præpono. — a. ringere, postpono; postputo; postfero; posthabeo. 4) giver Agt paa, servo, observo. = flittig, observito. — som kan agtes og bemærkes, observabilis, = ikke, inobservabilis. 5) agter paa, seer hen til, respicio, respecto. 6) agter intet om, negligo; susque deque habeo, facio.
Agtelse for, respectus, suspectus.
Agtere; gaae til A., see forfalder.
Agtes, skattes, fieri (med *genitivis æstimandi*). agtes høiere; foretrækkes, præponderare; præponi &c. See Agter.
Agtet, i Anseelse, honoratus, honorabilis, honestus. — (om en Skribent) luculentus.
Agtpaagiver, Paapasser, observator.
Agtsom, agtpaagivende, diligens; curiosus; intentus. — *adv.* diligenter; sollicite; cum cura; observate (*Gell.*)
Agtsomhed, 1) Agtpaagivenhed, animadversio; attentio; observatio. 2) Omhyggelighed, cura; diligentia. — uden A. obiter.
Agtværdig, agtbar, existimatione dignus; pretiosus; in pretio.
Agurke, cucumis, *m.*
Agurkeland, cucumerarium.
Ah, 1) ach, ak! ah, aha! 2) ah! tie stille! au! 3) ah! Gud bedre det! ak! eheu! hei! heu! io! væ! 4) ah ja! ih ja! eja!
Aha, see der! (naar man forundrer sig over noget uventet) oho! ohoho! eheu!
Ak, see ah.
Akcent, Aktør, see Accent &c.
Akavet, præceps.
Al, 1) samtlig, omnis; cunctus (cuncti); universi. 2) heel, ganske, omnis; universus; totus. 3) enhver, quivis, quicunque; nemo non; nullus non. 4) alt, nihil non; omnia; cuncta. — giøre alt for, see i alt paa, servire, inservire. 5) med alle: a) omnino. b) semper. 6) alt i alt, in universum; omnia.
Alabaster, alabaster, *stri*, alabastrum, og alabastrus *f.*
Alansurt, Helsurt, helenium.
Alarm, see Larm.
Albue, cubitus, cubitum.
Alchymie, Guldmagerkonst, alchemia, alchimia ell. alchymia.
Aldeles, 1) ganske, penitus; plane; omnino; adeo; admodum; prorsus og prorsum. — a. ikke, neutiquam; minime; nullo modo. 2) fra Grunden af, penitus; funditus; ab stirpe; stirpitus. 3) fuldkommeligen, solide; see ganske.
Alder, Levetid, ætas. — i den A. id ætatis. spæd, ung A. ætatula. lang A. vivacitas. til Alders, ætate, annis provectus; ætate provecta, ingravescente.
Alderdom, gammel Alder, senecta, senectus, senium; vetustas.
Aldrende, alderstegen, see gammel.

Aldrig, nunquam, non unqvam. — a. et Ord, ne verbum quidem.
Alen, ulna; cubitus, cubitum. — en halv A. pes. — en A. stor, høi ꝛc. cubitalis; bipedalis. — to A. stor, bicubitalis, — en halv A. stor, semicubitalis.
Alenmaal, mensura cubitalis.
Alene, for sig selv, see ene.
Aleneste, 1) *adv.* ikkun, solum; solummodo; demum; modo; duntaxat; tantum; tantummodo. 2) *adj.* solus; unus; nihil nisi, nihil quam, nihil præterquam.
Alfader, cunctiparens *Prudent.*
Alfarevei, via celebris, trivia
Alhore, hver Mands Hore, prostibulum, og prostibula *æ.*
Allehaande, 1) alle Slags, omnigenus; omnimodus; varius. — a. Konster, omne genus artium. 2) et Slags Krydderie, amomum.
Allerede, jam; jamdudum. — nu a. jam nunc.
Allerførst, — med det a. jam, jamque.
Allerhelst, allermeest, cum maxime.
Allesteds, see allevegne.
Allestedsnærværende, omnipræsens, *eccles.*; ubique præsens.
Allestedsnærværelse, omnipræsentia, *eccles.*
Allevegne, 1) overalt, ubique, ubivis. — a. fra, undelibet, undique; hinc inde. — a. hen, qualibet; quoquoversus, quoquoversum. 2) her og der, passim.
Alliance, see Forbund.
Alligevel, tamen; nihilo minus, nihilo secius; at.
Allike, monedula; graculus.
Alm, Ælmetræe, ulmus *f.* — som er af A. ulmeus. — Sted hvor Ælmetræer voxe, ulmarium.
Almægtig, omnipotens, cunctipotens *Prudent.*
Almagt, omnipotentia *Macrob.*
Almanak, Kalender, calendarium. — historisk A., fasti *plur.*; ephemeris *f.*
Almeensteder, loci communes.
Almindelig, 1) som strækker sig til alle, publicus; universalis; vulgaris; catholicus (*eccles.*) 2) sædvanlig, communis; publicus; quilibet; obvius; trivialis; familiaris — ikke almindelig; skiult, interior. 3) bekiendt, popularis; translatitius it. tralatitius; vulgatus, divulgatus. — meget a. pervulgatus; pervagatus. — giør a. vulgo, divulgo, evulgo, invulgo, provulgo.

Almindeligen, 1) sædvanligen, vulgo, vulgariter, vulgate, (*Ammian*), pervulgate (*Gell.*); trivialiter. 2) i Almindelighed, generatim, generaliter, communiter; universe, universim; in universum; in commune.
Almindelighed, 1) at noget angaaer alle, universitas. 2) Abstraction, communitas.
Almindelige (det), det gemene Væsen, commune; publicum. — sørge for det A. in commune consulere.
Almisse, stips, *ipis*, it. stipis, *is*, *f.*
Almue, menige Mand (modsat senatus og eques), plebs, *ebis*, it. plebes, *ei*; vulgus, *i. m.* og *n.*; populus, — den ringe A. plebecula; popellus. — som er af A. plebejus; popularis. — som søger at giøre Almuen til Behag, popularis; plebicola; *adv.* populariter.
Almuelov, som er foreslagen af en Almuestribun, plebiscitum, it. plebeiscitum, populiscitum.
Aloe, (Urt), aloë, *es*, *f.*
Alphabet, alphabetum.
Alrune (Urt) circæa it. circæum; mandragora.
Alsammen, see al.
Alstille, *adv.* frequenter.
Alt, see allerede, it al.
Altan, Balcon, solarium; ambulatio hypæthra; exhedra; chalcidicum; podium.
Alter, altare; ara, *dimin.* arula. — gaae til Alters, celebrare eucharistiam; uti sacra coena.
Altid, 1) nunquam non; semper; usque; perpetuo. 2) til evig Tid, sempiternum.
Alting, see al.

Alt-

Altsaa, 1) da, adeo. 2) følgelig, ergo; igitur; itaque; quæ cum ita sint.
Alunn, alumen.
Alunet, med Alunn i. aluminatus, aluminosus. — a. Læder, aluta, æ.
Alvidende, omniscius, eccles.
Alvidenhed, omniscientia, iid.
Alvor, 1) ikke Skromt, veritas; verus animus; asseveratio; serio (vere) dictum. — i A. vere; serio. — sige i eli. for A. vere dicere; asseverare in re. 2) Vitkelighed, studium; contentio; severitas. — giøre A. af noget, serio rem tractare; acriter rem aggredi. — det er A. serio agitur. — det bliver A. med Sygdommen, ingravescit, exardescit morbus. — for A., see alvorligen.
Alvorlig, 1) uden Skromt, serius; verus; gravis. 2) ærbar, severus. — meget a. perseverus; tristis. 3) barsk, austerus; see streng.
Alvorlighed, 1) Ærbarhed, severitas. — overdreven A. tristitia; senectus. 2) Barskhed, austeritas.
Alvorligen, 1) for Alvor, serio, severe; asseveranter; vere; ex animo. 2) eftertrykkeligen, acriter; contente; sedulo; see strengt, haardt.
Ambolt, incus, udis, f.
Amelerer, see glasserer.
Amethyst, (Ædelsteen) amethystus, f. — af A amethystinus.
Amethystfarvet, amethystinus, amethystinatus.
Amindelse, Minde, memoria. — til A. in memoriam; memoriæ servandæ.
Amindelsestegn, monumentum.
Amme, nutrix, nutricula. — holde A. nutricem puero adhibere.
Ammeløn, nutricia, orum, plur. n.
Ammesang, Børnesang, nænia, it. næniæ, arum, plur.
Amphitheater, see Skueplads.
Amt, diocesis; præfectura; conventus.
Amtmand, Landshøvding, dioecetes, æ, m.; præfectus regionis.
Amtmandsskab, præfectura.
Analogie, proportio.
Anatomie, anatomia; ars secandi (aperiendi) cadavera.
Anatomicus anatomiæ peritus.
Anatomiekammer, theatrum anatomicum.
Anatomerer, incido corpora mortuorum; disseco corpus.
Anbefaler, 1) til Ens Omsorg; recommenderer, commendo; committo fidei alicujus. — som a. commendator, -trix. 2) giver i Ærinde, mando, demando.
Anbefaling, Recommendation, commendatio.
Anbelanger, see angaaer.
Anbetroer, credo; committo; mando; negotium do.
Anbrækning, ortus (lucis).
Anbringende, et, nuntius; postulatum. — fremføre sit A. postulata edere.
Anbringer, 1) nuntio; adfero. 2) a. et Vindue paa en Dør, et Indfald i en Bog 2c. colloco, pono (loco, apte). 3) a. En, sørge vel for En, prospicere, consulere (alicui); locum alicui videre, curare. — a. en Datter, collocare. — a. sine Varer, emtorem invenire.
Anbrud, Dagens, ortus. — Bølgernes, vis, impetus.
And, anas, atis, f. — en liden Dykand, Krik-And, querquedula.
Andagt, 1) Bøn til Guderne, supplicatio, supplicium; devotio (eccles.). — forretter min A. supplico. — med A. suppliciter. 2) gudelig Betragtning, pia meditatio; commentatio alendæ (excitandæ) pietati, pascendis piis sensibus, studiis. 3) Opmærksomhed, attentio.
Andægtig, 1) pius; ardens; pietatis studio, rebus sacris intentus, deditus. — andægtige Bøger, libri ascetici; piæ meditationes. 2) opmærksom, attentus; studiosus.
Andægtigen, 1) pie; ardenter; reverenter. 2) attente; curiose.
Andeel, pars; portio.
Andekiød, anatina.
Andehøg, aquila anataria.

An-

Anden, andet, *plur.* andre, 1) alius; alter. — følgende, næste, secundus, sequens, insecutus; posterus. — een et, en anden et andet, alius aliud. — een Krig, een Ulykke efter den anden, bellum ex bello, malum ex malo. — af anden Mening, diversæ sententiæ (*genit.*) 2) ille (naar hic gaaer foran); posterior (naar prior gaaer foran); alter (naar alter gaaer foran); f. E. den ene skyder Skylden paa den anden, alter in alterum causam conferunt. 3) hver anden, alternus. — hvert andet Aar, alternis annis. 4) nogen anden, aliquis. 5) selv anden, secundus; cum uno, cum alio. — anden Gang, iterum; denuo; rursus. — en anden Gang, alias; alio tempore.

Andet (det), cetera; reliquum, reliqua.

Andensteds, aliàs, alibi.

Andensteds fra, aliunde; aliubi; extrinsecus.

Andensteds hen, aliò, aliorsus, aliorsum, alioversum, aliovorsus.

Anderledes, 1) alias, aliter; secus, secius. — a. end, dissimiliter ac, atque. — ikke a. end, non secus ac; perinde ac. — det er nu ikke a. sic est; mutari nequit. 2) *adj.* af anden Art og Beskaffenhed, aliusmodi; diversus.

Andragende, et, rogatio; postulatio.

Andrager, giør Forestilling om, rogo; fero, f. E. ad senatum; postulo.

Andre, (de), de øvrige, reliqui; ceteri.

Andres, andre tilhørende, alienus.

Andrik, anas mascula.

Anelse, Forudfornemmelse, præsagitio, præsagium.

Aner (det mig), animus mihi præsagit.

Aner, *plur.* majores; majorum imagines, stemmata.

Anfald, Anløb, impetus; excursus, excursio, excursatio, incursio, incursus, incursatio; impressio; impugnatio; aggressio. — en Sygdoms, accessus; tentatio.

Anfalder, angriber, peto, appeto; invado; irruo; adorior; impeto; incurro, incurso; impugno, oppugno; aggredior; insurgo. — som en Sygdom, tento, attento. — overalt, pertento.

Anfegter, ængstiger, vexo; turbo; sollicito; tento. — det fegter mig intet an, de hoc parum laboro; hujus rei securus sum.

Anfegtning, tentatio; sollicitatio.

Anfører, 1) viser Vei, duco. — a. en Krigshær, ducere, regere exercitum; copiis præesse. 2) anfører et Sted af en Bog, affero, profero, pono, commemoro, laudo (locum aliquem); utor (loco aliquo). — a. noget som Beviis eller Exempel, perhibeo. — a. en Skribent, nomino; laudo; eo teste, ejus auctoritate utor. 3) sætter paa Liste, refero. 4) underviser, instruo, doceo; conformo; instituo; fingo.

Anfører, en, dux; auctor; princeps; antesignanus (*Apul.*) — især i Krig, dux, ductor; strategus. — i et Oprør, fax; tuba.

Anførsel, 1) i Krig, ductus, ducatus; auspicium. 2) Anviisning, disciplina; monitus; auctoritas; consilium; præceptio, præcepta *pl.*

Anførelse, et Steds af en Bog, commemoratio; usus. — Navnes, Skribenters, excitatio; auctoritates.

Angaaer (det) 1) attingit, contingit; attinet, pertinet ad (illum &c.); spectat (illum). — det a. dig, res tua agitur. — Talen a. dig, tibi dicitur. — det gaaer mig intet an, nihil ad me attinet. — hvad det angaaer, du skriver, du har kiøbt et Huus, quod scribis, te domum emisse. — det, mig ꝛc. angaaende, de ea re, de me &c. 2) begynder, incipit. Træfningen gaaer an, proelium incipit, committitur, conseritur. 3) i Dag gaaer det endnu an med Heden ꝛc. ferri potest; lenius est. — det gaaer

gaaer an med ham, ab illo, in illo ferri poteſt; illi conceſſerim. — ſaaledes gaaer det ikke an, ſic non poteſt; ſic fieri, explicari, expediri nequit.
Ange, fugtig Damp, ſudor; ros; halitus.
Angel, Fiſkerkrog, hamus, hamulus.
Angelegen, anliggende, være, curæ, cordi eſſe. — lade ſig noget være a. curare, agere, pugnare (aliquid); incumbere in aliquid.
Angenem, ſee behagelig.
Anger paa, adhalo, inhalo. — a. af, exhalo.
Anger, ſee Fortrydelſe.
Angerfuld, angergiven, dolens delictis; in poenitentiam verſus.
Angerløs, qui nulla culpa tenetur.
Angeſt, Banghed, angor; anxietas; trepidatio; contractio (animi). — nogen A. contractiuncula. — er i A. trepido; angor. See Frygt.
Angeſt, bange, anxius; trepidus; ſollicitus.
Angivelſe, 1) Anmeldelſe, indicium. — offentlig, profeſſio; editio. 2) Anklagelſe, delatio. 3) hvorledes noget forholder ſig, demonſtratio; deſignatio. — hvorledes noget ſkal giøres, præceptum; præſcriptum; formula.
Angiver, anmelder, indico; defero, refero; nuntio; ſignifico. — offentlig, profiteor; edo. — hvorledes noget ſkal giøres, propono; monſtro; præſcribo. — a. Tonen, præire ſonum legitimum, og *transl.* exemplum præire; ferre ſe auctorem, principem.
Angiver, en, index; delator.
Angler, hamum demitto,
Angreb, ſee Anfald.
Angrer, ſee fortryder.
Angriber, 1) tager fat paa, apprehendo; contrecto. — et Værk, incipio; aggredior; accedo ad opus; ago; facio. 2) angriber fiendlig, ſee anfalder. 3) gribe ſig an, anſtrænge ſine Kræfter, viribus uti; vires intendere; adniti; elaborare; incumbere; ſedulo facere. 4) gribe ſig an med Bekoſtninger, non parcere ſumtibus; omnia largiter, liberaliter præbere.
Angribende Deel, qui prior læſit; auctor injuriæ.
Angroer, coaleſco; concreſco.
Anhænger, ſee Tilhænger.
Anhængig: giøre en Sag a. conteſtari litem.
Anhang, 1) Tillæg, appendix, appendicula; acceſſio; additamentum. 2) ſee Partie.
Anholder, 1) holder faſt, prehendo. — opholder, ſiſto; detineo, detento; moror. — a. til ſin Pligt, hortor; compello; til at betale, cogo, adigo. 2) anholder om noget, peto; ambio; flagito. 3) bliver ved, duro; perſto; perſevero.
Anholdende, vedvarende, aſſiduus; perpetuus; conſtans; pertinax.
Anholdelſe, Anholden, detentio, detentus.
Anis (Urt) aniſum, aniſus, aniceum.
Ank, 1) odium occultum; ſimultas. — have Ank til En, occulto odiſſe aliquem. 2) ſee Lyde.
Ankel, 1) det Leed, ſom forener Benet og Foden, talaria, *ium, n. pl.* 2) Ankelfode, talus, *dimin.* taxillus. — ſiid til Ankelfoden, talaris. — ſom har ſtore Ankelfoder, ſcaurus.
Anker paa, ſee fortryder paa, it. paaanker.
Anker, 1) ſtort Kar paa 48 Potter, amphora; quadrantal. 2) Skibsanker, anchora. — ligge for A. ſtare in anchoris. — lette A. tollere anchoras.
Ankertoug, anchorale; ſtrophium; funes anchorarii.
Anklager, 1) inden Retten; ſigter, accuſo; nomino; poſco; poſtulo; arceſſo; reum ago. — falſkeligen, for at giøre En Fortræd, calumnior. 2) beſkylder, damno, condemno; ſee beſkylder.
Anklager, en, accuſator; actor; condemnator (*Tac.*). — en falſk A., en

A., en Chicaneur, calumniator. — See Sagsøger.
Anklagen, accusatio; postulatio; intentatio criminis. — See Klage.
Ankommer, kommer til, advenio; advento. — til Vogns, til Skibs, til Hest, advehor.
Ankomst, adventus, — ved min, hans, Kongens &c. A. adveniente, adventante me, illo, rege &c. — mod Vinterens A. sub hieme.
Ankrer, kaster Anker, anchoram jacio; fundo naves anchorâ.
Anlæg, 1) første Grund, initia; adumbratio; primæ lineæ. 2) Indretning, institutum; disciplina; ordo. 3) Plan, ratio; descriptio. 4) Anlæg til noget, semen; materia. -- naturligt A. til noget Godt, vis; virtus; ingenium; facultas.
Anlægger, 1) anvender (vel, ilde, Tid, Penge &c.) loco, colloco. — a. Penge i Bøger, insumo; impendo, = i Jordegods, occupo pecuniam fundis. 2) indretter, instituo, constituo. — en Bye, condo, = en Broe &c. construo; fabricor. 3) anlægger med et Skib, applico navem; appello.
Anlediger, see forvolder.
Anledning, materia; occasio; causa; locus; argumentum. — i A. af, e; ex. — giver A. til, moveo; provoco.
Anliggende, et, negotium; causa; res.
Anliggende, adj. see angelegen.
Anløben, som Metaller, infuscatus; ferrugineus.
Anmelder, see angiver.
Anmærker, 1) sætter Tegn ved, annoto; signo. 2) optegner, consigno. 3) lægger Mærke til, noto; observo; animadverto.
Anmærkning, 1) Antegnelse, annotatio, annotatus, annotamentum. 2) Forklaring, hypomnema. 3) Jagttagelse, observatio; notatio; animadversio.
Anmoder, taler til om, appello; sollicito. — som anmoder, sollicitator.
Anmodning, jussum; voluntas; desiderium. — om noget ondt, sollicitatio.
Annammer, faaer, modtager, accipio; consequor.
Anordner, 1) indretter, ordino constituo; condo; instruo; dispenso; dispono. 2) forordner, volo; impero; præscribo; edico; jubeo; constituo, instituo. — med Hensigt til Betræggelse i Fremtiden, caveo. — med Straf, sancio.
Anordning, 1) Indretning, institutio; designatio. See Indretning. 2) Forordning, lex; sanctio; præscriptum. — Prætors, edictum, og i Tvistigheder om Eiendomme, interdictum. — Raadets, decretum; senatusconsultum. — Folkets, jussum, jussa plur.; scitum, populiscitum, plebiscitum.
Anpriser, commendo; laudo.
Anpriisning, commendatio; laus.
Anraab, Anskrig, inclamatio, clamor.
Anraaber, raaber til, exclamo, inclamo. — om Hielp, voco, invoco; imploro.
Anraabelse (om Hielp) invocatio; imploratio.
Anretter, 1) opfører, f.E. Skuespil, edo; paro; celebro. — som anretter, editor. 2) stifter, især ondt, misceo, edo (cædes &c.); struo; molior. 3) see tillaver.
Anrettelse, Opførelse, editio; see Tillavelse, Tillavning.
Anrører, see rører ved.
Ansætter, see vurderer.
Anseelig, 1) af god Anseelse, decorus; gravis; conspicuus; spectabilis; insignis; amplus; augustus. 2) meget agtet, af stor Indflydelse, potens; venerandus; suspiciendus; observandus; gravis; gratiosus. 3) herlig, illustris; magnificus; splendidus. 4) navnkundig, clarus; nobilis.
Anseelse, 1) Værdighed, auctoritas; dignitas; amplitudo: dignatio; gravitas; decor. 2) af Rigdom og Venner, opes; splendor; gratia. 3) Navnkundighed, claritas. 4) Agt,

Agt, numerus; pondus; honor. — er i A., clareo, vigeo, floreo, floreſco (gloria, opibus, gratia &c.) — er i ſtor A., pervigeſco, excello. — er i ingen A., jaceo. — kommer til A. clareſco, inclareſco. 5) en Tings førſte Anſeelſe, frons; intuitus. 6) Perſons Anſeelſe, ambitio; ſtudium; libido. — uden Perſons Anſeelſe, integre; libere.

Anſeeligen, 1) prægtigen, f. E. bygge, tractere ꝛc. magnifice; opipare; ſplendide; ſumtuoſe. — belønne, beverte ꝛc. liberaliter; largiter; benigne; laute; munifice. 2) meget, multum; admodum. 3) berømmeligen, clare.

Anſeende, ſpecies. — efter A. ut videtur; ut nunc res eſt. — det har A. til, videtur fore.

Anſeer, 1) betragter, intueor; contemplor; adſpicio; conſidero. 2) holder for, credo; puto, reputo; habeo; cenſeo; judico. See ſeer paa.

Anſeet, agtet, æret, ſpectabilis; amplus; conſpicuus; honeſtus.

Anſiger, 1) ſee anmelder. 2) paabyder, denuntio; impero; edico. 3) til Taffels, voco; dico (alicui) ad coenam veniat.

Anſigt, facies; os (*oris*); vultus; frons. — alvorligt A. vulticulus. — kiende En af A ore noſcere.

Anſkaffer, ſee ſkaffer.

Anſkrig, ſee Anraab.

Anſkriver, ſom en Gield, expenſum fero, du kan ſkrive mig det an, mihi expenſum fer; in me recipio debitum. See antegner.

Anſkreven vel hos En, gratus, gratioſus; carus; potens. — allevegne, probatus; laudatus; florens ſecundâ famâ. — ſlet a. hos En, contemtus; levis; inviſus alicui. — allevegne, male audiens; adverſâ famâ ardens.

Anſlaaer, 1) offentlig, affigo; propono. — til at ſælge, proſcribo; venale inſcribo. 2) vurderer, taxerer, æſtimo; duco. — i Penge, numis æſtimo. 3) a. Tonen, ſee angiver. 4) a. med Geværet, collineo; telum ictui paro, ad ictum dirigo, protendo, projicio; ictum minor. 5) lykkes (iſær om Medicin), valere; vim habere. prodeſſe. — ikke ſlaae an, vanum, irritum eſſe; effectu carere.

Anſlag, 1) Placat, programma; libelli. 2) Beſlutning, conſilium; conatus. — ondt A. machinatio; artes; inſidiæ; doli. 3) Beregning, deſignatio; tabula; ſumma; ratio; deſcriptio. — bringe i A. ducere; æſtimare; rationibus inferre; computare. — komme i A. duci; computari; æſtimari; cenſeri. 4) Anviisning, ſee dette Ord. 5) ligge i Anſlag med Flinten, paratum ictui telum tenere, dirigere.

Anſøger, begierer, peto; poſtulo. — ydmygeligen, ſupplico.

Anſøgning, Begiering, petitio; preces; deſiderium.

Anſporer, ſee tilſkynder, opmuntrer.

Anſtaaer (det) 1) decet; convenit; dignum, aptum eſt. 2) behager, placet; gratum, acceptum eſt. 3) i Rettergang: lade en Sag anſtaae, differre; omittere; produci.

Anſtændig, 1) ſømmelig, decorus, decens; conveniens; dignus. — ſkikkelig, f. E. Dragt, decens; compoſitus. 2) dydig, honeſtus.

Anſtændighed, 1) Sømmelighed, decentia, decor. 2) Dyd, Skikkelighed, honeſtas.

Anſtændigen, decore; digne; decenter; compoſite. — ſkikkeligen, honeſte.

Anſtalt, 1) Tilberedelſe, apparatus, apparatio; cura. — giøre A. til, parare, apparare; inſtruere. 2) Stiftelſe, inſtitutum.

Anſtand, 1) Opſættelſe, mora; cunctatio; interpellatio. 2) A. i at være Legemet, ſpecies; decor; dignitas.

Anſtemmer, præcino; præeo. (canendo).

Anſtifter, auctor ſum (rei alicujus), — meeſt om Ondt, moveo. miſceo (metum, turbas).

An=

Anstifter, en, Ophavsmand, auctor; princeps; dux; mandator. — meest til Ondt, instigator: turbator; fax.
Anstiftelse, impulsus; machinatio. — paa hans A. eo impellente, instigante; ab eo incitatus, immissus &c.
Ansticker, 1) smitter, inficio; contagione labefacio. 2) see antænder.
Anstickende, contagiosus. — Sygdommen er a. morbus serpit, vagatur, gliscit, manat, grassatur (longe, longius).
Anstiller, 1) see anretter. 2) anstille sig f. E. vred, rasende, simulare, fingere iram, furorem, ogsaa furere. — a. sig som Ens Ven, simulare amicitiam, se amicum alicui. 3) agere, rem tractare. — jeg vil see, hvorledes han vil stille sig an, quid acturus sit; quo animo laturus; quomodo rem tractaturus.
Anstød, 1) Hinder, offendiculum — uden A., ubehindret, inoffensus. 2) i Talen, hæsitatio; perturbatio; trepidatio. — uden A. non cunctanter; haud hæsitanter; expedite; promte. 3) af en Sygdom, incursus; motus; accessio. — have A. af en Sygdom, morbo tentari.
Anstødelig, 1) fornærmende, contumeliosus; protervus; impurus, f. E. Ord, Tale. 2) skurrende, durus; quod offendit, displicet, improbatur &c.
Anstøder, see støder an.
Anstrængelse, attentio, contentio, intentio. — med A. contente, intente.
Anstrænger, 1) driver stærkt paa, fatigo; urgeo. 2) a. mig, attendo, contendo, intendo (vires); nitor, annitor, connitor, enitor; incumbo; facio sedulo. — for at naae eller overgaae andre, certo.
Anstrøg, anstryger, see Farve, farver.
Ansvar, ratio; periculum. — paa mit A. meo periculo; me auctore. — staae til A. rationem esse redditurum; obligari; teneri. — have et stort A. gravem culpam sustinere; graviter teneri.
Ansvarlig: er a. defendo; tueor. — jeg vil være a. derfor, ego expediam; me vide; meo periculo fiat.
Antændelse, incensio, succensio, incendium. — Ilds Optændelse, excitatio, suscitatio; subustio. — et Lyses, gives med *verbum*, f. E. accenso lumine.
Antænder, stikker an, accendo, incendo; inflammo.
Antagelig, probabilis, probatus. — antagelige Vilkaar, æquæ conditiones. — a. Vidne, fide dignus; luculentus.
Antageligen, godt, probabiliter.
Antagelighed, probabilitas; auctoritas. — et Vidnes, Vidnesbyrds, fides; gravitas. — et Vilkaars, æquitas.
Antagelse, 1) Paatagelse, susceptio. — i Barns Sted, adoptio. — til Medcollega, cooptatio. — Ellers med *participia* paa *dus* og *rus*. 2) hvad man antager til at bevise noget med; en Præmis, sumtio.
Antager, 1) paatager mig (at udføre, forrette), suscipio; adeo; capesso. 2) kommer at være saa, statuo, constituo; pono; do; sumo. — a. en Mening, Lærdom, probo; sequor. — a. i en Undersætning, adsumo. 3) tager imod, admitto; sumo, adsumo; adscisco. a. et Forslag, Tilbud, amplector; non aspernor; probo; descendo in conditionem. 4) erkiender, agnosco. 5) antager Tienestefolk, Soldater &c. conscribo, scribo, cogo (milites, exercitum). — til et Embede, præficio; constituo; deligo; coopto. 6) udlægger, interpretor. — som om, eo traho, verto, ut &c. 7) antager mig, curo; curam gero.
Antal, numerus; copia; multitudo; frequentia. — et A. nonnulli; quidam. et lidet A. pauci. — et stort A. multi; frequentes.
Antaster, see anfalder.

Antegnelse, nota, annotatio.
Antegner, 1) annoto; signum, notam appono. 2) see optegner.
Antithese, Modsætning, contra positum.
Antiquarius, En som viser Fremmede om, mystagogus.
Antog, Klæder, synthesis f.
Antræder, see tiltræder.
Antræffer, forefinder, invenio; reperio. — af en Hændelse, offendo; incido in aliquem, aliquid. See træffer.
Antvorder, see leverer.
Anvender, bruger til, utor; confero; colloco; sumo, insumo; impendo. — a. en Betragtning, en Sandhed, verto; adhibeo; confero. — det lader sig anvende derpaa, convenit, cadit, congruit, quadrat, pertinet, facit huc.
Anvendelse, collocatio; usus.
Anviser, 1) monstro, commonstro, demonstro; ostendo. 2) tildeler, assigno; attribuo; do. 3) anviser Penge paa En, ab alio solvo; delego alicui solutionem. 4) see underviser, anfører.
Anviisning, 1) commonstratio, demonstratio; monitus, monitum; significatio. 2) Tildeeling, assignatio; descriptio. 3) i Pengesager, attributio; delegatio. — betale ved A. ab alio solvere.
Apothek, pharmacopolium; myropolium.
Apotheker, pharmacopola; myropola.
Apothekerkonst, pharmaceutice.
Apoplexie, see Slag.
Appelleren, Appellation, appellatio; provocatio; proclamatio (Ict.) — som angaaer A. appellatorius.
Appellerer, indskyder mig for en høiere Ret, appello (are); provoco; proclamo (Ict). — En som appellerer, appellator.
Appetit (til Mad) appetentia (cibi); orexis.
Ar, cicatrix.
Arbeide, 1) opus, opera, opella, operatio. — halvanden Dags A. sesquiopera.— A. ved Lys, lucubratio, lucubratiuncula, som hører dertil, lucubratorius. 2) Konst, Dannelse, ars; opera; factura; officina. 3) besværligt A., Møie, labor; molestia; molimentum; pulvis. — kommer til Ende med saadant A. emolior.
Arbeider, lægger Vind paa, laboro, allaboro; molior; commolior; nitor, adnitor, connitor, enitor; operor. — a. stærkt, sudo, desudo, exsudo. — a ved Lys, lucubro, elucubro.
Arbeider, en, Daglønner, operarius; mercenarius; opera, æ, dog helst plur.
Arbeidsdyr, Beest, jumentum.
Arbeidsløn, merces operis. — for en Konstners Arbeide, manupretium.
Arbeidsom, flittig, laboriosus; sedulus; operosus; gnavus; industrius; agilis; strenuus.
Arbeidsomhed, industria; navitas.
Arbeidshuus, Værksted, officina. — til Straf, ergastulum.
Archiv, Brevkammer, chartarium; tabularium, tablinum, tabulinum. — Rigsarchiv, instrumentum imperii; sanctuarium principis.
Archivarius, Bogholder, chartularius; commentariensis; scriniarius.
Archiater, archiatrus.
Ark (Papiir) plagula (chartæ).
Arm, en, brachium, brachiolum; lacertus it. pl. lacerti; ulna. — paa en Stoel, fulcrum; brachium; cornu. — A. af en Flod, cornu, divortium (fluminis).
Arm, fattig, pauper; egenus; inops. — indtil Betlen, mendicus.
Armbaand, armilla; brachiale; spinther; dextrale, dextrocherium.— med A. paa, armillatus.
Armee, Krigsmagt, exercitus; miles; copiæ.
Armhul, ala.
Armod, paupertas; inopia; egestas; res angusta, tenuis. — Usselhed, mendicitas.
Armpude, at hvile Albuerne paa, cubital.
Arnested, focus.

Arret, fuld med Ar, cicatricosus.
Arrest, custodia. — Huusarrest, custodia libera. — A. paa Varer, detentio. — belægge med A. detinere.
Arrestant, captivus; qui est in custodia. — være A. custodiri.
Arresterer, capio; comprehendo.
Arresthul, arca.
Arrieregarde, Bagtrop, agmen novissimum, extremum. — fore A. claudere agmen; subsequi.
Arrig, 1) ond, malus; improbus. 2) vred, opirret, iracundus; asper; sævus; furiosus.
Arrigen, malitiose; improbe; acerbe; aspere; mordaciter.
Arrighed, 1) Ondskab, malitia; mala mens. 2) ira, iracundia.
Arts, Artsbakke, Rumpe, nates, *pl. f.* culus; podex.
Artsbylde, marisca.
Art, 1) Herkomst, Slægt, genus; gens. — som er i Arten, gentilitius. — god Art, generositas; — af god Art, generosus. — svarer ikke til min Art, degenero. — som ikke svarer dertil, degener. 2) Beskaffenhed, natura; indoles; qualitas (hos Philosopherne). — god Art, virtus; slet, vitium; pravitas. 3) Skik, Vane, mos; habitus; consvetudo. 4) Viis, Maade (at handle paa), via; ratio; modus. 5) det har Art, det har ingen Art, decet; congruit; non decet; non congruit. — han taler, saa det har en Art, commode, bene, promte &c. dicit. 6) hos Philosopherne: species; pars (underordnet genus).
Arter, arter sig, procedit; provenit.
Arter efter, arter paa, aliquem referre, reddere, imitari.
Arter ud, see udarter.
Artet, factus; fictus; comparatus. — saaledes artet, talis; ejusmodi. — vel artet, bonæ indolis; bene moratus.
Artig, 1) fiin (af Levemaade) bellus; elegans; urbanus. — meget artig, perurbanus. 2) omgængelig, hoflig, comis; commodus; facilis. 3) fornøielig, behagelig (især i Tale og Indfald), ingeniosus; lepidus; facetus; festivus; urbanus. 4) smuk, scitus; urbanus; venustus; elegans. — meget a. perscitus; perurbanus; pervenustus. 5) underlig, mirus; singularis. — det er artigt, mirum. — det er en artig Snak, mira loqueris. 6) see stikkelig.
Artigen, 1) vel, beqvemt, belle, bellule; eleganter; urbane. 2) med Mildhed og Godhed, benigne; comiter; liberaliter. 3) lystigen, lepide, lepidule; festive. — meget a. perlepide. 4) smukt, scite; facete; venuste. — meget a. perfacete. 5) see skikkelig.
Artighed, 1) Mildhed, Godhed, comitas; benignitas; liberalitas. 2) Lystighed, vittig Tale, lepor og lepos; facetiæ *plur.*; urbanitas; venustas. — uden A. infacetus ell. inficetus.
Artikel, Post, Stykke, locus; caput; membrum; pars. — en lærd A. i en Avis, locus de rebus literariis. — A. i en Contract, caput; lex; conditio. — A. af Varer, genus (mercis). — i en Proces, nomen; caput; quæstio.
Artikelviis, per capita; per partes; membratim; per singula eundo.
Artillerie, tormenta; res tormentaria.
Artillerist, a tormentis; rei tormentariæ peritus, additus.
Artilleriechef, præfectus fabrorum.
Artiskok, carduus sativus; cinara ell. cynara it. cynarus.
Arv, Arvegods, hereditas. — i Jordegods, heredium, herediolum. — hvortil ingen Arving findes, hereditas caduca.
Arvelig, tilfalden ved Arv, hereditarius. — som en Sygdom, propagatus; transmissus; proditus.
Arveligen, jure hereditatis.
Arveløs, exheres; abdicatus. — giør a., abdico; exheredo.
Arveløsgiøren, exheredatio; abdicatio.

Arveægt, Arvs Tiltrædelse, cretio.

Arver, heres sum; hereditatem capio, accipio. — han har arvet, hereditas ei (ad illum) venit. — arve En, heredem esse alicui; accipere hereditatem ab aliquo.

Arving, heres. — med andre, coheres. — Universalarving, heres ex asse. — som søger paa ulovlige Maader at blive Arving, heredipeta.

Asen, Esel, asinus.—lidet, asellus. — Føl af Esel, pullus asininus.

Aseninde, Eselinde, asina. — liden, asella.

Aske, cinis. — gloende, favilla. — forvandles til A. cinerefco; in cinerem vertor, abeo. — forvandler til A., ved Liigs Brænden, cinefacio. bestrøet med A. (som Poeniterende) concineratus.

Askeagtig, askefarvet, cineraceus, cinereus, cineritius.

Askekrukke, urna.

Askelud, lix.

Asketræe, see Esk.

Asparges, asparagus.

Aspiration, Bogstavet h, adspiratio; adflatus. — lægger A. til, adspiro.

Assessor (i Retten) judex; assessor (*Ict.*). — er A. assideo, consideo.

Astronom, Stiernekyndig, astronomus, astrologus.

Astronomie, astronomia, astrologia; ratio sideralis.

At, *conjunct.* 1) ut, uti, quod; eller og *accus.* med *infinitivo* (hvorom er udførlig handlet i Lat. Gram. §. 164); undertiden med *relativ.* qui, quæ, quod (hvorom er handlet Lat. Gram. §. 150, anden og tredie Regel). — imedens at, dum. — indtil at, quoad. — ifald at, si forte. — o at! utinam! o si! 2) efter *verba metuendi*, ne. 3) som *nota infinitivi* udelades det ganske. 4) at ikke, ne; quo minus; quin; og efter *verba metuendi*, ut.

Athlet, Klopfegter, athleta.— frisk og stærk som en A. athletice.

Atten, octodecim; decem & octo; duodeviginti. — a. til hver, duodeviceni.

Atter, 1) dernæst, porro; rursus; item; iterum; iterato. 2) igien, vicissim.

Attraae, cupido, cupiditas; desideratio, desiderium. — heftig A. æstuatio; sitis.

Attraaer, er begierlig efter, aveo; peto, appeto; cupio, concupisco; desidero; studeo. — meget, discupio. — heftig, sitio.— især om Forliebte, suspiro.

Au! vee! au!

Auction, offentligt Salg og Kiøbslag, auctio; præconium; hasta, subhastatio. — især paa confiskeret Gods, sectio. — som kiøber saadant Gods, for at udsælge det i smaa Partier, sector. — holder A., raaber op, auctionor. — sælger paa A. subhasto, sub hasta vendo.

Auctionarius, præco. — være A. præconium facere.

Auctionsplacat, it. Auctionscatalog, tabula auctionis eller auctionaria; tabula proscriptionis, it. *absol.* tabula.

Auctionssal, atrium auctionarium.

Audients, audientia; admissio, admissus. — give A. ad audientiam admittere; it. *absol.* admittere, intromittere; audire; sui copiam facere.

Auditør, judex militaris, castrensis; causarum militarium cognitor.

August Maaned, sextilis.

Avanceer, rykker frem, procedo.

Avanceren, Fremrykken, processio.

Avantgarde, Fortropper, agmen primum.

Ave, Tugt, disciplina; castigatio. — holde i A. see aver.

Aved, see vrang.

Aver, holder i Ave, castigo; severa disciplina habeo, rego.

Avind, avindsyg, see Misundelse, misundelig.

Avindsmand, obtrectator.

Avindskiold, Fiendskab imod Fædreneland, perduellio; parricidium.

Avl, 1) Tillæg af tamme Dyr, foetus; progenies; suboles. 2) Avl og Biæring; Huusholdning paa

paa en Avlsgaard, villicatio. drive Avl og Biæring, villicor.
Avlelem, genitale, it. *plur.* genitalia, *ium.*
Avlen, Frembringelse, procreatio; seminatio; satus (*poët.*); generatio; progeneratio; genitura. — som hører til A. genitalis.
Avler, føder af mig (om Dyr saa vel som Mennesker) semino, prosemino; genero, progenero; gigno, progigno. — især Børn, suscipio liberos; creo, procreo; gigno, progigno. — som avler, føder, generator, genitor.
Avlet, født, susceptus; genitus; cretus (*poët.*); satus (*poët.*).
Avlsgaard, villa. — liden, villula. — som hører til A. villaris, villaticus. — som forestaaer en A. villicus. — hans Kone, villica. forestaaer en A. villicor.
Avling, see Agerbrug.
Avlsmand, arator; villicus.
Avn (i Træe; en paa langs gaaende Strime eller Aare i Træe, efter hvilken det hugges), pecten; stamen.
Avne, Saaer, Klid, apluda; palea; acus, *eris, n.* — blandet med Avner, paleatus. — fuld med Avner, acerosus, aceratus.
Avnbing, Føderkiste, palearium.
Avnbøg, ornus *f.* — som hører til A. orneus.
Ax, Kornax, spica. — som er af A. spiceus. — med Ax paa, spicatus, spicifer. — skyder Ax, spicor.
Axe ell. Axel, Vognaxel, axis; vectis.
Axel, Skulder, axilla; humerus.
Axestiæg, arista.
Axesamling, spicilegium.
Axelbeen, clavicula; jugulum.

## B.

Baad, scapha; cymba, *dim.* cymbula; lembus, *dim.* lembunculus; acatium.
Baade, Vinding, lucrum; *dim.* lucellum; quæstus, quæsticulus.
Baade, *conj.* que; cum (med cum eller tum efter); simul. — baade og, simul-simul; & -&; vel-vel.
Baadeført, indbringende, lucrosus, lucrativus, lucrificus; quæstuosus, *adv.* quæstuose.
Baader, 1) vinder, lucror, lucrifacio. 2) gavner, prosum.
Baadsfolk, nautici; socii navales.
Baadshage, falx, manica, uncus navalis; manus ferrea.
Baadsstage, Skibsstage, contus; harpago *m.*
Baal, rogus; pyra. — som hører til B. rogalis.
Baand, som bindes eller lægges om noget, f. E. om Kar; Halsbaand ꝛc. circulus. — som man binder noget fast med, retinaculum; vinctus, vinctura, vinctio, vinculum. — Baand med Vifter, som bandtes om Krandse, lemniscus. — prydet med saadanne B. lemniscatus.
Baand, Bindsel, Hefte, ligamen, ligamentum, ligatura; nexus; copula; fascia, fasciola; tænia. — B. at binde Brysterne op med, hos Fruentimmer; Brystbændel, strophium. — B. hvormed Fruentimmer bandt Haaret, eller Krandse paa Haaret, it. hvormed man bandt *infulæ*; ogsaa i Alm. et Baand: vitta.
Baandorm, Spolorm i Mennesket, tænia.
Baas, see Fold.
Bacchantinder, Bacchus's Præstinder, Bacchæ *plur.* — paa sværmende Bs. Viis, bacchatim.
Bacchusfest, Bacchanal, Bacchanale, og *plur.* Bacchanalia, *orum.*
Bacchusspyd, omvundet med Vedbændeblade, thyrsus. — som bærer B. thyrsiger.
Bad, 1) Sundhedsbrønd, aquæ *plur.*, f. E. B. ved Bajæ, Bajanæ, -ved Puzzoli, Puteolanæ. — varmt Bad, thermæ *plur.*, *dim.* thermulæ. — 2) i Huset a) meest privat, balneum, balineum, balneolum. b) meest offentligt, balneæ *plur.*, balineæ. 3) Tvætten, lavatio, lavacrum

crum. 4) Badehuus, den Deel af Huset, hvor Badet er, balnearium.
Badekar, alveus; labrum (in balneo); baptisterium; lavatio.
Bader, gaaer i Bad, it. er i Bad, lavo.
Bader, en, Badstuemand, balneator.
Baderske, balneatrix.
Badskærer, 1) Barberer, tonsor. 2) Bundlæge, chirurgus.
Badskærkniv, at skære dødt Kiød bort med, scalper excisorius.
Badskærvindel, at holde et Saar aabet med, lemniscus.
Badstue, Svedestue, hypocaustum. — Kammer derved, hvor man køler sig, tepidarium.
Badstueskrabe, Tvættebørste, strigilis.
Bag, Bagen, tergum; pars postica, aversa; posticum og postica, æ.
Bag, præpos., pone; post.
Bag efter, 1) bag til, som er b. posterior, posticus. 2) for silde, serus; adv. sero.
Bag ved, bag til, retro; a tergo; aversus.
Bagage, see Trods, Feldttøi.
Bagatelle, nugæ, plur.; res nihili; quisquiliæ; res levis.
Bagbeen, pes posticus, posterior. — sætte sig paa B. reluctari, obluctari; obsistere.
Bagbinder, binder tilbage, restringo; revincio.
Bagbunden, illigatis post tergum manibus.
Bagdeel, pars aversa, postica.
Bagdør, Baglaage, posticum, dim. posticulum; it postica, æ.
Bager, pinso; coquo; torreo.
Bager, en, pistor.
Bagerie, Bagerkonst, pistura; furnaria.
Bagerhuus, Bagerse, pistrina.
Bagerovn, furnus.
Bagest, sidst, novissimus; posterior, postremus. — det bageste, f. E. paa en Bog, tergum.
Baghold, 1) Sted, hvor man passer En op, insidiæ plur. — ligger i B. insidior. 2) Reserve, subsidia pl. n.; milites subsidiarii.
Baghase, suffrago f.
Baglast, Baglastsand, saburra.
Baglaster, saburro.
Baglænds, tilbage, recessim. — liggende paa Ryggen, reclinis; supinus.
Baglaage, see Bagdør.
Bagkølle, clunis, cluniculus.
Bagstavn, Styrbord, puppis.
Bagtalelse, criminatio; maledictum, maledictio, maledicentia; obtrectatio; vellicatio; morsus; calumnia.
Bagtaler, forklaffer, calumnior; vitilitigo; male loquor (alicui); maledico; mordeo; criminor; rodo, circumrodo; obtrecto; vellico.
Bagtaler, en, vitilitigator; mordax; criminator; maledicus, obtrectator; calumniator; delator; sycophanta.
Bagvasker, Bagvaskelse, see bagtaler, Bagtalelse.
Bagvendt, forkeert, præposterus, adv. præpostere.
Bagværk, opus pistorium; crustum, crustulum.
Bakke, 1) Banke, Høi, clivus, dim. clivulus, proclivitas; collis, colliculus, collicellus. — Jordb., Jordhøi, grumus, grumulus; tumulus. 2) ud- eller opstaaende Forhøining paa noget, umbo. 3) B. at lægge noget paa, ferculum; alveus, alveolus. 4) et Fiskerredskab, hamus.
Bakkelse, Bagværk, panificium; crustum, crustulum; libum; placenta. — et Slags B. laganum, artolaganus.
Bakket, fuld med Brinker og Bakker, clivosus; tumulosus.
Bal, chorea; saltatio sollemnis, festa. — give, holde B. instituere, agere, celebrare choreas.
Balance, 1) Ligevægt, momentum; æquipondium; libramentum. — holde B. librari. 2) i Regninger, pensatio; ratio; computatio; comparatio accepti expensi. — giøre B. computare accepta expensa; rationes

nes subducere. — holde B. accepta expensa temperare, moderari.

Balancerer, see Balance.

Balancerer, en, librator.

Balcon, see Altan.

Baldachin, umbella, umbraculum.

Balde ell Balle, 1) tykt og trindt Stykke Kiød paa et Menneskes Legeme, torus, torulus (manus). — under Foden, vola (pedis). 2) i en Ring, pala (annuli).

Balges, see slaaes.

Balger, en, see Fegter.

Ballast, ballaster, see Baglast, baglaster.

Balle, Pakke af visse Slags Varer, fascis; sarcina.

Ballet, scenica saltatio.

Balletmester, saltandi magister scenicus.

Ballie ell. Balle, labrum, *dim.* labellum; pila.

Balloterer, globulis suffragia fero.

Balloteren, ostracismus; globulorum suffragia.

Ballon, see Bold.

Balsam, Træet, xylobalsamum. — Træe og Saft, balsamum, opobalsamum. — som er af B. balsaminus, balsameus.

Balsambøsse, alabaster, alabastrus *f.*

Balsamerer, condio mortuos.

Balstyrig, see uregierlig.

Baltre ell. boltre sig, volutare se, tergorare se (som en Soe i Sølen).

Band, 1) interdictio (sacrorum); excommunicatio; anathema. — sætter i B., bandsætter, exsecro, exsecror. — løser af B. igien, resecro. 2) verdsligt B. proscriptio.

Bande, 1) øse Eeder ud, diras voces mittere; cum diris inclamare, increpare, profari. 2) bande En, ønske ondt over En, devovere diris; male precari.

Banden, Eeder og Bander, diræ voces; horridæ imprecationes.

Bane, via; iter. — Stiernernes, cursus; orbita. — bringe noget paa B. proferre in medium; mentionem injicere.

Baner, gior Bane, viam facio, aperio, munio. — b. Veien til noget, f. E. til Fred, fundamenta (pacis) jacere.

Banemand, interfector.

Banesaar, vulnus letale, mortiferum.

Bange, see frygtsom.

Bank, 1) Banken, mensa; tabula; forum. — sætte Penge i B. numos ad mensam publicam dare; numos apud tabulam (mensam) publicam occupare. 2) Bank i Spil, arca; fiscus; sors. — holde B. sortem præbere; numis positis, collusores provocare. — sprænge B. sortem auferre; nudare provocantem. 3) i Søen, f. E. Østersbank, ostreæ cumulatæ; congeries ostrearum.

Bank, 1) Prygl, plagæ *pl.* 2) Støden, Banken, pulsus, impulsus, pulsatio.

Banke, see Bakke.

Banker, 1) støder, slaaer, pello, impello, pulso; trudo. — b. Klæder, mollio, subigo, tundo (lintea, pannos). — b. med Foden, pedem supplodere. — det banker (paa Døren) janua, fores pulsantur. — Hiertet b. cor palpitat, trepidat, micat, salit. 2) banker tæt sammen, indbanker, calco, inculco. 3) banker af, see prygler.

Bankerot, decoctio rei familiaris. — giøre B. decoquere creditoribus; foro cedere; conturbare rationes, it. *absol.* conturbare.

Bankeroterer, en, conturbator.

Bar, see blot, it. tom, øde.

Barakke, Caserne, castra domestica, urbana. — Livvagtens, castra prætoria.

Barbar, 1) barbarus. 2) immitis; sævus; asper; inhumanus. 3) incultus; rudis.

Barbarisk, 1) barbarus, barbaricus. 2) vild, grov, sævus; immitis. 3) vankundig, incultus; incomtus. — barbarisk Latin, oratio incomta.

Barbarisk, *adv.* 1) barbare. 2) aspere; crudeliter. 3) incomte; imperite.
Barbarie, 1) barbariske Lande, barbaria it. barbaries, *ei.* 2) Grumhed, Vildhed, sævitia, sævities; crudelitas; inhumanitas; asperitas. 3) ignorantia; incultus.
Barbe (Fisk) mullus, *dim.* mullulus.
Barbeer, en, tonsor, *foem.* tonstrix. — være B. barbatoriam exercere.
Barberer, tondeo. — lade sig barbere, tonderi; barbam ponere.
Barbeerbækken, pelvis tonsoria.
Barbeerprofession, barbatoria.
Barer mig, 1) holder mig, tvinger mig, admoderor, emoderor. — jeg kan ikke bare mig, non possum (facere) quin &c. 2) blotter mig, nudo me; privo me.
Barfodet, nudus pedibus; discalceatus.
Bararmet, barhændet, barhovedet ɛc. nudo brachio; nuda manu, nudo capite &c.
Bark, den ydere, cortex, corticula; induvium; den indere, liber, *bri.* — med B. eller Skal paa, corticatus, corticosus, corticeus. — skraber Barken af, delibro; decortico. — Barkens Aftagning, decorticatio.
Barm, Bryst, sinus. — stikker ind i Barmen, insinuo. — gribe i sin egen B. secum habitare; semet respicere.
Barmhiertig, 1) medlidende, misericors, *adv.* misericorditer *Lactant.* 2) usel, slet, tenuis; miser, miserabilis; *adv.* miserabiliter; exiliter.
Barmhiertighed, Medynk, misericordia, commiseratio. — uden B. durus; immitis; crudelis.
Barn, 1) natus, a; filius, a. lidet, tener, tenellus, a; ætate tenera. — som endnu ikke kan tale; spædt B. infans; parvulus, a. — B. i Moders Liv, embryo; puerperium. — B. i Huset, filius (a) familias. — Barn! Børn! (en Caresse) o bone! (bona) boni! optime! (optima) optimi! care! &c. — faae et Barn, a) om Faderen: prole, filio, filia, augeri; filium, filiam, subolem, procreare; prolem suscipere. — han har faaet et B. filius, filia, ei natus, nata est. b) om Moderen: parere. — hun skal have et B. gravida est. — nævne Barnet med dets rette Navn, scapham scapham dicere, *prov.* — 2) Børn, *plur.* pueri; parvuli. — i Hens. til Forældre, nati, æ; filii, æ; proles; suboles; progenies. — som aldrig har havt Børn, sine prole; orbus. — som har mistet sine Børn, orbus. — den Tilstand, ingen Børn at have, eller at have mistet sine B. orbitas. — som hører til Børn, puerilis; infantilis. — som er Elsker af Børn, infantarius.
Barnagtig, puerilis; puero dignus. — *adv.* pueriliter; puerorum more.
Barnagtighed, puerilitas.
Barndom, Barnealder, puerilitas, pueritia; infantia; ætas prima, tenera. — gaaer i B. puerasco, repuerasco.
Barnebarn, nepos, *f.* neptis. — Barnebarns Søn, pronepos. — Barnebarnsbarns Søn, abnepos; dennes Søn, adnepos; dennes Søn, trinepos. — Barnebarns Dotter, proneptis; dennes Dotter, adneptis; dennes Dotter, trineptis. — Børneborn, posteri.
Barnedaab, pædobaptismus.
Barnemord, infanticidium (*Tertull.*)
Barnemorder, infanticida (*id.*)
Barnesko, (Børnesko) — at have traadt sine B. e pueris excessisse; adolevisse.
Barnesvøb, Børnetøi, incunabula *plur.*
Barneværk, Børnesnak, nugæ; puerilia *plur. n.*; ineptiæ.
Barnfød, oriundus.
Barnløs, orbus.
Barnløshed, orbitas.

Barnsbeen — fra B. a. parvulo, a parvulis, a teneris, a pueris.
Barnsnød: være i B. parturire; laborare partu. — døe i B. e partu exſtingvi.
Barns Sted — i Barns Sted, pro filio; filii loco. — antage En i Barns Sted, adoptare; arrogare.
Baron, Friherre, baro, liber baro.
Barsel — lave til B. gravidam eſſe. — giøre B. parere.
Barselkone, puerpera.
Barselseng, 1) lectus puerperæ. ligge i B. peperiſſe; domo ſe continere a puerperio. 2) Barnefødsel, puerperium.
Barsk, ſtræng, auſterus; immitis; torvus.
Barskhed, Strænghed, auſteritas; torvitas.
Bas, (langtonet) — ſpille Bas, laſcivire; imperium detrectare.
Bas, Basſtemme, vox ima, gravis. — ſynge Bas, canere voce ima, gravi, til noget, vocem imam ſociare, addere.
Basviol, fides gravioris ſoni, majores.
Basfløite, tibia (fiſtula) majoris modi, gravioris ſoni.
Basſiſt, qui graviori voce canit. — en god B. imæ vocis artifex.
Baſſon, Dulcian, tibia major, gravioris ſoni.
Baſiliſk, baſiliſcus.
Basken, Slaaen, planctus, plangor; plauſus; quaſſus.
Basker, ſlaaer, plango, deplango; plaudo; quatio, percutio.
Baſſin, ſee Kam.
Baſt, Indbarken af Lindetræe, philyra ell. philura.
Baſtard, nothus; ſpurius; alienus; adulterinus.
Baſtion, vallum; munimentum.
Baſune, buccina; tuba ductilis.
Baſuner ud, udraaber, ebuccino; jacto.
Bataille, ſee Slag.
Bataillon, cohors; caterva.
Bataillon-Quarree, orbis. — giøre en B. Q. orbem colligere; undique frontem oſtendere, opponere; quadruplici fronte pugnare.
Batterie, Skandſe, caſtrum. — af Jord, agger.
Beængſtelſe, vexatio; angor; cura; ſollicitudo.
Beængſter, beængſtiger, vexo; urgeo; premo; ango; ſollicitum habeo.
Beærer, dignor; orno; decoro; cohoneſto; condecoro; tribuo (alicui aliquid); tribuo (alicui hoc ut &c.)
Bearbeidelſe, elaboratio; expolitio.
Bearbeider, elaboro; operam rei impendo; excolo; expolio.
Beber, ſee Bæver.
Bebinder, ombinder, redimio.
Beblandelſe, 1) ſee Blanden. 2) legemlig Omgang, ſtuprum; coitus.
Beblandet, inſincerus, ſee blandet.
Beblander, ſee blander. 2) beblande ſig, ſtuprum facere; rem habere.
Beboelig, habitabilis.
Beboer, boer paa, colo, incolo; habeo; teneo; habito, inhabito.
Beboer, en, Indbygger, cultor, f. cultrix; incola; habitator.
Beboelſe, habitatio.
Bebreidelſe, Irettesættelſe, convicium; increpatio og increpitus; objurgatio; vituperatio; objectatio, objectio (eccleſ.). — haanlig B. probrum, opprobrium, exprobratio opprobratio.
Bebreider, taler haardt til, compello (are); convicior; increpo, increpito; exprobro, opprobro; objicio, objecto; objurgo; præſtringo; vitupero. See laſter.
Bebreidende, objurgatorius.
Bebudelſe, bebuder, ſee forkynder.
Bebygger, 1) beſætter med Folk, frequento. 2) ſee beboer.
Bebygget, beſat med Folk, frequens.

quens. — vel b. perfrequens. — ſiet b. infrequens.

**Bebyrder**, oneri ſum, moleſtus ſum; moleſtiam (negotium) faceſſo.

**Bebyrdelſe**, onus; moleſtia; negotium.

**Bed**, Rabat i en Hauge, antes, *ium*, *plur. m.*; area, areola; porculetum; pulvinus, pulvinulus.

**Bedaarer**, ganter, infatuo; illudo; fallo. — lade ſig bedaare, corrumpi, ſtuprari ſe pati.

**Bedækker**, tildækker, tego, contego; ſterno, conſterno, inſterno. — at man intet ſeer, obduco; velo. — mod Kulde, Hede, munio. — Himmelen med Skyer, nubes coelo inducere. — Jorden med Snee, Vand, obruere; abſcondere. — Marken med Blomſter, Grønt, veſtire. — b. en Armee, firmare; munire; tueri; tegere; præſidium addere. — b. ſig, ſætte Hatten paa, caput tegere.

**Bedækning**, Skiul, tegumentum; involucrum; veſtis; velamen. — i Krigen, præſidium. — til B. præſidio (*dativ.*); præſidii cauſâ.

**Bedaget**, alderſtegen, grandævus, longævus.

**Bede**, 1) gildet Væder, vervex. — ſom er af B. vervecinus, verveceus. 2) Rødbede, beta, betaceus.

**Bededag**, ſupplicatio; precatio, imprecatio.

**Bedemand**, Marſkal, deſignator.

**Bøn**, 1) Bøn, preces *plur.*, deprecatio; obſecratio. — til Guder, ſupplicium. — ſom man faae ved B. precarius, *adv.* precari. 2) Stilleholden, requies; ceſſatio.

**Bedende** (ydmygeligen) deprecabundus; ſupplex; ſupplicans. — *adv.* ſupplicanter.

**Beder**, 1) begierer, rogo, rogito; oro; peto (ab aliquo), expeto; poſco; precor, deprecor. — jeg beder, vi bede, quæſumus; ſodes. — b. indſtændigen, obſecro; flagito, efflagito; contendo; obteſtor. — med Knæfald, ſupplico. — bede for En, deprecari alicui, f. E. ne vapulet; intercedere pro aliquo. — beder til Gud om, veneror. 2) indbyder, voco; invito. 3) formaner, jubeo. 4) hviler mig, opholder mig (underveis), quieſco; conſiſto, ſubſiſto, ad pabulum jumentis dandum.

**Bedeſted**, 1) templum; locus precibus ſacer. 2) Station, manſio.

**Bedømmelſe**, Dom om, cenſura; dijudicatio.

**Bedømmer**, dømmer om, æſtimo; ſpecto. — det er vanſkeligt at bedømme, iſta quidem magna dijudicatio eſt. See dømmer.

**Bedrag**, ſee Bedragerie. — paa B. fallendi cauſa; dolo.

**Bedragelig**, falſk, fallax; fraudulentus; fucatus; fucoſus; deceptrix, deceptorius *Lactant.*

**Bedrageligen**, fallaciter; fraudulenter; doloſe.

**Bedrager**, ſkuffer, decipio; impono (alicui); fallo; fraudo, defraudo; fruſtror. — ved Snak, Løfte, Ophold, duco, induco; traho; deſtituo; fruſtro; verba do; lacto. — iſær i Pengeſager, circumverto (aliquem argento); circumſcribo. — bedrage ſig, falli.

**Bedrager**, en, deceptor, -trix; doloſus, ſubdolus, falſus, fallax; fraudator, defraudator; nebulo; impoſtor (*ICt.*); præſtigiator; quadruplator; ſtellio.

**Bedragerie**, 1) Sviig, dolus; fallacia; fraus, fraudulentia, fraudatio; deceptio, deceptus (*Tertull.*); impoſtura (*ICt.*); præſtigiæ; ſtellionatus. — at noget ſlaaer feil, fruſtratio. 2) Løgn, falſitas, falſum og *plur.* falſa. 3) Skin, Falſkhed, offucia og *plur.* offuciæ. — under Skin af, ſub.

**Bedre**, *adj.*, melior; potior; prior; præſtantior; emendatus. — noget bedre, meliuſculus. — være b. præſtare. — det var bedre, han havde giort det, taugt ſtille &c. melius hoc feciſſet, tacuiſſet &c. — have det bedre, meliore, lautiore conditione uti; potiore, meliore loco eſſe. — jeg har det nu b. meliore loco nunc ſunt res meæ. — blive b. in melius mutari. — og om en

en Syg, refici; convalescere; colligere se.
Bedre, *adv.* melius; potius; satius; magis; plus; rectius. — noget b. meliuscule. — jeg havde giort bedre, om jeg ikke havde kiøbt ꝛc. melius non emissem.
Bedrer, see forbedrer.
Bedrer sig ell. bedres (især om Syge) refici; convalescere. — Gud bedre! Gud bedre det! Dii meliora! — Gud bedre mig, ham! vah me miserum! illum miserum!
Bedrift, 1) see Gierning. 2) *plur.* Bedrifter, store Gierninger, især i Krig, gesta *orum*; res gestæ.
Bedring, 1) Forbedring, emendatio; correctio; mutatio in melius. — i sin Opførsel, melior sensus, vita; reditus ad frugem, ad meliora. 2) om en Syg: reditus ad salutem; spes salutis; meliora; lætiora. — han er i B. spes salutis affulget, ostenditur; meliora, lætiora sperantur, ostenduntur.
Bedriver, forøver, patro. See driver.
Bedrøvelig, 1) som en Tidende, molestus; acerbus; funestus; tristis; foedus; luctuosus; flebilis; durus; miserandus; gravis. — b. Ansigt, species miserabilis; vultus in tristitiam compositus. — b. Tider, iniqua tempora; temporum iniquitas. 2) slet, daarlig, som: en Tale, oratio miseranda, jejuna, inepta, mala. — som Veiret, tempestas ingrata, molesta; coelum triste, nubilum. — som et Beviis, infirmus.
Bedrøveligen, misere.
Bedrøvelighed, tristitia, tristities.
Bedrøvelse, dolor; tristitia; afflictio, afflictatio; molestia; moestitia; angor; moeror; luctus; ægritudo; cura. — til min store B. cum magno meo dolore.
Bedrøvet, tristis; moestus; afflictus; sollicitus; anxius; confusus. — noget b. tristiculus. See bedrøvelig.
Bedrøver, giør bedrøvet, adfligo, adflicto; contristo; dolore afficio; luctum moveo; ægritudinem affero, creo; moestum reddo; perturbo. — det b. mig, molestum mihi est; urit, angit me; dolori mihi est; acerbum est; ægre fero; conturbor.
Bedrøve sig, bedrøves, dolere; lugere; angi; uri; adfligi; dolore affici; tristem, moestum esse.
Bedst, bedste, *adj.* optimus; potissimus; præstantissimus. — *adv.* optime; potissimum. — have En til bedste, ludere; deridere. — som ikke har meget til bedste, tenuis; inops. — det bedste var endnu, illud commode accidit, quod &c.; percommode factum est, quod &c. — det bedste er, du bliver her, optime hic manseris. — hvad som endnu er det bedste, quod maximum est; quod caput rei est. — jeg kan bedst lide ham, ille mihi præ cæteris placet. — paa det bedste, optime. — min Bedste! optime! carissime!
Bedste, Nytte, Fordeel, commodum; utilitas; salus.
Bedstefader, avus (paternus, maternus). — Oldefader, proavus. — Bedstefaders Broder, patruus major; propatruus. — Bedstefaders Søster, amita magna.
Bedsteforældre, avi *plur.*
Bedstemoder, avia (paterna, materna). — Bedstemoders Broder, avunculus magnus, major; Søster, matertera magna, major. — Oldemoder, proavia.
Bedugget, roscidus; rore madens, udus.
Beediger, 1) tager i Eed, jurejurando adigo; religione jurisjurandi obstringo. 2) forsikkre ved Eed, jurejurando confirmo.
Beediget, juratus.
Beeg, Tjære, pix.
Been, 1) Knokker, os, *ossis*; *dim.* ossiculum. — uden B. exossis. — tage Benene af, exosso. — til Marv og Been, penitus; intime. — han er kun Skind og Been, macie confectus est; vix hæret ossibus. 2) Skinne-

nebeen, crus; sura. 3) Fod, pes. — fra Barnsb. a teneris; a parvulo. — komme paa Benene, erigere se; erigi; convalescere; firmari. — hielpe paa Benene, erigere; confirmare; adjuvare. — tage Benene med sig, bruge Benene, celerius ingredi; accelerare gressum.
Beenagtig, osseus.
Beenbrud, crurifragium; os ruptum, fractum.
Beenhinde, periosteum.
Beenhuus, ossuarium.
Beenhule, acetabulum.
Beenklæder, see Buxer.
Beenlære, osteologia.
Beenrad, Skelet, sceletus (*Apul.*)
Beensinne, til at sætte Benene i Led, regula.
Beenved, ligustrum.
Beesk, Beeskhed, see bitter, Bitterhed.
Beest, stort firefødbet Dyr, bestia. — umælende, bestia; belua; fera. — Arbeidsb. jumentum; bestia veterina. — som hører til A. veterinarius.
Beestisk, beluinus; ferinus. — *adv.* ferino (ferarum, bestiarum) more.
Befænger, see anstikker, besmitter.
Befæster, 1) gior fast, figo; stabilio; firmo. — med Strikke, Baand, vincio, devincio; rego. — b. Baandet selv, adstringo. — b. til noget, affigo; devincio; illigo. — b. i Kundskab, Dd, roboro, firmo, augeo (cognitionem, virtutem). — befæste sig i Ens Gunst, i Anseelse ꝛc. gratiam suam, potentiam &c. apud aliquem, opes, vim, auctoritatem, firmare, augere. 2) bestandser, munio, communio. circummunio. — b. for til, præmunio.
Befæstelse, Bestyrkning, stabilimen; robur; incrementum; auctus.
Befæstning, see Fæstning.
Befald, befalder, see Behag, behager.
Befaldes af en Sygdom, corripi morbo.
Befaler, byder, jubeo; præcipio; impero; præscribo; negotium do. — efter Forespørsel, rescribo. — ved Placat, edico. — hvad befaler De? a) quid jubes? quid vis? b) quid ais? quid dixisti? — som De befaler, ut jubes; ut libet. — har De ellers noget at befale? num quid est, quod præterea velis? ecquid porro vis, jubes, cupis?
Befaling, jussus, jussum og *plur.* jussa, jussio; imperium; præceptum, præceptio; imperatum. — af Øvrigheden, a) almindelig, edictum; literæ. b) særdeles, decretum; privilegium. c) skriftlig, paa en Forespørsel, rescriptum. — uden Befaling, injussus *adj.*; injussu. — uden hans, min B. ejus, meo injussu. — jeg er til Deres B. cupio omnia, quæ vis.
Befalingsmand (Krigs- og Civil-, som Lænsmand, Amtmand ꝛc.) præses (provinciæ, regionis); præfectus (regionis, classis &c.)
Befaren (Søemand) navigandi peritus.
Befarer, reiser igiennem, viso; obeo. — b. et Hav, navigo.
Befatter, 1) indbefatter, amplector, complector; comprehendo. 2) befatter mig med, immisceo me rei, negotio; accedo ad negotium.
Befindende, 1) Omstændigheder, status; ratio; locus; conditio. — efter B. ut res erunt; ut res se dabunt. 2) Sundhed, valetudo; salus. — hvorledes er Deres B.? ut vales?
Befinder, finder noget at være saa eller saa, cognosco; invenio; offendo.
Befinder, holder for, anseer, puto; censeo; judico.
Befinde sig, 1) et Sted, esse, agere, versari alicubi; degere, vivere in loco aliquo. 2) befinde sig vel, recte valere; salvum, lætum esse. — ikke vel, minus valere; ægrotare; langvere. — hvorledes befinder De Dem?

Dem? ut vales? ut vivis? quid agis? — til Tieneste! valeo, vigeo, & cupio quæ vis. — jeg befinder mig bedre, melius eſt mihi.

Befindtlig, quod eſt, invenitur.

Beflekker, ſee beſmitter.

Beflitter mig paa, ſtudeo; operam do rei alicui; elaboro in re aliqua.

Beføiet til noget, cui jus eſt, licet; qui poteſtatem habet. — være b. jus habere aliquid faciendi. — være b. at klage, fordre, hielpe, appellere, habere actionem, petitionem, auxilii lationem, provocationem.

Beføler, contrecto, attrecto; tento.

Beførelſe, hemmelig Angivelſe, delatio; calumnia; traductio; ſycophantia.

Befører*, taler ilde og uſandt om, calumnior; traduco; defero; ſycophantor.

Befører, en, calumniator; delator; ſycophanta.

Befolker, frequento (hominibus, incolis).

Befolket, frequens; celeber; plenus.

Befolkning, 1) *active*, frequentatio. 2) *paſſive*, frequentia; incolarum multitudo; celebritas.

Beforderlig, behielpelig, utilis; commodus. — være b. til noget, juvare in aliqua re efficienda, obtinenda, conſequenda, auferenda &c.; adeſſe in re; operam ad eam rem præbere; curare, videre, conciliare alicui aliquid. — han var mig dertil b. ejus operâ effectum eſt; utili ejus opera, ſtudio, uſus ſum.

Befordrer, 1) ſkaffer fort, curo; maturo; accelero. — et Brev, Varer, Penge, curo; mitto, transmitto. — 2) afærdiger, dimitto. 3) b. Ens Bedſte, augere aliquem (commoda alicujus); juvare, adjuvare (aliquem, commoda, felicitatem &c. alicujus; ogſaa literas, mercaturam &c.); favere, proſpicere, conſulere alicui, commodis alicujus; ogſaa literis, mercaturæ, b. En til et Embede, munus alicui curare, dare; ad manus producere, til et høiere, bedre, evehere; efferre; provehere; promovere; ampliori dignitatis gradu ornare. — befordres: a) faae et Embede, accipere munus, provinciam; præfici muneri. b) komme til noget bedre, evehi, provehi; promoveri, augeri dignitate, honoribus.

Befordring, 1) en Tings, *active*, at nogen befordrer den: Befordrelſe, cura; ſtudium; favor; auxilium; tutela. — en Perſons, præſidium; favor; ſuffragatio; ſtudium; beneficium. — *paſſive*, en Tings, a den befordres, commodum; utilitas; incrementum. — en Perſons, amplitudo; dignitas; commoda; uſus, utilitas; honor; emolumentum. — B. til et Embede, muneris copia; munus; locus. 2) at en Ting eller Perſon kommer afſted, miſſio, transmiſſio; cura; maturatio; acceleratio.

Befordrer, en, fautor; adjutor, -trix; ſuffragator, patronus

Befragter, conduco (navem) mercede.

Befragtning, Befragtelſe, conductio (navis).

Befrielſe, liberatio; ſolutio. — *paſſive*, libertas. — B. fra Afgift, immunitas.

Befrier, 1) libero; eripio; levo; expedio; exſolvo; extraho; eximo; ſolvo; demo alicui moleſtiam, vincula &c. — frelſer (fra Trældom) vindico; aſſero. — b med Penge, redimo. — fra Afgifter, immunitatem do, — fra Loven, ſolvo lege; gratiam legis facio. 2) friekiender, abſolvo; dimitto.

Befrier, frier til, ambio, peto (aliquam).

Befrier, en, Frelſer, liberator; aſſertor; vindex.

Befriet, frie for, liber; ſolutus; expeditus. — fra Afgifter, immunis. — fra Loven, exlex.

Befrugtelſe, foecundatio.

Befrugter, gior frugtbar, foecundo; impleo.

Befrygtelig, som er at befrygte, metuendus; timendus.

Befrygter, metuo; timeo. — det er at befrygte, periculum est, ne ell. ut &c. — som har intet at befrygte, securus; tutus.

Befugtelse, irrigatio; roratio.

Befugter, rigo, irrigo; humecto; madefacio; perfundo. — lidet, adspergo; irroro.

Beg, see Beeg

Begaaer, 1) gior, facio; patro; suscipio; admitto, committo. 2) holder hoitidelig, celebro, concelebro. — som begaaer, celebrator. 5) begaae sig, agere; vivere; durare.

Begangen, commissus, admissus.

Begavet 1) med, forsynet med, præditus; instructus. 2) *absol.* promtus ad dicendum; orator bonus.

Begængelse, hoitidelig, celebratio.

Begegnelse, 1) Medfart — venskabelig, god, benignitas; comitas; liberalitas; — slet, grov, asperitas; inhumanitas; injuria; — foragtelig, superbia; despicientia; fastus &c. 2) see Møde.

Begegner, 1) behandler, habeo, tracto, excipio, accipio, (aliquem); versor, ago cum aliquo; præbeo me alicui (talem). 2) møder, occurro; obviam eo; offerri; it. accidere; evenire; usu venire.

Beger, tiærer, pico, impico, obpico.

Beggrube, Tranbrænderie, picaria it. picariæ, *arum, plur.*

Beghaand, Tyvehaand, piceata manus.

Begkrands, see Fyrkrands.

Begsort, piceus.

Begge, ambo; uterque. — een af begge, alteruter. — hvilken af begge, uter. — ingen af begge, neuter. - hvilken af begge man vil, utervis, uterlibet. — fra begge paa begge Sider, utrinque. paa begge Steder, utrobique.

Beiger, see Bæger.

Begierer, 1) attraaer, aveo; cupio; opto; volo, velim. — b. meget, exopto; discupio, percupio; gestio; desidero; expeto. 2) fræver, fordrer, peto; postulo; exposco; contendo. — stærkt, depostulo, expostulo. — b. tilbage, repeto.

Begiering, 1) Forlangende, petitio, petitum, petitus; postulatio. — hvad er Deres B.? quid cupis, vis, petis, postulas, poscis? — opfylde Ens B. annuere votis, precibus alicujus. — han gav det uden hans B. dedit non poscenti, - imod hans B. invito, nolenti. 2) Attraae, Ønske, cupido; votum; desiderium; voluntas.

Begierlig, avidus; appetens; cupidus; studiosus. — meget b. percupidus, præcupidus; sitiens. — er b. efter, aveo; hio, inhio. See graadig.

Begierligen, avide; cupide; sitienter.

Begierlighed, Lyst, aviditas; appetentia, appetitio, appetitus. — stor og heftig B. fames; sitis. — umaadelig og uordentlig B. cupiditas. — især efter Vinding, sordes; illiberalitas.

Begivenhed, Tilfælde, casus; res; res gesta. See Tildragelse.

Begiver mig 1) et Sted hen, cedo, concedo aliquo; converto me aliquo, ad aliquid. — til En, adeo, convenio aliquem. — i Roelighed, secedo. 2) tildrage sig, accidere; fieri; evenire; geri. 3) begiver: afstaaer fra, decedo; decedo jure meo.

Begloer, stupidus adspicio; oculis contrecto.

Begrædelig, beklagelig, acerbus; flebilis; luctuosus; lacrymabilis; lamentabilis; plorabilis.

Begrædelse, Bejamren, comploratio, deploratio.

Begræder, græder for, lacrymo og lacrymor; lamentor, delamentor; ploro, comploro, deploro; defleo; lugeo. — som ikke begrædes, illacrymabilis.

Begrandsker, see grandsker.

**Begravelse**, 1) sepultura; humatio. 2) Stedet, sepulcrum; tumulus. — lukt, bygget B. monumentum. 3) Høitideligheden, funus; pompa funebris; exsequiæ *plur.*; justa *pl.*

**Begraver**, giemmer i Jorden, condo, abscondo, recondo; defodio, infodio. — især en Død, sepelio; compono; humo; funero og funeror; tumulo, contumulo. — som b. de Døde, sepultor; libitinarius.

**Begravelsesmaaltid**, silicernium.

**Begravelsessted**, Kirkegaard, sepulcretum.

**Begravet**, lagt, situs.

**Begreb**, 1) Omfang, ambitus. 2) Forestilling, Kundskab, Indsigt, perceptio; comprehensio; notio; notitia; sensus; intelligentia. — medfødt B. om noget, anticipatio. — giøre sig B. om en Ting, notionem rei in animo effingere; cogitare; intelligere; perspicere; assequi, agitare, concipere, comprehendere &c. aliquid mente. — have et tydeligt B. om noget, plane, clare, perspicue, probe rem intelligere, perspectam habere. — give En B. om en Ting, rem explicare, enarrare, edisserere, demonstrare, proponere, — et tydeligt B. rem clare, distincte, aperte explicare, promere, enarrare. 3) stort B. om noget, nogen, magna de re (homine) opinio, exspectatio. 4) Begreb, Fatteevne, captus. 5) kort B. af noget, summa, summarium; breviarium; epitome. — give et kort B. af noget, rem breviter comprehendere, colligere, complecti. 6) være i B. med noget, parare, moliri, conari rem; in eo esse, ut agas; jamjam acturum esse.

**Begribelig**, fattelig, facilis intellectu, ad intelligendum; planus; expeditus; simplex. — giøre b. explicare; edocere; interpretari; demonstrare.

**Begribeligen**, fatteligen, plane; perspicue; aperte; simpliciter. — skrive, tale b. populariter; ad captum hominum; quod intelligatur.

**Begribelighed**, perspicuitas; popularitas; simplicitas.

**Begriber**, 1) indbefatter, complector, amplector; contineo; comprehendo. — b. meget, late patere; pertinere ad multa. — b. noget under et Ord, subjicere. — der er deri begrebet, inest, continetur. — som b. meget i sig, amplus; capax; multi ambitus. 2) fatter, indseer, capio, accipio, percipio; comprehendo; assequor, consequor; intelligo. — b. forud, præcipio. — som b. noget let, acutus; perspicax. — langsom til at b. tardus; stupidus; obtusus; hebes. 3) være begreben i ell. med noget, versari, occupari in re.

**Begroet**, obductus; tectus.

**Begrunder**, see udgrunder.

**Begyder**, perfundo; rigo, irrigo.

**Begyndelse**, coeptus; inceptio; orsus, exorsus; exordium og *plur.* exordia, exorsa; primordium. — en Strids, Legs B. commissio, — om vigtige Ting, auspicium. — første Aarsag og Oprindelse, principium; initium; incunabula, *plur.*; origo; fundamentum; caput; semen; elementa. — første Lære og Underviisning, rudimentum, rudimenta. — fra B. a primo; primitus; originaliter, originitus (*Augustin.*). — i B. principio; primo.

**Begynder**, 1) tager Begyndelse, coepi, coepisse, coepto; orior, coorior, exorior; nascor. — b. paa nye, renascor; recrudesco; redordior. 2) tager mig fore, ordior, exordior; ineo; inchoo; sumo; incipio, incepto, occipio, occepto; adorior; instituo; aggredior, ingredior; tango, attingo; invado. — som ingen har taget fat paa, intactu[s] — b. vigtige Ting, auspicor [—] paa nye, redauspicor. — s[om] danne Ting, hvortil der u[d]fordres to Parter, som St[rid,] Dom ꝛc. committo. — b. Kri[g ...] nye-

Uroelighed, bellum, turbas cieo, excito, moveo, commoveo. — hvad skulde jeg b.? quid facerem? — hvad begynde vi? quid agimus, facimus? quo pacto instituemus? — hvad begynder jeg med ham? quid eo faciam? — begynder du igien? non quiescis? non taces? Gudstienesten b. med Musik, aperiuntur sacra concentu. — b. at tale, a) ikke længer tie, silentium rumpere. b) for at blive ved, initium dicendi facere. c) tale først, primo loco dicere. — b. Skole, aperire ludum.

Begynder, en, 1) inceptor; dux; inchoator. 2) som først begynder at lære, elementarius; tiro; novitius.

Behæftet, 1) som der er giort Beslag paa, detentus; occupatus. 2) b. med Gield, obrutus ære alieno; obæratus. 3) b. med Sygdom, infectus (morbo).

Behændig, næm, beqvem, agilis; celer; velox; dexter.

Behændigen, beqvemmeligen, agiliter; celeriter; dextre.

Behændighed, Smidighed, agilitas; velocitas.

Behænger, 1) med Tapeter, orno; tego; vestio; prætexo. — med Baand, Krandse, redimio. 2) smykker, orno.

Behag, 1) Villie, voluntas; animus. — efter B. ut lubet; ut vis; ut videtur; eller, om den tilkommende Tid: ut voles; ut videbitur. 2) Lyst, Fornøielse, voluptas; delectatio; gaudium. — finde B. i noget, re teneri, delectari, gaudere; rem probare, appetere. — ikke, improbare; aspernari; nolle. See Fornøielse.

Behagelig, 1) fornøielig, voluptuosus, voluptabilis, volupe, *indeclin.* om Sted, Egn: amoenus; meget b. peramoenus. 2) kiærkommen, tækkelig, acceptus; gratus; placens; placitus; plausibilis; dulcis; jucundus. — meget behagelig, pergratus; prædulcis; perjucundus. 3) i Tale og Omgang, comis; lepidus; svavis; dulcis; jucundus.

Behageligen, blande; comiter; officiose; dulciter; lepide; jucunde. — om Egn og Beliggenhed, amoene, amoeniter. — meget b. perjucunde.

Behagelighed, af Egn og Beliggenhed, amoenitas. — i Tale, lepor; svavitas; jucunditas.

Behager, tækkes, placeo, complaceo; arrideo; probor. — b. meget, perplaceo. det behager, libet, lubet, collibet; placet. — dersom De behager, si ita videbitur; nisi molestum est; si libet; quod commodo tuo fiat. — hvor De behager, ubi volueris; quando visum fuerit. — hvad behager? quid vis? num quid vis? num quid dixeras? See befaler.

Behandlen, Haandteeren, tractatio, tractatus.

Behandler, en Ting, tracto; habeo; versor in re; utor re. — som lader sig godt behandle, f. E. forarbeide, tractabilis. — b. en Person, omgaaes En, tracto, habeo, excipio (liberaliter, comiter, humaniter &c.); præbeo me alicui f. E. comem, liberalem &c.

Beherskelse, imperium; potestas. — Lysternes, continentia; modestia; moderatio.

Behersker, en, see Herre.

Behersker, impero; rego; præsum; in potestate habeo. — b. sine Lyster og Tilboieligheder, domare; vincere; reprimere; coërcere; cohibere; continere. — som b. dem, continens; modestus; potens sui. — som ikke b. dem, incontinens; immodestus; impotens.

Behielpelig, officiosus; promtus; benignus, — i noget, socius. — til noget, fautor; adjutor; suffragator. — være En b. juvare, adjuvare; favere; operam præbere &c.

Behielpe sig, uti datis; uti præsenti copia; utcunque se expedire; utcunque defungi; utcun-

cunque sibi consulere. — med een Kiole, een Stue &c. una veste uti utcunque; uno cubiculo claudi; una veste &c. contentum esse. — b. sig saalænge, tantisper uti; tantisper satis habere.

Behielpsom, see behielpelig.

Behiertet, fortis; strenuus; intrepidus; animosus; audax; constans; firmus. — *adv.* intrepide; audacter; fortiter. — giøre En b. animum addere, augere, confirmare; metum eximere; metu liberare.

Behiertighed, audacia; fortitudo; animus &c.

Behørig, tilbørlig, conveniens; legitimus; debitus; suus. — med b. Agtelse, Flid &c. qua decet, qua par est, reverentia, diligentia. — paa b. Tid, suo tempore; tempestive. — paa b. Maade, bene; recte; legitime; ut decet, convenit &c.

Behørigen, paa behørig Maade, see behørig.

Behøver, 1) trænger til, egeo; indigeo; opus habeo; desidero; utor. — dette behøve vi ikke, hac re carere possumus, non utimur. 2) kræver, postulo; posco; desidero. — det behøves, opus est, -høiligen, peropus est.

Behøvler, dolo; polio; dedolo.

Behøvlet, see sleben.

Behøvling, politura.

Behold, see Beholdning. — i Behold, salvus; integer; incolumis; superstes.

Beholder, servo; retineo. — En hos sig, secum habere, detinere, - til Bords, ut tecum coenet. — b. som Penge, Skrifter, lovligen: servare; reponere; ulovligen: detinere; celare; non reddere; - ikke aabenbare, servare; continere; tacere; silentio tegere, premere. — b. Maden, continere, - ikke b. rejicere. — b. i Hukommelsen, notare; memoriæ mandare; memoria tenere, retinere; meminisse. — ikke b. oblivisci. — en Hukommelse, som godt beholder, tenax, fidelis, firma, certa memoria. — b. noget af en Prædiken, Forelæsning, auferre. — b. en Tieneste, servare; tenere; tueri; non amittere. — b. noget for sig, sibi soli servare; secum recondere; apud se premere, continere. — b. noget hos sig selv, ikke aabenbare, sibi soli scire. — b. Ret, Overhaand, vincere; victorem discedere. — b. Marken, campo hostem exuere; victoria potiri.

Beholden, 1) som er i Behold, see Behold. 2) som er i Beholdning, see Beholdning.

Beholdning, Overskud af brugte Penge eller Materialier, excessus; residuum; quod excedit.

Behov, 1) Trang, desiderium; necessitas. — har Behov, giøres Behov, see behøver. 2) naturlige Forretninger, necessitas naturæ; requisita naturæ. — giøre sit Behov, cacare; sedere ad requisita naturæ; ogsaa *absol.* sedere. — have Trang dertil, cacaturire.

Behugger, tilhugger, circumseco.

Bejaelse, Bejaen, affirmatio; assensus.

Bejaer, siger Ja til, annuo; consentio; rem assensu (consensu) firmo.

Bejamrelse, Bejamren, miseratio; lamentatio; comploratio; querela.

Bejamrer, miseror; doleo; lamentor; conqueror.

Beilen, Frien, procatio; amores.

Beiler, frier til, procor og proco; ambio (puellam).

Beiler, en, Frier, procus; connubii petitor.

Bekæmper, impugno.

Bekiendelse, Tilstaaelse, confessio. — gaae til B. confiteri. - Troens B. professio doctrinæ; doctrina, formula, summa doctrinæ, quam profitemur.

Bekiender, tilstaaer, fateor, confiteor, profiteor. — ikke b. infitior, diffiteor. — b. sig til en Sect, Religion &c. profiteri sectam, formu; lam-

lam; facra fequi; ferre fe addictum (affeclam) fectæ; = til en Bog, ferre fe ejus auctorem, editorem; fuum agnofcere; = til en Ting, fom Eiermand, edere fe dominum rei; vindicare fibi rem; agnofcere. — b. i Kortfpil, reddere evocatum; parere provocationi; refpondere; fatisfacere.

Bekiendt, notus, cognitus; confeffus, = for alle, notorius (*Ict.*). b. med En, notus alicui; familiaris. — være b. med En, noffe aliquem; uti aliquo. — b. paa et Sted, tritus; verfatus; = i en Egn, paa en Vei, peritus regionis, locorum, viæ. — b. med Bøger, Videnfkaber, peritus rei literariæ, literarum; tritus, verfatus in literis. — det er b. conftat. — jeg er ikke b. her, a) nemo me hic novit; ignotus fum. b) mihi ignota funt hic omnia; ignota mihi eft urbs, regio, via. — være b. ved Gierninger, Skrifter, famam, nomen habere, quæfiviffe; notum effe; celebrem effe. — fom faaledes er b. clarus; celeber; nobilis; illuftris; famâ nobilitatus. — ikke faaledes b. obfcurus; ignobilis. — ikke b. med En, alienus; ignotus. — giøre noget b. vulgare; in vulgus edere, proferre; notificare. — giøre Ens Perfon b. indicare; aperire. — hans Skrifter have giort ham b. nobilitarunt, illuftrarunt eum fcripta fua; famam quæfivit fcriptis. — giøre En noget b. indicare; narrare; exponere; aperire; fignificare; = en Tidende, nuntiare. — giøre fig b. med, cognofcere; notitiam, ufum rei fibi comparare. — føge at giøre fig b. med En, expetere, appetere alicujus notitiam, ufum, familiaritatem; applicare fe ad aliquem. — giøre en anden b. med En, conciliare aliquem alicui; notitiam alicujus conciliare alicui; notum reddere aliquem alicui. — blive b. notefcere, innotefcere; = med En, venire in notitiam alicujus; ei conciliari, notum, familiarem fieri; = med noget, notitiam, ufum rei haurire; imbui ufu, fenfu, notitia rei; rem difcere, nofcere. — blive b. ved Gierninger, Skrifter, nobilitari; inclarefcere; famam, nomen affequi; celebrari; illuftrari. — han er b. for f. E. at være gierrig, vulgo habetur, creditur, putatur, exiftimatur, fertur avarus. — han er b. derfor, conftat eum effe talem. — fom b. er, ut conftat; ut notum eft; ut fciunt omnes.

Bekiendter, en, notus; familiaris; amicus; cognitor.

Bekiendtgiør, fee bekiendt.

Bekiendtgiørelfe, fignificatio; nuncupatio; promulgatio; fama; rumor; nuntius.

Bekiendtfkab, 1) ufus; notitia; familiaritas. — giøre B. jungere, contrahere (cum aliquo). — ftaffe, conciliare (alicujus). 2) Bekiendtere, noti; familiares. — af mit B. e meis; e numero familiarium. — have meget B. multis uti; multis notum, familiarem effe.

Bekiger, fee begloer, befeer.

Bekken, Haand- eller Fod-Bekken, pollubrum ell. polubrum; pelvis.

Beklædelfe, gives med *participia* af *verbum*.

Beklæder, veftio, conveftio, inveftio, circumveftio; tego, contego; velo; orno; circumdo. — b. med Kalk, Marmor ꝛc. crufto, incrufto. — b. et Embede, habere, gerere, fuftinere (munus); ornatum effe munere, dignitate.

Beklædning, med Gips, Kalk, incruftatio; corium (parietum &c.), = med Marmor, marmoratio. = med Planker, tabulatio, contabulatio.

Beklaffer, fee bagtaler.

Beklagelig, deplorandus; mifer, miferandus, miferabilis. — (om Ting) acerbus; mifer; indignus; triftis; moleftus; deplorandus; miferabilis.

Beklageligen, flebiliter; mifere; acerbe; miferabiliter; miferis modis; miferandum in modum; graviter.

Beklagelfe, fee Bejamrelfe.

Bekla-

Beklager, deploro; doleo; miseror. — b. sig, dolere; queri, conqueri; lamentari.
Beklakker, maculo; inquino.
Beklemmelse, 1) angor; æstus. 2) Betryk, angustiæ; trepidatio; res trepidæ.
Beklemmer, premo; urgeo; vexo. — være beklemt, angi; premi; æstuare; laborare.
Ukliner, lino, oblino; induco; incrusto.
Beklipper, see beskærer.
Beklummet, æstuosus; fervidus.
Bekommelig, som er at faae, parabilis; facilis.
Bekommer, 1) lykkes (vel eller ilde vertere. — vel bekomme! bene vertat! — hvorledes er det bekommet ham? ut cessit? — Maden bekommer vel, nutrit; roborat; firmat. Medicinen har bekommet, juvit; profuit. 2) see faaer.
Bekomst, quantum satis est; ad satietatem.
Bekostelig, carus; pretiosus; sumtuosus; dispendiosus; multi sumtus (genit.).
Bekosteligen, sumtuose; magno pretio.
Bekostelighed, caritas.
Bekoster, sumtu meo facio, curo. See koster paa.
Bekostning, sumtus; impensa, impendium. — giøre for B. sumtuose vivere; haud parcere sumtibus; = paa at bygge, klæde sig, spise, sumtuose ædificare, vestiri, epulari. — paa egen, paa andres B suo, alieno (aliorum) sumtu.
Bekræftelse, 1) affirmatio, confirmatio; testimonium. 2) Kraft, auctoritas; fides; robur; vis; ut res rata sit, valeat, vim habeat.
Bekræfter, bestyrker, firmo, affirmo; ratum facio; auctor sum. — siger Ja til, annuo. — siger for Alvor, assevero. — bevidner, testor.
Bekrandser, corono; coronis (corollis) orno.
Bekrigelse, invasio, impetus hostilis; bellum.
Bekriger, bello peto, aggredior, persequor, invado; bellum infero, gero.
Bekymmerlig, see bekymret it. kummerlig.
Bekymmerligen, anxie; moleste.
Bekymrelse, see Bekymring.
Bekymrer, giør bekymret, sollicito; sollicitum habeo, reddo; crucio; vexo; male habeo. — det b. ham, hoc eum male habet, pungit, urit. — b. sig om intet, negligere; securum, otiosum, negligentem, lentum esse; = om alt, curiosum, male sedulum, intempestive sollicitum esse. — b. sig om eller for noget, curare; prospicere; consulere rei alicui; = over noget, anxium, sollicitum esse; laborare.
Bekymret, 1) uroelig, sollicitus; anxius. 2) omhyggelig, curiosus.
Bekymring, 1) Uroe i Sindet, sollicitudo; ægritudo; angor; molestia; scrupulus. 2) Omsorg for, cura; providentia.
Belader, fylder fuld, onero; obruo.
Beladt, onustus; plenus. — med Forretninger, obrutus, districtus. — som et Træe med Frugt, laborans. — med Gield, obæratus. — med Sygdom, infectus.
Belæg, literarum testimonia. — til B. testimonii loco; fidei faciundæ.
Belægger, 1) lægger over, tego; sterno, consterno, insterno; munio. — med Bræder, contabulo; tabulis insterno. — med Guld-, Sølv-, Kobber- 2c. Blader, induco, obduco; tego; vestio. — b. noget med et Navn, signo; = med Skatter, Afgivter, onero; gravo; = med Arrest, detineo; retineo; occupo; claudo. 2) forsyner (et Document) med Belæg, literis, tabulis firmo, fidem facio.
Belægning, paa Klæder, limbus; fimbria; exornatio.
Belærer, doceo, edoceo.
Belæsenhed, lectio; literæ. — en Mand af stor B multæ lectionis; multarum literarum.

Belæsser, onero; gravo.
Belæst, literatus; in literis, libris versatus; multæ, copiosæ, variæ lectionis. — i en vis Bog, f. E. Bibelen, in sacris literis versatus, tritus.
Belanger, see anbelanger, angaaer.
Belaster, 1) fører En til Last (i Kiøbmandssproget) delegare alicui solvendam pecuniam; expensum ferre alicui aliquid. 2) see belader, belæsser
Belaver mig paa, giør mig færdig til, paro; meditor, f. E Undskyldning, Svar, excusationem, responsionem. — at tage imod, exspecto; paro me; accingor.
Belavet, paratus; promtus; expeditus; accinctus.
Beleer, rideo, derideo, irrideo. — En som b. derisor, irrisor.
Beleen, Udleen, derisus, irrisio, irrisus.
Beleilig, opportunus; commodus. — dersom det er Dem b. quod commodo tuo fiat; nisi tibi molestum fuerit.
Beleiligen, commode; opportune; loco; in loco; in tempore. See just.
Beleilighed, Beqvemhed i Hens. til Tid og Sted, locus; occasio; tempus; opportunitas; facultas.
Beleirer, ligaer for en Bye, assideo (urbi), obsideo (urbem), circumsideo, obsido; obsidione cingo.
Beleiring, Blokering, obsessio, obsidio, obsidium, circumsessio. — som hører til B. obsidionalis.
Beleirer, en, obsessor.
Belemrer, besværer, distendo; distraho; impedio.
Belæner, giver Læn, jus possidendi prædii conced alicui; induco in ditionem agri, terræ.
Belæning, prædii beneficiarii concessio; (hos de Nyere) investitura.
Beleven, 1) munter, alacer; erectus, experrectus 2) artig, høflig, comis; humanus; cultus.
Belevenhed, alacritas; vigor; vis; exhilaratio.
Beliggende, 1) *adj.* situs; positus. — være b. jacere. 2) *substantive*, et B., see Beliggenhed.
Beliggenhed, situs (loci); positus, positio.
Beligger, see besover.
Beliver, animo; recreo; reficio; confirmo; vitam do.
Beløb, summa; numerus. — B. af noget, som sælges, redactus.
Beløben i noget, qui usum rei habet; tritus, versatus in re. — den Sag er ham b. familiaris ei est; non laborat in illa re.
Beløbenhed, usus; exercitatio.
Beløber sig, saa og saa høit, efficit, conficit, f. E. 1000 Rdlr., mille imperiales, summam mille imperialium; est mille imperialium. — Armeen b. sig til 100000 Mand, exercitus est centum millium, efficit centum millia militum — hvor høit b. det sig? quantum est? quantum efficitur? quæ summa est?
Belønner, remuneror; penso; præmio afficio, orno.
Belønner, en, remunerator.
Belønning, præmium; honor; honorarium. — B. for en Angivelse, indicium. — B. i Korn (som gaves Soldaterne efter en Seier) adorea.
Beløvet, frondeus, frondens, frondosus.
Belovet, promissus.
Belurer, lurer paa, insidior; capto alicujus facta, dicta. See belusker.
Belusker, ex occulto ausculto; opprimo aliquem.
Beluxer, capio, decipio; circumvenio.
Belyver En, mendaciis adspergo.
Bemægtigelse, occupatio. — B. forud, præoccupatio.
Bemægtiger mig noget, rem invado, occupo; re ell. rei potior; aufero; capio; teneo; — først, occupo, præoccupo. — noget, som hører mig til, vindico; assero.
Bemeldte, laudatus. — nys b. modò laudatus. — tit b. quem sæpius laudavimus.
Bemengelse, see Blanden.
Bemenger, see blander. — b. sig med ell. i noget, immisceri (ell. immiscere se) rei.

Bemærkelse, 1) Betydning, significatio, significatus; intellectus; vis. 2) Agtpaagivelse, notatio; observatio, animadversio.
Bemærker, 1) betyder, significo, adsignifico; sono. — dette Ord b. &c. hæc vis huic vocabulo subjecta est. 2) lægger Mærke til, noto; observo; attendo; animadverto; sentio; intelligo; deprehendo. — det er at b. notandum est; notabile, memorabile est. 3) anmærker, noto, annoto; moneo.
Bemærkning, see Anmærkning.
Bemaler, pingo; picturis exorno. See maler.
Bemander, f. E. et Skib, armo; sociis instruo.
Bemandet, firmus a milite, a præsidio. — slet b. male firmus.
Bemanding, især et Skibs, numeri plur. — til B. ad implendam classem; ad instruendam navem.
Bemanteler, see besmykker.
Bemestrer, see bemægtiger.
Bemidlet, see riig.
Bemøder, see bemøier.
Bemøger, inquino; spurco, conspurco.
Bemøielse, see Bestræbelse.
Bemøier, giør Møie, molestus sum; negotium facesso. — b. sig, omnem operam adhibere; sedulo facere; - for noget, quærere; expetere; ambire; - for En, operam ei suam præbere; pro aliquo elaborare, contendere, anniti. See umager sig.
Bemyndiger, auctoritatem do; curam, potestatem, jus, arbitrium rei permitto, mando, committo, delego alicui.
Benaadelse, 1) med noget, jus; beneficium. — særdeles, beneficium proprium, privum; privilegium. 2) Strafs Eftergivelse eller Formildelse, venia; mitioris poenæ beneficium.
Benaader, 1) med noget, do, tribuo, indulgeo, jus, beneficium alicujus rei. 2) tilgiver eller formilder Straffen, remitto, mitigo poenam; delicti alicujus veniam do alicui.
Benaadning, see Benaadelse.
Benævnelse, nomen; appellatio; mentio.
Benævner, appello; nomino; dico.
Benævnt, see bemeldt.
Benauelse, æstus cordis, pectoris.
Benauet: være b, angi; æstuare.
Benægtelse, infitiatio; abnegatio.
Benægter, siger Nei, fragaaer, nego; infitior.
Benytter, bruger, utor; see betiener mig af.
Beordrer, negotium do; mando; in mandatis do.
Bepakket, sarcinis onustus.
Bepandsret, loricatus; lorica indutus, armatus, tectus.
Bepisser, commingo.
Beplanter, consero.
Beplettet, maculatus.
Bepligter, see forpligter.
Beprydelse, ornatus, exornatio; cultus.
Bepryder, orno, exorno.
Bepudrer, pulvere farnaceo conspergo.
Beqvem, 1) passende til, aptus; accommodus; appositus, perappositus. — i Stand til, som kan tage imod, give Leilighed til, capax. — b. til et vist Brug, til en vis Hensigt, commodus, accommodatus; idoneus. — meget, percommodus; peridoneus. — beleilig til, tilpas, maturus; opportunus; habilis; tempestivus. — meget, peropportunus. 2) magelig, doven, uvirksom, deses; piger; tardus; lentus. — have det beqvemt, commode vivere; bona conditione uti. — giøre sig det beqvemt, aptare omnia usibus; commode instruere.
Beqvemmeligen, passende, apte; commode, accommode, accommodate; apposite; opportune; tempestive; idonee; habiliter (Ict).
Beqvemhed, 1) til et vist Brug, commoditas; habilitas 2) beqvem Tid til; Beleilighed, maturitas; opportunitas; tempestivitas.

Beqvemmelighed, commodum, commoditas.— med B. commodo (ſuo, tuo, meo); ſine moleſtia; haud difficulter. — have alle B. commode agere; omnibus abundare. — efter Deres B. quod commodo tuo (ſine moleſtia tua) fiat; ſi moleſtum non erit; ubi videbitur.

Beqvemmer mig, annuo; conſentio; pareo; cedo; deſcendo in conditionem; animum induco; impetro a me, ut faciam. — med Nød, endeligen, vinco me; vincor. — efter Omſtændighederne, tempori cedo, inſervio. — ikke ville b. ſig, recuſare; renuere; reluctari &c.

Beqvemt, ſee beqvemmeligen.

Beraaber mig paa En, provoco ad aliquem; utor alicujus auctoritate, teſtimonio; utor aliquo auctore. — til Undſkyldning, defendo, excuſo me alicujus exemplo.— paa en Skribent, paa et Sted, laudo auctorem, locum; provoco ad locum, verba.

Beraad, conſultatio; deliberatio. — med B., med beraadt Hu, prudens; conſulto; de induſtria. — være i B. med En, conſultare aliquem; deliberare, conſilia agitare cum aliquo.

Beraade ſig med En, ſee Beraad.

Beraadſlaaer, conſulo, conſulto; delibero.

Beraadſlagning, ſee Beraad.

Berammelſe, berammer, ſee Beſtemmelſe, beſtemmer.

Beredelſe, Beredning, paratus, apparatus, apparatio, præparatio. — paa noget, meditatio rei.

Bereden Heſt, equus bene ſubactus, domitus, condocefactus.

Bereder, paro, apparo, præparo; inſtruo. — b. Veien, munio. — b. mig paa, ſee belaver.

Beredt, ſee belavet.

Beredning, Jordens, cultus. See Beredelſe.

Beredſkab: i B. in promtu; ſub manu. — være i B. paratum eſſe. om Ting: proviſum eſſe.

Beredvillig, promtus; paratus; officioſus; benignus; liberalis.

Beredvilligen, promte; liberaliter.

Beredvillighed, animus promtus. — til at tiene, officium. — til at give, benignitas; liberalitas. — med ſtørſte B. libenter; promte; haud cunctanter.

Beregnelſe, Beregning, ratio; computatio; computus og computum; rationes.

Beregner, 1) puto, computo; rationem ineo, inſtituo, colligo, ſubduco; ſummam facio. 2) fører til Regning, rationibus infero; imputo.

Beregning, ſee Beregnelſe.

Bereiſt, qui multas terras obiit; vagus.

Berender en Stad, oppugno, aggredior (urbem).

Beretning, ſignificatio; nuntius; narratio; relatus. — Angivelſe, indicium. — naar man er udſendt i et Ærinde, og kommer tilbage, renuntiatio. — en troeværdig Mands, auctoritas. — en Hiſtorieſkrivers, memoria, commemoratio; auctoritas. — omſtændelig, demonſtratio. — til Øvrigheden, relatio. — ſkriftlig, literæ. — efter hans B. illo teſte, auctore. — give B. referre; nuntiare, renuntiare; narrare; demonſtrare; exponere. — til Fyrſten, rem ad principem deferre. — indhente B. diſcere; cognoſcere; edoceri; — af Fyrſten, expetere ſententiam principis; — et Facultets B. reſponſum.

Berettelſe, uſus ſacræ coenæ domeſticus, ſecretus.

Beretter, 1) nuntio; indico; expono; demonſtro; ſignifico; edoceo; certiorem facio de re; referre; narrare; commemorare; tradere; adferre; prodere. — til Øvrigheden, Fyrſten, rem deferre, referre ad principem; edocere principem de re. — b. hiem, mundtlig, domum nuntiare; — ſkriftlig, ſcribere; per literas ſignificare. 2) domi ſacra coena utor; domeſtica liturgia fungor.

Berettiger, jus, veniam, copiam, potestatem &c. do. — hvem har berettiget dig dertil? quo jure, quo auctore facis? quis auctor? quod jus?

Berg, see Bierg.

Bergamt, collegium, tribunal, concilium metallicum; curia metallicorum.

Bergarbeide, opus metallicorum.

Bergart, minera.

Berggang, vena.

Berggrønt, Kobbergrønt, chrysocolla.

Berghauptmand, præfectus metallicus.

Bergfolk, fossores; metallici; metallorum operæ; operæ in metallis, metallicæ.

Bergmand, fossor; metallicus.

Bergmandsk, metallicorum more.

Bergraad, a consiliis rei metallicæ.

Bergværk, metallum; metalla *plur.*; metallorum fodinæ.

Bergværksvidenskab, scientia metallica; metallurgia; rei metallicæ usus, peritia.

Bergylte, (Fisk) turdus.

Berider, en Hest, equum domo, fingo, condocefacio, subigo, exerceo. — b. en Skovstrækning, equo lustrare sylvas.

Berider, en, domitor equorum; equitandi magister.

Berigelse, opes; divitiæ; incrementum. — gives ogsaa med *verba.*

Beriger, locupleto; augeo; dito; opulento. — b. sig, augeri; locupletari; rem augere, facere.

Bernsteen, see Rav.

Beroer 1) paa noget, kommer an paa, positum esse in aliqua re; ea absolvi, contineri; eo redire. — derpaa beroer min Lykke, inde pendet, dependet; in eo agitur, vertitur, versatur. — det beroer paa ham, ab illo pendet; in ejus potestate est; in eo situm est. 2) har sit Forblivende. — derved skal det beroe, in eo acquiescendum est, subsistendum, consistendum. — lade noget beroe til en anden Gang, ikke afgiøre det, integrum relinquere; in neutram partem decernere.

Berømmelig, 1) roesværdig, laudandus, laudabilis; egregius; clarus, præclarus; commendabilis; amplus; decorus; honorificus, honestus. 2) berømt, celeber, celebratus; clarus; inclytus; illustris; commendabilis; laudatus, laudabilis; nobilis, pernobilis; famosus. — er berømt, clareo, clueo og cluo. — bliver berømt, inclaresco. — giør b. celebro; nobilito.

Berømmelighed, berømmeligt Navn, celebritas; claritas; commendatio; nobilitas; fama; gloria.

Berømmelse, Roes, laus, laudes *plur.*, laudatio, collaudatio; præconium; prædicatio; elogium; fama; gloria.

Berømmer, roser, laudo, collaudo, dilaudo; celebro; prædico. — En som b. laudator; prædicator. See roser.

Berømt, see berømmelig 2. — *adv.* laudabiliter; nobiliter.

Berørelse, tactus, attactus; contrectatio.

Berører, rører ved, tango, attingo, contingo; contrecto, attrecto; perstringo. — i en Afhandling, et Skrift, commemoro; mentionem facio. — med faa Ord, tango; leviter attingo; innuo; moneo; stringo, perstringo; transcurro.

Berørt, see bemeldt.

Berøvelse, 1) at man berøver, orbatio; privatio; ademtio; eller med *verba.* 2) at man er skilt ved, orbitas; viduitas.

Berøver, skiller ved, spolio; exuo; privo; demo; adimo; aufero; eripio; orbo; nudo; viduo. — b En sit gode Navn og Rygte, famam, existimationem alicujus lædere; infamare aliquem. — b. En et Embede, movere, depellere, dejicere (honore; munere); et Haab, en Leilighed, præcidere, intercidere, præcludere, tollere (spem, occasionem).

Be:

**Berøvet**, som har mistet Klæder, Formue, Blade ꝛc., nudus, nudatus; viduus; = Liv, exanimus; = Børn, orbus, = Fædreneland, exul; exterus.

**Beroeligelse**, solamen, solatium, consolatio; delinimentum.

**Beroeliger**, tranquillo; sedo; lenio; reprimo, comprimo; levo; mitigo; solor. — b. sig, conquiescere; animo consistere.

**Beruse sig**, inebriare se; obruere se mero.

**Berygter**, diffamo, infamo.

**Berygtet**, i ondt Rygte, infamis, famosus; malæ famæ, notæ. — meget b. perinfamis.

**Besaaelse**, Sæds Nedlæggelse, consitio, consitura.

**Besaaer**, beplanter, consero, obsero, insero; semino.

**Besæde**, gravidare semine; gravidam facere.

**Besætning**, Guarnison, præsidium; custodia. — ligge i B. esse in præsidio loci; præsidio tenere locum. — have en B. af 500 Mand, præsidio teneri quingentorum militum. — B. paa et Skib, remigium; = ved en Gaard, instrumentum villæ. See Belægning.

**Besættelse**, et Steds, occupatio; = med Indbyggere, frequentatio. — B. paa Klæder, interstinctio.

**Besætter**, indtager, occupo; insideo, obsideo. — med Indbyggere, impleo; frequento. — et Bord med Mad, instruo; onero; exstruo. — b. en Klædning, prætexo; fingo; orno; distingvo, interstingvo. — en Hauge med Træer ꝛc. consero, occupo (arboribus, floribus). — b. et Embede, præficio aliquem muneri; mando alicui munus.

**Besat**, occupatus; insessus. — som et Bord, exstructus, instructus. — som en Musik, frequens, infrequens; probe, tenuiter instructus; bene, male curatus. — fuld af, tectus; plenus; obsitus. — b. af Diævelen, dæmoniacus; a dæmone captus, agitatus; furibundus; a Furiis actus.

**Beseelse**, Beskuelse, lustratio; spectatio; contemplatio.

**Beseer**, beskuer, lustro; collustro; specto, adspicio, inspicio; intueor, contueor; viso, inviso, interviso; contemplor. — b. sig, see sig om, multa videre; mores hominum cognoscere.

**Besegler**, 1) sætter Segl for, signo, obsigno, consigno. 2) confirmo.

**Besegling**, obsignatio, signum; confirmatio.

**Beseilelig**, navigabilis; navibus pervius. — være b. navibus patere, transitum dare.

**Beseiler**, navigo.

**Beseiling**, navigatio.

**Besiddelse**, possessio. — tager i B. occupo, capio; = med Magt, invado. — være i B. af, tenere, possidere, habere aliquid. — blive i B. af, rem tenere, tueri. See Eiendom.

**Besidder**, har til Eiendom, habeo; dominus sum rei; possideo. — b. Lærdom, Forstand ꝛc. valere doctrina, intelligentia &c. See eier.

**Besidder**, en, possessor; dominus.

**Besieler**, see beliver.

**Besigtelse**, 1) see Beseelse. 2) lovligt Syn, cognitio rei præsentis, de re præsente; inspectio.

**Besigter**, 1) see beseer. 2) tage Syn paa, venire in rem præsentem; cognoscere de re præsente; inspicere; explorare.

**Besindelse**, gives med *verba*.

**Besinder mig**, erindrer, recordor; memini. — paa noget, invenio; comminiscor; excogito. — betænker mig, delibero; animo agito; meditor. — fatter et andet Sind, muto sententiam, mentem. — samler mine Tanker, redeo ad me; recipio animum. — ikke kunne besinde sig, mentis suæ non compotem esse; non esse apud se.

**Beskadigelse**, see Skade.

Beskadiger, lædo; adfligo; violo; vulnero; faucio; vitio; perstringo. — som Klæder, Bøger, lacero. — beskadiges af Veirliget, fiderari.

Beskiæftigelse, occupatio; negotium; cura; ftudium.

Beskiæftiger, occupatum teneo. — med mange Ting, diftineo; diftringo; diftrictum teneo. — beskiæftige sig, occupari re, in re; verfari in re; tractare aliquid.

Beskæmmelse, ignominia; pudor; probrum. — til min store B. magno meo pudore.

Beskæmmer, foedo; deformo. — b. En, confundo; pudore adficio; pudorem incutio. b. et Fruentimmer, corrumpo; vitio.

Beskærelse, 1) circumfectio; incifura. — Træers, putatio; især Viinqvistes, pampinatio. 2) hvad som er En beskaaret, fors; pars; portio.

Beskærer, 1) beklipper, circumfeco, refeco, præfeco; puto, amputo; tondeo, attondeo, detondeo. — b. Vingerne, incido, præcido, recido; - paa alle Sider, circumcido. — b. Viinqviste, pampino. 2) largior; dono. — hvad Gud b. os, quidquid nobis donaverit deus.

Beskaffen, comparatus; inftitutus; compofitus. — hvorledes er det dermed b.? quæ eft rei natura, ordo, conditio? — eller om en Tildragelse: quo ordine gefta eft res? — dersom det er saa b., fi ita eft.

Beskaffenhed, natura; indoles; vis; ingenium; ratio; conditio. — i en Tildragelse, ordo. — tilfældig ved et Subject, accidens. — Art, Tilstand, qualitas; habilitas. — Legemets, conftitutio. — efter Sagens B. e re; pro re; ex tempore; ut fe tempora dabunt; ut res eft (erat, erit); ut caufa eft (erit).

Beskatter, tributis (vectigalibus) onero.

Beskeden, modeftus; moderatus; pudens; verecundus; reverens.

Beskedenhed, modeftia; verecundia; pudor; reverentia. — med B. modefte; verecunde; pudenter.

Beskeed, mandatum; refponfum. — give B. refpondere; renuntiare. — skriftlig, refcribere. — faae B. accipere refponfum; edoceri. — han reiste med den B. ita proficifcenti refponfum eft. — vide B. med noget, rem callere, intelligere; - paa et Sted, peritum effe loci. — giøre B. i at drikke, refpondere, fatisfacere propinanti; accipere invitationem, provocationem.

Beskidt, foedus; inquinatus; fordidus; fqualidus.

Beskienker, dono; largior.

Beskienket, inebriatus; vino obrutus.

Beskiermelse, defenfio; tutela; patrocinium; præfidium. — ved sin Ret, vindiciæ, vindicta; tutamen, tutamentum, tuitio; confervatio.

Beskiermer, tueor, tutor; confervo; defendo; tego; patrocinor; propugno; affero; vindico.

Beskiermer, en, defenfor; tutor; confervator; patronus; propugnator, propugnaculum; vindex; affertor; protector (*Lactant.*).

Beskikkelse, 1) fors; pars. 2) Udnævnelse, creatio; conftitutio.

Beskikker, 1) En, allegare ad aliquem de re aliqua; expoftulare per internuntium cum aliquo de re aliqua. 2) besørger, curo; ordino; inftruo. 3) b. En til et Embede, mandare alicui munus aliquod; creare, conftituere aliquem. — indsætter, f. E. En til Arving, inftituere heredem; - i en andens Sted, fubftituere. — beskikker, sætter over, præpono.

Beskinner, skinner paa, colluftro, illuftro.

Beskrivelse, defcriptio; defignatio; enarratio; explicatio. — af en Tildragelse, ordo; hiftoria; narratio. et Levnets, vita; vitæ (rerum) enarratio; de rebus alicujus explicatio; elogium. — en Acts B. literæ; acta. — der er giort B. hos ham omnia ejus bona (res) publice configņata funt.

Be

Beskriver, 1) describo; expono; explico; ediſſero; edoceo. — b. noget i et Skrift, mando literis; enarro; scribo, perscribo; persequor. — beskriver, afmaler, pingo, depingo; exprimo; describo; = fuldkommen, perscribo. — En som b. descriptor. — beskrive, i Philosophien, definire; comprehendere. — b. en Cirkel, ducere; describere. — en Bane, som Stiernerne, percurrere; absolvere; conficere. — det er ikke at b. dici, verbis dici, verbis exprimi nequit. 2) b. et Stykke Papiir; skrive paa, inscribere, illinere chartæ. 3) b. hos en Skyldner, consignare bona alicujus publice.

Beskreven, 1) actis mandatus; in literas publicas relatus. 2) f. E. Papiir, pagina literata, descripta.

Beskuelse, contemplatio; adspectus, spectaculum, inspectatio, inspectio. — om Offerdyr, inspicium. — som hører til B. contemplativus.

Beskuer, contemplor; adspicio, specto; intueor.

Beskuer, en, spectator.

Beskuffer, see skuffer.

Beskyder, jaculor; tormentis (tormentorum ictibus) ferio, quatio, peto, urgeo, oppugno &c.

Beskyggelse, inumbratio, umbra.

Beskygger, opaco, inopaco; umbro, obumbro, adumbro, inumbro.

Beskylder, accuso; culpo; criminor; insimulo; incesso crimine; reum ago; arcesso; objicio, exprobro alicui aliquid. — falskeligen, calumnior; falso crimine incesso.

Beskyldning, crimen, criminatio; accusatio; insimulatio. — falsk, calumnia.

Beskyttelse, beskytter, see Beskiermelse, beskiermer.

Beslaaer, med Guld &c. incrusto; tego; induco, obduco. — en Hest, calceare equum. — en Vogn, Kuffert med Læder &c. vestire; inducere; tegere; = med Søm, firmare; = til Zirat, distingvere; ornare. — b. med Bræder, tabulare, contabulare; tabulis firmare, inducere.

Beslaaet, ell. beslagen, med Jern, ferratus; = med Kobber, æratus; = med Guld, inauratus; auro excultus; = med Klæde, Læder &c. vestitus; inductus.

Beslægtet, propinquus; junctus cognatione; cognatus. — paa Faders Side, agnatus. — nær b. necessarius; propinqua cognatione junctus. — være vidtløftig b. med En, longinqua cognatione attingere aliquem.

Beslag, af Metal &c. crusta; lamina. — med B., see beslaget. — giøre B. paa, occupare; detinere, = paa noget, som er kommet os af Hænde, vindicare.

Beslikker, lingo; lambo.

Beslutning, 1) finis; terminus; extremum; exitus. — af en Tale, clausula; peroratio. — til B. ad extremum; extremo loco. 2) Forsæt, consilium; sententia. — fatte en B. decernere; statuere; destinare. — offentlig B. decretum; consultum.

Beslutter, 1) fastsætter, decerno; constituo; scisco, conscisco; sancio; destino; statuo. — om Raadet og Folket i Democratier, placet, placuit, placitum est; visum est. — b. ved sig, apud animum statuere, constituere. — jeg har fast besluttet det, stat sententia; fixum, ratum, obfirmatum est. 2) giør Ende paa, finio; claudo, desino; = en Tale, peroro; finem dicendi facio.

Besmittelse, inquinatio; contaminatio; pollutio. — den Tilstand, at være besmittet, foeditas; flagitium.

Besmitter, maculo; commaculo; inquino, coinquino; contamino, attamino; polluo; inficio; collino, oblino; lutulo, collutulo. — med Blod, cruento. — besmitte sig, maculari &c.

Besmører, lino, perlino, illino, oblino; ungo, perungo; medico. See besmitter.

Besmudser, see besudler.

Besmykkelse, species; color; excusatio.
Besmykker, tego; excuso; coloro; prætexo aliquid rei.
Besnærelse, illecebræ; doli; laquei; circumventio (Ict.).
Besnærer, illaqueo; capio; irretio, circumretio; implico; circumvenio.
Besnakker, overtaler til at giøre noget, persvadeo; impello; induco; perpello; auctor sum. — han har besnakket mig, eo auctore, impulsore, ab illo inductus, feci.
Besnee, nivibus opplere, obruere.
Besneet, nive plenus.
Besnilder, see besnærer.
Besnitter, see beskærer.
Besøg, Besøgelse, officium; salutatio. — til B. salutationis (salutandi) causa. — tage imod B. admittere salutatores. — han har B. aliquis intus est.
Besøger, af Høflighed, saluto; salutatum venio; salutandi officio fungor. — af Venskab, venire ad aliquem; invisere, visitare aliquem. — du har ikke længe besøgt mig, dudum te non vidi; dudum est, quod apud me non fuisti. — b. imellem, intercurrere, intervisere ad aliquem. — b. ofte, multum esse cum aliquo; ventitare domum ejus. — b. et Sted, Kirken, Skolen, adire, obire locum; venire in templum, scholam. — b. Messen, venire ad mercatum, obire mercatum.
Besøler, inquino; conspurco.
Besynderlig, 1) særskilt, separatus; privus; secretus; segregatus; certus; peculiaris. 2) fortrinlig, singularis; eximius; præcipuus; insignis. 3) usædvanlig, mirus; memorandus; novus. — et b. Hoved, mirum caput, ingenium. — b. Meninger, miræ, novæ opiniones; paradoxa. See egen.
Besynderligen, 1) for sig selv, separatim; peculiariter; privatim; seorsum; sigillatim; specialiter. 2) fornemmeligen, eximie; præ ceteris; præcipue; præsertim; inprimis; egregie; unice; singulariter. 3) egentligen, nominatim; proprie.
Besynderlighed, raritas; insolentia; res mira, nova, memorabilis. — i Meninger, miræ, novæ opiniones. — i B., see besynderligen.
Besørgelse, cura, curatio, procuratio; administratio; functio. — som hører til B. procuratorius.
Besørger, 1) curo, accuro, procuro; administro; tracto. — b. Ens Ærinder, negotia alicujus gero. — som b. curator, procurator, = trix. 2) sørger over, lugeo; doleo.
Besolder, mercedem, stipendium do, præbeo (militi); alo (militem); salario sustento.
Besoldning, merces; stipendium; salarium.
Besove, premere, comprimere, cognoscere, corrumpere, vitiare (aliquam); rem habere cum aliqua; vitium offerre alicui.
Bespænder, 1) spænder for, jungo plaustro jumenta; adjungo currui equos. 2) omgiver, cingo; claudo. 3) beklemmer, ango; vexo; premo; urgeo. 4) udspiler, extendo. — Brysterne ere bespændte med Melk, ubera lacte turgent, distenta sunt. — være bespændt af Latter, rumpi risu; vix risum continere.
Besparelse, besparer, see sparer.
Bespeider, exploro; scrutor; rimor.
Bespiser, victum, cibum præbeo alicui.
Bespiisning, see Spiisning.
Bespørgelse, 1) percunctatio; sciscitatio. 2) Raadførelse, deliberatio; consultatio.
Bespørger, sporger til Raads; consulo, consulto.
Bespottelig, ignominiosus; contumeliosus; turpis.
Bespotteligen, ignominiose; contumeliose; turpiter.
Bespottelse, ignominia; contumelia; maledictum.

Bespotter, ignominia adficio; maledictis incesso.
Besprænger, see bestænker.
Bespringelse, Springen (Dyrs) falitio.
Bespringe, som Dyr, inire; salire.
Besprøiter, perfundo; inundo.
Bespyer, convomo; vomitu foedo.
Bespytter, conspuo.
Bestaae, af noget, constare; contineri; absolvi. — b. af Dele, Ledemode, confici; compositum esse; habere; complecti. — b. i noget, esse aliquid; censeri aliqua re; absolvi, cerni in aliqua re; exserere se. — det bestaaer deri, at, vis, ratio, conditio, natura rei hæc est; in eo inest, f. E. modestia, deri bestaaer m. — Vanskeligheden, Konsten bestaaer deri, in eo vertitur, versatur; hæc est. — hans Formue bestaaer i Jordegods 2c. absolvitur, conficitur fundis; complectitur fundos. — det bestaae hvori det vil! quidquid sit! qualecunque est, sit! — bestaae paa noget, manere, persistere, perseverare, perstare in re; non recedere. — bestaae, blive ved, stare; manere; constare. — ikke b. labi; mutari; deficere. — b. som en Lov, et Forbund, ratum, firmum esse; valere; vigere. — b. sig, holde En Stand, subsistere aliquem; ei resistere. — ikke b. cadere; fugere; vinci. — b. i en Examen, bene respondere; bene rem gerere; satisfacere disceptantibus; probari. — b. slet, turpiter se dare; turpiter abire. — b. med, convenire; concordare.
Bestænker, spargo, adspergo, conspergo, respergo; perfundo; humecto; imbuo; rigo.
Bestænkning, Bestænkelse, adspersio, adspersus, conspersio, inspersus, respersio, respersus, adspergo, *inis*.
Bestærker, see bestyrker.
Bestalling, literæ, quibus munus alicui mandatur.
Bestand, Vedvarenhed, diuturnitas. — have B. durare; diuturnum esse; valere in eodem statu, loco. — ingen B. have, labi; mutari.
Bestandig, 1) standhaftig, firmus; certus; obstinatus; obfirmatus; immotus; immutabilis, immutatus; ratus. — ved en Gierning Dagen over, perdius (*Gell.*). — i det Gode, constans; gravis; perseverans. — i det Onde, pertinax; pervicax. 2) vedvarende, continuus, continens; perpetuus; sempiternus; assiduus.
Bestandigen, constanter; obstinate; severe; firmiter; perseveranter; perenne, perenniter; pertinaciter; perpetuo; semper; continuo. — blive b. ved, perennare; perseverare.
Bestandighed, 1) constantia; firmitas; gravitas. — i det Onde, pervicacia; pertinacia. 2) Vedvarenhed, perpetuitas; assiduitas; pertinacia; perseverantia.
Beste, see Bedste.
Bestemmelse, 1) destinatio; designatio. — Anordning, ordo; formula; modus, lex rei. — et Begrebs, en Sætnings Indskrænkning, circumscriptio; conditio; interpretatio. — Bestemmelserne ved et Begreb, en Sætning, adjuncta; adjectiones; conditiones; circumscriptiones. — et Ords Begreb, Forklaring, Beskrivelse, definitio; explicatio; interpretatio. 2) et Menneskes; det hvortil vi ere fødte, conditio, lex, qua nati sumus. — det er vor B. ea lege, conditione, in hoc nati sumus; ita nati sumus. — vor høieste, sande, eneste B. summa, vera, unica, lex nascendi. 3) Kald, Erinde, provincia; munus; negotium; opus datum, assignatum. — en Gesandts, en Flaades B. destinatio; locus, quo tendat, mittatur; causa mittendi.
Bestemmelsesgrund, ratio; causa; conditio. — til en Beslutning, naar man retter sig efter andre, præ-

prærogativa; naar man tviv-ler, momentum.

Bestemmer, udmærker, designo; destino. — forud, prædestino. — fastsætter, ordner, constituo; ved en Lov, caveo. — beslutter, decerno. — b. En til noget, præficio; creo; designo; nomino. — b Antallet af noget, finio, definio. — foreskriver, indskrænker, definio; modum constituo rei; ordinem, modum rei præscribo. — b. et Begreb, en Sætning, interpretari; circumscribere; comprehendere. — b. En noget, som Løn, Besoldning, assignare; constituere. — bevæger til noget, movere; impellere. — — dette bestemte mig til at giøre det, hoc fecit, ut vellem, ut decernerem. — dette var bestemt mig, hoc secutus sum. — hvad der bestemmer En saaledes, causa; momentum.

Bestemt, som Sted, Dag, Folk &c. certus. — afgiort, ratus. — tale b. presse, diligenter, definite, circumscripte loqui.

Bestiæle, En, compilare; surripere, furari (aliquid alicui). — b. den offentlige Kasse, peculatum committere; ærarium depeculari. — b. en Skribent, en Bog, compilare; exscribere; plagium committere. — den som giør det, plagiarius.

Bestiælen, Beroven, expilatio.

Bestigelse, ascensus, escensio in &c. — paa Tronen, auspicia, initia imperii; primordia. Ellers med *verbum*.

Bestiger, ascendo, conscendo, escendo. — Tronen, imperium capesso. — Catheder, Prædikestoel, suggestum escendo; prodeo in suggestum; dico e loco superiore. — som ikke kan bestiges, inascensus.

Bestik, theca; capsula; vaginula cultris &c. servandis.

Bestikkelse, largitio. — for at faae Æresposter, ambitus.

Bestikker, 1) corrumpo; pecunia expugno. — som ikke lader sig b. integer; incorruptus. 2) stikker i, infigo, præfigo; som med Blomster, insero; addo, indo; til Prydelse, orno; distingvo.

Bestiller, giør, ago; curo; occupor. — han b. intet, otiosus est; vacat opere; vacuus est. — han har meget at b. multa curanda habet; districtus, occupatissimus est. — besørge, constituere; accurare; ordinare; curare; En til noget, constituere qui curet; rei præficere; curam rei mandare alicui. — b. En til sig, vocare; jubere venire. — b. En hemmelig til noget, subornare; subjicere. — b. Varer hos en Kiøbmand, imperare; petere; poscere; mitti jubere; Arbeide hos en Haandværksmand, imperare; mandare; confici jubere. — b. en Commission, fungi mandato; efficere mandatum; curare. — have at b. med En, rem, consvetudinem, cum aliquo (aliqua) habere. — jeg vil intet have med ham at b. nihil mihi rei (negotii) cum illo erit; rem & rationem ab illo disjunctam habebo.

Bestilling, Embede, munus; provincia; locus; dignitas; cura, procuratio; functio.

Bestormelse, oppugnatio, impugnatio; impetus.

Bestormer, oppugno, impugno; invado. — en Muur, Port, succedere muro, portæ. — som Affecterne Siælen, perturbare; som mange Affecter tillige, lacerare; in diversa trahere, rapere.

Bestormer, en, impugnator.

Bestraaler, collustro; irradio.

Bestræbelse, opera; conatus, conamen, conata *plur.*; nisus; studium; cura; molitio, molimen, molimentum.

Bestræber mig, conor; nitor, annitor, enitor; operam do; elaboro; studeo.

Bestrenger, fidibus (nervis) induco.

Bestridelse, 1) impugnatio. 2) Omkostningers B. toleratio. — til Omkostningernes B. in sumtus; tolerandis sumtibus.

Bestrider, oppugno, impugno; oafaa vinco; debello. — b. en Sætning, in dubium vocare. — b. Omkostningerne, et Arbeide, parem esse sumtibus, operi. — en Huusholdning, satisfacere usibus rei familiaris.
Bestrikker, see besnærer.
Bestrøelse, sparsus, adspersio.
Bestrøer, spargo, adspergo, conspergo.
Bestryger, lino, illino, oblino; induco; ungo. — b. med Kanoner, attingere, ferire, assequi posse tormentorum ictibus. — Fæstningen bestryger Byen, Egnen, Havnen, urbs, regio, portus subjacet, obnoxia est tormentis ex arce; arx imminet urbi, agris, portui.
Bestyrelse, imperium; moderamen; regimen; gubernatio; summa res; summa rei, rerum; summa potestas.
Bestyrer, rego, dirigo; tempero; moderor; guberno.
Bestyrkelse, fides; confirmatio. — til mere B. quo magis rei fides constet; rei firmandæ.
Bestyrker, firmo, confirmo. — b. sin Mening med Grunde, adjuvare; defendere; roborare, corroborare, med Eed, adstringere, obstringere.
Bestyrtelse, motus; trepidatio; perturbatio; consternatio.
Bestyrtet, attonitus; stupens; perturbatus; *adv.* perturbate. — være, blive b. perturbari; commoveri; stupere.
Besudler, see besmitter.
Besvær, onus; incommodum; molestia. — dersom det ikke er til B. nisi oneri, incommodo est.
Besværer, betynger, urgeo; onero; gravo; premo. — b. meget, prægravo, aggravo. — b. sig, queri, conqueri; gravari; indigne ferre.
Besværgelse, Aanders, evocatio dæmonum; magia; theurgia; præstigiæ. — Besværgelses-Formular, carmina.
Besværger, 1) Aander, elicio, evoco dæmones artibus magicis. 2) beder, obsecro; obtestor. — jeg b. dig ved den levende Gud, adigo te per deum, jurisjurandi religione.
Besværing, 1) see Besvær. 2) Klage, querela, conquestio, conquestus. — føre B. queri, conqueri. 3) Paalæg, vectigal; tributum; onus.
Besværlig, 1) onerosus; molestus; gravis; incommodus. — meget b. permolestus; noget b. submolestus. 2) vanskelig, difficilis; gravis. 3) b. at høre paa; keedsommelig, odiosus.
Besværligen, moleste; ægre; graviter; difficulter; odiose.
Besværlighed, onus; molestia; incommodum, incommoditas. — Tidernes, iniquitas. — Keedsommelighed, odium. — være til B. incommodare. — have B. med noget, laborare in re. — med stor B. moleste; ægre. — uden B. facile; expedite. — det er en stor B. hoc molestissimum est.
Besvangrelse, compressus; vitiatio.
Besvangrer, comprimo; vitio; impleo; gravidam reddo; gravido.
Besvarelse, et Brevs, responsio. — paa et Spørgsmaal, explicatio. — paa en Indvending, refutatio. — paa en Bebreidelse, defensio. — naar man forekommer, occupatio.
Besvare, et Brev, respondere literis; rescribere ad literas. — et Spørgsmaal, satisfacere quærenti. — en Indvending, refutare; diluere. — en Beskyldning, defendere; refellere; repellere; forud, førend den forebringes, occurrere; obviam ire; occupare.
Besvigelse, circumscriptio; fraus.
Besviger, circumscribo; fallo; decipio; circumvenio.
Besvimelse, defectio, deliquium animi.
Besvimer, deficio; concido; collabor; animi deliquium patior.
Besvogrelse, affinitas.

Be-

Besvogrer mig, affinitatem jungo.
Besvogret, affinis; affinitate junctus.
Besver, see bestikker. 2.
Besynderlig, see efter besøler.
Besynger, cano, cantito, concino; celebro.
Betækker, et Huus, contego; tectum addo, impono.
Betændelse, ardor; inflammatio; phlegmone, *es*, *m* (*Cels.*)
Betændes, exasperari; intumescere; incrudescere; carbunculari.
Betænkelig, 1) farlig, suspectus, suspiciosus; periculosus. 2) uvis, dubius; anceps; ambiguus.
Betænkelighed, difficultas; dubitatio; impedimentum; periculum. — i Hens. til Pligter, religio. — have Betænkeligheder, dubitare; cunctari; tergiversari; timere; moveri; vereri.
Betænkende, deliberabundus.
Betænker, 1) overlægger, cogito; meditor; agito in animo; considero; reputo; verso; expendo; examino. — forud, præmeditor; præcogito. 2) seer paa, tager i Betragtning, sequor; respicio; rationem habeo. — der er meget at b. multa sunt cogitanda, respicienda; multorum ratio habenda; non una est dubitatio; multæ difficultates.
Betænke, En, memorem esse alicujus; ei prospicere, consulere. — betænke sig, a) deliberare; cunctari; dubitare; hærere. b) sibi prospicere; commodi sui rationem habere. c) reprehendere se; mutare, corrigere sententiam.
Betænkt, overlagt, meditatus; circumspectus; = forud, præmeditatus. — at være b. paa noget, curare aliquid efficiendum; id agere, ut aliquid fiat,
Betænkning, Overlæg, examen; consideratio; cogitatio; deliberatio; consilium, consultatio. — tager i B. considero; delibero. — Tvivl, hæsitatio; cunctatio; dubitatio. — tager i B. dubito; hæsito. jeg seer ingen B. derved, nil contra habeo; nil obstare videtur, quo minus fiat. — i Samvittighedssager, scrupulus; religio; superstitio. — giøre sig B. religioni sibi ducere. — som giør sig B. over alt, superstitiosus; anxius. — uden B. promte; statim, sine mora; sine cunctatione. — Mening, judicium; arbitrium; sententia; opinio. — give sin B. sententiam dicere, pronuntiare; censere de re.
Betænksom, cautus; attentus; diligens; circumspectus; consideratus.
Betænksomhed, cura; diligentia.
Betænksomt, cum cura; caute; diligenter; considerate; cogitate; meditate.
Betagelse, gives med *verba*.
Betager, 1) borttager, aufero; eripio; tollo; demo, adimo. — b. En Bekymringer, Tvivl, levare ægritudinem, curam alicujus; eximere, evellere alicui scrupulum; abstergere ægritudinem. — b. Frygt, metum levare, eximere, pellere, discutere. — Haab, Leilighed, Undskyldning, præcidere, intercidere, incidere, tollere, intercludere, præcludere spem &c.; deturbare spe, ex spe. — Luften, exstingvere, præcludere, intercludere, intercipere spiritum, respirationem. — en Tvivl, solvere, eximere, discutere. — en Mening, eripere, extorquere, evellere. — b. En noget af hans Rettighed, Anseelse, officere, nocere juri alicujus; lædere ejus jura, dignationem. 2) indtager Sindet, invado, capio, perfundo. 3) som en Sygdom, tentare, pertentare; corripere.
Betakker mig, gratias ago. — naar man ikke vil have noget, recusare; deprecari; nolle; abnuere.
Betalelig, pensabilis; quod solvi, pensari, æstimari potest.
Betaler, 1) solvo, dissolvo, exsolvo, persolvo; do; pendo, dependo, penso. — b. En, expedire ali-

aliquem; solvere alicui debitum. — udbetale Penge til En, numerare pecuniam; : til en anden for En, transnumerare. — jeg er bleven betalt, accepi, abstuli meum; solutum est mihi quod debebatur. — b. En, giengielde ham, par pari reddere; ex merito tractare. — bie! jeg skal betale dig, mercedem dabo tibi; faxo, te poeniteat. — b. noget, for noget, solvere; numerare; expedire; reddere; dissolvere; : dyrt, magno emere. — kunne betale, esse solvendo. — b. med Livet, capite luere. — til Takke betalt, accepi; abstuli; solutum testor. — der er ikke at b. a' ubskatteerligt, inæstimabile est; nullo pretio pensandum. b) dyrt, ikke at bekomme, immenso pretio venit; emi non potest. 2) bøder for, luo; pio; expio.

Betaler, en, qui solvit. — god B. bonum nomen; slet B. malum nomen. — være en slet B. tarde, male, cunctanter solvere.

Betaling, 1) solutio; numeratio; pensitatio. — med rede Penge, præsens pecunia; repræsentatio. — kræve sin B. debitum poscere; petere quod debetur. — faae sin B. accipere quod debebatur; satis habere. — uden B. gratis, gratuito; *adj.* gratuitus. 2) Boden for, expiatio; compensatio. 3) Løn for, merces.

Betalingstermin, pensio.

Beteer sig, see viser sig.

Betegnelse, designatio.

Betegner, 1) signo; noto; designo. 2) beskriver, describo; designo.

Betids, mature; tempestive; tempore, tempori; in tempore.

Betiener, En, gaaer tilhaande med sin Tieneste, operam ei meam loco, mancipo; famulor; famulus, minister ei sum. — som Advocat, Læge &c. adesse alicui. — med noget, offerre, præbere alicui aliquid. — lade sig betiene af En, opera, ministerio alicujus uti. b. et Embede, officio, munere fungi. — b. sig af, uti; adhibere.

Betiening, 1) ministerium; cura; opera. 2) Embede, munus; officium; provincia; actus; cura; vicis. S. Embede.

Betient, en, 1) famulus; minister. — Betientere, Tienestetyende, famulitium; familia. 2) Embedsmand, muneri præfectus; curator; præfectus. — Regnskabsb. quæstor; a rationibus; procurator.

Betimelig, tempestivus.

Betimeligen, see betids.

Betingelse, lex; conditio; pactum; formula. — Undtagelse, exceptio. — giøre en B. ferre conditionem. — under den B. at, ea lege ut &c.; ita ut ell. si. — uden B. simpliciter; nulla exceptione.

Betinger, accorderer, conduco; præstino. — det er alt betinget, iam convenit. — fæster til en Tieneste, mercede conduco. — forbeholder mig, excipio; paciscor; stipulor.

Betinget, locatus; conductus. — som der er en Betingelse ved, conditioni adstrictus; og i Philosophien, hypotheticus.

Betitler, inscribo; titulo insignio.

Betlefærdig, ad mendicitatem redactus.

Betlen, Betlerie, mendicatio.

Betler, mendicor; stipem corrogo, rogo, colligo. — b. sig noget til af En, emendicare sibi aliquid ab aliquo; parasitari.

Betler, en, mendicus, mendica, mendicabulum (*Plant.*)

Betleragtigen, mendice; mendicantis more.

Betlerie, see Betlen.

Betlerorden, ordo mendicantium; mendicantes fratres.

Betonie (Urt) cestron, *n.*, it. cestros, *f.*

Betonie-Viin, cestrites, *æ*, *m.*

Betrædelse, gives bedst med *verba.*

Betræder, en Vei, calco; ineo; insisto; ingredior (viam). — Ens Fodspor, premere vestigia; insistere vestigiis. — b. Prædikestolen, Cathedret, prodire in locum superiorem. — *hos Icti:* lade sig betræ-

træde (d. e. gribe) i en ulovlig Gierning, opprimi; deprehendi.
Betræffer, betræffende, see angaaer.
Betræk, tegumen, integumentum; stragula. — af Læder, scortea. — over en Seng, lodix, lodicula.
Betrækker, tego; obduco; aliquid rei induco. — b. et Instrument med Strenge, inducere, intendere fidibus. See overtrækker, it. bedrager.
Betrængt, anxius; sollicitus; tristis; oppressus.
Betragter, beskuer, contemplor; speculor; intueor; video; specto. — neie, dispicio, circumspicio. — værd at b. adspectabilis. — overveier, considero; cogito; meditor; animo volvo, agito; memini. — seer hen til, sequor; specto; rationem habeo; respicio, adspicio, adspecto. — det har du ikke betragtet, hoc te fefellit. — betragtende, som betragter, contemplator, contemplabundus.
Betragtning, 1) Beskuelse, see Beskuelse, 2) Overveielse, meditatio; contemplatio; cogitatio; attentio. 3) Agt, ratio; dispectus, respectus. — giøre noget i B. af en Ting, aliquid sequi; dare aliquid rei; i B. af en Person, dare, tribuere alicui aliquid. — det har jeg giort i B. af din Fader, af din Ungdom, Armod ꝛc. hoc dedi, tribui patri tuo, ætati, paupertati tuæ. — komme i B. respici; respiciendum esse; aliquo numero (loco) esse. — han kommer i B. ejus ratio habetur. — ikke komme i B. negligi; in censum non venire; prætermitti; nullo loco, numero esse. — det kommer ikke i B. nulla est (habetur) ejus ratio. — i enhver B. ex omni parte; omni modo.
Betroer, credo; committo; commendo. — til En, fidei alicujus; noget hemmeligt, aperio. — b. sig til en Medicus, confugere ad medici artem, operam. — som ikke betroer sig til nogen, tectus. — betroet Gods, fideicommissum.
Betryggelse, Sikkerhed, securitas. — i Pengesager, fideijussio; satisdatio; pignus. See Sikkerhed.
Betrygger, sætter i Sikkerhed, securum reddo; in tuto collոco; caveo alicui.
Betryk, Nød, Forlegenhed, angustiæ, angustum; incita, æ og orum. — komme i B. cogi in angustum. — bringe En i B. ad incitas ell. incita redigere.
Betuttelse, trepidatio; cura anceps.
Betuttet, trepidus; in rebus trepidis; dubius animi.
Betvingelse, betvinger, see Tvang, tvinger.
Betydelig, Betydelighed, Betydenhed, see vigtig, Vigtighed.
Betyder, 1) bemærker, signare; notare; significare; innuere; sensum habere; idem valere ac. — hvad b. det Ord? quæ est vis hujus verbi? qui sensus? 2) giver tilkiende, prodo; indico; ostendo. — naar det er ondt, arguo. — noget tilkommende, moneo; denuntio; significo; portendo. — hvad skal det betyde? quid hoc sibi vult? quid tibi vis? 3) være vigtig, valere; vim habere. — b. meget hos En, multum valere, posse, gratiosum esse, apud aliquem; gratia alicujus florere. — i en Ting, momentum facere posse; grave esse. — Sygdommen har intet at b. nullum periculum est morbi. — det har intet at b. nihil est; noli laborare; depone hanc curam. 4) betyde En noget, edocere; revocare; corrigere.
Betydning, 1) sensus; vis; potestas; significatio; usus (vocabuli). 2) see Vigtighed.
Betyngelse, onus; incommodum.
Betynger, see besværer.
Beundrer, admiror, demiror; adoro. — som b. admirator. — beundres, esse admirationi, in admiratione.
Beundring, admiratio; suspectus; miraculum. — til almindelig

delig B. — quod omnes admirentur (admirarentur); admirantibus cunctis.

**Beundringsfuld**, plenus admiratione; admirabundus.

**Beundringsværd**, admirabilis; admiratione dignus; mirus; excellens; mirificus. — *adv.* mirifice; cum summa admiratione.

**Bevaagen**, propensus; benevolus; æquus (alicui); cupidus, studiosus, amans (alicujus); see gunstig.

**Bevaagenhed**, benevolentia; favor; studium.

**Bevaagent**, cupide; benevole; benigne; studiose.

**Bevæbnelse**, gives bedst med *verba*.

**Bevæbner**, armo; arma præbeo; armis instruo, induo. — bevæbnes, armari; armis muniri; arma sumere, induere. — med bevæbnet Haand, vi; armis; incursu hostili.

**Bevægaarsag**, **Bevæggrund**, causa; stimulus; ratio.

**Bevægelig**, 1) mobilis; versatilis; agitabilis. — som kan flyttes; ambulabilis. 2) rørende, gravis; vehemens; erectus; concitatus; ad movendum compositus. See rørende.

**Bevægeligen**, 1) hastigen, mobiliter. 2) rørende, graviter; enixe; ardenter; cum magno animi (animorum) motu.

**Bevægelighed**, Flygtighed, mobilitas.

**Bevægelse**, motus, motio; agitatio; commotio, permotio; concitatio — uroelig, inquietatio. — liden, motiuncula, commotiuncula. — for Sundheds Skyld, gestatio. — Sindets B. affectio, affectus. — tale med megen B. commotius, ardenter dicere; graviter commoveri in dicendo; efferri; insurgere; concitari. — læse, høre med B. moveri, affici, audita re, lecto (legendo) libro; non sine magno animi motu, non sine gravi sensu, audire, legere.

**Bevæger**, 1) moveo, commoveo. — fremad, promoveo. — ligesom i Bølger, crispo. — stærkt, cito, concito, excito, cieo, excieo; ago, agito, exagito; moto. 2) faaer En til noget, adduco, duco, perduco, induco, impello aliquem ad aliquid; cogere ad aliquid. — hvad har bevæget dig dertil? quare inductus, impulsus, fecisti? — lade sig bevæge, frangi; vinci; cedere. 3) rører, adficio; moveo; flecto. — b. til Vrede, irritare; exasperare; iram movere alicui. — til Medlidenhed, miseratione implere. — til Glæde, gaudio efferre. — til Bedrøvelse, dolorem excitare. — til Skamfuldhed, pudorem incutere. — til Taarer, lacrymas ciere, elicere. — til Fortrydelse, in poenitentiam vertere, mutare.

**Bevæget**, i heftig Bevægelse, concitatus, percitus; commotus.

**Bevandret**, versatus (in re); gnavus; peritus (rei).

**Bevant**, svetus, consvetus; solitus; familiaris; notus. — b. med, versatus (in re); peritus (rei).

**Bevarelse**, custodia, tuitio, tutamentum.

**Bevarer**, custodio; servo; tueor. — vedligeholder, servo, conservo; sospito. — b. for noget, fra noget, tutum ab aliqua re præstare; avertere aliquid. — b. en Hemmelighed, continere; premere. — sin Samvittighed, religioni suæ consulere. — Gud bevare os! (til Forundring) hem! mira narras. — (i Bestyrtelse) deus avertat! meliora deus! — (til Benægtelse) nihil minus.

**Bevaring**, see Bevarelse.

**Bevender**: lader bevende ved, acquiescere in re; nihil mutare.

**Bevendt**, comparatus. — saa b. talis. — være saa b. ita, tale esse; sic se habere. — da det er saa b. quæ cum ita sint; hoc rerum statu.

**Bevertelse**, **Bevertning**, invitatio; hospitium. — god, liberale hospitium; larga, benigna victus copia; liberalitas invitandi, excipiendi. — jeg takker for god B. gratiam habeo,

beo, tam liberaliter habitus, exceptus, invitatus.
Beverter, invito; excipio, accipio. — med noget, appono alicui aliquid. — vel, benigne, largiter, liberaliter invitare. — slet, maligne, parce curare.
Bevidnelse, Forsikkring, testimonium; confirmatio; testificatio. Erklæring, professio; significatio.
Bevidner, forsikkrer, testor; firmo; probo. — erklærer, profiteor; declaro; testor.
Bevidst, bekiendt, notus. See bekiendt. — sig b. conscius sibi. — jeg er mig intet b. a) non memini a me factum, dictum. b) nullius culpæ mihi conscius sum. — det Bevidste, quod scis, nosti; scis quid dicam.
Bevidsthed, sensus; conscientia.
Beviis, argumentum; signum; indicium. — som føres for noget, demonstratio; argumentatio. — for et Syns Skyld, ostentus. — føre B. rem probare, comprobare, docere; argumentum afferre. — B. derpaa er, argumento est quod; inde apparet quod. — B. for en Sum Penge, syngrapha.
Beviislig, godtgiort, testatus, attestatus, contestatus. — gior b. argumentis, testibus confirmo, comprobo.
Beviisligen, ita ut testibus &c. probari, confirmari possit.
Beviisliggiør, see beviislig.
Beviislighed, 1) quod res argumentis, testibus, confirmari potest. 2) det samme som Beviis.
Beviisførelse, argumentatio; probatio, approbatio.
Beviser, ostendo; probo, approbo; efficio; demonstro; doceo; firmo. — fører Beviis, argumentor. — b. med Vidner, Regninger &c. fidem rei facio; planum facio. — beviser, lader see, exsero; ostendo, ostento; prodo. — b. mig, præbeo me, exhibeo, ostendo, præsto (talem).

Beviisning, Udviisning, significatio; professio.
Bevilgelse, Bevilgning, venia; copia; voluntas; consensus; auctoritas; concessus, concessio. — med min B. me volente, jubente, auctore.
Bevilger, concedo; permitto; annuo; approbo. — en Pension, Belønning, do; decerno; constituo; assigno.
Bevilgning, see Bevilgelse.
Bevinder, omvinder, involvo, circumvolvo; obduco; circumdo
Bevirker, efficio, perficio.
Bevogtelse, custodia.
Bevogter, custodio; servo. — bevogtes, in custodia haberi, esse. — lade b. custodiam addere alicui; in custodia habere. — b. Qvæget, pascere; custodire.
Bevoxen, obductus; vestitus. — med Skov, silvosus.
Bi, en, apes, apicula. — spæd, som først er kommen frem, nympha.
Biaarsag, medvirkende Aarsag, causa adjuvans; proxima.
Biæffen, Biælden, latratus; gannitus.
Biæffer, geer, baubor (*Lucr.*); latro. — tuder som en Hund eller Ræv, gannio.
Biælde, Klokke, tintinnabulum. — Rangle, sistrum.
Biælder, see biæffer. — b. imod, obgannio.
Biælke, Stolpe, tignum, tignus; trabs it. trabes, *is*. — liden, tigillum; trabecula. — som hører til, it. er stor som, trabalis. — Mellemrum imellem Biælker eller Stolper, intertignium. — belægger med Biælker og Lægter, contigno.
Biarbeide, opera (opus) subseciva (subsecivum).
Biavl, mellificium; apum cura.
Bibel, biblia, *orum*; sacer codex; sacræ literæ; scriptura sacra.
Bibelsk, biblicus, *adv.* biblice.
Bibliothek, bibliotheca, og bibliothece, *es*; libraria; apparatus librarius.

Bibliothecar, a bibliotheca; bibliothecæ custos, curator, præfectus.

Bibringe En et Stød, et Saar, inferre; infligere. — Gift, dare. — en Mening, en Tanke, imbuere aliquem opinione, sententia; perducere in sententiam; docere; tradere.

Bid 1) Biden, morsus, morsiuncula. — ved et B. mordicus *adv.* — Bid paa en Kniv, Lee, Øxe ꝛc. acies; mucro. 2) en Bid, Mundfuld, bolus; bucca, buccea, buccella; offa; frustum, f. E. panis.

Bidende, bidsk, mordax; asper; acer; sævus. — *adv.* mordaciter. — som Kulde, acerbus.

Bider, 1) gnaver, mordeo, commordeo. — b. paa, admordeo; b. af, demordeo; b. for af, præmordeo; — b. igien, remordeo. — b. som Røg, infestare oculos; som Utoi, vexare. 2) bide, kløe, prurire; pruritum movere.

Bides ell. bids, 1) morsu se petere. 2) skiændes, rixari; contendere; pugnare; litigare.

Bidrag, Hielp, auxilium; opera.

Bidrager, do; facio; confero. — til noget, juvare rem. — som en Omstændighed, Ting, efficere; valere; vim habere; momentum facere (in re, ad rem).

Bidsel, capistrum. — lægger B. paa, capistro. See Tømme.

Bidsk, see bidende.

Bidskhed, mordacitas.

Bien, Toven, mora, commoratio.

Bier, bliver paa et Sted, maneo; moror, commoror. — b. efter, venter efter, opperior; præstolor.

Bierg, mons. — som hører til B. montanus. — som boer eil. ligger paa hiin Side B. transmontanus.

Biergaas, jugum (montis).

Biergagtig, montosus, montuosus.

Biergboe, en, monticola.

Biergegn, montana, *orum, n. pl.*

Bierger, 1) som Korn, Sild ꝛc. condo (in horreum). 2) redder, frelser, servo; tutum præsto. 3) skiuler, celo; occulto; premo. 4) bierge sig, begaae sig, durare, edurare.

Biergfod, radix ell. radices montis.

Biergning, Redning, auxilium; liberatio.

Bifald, assensus, assensio; adstipulatio; comprobatio; plausus, applausus. — som giver sit B. tilkiende, plausor, applausor, fautor; laudator. See Samtykke.

Bifalder, assentio (or); probo; laudo; plaudo, applaudo (alicui). — b. Ens Mening, sequi sententiam alicujus; accedere, adjungere se alicui, alicujus sententiæ. See samtykker.

Bigaard, Bihauge, apiarium.

Bihøg (Fugl) apiaster, apiastra.

Biklase, Biklynge, uva (apum).

Bikube, alveus, alvear, alveare, alvearium; cavea; mellarium.

Bimad (Urt) cerinthus.

Bimask, skadelig Orm for Bierne, clerus.

Bisværm, examen.

Bivogter, apiarius.

Bilæg, Bilag, additamentum; literæ subjectæ.

Bilager, solemnia conjugalia.

Bilægger, en Krig, Strid, compono; tollo; dirimo.

Bilder, danner, fingo, effingo; formo; figuro; instituo.

Billed Billede, Forestilling, imago, *dim.* imaguncula; idolum, idolon; species; simulacrum. — rundt, som et Skiold, clypeus. — støbt eller udskaaret, signum, sigillum. — støbt eller malet, icon. *foem.* icuncula. — af Vox, Kride ꝛc., som smaae Børn lege med, oscilla, *orum, plur.* — som er med smaae Billeder og Figurer paa, sigillatus. — kaste et Billede fra sig, repræsentere, imaginare.

Billedfod, spira, spirula.

Billedhugger, statuarius; artifex statuarum; signifex (*Arnob.*) — i Gibs, Leer ꝛc. fictor.

Billedhuggerkonst, statuaria.

Billedsnider, toreuta, toreutes.

Bil=

Billedsniderkonst, toreutice.
Billedsniderværk, opus sculptile; toreuma.
Billedrig, prydet i Udtrykket, pictus.
Billedstøtte, i fuldt Corpus, statua. — af Kæmpestørrelse, colossus. — liden, staticula, statuncula. — Knæestykke, signum.
Billet, Seddel, codicilli, *orum, plur. m.*
Billig, upartisk, æquus. — meget b. peræquus. — tilbørlig, dignus; par; justus; conveniens. — som b. er, ut par est; recte; merito; jure. — som er b., anstændigt, verum.
Billigen, tilbørligen, justum. — med Rette, merito; jure; recte; haud injuria; haud immerito.
Billiger, lader mig befalde, accipio; probo, approbo, comprobo.
Billighed, æquitas; justitia; veritas; æquum; verum. — i Handel og Vandel, moderatio; liberalitas; — i Prisen, mediocritas.
Billing, en liden Bid, see Bid.
Bimsteen, spongia.
Binavn, cognomen, cognomentum.
Bind, 1) fascia; tænia; ligamentum. — B. at bære en brudt Arm i, mitella. — B. om Hovedet, som paa Offerdyr, Vestalske Præstinder rc. vitta. See Baand. 2) om en Bog, involucrum; pellis; tegumen. — af en Bog; en Deel, Tome, volumen; pars; tomus.
Bindende, sammentrækkende (om Medicamenter) colleticus.
Binder, 1) hefter, opbinder, ligo. — b. ved, alligo. — b. sammen, colligo. — b. til, deligo. — b. til paa, illigo. — b. oven paa, superilligo. — b. imellem, interligo. — b. om, omkring, obligo. — b for paa, præligo. — b. under, subligo. — b. fast, religo; destino. 2) knytter, necto; — til, sammen, annecto, connecto; copulo, concopulo; — i, paa, innecto, internecto, subnecto. — som bindes eller flettes, nexilis. 3) stringo. — b. sammen, constringo, adstringo. — b. for; snærer, obstringo. — b. for til, præstringo. — b. fast, tæt, it. tilbage, restringo. — b. for neden, substringo. 4) vincio, devincio, evincio, revincio. — b. Haaret, colligo. — b. Bøger, compingo; concinno; tego; vestio. — b. sig selv, modum sibi imponere; in ordinem cogere sese; sibi imperare. — b. sig til Ordene, premere, urgere verba; inhærere verbis; non discedere a verbis. — b. En Hænderne, coërcere, circumscribere aliquem. — jeg er meget bunden, a) non possum meo jure agere. b) occupatus teneor; distringor; distineor.
Binding, Sammenheftning, vinctura; junctura; ligatura. — i Bygninger, commissura; compages; coagmentum. See Afbinding.
Bindsel, see Bind.
Biørn, ursus, ursa. — som hører til, er af B. ursinus.
Biørnekloe (Urt) acanthus; spondylium. — som ligner B. acanthinus.
Biord, Tillægsord, epitheton.
Birk, Birketræe, betula, betulla.
Birk, et, pagus.
Birkedommer, judex pagi.
Bisættelse, funus extraordinarium.
Bisag, parergon; minus necessarium; levius.
Biskop, episcopus; præsul; antistes.
Biskopers ke, concubina.
Bislag, Forbygning paa et Huus, pergula; umbra.
Bismer, libra manualis.
Bisp, see Biskop.
Bispedom, episcopatus; munus episcopi. — Stift, dioecesis.
Bispelig, episcopalis.
Bissekræmmer, Tiedeler, circuitor; circitor; institor. — som hører til B. institorius.
Bissekram, scruta, *orum, n. plur.*
Bistand, auxilium. — giøre B. ferre, præstare auxilium. See Hielp.

Bister, iratus; ira percitus. — af Aasyn, torvus.
Bisterhed iracundia. — grumt Syn, torvitas.
Bistert, fælt, torvum, torva *pl.*; torve.
Bistok, Bistade, mellarium.
Bisværm, examen.
Bitte, meget liden, pauxillus, pauxillulu s.
Bitter, beesk, amarus. — som Galde, felleus. — noget b. amarulus, subamarus. — meget b. amarulentus. — bliver b. amaresco, inamaresco. — gior b. amarico (*Augustin.*) haard, ubehagelig, acerbus; asper. — streng, knarvurren, amarus.
Bitterhed, Beeskhed, it. Strenghed, Skarphed, amaritudo, amaritas, amarities, amaror; acerbitas; acrimonia, acredo, acritas, acritudo. — Ondskab, fel.
Bitterligen, male. — græde b. effuse flere.
Bittert, paa en bitter Maade, amare, amarum; acerbe; stomachose; cum stomacho.
Bivaanelse, præsentia. — bedre med *verbis*.
Bivaaner, er tilstede ved, adsum, intersum (rei); obeo (rem).
Bivei, deverticulum.
Blaae, lyseblaae, cærulus, cæruleus, cærulentus. — som Øinene, cæsius. — grønagtig, som Søen, glaucus. — mørkebl. purpureus; hyacinthinus. — sortebl., som af Slag og Stød, lividus. — som af Frost, luridus; lividus. — som Viindruer, Blommer, lividus; purpureus. — som Jern, ferrugineus; violaceus. — blaae anløben, som Spænder, Kaardel, fuscus, infuscatus. — blaae Dunst, fumus; fraus. — giøre En en blaae Dunst, verba dare; imponere; illudere, deludere; inducere; capere. — komme derfra med et blaat Øie, sua prope ambustione evadere. — som kommer saaledes derfra, ambustus.
Blaaeagtig, blaaelig, subcæruleus, subcærulus.
Blaaegomme (Fisk) scarus.
Blaaegraae, isengraae, glaucus, glaucinus.
Blaane, Graane, nubecula.
Blaaner, det, nubilat (coelum). — for mine Øine, caligant oculi.
Blaar, Tave, stuppa. — som er af B. stuppeus.
Blaaeslaaer, slaaer bruun og blaae, sugillo.
Blaaeslag, sugillatio.
Blaaeøiet, cæsius.
Blad, paa et Træe, i en Bog, folium. — Blade paa Træer, frondes. — paa et Bord, tabula. — Blad Papiir, scheda, schida. — af Metal, lamina, lamella; bractea. — som er af ell. ligner Blade, foliaceus. — fuld med Blade, foliosus; frondosus. — tager Bladet fra Munden, libere loquor; nil dissimulo; dico quod res est. Bladet har vendt sig, conversa res est; mutavit fortuna.
Blader, i en Bog, folia verso, explico. — læser flittig, volvo, voluto, evolvo (librum).
Blades, faae Blade, foliis, frondibus tegi, densari. — som en Skifersteen, findi. — som en Kage, discriminari; stratis distingvi.
Bladet, med Blade paa, foliatus. — som en Steen, fissilis. — som en Kage, discriminata (placenta) stratis; foliis distincta.
Bladning, Bladenes Skikkelse, foliatura.
Blakfisk, loligo; sepia.
Blakket, bleeggul, gilvus.
Blandekorn, Sludekorn, farrago.
Blanden, Mængen, Beblandelse, mistura, mixtura, mistio, mixtio, mixtus. — B. iblant, admistio, permistio. — uordentlig, forvirret B. confusio.
Blander, mænger, slaaer sammen, misceo, commisceo, permisceo, remisceo; confundo; tempero, contempero. — blander til, kommer i, admisceo, immisceo; — imellem, intermisceo. — b. En i noget, admiscere, implicare rei. — mag saaledes, at du ikke blander mig i, ita misceto, ne me admisceas.

Blandet, mænget, mistus, mixtus. — af allehaande, miscellaneus, miscellus. — blandet vel, ret, temperatus; concinnus

Blanding, 1) mixtura, mixtio, mistus; temperatura, temperatio, temperies; res mixtæ, confusæ. — smuk, af flere Slags, cinnus. 2) en Blanding, d. e. fød af forskiellige Forældre, hybrida ell. ibrida, hybris; genus incertum, confusum.

Blank, glindsende, nitidus; splendidus; fulgens. — b. Kaarde, gladius coruscus, nudus, strictus.

Blanket, charta vacua, nomine dantis inscripta; literæ, jus integrum facientes.

Blee, fascia.

Bleeg, pallidus. — noget b. pallidulus, subpallidus. — meget b. perpallidus, vepallidus; exsangvis. — er b. palleo.

Bleeg, Bleegdam, campus linteis explicandis ad solem; area insolandis linteis.

Blegen, apricatio; linteorum insolatio.

Bleger, insolo; ad solem pando (lintea). — bleges, candescere; candorem inducere.

Bleeghed, bleeg Farve, pallor.

Bleeghvidt, cerussa; psimmythius ell. psimmythium.

Blegn, Hedeblegn, pusula, pustula. — Hævelse med B. pustulatio. — faaer B. pustulesco.

Blegner, bliver bleeg, pallesco; meget, expalleo, expallesco. — bliver bleeg ved, impalleo.

Blegning, see Blegen.

Blek, see Blæk.

Blende, giøre Synet sløvt ved sit stærke Skin, præstringere. See bedrager.

Blendeværk, fraus; techna; præstigiæ.

Bliid, stille, behagelig, serenus; placidus. — glad, lætus. — naadig, clemens.

Blidemaaned, Februarius.

Bliidhed, clementia; serenitas. See Mildhed.

Blik, Øiekast, aspectus.

Blik ell. Blek, 1) tyndslagen Plade af Metal, bractea eller brattea; lamina. — overdrager med B., inbracteo. 2) Havstille, malacia.

Blikkenslager, bractearius; laminarum ductor.

Blind, 1) som ikke kan see (saa vel om Sielens Blindhed, som legemlig) cæcus; oculis captus. — være blind, oculorum usu carere. — blive b. visum amittere. — det kan en Blind see, *prov.* clarum satis est cæcis. 2) som ikke kan sees, cæcus — blinde Skiær, saxa cæca, occulta. — b. Allarm, terror falsus, panicus; motus inanis. — skyde blindt, sine glande displodere. — blindt Angreb, impetus simulatus. — b. Kiærlighed, amor immodicus, præposterus.

Blinde: i Blinde, clausis oculis. — *transl.* temere.

Blinde-Nelde, Døve-Nelde, lamium.

Blinder, forblinder, cæco, excæco, occæco.

Blindfød, a natalibus cæcus; cæcigenus (*Lucr.*)

Blindhed, cæcitas; caligo.

Blinde, see blind.

Blink, et, fulgor; splendor.

Blinken, Lynen, coruscamen, coruscatio; vibratio. — med Øinene, nictatio.

Blinkende, funklende, coruscus; vibrabundus.

Blinker, funkler, corusco; vibro. See glimter. — med Øinene, nictor; conniveo.

Blis, i Panden paa en Hest eller andet Dyr, macula candida; nota.

Blivelse, Blivende mansio; sedes; locus; domicilium.

Blivende, *partic.*; fixus; perpetuus; certus; durans.

Bliver, begynder at blive, existo; fio, confio. — blive til, faae Udfald, evadere; abire, exire. — blive til, geraade til (Gavn, Skade), esse. — bliver ved, holder ved med, pergo; insequor, persequor; consisto, insisto, persisto; insto, persto, substo. — bliver, forbliver,

vedbliver, maneo. — bliver, op: holder mig, maneo, remaneo; subsideo; subsisto, consisto; moror, commoror. — bliver bestandig, permaneo. — bliver tilbage, remaneo; resideo; subsisto, resisto. — bliver i Krig, paa Søen 2c. cado; exstingvor; pereo. bliver paa Stedet (død), concido. — det bliver derved, ratum, fixum est; stat sententia. — bliver af med, liberor, = noget, re aliqua; = med sine Varer, extrudere merces. — man kan ikke blive af med ham, non abscedit; importunus hæret. — hvad vil blive af ham? quid illo fiet? — der bliver intet af, non fiet. — blive Konge, General 2c., regem, ducem fieri, creari — blive borte, non adesse; desiderari; perire; deficere. — blive efter, tilbage, relinqui. — blive til intet, non succedere; in vanum cadere; modsat: blive til noget, succedere.

Blivested, Opholdssted, sedes; domicilium.

Blod, sangvis. — uden B. exsangvis. — ureent B., blandet med Edder, sanies. — levret B. cruor. — besmitter med B. cruentus. — besmittet med B. cruento.

Blodaare, vena.

Blodbad, cædes; laniena. — anrette et B. cæde, sangvine miscere omnia.

Blodbylde, furunculus; tumor sangvine suffusus.

Bloddom, judicium capitis; quæstio publica de cæde.

Blodfarve, color sangvineus, russus, purpureus.

Blodflod, hæmorrhagia; sangvifluxus. — den gyldne Aare, hæmorrhoidæ *plur*.

Blodfuld, blodriig, plethoricus; sangvine plenus.

Blodgang, dysenteria. — som har Blodg. dysentericus.

Blodgierrig, blodtørstig, sangvineus, sangvinolentus; cruentus; *adv.* cruente.

Blodgierrighed, crudelitas; cædis amor.

Blodig, cruentus, cruentatus; sangvinolentus. — blodig med Edder, saniosus. — b. Saar, sangvine manans vulnus. — b. Krig, bellum funestum, atrox, internecinum.

Blodigen, cruente.

Blodigel, hirudo.

Blodkar, vas sangviferum.

Blodløb, see Blodflod.

Blodpølse, apexabo; sangviculus.

Blodriig, see blodfuld.

Blodrighed, plethora.

Blodrød, sangvineus; sangvine suffusus.

Blodsforvandt, consangvineus; cognatus; sangvine junctus; propinquus; necessarius.

Blodsforvandtskab, necessitudo; consangvinitas; propinquitas.

Blodskiænder, incestus, incestuosus.

Blodskiændende, incestificus.

Blodskiænderisk, incestus *adj.*; inceste *adv.*

Blodskam, incestus, *us*; incestum, i. — bedriver B. med, incesto.

Blodskyld, piaculum; capitale facinus.

Blodspytning, screatio sangvinea, cruenta. — stærk, hæmoptysis; vomitus cruentus.

Blodsteen, hæmatites *m*.

Blodstyrtning, see Blodflod.

Blodtørstig, see blodgierrig.

Blok, truncus; caudex. — B. at slutte Fanger i, caudex, codex; nervus; cippus. — Fattigesblok, Kirkeblok, arca; capsa; cippus. — et Dummerhoved, homo stupidus.

Blokade, Indslutning, obsidio; corona.

Blokerer, obsideo; obsidione (corona) cingo, claudo.

Blomme, 1) prunum. — guul B. prunum cereum. — af de smaae gule, cereolus, cereolum. 2) see Æggeblomme.

Blommet, rudet, scutulatus.

Blommetræe, prunus *f*.

Blomst, Blomster, flos, flosculus. — som er af B. floreus. — skyder B. effloresco.

Blom=

Blomsterbeed, areola; pulvinus.
Blomsterbæger, calathus; calyx; *dimin.* calyxillus.
Blomsterhauge, hortus; rosarium.
Blomsterkrands, Bouqvet, flores; fasciculus florum.
Blomsterløg, Zviebel, bulbus.
Blomsterriig, blomstrende, floridus, florifer (*poët.*)
Blomstren, flos; vigor.
Blomstrende, florens. — som en Rose, lætus; pulcher. — som Ungdommen, vigens; integer; vegetus. — b. Sundhed, robur; vires integræ; valetudo firma, vegeta. — b. som Videnskaber, Handel ꝛc. vigens; fervens. — som en Stat, felix; lætus; florentissimus. — b. Skrivemaade, oratio florida, lætior, comtior, erectior, amoenior, hilarior, cultior, excitatior, luxurians. — det Blomstrende i Stilen, lumen, lumina; decor; vigor; hilaritas; cultus; amoenitas.
Blomstrer, staaer i Blomster, floreo. — begynder at b. floresco. — b. tidligen, præfloreo. — b. igien, refloresco; verno. — b. af, mister Blomster, defloreo, defloresco. — er i Anseelse, som Videnskaber, Handel ꝛc. vigeo.
Blot, 1) bar, nudus; inopertus; detectus, intectus; invelatus. — give sig blot, turpiter se dare. 2) allene, intet andet end, merus; nil nisi.
Blot, allene, *adv.* solum; tantummodo; non nisi; unice. See kun.
Blotten, revelatio.
Blotter, giør bar, nudo, denudo; deoperio, discooperio; detego, retego; develo, revelo. — b. Hovedet, tage Hatten af, aperire caput; for En, alicui.
Blues, undseer mig, erubesco; verecundor; revereor.
Blufærdig, bly, pudens, pudicus, pudibundus; verecundus.
Blufærdigen, pudenter; verecunde.
Blufærdighed, Undseelse, pudor; rubor; frons; verecundia; reverentia.
Blund, kort Søvn, sopor levis, suspensus.
Blunder, 1) blinker med Øinene, nicto; conniveo. 2) sover sagteligen, leviter dormio.
Blunden, Blinken, nictatio, nictus.
Blus, Fakkel, fax, facula; lampas. — især Brudeblus, tæda. See Flamme.
Blusel, see Skam, Undseelse.
Blussen, Brænden, flagrantia.
Blussende, brændende, flammifer, flammiger *poët.*
Blusser, brænder, flammo; flagro. — af Vrede, fulmino.
Bly, *adj.* see blufærdig.
Blye, et, plumbum. — som er af, plumbeus. — som hører til, plumbarius. — med B i, plumbosus. — belægger med B. inplumbo.
Blye-Erts, molybdæna; plumbago; galena.
Blyefarve, sorteblaae Farve, livor. — har B. liveo.
Blyhed, Frygtsomhed, verecundia.
Blyeskum, molybditis, *itidis.*
Blyestøber, Blyetækker, plumbarius.
Blæk, Sværte, atramentum; sepia.
Blækhorn, atramentarium.
Blære, i det dyriske Legeme, vesica, vesicula. — som hører til B. vesicarius. — Boble, pustula; af Vand, bulla.
Blæreplaster, vesicatorium.
Blæsebælg, follis.
Blæsen, Blæst, flatus; proflatus. — paa Instrumenter, cantus; inflatus.
Blæser, 1) vinder, spiro; flo. — som blæser, flabilis. — b. igiennem, perflo. — som blæser igiennem, perflabilis. — blæser paa, aander paa, adflo; adspiro. — blæser sammen, puster op, conflo, sufflo. — b. bort, deflo, difflo. — b ud, efflo, proflo. — b. imod, tilbage, reflo. — b. i Øret, sufflo. 2)

blæser paa Instrumenter, cano; insono; inflo.
Blæserør, tubulus globulis excutiendis.
Blæst, see Blæsen.
Blød, som Uld, laneus. — bøielig, vietus. — mør, moden, mitis. — væg, som let tager imod Indtryk, mollis. — noget b. molliculus, mollicellus. — som let lader sig forarbeide, sequax. — giennemblødt, madidus. — er blød, madeo, madesio, commadeo, emadeo, permadeo. — blød, qvindagtig, dissolutus, resolutus. See qvindagtig, kraftesløs.
Bløder, 1) væder, madefacio. — bløder ganske igiennem, permadefacio. — giør væg og lind, mollio, emollio; = i Forveien, præmollio; = igien, remollio. 2) drypper af Blod, sangvino.
Blødes, giøres blød, madesco, immadesco. — formildes, sagtes, mollesco, emollesco, remollesco.
Bløden, sangvinatio.
Blødet, som er lagt i Blod, f. E. Hør, fluviatus.
Blødgiørende, som Lægemidler, chalasticus. — saadant Lægemiddel, chalasticamen.
Blødhed, Væghed, mollitia, mollities, mollitudo. — Qvindagtighed, dissolutio. See Qvindagtighed.
Blødhiertet, qvindagtig, mollis. — giør b. emollio.
Blødt, blødeligen, molliter.
Boe, 1) en, Boelig, Boepæl, habitatio, habitaculum; tectum og *plur.* tecta. 2) et Boe, Boehave, Boeskab, res familiaris; instrumentum domus; supellex *f.* it. *plur.* supellectilia *n.*; vasa *plur.* 3) Stervboe, bona, *n. plur.*; hereditas. — skiftet, deelt Boe, ercitum citum.
Boble, Vandboble, bulla, bullula.
Bobler, syder Bobler, bullo, bullio, ebullio.
Boblen, Syden, bullitus.

Boed, 1) Kræmboed, taberna, tabernula, tabernaculum. — som hører til B., it. som holder B., tabernarius. 2) see Bedring.
Bodfærdig, dolens delictis; in poenitentiam versus.
Bodfærdighed, poenitentia.
Bodmerie, usura maritima, nautica.
Boer, har min Boelig, habito; incolo. — b. i, er i, inhabito. — b. hos, ved, accolo. — som b. hos, accola. — b. omkring, circumcolo.
Boer, et, see Bor.
Boelig, Boepæl, see Boe.
Bog, 1) liber, libellus; scriptio, scriptum; tractatus; chartæ *poët.*; volumen; biblion, *plural.* biblia, *orum*; codex, codicillus og brugeligere *plur.* codicilli. — Bog Papiir, scapus (chartæ). 2) see Olden.
Bogbinder, bibliopegus.
Bogfinke (Fugl) parus major;
Bogguld, Bladguld, bractea aurea.
Boghandel, mercatura libraria.
Boghandler, Bogfører, bibliopola.
Boghandling, Boglade, officina libraria; taberna libraria; bibliotheca (*Gell.*); apotheca (*Ict.*).
Bogholder, a rationibus; ratiocinator.
Bogholderie, ars apologistica, rationum conficiendarum.
Boghvede, panicum; far Saracenicum.
Boghylde, pluteus, pluteum; loculamenta *plur.*
Boghøker, Antiquarius, libellio, *onis.*
Boglade, see Boghandling.
Bogsamling, bibliotheca og bibliothece, *es.*
Bogstav, litera, *dim.* literula. — med Bogstaver paa, literatus.
Bogstavelig, literalis; simplex. — *adv.* presse; simpliciter; ad literam; proprie. — oversætte b. ad verbum reddere; presse interpretari.

Bogstaverer, literulas effero, pronuntio, compono.
Bogstavregning, algebra; arithmetica literalia.
Bogstoel, Striverpult, cathedra. — som hører til B. cathedrarius.
Bogtrykker, typographus.
Bogtrykkerie, typographia; officina typographica, it. *absol.* officina.
Bogtyv, plagiarius, plagiator.
Bogtyverie, plagium.
Boehave, Boesfab, see Boe 2.
Boje, Fedjern, boja.
Bold, at lege med, pila; sphæra, sphærula. — af Læder; Ballon, follis, folliculus. — et Slags trekantet, trigon *m.* — sammentvunden, glomeramen. — lege B. datatim ludere.
Boldhuus, sphæristerium.
Boldspillen, sphæromachia.
Boldspiller, sphærista.
Boler, en, Hoerkarl, concubinus.
Boelskab, Bisloperske, concubina.
Bolle, 1) (Kumme til at skienke af i. *pocula* ell. *cyathi*), crater, *eris*, og cratera, *æ*, 2) i Mad, pastillus.
Boelig, see Boe, Huus.
Bollen, *adj.* tumidus.
Bollenhed, tumor. — med Rode, suppuratio.
Bolner, er hoven, tumeo. — med Rode, suppuro.
Bolt, clavus trabalis. — Bolt og Jern, compedes. — som i B. og J. compeditus.
Bollværk, Forskandsning, moenia, *ium, plur.*; agger; vallus, vallum. See Forskandsning.
Bom, Slagbom, claustra *plur.*; vectis.
Bombarderer, pyrobolis, globis ignivomis, falaricis peto, quatio, ferio, urgeo, infesto, premo.
Bombarderer, en, pyrobolarius.
Bombarderen, Bombardement, globorum ignivomorum impetus; globi falarici immissi; pyroboli jacti; pyrobolorum jactus.
Bombe, pyrobolus; globus falaricus.
Bommer, en, Feil, lapsus; peccatum; vitium; mendum.
Bommer, slaaer Bommer, labor; aberro; pecco.
Bomolie, olivum; oleum olivarum.
Bomuld, sericum; gossypium. — som er af B. sericus; xylinus. — klædt i B. sericatus. — Vært, som B. groer paa, xylon.
Bonde, Landsbyemand, agricola, agrestis; ruricola, rusticus.
Bondeagtig, landsbyeagtig, colonarius; paganicus; agrestis; rusticus. noget b. subagrestis; subrusticus, rusticulus.
Bondeagtigen, rustice.
Bondeagtighed, Bondevæsen, rusticitas.
Bondefest, paganalia, *orum, plur.*
Bondeforfatning, colonatus; cultus agrestis; rusticatio.
Bondegaard, casa; colonia; villa. — som hører dertil, casalis.
Bondehytte, colonica.
Bondekone, colona; rustica.
Bondestøvle, af raat Skind, pero, *onis.* — som gaaer i, peronatus.
Boner, tergeo, detergeo; polio; cero.
Bopæl, see Boe.
Bor, et, terebra.
Bord, 1) at spise ved, mensa. — med een Fod under, monopodium. — til at sætte noget paa; Credentsbord, abacus. 2) Maaltid, convivium; coena. — over Bordet, inter coenam. — sidde, (ligge), til Bords, accumbere, accubare, discumbere; coenare. — gaae til Bords, coenatum ire. — et godt Bord, victus lautus. — slet B. tenuis victus. — frit B. coena gratuita; convictus gratuitus. — Guds Bord, Herrens B., sacra coena. 3) Skibsbord: gaae ombord, navem conscendere. — inden Borde, in navi. — over Bord, e navi; in mare.
Bordblad, tabula.
Bordbroder, convictor; commensalis.
Bordduug, mappa.

Bordfod, pes mensæ; trapezophorus.
Bordselskab, dagligt Selskab, convictus, convictio.
Bordyrer, broderer, acu pingo.
Bordyrer, en, Perlestikker, phrygio.
Bordyret, stukket, phrygionius; pictus, picturatus.
Boren, terebratio.
Borer, foro, perforo, transforo; terebro, exterebro. — som er let at bore, forabilis.
Borg, en, liden Fæstning, castrum, castellum; burgus (*Veg.*)
Borg, mutuum; debitum. — tage paa B. mutuo sumere, petere. — sidde i B. og Gield, ære alieno premi.
Borgemester, i store Republiker, som ligne den Romerske, consul. — Ellers comarchus. — hvor der er 2 ell. 3, duumvir, triumvir.
Borgemester-Embede, i store Republiker, consulatus. — Ellers decurionatus; summus magistratus.
Borgen, see Caution, Cautionist.
Borger, 1) tager paa Credit, mutuor; mutuo og mutuum sumo. 2) giver Credit, credo; mutuo og mutuum do.
Borger, en, civis; incola; oppidanus. — Borgermand, plebejus. — blive Borger, in civium numerum recipi; in civitatem adsciſci; jus civitatis accipere.
Borgerlig, 1) som angaaer Borgere, civilis, civicus. — b. Næring, quæstus oppidanorum; oppidanum vitæ genus. 2) jævn, populair, civilis; probus; honestus; simplex. — meget b. percivilis. — b. Tænkemaade, Nedladenhed (om Fyrster) civilitas. — det borgerlige Liv, vita communis, popularis. 3) civil, ikke militair, paganus; popularis. 4) ikke af Adel, plebejus; nullis majoribus.
Borgerligen, 1) paa Borgerviis, parce; modeste; tenuiter; sine strepitu & fastu. 2) nedladende, civiliter.
Borgerskab, 1) Borgere, civitas, cives; oppidani. — i Modsætning til Magistraten: populus. 2) Borgerret, civitas; og om Fremmede, som nedlade sig, incolatus.
Borgerstand, i Modsætning mod Adelen, populus; plebeji, plebs. — mod Adel og Bønder, oppidani; mercatores; opifices. — af B. plebejus; oppidanus.
Borras, en Materie til at lodde Guld med, chrysocolla; santerna.
Borre, en, tribulus; lappa.
Bort! af Veien! apage! abi! — bort med ham, hende! apage illum, illam!
Borte, procul. — er b. fra, absum, desum. — som er b. fra, absens; semotus, remotus.
Bortfæster, see Fæster.
Bortfæstning, Bortforpagtning, locatio.
Bortføren, Bortførelse, asportatio, deportatio. — Bortskaffelse, amotio, remotio, semotus.
Bortfører, En, abduco; abstraho. — med Magt, abripio. — ved List, submoveo. — ved at kiøre, bære, asporto. — med Møie, amolior. — noget Ondt, depello; amoveo, removeo, semoveo, submoveo.
Bortgang, Hengang, abitus, abitio; digressus; cessio, abscessio, abscessus, concessio, decessio, discessio, discessus, excessus. — afsides, secessio.
Bortkastelse, Henkastelse, abjectio.
Bortliggende, remotus, semotus.
Bortreise, see Bortgang. — kort, excursio, excursus.
Bortsendelse, ablegatio; amandatio.
Bortskaffelse, see Bortførelse.
Borttagelse, ereptio, surreptio.
NB. De øvrige, som ere sammensatte ved bort, søges ved deres *simplicia*.

Bosætteise, Bosætning, sedes certa; domicilium certum. — Gives bedst med *verba*.
Bosætter mig, et Sted, habitatum eo aliquò; sedem ibi figo: confideo; sedem fortunarum mearum colloco.
Bosiddende, incola (loci). — være b. locum incolere.
Boskab, see Boe 2.
Botanik, see Urtekundskab.
Bov, armus; humerus.
Braade, en, Forhugning, truncarum arborum coagmenta, quibus belli tempore angustias præcludunt; vallus septum arborum; concædes *plur.*
Brad, nedhældende, præceps.
Bradpande, clibanus. — Stegepoe, sartago.
Bradse, Pukkel (Sommehoveder, som radeviis zire Porte eller Dørre) bullæ, *arum*, *plur.*
Bradspid, veru.
Bragen, Brag, fragor; sonitus. — med B. fragose.
Bragende, buldrende, fragosus, fragilis.
Brager, 1) knager, crepo; sono. 2) brager Hør, Hamp, rado; purgo.
Brak, ligge brak (om Jorden) cessare.
Brakland, Brakager, novale; vervactum.
Braknæse, nasus simus.
Braknæset, silo, *onis*; silus; simus, simulus. — noget b. subsimus.
Brambær, mora rubi.
Brambærbusk, rubetum.
Brambærriis, rubus. — som er af B. rubeus.
Brammen, Brasken, Egenroes, gloria, gloriola.
Brammer, brasker, glorior; jacto me.
Brand, 1) Hede, ardor. — er i Brand, brænder, ardeo. — kommer i B., tændes, ardesco, exardesco, inardesco; flagro, conflagro. 2) Ildebrand, incendium. 3) B. paa Sæd og Træevæxt; Brandaar; carbunculus; robigo eller rubigo; uredo. — sætter Brand, carbunculo og carbunculor. 4) et brændende Stykke Træe, taget af Ilden, titio. 5) Afbrændelse, conflagratio, deflagratio. See Brænden.
Brander, en, incendiaria navis.
Brandspand, hama, hamula.
Brask, brasker, see Bram, brammer.
Brat, præceps; abruptus.
Brauter, Brauterie, see praler, Pralerie.
Brav, tapper, fortis; strenuus. — duelig, retskaffen, probus; honestus; bonus. — meget, dygtig, bonus; multus; copiosus; *adv.* probe; abunde; satis. — det er brav, euge! præclare! recte! laudo.
Bredd, Bredde, Rand, Kant, margo; ora; crepido. — gjør B. og Kant paa, margino.
Bredbladet, latifolius.
Brede, Vide, latitudo. — i Breden, in latum; a fronte; in frontem.
Breder, pando, expando; sterno; explico. — b over noget, insterno; = til Skiul, obtendo. — b. ud, see udbreder.
Bredfodet, platfodet, palmipes; plancus; plautus.
Bredt, vidt og bredt, late; diffuse; longe lateque; passim. — meget b. perlate.
Breed, latus; diffusus. — det er 10 Skridt breedt, decem passus in latitudinem patet. — bliver b., udbreder mig, latesco, dilator; diducor. — gjør viid og breed, udvider, collato, dilato, prolato.
Bregne, filix. — Sted, hvor der voxe mange B. filictum.
Brems, en, asilus; coestrus; tabanus. — Bremse paa Heste, lupatum; epistomis.
Bret, asser, assis ell. axis; tabula. — beklæde med Bretter, contabulare; asseribus tegere, firmare. — B. til Kaffe, Thee &c. lanx; lamina. — paa eet B. simul; omne; præsens.
Bretspil, a) Spillet selv, alea; lusus aleæ. b) Brettet, alveus lusorius; alveolus; abacus. —

spille i Brettet, in abaco ludere. — Brikkerne, calculi, latrunculi. — Afdeling til Brikkerne, mandra. — Bæger at kaste Tærningerne med, fritillus.

Brev, Skrivelse, literæ *plur.*; epistola, epistolium. — som hører til B. epistolaris, epistolicus. — vexle Breve, literas inter se mittere; dare & accipere literas; ultro citroque scribere, literas dare.

Brevdrager, tabellarius.

Brevkammer, see Archiv.

Brevskaber, literæ; libelli; schedæ; scripta; tabulæ.

Brevvexling, mutuæ literæ; usus literarum mutuus; literæ ultro citroque datæ (dandæ).

Brig Brigantine, (et Slags brede Skibe) stlata, *æ*.

Brikke, i Brætspil, Skakspil ꝛc. calx, calculus; latro, latrunculus. — trække B. calcem ciere.

Brille, conspicillum.

Bringe, see Bryst.

Bringer, fører, bærer, porto; fero; duco. — b. til, hen til, apporto, supporto; adfero; adduco. — b. bort, asporto; aufero; abduco. — b. sammen, comporto; confero; conduco. — b. ud, exporto; effero; educo. — b. ind, importo; infero; induco. — b. tilbage, reporto; refero; reduco. — b. igien, skaffer igien, reconcilio; restituo. — b. i Stand, afgier, transigo. — b. til Ende, perficio; absolvo. — b. noget paa Bane, in medium profero; mentionem rei injicio. — b. En paa noget, moneo, commoneo (rei): facio, ut res in mentem veniat. — b. En paa den Tanke, -Mening, in eam sententiam perduco — b En til Bettelstaven, ad inopiam redigo. — b En under sit Herredømme, sub imperium, potestatem, redigo. — b. En til at giøre noget, persvadeo alicui aliquid: compello, impello, adigo ad aliquid. — bringe En i Seng, in lecto colloco. — b. til Papiret, chartæ, literis mando; perscribo; in chartam conjicio.

Brink, Skrente, præceps, *n*, præcipitium; clivus. — B. op ad, acclivitas, *adj.* acclivis og acclivus. — B. ned ad, declivitas, *adj.* declivis, proclivis.

Brinket, bakket, fuld med Brinker, clivosus.

Bristen, med Knald, diruptio.

Brister, rumpor, dirumpor, disrumpor. — b. i Latter, Graad, in risum, lacrymas, solvor.

Broe, pons. — liden B. ponticulus. — B. i en Hesteskald, pontile.

Brochure, Charteke, libellus.

Brod, Spidse, acumen; aculeus, aculeolus; spiculum.

Brodden, fragilis; caducus.

Broddet, pigget, aculeatus.

Broder, frater, *dim.* fraterculus.

Broderbarn, nepos ell neptis ex fratre.

Brodedotter, neptis ex fratre.

Broderer, stikker, plumo; acu pingo.

Broderet, stukken, catagraphus; plumarius; acu pictus.

Broderie, opus plumarium.

Brodericvæver, Perlestikker, plumarius; acupictor.

Broderlig, fraternus.

Broderligen, fraterne; germane; fratris animo, sensu; fraterno affectu; pietate fraterna.

Brodermorder, fratricida.

Brodermord, fratricidium.

Broderskab, fraternitas; germanitas.

Brodersøn, fratruelis; nepos ex fratre.

Broeer, lægger Broe, sterno (viam).

Broget, farveblandet, coloreus, discolor, versicolor; varius, variegatus.

Brok, Tarmeløb, ramex; hernia; hydrocele, *es*, *f.* — som har B. ramicosus; hydrocelicus.

Brok, Grævinge (lidet Dyr) melis, it. meles, *is*, *f.*

Brok,

Brokbaand, herniæ vinculum; fascia herniæ cohibendæ.
Brokkemad, som Brød brokket i Vand, Viin ꝛc., intrita, it. intritum, *i*.
Brokfugl, merula novalium.
Broelagt, stratus.
Broelægning, stratura viarum.
Broepenge, portorium pontis.
Broepæl, som Broen er bygget paa, sublica, sublicium. — at binde Skibe ved, tonsilla.
Brouter, see brauter.
Brud, Bryden, fractura, infractio. — Udbrydelse, f. E. Vandets, ruptio, eruptio. — Fredsb. pax rupta.
Brudebælte, cestus.
Brudførerinde, Brudekone, pronuba.
Brudræsel, mustela.
Brudgom, sponsus; speratus. — som angaaer B. eller Brud, sponsalis, sponsalitius.
Brudeslør, Brudehængel, flammeum, flammeolum.
Brudsteen, utilhuggen Steen til Bygning, cæmentum.
Brudden Tal, numerus fractus, sectus.
Brug, 1) Brugen, usus, usura, usio (*Gell*). — idelig B. usurpatio; frequentatio. — Forbrugen, abusus. — til B. utendus. — som er til B. usurarius, usualis, utensilis. — Mangel af Brug, inusus (*Plaut.*) — giør Brug af, utor; adhibeo. 2) Skik, mos; consvetudo; usus. — saaledes er Brugen, sic assolet, moris est, receptum est, obtinet, invaluit. — komme i Brug, invalescere. — komme af Brug, obsolescere. 3) Omgang med, Øvelse i, tractatio, tractatus; usus. — lang B. vetustas.
Brugbar, tienlig, utilis; idoneus; aptus; bonus.
Brugbarhed, utilitas.
Brugelig, sædvanlig, usitatus; solitus; receptus; sollemnis. — meget brugelig, vulgatus; tritus; frequens; celeber, celebratus. — det er brugeligt, consvetudo est; fert consvetudo; moris est; in more positum.
Brugelgen, ut mos est; rite; more sollemni.
Bruger, 1) betiener mig af, utor; adhibeo; usurpo. — b. meget, kommer meget til, taler meget om ꝛc. frequento. — b. Medicin, sumo; haurio; bibo. — b ikke (meest det, som kunde skade) abstineo. 2) behøver, egeo; opus habeo; desidero.
Brugt, forslidt, tritus, pertritus.
Brummen, som Biers, bombus.
Brummer, som en Bie, bombilo, bombito; musso, mussito.
Brunst, libido; furor libidinis; stimuli.
Brusen, Susen, sonitus; fervor; fremitus; murmur; strepitus. — B. for Ørene, tinnitus.
Brusende, susende, sonorus; effervescens; fremebundus.
Bruser, er i Oprør, æstuo, exæstuo, inæstuo; ferveo, fervesco, efferveo, effervesco. — buldrer, fremo, infremo; strepo; sono; intono. — meget, perfremo.
Brusk, Bryske, cartilago.
Bruskagtig, cartilagineus, cartilaginosus.
Bruud, Forlovet, pacta, sperata, sponsa, desponsa puella.
Bruun, mørk, fuscus. — lyseb. badius. — castanieb. spadix. — b. og blaae, lividus. — b., som bagt, steegt, ustus; fuscus.
Bruunagtig, subfuscus.
Bruunrød, rubicundus; purpureus.
Bryden, 1) Kæmpen, luctatio, luctamen, luctatus, lucta; pancratium. 2) Drillen, Fixeren, vexatio.
Bryder, 1) som Steen, Metaller ꝛc. cædo, excido. 2) brækker, sønderbryder, rumpo; frango, confringo, refringo. — b. Hør, rado; purgo. — b. af, afbrækker abrumpo; defringo. — som Blomster, Frugter, carpo, decerpo. — bryde i Stykker, dirumpo, disrumpo; con-

confringo, diffringo, infringo, interfringo, offringo; = ganske, perfringo. — b. af for til, præfringo; prærumpo. — b. op, refringo. — b. op, ophæver, opløser, solvo, dissolvo, resolvo; resigno. — b. op, som et Saar, crudesco, recrudesco; rebello. — b. ud, frem, erumpo, prorumpo. — b. ind, falder ind, irrumpo. — b. igiennem, perrumpo. — b. tvært over, interrumpo. 3) bryder mig igiennem, eluctor. 4) driller, tager i Tieneste, calefacio; vexo. 5) bryder i, brækker i, intero. 6) bryder mig om, see bekymrer mig om. 7) bryder over tvært, præcipito; ad finem propero.

Bryder, en, Kæmper, luctator; pancratiastes. — som den stærkeste B. og Kæmper, pancratice.

Brydes, strides, luctor. — b. med, colluctor. — b. imod, obluctor, reluctor.

Bryderie, vexatio. — giøre en B. negotium facessere alicui.

Brygger, coquo (cerevisiam).

Brygger, en, cerevisiarius; qui crevisiam coquit.

Bryllup, nuptiæ, *pl.* — som hører til B. nuptialis.

Bryllupsguden, Talassus; Hymenæus.

Bryllupssang, Brudevers, epithalamium; talassio.

Brynde, 1) Brand, flagrantia; ardor; fervor; urigo. 2) Elskovsb. libido. — om Sviin, subatio. — føler B., løber (om Dyr) subo; surio.

Bryst, 1) Bringe, pectus; thorax. — som hører til B., pectoralis. — velbrystet, storbrystet, pectorosus. 2) Patte, uber; mamma, *dim.* mammula, mammilla; nutrix; ruma (*antiqu.*) — som har store Bryster, mammosus. — som ligner Bryster, mammatus, mammeatus. — lægger til Brystet, for at give Die, subrumo; præbeo ubera; mammis admoveo. 3) Lunge, latera *plur.* — stærkt B. firma, valentia latera. — svagt B. infirma latera; infirmitas laterum. 4) see Hierte.

Bryster mig, 1) pectus erigo, attollo. 2) er stolt, tumeo; superbiam gestu fateor.

Brystharnisk, thorax; pectorale. — med B. paa, thoracatus.

Brystværn paa en Skandse, lorica, *dim.* loricula.

Bræder, asseres; tabulæ.

Brægen, som Faars, balatus.

Bræger, som et Faar, balo. — som Lam og Kid, vagio.

Bræk, 1) Brist, Revne, fissura; rima. 2) see Lyde.

Brækkelig, som let kan brækkes, fragilis.

Brækker, 1) bryder, frango: rumpo; confringo; it *intransf.* frangor; rumpor; discedo. — b. et Forbund, foedus rumpere, violare; pacto (foedere) non stare. — b. sit Løfte, promissis non stare; fidem fallere. — b. Halsen, Armen, &c. frangere cervicem, brachium &c.; see bryder, 2) brække sig, vomere.

Brækmiddel, quod vomitum ciet; vomitorium; emeticum.

Brækning, Brækken, vomitus, vomitio.

Bræmme, Borde om Klæder, clavus; fimbria; limbus; instita. — med B. om; bebræmmet, clavatus; fimbriatus. — som bærer en smal B. (af Purpur) angusticlavius; = som bærer en bred, laticlavius. — omgiver med en B. af Purpur, prætexo.

Bræms, see Brems.

Brændbar, igni concipiendo aptus.

Brænde, Brændeveed, ligna arida. — smaahugget, til at tænde Ild med, cremia, orum, *n. plur.* — Riisbr., Qvas, sarmenta *plur.*, virgulta *pl.*

Brændejern, til at kruse Haar med, calamister, -strum. — til at brænde Trælle it. Tyve med, stigma. — til chirurgiske Operationer, it. til at indbrænde det farvede Vox i Voxmalerier, cauter, cauterium.

Brændemærke, cauter, cris, *m.*

Brændemærker, cauterizo; notam inuro.

Brændemærket, stigmaticus, stigmosus, stigmatias; subverbustus.
Brænden, Brand, ustio, combustio, exustio, ambustio. — Stikken i Brand, subustio.
Brændende, torrens, torridus; causticus.
Brænder, 1) forbrænder, uro, ustulo, aduro, amburo, comburo, deuro, exuro, peruro — b. for til, præuro. — b. lidt, suburo; cremo, concremo; conflagro, deflagro. 2) heder, terrer, coquo; torreo, attorreo. — tilgavns, excoquo, percoquo; extorreo. 3) *intranſ.* er i Brand, ardeo; flagro, conflagro. — lader af at brænde, deflagro.
Brænding, Havløb, æstus, exæstuatio. — som Teglbrænding, it. Smeltning, coctura.
Brændt, f. E. Teglsteen, coctilis, coctilitius.
Brød, 1) panis. — Grovbr. panis secundus, secundarius, cibarius. — bage B. coquere panem. 2) Underholdning, victus; vitæ necessitates; necessaria ad victum. — have sit B. habere unde vivas. — æde Ens B. ali, sustentari ab aliquo. — hielpe En til B prospicere alicui (munus, quæstum). — det daglige B. victus diurnus. 3) Embede, især offentligt, munus; provincia. — have et godt B. sustinere provinciam lautam; muneri lauto præesse.
Brøde, Forseelse, noxa, noxia; crimen; culpa.
Brødkurv, Madkurv, panarium, panariolum. — hænge B. høiere, cibum subducere; parcius alere.
Brødløs, 1) som har intet Levebrød, quæstu (munere) carens, quo vitam colat. 2) unyttig, inter indbringende, otiosus; inutilis.
Brødstudia, literarum studia mercenaria, ad quæstum relata, composita, intra victus parandi angustias coercita.
Brøk, see bruddent Tal.
Brøl, Vraal, boatus; mugitus. som Lovers, rugitus. — opfylder med B. demugio.
Brøler, mugio. — som en Oxe, boo. — som en Løve og andre Dyr, rudo; rugio. — b. tilbage, igien, reboo. — b. ad, admugio. — b ud, emugio. — b. imod, remugio.
Brønd, Brøndhul, Vandfang, crater, cratera; puteus. — som er af B. puteanus, putealis. See Kilde.
Brøndgraver, putearius.
Brøndkrog, Brøndhage, lupus; harpago.
Brøndspand, Junge, haustrum.
Brøst, Lyde, Mangel, vitium.
Brøstfældig, forfalden, ruinosus; vitiosus. — være b. vitium facere.
Brøstfældighed, vitiositas.
Bud, 1) Sendebud, nuntius; legatus; tabellarius. 2) Budskab, Tidende, nuntius. — bringe B. nuntium afferre; nuntiare; — imellem, internuntiare. 3) Befaling, imperatum, imperium; jussum; dictum, edictum. 4) B. paa Auction, licitatio. — giøre B. facere licitationem. — giøre det høieste B. vincere licitatione. — gaae fra sit B. resilire.
Buddike, see Bøsse.
Budskab, see Bud.
Bue, at skyde Pile med, arcus. — som en B. arcuatim. — Bue i en Hvælving, circes, *itis*, *m.*; absis ell. apsis, *idis*, *f.*
Buegang, i Hauger, ambulatio arcuosa; viridarium. — af sammenslettede Træer, funetum.
Buemager, arcuarius.
Bueskytte, sagittarius.
Buesteen, Skridsteen, i en Pillerad, incumba.
Bug, 1) Mave, uter, uterus, utriculus; venter. — som hører til B. ventralis. — som taler af Bugen, ventriloquus (*Tertull.*). 2) paa et Kar, sinus; projectio. 3) paa et Skiold, umbo.
Buget, tyk, ventriosus, ventruosus.
Buggiord, i Seletøi, cingula, *æ.*

Bugner, see krummer.
Bugløb, diarrhoea; alvi profluvium; ventris fluxus.
Bugvrid, see Vrid.
Bugt, 1) Krumning, flexus, flexio, flexura, deflexus, inflexio, inflexus; curvatura; sinus. — som Slangers, volutus, volumen. — fuld af Bugter, flexuosus, *adv.* flexuose. 2) Viig, Fiord, sinus. — fuld med Bugter, sinuosus.
Bugtet, sinuatus; flexus; sinuosus.
Bugtende, bølgende, voluminosus.
Buk, 1) see Giedebuk. 2) at ramme Pæle ned med; Rammel, fistuca. 3) at understøtte noget med, pedamentum; pegma; fulcrum.
Bukkefoddet, capripes.
Bukkel, Haarbukkel, annulus; cincinnus.
Bukker, 1) see bøier. — b. ned, prono, approno; deprimo. — bukke sig, incurvari; - under Aaget, colla jugo subdere; - ned paa Hug, conquiniscere; - dybt for over; falde over, cernuare. — b. under, forsage, succumbere; - døe, occumbere. 2) bukker Pæle ned, fistuco.
Bukkeskiæg, (Urt) come, es ell. æ.
Bul (paa Træe), Stamme, stirps. — Blok, truncus, trunculus. — blive til Bul og Stamme, stirpescere. — som har een Bul, unistirpis.
Bulder, Larm, crepitus; strepitus; tumultus, tumultuatio.
Buldrende, larmende, tumultuosus, *adv.* tumultuose.
Buldrer, larmer, crepo, increpo, increpito; strepo, strepito, constrepo, instrepo; tumultuo og - or; tono, circumtono, intono. — b. hos, adstrepo. — b. omkring, circumstrepo. — b. imod, obstrepo, obstrepito. — b. meget, perstrepo; - lidet, substrepo. — lader af at b. detono.
Bule, 1) tuber; tumor. — slaae en B. fugillare. 2) B. paa et Metalkar, sinus; umbo.
Bulk, see Knude.
Bullenhed, bulner, see Bollenhed, bolner.
Bund, 1) Grund, det nederste, imum; fundus, fundulus. — i Bund og Grund, funditus. — fra Grunden af, a fundamentis; funditus. — lægger Bund og Grund, fundo; fundamenta ago, jacio, facio, pono. — falde til Bunds, imum petere; sidere, subsidere, desidere. 2) Jorden, ager; solum.
Bundfald, sedimen, sedimentum.
Bundløs, profundus; immensus.
Bundsforvandte, socius.
Bundt, et, Knippe, manipulus; fascis, fasciculus.
Bundtmager, pellio, pellarius.
Buntet, see broget, plettet.
Busk, Riis, frutex.
Buskatse, Kratskov, plantaria, *ium, n. plur.*; fruticetum, frutetum, frutectum. — fuld af B. fruticosus, frutectosus.
Buskes, skyder ud i Buske og Riis, frutico, fruticor, fruticesco. — som buskes stærkt, giver mange Skud, fruticosus.
Bussemand, Skrækkebillede, terricula, terriculamentum. — Knægt Robert, manducus, og manduco, *onis.*
Buxbom, buxus *f.*, buxum. — som er af B. buxeus. - der seer ud som B. buxeus, buxosus, buxans.
Buxbombeed, buxetum.
Buxer, 1) et Slags Gallische, braccæ. *arum.* — som forfærdiger B. braccarius. — som bærer B. braccatus. 2) Skiørt, Badeklæde, subligar, subligaculum. 3) Linned, at sove om Lagrene, feminalia, femoralia *plur. n.* 4) Jomfruebælte, zona, zonula.
Bye, Stad, oppidum, oppidulum; urbs; vicus, viculus. — som hører til B. oppidanus; urbicus. — som er af B. oppidanus; urbanus. — fra een Bye til den anden, oppidatim; vicatim.
Byden, 1) Indbydelse, vocatio, vocatus; invitatio, invitatus. 2) Bud paa Auction, licitatio.

Byder, 1) indbyder, voco, invoco; invito 2) byder paa det som skal sælges eller forpagtes bort, liceor. b. immer høiere, licitor. — b. imod, contraliceor. — En som byder op, licitator. 3) befaler, impero; dico, edico; jubeo; volo. 4) byder tilfals, see tilfals. 5) see tilbyder. 6) byde En en god Dag, jubere aliquem salvere. — byde En Farvel, valedicere alicui.

Byesbarn, municeps.

Byefoged, urbi præfectus; prætor.

Byg, hordeum. — som er af B. hordeaceus. — som modnes med Byget, hordearius.

Byggen, Opbyggen, ædificatio, exædificatio; conditus; structio, constructio, exstructio.

Bygger, 1) tømrer, architector; fabrefacio, fabrico og fabricor. 2) opbygger, ædifico, exædifico; struo, construo, exstruo. — b. tilsammen, coædifico. — b. til, forbygger, inædifico. — b. om, reædifico. — b. hos, til, adstruo. — b. omkring, circumstruo. — b. imellem, interstruo. — b. for, tillukker, obstruo, præstruo. — b. for neden, lægger Grund under, substruo. — b. oven over, superstruo. — b. op igien, restruo. 3) sammensætter, som et Skib &c. texo, contexo. 4) anlægger, stifter, condo; facio.

Bygger, En som har en Byggeorm, ædificator.

Bygges, kommer i Veiret surgo, adsurgo, exsurgo, resurgo.

Bygget, anlagt, situs.

Bygmester, architectus, architector; opifex, ædificator; conditor; fabricator; structor.

Bygning, 1) opus; ædificium. — liden B. ædificatiuncula; modsat Grunden, superficies, superficium (*lic.*); stor, moles. 2) Værk, fabrica, fabricatio; structura, substructio; moles.

Bygningskonst, architectonice, architectura.

Bygningstømmer, materia.

Bygvælling, Bygptisan, ptisana.

Byld, 1) bullet Saar, ulcus; abscessus. liden B. ulcusculum. — sætte sig til en B. abscedere. 2) Gesvyr, vomica. — paa Næsen, polypus. — fuld af Bylder, vomicosus.

Bylt, Pakke, sarcina, *dim.* sarcinula. — som hører til B. sarcinarius. — beladt med Bylter, sarcinatus.

Byemark, Byes Jord, ager.

Byrd, see Herkomst.

Byrde, 1) pondus; onus; moles; sarcina; fascis; gestamen. — være til B. molestum esse. 2) som ligger paa Gaard og Gods; Servitut, servitus. — bebyrdet med Servituter, servus.

Byrdefuld, molestus; gravis; incommodus.

Bysse, Daase, Buddike, pyxis, *dim.* pyxidicula; capsa, capsula; arcula; theca. — giort som en B. pyxidatus. — som giemmes i B. pyxinus. S. Bøsse.

Bytte, 1) Krigsbytte, præda; manubiæ. — som angaaer B. manubialis. — giøre B. prædari. See Rov. 2) Ombytning, permutatio. — giøre B. permutationem facere; res inter se commutare.

Byttepenge, Penge af solgt Krigsbytte, manubiæ *plur.*

Bytter, commuto; permutationem facio. — b. med En, commutare aliquid cum aliquo.

Bæger, Pocal, calix, caliculus; patera; poculum, pocillum; scyphus. — B. at kaste Tærninger i, fritillus; turricula.

Bæk, rindende Vand, rivus, *dim.* rivulus. — lidet Vandfald, fluentum; amniculus. — stærkt flydende B., som tørres om Sommeren, torrens. som hører til eller findes i B. rivalis. — som vander af een og samme Bæk med En, rivalis. flyder sammen i een Bæk, corrivor. — Sammenløb af mange Strømme i een Bæk, corrivatio.

Bækkeviis, i Bække, rivatim.

Bælg, 1) aftrukket Skind, pellis; exuviæ.

exuviæ. 2) Skal, som Korn eller anden Frugt er i, folliculus; gluma; theca; uterculus, utriculus; valvulus. See Skal. 3) Blæsebælg, follis.
Bælgfrugt, legumen.
Bæller, geer, latro, allatro, elatro, oblatro.
Bælte, 1) Giord, cingulum, *dim.* cingillum, cinctus, *us* og *i*, cinctum, cinctura. — B. at giemme Penge i, Taskebælte, zona, zonula. — som bærer it. forfærdiger B. zonarius. 2) et Klædestykke, it. Krigsbælte, Gehæng, balteus, *i*.
Bænk, 1) at sidde paa, sedile, sessio, sessibulum; torus. — liden, lav B. subsellium. — rund, som en Halvmaane, stibadium. 2) Bordbænk, at sidde eller ligge til Bords paa, lectus; triclinium. — opreedt med Hynder og Bænkedyner, at sætte Gudernes Billeder paa, pulvinar, pulvinarium. 3) Bænk paa Skuepladsen, at sidde paa, cunei *plur*, fori *plur*. 4) B. at stige op paa; Skammel, scamnum.
Bær, som groer eenstig, bacca, *dim.* baccula. — som groer i Klase, som Viinbær etc. acinus, *i*; uva. — fuld af B. acinosus.
Bærebør, feretrum, ferculum.
Bæren, Dragen, portatio; gestatus; vectatio, vectio. — som hører til B. gestatorius.
Bærer, 1) fører, fero; porto; gero, gesto, gestito; veho, vecto, vectito. — b. paa Axlerne, bajulo. — b. til, fører til, apporto, supporto; adfero; aggero, suggero. — b. sammen, comporto; confero; congero. — b. hen, deporto; defero; lige til Stedet, perporto; perfero. — b. ud, exporto; effero; egero; progero. — b. ind, importo; ingero. — b. for mig, præporto. — b. tilbage, reporto; refero; regero. 2) tager paa mig, suffero; sustineo; sustento. 3) bærer Frugt, fero. — som bærer to Gange om Aaret, bifer; tre Gange, trifer. 4) bærer over med, holder tilgode, indulgeo. 5) En som bærer, fører, lator; gerulus, gestor, gestator: vector. — som bærer, er med Foster (om Dyr), foetus *adj.*; som har baaret, it. udbaaren, effoetus. — hvad man bærer, har paa sig, gestamen. — som ei kan bæres, ingestabilis.
Bærestoel, Portechaise, sella portatoria; sessorium. — for Fruentimmer, cathedra.
Bærme, fæx, fæcula. — tyk, med B., fæculatus. — renser fra B., defæco.
Bæst, bæstisk, see Beest, bestisk.
Bæver, en, castor; bebrus; fiber. — som er af B., castorinus; bebrinus. — klædt i Bæverskind, castorinatus.
Bæver, see Skiælver.
Bævergeil, castoreum, it. *plur.* castorea; testes castoris.
Bævernaal, acus (hasta) comatoria.
Bæverskind, pellis bebrina.
Bævrer, trepido.
Bævrende, trepidus.
Bødel, Skarpretter, carnifex; tortor. — behandler paa Bødelviis, excarnifico.
Bødelhaandværk, carnificina, carnificium.
Bødelknægt, som pidsker Misdædere, lorarius.
Bødelkrog, uncus.
Bøder, 1) see flikker. 2) bøder for, betaler, pio, expio. 3) bøder af for, see afbøder.
Bøder, 1) Mulct, multa ell. mulcta. — lægger B paa, multo ell. mulcto og mulctor. 2) Betaling for Synd, piaculum, expiatio.
Bødker, Fasbinder, doliarius.
Bøffel, 1) Urore, bubalus; urus. — som er af B., bubalinus, bubalis. 2) see Tølper.
Bøg, Bøgetræe, fagus. — som er af B. fagineus, faginus, fageus.
Bøger, brøler som en Oxe, mugio.
Bøielig, eftergivende, flexilis, flexibilis; sequax.
Bøielse, Bøining, inclinatio; flexio, flexus, flexura, inflexio, inflexus.
Bøier, 1) krummer, flecto, inflecto; lento; sinuo. — b. omkring, cir-

circumflecto. — b. for over, proclino. — b. hen til, it. gior tilbøielig til, inclino, proclino; flecto. — b. tilbage, reclino; reflecto; supino, resupino. 2) *intrans.* bøier af, vender af, declino; flecto, deflecto; detorqueo.

Bøiet, krummet, conflexus. — b. tilbage, retrocitus; retrocurvatus; resimus. — b. op ad tilbage, supinus.

Bølge, Vandvove, fluctus; unda. — gaaer i Bølger, fluctuo. — som gaaer i Bølger, undulatus. — brusende med Bølger, undisonus *poët.*

Bølgende, ligesom i Bølger, crispans; fluctuosus; undosus, undans, undabundus. — *adv.* undanter, undatim.

Bølger, løber over med Bølger, undo, exundo.

Bøn, Begiering, preces *plur.*; rogatio, rogatus; petitum, petitus; oratum, orata, *orum, plur.* — indstændig B. obtestatio. — B. til Gud, precatio, comprecatio, deprecatio; votum. — gior B. precor, apprecor, comprecor; = til Gud, supplico. — afværger ved B. deprecor.

Bønne, faba, fabula. — som er af B. fabaceus, fabaginus. — Vælsk B. faselus, faseolus. — et Slags Egyptiske, der bruges i Spil som Glendringer, lupinus.

Bønformular, carmen precationis.

Bønnehalm, fabalia, *ium plur. n.*

Bønnemeel, lomentum.

Bønnestilk, fabacia, *æ.*

Bønhører, exaudio.

Bør, en, 1) feretrum, ferculum. 2) see Vind.

Bør, det, oportet, *imperson.* — jeg bør, er pligtig til, debeo.

Børn, liberi *plur.*; pueri *plur.*; pignora *plur.* See Barn.

Børnlig, liberis dignus.

Børs, Kiøbmandsbørs, basilica.

Børsel, Børseltid, den Tid Moderen gaaer med Fosteret, foetura.

Børste, peniculus, peniculum, penicillus, penicillum; scopæ setaceæ; scopulæ.

Børster, afbørster, scopulis verro, purgo.

Børster, stivt, stridt Haar, setæ *pl.* — som har B. setiger. — reiser B. horreo, inhorreo, inhorresco.

Børster, stridt, setosus. See strid.

Bøsningen i en Perseskrue, cochlea.

Bøsse, Flint, sclopetum; pyrobolus.

Bøsseskud, ictus pyroboli. — et B. borte, quantum fert pyrobolus.

Bøste, Flesk{e}bøste, perna; petaso, petasio *m.*

Bøtte, sinus; labrum.

# C.

Cabale, factio; coitio. — giore C., cabalere, coire; coitionem facere (adversus aliquem).

Cabinet, conclave interius; secretius cubiculum.

Cabinetsordre, jussum (decretum) interioris consilii.

Cabinetssecretair, a secretis inferioribus.

Cadence, see Takt.

Caffe, calda arabica; sorbitio fabagina.

Caffehuus, thermopolium.

Calender, see Almanak.

Cammerad, see Staldbroder.

Campagne, 1) Feldttog, militia; expeditio. 2) Aarstieneste i Krigen; stipendium. — første C tirocinium. — som gior sin første C. tiro, tirunculus. — som har giort nogle C. stipendiosus (*Veg.*)

Camperer, in castris sum (ago, versor); castra habeo, tendo. — lade campere, in castris habere (militem).

Canaille, vulgus infimum, infima multitudo; fæx plebis. — Du C.! improbe! scelus! pessime!

Canal, canalis, canaliculus.

Cancellie, cancellaria; chartophylaceum.

Candidat, petitor; qui petit; candidatus. — til Consulatet, candidatus consularis; til Prætturet, candidatus prætorius &c.
Canone, tormentum bellicum.
Canonerer, tormentis bellicis verbero, quatio, oppugno (urbem).
Capel, 1) Sacristie, cella, cellula; sacellum, sacrarium. — for *lares*, lararium. 2) hos Guldsmedde, clibanus; catinus. 3) Hofmusici, cantores aulici; symphoniaci principales.
Capelmester, Sangmester, phonascus; magister concentus aulici.
Caper, pirata bellicus.
Caperskib, lembus piraticus.
Caperie, piratica. — øve C. piraticam facere. — gaae ud paa C. prædatum excurrere.
Capitain, centurio. — den øverste i en Legion, primipilus.
Capitainspost, centurionatus.
Capitain-Lieutenant, succenturio; pro centurione; optio (centurionis).
Capital, see Hovedstoel.
Capitel, 1) caput; sectio. 2) Stift, conventus canonicorum.
Capitulation, i Krigen, conditio; pactio. — indgaae en C., capitulere, ad conditionem accedere, descendere; conditionem accipere. — en Soldats C. tempus militiæ destinatum, pactum.
Capitulerer, see Capitulation.
Capriole, saltus artificiosus; pedum argutatio. — skære C. pedibus argutari.
Carbonnade, frixum; carbonibus tostum.
Caresse, blandities.
Caresserer, blandior; blande palpor (alicui).
Carikatur, ultra fidem aucta res; putida affectatio.
Carlsvogn, ursa.
Carniol, (Ædelsteen) sarda.
Cartel, literæ provocatoriæ; provocatio. — angaaende Fanger og Desertører, pactio de remittendis (permutandis) captivis, transfugis.
Cassation, dimissio ignominiosa.
Casse, den almindelige, ærarium. — Fyrstens, Chatoulcasse, fiscus. — privat C. arca. — være ved Cassen, numos in arca, in numerato, præsentes habere. — føre C. administrare (tractare) pecuniam.
Casserer, en, numarius; numerarius; quæstor; a rationibus ærariis; coactor argentarius, it. *absol.* coactor.
Casserer, dimitto cum ignominia. — afskediger af Krigstieneste, discingo.
Castanie, nux castanea.
Castanietræe, castanea, *a.*
Castel, castellum; arx; munimentum.
Castrat, Gilding, spado; semivir; exsectus; eviratus; eunuchus.
Castreren, exsectio virilium; castratio.
Castrerer, eviro; castro.
Catalog, Fortegnelse, album; catalogus; index; tabula; brevis it. breve.
Catarr, Flod, destillatio (*Cels*); epiphora
Catechiserer, catechizo (*eccles.*)
Catechet, catecheta (*iid.*)
Catheder, cathedra; suggestus.
Cattun, cottonium; pannus xylinus. — af C. cottoneus; xylinus; e xylino.
Cavalcade, pompa, transvectio equestris.
Cavallerie, equites, equitatus; copiæ equestres.
Caverer, giver En Sikkerhed for noget, caveo (alicui) de, pro re aliqua; satisdo; fidem interpono. — i Pengesager, intercedo. — med sit Gods, sin Ære, obligare rem suam, famam.
Cauteel, cautio; consilium. — give En C. cavere alicui; monere aliquem.
Caution, Borgen, intercessio; satisdatum. — at man vil møde for Retten, vadimonium. — gaaer i C. for, fidejubeo.
Cautionist, Borgen, intercessor; sponsor. — tilligemed en anden, con-

consponsor; satisdator; fidejussor. — med faste Eiendomme, præs, prædis. — i Livs- og Æressag r. vas, vadis. — for en anden Cautionist, subvas.
Ceder, Cedertræe, cedrus f. — som er af C cedratus, cedrinus.
Cederfrugt, cedris, idis; nux cedrina.
Cederolie, cedrelæum og cedrelæon, cedreum.
Censor, censor. — som angaaer C. censorius.
Censorembede, censura.
Censur, censura; examen; judicium.
Cent, Procent, in centenos. — Procenten, centesima. — 5 Procent, quinis centesimis. — 100 Procent, duplum; alterum tantum.
Centner, pondus centenarium, centipondium.
Ceremonie, 1) i Gudstienesten, cærimonia; ritus. — som hører til, ritualis. — efter Ceremonien eller den vedtagne Skik ved Gudstienesten, rite, ritualiter (Ammian.). 2) Ceremonier, Omstændigheder, ambages. — uden C. familiariter; simpliciter; sine ambagibus.
Ceremoniel, 1) ordo; mos; ritus; formula. 2) adj. putidus; anxius; molestus; ineptus.
Certificat, literarum testimonium.
Chaise, cisium.
Champignon, Paddehat, boletus; fungus.
Chamæleon (Dyr) chamæleon, onis og ontis.
Characteer, characteriserer ꝛc. see Karakteer ꝛc.
Charlatan, 1) Markskriger, circumforaneus; circulator. 2) Praler, vanus; jactator.
Charlatanerie, circumforanea jactatio.
Charpie, Lindskav, linamentum; peniculus og peniculum; turunda.
Chef, see Hovedsmand.
Chicane, calumnia; ars; cavillatio.
Chicanerer, calumnior; cavillor; ludo. — i Krigen, velitor; ludifico.
Chiffre, hemmeligt Tegn, symbolum, symbolus.
Chimære, somnium; deliramentum; inanis opinio.
Chirurgus, see Haandlæge.
Cholerisk, see hidsig.
Chor, i Kirken, odeum; adytum. — af Sangere, chorus canentium.
Choral, cantus sacer; canticum ecclesiasticum.
Christen, christianus.
Christenhed, christiani; christianorum coetus.
Christendom, christiana doctrina, formula. — undervise i Chr præcepta christianæ doctrinæ docere.
Christelig, christianus; christiano dignus; pius. — adv. christiane; pie.
Chronik, annales; fasti; acta diurna; chronica plur. n.
Chronologie, descriptio temporum; chronologia.
Chronologisk, chronologicus.
Chronologist, Chronolog, chronologus; chronographus.
Chrysolith (Ædelsteen), chrysolithus.
Churfyrste, elector.
Churfyrstendom, electoratus.
Chymie, chymia, chemia, chimia.
Chymisk, chymicus.
Chymist, chymista, chymicus, chemicus.
Cirkel, 1) Kreds, circus, circulus; orbis, orbiculus. — i en Kreds, in orbem; circulatim. — der seer ud som en C. circularis. 2) Instrument, at giøre en Cirkel med, circinus. — Cirkelens Fødder, brachia circini.
Circumvallationslinie, valli & fossæ circumductio.
Cirkelgang, Omgang i en Kreds, circinatio; rotundatio.
Cirkeler, see afcirkeler.
Citation, for Retten, citatio (Ict.). — dens, som er udenbyes, evocatio. — en Autors, allegatio; laudatio.

Citerer, for Retten, in jus voco. — en Fremmed, evoco. — en Autor, laudo; cito.

Cithar, Cithrinke, cithara; testudo. — spiller paa C. citharizo.

Citharspiller, citharoedus, citharista; og *foem.* citharistria.

Citron, malum citreum it. medicum; og *absol.* citreum. — der seer ud eller lugter som C. citrosus.

Citronfarvet, citrinus.

Citronlund, citretum.

Citrontræe, citrus, *f.*, citris ell. citrea.

Civil, see borgerlig.

Civiliserer, polio; excolo; fingo.

Clarerer, gjør Afregning, puto.

Classe, Afdeling, classis; ordo. — afførste, anden, tredie C. primanus, secundanus, tertianus.

Classe-Lotterie, sortilegium classibus descriptum.

Classification, classium ordo, descriptio.

Classificerer, digero, describo classes, in classes, per classes, classibus; classes facio; divido.

Claveer, barbiton; clavichordium; fides *plur.*

Clerisie, clerus, clerici; ordo clericorum; sacerdotes.

Client, cliens, *dim.* clientulus. — Antal, Hob af Clienter, clientela. — være Ens C. sectari aliquem; uti aliquo patrono.

Clienteel, Clientskab, clientela.

Clientinde, Clients Kone, clienta, *æ.*

Clima, Himmelsegn, clima, *atis*; plaga.

Cloak, latrina; secessus. — hvælvet, under Jorden, cloaca.

Clysteer, see Klysteer.

Colik, see Mavebesværing.

Collation, comissatio.

Collationerer, en Bog, recognosco librum, num integer sit.

Collecte, Sammenskud, collecta. — i Kirken, antiphona.

Collega, sodalis; collega.

Collegium, 1) Selskab, collegium; sodalitas, sodalitium. — Medlem i et C. synedrus. 2) for Studerende, at boe tilsammen i, museum. 3) Forelæsning, scholæ *plur.*; auditio (*Gell.*).

Colluderer, holder hemmelig med Contraparten, colludo (cum aliquo); prævaricor. — som c. collusor; prævaricator. saaledes at En colluderer, collusorie.

Collusion, collusio; prævaricatio.

Colonie (saa vel Mennesker som Sted) colonia. — som hører til C. colonicus.

Colonist, Indbygger i en Colonie, colonus. — en Colonists Forfatning, colonatus.

Colonnade, Rad af Støtter, alæ, *plur.* — bedækket, porticus.

Colonne, pars exercitus. i Colonner, Colonneviis, divisis copiis; agmine partito. — i to, tre C. bipartito, tripartito.

Coloquinte, (vildt Græskar), colocynthis, *idis*, *f.*

Colorit, colores; colorum varietas, temperamentum.

Comoedie, Lystspil, comoedia; fabula. — for saa vidt den spilles, spectaculum; ludi. — gaae, være paa C. spectatum ire, venire; spectaculo interesse; spectare. — paa Comoedien, in spectaculo. — spille C. med En, ludere, vexare, exagitare aliquem. — en ret C. ludi; turbæ magnæ; scena.

Comoediant, scenicus, scenica; actor, actrix; comicus, comica; histrio. — være C. scenæ operam dare; histrionem agere; fabulas agere.

Comoedieskriver, comicus auctor; comoediarum scriptor.

Comoediehuus, scena; theatrum; spectaculum.

Comeet, cometa og cometes. — et Slags C. lampadias, *æ*, *m.*

Comisk, comoedus, comicus; *adv.* comice, comoedice (*Plaut.*)

Comma, comma, *atis*; incisum.

Commandere, en Provinds, en Armee, præesse provinciæ, exercitui. — den ene Fløi i en Træfning, alterum in acie cornu defendere. — som høieste Chef, summæ rei præesse. — commandere et Mandskab et Sted hen, mittere, ire jubere. — commanderende

derende Officeer, præfectus; dux. See befaler.
Commando, imperium; summa rei. — en Commando Soldater, milites; præsidium; missi; evocati. — Commando (ved Exerceren), decursionum lex, modus.
Commandant, dux; præfectus.
Commentaire, Anmærkninger over et Skrift, commentarius, commentarium.
Commissarius, curator; duumvir, triumvir, quinquevir, decemvir &c. (eftersom deres Antal er til).
Commisbrød, buccellatum (*Ammian*).
Commission, Ærinde, negotium; mandatum; cura. — til at undersøge, dømme om noget, duumviratus, triumviratus, quindecimviratus &c. (efter Commissariernes Antal).
Commissionair, mandatorum gestor.
Communication, nexus; continuatio. — Samqvem, Omgang, usus; consvetudo; societas.
Communicationslinie, brachium.
Communicerer, 1) utor sacra coena; accedo ad sacram coenam. 2) see meddeler.
Communion, sacra coena; usus sacræ coenæ.
Communitet, convictorium; convivium academicum.
Compagnie, 1) Soldater, centuria. 2) see Selskab, Klub.
Compagnie-Chef, centurio.
Compagnon, socius. — Reise-C. socius itinerum.
Compas, pyxis nautica.
Compendium, Udtog, breviarium.
Compendieskriver, breviator (*Oros.*).
Competent, competitor; æmulus. — være C. una petere. — competent Dommer, judex suus, legitimus.
Complexion, constitutio, habitus corporis; natura.
Compliment, verba officiosa; officium verborum; salus, salutatio. — lade En giøre sin C. jubere aliquem salvere verbis suis. — giøre En sin C., complimentere, salutare; salutatum venire.
Complimenterer, see Compliment. c. med hinanden, blande, officiose certare; blanditiis concertare.
Complot, conspiratio; coitio; conjurationis globus. — giøre C. coitionem facere, conspirare (cum aliquo, in aliquem).
Componerer, sætter paa Noder, modos, canticum compono; concentum meditor. — c. noget, modis apto, exprimo; melice effero; modulor.
Componist, harmoniæ artifex; melicus.
Composition, 1) musicalsk, a) Konsten, modi; modulatio; commentatio melica; inventio musica. b) Stykket, modi; canticum; concentus. — af hvis C? quo auctore? cujus opus? 2) i Medicinen, compositio; medicamentum compositum, mixtum.
Compres, tæt (i Skrift og Tryk) angustus, *adv.* anguste.
Compresser, hos Bundlæger, linamenta intorta.
Contoir, tabularium.
Concept, til et Arbeide, libellus; scriptum; commentatio; scheda. — første C. exemplum. — Formular, conceptio. — forrykke Ens Concepter, rationes alicujus turbare.
Conciperer, opsætter, concipio; consigno; commentor; compono.
Concipist, scriptor; qui concepit; formularius (*Ict.*).
Concert, symphonia; concentus.
Conclusion, i en Syllogismus, complexio.
Concordants, bibelsk, index biblicus.
Concubin, concubina. — en Ægtemands, pellex.
Concubinat, concubinatus; contubernium. See Leiermaal.
Concurrerer, concurro. til noget, rem juvo; aliquid eo confero.

Con-

Condition, 1) see Betingelse. 2) Condition hos En, opera alicui locata. have C., conditionere, operam suam alicui locare. — god, slet C., locus, conditio lauta, tenuis, iniqua.
Conditionerer, see Condition.
Conditioneret, beskaffen, affectus. — vel, ilde, bene, male affectus.
Conditor, dulciarius.
Conditorie, 1) opus dulciarium. 2) officina dulciaria.
Condolence, significatio doloris.
Condolerer, dolorem meum declaro (alicui).
Conduite, see Opførsel.
Conduitliste, morum censura; beneficia *plur.*
Confect, Confiturer, bellaria, *orum*, *plur.*
Conference, consultatio; consilium; deliberatio. — holde C. consilium agitare, conferre; consultare.
Confiskerer, confisco; bona alicujus publico, in publicum addico, redigo.
Confiskation, publicatio (bonorum); fisco addictio.
Confrontation, commissio; comparatio.
Confronterer, committo; comparo.
Connossement, literæ mercatoriæ, vectoriæ.
Constellation, astrum.
Construction, verborum ordo, tenor, structura.
Construerer, ordinem verborum sequor, indago.
Constitution, (Legemets) constitutio; habitus. — god, firma constitutio; corpus bene constitutum. — slet, corpus male affectum; corpus mali habitus.
Consul, høieste Øvrighedsperson i Rom, consul. — som hører til C. consularis. — som det sikker sig for en C consulariter. — en Consuls Embede, Værdighed, consulatus.
Contant, præsens; numeratus. — betale c. præsenti pecunia solvere; numerato solvere. contant Betaling, repræsentatio.
Context, orationis tenor; consequentia; nexus.
Contingent; pars virilis; rata. — give sin Contingent, suum conferre; pro virili parte conferre.
Contract, en, lex pactionis; res, negotia contrahenda; contractus (*Ict.*). — Contracts Ophævelse, distractus.
Contract, *adj.* debilis, captus (pedibus, manibus &c.); nervicus.
Contraherer, paciscor.
Contrast, diversitas, dissimilitudo summa, notabilis.
Contrastere, e diversis, extremis mixtum esse.
Contrebande, merces vetitæ; mercatura prohibita.
Contrescarpe, fossæ acclivitas exterior.
Contredands, saltatio amoebæa; antistrophe.
Contribution, tributum; stipendium; vectigal. — i Krig, exactiones; pecuniæ imperatæ. — sætte i C. pecunias exigere.
Controlleur, antigrapharius; a rationibus dispungendis; rationum spectator, castigator.
Contusion, Qvæsten, contusio (*medd*)
Convoy, Beskyttelse, comitatus; præsidium. — af Proviant, commeatus.
Convulsion, spasmus. — faae C. convelli.
Convulsivisk, spasticus.
Convulsionaire, fanaticus; lymphaticus.
Copie, Afskrift, exemplum, exemplar; transsumta *plur. n.* — af et Malerie, exemplum; pictura a secunda manu, ab alia expressa.
Copierer, afskriver, describo. — c. et Malerie, reddo; exprimo; imitor; excipio.
Copiist, Afskriver, librarius, librariolus. — i et Collegium, scriba.
Copulation, nuptialia sacra, sollemnia.

Co-

Copulere, matrimonio jungere (ritu sollemni).
Coquette, moecha; lasciva; proterva.
Coquetterie, libido; lascivia.
Coquetterer, lascivio; venor viros.
Coralle, Coralsteen, coralium, corallium, corallum. som er af eller ligner C coralinus.
Cordon, 1) milites limitanei; præsidiarii. — trække en C. ponere, disponere, prætendere (milites); fines claudere militibus. 2) C. om Hatten, fimbria; lemniscus.
Corduan, aluta hispanica; corium Cordubense.
Cornet, vexillifer, vexillarius.
Corporal, decurio; decadarchus; decarchus.
Corporalskab, decuria; decas.
in Corpore, universi; universus ordo.
Corps, Soldater, exercitus; copiæ.
Correct, see rigtig.
Correspondence, literarum (epistolarum) commercium; literæ mutuæ.
Correspondere, ultro citroque scribere; scribere mutuo.
Corsar, 1) pirata. 2) Corsarskib, myoparo; navis prædatoria, piratica.
Cosmopolit, cosmicus; omnium terrarum civis.
Costume, mos, conditio, consvetudo, ratio loci, temporis, hominis.
Coujon, nequam; nihili.
Coureer, hemerodromus; cursor extraordinarius.
Cour, salutatio. — stor C. frequens, celebris. — giøre C. salutare.
Cours, cursus. — have C. (om Penge) valere. — Vexelcours, res syngrapharia; syngrapharum causa.
Couvert, Omslag, involucrum (literarum); opistographus. — ved Bordet, orbis cum mappa. — ti Couverts, decem convivæ.
Credentsbord, abacus.
Credit, fides. — tage paa C. emere fide sua; emere in diem. — Anseelse, auctoritas; commendatio; gratia. — sætte i C. commendare. — være i megen C. multum valere (auctoritate, gratia). — staae i C. hos En, gratia alicujus florere.
Creditere, credere in diem; credere alicui aliquid.
Creditiv, Fuldmagt, auctoritates publicæ; auctoritas literarum.
Creditor, Gieldner, creditor. — i en Opbudsboe, cessionarius.
Crepere, perire. — som en Bombe, dissilire; rumpi. — som en Rakette, solvi; evanescere.
Criminalproces, quæstio publica, capitalis; judicium publicum, capitale.
Critik, censura; judicium.
Criticus, en, censor.
Critisk, criticus. — critiske Tider, tempora suspecta, iniqua.
Criticerer, censeo; examino.
Cultiverer, forbedrer, colo; tilgavns, excolo
Cultur, Dannelse, cultus, cultura. — som mangler C. incultus, *adj.* — Mangel paa C. incultus, *us.*
Cuur, Helbredelse, cura, curatio; medicina; sanatio. — bruge C. curari.
Curerer, helbreder, curo; sano; sanum facio.
Cylinder, Valtse, cylindrus. — som en C. cylindraceus.
Cymbel, et Slags musicalske Blikbekkener, cymbalum. — som hører til C. cymbalicus. — slaaer C. cymbalisso.
Cymbelslager, cymbalista, *foem.* cymbalistria.
Cypres, cupressus. — vild C. tamarix, *icis*, tamarice; *es.* — som er af C. cupressinus. — som bærer C. cupressifer.
Cæsur, i Vers, cæsura; incisio.

## D.

Da, 1) *conj.*: naar, efterat, efterdi &c. cum ell. quum. — den Tid som, quando. 2) *adv.*: paa den Tid,

Tid, tunc; tunc temporis. — ved den Leilighed, ibi; hic; tum. — da først, demum. — nu da, vel da, ergo; igitur.

Daa, Daadyr, dama, damula.

Daab, tinctio, intinctio (*Tertull.*); baptismus.

Daabsdag, dies lustricus.

Daanelse, Besvimelse, deliquium animi; defectio, defectus; malefactum, malefactio (*medd.*).

Daaner, besvimer, linquor animo; deficio animo, animis. — begynder at d. subdeficio.

Daare, Nar, stultus; stolidus. See Nar.

Daarekiste, cavea, claustrum, pegma furiosorum.

Daarlig, 1) uforstandig, desipiens; insipiens; fatuus; stultus; stolidus; temerarius. 2) ugrundet, frivolus; futilis. 3) see syg.

Daarligen, uforstandigen, desipienter, insipienter; stulte; stolide.

Daarlighed, desipientia, insipientia; stultitia; stulte factum; fatuitas, futilitas. — begaae en D. stulte agere. — Ungdoms D. juvenilis error, levitas, libido. — det er en D. stultum est; stultorum est.

Daase, pyxis; capsula; theca.

Dabe, Slettetræe, til at jævne Gulve med, pavicula; fistuca. — jævner med D. fistuco.

Daddel, Palmefrugt, balanus *f.*; palma, palmula; dactylus; caryota, caryotis, *idis f.*

Dadel, Irettesættelse, reprehensio; vitium; vituperatio; culpa; censura.

Dadler, laster, culpo; reprehendo; taxo; vitupero; accuso; noto; vitio verto, do; improbo; carpo. — med Uret, calumnior.

Dadler, en, reprehensor; vituperator; censor; carptor (*Juven.*) — ubillig, calumniator.

Dadlesyg, calumniator; acerbus; censor acerbus.

Dadlesyge, calumniandi omnia libido, pravitas; vituperandi intemperantia, acerbitas.

Dag, 1) dies; lux. — det er Dag, lucet. — det bliver Dag, lucescit, illucescit. — om Dagen, luci *adv.*, luce; interdiu. — imens det endnu er Dag, de die. — som skeer om Dagen, diurnus. — som skeer for Dag, antelucanus. — som skeer strax imod Dag, sublucanus. — i Dag, i denne Dag, hodie, hodieque. — Dagen næst efter; i Morgen, postridie. — næste Dag tilforn; i Gaar, pridie. — som er i Dag; denne Dags, hodiernus. — som er fra i Gaar, pridianus. — 3 Dage siden; overgaars, nudius tertius. — for 4 Dage, perendie. — Tid af 2, 3, 4, 7 Dage, biduum, triduum, quatriduum, septiduum. — som varer 2, 3 2c. Dage, duorum dierum ell. bidui, tridui, triduanus; novem dierum ell. novendialis. — hver Dag, quotidie. — som skeer hver Dag, quotidianus. — Dag for Dag, in dies; singulis diebus. — høit op ad Dagen, multa dies. — Dag og Nat; bestandigen, noctes diesque. — mine Dage, unquam. — mine Dage ikke, nunquam. — giøre sig en glad Dag, diem vacuum, hilarem, sumere. — gode Dage, res secundæ, lætæ. — onde Dage, res adversæ, tristes. — den gode Dag i Feberen, remissio, intermissio. — den onde Dag, accessio, impetus, æstus febris. — god Dag! salve! byde En god Dag, jubere aliquem salvere. — bringe for Dagen, in lucem vocare, protrahere, proferre; retegere; aperire. — komme for Dagen, patescere, patefieri; cognosci; manifestari. 2) Dag i Biergværker, planum; summum.

Dagarbeide, en Dags Arbeide, pensum, opus diurnum.

Dagbog, Journal, acta, *orum n. pl.* acta diurna; diarium; ephemeris; fasti, *orum*, it. fastus, *uum*, *m.*

Dagbrækning, Dagning, diluculum. — i D. diluculo; primo mane.

Dagdriver, Lediggænger, ambulator.

Dagreise, iter diei, diurnum. — giøre stærke D. magnis itineribus contendere.
Dages, det arver ad Dagen, dilucescit, illucescit.
Daggert, Dolk, pugio, pugiuncula; sica, sicula.
Dagkost, Dagløn, diurnum, diarium.
Daglig, 1) som hører til Dagen, diurnus. — d. Brød, victus diurnus. 2) som skeer hver Dag, quotidianus. 3) som man daglig omgaaes med, familiaris.—d. Giest, certus conviva. — d. Sorg, Plage, assidua cura, molestia.
Dagligen, dagligdags, 1) quotidie. — voxe d. in diem (in singulos dies) augeri. 2) assidue.
Dagligstue, daglige Værelser, diæta.
Dagløn, merces diurna; see Dagkost.
Dagløuner, mercenarius; operarius; opera conducta. — være D. mercede diurna opus facere.
Dagning, Dagskær, crepusculum (matutinum).
Dagtyv, deses; cessator.
Dagvæler, sortilegus.
Dagværk, see Dagarbeide.
Dal, vallis. — med Bakker rundt omkring, convallis. — som ligger i en Dal, vallestris.
Dalende, hældende mod Enden, occiduus; præceps.
Daler, gaaer ned, occido.
Daler, Rigsdaler, imperialis. — Species-Rigsd. uncialis.
Dam, 1) piscina; lacus; vivarium. 2) Damspil, lusus duodecim latrunculorum.
Damask, sericum damascenum; pannus damascenus; sericum scutulatum.
Damaskvæver, damasceni operis textor; scutularius.
Dambrædt, alea.
Dame, fornemme Qvinde, matrona; domina; foemina præcipua. — som hører til D. matronalis.
Damp, mørk Taage, caligo. — Dunst, opstigende Røg, halitus, exhalatio, anhelitus; vapor. — af Mad, nidor. — trækker Dampen ud, evaporo.
Dampen, Uddampning, vaporatio, evaporatio.
Dampende, vaporus, vaporosus, vaporiferus, evaporativus (*Cæl. Aur.*), — *adv.* vaporate (*Ammian.*), vaporaliter (*Augustin.*).
Dands, chorea; saltatio, saltatus; tripudium. — som hører til D. saltatorius.
Dandsested, Dandsesal, ludus saltatorius; orchestra.
Dandsebiørn, ursus saltare doctus.
Dandsechor, chorus.
Dandsende, springende, saltabundus, saltuaris. — *adv.* saltuatim.
Dandsemester, saltandi magister.
Dandser, salto, saltito; tripudio. — d. om, circumsalto.
Dandser, en, saltator.
Dandserinde, saltatricula.
Dannelse, figuratio; formatio; fictio.
Dannende Konster, artes plasticæ, fictoriæ.
Danner, 1) forarbeider (egentl. af en blød Materie) fingo, confingo; figulo (*Tertull.*). — som danner, giør noget, fictor, fictrix. 2) sætter Skik paa, figuro; formo, conformo. — sætter anden Skik paa, reformo. — som sætter Skik paa, formator, conformator, informator. — danne Forstanden, acuere, subigere; = Hiertet, formare, conformare; componere; excolere. — danne en Taler, Digter, instituere. — danne sig, fingi; excoli.
Danlighed, see Skikkelse.
Danmark, Dania; regnum Daniæ.
Dansk, Danus.
Dask, Slag, ictus; verber; pulsus; plaga.
Dasker, slaaer, verbero; pulso. — ligge og daske med En, amore alicujus irretitum (irretitam) teneri.
Daterer, et Brev, diem adscribo epistolæ. — ikke d. sine diei nota scribo.

scribo. — et Brev, som ikke er dateret, literæ sine die.

Datum, 1) dies. — sætte D. til, diem adscribere, 2) Data, signa; indicia; argumenta. — der er mange Data, multis argumentis deprehenditur.

Datter, filia, *dim.* filiola; puella; nata *poët.*

Datterbarn, e filia nepos; neptis.

De, *pron.* illi, illæ, illa; hi, hæ, hæc. — i Tiltale til een, tu; til flere, vos. F. E. hvad behager Dem? (til een) quid tibi placet? (til flere) quid vobis placet?

Debat, stridige Meningers Afhandling, altercationes; disceptationes.

Debatterer, altercor; discepto; disputo.

Debauche, see Slemmen og Demmen.

Debaucherer, see slemmer og demmer. 2) d. et Fruentimmer, corrumpo, sollicito.

Debet, Skyld, debitum, debitio.

Debit, Afsats, venditio.

Debiterer, 1) see crediterer. 2) afsætter, vendo.

Decadence, see agters.

December Maaned, December, Decembris, mensis December. — som hører til D. Decembris.

Deciderer, see afgiør.

Deciderende, decisiv, see afgiørende.

Declamation, 1) Udtale, pronuntiatio. 2) Øvelsestale i Rettergangssager; Skoletale, controversia; declamatio. — holder saadan Tale, øver mig deri, declamo, declamito. — som hører dertil, declamatorius, *adv.* declamatorie.

Declamerer, oplæser, pronuntio. — med en udmærket Gesticulation, salto.

Declarerer, see erklærer.

Declineren, Declination, flexus, flexio (nominum). — Maaneetnaalens, declinatio; aberratio.

Declinerer, flecto, inflecto.

Decoct, destilleret Vand, cocta, decoctio, decocta, decoctum.

Dedication, en Bogs, dedicatio; nuncupatio.

Dedicerer, Eener Bog, inscribo; dedico; nuncupo (alicui librum).

Deducerer, rationes fusius expono.

Deduction, plenior rei expositio, enarratio.

Deel, pars; portio. — Afdeeling, sectio. — af en Bog, volumen; tomus. — af en Tale, membrum. — af Tiden, punctum. — af en Arv, sors. — liden Deel, particula. — visse, bestemte, (min, din, hans) Deel, pars virilis; rata. — jeg for min Deel, equidem; quod ad me; de me; quantum in me est, fuit, erit. — have, tage Deel i noget, participem, socium esse rei; adesse rei, in partem venire. — ingen Deel tage, abesse ab re aliqua; rei expertem, exsortem esse. — lade En tage Deel i noget, vocare in partem, in societatem rei. — som har Deel i, particeps; socius; — i en Forbrydelse, affinis culpæ. — jeg har ingen Deel deri, nihil ad me ex illa re pertinet; nullæ hic meæ sunt partes. — tage Deel i ens Lykke, Ulykke, communem habere, ducere, existimare felicitatem alicujus. — ingen Deel tage i andres Lykke, Ulykke, aliene a se putare, quæ aliis accidant. — bekomme sin Deel, suum auferre; — i en Irettesættelse, non immunem ab objurgatione discedere; — i en Straf, non impune ferre. — bestaaende af, deelt i 2, 3, 4 Dele, bipartitus, tripartitus, quadripartitus. — i mange Dele, multipartitus. — i 2, 3, 4 Dele, bipertito, tripertito; bifariam, trifariam, quadrifariam &c. — i mange Dele, multifariam, multifarie. — i flere Dele, plurifariam, plurifarius. den fierde Deel af noget, quadrans. — den tolvte Deel af et Heelt, uncia. — for en Deel, tildeels, ex parte; partim. — i lige Dele, æquis partibus; æqualiter; pariter. — gaae i lige Dele, partes æquas capere; ex æquo accipere. — den største

største Deel, plerique; pars major, melior. — endeel, alii; nonnulli; pars.

Deels — deels, partim — partim, it. partim — alii; qua — qua; vel — vel.

Deelt, halveret, dividuus. — afdeelt, hver for sig, distributus, *adv.* distribute. — som ikke veed, hvad Partie han skal tage, distrīctus. — han er deelt, in diversa trahitur; neutrum probat. — Meningerne ere deelte, diversæ sunt sententiæ; in diversa abeunt sententiis; sententiis pugnant.

Defect, 1) i en Bog, quod deest, desideratur. — Bogen har D. desunt quædam libro. — D. i en Regning, vitium; error; ubi ratio laborat, non constat. 2) *adj.* mancus; imperfectus; truncus; mutilatus. — ikke d. integer.

Defensiv Alliance, foedus initum defensionis causa, ad repellendum hostem.

Defensive, gaae d. tilværks, bellum illatum repellere, propulsare, defendere; non lacessere hostem.

Defilee, smal Pas, fauces; angustiæ. — med Skov besat, saltus.

Defilere, 1) per angustias incedere; per fauces agmen explicare. 2) ordines tenuare, deducere; longiore quam latiore agmine incedere.

Definition, circumscriptio; finis, finitio, definitio. — som hører til D. definitivus.

Defraudation, fraus; furtum. — en offentlig Cassés, peculatus.

Degel, Digel, catinus; lebes; sartago.

Degen, see Kaarde.

Degn, æditwus; neocorus; templi custos.

Degraderer, de gradu aliquem depello, dejicio.

Deig, massa.

Deiget, mollis; solutus; fracidus.

Deilig, Deilighed, see skiøn, smuk.

Deigntrug, mactra.

Deelagtig, particeps; compos; socius, -a; consors; affinis; conscius. — giør d. i, it. bliver d. i, participo; communico. See Deel.

Deelagtiggiørelse, communicatio.

Deelagtighed, societas.

Delen, Deling, partitio; dispertitio; divisio; descriptio. — Skifte og Deling, arbitrium herciscundum. — som angaaer Sk. og D. tributorius (*Lt.*) — som gaaer til Deling, partiarius. — Deling i fire Dele, quadripartitio.

Deler, 1) skifter, partior; dispesco; divido. — d. med En, partiri cum aliquo. — d. Lykke og Ulykke med En, nullum nec bonum nec malum suum ab altero segregatum habere; omnia cum illo consociare. — d. Tiden imellem Arbeide og Hvile, negotiorum (occupationum) intervalla otio (laxamento) dispungere. — deler ud, fordeler, dispartio ell. dispertio; describo; diribeo; tribuo, distribuo. — deler i smaae Parter, carpo; seco; diduco. — d. rigtig og lige af, quadro. — d. ud til, assigno, divido; tribuo. — d. i Kors, giør korsviis, decusso. — d. Led for Led, adskiller, articulo. — som deler Stemmesedler ud paa *comitia*, diribitor. 2) tager Deel i, communico. 3) distraherer, distringo. — dele sig, distringi; destineri; districtum teneri.

Deler, en, partitor; divisor. — i en Stervboe; Skifteforvalter, arbiter, herciscundus.

Delicat, kostelig, lautus; exquisitus. — lækker, svavis; jucundus. — kræsen i Mad og Drikke, fastidiosus. — en d. Sag Omstændighed, lubrica res, lubricus locus; anceps; ambiguum negotium.

Delicatesser, Lækkerbidskener, cupediæ, *pl. f.*, it. cupedia, *pl. n.*

Delinqvent, maleficus; capitis reus, damnatus.

Deeltagelse, participatio; communio, communitas; conscientia; consortio, consortium. — som er uden D. dissors, exsors.

Deeltagende, participalis; consociatus. See deelagtig.

Deling, see Delen.
Deeltager, en, socius; particeps; consors.
Dem, *dativ.* og *accus. plur.* 1) illis; illos, as, a; his; hos, has, hæc. — der er dem, som mene, sunt qui putent. 2) tibi, te. — det har jeg Dem, min Herre, at takke for, hoc tibi acceptum debeo.
Demant, adamas *m.* — som er af D. it. haard som D. adamanteus, adamantinus.
Demmer, en, homo perditus, dissolutus. See Slemmer.
Democratie, Folkeregiering, libertas; libera respublica; imperium populi; potestas popularis.
Democratisk, liber; popularis.
Den, denne, *pron.* ille, illa; is, ea; hic, hæc; hicce, hæcce; istic. istæc; talis. — den? isne? eane? hiccine? hæccine? — paa den Maade, tali modo. — den eller denne samme, ipse, a; idem, eadem. — just den, ille ipse. — den og den, quidam; non nemo. — den (denne) her, hic. — den (denne) der, ille. — det er den vi talede om, hic est, de quo loquebamur.
Departement, curia; judicium; cura; provincia; tribunal. — for de udenlandske Affairer, cura, administratio rerum exterarum. — Krigsd. cura rei militaris. — sidde i et D. curare, tractare, regere, administrare res militares &c.
Dependere, af En, ab aliquo pendere; ei parere, subjectum, obnoxium esse. — ikke d. af nogen, sui juris esse. — det dependerer af den Ting, in ea re vertitur, situm est. — dit Liv dependerer af ham, in ejus manu posita est vita tua. — alt hvad deraf dependerer, omnia quæ eo pertinent, adjuncta, contributa sunt. See beroer paa.
Deponerer, initior academiæ; civis academicus fio.
Deposition, initiatio.
Deputat, demensum; canon. — i Brød, cibaria *plur.*
Deputation, delecti *plur.*
Deputerede, delecti; legati; evocati.

Der, *pron. rel.*, qui, quæ, quod.
Der, *adv.* paa det Sted, hos den eller den, ibi; illic; istic. — der er han, ecce illum. — der er en skiøn Leilighed, en optimam occasionem. — han staaer der, ell. der staaer han, adstat. — han sidder der, ell. der sidder han, assidet. — Ved de upersonlige Verber udelades det ganske, f. E. der fortælles, narratur, narrant. — der blev fort en langvarig Krig, diuturnum bellum gestum est.
Deraf, 1) af det, dem, den, inde; ex ea re; ea re; ex eo. F. E deraf kom det, inde factum est; itaque. — deraf sees, inde apparet. 2) de eo; de ea re. — jeg veed intet deraf, de ea re nihil mihi constat. 3) Elsker, Ven, Fiende, Kiender, Deel &c. deraf, maa gives med *genit.* ejus rei. 4) hvad vil der blive af? quid ea re fiet? — der er intet blevet af, evanuit consilium; irritus cecidit conatus. — deraf bliver intet, non fiet; ne frustreris. — han gior meget deraf, magni facit (rem, hominem).
Derefter, 1) post, posthac, posthinc, postea; dehinc; inde, deinde, dein, deinceps, exinde, subinde; item; tum. 2) efter det (som et Exempel, Mønster) — maa oversættes efter Conterten, f. E.: rette sig derefter, illud sequi, spectare. — begierlig d. ejus rei cupidus. — han har ikke opfort sig imod mig derefter, at jeg &c., non is in me fuit (non ita mecum egit) non ita de me meruit, ut &c. — du gior det derefter, tua culpa est; tibi assigna. See efter. 3) i Forhold til, efter som, perinde (ac, atque).
Deres, 1) illorum, -arum; horum, harum; eorum, earum. — og, naar det gaaer paa det nærmeste Subject i Talen, suus, som: Forældrene med deres Børn, cum suis liberis. 2) naar der tales til En, tuus, f. E. af Deres Brev har jeg seet, ex tuis literis. 3) res illorum; res suæ; it. sui, suorum &c.
Derfor, 1) for dets Skyld, af den Aarsag, idcirco, propterea, quaprop-

propter, quamobrem, quare, quo, ergo, ideo, igitur, proinde, proin, eo, itaque. 2) for den, det, — maa gives efter Concerten. See for. 5) jeg kan intet derfor, non mea est culpa. — hvad kan jeg derfor? quæ mea est culpa? — han er ikke derfor, non amat, probat.

Derforuden, desuden, præterea, præter, adhuc, tum.

Derfra, 1) fra det Sted, illinc, inde, istinc ell. isthinc, istoc ell. isthoc. 2) fra det, see fra.

Derhen, id, eo, isto, istuc, istorsum.— saa vidt, eo, eo usque, eatenus. — bringe det d. at, rem eo perducere, ut &c. — det staaer d. dubium, incertum est; non constat. lade noget staae d. integrum relinquere; nil pronuntiare; nil definire.

Derhos, 1) quoque, etiam. See derforuden. 2) hos det, den, dem, see hos.

Deri, in eo, in ea re; ogsaa, efter Contexten, ejus rei, ei rei. — der gaaer saa meget d. tantum capit (vas); see i.

Deriblant, inter eos (eas, ea); in eo numero; in iis &c. See iblant.

Derigiennem, den Vei, ea; istac ell. isthac.

Derimellem, see imellem.

Derimod, contra; contra ea. — paa den anden Side, contra; rursus; e diverso; e contrario. — igien, til Giengieldelse, vicissim; pro eo; ejus loco, vice. See imod.

Derind, intro; see ind.

Derinde, intus; domi.

Derivation, deriverer, see Afstammelse, afstammer.

Dermed, med det, see med. — dermed har det den Beskaffenhed, ita res est; sic se res habet. — dermed gik han bort, ita abiit. — dermed lod jeg ham gaae, ita, his dictis, dimisi. — hvad skal jeg giøre dermed? quo mihi illud? — dermed er det ikke afgiort, hoc rem non conficit. — dermed seer det vidtløftigt ud, lentum illud negotium est. — dermed begyndte han, dermed endte han, ab illo initium fecit, in illud desivit.

Dernæst, deinde; postea, posthac; tum.

Derned, see ned.

Derom, see om.

Derover, 1) endnu mere, supra, insuper; præterea. — 20 Aar og d. viginti annos amplius. — 10 Rdlr. og d., supra decem imperiales; plus decem imperiales (imperialibus). 2) over det, see over.

Derpaa, 1) deinde, inde; tum 2) paa det, see paa. — lade det komme an derpaa, experiri; tentare; eo (in eum casum) rem demittere. See ankommer.

Dersom, si, sin. — men d. sin. — d. kun, si quidem; si modo. — d maaskee (det træffer sig at), si forte. — d. nogensinde, sicubi, siqua. — d end, ut; licet; ut ut; si vel maxime. — d. ikke, med mindre, nisi, ni, sin minus. See om.

Dertil, 1) til det, eo; ad id. See til. 2) insuper; ultro; præterea.

Derunder, see deriblant. — hvad har han d.? quid sibi vult (petit) — han har det d., illud sequitur, spectat. — der stikker noget under, subest; latet.

Derved, 1) see ved. — det bliver d., certum, ratum est; non mutatur. — jeg tænkte d, in mentem venit (hoc audienti, videnti &c.) — jeg kan intet giøre d., nullæ hic meæ partes sunt, nulla auctoritas. 2) prope; in propinquo; juxta; propter. — ligge d. (som et Sted) adjacere. — sidde, staae d., adsistere; adstare. — være d., adesse, interesse.

Descendent, proles, progenies; posteri.

Deserterer, desero exercitum; signa relinquo; fugio; transeo; transfugio.

Desertion, transitio; transfugium.

Desertør, desertor; perfuga, transfuga.

Desforuden, see derforuden.

Des-

Desheller, eo magis.
Deslige, see saadan.
Desmere, tanto magis.
Desmer, moschus ell. muschus.
Desmerknop, Salvenød, myrobalanum og myrobalanus.
Desmindre, tanto minus.
Despot, despotisk, see Tyran.
Desperat, see fortvivlet.
Dessert, mensæ secundæ; sportella. — til D. in mensis secundis.
Destillerer, liquo; in liquorem solvo, tenuo.
Destilleerkolb, phiala.
Destilleerovn, clibanus.
Destillerer, en, Destillatør, liquator.
Desto, eo; tanto; hoc; quo.
Desuagtet, nihilominus.
Desuden, derhos, simul; super, insuper. See dersoruden.
Desværre, 1) tanto pejus. 2) eheu! proh dolor! malum factum.
Det, dette, hoc, illud, istuc, istoc. — det er det, hoc illud est. — Ved *verb. imperson.*, og ellers ofte, udelades det i *nominat.* som: det regner, pluit. — det er mig, ego sum. — det er min Herre, dominus est. — ogsaa ofte i *accus.*, som: seer du det? videsne? — jeg troer det ikke, non credo.
Detaschement, pars militum; delecta manus; delecti.
Detascherer, separare, mittere militum partem in expeditionem.
Detaille, descriptio diligens, per partes.
Detaillerer, diligenter, per partes describo.
Devise, sors; tessera; inscriptio; titulus; sententia. — med den D. adscriptâ sententiâ.
Diadem, diadema; fascia. — med D. paa, diadematus.
Dialect, dialectus *f.*
Dialectik, dialectica, dialectice, it. dialectica, *orum.* — som hører til D., dialecticus. — efter D. dialectice *adv.* — Mester i D. dialecticus.
Dialog, Samtale, alterni sermones; dialogus.
Diamant, see Demant.
Diameter, Tværlinie i en Cirkel, diameter, diametrus.
Diametrisk, diameter, *tra, trum.*
Diarrhee, diarrhoea; profluvium.
Dictater, dictata, orum, *n. plur.*
Dicterer, tilsiger, dicto, dictito.
Did, see derhen.
Dier, patter, lacteo. — giver Die, lacto; mammam præbeo.
Die, give Die, see dier.
Dig: te, tibi. — det er dig, tu es.
Dige, agger; septum. — stort opkastet D. moles. — bryder D. ned, dissepio.
Digel, see Degel.
Digression, excursio, excursus; digressus. — gier D. excurro; exspatior; digredior, egredior.
Digt, tæt, spissus; densus; solidus. — *adv.* spisse; dense. — tæt ved hinanden; mange, confertus differtus; *adv.* differtim.
Digt, et, især Odedigt, carmen.
Digt, en, d. e. Løgn, Tant, commentum; fabula; fictio; confictio. — fuld af D. fabulosus. — som hører til D. fabularis. — som en D. fabulose.
Digten, Tætten, spissatio; densatio.
Digter, tætter, slaaer sammen, spisso, conspisso, exspisso, inspisso; denso, denseo, condenso, addenso. — det hvormed man digter og stopper noget, spissamentum.
Digter, 1) lyver, comminiscor; mentior, ementior; fingo. — digter til, lægger til, affingo. — digter, opdigter, confingo. 2) gier Vers, carmen pango; versus facio; vaticinor.
Digter, en, see Poet.
Digterkonst, see Poesie.
Digterisk, poeticus; incitatus; ardens; vigens. — *adv.* poetice; poetarum more.
Digterild, impetus, vis, virtus, ardor poetæ; poeticus.
Digtet, løiet, commentus, commentitius; mentitus, ementitus; fabulosus; fictus. — *adv.* ficte.
Digthed, Tæthed, spissitas, spissitudo; densitas; soliditas; firmitas.
Dil, (Urt) anethum.

Din, dit, tuus, tua, tuum.— Dine, dine Folk, Slægtninge, Tilhængere, Soldater ꝛc. tui, *orum*.
Dingler, jacto, agito (manus, pedes).
Dinkel, Dinkelkorn, zea.
Dinte, hos Sviin, choeras, *adis*.
Diopter, (mathematisk Instrument) dioptra, *æ*.
Diploma, aabet Brev, codicilli *plur.*; diploma, *atis*, *n*.
Direction, Bestyrelse, moderatio; cura; præsidium; magisterium. — under hans D. eo moderante.
Director, præfectus; moderator; magister. — af en Musik, choragus.
Dirigerer, rego; moderor; tempero; curo; administro. — en Musik, concentum rego. See styrer.
Dirik, clavis adulterina, furtiva.
Dirker, clave adulterina utor.
Discant, vox acuta, summa, arguta. — synge D. argutum canere; i Musiken, cantu primo, summo fungi.
Discantist, cantor primæ, acutæ vocis. — god, canorus, liquidus. — slet, fuscus, raucus.
Discipel, Ens, discipulus, discipula; auditor; assecla; sectator. — i en Skole, scholasticus. — være Ens D. audire, sectari aliquem; alicujus disciplina uti.
Disciplin, 1) disciplina; moderatio. — Krigsd. disciplina militaris. 2) Videnskab, disciplina; doctrina; scientia.
Discipliner et, disciplina excultus. — vel D. optima doctrina excultus.
Discretion, arbitrium; potestas. — give sig paa D. arbitrio victoris se permittere.
Discours, 1) Samtale, sermo; colloquium, — føre en D. loqui; fabulari. 2) lærd D. disputatio.
Discursive, per sermonem; inter legendum.
Disharmonerer, er ueens med, discrepo.
Disharmonie, discrepantia, discrepatio.
Dispensation, legis beneficium, venia, gratia. — fra Eed, jurisjurandi. - med D. veniâ datâ.
Dispenserer, solvo lege; veniam legis do; gratiam legis facio; remitto f. E. jejunium.
Disposition, Inddeling, descriptio; ordo. — Indretning, formula; ratio; consilium. — giøre en D. rationem inire. — Forordning, voluntas; decretum. — giøre sin D. de bonis suis decernere; testamentum facere. — det er til min D. meo arbitrio servatur, relinquitur.
Disputation, see Disput.
Disputator, dissertator *Prudent.*
Disputerer, trætter, tvister, discepto; concerto. — om lærde Materier, disputo; disquiro; dissero, disserto. — som kan disputeres om, disputabilis.
Dispyt, Ventileren, disceptatio; certamen, concertatio, decertatio. — om lærde Materier, disputatio; disquisitio; dissertatio; altercatio.
Distants, distantia; intervallum; spatium.
Distinction, i Talen, interpunctio, interpunctum. — af D. illustrioris loci; honoratior; nobilior; illustrior.
Distingverer, see adskiller. — d. sig, eminere; excellere. See udmærker.
Distraherer, avoco; distringo.
Distraction, avocamentum.
District, ager; regio; provincia.
Diversion: giøre Fienden en D. distringere, distinere hostes; segregare pugnam hostium.
Division, (af Soldater, Matroser), manipulus.
Diærv, audax. See dristig.
Diærveligen, audacter.
Diæt, victus; corporis cura. — god D. temperantia; abstinentia. — holde D. caute habere corpus; modum servare in victu. — ingen D. holde, negligere corpus; negligentem esse in victu.

Diætetik, medicina diætetica.
Diævel, dæmon, dæmonium; diabolus (*eccles.*). — besat af Diævelen, dæmoniacus. — om et Menneske, Furia. — Diævelen er løs, insanæ sunt turbæ (tumultus); omnia perturbata sunt.
Diævelsk, diabolicus; furialis; impius; detestabilis.
Diævelstøi, immania facta. — (om det som har en modbydelig Smag) venenum; virus.
Diævelskab, Diævlerie, lemures; spectra.
Dobbelt, 1) anceps; duplex, duplus; geminus, gemellus. — det dobbelte, duplum. — *adv.* dupliciter, duplicate. 2) i to Parter, paa to Maader, bifariam, bifarius (*Ammian.*).
Dobbelthed, at en Ting er dobbelt, duplicitas.
Dobblerer, gior dobbelt, duplico, conduplico; gemino, congemino, ingemino.
Dobblering, Forøgelse, duplicatio; geminatio, congeminatio.
Doctorerer, medicum ago.
Doctorhat, biretum; doctoris apex, insigne.
Document, literæ; tabulæ; literarum fides.
Documenterer, literis, tabulis, scripto firmo.
Dog, (naar man retter eller indskrænker en foregaaende Tale) quanquam; tametsi. — alligevel, ikke desmindre, tamen; nihil ominus; sic quoque. — men dog? tamenne? — men dog, attamen, veruntamen. — tænk dog! itane? quid audio! — er det dog saa? ergone factum est? — gaae dog, kom dog! quin abis, venis. — hør dog! eho tu; audi sodes. — sig mig dog, dic obsecro. — besøg mig dog, veni quæso. — (naar man udtrykker Utaalmodighed, eller længes efter at komme til Ende) tandem. — hvad er dog Aarsagen? quæ tandem causa subest?
Doglæb, (paa Nød) palear, it. *pl.* palearia, *ium.*
Dogge, stor Hund, canis Anglicus; Molossus.
Dokke, Skibsstade, navalia, *ium, plur.*
Dolk, 1) Daggert, pugio, *dim.* pugiunculus; sica, sicula, sicilicula. - som bruger D. sicarius.
Dom, Kiendelse, arbitrium; judicium; dijudicatio; sententia; æstimatio, existimatio; decretum. — Commissionsdom, judicium recuperatorium. — Doms Afsigelse, pronuntiatio; judicatio, judicatus, judicium. — som hører til Dom og Ret, judicialis, judiciarius. — sidde og sætte Dom, jus dicere. — afsige en Dom, dicere sententiam, pro sententia; sententiam ferre; decernere. See dømmer. 2) Mening, sententia; judicium; opinio. — efter min Dom, me judice; meo judicio; ut ego judico. 3) Dom, som kan lægges til Grund for en anden Dom i samme Sag, præjudicium. — fælder saadan en Dom, præjudico.
Dom, Domkirke, templum episcopale, metropolitanum.
Domcapitel, conventus episcopalis.
Domestik, famulus (a). — Domestiker, familia, famulitium.
Domherre, canonicus.
Domfælder, damno, condemno. See fordømmer.
Domhuus, judicii locus; prætorium.
Dommedag, dies censorius (*eccles.*).
Dommer, en, judex; æstimator, existimator. — i Livs- og Æres-Sager, quæsitor. — i private, meest Pengesager, recuperator. — Compromisdommer, arbiter.
Domsted, Sted, hvor Ret holdes, jus; tribunal.
Domstoel, ophøiet Sted, hvor Prætor sad, tribunal. — Ret, judicium; jus.
Done, see Snare.
Donkraft, machina; vectis.
Dorsk, uvirksom, iners; langvidus; ignavus; reses; segnis; piger.

piger. — efterladen, ubekymret, focors. — er dorſk, doven, langveo, oblangveo. — *adv.* ſovnigen, ſocorditer; ſegniter; ignave, ignaviter.
Dorſkhed, Uvirkſomhed, inertia; langvor; ignavia; ſocordia; ſegnities.
Doſis, portio, portiuncula.
Dosmer, ſtipes; caudex. See Dumhoved.
Dosmeragtig, ſtultus; ſtolidus; tardus; bardus.
Dosmeragtighed, ſtupor; ſtoliditas; ſtultitia.
Dotter, ſee Datter.
Doven, deſes; iners; piger; deſidioſus; ſupinus; ſocors; ſegnis. — være d. dare ſe deſidiæ. — doven Gang, Tale, tardior, remiſſior, lentior inceſſus, oratio. — doven ſom Viin, Øl ꝛc. vapidus; inſipidus; fatuus.
Dovenſkab, deſidia; inertia; torpor; ſocordia; ſegnitia og ſegnities.
Dovent, ſegniter; lente; remiſſe; cunctanter; tarde.
Dovner, bliver doven, ſom Drikkevare, exoleſcere; fugere; elangveſcere. See flau.
Draabe, gutta, guttula; ſtilla. — Medicin, liquor medicatus.
Draabeviis, ſtillatim; guttatim.
Drab, ſee Mord.
Drabelig, gravis; magni momenti.
Drabeligen, graviter; probe.
Drabant, Livtiener, ſatelles; ſtipator; corporis cuſtos.
Drabsmand, ſee Morder.
Drag, Drik, hauſtus. — giøre et D. haurire. — giøre et godt D. avide haurire; proluere ſe. — i eet D. uno hauſtu. — Drag med et Garn, bolus; ꝛ med en Pen, Penſel, ductus. — giøre et D. ducere; movere (calamum, penicillum). — Drag i Brædtſpil, bolus; motus; poſitus. — giøre D. promovere latrunculum; jacere bolum. — Drag, uafbrudt Fortſættelſe, protelum; ſee Træk.

Drage, en, draco; ſerpens. — født af, draconigena.
Drager, trækker, duco; traho, pertraho. — d. fra, bort, abſtraho, diſtraho, ſubtraho. — d. ſammen, contraho. — d. ud, extraho. — d. frem, protraho. — d. tilbage, retraho. — d. til mig, adduco; ꝛ med Krog ell. Hage, inunco. — d. op ad, i Veiret, ſubduco, ſubterduco. — ſom lader ſig drage, ductilis, ductitius. See bærer, fører, trækker. — d. Kaarde, Kniv, ſtringo, deſtringo. — d. frem for Lyſet, eruo; protraho. — d. paa mig, iføer mig, induo; ꝛ oven over, ſuperinduo. — d. ind til, deverto, devertor, diverto, diverſor. — d. paa mig, over mig, (Had, Fortræd) concito, excito mihi (odium, offenſas). — d. bort, migro; ꝛ fra et Sted, exeo; abeo; ꝛ til Felds, in expeditionem eo.
Drager, en, ſom bærer, drager, lator; gerulus. — Arbeidskarl, ſaccarius; ſagmarius. — ſom bærer Byrder, bajulus, bajulator; ꝛ med en Løfteſtang, phalangarius.
Dragerſtang, Løfteſtang, phalanga ell. falanga.
Drages fra, ſubtraheres, i Regninger, abſcedere.
Drages med, onerari (re, homine); ſuſtinere (rem, hominem). — drages med Døden, animam agere. — ſom drages med Døden, moribundus.
Dragon, Springrytter, celes, *etis*; dimachæ, *arum, plur. m.*
Dragonerheſt, celes, *etis*. — rider paa, celetizo.
Dragt, 1) Laſt, onus; vectura. D. Prygl, plagæ multæ; ꝛ faae, male mulcari; ꝛ give, bene (probe) depexum dare. 2) Klæder, cultus; veſtitus; ornatus, ornamentum.
Dranker, ſom gierne drikker, bibax, bibitor, bibo, bibulus; potator; potor, potrix.
Dreiebænk, jugum toreuticum; rota toreutica; machina tornatoria.
Dreiejern, Svarrejern, tornus; ſcalprum.

Dreiekonst, toreutice.
Dreien omkring, rotatio, rotatus; contortio; circumversio.
Dreier, svarrer, gior rundt med et Dreiejern, torno, detorno. — runden om, torqueo, intorqueo, obtorqueo; ago, circumago; roto, circumroto. — d. tilbage, retorqueo. — dreier, vender, verto, circumverto, verso. — som dreier sig, tortilis. — dreie Lovene, calumniari. — d. Kappen efter Vinden, fortunam sequi; tempori servire. — Vinden dreier sig, vertit, mutatur. — drete sig underlig, mirum exitum habere; mirabiliter cadere, evenire. — han seer ud som han var dreiet, totus e capsula est. See vender.
Dreier, en, tornator; toreuta.
Dreiet, vunden, tortilis.
Dreng, Drengebarn, puer, *dim.* puerulus, puellus. — lidet, spædt D. pupus, pupulus, pupillus; pusio. — Haandværksdr. tiro; novitius.
Drevet (Arbeide), anaglypha, *ωrum, pl. n.*; sculptile opus. — drevet, øvet i noget, subactus (re aliqua); veterator. — dreven af, betagen af, instinctus. See driver.
Drift, Fæemark, ager pascuus; pascuum.
Drift, 1) Qvæg, grex. 2) Lyst, Hu-stud, impetus; conatus; stimulus; instinctus. — have Drift til noget, impetu ferri ad aliquid. — ingen D. have, alienum esse a re; torpere ad sensum rei. — af egen Drift, sponte sua; sponte.
Drifter, see drøfter.
Driftig, som har det travelt, calidus; navus ell. gnavus; actuosus, agilis; efficax; strenuus.
Driftigen, hurtigen, strenue.
Driftighed, Virksomhed, efficacia, efficacitas; strenuitas.
Drik, potus, potio, potiuncula; sorbitio; haustus.
Drikkebroder, potator, potor. — Laugsbroder, compotor, -trix.
Drikkekar, potorium; ampulla potoria; scaphium. — ligt et Horn, rhytium. — stort, cupa, *dim.* cupula, cupella.
Drikkelaug, Gildelaug, potatio, compotatio; symposium. — som hører til D. sympostiacus.
Drikkelig, som er til at drikke, potabilis.
Drikken, potatio, potus. — idelig, perpotatio. — Drikken omkring i en Kreds, circumpotatio. — Drikken til, propinatio.
Drikkepenge, munusculum; præmium; corollarium.
Drikker, bibo; poto; haurio, exhaurio. — d. tit og tæt, adbibo. — drikker i mig, combibo, imbibo. — d. op, ud, debibo, ebibo, perbibo; obduco; exhaurio; expoto. — d. først, d. til, præbibo; propino. — d. af og til, subbibo. — d. oven paa, bag efter, superbibo. — d. gierne, potito. — d. ind, slurker ind, sorbeo, sorbillo, absorbeo, exsorbeo, resorbeo. — d. paa Ens Sundhed, in honorem alicujus bibo. — som d. meget, multibibus. — som ingen Viin drikker, siccus; abstemius. — d. ud paa Natten, sværmer, comissor. — d. stærkt, potui indulgeo; largiter me invito.
Drikkevise, cantus potorius.
Driller, fixerer, ludo, illudo; irrideo. — med noget, per ludum, irrisum objicio. See plager.
Drillen, Fixeren, ludificatio; irrisus.
Drippert, gonorrhoea.
Drister mig, audeo. — til at giøre noget, spero, confido (me posse); non dubito (facere, dicere).
Dristig, uforsagt, audax; confidens; intrepidus. — lidt for d. audaculus.
Dristigen, ved et frit Mod, audacter, audacius, audaciter; audenter; fidenter, confidenter (bedre *comparat.* fidentius, confidentius); intrepide.
Dristighed, uforsagt Mod, audacia, audentia; fidentia, confidentia.

tia. — Uforskammenhed, os oris. — Uforsigtighed, temeritas.
Drivende, see driftig.
Driven, agitatio; stimulatio. — Qvægets, actus. — Planternes, germinatio. — Paastyndeu, flagitatio, efflagitatio; sollicitatio. — som paa Vandet, fluctuatio.
Driver, som Qvæg, ago. — d. til noget, adigo; compello. — egger, agito; stimulo, exstimulo. — støder frem, subigo; trudo, protrudo; incito; impello, propello; proturbo. — d. frem for mig, prosubigo; præ me ago; suburgeo. — d. ud, fordriver, exagito, exigo; expello. — d. bort fra, amoveo, dimoveo, emoveo, removeo; depello; exturbo; detrudo. — et Fæster, abigo. — d. tilbage; redigo, retroago; repello, repulso; retrudo. — d. omkring, circumago. — d. sammen, en Mængde Mennesker, concieo og concio; compello; cogo; ⸗ Korn, Penge, inddriver, redigo. — d. forbi, præterago. — d. hen til, appello. — d. paa, trænger paa, urgeo, adurgeo; insto. — d. hid og did, fluctuo. — d. op, byder op (Licitation) licitor. — som d. op, licitator. — d. ind, banker ind, pango; adigo. — d. igiennem, stikker igiennem, transigo. — d. paa Flugten, fugo, are; in fugam verto, ago. — d. fra hinanden; adskiller, disjicio; dispello; discutio. — d. et Haandværk, en Profession, exerceo; sector. — d. flittig, sædvanlig (et Arbeide), celebro. — driver, som Planterne: germino; adolesco; surgo; cresco; ⸗ som Træerne, gemmas agere, trudere. — d. Sveden, sudorem elicere; ⸗ Urinen, expellere. — drive det for vidt, modum excedere. — drive Spot, see driller.
Driver, en, Tilskynder, coactor; concitator; agitator; stimulator; impulsor.
Drivefieder, momentum; impetus. — Aarsag, causa. — det er Drivefiederen, hoc eum movet, impellit, incitat. — dette Mennesket var Drivefiederen, hoc impulsore, instigante, factum est.
Drivværk, vis; momentum; impetus; incitatio.
Drog, udueligt Menneske, balatro; lutum; nauci homo; nebulo; nequam; somnium; vappa.
Dronning, regina.
Drossel, merula.
Drue, Viindrue, uva; racemus. — paa Vedbendetræer, corymbus. — som bærer Viindruer, uvifer poët.
Druesaft, vinum.
Drukken, madidus; potus, potulentus; ebrius; temulentus; uvidus. — i Viin, vinolentus, vinosus. — vel tilpakket, bene potus; adpotus. — er d. madeo; inebrior. — gior d. inebrio. — som en Drukken, temulenter.
Drukkenbold, fordrukken, ebriosus; vinolentus; helluo; potator.
Drukkenskab, ebrietas, ebriositas; temulentia, vinolentia. — i D. ebrius.
Drukket op, sat til ved Drik, expotus (Plant.)
Drukket ud, uddrukket, epotus.
Drukner, 1) transitiv. mergo; aquis eneco. — d. sine Bekymringer i Viin, obruere, exstingvere, sepelire curas mero. 2) intransf. aquis haurior, mergor; pereo in aqua.
Druknet, aquis exstinctus. — d. i Vellyster, voluptatibus (libidinibus) mersus.
Dryppen, Vædsken, lacrymæ, delacrymatio; stillicidium, destillatio. — Oinenes, lippitudo. — Næsens, humor, humiditas.
Dryppende, stillativus, stillatitius. — saa sagte, substillus. — som Oinene, lippus. — som Næsen, humidus.
Drypper, 1) vædsker, som Træer, lacrymo, lacrymor, delacrymo; madeo, madido; humeo; stillo, exstillo. — d. af, flyder hen, exstillo. — d. paa, instillo, subinstillo, superinstillo. — d. ned af, destillo. — d. af Blod, sangvino. 2) rinder, mano.

Dryſſer, lente & otioſus incedo.
Dræben, Myrden, cædes; nex; interfectio; jugulatio; trucidatio. See Mord.
Dræbende, ſee dødelig.
Dræber, ſlaaer ihiel, cædo, occido; neco, eneco; percutio; ſterno, proſterno; exſtingvo; interimo, primo; interficio; ferio; effligo; jugulo. — ſom dræber, ødelægger, exſtinctor. See myrder, halshugger.
Dræbvorn ell. drævvorn, deſes; piger; ſegnis; ceſſator.
Drægt, (om Dyr) partus. — Hvalpe af een D. catuli ex uno partu.
Drægtig, ſom er med Unger, inciens; prægnans; foetus.
Drægtighed, prægnatio, prægnatus.
Drækfiſk, remora.
Drænke, træde (om Haner), calcare; inire.
Drænkning, ſemen galli in ovo.
Drøſter, kaſter Korn, ventilo, eventilo; evanno. — d. en Sag, examinare; penitus inquirere.
Drøm, ſomnium. — uroelig D. inſomnium. — ſom har uroelige D. inſomnioſus. — i Drømme, per quietem; in ſomnis. — Syn i Drømme, viſum, viſio.
Drømmer, ſomnio; in ſomnis video. — hun drømte, at hun ſaae ſin Moder, viſa ſibi eſt matrem videre. — du drømmer, deliras; nugas agis.
Drømmer, en, delirus; ſomniator; fanaticus.
Drømmebog, onirocriticus; liber ſomniorum interpres.
Drømmetyder, ſomniorum interpres, conjectator.
Drømmetyderie, ſomniorum interpretatio, conjectatio.
Drømmeværk, ſomnium; nugæ; delirium; ludibrium; commentum inane.
Drøſer, ſpargo, conſpergo.
Drøsning, Regn-Iling, imber ſubitus; nimbus effuſus.
Drøv: tygger Drøv, rumino, ruminor. — ſom tygger D. ruminator.
Drøvelen, i Halſen, epiglottis; uva, uvula. — D. er falden, decedit. — paa Qvæg, rumen, rumis.
Drøvelſe, ſee Bedrøvelſe.
Drøvtyggen, ruminatio.
Drøvtyggende, ruminalis.
Du, *pron.* tu. — er du? tune? tun? du ſelv, tute, tutemet, tumet. — du ſom, qui. — ſige Du, duſe, fraterno nomine compellare.
Ducat, aureus numus.
Due, en, columbus (Han) *dim.* columbulus; columba (Hun). — vild D. palumbes og palumbus. — Slagdue, columbæ cellares. — ſom er af eller hører til D. columbaris, columbinus, columbinaceus. — paa Duers Viis, columbatim. — kyſſes ſom Duer, columbari.
Duel, certamen ſingulare; duellum.
Duellerer, certamine ſingulari depugno.
Duelig, vindſkibelig, ſollers; navus og gnavus; induſtrius. — dygtig, tienlig, aptus; idoneus; commodus; utilis; iſær til Krig, ſtrenuus.
Duelighed, Dygtighed, habilitas; virtus; dexteritas; ſollertia; navitas; induſtria; iſær til Krig, ſtrenuitas.
Duer, tiener, valeo; proſum; uſui ſum. — d. intet, inutilis, nihili ſum. — ſom intet duer, inutilis; nihili. — det duer intet, minus recte fit; non hac procedit.
Dueſlag, columbarium; periſterion; periſterotrophium.
Duevogter, columbarius.
Duft, Uddunſtning, ſpiritus; vapor; halitus. — af lugtende Ting, odor.
Dufter, vinder, ſpiro, adſpiro, halo, exhalo.
Dugg, ros, *oris*. — ſom er af D. roralis. — fuld med D. rorulentus, roſcidus. — Duggens Fald, roratio.
Dugger, det, rorat; ros cadit.
Dugget, roſcidus.
Dug, Borddug, ſee Duug.
Dukke, Børnedukke, pupa, pupula; icuncula; ſigillaria, *orum* og *ium*, *plur. n.*
Dukket, duknakket, obſtipus; incurvus; demiſſus.

Dukketøi, Raugleric, crepundia, *orum*, *n. plur*.
Dulgt, som skeer i Dølgsmaal, tectus. See skiult. — holde noget d celare; tegere; occultare.
Dum, slöv, bardus; tardus; pingvis; plumbeus; stupidus. — tosset, eenfoldig, brutus; excors, vecors, socors; absurdus; stultus. — om Ting, ineptus; absurdus. — det er dumt, absurdum est; meræ ineptiæ. — som en Farve, fuscus. — som Oinene, hebes; obtusior.— det bliver mig dumt for Oinene, caligant oculi; caligo offunditur oculis.
Dumdristig, amens; temerarius; stolide ferox.
Dumdristigen, temere; inconsulte; stolide.
Dumdristighed, temeritas; amentia; stolida ferocia. — af D. amentiâ percitus.
Dumhed, Taabelighed, socordia, vecordia; segnities, segnitia; stupiditas, stupor. — paa Oinene; dumt og svagt Syn, caligo, caligatio; hebetudo.
Dumhoved, tosset, baro; bardus; stupor; truncus; vervex; pingve ingenium.
Dummes (om Synet) caligare; hebescere.
Dumt, vecorditer; obtuse.
Dumpig, (om Lyden) fuscus.
Dundrer, strepo; volvor cum strepitu.
Dundren, strepitus.
Dunk, en, doliolum; vasculum.
Dunkel, mørk, obscurus. — noget d. subobscurus. — som et Huus, tenebricosus. — som et Sted i en Bog, impeditus; intricatus; difficilis.
Dunkelblaae, hyacinthinus.
Dunkelbruun, fuscus.
Dunkelhed, obscuritas; tenebræ. — om Aftenen eller Morgenen, crepusculum.
Dunkelt, mørkt, obscurius.
Dunkraft, see Donkraft.
Dunst, vapor; fumus; nebula; exhalatio, halitus. — blaae D. caligo. — giøre En en blaae Dunst for, verba dare, caliginem offundere alicui.
Dunste, halare, exhalare; vaporem emittere, spirare, reddere.
Dunstig, vapore plenus.
Dunstkreds, atmosphæra; aëris circumjecti ambitus.
Duodez, duodenaria forma; modus duodenarius. — i D. duodenis (schedis).
Duplic, responsio ad defensionem; actio altera.
Duplicat, Afskrift, exemplum.
Duplerer, see fordobbler.
Durkdreven, callidus; veterator; tritus; versutus. See listig.
Durklauchtig, serenissimus.
Durklauchtighed (Deres) princeps serenissime.
Durik, Handue, columbus.
Durkløb, Bugløb, lienteria; fluxus, fluxio alvi, ventris; profluvium alvi. — som er plaget af D. lientericus. — stille D. tenere ventrem.
Duser, En, fratris nomine compello.
Dusin, duodecim; dodecas.
Dusinviis, duodeni; per dodecadas.
Dusk, fasciculus. — D. Haar, crines; apex. — D. af Blomster, florum fasciculus; flores conferti. — D. paa en Fugls Hoved, crista. — Qvast, cirrus; clavus; nodus.
Dutter En noget paa, extorqueo alicui confessionem rei alicujus.
Duug, Klæde, pannus, pannulus; linteum, linteolum. — om Hovedet, fascia. — Brystduug, strophium. — Svededuug, at tørre Ansigtet med, sudarium, sudariolum. — Borddung, Haandduug, mappa. — brede D. sternere mensam.
Duugsvend, som dækker Bord, lectisterniator.
Duun, smaae Fiær, pluma, *dim.* plumula. — med D. paa, plumeus. — faae D. plumescere.
Dunet, fiæret, plumosus, plumatus, pluniger, plumatilis.

Duus: drikke Duus, propinando (inter vina) jungere foedus fraternum.

Duusbroder, sodalis; conjunctissimus.

Duusbroderskab, sodalitium; foedus fraternum.

Dvale, stærk Søvn, sopor. — bringer i Dvale, dysser i Søvn, soporo, sopio, consopio, obsopio. — som bringer i Dvale, soporus, soporifer (*poët.*). — falder i D. sopior; sopore opprimor.

Dvaledrik, narcoticum; potus soporifer; opiatum.

Dvæler, see tøver.

Dvælk, bilix, *icis*.

Dværg, nanus; pumilus og pumilo, pumilio, *onis*.

Dværginde, nana; parvula pumulio.

Dværgtræe, arbuscula humilior.

Dyb, altus; profundus. — hvor der er dybt Vand, voraginosus. — hvor der er dybest, in imo, in imum. — dyb Stemme, vox gravis. — den dybeste Tone, vox ima. — dybt Suk, alte, ex imo repetitum (ductum) suspirium. — i dybe Tanker, cogitationi intentus; meditabundus; curis immersus.

Dybde, altitudo; profunditas; fastigium. — Stemmens D. gravitas. — Vandets, vorago; abyssus. — af Dybden, ex imo.

Dybet, det dybe Hav, altum; profundum; vorago. — det nederste, fundus.

Dybsindig, eftertænkende, meditabundus; in cogitatione rei defixus; curis, cogitationibus immersus. — skarpsindig, acutus; subtilis.

Dybsindighed, acumen; subtilitas.

Dybslod, Blylod, at maale Havets Bund med til Søes, bolis, *idis*, *f.*

Dybt, alte; profunde. — meget dybt, præalte. — som ligger dybt, depressus; depressior; inferior. — gaae dybt ind (som et Hug, Stik) penitus, alte descendere. - i en Materie, Betragtning, penitus, interius rem excutere. — dybt ind i Landet, interius. — stikke dybt, alte demersum esse. — sukke d. ex alto, ex imo pectore gemitus ducere; penitus ingemiscere. — gaae d. til Hiertet, penitus in animum descendere. — grave d. alte agere, deprimere (fossam). — komme for dybt ind (i en Materie) longius progredi; - (i Gield) nimium se immergere.

Dyd, 1) Fortieneste, Roes, laus, og *plur.* laudes; virtus; commendatio. — ved Urter: Kraft, potestas; vis; efficientia. 2) Fromhed, Retskaffenhed, pietas; rectum; honestas, honestum. 3) Mands Mod, Sinds Ypperlighed, virtus. 4) Frygt for Forhaanelse, pudor. — især hos Fruentimmer, pudicitia. — giøre af Nød en Dyd, necessitati parere, cedere.

Dydig, ærlig, pius; amans recti; probus; spectatus; honestus. — kydsk, pudicus.

Dydigen, honeste, pudice.

Dygtig, 1) bonus; probabilis. See duelig. 2) megen, multus; copiosus; gravis. — dygtige Prygl, multæ plagæ.

Dygtigen, strenue; naviter; probe. — prygle En d. af, male mulcare.

Dygtighed, Godhed, virtus. See Duelighed.

Dykker, 1) Strandmaage, mergus. 2) En som gaaer under Vandet, urinator.

Dykker, gaaer under Vandet, urino, urinor. — dykker i, dykker under, inurino.

Dynd, Skarn, coenum; limus; lutum.

Dyndet, dyndig, coenulentus, coenosus; limosus; lutosus, lutulentus.

Dyndes, bliver til Dynd, lutesco.

Dyne, Senge- eller Bænkedyne, culcita, culcitella. — alt hvad som lægges under, for at sidde og hvile paa, torus.

Dynge, 1) Stak, Mængde, acervus; cumulus; congeries; strues. — sanker i Dynge, acervo, coacervo; cumulo, accumulo; construo. 2) Dynge af Jord;

Jord; Jordhylke, grumus, grumulus.

Dyngen, Samlen, acervatio, coacervatio; accumulatio; aggestus, congestus, congestio.

Dyngeviis, i Hobetal, acervatim; cumulate, cumulatim. — som er kastet d. congestitius.

Dynniker, Dynnikeværk, see Kalk.

Dyppelse, Suppe, at dyppe Mad i, embamma, atis; intinctus; jus. — et Slags kostbar, af visse Fiskes Indvolde, garum. — suur, oxygarum.

Dypper, væder, tingo. — dypper i, bløder i, intingo; immitto. — d. anden Gang, retingo.

Dyr, alt hvad som lever, animal, animans. — umælende, pecus, *udis*, *f.*; animal; brutum. — vildt, stort, bellua; ell. belua; bestia; fera, ferus. — som hører dertil, ferinus. — fuld af vilde D. belluosus, beluatus. — Dyr, som kan leve i Vandet og paa Landet, amphibium; anceps bestia. — Arbeidsd. jumentum.

Dyr, *adj.* som koster meget, carus; magni pretii; pretiosus. meget dyr, percarus, præcarus. — ikke dyr, vilis. — være dyr, magni venire; magno pretio vendi. — giøre dyr, augere, intendere pretium rei. — blive Dyr, pretio augeri. — det bliver dyrt, rerum pretia intenduntur. — Kornet bliver dyrt, annona ingravescit. — gjøre Kornet dyrt, flagellare annonam. — en dyr Eed, magnum jusjurandum.

Dyre, dyrt, *adv.* magni; magno pretio. — kiøbe d. male, magno emere. — sælge d. bene vendere. — komme d. at staae, magno constare. — hvor dyrt? quanti? — saa dyrt, tanti. — love høit og d. sancte polliceri.

Dyrebar, carus; magni. — min dyrebare Ven! optime; carissime, -a.

Dyrefegtning, venatio. — som fegter med vilde Dyr, bestiarius.

Dyregarn, Jægergarn, indago, *inis*, *f.*

Dyrehauge, leporarium; theriotropheum; vivarium; septum venationis.

Dyrekreds, zodiacus; orbis signifer.

Dyreleie, Dyrehule, lustrum.

Dyreplanter, Mellemsort imellem Dyr og Planter, zoophyta, *orum*, *plur.*

Dyrerige, animantium classis; animata natura.

Dyrhed, dyr Tid, annona; annonæ caritas. — stor D. annona gravis; magna annonæ difficultas.

Dyrisk, levende, animalis. — vild, fæisk, belluinus.

Dyrkelse, Guds, cultus; veneratio; religio. — Jordens Dyrkning, cultus, cultio, cultura.

Dyrker, 1) Jorden, colo; tracto; subigo. — med Iver, excolo. — om igien, recolo. — Korn, Viin, Hør &c. sero; tracto; planto; curo. — dyrker Videnskaberne, studia literarum colo; in literis versor; bonis literis operam do. 2) ærer, især Guderne, colo, excolo, præcolo; veneror, adveneror, deveneror.

Dyrker, Jordens, cultor. — Gudernes, cultor; venerator.

Dyrket Land, Agre, culta, *orum*, *plur. n.*

Dyrkning, see Dyrkelse.

Dyrt, see dyre.

Dysser i Søvn, sopio; in soporem do. — med søde Ord, med godt Haab, delinire; ducere; permulcere.

Dyst, certamen; pugna. — vove en Dyst, congredi; ad certamen descendere.

Dæk, Skibsdæk, agea; stega; constratum, tabulatum (navis).

Dække, at lægge over noget, tegumen, tegmen, tegumentum; involucrum; stragula, stragulum, instratum, instragulum. — grovt, som Trælle svøbte sig i, cento, centunculus. — af Læder, scortea. — af Rør eller Straae, natta. — over et Bord, gausape. — over Ansigtet, velum, velamen, velamentum.

— til

— til at skiule Kroppen i, vestis. vestimentum. — tager Dækket af, detego, retego.

Dækker, 1) dækker til; skiuler, operio, adoperio, cooperio; sterno, consterno; tego, contego, intego, superintego, obtego, pertego. — runden om, circumtego. — for til, prætego. — neden til, subtego. d. over, supertego, obtego; obtexo, subtexo; velo, convelo; vestio, convestio, investio; involvo, obvolvo. — dækker af, see afdækker, 2) see bespringer.

Dækket til, bedækket, tectus, intectus; vestitus; involutus. — halv d. semitectus.

Dækketøi, vestimenta tricliniaria.

Dæksel, Laag, operimentum, operculum, opertorium. — Skiul over noget, stratum, stragulum; obtentus, involucrum, involucre. — over en Brønd, eller over et Sted, som ingen maa komme til, puteal.

Dæle, see Sial.

Dæmmer, stopper for, oppilo; molem, aggerem exstruo; molem objicio, oppono; mole munio.

Dæmning, moles; agger; objectaculum. — hvad som er sat i Veien for, obex, objectio, objectus.

Dæmper, undertrykker, sedo; opprimo; prohibeo; compesco; reprimo, comprimo. — d. gandske, exstingvo. — neddysser, sepelio. — d. Instrumenter, frangere, imminuere, tenuare (sonum organorum); temperare, submittere, lenire (organa); submissius canere. — med dæmpede Instrumenter, cantu submissiore; imminuto strepitu.

Dæmpning, bør gives med *verba*.

Døber, initio (sacris christianis) *eccles.*; tingo. intingo, *eccles.* — giver Navn, dico; nomen pono. — døber om, nomen muto.

Døbeact, baptismus; intiandi opus.

Døbeseddel, literæ, baptismi peracti testes.

Død, dødelig Afgang, decessus; excessus e vita og vitæ; it. *absol.* excessus; letum *poët.*; libitina *poët.*; mors, mortalitas; exstinctio, exstinctus; exitus, interitus, interitio, obitus; finis; funus *poët.*; extrema *plur. n.* — meest naturlig, fatum. — døe en naturlig Død, fato mori. — efter Døden, post fata. — fød efter sin Faders Død, posthumus; serus. — for Livs og Døds Skyld, mortis causa; in incertum vitæ mortisque casum, eventum, discrimen. — døe en voldsom Død, violenta morte perimi. — jeg var bleven Dødsens, pæne concidi. — jeg vil være Dødsens, peream. — det bliver hans Død, hoc mortem ei maturabit. — ligge for Døden, animam agere. — ærgre, græmme, æde, løbe &c. sig til Døde, dolore, moerore, edacitate, cursu &c. rumpi, exstingvi. — gaae i Døden, morti sese offerre, objicere. — stride med Døden, mortem præsentem sentire. — til Døde, letaliter; cum periculo; periculose.

Død, *adj.* 1) livløs, exsangvis; exanimus ell. exanimis, inanimis, inanimus, inanimatus; mortuus; exstinctus; defunctus. — død af sig selv, morticinus. — død i, over, immortuus. — ligger død, jaceo. — hugge død, cædere, occidere. — stikke død, confodere, perfodere. — trykke død, elidere. — træde død, obterere. 2) død, følesløs, tung, som Jorden, brutus. — som et Lede:nod, der sover, instupens (membrum). — et dødt Sted, locus desertus, infrequens. — et dødt Liv, vita langvida, iners, sola, tristis, = føre, marcescere, langvescere. — et dødt Væsen, langvor; veternus; torpor; silentium.

Døde, de, inferi; manes; umbræ. — fra de Døde, a morte. — opstaae fra de D. reviviscere.

Dødelig, som Had, Fiende, Sygdom &c. internecinus; capitalis. — forgængelig, mortalis; morti obnoxius; moriturus. — dræbende, letalis, letifer *poët.*; mortifer, mortificus; fatifer *poët.*; feralis; exitialis; pestilens, pestifer.

Dødeligen, 1) capitaliter *Ammian.* — hade En, implacabiliter odisse; capitali odio persequi. 2) til Døde, lethaliter; mortifere. — saaret d. graviter, ad mortem vulneratus. — d. syg, graviter, cum vitæ discrimine ægrotans. 3) heftigen, misere; ardenter. — være d. forelsket i En, deperire aliquam.

Dødelighed, Forgængelighed, mortalitas; moriendi conditio, sors, necessitas. — i det og det Aar, paa det og det Sted, mortuorum (morientium) numerus. — Dødeligheds-Registere, mortuorum indices.

Døder, tager Livet af, exanimo; letho *poët.*; letho do. See dræber.

Døding, mortuus; cadaver.

Dødningebeen, ossa; reliquiæ *plur.*

Dødningedands, chorea, mortis imago, chorea feralis.

Dødningefarve, luridus pallor.

Dødningehoved, calvaria, calva, caput exstincti.

Dødningelugt, cadaverosus odor.

Dødningerad, ossium compages; sceleton. — som en D. osseus.

Dødsangest, summus angor. — udstaae D. vehementissime angi; misere pertimescere.

Dødsdag, dies emortualis, supremus, fatalis.

Dødsdom, damnatio ad supplicium; judicium damnatorium; funesta sententia. — fælde en D. supplicium decernere in aliquem; capitis damnare.

Dødsfald, mors; occasus. — der er skeet mange D. i den Familie, multis casibus funestata est domus hæc.

Dødsstraf, supplicium capitale, extremum; ogsaa *absol.* supplicium; capitis poena. — lide D. supplicium subire.

Dødsynd, piaculum; nefas; nefarium facinus.

Dødstime, mortis momentum; hora fatalis, extrema, decretoria.

Døende, som drages med Døden, moribundus; exspirans, efflans (animam)

Døer, afgaaer ved Døden, decedo vitâ, de, e vita, ogsaa *absol.* decedo; morior; oppeto mortem; ogsaa *absol.* oppeto; quiesco, acquiesco, requiesco; exspiro; finio it. *pass.* finior; efflo animam, vitam, extremum halitum; exstingvor; diem obeo; diem extremum obeo; ogsaa *absol.* obeo. — døer med, commorior. — døer hen, demorior, emorior. — døer tidlig, acerbo funere exstingvor, intercipior.

Døgenigt, inutilis, nihili (homo).

Dølgen, Skiulen, celamen; occultatio. — Tien med, dissimulatio, dissimulantia.

Dølger, skiuler, holder hemmelig, celo, concelo; occulto; condo, abscondo; premo, opprimo, supprimo; tego, contego obtego; velo. — d. min Mening, dissimulo.

Dølgsmaal: lægge D. paa noget, see dølger. — i D. secreto; clam; occulte.

Dølgsmand, som skiuler noget, absconsor, absconditor. — som fortier, dissimulator.

Dømmekraft, Skiønsomhed, judicium; judicandi vis, sollertia. — have D. sollerter judicare; videre, quid in quaque re verum sit. — ingen D. have, nil videre in rebus.

Dømmen, see Dom.

Dømmer, 1) mener, pronuntio; existimo, æstimo; sentio; judico. — afgiør, statuo, constituo. — dømmer om, bedømmer, specto; æstimo; perspicio; dijudico. — dømme andre efter sig, alios ex se judicare, metiri. 2) dømmer, paakiender, meest som *arbiter*, discepto. ellers som Dommer, judico; sententiam fero; decerno. — d. forud, it. foregriber andre i at dømme, præjudico. — som er paadømt, it. som Dom er gaaet over, judicatus. — dømmer, sidder Dom, sedeo, assideo, consideo; judico. — dømmer i Straf; fordømmer, damno, condemno.

Dør, Indgang, janua; porta; fores *plur.*; ostium; ostiolum; postis; limen. — dobbelt D. valvæ *plur.* — Bagdør, posticum. — hemmelig D. pseudothyrum. — aabne Døren for Laster, frena laxare, immittere vitiis. — sætte En Stolen for Døren, insultare; insolenter, ferociter tractare. — uden for Døren, extra limen. — staae uden for Døren, limen servare, obsidere. — være for Døren, være nær, appetere; imminere. — feie for sin egen D. semet noscere; secum habitare. — vise En Døren, abigere; jubere abire; eliminare.

Dørangel, cardo.

Dørfløi, valvæ; fores.

Dørpost, postis.

Dørslage, pessulus. — sætte D. for, pessulum obdere ostio.

Dørslag, colum. — slaaer igiennem et D. colo, percolo.

Dørskat, ostiarium; exactio ostiorum.

Dørstolper, postes *plur.*; scapi portarum, ostiorum.

Dørtræe, Dørtærskel, limen. — øverste, superliminare.

Dørtærskel, see Dørtræe.

Dørvogter, Portner, ostiarius; janitor, -trix.

Døsig, segnis; iners; torpens; langvidus. — være d. torpere; langvere.

Døsigen, lente; cunctanter; langvide.

Døsighed, inertia; langvor; segnities.

Døv, captus auribus; surdus, surdaster. — noget d. subsurdus. — bliver d. obsurdesco. — som et Ledemod, stupidus; torpens.

Døven, Døvgiørelse, vis; vehementia; violentior sonus; strepitus; stridor.

Døvende, bedøvende, vehemens; violentus; auribus gravis; stridens; strepens. — d. Middel, narcoticum; quod torporem inducit, adfert.

Døver, dummer, sløver, præstringo; exsurdo; tundo, obtundo. — d. Samvittigheden, opprimere, retundere, sopire conscientiæ sensum, religionem; obfirmare animum ad conscientiæ interpellationes.

Døvhed, surditas; audiendi usus (sensus) negatus, ablatus. — Følesløshed, torpor; stupor.

Døier, udstaaer, exantlo; tolero.

# E.

Ebbe, decessus æstus; recessus æstuum marinorum; salacia. — Ebbe og Flod, æstus; exæstuatio; reciprocatio æstus. — har Ebbe og Flod, reciproco.

Ebber: det ebber, Ebben kommer, recedit mare. — det er Ebbe, recessit mare.

Echo, vox resona, relata; sonus repercussus; echo, *us*, *f.* — give E. resonare; vocem reddere; voci respondere. See Gienlyd.

Edder, Raadd, Voer, pus. — af Saar og Bylder, sanies. — fuld af E. purulentus, *adv.* purulente; saniosus; vomicus. — flydende med E. vomifluus *Cæl. Aur.* — drager til E. suppuro. — udtrykker E. af Saar, exsanio. — Edderens Udpresning, depuratio.

Edderbyld, vomica; tuber purulentum.

Edderkop, aranea, araneus, araneola, araneolus. — som fanger Fluer, araneus muscarius. — et Slags forgiftig, solpuga eller solipuga; phalangium.

Eddersætning, suppuratio.

Eddike, see Ædike.

Eder, vos, vobis.

Ederduun, pluma molissima Danica.

Ederfugl, anas mollissima; anas Færoensis.

Eders, vester. — af Eders Folk, af Eders Stand og Orden, vestras, *plur.* vestrates, vestri. — Eders Kiærlighed, carissimi.

Edict, see Forordning.

Eed, eedelig Forbindelse, jusjurandum, it. (hos sild. Skrib.) juramentum. — hoi og dyr Eet, dejeratio. — Krigseed, sacramentum. — aflægge Eed, sværge til Fanen, dicere sacramento. — tage i Eed, adigere sacramento, jurejurando. — forsikkre ved E. adjuro.
Edelig, eedsvoren, juratus.
Edeligen, jurato.
Eeg, Egetræe, quercus; robur eller robus. — et Slags, esculus. — som er af Eeg, esculeus, esculinus; quernus, querneus, querceus; roboreus, roburneus; robusteus, robustus. — Steeneeg, ilex. — som er af St. ilignus, iligneus, iliceus. See Eg.
Een, een eneste, unus, unicus.— een af to, uter. — een hvilken man vil, utervis.
Eens, 1) enig, concors; consentiens. — være eens, consentire. 2) det samme, idem. — det er eens, idem est; non differt. — det er mig eens, non curo; mea non interest. See En.
Eet, unum. — under eet, simul; unâ; junctim. — med eet, subito; repente; inopinato. — giøre eet, consentire. — Klokken eet, hora prima.
Effect, see Virkning.
Effecter, bona *plur. n.*; res.
Efter, bag efter, pone; post; secundum. — strax efter, e, ex, a, ab. — næst efter, juxta; a, ab; f. E. den anden efter ham, alter ab illo. — i Forhold til, paa Grund af, pro. — som Regel, Forskrift, ad, de, e, ex. — fra en vis Tid, a, post; f. E. efter Roms Opbyggelse, ab urbe condita; post urbem conditam. — i Inddelinger, in, per; som: efter Personer, in capita; efter Husene, per domos. — Ofte kan det gives med *ablativi consequentiæ*; som: efter endt Arbeide, absoluto opere. — efter din Beqvemmelighed, tuo commodo. — efter Leilighed, ubi occasio fuerit. — efter hans Maade, more suo; ut solet. — efter Omstændighederne, ut res erit; ut res se dabunt. — efter din, hans Viisdom, Hoflighed &c., quæ tua (ejus) est sapientia, humanitas; qua es (est) sapientia &c. — efter alt Anseende, ut videtur.— efter Ordene, ad verbum. — efter hans Ord, Tale, Miner, si verba, orationem, vultum ejus spectes, e vultu, verbis judices. — efter hans Forsikkring, ut confirmavit. — efter Cicero, Cicerone auctore; si Ciceroni fides habenda. — gaae efter noget, aliquid sequi, spectare. — kaste, skyde, hugge efter En, petere aliquem jactu, ictu.
Efteraber, prave, male imitor. See efterligner, efterfølger.
Efteraber, en, simia, simius; pravus imitator; cacozelus. — liden E. simiolus.
Efterabelse, Efterabning, prava imitatio; cacozelia.
Efterat, siden (om Tid og Aarsag) cum, quum; postquam; ubi.— fra den Tid da, quod; inde quod; ex quo; ut. (med *indicat.*)
Efterbyrd, secundæ, *plur.*; mola.— tage E. hærentes secundas trahere.
Efterdi, quando, quandoquidem; quia; quippe; quoniam; si; quatenus; utpote.
Efterforsker, scrutor; quæro, exquiro; exploro; indago; investigo. See undersøger, fritter.
Efterforskning, indagatio; investigatio; exploratio. — for Retten, quæstio; cognitio. See Undersøgelse.
Efterfølgelse, 1) flittig Medfolgen, assectatio. — i et Embede, successio. 2) see Efterlignelse.
Efterfølgende, som kommer efter, sequens; posterus, posterior. — næst efter, proximus. — de efterfølgende Ord, quæ sequuntur; quæ subjecta sunt.
Efterfølger, sequor, insequor, sector, assector. — i et Embede, succedo (alicui); excipio (aliquem); suggeror (alicui); paa nogen Tid, sufficior.

**Efterfølger**, en, i et Embede, successor; – for en Tid, suffectus. – Efterligner, imitator; æmulus. – som holder sig til En, især Lærer, sectator; assecla; assectator.

**Eftergiør**, see giør.

**Eftergiort**, adulterinus.

**Eftergivelse**, obsequium; indulgentia; facilitas; lenitas. – Tilgivelse, remissio; ignoscentia *Tertull.*

**Eftergivende**, lenis; facilis; remissus; obsequiosus, in obsequium promtus; ignoscens.

**Eftergiver**, 1) see giver efter. 2) tilgiver, concedo; remitto; ignosco.

**Eftergræs**, Avret, stipula. – Efterslæt, foenum chordum ell. cordum; sicilimentum.

**Eftergrubler**, rimor; anquiro.

**Efterhaanden**, paullatim; pauxillatim; ductim; sensim.

**Efterhøst**, 1) spicilegium; reliquiæ messis. 2) autumnus.

**Efterjager**, see efterſætter.

**Efterkommelse**, at man giør og efterkommer noget, præstatio *Ict.* – at man ikke præsterer, impræstatio.

**Efterkommende**, sequens; qui sequitur.

**Efterkommer**, 1) en Lov, et Raad &c. sequor, servo legem; ex lege vivo; obtempero consilio, monenti; – et Løfte, servo promissa; sto promissis; – noget, som jeg har paataget mig, præsto. 2) see kommer efter.

**Efterkommer**, en, i et Embede, successor. – Efterkommere, posteri, posteritas; minores.

**Efterladelse**, Forsømmelse, omissio, prætermissio, remissio. – Formindskelse, levatio; deminutio, imminutio; langvor. – bedre med *verba.*

**Efterlader**, forsømmer, omitto, intermitto, prætermitto. – lader tilbage, relinquo; reliquum facio; – ved Testament, testamento relinquo, ogsaa *absol.* relinquo. See tager af.

**efterladen**, skiødesløs, remissus; incuriosus; negligens; oscitans. *adv.* negligenter; incuriose; remisse; oscitanter. – være e. i noget, rem negligenter, leviter habere.

**Efterladenhed**, negligentia; incuria; oscitantia; remissio.

**Efterladenskab**, hereditas; bona relicta.

**Efterlæser**, en Bog, librum adeo, consulo, evolvo, adhibeo de re aliqua legendum, conferendum.

**Efterlever**, see efterkommer.

**Efterleverske**, vidua.

**Efterlignelse**, Efterfølgelse, imitatio; æmulatio; imitamentum, imitamen (*poët.*). – Lighed af, exemplum, exemplar. – det der synes ligesom, og er dog ikke, simulacrum; effigies; effictio.

**Efterligner**, 1) efterfølger, exprimo; imitor; æmulor; refero; vestigiis alicujus insisto; vestigia premo. – som kan efterlignes, imitabilis. 2) stiller mig an som, simulo, assimulo.

**Efterligner**, en, imitator, -trix; æmulus.

**Eftermad**, cibus secundarius; extrema coena.

**Eftermæle**, fama; memoria; fama superstes.

**Eftermand**, successor.

**Eftermiddag**, tempus post meridiem; tempus pomeridianum. – i E. a meridie.

**Eftermiddags**, *adj.* pomeridianus.

**Efterregner**, reputo, computo; rationem ineo, dispungo. – med En, exploro, specto, examino ejus computationem.

**Efterregning**, computatio; dispunctio; examen. – ved nøiere E. numero diligentius inito.

**Efterretning**, nuntius; significatio. – som gives Øvrigheden, indicium. – en troeværdig Historieskrivers, auctoritas. – sikkre E. certi auctores; certa fides. – lærde E. commentarii; acta. – indhente E. rem cognoscere, explorare, discere; – som en Dommer, de re cognoscere, quærere; – i Krigen, explorare, tam

tum mittere. — faae E. aliquid audire, discere, comperire, cognoscere. — have E. audisse; cognovisse; didicisse; vis, compertum, exploratum habere. — jeg har vis E. mihi compertum, exploratum est. — har du nogen E.? ecquid ad te pervenit, perlatum est? — endnu ingen, nil dum. – sige til E. edoctum velle, monitum velle aliquem. — til E. tiener, hoc te (vos, illum) latere, fugere nolui; hoc scito; sic habeto; hoc dictum tibi habeto. — E. til Læseren, lectori.

Efterſættelſe, insequendi studium. — ved E. in persequendo eo; dum persequitur (persequuntur) eum.

Efterſætter, 1) efterjager, insequor, persequor, premo (hostem). 2) see ſætter.

Efterſætning, i en Periode, consequens; apodosis; altera pars.

Efterſeer, noget, rem inviso, noscito; viso quo loco sit. — om noget er rigtigt, recognosco; recenseo; perlustro; examino. — i en Bog, librum inspicio, adeo, consulo. See ſeer efter.

Efterſiger, hvad ſom foreſiges, voces reddo; præeuntis verba sequor; dicta repeto. — e. En noget, ſom han har giort eller ſagt, factum, dictum alicujus referre, commemorare. — man ſiger ham det efter, fecisse, dixisse fertur, perhibetur. — det ſkal man ikke ſige mig efter, non dicar hoc fecisse, dixisse. — det maa man ſige ham efter (til hans Roes), hæc laus mortuo debetur. See ſiger efter, ſiger om.

Efterſkreven, efterſkrevne, quod in extremo additum, subjectum est. — e. Sager, res (merces), quarum infra subjicitur recensio, enumeratio. See efterſkriver.

Efterſkrift, quod adjicitur literis, libro; quod in extremo apponitur, subjicitur.

Efterſkriver, hvad en anden foreſiger, calamo excipio; ab alio dictata consigno, literis mando. — e. Ens Haand, manum (chirographum) alicujus effingere, simulare, adulterare.

Efterſlud, hvad ſom maa betales mere, auctarium; cumulus. — i Bogtrykkerier, major, auctior exemplorum numerus; additamentum. — giøre E. insuper dare; eo amplius dare; i Bogtrykkerier, addere plura exempla.

Efterſlaaer, en Bog, ſee efterſeer.

Efterſlegter, ſee ſlegter.

Efterſlegt, posteritas; posteri; postera ætas.

Efterſmag, sapor alienus, occultus, pravus, corruptus. — have E. saporem referre alium; aliud sapere.

Efterſom, ligeſom, ut, prout. — ſaa viſt ſom, si. See efterdi.

Efterſøger, quæro, perquiro; excutio. — i en Bog, evolvo, adeo librum.

Efterſøgning, vestigatio; perquisitio.

Efterſommer, æstas extrema, vergens.

Efterſpil, fabulæ auctarium. — lyſtigt, exodium.

Efterſpiſe, ſee Eftermad.

Efterſporer, vestigo, investigo; indago; vestigia persequor.

Efterſpørger, quæro; sciscitor; percunctor.

Efterſpørgſel, percontatio; sciscitatio. — ſom der er megen E. om, multis quæsitus, expetitus.

Efterſtik, chalcographia repetita; ectypum.

Efterſtræbelſe, insidiæ *plur.*

Efterſtræber, En, insidior, insidias struo, tendo (alicui). See ſtræber efter.

Efterſtræber, en, insidiator.

Efterſyn, cognitio; inspectio. — ved E. i en Bog, volvendo libro.

Eftertæller, numero, dinumero. See efterregner.

Eftertænker, betænker, considero; cogito; circumspicio; attendo; reputo; delibero; cogitatione (animo) verso, agito.

Eftertænkſom, betænkſom, consideratus. — blive e. ved noget, re adverti, moveri. — han blev e. derved, res eum advertit.

Eftertænksomhed, consideran-tia; consideratio, attentio.
Eftertale, 1) ond, vituperatio; reprehensio; rumor malus. — Være i Eftertale, flagrare malo rumore, infamia; male audire. — komme i Eftertale, infamia adspergi. — bringe i E. infamia adspergere; sermonibus rumoribus malis differre. — for Eftertales Skyld, sermonis & vituperationis vitandæ causa. 2) ved en Actus: oratio extrema; epilogus.
Eftertanke, cogitatio; consilium. — med E. considerate, consideranter. — ved nogen E. re diligentius examinata. — ved mindste E. si vel leviter attenderis. — komme til E. consilio firmari; plus videre.
Eftertid, postera ætas; posteritas; vetustas.
Eftertragter, see efterstræber.
Eftertryk, 1) Kraft, Virkning, vis; momentum; pondus; efficientia. — have E. valere; movere animum; impellere. — i en Tale, Skrivemaade, vigor; vis; nervi; gravitas. — med E. graviter; potenter. 2) en Bogs E. alibi (ab alio) repetita editio. — Bogen selv, ex alia editione expressus liber.
Eftertrykkelig, gravis; valens; potens; vigens; efficax; significans.
Eftertrykkeligen, graviter; valide; potenter; efficaciter; significanter.
Efterveer, dolores ex partu. — *transl.* incommoda non provisa.
Efterverden, see Efterslegt.
Eftervinter, hyems extrema, relata; sera; ver hyemi similius.
NB. De øvrige, som ere sammensatte med efter, søges under deres *simplicia*.
Eg, Odde, acies.
Eg., see Hinlege.
Egelund, esculetum; quercetum; ilicetum.
Egen, 1) besynderlig, som man har for sig selv, præcipuus; certus; peculiaris; privus, privatus; proprius; suus; singularis. — med e. Haand, mea (tua, sua) manu. — skrive en e. Bog derom, rem peculiari libro exponere. — hvert i et eget Brev, singulis quodque literis. — det egne i et Sprog, lingvæ ingenium, vis. 2) mærkværdig, mirus; memorandus, memorabilis. — en e. Omstændighed, res mira. — egne Meninger, Tanker, miræ, novæ opiniones. — et eget Menneske, mirus homo; see egensindig.
Egenhændig, mea, tua, sua, ipsius manu scriptus; autographus; chirographus; ipsius manus; ab ipsius manu.
Egenhed, quod in quaque re est, proprium, singulare, mirum.
Egenkiærlig, nimium sui amans; nimius admirator sui.
Egenkiærlighed, fiducia sui; sui amor nimius; admiratio sui; philautia.
Egenmægtig, egenmægtigen, suo jure; simul collibuit; nemine consulto.
Egenmægtighed, Egenmagt, libido.
Egennytte, proprium commodum; ipsius utilitas.
Egennyttighed, amor (studium) lucri; cupiditas. — af E. cupide; illiberaliter.
Egennyttig, commodi sui studiosus; lucri cupidus; sordidus; illiberalis; cupidus.
Egennyttigen, cupide; sordide; illiberaliter. — handle e. ad utilitatem suam, ad se referre (aliquid, omnia); commodo suo inservire.
Egenraadig, Egenraadighed, see egenmægtig.
Egenroes, gloriatio; jactatio, jactantia.
Egensindig, fortrædelig, som intet er ret, querulus; morosus; calumniator; difficilis; asper; tetricus; tristis; stomachosus. — i Mad, lautus; delicatus. — som et Barn, iracundus. — som følger ikkun sin egen Villie, impotens;

tens; arrogans; insolens; superbus; see haardnakken.
Egensindigen, morose; impotenter; aspere; cum stomacho.
Egensindighed, Fortrædelighed, stomachus; calumnia; morositas; querulitas; asperitas. — at man vil følge sit eget Hoved, libido; pertinacia; obstinatio. — hos Børn, iracundia. — Lykkens Egensindighed, varietas; impotentia.
Egenskab, 1) egen Art, proprietas; natura; indoles. — god Egenskab, bonum; virtus; , slet, vitium; malum. — have den Egenskab, ita comparatum esse; tale (talem) esse. — besynderlig Egenskab, mira natura; singularis vis, ratio. 2) (hos Philosopherne) attributum.
Egentlig, proprius. — egentlig Bemærkelse, a) prima significatio. b) verus sensus; vera significatio. — e. Beskaffenhed, Aarsag, vera, intima ratio, causa; res ipsa.
Egentligen, proprie. — e. at tale, ut vere dicam; si dicendum quod res est; ad veram rationem. — ikke saa e. vide, parum nosse; haud certo scire.
Egeorm, galba.
Egern, et, sciurus.
Egger, tilskynder, acuo, exacuo; stimulo, exstimulo, instimulo; irrito. — En som e. stimulator, exstimulator.
Egle, see Jistap.
Egn, Himmelegn, plaga; coeli regio (locus, pars). — Landskab, tractus; regio; ora; pars; locus. — i min Egn, apud nos; in mea vicinia.
Egner, anstaaer (det), decet; convenit, par est; meum, tuum, ejus &c. est.
Ei, non; haud. See ikke.
Ei! ih! *interject.* (Forundring med Spot) hui! vah! hem! ehem! — ei ei! at at!
Eja! Gud skee Lov! euge!
Eie, Eiendom, mancipium; possessio; proprietas. — have i Eie, possidere; tenere, obtinere. — give ganske bort til Eie, i Vold, emancipo.
Eiendom, 1) hvad man eier, possessio; proprium; meum. — liden E. possessiuncula. — fast E., Huus og Gaard, prædium, prædiolum. — som er forsynet dermed, prædiatus. 2) Eiendomsret, proprietas; dominium; jus rei.
Eiendoms-, eget, mancipi eller mancupi.
Eiegod, lenissimus; mitissimus.
Eier, har i Eie, see Eie.
Eier, Eiermand, possessor; dominus, domina; proprietarius (*lct.*); dominus proprietatis (*lct.*). — af et Rige, regnator *poët.*
Eiendomsret, see Eiendom.
Eiendele, bona; res; facultates; fortunæ.
Eiland, see Ø.
Ekkel, see Væmmelse.
Elasticitet, vis elastica; vis recellendi.
Elastisk, recellens; vi recellendi præditus.
Electricitet, vis electrica, fulminea.
Electricerer, commoveo (elicio, lacesso, evoco) vim fulmineam.
Electricеermaskine, rota electrica; machina fulminatoria.
Element, hvoraf Verden bestaaer, elementum. — første Begyndelsesgrund i en Videnskab, initia *plur.* — være i sit E. a) voto potiri; b) habitare, regnare in aliqua re.
Elementarbog, initia doctrinæ; fundamenta disciplinæ liberalioris.
Elementarisk, som Ilden, naturalis; physicus; cosmicus.
Elendig, ulykkelig, calamitosus; misellus, miserandus, miserabilis; ærumnosus; infelix. — ussel, ussel, som Tale, Vers &c. jejunus; indoctus; miserandus; malus; ineptus; som Undskyldning, levis, frivolus; malus; ineptus; som For-

Forretning, illiberalis; sordidus; frivolus; = som Trost, vanus; inanis; levis; frivolus; = som Beviis, infirmus.
Elendigen, ulykkeligen, calamitose; misere, miserabiliter; infeliciter. — slet, male; inepte.
Elendighed, Ulykke, calamitas; miseria; ærumna; infelicitas; res miseræ, afflictæ.
Elephant, elephas, elephantus; barrus. — som er af ell. hører til E. elephantinus; barrinus. — skriger som en E. barrio.
Elephantsnabel, proboscis, *idis*.
Elphenbeen, ebur; dens Indus. — som er af E. eburneus; eboreus; elephantinus. — poleret med E. dentatus. — indlagt med E. eboratus.
Elle, Elletræe, alnus. — som er af E. alneus.
Ellekone (Spøgelse) lamia.
Ellensrod, Holzurt, inula.
Eller, i Spørgsmaal: = om eller, utrum = *an*; an = *anne*. — om eller ikke, an-*nec ne*, *annon*. — hverken = eller, nec-*neque*, *nec* enten = eller (i disjunctive Sætninger) aut-*aut*, *que* (dog det sidste underordnet aut); sive-*seu*; seu-*sive*; vel-*ve* (føiet til et andet Ord), *vel*.
Ellers, en anden Gang, alias; alio tempore. — i andet Tilfælde, alioqui, alioquin, aliter. for Resten, cætera, de cætero; cæteroquin, cæterum. — desuden, præterea. — ellers aldrig, nunquam. — er der ellers noget? numquid aliud est? numquid præterea? — naar ellers, quo alio tempore?
Elleve, undecim, undeceni, undeni. elleve Gange, undecies, den ellevte Gang, undecimo, undecimum. nu ellevte Gang, hoc undecimum.
Ellevte, undecimus.
Elsdyr, alces, *is*, it. alce, *es*.
Elskelig, amabilis, amandus; carus; optimus.
Elsker, holder af, amo; diligo; amplector, amplexor. — e hoitigen, adamo, deamo; depereo aliquem it. amore alicujus. — e. igien, redamo.
Elsker, en, Beiler, Frier, amator. — E. af noget, studiosus rei; rei deditus. — være E. af noget, teneri studio rei alicujus; re delectari. — ingen E. af noget, alienus a re.
Elsket, afholden, probatus, probabilis; carus; gratus; acceptus; jucundus.
Elskov, amor, amatio (*Plant.*); Venus. - hemmelig E. furtum. — heftig Elskov, vulnus; ignis og *plur.* ignes. — som hører til Elskov, amatorius; Venereus, Venerius. — brænde af Elskov, uri.
Elskovsdrik, amatorium; philtrum.
Elskovshandel, amores; deliciæ; lusus; joci. — driver E. ludo.
Elskovsgud, Cupido. — Elskovsgudinde, Venus; Cypria.
Elskovsleeg, amplexus, lusus; joci. — hemmelig, furtum jocosum.
Elskovsvers, carmen amatorium, eroticum.
Elskværdig, amabilis; amore dignus.
Elskværdighed, amabilitas; suavitas; gratia.
Elv, see Flod, Bæk.
Elven, Albis, *m.*
Emaille, encaustum.
Emaillerer, encausto pingo.
Emailleret, encaustus.
Embede, see Betiening. — faae et E. admoveri, præfici muneri. — have et E., staae i E. præesse muneri. — paa Embedsvegne, ex officio; muneris jure, auctoritate.
Embedsbroder, collega; socius.
Embedsiver, a) ardor, cura officii tuendi. b) severitas censoria, objurgatio gravis, auctoritate muneris subnixa.
Embedsindkomst, reditus, fructus muneris, ex munere; commodum ell. commoda; emolumentum ell. emolumenta.
Embedsførelse, muneris cura, administratio.

Embedsforretning, munus; occupatio ex munere. han er i E, in munere obeundo occupatus est.
Embedsmine, vultus & gestus gravis, severus, censorius; asseveratio; auctoritatis species.
Embedsmand, publico munere ornatus.
Embedspligt, partes, ratio muneris; officium muneri debitum.
Emfindtlig, 1) som gier en stærk Fornemmelse, acer; vehemens; gravis. — ubehagelig, gravis; molestus; acerbus. 2) som fornemmer snart, let, stærkt, mollis. —være e. facile moveri, affici; over noget ubehageligt, moleste ferre; dolere. — e. imod Kulde, imod Hede, mollis ad frigus, æstum. — det emfindtligste Sted, Side, qua maxime movetur aliquis. 3) som let bliver vred, asper; irritabilis; iracundus. — blive e. over noget, irasci; indignari; stomachari. 4) bidende, mordax; acer; acerbus.
Emfindtligen, vehementer; acriter; graviter; intime. — bidende, mordaciter.
Emfindtlighed, 1) Uvillie, asperitas; iracundia; stomachus.— med E cum stomacho; cum dolore, indignatione; iracundius; acerbius; mordacius. 2) Ømhed, mollis animus.
Emmer, gloende Aske, favilla.
Emter, *plur.*; palea; gluma; acus.
En, et, 1) *articul. indef.*, oversættes ikke. 2) nogen, noget, aliquis, aliquid.
Eenbaaren, (*bibl.*) dilectus.
Encyclopædie, orbis doctrinæ.
End, 1) i Sammenligninger: a) quam (efter tam, non minus, it. efter *comparativi*). b) ac; atque (efter perinde, æque, juxta, haud secus, alius). c) udelades, og det hosstaaende *nomen* sættes i *ablat.* See Lat. Gramm. P. 217, 2 Reg. 2) intet andet end, nihil præter, nisi, præterquam quod, nisi quod; excepto (*a, is*). 3) end ikke, ne quidem. 4) end sige, nedum; adeo; saltem. 5) endog, quidem; etiam. — om endog, si vel.
Endda, enddog, tamen, attamen; nihilominus.
Ende, 1) finis; extremum, extrema *plur.*, extremitas; exitus. — paa en Tale, extrema oratio; peroratio. — af en Bog, extremus liber. — et Mennestes Ende, Død, extrema *plur.*; obitus; mors; exitus; excessus.— tage en Ende, finiri; finem habere. — faae Ende paa, overstaae, defungi. — bringe til Ende, finire; absolvere; conficere, perficere; explicare; = næsten, profligare, profligasse. — Ende god, alting godt, extrema probantur; finis laudatur; finis commendat opus. 2) Slutning, terminus; finis; conclusio; coronis. 3) Udløb, decursus. 4) Øiemeed, consilium. — til den Ende, eo consilio; ideo. 5) Trævl, fibra.— som er med Ender ved, fibratus.
Endeel, nogle, pars; nonnulli; alii.
Endelig, indskrænket, finitus; circumscriptus. — som har Ende, non æternus.
Endeligen, 1) postremo; demum; denique; deinde; tandem; see omsider. 2) aldeles, utique.
Endelighed, 1) fines; angustiæ; conditio circumscripta; natura finita. 2) see Ende.— komme til E. finiri.
Endeligt, Død, see Ende.
Endelse, et Ords, exitus; terminatio. — hos *grammatici* positio. — have eens E. similiter cadere, terminari.
Ender, 1) gier Ende paa, concludo; finio; termino; decurro.— en Tale, perorare. en Strid, componere; transigere. See Ende. 2) slutte Troppen, cogere (agmen). 3) *intransf.* gaae til Ende, exire; finiri; exitum habere; excurrere; ruere (om Solen, Dagen).
Endes, faae Ende, see ender. — som en Stavelse, terminari; exire. — endes paa, blive til i Slutningen, desinere.

Endetarmen, coagulare, coagula *plur. n.*
Endivie, Cichorie (Urt), cichorea, cichoreum, cichorium; intybus, intubus; intubum.
Endivieblade, folia intubea.
Endnu, adhuc; etiam, etiamnum. — endnu ikke, haud dum. endnu? etiamne.
Endog, see end.
Endrægtig, concors, *adv.* concorditer.
Endrægtighed, concordia; consensio.
Ene, 1) uden Følge, incomitatus. — allene, for sig selv, unus solus; solivagus *poët.*; singularis. — som er gierne ene, solitarius; solitudinis amans. — være ene, secrete agere. 2) intet ander end, nudus.
Enebær, bacca juniperi.
Enebærtræe, juniperus *f.*
Enehandel, monopolium. — som har E. monopola.
Eneste, (den, det) unicus; solus. — *adv.* unice; solum.
Enetale, Monolog, soliloquium.
Enevolds, qui indivisam habet potestatem.
Enevoldsherre, dominus; monarcha. — i en Stat, som før har været frie, tyrannus.
Enevoldsmagt, dominium; monarchia; indivisa potestas. — i en tilforn frie Stat, tyrannis.
Enfoldig, ligefrem, simplex; nudus; incallidus; probus; bonus. — lettroende, credulus. — taabelig, rudis; stultus; imperitus; stolidus.
Enfoldigen, simpliciter; incallide. — taabeligen, imperite; stulte.
Enfoldighed, simplicitas; probitas. — i E. simpliciter. — Taabelighed, Dumhed, stultitia; inscitia; stupor. — af E. stulte.
Eng, Engbund, pratum, pratulum. — som hører til E. pratensis.
Engagement, Forbindelse, fides obligata. — Tieneste, opera locata; munus; provincia.
Engagerer mig, forbinder mig, fidem do; obligor. — gaaer i Tieneste, operam loco alicui. — at spise hos En, ad coenam promittere.
Engang, 1) een eneste Gang, semel. — meer end eengang, sæpius; plus vice simplici. — engang er ingen Gang, semel sic abierit. — paa engang, a) simul; una; junctim. b) subito; repente; inopinato. — en og anden Gang, aliquoties; bis terve. — engang efter den anden, identidem; subinde. — engang saa, en anden Gang saa, nunc sic, nunc aliter; alius aliter. 2) engang, i forrige Tider eller i tilkommende Tid, olim; aliquando, quando (efter ne og si), quandocunque; quondam. — endelig engang, tandem aliquando. — ikke engang, ne quidem. — han er nu engang saa, atqui sic est. — hør engang! audi quæso! — kom engang! accede obsecro!
Engel, angelus; genius; dæmon. — om et Menneske, divinus; perfectissimus. — smuk, forstandig ꝛc. som en E. summa pulchritudine, sapientia &c.; ultra hominem formosus (a), sapiens. — min Engel! anima mea! vita, lux mea! — en lille E. pupulus (a).
Engelsøde, (Urt) polypodium; filicula.
Engels ell. Engle-, *adj.* incomparabilis; egregius; divinus.
Engelland, Anglia; Britannia.
Engelsk, fra Engelland, Anglicus; Britannicus. — *adv.* Anglice.
Enhed, Forening i eet, unitas. — Enkelthed, unio; monas; unum.
Enhiørning, monoceros; unicornis.
Enhver, unusquisque; nemo non; nullus non; omnis; quilibet; quivis, quisquis, quisque; singuli.
Enig, eenssindet, unanimis, unanimus; concors. — være e. consentire. — vi ere blevne enige, convenit inter nos. — deri er jeg enig med dig, hoc mihi tecum convenit. — alle ere enige, inter omnes convenit.

Enighed, Samdrægtighed, concordia; consensus, consensio; unitas.
Enke, vidua. — blive E. viduari. — giøre E. viduare.
Enkedronning, regina vidua.
Enkelt, ikke sammensat, simplex, simplus — særdeles, particularis; specialis (hos Philosopherne). — eneste, singulus, og eftere *plur.* singuli; unus. — som hører dertil, singularis; specialis.
Enkeltallet, numerus singularis. — i E. singulariter.
Enkemand, viduus.
Enkestand, viduitas, viduatus (*Tertull.*)
Enkesæde, viduæ sedes, recessus.
Enlig, 1) eensom, solus, solitarius; segrex; seclusus; secretus. — om et Sted, desolatus; incelebris. 2) ugift, solus; cælebs; viduus.
Enlighed, forladt Tilstand, solitudo. — at man er ugift, viduitas; cælibatus. — enligt Sted, secessus; secretum. — Roelighed, otium.
Enrollerer, militem scribo; delectum habeo.
Enrum, secretum; seductus; secessus. — i E. — secreto; clam; occulte.
Ensfindet, see enig.
Ensom, Ensomhed, see enlig, Enlighed.
Enøiet, luscus; monoculus, unoculus, unioculus. — af Fødsel, cocles.
Enstammig, unistirpis.
Enstemmig, 1) i Musiken, unisonus; una omnium voce; nulla varietate. — e. Sang, cantus simplex; vox una. 2) consentiens; congruus.
Enstemmigen, consensu.
Enstydig, synonymus.
Enstydighed, Ordenes, synonymia
Enten, 1) seu; sive; aut; vel. 2) om, utrum. See eller.
Enthusiasmus, see Indskydelse.
Entian (Urt) gentiana.
Entrehage, Entekrog, at trække fiendtlige Skibe til sig med, corvus; ferrea manus; harpago.
Entre, corvos (harpagones) injicere navi; manibus ferreis devincire navem hostilem.
Entrepreneur, som paatager sig at giøre, levere ꝛc. noget, conductor; redemtor; manceps.
Envoye, see Gesandt.
Epidemie, lues; pestis, pestilentia.
Epidemisk, pestiferus; frequens; multorum. — være e. multos corripere.
Epilepsie, faldende Syge, morbus comitialis; epileptia.
Epileptisk, comitialiter.
Epilog, Slutningstale, epilogus; peroratio.
Episode, episodium; excursus. — i en Comoedie, exodium.
Epoche, initium; epocha. — han, det giør E. ab illo, illa re novus ordo rei (rerum) nascitur.
Epopee, epos, carmen epicum.
Equipage, et Skibs, armamenta navis. — Reise E. apparatus itineris. — Vogne, vehicula; plaustra. — Betientere, famulitium; impedimenta. — Klæder, vestis; cultus; res vestiaria.
Equipere, et Skib, armare, aptare (navem). — Soldater, ornare. — e. En, instruere necessariis; vestire; ornare. — e. sig, parare, emere necessaria; vestiri; ornari; til en Reise, aptari viæ; parari itineri; instruere profectionem.
Er, sum. — er et Sted, ago; versor; vivo. — er tilstede, er ved, adsum, intersum. — er forhaanden, subsum. — er i, besaaer i, insum. — det er som om jeg saae, videor mihi videre. — det var som om alt skulde gaae til Grunde, omnia ruere visa sunt. — han er efter Brød, Viin ꝛc. panem, vinum petiturus exiit.
Eragtning, responsum; sententia; decretum. — give en E. respondere; pronuntiare; decernere. — efter min E. ut mihi videtur; quantum intelligo; meo judicio.

Erbarmelig, miser, miserandus, miserabilis; tristis; acerbus.— *adv.* misere, miserabiliter.
Eremit, homo solitarius; eremita (*eccles.*).
Erfaren, kyndig, peritus, experiens, expertus. — meget e. multi usus. — dreven, forsøgt, veterator.
Erfarenhed, usus; peritia; scientia; intelligentia. — med E. perite.
Erfarer, faaer at vide, disco; cognosco; comperio; rescisco; invenio. — e. i Gierningen selv, experior; usu disco.
Erfaring, det at man idelig giør eller har giort Forsøg, usus; experientia. — E. i Verden, usus rerum.— af E. usu, experientia duce; expertus. — bedrøvelig E. triste exemplum.
Erfarings-Sætning, usu observatum; observatio; usu probatum.
Erholdelig, let at erholde, impetrabilis.
Erholdelse, erholder, see Erlangelse, erlanger.
Erhvervelse, concilatio. — gives ellers bedst med *verba.*
Erhverver, forskaffer, pario, reperio; paro, comparo; concilio. — fortiener (til Livets Ophold) quæro.
Erindrer, paaminder, moneo, admoneo, commoneo, commonefacio. — e. En om det han har forglemt, in memoriam revoco; suggero. — e. En om sit Løfte, sin Gield, promissa, debitum repetere, flagitare. — man behøver ikke at erindre ham, non eget monitore.
Erindrer mig, husker, memini; reminiscor; recordor; teneo memoria, it. *simpl.* teneo. — saa ofte jeg erindrer mig den Dag, quoties ejus diei in mentem venit.
Erindring, Hukommelse, memoria; recordatio. — bringer i Erindring, memoro, commemoro; in memoriam revoco. — Paamindelse, Tilskyndelse, monitio, monitus, admonitio, commonitio. — uden min E. me non monente. — Talen om, mentio; commemoratio.
Erindringstegn, monumentum; memoria. — til et E. quod monumento esset; memoriæ causa.
Erkebiskop, archiepiscopus.
Erkebispedom, archiepiscopatus.
Erke-Engel, archangelus; primi ordinis angelus.
Erkehertug, archidux.
Erkehertugdom, archiducatus.
Erkehykler, egregius (pessimus) simulator.
Erkehore, prostibulum.
Erkekietter, heresiarcha; hereticorum primus.
Erkeløgner, mendacissimus.
Erkenar, stultissimus.
Erkeskielm, pessimus; sceleratissimus.
Erketyv, furum maximus; trifur.
Erkiendelse, cognitio; scientia; notitia. — Synds E. pravitatis (culpæ) sensus, conscientia. — bringe En til S. E. excitare alicui sensum &c. — komme til E. resipiscere.
Erkiender, kiendes ved, agnosco, cognosco. — e. En for Konge, cognoscere, profiteri, dicere, venerari, accipere aliquem regem; som Gesandt, admittere, agnoscere, accipere. — som en Velgierning, accipere, interpretari beneficium.
Erkiendtlig, taknemmelig, gratus; memor beneficii.
Erkiendtlighed, gratia; animus gratus; beneficii memoria. — i Gierningen, gratia; remuneratio. — til E. gratiæ testandæ, reddendæ. — vise E., et erkiendtligt Sind, gratiam habere; i Gierningen, gratiam reddere, referre.
Erklærer, giver tydeligen tilkiende, declaro; nuncupo; pronuntio; profiteor; ostendo; testor, testificor. — erklære En for Konge &c. appello, creo, constituo.—erklære sig, aperire mentem suam; sententiam prodere (de re). — at man vil giøre noget,

neger, ostendere, profiteri, polliceri. — e sig fordelagtig om En, ornare aliquem verbis; honorifice de illo dicere. — e. sig for En, profiteri se ei amicum; tueri, defendere; = mod En, ei adversari, repugnare.
Erklæring, 1) Tilkiendegivelse, declaratio; nuncupatio. See Forsikkring. 2) Svar, responsum. — give juridiske Erklæringer, responsitare; respondere de jure it. jus.
Erkyndiger mig, percontor; exploro; quæro, exquiro; sciscitor. — om Ens Befindende, ut valeat, quid agat. See fritter, udforsker.
Erlangelse, Erholdelse, adeptio; impetratio; perpetratio; acquisitio (*Tertull.*). Ellers bedre med *verb.*
Erlanger, 1) erholder, fero, aufero; adipiscor; assequor, consequor. — ved Bønner, impetro, perpetro; teneo; obtineo. — ved indstændige Bønner, ved Paatrængenhed, vinco; expugno; extundo; exprimo; extorqueo. 2) forskaffer, paro; pario; quæro; acquiro; invenio. See faaer, naaer
Erlæggelse, Betaling, solutio.
Erlægger, betaler, solvo,
Ernærer, see føder, opholder. — ernære sig, vitam tolerare; victum parare sibi, sustentare (re, arte, opificio &c.). See nærer.
Ernærer, en, altor, = trix; nutritor, nutrix; sustentator, = trix.
Erobrer, indtager, capio, occupo. — med Storm, expugno.
Erobrer, en, expugnator; victor. — en stor E. bello potens; bellator.
Erobret, captivus.
Erobring, expugnatio; occupatio; captivitas (*Tac.*)
Erstatter, reddo; restituo; reparo; resarcio.
Erstatning, restitutio.
Erts, Metal, æs; metallum. — som er af E. æreus, æneus. — I Sammensætninger bruges det i nogle Ord for Erke=, eller islæng med dette, som Ertsetyv, Ertsløgner 2c.; see Erke —.
Ertsgrube, ærifodina, æraria.
Ertsklump, udioen, rudus, *æris*.
Es, et (i en Vægtskaal), scrupulum; sexagesima quarta. — (i Kort) monas; nota singularis; unum.
Escadre, classis.
Escadron, turma.
Escorte, præsidium; comitatus.
Escorterer, comitor; deduco. — lader e. cum præsidio deduco.
Esel, see Æsel.
Espalier, Rækværk at binde Viinranker eller Stængelværter i Haver op ved, cantherius, cantheriolus; jugum. — binder op til Rækker, jugo. — Opbinden til Rækker, jugatio.
Espe, Espetræe, populus (nigra). — Sted, hvor Espe voxer, populetum.
Espeløv, frons populea. — skiælve som et E. penitus contremiscere; toto corpore quati.
Esse, i en Smidie, caminus; ustrina.
Essens, liquor tenuissimus, nobilissimus; flos succi; liquor odoratus.
Et, see eet.
Etage, Stokværk, tabulatum; contignatio. — Loft, coenaculum. — som boer der, coenacularius. — Etageviis, tabulatim.
Etatsraad, a consiliis status.
Ethvert, see enhver.
Etser, see ætser.
Etsteds, usquam; alicubi. — e. hen, aliquo, aliquorsum.
Etymologie, notatio; origo nominum; originatio.
Evangeliebog, libellus sectionum dominicalium.
Evangelist, historiæ Christi scriptor; Evangelista (*eccles.*)
Evangelisk, 1) doctrinæ Christi conveniens. 2) protestantisk, evangelicæ formulæ deditus.
Evangelium, evangelium; acta, historia, vita, doctrina, præcepta Christi. — Søndags=E. pericope dominicalis.

Even=

**Eventyr**, 1) casus mirificus; casus. — gaae ud paa E. casus sequi. 2) fabula; commentum. — blive et E. in fabulam abire.

**Eventyrlig**, mirificus; prodigiosus; portentosus.

**Evig**, længe vedvarende, æternus; perpetuus; infinitus. — stedsevarende, sempiternus; intemporalis (*Prudent.*). — lige evig med, coæternus (*Tertull.*). — gior evig, foreviger, æterno.

**Evigen**, altid, æterno, æternum, sempiternum; perpetuo. vare e. fine carere.

**Evighed**, lang Vedvarenhed, æternitas, sempiternitas (*Apul.*). — aldrig i E. nunquam gentium; nullo modo.

**Evindelig**, see evig.

**Evne**, Magt, Formue, opis (*genit.*); facultas; vis; it. *absol.* opes (*pl.*); facultates; bona. — han var ingen E. opibus destitutus est; in re tenui est. — han har Evne dertil, opibus ad eam rem valet. — efter Evne, pro viribus; enixe. — over Evne, ultra vires.

**Evre**, stipula. — Evret er opgivet, campus permissus est pecori; og *transl.* in summa licentia vivitur; libere grassantur.

**Evret Smør**, butyrum stipulare.

**Examen**, examen, examinatio; tentamen; periculum; spectatio. — holde E. instituere, habere examen; = med En, explorare aliquem; = over noget, quærere de re ex aliquo; = skarp E. diligenter explorare aliquem. — med Børn i Kirken, catechesis.

**Examinerer**, En, exploro, specto, tento aliquem; experior vires, profectus alicujus. — lade sig e. venire ad examen; offerre se examini; spectandum, explorandum sese dare, sistere. — e. offentlig, examen instituere, habere.

**Examinator**, en, examinator; qui profectus alicujus publice explorat.

**Exception**, see Undtagelse. — i Proces, exceptio; recusatio; præscriptio. — giøre E. see excipere.

**Excerperer**, giør Udtog, excerpo.

**Excerpt**, Udtog — excerptio.

**Excerptbog**, commentarii *plur.*; conjectanea *plur. n.*

**Exces**, grov Gierning, facinus; improbe, audacter, insolenter factum; delictum. — Excesser, turbæ. — begaae mange E. multa turbare; multa insolenter facere.

**Exciperer**, i Rettergang, excipio; recuso; excludo; præscribo; præscriptive occurro.

**Excessiv**, nimius; effusus; immodicus; intolerandus.

**Exclamation**, vox; exclamatio. — med mange E. subinde (sæpius) exclamans.

**Excommunicerer**, sacrorum usu interdico alicui.

**Execution**, offentlig, supplicium publicum. - for Skatter, Gield, exactio. — under Straf af E. poenâ exactionis proposità.

**Executor**, af et Testament, defensor voluntatis defuncti; testamenti servandi administer, exactor.

**Exempel**, exemplum; specimen; documentum; auctor, auctoritas. — for Exempel, verbi causa; verbi gratia; puta; hoc utar; ut puta; ut; tanquam; veluti; finge. — tage E. af En, ex aliquo exemplum capere; illum intueri; = for at efterligne, aliquem imitari. — give et E. proponere, ponere; = til Forklaring, rem exemplo illustrare. — foregaae med E. exemplo ell. exemplum præire. — give et godt, slet E. bono, malo exemplo agere, facere aliquid, vivere. — statuere E. animadvertere; = paa En, exemplum edere in aliquem; gravi exemplo punire aliquem. — anføre E. uti exemplo.

**Exemplar**, af en Bog, exemplar.

**Exemplarisk**, recti, salubris exempli. — e. Liv, sancta vitæ ratio.

**Exequerer**, perficio; exsequor. — en Befaling, imperata facere. — en Dom, facere quod decretum est.

est. — gior Execution hos En, see Execution.
Exequerer, en, exactor.
Exercerer, exerceo. — e. Soldater, agito; armorum usu subigo, fingo. *neutr.* exerceor, decurro in armis.
Exercerен, Excercering, usus armorum; agitatio; decursus; meditationes pugnæ, militares.
Exerceerplads, campus, ubi decurrunt milites; gymnasium militare; ludus militaris.
Exercicie, see Exerceren.
Exerceermester, campidoctor; magister decursionum.
Exercitium, i Skolerne, pensum; meditatio; specimen.
Existere, esse; exstare; in rerum natura esse, inveniri.
Existents, præsentia. — bevise en Tings E. probare rem esse. — nægte, tollere rem. — nægte Guds E. negare deum esse.
Expederer, dimitto; expedio. — e. En, absolvere. — e. Breve, dare. — e. sig gesvindt, breviter defungi. — e. en Ordre, decretum perscribere, transmittere.
Expedit, promtus; expediti consilii.
Expedition, Tog, expeditio. — Udfærdigelse, bør gives med *verba*; see udfærdiger.
Experiment, periculum. — giøre E. periculum facere; experimentum capere; experiri.
Expres, udtrykkelig, disertus; planus; apertus. — *adv.* diserte; plane; nominatim.
Expresser, en, certus homo; proprius nuntius; ad hoc missus.
Expression, see Udtryk.
Expressiv, aptus; accommodatus. — *adv.* signanter; proprie.
Exsequerer, see exequerer.
Exspectant, successor designatus.
Exspectants, 1) jus, spes, conditio succedendi. — give E. designare in futurum. — faae E. designari. — have E. successurum esse alicui. 2) literæ, quibus successio datur (data est).
Extemporal, som arbeides i Hast, subitus; schedicus; extemporalis. See Time.
Extemporalværk, schedium.
Exteriør, udvortes Væsen, facies. — af et godt E. honesta & liberali facie.
Extra, quod ad ordinarium, legitimum accedit. — gaae e. evagari; alias amare.
Extraudgift, sumtus incertus; incerta sumtuum.
Extract, Udtog, summa, summarium; conspectus (rei). — af et Skrift, epitome. — af Urter, dilutum, decoctum.
Extraction: af E. honestus; honesto loco natus; honoratior. — af ingen E. obscurus; ignobilis; tenuis; humili loco natus.
Extrapost, cursus extraordinarius.
Extraordinair, 1) extraordinarius; see overordentlig. 2) optimus.
Extraskat, tributum extraordinarium.
Ey, eyer, Eyendom &c., see ei.

# F.

Faa, paucus, pauci *plur.*; rarus, *plur.* rari; exiguus; infrequens. — nogle faa, pauculi. — meget faa, perpauci; perpauculi. — hvor faa? quotus quisque? quotuscunque? bliver faa, raresco.
Faaer, erlanger, apiscor, adipiscor, indipiscor; capio, accipio, recipio; potior. — som en Sygdom, concipio. — nyder ret, percipio. — faaer tilbage igien, recipio, recupero. — faaer fat paa af en Hændelse, nancíscor; — mere ved Flid, acquiro. — faaer med mig, deporto, reporto; fero, aufero, refero. — faaer ved Forsynet, sortior. — faaer ved Møie, expugno; extundo. faaer Straf, Belønning, oppeto.
Faahed, liden Tal, paucitas; raritas; exiguitas; infrequentia.
Faar, 1) et, ovis, *dim.* ovicula; oviarium pecus; ogsaa *absol.* pecus; bidens. — som hører til F. ovillus. 2) et godt Stakkel, ovis; homo haud (minime) malus.

Faare-

Faarehyrde, opilio, upilio.
Faarekylling, gryllus.
Faarestie, caula; ovile.
Fabel, 1) mythus; fabula. — Æsopisk, apologus. — Fablernes Lære og Forklaring, mythologia. 2) Digt, commentum; figmentum.
Fabelagtig, fabulosus; fictus, fictitius; *adv.* fabulose. — det klinger f. fabulam sapit.
Fabelagtighed, fabulositas.
Fabelskriver, mythicus, mythologus; fabulator.
Fabrik, officina. — til at væve Tøi i, textrina. — Lærredsfabrik, lintearia. — Uldfabrik, pannificium. — Metalfabrik, fabrica.
Fabrikant, artifex; opifex; textor.
Fabrikerer, conficio. — Tøi, texo.
Fabrikør, see Fabrikant.
Facade, frons.
Facit, summa. — giøre F. subducere, colligere, efficere, conficere. — Facit er 500, efficiuntur 500. — giøre sit F. paa noget, aliqua re niti, confidere; rem certam habere.
Facon, Maade, genus; modus. — Opfindelse, ars; inventum. — nyeste, af nyeste Facon, recens prolatum; nuper inventum, productum. See Complimenter.
Faction, factio; coitio.
Factor, procurator; administer. — være F — hos En, alicujus negotia tractare.
Factotum, summa; caput. — være F. t. omnia posse, omnia tractare.
Faculter, corpus; coetus; ordo; consilium.
Fad, 1) meest til Sobemad, catinus, catinum, *dim.* catillus, catillum; patina, *dim.* patella. — som lægges paa F. patinarius. — stort, fladt F., Stegefad, lanx. — dybt, paropsis. — bredt og fladt, til tør Mad, discus. — Fad at sætte mange Retter paa, ferculum. — Søbefad, scutra, scutula. scutella. 2) Tønde, Saltetønde, orca, *dim.* orcula. — Viinfad, dolium, doliolum; cadus; amphora. See Kar.
Fadder, sponsor; fidejussor; susceptor. — staae F. spondere, fidejubere pro initiando. — bede F. rogare aliquem, ut baptismo testis adsit.
Fadderskab, baptismi testimonium, auctoritas
Fadebuur, vasarium.
Fader (Øl, Viin) diffundo.
Fader, en, pappas, *æ*; parens; pater; genitor *poët.* — som lyver sig Fader til, falsiparens *Catull.* — gaae i Faderens Fodspor, patrissare; patrem reddere. — — det har han efter sin Fader, hoc illi patrium est.
Faderhierte, animus paternus. — vise F. patrem exhibere.
Faderlig, Fædrene-, paternus; patrius; a patre; patris.
Faderligen, kiærligen, patrie; patris animo.
Faderløs, orbus. — Faderløses Tilstand, orbitas.
Fadermord, parricidium.
Fadermorder, parricida.
Fadernavn, patrium nomen.
Fadervor, precatio (oratio) dominica. — kunne noget som sit F. v memoriter tenere.
Fading, paa en Vogn, cavea; sinus; jugamentum.
Fadning, (af Viin, Øl) diffusio.
Fag, et, loculus; pluteus; loculamentum; foruli *plur.* — Ens Fag, opus; ars; negotium; cura; provincia; studium. — ikke mit F. a me alienum; mihi incognitum. — det slaaer ind i hans Fag, ad ejus artem, studium pertinet.
Fage, see hastig.
Fagte, see Geberde.
Fakkel, Blus, fax; tæda; lampas. — Voxf. funalis cereus; funale. — Beegf. picata.
Fal, tilfals, venalis; venum. — have tilfals, vendere; venum (venale) exponere.
Falbala, Udhukning paa Klæder, segmentum. — besat med F. segmentarius.

Falbyder, vendo. — ved offentlig Placat, proscribo. — paa en skammelig Maade, prostituo.

Fald, 1) at noget falder ned, som et Menneske, Dyr, lapsus; casus; prolapsio. — som en Bygnings, ruina. — staaer paa F. labo, labesco. — bringer paa F. labefacio, labefacto. — gaaer F. paa, labefio, labesco. — Jordfald, labes. — en Flods F. cataracta. — Vandets F. lapsus. — en Hofmands, en Kiøbmands F. calamitas. — en Stats F. casus, occasus, calamitas. — et Fruentimmers F. pudicitia amissa; pudicitiæ jactura; flagitium; dedecus. — bringe til F. stuprare; vitiare; pudicitiam eripere. — komme til F. pudicitiæ jacturam facere; flagitium in se admittere. — Fald i Musiken, orbis; exitus, transitus; modulatio; = i Ordene, numerus og *plur.* numeri. — giøre et F. labi, prolabi. — som et Huus, ruere. — have F., som Vandet, deferri; incitari. 2) Tilfælde, Begivenhed, casus; res; eventum. — sætte et F. fingere. — jeg sætter det F. finge; sumamus; putemus. — i al F. in omnem eventum; utcunque ceciderit. — i Fald at, si; si forte; = at ikke, si non; nisi. — det er just Faldet, id quæritur; illud ipsum est; ea causa est; ea res est. — det er ikke Faldet, non id agitur; non in eo res vertitur. — befinde sig i samme F. in simili causa esse. — dersom jeg befandt mig i det F. si iste sim; si isto loco sim; si id mihi accidisset.

Faldbroe, pons versatilis.

Faldebat, frontale; capitis munimentum puerile.

Falden, affalden, som Løvet ꝛc., caducus. — et faldet Fruentimmer, stuprata; vitiata.

Faldende Syge, morbus comitialis; morbus sacer. — som er beladt dermed, caducus, caducarius, cadivus.

Falder, 1) cado. — f. tæt paa hinanden, som Tagdryb, casito. — f. hen til, ned for, accido. — f. sammen, omkuld, concido. — f. af, ned, decido. — som falder af, deciduus. — f. ind i, ned paa, incido. — f. for over og ned, procido. — f. tilbage, recido. — f. ned, segner ned, succido. 2) labor. — hvor man let kan falde, labilis. — falder til, hos, allabor. — f. omkuld, collabor, illabor. — f. ned, delabor. — f. bort, hen, dilabor. — som let falder bort, dilabidus. — f. ind i, illabor. — f. ind imellem, interlabor. — f. frem for, prælabor. — f. forbi, gaaer forbi, præterlabor. — f. tilbage igien, relabor. — f. for, ned, prolabor. — f. hen, gaaer tilgrunde, sublabor. — lader falde f. E. Resten, Modet, submitto. — f. ned, decumbo, incumbo, occumbo, procumbo, recumbo, succumbo. — som Bladene af Træer, fluo, defluo. — f. ud, gier Udfald (som af en Fæstning) excurro. — f. an, gier Anfald paa, incurro. — f. ind, rinder i Tankerne, recurso, succurro. — f. ind med Magt, ingruo; irrumpo; irruo. — f. ned, styrter ned, ruo, corruo. — f. fra, bliver afspændig, descisco. — lader falde, som Ord, Taler, jacio, jacto, jactito. — falder hen, fortæres, tabeo, tabesco, contabesco. — f. ud, faaer den eller den Ende, evenio. — f. ind imellem, intervenio. — falder i Unaade, excido gratia, favore. — falder i Øinene, conspicior; adverto. — hvad som falder i Øinene, quæ prodeunt in faciem; conspicua. — falde i Hænderne, in manus venire, incidere. — det Sted, det Vers faldt mig i Hænderne, incidi in locum, in versum. — falde, som Regn, Snee, effundi. — formindskes, som Vandet, considere; decrescere; minui; = som Qvægsølvet i Veirglas, descendere; subsidere, desidere. — falde, som Heste, Keer, i det eller det Land, nasci; provenire; gigni; f. E.: i Engelland falde skiønne Heste, generosos equos Anglia fert. —

falde i Trækning, cadere. — falde paa en Tanke, Beslutning, venire in cogitationem, sententiam; consilium capere. — jeg faldt derpaa, in mentem venit; suspicatus sum. — falde paa noget, ville have det, animum ad aliquid adjicere; appetere, concupiscere rem. — falde fra eet paa det andet, aliud ex alio agitare, velle, appetere; i Talen, vagari; nullo ordine dicere; sermonem ex uno in aliud deflectere. — falde paa Brystet, incidere, occupare pectus, fauces. — falde paa Hovedet, in caput præcipitem deferri, effundi. — det falder let, vanskeligt, facile, difficile est. — som det falder sig, prout fuerit, fors tulerit. — falde, som Rente, Gage, deberi in eum diem. — Skylden, Mistanken vil falde paa mig, in me hærebit, residebit culpa, suspicio. — lade noget falde uforvarende, amittere; med Flid, abjicere. — lade noget falde af en Fordring, remittere. — Modet falder, minuitur, concidit animus; franguntur animi. — falde i Sandserne, incurrere in sensus; sentiri; sensus afficere, movere, &c. &c.

Faldport, som man kan lade ned for Fienden, cataracta.

Faldsmaal, contumacia; quod quis non stiterit vadimonium. — domme i Faldsmaals Boder, in contumaciæ poenam damnare.

Faldstrik, laqueus. — lægge F. tendere, intendere.

Falk, falco, falcunculus; accipiter.

Falkoneer, accipitrarius.

Falkeøine, oculi lyncei, acres.

Fallit, cessio (bonorum). — gaae F., giøre Opbud, cedere bonis; cedere foro.

Falmen, Farvens Forandring, decoloratio.

Falmer, taber den naturlige Farve, decoloror; marceo, marcesco, emarcesco

Falmet, bleeg, decolor.

False, stria. — med F. striatus.

Falser, Ryggen paa Bøger, striis incido, distingvo, vario.

Falsk, usand, falsus. opdigtet, commentus, commentitius; fictus; mentitus, ementitus. — som har to Tunger i een Mund, bilingvis; falsus; perfidus, perfidiosus. — forstilt, personatus; simulatus, assimulatus; fucatus, fucosus; adumbratus. — forfalsket, adulter, adulterinus. — ei den rette; sat i Stedet for, spurius; suppositititius. — usikker, som et Sted, insidiosus; suspectus. — bedragelig, falsus; dolosus; fraudulentus; subdolus; fallax. — som har ingen Grund, vanus.

Falskeligen, paa Skrømt, simulate; falso, false, fallaciter; perfide, perfidiose; ficte.

Falskhed, falsitas, fallacia; perfidia; fraus; fucus; simulatio. — uden F. simplex, *adv.* simpliciter; sincere.

Falskner, som skriver en falsk Haand, falsarius; literarum corruptor.

Familie, 1) Huus (Tyende og Børn) familia; domus, domestici. — som hører til F. familiaris; domesticus. 2) Slægt, familia; genus; gens. — som hører til samme F. gentilis, gentilitius. — af høi F. generosus.

Familiefeil, vitium hereditarium.

Familiar, familiaris; intimus; *adv.* familiariter; simpliciter; liberius.

Famler, 1) tango; contrecto; palpo. 2) offendo in sermone; hæsito.

Fanden, malus genius; furiæ. — F. er løs, insanæ sunt turbæ. — F. i Vold! in malam crucem!

Fane, Standart, signum; vexillum. — sværge til Fanen, sacramento dicere. — en Fane Folk, vexillum, vexillarii, vexillatio.

Fanefører, Fændrik, signifer; vexillarius.

Fange, fangen, captus, capta. — Arrestant, custodia. — Krigsfange, captivus. — f for Gields Skyld, nexus. — være F. custodiri; custodia teneri.

Fan-

Fangefoged, ergastularius.
Fangehuus, Stokhuus, robur; see Fængsel.
Fangenskab, en Fanges Tilstand, captivitas; ogsaa *pl.*
Fanger, tager til Fange (Dyr saa vel som Mennesker) capio, capto. — f. Fugle, aucupor. — besnærer, illaqueo; irretio; inesco.
Fanger an, see begynder.
Fangergarn, see Fængsel.
Fangst, som Fiske-, Fuglefangst, captus, captura — Fordeel, som man gaaer paa Jagt efter, aucupium; captura.
Fantaserer, somnio; deliro. — i Musiken, ex tempore canere; extemporales modos ciere.
Fantaseren, delirium; mens emota.
Fantasie, vana imago; somnium; vana species.
Fantast, fantastisk, stultus; delirus; ineptus; nugator; insulsus.
Fantasterie, deliramentum; somnium; nugæ.
Farbroder, patruus.
Farce, fabula Atellana; ludus Oscus.
Fare, Vove, discrimen; dimicatio; periculum; labor. — er i F. periclitor. — som er i F. infestus. — komme i F. adire periculum. — uden F. impune.
Farer: lader fare, dimitto, omitto. — lad det fare! mitte! neglige! ne cura!
Farer ilde, see aborterer.
Farer forbi, prætervehor; transveho; transvolo.
Farer omkring, hoverer, volito.
Farer paa, antaster, invehor (in aliquem).
Farer over, skiber over, transporto; transjicio og trajicio.
Farer frem, fuser frem, ruo, proruo; provolo.
Farer ud, skynder mig, evolo; proripio me.
Farer igiennem, pervolo.
Farer til Skibs, navigo; curro, feror (navi); it. navigando quæstum quæro.
Fare til Himmels, sublimem abire; in coelum evehi.
Fare En over, aspere, ferociter respondere.
Fare vel, ilde, bene, male agere.
Farfader, avus; avus paternus; progenitor.
Farlig, periculosus; anceps; dubius; difficilis. — usikker, falsk, som et Sted, lubricus; insidiosus. — skadelig, capitalis. f. Tider, tempora iniqua, difficillima. — f. Steder i Søen, brevia. — f. Syn, terribilis species. — det seer farligt ud, periculum ingens ostenditur.
Farligen, periculose. — stille sig f. an, trepidare; timorem præ se ferre.
Farlighed, Usikkerhed, lubricum. — Tidernes, difficultas; see Fare.
Farmoder, avia.
Fart, impetus. — hastig F. fuga. — Skibsf. cursus. — med F. impete, impetuose; cursim.
Fartøi, navis, navigium. — lidet, scapha; lembunculus; navicula.
Farvand, aqua navigabilis, pervia.
Farve, naturlig og paasat, color. — paasat, venenum; medicamen, medicamentum. — F. at male med, Malerf. pigmentum. — Jordsort, pulligo. — Anstrøg, tinctus, tinctura. — som har et Anstrøg af, tinctus, f. E. af Studeringer, literis tinctus. — Skin, color; species. med F., med et Skin, colorate. som har een eneste F. unicolor; to F. bicolor; mange, multicolor. — af samme F. concolor. — som har skudt sin F. decolor. — tager Farven af, decoloro. — holde F. servare colorem. — miste F. amittere colorem; som et Malerie, extingvi; som et Menneske, pallescere, expallescere.
Farveblandet, coloreus, discolor, versicolor.
Farvekiedel, ahenum infectorium; baphium.
Farven, Farvning, infectus; tinctura.

Farver, ſætte Farve paa, coloro; medico; inficio; fuco, infuco; inquino; tingo; veneno; induco colorem (aliquid colore); illino, induo (colore). — f. med Blod, cruento; cruore inficio. See maler.

Farver, en, infector; tinctor.— ſom farvede Romernes uldne Klæder op med et Slags Kride, fullo. — ſom hører til en ſaadan, fullonius, fullonicus.

Farverie, infectorium; officina infectoria. — en Hvidfarvers, fullonica.

Farverøde, erythrodanum; rubia.

Farvet, beſprengt, intertinctus; coloratus.

Farvning, ſee Farven.

Farvel, vale, valebis. — ſige En F. valedicere alicui; jubere aliquem valere.

Faſan, phaſiana; Colchica (phaſiana) avis.

Faſangaard, Faſanhauge, phaſianaria; ornithon phaſianus.

Faſanvogter, phaſianarum curator; phaſianarius.

Fasbinder, vietor.

Faſtiner, crates, *ium*, *plur*.

Faſt, af Kiød, muſculoſus. — ſtærk, ſtiv, firmus; nervoſus; tenax. — digt, maſſiv, ſolidus; durus. — meget f. edurus; denſus. — vis, beſtandig, ſtabilis; ratus; - i ſin Mening, Beſlutning, conſtans; firmus; immotus; - meer end man bør være, pertinax. — ſom en Fæſtning, munitus, — giør faſt, haard, denſo; ſolido; obfirmo. — bliver faſt, ſolideſco; - i noget, duro, perſto, perſiſto (in aliqua re); urgeo (aliquid). — giør faſt, befæſter, deſtino; - ſom en Bye, munio. — giør faſt og ſtadig, ſtabilio. — det ſtaaer faſt, ſtat; ratum eſt. — det er faſt, viſt, conſtat. — i den faſte Mening, certus; quia certum habebam (bas, bat). — faſt i en Konſt, Videnſkab, verſatus; probe ſubactus. — faſt Land, continens. — ſætter faſt, i Fængſel, arcte cuſtodio; cuſtodiæ trado.

Faſt, *adv.*, haardeligen, mordicus — tæt, firme, firmiter. — beſtandigen, ſtivt, obſtinate; perſeveranter; ſtabiliter; firme, firmiter; tenaciter, pertinaciter. — See næſten.

Faſte, Afhold fra Mad, inedia; jejunium og *plur.* jejunia.

Faſtedage, eſuriales feriæ; jejunium og *plur.* jejunia; jejunatio (*ecclef.*).

Faſtende, hungrig, incoenis, incoenatus; impranſus; eſuritor; jejunus. — om Dyr, impaſtus. — ſom med Flid ikke har ſpiiſt, abſtemius.

Faſtenhed, jejunitas.

Faſter, af Andagt, jejuno (*ecclef.*). — lade En faſte, a) cibum ſubtrahere; b) jejunium imperare.

Faſthed, ved Sammengroen, coalitus. — Faſtbindelſe, ſolidatio. — Stærkhed, Stivhed, nervoſitas; robur. — Digthed, ſoliditas. — Beſtandighed, perſeverantia; ſtabilitas, ſtabilimen; tenacitas, pertinacia, obſtinatio. — Beſtyrkelſe, confirmatio, firmitas, firmitudo.

Faſtſat, ſtadig, ſtatus; ſee faſtſætter.

Faſtſætter, beſtemmer, pono; ſtatuo, conſtituo, præſtituo; ſtabilio; decerno; deſtino; dico.

Faſtſættelſe, Beſtemmelſe, conſtitutio. — bedre med *verba*.

Fat, bruges meeſt med andre Ord, ſom: tage, faae fat paa, prehendere, prenſare; aſſequi, conſequi. — har du fat? teneſne? — hvorledes er det fat (med dig)? quo loco ſunt res (tuæ)? — det er ilde fat, afflictæ ſunt res.

Fatal, ulykkelig, exitioſus; pernicioſus. — fortrædelig, moleſtus. — forhadt, inviſus; ingratus.

Fatalitet, incommodum; res moleſta, acerba, triſtis. — Fataliteter, mala, labores.

Fatning, Fatteevne, comprehenſio; intellectus, intelligentia. — Sindets Fatning, ſtatus animi, firmitas, robur, conſtantia. — komme ud

af F. de statu mentis dejici; perturbari; cedere (succumbere) iræ, dolori &c.; = om en Taler, deficere; hæsitare; trepidare; cogitatis excidere.

Fattelig, begribelig, planus; perspicuus; apertus; expeditus. — for enhver, popularis; simplex. *adv.* plane; perspicue; aperte; simpliciter; populariter.

Fattelighed, perspicuitas; simplicitas; popularitas.

Fatter, 1) tager fat paa, prehendo, apprehendo, prenso, deprehendo, reprehendo; arripio, corripio. — f. Ild, concipere ignem, flammam; ignes trahere. 2) rummer, capio; complector; contineo. 3) giver Sted hos sig (som en og anden Affect) capio, accipio, concipio, suscipio. — f. Mod, animum capere; confirmari. — f. Godhed for En, imbui, impleri amore, benevolentia, in aliquem. 4) begriber, lærer, comprehendo; arripio; apprehendo. — have fattet noget, perceptum habere aliquid. — f. i Hukommelsen, memoria complecti, comprehendere. 5) fatte sig, colligere se; recipere se (animum); = i en Bedrøvelse, dolori temperare. 6) fatte noget i Korthed, breviter colligere; paucis comprehendere.

Fattes, mangler, caveo; egeo; indigeo; deficio og deficior; absum, desum. — altid fattes noget, a) nunquam satis recte valere; uti valetudine minus firma; b) semper quiritare; nunquam contentum esse.

Fattig, 1) trængende, inops; egens, indigens, indigus, egenus; tenuis; modicus. — er f., lider Nød, egeo, indigeo. 2) som har kun lidet, det fornødne, pauper; = meget f. perpauper. — gier f. privo; spolio; nudo; paupero. — fattig Stakkel, pauperculus.

Fattigblok, see Blok.

Fattigcasse, ærarium pauperibus alendis.

Fattighuus, hospitium pauperum; receptaculum egentium.

Fattigesforstander, pauperum curator; quæstor ærarii pauperum.

Fattigesvæsen, cura pauperum publica; institutum pauperibus alendis, sustentandis.

Fattigdom, 1) Mangel, inopia; penuria; egestas; indigentia; inanitas. 2) paupertas, pauperies; tenuitas.

Fattigt, fattigen, tenuiter.

Faut, see Feil.

Faver, see smuk, artig.

Favn, 1) orgyia; tres ulnæ; tres cubiti. — en Favn Brænde, lignorum orgyia. 2) amplexus, complexus. — tage i Favn, see favner.

Favner, tager i Favn, amplector, complector, complexor; do complexus; eo in amplexum alicujus.

Favnesætter, spectator mensuræ lignariæ.

Favnetag, see Favn 2.

Favorit, af En, carus, gratus alicui; gratiosus apud aliquem. — være Ens F. florere gratia alicujus. — Lykkens F. fortunæ filius.

Fazon, see Maade, Viis.

Feber, Koldesyge, febris frigida; frigus; ogsaa *absol.* febris; it. *plur.* febres, *ium*; quercera, quercerum, it. febris quercera. — liden F. febricula. — som har F. febriculosus. — er syg af F. febricito; februo; tentor, quatior febre. — tredie Dags F. tertiana, og *plur.* tertianæ; fierde Dags, quartana. — intermitterende F. febris intervallata. — hidsig F. febris ardens. — Forraadnelsesf. febris putrida. — Anfald af F. motus febriles; accessio.

Feberagtig, febrilis.

Feberbark, cortex Peruvianus; Quinquina.

Februarii Maaned, Februarius.

Fed, et Fed Garn, fila *plur.*

Fedekalv, vitulus saginatus.

Feder, gier feed, opimo; perpasco, pingvefacio; sagino; crassifico (*Cæl. Aur.*). See mæsker.

Fedes, bliver feed, pingvesco, crassesco. — meget, perglisco.

Fedetarm, omasum.
Fedme, 1) Feedhed, Feedt, pingve, *is*, *n.* pingvedo; pingvitudo, pingvitia, pingvities; adeps; sagina; ungven, ungvedo. — fuld med Feedt, ungvinosus. 2) Fyldighed, Kiødfuldhed, corpus, corpulentia; obesitas; see Huld. 3) Overflødighed, opimitas; fertilitas; uber, *cris*, *n.*, ubertas.
Feed, 1) mæsket, altilis, alibilis; saginatus; opimus; obesus. — bliver f., glisco, perglisco. 2) glat, glindsende af Fedme, nitidus; pingvis. — meget f., præpingvis; noget f. subpingvis. 3) smurt ell. baget med Feedt, adipatus; unctus. 4) tælgagtig, sevosus ell. sebosus. 5) foldig, kiødfuld, corpulentus; crassus; habitior.
Fegterbod, Fegterskole, ludus gladiatorius; palæstra; pulvis; gymnasium. — som hører til F., palæstricus.
Fegtkonst, ars gladiatoria; armorum usus.
Fegtmester, digladiandi magister; armorum tractandorum auctor, artifex; hos Romerne: lanista, xystarcha. — som hører dertil, lanistitius.
Fegten, see Fegtekonst.
Fegter, digladior; depugno; gladio (armis) decerto; ferro rem ago. — for Øvelses Skyld, batuo, *ere.* — med *cæstus*, pugilo og pugilor. — f. med Hænderne, manibus gesticulor. — lærer at f. arma tracto; armis exerceor. See slaaes, strider.
Fegter, en, Sverdfegter, gladiator. — som hører til F. gladiatorius. — med *cæstus*, pugil. — en Kæmper, Bryder, palæstrita; xysticus. — paa Fegteres Viis, palæstrice.
Fegtning, Slag, concursus. See Slag.
Fegterplads, xystus. — som hører dertil, xysticus.
Fegterspil, munus gladiatorium, ogsaa *absol* munus; gladiatura. — som anstiller og lader bekoste F., munerarius, munerator. — som hører til F. gymnicus, gymnasticus.
Fegterskole, see Fegterbod.
Fei, uskikket til Krig, imbellis; ignavus; vecors; instrenuus. See frygtsom.
Feide, bellum; dissidium.
Feiekost, scopæ *plur.*, scopula.
Feier, verro, circumverro, converro; purgo, expurgo; scopo, *are* (*Hieron.*) — feier ud, everro, deverro; *transl.* evacuo, exhaurio arcam, crumenam.
Feihed, ignavia; vecordia. See Frygtagtighed.
Feit, forsagt, vecorditer; instrenue; ignave.
Feil, mendum, menda; vitium; peccatum; lapsus; delictum. — fuld af F. vitiosus; mendosus. — have F. vitio (vitiis) laborare. — begaae F. labi; offendere; peccare. — F. i en Regning, error calculorum. — Naturf. pravitas (naturæ). — Hukommelsesf. memoriæ lapsus. — Feil, Skyld, culpa. — Feil i Stilen, soloecismus. — tage feil, slaae feil, see feiler. — gaae feil, aberrare; af En, frustra quærere aliquem. — træde feil, labi; offendere. — det er en stor F. magnum incommodum est.
Feilagtig, feilfuld, vitiosus; mendosus; pravus. — *adv.* mendose; prave; male; perperam.
Feiler, 1) forseer mig, delinquo; labor; pecco; offendo. — som f. offensator. 2) tager feil, fallor; labor; erro. — aldeles, pererro. — ikke træffer, aberro; non ferio. 3) slaae feil, fattes, deficere, defici; defieri; deesse; desiderari. — det feilede endnu, hoc unum deerat. — det skal ikke feile paa mig, non deero. — hvad feiler dig? a) quo morbo laboras? b) quo malo conflictaris? — han feiler noget, a) langvet; ægrotat. b) dolet, nescio quid; urit eum, nescio quid.
Feilfrie, sine vitiis; immunis a vitiis; purus; integer.
Feilregning, error calculi.

Feilskud, aberratio (a scopo); ictus irritus, vanus.
Feiltagelse, Vildfarelse, erratio, erratum, error; offensio, offensiuncula, offensa, offensatio.
Feiltrin, pes elapsus, offensus.— Forseelse, lapsus; peccatum; error; offensio, offensa.— giøre et F. offendere; labi.
Feldbereder, Garver, alutarius; pellio, pellarius.
Felge, absis; orbis rotæ.
Felt, 1) Krig, bellum; expeditio.— hiemme og i Felten, domi forisque. — som hører til F. castrensis; militaris. — gaae til Feldts, ad bellum proficisci; in bellum ire.— ligge til Feldts, in armis, in castris esse; bellare; bellum gerere; med En, contendere, pugnare, litigare cum aliquo. See Mark. 2) i Vaaben, area, areola.
Felt-Apothek, pharmacotheca castrensis, militaris.
Feltfod, Krigsfod, ratio castrensis, militaris.
Feltherre, Anfører, dux.— øverste F., Feltmarskalk, summus dux; prætor, og i enkelte Tilfælde, imperator.—som hører til imperatorius; prætorius, prætorianus, prætoritius.
Feltmarskalk, see Feltherre.
Feltseng, Lodbænk, grabatus.
Feltslag, acies; proelium. — holder F. proelior, deproelior. — som hører til F. proeliaris.
Feltskiærer, chirurgus castrensis, militaris. — Regimentsfeltskiær, protochirurgus; chiliadis medicus. — Compagniefeltskiær, hypochirurgus; centuriæ medicus.
Felttog, see Campagne.
Felttøi, Bagage, vasa, orum; see Bagage.
Felttegn, tænia, lemniscus militaris.
Felttøimester, rei tormentariæ præfectus.
Felukke, Geswindtskib, oxia, æ.
Fem, quinque, quini. — fem til hver, quini. – et Antal af fem, quinio; pentas. — som hører til fem, quinarius. — lade fem være lige, non animadvertere; non nimis anxie rimari. — Klokken er fem, hora quinta est. — Klokken er slagen fem, hora quinta sonuit.
Femaarig, som vedvarer fem Aar, quinquennalis.
Fembladet, quinque foliis.
Femdobbelt, femfold, quintuplex, quincuplex. — giør f. quinquiplico, quintuplico.
Femfinger-Urt, pentaphyllon; quinquefolium.
Femfold, see femdobbelt.
Fem gange, quinquies — f. g. større, quintuplo major.
Fem hundrede, quingenti. — til hver, hver Gang, quingeni. — bestaaende af, quingenarius. — 500 Gange, quingenties.
Femkanter, pentagonus, pentaëdrus.
Fempundig, quinquelibris.
Femte, (den, det) quintus. – femte Gang, quintum. — nu femte Gang, hoc quintum. — som er i den femte Legion, quintanus. — hver femte, quintus quisque.
Femten, quindeni; quini deni; quindecim. — f. Gange, quindecies.
Femtende, quintus decimus. — af den f. Legion, quintadecimani.
Fennikel, marathrum; siliqua; foeniculum.
Fennikelviin, marathrites, æ, m.
Ferier, feriæ plur.; otium.
Fererer, er ledig, cesso; quiesco; ferior.
Ferle, ferula. — Trægevær, rudis f.
Fernis, vernix, icis.
Fernisер, vernice obduco.
Ferre, plur. pauciores. – ferrest, paucissimi. - Der var ferrest af dem, eorum minor (minimus) numerus erat.
Fersk: fersk Vand aqua dulcis; recentis frigoris aqua; aqua recens e puteo. — fersk Fisk, piscis aquæ dulcis. — gribe En paa fersk Gierning, in flagranti (crimine) deprehendere. See frisk.
Fersken, nuciperficum.
Ferskhed, dulcedo.

Fesperkost, merenda.
Fest, festum; sollemnia *plur. n.*; dies festus; lux festa. — Ihukommelsesfest, memoria festa.
Festdag, Hviledag, feriæ, *plur.* — holder F., holder hellig, ferior.
Festen, convivium; hilaritas. — give et F. agere, celebrare; En til Ære, colere aliquem hilaritate festa.
Festlig, festus; lætus; hilaris.
Festligen, ut in festo; hilariter; festo cantu, cultu, gaudio.
Festmusik, festus concentus.
Festning, see Fæstning.
Fetter, Fetterske, hvis Fædre ere Brødre, patruelis. — hvis Mødre ere Søstre, sobrinus, consobrinus, sobrina, consobrina.
Fetterskab, cognatio.
Feyer, Feyning, Feyl, see feier rc.
Fibel, Fibelbrædt, tabula abcdaria, elementaris.
Fiber, fibra. — fuld af Fibrer, fibrosus.
Fideicommis, fideicommissum, it. commissum fide. — som har faaet et F. at udføre, fideicommissarius.
Fiende, Uven, inimicus; insectator; infestator; adversarius. — offentlig F. hostis. — Fædrenelandets F. perduellis. — afsagt F. hostis capitalis, internecinus; hostem professus. — gior til F. offendo; alienum reddo; alieno (aliquem ab aliquo) inimico *poët.* — de ere Fiender, inimicitiæ sunt inter eos. — de ere blevne Fiender, ortæ sunt simultates inter eos; gratia rupta est.
Fiendsk, see Fiende. — være En f. odisse aliquem; meget, male odisse. — *adv.* hostiliter; infenso animo; acerbe. See fiendligen.
Fiendskab, inimicitia, meest *pluraliter*; ira og *plur.* iræ; adversitas, adversatio (*Tertull.*). — have F. med En, habere inimicitias cum aliquo.
Fiendlig, fiendsk, inimicus; iniquus; infensus; infestus. — plaget af Fiender, impacatus; infestus. — f. Land, hosticum; ager hostilis.
Fiendligen, inimice; inique; infense; infesto; hostiliter.
Fiendlighed, asperitas; acerbitas; animus, hostilis, infensus. — Fiendligheder, hostilia *plur. n.*, hostilitates.
Figen, Kappen, certamen; certatio, certatus.
Figen, (Frugt) ficus, *i* og *us*. — tør F. carica. — et Slags ringe, marisca. — tidlig modne, ficus prodromi. — umoden, grøn, grossus, grossulus.
Figenhauge, Sted, hvor Figen voxe, ficetum.
Figentræe, ficus. — vildt, caprificus. — som hører til, ficarius, ficulneus, ficulnus.
Figur, 1) Gestalt, figura; forma; species; imago. — giøre F. conspici; eminere; excellere; multum posse. — giøre en latterlig F. ridendum se præbere. — en ussel F. tenuis species; contemnendus habitus. — giøre en ussel F. contemni; nil posse; nil efficere. 2) i Talen: figura; lumen orationis; schema, *atis* og *æ*.
Figurlig, figuratus; improprius. — i enkelte Ord, translatus; metaphoricus.
Figurligen, translate; improprie; figurate.
Fiil, lima. — Raspe, scobina.
Filer, glatter, polerer, limo; rado; polio; sub limam voco; limam adhibeo. — filer af, bort, delimo, elimo, oblimo; abrado, derado, adrado.
Fiilhugger, Fiilsmed, limarum incisor; limarius.
Filet af, descobinatus (*Ambros.*).
Fiilspaane, scobs; ramenta *plur. n.* ficilimenta *plur. n.*
Fiilstøv, tenuissima ramenta.
Fiilning, lima; politura.
Filt, Filtetøi, coactilia, *ium. n. plur.*; gausape *n.*
Filtedække, subcoactum; coacta, *orum, n. plur.*; gausape. — klædt i F. gausapatus.

Filtekiortel, gausapina.
Filtemager, coactiliarius.
Filterie, see Urede.
Filtsok, af Gedehaar, udo, *onis*, *m.*
Filuu, nequam; improbus.
Fiin, bled, mollis; delicatus. — tynd, skiær, subtilis; tenuis. — som et Haar, capillaceus, capillatus. — reen, som Sølv, purus; purus putus; subtilis. — fiin i at domme; skarpseende, limatulus; subtilis, persubtilis. — sleben, politus, expolitus. — som der er Smag i, elegans; urbanus; scitus; festivus; concinnus. — artig, bellus; commodus; venustus; comis. — en fiin Mand, homo bellus, liberalis, cultus. — listig, callidus; astutus; versutus; cautus. — en fiin Smag, elegans, subtile judicium.
Fiint, tyndt, subtiliter. — paa en fiin Maade, arte; commode; prudenter; scite. — artigen, behageligen, urbane; venuste. — skarpsigtigen, acute; subtiliter.
Fiinhed, Tyndhed, subtilitas. — i at domme, acumen; subtilitas; subtile judicium. — Artighed, humanitas. — Smag, elegantia. — med Fiinhed, polite, perpolite.
Finder, forefinder, offendo; invenio; deprehendo; nancifcor. — uden Moie, reperio. — befinder, indseer, reperio; invenio; deprehendo; video. — man finder dem, som ꝛc, sunt, inveniuntur, qui &c.; est genus hominum. — det fandt sig, cognitum, repertum est. — det skal nok finde sig, a) de ea re postea videbimus. b) in ea re nulla erit mora. — finde sig villig, promtum se præbere, exhibere. — finde sig i noget, a) capere; assequi; intelligere; videre. b) pati; tolerare; ferre; necessitati parere, cedere. — man kan ikke finde sig i det Menneske, mirum est hominis ingenium. — jeg skal nok finde dig, erit, ubi te ulciscar, locus; haud sic auferes, abibis. — finde for godt, censere. — han fandt for godt, placuit, visum est illi. — finde billigt, æquum censere, judicare. — hvorledes finder du denne Viin? quale videtur? finder paa, bitter paa, fingo, effingo; comminiscor; see opfinder. — finder paa, foler paa, attrecto, contrecto. — finde for sig, manibus tentare viam. — finde sig for, palpare, palpari, — hos En, animum, consilia alicujus explorare.
Find, en, Findlap, Finnus; Lappo.
Findland, Finlandia.
Finmarken, Finmarkia.
Finger, digitus, *dim.* digitulus. — halvanden F. sesquidigitus. — en F bred, digitalis. — en halv F. bred, semidigitalis. — halvanden F. bred, sesquidigitalis. — den midterste F. verpus. — Pegef. index. — den lille F. auricularis. — sue noget af Fingrene, ipsum excogitare, comminisci. — see En paa Fingrene, observare aliquem. — see igiennem Fingre med En, conivere, indulgere alicui. — slikke Fingrene efter noget, cupide appetere aliquid. — vide noget paa sine F. memoriter recitare posse.
Fingerbølle, digitale munimentum.
Fingermuskel, (et Slags Skælfisk) dactylus.
Fingerhandske, chirotheca digitata, per digitos fissa, digesta.
Fiis, flatus obscurus, sine sonitu.
Finne, tuber; verruca. — paa Sviin, scrofula; nodus. — paa Fisk, pinna, pinnula.
Finnet, verrucosus; tuberibus obsitus. — som Sviin, scrofulosus; nodosus.
Finte, res ficta, falso composita; fraus.
Fiol, fides *plur.*; tetrachordon; barbiton.
Fiolbruun, ianthinus.
Fiolbue, plectrum; radius.
Fiolinist, fidicen.
Fire, quatuor, quaterni. — 4 Gange, quater. — 4 til hver, quaterni. — som hører til 4, quaternarius, quadrimus. — et Antal af 4, quaternio. — et Collegium af 4 Mænd, quatuor-

tuorviri, quatuorviratus. — paa alle fire, quadrupes. — under 4 Oine, secreto; sine arbitris.
Fireaarig, quadrimus.
Firedobbelt, quadrigeminus; quadruplus, quadruplex; *adv.* quadruplicat . — tager f. quadruplo (*Ict.*). — gior f. quadruplico.
Firefodet, quadrupes, quadrupedans; quatuor pedum.
Firefold, see firedobbelt.
Firepundig, quadrilibris.
Firesidet, quadrilaterus; tetragonus.
Firesindstyve, octoginta, octogeni. f. Aargammel, octogenarius. — f. Gange, octogies.
Firesindstyvende octogesimus.
Fire Gange, quater. f. G. saa stor, quater tantus; quadruplo major. — f. G. saa meget, quadruplum.
Fire hundrede, quadringenti; til hver, quadringeni.
Firen, Lindring, laxamentum, relaxatio.
Firer, gior løs, laxo, relaxo. — f. En, obsecundare, morem gerere alicui. — f. Skiødet, lavere, facere pedem.
Fiirfyrste, tetrarcha.
Fiirfyrstendom, tetrarchia.
Fiirkant, quadrum, quadra, æ; quadratum. — som har alle Sider lige, quadrantal.
Fiirkantet, quadriangulus; quadrus, quadratus, quadruus.
Fiirkantning, quadratio.
Fiirtallet, numerus quaternarius.
Fiirlinie paa Seilene, hvorved man firer, pes velorum.
Fiirkrøtig, quadratus; vastus; vasti corporis.
Fiirsædet, quatuor sedilium. — som en Canapee, quadrisellium.
Fiirkløvet, quadrifidus.
Fiirspændig, quadrijugus, quadrijugis.
Fiirspænder, en, quadrigæ *plur.*
Firma, en Kiøbmands, nomen.
Firmament, coelum; coeli ambitus.
Fiscal, fisci procurator. — i criminelle og deslige Sager, ecdicus.
Fiscalisk, fisci nomine, jure.
Fisk, piscis, *dim.* pisciculus. — stor, cete. — frisk som en Fisk, alacer; vegetus; lætus.
Fiskebeen, 1) cetaceum. 2) Been i smaae Fiske, os, spina piscis.
Fiskebeens, cetaceus. — F. Skiørt, cyclus virgis (cetaceis) distenta.
Fiskedam, Fiskepark, piscina; vivarium. — som hører dertil, piscinarius.
Fiskefangst, Fiskerie, piscatio, piscatus, piscatura; piscium captura. — som hører dertil, piscatorius.
Fiskegaller, branchiæ *plur.*
Fiskehandler, piscarius. — med store Fiske, cetarius.
Fiskelage, muria, muries, *ei.*
Fiskepranger, see Fiskehandler.
Fiskeriig, piscosus, pisculentus.
Fiskeruse, colum; nassa.
Fiskesuul, Fisk til Spiisning, obsonium.
Fisker, piscor; venor pisces. — f. i rørt Vand, in turbido piscari; e turbis capere commodum.
Fisker, en, piscator, trix.
Fiskerbaad, remunculus.
Fiskergarn, Vodd, sagena; tragula; everriculum. — Bundgarn, Varpegarn, funda.
Fiskerie, see Fiskefangst.
Fiskersnor, arundo.
Fiskerqvasse, navis vivaria.
Fiskemester, Fiskeforpagter, bolona, æ, *m.*
Fistel, syrinx. — synge en F. vocem in acutum frangere.
Fidt, pingvis; obesus. — f. Embede, provincia opima, lauta, quæstuosa. — for f. præpingvis, pingvior; unctior; *adv.* largiter. — smøre for f. largius ungere, illinere.
Fidteplet, macula e cibo uncto.
Fidtet, unctus; adiposus.
Fidtighed, pingvedo.
Fix, alacer; promtus; impiger. — fix! age!
Fixerer, see giækker.
Fixstierne, stella fixa.

Fiante, Nar, fatuus.
Fiantevorrenhed, fatuitas.
Fiasker, maculo; inquino.
Fied, Spor, vestigium.
Fiedder, Bolt, Stok, om Fødderne, compes, og *plur.* compedes. — med F. om Benene, compeditus. — F. om Hænderne, manica.
Field, montium dorsum, jugum, tractus.
Fieldskrid, labes, ruina montis.
Fier, Pennefier, penna, pinna, pinnula. — besat med Fier, pennatus, pennifer, penniger *poët.* — med F. paa Fødderne, pennipes. — Fier, Duun, pluma, *dim.* plumula. — faaer F. plumo, plumesco; plumis spargor. — let som en F. pluma levior. — Fier i et Uhr, i en Laas 2c. spira; elater; momentum.
Fieret, som har Fier, plumatus, plumiger; plumatilis, plumeus; pinnatus, pinniger (*poët.*).
Fierbold, pila cristata, plumata.
Fierbusk, crista. — som har F. cristatus.
Fiercreature, aves altiles, cortales.
Fierdyne, culcita plumea.
Fierkraft, vis elastica, recellens.
Fierløs, nøgen for Fier, implumis, deplumis.
Fierseng, plumatium; torus plumis differtus.
Fiervildt, see Fuglevildt.
Fierde, quartus. — hver f. quartus quisque. — som hører til, quartanus. — f. Gang, quartum. — for det f. quarto.
Fierdedagsfeber, quartana.
Fierding, pars quarta; quadrans. — Fierdingkar, quartarius. — Maanens F., see Quarteer.
Fierdingaar, trimester; trimestre tempus.
Fierdingpund, quadrans libræ; quatuor unciæ.
Fierdingvei, quadrans viæ.
Fiert, peditum, *i*, og peditus, *us*.
Fierter, pedo; lidet, suppedo; ad ell. imod (til Foragt) obpedo.
Fiog, et, homo ineptus, puerilis.
Fiorten, quatuordecim, quatuordeni. — f. Gange, quatuordecies.
Fiortende, quartus decimus. — Krigsfolk af den f. Legion, quartadecimani.
Fiæl, Brædt, Planke, tabula, tabella; asser. — bygget af Fiæle og Bræder, it. bedækt dermed, tabulatus, contabulatus. — Fiæles ell. Plankers Sammenføining, tabulatio, contabulatio.
Fiæle-Gulv ell. Loft, tabulatum, contabulatio.
Fiæler, skiuler, celo; occulto; premo.
Fiælested, latebra; perfugium; recessus.
Fiær, see Fier.
Fiære, hvor Vandet gaaer op i Flodens Tid, alluvies.
Flaade, Skibsflaade, classis; liden, classicula. — som hører til F., classicus, Tømmerflaade, ratis, it. rates.
Flaadfører, ratiarius.
Flaaer, skinder, decorio; glubo, deglubo.
Flaaen, Flaaning, detractio pellis.
Flab, labium; os. — slaae En paa Flaben, alapam ducere alicui. — hænge med Flaben, ringi, tristem adstare.
Flabmundet, pløsmundet, labiosus.
Flad, æquus, planus. — f. Vand, aqua non alta; vadum. — f. Tallerken, lanx non alta, non profunda. — f. Haand, palma.
Flade, superficies. — Kaardens, gladius obliquus. — en stor F. area; campus; planities.
Fladt, in plano; æquabiliter.
Flag, aplustre; vexillum nauticum. — Admiralsf. vexillum prætorium. — lade F. vaie, erigere; expandere; vento dare.
Flagstok, pertica.
Flagskib, Admiralskib, navis prætoria; puppis signifera *poët.*
Flagrer, alas agito; pennas quatio. — f. hist og her, involito.
Flakker, vagor; erro; discurso.
Flamme, Lue, flamma: see Lue.
Flammende, ardens; flagrans.
Flamsk, Belgicus.

Flane, flanvorren, vagus; levis; mobilis; supinus; discinctus.
Flaske, med smal Hals og viid Bug, ampulla. — som forfærdiger saadanne Flasker, ampullarius. — F. af Leer, til at giemme Viin i, lagena, *dim.* laguncula. — F. af Læder, til Vand, Viin &c. uter, *utris.* — som bærer Vand i saadanne Flasker, utrarius. — Flaske paa Vest, Trøie &c. lacinia.
Flaskefoder, lagenarum theca; fiscella ampullaria.
Flaskeformig, ampullaceus.
Flaske sig, succedere; provenire.
Flattrer, see flagrer.
Flatterer, Flatterie, see smigrer.
Flau, som ingen Smag har, fatuus. — om Drikkevarer, vapidus. — uden Eftertryk, frigidus; jejunus.
Flaut, vapide; frigide; jejune.
Flauhed, i Skierts, Indfald, frigus; jejunitas.
Flegel, grov Karl, ferus; durus; rusticus; agrestis; incultus.
Flek, Mærke, Tegn paa Legemet, nævus, nævulus. See Plet.
Flekfeber, febris putrida, maculosa, (petechialis), livida.
Flekke, liden Bye, castellum; oppidulum; vicus. — som er af, vicanus. — fra F. til F. vicatim.
Flekker, findo; incido; see kløver.
Fleng: i fleng, iblant hinanden, mistim eller mixtim, permiste eller permixte, promiscue. — som er i fleng; uordentlig, promiscuus.
Flenge, ictus; plaga. — give en F. cædere; ferire.
Flenger, lacero; concido; lanio.
Flere, plures, plura. — blive f. augeri; crescere; multiplicari. — f. Gange, sæpius; plus vice simplici.
Fleerhed, major pars, numerus.
Fleertallet, numerus pluratívus. — i F. pluraliter.
Flesk: saltet F. lardum, laridum.
Fleskebøste, succidia; perna; petaso it. petasio.
Fleskesvær, lardi crusta.
Fleste, de, plurimi, plurima; plures, plura; plerique, pleraque; major pars, numerus.
Fletter, vinder, necto; plecto; texo, detexo; vieo. — f. sammen, contexo. — f. Haaret, religo; nodo; vincio; compono. f. ind, knytter sammen, implico; ind imellem, interplico. — som er til at flette og binde med, viminalis.
Flettet, plexilis; implicatus; sertus; textilis; af Vidier, vimineus.
Fletning, plexus; implicatio; textus, textum it. texta, *orum, plur.* — af Riis, Vaand eller Vidier, crates, *is.*
Flid, 1) Nøiagtighed, cura; diligentia. — med F. curate, accurate; cum cura; diligenter; curiose; conquisite, exquisite, perquisite. — giort med F. accurat[illegible]. 2) Arbeide, Møie, labor; opera. — med F. operose; parate. — giort med F. laboriosus, laboratus, elaboratus. — giør med F. elaboro; operam do, navo. 3) Geskiæftighed, Flittighed, navitas; assiduitas; industria. — med Flid, Vidende, prudens; industriâ; de (ex) industria; datâ operâ. 4) Iver for, studium; attentio, contentio, intentio; vigilantia. — med Flid, see flittigen. — giør mig F. studeo; attendo.
Flig, 1) Skiød eller Flaske paa en Kiortel, lacinia. — som er med store Flige eller Skiøde, laciniosus. 2) Fold, sinus.
Flikken, Flikkerie, sarcimen.
Flikkeord, vocabulum temere intrusum; assumentum; lacinia.
Flikker, boder, sarcio, exsarcio, resarcio. — paa et Huus, reparo; reficio. — f. ind imellem, interpolo.
Flikket, pudset op, interpolis, interpolus.
Flikkeværk, sammenflikket Tøi (som en Bog) cento.
Flink, agilis; expeditus; promtus, *adv.* promte. — det gaaer f. fer-

fervet opus. — flink! age!
Flint, Flintesteen, silex. — som er af, it. haard som F. siliceus.
Flint, Bøsse, sclopetum; telum pyreum; pyrobolum. — skyde en F. af, telum displodere. See Bøsse.
Flintesteen, pyrites.
Flip, lacinia; sinus; extremum vestis.
Flise, lamina, lamella.
Flitterguld, lamellæ crepitantes; aurum bractearium, tenue, spurium.
Flittig, arbeidsom, laboriosus; diligens; sollers; navus eller gnavus; impiger; sedulus; assiduus; industrius; studiosus; attentus, intentus; vigilans.— er f. og vindskibelig, navo; operam do; opus facio; vigilo, advigilo, invigilo.
Flittigen, diligenter; laboriose; impigre; assidue; sedulo; industrie; studiose; attente, intente; vigilanter; enixe.
Flittighed, see Flid.
Flitsbue, see Bue.
Flod, 1) Strøm, flumen; fluvius. — som hører til, er i F., flumineus; fluvialis, fluviatilis, fluviaticus. 2) naar Floden vorer, modsat Ebbe, venilia, *æ*; æstus, accessus maris. — det er F. mare accedit, ingruit.
Flod, (i Legemet) pituita; destillatio ell. distillatio; fluxio, fluxus, fluor. — fuld af F. pituitosus.
Flode, see Flaade.
Flok, coetus; turba; grex; caterva. — afsondret af Øxne, Faar ꝛc. lacinia.— som er i F. med, gregalis, gregatus. — regner i F. med, aggrego.— i Flokketal, gregatim.
Flok, af Silke, Uld, floccus, flocculus. — Sneeflok, nivis floccus, it. nives *plur.*
Flokke sig, gregatim convenire; congregari.
Flor, 1) tyndt Tøi, pannus bombycinus, tenuior, Cous; umbra bombycina. — Flor, Sørgeflor, lugubre velum. 2) Blomst, flos. — Husets Flor, salus; incolumitas.— Handelens, Videnskabernes F. vigor.— være, staae i F. vigere; florere. — komme i F. florescere.
Florerer, blomstrer, floreo; vigeo; valeo.
Floret, Trækaarde, clava.
Floretsilke, sericum tenuius, deductius.
Flot, giøre et Skib flot, levare; detrudere; commovere. — leve flot, laute vivere.
Flotter: flyder Tømmer, per flumen demitto, defero.
Flue, musca. — som hører til F. muscarius. — Spansk F. cantharis. — Plaster deraf, emplastrum pustulis excitandis, vesicatorium.
Fluesmække, muscarium.
Flugt, Fugles, volatus; lapsus.— hastig Fart, it. Rømning, fuga.— driver paa F. fugo, *are*. — som er paa F. fugiens.
Flux, statim; illico; sine mora.
Flyden, Løb, fluxio, fluxus, flumen, profluvium.
Flydende, 1) rindende, fluidus, *adv.* fluide; profluus. — f. rigeligen, largifluus. — f. hastigen og stærkt, torrens. — blive f. liquescere; solvi; dilabi. 2) klar, liquens, liquidus, ꝛ noget, liquidiusculus. 3) net (om Talen) rotundus; profluens; *adv.* rotunde; profluenter; volubiliter. 4) hastig i Talen, volubilis.
Flydenhed, Færdighed (om Ord og Tale) flumen, profluentia.
Flyder, rinder, fluo; mano. — f. til, alluo; (om Flodtiden) accedit (mare). — f igiennem, interluo; ꝛ f. under, subluo. — løber til, adfluo; adfundor. — f. ud, rinder ud, dimano, emano; ꝛ igiennem, permano; ꝛ tilbage, remano; ꝛ under, submano; ꝛ ned i Draabetal, stillo. — f. ud, effluo; ꝛ til Siderne, diffluo. — f. ind, influo; ꝛ ind under, subinfluo; ꝛ imellem, interfluo. — som f. imellem, interfluus.— f. forbi, præterfluo, prælabor. — f. frem, profluo. — f. tilbage, refluo. — som f. tilbage, refluus.— f. under, neden under, subterfluo. — f. oven over, superfluo. — som flyder over, superfluus. — f. over, gaaer over Bredderne, abundo, inundo,
redup-

redundo. — flyder af; følger, efficitur, conficitur; sequitur. — flyde af, komme af, proficisci; oriri; nasci; redundare. — flyde, som Vandet; ikke staae stille, profluere; ferri; ire; moveri; currere. — flyde for En, som Ord, Vers, facile cedere; succedere, procedere; provenire; sequi; fundere versus; promtum esse in dicendo, scribendo &c.

Flyer, 1) rømmer, fugio. — f. bort, løber bort, aufugio. — f. hist og her, diffugio. — f. til, tager Tilflugt til, confugio, perfugio. — f. bort, løber bort, profugio; terga do. — som løber bort, profugus, fugax, fugitivus. — f. tilbage, refugio. — som flyer tilbage, refugus. — f. ind under, suffugio. 2) flyer, vito, declino, fugio (aliquem, aliquid). 3) rækker, giver til, præbeo; do. — flye mig Bogen! cede librum! See rækker.

Flygter, tager Flugten, fugio; evado. See flyer.

Flygtig, ustadig, mobilis; fugax, fugitivus; volubilis; fluxus; instabilis; vanus.

Flygtigen, hastigen, mobiliter; cito; festinanter. — alt for f. festinantius; -tale, incitatius dicere.

Flygtighed, Ustadighed, mobilitas. — Hastighed, volubilitas, celeritas, incitatio (dicendi).

Flygtning, Rømningsmand, fugitivus, profugus.

Flynder, passer.

Flytten, Flytning, provectio, provectus. — fra eet Sted eller Huus til et andet, migratio, commigratio.

Flytter, 1) sætter paa et andet Sted, proveho; migro; transfero. 2) *intrans.* drager bort, migro, commigro, demigro, emigro. — f. ind, tager ind, immigro; -tilbage, remigro; -for mig selv, semigro. — f. over, transmigro.

Flyvehede, ardor, impetus brevis, transiens.

Flyven, Flugt, volatus; lapsus

Flyvende, 1) hastig, volatilis; volucer, volucris. — f. Chor, expeditum agmen. — f. Haar, passa coma; sparsi capilli. — f. Klæder, vestis fluens. 2) ustadig, volaticus.

Flyver, volo, *are.* — f. hid og did, f. om, volito. — f. bort, avolo. — f. til, hen til, advolo. — f. foran, antevolo. — f. omkring, circumvolo. — f. sammen, samles i Hast, convolo. — f. ud, it. op i Veiret, evolo. — f. i, ind i, it. ind paa: anfalder, involo. — f. imellem, intervolo, intervolito. — f. frem for, obvolo. — f. igiennem, pervolo. — f. foran, prævolo. — f. forbi, prætervolo, transvolo. — f. frem, provolo; -tilbage, revolo. — f. op, neden fra (som Fugle-Unger) subvolo, subtervolo. — f. oven over, supervolo. — som ikke kan flyve; uden Fiære, involucris. — flyve i Stilen, nubes captare; cothurnis incedere. — lade flyve, som en Fugl, emittere. — lade Haaret, Klæderne flyve, solvere; laxare. — f. i Luften, disjici; erumpere.

Flyverygte, fama incerta; rumor vagus, sine auctore.

Flænge, flækker, see Flenge, flekker.

Flæer (om Havet) mare accedit; æstus est.

Flæested, hvor Havet flæer og ebber, æstuarium.

Fløde, flos (lactis). — tage Fløden af, see fløder.

Fløder (Melken) florem demere (lacti).

Fløi, af en Slagtorden, cornu; -af Rytteriet, ala. — paa en Bygning, membrum. — paa en Dør, valvæ *plur.*

Fløimand, coryphæus; præmonstrator.

Fløite: stor, tibia. — liden, fistula. — enkelt, monaulus. — som hører til F. tibialis. — spiller paa F. tibicino *Tertull.*

Fløiten: gaae f. elabi; evadere; effugere. de ere alle f. omnes dilapsi sunt.

Fløitespiller, fistulator; tibicen, *foem.* tibicina.

Fløt-

Fløtter, see flytter.
Fløyel, holosericum. — af F. holosericus.
Fløyelsblomst, amaranthus.
Fnat, scabies; petigo, impetigo. — i Hovedet, porrigo.
Fnatter, scaber, scabiosus; impetiginosus.
Fniser, fnistrer, in rhonchum rumpor.
Fnistren, rhonchus.
Fnistrende, rhonchisonus.
Fnysen, fremitus.
Fnysende, fremebundus.
Fnyser, af Vrede, sævio; fremo; meget, perfremo. — f. til, ad, adfremo.
Fnystrer, see fniser.
Fod, det som noget opreises eller bygges paa, basis, *dim.* basella. — af en Støtte, stylobates. — af et Bord, fulcrum. — af andre Ting, pedamentum. — Been, pes, *dim.* pediculus, petiolus. — som er een Fod, pedalis, pedaneus. — som tiener til Fods, pedes, *itis*, it. *adj.* pedester, *stris.* — tiene til Fods, pedibus stipendia facere. — som har to Fødder, bipes. — to Fod stor, bipedalis, bipedaneus. — som har tre Fødder, tripes. — et Møbel, saas. Stoel, Kiedel, Skaal, som har tre Fødder, tripus, *odis*, it. tripoda, *æ.* — tre Fod stor, tripedalis, tripedaneus. — som har fire Fødder, quadrupes. — som gaaer paa fire F. quadrupedans, quadrupedus. — som holder fem Fod, quinquepedalis; = sex Fod, senipes, sepes; = syv Fod, septipes, septempedalis; = otte Fod, octipes. — paa hundrede Fod centipes. — en halv Fod, semipes. — som holder en halv F. semipedalis, semipedaneus. — halv anden F. sesquipes. — som holder halv anden F. sesquipedalis, sesquipedaneus. — Fod for Fod, pedetentim, pedatim. — slet til Fods, invalidus pedibus, cursu; = af Sygdom, captus, laborans pedibus — staae paa svage Fødder, vacillare; labare. — paa frie Fod, liber; solutus; expeditus. — paa staaende Fod, statim; continuo; sine mora. — en vis Fod, certus modus, ratio, formula, disciplina, lex, regula. — paa denne F. sic; hoc modo; ea ratione. — paa samme F. pari ratione; in eundem modum. — sætte sig paa den F. ita se parare; ita res suas, rationes instituere, componere. — paa den gamle F. ut fuit; e priore ordine, more. — sætte noget paa den gamle F. ad priscum modum (ordinem) revocare. — bygge ved Foden af et Bierg, en Høi, subjicere monti, clivo. — ligge &c. subjectum esse monti, clivo.
Fodangel, Ræfesax, murex.
Fodbad, pedum lavacrum. — bruge F. pedes abluere.
Fodbalde, vola (pedis).
Fodblad, planta (pedis). — som hører til F. plantaris.
Fodbred, latus pedem.
Foder, 1) Foer, pabulum; pastus; cibus. — hente F. pabulari. — tage paa F. stabulare. 2) under Klæderne, pannus subsutus, suppositus, subjectus. — Peltsf. pellis subsuta.
Fodfald, preces supplices. — giøre et F. procumbere (provolvi) ad genua; genibus advolvi; ad genua accidere, procidere, prosterni.
Fodfaldende, supplex; genua prostratus; genibus advolutus.
Fodfolk, pedites *plur.*; peditatus.
Fodgænger, pedes, *itis*; viator.
Fodjern, compes; pedica.
Fodknegt, pedes, *itis*; qui pedibus meret.
Fodmaal, Fod, pes.
Fodsaale, planta; solum.
Fodskammel, scabellum; suppedaneum *Lactant.*
Fodspor, vestigium. — træde i Ens F. sequi, legere, premere vestigia alicujus; insistere vestigiis.
Fodsteen, Skuursteen, pumex. — med F. pumiceus.
Fodstie, semita.
Fodstykke, pedamentum; fulcrum.
Fodtrin, scabellum; fulcrum.
Foer, see Foder.

Foerer, see forer.
Fog, liden Griis, porcellus.
Fogderie, præfectura.
Foged, præfectus.— paa Landet, villicus.
Fokke, Skibsseil, dolon, *onis*.
Fold, 1) Baas, Stie &c. capsus; caula; septum it. *plur.* septa. — til vilde Dyr, cavea. — paa Marken, under aaben Himmel, mandra; crates. 2) Fold paa Klæder, plicatura; sinus; ruga.
Folder, 1) sammenfolder, sinuo; plico. — f tilbage, f. op, replico. — som er til at f. plicatilis. — f. Hænder, manus comprimo, jungo. 2) tager Folder, falder i Folder, rugo.
Foldet, rynket, rugosus, rugatus. — om Klæder, sinuosus.
Fole, see Føl.
Foliant, formæ maximæ liber; maximi modi volumen.
Folio: i Folio, formâ maximâ.— en Nar in Folio, longe stultissimus; stultissimus omnium.
Folk, 1) en Hob Mennesker, homines; gens; genus hominum. — der findes F. sunt qui; est genus hominum, qui. — fattig F. tenues; tenuis plebecula; pauperes. — komme iblant F. esse (versari) inter homines; obire coetus hominum; uti hominum consvetudine; — som et Rygte, vulgari; emanare in vulgus. — bringe ud iblant F. vulgare; spargere. — for alle F. palam; publice; in publico; omnibus inspectantibus, audientibus (efter Omstændighederne). — havde jeg F. dertil, vilde jeg vel giøre det, si adjutores ad eam rem haberem. — det er Folk! (til Roes) o præclaros viros! (til Daddel) o homines! o mores! 2) Tienestefolk, famuli; domestici; famulitium.— mine F. mei. 3) Soldater, milites; copiæ; exercitus. — friske F. supplementum; copiæ integræ. — skiønne F. lectissimi; robora virorum.
Folk, 1) et Folkeslag, Hovedfolk, gens. — som hører dertil, gentilis, genticus. — Nation (underordnet gens), natio; populus, it. populi *plur.* — af en vis N. popularis. 2) Folket, den store Hob, populus; plebs.
Folkelig, peritus hominum tractandorum; qui scit vivere cum hominibus.
Folkemængde, frequentia hominum (incolarum). — det Land har en stor F. frequentatur incolis; frequenter habitatur.
Folkemunde: komme i F. in ora hominum venire.
Folkeregiering, libertas; democratia.
Folkeret, jus gentium.
Folkeriig, talrig, frequens; celeber, celebris. — det Sted er f. magna est loci frequentia.
Folkerighed, celebritas; frequentia.
Folkesky, lucifuga; solitarius; hominum usum, consvetudinem, fugiens.
Folkeslag, see Folk.
Folkestue, famulare contubernium.
Fond, Pengefond, sors; caput; pecunia. — sætte en F. ud til noget, rem fundare pecunia; prospicere (consulere) rei pecuniæ summâ. — der er ingen F. dertil, non est, unde detur, unde rei satisfiat. — synkende F. sors in perpetuum collocata.
Fontanel, fonticulus; sinus. — sætte en F. aperire viam humoribus corruptis; fonticulo (per sinum) elicere malos humores.
For, forved, ante; apud; ad. — uden for, extra; ante; pro. — inden en vis Tid, ante. — i Nærværelse af, coram; præ. — for Øinene, in oculis; in conspectum. — formedelst, ob; propter; de; (ejus rei) causâ, ergo. — i Kiøb og Salg, ob, f. E. for 10Rdlr., ob 10 imperiales. — til Betaling for, i Stedet for &c. pro. — frem for, ante; præ; præter; supra. — thi, nam, namque. — for 3 Aar, tribus abhinc annis. — for Raadet, for Forsamlingen, in senatu, in

in concione. — for Folket, f. E. tale, ad populum. — for Anker, in anchoris. — komme for Skud, ad ictum offerri, objici. — for Fronten, in prima acie. — for Sorg, Glæde rc. præ dolore, gaudio. — for Skam, Frygt, pudore, metu (victus &c.) — for mig, per me. — anseer En for en ærlig Mand, noget for skadeligt, putare (censere, credere) aliquem honestum, aliquid inutile. — frygte for Døden, timere mortem. — være i Trang for noget, egere re aliqua. — Formynder for Barnet, tutor infantis. — trække Floret for Ansigtet, prætendere velum oculis. — sætte Slaaen for Døren, obdere pessulum foribus. — godt for noget, ad aliquid utile. — for meget, nimis, nimium. — for lidet, parum. Ellers og med *compar.*, som: for tidlig, maturior; for frygtsom, timidior.

Foraar, ver; annus novus; vernum tempus, ogsaa *absol.* vernum. — som hører til F. vernus. — bliver tidlig Foraar, prævernat *imperson.* — som F. frembringer, vernifer, vernificus *Martian. Cap.*

Foraarsager, efficio; commoveo; concito; adfero; accendo, incendo; creo, procreo; moveo; importo; auctor, causa sum. — f. Skade, Fortræd, Skam, Uleilighed rc. damno, dolori, dedecori, incommodo &c. esse. — f. sig, sibi contrahere; sibimet arcessere.

Foraarsblomst, primula veris.

Foragt, Foragtelse, contemtus; despectus, despectio, despicientia, despicatus; spretio, aspernatio. — komme i F. contemni; deprimi; in contemtum venire, abire. — bringe i F. in contemtum adducere; elevare. — af F. contemtim; per contemtum. — F imod en Ringere, superbia; fastus; see Haanhed.

Foragtelig, 1) ringe, contemnendus; despiciendus: vilis; abjectus; despicatus, despectus. — f. Menneske, humilis; sordidus; poenitendus. — f. Haandtering, quæstus sordidus, illiberalis. — f. Opførsel, vita turpis. 2) som viser Foragt, superbus; fastidiosus. — f. Mine, Ord, vultus superbus; voces superbæ.

Foragteligen, contemtim; superbe; fastidiose.

Foragtelighed, Ringhed, vilitas; tenuitas; contemtibilitas *Cæl. Aur.* — som udvises imod nogen, noget, fastidium; superbia.

Foragter, temno; contemno; despicio, despecto. — som en Fare, Trudsel rc. insuper habeo; parvi duco; negligo; vilipendo *Plaut.* — vil ikke have, fastidio; aspernor. — forkaster med Haanhed, blæser ad, explodo; deflo; abjicio, projicio. — som ikke lader sig foragte, incontemtibilis *Tertull.*

Foragter, en, contemtor; negligens; spretor.

Foragtes, agtes ikke, jaceo; vilesco, evilesco.

Foragtet, contemtus; vilis; abjectus. — være f. contemtui esse, contemni; parvi esse, fieri; haberi; sordere, sordescere.

Foranderlig, mutabilis; mobilis; varius; inconstans; incertus. — være f. levi momento verti, impelli; mutari in horas. — f. Veir, varietas coeli; coelum varium; incerta tempestas.

Foranderligen, varie.

Foranderlighed, mutabilitas; levitas; inconstantia; varietas; mobilitas. — med megen F. pervarie.

Forandrer, muto, immuto, commuto, permuto, transmuto; verto, converto; vario. — — som en Skik, Lov, movere. — giøre om, innovare. — især i Staten, novare res. — især til det værre, corrumpere. — f. Sprog, alia oratione uti.

Forandre sig, forandres, mutari; alium fieri. — og i Særdel. vitam coelibem conjugio mutare.

Forandring, 1) Omskiftelse, mutatio, commutatio; conversio; vicissi-

vicissitudo. — i Staten, res novæ; rerum commutatio. — i Livet, casus. — i Naturen, i de menneskelige Ting, orbis; vices, vicissitudo. — i Legemet eller Sielen, efter Omstændighederne, affectio. 2) Ulighed, variatio.

Foranledigelse, causa; materia; origo. See Anledning.

Foranlediger, causam, occasionem do; moveo; impello. — det har foranlediget mig, ea re motus, id secutus, feci.

Foranstalter, instituo; jubeo; curo; molior; paro.

Foranstaltning, institutum; modus; lex; ratio; curatio, cura; molitio, molimen, molimentum. — ved hans F. illo faciente.

Forarbeider, facio; fabrico og fabricor; fingo; elaboro. — ved Stød (som Smedde) extundo.

Forargelig, mali exempli. — f. Liv, vita improba, turpis, foeda, flagitiosa — f. Taler, voces impiæ, turpes, lascivæ.

Forargeligen, malo exemplo. — leve f. vivere malo exemplo; nocere exemplo; dissolute vivere.

Forargelse, malum exemplum; res mali exempli; res exemplo noxia, periculosa; scandalum (eccles.). — give F. scandalizare (eccles.); exemplo nocere; malo exemplo vivere, facere aliquid.

Forarger, giver Forargelse, see Forargelse. — forarge sig, forarges over, offendi re aliqua.

Forarmelse, inopia; egestas.

Forarmer, giør arm, ad inopiam redigo. — forarmes, bliver arm, exhaurior; ad egestatem recido.

Forarmet, inops; egenus.

Foræder mig, compleo, oppleo, expleo me cibo.

Forædler, colo, excolo.

Forædling, cultus.

Forældes, obsolesco; in desvetudinem abeo.

Forærer, skienker bort, largior, elargior; munero og muneror, munifico; dono; condono; honoro.

Foræring, donum; munus, munusculum; corollarium. — i Korn, congiarium. — i Mad eller Penge, sportula, sportella. See Skienk, Gave.

Forbandelse, diræ plur.; imprecatio dira; exsecratio. — udstøde Forbandelser, dira imprecari.

Forbander, devoveo; diris devoveo; mala imprecor. — afskyer, exsecror; detestor.

Forbandet, exsecrandus, exsecrabilis, exsecratus; sceleratus; improbus. — de forbandede Penge! sacra, infelix pecunia! forbandet være den! pereat! male pereat! sacer esto! — forbandet! malum!

Forbarmelse, misericordia, miseratio (rei, hominis). — af F. miseratione commotus, actus.

Forbarmer, en, misericors; benignus; lenis; propitius.

Forbarmer mig, misereor (alicujus); miseror (aliquem); misericordia, miseratione alicujus moveor, tangor. — lade sig forbarme, vinci misericordia.

Forbauselse, stupor; see Bestyrtelse.

Forbauser, giør forbauset, stupefacio, obstupefacio. — forfærder, terreo; terrorem injicio; terrefacio. — forbauses, stupeo, obstupeo, stupefio; - over, ved, adstupeo.

Forbauset, stupidus, obstupidus.

Forbeder, en, deprecator.

Forbederlig, emendabilis; qui corrigi potest.

Forbedrelse, see Forbedring.

Forbedrer, corrigo; emendo; refingo; reformo; muto in melius; augeo. — som et Huus, reparo; reficio. — f. sig, tage til, proficere; - ved en bedre Tieneste, lautiore, uberiore conditione juvari, augeri. — jeg har ikke forbedret mig, nihilo benignior est conditio mea. — f. En hans Besoldning, hans Indkomster, augere aliquem commodis, ogsaa augere commoda alicujus, ogsaa absol. augere aliquem; addere alicui commoda, fructus.

Fore

Sum bl. d. dono accipio.

Forbedrer, en, refector, reformator; emendator; corrector.
Forbedring, refectio; emendatio; correctio; mutatio in melius. — Omstændighedernes, fors, conditio, fortuna benignior, uberior, lautior, lætior, liberalior. — i Indkomster, Fordele, commoda aucta, addita.
Forbeen, pedes anteriores.
Forbehold, exceptio, conditio. — med det F. ea lege, ea conditione, ut &c.; ita si. — med F. af min Ret, min Ret forbeholden, salvo jure meo.
Forbeholder, mig noget, har mig forbeholdet, excipio; reservo. — giemmer til en anden Tid, in aliud tempus differo. — f. En noget, integrum servo. — det bliver dig forbeholdet, te manet.
Forbeholden, see Forbehold, forbeholder.
Forberedelse, præparatio, præparatus; præstructio; paratus, apparatus. — Dannelse, conformatio. — at man selv forbereder sig til noget, meditatio rei; cura prævia. — at man forbereder en anden, monitus. — uden F. imparatus. — som skeer, kommer uden F. subitus; improvisus; tumultuarius.
Forberedende, præparatorius.
Forbereder, paro; apto; præparo; præformo; instruo; præstruo; compono; provideo; instituo. — f. sig paa noget, aliquid meditari. — f. en anden, præmonere, edocere (de re). — f. til Academiet 2c. aptare; parare; conformare; componere. — jeg er allerede derpaa forberedet, haud imparatum offendit (offendet), opprimit (opprimet); haud imparato accidit (accidet). See bereder, belaver.
Forberetning, præfatio. — giøre en F. præfari, = kort, lang, pauca, multa præfari.
Forbetydning, see Forvarsel.
Forbi, trans; præter — være f. transiisse, præteriisse, abiisse. — som en Tid, Termin, effluxisse; exiisse. — som en Forretning, transactum esse.
Forbierg, Klint, promontorium.
Forbigaaer, prætereo; transeo; transmitto. — som Tid, Leilighed, abire; effluere. — lade Tid, Leilighed gaae f. amittere, omittere, transmittere, prætermittere, e manibus demittere.
Forbigaaende: i F. transiens, præteriens. — giøre noget i F. obiter (aliud agendo, aliud agentem) attingere.
Forbigangen, præteritus; elapsus; exactus; finitus; transactus, anteactus.
Forbillede, Afbildning, schema; formula; exemplum, exemplar; figura; imago; typus (*eccles.*). — som hører til F. typicus.
Forbiløben, see forbigangen.
Forbindelse, nexus; consociatio; copulatio. — sammenhængende, tenor; continuatio. — i een F. continuo; uno tenore; deinceps. — komme i F. med, jungi; sociari; societatem coire; = nøie, arctissime, intime jungi. — uden F., for sig selv, absolutus. — Træers F. emplastratio (arborum). See Forpligtelse, it. Forbindtlighed.
Forbindende, som binder sammen, copulativus. — som forbinder, forpligter, validus; ratus. — være f. tenere; valere; vim obtinere; constare; vigere.
Forbinder, et Saar, ligo, alligo, deligo, obligo. — Træer, emplastro. — sammenføie, conjungere; copulare; continuare. — binde falsk (en Bog) plagularum ordinem turbare, vertere; inverse, præpostere compingere, ordinare paginas. — f. sig med En, jungi, conjungi, sociari alicui; societatem inire, jungere cum aliquo; aliquem sibi sociare, adjungere, adsciscere. — f. sig til noget, recipere aliquid, facturum spondere. — f., som en Contract, en Lov, tenere. — forbinde En (ved Tienester, Velgierninger 2c.) devincire; obligare; obstrictum reddere; demereri; conciliare; amicum, benevolum reddere; =



transit. præter. lapsus

med noget, alicui gratum facere. — du vil meget f. mig, gratissimum mihi feceris. See binder.
Forbindtlig, høflig, humanus; comis; liberalis; benignus; officiosus. — f. Udtryk, blande dictum; honorifica vox. — i de forbindtligste Udtryk, honorificentissime; humanissime. — skrive et f. Brev, perhumaniter scribere.
Forbindtligen, benigne; liberaliter; humaniter; prolixe.
Forbindtlighed, en Lovs, en Contracts, vis; auctoritas; jus. — have F. tenere; vigere. — Pligt, vinculum; necessitas; officium. — have, obstringi; teneri; — til noget, cogi, debere aliquid facere. — have F. imod En, alicui debere (hoc, aliquid); — megen, multum alicui debere; — som har, obstrictus alicui; — som har megen, multis nominibus obstrictus alicui. — jeg har ingen F. dertil, meum non est; cogi non possum; quis (quid) cogit? — Høflighed, humanitas; officium; liberalitas; benignitas. — med megen F. perhumaniter; benigne; officiose; liberaliter.
Forbistrelse, furor; ira.
Forbistret, sævus; furiosus; rabidus. — være f. vred, sævire.
Forbittrelse, indignatio; odium; stomachus; Furiæ *plur.* — med F. acerbe; cum stomacho. — af F. odiô; infestus.
Forbittrer, acerbo; exacerbo; ad iram provoco, lacesso. — meget, exaspero; irrito; incendo; inflammo.
Forbittret, iratus; indignabundus; infestus; infensus; violentus (alicui).
Forblander, see blander.
Forblindelse, occæcatio, cæcitas, error, insania mentis. — hvormed man forblinder, fraus; præstigiæ.
Forblinder, cæco, occæco. — f. En, aciem præstringere alicui; oculos adimere. — lade sig f. cæcari; falli; capi.
Forblindet, illusus; deceptus, captus.
Forblivende: det har sit F. derved, certa res est; non mutatur; nihil ex re mutatur.
Forbliver, maneo; permaneo; persevero; sto; persisto. — jeg f. Deres &c. tuus (eller rettere, efter Latinernes Maade, udelades gandske).
Forblommet, obscurus; *adv.* obscure; tectus, tecte; occultus; per ambages. — tale f. med En, tricari cum aliquo.
Forbløde sig, cum sangvine animam amittere. — som en Sag, refrigescere; oblivione aboleri.
Forblødet, som har tabt meget Blod, exsangvis.
Forbluffer, exterreo; de statu (mentis) dejicio.
Forbluffet, perculsus (terrore); mentis inops (præ timore).
Forborgen, latebrose. — paa en f. Maade, latenter. See skiult, hemmelig.
Forbøn, preces, deprecatio. — paa hans F. eo deprecante. — paa din F. vil jeg giøre det, tuis precibus dabo. — giøre F. precari, deprecari; intercedere.
Forbrændelse, crematio, concrematio; exustio. — ellers med *verba.*
Forbrænder, opbrænder, cremo, concremo; exuro, comburo; flammis aboleo. — som Solen, torrere; urere. — f. Klæderne, Fingeren, vestem, digitum lædere igne. — f. sig, aduri; lædi igne.
Forbrændt, som Jorden, carbunculosus.
Forbruger, absumo, consumo; abutor. — i Klæder, Møbler, in vestitu, ornatu consumo.
Forbrugelse, abusus.
Forbrudt, commissus. — som Arv, Pant, hereditas, fiducia commissa.
Forbrydelse, delictum; admissum; culpa.
Forbryder, delinquo; admitto (culpam, delictum); committo.
Forbryder, en, nocens; culpæ reus, affinis.

Forbryn, forreste Side, pars adversa, antica.
Forbud, prænuntius; præsagus. — hvorved noget forbydes, interdictio, interdictum; vetitum. — giøre imod F. vetita (vetitum) admittere; contra vetitum facere.
Forbuden, vetitus; prohibitus. — tilforn, prævetitus.
Forbund, foedus; pactum; societas. — giøre, oprette F. foedus jungere, inire, icere cum aliquo. — bryde F. foedus violare. — som bryder, foedifragus. — som er i F. med, foederatus.
Forbunden, til noget, cujus est aliquid facere. — være f. at holde en Lov, en Contract, teneri lege, pacto. — f. for Velgierninger, obstrictus; obligatus; devinctus; = meget, multis modis, nominibus. — være En meget f. multa alicui debere. — giøre sig En f. devincire aliquem. See forbinder.
Forbyder, veto; prohibeo; impedio. — med Trudsler, interminor. — under Straf, sancio. — f. En sit Huus, sin Omgang &c. interdicere alicui domo, usu, consvetudine. — f. ved en Lov, lege cavere. — f. Varer at indføre, udføre, prohibere merces importari, exportari.
Forbygger, sætter til ved at bygge, pecuniam absumo (exhaurio) ædificando, consumo in ædificatione. — hindrer ved at bygge, obstruo. — f. Udsigten, luminibus officio; altius tollo.
Forbytter, muto, permuto (rem re). — f. et Barn, et Testament, suppono (infantem, testamentum).
Forbytning, permutatio.
Forcerer, see tvinger.
Fordansker, danice reddo, verto, converto, interpretor.
Fordæk, tabulatum; catastroma.
Fordækt, see skiult.
Fordærv, see Fordærvelse.
Fordærvelig, skadelig, noxius; gravis; perniciosus; pestilens; perditus; exitiosus; pestiferus. — *adv.* pestifere; perdite; perniciose.
Fordærvelighed, vis pestifera.
Fordærvelse, pernicies; pestis; noxa; disperditio; exitium; ruina; labes; clades; interitus. — Sædernes F. depravatio, pravitas; perversitas; vitium.
Fordærver, vitio; corrumpo; depravo; pessundo. — f. det for andre, aliis nocere, officere, fraudi esse; conditionem aliis iniquiorem, difficiliorem reddere.
Fordærver, en, corruptor.
Fordærves, spildes, perire, deperire, disperire. — gaae til Grunde, pessum ire; corruere. — som Mad, corrumpi; = som Viin, fugere; = som et Træe, emori, intermori.
Fordærvet, som Vinen af Fadet, mucidus.
Fordandser, en, præsultator, præsultor, præsul; qui choream (choros) ducit.
Fordeel, 1) Nytte, commodum, commoditas; compendium; emolumentum; ratio og *plur.* rationes; res *sing.* og *plur.* fructus; utilitas og *pl.* utilitates. — Vinding, lucrum; quæstus. — til min Fordeel, e (ex) re mea. — være til F. prodesse. — udlægge noget til Ens F. recte factum ab aliquo interpretari; in laudem alicujus trahere, vertere. 2) forreste Deel, pars adversa, antica; = af Hovedet, sinciput; = af et Skib, prora.
Fordeelagtig, commodus; utilis; opportunus. — indbringende, quæstuosus; lucrosus; lucrativus. — meget, opimus. — f. Situation, situs opportunus. — f. Sted for en Armee, locus æquus. — f. Giftermaal, bona, felix conditio.
Fordeelagtigen, commode; opportune; utiliter.
Fordeelagtighed, see Fordeel.
Fordeler, describo; distribuo; dispono; dispesco; = ordentligen og ligeligen, dispenso. — adskiller, digero; distendo; distraho. — f. sig, digredi. — de fordelede sig, alius alio abiit.
Fordeling, descriptio; partitio.
Fordi, quia; quoniam; quod; quan-

quando, quandoquidem; quippe; utpote.

Fordobbler, duplico, conduplico; gemino. — f. Kræfter, Umage, intendere vires; magis anniti. — med fordobblede Kræfter, enixius; intentius.

Fordobbling, geminatio.

Fordom, opinio. — falsk, opinio prava; error. — staae i den F. credere; sibi persvasisse.

Fordøielig, mollis; levis; ad concoquendum facilis.

Fordøielighed, levitas (cibi).

Fordøielse, coctio, concoctio; digestio; confectio. — have god F. cibum facile digerere; ingen, male, lente, ægre concoquere. — som ingen F. har, crudus. — Mangel paa F. cruditas. tienlig til F. adjuvans confectionem.

Fordøielsessaft, menstruum; chymus.

Fordøielsesmiddel, stomachicum.

Fordøiende, digestivus, digestorius (*medd.*)

Fordøier, 1) coquo, concoquo; digero; conficio. — som let lader sig f. coctivus, coctibilis, coquibilis. — haard at f. durus. 2) taaler, perfero; sustineo; patior; tolero; concoquo; devoro (injurias). — som kan f. Fornærmelser, patiens injuriæ. 3) forøder, effundo, profundo, dilapido, prodigo, dilacero (opes).

Fordøier, en, Forøder, prodigus.

Fordølgelse, dissimulatio; occultatio.

Fordølger, occulto; tego; celo. — f. hvad jeg tænker, dissimulo.

Fordømmelig, damnandus; poena dignus.

Fordømmelse, Straf, damnatio, condemnatio. — som hører til, damnatorius. — evig F. poenæ æternæ; miseria æterna. — være i samme F. simili culpa teneri.

Fordømmer, damno, condemno. See dømmer.

Fordømte, de, æternum miseri.

Fordrag, et, pactum, pactio; transactio; conventum (-tus, -tio); pactum conventum. — giøre et F. paciscor.

Fordrager, perfero; patior; tolero; sustineo. See taaler.

Fordrages, blive enige om, pacisci; pangere; convenire. — leve enige sammen, concorditer agere, vivere. — ikke f. discordare. — de fordrages vel, bene inter illos convenit.

Fordrer, forlanger, posco; exigo; requiro; peto, expeto; postulo. — med Heftighed, contendo; lacesso; efflagito. — hvad jeg har tilgode, reposco; repeto; exigo. — f. til Tinge, in jus voco; og om Dommeren, cito; voco. See kræver, kalder.

Fordreven, exactus; in exilium pulsus; exul; extorris. — See forslagen.

Fordreielse, inversio. — Ords, calumnia; cavillatio. — som er underkastet F. cavillatorius.

Fordreier, detorqueo, obtorqueo; inverto. — f. Ens Ord, cavillor; calumnior.

Fordring, postulatum, postulatio; efflagitatio. — i Penge, debitum; summa debita. — Skatters, exactio. — din F. er billig, ubillig, æqua, iniqua petis.

Fordrister mig til, audeo.

Fordrivelse, amotio; exactio; depulsio, expulsio, propulsatio; abactus; ejectio; exterminatio.

Fordriver, pello, depello; abigo; averto; rejicio; fugo; profligo; expello; exagito; exturbo, proturbo. — i Landsflygtighed, extermino; expello; in exilium ago, exigo, ejicio. — som Solen, Skyerne, discutere; dispellere. — f. en Sygdom, pellere; fugare; discutere. — f. Tiden, tempus fallere, transigere. — f. Griller, deponere, discutere, fugare, depellere curas. — f. et Foster, abigere (partum, foetum); excutere conceptum medicamento.

Fordrukken, ebriosus; temulentus; vinosus.

Fordum, olim; antiquitus; quondam.

Fordunkelse, obscuratio.

Fordunkler, obscuro; obfusco. See formørker.

**Fordybelse**, locus depressior. — i et Malerie, recessus.

**Fordyber**, gior dybere, deprimo. — f. sig i noget, immergi rei; obrui re; = i Tanker, abdi, defigi in meditatione.

**Forebringende**, et, oratio. — hvad er dit F.? quid adfers.

**Forebringer**, profero; promo; propono; in medium profero; exhibeo, perhibeo; adfero, defero; refero. — f. Ord, effero; promo; fundo. — f. en Klage, edo.

**Forebyggen**, Forsigtighed imod, cautio. — for Fremtiden, præcautio; præmunitio.

**Forebygger**, averto; arceo; prohibeo; occurro (malo); subvenio; resisto; reprimo; inhibeo; caveo.

**Foredrag**, et, i Tingene, differendi ratio; genus dicendi. — i Udtrykket, oratio; stilus. — i Udtalen, pronuntiatio. — have et godt F., i Henf. til Tingene, bene, subtiliter differere, disputare; = i Udtrykket, apte dicere; uti oratione commoda; = i Udtalen, commode, svaviter pronuntiare,

**Foredrager**, 1) i en Afhandling, propono, expono; explico; demonstro; doceo. — til et Collegium, referre. — i de romerske Folkemøder, rogare. — lade sig noget foredrage, rem, causam audire, discere, cognoscere; edoceri de re. — vi have ladet os foredrage, ad nos relatum est. 2) foretrækker, præfero; see foretrækker.

**Forener**, jungo, conjungo; socio, consocio; unio. — som ikke kan forenes, dissociabilis, insociabilis. — f. sig med En, alicui jungi; aliquem sibi adjungere, sociare. — f. sig til noget, consentire, conspirare in aliquid. — f. stridende Partier, componere; conciliare; = adspredte Ting, colligere; in unum corpus redigere; concorporare (*Ammian.*); under een Synspunct, ad unum caput revocare; sub uno capite colligere; una comprehensione, designatione complecti. — forenede Magter, populi socii, foederati. med forenet Magt, conjunctis viribus, opibus.

**Forening**, conjunctio; consociatio; nexus. — med En, foedus; pactio, pactum; societas. — til noget, consensio; conspiratio. — stridige Tings, Personers F. conciliatio. — Gemytternes, consensio, concordia; unitas, unitio (*Tertull*), unio (*id.*). — komme i F. med, jungi, sociari (alicui); = i nøie F. arctissime, intime jungi.

**Forefaldende**: ved f. Leilighed, occasione data, oblata; si fors, casus tulerit.

**Forefalder**, tildrage sig, accidere; evenire; fieri; incidere. — som en Strid &c. nasci; oriri; moveri.

**Foregaaende**, præmissus; prævius. — som Aar, prior; superior. — efter f. Formaning lod han ham gaae, prius (ante) admonitum dimisit. - det F. priora; superiora; quod supra scriptum, positum est.

**Foregaae**, 1) tildrage sig, see forefalder. 2) gaae foran, stee først, præcedere, antecedere; ante fieri. — f. En, antecellere; priorem esse; præcedere; see overgaaer. — f. En med et godt Exempel, bonum (virtutis &c.) exemplum prodere alicui; bene, recte faciendo præire alicui.

**Foregivende**, et, oratio. — efter hans F. ut vult ille; si ipsum audis.

**Foregiver**, perhibeo; dictito; jacio; volo. — falskeligen, subdo. — lader som, simulo; ostento. — f. en Sygdom, simulare morbum. — f. til sin Undskyldning, interserere causam; prætendere (*Ict.*). — f. En noget at giøre, præscribere; injungere; imperare; = at lære, discendum proponere.

**Forehavende**, et, coeptum; consilium; institutum.

**Forehaver**, har fore, agito; molior; cogito; paro; meditor. — jeg har fore, animus est; constitui; decrevi.

Foreholder, objicio; oppono.— f. En noget, at han skal see, spectandum do; admoveo oculis.— formaner, edoceo; moneo; in mentem revoco. — bebreider, objicio; exprobro.

Forekaster, objicio. — bebreider, exprobro.

Forekommer, præverto, anteverto; occupo; præripio; antevenio, prævenio.— afværge, occurrere; obviam ire.— tildrage sig, skee, occurrere; offerri; inveniri.— synes, videri. — i Drømme, per somnium, in somnis, dormienti, offerri. — det kom mig fore som jeg saae ham, visus mihi sum in somnis illum videre.

Forelader, admitto; aditum, accessum do.

Forelæggelse, i Rettergangssager, comperendinatio.

Forelægger, propono; ob oculos pono.— f. Mad, pono; præbeo; offero. -- f. en Sag med alle dens Grunde, exponere omnia, rem omnem. — f. En et Spørsmaal, quæstionem ponere; aliquid ex aliquo quærere. — i en Rettergangssag, comperendinare.

Forelæser, lego, prælego; recito. — hvad en anden skal sige efter, præeo.

Forelæser, en, lector, prælector; anagnostes; recitator; acroama.

Forelæsning, recitatio; prælectio. — Afhandling, som man forelæser, acroasis; schola; auditio (*Gell.*) — liden, inauditiuncula.

Forelle, truta; aurata.

Foreløbende, prævius; præmissus; præcursorius. — *adv.* jam; nunc; in antecessum.

Forelske sig i En, amore alicujus incendi, capi.

Forelsket, amans, amator; amore incensus, captus. — være f. amare; ; i En, aliquem, aliquam; ; dødelig, deperire; misere amare. See forliebt.

Foresat, en, et Lands, præfectus; præses. — en Byes, magistratus. — Soldaters, dux. — mine Foresatte, quibus in me jus est.

Foresætter, sætter foran, præpono. — sit Navn, præscribere. — f. En Mad, apponere. — f. til Forvaring, opponere; addere. — sætte over noget, præficere, imponere, rei. — f. sig, statuere; decernere; consilium capere; animum (in animum) inducere; proponere sibi, ogsaa *absol.* proponere; ; uryggeligen, obstinare.

Foreseer, prævideo; prospicio.

Foresiger, dicto; præeo; ; tit, inculco; decanto; dictito; ingero.

Foreskriver, præscribo; præcipio; præstituo. — som en Skrivemester, scripturæ exemplum præire, proponere. — f. Love, leges dicere, ponere.

Foreskyder, skyder for, obdo; objicio; oppono.

Foreslaaer, slaaer for, oppono; obdo; objicio.— bringe i Forslag, noget, proponere, offerre; ; som Love, ferre; rogare; ; nogen, nominare; commendare.

Foresnakker, verbis lacto aliquem.

Forespørgen, Forespørsel, consultatio; relatio; percunctatio. — man svarede paa hans Forespørsel, percunctanti responsum est.

Forespørger, consulo, consulto; percunctor; rem defero, rejicio ad aliquem.

Forest, foreste, prior; anticus; adversus; anterior. — de foreste, primores. — den foreste Deel af noget, frons.

Forestaaende, 1) nær, propinquus; imminens; appetens. — være f.; see forestaaer 2. 2) quod præmissum est; ; Ord, quæ præcedunt.

Forestaaer, 1) et Embede, fungor (munere). — er sat over, præsum; præsideo. — f. sit Huus, curare; administrare; ; som f. administrator. 2) være nær, imminere; instare; appetere; ingruere; adventare; propinquare.

Foreste, see forest.

Forestillelse, see Forestilling.

Forestiller, noget; er, sum; aliquo numero (loco) sum. — ville f. noget, velle aliquo numero esse; cupe-

pere eminere. — f. ved Billeder, signare; effingere; exhibere; ved Tegn, signare, significare. — f. paa Skuepladsen; opføre, agere. — f. i en Afhandling, exponere; explicare; proponere. — f. En, Ens Person, alicujus personam gerere, sustinere; paa Skuepladsen, alicujus partes agere, tueri. — f. sig noget, cogitare; rei effigiem (speciem) in animo effingere. — overlægge, reputare; cogitare; meminisse. — jeg kan ikke f. mig, credere non possum; mihi non fit credibile. — f. sig Ting, saa eller saa, credere, habere, putare, existimare hominem, rem, talem. — f. sig noget som umuligt, credere aliquid fieri non posse. — kunne let f. sig, facile colligere, existimare. — man kan let f. sig, facilis est existimatio. — da han forestillede sig: a) troede: ratus; b) betænkte: memor. — f. En noget, demonstrare; ob oculos ponere; edocere. — f sig noget ret, ikke ret, bene, male, judicare de re. — da man forestillede ham, edoctus, monitus. — hvad skal dette forestille? quid hoc sibi vult? quorsum pertinet? — hvad stiller dette Menneske fore? quo loco est? qualem illum habeamus? — stil dig for som om du f. E. skulde giøre Regnskab, ita te para ut rationem redditurus. — f. sig Døden, mortem meditari, volvere, agitare. — f. for Øvrigheden, for Fyrsten, rem ad magistratus, ad principem, deferre, referre; principem de re edocere. — stil dig engang for som om det var saa, fac, puta, crede, finge, ita esse.

Forestilling, Begreb, imago; effigies; species. — Betragtning, Overveielse, cogitatio. — i den F. ratus. — giøre sig en F. rem concipere, intelligere; troe, credere; existimare; en anden, om en Sag, ei rem demonstrare; eum de re edocere. — man har giort F. res demonstrata, exposita est. — efter F. re demonstrata, exposita; giorde han det, edoctus rem, monitus de re, fecit. — paa hans Venners F. edoctus ab amicis; monentibus amicis. — Forestilling, som man giør En, demonstratio. — i Raadet, relatio. — paa Skuepladsen, spectaculum. — tage imod F. audire monentem (-es); parere monenti (-ibus).

Foresynger, præcino; cantum præeo.

Forer, 1) Qvæget, pabulum do, appono (pecori). — f. En, pascere; saginare; alere. — f. Hons, Fugle, pascere. 2) en Klædning med Klæde, Lærred, Pelsværk, Silke, pannum, linteum, pelles, sericum, subsuere, subdere, supponere, subjicere vesti; vestem munire, firmare, instruere (til Stads, ornare, excolere) panno &c.

Fores, gaae paa Græs, pasci.

Foretagende, et, institutum, institutio; consilium; opus; conatus, conamen, conata *plur.*; destinatum og destinata *plur.*; coeptum, coeptus og coepta *pl.*; inceptum, inceptio. — store F. tacta *plur.* — stort, dristigt F. ausum og ausa *plur.*; facinus.

Foretager, 1) mig noget, vil giøre, statuo, constituo, apud me, apud animum; decerno; consilium capio. — giør det, begynder derpaa, paro; aggredior, ingredior; conor; incipio; studeo (rei alicui). — frievillig, suscipio; efter Begiering, recipio. — noget besværligt, stort, molior; audeo. 2) f. En, forhører, interrogo; rem ex aliquo exquiro.

Foretrækkelse, prælatio; bedre med *verba*.

Foretrækker, trækker for, obduco; obtendo (velum). — giver Fortrin, præfero; præpono; anteverto, præverto; antehabeo; potiorem, potius, potiore loco, habeo; antefero; antepono. — ønsker heller, malo; præopto.

Foretygger, mansum minutatim ingero, inculco.

Forevender, obtendo, prætendo; prætexo; causor; dictito. — Sygdom, Reise &c. uti excusatione (obt-

(obtentu) morbi, itineris &c.; excusari morbo, itinere. — han forevendte, at han den Dag ikke havde været i Byen, ita se excusavit (purgavit), ut diceret, se illo die &c.

Forevending, causa; species; excusatio; obtentus; prætextus, prætextum; titulus. — bruge til F. in speciem (dicis causâ) assumere. — tiene til F. in speciem assumi.

Forevidende, conscientia. — uden mit F. me inscio.

Forevigelse, commendatio ad memoriam sempiternam.

Foreviger, sacro, consecro; æterno; immortalitati commendo, dono; immortalem reddo; sempiternæ memoriæ mando, commendo.

Foreviser, exhibeo; profero; reddo.

Foreviser, en, qui exhibet, reddit (reddet).

Forevisning, prolatio; redditio.

Forfædre, næste, patres; parentes; avi. — længere borte, majores; proavi *poët.*; superiores. — som hører til F., Forfædres, patritus.

Forfængelig, som der er intet ved, levis; inanis; ineptus; vanus. — stolt, vanus; jactator; ostentator; admirator sui. — yppig, luxuriosus; mollis; effœminatus; delicatulus.

Forfængeligen, af Forfængelighed, jactantiâ; per ostentationem; jactandi studio.

Forfængelighed, Tomhed, inanitas; vanitas; nugæ; ineptiæ; inania, frivola *plur.* — Yppighed, luxuria; mollities; voluptates. — Stolthed, jactantia; ostentatio.

Forfærdelig, 1) skrækkelig, horribilis, horrendus; terribilis, terrificus; horrificus; tremendus. — rædsom, formidulosus, formidabilis; trux, truculentus. — af Aasyn, torvus. — af Lyd, horrisonus *poët.* 2) meget stor, ingens; immensus; vastus.

Forfærdeligen, 1) horribiliter; horrendum in modum; furialiter. 2) immense; immodice; supra modum; plus quam dici potest. — f. stor, immensæ magnitudinis.

Forfærdelse, horror; terror; consternatio; trepidatio; conturbatio.

Forfærder, terreo, territo, perterreo, exterreo, perterrefacio; terrorem incutio, injicio; exanimo; expavefacio; consterno, exsterno. — forfærdes, perterreor; horreo, horresco, cohorresco, exhorresco; consternor; perturbor; paveo, expaveo, expavesco; formido.

Forfærdet, territus; trepidus; commotus; perturbatus.

Forfærdigelse, effectio; bedre med *verba.*

Forfærdiger, facio, efficio; compono. — som en Haandværksmand, fabrico, fabricor, fabrefacio. — som Smedde, extundo. See giør.

Forfald, (med Tonen, paa første Stav.) mora; impedimentum; remora. — jeg har F. impedior. — have lovligt F. juste excusari.

Forfald, (med Ton. paa sidste St.) ruina, decrementum. — komme i F. labi, collabi. — bringe i F. affligere; pessundare; exhaurire.

Forfalden, som et Huus, ruinosus; collapsus. — f. Bygning, parietinæ. — f. Arv, Pant, commissa hereditas, fiducia. — Gods, sectio; — Vexel, syngrapha irrita; — Næring, res tenuata, imminuta; quæstus imminutus. See liderlig.

Forfalder, forværres, labi; in pejus ruere; concidere, intercidere. — som et Sted, deseri. — som en Bygning, ruere, corruere. — som kan f. labilis, dilabidus. — f. i Straf, poenam committere, subire, incurrere, mereri; mulctari. — som en Arvepart, committi. — som en Klage, exstingvi; aboleri; non dari. — som en Vexel, non valere amplius; jus suum amittere.

Forfaldstid, dies constituta. — en Vexels, dies, post quam non valeat syngrapha.

Forfalsker, corrumpo; vitio; adultero; interpolo; depravo; falso. — f. Documenter, ved at slette ud hist og her, intercidere (commentarios & rationes).
Forfalsker, en, corruptor; interpolator; adulterator. — Documenters, falsarius.
Forfalskning, corruptela, corruptio, depravatio; interpolatio. — Documenters, falsæ tabulæ.
Forfalsket, falsk, corruptus; adulter, adulterinus.
Forfang, impedimentum. — giøre F. impedimento esse.
Forfaren, Forfarenhed, see erfaren, Erfarenhed 2c.
Forfatning, Tilstand, ratio; locus; status; conditio; fortuna; causa. — min F. res meæ; rerum mearum ratio. — jeg er i den F. in eum locum deductus sum. — sæt dig i min F. fac, qui ego sim, te esse.
Forfatter, opsætter, compono; condo; conscribo.
Forfatter, en, auctor; scriptor.
Forfegter, forsvarer, defendo; tueor; propugno; assero.
Forfegter, en, defensor; vindex; propugnator; assertor.
Forfegter, (med Tonen paa første Stav.) paa en Fegterskole: vicarius magistri; hypodidascalus.
Forflasker, commaculo; inquino.
Forflegning, cura; victus.
Forflytter, transfero; transpono; transporto; trajicio; muto; traduco; transmoveo; proveho.
Forflytning, Forflyttelse, mutatio, permutatio; translatio; trajectio. — til et høiere Sted, promotio; provectio.
Forfløiet Ord, verbum temere emissum. — forfløien Krop, homo dissolutus.
Forflyver, flyver bort, evolo, devolo. — adspredes, dissipari. — som Tiden, fugere; ruere.
Forfølgelse, insectatio; vexatio. — af sin Ret, persecutio.
Forfølgelsesaand, insectatio; vexandi furor, sævitia; impotentia insectandi.
Forfølger, sætter stærkt efter, insto; insequor, persequor; insector, consector. — plager, insector; vexo; ago; affligo; agito, exagito. — bliver ved, persequor.
Forfølger, en, hostis; insectator; tyrannus.
Forførelse, corruptio; depravatio; corruptela; illecebra; illectus; seductio *eccles.*
Forførende, forførisk, perniciosus; pestifer; periculosus; illecebrosus; *adv.* illecebrose.
Forfører, fordærver, corrumpo; capio. — til noget, induco; pellicio, illicio. — især til Utugt, ducto, ductito, perduco, produco. — føre feil, ab itinere avertere; in devia auferre; seducere *eccles.* — det har forført mig, nescio qui error me abstulerit. — f. Folket, turbare, sollicitare populum; ved Vildfarelse, falsk Lærdom, fallere, decipere; errore implere. — lade sig f. induci; falli; let, patere corruptelis. — ville f. et Fruentimmer, stupro tentare; ad stuprum pellicere; pudicitiam alicujus sollicitare, tentare; pudicitiæ alicujus insidiari. — i Gierningen f. vincere pudicitiam alicujus; ad stuprum pellicere aliquam.
Forfører, en, illex ell. illix; pellax; corruptor, corruptela. — som søger at forføre et Fruentimmer, sollicitator, affectator pudicitiæ. — som virkelig forfører, pudicitiæ victor. — Ungdommens F. pestis, corruptor, pernicies juvenum.
Forføier, mig et Sted hen, locum peto; confero, recipio, recepto me aliquo.
Forfremmelse, Forbedring, progressio, progressus; profectus. See Befordring.
Forfremmer, flytter frem, promoveo; proveho. See befordrer.
Forfremmer, en, see Befordrer.
Forfremmes, kommer frem, gier Fremgang, promoveo; progredior; provehor; proficio.
Forfriskelse, recreatio; refectio; renovatio; instauratio; confirma-

matio. — fra Arbeide, laxamentum; remissio; requies; levamentum operæ, laboris.
Forfriskelsesdrik, potus gratus, ad reficiendum datus.
Forfriskende, recreans.
Forfrisker, recreo; reficio; renovo; instauro, restauro. — styrker, refoveo; vegeto. — f. sig fra Arbeide, remitti; laxari (ab opere); see vederqvæger. — forfriskes, faaer nye Kræfter, respiro; requiesco.
Forfriskning, see Forfriskelse.
Forfriskninger, bellaria *plur.*
Forfrossen, 1) stiv af Frost, rigidus, rigens (gelu). — som et Ledemod, en Urt, adustus, intermortuus, corruptus (peremtus) frigore. 2) kuldskiær, mollis ad frigora; impatiens frigoris. — være, facile algere.
Forfryser, see fryser.
Forfuulne, putrescere; solvi putredine, in putredinem.
Forfuulning, putredo.
Forfylder, compleo, expleo, oppleo. — f. sig, cibo se onerare; see foræde sig.
Forgaae, som Tiden, præterire; fugere; labi, elabi; effugere; ruere; = som en Plet, Farve, Lugt, evanescere; aboleri; exolescere; abire; fugere; = som Vrede, Uveir, considere; conquiescere; = som en Lyst, abire; mutari. — gaae til Grunde, perire; exstingvi; interire; deperire; disperire; consumi. — være færdig at f. pæne exstingvi, exanimari. — forgaae sig, forsee sig, peccare; delinquere; labi; = imod En, aliquem lædere, offendere, violare.
Forgaard, atrium; aula; propylæum; prothyrum.
Forgaars: i Forgaars, nudius tertius; die abhinc tertio.
Forgabe sig i En, adspectu, specie alicujus incendi, devinciri, capi, deliniri.
Forgængelig, fluxus; fragilis; brevis; fugax; caducus. — være f. labi; fluere; ruere; fugere. — dødelig, mortalis; temporarius; corruptibilis (ecclef.); interibilis (iid.).
Forgængelighed, fragilitas; brevitas; fuga. — Dødelighed, mortalitas; corruptibilitas (ecclef.).
Forgangen, præteritus; elapsus; exactus.
Forgaul, see Frontispice.
Forgemak, cubiculum adversum, objectum. — hos de Store, atrium; vestibulum; salutatorium (cubile).
Forgieldet, obæratus.
Forgiemt, exoletus, obsoletus.
Forgænger, Formand, antecessor. — som man giør noget efter, dux; auctor; præmonstrator. — være F. i noget, exemplum præire. — vore Forgængere, superiores.
Forgietter, see forglemmer.
Forgieves, inutilis; irritus; vanus; cassus; inanis; infructuosus. — *adv.* frustra; inutiliter; nequicquam; incassum; inaniter. — f. Haab, spes ad irritum cadens.
Forgift, venenum; toxicum og *plur.* toxica; virus; medicamen, medicamentum. — som tillaver F. venenarius, veneficus.
Forgifter, forgiver, venenum do; veneno tollo, exstingvo; veneno (*Lucr.*) — f. sig selv, venenum haurire, sumere. — f. Luften, aërem inficere, violare. — f. Pile, veneno linere, tingere, imbuere; = Mad, Drikke, venenum addere in cibum, potum; venenum indere, adfundere, infundere, admiscere, immiscere.
Forgiftet, forgiftig, venenatus, veneficus; venenifer (*poët.*); virulentus. — som Luften, pestilens, pestiferus; vitiosus. — som Maden, infectus; medicatus. — forgiftig Vædske, virus.
Forgiftelse, veneficium; venenum datum. — Luftens F. vitium aëris.
Forgiftig, see forgiftet.
Forgiør, incanto; fascino; devoveo, devoto; magicis artibus devincio, illigo.

For=

Forgiørelse, fascinatio; incantamentum; magicæ artes.
Forgiver, 1) see forgifter. 2) give feil, f. E. Kort, perperam distribuere.
Forgivelse, see Forgiftelse.
Forglemmelig, oblivione dignus; see glemsom.
Forglemmelse, oblivio; obliteratio. — bringe i F. obliterare; oblivione abolere; oblivioni tradere. — komme i Forglemmelse, forglemmes, obliterari; aboleri; animo (animis) excidere.
Forglemmer, obliviscor; oblivioni do, trado; oblitero; dedisco. — jeg har forglemt det, excidit, effluxit mihi; fugit me. — det forglemmer jeg aldrig, hoc nulla unquam delebit oblivio. — forglem mig ikke! fac, mei memor sis. — f. sig a) efferri irâ, furore &c.; b) sibi deesse.
Forgnaver, corrodo.
Forgræde, sin Tid, flentem transigere, in lacrymis agere tempus.
Forgrædt, lacrymis confectus.
Forgraver, defodio, infodio; abscondo (terrâ); obruo (terrâ). — forgravet i Studeringer, sepultus studiis.
Forgribe, sig paa En, aliquem violare, lædere, temerare, contemerare; = paa noget, avertere, intervertere; = paa en Kasse, ærarium compilare. — gribe galt, aberrare. — paa et Instrument, oberrare. — f. sig Haanden, manum luxare, evertere, emovere.
Forgroe, groe sammen, concrescere; implicari. — som et Saar, exolescere. — som en Skov, sylvescere. — løbe ud, luxuriare, luxuriari.
Forgroet, oblitus virgultis.
Forgudelse, consecratio.
Forguder, sætter i Guders Tal, consecro; in divos (in divorum numerum) refero.
Forgudet, consecratus; divus.
Forgylder, deauro, inauro; auro obduco, induco.
Forgylder, en, deaurator, inaurator.
Forgyldning, inauratio; aurum inductum, inducendum.
Forgyldt, deauratus, inauratus. — stærkt f. obauratus; noget f. subauratus.
Forhaaber, see haaber.
Forhaabning, spes; opinio; exspectatio. See Haab, Forventning.
Forhaand, i Spil, partes primæ. — have F. esse priore (priorem) loco. — som har F. prior, primus.
Forhaanden, nærværende, præsens. — være f. adesse. — nær, propinquus; imminens; urgens. — være f. imminere; instare; appetere; ingruere; adventare.
Forhaanelse, Skam, ignominia; probrum; ludibrium. See Beskæmmelse.
Forhaaner, ludo, illudo; irrideo. See beskæmmer, foragter.
Forhadt, invisus, ingratus, offensus (alicui). — være f. odiô, invidiâ flagrare. — blive f. venire (incurrere) in odium. — giøre f. adducere in odium, in invidiam. — paa en f. Maade, invidiose.
Forhæng, velum; aulæum og brugeligere *plur.* aulæa; carbasa *plur.* (*poët.*). — trækker F. for, obtendo, prætendo. See Teppe.
Forhærdelse, pervicacia; pertinacia; animus obfirmatus; obduratio (*Augustin.*)
Forhærdet, pervicax; inexpugnabilis; invictus; obduratus (*Augustin.*).
Forhaler, opsætter, moror, demoror; cunctor; procrastino. — noget, med noget, rem differo, extraho, duco, produco, prolato, prorogo, See opsætter.
Forhaling, mora, remora; cunctatio; prorogatio; productio. — uden F. haud cunctanter; nil cunctatus.
Forhals, adversa pars colli; adversum collum.
Forhandler, sælger, vendo. — en Sag, tracto; ago.

Forhandling, venditio. — en Sags, tractatio; negotium. — en Statssags, actio.
Forhastelse, Overilelse, præcipitatio. — af F. præcipitanter.
Forhaste sig, præcipitem ferri, agi.
Forhen, ante, antea; prius; supra.
Forhexen, Besværgelse, incantatio, incantamentum; veneficium.
Forhexer, see forgiør.
Forhielpe, En til noget, juvare aliquem in re consequenda, ad rem obtinendam. — han har forhiulpet mig dertil, ejus operâ, eo faciente, juvante, nactus sum. See hielper.
Forhinderlig, see hinderlig.
Forhindrer, impedio, præpedio; occurro; prohibeo; veto. See hindrer.
Forhindring, impedimentum, præpedimentum; prohibitio; impeditio. See Hindring.
Forhippet paa noget, cupidus; intentus (rei); effusus in rem.
Forhold, Wandel, vita; mores; vitæ gerendæ ratio. — Maade at gaae tilværks paa, ratio, modus rei tractandæ, gerendæ. — i Maal og Størrelse, ratio; portio, proportio; comparatio; analogia; modus. — i rette F. modo; ut par est.
Forholder, dølger, celo. — jeg vil ikke f. Eder, nolo vos latere, ignorare; nolo vos celatos. — holder tilbage, premo, reprimo, opprimo; contineo; intercludo. — f. sig (vel, ilde) agere, gerere, præbere, exhibere se; — imod En, cum aliquo sic agere; ei se præbere talem; — i en Sag, rem tractare, gerere; in re versari. — staae i Forhold med, ad aliquem (aliquid) se habere, referri; cum eo comparari.
Forholdsmæssig, comparatus; analogus; modo quodam; comparate; legitimus (e); pro cujusque modo, conditione; æquabilis, æquabiliter; justus, juste.
Forholdsordre, præscriptum; mandatum; formula. — have F. edoctum, instructum esse. — give F. præscribere modum rei; edocere, quid agendum sit.
Forhorer, sætter til paa Horer, scortando, libidinibus absumere; per libidines effundere.
Forhoret, libidinosus; in libidines effusus. — see f. ud, libidinem vultu fateri.
Forhoved, sinciput; caput adversum.
Forhør, interrogatio. — ved Piinsler, tormentum; quæstio.
Forhører, audio; interrogo; quæro; cognosco; anquiro. — f. sig, audiendo falli.
Forhøielse, eminentia. — i Prisen, pretium auctum, majus; pretii incrementum. — i Kornpriis, incendium annonæ. — i Skat, auctum, aggravatum tributum.
Forhøier, giør høiere, tollo, attollo; extollo; erigo; eveho. — f. Prisen paa noget, accendo, incendo. — opfylder, aggero, exaggero.
Forhøiet Arbeide, sculptura; cælatura; opus sculptum, cælatum, sculptile.
Forhøyning, Høi, clivus; tumulus; locus editior. — af Grønsvær, cæspes. — Opfyldning, agger, exaggeratio. — Stillads, pegma; suggestus; pulpitura; tribunal; locus phalæ *plur.* it. Falæ og phalere ell. falere, *is.* — enhver F., som en Knude af Blodet i Aarerne, naar de ere opsvolmede, en Matradse at sidde paa ꝛc., torus, torulus.
Forhud, præputium, og *plur.* præputia.
Forhudler, corrumpo; disperdo. — forhudlet Arbeide, malum opus.
Forhugger, incido; concido; amputo; præcido; reseco. — f. Veien, iter obstruere, claudere.
Forhugning, see Braade.
Forhungrer, fame, inedia pereo, perimor. — lade En f. fame necare.
Forhungret, macie peremtus; famelicus. — see f. ud, inediam facie, vultu fateri.

For-

Forhuus, pars antica ædium; ædes priores.

Forhvervelse, bor gives med verba.

Forhverver, pario; paro; comparo; quæro; reperio; acquiro. See erhverver, forskaffer.

Forjættelse, forjætter, see Løfte, lover.

Forjagelse, exturbatio.

Forjager, pello; expello; ejicio; exturbo; extermino. — fra Huus og Gaard, sedibus, bonis everto. — paa Flugt, profligo. See fordriver.

Forig, foregaaende, prior; anterior; pristinus; priscus; antiquus — forige Aar, annus proxime superior. — forige Aars, anni prioris. — forige Brev, literæ superiores.

Foring, Græsgang, pabulum; pastus, pastio. — beqvem til F. pascuus. See Fouragering.

Forinden, antea, ante, antequam.

Forivre sig, iracundiâ efferri.

Fork, furca; fuscina. — tvegrenet, bidens; tregrenet, tridens; firegrenet, quadridens. See Tyv.

Forkastelig, improbandus; rejiciendus.

Forkastelse, repudiatio. Bedre med verba.

Forkaster, rejicio; repudio; sperno; nolo; non accipio; non admitto; improbo. — forlægger, depono loco non suo. — kaster i hinanden, disjicio; som Ord, inverto; trajicio.

Forkeert, forkyrret, turbatus; præposterus. — urigtig, pravus; perversus; lævus; præposterus. vrang, avet, inversus, aversus; scævus. — den forkeerte Haand, sinistra. — f. Væsen, pravitas; perversitas; scævitas; sinisteritas.

Forkeert, adv. perverse; prave; perperam; læve; præpostere. — omvendt, inverse; retro.

Forkeerthed, forkeert Væsen, see forkeert, adj.

Forkiæler, corrumpo; effoeminо; infecto; nimium indulgeo.

Forkiælet, mollis; corruptus; effoeminatus; iners. See qvindagtig.

Forkiælelse, indulgentia; mollities.

Forkiøb, Forkiøbsret, jus protimiseos. — komme En i F. occupare, prævertere, antevertere aliquem.

Forkiøbe sig, nimis care emere.

Forkiøre en Hest, fatigare, rumpere equum.

Forklæde, et, præcinctorium; semicinctium; perizoma; ventrale.

Forklædelse, vestium mutatio. — i en Mands- eller Qvindesperson, vestitus virilis, muliebris, assumtus.

Forklæde En, alia veste induere. — som en Mands- eller Qvindesperson, virilem, muliebrem, speciem, habitum alicui circumdare. — f sig, vestem mutare; veste dissimulari; vestitu aliam personam mentiri, imitari; som en Betient, Soldat, vestitu famulari, militari fallere; famulum, militem mentiri vestitu; som en Mands- eller Qvindesperson, sexum mentiri veste.

Forklædt, mutatus (mutata) veste; habitu falsus.

Forklaffelse, forklaffer, see Bagtalelse, bagtaler.

Forklager, accuso; criminor; arcesso (criminis, capitis &c.); in jus voco; experior cum aliquo; lege ago. — i Pengesager, peto ab aliquo. — En som f. (i Criminelsager) accusator; (i andre) actor; petitor.

Forklaget (i Criminelsager) reus; (i andre) a quo (unde) petitur; quicum agitur.

Forklarelse, Forherligelse, illustratio; decus. — Oplysning, illustratio, illustramentum; demonstratio; enarratio. — Udvikling, enodatio; explicatio.

Forklarer, illustro; splendorem circumdo. — gior tydelig, explico; illustro; interpretor; demonstro; enarro. — udreder, pando; expando; explico; enodo; evolvo; explano;

plano; expono; = omstændeligen, differo, ediffero. — f. et Ord saa eller saa, eam notionem, poteftatem vocabulo, fubjicio, tribuo; vocabulum ita accipio; = om nogen, om noget, in eum, in id traho, confero; de eo, in eum accipio; de eo dictum puto; vrangt, eò rapio, detorqueo; = med Fliid, calumnior; detorqueo.
Forklaring, explicatio; illuftratio; explanatio; expofitio; differtatio. — Fortolkning, interpretatio. — ſkriftlig over en Bog, commentarius; = mundtlig, fcholæ, prælectiones; = kort, notulæ; fcholia; = vidtløftigere, obfervationes; animadverfiones; paa et fremmed eller gammelt Ord, gloffa, gloffema.
Forklattre, Penge bort, pecuniam profundere & perdere.
Forkleinelse, extenuatio; calumnia; fermones iniqui, maligni. — uden min Æres F. falva (integra) dignitate, fama mea.
Forkleinende, famæ noxius, gravis. — *adv.* contemtim; contumeliofe.
Forkleiner, extenuo; elevo. — Ens Ære, de aliquo detraho; alicui obtrecto.
Forklemmer, elido; frango.
Forkliſtrer, obduco; lino; incrufto. — f. En Øinene, cæcare; a re avertere.
Forknuser, contero; comminuo.
Forknyttelse, copulatio; connexio.
Forknytter, devincio; copulo. See forbinder. — forknyttes i Væxten, tabefcere; minui.
Forkommer, noget, perdo, disperdo; conficio; interverto. — *intranf.* pereo; confumor; deficio.
Forkortelse, compendium; breviatio; concifio; retractio (*Macrob.*). Vedre med *verba*.
Forkorter, contraho; incido, concido; corripio; compendii facio ell. compendifacio. — afbryder, abrumpo. — f. Tiden, tempus fallo. — f. en Stavelse, et Ord, corripio; brevio.
Forkølelse, frigus; a frigore noxa.
Forkøler mig, frigore tangor, lædor.
Forkrænkelig, corruptioni obnoxius; fee forgængelig.
Forkrænkelighed, vitium; corruptio.
Forkrænker, vitio; corrumpo.
Forkradser, ungvibus lædo, lacero.
Forkrøller, male crifpo; crifpando corrumpo, lædo.
Forkrybe ſig, abfcondi; delitefcere.
Forkunſtler, corrumpo arte nimia, ftudio nimio.
Forkyndelse, fignificatio; nuntius, annuntiatio, denuntiatio. — offentlig, promulgatio. — ulykkelige Tegns, obnuntiatio.
Forkynder, fignifico; nuntio; aperio (alicui aliquid); annuntio, denuntio, renuntio; de re certiorem facio. — forud, oftendo; prædico; prænuntio. — offentlig, promulgo; indico. — medbringer, porto; adfero; prodo.
Forladelig, ignofcendus; venia dignus.
Forladelse, 1) at man ſlaaer Haanden af, defectio; deftitutio. — at man forlader en Levemaade, mutatio (vitæ); = et Sted, et Selſkab, abitus, difceffus. — Ellers med *verba*. 2) Tilgivelse, venia; gratia. — jeg beder om F. ignofce quæfo.
Forlader, tilgiver, ignofco; condono; concedo; remitto; veniam do (delicto, delicti). — gaaer fra, linquo, relinquo; defero; = uden Hielp, derelinquo; deftituo; defero; = den, jeg burde hielpet, prodo. — f. en Levemaade, omittere; abjicere; mutare. — gaae bort, difcedere (ab aliquo); abire. — fom en Sygdom, decedere. — forlade ſig paa En, fidere, confidere; niti; = paa Ens Løfte, fidem alicujus fequi. — du kan forlade dig derpaa, ne dubita; factum puta.
Forlader, lader for ſtærkt, forlæsser, prægravo; iniquius (incautius) onero, obruo.

Forladt, destitutus; desertus; solus — uden Forsvar, indefensus. — f. Tilstand, inopia; solitudo.
Forladning, embolus; obturamentum. — sætte F. for, embolum adigere; embolo urgere.
Forlægger, lægger et andet Stedhen, it. opsætter til en anden Tid, trajicio; transfero. — som en Besætning, traduco. — paa det urette Sted, loco alieno (non suo) repono. See forflytter. — f. Veien for En, obstruere; claudere; obsepire. — forlægge en Bog, redimere; suo sumtu vulgare.
Forlægger, en, manceps, redemtor, conductor (libri vulgandi).
Forlæner, 1) auctoritatem, potestatem, jus, usum, copiam, proprietatem rei, terræ, agri, do. — offentlig, investio *eccles.* 2) giver, do; tribuo; assigno.
Forlæning, jus; copia; beneficium; auctoritas. — offentlig, investitura.
Forlængelse, augmentum. — Tidens, prorogatio; prolatatio; procrastinatio; propagatio. — en Stavelses, productio.
Forlænger, augeo; produco; extendo; prælongo. — som en Vei, extendo, protendo. — som Livet eller andet, profero; produco; propago. — opsætter, prorogo; traho, extraho; moror.
Forlængst, for længe siden, dudum; olim.
Forlænges, see længes efter.
Forlængsel, see Længsel.
Forlæsser, see forlader.
Forlag, en Boghandlers, cura; impensæ; sumtus; redemtio. — hvad som forlægges, liber ab eo redemtus; opus ejus sumtu editum. — i hans F. apud eum; ejus sumtu. det er hans F. ejus sumtu prodiit.
Forlagt, gammel, obsoletus.
Forlangende, postulatum, postulatio. — paa hans F. illo postulante, volente, cupiente; ejus precibus ductus &c.
Forlanger, fræver, peto; exposco; postulo; contendo. — det skal forlange mig, cupio, gestio, aveo (scire).
Forledelse, illecebræ; impulsus; pravum consilium.
Forleden, see forgangen.
Forleder, induco; impello; pellicio. — som f. auctor; impulsor; svasor.
Forlener, see forlæner.
Forlegen, uvis, dubius; incertus; trepidus. — være f. trepidare; æstuare; laborare; in trepidis rebus esse, versari.
Forlegenhed, cunctatio; dubitatio; trepidatio; res trepidæ. — komme i F. cura ancipiti distineri.
Forliebelse, amor.
Forliebe sig i En, amore alicujus incendi, capi.
Forliebt, amans, amator; amore incensus; captus. — dødelig f. impatiens amoris. — som et Brev, amatorius. — Øiekast, vultus amorem fassus. — forliebte Øine, putres oculi. — *adv.* amanter, amatorie.
Forliig, pactum; conditio; conventum. — giøre F. paciści; conditione rem transigere. — bringe til F. ad conditiones perducere, deducere. — komme til F. conditione transigi, componi. — stridende Partiers F. compositio.
Forligelig, placabilis; mitis; exorabilis; clemens; commodus; tractabilis.
Forligelighed, placabilitas; clementia; pacis amor; concordiæ studium.
Forligelse, reconciliatio; reditus in gratiam. — stifte F. gratiam jungere, reconciliare. — Forstaaelse, consensio animorum; concordia.
Forligelsesmaaltid, imellem Slegtninge, charistia *plur.*
Forliger, placo; propitio; propitium reddo; mitigo. — En med en anden, concilio; reconcilio. — f. sig med En, reconciliari alicui; in gratiam cum aliquo redire. — f. stridende Partier, compono.
Forliger, en, reconciliator; gratiæ conciliator.

Forliges, concorditer agere, vivere. — ikke f. discordare. — de forliges godt, bene (egregie) inter illos convenit; magna (summa) eft inter eos confenfio. See fordrages.

Forligt, reconciliatus; qui in gratiam rediit. — de ere forligte, pax (concordia) inter illos convenit, reftituta eft.

Forliggen, fee forlagt.

Forligning, comparatio, contentio. See Ligning, Sammenligning.

Forliis, damnum; jactura; clades; detrimentum; difpendium. — med F. damnofe. See Tab.

Forlifer, amitto; perdo. See taber.

Forlods, *adv.* in anteceffum; prærogativà; jam nunc. — faae noget f. priorem accipere; occupare; præcipere. — fom faaer noget f. eximius; potior.

Forlodstagen, præceptio.

Forloren, fee tabt. — gaae f. perire.

Forlov, venia; copia; jus; libertas; poteftas; auctoritas; permiffio; licentia. — give F. veniam dare; jus, poteftatem, copiam facere; permittere. — F at reife bort, commeatus. — Affkeed, dimiffio. — med F. tua pace. — med F. at fige, fit venia verbo; fit honos auribus.

Forlovelfe, fponfalia *plur.* holde F. facere, celebrare fponfalia.

Forlover, 1) defpondeo. 2) nego me facturum.

Forlover, en, fponfor.

Forlovet, fponfus, defponfatus; defponfus. — f. Brud, fponfa, pacta.

Forløb, decurfus; finis. — efter en Times F. poft horam; efter et Aars F. anno elapfo, circumacto.

Forløben, 1) elapfus; circumactus. — være meeft forløben, proceffiffe; ad finem vergere. — Aaret er meeft forløbet, jam proceffit major anni pars. 2) fom et Menneffe, fugitivus; erro; vagus.

Forløbe, 1) fom Tiden, elabi; abire, tranfire. — hurtig, fugere; ruere. — fom et Menneffe, aufugere; fubducere fe. f. fig, fom Vandet, defluere; recedere; fom Menneffer, dilabi, digredi. 2) løbe fig til Skamme, currendo deficere, vires exhaurire.

Forløber, (med Tonen paa førfte Stavelfe), en, anteambulo; præcurfor; prodromus; prærogativa. 2) (med Tonen paa anden St.) defertor; fugitivus.

Forløfte, fee Caution.

Forløfer, libero; eripio; vindico; redimo.

Forløfer, en, liberator; vindex; affertor. — Forløferen, Chriftus, redemtor, *Prudent.*

Forløfes, fom Barfelqvinder, levari partu; parere. — med en Søn, Dotter, filium, filiam eniti.

Forløsning, liberatio. — Barfelqvinders, partus; enixus.

Forlydende, fama; rumor. — efter F. ut fertur; ut fama eft.

Forlyde, ferri; dici. — det f. fama eft; fermo increbefcit; rumor exiit. — lade fig f. med, oftendere; præ fe ferre; fignificare; dicere.

Forlyftelfe, voluptas; delectamentum, oblectamentum, oblectatio; gaudium. — efter Arbeide, recreatio; laxamentum; levamentum; remiffio; requies. — til F. animi caufa.

Forlyftende, lætus; delectabilis; jucundus.

Forlyfter, ob, delecto; voluptati fum. — f. Sindet, remittere animum. — f. fig, oblectari, lætari, gaudere (re); voluptatem capere (ex re); acquiefcere, requiefcere (in re); capi, teneri (re aliqua; ftudio rei alicujus).

Form, forma, formatura; typus. See Monfter, Skikkelfe, Model.

Formaaer, kan, poffum; valeo; evaleo, evalefco; polleo. — f. meget, præpolleo. — f. En til noget, inducere, impellere, perpellere, adducere, med Møie, vincere, pervincere, extor-

Formaal

extorquere, expugnare, = ved Bønner, exorare (aliquem).
Formælder, min Hilsen, salutem dico, nuntio.
Formældning, Formæld, nuntius; significatio.
Formænger, see blander.
Formærker, animadverto; deprehendo. See mærker.
Formalisere sig over noget, notare; improbare; sibi minus honorificum ducere.
Formalitet, rit s; mos; ordo (rei). — i Rettergang, formula; solemnitas (*Icti*). — som gaaer tilhaande med Formaliteter, formularius. — mange vidtløftige F. pompa; scena; ambages.
Formand, i et Embede, decessor, prædecessor, antecessor; prior; qui ante me, illum &c. fuit. — F. i noget, auctor; princeps; dux.
Formaner, hortor, cohortor, exhortor; moneo; impello; svadeo; auctor sum.
Formaning, hortatus; svasus; monitus; cohortatio, exhortatio. Formaninger, præcepta; consilia. — give F. præcipere; monere.
Formastelig, temerarius; audax; confidens. — *adv.* confidenter; audacter; proterve.
Formastelighed, Formastelse, confidentia; audacia; temeritas.
Formaster mig, audeo; confido; præfido. — han formastede sig at sige, giøre, non dubitavit dicere, facere.
Format, forma, modus (libri, voluminis).
Formedelst, ob; propter; præ (f. E.) irâ, gaudio; — eller og med Tingens *ablat.*, som: f. hans Forbøn, ejus intercessione; — eller og omskrivende, som f. Sygdom, morbo impeditus; — eller og med de *ablativi*: opera, ope, auxilio, beneficio, causa, gratia, og Personens eller Tingens *genitivus*. — f. at, propterea quod.
Formelig, ordentlig, verus; sollemnis; more factus. — f. Afstaaelse, in jure cessio. — f. Erklæring, aperta professio. — f. Afbigt, legitima satisfactio. — f. Proces, legitime instructa lis.
Formeligen, legitime; jure; more; ritu sollemni; sollemniter; palam; aperte.
Formener, 1) puto; autumo; existimo. See mener. 2) see forbyder.
Formening, existimatio; judicium; opinio. See Mening.
Formeent, formeentlig, 1) qui, quod putatur, creditur; putativus (*Tertull.*). — f. Eftermand, qui successurus putatur. 2) uloulig, inconcessus.
Formerelse, *active*, auctus; multiplicatio. — *passive*, augmentum; incrementum og *plur.* incrementa. — Tillæg, cumulus; accessio; additamentum.
Formerer, 1) forøger, augeo; multiplico; cumulo. — f. sig, augeri, augescere; crescere; invalescere. — som et Rygte, increbescere. — Indbyggerne formere sig, frequentia accedit loco. 2) danner, formo; fingo. — f. en Proces, dicam scribere, impingere alicui.
Formiddag, ante meridiem.
Formiddags, *adj.* antemeridianus.
Formildelse, *active*, mitigatio; placatio; delinitio; sedatio. — *intransitive*, levamentum; lenimentum, lenimen; mollimentum.
Formilder, lenio, delenio ell. delinio; mitigo; sedo; tempero; mollio, emollio; levo; placo; permulceo, demulceo.
Formildes, sagtes, mitesco.
Formindskelse, extenuatio; detractio, detractus. — Afslippen, delibatio. — Straffens, mitigatio. — uden F. integer.
Formindsker, minuo, imminuo, deminuo; extenuo; decido; derogo; detraho. — f. Straffen, mitigo. — som f. detractor, detrectator.
Formindskes, minui; decrescere.
Formodentlig, som formodes, qui (quæ, quod) creditur. — den for-

modentlige Eftermand, qui haud dubie successurus putatur.
Formodentligen, haud dubie; probabiliter.
Formoder, conjicio, conjecto; existimo; credo; suspicor; opinor. — venter, exspecto; spero. — saa vidt jeg kan formode, quantum conjectura assequor.
Formodning, opinio; conjectura; suspicio. — om noget tilkommende, exspectatio. — efter min F. ut mea fert opinio. — imod F. inopinato; improviso. — mod min F. nec opinanti f. E. accidit.
Formørkelse, inumbratio, obumbratio; obscuratio; tenebræ inductæ rei. — Solens, Maanens, defectio, deliquium (solis, lunæ); eclipsis. — Forstandens F. error; cæcitas; caligo.
Formørker, obscuro; tenebras offundo (induco) rei; tenebris obduco rem; cæco, occæco; obnubilo. — f. ganske, inobscuro. — skiuler, inumbro, obumbro, præumbro.
Formørkes, obscurari. — som Solen, deficere.
Formskærer, typorum, modulorum, proplasmatum, formarum, schemarum sculptor; proplasta.
Formskærerkonst, proplastice.
Formue, 1) Kraft, vis; potentia; vires; facultas. — efter min ringe F. pro virium modulo, tenuitate; quoad per vires licet (licuit, licebit). — over min F. ultra vires. See Evne. 2) Midler, census; res; opes; bona; facultates. — have F. opibus valere, abundare.
Formuende, dives; opulentus; pecuniosus; in re lauta.
Formuenhed, opes, opulentia; pollentia.
Formueskat, tributum e censu.
Formular, formula; verba sollemnia, legitima; carmen; lex. — som man idelig har i Munden, cantilena. — F. til noget, typus; exemplum; forma; schema. — give F. proponere, edere, præscribere; ; opsætte, giøre, componere, condere, scribere, conscribere.
Formummet, personatus; tectus.
Formuur, munimentum; propugnaculum.
Formynder, tutor; patruus. — ved Testament, tutor testamentarius, ex testamento. — efterLoven, legitimus. — sat af Retten, dativus, prætorius. See Værge.
Formynderskab, tutela. — som hører til F. tutorius, tutelaris.
Fornærmelig, gravis; iniquus; infestus; incommodus. — f. Ord, voces contumeliosæ, superbæ, asperæ, mordaces. — f. Rygte, rumor malus; sermones adversi. — have f. Tanker om En, gravius, iniquius de aliquo existimare, judicare.
Fornærmelse, active, læsio; violatio. — intransitive, incommodum; damnum; fraus; injuria. — i Ord, contumelia. — uden min, hans 2c. F. quod sine fraude mea, illius &c. fiat. — uden min Æres, vort Venskabs F. incolumi, salva, integra existimatione mea, amicitia nostra. — være til F. nocere; officere; fraudi esse; lædere.
Fornærmende, gravis; molestus; acerbus. — have noget f. facile lædere, displicere; omnes offendere; gravem, molestum esse. — den f. Deel, auctor injuriæ.
Fornærmer, offendo; lædo; violo; injuriam (ægre) facio alicui.
Fornærmer, en, auctor injuriæ; a quo orta, profecta est injuria.
Fornærmes, accipere injuriam.
Fornærmet, qui accepit injuriam. holde sig f. offendi re; moleste ferre; injuriam sibi factam interpretari; in contumeliam suam accipere, ; uden Grund, rapere, detorquere, in se trahere, in se dictum putare.
Fornagler, obstruo; claudo; obturo. — f. en Hest, clavo nimis adacto lædere.
Fornavn, prænomen.
Fornedrelse, ringere Stand, inferior locus, conditio. — Ydmygelse, depressio. See Ydmygelse.

Fornedrende, see ydmygende.
Fornedrer, deprimo; in inferiorem locum detrudo. — f. sig, abjicere se; = af Ydmyghed, demitti; = f. sig saa vidt, eò descendere, eò demitti.
Fornegtelse, infitiatio. See Negtelse. — sine Lysters, Tilboieligheders, victoria sui; imperium sui, in se.
Fornegter, infitior; abnego; non agnosco. — f. sig, vincere se; imperare sibi. See negter.
Fornem, honoratus, honestus; magnus; sublimis. — meget f. illustris; af Fødsel, nobilis, generosus. — f. i Væsen, af Tiltagenhed, arrogans; fastuosus. — giøre sig f arrogantius, contumacius se gerere. — en f. Mand, vir primarius; primas, *atis*; rex.
Fornemhed, locus honestus &c.; nobilitas. — tiltagen, arrogantia; fastus; contumacia; fastidium.
Fornemmelig, som kan fornemmes, quod percipitur sensu, sub sensum cadit, sensum adficit. — følelig, acer; gravis; vehemens. tydelig, clarus; planus.
Fornemmeligen, føleligen, cum sensu; ut sentiatur; vehementer; acriter; graviter. — tydeligen, plane; clare. — især, præcipue; maxime; inprimis; præsertim.
Fornemmelse, sensus; vis sentiendi.
Fornemmer, 1) hører, audio, intelligo; auribus percipio. — man f. auditum est. — lade sig f. med, significare; indicere; ostendere; præ se ferre. 2) forstaaer, mærker, percipio; intelligo; animadverto; observo; deprehendo. 3) føler, sentio; percipio; adficior (re); see føler.
Fornemst, den fornemste, præcipuus; primarius; princeps, principalis; primus; cum (in) primis. — af Stand, honoratior, honoratissimus, honestior; primus. — de Fornemste, principes; primi; proceres; optimates. — det fornemste, maximum; præcipuum; potissimum; antiquissimum; gravissimum; = ved en Ting, quod momentum facit; caput rei.
Fornødent, opus. — meget f per-opus.
Fornøden, necessarius, necesse, necessum. — være f. requiri; opus esse. — have Penge f. pecunia egere, opus habere; pecuniam desiderare. See behøver.
Fornødenhed, necessitas, necessitudo. — det er en F. necesse est. — Livets Fornødenheder, necessaria vitæ. — have mange F. multis rebus egere; multa desiderare. — efter enhvers F. ut cuilibet opus est (erit); ex usu singulorum.
Fornøielig, delectabilis; voluptarius, voluptuosus; lætus; gratus; optatus; jucundus; exoptatus. — som en Eng, amoenus. — lystig, lætus; hilaris; ridiculus. — det var mig f. at høre, at see, lætus audivi, vidi.
Fornøieligen, hilariter, læte.
Fornøielighed, Tilfredshed, tranquillitas; animus æquus; æquitas animi.
Fornøielse, voluptas; gaudium; lætitia; oblectatio, delectamen, delectamentum. — giøre sig en F. hilarari; recreari; animum laxare; = af noget, lætum, libenter facere aliquid. — jeg giør mig en F. deraf, gaudeo, voluptati mihi est. — finde F. i noget, delectari, delectare se, acquiescere, teneri, duci, gaudere re aliqua; voluptatem ex re capere. — med F. lætus; libens. Creditorernes F. satisfactio.
Fornøier, delecto, oblecto; exhilaro; juvo; voluptati sum; lætitiam adfero. — overmaade, beo. — f. sig, gaudere (re); oblectari, capi, juvari, pasci, acquiescere, conquiescere. requiescere (re); voluptatem capere (ex re). — f. sine Creditorer, satisfacere; persolvere.
Fornøiet, glad, lætus; hilaris. — f. Ansigt, vultus serenus; frons læta. — f. med, tilfreds, contentus. — være f. med, hoc satis habere; nil ultra petere.

Fornuft, animus; ratio; mens; intellectus. — sund F. mens sana, sanitas; sensus communis. — Klogskab, prudentia; sapientia. — i Modsætning mod Aabenbaringen, ratio humana; vis naturæ; natura; naturæ vires; homo sibi relictus. — med F prudenter; caute; consulte; maturo judicio. — uden F. temere; incaute; inconsulte; impetu.

Fornuftig, som har Fornuft, intelligens; ratione præditus. — som bruger F. prudens; sapiens; sanus. — være f. uti ratione; prudenter agere; consilio uti, regi. — sat, gravis; modestus. — af Fornuften at see, manifestus; evidens; sano cuivis agnoscendus. — viselig, klogelig, prudens; sapiens; cautus.

Fornuftigen, cum ratione; prudenter; consilio. — tænke f. sapere. — handle f. consilio uti.

Fornuftlære, logica, logice; dialectica.

Fornuftlærer, en, logicus; dialecticus.

Fornuftmæssig, rationi aptus, congruus, consentaneus.

Fornuftmæssighed, consensus (convenientia) cum ratione.

Fornuftslutning, argumentatio; ratio; ratiocinium. — giøre en F. argumentari; ratiocinari.

Fornyelse, innovatio, renovatio; integratio; instauratio. — som et Huses, reparatio; refectio.

Fornyer, novo, innovo, renovo; integro, redintegro; restauro. — som en Bygning, reparo; reficio; restituo. — f. sin Gierning, Flid, Iver rc. repetere; instaurare. — fornyes, begynde paa nye, integrescere.

Forommeldt, quem (quod) ante dixi, demonstravi; cujus ante mentio facta est.

Forord, lex; conditio; pactum; exceptio. — med det F. at, ea lege, conditione, ut &c.; ita si &c. F. byder ingen Trætte, conditio lata tollit litem.

Forordner, sancio; constituo; edico; impero. — i enkelte Tilfælde, decerno. — f. En til noget, constituo; designo; creo; rei, muneri, curæ præficio. — f. Medicin, impero; præscribo.

Forordning, almindelig, edictum; imperium; sanctio. — i et enkelt Tilfælde, decretum. — en Læges, præscriptum.

Forødelse, luxus; profusio; prodigalitas. See Ødselhed.

Forøder, effundo, profundo; prodigo; exhaurio; perdo; profligo; absumo; dissipo; dilapido; decoquo. — ved Fraadserie, devoro.

Forøder, en, prodigus; decoctor.

Forøderst, see ødsel.

Forøgelse, auctus, augmentum; amplificatio; incrementum; accessio. See Formerelse.

Forøger, formerer, augeo; amplifico, amplio; extendo; aucto, auctito; addo; intendo; adstruo. — f. meget, exaugeo, adaugeo. — f. Ens Vrede, Dristighed, rc. acuere, exacuere. — f. Ens Fordele, ornare, exornare (aliquem).

Forønskelig, forønsket, optatus, exoptatus. — *adv.* ex voto, ex sententia; prospere; exoptato.

Forpagter, giver i Forpagtning, loco, eloco. tager i F. conduco; redimo.

Forpagter, en, som har i Forpagtning, conductor; redemtor; manceps. — af Statens Indkomster, publicanus. — paa en Bondegaard, colonus; — hans Kone, colona.

Forpagtning, 1) conductio; redemtura. 2) Forpagtningspenge, pensio; vectigal; redimendi pretium, merces. — give stor F. magno exercere; magno redemisse.

Forpagtningscontract, lex, formula redimendi.

Forpagtergaard, colonia.

Forpikket, see forhippet.

Forpinsket, pendulus; flaccidus; fluens. — som Haaret, horrens, horridus.

**Forplanter**, profero; propago; = til Efterkommerne, ad posteros prodere. — f. en Sygdom paa sine Børn, ad natos propagare, derivare; transfundere in natos.

**Forplantelse, Forplantning**, propagatio.

**Forpleier**, alo; curo; sustento; præbeo alicui necessaria.

**Forpleining**, cura.

**Forpligtelse**, obligatio; vinculum. — edelig, sacramentum. See Forbindtlighed, it. Pligt.

**Forpligter**, devincio; obstringo; devinctum, obstrictum reddo. — f. til noget, rem injungere, necessitatem rei imponere alicui. — f. sig, obstringi; necessitatem, legem sibi imponere; = ved Løfte, aliquid recipere. — være forpligtet, teneri, jeg er dertil forpligtet, meum est; defugere, recusare non possum. See forbunden.

**Forpost**, statio extrema; procubitores.

**Forqvakler**, corrumpo; disperdo.

**Forraad**, apparatus; copia; supellex; facultas. — af Levnetsmidler hiemme penus og penum; copiæ *plur.*; = for Armeen, commeatus. — F. af Bøger, Mynter, supellex, copia libraria, numaria. — ringe F. copiolæ; curta supellex. — i F. promtus; provisus; paratus; in promtu; copiose. — være i F. adesse; ad manum esse. — holde F. parare; providere. — have i F. paravisse; providisse. — Penge i F. pecunia numerata; numi in arca, in loculis.

**Forraadelse**, malum; pernicies.

**Forraader**, prodo; indico; aperio; patefacio; elimino. — føre i Ulykke, prodo, trado, perdo.

**Forraadnelse**, putredo, putrefactio.

**Forraadner**, putresco, computresco; putrefio; solvor putredine, in putredinem.

**Forraadnet, raaden**, putris, putridus.

**Forraadshuus, Forraadskammer**, horreum; penus; cella penaria, penuaria, promtuaria; promtuarium; promum; veteranum, veterarium.

**Forræder**, som forraader, proditor; index. — mod Fædrenelandet, perduellis; parricida. — troeløs, perfidus.

**Forræderie**, proditio; perfidia. — mod Fædrelandet, perduellio; patricidium.

**Forrædersk**, perfidus (e); sceleratus (e).

**Forrænker**, luxo; emoveo; distorqueo

**Forrænkning**, luxatio; membrum loco emotum.

**Forrang**, see Forsæde.

**Forraskelse**, oppressio.

**Forrasker**, opprimo; deprehendo supervenio; ex improviso adsum. — besnærer, circumvenio.

**Forreden**, defatigatus, confectus cursu, equitando. See forrider.

**Forregner mig**, male computo; labor, aberro, fallor in computando. — jeg har forregnet mig, ratio me fefellit.

**Forregning, Misregning**, error calculorum; rationes perperam subductæ.

**Forreiser**, itineribus consumo; pecuniam effundo peregrinando.

**Forrenter**, usuram pendo; pecuniam foenebrem habeo; pecuniam foenore sumsi. — jeg f. Penge i min Gaard, usuram pendo de prædio meo; = til 5, 6 Procent, quinis, senis centesimis.

**Forrentning**, tributum; usura.

**Forret**, see Fortrin.

**Forretning**, opus; officium; negotium; gestio (functio) negotii; cura; occupatio; partes; vicis. — hvad man har under Hænder, at giøre færdigt, pensum. have Forretninger, occupatum esse. — jeg har Forretninger, mihi non vacat. — dersom dine F. tillade det, si tibi vacat; si per occupationes tuas licet, potes. — bruges i Forretninger, reipublicæ operam dare, ad negotia publica adhiberi. — øvet i Forretninger, in republica versatus. — unddrage sig fra Forretninger, in otium concedere.

Forretter, efficio, perficio, facio; perago; expedio; conficio; administro; gero. — f. til Enden; fuldender, defungor, perfungor. — have at f. occupatum esse. — f. noget, alvum exonerare; ventrem levare

Forreven, som Klæder, lacer. — f. i Klæder, pialtet, pannosus; pannis obsitus.

Forrider, som en Hest, equitando defatigo, conficio. — som Klæder, equitando absumo, lacero, contero. — f. sig, ride feil, aberrare; de via dejici.

Forrider, en, qui equo præcedit. — ved en Vogn, equorum ductor; agaso.

Forrig, see forig.

Forringelse, extenuatio, attenuatio; minutio, deminutio, imminutio; decrementum. See Formindskelse.

Forringer, minuo, deminuo, diminuo; detero; imminuo. — i Ord, extenuo; elevo. — f. Ens Ære, de aliquo detrahere; alicui obtrectare. See fornedrer.

Forriver, lacero; discindo, conscindo; discerpo. See forreven.

Forrustet, robiginosus; exesus robigine. — være f. squalere, horrere robigine.

Forrykkelse, Forrykning, conturbatio, perturbatio. — af Stedet, loci mutatio. — Hiernens, mentis alienatio, perturbatio.

Forrykker, loco moveo, demoveo. — et Ledemod, luxo, eluxo. — f. Ens Concepter, Anstalter, mutare, vertere, turbare consilia, rationes alicujus. — f. Sindet ved Affecter, confundere, convellere.

Forrykt, i Hovedet, turbidus; male sanus; mentis emotæ; mente captus, alienatus; insanus; cerebrosus; ceritus ell. cerritus; = noget f ceritulus. — være f delirare, desipere. — blive f. turbari; alienari; capi animo. See gal.

Forsaale, soleam subsuere (addere) calceis, crepidis.

Forsaalning, solea subsuta.

Forsæde, anterior sedes. — øverste Sæde; Forrang, prior sedes; locus princeps. — som har, princeps. — F i en Forsamling, moderamen. — have F. præesse; moderari.

Forsæt, Villie, Beslutning, animus; consilium; propositum; sententia; voluntas; mens. — urokkeligt, obstinatio. — pludseligt, impetus. fatte et F. consilium capere. — med F. consulto; prudens; datâ (dedita) operâ. — jeg havde det F animus, consilium mihi erat; decreveram; statueram. — med det F. ita paratus; ita affectus animo. — uden F. temere; imprudens; non id agens. — naae sit F. tenere propositum; efficere destinata. — ikke naae, excidere conatu.

Forsætlig, voluntarius; a volente, prudente, id agente (patratus). — *adv.* consulto; prudens; id agens; de industria.

Forsætlighed, voluntas; consilium; voluntarius conatus.

Forsætning, (Ton. paa mellemste Stav.) mutatio, permutatio. — Bogstavers, literarum trajectio, anagramma.

Forsætning, (Ton. paa første St.) propositio prior; pars prior; membrum prius; sumtio.

Forsætter, 1) sætter i Pant, obpignero; pignori do. 2) sætter om, muto; trajicio; transpono, in[illegible]

F[illegible], nægter, nego, abnego, [illegible] — taber Modet, despero; [illegible] despondeo; succumbo.

For[illegible] 1) timidus; anxius. — være f. pavere; angi; desperare. See modløs. 2) forsagt, som Arbeide, promissus; condictus.

Forsagthed, forsagt Væsen, animi dejectio; animus perculsus; consternatio.

Forsal, Forstue, atrium.

Forsamler, colligo; cogo; contraho; congrego. — f. Folk, convoco; cogo. — f. sig, congregari; convenire; = i Mængde, confluere; = omkring En; = circumsistere; cin-

cingere aliquem. — forſamles, komme ſammen, convenire.

Forſamling, coetus; congreſſus; conventus.— høitidelig og almindelig, panegyris. — ulovlig, conventiculum. — Folkets, concio. — Raadets, conſeſſus; conſilium; ſenatus.—omkring En, corona. — Skare, cohors; turba; examen; ſee Flok, Hob, Samling.

Forſanger, cantor, præcentor, incentor; cantus moderator.— være F. præcinere; cantum exordiri, regere, incipere.

Forſats, ſee Forſætning.

Forſeelſe, lapſus; error; peccatum; culpa; delictum; commiſſum (meeſt plur.); crimen; noxa.

Forſeer mig, labor; pecco; delinquo; committo; fallor; deſum occaſioni, tempori. — Der er intet forſeet endnu, omnia integra ſunt; nihil dum prætermiſſum eſt. — forſeet er forſpildt, — culpam poena ſequitur. — f. ſig, ſom et ſvangert Fruentimmer, ſpecie objecta moveri, affici. — hun har forſeet ſig derpaa, ex illo vitium traxit foetus. See forſyner.

Forſegler, ſigno, obſigno.

Forſegling, obſignatio.

Forſendelſe, transmiſſio.

Forſender, forſtikker, transmitto. See ſender hen.

Forſigtig, providus; cautus (antiqu. catus); circumſpectus; diligens; tutus; providens. — f. i at handle, ſollicitus; religioſus.

Forſigtigen, provide; caute; circumſpecte; prudenter; providenter; cum cautione.

Forſigtighed, prudentia; cautio; conſilium; circumſpectus; providentia. — bruge F. caute, circumſpecte agere; circumſpectare. — dertil behøves F. res eſt multæ (magnæ) cautionis.— med F. See forſigtigen.

Forſikkrer, forviſſer, firmo, affirmo, confirmo; teſtor, atteſtor, conteſtor. — f. En om noget, certiorem facere. — f. ſig En, comprehendere.

Forſikkret, certus. — være f. perſvaſum, certum habere; non dubitare. — jeg er f. certum, perſvaſum eſt mihi; non dubium mihi eſt; exploratum habeo. — holde ſig f. rem non dubiam habere.

Forſikkring, affirmatio, confirmatio; fides. — give F. confirmare; fidem rei facere. — paa hans F. illo auctore. — ſkriftlig F. literarum fides. — Pant, pignus. — F. i Pengeſager, cautio; ſatisdatio; ſkriftlig, ſyngrapha, ſyngraphum; tabulæ plur.; tabella.—edelig F. jurisjurandi fides; give, jusjurandum interponere; jurejurando obſtringere.

Forſinkelſe, mora; cunctatio.

Forſinker, traho; profero, differo; extraho; duco; prolato. — f. ſig, morari; cunctari; procraſtinare.

Forſkaanelſe, Skaanſel, indulgentia. — med noget, liberatio; immunitas rei, a re; ſee Frietagelſe.

Forſkaaner, En med Straf, poenam alicui remitto; veniam (poenæ) do; med et Arbeide, en Møie, remitto; non injungo. See ſkaaner, frietager.

Forſkaanet, immunis, liber, intactus.

Forſkaffer, bringer tilveie, miniſtro, adminiſtro; ſubmitto; ſuggero; pario; paro, comparo; ſuppedito. — f. En noget, curo, video, conficio, efficio alicui aliquid. — f. En Sikkerhed, proſpicere, cavere alicui. See ſkaffer.

Forſkaffelſe, Tilveiebringelſe, ſubminiſtratio, ſubminiſtratus; confectio; proviſio; proviſus (kun i ablat.); comparatio; conciliatio. Ellers med verba.

Forſkandſer, munio; claudo; vallo, circumvallo, obvallo; circummoenio. — tvært for, prævallo; præmoenio.

Forſkandsning, munimentum; vallum og vallus. — ſom hører til, vallaris.

Forſker, ſee udforſker, efterforſker.

Forſkiærer (Tonen paa mellemſte Stav.) conſcindo; perdo ſcindendo. See ſkiærer for.

Forskiærer, (Ton. paa første St.) en, dissector (cibi); diribitor; scissor.

Forskiel, discrimen; distinctio; differentia; delectus; distantia; diversitas. — der er F. paa, interest. — uden F. indiscrete; indiscretim, indiscriminatim; indifferenter; vulgo. — være F imellem, differre.

Forskiellig, diversus; dispar, separ; distans; varius. — være f. differre; distare. — de ere deri, meget forskiellige, hoc, multum inter eos interest, differt; eo, multum differunt. — f. i Meninger, discors; diffidens; være, diffidere; dissentire; discrepare. — f. Meninger, variæ sententiæ; opinionum dissensio, varietas; = ere der, varie res existimatur; aliis aliud placet. — f. Gange, sæpe; subinde; non semel. — paa f. Steder, passim; non uno loco.

Forskielligen, varie; diverse; non uno modo.

Forskiellighed, discrimen; varietas.

Forskiertser, perdo; amitto; jacturam facio (rei).

Forskikker, see forsender.

Forskimler, mucesco; situm duco.

Forskrækkelig, forskrækker, see forfærdelig, forfærder.

Forskrækkelse, Skræk, pavor; terror.

Forskrækket, meget bange, pavidus, pavefactus, expavidus; conturbatus; attonitus.

Forskrift, at skrive efter, typus; exemplar. — Regel, præscriptum, præscriptio; modus; formula; lex.

Forskriver, lader komme, arcesso; curo afferendum; accio; voco. — som Medicin, præscribo. — forskriver mig, skriver urigtig, perperam scribo; labor, erro, pecco in scribendo. — forskrive sig, som en Skyldner, obligari; nomen obligare.

Forskrivelse, Forskrivning, syngrapha, syngraphum. — at man forskriver noget, cura arcessendi. — Medicins, præscriptum. — Feil i Skrivning, error, lapsus scribentis; prava scriptura.

Forskud, pecuniæ (numorum) copia, adjumentum, suppeditatio; pecunia suppeditata. — giøre En F. præbere pecuniam; credere numos; juvare aliquem pecunia. — staae i F. credidisse; repræsentasse.

Forskydelse, repudiatio; aspernatio; improbatio. — en Kones, repudium. — et Barns, abdicatio.

Forskyder, refugio; rejicio; repudio; sperno; nolo; non admitto; aspernor; reprobo, improbo. — haanligen, respuo; dedignor, indignor. — forjager, expello; ejicio; abigo. — et Barn, abdico; = en Kone, repudio. — giør Forskud, see Forskud.

Forskylder, fortiener, mereor, commereor, promereor. — giengielder, penso, rependo; reddo; remuneror; gratiam refero.

Forskyldet, see forgieldet.

Forslaaer, forbanker, pulso. — f. Tiden, fallere, transigere tempus. — f. Griller, deponere, discutere, depellere curas. — være nok, suppeditare; sufficere; satis esse.

Forslag, (Tonen paa første Stav.) conditio; ratio. — som Raad, consilium. — giøre et F. conditionem ferre. — som Raad, svadere; auctorem esse. — bringe i F, proponere; commovere; proferre; svadere; afferre; = en Lov, ferre, rogare; = saadant et F. rogatio. — bringe En noget i F., som et Huus, et Giftermaal, nominare; commendare; conditionem rei ferre. — være i F. proponi; nominatum, commendatum esse.

Forslag, (Ton. paa sidste St.) quod satis est. — der er ingen F. i, non sufficit.

Forslagen, callidus; astutus; versutus; vafer; veterator; versipellis.

Forslagenhed, calliditas; vafrities; astutia.

Forslæbe sig, laborese conficere; laboribus frangi, enecari.
Forslider, usu detero; tero; attero; attenuo.
Forslidt, tritus, detritus.
Forslimet, pituitosus.
Forsmaaer, sperno; fastidio; aspernor; despicio; repudio.
Forsmædelig, 1) contemtus; vilis; abjectus. 2) gravis; acerbus.
Forsmædelse, contemtus; despicatus, despicatio.
Forsmægtelse, langvor; virium defectio.
Forsmægter, elangvesco; solvor; conficior; deficio; absumor; extabesco, contabesco.
Forsmag, gustus, gustatio; prælibatio; prægustus (eccles.) — give En en F paa noget, aliquo sensu rei imbuere.
Forsnilder, circumscribo; fallo; decipio; circumvenio.
Forsnildning, circumscriptio; fraus
Forsoner, den fornærmede, placo; propitio; propitium reddo; mitigo; Fornærmeren, reconcilio; - begge Partier, concilio. — f. sig med En, reconciliari alicui; cum eo in gratiam redire. — lade sig forsone, placari. — f. en Skyld, Brøde, expiare. — f. Guderne ved Offer, piare, expiare; propitiare.
Forsoner, en, reconciliator. — en Brødes, expiator.
Forsoning, Forsonelse, reconciliatio; placatio; gratia reconciliata. — en Brødes, expiatio. —Parternes, reditus in gratiam. stifte F. gratiam jungere, coagmentare.
Forsoningsmiddel, placamen, placamentum; reconciliatio.
Forsoningsoffer, piaculum, hostia piacularis.
Forsonlig, placabilis; mitis; exorabilis; clemens. — som en Brøde, piabilis, expiabilis.
Forsonlighed, placabilitas; lenitas; clementia.
Forsorg, cura; cautio; providentia, provisio, provisus (i ablat.) — have F. for noget, prospicere rei alicui.
Forsove sig, in multum diem dormire. — f. noget, dormitando prætermittere. — f. sin Lykke, ignavia sibi deesse.
Forsødelse, lenimen; levamen; solamen, solatium.
Forsøder, gjør sødt, condio. — formilder, lenio; mitigo. — f. Arbeide, Besværlighed, solor.
Forsøg, Prøve, periculum, periclitatio; specimen; experimentum; tentamen; gustus. — gjøre F. periculum facere; experimentum, specimen capere rei; rem experiri, tentare.
Forsøger, prøver, experior; tento, attento; periculum facio; periclitor; gusto, degusto.—tilgavns, pertento. — paa ny, retento. — f. sig i noget, versari in re; usu rei exerceri, subigi, agitari. — f. alt, nil intentatum relinquere.
Forsøgt, versatus; tritus; usu subactus; exercitatus; peritus; experiens; veterator. — probat, expertus.
Forsølver, argento induco, tego, incrusto; deargento.
Forsølvet, argenteus, argentatus.
Forsømmer, negligo; non curo; relinquo, derelinquo; derelictui habeo.—f. Tiden, Leiligheden, transmittere, amittere, non uti occasione, opportunitate. — der er endnu intet forsømt, integra etiam nunc omnia sunt. — der er ingen Tid at f. maturato, properato opus est. — f. sig, cunctari; in mora sibimet esse; deesse sibi. — f. En i en Videnskab, non satis probe perdocere. — forsømt i noget, parum subactus in arte.
Forsømmelse, negligentia; incuria. — i et Arbeide, imod vor Villie, impedimentum; avocamentum; interpellatio. — hos en Lærer, infrequentia habendi scholas. — hos en Tilhører, infrequentia obeundi scholas.
Forsømmelig, incuriosus, securus; incautus; negligens; deses; socors; indi-

indiligens. — være f. i en Sag, rem negligenter habere; indormire rei.

Forsømmeligen, incuriose; negligenter; perfunctorie; incaute; secure.

Forsømmelighed, negligentia, neglectus; incuria; socordia; oscitantia; desidia; indiligentia.

Forsørger, curo; tueor; foveo; sustento. — En med alt, omnia alicui præbere, suggerere. — f. sig, sibi (rebus suis) consulere, prospicere. — f. en med en Tieneste, et Giftermaal, juvare munere, matrimonio; med en Hovmester, Tiener ꝛc., curare, videre alicui educatorem, famulum; circumspicere, quærere, invenire, nancisci hominem idoneum &c.

Forsørger, en, curator; altor; nutritor; sustentator.

Forsørget, med noget, instructus, paratus re, a re; succinctus f. E. legionibus. — være vel f. esse, agere, versari in re satis lauta; uti conditione (homine) commoda, idonea,

Forsørgelse, cura; sustentatio; copia. — at En er forsørget, sedes certa; res constitutæ; conditio commoda. — ved Embede, muneris conditio, copia. See Forsorg.

Forsørgelsesanstalt, f. E. for Enker, cura, sustentatio (viduarum). — træffe, indrette, inire consilia, rationem (viduis sustentandis); viduarum necessitatibus consultum ire.

Forspænder, acrius, plus æquo intendo; see spænder.

Forspænding, bør gives med *verba*.

Forspærrer, concludo, includo, occludo. — at man ikke kan komme ud, includo; exitum intercludo. — at man ikke kan komme ind, præcludo; aditu intercludo.

Forspand, equi; jumenta; jumentorum subsidium. — give F. juvare equis; præbere jumenta. — have, tage F. uti equis, jumentis alienis, præbitis.

Forspandsbonde, jumentarius; jumentorum præbitor,

Forspil, præludium, prælusio, prolusio. — i en Comoedie, prologus.

Forspilder, perdo; frustra insumo; jacturam facio.

Forspiller, lusu perdo.

Forspise sig, impleri ultra modum; distendi cibo.

Forspøg, omen; portentum; monstrum. See spøger.

Forspring, for En, plus viæ confectum. — have F. plus viæ confecisse, absolvisse; aliquem præcedere, post se relinquere; stort, multum præcessisse aliquem; eum longe post se relinquere.

Forstaaer, indseer, intelligo; assequor; comprehendo; percipio, capio; cognosco. — veed, kan, forstaaer mig paa, scio; calleo; teneo; intelligo; didici. — hører, exaudio; percipio. — f. et Ord, forklarer, intelligo; interpretor; significationem vocabulo subjicio. — f. et Sted, locum, verba interpretor, explico. — hvorledes skal jeg forstaae det? quid hoc sibi vult? quorsum pertinet? — give at f. significare; aperire; edocere; demonstrare; at man tænker, vil ꝛc. noget, indicare; ostendere; præ se ferre; profiteri. — forstaae sig, være tydeligt, vist, non dubium esse; in promtu esse; apparere. — det forstaaer sig, scilicet. — forstaae derunder, (nemlig hvad man selv siger) innuere; dicere. — derunder forstaaer jeg (neml. om en andens Ord) dici puto hoc; illud intelligi, significari puto; hoc ita explico, ut significet illud; huic verbo, his verbis eum sensum, eam vim tribuo, subjicio, ut illud significent. — nogle forstaae det saa, andre saa, alius alio trahit. — man kan forstaae det saa eller saa, utrovis, utrolibet trahere licet. — forstaae under (ved et Ord, noget som ikke staaer der) subaudire; supplere; subintelligere; interpretando addere. — forstaae sig med En, consentire, consensisse. — forstaaer du mig? scin' quid dicam? — forstaae sig til noget, annuere; velle; probare; til en Sum Penge at give den pro-

promittere se daturum; velle dare; = til en Gield, agnoscere debitum; = til en Gierning, et Skrift, fateri factum: fateri a se scriptum. — forstaae sig, som et Pant, committi; intra tempus, ad diem non liberari; = som en Hest, stando solvi, fatigari. — vel at forstaae, scilicet; videlicet; nempe; ita quidem si &c. — ilde forstaaet, forkeert, pravus; ineptus: inconsultus.

Forstaaelig, planus; perspicuus; clarus; intelligibilis.

Forstaaeligen, plane; perspicue; clare; intelligenter.

Forstaaelighed, perspicuitas.— i Udtalen, plana pronuntiatio.

Forstaaelse, hemmelig, conspiratio; occulta consensio.— Advocatens med Contraparten, prævaricatio. — leve i god F. sammen, bene convenire; concordes esse.

Forstaaler, lægger Staal for, chalybe induco, firmo, roboro.

Forstad, suburbium. — som hører til, er i F. suburbanus.

Forstærker, firmo; augeo; confirmo. — f. sig, vires augere, colligere; firmari.

Forstærkning, confirmatio; auctus; incrementum; vires novæ, auctæ. — Armeens ved Recruter, supplementum.

Forstand, 1) som Sielens Kraft, mens; animus; ratio; sensus; intellectus.— som Gave, Duelighed, ingenium; sollertia. — F. paa, intelligentia, intellectus; consilium; prudentia; scientia. — sund F. sana ratio. — have sund F. sapere; constare mente; = ikke have, desipere. — god F. acumen ingenii; perspicacia; judicium rectum; sollertia; ingenium acre, solers, acutum; have, ingenio valere; videre quid in unaquaque re sit verum. — som har god F. acutus; sollers. — slet F. ratio nulla; judicium mentis nullum, pravum; stupor; tarditas; = have, stupere; nil videre; = som har, tardus; stupidus. — komme til F. confirmari animo; maturo judicio uti; = igien, consipere; resipiscere; ad se redire; colligere se. — gaae fra Forstanden, animo turbari, alienari. — som er fra F., mente captus, alienatus; amens. 2) et Ords Forstand, Bemærkelse, vis; interpretatio; significatio; potestas; intellectus. — i et heelt Sted, sensus, sententia. — ingen F. have, som et Ord, nil significare. — som et Sted, sensu carere. — et Ord uden F. vocabulum inane; sonus inanis, sine vi. — et Sted uden F. verba perplexa; locus obscurus. — dette Sted har ingen F. hujus loci sensus laborat; his verbis, huic loco sensus non constat.

Forstander, præses; curator; magister; administer; præfectus; præsul.— for et Tempel, antistes.

Forstanderskab, cura, procuratio; administratio.

Forstandig, et f. Væsen, natura intelligens; mente præditus; rationalis, rationabilis. — fornuftig, sanus; integræ mentis.— klog, prudens; sollers; acutus; callidus; intelligens; cordatus; sciens; = paa noget, peritus, gnavus rei. — sat gravis; moderatus.

Forstandigen, prudenter; acute; sollerter; intelligenter; perite; callide; cordate; sapienter.

Forstandighed, intelligentia, prudentia.

Forstavn, prora.

Forsteger, nimis torreo; torrendo corrumpo.

Forstemmer, dissonum reddo.

Forstemt, dissonus.

Forstemmelse, dissonantia.

Forstiger mig, altius enitor. — *transl.* majora concupisco. — i Talen, altius assurgo; nubes canto.

Forstikker, occulto, occulo; abdo; abscondo.—f. sig, abscondi; latitare, delitescere; see Skiuler.

Forstiller mig, dissimulo alienam personam ago; occulto animi sensum.

Forstilt, tectus; fictus; falsus; simulatus; simulator. — *adv.* falso; ficte; simulate.

Forstillelse, dissimulatio; osten-

tatio. — bare F. nil veri; nil sinceri; omnia vana, falsa, ficta.
Forstokkelse, pervicacia; pertinacia; animus obfirmatus.
Forstokket, pervicax; inexpugnabilis; *adv.* pervicaciter; animo obfirmato.
Forstolper, Sidestolper paa en Port eller Dør, antæ, *arum*, *plur.*
Forstoppelse, Forstopning, oppilatio. — Mavens, alvi durities, segnities; alvus dura, suppressa. — have F. laborare alvo suppressa.
Forstopper, obstruo; claudo; oppilo. — en Aabning, obturo. — Livet, adstringo; comprimo.
Forstødelse, see Forskydelse.
Forstøder, contundo; elido. — Hovedet, caput allido, attero. See forskyder.
Forstødt, forslagen, subtusus.
Forstørrelse, amplificatio; exaggeratio. See Formerelse.
Forstørrelsesglas, microscopium. — see med et F. oculo armato contueri. — *transl.* omnia in majus augere, majora verò habere, facere.
Forstørrer, augeo; amplifico; exaggero; accumulo; multiplico; see formerer.
Forstrækker, præbeo; suppedito. See forrænker.
Forstrækning, see Forskud, it. Forrænkning.
Forstrand, litus; ripa.
Forstrandsret, jus litoris; jus riparum; in litus ejectorum vindicatio.
Forstue, atrium.
Fodstykke, pars antica.
Forstykker, divido; disseco.
Forstyrrelse, Uorden, perturbatio. — en Byes, excidium.
Forstyrrer, turbo, disturbo; interrumpo; confundo. — ødelægger, disjicio; everto; diruo; vasto; concutio, conquasso. — en Bye, excido. — f. Sindet, turbo; sollicito.
Forstyrrer, en, vastator.
Forstyrret, turbidus; confusus; conturbatus. — see f. ud, esse vultu turbato. — f. som Haaret, impexus; horridus. — see f. ud, esse specie horrida; horrere.
Forsulten, famelicus. — see f. ud, inediam fateri vultu.
Forsvækker, see svækker.
Forsværger mig, a) conjuro; conjurationem facio. b) pejero; perjurium in me admitto. — f. noget, juratum negare; jurejurando obstringere, se non facturum.
Forsværgelse, negatio jurejurando confirmata. — Meeneed, perjurium.
Forsvar, Bistand, tutela; præsidium; defensio; propugnatio; tutamen; vindicta. — for Retten, patrocinium; causæ dictio. — uden F. indefensus. — tager i F. see forsvarer.
Forsvarer, en, defensor; assertor; vindex; tutor. — for Retten, patronus.
Forsvarer, defendo, defenso, defensito; tutor, tueor; propugno. — f. et Sted, teneo, obtineo. — f. en for Retten, causam dicere pro aliquo; causari; patrocinari; adesse alicui. — f. sig med noget, ea defensione uti (ita se defendere), ut dicat &c. See beskiermer.
Forsvarlig, bonus; justus; legitimus.
Forsvarsskrift, apologia; apologeticus (liber).
Forsvarsstand, defensio parata. — være i F. parasse defensionem. sætte i F. munire, parare, firmare contra periculum.
Forsvier, aduro, ustulo. — *transl.* doloris memoriam tollo ex animo. — han har ikke forsviet det endnu, manent adhuc vestigia doloris.
Forsvinde, evanescere; non apparere; oculis subduci. — som Tiden, elabi; effluere. — som Haab, Leilighed &c., effugere; amitti; ?bire. — som Penge, minui; exhauriri. — som en Damp, dilabi; dispelli; discuti. — som Frygt, abire; cedere.
Forsvoren, see meensvoren.
Forsyn, providentia; numen; provisus (i *ablat.*); fatum; sors. — som kommer af F. fatalis. — ved det

det auddommelige F. divinitus; fataliter. See Forsorg.
Forsyner, udreder, orno, exorno, suborno. — f. med, instruo; provideo. See forsørger.
Forsynet, paratus; instructus; ornatus. See forsørget.
Forsynlig, frugalis; diligens; providus.
Forsynligen, frugaliter; parce; diligenter; provide; providenter.
Forsynlighed, prospicientia; providentia. — Oeconomie, frugalitas; diligentia; cura rei familiaris.
Fort, videre, porro; protinus. — i eet Stykke fort, uno tenore. — fort fort! apage; abi; amove te! det vil ikke f. non procedit, non succedit. — immer f. semper; perpetuo; usque; sine intermissione.
Fortabelse, fortaber, see Tab, taber.
Fortabt, forloren, deploratus.— holder for f. deploro. — see f. ud, animo demisso esse; animum demissum præ se ferre.
Fortænder, dentes primores, adversi; dentes incisores, præcisores, tomici.
Fortæller, 1) narro; fero, refero; expono; prodo. — f fortelig, memoro. — f. til Enden, enarro. — f. pralende, crepo. — f. enkelte Omstændigheder, Aarsager &c. persequor, recenseo, enumero. — for at underrette, expono; edoceo. 2) tæller feil perperam numero; in numerando labor, erro.
Fortælling, narratio; commemoratio. - opdiatet, fabula; apologus. — kort, narratiuncula.
Fortænker, suspectum habeo. — tager En ilde op, vitio verto; factum improbo, reprehendo.
Fortænkt, fortænkelig, see mistænkt, mistænkelig.
Fortæren, Forbrugen, abusus.
Fortærer, bruger op, abutor; absumo, consumo; exhaurio; attenuo. — æder af, arrodo, corrodo; adedo, ambedo. — saa smaat, carpo. — slider, tero, contero. — f. Penge, expendere; sumtum facere. — f. sit eget, suo sumtu vivere. — ikke have meget at f. esse in re tenui. — give at f. in sumtum dare. — som fortærer meget, multi sumtus. — som fortæres, bruges op, consumtilis.
Fortærende, som Ild, vorax; edax. — som en Sygdom, tabificus. — ædende, septicus.
Fortærelse, Consumtion, absumtio, consumtio, absumedo (*Ulp*).
Fortæring, 1) attenuatio; tabes. 2) sumtus; viaticum; in sumtum. — smal F. tenuis victus.
Fortale, præfatio; prooemium; prologus.—giøre F. præfari (rei, libro, orationi) en kort F. pauca, paucis præfari; pauca præfatus.
Fortaler, detraho (alicui, de aliquo); detrecto; maledico; convicior (alicui); maledictis peto, obruo, insector; calumnior. — fortale sig, labi in loquendo; auferri festinatione.
Fortaler, en, insectator; calumniator; maledicus in aliquem.
Fortalelse, maledicta *plur.*; calumnia; insectatio. — at man fortaler sig, lapsus in loquendo (loquentis); lingvæ festinatio.
Fortegnelse, tabula; index; libellus; nomina; catalogus; brevis *m.* it. breve *n.*
Fortegner, consigno; perscribo; literis mando; in librum refero; in chartam conjicio.
Fortfarer, pergo; see farer fort.
Fortfaren, progressus; tenor. — i en Ting, perpetuitas; assiduitas.
Fortfarende, continuus, continens; perpetuus.
Fortgang, successus; progressus. have F. procedere, succedere. — ingen F. have, hærere; intermitti.
Fortier, taceo, reticeo; silentio premo; dissimulo. — som bør forties, tacendus, conticendus.
Fortielse, silentium de re; dissimulatio; reticentia.
Fortiener, forskylder, mereo, mereor, commereo, -or, promereo, -or.

or f. noget, dignum esse (præmio, poena). — f. Tak, gratiam inire (ab aliquo). f. Penge, meritare; pecuniam, rem quærere, colligere; rem facere. — hvor der er Penge at f. conditio fructuosa; quæstus fructuosus, meritorius. — f. Penge til En, merere, demerere alicui pecuniam. — f. paa noget, commodum, emolumentum ex re habere; aliquid efficere. — jeg har intet fortient derpaa, nihil inde ad me pervenit, redundavit. — har jeg fortient det af dig? siccine de te promeritus sum? — hvor der er intet at f. quæstus tenuis.

Fortieneste, at man har fortient, forskyldt, meritum, promeritum. — efter F. merito. — Dyd, Værdighed, dignitas; laus; commendatio; virtus. — have Fortienester, virtutibus ornari; = af En, bene meritum esse de aliquo; promeruisse bene. — en Mand af Fortienester, virtutibus insignis; artibus commendabilis. — uden min F. immeritus, immerito; nullo facto, merito meo. — Vinding, quæstus; lucrum; fructus; emolumentum; commodum. — have F., fortiene Penge, ubere quæstu uti. — som der er F. ved, fructuosus.

Fortienstlig, dignus mercede, laude, præmio.

Fortient, forskyldt, meritus. — en f. Mand, bene meritus; laude dignus; virtute ornatus, commendabilis. — giøre sig f. meritis, virtutibus, operâ laudem colligere; = af En, bene mereri, promereri de aliquo, demereri aliquem operâ, beneficiis. — han har giort sig meget f. af mig, plurima ejus beneficia, merita, in me exstant.

Fortification, 1) munimentum. 2) Fortificationskonst, ars muniendi; architectura militaris.

Fortificerer, munio, communio.

Fortil, ante; in fronte; a fronte; ex adverso.

Fortinger, mig et Arbeide til, redimo; conduco. — som f. redemtor.

Fortingelse, redemtio.

Fortinner, stannô obduco.

Fortløbende, continuus; perpetuus; non interruptus.

Fortone sig, som Landet til Søes, apparere: conspicuum esse.

Fortog, Plads imellem Gaden og Huset, vestibulum.

Fortolder, vectigal pendo. — som skal fortoldes, vectigalis.

Fortolker, interpretor; converto. — f. saaledes, eò (in eam partem, sententiam) accipere, trahere; ita interpretari. — f. falskeligen, alio detorquere; in aliam sententiam rapere.

Fortolker, en, interpres.

Fortolkning, interpretatio; explicatio. — vrang, calumnia; cavillatio

Fortørnelse, ira; indignatio; odium; stomachus.

Fortørner, offendo; ad iram provoco; iram, indignationem alicui moveo. — f. noget, suboffendo. — fortørnes, irasci; indignari; stomachari; irâ incendi; excandescere; succensere. — som let fortørnes, iracundus; promtus in iram; irritabilis; calidus; fervidus.

Fortørnet, vred, iratus; commotus; = paa En, infestus, infensus alicui.

Fortørrelse, ariditas. — som et Træes, langvor; senium.

Fortørrer, torreo; exuro. — fortørres, arescere, exarescere; = som et Træe, emori; elangvescere; senescere.

Fortøvelse, mora; cunctatio. — uden F., haud cunctanter; nil cunctatus.

Fortøver, moror; cunctor; procrastino. — f. med noget, rem differo, profero, extraho.

Fortplanter, see forplanter.

Fortræd, molestia; dolor; ægritudo. — giøre En F., molestiam, dolorem adferre alicui; alicui ægre face-

facere; inquietare aliquem. — have F. molestia (molestiis) conflictari, fatigari, exerceri; · megen F. af noget, multum molestiæ ex re capere.

**Fortrædelig**, 1) fortræden, molestus; gravis; ingratus. — keedsommelig, odiosus; piger; plenus tædii, molestiæ. — f. Arbeide, lentum opus. 2) som et Menneske, tristis; morosus; tetricus; ⸗ over noget, iratus; stomachabundus; ⸗ være, stomachari; ringi. — giøre En f. stomachum (bilem) alicui movere. — f. Mine, vultus tristis, asper, immitis, durus; ⸗ giøre, frontem corrugare, contrahere.

**Fortrædelighed**, en Tings, molestia; tædium; incommodum. — Bryderie, negotium; ⸗ giøre, facessere negotium, male facere alicui. — F. i Sindet, tristitia; stomachus; fastidium, fastidia; ægritudo. — Fortrædeligheder, turbæ; incommoda. — have F. incommodis, molestiis conflictari. — F. med En, concertatio; dissentio; lites. — det vil give Fortrædeligheder, turbabitur aliquid; lites erunt; parata est dissensio.

**Fortræffelig**, egregius; eximius; exellens; præstans; unicus; optimus; mirificus.

**Fortræffeligen**, egregie; eximie; unice; optime; mire, mirifice.

**Fortræffelighed**, præstantia; virtus; laus; excellentia.

**Fortræfning**, primores; primum agmen; primi.

**Fortrækker**, migro. — f. sig, som Veiret, abire; cedere; fugere; dissipari.

**Fortrænger**, depello; deturbo; commoveo; expello; loco moveo; detrudo. — lade sig f. cedere, decedere; ⸗ af En, alicui.

**Fortrin**, 1) præstantia; excellentia; principatus; primatus; priores (partes). — have F. præstare; antecellere; vincere (cæteros). — give F. præponere; præferre. — som har F. potior; melior; præferendus; ⸗ frem for alle andre, princeps. 2) god Egenskab, laus; bonum; commendatio; virtus. — det er hans (Tingens) F. hac re (hoc, hac virtute) commendatur homo, res. — han har mange F. multa eum commendant; non una est ejus commendatio.

**Fortrinlig**, eximius, e; præcipuus, e; unicus, e. — egen, særdeles, proprius; privus; peculiaris; *adv.* proprie; peculiariter; præ cæteris.

**Fortrinlighed**, see Fortrin.

**Fortroer**, En noget, credo; committo; concredo. — f. sig til En, fidere, inniti alicui.

**Fortroelig**, familiaris; intimus; conjunctus. — meget f. perfamiliaris; conjunctissimus.

**Fortroeligen**, familiariter; conjuncte; simpliciter; intime.

**Fortroelighed**, familiaritas; conjunctio; simplicitas; usus interior. — i F. sagt, quod inter nos dictum sit. tale i F. familiarius, simplicius, securius loqui. — have F. til En, fidere, confidere alicui.

**Fortropper**, primum agmen; primi (*nom. plur.*) agminis antecessores; præcursores; principia *plur.*

**Fortrøden**, uvillig, piger; lentus; tardus; segnis. — være f. til at giøre noget, gravari aliquid facere.

**Fortrødenhed**, pigritia; cunctatio; segnitia, es; desidia; torpor.

**Fortrøster**, En paa noget, spem rei alicujus ostendere alicui; solari aliquem spe rei; sperare aliquid jubere; ⸗ paa bedre Tider, paa Leilighed, jubere exspectare rerum mutationem, opportunitatem. — f. sig paa noget, sperare aliquid; spem in re aliqua repositam habere.

**Fortrøstning**, spes facta; solatium spei objectum; ⸗ paa noget, spes rei facta; res promissa.

**Fortryder**, 1) som en Moie, gravor; pigror; piget, og ~~pigeo~~, og o. tere *imperson.* piget. — lad det ikke f. dig, ne pigeat. 2) er fortrødelig over noget, molestum mihi est; displicet; me mordet, pungit, male ha-

habet. — det f. mig, indignor; graviter, ægre, inique fero; doleo; poenitet; ≠ noget, subpoenitet. 3) angrer, poenitet. — jeg f. det ikke, haud poenitet facti; non muto factum. — som man har Aarsag at f. pigendus; poenitendus.

Fortrydelig, paa nogen, iratus, offensus alicui; ≠ paa noget, re offensus; ≠ være, succensere, irasci alicui; re offendi; aliquid ægre ferre.

Fortrydelse, 1) Vrede, indignatio; stomachus; iracundia. — med F. iracundus; indignabundus; stomachabundus. — halv med F. subiratior; offensior; commotior. 2) Anger, poenitentia.

Fortrydeligen, stomachose; cum stomacho; iratius, iracundius.

Fortrykker, 1) elido; opprimo. See undertrykker. 2) trykker feil, vitiose, perperam typis exscribo. 3) sætter paa Tryk, typis exscribendo insumo, consumo.

Fortrykkelse, see Undertrykkelse.

Fortryllelse, fascinatio, effascinatio, fascinum og fascinus; incantamentum; magicæ artes. — Vellystens F. illecebræ, delinimenta voluptatum. — passive: at En er som fortryllet, error; stupor; mens alienata; furor.

Fortryllende, mirificus; potens; dulcis. — f. Skiønhed, eximia pulchritudo.

Fortryller, incanto; fascino; magicis artibus divincio, illigo. — det har ret fortryllet mig, cepit me; mirifice placuit; intime movit; summa voluptate permulsit; in admirationem rapuit.

Fortryllet, attonitus; amens. — som f. attonito similis.

Fortsætter, persequor. — uden Ophør, continuo.

Fortsættelse, progressus; tenor; continuatio. — ellers med verba.

Fortusker, muto, permuto rem re.

Fortvivlelse, desperatio; spes nulla. — komme i F. desperare; rebus diffidere. — bringe til F. ad desperationem adigere. — af F. desperanter.

Fortvivler, despero; spem omnem abjicio; despondeo; rebus diffido.

Fortvivlet, uden Haab, exspes. — som intet Haab er om, desperatus; perditus. — f. Modstand, acerrima defensio. — fegte f. acerrime pugnare.

Fortyndelse, gives med verba.

Fortynder, gior tynd, rarefacio, disraro og diraro. — f. Luften, tenuo; rariorem reddo; expando; levo. — f som Saft, Viin, diluo. — formindsker, minuo; exhaurio; ad paucitatem redigo.

Forud, for i Veien, in antecessum; jam nunc; prærogativâ. — betale f. ante diem solvere; repræsentare. — faae noget f. a) priorem accipere, b) aliquid præcipui capere. — have noget f. esse jure, loco, conditione potiore; cæteros vincere, anteire. — det har han f. hoc (ablat.), in hoc cæteris præstat.

Forudbestemmelse, prædestinatio Augustin.

Foruden, extra; præter, præterquam; extra quam. — f. mig, me excepto. — f. ham, si ab illo discesseris; præterquam ille, illi, illum &c. (alt som casus er efter det hosstaaende verbum). — f. Frygt, sine metu; see uden. — f. at, nisi quod, præterquam quod. — f. naar, nisi; præterquam si. — f. det, præterea; insuper.

Forudfattet, præceptus; occupatus. — f. Mening, opinio antè rem (temere) concepta; ≠ have, jam sibi persvasisse; imbutum esse opinione ea, ut credas; ≠ har ham, har man, opinio jam insedit animum, animos.

Forudsætter, pono; postulo ut concedatur; ut concessum sumo. — forudsat, at han, ita quidem, si &c.

Forudsætning, postulatio; hypothesis. — efter denne F. si hoc verum sumitur; hoc concesso, posito, admisso. — efter din F. quod tu sumis, ponis.

Forudseer, prævideo; jam nunc video; prospicio.

Forudsigelse, præsagium; denuntiatio.
Forudsiger, prædico; præsagio; moneo; ostendo; divino; denuntio.
Forudvidende, præscius.
Forudvidenhed, præscitum, præscientia (*eccles.*). — Mangel paa F. impræscientia.
Forulykkes, som et Menneske, perire. — som en Ting, corrumpi; intercidere. — som et Forehavende, ad irritum cadere, recidere; male cedere. — som et Skib, naufragio amitti.
Forunder, concedo; permitto; indulgeo; do. — f. at have, bruge, copiam rei do, facio.
Forunderlig, mirus, mirificus, admirandus, admirabilis; novus; insolens, insolitus. — meget, permirus. — komme En f. for, mirum videri alicui; advertere aliquem.
Forunderligen, mire; mirandum in modum; mirabiliter, mirifice.
Forundrer mig, miror, admiror, demiror. — det f. mig, mirari subit; mirum videtur. — de forundrede sig alle, mirum (miraculo) fuit omnibus; admiratio omnes incessit. — det skal f. mig, om etc., mirabor si &c.
Forunderlighed, admiratio, admirabilitas.
Forundring, admiratio, miraculum; over noget, rei.
Forundringsfuld, plenus admiratione; mirabundus.
Forundringsværd, admiratione dignus.
Forurettelse, injuria; fraus; circumscriptio.
Forurettet, circumscribo; violo; fallo; circumvenio.
Forurolígelse, cura; molestia; sollicitudo; perturbatio. — en Fiendes, incursatio.
Foruroliger, turbo, perturbo, conturbo; ango; sollicito; pungo; molestiâ afficio; sollicitum reddo; molestus sum; negotium, molestiam facesso; inquieto. — f. et Sted, et Land, infesto. — en Fiende, lacesso; premo; incurso. — f. sig, angi, laborare, æstuare (re, ex re, ob rem).
Forvænnelse, prava assvetudo; mollities; luxus.
Forvænner, corrumpo (mollitie, luxu); pravo more imbuo; prave insvefacio.
Forværrelse, *active*, corruptela; depravatio; *passive*, værre Tilstand, pejor, iniquior, deterior conditio, locus.
Forværrer, corrumpo; deterius reddo; in pejus muto; vitio. — f. sig, forværres, ruere; labi; in deterius ruere; in pejus mutari; som et Onde, en Sygdom, ingravescere. — det f. sig med den Syge, malum ingravescit. — det har forværret sig, aucta est vis mali, morbi; gravius laborat æger. — mine Omstændigheder have forværret sig, deteriore, pejore, iniquiore loco, conditione, sunt res meæ.
Forværret, pejor; deterior.
Forvalter, administro, tracto, curo, procuro, obeo (munus, negotium). fungor (re, munere); præsum, præsideo (rei, muneri). — f. Ens Ærinder, negotium (negotia) gero.
Forvalter, en, curator; tractator; administer; procurator. — af en Avlsgaard, villicus.
Forvaltning, cura; administratio; procuratio; gestio.
Forvandler, muto; verto, converto; see omskaber.
Forvandling, mutatio; conversio; metamorphosis.
Forvandt, propinquus; cognatus, cognatione junctus; see beslegtet.
Forvandtskab, 1) cognatio; propinquitas; see Slegtskab, 2) Overeensstemmelse, vicinia, vicinitas.
Forvarer, bevarer, custodio. — beskiermer, munio; firmo; tego; tueor, tutor; sepio, obsepio, intersepio. — giemmer, condo; servo; conservo; repono; en Hemmelighed, premo.

premo. — giver at f. committo; credo; apud aliquem depono. — hvad man giver at f. depositum.
Forvaring, cura; custodia — give i F. custodiendum (asservandum) dare, committere. — at man giver i F. depositio. — som giver i F. depositor. — som har modtaget til F. depositarius.
Forvarsel, omen; præsagium; prodigium; augurium.
Forvarslende, prodigiosus.
Forvarsler, ominor.
Forved, ante; in fronte, a fronte; ex adverso.
Forvedder, see vedder bort.
Forvender, verto, inverto, perverto; = Ens Ord, calumnior; cavillor; = Retten, detorqueo, contorqueo, inflecto leges, jus). forkommer, interverto.
Forvendelse, inversio; = Ords, calumnia; cavillatio.
Forvendt, pravus; perversus; præposterus. — adv. perverse. See forkeert.
Forventer, exspecto; opperior: præstolor. See venter.
Forventning, exspectatio; spes. — i den F. exspectans. — staae i F. exspectare. — imod F. insperans, insperate og insperato.
Forveien: i F., forud, see forud.
Forvikler, implico; impedio; involvo; = En i Forretninger, distringo; = i en Sag, rei implico, admisceo. — f. sig, ikke kunne finde ud, hærere, adhærescere.
Forviklet, urede, impeditus, implicitus; contortus. — som en Ting, et Sted hos en Skribent, difficilis; anceps; intricatus. — *adv.* contorte.
Forvikling, implicatio; nodus. — i en Tildragelse, et Skuespil, nodus; epitasis.
Forvildelse. error. Sindets, abalienatio mentis; amentia.
Forvilder, fører i Vilderede, perturbo; caliginem offundo; dubitationem moveo; in errorem conjicio. — giør urede, impedio; implico.
Forvildes, perturbari; hærere. — i en Tale, Forretning, dejici; aberrare; auferri. — som en Hest, blive sky, consternari, exsternari. — blive vild, som et Menneske, efferari; horrescere; = som en Egn, sylvescere; vastari.
Forvildet, horridus; asper; ferus. — f. Egn, Land, salebræ *plur.*; tesqua *plur.*; locus salebrosus.
Forvinder, vinco; obliviscor. — som ikke er at f., saasom en Skade, irreparabilis.
Forvirrer, forstyrrer, turbo, conturbo. — aldeles, perturbo, disturbo, interturbo. — giør urede, impedio; implico. — blander sammen, misceo, permisceo; confundo.
Forvirret, forviklet, impeditus; intricatus; perplexus; difficilis. — *adv.* perplexe; impedite; turbate. — i Norden, confusus; *adv.* confuse. — f. i Hovedet, male sanus; mente turbatus; furiosus; amens; = være, furere; insanire; = giøre, turbare; mentem emovere.
Forvirres, see forvildes.
Forvirring, perturbatio; confusio; disturbatio, turba. — Sindets, error; insania; amentia; mens alienata. — F. i Staten, turbæ *plur.* — giøre en stor F. omnia miscere, turbare.
Forviser, ejicio; expello; extermino; extrudo; relego; proscribo.
Forviisning, relegatio; exterminatio; exilium; proscriptio.
Forvissen, marcidus; flaccidus. See vissen.
Forvisne, marcere, langvescere; flaccescere; solvi; fluere; labi.
Forvisser, forvisset, Forvisning, see forsikkrer, forsikkret, Forsikkring.
Forvist, vere; certo. — sige f. affirmare; vere (vera) loqui.
Forvoldelse, maa gives med, *verba.*
Forvolder, see foraarsager.
Forvorpen, perditus; nequam; improbus; sceleratus. — *adv.* improbe; perniciose.

For=

Forvorvenhed, perdita nequitia; improbitas.
Forvoven, audax; temerarius; ferox; fidens. — giøre En f. audaciam addere alicui.
Forvovenhed, audacia; temeritas; ferocia. — forvoven Gierning, audacter factum; facinus audax, temerarium. — af F. ferociter; temere; elatus temeritate, audacia.
Forvovent, audacter; fidenter; normally ferociter.
Forvoren, skiæv, contortus; pravus.
Forvorenhed, pravitas, depravatio.
Forvore, voxe i hinanden, implicari. — som et Saar, en Skade, exolescere. — som Skrift paa Bark, inolescere. — f. sine Klæder, adolescere ultra vestis modum; jam non posse tegi veste.
Forvreden, pravus; contortus, distortus.
Forvrider, luxo; emoveo; distorqueo.
Forvridning, luxatio; distortio.
Fos, Vandfald, cataracta.
Fostbrødre, som have forbundet sig at leve og døe med hinanden, devoti *plur.* — hos de gamle Gallier, soldurii *plur.*
Foster, conceptus; conceptum; foetus; partus; venter. — utidigt, partus immaturus; abortus. — fordrive Fosteret, abigere partum, foetum.
Fosterbarn, alumnus; pupillus.
Fosterdotter, alumna; puella alimentaria.
Fosterfader, nutritor; educator; altor; nutricius.
Fostermoder, nutrix; educatrix; altrix; nutricula.
Fostersøn, alumnus; puer alimentarius.
Fostrer op, see opfostrer.
Fourage, pabulum.
Fouragering, pabulatio. — rider ell. gaaer paa F. pabulor. — som hører til F. pabulatorius.
Fouragerer, pabulor; pabulatum eo, venio.
Fouragerer, en, pabulator.
Fourer, scriba militaris. — Generalf., Generalqvarteermester, castrametator.
Fra, a, ab; e, ex. — f. Himmelen, coelitus. — f. Neden, f. Grunden, radicitus, funditus. — f. det Sted, ex eo loco. — f. Landet, ex agris. — f. Ord til O. d, verbo tenus; de verbo ad verbum; verba ipsa. — f. Dag til Dag, in dies; singulis diebus. — f. Aar til Aar, quotannis; in annos; singulis annis. — fra Tid til anden, subinde. — f. Time til Time, in horas. — fra Stavelse til Stav. syllabatim. — fra Linie til Linie, fra Side til Side, fra Stykke til Stykke, per versus, per paginas, per partes, per singula. — f. mig, paa mine Vegne, a me; meo nomine; meis verbis. — f. min Side, a me; quà me, quod me attinet; quantum in me est (fuit, erit). — f. gamle Tider af, inde ab ultimis temporibus. — f. Verdens Skabelse, ab orbe condito. — f. nu af, jam. — fra Arilds Tid, primitus; antiquitus. — langt fra, eminus; procul; e longinquo. — allevegne fra, undique. — f. begge Sider, utrinque — hiemme fra, domo. — oven fra, desuper, superne. — fra oven af, a summo. — neden fra, inferne. — fra neden af, ab imo. — uden fra, extra, extrinsecus. — inden fra, interne, intrinsecus, intus. — fra nye, denuo; de integro.
Fraade, Fraae, sputum; saliva; spuma. — Fraaden staaer ham ud af Munden, os spumat; spumas ore agit.
Fraader, fraaer, salivam effundo; spumo; spumas ago.
Fraadser, æder begierlig, voro; ingurgito me cibo. — slemmer og demmer, helluor; luxuria diffluo; luxuriæ indulgeo.
Fraadser, en, edax; vorax; avidus; gulosus; gulo (*Apul.*); helluo; cataphages; lurco; patinarius; popino, popinator; ventricola (*Augustin.*); vorago; gurges.

Fraadserie, Fraadsen, voratus; helluatio; popina, popinatio; voracitas. — F. og Drikken, crapula; epulæ largæ, nimiæ, quotidianæ. — med F. gulose.
Fraadselag, voratrina, *Tertull.*
Fradømmer, abjudico. — f. En Livet, capitis damno; capitis poenam irrogo.
Fradrag, i Regninger, deductio; subtractio, detractio. — uden F. solidum; integrum.
Fradrager, detraho; deduco; abstraho; aufero. See drager fra.
Frafald, defectio; alienatio, abalienatio; rebellio, rebellatio.
Frafalden, en, defector; transfuga; rebellis. — fra Religionen, apostata; formulæ desertor.
Frafalder, deficio; descisco; rebello.
Fragaaer, nægter, infitior. — lader af fra, desisto, absisto. — f. sin Mening, decedere de sententia. — nødes til at f. depelli de sententia.
Fragt, Ladning, onus; merces *plur.* — Betaling for F. vectu[illegible] sumtus; øgsaa vectura. — [illegible] et Skib, naulum; portorium.
Fragtbrev, literæ vectoriæ, vecturæ indices, testes.
Fragter, conduco; mercede conduco.
Fragtskib, navis oneraria; navigium vectorium.
Fragtvæsen, res vectoria, vehicularis.
Frahold, see Afhold.
Fraholder, abduco; retraho. — See afholder, holder fra.
Frakiender, see fradømmer.
Fralægger mig en Beskyldning, amolior, averto (crimen, culpam); purgo me; defendo me.
Fralæggelse, excusatio; defensio. — Bedre med *verba.*
Fraliggende, disjunctus; distans; remotus; dissitus; longinquus. — være f. distare; abesse.
Fraliggenhed, intervallum; distantia; longinquitas; abstantia (*Vitruv.*).

Frankerige, Francia; Francogallia.
Fransk, Gallus; Francus; Francogallus. — *adv.* Gallice; Francogallice. — skrive, tale, forstaae F. Gallice scribere, loqui, scire. — paa F. more Gallorum; ritu Gallico.
Franskmand, Francus; Francogallus.
Francoise, Francogallica nutrix. educatrix, magistra.
Franzoser, lues Venerea; morbus Gallicus; malum Neapolitanum.
Fraraadelse, dehortatio; dissvasio. Bedre med *verba.*
Fraraader, dissvadeo, dehortor, averto (aliquem a re); rem improbo; repugno.
Fraraader, en, dissvasor.
Fraregner, see regner fra.
Fraregning, see Fradrag.
Frariver, abrumpo; avello, revello; refigo; detraho; eripio; extorqueo; vi adimo.
Frasigelse, renuntiatio; retractio.
Frasiger mig noget, retracto; muto promissum; — en Contract, et Kiøb, renuntio, solvo pactum.
Fraskillelig, separabilis; dissociabilis.
Fraskillelse, dissociatio; separatio; segregatio; disjunctio, dijunctio, sejunctio. See Skilsmisse.
Fraskiller, segrego; separo; divido; sejungo, dijungo; dirimo; dissocio; secerno. — f. sig, secedere; seorsim agere; see skiller.
Frasnakker, eblandior; blandis verbis impetro, elicio (aliquid ab aliquo).
Fraspænder, abjungo (equos curru); — en Oxe, demo bovi jugum; bovem jugo exuo.
Fraspændt, abjunctus, disjunctus.
Frastaaer, decedo. — fra et Forsæt, mitto; abjicio. — min Ret, cedo jure meo; non utor jure meo.
Frastand, distantia; intervallum.
Frasværger, ejuro. — f. sin Haand, jurejurando negare a se scriptum; — en Vexel, jurejurando abro-

abrogare fidem syngraphæ; = en Fordring, debitum negare jurejurando; liberare se jurejurando; = en Beskyldning, purgare se jurejurando.
Fratager, detraho; adimo; aufero; abrogo, derogo; eximo; abrado. — f. En sin Løn, sin Berømmelse, fraudare aliquem mercede, laude sua; = En sine Kunder, emtores ab eo avocare, avertere, alienare. See betager, skiller ved.
Fratagelse, abrogatio; ademtio, exemtio. Bedre med *verba*.
Fravælter, amolior; devolvo.
Fravænner, desvefacio; deduco a rei alicujus assvetudine. — f et Barn, depellere. — f. sig, desvescere, desvefieri; dediscere.
Fravænnen, Fravænnelse, desvetudo.
Fraværelse, absentia, discessus. i min, din ꝛc. F. me, te &c. absente; dum absumus.
Fraværende, absens. — være f. abesse.
Fravenden, at mange vender Ryggen, aversio.
Fravender, borttager, surripio; furor; furto aufero. See afvender.
Fravendt, bag til, aversus.
Fraviger, see afviger it. viger fra.
Fravorer, see vorer fra.
Fred, pax; quies; otium. — indbyrdes, huuslig, concordia. — Sielens F. tranquillitas animi. — Guds Fred! salvus sis, salvi estote. — holde F. pacem colere; concordiam tueri. — have F. in pace, in otio vivere. — jeg har ingen Fred for ham, for det, usque turbor, vexor, sollicitor, infestor ab homine, a re. — giøre f. med En, pacem facere; concordiam firmare. — stifte F. pacare, pacificare; turbas componere. — som giør F. pacificator; pacis auctor; pacator. — der bliver F pax componitur. — der er F. convenit pax, composita est. — vi have F. pace utimur; pacata sunt omnia.
Fredag, dies Veneris.
Fredelig, concordiæ, pacis amans, studiosus. — stille, roelig, pacatus, pacificus; quietus. — som skyer Krig, imbellis.
Fredeligen, pacate; quiete; concorditer; sine turbis; sine rixa.
Fredelighed, pacis amor; concordiæ studium.
Fredelskende, fredfærdig, see fredelig.
Fredløs, proscriptus. — giøre f. proscribere.
Fredløsmaal, proscriptio.
Fredsartikler, pacis leges, conditiones.
Fredsbud, pacis nuntius.
Fredsbrud, pax rupta.
Fredsfest, festum ob pacem compositam; pacis publica gaudia.
Fredsforstyrrer, paci inimicus; turbulentus; seditiosus.
Fredshandling, Fredsfordrag, pacificatio. — som hører til F. pacificatorius.
Fredssluttning, pax composita; foedus; pax.
Fredsstifter, pacis-, concordiæ auctor, interpres.
Fredstractat, foedus; pax.
Fredstid, pax. i F. in pace. — i Krigs- og Fredst. domi forisque.
Frederiks d'or, aureus Borusseus, Fredericianus.
Fredsommelig, see fredelig.
Fregne, varus. — Soelf. lenticula, lentigo.
Fregnet, lentiginosus; lentigine sparsus.
Freidig, alacer; erectus; intrepidus; firmus.
Freidighed, alacritas; animus; constantia.
Frek, uforskammet, impudens; proruptus; insolens; ferox; audax; duri oris; durus. — overgiven, næsviis, petulans; protervus; procax. — utugtig, impudicus; lascivus; protervus.
Frekhed, audacia; os durum; insolentia; impudentia. — Overgivenhed, lascivia; petulantia; protervia, protervitas; procacia, procacitas. — Utugtighed, lascivia; impudicitia. — have F. audere; non vereri.

Frekt, impudenter; proterve; procaciter. — handle f. og overgivent, protervire.
Frelse, falus; confervatio; fofpitas; incolumitas. — fee Befrielse.
Frelser, fervo; eripio; libero; confervo; fofpito; vindico. — f. fig, fibi confulere; falutem quærere; ≠ med Flugten, fugâ falutem quærere. — f. noget, in tuto collocare; confervare. See redder.
Frelser, en, vindex; liberator; fervator, confervator; fofpitator; affertor; falus; falutis auctor. — en ftor, foter.
Frelsning, falus; liberatio.
Frem, fremad, protinus; prorfus, prorfum. — videre f. longius; porro. — frem og tilbage, huc illuc; ultro citroque; hàc illâc; paffim. — tænke frem og tilbage, animum in omnes partes vertere; omnia circumfpicere.
Fembærer, bærer til Stedet, perfero. — kommer frem med, profero, offero.
Frembringer, prodo; produco; profero; edo; promo; in medium profero. — f. Aarfager, Undskyldninger, adfero caufas; utor caufis. — f. Ord, voces effero, promo, fundo. — f. Klage, edo. — f. Konftens Værker, effingo. — f. Frugter, edo; fero, effero; educo (*are*); gigno, progigno; ≠ i Mængde, fundo; ≠ ved Dyrkning, excolo.
Frembringen, Frembringelse, gives med *verba*.
Frembringende, fee Forebringende.
Frembrydende, fremfkyttende, proruptus.
Frembryden, Udbryden, proruptio; effufio.
Frembryder, erumpo, prorumpo; prodeo; emergo; exifto; effundor.
Frembyder, offero, adfero.
Fremdeles, porro, proporro; amplius; pofthac, poftea. — naar det forbinder, og tilkiendegiver noget nyt, præterea; jam vero; necminus.
Fremdrager, Tiden, tranfigo, colloco, adhibeo, ago, dego (vitam, ætatem, tempus); ≠ Livet, fuftento, tolero, ≠ kummerligen, traho (vitam).
Fremdragelse, Livets, Tidens, traductio.
Fremdriver, fee driver.
Fremfart, prætervectio.
Frem for, præ; præter. — imod (i Sammenlign:) præ quam, præ ut. — frem for andre, egregie.
Fremfordrer, for Øvrigheden, Retten, voco, evoco; cito.
Fremfordring, citatio; evocatio.
Fremfører, tager frem, promo, depromo, expromo. — fom et Exempel, produco; allego. — fører frem af Mørket, eruo. — fører forbi, præveho, præterveho. — bringer tilveie, udfinder, excudo; fee frembringer.
Fremfufende, calidus; præceps; temerarius; inconfultus; incogitans. — *adv.* temere; inconfulte; præcipitanter.
Fremfufenhed, præcipitantia; temeritas; incogitantia.
Fremgang, Tilvæxt, proceffio, proceffus; profectus; progreffus, progreffio. — god F. profper fucceffus, og *abfol.* fucceffus. — flet F. improfper fucceffus. — have god F. fuccedere, procedere; bene cedere; provenire; provenire bene. — ingen F. have, provenire nequiter; ad irritum cadere; effectu carere. — uden F. fruftra; nequicquam; inutiliter. — giøre noget uden F. operam perdere; eludi. — giøre F i Studeringer, proficere; progredi; progreffum (progreffus) facere in ftudiis.
Fremkalder, arceffo; voco; accio. — fra et bortliggende Sted, evoco; excio; extraho.
Fremkomme, nafci; exiftere; apparere; provenire. — haftig, emicare. — f. med noget, proferre; edere; prodere.
Fremkomft, adventus; confpectus; præfentia. — ved hans F. illo vifo, confpecto, oblato.

Fremlaan, commodatio. — giøre F. commodare.
Fremlægger, exhibeo; propono. — med Ord, demonstro; doceo; expono. — f. En et Spørgsmaal, quæstionem pono.
Fremleder, produco.
Fremlokker, elicio.
Fremmed, udenlandsk, peregrinus; exoticus; extraneus, externus; alienigena; exterus. — andre tilhørende, alienus; peregrinus. — andensteds fra indført, invectitius; adventitius. — en Fremmed, hospes; advena; peregrinus. — som er f. paa et Sted, novus; ignotus. — være f. paa et Sted, peregrinari. — nye, usædvanlig, novus; insolitus. insolens. — tiltagen, adscitus. — ikke beslægtet, extraneus; alienus. — stille sig f. an, dissimulare. — komme iblant Fremmede, domo exire. — iblant Fremmede, foris; apud alienos. - fremmede Lande, regiones exteræ; homines exteri; loca extera. — i f. Lande, peregre; apud alios. — fra f. Lande, aliunde; peregre.
Fremmelig, provectus. — som laver f. til Barsel, prægnans; gravis; gravida.
Fremspyper, progermino; pullulo. — som Vand af Kildevæld, erumpo; scaturio.
Fremrager, staaer frem, emineo; exsto; promineo; conspicior.
Fremrækker, protendo; porrigo; præbeo; do. See fremrager.
Fremrøgende, eminens; conspicuus.
Fremrykker, noget, promoveo; profero. — selv, procedo; promoveor. — med Armeen, moveo; procedo.
Fremrykning, progressus.
Fremsætter, Mad, Drikke, pono. — stiller for Øine, propono; exhibeo; subjicio; ostendo, ostento. — kommer frem med, profero; — som en Aarsag, subjicio.
Fremsættelse, propositio; subjectio, subjectus; prolatio.
Fremsiger, udsiger, eloquor, proloquor; edico; effero; perhibeo.
Fremskinner, eluceo, illuceo; illucesco; emico; affulgeo, effulgeo; exsplendesco; effulgesco; enitesco. — frem for andre, fulgore vinco, supero.
Fremskud, Spire, germen. — især paa Kaal, cyma.
Fremskyder, 1) germino; pullulo. 2) *active*, see skyder frem.
Fremskynder, incito, concito; stimulo; stimulos addo, admoveo.
Fremslæber, protraho.
Fremsøger, promo.
Fremspirer, see fremskyder.
Fremspringer, prosilio; procurro.
Fremspruder, ebullio; erumpo; effundor.
Fremstaaer, som for Retten, compareo. — staaer ud, promineo.
Fremstiller, exhibeo; sisto. — f. sig, apparere, — for Retten, venire ad judicium, in jus, ad judicem; adesse ad judicium; vadimonium sistere. — ikke f. sig, vadimonium deserere.
Fremstillelse, adventus; præsentia; — for Retten, vadimonium.
Fremstøder, propello, impello; ago.
Fremsynet, som har Syner, fanaticus; lymphaticus; delirus; attonitus.
Fremtager, promo.
Fremtarv, see Tarv.
Fremtid, Fremtiden, tempus futurum. — i F. porro; deinde; in posterum. — tænke paa F. in futurum consulere. — see ind i F. futura (ventura) prospicere.
Fremtræder, prodeo; procedo; progredior.
Fremtrækker, protraho. — En, orno, colo.
Fremtrænger, protrudo. — *intransitive*, erumpo, prorumpo.
Fremtriner, see fremtræder.
Fremturer, persto; persevero. — i sin Levemaade, retinere, obtinere rationem suam.
Fremturende, certus; firmus; obstinatus; obfirmatus. — i det Gode

de, constans; gravis; = i det Onde, pertinax; pervicax.
Fremturenhed, constantia; firmitas. — i det Onde, pervicacia; pertinacia.
Fremvælder, erumpo; scaturio.
Fremvært, incrementum; flos; auctus. — i Dyd, Videnskab, Konst, profectus; progressus.
Fremviser, exhibeo; profero; repræsento. See foreviser.
Fremvoxer, enascor. — tage til i Væxt, germinare; surgere; crescere; om Mennesker, adolescere; firmari. See voxer til.
Frende, cognatus; consangvineus. — paa Sværdsiden, agnatus.
Frendskab, cognatio; consangvinitas.
Frenke, cognata; sangvine juncta; agnata.
Frie, liber; solutus, resolutus; expeditus. — f. fra Bekymringer, tranquillus; vacuus. — f. for Arbeide, otiosus; vacuus. — være f. for noget, vacare. — f. for Afgifter, Byrder, immunis. — frie, uden Betaling, gratuitus. — give En frie Kost, Logis, Brænde, Lys, præbere alicui victum, locum, domicilium, ligna, candelas. — frie Skole, Forelæsninger, scholæ gratuitæ. — frie Comoedie, gratuitum spectaculum. — frie, aaben, patens, patulus, propatulus. — frie i Tale, Opførsel, liberior, negligentior, incuriosior, incautior. — være alt for frie, nimis indulgere sibi; nimium sibi sumere. — frie, tilladt, licitus; permissus. — frie Taler, lascive dicta; føre, lascive, protervius loqui. — frie Handel, mercatura libera, non impedita, nullis vinculis constricta. — frie Vare: ikke forbuden, non prohibitus; uden Told, immunis; non vectigalis. — frie Haand, Magt, copia; arbitrium; plenum jus; plena, integra potestas. — frie, ingens Slave, liber. — ingen underdanig, sui juris; suæ potestatis. — frie Udsigt, prospectus apertus, patens; = have, prospicere in apertum. — frie Luft, aura liberior; coelum purum. — frie Levemaade, solutius vitæ genus. — frie Adgang, accessus; aditus; adeundi copia, jus. — paa frie Fod, liber; solutus; = sætte, solvere; liberare; missum facere; = komme, liberari, dimitti. — frie Gang, incessus erectus. — de frie Kunster, artes liberales, humaniores. — See ledig, løs.
Friebaaren, ingenuus; liber. — som anstaaer F. ingenuus; liberalis. — som en f. Mand, liberaliter; ingenue.
Friebaarenhed, ingenuitas.
Friebataillon, volones; velites; laxioris formulæ milites; vaga cohors.
Friebonde, dominus agri (prædii) immunis.
Friebrev, immunitatis jus; beneficium, (venia) legis.
Friebytter, vagus prædator, pirata.
Friebytterie, piratica. — leve af F. piraticam exercere.
Fricasserer, concisum frigo.
Fricasee, frixum; tucetum.
Friecompagnie, centuria volonum.
Frier, 1) nubere volo. — til En, ambire aliquam, nuptias alicujus. 2) See befrier.
Frier, en, Beiler, procus; amator; connubii petitor.
Frierie, amores. — gaae paa F. uxorem petere, quærere, circumspicere.
Friefinder, see Friekiender.
Friegeist, see Frietænker.
Friegiver, manumitto; liberum esse jubeo; libertatem do.
Friegivelse, manumissio.
Friegiven, manumissus; libertus. — født af friegivne Forældre, libertinus.
Friehed, libertas. — fra Afgifter, immunitas. — fra Straf, impunitas; venia. — fra Tieneste, vacatio; immunitas. — Privilegium, jus; beneficium; copia; venia; commodum. — en Stads Frie-

Friheder, jura civitatis. — Forlov (Magt) til, licentia; copia; venia; give En til noget, jus, veniam dare, permittere; tage sig, jus sibi sumere. — jeg tager mig den F. audeo. — tage sig store F. multum (juris) sibi sumere; nimium sibi indulgere. — F. at være borte, især fra Krigstienesten, vacatio; commeatus. — F. fra, at man ikke har f. E. Sorg, vacuitas. — sætte i F. liberare; in libertatem asserere, vindicare. — have F. uti libertate; liberum, sui juris esse; — til noget, posse aliquid facere jure suo. — han har den F. ei licet, jus est.

Fribedssted, Tilflugtssted, receptaculum; portus. — for Forbrydere, refugium; asylum.

Friherre, baro; toparcha.

Friherrestand, baronalis dignitas.

Frikiendelse, absolutio. — som hører dertil, absolutorius.

Frikiender, absolvo; innocentem pronuntio.

Friligen, aabenbare, liquide, liquido.

Friemodig, liber; fortis; constans; intrepidus; simplex.

Friemodigen, libere; fortiter; intrepide; ingenue; simpliciter; aperte.

Friemodighed, libertas; constantia; fortitudo; simplicitas; firmitas. — i at tale, loquendi libertas.

Friepostig, liber; constans; intrepidus. — *adv.* libere; constanter; intrepide.

Friepostighed, libertas; constantia; firmitas.

Friepas, commeatus.

Frieskole, schola gratuita.

Friestad, see Fribedssted.

Frisk, karsk, vegetus; vigens; valens, validus; alacer. — være f. vigere; valere; virere. — fyrig, vivus. — f. Pige, Dreng, florens; alacer; luxurians; lætus. — grøn, virens, viridis; succi plenus — nye, integer; recens. — friske Folk, supplementum. — f. Luft, aura libera, pura, sincera, acrior. — tage f. Luft, recreari, refici coelo puro; aura liberiore frui; refrigerari. — f. Mod, animus lætus, alacer, bonus.

Friskt, *adv.* acriter; alacriter: fortiter.

Friskhed, Styrke, Kraft, vigor; viriditas; vivacitas. — som Luftens, puritas; frigus. — See Sundhed.

Frisel, papulæ; purpura; boæ; psydracium; febris miliaris. — have F. purpura obductum esse.

Frist, tempus; spatium; mora.

Fristat, Republik, respublica.

Fristelse, tentatio, tentamen; sollicitatio; exploratio.

Frister, sollicito, capto; tento; exploro.

Frister, en, sollicitator; tentator.

Frit, libere; suo jure; meo (tuo) arbitratu; suo arbitrio; ut lubet. — uden Hinder, solute; licenter. — uden Betaling, gratis, gratuite. — tale f. a) Sandhed, liberius, aperte, ingenue, fortiter loqui. b) utugtig, petulantius, immodestius, lascive loqui. c) ubetænksomt, incautius, securius, inconsultius loqui. — tilstaae f. aperte, ingenue, simpliciter confiteri.

Fritænker, liberioris judicii in rebus divinis; contemtor auctoritatis divinæ, formulæ sacræ.

Fritænkerie, licentia existimandi res divinas; arrogantia judicandi de doctrina divina: fastidium, contemtus divinæ formulæ.

Fritagelse, liberatio; exceptio. — for Byrde, immunitas; beneficium; venia; privilegium.

Fritager, libero; excipio; solvo lege; gratiam legis facio. — f. for Straf, Besværlighed rc. poenam, opus, molestiam remitto.

Fritalende, liber; apertus; nihil dissimulans.

Fritalenhed, libertas. See Frihed.

Fritime, hora succisiva.

Fritte, en, see Ilder.

Fritten, Spørgen, percontatio; sciscitatio; inquisitio.

Fritter, spørger, percunctor; scitor,

tor, scifcitor; exquiro, inquiro, perquiro, requiro.
Fritter, en, percunctator; sciscitator; inquisitor, perquisitor.
Frivillig, voluntarius; spontaneus; non coactus. — f. Soldater, voluntarii milites; evocati. — f. Gave, voluntaria, extraordinaria collatio.
Frivilligen, ultro; sponte; libere; voluntario, voluntate.
Fro, see glad.
Frokost, jentaculum. — spiser F. jento.
From, bonus; probus; pius; sanctus. — taalig, sagtmodig, placidus; mitis; mansvetus. — f. Mine, vultus in pietatis speciem fictus, modestus; = giøre, vultum fingere, componere in pietatem. See ærlig, oprigtig, hellig.
Fromhed, pietas; sanctitas; probitas; virtus christiana.
Fromt, pie; sancte; modeste; placide.
Frommer, see nytter.
Fronte, Front, Soldaternes, frons; acies prima. — giøre F. mod Fienden, frontem hosti obvertere.
Frontispice, Forgavlen af en Bygning, aquila; fastigium.
Froprædiken, concio matutina, antemeridiana.
Frossen, gelidus, gelatus; frigidus; gelu adstrictus. — giennemfr. prægelidus. — stindfr. rigidus.
Frost, Kulde, frigus. — Jisfrost, gelu, gelatio, congelatio. — stærk bidende, gelu acutum, amarum, canum. — F. i Fodderne, pernio, *dim.* perniuncu-culus.
Frostveir, gelicidium.
Frostig, see kuldskær.
Frøe, et, granum; semen.
Frøe, en, rana; liden, ranula, ranunculus.
Frøehuus, gluma; folliculus; siliqua.
Frøken, virgo nobilis, generosa; virgo, quæ nobilibus par censetur.
Frue, fornemme Kone, domina; regina; stolata. — Kone i Huset, hera; ipsa.
Fruerhund, catellus.
Fruedag, festum Mariæ virginis.
Frue-Kirke, ædes Mariæ virgini sacrata.
Frue-Kloster, coenobium mulierum generosarum.
Fruentimmer, foemina; mulier. — ungt, ugift, virgo. — gift eller ugift, puella. — paa unge Fruentimmers Viis, puellariter. — som angaaer F. muliebris; fœmineus.
Fruentimmerviis (paa), muliebriter; fœmineo more.
Fruerpige, cistellatrix; pedissequa.
Fruerstue, Fruerbuur, gynæceum, gynæconitis; thalamus.
Fruetidsel (Urt), spina alba.
Frugt, 1) fructus. — Markf. fruges; frumenta. — Træef. poma *plur.* F. i Skaller, som Erter, Bønner, siliqua. — Haugef. olera *plur.* — Livsf., hos Mennesker, partus; foetus; hos Dyr, foetus. — bringe F. ferre, edere, proferre fructum. — som bringer F. frugifer; felix; fructuosus; — to Gange, bis fertilis; bifer. — utidig F. abortus. — første F. primitiæ *plur.* 2) Nytte, merces; emolumentum; commodum; fructus.
Frugtbærende, frugifer. —
Frugtbar, felix; ferax; fertilis, frugifer; fructuosus; lætus; gravidus; uber; foecundus. — være f. ferre, edere fructum; exuberare. — giøre f. foecundare. — f. Aar, felix annus; largus proventus. — f. Jord, solum pingve, uber; ager bonus, utilis, lætus. — f. Udtryk, multæ & variæ significationis vocabulum; multi ambitus; plura signans.
Frugtbarhed, fertilitas; feracitas; foecunditas; felicitas. — Jordens, ubertas; uber, exuberatio, exuberantia; bonitas, Aarets, proventus. — Talens, copia. — Udtrykkets, vis; ubertas.
Frugtbart, overflodigen, feraciter; fertiliter; ubertim, uberius; foecunde. Frug=

Frugte, prodesse; valere; vim habere.

Frugtesløs, inutilis; fructu carens; vanus; cassus; irritus. — være f. carere fructu, effectu; frustra esse; ad irritum cadere.

Frugtesløshed, inutilitas; sterilitas.

Frugtesløst, inutiliter.

Frugthauge, pomarium, pometum.

Frugthandler, pomarius; pomorum venditor.

Frugtkammer, Frugtkielder, oporotheca; pomarium.

Frugtriig, pomosus, pomifer.

Frugttræe, pomus *f.*; arbor pomifera. — som bærer, arbor matrix.

Frugtsommelig, gravidus; prægnans; gravis; plenus; repletus; foetus. — være, gaae f. ventrem ferre; med noget, aliquid parturire, moliri, volvere, agitare. — blive f. concipere; gravescere. — giøre f. gravidare.

Frugtsommelighed, gravitas; graviditas; venter; uterus plenus.

Fryd, gaudium; lætitia; voluptas. See Glæde.

Fryder, glæder, exhilaro; lætitia, gaudio perfundo, impleo, macto, afficio. — som en Ting, Efterretning, esse lætitiæ. — fryde sig, exultare; gestire; tripudiare; see glæder.

Frydefest, festa dies; festa lætitia; gratulatio. — en vis, hilaria, *orum*, *n. plur.*

Frydefuld, lætus; gaudio plenus; exoptatus; jucundus. — jubilerende, inovans; *adv.* ovanter.

Frydelig, lætus; gratus; jucundus; exoptatus; *adv.* læte; jucunde; see glædelig.

Frydesang, Apollo til Ære, pæan, *anis*, *m.* 3.

Frydeskrig, exsultatio; tripudium; clamor lætus.

Frygt, timor; metus; formido; pavor. — for En, for noget, hominis, rei, a re, ab homine. — af Frygt, metu; timens. — uden F. nil veritus; libere; intrepide. — slavisk F. timor obnoxius; — barnlig, reverentia; — utidig, verecundia. — F. for Gud, pietas; religio. — Bangheb, tremor. — betagen med F. timefactus, pertimefactus.

Frygtagtig, frygtsom, pavidus; timidus, formidolosus; meticulosus; suspiciosus. — feig, ignavus; inaudax (*Hor.*).

Frygtagtigen, trepide; timide; pavide; formidolose; cum pavore ac trepidatione. — slavisk f. obnoxie.

Frygtagtighed, Frygtsomhed, pavor; timor; trepidatio; cunctatio; timiditas. — Feighed, ignavia. — Undseelse, pudor.

Frygtelig, som opvækker Frygt, reverendus. See skrækkelig.

Frygter, timeo; metuo; formido; paveo; pertimesco; expavesco; horreo (aliquem, aliquid; aliquid ab aliquo). — er bange for, vereor; metuo; dubito. — f. Gud, colere, vereri, observare (deum); pium esse. See befrygter.

Frygtesløs, impavidus; intrepidus; firmus; timoris expers.

Frygtsom, Frygtsomhed, see frygtagtig, Frygtagtighed.

Fryndse, cirrus; fimbria. — besat med F. fimbriatus.

Fryser, algeo; frigeo; frigore uror, vexor, premor, quatior. — f. som Vand, Kiød ꝛc., gelare, ogsaa gelari; gelascere, congelari; glacie induci, obduci; frigore durari, rigere, rigescere, obrigescere. — det f. gelat, gelascit. — Vinduerne fryse, glacies obducitur fenestris.

Fuxsvandser, palpor alicui; palpo aliquem percutio; adulor.

Fuxsvandser, en, palpator; adulator; assentator. — som hører dertil, adulatorius; assentatorius.

Fuxsvandserie, adulatio; assentatio.

Fug, smaat, der falder som Støv af Væven, titivillitium.

Fuge, Sammenføining, compages; junctura; commissura; coagmentatio.

Fugl,

Fugl, avis, *dim.* avicula; ales; volucris. — af hvis Flyven Romerne spaaede, præpes; = af hvis Skrig, oscen. — spaae af Fugles Flugt eller Skrig, augurari; auspicari; auspicia capere. — saadan Spaaedom, augurium; auspicia. — den som spaaede, augur; auspex.

Fuglebuur, cavea; aviarium; ornithon.

Fuglefangst, aucupium, aucupatio. — som hører dertil, aucupatorius.

Fuglefænger, auceps.

Fugle-Ært, ervum sylvestre; cicer; ervilia.

Fuglehandler, aviarius.

Fuglekam, Top eller Busk paa Fugles Hoved, crista, cristula. — som har, cristatus.

Fugleliim, viscus og viscum. — med F. paa, viscatus.

Fuglerede, nidus (avium).

Fugleskyden, ludi jaculatorii; jaculatio annua festa.

Fuglekonge, (en Fugl) regulus.

Fuglestang, Liimstang, ames, itis

Fuglesnare, arundo; tendicula.

Fuglevildt, volucres; volatilia; aves; alites.

Fuglevinge, ala.

Fuglevogter, aviarius; avicularius.

Fugter, giver Fugtighed fra sig, sudo; stillo; roro; humorem emitto. — gior fugtig, madefacio; rigo; humecto; perfundo; = lidet, adspergo.

Fugtig, humidus; udus; aquilentus. — f. Jord, terra uliginosa; ager irriguus. — f. Luft, aër humidus, aquosus, pluvius; tempestas humida, pluvia. — f. som et Klæde, madidus, madens; humens. — være f. humere, = som et Værelse, resudare, = som et Klæde, madere. — blive f. humescere; madescere.

Fugtighed, humor. — Jordens, uligo. — Luftens, humiditas. — i Legemet, humor. — seig F. pituita.

Fugtning, irrigatio; roratio.

Fuld, 1) plenus; completus; impletus, repletus, — beladt, onustus. — Hatten, Skaalen, Siden, Arket fuld, quantum pileus, catinus, pagina, plagula capit. — en Vogn fuld, plaustri, vehiculi onus. — fuldt Tal, numerus integer, solidus, = i en Forsamling, frequentia; justus, legitimus numerus. — f. Betaling, totius summæ solutio. — i f. Løb, cursu incitato, admisso, effuso. — fuld Magt, omnis rei (omnium rerum) jus, potestas; auctoritas. — give Fuldmagt, omnia (rem omnem) permittere. — fuld Forstand, mens sana, integra. — af fuld Hals, summa voce. — fuld Musik, omnium vocum (frequens) concentus. — fuld af Frugt, som et Træe, pomis onustus, gravis. — fuld af Saft, turgidus; = være, turgere; = blive, turgescere. — fuld af Saar, vulneribus obtectus. — have alle Hænder fulde, pluribus occupationibus distineri. — fuldt Aar, annus solidus, integer. 2) drukken, temulentus; potus; ebrius; madidus; crapulentus (*Ammian.*). — drikke sig f. inebriari; inebriare se.

Fuldberaadt, med f. Hu, prudens; consulto; de industria.

Fuldblodig, plethoricus; sanguine abundans.

Fuldblodighed, plethora; sanguinis copia.

Fuldbringer, Fuldbringelse, see fuldender 2c.

Fuldbyrder, fuldfører, perficio; exsequor; = en Befaling, imperata facio; = et Ærinde, fungor mandato; = et Testament, facio omnia ex testamento; = en Dom, facio quod decretum est; = et Ægteskab, jungo matrimonium; celebro nuptias; = en Contract, celebro; transigo.

Fuldbyrdelse, Fuldførelse, effectio. — et Ægteskabs, en Handels, celebratio; transactio.

Fuldender, fuldbringer, perficio; absolvo; conficio; ad exitum, ad finem perduco. — næsten, profligo. — som næsten er fuldendt,

affectus. — ikke f. abrumpo; imperfectum relinquo; destituo. — Døden hindrede ham i at fuldende det, morte interceptus non absolvit. — begyndt er halv fuldendt, dimidium facti, qui cœpit, habet. — f. en Vei, emetior; decurro.
Fuldendelse, Fuldbringelse, effectio, perfectio. — *pass.* finis; exitus.
Fuldender, en, effector.
Fuldendt, emensus; decursus.
Fuldfører, exigo, perago; patro, perpetro; exsequor; conficio, efficio, perficio; consummo; pertexo.
Fuldfører, en, executor; perfector, confector.
Fuldførelse, exactio, peractio, transactio; patratio, perpetratio; confectio; consummatio. — en Bygnings, exædificatio. — Udførelse, exsecutio.
Fuldfærdiger, see fuldkommer.
Fuldkommer, gior fuld, compleo, expleo, impleo, suppleo. — fuldfærdiger, perficio; absolvo; expolio. — en Bygning, exædifico.
Fuldkommelse, Opfyldning, complementum, expletio. — Udarbeidelse, expolitio, perpolitio; absolutio.
Fuldkommen, perfectus; absolutus; consummatus; plenus; completus; politus, expolitus; graphicus. — heel, solidus; integer; cui nihil deest. — være f. omnes numeros habere. — retskaffen, incorruptus; consummatus. — original, graphicus, pergraphicus.
Fuldkommeligen, fuldkomment, perfecte; absolute; plene; ad plenum; penitus; prorsus; omnino. — med Smag, polite perpolite; absolute; graphice.
Fuldkommenhed, perfectio; integritas; absolutio; summa. — bringe til F. perficere. — god Egenskab, virtus; bonum. — Modenhed, maturitas.
Fuldmaane, luna plena; plenilunium.

gjøre f: perficere.

Fuldmægtig, interpres; minister; procurator; cum potestate missus.
Fuldmagt, auctoritas; jus omnis rei; omnium rerum potestas, arbitrium. — give F. permittere rem omnem. — Commission, mandatum; give, negotium (rem) mandare.
Fuldpropper, impleo; differcio; distendo. — f. En, cibum ingerere.
Fuldskab, ebrietas; crapula; temulentia.
Fuldsom, see overflødig.
Fuldsødskende, eodem patre eademque matre geniti; germani.
Fuldstændig, integer; totus; solidus; cui nihil deest.
Fuldstændigen, plene.
Fuldstændighed, integritas.
Fuldstemmig, frequens; multarum (omnium) vocum. — *adv.* universo concentu; vocibus junctis.
Fuldt, plene; perfecte. — fuldt op, satis; abunde; copiose; affatim; largiter; abundanter. — give f. op, benigne præbere; largiter se gerere — have f. op, adfluere, abundare re, rebus omnibus. — have f. op at bestille; satagere; med sit eget, rerum suarum.
Fuldtakker: jeg kan ikke f. ham, non possum digne satis gratiam fateri.
Fuldtallig, frequens; justo numero. — giøre f. explere.
Fuldvægtig, justi ponderis; spectatus.
Fuldvægtighed, justum pondus.
Fuldvoxen, grandis; maturus; adultus; puber, pubes.
Fuldvoxenhed, maturitas; pubertas; adolescentia.
Fulentser, en, doven Krop, ignavio, *onis.*
Fund, et, dolus; techna; vaframentum.
Fundament, Underbygning, substructum. — lægge F. substruere. See Grund.
Fundation, constitutio; see Stiftelse.

Fundats, lex, formula constitutionis.
Funderer, statuo, constituo; see grunder, stifter.
Funke, en, scintilla, *dim.* scintillula; igniculus. — F. af gloende Jern, stricturæ. — ikke en F. Redelighed, nihil (nullum vestigium, ne minimus quidem sensus) probitatis.
Funker, gnistrer, scintillo. — blinker, (om en hastig Bevægelse) vibro.
Funken, Gnistren, scintillatio.
Funklende, ardens; igneus; scintillans.
Funkler, mico; radio. — som Øinene, ardere; scintillare. — see glimrer.
Fund, baptisterium; lavacrum sacrum.
Furie, Furia, og *plur.* Furiæ, Eumenides, Erinnyes: Diræ. — som tilkommer F. Furialis. — som en F. cum impetu; sævus; atrox; concitatus.
Fure, sulcus; lira; striga; porca. — liden, sulculus, sulcamen. — giøre F. sulcare; sulcos agere; strigare.
Furevils, sulcatim; sulcis; per sulcos; liratim.
Fuser, ruo, proruo; prorumpo. — f. En over, invehi in aliquem; cooriri in aliquem; increpare; objurgare.
Fusker, paa noget, corrumpo (opus); disperdo. — f. i Haandværk, sine auctoritate, extra collegium, opus facio.
Fusker, en, slet Arbeider, malus, indoctus artifex; operis corruptor. — Bonhas, non adscriptus collegio; alienus.
Fuskeragtig, malus; indoctus. — *adv.* male; imperite.
Fuskerie, malum opus; nihil probi.
Futtet, tepidus.
Futteral, theca; capsa; involucrum. — som er i F. thecatus.
Fual, forfulet, marcidus; putridus. See raaden.
Fuulner, raadner, marcesco; putresco, putresio.
Fuulhed, putredo; marcor. See Raadenhed.
Fy! phui! apage!
Fyld, see Fyldning.
Fylde, copia; abundantia; plenitudo, plenitas; satietas; satias *indecl.* — Tidens F. tempus constitutum, elapsum. — Hiertets F. plenum pectus; animus commotus; intimus animi sensus.
Fyldebeest, Fyldebøtte, vino deditus; ebriosus; potator.
Fylder, compleo, impleo, expleo, repleo; distendo og distento. — f. Jorden, frequentare. — f. Høns, Krebs ꝛc. farcire, differcire, infercire. — mætte, satiare. — f. sig, a) cibo differciri, distendi, gravari, obrui. — som har fyldt sig, cibo gravis. b) drikke sig fuld, potu, vino &c. mergi, obrui; ingurgitare se mero; crapulæ indulgere; comissari; inebriari; potare.
Fyldekalk, see Fyldning.
Fylderie, comissatio; compotatio.
Fyldest, sat, satis. — giøre f. satisfacere; sit Kald, Embede, implere officium suum. — ikke giøre Ens Forventning f. fallere, destituere exspectationem alicujus.
Fyldestgiørelse, satisfactio; poena.
Fyldevom, abdomen; popa; ganeo.
Fyldig, kiødfuld, carnosus; plenus.
Fyldighed, plenitudo.
Fyldning, Stopning, fartura fartus, fartum. — af Uld' Fiær ꝛc. tomentum. — Opfyldelse, complementum, expletio.
Fyldt, proppet fuld, differtus, confertus.
Fynd, fyndig, see Eftertryk, eftertrykkelig.
Fyr, 1) ignis; flamma; see Ild. — give Fyr, tella, sclopeta displodere. - Fyr! displodite! — Ungdoms F. juvenilis ardor; juventæ fervor.

vor. — en Fyr, juvenili ardore ferox. 2) Fyrtaarn, pharus *f.*
Fyr, Fyrretræe, abies; picea; sapinus; tæda. — af F. abiegnus; sapineus.
Fyrbækken, batillus.
Fyrbøder, fornacator, fornacarius; calefactor.
Fyrer, tela displode. — skarpt, glandes emitto, excutio. — f. paa hinanden, tela, ictus adversos, dirigere, explodere; mutuis glandium ictibus rem gerere; = heftig, ictus densare, ingerere; = af Kanoner, tormenta explodere.
Fyring, tormentorum, telorum, pyrobolorum ictus. — i Exercerен, telorum explodendorum usus, meditatio.
Fyrfad, foculus; batillus, batillum; acerra.
Fyrig, flammeus, flammans; ardens. — levende, alacer; vivus, vivax, vividus. — f. Genie, ingenium vegetum, alacre. — f. Udtryk, vis, contentio orationis; vehemens, concitata oratio.
Fyrigen, ardenter; concitate; vehementer; acriter; vivaciter, vivide; alacriter.
Fyrighed, vehementia; contentio; ardor; alacritas.
Fyrkrands, Beegkrands, malleolus; pyrobolus.
Fyrmørse, vas (mortarium) pyrobolum, ignivomum, pyrium.
Fyrrenød, Grannød, conus.
Fyrretyve, quadraginta. — til hver, hver Gang, quadrageni. — som er 40 Aar, quadragenarius, = over 40 Aar, quadragenario major. — 40 Gange, quadragies.
Fyrretyvende, quadragesimus.
Fyrslange, at skyde Ild med paa Fæstninger, phalarica ell. falarica.
Fyrstaal, ignis suscitabulum.
Fyrsted, focus, foculus.
Fyrsteen, pyrites; silex; lapis vivus.
Fyrste, princeps; imperans; dynasta, dynastes. — en Fyrstes Søn, en Prinds, princeps juventutis; principalis filius, juvenis.
Fyrstelig, Fyrstens, principis; principalis; dignus fastigio principis. — *adv.* principaliter; ut dignum est principe; principis more; ut decet principem.
Fyrstendømme, principatus; terra principalis. — lidet, toparchia.
Fyrstinde, princeps, principalis fastigii matrona. — en Fyrstes Gemalinde, conjux principalis. — ung F., Prindsesse, principalis filia.
Fyrtaarn, see Fyr 2.
Fyrtang, forceps.
Fyrtøi, pyrotheca.
Fyrværk, ignis artificiosus; artificium, spectaculum pyrobolarium; pyropægnium.
Fyrværker, pyrobolarius; ignis arte fingendi, tractandi artifex; pyrotechnus.
Fæe, Nødd, bos. — stort, armentum. — til Arbeide, jumentum. — af alt Slags, som Mennesket opdrager til sin Nytte, pecus, *udis* og *oris*, it. pecu *indecl.* — Besætning af F. pecuaria, *orum, n. plur.*
Fæeavl, pecuaria; pecudum cura.
Fædrene, paternus, patrius, patritus; avitus, proavitus.
Fædrenearv, patrimonium. — som hører til F. patrimonialis.
Fædreneland, patria; solum patrium, natale. — Fædrenelands, patriæ; patrius.
Fædre, Forfædre, patres; majores.
Fæedrift, pascuum og *plur.* pascua; pratum. — for stort Qvæg, bucetum.
Fæehandel, pecoraria.
Fæehandler, pecorarius.
Fæehiord, grex; pecuaria, *orum, n. plur.* — af stort Qvæg, armentum.
Fæehoved, Dummerhoved, bellua.
Fæehuus, Koestald, bovile, bubile. — paa Marken, at flytte, cohors ell. cors.
Fæehyrde, pastor; pecudum custos; bubulcus; bubsequa. — er F. bubulcito og = tor.

**Fæist**, belluinus; ferinus; inmanis; ferus. — f. Væsen, feritas; immanitas. — *adv.* pecudum, ferarum more. — leve f. ferarum vitam vivere.

**Fæl**, fœdus; turpis; immundus; ſpurcus. — hæslig, turpis; deformis; horridus; teter. — f. Veir, fœda tempeſtas. — f. Snak, dicta obſcœna, turpia; flagitia. — f. Skik, moleſtus mos. — f. Tider, tempora iniquiſſima, periculoſa.

**Fælde**, en, decipula, -lum; laqueus; dolus.

**Fælder**, som Vildt, dejicio; ſterno; figo, configo, transfigo. — f. en Fiende, cædere; ſternere; devincere. — f. En for Retten ved Vidner, cædere aliquem teſtibus. — f. Træer, cædere, dejicere arbores. — f. en Dom, ſententiam ferre. — f. En ved Dom, damnare, condemnare. — f. Fiær, plumas deponere; plumis novari. — fælde sammen, som Bræder, jungere; aptare; vincire; committere; coaſſare ell. coaxare.

**Fælding**, Falts, compages; junctura; commiſſura; coagmentatio.

**Fælhed**, Hæslighed, deformitas; turpitudo. — Skammelighed, fœditas.

**Fælled**, Overdrift, ager compaſcuus.

**Fælles**, communis; junctus; ſocius. — f. Bedste, ſalus publica; bonum publicum.

**Fællesskab**, ſocietas, conſociatio; conſortium; commune, communitas, communio. — i F. communiter; junctim. — gaae i F. jungere, inire, coire ſocietatem. — giøre f. med En, jungi, ſociari alicui. — have F. omnia communia, promiſcua, in medium habere. — som leve i F. conſortes.

**Fælt**, turpiter; fœde; tetre.

**Fæmark**, see Fædrift.

**Fæmon**, see Fæe.

**Fændrik**, ſignifer; vexillifer.

**Fænger**, anstikker, inficio; corripio. — f. Ild, concipere ignem.

**Fænghul**, rimula (pulveris pyrii).

**Fængkrud**, fomes (pulveris pyrii). —

**Fængsel**, carcer; cuſtodia; vinculum og *plur.* vincula; lautumiæ ell. latomiæ *plur.* — hvor Arbeidstrælle forvaredes, ergaſtulum. — komme i F. dari in cuſtodiam; conjici in vincula, carcerem. — sætte i F. claudere cuſtodiâ; ducere in cuſtodiam. — være i F. cuſtodiri; teneri cuſtodia.

**Fængsler**, sætter i Fængsel, see Fængsel. — f. i Jern, vincire compedibus, catena; in vincula compingere; vinculis onerare.

**Fængslen**, comprehenſio; — ellers med *verba.*

**Færan**, abactus.

**Færaner**, Fætyv, abactor.

**Færd**, Færde: være i Færd med, agere; moliri; rem tractare, aggredi; ordiri. — hvad er der paa Færde? quid agitur? — der er Nød paa Færde, periculum adeſt, imminet. — der er noget Nyt paa Færde, res novas moliuntur.

**Færdig**, 1) bereedt, paratus; promtus; expeditus; inſtructus; accinctus, procinctus. — have f. paa rede Haand, in procinctu habere. — giøre, holde sig f. parare ſe; parari; intentum ſtare; ☞ til noget, rei, ad rem; naar man selv skal giøre det, rem parare, f. E. profectionem, expeditionem. — jeg er f. in me mora non eſt, erit. — giøre f. parare; expedire; inſtruere. — han giør sig f. til at giøre dette, parat hoc facere; molitur hoc; in eo eſt ut faciat; jamjam facturus eſt. 2) fuldendet, confectus, perfectus; abſolutus; ad finem perductus. — snart f. profligatus; affectus. — nu er jeg f. jam abſolvi, f. E. med Brevet, literas abſolvi. — blive f. (om et Konstſtykke) exire — være f. med noget, aliquid perfeciſſe, abſolviſſe; ☞ snart, profligatam habere rem. — er du snart f.? jamne feciſti? — han bliver aldrig f. nil explicat; nil promovet. — blive f. med En, vincere, dejicere aliquem;

quem; sternere, repellere, confutare, retundere — med ham vil jeg snart blive f. hunc facile expediam. 3) færdig, duelig, promtus; artifex; peritus rei tractandæ. — være f i noget, aliquid prompte facere; = i at tale, facile, solute, expedite dicere; = i at spille, promte canere. — f. Tunge, lingva soluta. — f. Haand, promta, agilis manus. — f. Hoved, præsens ingenio.

Færdigen, prompte; expedite; facile; solute.

Færdighed, agilitas; celeritas; alacritas. — til noget, habitus; usus; facultas.

Færdes ell. færes, reiser idelig, commeo. — som f. commeator. — har det travelt, caleo; sudo; desudo; ferveo; festino; trepido. — som f. calidus; occupatus.

Færge, scapha major, ad trajectum; ponto, *onis.*

Færgemand, portitor.

Færgepenge, naulum; portorium.

Færgested, trajectio, trajectus.

Færredsvogn, curriculum; rheda.

Færsel, trepidatio.

Fæstald, stabulum.

Fæste, 1) conductio. — Bortfæstning, locatio. 2) Greb paa en Kaarde, capulum, capulus. 3) Borg, arx.

Fæster, en, conductor.

Fæster, 1) gior fast med Baand, Strikker, vincio, devincio; religo; = Baandet selv, adstringo; = med Som, firmo; figo, configo; = til noget, affigo; devincio; illigo; = i noget, infigo, defigo. — fætter fast ind, pango, compingo, depango; = paa, imod, oppango; offigo; = for paa, præfigo; = unden til, suffigo. 2) fæster en Gaard, en Tiener ꝛc. conduco; mercede conduco. — f. bort, loco, eloco; mercede loco. 3) f. Troe til En, fidem habere, credere alicui.

Fæstebonde, colonus tributarius, vectigalis, stipendiarius.

Fæstepenge, af Jord, Grundskat, canon; solarium; pro solo.

Fæstemand, Fæstemøe, see Brudgom, Brud.

Fæstens-Øl, sponsalia *plur.*

Fæstning, arx; præsidium; munimentum, munitio, communitio; locus munitus. — liden F. castellum.

Fæstningsarbeide, munitio; opus. — dømme til F. dare, damnare ad munitiones, ad operas publicas.

Fæstningsværker, muniones; munimenta; opera; castella.

Fætorv, forum pecuarium, boarium.

Fævang, see Fæmark.

Fød, natus, editus (aliquo aliqua); prognatus. — f. i Rom, i Provindsen, oriundus Roma, ex provincia. — en fød Romer, natu, origine Romanus; originis romanæ. — fød af ærlige Forældre ingenuus; = af ulige Forældre, som Frie og Ufrie, hybrida. — fød i Utide, abortivus. — nys fød, recens natus. — fød efter Faderens Død, postumus. — fød til noget; natus, factus.

Føde, Næring, alimentum; cibus; victus; nutrimentum; pabulum; pastus. — som hører til, victualis, victuarius.

Fødebye, urbs natalis, patria.

Fødeland, patria; natale solum.

Føden, Forløsning, nixus; nisus; enixus; partus, partura.

Føder, 1) underholder, nutrio, enutrio; alo; sustento. — f. Qvæg, pasco; see nærer. 2) føder til Verden, pario; enitor; partum edo, produco. — skal til at føde, parturio. — som skal til at føde, partura; ad pariendum vicina. — som føder første Gang, primipara. 3) avler, genero; gigno, progigno; produco, educo. 4) forvolder, creo, procreo; gigno, progigno.

Føderig, alens, almus.

Fødes, nascor; edor; provenio. — efterat et Testament er giort, agnascor. — i Utide, aborior. — fødes med, innascor; ingenerasco.

Fødested, locus natalis; patria.

Fødsel, partus; genitura. — Christi F. Christus natus; for hans F. ante

ante illum natum; nondum nato illo; efter hans F. eo nato; post illum natum; fra hans F. af, ex quo natus est. — Herkomst, natales *plur.* — af god F. honeste natus; honesta stirpe, honesto genere, honestis parentibus natus, ortus (ogsaa uden disse *partic*). — af fornemme F. illustri loco natus; nobilis. — af slet, ringe F. tenui loco natus; ignobilis. — af F. en Italiener rc. natione, gente Italus; ortu Atheniensis; genere Romanus; natus Athenis, Romæ; Atheniensis, Romanus. — Alder, natus, *us* (dog kun i *ablat.*, og med visse *adjectiva*).

Fødselsdag, dies natalis, ogsaa *absol.* natalis; *plur.* natalitia. — min F. dies mihi natalis. — naar er hans F.? quo die natus est?

Fødselslemmer, partes genitales; naturalia *plur.*; verenda *plur.*; partes verendæ; natura.

Fødselssmerter, dolores pariendi, a partu.

Fødselstime, hora natalis, fatalis; thema genethliacum; horoscopus og ꞊ um.

Føer, stærk af Lemmer, firmus; robustus; validus.

Føerhed, firmitas; robur.

Føerlemmet, see føer.

Føiter, vagor; discurso; nunquam domi sum.

Føiten, discursatio.

Føl, et, pullus equinus; equuleus, equulus. — som hører til F. pullinus.

Føler, fornemmer, sentio; percipio; afficior re. — tilgavns, persentio, persentisco. — f. forud, præsentio. — f. saa lidet, subsentio. — f. mig for, f. paa, tango; tracto, attrecto, contrecto; tento, attento, pertento. — f. Pulsen, venæ ictum tento. — følende for, tentabundus.

Følelig, gravis; acer; vehemens. — sandselig, sensibilis. — som man kan tage og føle paa, tactilis, tractabilis, contrectabilis.

Føleligen, vehementer; acriter; graviter.

Føleligheb, acerbitas; gravitas.

Følelse, 1) Fornemmelse, sensus. — have F. sensu valere; moveri sensu rei. — ingen F. have, torpere; hebescere; sensu carere. — have tabt F. occalluisse. — fiin F. sensus mollis, facilis, vigens; ꞊ i Vittighedssager, judicium; elegantia; sensus; ꞊ have, uti eleganti sensu; subtiliter judicare; ꞊ som har, elegans; sollers; subtili ingenio; acutus; ꞊ ingen have, carere elegantiæ sensu; nil videre in artibus; ꞊ som ingen har, illiteratus; barbarus; incultus; horridus. — F. af Menneskelighed, humanitas; liberalitas; sensus mollis; pectus molle; ꞊ have, moveri humanitate; ꞊ som har, humanus; liberalis; mollis; ꞊ som ikke har, durus; ferus; inhumanus; alienus a sensu humanitatis. — fuld af F. mollis; sensu vigens; humanior. — som et Skrift, et Udtryk, gravis; vehemens; ad commovendum aptus. 2) Følelsens Sands, tactus. — Mangel paa, intactus *Lucr.*

Følen, Berøren, contrectatio, attrectatio.

Følesløs, sine sensu; expers sensus; insensilis, insensibilis; stupidus; torpidus. — blive, occallescere; callum ducere; sensum amittere. — være f. sensu carere; ꞊ ved noget, ad aliquid callere, stupere, carere sensu rei; ad sensum rei torpere.

Følesløshed, callus; torpor; stupor.

Følgagtig, obsequiosus; mollis in obsequium; facilis; commodus. — være f. obsequi; obsecundare; morem gerere; facilem se præbere.

Følgagtigen, promte; obsequiose; commode.

Følgagtighed, obsequium; facilitas; commoditas.

Følge, Følgeskab, comitatus. — Stadtholdernes i Provindserne, it. Keisernes, comites; cohors. — uden F., ene, incomitatus. — give Følgesk. comitari; prosequi. — Rad, Orden, series. — F. i Embede, successio. — Virkning, [illegible] fru-

fructus; ſequela, conſecutio; quod efficitur, redundat, conſequitur, oritur, naſcitur ex re. — onde Følger, mala; incommoda; ≈ have, nocere; incommoda afferre. — det kan have Følger, ad exemplum trahi poteſt. — Slutning af en Sats, conſequentia; quod inde conſequitur, efficitur, colligitur, apparet, intelligitur. — det er en F. at, ſequitur ut (eller med *accuſ.* og *infinit.*). — det er ingen F. non neceſſe eſt; non efficitur; non conſequitur; non ideo eſſe, fieri &c. decet. — drage Følger, colligere; efficere. — i Følge af, ex.

Følgelig, rimelig, conſequens, conſectarius.

Følgeligen, ita, itaque; conſequenter; hæc cum ita ſint; cum ita ſe res habeat.

Følgende, næſte, ſequens, inſequens. — om noget tilkommende, venturus; futurus. — om noget forbigangent, inſecutus; f. E. de følgende Tider viiſte, inſecuta tempora docuere. — den følgende, f. E. ſom ſkal tale efter mig, qui poſt me dicturus eſt. — den f. Tidsalder, poſtera (altera) ætas. — det f. Blad, Side, Time, altera pagina, hora. — paa f. Maade, ita; hoc ordine; tali modo. — han holdt f. Tale, talem orationem habuit; in hanc ſententiam locutus eſt; ita dixit. Men er det en udtrykkelig Modſætning af noget foregaaende, maa ſequi bruges; f. E: de følgende Ord taale ikke denne Forklaring, quæ ſequuntur &c. — det f. Brev opmuntrede mig igien, quæ inſecuta eſt epiſtola &c. — Uden denne Modſætning bør ſættes: hic, talis, ejusmodi, ita; f. E.: jeg traadte til og læſte følgende, cum propius acceſſiſſem, hæc legi.

Følger, følger paa, efter ſequor, conſequor, inſequor; ≈ ſtærkt efter, perſequor; ≈ ſtrax efter, ſubſequor; premo. — gier Følgeſkab, ſequor, ſector; comitor; proſequor; deduco; ≈ ideligen, aſſector. — f. Ens Fodſpor, premere veſtigia; inſiſtere veſtigiis; ≈ Ens Exempel, ſequi; imitari. — f. efter En, i et Embede, eller paa noget, ſuccedere alicui; aliquem (aliquid) excipere. — adlyde, parere; obedire; morem gerere. — ikke ville f. imperium detrectare. — f. af noget: ſom Virkning, naſci; effici; oriri; redundare; proficiſci; exiſtere; provenire; ≈ ſom en Slutning; Sandhed, ſequi; effici; colligi, apparere; intelligi; ≈ naar det alene følger, relinqui. — ſom følger, tali modo.

Følgeſkab, comitatus. — være i Ens F. comitem ſequi. — giøre F., ſee følger.

Følgeſvend, comes; ſocius (vitæ, itineris); aſſecla.

Følſom, mollis; humanus. — være f. facile moveri, adfici. See øm.

Følſomhed, mollis animus; humanitas.

Føn, af Blomſter, Ageruld &c. pappus; ſee Fug.

Før, prius; ante. — *adv.* antea, antehac. — ſnarere, heller, citius. — førend, priusquam. — jo før jo heller, quamprimum.

Førelſe, Ledelſe, ductus. — Guds, providentia; numen. — Guds Førelſer, fata; ſors divinitus immiſſa.

Føren, Leden, ductio, ductus. — Bæren, geſtatus; vectio, vectatio, vectura.

Fører, duco; ≈ med mig, adduco; ≈ ſammen, conduco; ≈ ind, introduco; ≈ fra, deduco; ≈ tilbage, reduco; ≈ afſides, ſeduco; ≈ hemmeligen bort, ſubduco, ſubterduco. — f. bort, tager med mig, aufero. — f. til, vælter til, admolior; ≈ fra, amolior, demolior. — f. til et Sted, deduco; proſequor; comitor. — f. til Vogns, til Heſt, til Skibs, veho, deveho; vecto, vectito; ≈ til, adveho; ≈ bort, aveho, deveho; ≈ ſammen i Hob, conveho, convecto; ≈ ind, ſkaffer ind, inveho. — f. Krig, gero (bellum); belligero. — f. et Skib, rego, ago navem. — f. Vaaben, tracto arma; ≈ imod En, arma gero, fero contra ali-

aliquem. — f. Kaarden, gladio uti. — f. Ens Sag for Retten, causam agere, defendere, pro aliquo dicere. — f. Beviis, adferre argumentum, argumenta; rem argumentis firmare. — f. en Proces med En, litigare; contendere; = for En, causam alicujus agere. — f. Ord, Taler, uti vocibus; jacere, spargere voces. — f. et Sprog, uti oratione, voce; loqui. — f. en Handel, mercaturam facere, exercere, tractare. — f Varer et Sted hen, portare; vehere, devehere; importare. f. et Embede, fungi munere; præesse muneri. — f. Regieringen, imperium habere, gerere. — f. et Vaaben, habere insigne; uti imagine. — f. noget i sit Skiold, cogitare; moliri. — f. Stads, uti cultu magnifico. — f. Vidner, testes producere. — f. noget hos sig, gerere, habere secum; ferre, circumferre. — f. til Gemyt, in animum revocare; aliquem rei admonere. — f. En bag Lyset, capere; ludere; frustrari.

Førig, Førighed, see føer, Føerhed.

Føring, vectura.

Fører, en, som fører, anfører, dux, ductor. — som fører til Vogns, qui vehit; vector; = til Vands, portitor; vector; nauta. — Brudefører, paranymphus.

Først, første, primus. — af to, prior. — Formand, princeps. — fornemste, primoris *genit.* — som har Fortriner, prærogativus. — det er den første Feil han giør, hoc primum peccavit. — den første jeg seer, quem primum videro. den første som giør det, qui primus fecerit. — for det første, primo, primum; ante omnia (omnes). — første Gang, primum. — det første, priora; initium. — med det første, quamprimum. — i Førstningen, første Gang, primo, primitus; semel.

Førstefød, primo natus, genitus; prior natu; primogenitus *eccles.*; primitivus; primoplastus.

Førstefødsel, natalium jus; jus natale.

Førstegrøde, primitiæ *plur.*; primi fructus.

Førstkommende, proximus; qui proxime sequitur.

Førstningen: i F. initio; jam primum.

Føye, *adj.* see liden, ringe.

Føye, *subst.* med F. jure; merito.

Føyer, lemper, commodo, accommodo (aliquid, me, alicui rei it. ad aliquid). — f. En, secundo, obsecundo; obsequor; indulgeo; obtempero; morem gero; cedo. — f. til, lægger til, adjungo. — f. sig, evenire; accidere; fieri. — som det kan f. sig, ut sors tulerit; ut res se dabunt; ut se casus dederit. — f. sammen, jungere; aptare; vincire; committere; conserere; connectere, annectere, subnectere; adtexere, subtexere.

Føyelig, god at omgaaes med, facilis; commodus; obsequens; indulgens; tractabilis; morigerus. — passelig, aptus; commodus; opportunus. — som Vind, Lykke, secundus; facilis.

Føyeligen, obsequenter; indulgenter; tractabiliter. — beqvemt, apte; commode; bene; opportune; recte.

Føyelighed, Lempen efter Omstændighederne, accommodatio. — Eftergivenhed, obsequium; facilitas; commoditas; indulgentia; tractabilitas.

# G.

Gaade, mørk Tale, ænigma; scirpus.

Gaaer, eo; meo; gradior, ingredior; incedo; vado; pergo. — g. et Sted hen, aliquo tendere, proficisci; petere aliquem locum. — g. fra et Sted til det andet, commeare. — Vinden gaaer, spirat ventus, = g. ikke, silet, quiescit, . ikke meer, requievit, conticuit. — Orgelværket gaaer, canit;

nit, sonat, auditur. — Møllen, Hjulene ꝛc. gaae, moventur, ꞊ gaae ikke, constiterunt, cessant. — Ordet gaaer, fama est; rumor exiit; sermo percrebuit; dicitur; ferunt. — Veien gaaer et Sted hen, fert, ducit, ꞊ ligefrem, porrigitur, recta pergit, pertinet. — her gaaer ingen Vei, hoc non est iter. — gaae til, naae til, pertinere; porrigi; procedere; ꞊ som et Vindue, en Dør, ferre aliquò; spectare locum, regionem. — Bogen gaaer til det tredie Alphabet, explet tertium alphabetum, finitur in tertio alphabeto. — Vandet gaaer til Broen, attingit, radit, stringit pontem. — gaae, lykkes, procedere, succedere, progressum habere. — det gaae nu som det vil! utcunque cesserit, ceciderit; quicunque eventus futurus est. — hvor gaaer det dig? ut vales? salvusne es? quo loco sunt res tuæ? — godt, satis commodo, æquo loco. — hvor vil det gaae dig? quid te fiet? — Uhret gaaer, movetur, decurrit; ꞊ rigtig, recte habet, ꞊ galt, aberrat, fallit. — lade En gaae, dimittere, mittere, missum facere. — Melodien gaaer saaledes, tales sunt modi; sic canitur. — det gaaer efter den Melodie, ad illum modum canitur. — gaae med din ꝛc. apage, abi cum tuo &c. — Elephantinderne gaae 12 Maaneder, fœtæ sunt 12 menses, partum, fœtum gerunt. — det gaaer paa fierde Uge, quarta jam septimana est, agitur, ex quo &c. — fra ham gaaer det til mig, ab illo ad me mittitur, defertur, pervenit. — gaae til et Arbeide, aggredi opus, accingi operi. — hvortil gaaer det? quota hora jam erit? — det gaaer til 3, tertia instat. — hvor mange Stykker gaae paa et Pund? quot partibus absolvitur libra? quot partes pondo faciunt, æquant? — paa en Rdlr. gaae 96 Skilling, insunt, continentur imperiali, efficiunt imperialem. — paa et Ark gaae saa mange Linier, tot versus capit plagula. — det gaaer ikke derpaa, non capiet plagula hoc. — gaae fra et Sted, egredi, exire loco; relinquere locum. — ikke gaae ud af Huset, Kammeret, pedem domo, cubiculo non efferre. — gaae ud, som en Saft, effluere, promanare, ꞊ som en Damp, exire; erumpere. — gaae fra Hiertet, ex animo dici, fieri. — gaae igiennem, transire; ꞊ som Luften, permeare, pervadere. — gaae ind, som et Søm i en Væg, adigi posse. — gaae i sig, sententiam mutare; reprehendere se. — gaae i Veiret, sursum ferri; surgere. — gaae ned, deorsum ferri; descendere. — gaae med En, comitari aliquem. — gaae med et Barn, ventrem ferre, gravidam esse. — hvor gaaer det med ham? qualem se præstat? quam spem sui facit? quid proficit? ut probatur? — det gaaer godt, slet, proficit, nil proficit; placet, displicet; ꞊ det gaaer saa, in illo tolerabiliter fit. — gaae efter En, for at hente ham, vocare, arcessere aliquem; ꞊ efter noget, for at hente det, petere aliquid. — gaae efter Alder, Fortieneste ꝛc. sequi ætatem, virtutem &c. — det gaaer efter Raden, ordo servatur. — det gaaer efter Gunst, Penge, favor, pecunia dominatur, momentum facit, omnia regit. — gaae til, pergere; accelerare gradum. — lade et Brev gaae af, mittere, dare. — det gaaer af, som Varer, venditur; emtores invenit; ꞊ ikke af, jacet; friget. — det gik af uden Klammerie, composita res est (transactum est) sine rixis. — det er gaaet af uden Skade, sine noxa abiit. — det var godt, at det gik saa af, præclare actum est, bene est, quod sic abiit, quod ita defuncti sumus. — det vil gaae ud over mig, meum damnum erit. — det gaaer lystigt til, jucunde vivitur. — det gaaer skammeligt, ugudeligt til, agitur turpissime, impie — som det pleier at gaae, ut fit, fieri solet. — gaae for sig selv,

selv, secedere; alvum exoneratum ire. — det gaaer saa an, ferri, tolerari potest. — gaae paa noget, calcare; pede premere. — gaae for vidt, longius progredi; *transl.* modum excedere; nimium sibi indulgere, sumere. — som han gik og stod, ut erat, simplici cultu, vestitu, nulla mora in veste mutanda facta. — gaae over noget, versari, occupatum esse in re; satagere. — gaae over En, superiorem loco, honore esse. — gaae af som et Gevær, ictum reddere, facere; parere; = af en Hændelse, displodi. — gaae i Stykker, dissici; frangi; dilabi. — gaae i sit 10de Aar, annum decimum agere. — gaae fra Forstanden, animo turbari, alienari. — gaae glip af noget, falli; spe destitui; excidere spe. — han gik glip deraf, spes (exspectatio) eum fefellit. — gaae fra sin Prædiken, destitui; hærere. — gaae igiennem mange Hænder, ambulare per multos. — gaae op, som Tal mod hinanden, naar man dividerer, aliquoties inesse in numero, ut nihil excedat; sine excessu inesse. — ikke gaae op, excedere; cum excessu inesse. — det gaaer ikke op, aliquid excedit, superat, relinquitur. — gaae op, gaae med, som Penge, abire; absumi; exhauriri; effundi. — lade gaae op, impendere; effundere; = meget, sumtuose vivere. — gaae op, som noget, der er bundet, solvi; laxari; = som et Saar, recrudescere; = som Isen, solvi; rumpi; laxari. — gaae op i Røg, conflagrare. — gaae tilhaande, auxilio esse; subservire. — gaae igien, apparere post mortem. — gaae til agters, rem imminuere, decoquere. — gaae imellem, søge at bilægge, interponere se. — gaae ud, som et Lys, exstingvi, = som et Træe, intermori. — lade en Forordning gaae ud, promulgare, = en Bog, emittere; publicare. — gaae ombord, conscendere, escendere (navem). — gaae ud, lægge ud, solvere e portu, portu, loco aliquo, ogsaa *absol.* solvere. — gaae til Seils, vela ventis dare, permittere. — gaae bort, gaae tilside, cedere, abscedere, concedere, recedere, secedere; digredi; abire. — pakke sig bort, facessere. — gaae af Veien for En, for at bevise ham Ære, decedere alicui. — gaae af som Embedsmand, decedere. — gaae af fra, vige fra, decedere; desistere, absistere. — gaae frem, procedere; prodire; progredi; pergere; ingredi; proferre, promovere gradum, = stærkt og voldelligen, grassari, = langsomt og majestætisk, incedere. — gaae til, nærme sig til, accedere, = til et høit Sted, succedere. — gaae forbi, prælabi, præterlabi, præterire. — gaae foran, antecedere; præire; prægredi; præcurrere. — gaae igiennem, giennemsee, recognoscere. — gaae adspredt, hver sin Vei, palari, dispalari; gaae hist og her, discurrere. — gaae ud, komme ud, exire. — gaae ud, rage frem, excurrere; eminere, prominere. — gaae tilbage, recedere, retrocedere; retroire, redire; retrogredi; retroferre se. — gaae under, forgaae, interire, perire. NB. Flere med Præpositioner sammensøiede verba søges under cedo, eo. gradior, meo.

Gaar, i Gaar, heri. — som var i G. hesternus.

Gaard, Gaardsplads, area. — imellem Bygningerne, impluvium, compluvium. — Huus, domus; fundus. — Forgaard, aula. — G. paa Landet, prædium; villa; = liden, prædiolum; villula; = som hører dertil, villaris, villaticus, = som har den at bestyre, villicus. — bestyrer en saadan G. villicor. — G. som ligger for sig selv, og har mange Opsiddere, insula.

Gaardhund, canis villaticus.

Gaarkiøkken, popina.

Gaarkok, popinarius.

Gaarsdag, hesternus dies.

Gaardskarl, atriensis; mediastinus.
Gaardsplads, ved en Gaard paa Landet, area cortalis; cohors ell. cors, *ortis*.
Gaare, Stribe i Træe, pecten, *inis*.
Gaas, anser. — som hører til G. anserinus.
Gaaseblomster, bellis; primula veris.
Gaaseføt (Urt), chenopus, *odis*.
Gaasekraase, trunculi *plur*.
Gaasestie, anserarium; chenoboscium, chenotrophium.
Gab, Aabning, hiatus. — i Sammenføldninger, commissura hians. — Munding, os; ostium, ostiolum. — Svælg, fauces; rictus. — staae i Gabet for, objicere se munimentum, pro munimento; obstare malo ingruenti.
Gaben, Aabnelse, hiatus. — med Munden, oscitatio. — Gloen, circumspectio.
Gabende, ujævn, som Talen, claudicans; hiulcus.
Gaber, 1) oscito, = høit, oscitationes longas traho. — spærrer Munden vidt op, hallucinor. 2) revner, fetisco; hio, hisco, dehisco. — kommer til at g. hiulco. 3) gaber og gloer, circumspicio; oculos circumfero, = efter noget, oculis venor aliquid.
Gabesyge, oscedo.
Gabestok, numella; palus; pila (columna) ignominiosa, probrosa. — sætte i G. deligare ad palum. — som fortiener at staae i G. columnarius.
Gade, platea; via; vicus; iter (urbis). — snæver G., Gyde, angiportum, = tus. — stor G. trivium. — paa Gaden, in publicum, in publico. — over G. per publicum. — fra G. til G. vicatim.
Gade = Commissair, magister vici.
Gadedreng, puer vagus, de via.
Gadestryger, ardelio; concursator; vagus.
Gadestevne, concilium.
Gadevers, Gadeviise, canticum vulgare, de trivio.
Gaffel, furca; fuscina, = med 2 Grene, bicornis, = med 3 Grene, tridens. — Kiødg. creagra. — G. i Fuglegarn, ames. — G. at støtte noget med, cervus. — tage med G. fuscina configere.
Gaffelskaft, furcæ manubrium.
Gagat, see Agat.
Gage, see Besoldning.
Gal, male sanus; insanus, vesanus; desipiens; amens; furibundus; delirus. — ravgal, splittergal, rabidus, rabiosus; rabie percitus; perdelirus; vacerrosus. — være gal, furere; insanire; delirare. — blive gal, ad insaniam redigi; rabie, furore incitari, efferri; efferari; = som en Hund, rabie tentari, vitiari. — jeg kunde blive gal, hoc ad insaniam redegerit; nihil vidi insanius; nil insanius fieri, fingi potest. — er du gal? satin' sanus es? det er for galt, hoc jam ferri nequit; hoc vero intolerandum est. — giøre det for galt, modum excedere; intolerabiliter bacchari. — du er dog vel ikke gal? non eo usque insanire te arbitror. — fuld og gal, ad insaniam potus.
Galan, amator, amasio, amasius. — en Ægtekones, adulter.
Galanterie, forliebt Væsen, blanditiæ; ambitio fœminea; obsequium in fœminas; amores. See Artighed, Høflighed. — Galanterier, Galanteriekram, mundus; ornamentum og *plur*. ornamenta; cultus; deliciæ; crepundia; mundi muliebris instrumenta.
Galanteriehandler, mundi muliebris venditor; deliciarum institor.
Galanteriekaarde, gladiolus.
Galæble, galla.
Galban (et Slags Saft), galbanum, = us. — som er af G. galbaneus.
Galde, fel; bilis. — som løber over, effusa, suffusa bilis; suffusio

fellis. — Galden løber over paa ham, ira surgit; mens irritatur, exasperatur. — som ingen G. har, lentus. — bitter som G. amarus; felleus.

Galdedrik, potus amarus.

Galdefeber, febris biliosa, e bile effusa.

Galdefuld, biliosus; bile abundans; cholericus.

Galdesyg, biliosus; cholericus.

Galdesyge, cholera.

Galen, Haners, cantus gallorum.

Galen, Galenskab, see gal, Galskab.

Galer, som Haner, cano, cantito; cucurrio.

Galgant (Rod), galanga; cyperus; acorus.

Galge, patibulum; crux; furca; arbor infelix. — et Slags, hvorunder man lod overvundne Fiender gaae, jugum. — hængt i G. patibulatus. — gaae ad Galgen til! abi in malam crucem (rem)!

Galgenfrist, exigui temporis usura.

Galgenstrik, Galgentyv, cruce, patibulo, quovis supplicio dignus; pessimus.

Galimatias, nugæ obscuræ, perplexæ.

Gallei, navis actuaria; med 3 Aarer, triremis, trieris, med 6 Aarer, hexeris, med 7, hepteris. — som fører en G. trierarchus. — dømme til Galleierne, ad remum dare.

Gallerie, bedækt Gang, porticus, ambulacrum. — langs med Siderne af Huset, ud til Gaarden, atrium, atriolum.

Galon, fimbria; limbus aureus, argenteus.

Galonerer, limbo orno, prætexo, ambio.

Galoneret, fimbriatus.

Galop, citatus equi cursus. — i G. equo admisso, citato. — som Hesten gaaer, tolutim. — en Hest, som gaaer i G. tolutarius.

Galopere, som Rytteren, volitare; equo citato vehi, fugere. — som Hesten, tolutim incedere, fugere.

Galskab, insania; amentia; desipientia; vesania; furor; intemperiæ *plur.* — Hundes, rabies. — i G. rabide, rabiose. — Narrerie, ridiculum factum; nugæ; ineptiæ; delirium, deliramentum.

Galt, stulte; stolide; insipienter. — forkeert, læve.

Galt, en, majalis.

Gam, en, vultur, vulturius. — af G. vulturinus.

Gamle *plur.*, see gammel.

Gammel, 1) af Aar, senex; grandævus, longævus; grandis natu; annosus (*poët.*). — til Aars, provectus ætate. — aflægs, exoletus, obsoletus; effœtus. — bliver g. exolesco, obsolesco. — g. Kiærling, anus, anicula; vetula. — noget g. senior; grandior natu; provectior. — g. Nar, delirus (senex). — g. Ræv, veterator. blive g.: a) tage til i Alder, adolescere; provehi ætate; grandescere. — det Barn bliver ikke g. non erit vitalis. b) ældes, senescere, consenescere; ad senectutem accedere. — han bliver alt g. senectus venit, obrepit; anni accedunt. c) naae en høi Alder, ad senectutem pervenire; diu vivere, vixisse; seram senectutem assequi, attingere. — han er 20 Aar g. viginti annos natus est. — hvor g. er du? quot annos natus es? — hvor g. er han bleven? quot annos vixit? quem ætatis finem attigit? han er saa g. som jeg, pari ætate mecum, mihi æqualis est. — ældre, af to unge, major natu; prior ætate; annis præcedens. — hos gamle Folk, senior; grandior natu. — giøre sig ældre end man er, ætatem verbis augere; majorem te annis ferre quam sis. 2) fra de gamle Tider, vetus, vetustus; antiquus; pristinus; prior. — de Gamle, prisci; veteres. — gamle Tider, vetustas. — i gamle Dage, antiquitus. — den gamle Historie, historia antiqua, vetus. — den gamle Verden: a) de første Tider, homines priorum (antiquiorum) temporum; prisci. b) (i Modsætning imod Amerika) orbis olim notus, antiquus. c) g.

Sæ-

Sæder, mores prisci, antiqui, pristini. — en Mand af den gamle Verden, prisci moris, prisca, antiqua veritate, simplicitate. — g. Kiærlighed, Venskab rc. pristinus, prior, vetus amor, amicitia &c. g. Vane, vetus, inveterata consvetudo; mos antiquus. — g. Skade, inveteratum malum; tempore firmatum vitium. — g. Gield, dudum contractum, vetus nomen. — det gamle Aar, annus prior, superior, nuper elapsus. — han er endnu den gamle, idem est, qui fuit; pristinum, antiquum morem obtinet. — de g. Betiente, Heste, Huse rc. prior, pristinus; ii, qui, quæ fuit, fuerunt; quibus adhuc usus est. — det er noget g. vetus est, notum est, tralatitium, vulgatum. — et g. Sagn, vetus fama, auditio. 3) forlagt, ubrugelig, vetus; obsoletus; tritus. — g. Sager, veteramenta. — g. Huus, Bygning, domus ruinosa; parietinæ *plur.* — g. Huus (af Adel), vetustæ nobilitatis. — g. Handelshuus, vetustæ & longæ notitiæ, famæ; dudum nota.

Gammelagtig, senior; vetulus; provectior ætate; grandior natu; senilis (og om Fruentimmer) anilis. — see g. ud, annos vultu fateri.

Gammeldags, 1) priscus; obsoletus; cascus; ex ætate priori. — *adv.* antique; prisce; vetuste. — gaae g. klædt, more prisco vestiri; antiqui moris tenacem esse in cultu. 2) ærbar, modestus; gravis; gravitate senili; antiquus. — g. Ærlighed, antiquitas.

Ganske, al, *adj.* totus; integer; solidus. — det g. Folk, Land, omnis; universus. — af g. Hierte, ex intimo animi sensu. — en g. Mand, Karl, strenuus; frugi. See heel.

Ganske, aldeles, *adv.* penitus; plane; omnino; prorsus; per omnes, per omnia; in totum; ex toto; in universum. — g. vel, g. artig, g. beqvemt, satis bene; sat scite; percommode; non male; non inscite; non incommode. — g. anderledes, multo aliter; longe aliter; longe secus. — g. nyelig, nuper admodum. See aldeles.

Gane, palatum. — Tungen hænger ved min Gane, fauces arent.

Gang, 1) som man gaaer, itio, itus; incessus; ingressus, ingressio. — Trin, gressus; gradus. — have en langsom, en hurtig G. incedere (ingredi, moveri) lente, citato cursu, en underlig G.; mire incedere. — Fart, meatus, commeatus. — som har frie G. eller Fart, meabilis, commeabilis, permeabilis. — G. foran, f. E. at Aarsagen gaaer for Virkningen, prægressio. — G. i Sang, Dands (Vending) versus. — Retten har sin G. jura (judicia) procedunt more, ordine; causa non impeditur. — G. et Sted hen, via; iter; cursus; tractus. — Sted hvor man spadserer, ambulatio, ambulacrum; = med grønne Hekker, xystus; viridarium; ambulatio umbrosa. — bedækket G. under Jorden, crypta; cuniculus. — G. med Pillere, porticus. — G. i Biergværker, vena, = i en Mølle, alveus; rota; cursus. — Mølle med 3, 4 rc. Gange, mola triplex, quadruplex, cum tribus rotis, triplici cursu, alveo. — være i G. som et Uhr, en Mølle, moveri, decurrere, opus facere; = ikke være, stare, constitisse; quiescere. — sætte i G. movere; impellere; commovere, = som en Skik, inducere, frequentare. 2) første, anden, tredie, fierde G semel, iterum, tertium, quartum. — dette er den 1ste, 2den, sidste G. jeg siger det, hoc primum, iterum, extremum dico — mange Gange, sæpius; non semel. — saa mange G. toties. — mange G, saa mange G. større, multis, tot partibus major. — een G. for alle, semel omnino; semel utique. — een G. er ingen G. semel fieri potuit; semel licuit.

Gangbar, gænge, tritus; usitatus. — g. Mynt, numus probus, usu receptus. — giøre g. in usum deducere; frequentare.

Gangbarhed, usus.
Ganger, Pasganger, gradarius, tolutarius equus.
Gangergang, Pasgang, glomeratio gressuum, crurum. — gaae G. glomerare gressus; tolutim incedere.
Gangstie, Fodstie, semita.
Gangvogn, plostellum, vehiculum puerile.
Gante, see Fiante.
Ganter, see fixerer.
Garant, sponsor; fidejussor; actor.
Garanterer, præsto; firmo fide mea, auctoritate. — for En, spondeo; fidejubeo; fidem interpono.
Garantie, fidejussio, sponsio pro aliquo; fides interposita; auctoritas.
Garde, corporis custodes; prætoriani; domestici. — til Hest, equites prætoriani.
Garderobe, vestiarium. — som har i Giemme, vestispicus.
Garderobemester, ved Theatret, choragus.
Gardine, velum; canopeum. — et Slags, plagula.
Gardinring, annulus velaris.
Gartiøkken, popina.
Garn, Traad, filum. — linned, lina *plur.*; stamina; linum deductum. — ulden, lana deducta. — Fiskerg. rete, reticulum, = som kastes, rete jaculum, = som trækkes, virriculum; sagena; funda. — Jægerg. plaga; cassis; indago; rete. — løbe i Garnet, inducre se in laqueos; implicari; irretiri.
Garnerer, besætter, orno; prætexo; cingo; ambio; instruo.
Garnison, Folket, castellani; stationarius (miles); præsidium. — Stedet, statio; stativa *pl.*
Garnpose, Traadpose, reticulum.
Garnvinde, rhombus.
Gartner, hortulanus; olitor; cepurcs. — Konstg. topiarius.
Gartnerie, hortense studium; hortorum cura, cultura. — Konstg. topiaria.
Garver, mollio, subigo, mitigo, conficio (corium aluta).
Garver, en, cerdo; coriarius; alutarius.
Garven, Garvning, coriarium opus.
Garverie, coriaria.
Garverbark, cortex coriarius, ad coria, coriis subigendis; malagma coriarium.
Gase, anser mas.
Gastereren, Tracteren, convivium; epulum.
Gasterer, tracterer, ago, celebro convivia.
Gastgiver, see Giæstgiver.
Gave, donum; munus; donatio. — i Penge; Douceur, donativum, som gaves fremmede Giæster, xenium, xeniolum, = som gives en Mægler eller Underhandler, proxeneticum, = som Lærere fik ved Børns Introduction, Minerval, Minervale. — G. for at bestikke, largitio. — G. af Godgiørenhed, Medlidenhed, liberalitas; beneficium. — G. til noget, facultas; vis, ogsaa med *adject.*: vis oratoria, poetica &c. — Aandens Gaver, virtutes, dotes, facultates animi. — som har god G. til at smigre, tale, skrive, bonus adulator, orator; peritus, artifex scribendi &c.; miri in dicendo &c. ingenii. — han har ikke den G. ei non datum est. — Gaverne ere forskiellige, scilicet non omnia possumus omnes.
Gavl, fastigium; culmen. — Forg. frons.
Gavmild, benignus; beneficus; liberalis; largus; munificus. — *adv.* benigne, benefice; liberaliter.
Gavmildhed, benignitas; largitas; munificentia; liberalitas; beneficentia.
Gavn, Nytte, utilitas; salubritas; fructus; commodum; emolumentum; bonum. See Nytte.
Gavner, prosum; utilis sum; juvo; usui sum; proficio; confero. — *impersou.* expedit; refert; interest.
Gavnlig, utilis; fructuosus; sa-

salutaris, saluber; bonus; commodus. See nyttig.
Gavnligen, utiliter; commode; salubriter; bene; salutariter.
Gavnlighed, see Gavn.
Gebærde, gestus, motus manuum, corporis. — Ansigtets, vultus. — giøre Gebærder, gerere se; corpus movere, = med Ansigtet, vultum torquere, = underlige, mire torquere vultum, = mang, gesticulari. — tvungene G. gesticulatio; motus fracti; gestus arguti. — affecteret i Gebærder, gestuosus.
Gebeet, Land, ager; terra; regio; fines.
Gebrækelig, vitiosus; pravus.
Geburt, see Fødsel.
Gedde, (Rovfisk) lupus.
Geed, capra, capella. — vild G. dama; oryx. — af G. caprinus, caprugineus, caprugnus. — en gal G. proterva, lasciva.
Gedebuk, caper. — ung, hoedus; hircus. — som er af, hircinus, hirquinus. — der stinker som, hircosus. — vild G. capricornus.
Gedeartig, caprigenus.
Gedehams, vespa; crabro.
Gedekiød, caprina.
Gedestald, caprile; hoedile.
Gedevogter, caprarius
Gedigen, som i Biergværker, nativus; sincerus.
Gedulgt, see dulgt.
Gefal, gefaller, see Behag, behager.
Gehæng, balteus, balteolus; cingulum, cinctorium. — binder G. om, accingor. — tager G. af, discingor; discingo me.
Gehalt, pretium; pondus. — som er af ringe, levis; tenuis. See Besoldning.
Geheimeraad, interioris, sanctioris, secretioris consilii; a consiliis interioribus principi.
Geheime = Statsraad, consistorium principale; consilium interius, sanctius.
Gehør, see Hørelse. — give G. credere; fidem habere; parere. — det finder ingen G. surdo dicitur, narratur fabula. — finit G. aures teretes.
Geil, lascivus; incontinens; salax; libidinosus. — være G. lascivire; efferri libidine. — som Korner, luxurians. — g. Jord, pingvis ager; uberrimum solum.
Geilhed, salacitas; lascivia; libido; nequitia. — Sædens, luxuria.
Geilt, lascive; libidinose; impudice.
Geist, genius; see Aand.
Geistlig, sacer; ecclesiasticus. — en Geistlig, Clerk, clerus, clericus; ecclesiasticus. — en Geistligs Embede, Værdighed, clericatus. — blive G. ordini sacro accedere; usibus ecclesiæ aptari. — g. Bog, liber de rebus sacris, divinis. — g. Ret, judicium, tribunal ecclesiasticum.
Geistlighed, clerus; clerici; ecclesiastici; ordo sacer.
Gelassen, Gelassenhed, see taalmodig, sagtmodig &c.
Geleide, Ledsagelse, comitatus. give En G. comitari; prosequi, et Sted hen, deducere. — sikkert G. commeatus.
Geled, ordo. — blive i Geledderne, ordines servare. — slutte Geledderne, densare, jungere, conserere. — gaae ud af Geledderne, ordines relinquere. — aabne Geledderne, ordines laxare. — det forreste, midterste, bageste G. primores, medii, extremi; prima acies, media, postrema.
Gelinger, see lykkes.
Gemak, cubiculum; diæta; conclave. See Værelse.
Gemal, conjux; maritus.
Gemalinde, uxor; conjux; marita.
Gemeen, almindelig, communis; parabilis; publicus. — g. Hore, prostibulum. — det g. Bedste, salus publica; bonum publicum. — det g. Væsen, res publica; causa reipublicæ. — et g. Væsen, illiberalitas. — nedrig, humilis; illi-

illiberalis; sordidus. — ringe, plebejus; proletarius. — bekiendt, vulgatus; notus; tritus; pervulgatus. — den g. Mand, homo de plebe, plebejus, de populo. — en g. Soldat, gregarius (miles). — nedladende, facilis; civilis. — giøre sig g. med En, familiarius agere cum aliquo, ≈ med et Fruentimmer, immodestius, licentius agere cum aliqua, ≈ med slette Folk, abjicere se. — blive alt for g. in contemtum adduci, venire.

Gemeenligen, plerumque; ut plurimum; communiter; fere; ferme; vulgo.

Gemeenskab, conjunctio; societas; commercium; familiaritas; usus interior. — have G. med En, immodestius, licentius agere cum aliquo, aliqua.

Gemeent, pøbelagtigen, sordide; illiberaliter; humiliter.

Gemyt, mens; animus; ingenium. — godt G. pectus probum, liberale; ingenium probum, som har probus; liberalis. — ondt G. mens mala; improbum ingenium, ≈ som har, malus; improbus. See Hierte, Sind.

Gemytsart, Gemyt, indoles; natura; sensus; ingenium.

Gemytsbeskaffenhed, animi habitus; animus (sic) affectus.

Gemægt, vas, *vasis*. — forsynet med, vasatus.

Genegen, see tilbøielig.

General, 1) dux belli; summus præfectus copiarum. — være G. imperio exercitus præesse; copias ducere. — G. af en Orden, caput; primus; magister; princeps; præfectus. 2) *adj.* universus; summus; omnium; de re universa, summa.

General-Adjutant, primus interpres (minister) jussorum militarium.

General-Admiral, summus classis dux, præfectus.

Generalat, imperium exercitus; summa rei militaris.

General-Auditør, primus judicum castrensium; militarium causarum judex primarius.

Generalbas, fundamentum harmonicum; summa lex harmoniæ.

General-Feldtmarskalk, summus dux copiarum; summus præfectus rei militaris.

General-Feldttøimester, summus rei tormentariæ præfectus.

General-Feldtvagtmester, excubiarum præfectus summus.

General-Fiscal, fisci procurator, custos, curator, cognitor summus, primus; mulctarum exactor principalis.

General-Forpagter, publicanus; vectigalium redemtor.

Generaliter, omnino; universe; see almindelig, overhoved.

Generalitet, duces, ductores, proceres, principes belli.

General-Krigscommissarius, usuum (necessitatum) belli (militarium) curator supremus.

General-Charte, universæ regionis designatio; universa regio designata.

General-Lieutenant, legatus (militaris). — hans Post, legatio.

General-Major, tribunus.

General-Marsch, universi exercitus profectio, iter. — slaae G. classico vocare universum exercitum ad iter.

General-Pardon, amnestia summa; venia omnium omnibus proposita.

General-Postamt, summa publici cursus cura; summi publici cursus curatores, magistri.

General-Profos, General-Gevaldiger, lictorum militarium præfectus; custodiæ militari præfectus.

General-Procureur, primarius legum interpres.

General-Quarteermester, designatorum militarium primus; hospitiorum militarium curator summus.

General-Salve, omnium tormentorum (med Gevær, telorum)

rum) ictus. — give en G omnia, tormenta (tela) explodere.
General-Stab, proceres, primi ordinis, primi præfecti (exercitus, militares).
General-Stater, senatus Batavorum; evocati primi Batavorum; curia Batavorum suprema.
General-Stadtholder, summus præfectus; exarchus.
General-Stadtholderskab, præfectura summa.
General-Superintendent, summus antistes rei ecclesiasticæ.
Generation, Tid af 33 Aar, seculum.
Genie, ingenium; see Nemme.
Geographie, geographia; regionum descriptio.
Geographisk, geographicus.
Geometrie, geometria; studium dimetiendi terras; ratio linearis; ars mensoria. — som hører til, mensorius; geometricus.
Geometrisk, *adv.*, geometrice.
Geraade, falde ud, evenire; succedere, procedere. — det geraadede ham til liden Baade, non successit; malum exitum habuit. — g. i Fare, Nød, Strid, venire, incidere, incurrere in periculum, miseriam, contentionem.
Gesandt, legatus, orator, interpres, minister, nuntius publicus. — blive G. legari, - være, legatione fungi, - sende som G. legare.
Gesandtskab, legatio.
Gesell, see Svend.
Geskiæftig, sedulus; gnavus; occupatus. — være g. occupati speciem præ se ferre; concursare; festinare; trepidare.
Geskiæftighed, concursatio; festinatio.
Gesmeis, colluvies, fæx hominum.
Gesmide, mundus muliebris; monilia *plur.*; armillæ.
Gespenst, see Spøgelse.
Gestalt, forma; species; habitus; figura; adspectus; facies; filum. — af to forskiellige Gestalter, biformis, - af 3, triformis. som kan forvandles i adskillige G. transformis.
Gesticulation, gesticulatio; saltatio, saltatus.
Gesticulerer, giør udmærkede Bevægelser med Kroppen, gesticulor; salto, saltito.
Gesvadsighed, volubilitas lingvæ.
Gesvindt, celer; velox; agilis; citus. — for g. præceps. — *adv.* celeriter; velociter; subito; concitate.
Gesvindighed, celeritas; agilitas; velocitas. — stor, festinatio. — i G. per festinationem; raptim; festinanter; propere.
Gesvindtskriver, notarius; tachygraphus.
Gesvindtskriverie, tachygraphia.
Gesvindtskud, ictus promtiores, festinati.
Gesvyr, suppuratum. — tienlig til G. suppuratorius.
Gevær, telum; arma. — at kaste eller skyde med, jaculum. — let G. arma velitaria. — i Gevær! ad arma! arma capessite! procedite! — træde i G. arma capessere, capere; in armis procedere; cum armis consistere. — præsentere G. arma surrigere, sistere ad humerum, for En, armis surrectis salutare aliquem. — Geværet ved Foden! solo imprimite arma! — strække G. ponere arma.
Gevæxt, Plante, planta; germen. — paa Kroppen, tuber, protuberatio; tumor. — Kiødagtig, sarcoma. — indvendig, mola, molecula.
Gevæxthuus, seminarium; plantarum receptaculum; hibernacula arborum, plantarum.
Gevalt, see Vold, Magt.
Gevaltig, see vældig.
Gevaltiger, see Profos.
Gevinst, lucrum; quæstus; reditus; fructus; emolumentum; utilitas; compendium; vectigal. - ringe, lucellum. — have G. lucrari. — holde for G. in lucro ponere, habere, deputare. See Fordeel, Vinding.

Gid! utinam! o si! — i Forbandelser: ut. — gid ikke! quod utinam ne!
Gider! volo, velim. — g. ikke, nolo, nolim. — g. gierne, malo. — han g. gierne spille, amat chartarum lusum.
Gidsel, obses; pignus.
Giedde (Fisk), lupus.
Giek, 1) see Nar. 2) for en Dør, pessulus; obex. — skyde Giekken for, pessulum obdere.
Giekkelig, pudseerlig, ludicer, = crus; ridiculus.
Giekker, ludo, ludifico, deludo, illudo; rideo, irrideo.
Giekkerie, ludicrum, ludificatio; ridiculum, deridiculum; lusus, ludibrium; nugæ; jocus.
Giekkes, ludo; jocor; nugor.
Gield, nomen; debitum; æs alienum. — som har megen G. obæratus; ære alieno mersus, obrutus. — have G. debere. — giøre G., sætte sig i G. æs alienum contrahere; nomina facere; ære alieno immergi, obligari, onerari. — sidde i G. multa multis debere; ære alieno premi, mersum esse. — betale G. med G.; laane, for andensteds at betale, versuram facere; versura solvere.
Gieldbog, tabulæ; nomina.
Gieldbunden, obæratus; see Gield.
Gieldsbrev, syngrapha.
Gielder, formaaer, valeo; possum; polleo. — som g. meget, potens. — gielde, som en Mynt, in usu, in foro esse. — g. saa meget, efficere; habere. — sælges for, vendi. — hvad g. Kornet? quanti venditur? = 2 Rdlr., binis imperialibus, = meget, lidet, magno, parvo, = intet, numo venit. — lade g. audire; probare; admittere. — g. som en Undskyldning, admitti; valere. — som en Lov, vigere, obtinere; servari; = ikke g. abolevisse. — giøre gieldende, som en Forordning, exercere legem, = paa nye, revocare, = sin Anseelse, adhibere, uti. — hvad gield r, han kommer, profecto veniet; mirum, ni venerit; pignore posito contenderim, venturum. — det g. dig, in te dicitur; te innuit, tangit. — det g. om alle, in omnes convenit. — det g. Livet, vita agitur. — det g.! ratum est.
Gieldsfordring, ratio; creditum. — have hos En, credidisse alicui.
Gieldsfrie, nulli debitor. — være g. nemini debere; nil cuiquam debere. — giøre g. ære alieno liberare, exsolvere, = sig, nomen expedire, liberare.
Gieldner, debitor. — være, debere. — god, nomen bonum, certum; = slet, nomen malum, incertum, suspectum.
Gielder, flagito, efflagito; urgeo.
Giemme, et, cura; custodia. — give i G. custodiendum, asservandum dare, committere; apud aliquem deponere. — være i Ens G. ab aliquo (apud aliquem) custodiri, servari. — G. til Skrifter, Bøger, scrinium; capsa, theca (libraria); = til Klæder, armarium; = til Madvarer, penus; = til Penge, arca, arcula; loculi. — forborget G. sanctuarium.
Giemmen, Henlæggen, conditus, conditio; repositio; absconsio (*Ammian.*)
Giemmer, condo, recondo; custodio; servo, asservo, reservo; claudo; repono. — putter hen, abscondo. — g. som en Hemmelighed, premo.
Giemmested, receptaculum; conditorium, conditivum; repositorium; veterarium; see Giemme.
Gienbringer, reduco; retraho. — hvad som hører en anden til, restituo; reddo; refero.
Gienbringelig, reparabilis.
Gienbringelse, restitutio; instauratio.
Giendøber, anabaptista; Mennonita.
Giendriver, en Indvending, refello; refuto; diluo; amoveo. — en Beskyldning, amolior; averto; repello.
Giendrivelse, confutatio; refutatio. — en Beskyldnings, defensio.

Gienfærd, Giengaenger, larva; umbra; manes; lemures.
Gienføder, see igienføder.
Giengaenger, see Gienfærd.
Giengave, mutuum donum; remuneratio.
Giengield, Giengieldelse, merces; pretium; remuneratio; gratiæ relatio; talio; par pari relatum; compensatio; vicis, vicissitudo. — til G. mercedis loco.
Giengielder, remuneror; og remunero; reddo; compenso; rependo; retribuo; solvo vicem. — g. lige for lige, par pari reddo, refero. — g. en Velgierning, gratiam reddere beneficio. — jeg kan ikke g. det, impar sum gratiæ referendæ.
Giengielder, en, remunerator, retributor *eccles.*
Giengieldelsesret, jus talionis.
Giengivelse, restitutio.
Giengiver, reddo; restituo.
Gienhilsen, Tak for Hilsen, resalutatio, mutua salutatio.
Gienkaldelig, retractabilis; mutabilis.
Gienkaldelse, retractatio; mutatio; palinodia.
Gienkalder, En, revoco. — min Mening, muto, retracto sententiam; recanto; palinodiam cano.
Gienkiærlighed, mutuus amor; mutua caritas. — bevise G. amori respondere; amantem redamare.
Gienkiender, kiendes ved, agnosco, cognosco.
Gienkiøb, redemtio; redhibitio.
Gienkiøbelig, quod redimere liceat; quod redhibeatur. — *adv.* ita, ea conditione, ut redimere liceat; cum redimendi conditione.
Gienkiøber, redimo.
Gienløser, igienløser, libero; vindico; eripio; redimo.
Gienløser, en, liberator; vindex; assertor. — om Christus især, redemtor *Prudent.*
Gienløsening, liberatio; redemtio
Gienløseningsværket, liberandorum, asserendorum, redimendorum hominum opus.
Gienlyd, eccho; vox resona, relata; sonus redditus, relatus, repercussus.
Gienlyder, resono; vocem reddo; voci respondeo; recino, reclamo.
Giennem, igiennem, per; trans. — heel igiennem, totus; penitus; plane.
Giennemæder, rodo, perrodo; peredo.
Giennemarbeider, elaboro; diligenter perficio. — g. sig, evadere; eluctari.
Giennembager, satis coquo; percoquo; excoquo. — ikke giennembaget, parum, male coctus; crudus; glutinosus; lentus.
Giennemblader, volvo, pervolvo; percurro; perlustro.
Giennemblæsen, perflatus, proflatus.
Giennemblæser, perflo; permeo. — hvor Vinden g. perflabilis; vento pervius.
Giennembløder, madefacio; rigo. — som Kiød, eluo, perluo.
Giennemborer, terebro; perforo; pertundo. — med en Kaarde, transfigo; transverbero; percutio; confodio, perfodio, transfodio; suffodio; trajicio; ense haurio latus, jugulum &c.; exigo ferrum per pectus, per medium aliquem.
Giennembrækker, som en Muur, Væg, rumpo, perrumpo; aperio; viam mihi facio; evado; obstantia pello, disjicio. Solen brækker igiennem, sol vincit nubes, emergit e nubibus, prodit, emicat.
Giennembrænder, amburo, comburo, exuro, peruro.
Giennembrud, ruptio, proruptio.
Giennembrudt, (durkgebrokkent) Arbeide, opus reticulatum.
Giennembryder, see giennembrækker.
Giennemdreven, callidus; veterator; versutus. See listig.
Giennemdriver, ago per locum. — noget, perficio, conficio; teneo;

neo, obtineo; vinco. — det kan ikke drives igiennem, teneri non poteſt.
Giennemælter, ſubigo.
Giennemfarer, med en Vogn, transvehor, ago (per illam viam). — en Egn, pervagor; percurro; tranſeo.
Giennemfart, tranſitus; via; iter. — ſmal, fauces; anguſtiæ; pylæ *plur.*
Giennemflyder, perlabor; permeo; perfluo. — under Jorden, ſubeo, ſubtermeo, ſubterlabor (terram).
Giennemflyver, pervolo; transvolo; pervado.
Giennemforſker, rimor; perſcrutor. See udforſker.
Giennemforſkning, exploratio; examen.
Giennemfroſſen, rigidus, rigens gelu.
Giennemfører, per aliquem locum duco, traduco.
Giennemgaaen, Reviſion, recognitio. — Giennemtænken, percurſio. — Udſtaaen, perfunctio.
Giennemgaaer, tranſeo; transvehor. — noget, recenſeo; perluſtro, perſequor, tracto, explico, ediſſero. — forteligen, decurro. — paa nye, repeto. — en Regning, diſpungo. — et Arbeide, examino, recognoſco, percenſeo. — udſtaaer, perfungor. — gaae igiennem, ſom en Traad igiennem en Naal, transmitti, trajici. — ſom et Forſlag, probari; perferri; recipi.
Giennemgang, tranſitus; via. — hvor der er G. pervius.
Giennemgnaver, perrodo; peredo.
Giennemhegler, exagito; perſtringo; ſee hegler.
Giennemhegling, ſee Dadel, Irettesættelſe.
Giennemheder, percalefacio. — gior gloende, percandefacio.
Giennemhærdes, percallo.
Giennemhielper, libero; expedio. — g. ſig, expedire ſe; conſulere ſibi; tueri ſeſe. — det hialp ham igiennem, hac re ſe expediit.
Giennemhugger, diſcutio; diſſeco. — g. ſig, gladio ſibi viam facere.
Giennemhuler, perforo.
Giennemiler, propere tranſeo; transvolo; transcurro.
Giennemkoger, percoquo, excoquo.
Giennemkryber, perrepo, perrepto.
Giennemlader, transmitto. — g. En, pati aliquem tranſire; tranſitum dare alicui.
Giennemlæſer, perlego. — flygtig, percurro.
Giennemlæsning, lectio, perlectio. — ved G. legendo (libro).
Giennemleder, giennemforer, traduco. See giennemfoger.
Giennemliſter mig, clam elabor, ſubduco me.
Giennemløb, tranſitus; transvectio. — ſmalt, fretum.
Giennemløber, percurro; emetior. — *intranſ.* tranſeo; commeo. — g. en Bog, perluſtro, volvo.
Giennemlufter, ventilo, eventilo; refrigero.
Giennemlyder, perſono; voce impleo.
Giennemmarſch, tranſitus.
Giennempløier, peraro.
Giennemregner, perpluo. — giennemgaaer en Regning, diſpungo. — giennemregnet, imbre madens.
Giennemreiſe, tranſitus; iter per locum; percurſatio. — ved min G. ſagde han mig, in tranſitu, tranſeunti dixit.
Giennemreiſer, tranſeo, iter facio per locum. — Lande, obeo, viſo, perluſtro; peragro, percurro, percurſo.
Giennemrender, curſu tranſeo. — med en Kaarde, transfigo, transverbero.
Giennemrenſer, perpurgo.
Giennemrider, equo transvehor; perequito.
Giennemrinder, permano; perfluo.
Giennemroder, fodio, ſubruo, everto (terram).
Giennemrøget, fumoſus, fumeus.

Giennemſanger, ferro findo, divido.
Giennemſnit, interſectio.
Giennemſeer, beſeer noie, perſpicio, perſpecto; perſpeculor, en Bog, inſpicio, perluſtro, perlego, pervolvo, percurro. — en Udarbeidning, ſpecto, examino, corrigo. — en Regning, dispungo. — ſeer igiennem en Aabning, et Vindue, proſpicio. — man kan ſee her igiennem, hic, hac proſpectus patet.
Giennemſeiler, percurro; obeo; transveho.
Giennemſier, liquo; percolo.
Giennemſigt, tranſpectus.
Giennemſigter, cerno; cribro; purgo.
Giennemſigtig, pellucidus; quod lumen transmittit. — være g. pellucere; lumen transmittere. — ikke g. opacus.
Giennemſigtighed, pelluciditas.
Giennemſkærer, findo; ſeco; divido. — ſom en ſkarp Roſt, vincere; eminere.
Giennemſkinnede, pellucidus, translucidus, ſpecularis; perſpicuus.
Giennemſkinner, transluceo, perluceo; lumen, ſplendorem transmitto.
Giennemſkyder, ictu perforo, transverbero. — med Papiir, inſerere, intertexere ſchedas; ſchidis (chartis) vacuis (puris) diſtingvere.
Giennemſlaaer, ſom igiennem en Tragt, percolo; liquo. — ſom en Bombe, rumpere, disjicere, perfringere. — ſom Papiir, transmittere ſcriptum. — ſom Skriften ſelv, translucere; averſum conſpici. — ſlaae ſig igiennem, viam ſibi facere, aperire armis, vi; per medios expedire ſe, evadere, explicari.
Giennemſnager, rimor; ſcrutor.
Giennemſniger, clam elabor, ſubduco me.
Giennemſnit, diameter, diametrus; dimetiens. — i G. transverſum; in latum. — i Regninger, medium; plus minus.
Giennemſøger, inveſtigo; rimor; exploro; excutio; pertento; ſcrutor. — Skrifter, pervolvo; verſo.
Giennemſøgning, exploratio; inveſtigatio; examen. — ved noiere G. re diligentius excuſſa, explorata.
Giennemſpringer, tranſilio; ſaltu evado, expedior.
Giennemſteger, peraſſo, probe aſſo.
Giennemſtikker, transmitto; trajicio. — ſom en Kaarde, transfigo; transverbero. — ſom en Dam, perfodio. — ſom Orme, corrodo; peredo.
Giennemſtreger, et Skrift, aboleo; induco; deleo; cancello. — en Regning, tollo.
Giennemſtreifer, percurro, percurſo; perverro; pervagor; peragro.
Giennemſtryger, ſom Vinden, perflo; ſee giennemſtreifer, it. giennemſtreger.
Giennemſtrøgning eller — ſtregning, inductio; litura.
Giennemſtøder, pertundo.
Giennemſvømmer, transno, trano, transnato; nando trajicio; natando ſupero; enato.
Giennemtrækker, en Traad, trajicio. — ſom en Lugt, imbuere; implere. — ſom Stank, inficere; corrumpere.
Giennemtrængende, acer; vehemens; acerbus; acutus. — ſom en Lyd, acutus; argutus.
Giennemtrænger, penetro; pervado; permano. — ſlipper ud, evado; perrumpo; eluctor. — trænge igiennem med en Mening, et Forſlag, pervincere; tenere, obtinere; perferre; perficere. — ſom en Lyd, exaudiri præ cæteris; eminere.
Giennemtrængelig, penetrabilis; permeabilis; pervius; patens.
Giennemtrængt, plenus.
Giennemvaad, er g. permadeo, permadeſco.
Giennemvader, vado tranſeo.
Giennemvæder, madefacio; rigo, irrigo.

Giennemvæver, væver til Ende, pertexo. — væver imellem, intertexo; diftingvo; vario.
Giennemvander, see giennemvæder.
Giennemvandrer, peragro; obeo; lustro; pererro; pervagor.
Giennemvandring, peragratio.
Giennemvant, bliver, induresco, obdurefco.
Giennemvarmer, percalefacio, probe calefacio.
Giennemvoxer, excrefco; enafcor, internafcor. — NB. Flere som ere sammensatte med giennem eller igiennem, søges under deres *fimplicia*.
Gienner, gienner fra, arceo; defendo. — g. for, intercludo. — g. tilbage, retroago.
Gienpart, see Affkrift, Copie, it. Modstander.
Gienskin, splendor redditus, lux relata, repercuffa; refractio (luminis). — give G. refulgere; vicem reddere; renitere; refplendere.
Gienskrald, vox refona, relata; eccho; repercuffio, repercusfus (foni); refonantia; fonus redditus, relatus, repercuffus, refultans.
Gienskraldende, refonus; relatus; repercuffus; refonabilis.
Gienskralder, recrepo; repercutio; clamore refulto; refono; vocem reddo; voci refpondeo.
Gienslag, repercuffus.
Gienstand, materia. — i en Afhandling, argumentum. — have, giøre sig en G. fibi proponere; de eo quærere, difputare. — G. for Had, Spot, Kiærlighed, odium, ludibrium, amor, delicium; invifus alicui (aliis), contemtus, carus. — være en G. for Had, Kiærlighed ꝛc. effe in odio, in amore &c.; odio peti, amari, contemni &c. — være en G. for Beundring, effe admirationi. — tage sig noget til en G. at handle om, fumere fibi aliquid, de quo agas. — hvad er G. af denne Afhandling? de quo agitur? quid tractat ifta difputatio? — hans Ønskers G. fumma votorum. — giøre noget dertil, omnibus votis expetere aliquid.
Gienstie, see Gienvei.
Gienstød, repulfus.
Gienstrid, Modstrid, repugnantia.
Gienstridig, contumax; pervicax; obftinatus; obfirmatus. — *adv.* pertinaciter; contumaciter; repugnanter.
Gienstridighed, contumacia; pervicacia; obftinatio; animus obftinatus, obfirmatus.
Giensvar, refponfum, refponfio. — give G. refpondere; vocem reddere; refponfum dare; paa et Brev, refcribere.
Gientagelse, repetitio, = anden Gang, iteratio.
Gientager, repeto; revoco, = anden Gang, itero.
Gientieneste, mutuum officium; vise G. reddere officium; refpondere officio; referre gratiam; vicem reddere.
Gienvægt, libramentum; nutus. — *transl.* momentum in diverfam partem.
Gienvei, compendium; via compendiaria, ogsaa *abfol.* compendiaria. — som en G. compendiario.
Gienvordighed, calamitas; mala *plur. n.*; difcrimina; labor og *plur.* labores.
Giær, fermentum.
Giæres eller giøres, fermentari; fervere; æftuare.
Giæring, fermentatio. — der er en stor G. magni funt animorum motus; laboratur, trepidatur vehementer.
Gierde, feps, *fepis*; fepis; fepta *plur.*; fepimentum; confeptum. — lidet, fepicula. — sætte et G. ducere fepem, = om noget, rem, locum fepire, munire; fepem præducere loco. — hvor Gierdet er lavest, vil enhver over, ut quisque eft tenuiffimus, ita fere eft injuriæ maxime opportunus.
Gierder, fepio, confepio, præfepio, obfepio; fepi munio, ambio.

Gierdekonge (liden Fugl) trochilus.

Gierdestavre, palus; fudis; vallus.

Giere, coeptum, consilium — have noget i G. agitare, meditari, moliri, coepisse aliquid. — det er i G. id agitur.

Gierig, avarus; pecuniæ cupidus; ad rem attentus. — nedrig g. sordidus, illiberalis.

Gierighed, avaritia; amor (studium) habendi. — nederdrægtig G sordes *plur.*

Gierne, 1) libenter; facile; vero; cupide; haud gravatim; animo lubenti. — meget g. libentissime. — jeg troer det g. facile crediderim. — at see g. velle; cupere; optare, - En, Noget, delectari, gaudere, lætari re, aliquo, alicujus adventu. — jeg seer det ikke g. mihi non placet; non probo; nolo fieri, factum; non factum malim — jeg giør det ikke g. invitus facio; malim non factum. 2) gemeenlig, plerumque; ut plurimum. See gemeenligen.

Gierning, factum; opus; actio; actus. — dristig, stor, facinus. — i Krig, res gesta. — viselig, priselig, god, daarlig G. sapienter, præclare; bene, recte, stulte &c. factum. — som fører en Ting i Gierningen, actor. — som bestaaer i G. activus. — fuld af G. actuosus. — naar det kommer til Gierningen, ubi usus facto fuerit; ubi ad effectum operis ventum est. — i Gierningen, re; vere; re vera; re ipsa, reapse — en Kiærligheds G. humaniter factum; humanitatis, pietatis officium. — gode Gierninger, vita recte instituta, sancta. See Værk.

Gierningsmand, auctor; facinoris auctor; reus; patrator; qui (quæ) fecit &c.

Giæsling, anserculus; pullus anserinus.

Giest, fremmed, hospes; diversor. — indbuden, conviva — daglig, certus conviva; convictor. — ubuden, invocatus. — som En, der er buden, bringer med, umbra, — være Ens Giest, coenare apud aliquem, cum aliquo. — være til Giest, epulari — gaae til Giest, coenatum ire; ad convivium ire. — bede til G. vocare, - sig selv, condicere alicui.

Giestebud, convivium; epulum, epulæ. — giøre et G. agere, apparare convivium &c.; convivari — som giør G. convivator. som hører til, epularis.

Giestefrie, til at tage imod Fremmede, hospitalis. — til at tractere, liberalis; benignus; epulis largus, facilis.

Giestefriehed, hospitalitas. — til at tractere, liberalitas convivandi, epularum.

Giestekammer, Giestestue, cubiculum hospitale. — i et Vertshuus, coenatio; diæta; commune cubiculum.

Giester, tager ind hos, diverto, deverto og devertor, - diversor; hospitor. — hvor man ikke kan g. ind, inhospitus, inhospitalis.

Giesterere, tracterer, epulor.

Giesteret, 1) jus advenæ. 2) judicium, in quo causæ advenarum tractantur.

Giestestue see Giestekammer.

Giestgiver, xenodochus, xenoparochus; diversorii dominus; meritorii hospitii præbitor. — som tillige skienker Viin, tabernarius.

Giestgivergaard, xenodochium.

Gietter, conjicio, conjecto; opinor; suspicor. — noget tilkommende eller skiult, hariolor; auguror; divino. See formoder.

Gietning, conjectura, conjectio, conjectatio; opinio; suspicio. — om noget skiult, hariolatio; divinatio. See Formodning.

Giev see god.

Gift, 1) *adj.* coniux; maritus, *a.* — g. Kone, uxor; nupta. — nyeg. nova nupta. — som ikke er g. vacuus, *a.* 2) *subst.* see Forgift.

Giftblander, veneficus; maleficus.

Giftbæger, poculum veneno plenum; potus venenatus.
Giftefærdig, nubilis; viro matura, adulta.
Gifter bort, loco, eloco, colloco; nuptum do; nuptui colloco; marito. — g. sin Søn, uxorem filio dare. — g. sig, conjugium inire, matrimonium jungere; nubere, ≈ som en Mandsperson, uxorem ducere, ≈ ind i en Familie, innubere, ≈ uden for sin Stand, enubere, f. E. e Patribus, ≈ anden, tredie Gang, secundis, tertiis nuptiis jungi; alteram, tertiam uxorem ducere.
Giftermaal, nuptus, *us*, connubium; matrimonium; conjugium; conditio; vota *plur.* (*Ict.*) — uden for sin Stand, enuptio. — som hører til G. connubialis. — giøre et godt, slet G. felici, improspero matrimonio jungi. — giøre et G. (en andens) conciliare nuptias alicui.
Giftes, see gifte sig.
Giftesyg, en Mandsperson, mulierosus; matrimonio imminens. — et Fruentimmer, virorum appetens; quæ maritum quærit.
Giftesyge, libido, cupiditas matrimonii.
Giftetanker, gaae i G. imminere matrimonio; matrimonii conditionem tentare, circumspicere.
Giftig, venenatus; veneno infectus; see forgiftig.
Gigt, artritis; scelotyrbe; articulorum morbus. — i Hænderne, chiragra; i Knæene, gonagra; i Hofterne, malum ischiaticum; i Fødderne, podagra. — beladt med G. artriticus; membris captus, ≈ i Hænderne, chiragricus, ≈ i Fødderne, podager, podagricus; pedibus captus.
Gigtsmerte, dolor membrorum, articulorum.
Giid, see lystig.
Gilde, et, 1) convivium; compotatio. — han kommer til at betale Gildet, in illum recidet; ille pœnam dabit, culpam luet. 2) Laug, collegium; corpus.

Gilden, castratio, castratura; exsectio; eviratio.
Gilder, castro; exseco; eviro. — som g. castrator; exsector.
Gildesbroder, collegio adscriptus.
Gilding, eunuchus; spado; semivir; semimas; exsectus; eviratus. — Gildingers Tilstand, spadonatus.
Gimmerlam, agna.
Gimpen, oscillatio; vibratio.
Gimper, oscillo, ≈ or; oscillo jacto, jactor; vibro, vibror.
Gimpestang, oscillum.
Gjord, cingulum; see Bælte.
Gjorder, cingo, accingo. — g. mig, accingor.
Gjorderem, lorum; vinculum.
Gips, see Gyps.
Giøden, stercoratio.
Giøder, giødsker, stercoro; fimo saturo, foveo, lætifico.
Giødning, Giødskning, fimus; stercus, sterquilinium; lætamen.
Giøen, latratus.
Giøer, latro; baubor, *Lucr.* — g. ad, paa, allatro, ≈ imod, oblatro.
Giøg, cuculus; coccyx, *itis.*
Giøgemoder, (Fugl) curruca.
Giøger, skriger som en Giøg, cuculo.
Giør, 1) facio; ago. — have at giøre, occupatum esse, ≈ meget, occupatissimum esse; distineri. — intet have at g. vacare opere, ≈ som en Kiøbmand, Haandværksmand, ꝛc. frigere. — have at g. med noget, rem tractare; re occupari; in re versari, ≈ med En, negotia habere cum aliquo; re & ratione junctum esse. — vi ville faae meget med hinanden at g. multum rei (negotii) mihi tecum erit. — hvad har jeg med dig at giøre? quid mihi tecum est? quid rei mihi tecum est? — du skal have med mig at g. mecum tibi res erit; mecum concertatio erit. — have nok med sig selv at g. suarum rerum satagere. — her er intet at g. uden ꝛc. nil relinquitur, ostenditur, nisi &c. — der er intet ved at giøre, actum est; desperata res est; au-

auxilii nil est. — der vil være nok at g. satis operis erit. — som sagt, saa giort, dicta res sequitur; verbis eventus constitit. — g. En noget, alicui nocere; eum lædere. — ikke giore ham noget, ei parcere; ab eo sibi temperare. — det gior intet til Sagen, nihil ad rem; nihil refert — saa mange Pund giore et Centner, conficiunt, reddunt, efficiunt. — det er derom at g. id agitur; id spectatur; eo res pertinet. — det er mig derom at g. hæc mea cura est; id mihi est curæ; id volo; de hoc labora. — det er ham kun om Penge at g. pecuniam vult; pecuniæ imminet, — om Ære, om Rang, dignitatis caussa facit; honor, locus eum movet; honorem cupit, sequitur. — intet andet g. end græde ꝛc. nihil aliud quam flere. — du har giort ret, at du har taugt, recte tacuisti. — du havde giort bedre, om du ikke var kommen, melius non venisses. g. meget af En, multum alicui tribuere; in magno honore habere. 2) udretter, facio, efficio. — g. En til noget, creare, facere f. E. regem, ducem. — g. Venskab, Bekiendtskab, jungere amicitiam; usu sociari. — g. i Penge, vendere; pecuniam ex re colligere. — g. til rette, parare; instruere; aptare. — jeg veed ikke, hvad jeg skal giore af ham, a) nescio, quid illo faciam. b) nescio, quo loco illum habeam, quem dicam. — han gior sig intet deraf, rem negligit, contemnit; non laborat de re; non movetur re. — g. sig en Ære, Glæde af noget, honori sibi ducere; pulcrum, lætum sibi ducere. — g. en Larm af noget, sævire; tumultuari ob aliquid; sæviendi materiam facere rem. — hvad skal jeg g. dermed? quorsum mihi istam rem? — g. noget af en Ting, ex aliqua re, materia, aliquid efficere. — g. gesvindt, properare; impigre agere. — jeg maa giore, at jeg kommer bort, nunc tempus est abeundi &c. &c.

Giør af, see afgiør.
Giør efter, conformo; simulo,
Giøren, factum; opus. — al hans G. omnia quæ facit, quæ instituit facere.
Giøres, 1) fieri; effici; peragi. — giøres nødig, opus esse. 2) see giæres.
Giørlig, quod fieri, effici potest.
Giørligen, reipsa; opera.
Giørlighed: der er ingen G. i, res fieri, effici nequit.
Gisning, conjectura; opinio; suspicio; divinatio.
Gisp, singultus.
Gispende, singultiens.
Gisper, singulto.
Gitter, Gitterværk, cancellæ plur. — for Vinduerne, clathri; fenestræ reticulatæ. — forsyner med, cancellis, clathris munio. — forsynet med, clathratus.
Given, Givelse, datio.
Giver, do; præbeo; tribuo; impertior. — giver hvad man skal give, reddo, remitto; resigno; redono; refundo. — g. Løn, Skat, Rente ꝛc. pendere, solvere. — g. Love, ferre, ponere. — g. Befaling, aliquid imperare, — almindelig, edicere; edictum proponere, — særdeles, decernere; decretum interponere — g. Kort, distribuere. — g. en Concert, et Bal, præbere, edere, agere, celebrare, instituere, — en Comoedie, agere, exhibere. — g. et Exempel, til Beviis, Forklaring, adferre, uti exemplo, — for andre, præire exemplo, exemplum. — g. Frugter, Væxter, edere, efferre, reddere. — g. Melk, Saft, reddere, emittere. — g. i Kiøbet, addere; cumulare; augere rem, re. — Gud give! faxit deus! — g. forud, repræsentare. — give, d. e. oversætte, vertere; exprimere; reddere; interpretari. — der gives Folk, sunt, inveniuntur. — give sig, give efter, som et Menneske, cedere; mitigari; vinci; absistere; quiescere; — som et Klædestykke, aptari; molliri; cedere; som en Ting, confici; succedere; superari; transigi; fieri; confieri; expediri;

pediri; explicari; som en Sygdom, frangi; in melius mutari. — give sig, klynke, queri, — som giver sig, querulus. — give til noget, conferre; præbere. — g. Hug, Drefigen, plagas, imponere, ingerere, incutere; alapas infligere. — g. En Haab, spem facere, ostendere, — g. onde, gode Ord, bene, comiter, male, aspere appellare aliquem. — g. sig fra hinanden, discedere; rumpi; fatiscere. — g. at læse, skrive, dare, præbere legendum &c. — at bestille, occupare aliquem, noget, injungere; tradere efficiendum. — g. at forstaae, significare; demonstrare; aperire. — g. Valget, optionem facere, relinquere, — g. Udslaget, decernere; momentum facere. — g. i Lære, i Skole, tradere disciplinæ; mittere in scholam; erudiendum committere. — giv hid! cede! — hvor meget har du givet (derfor)? quanti emisti? &c. &c.

Giver, en, dator; largitor. — en glad G. qui læto animo dat.

Glad, lætus; hilaris. — være, lætari; gaudere. — jeg vil være g., om, dersom &c. præclare mecum actum putabo, satis habebo, si &c.

Gladeligen, glad, læte; hilare, hilariter. See glædelig.

Glæde, gaudium, lætitia, voluptas, jucunditas. — det er mig en G. gaudeo; lætor; voluptati mihi est. — have sin G. af noget, re gaudere, oblectari. — see sin G. paa noget, pasci, oculos pascere, teneri spectaculo, aspectu rei. — inderlig G. tripudium, exsultatio.

Glædefuld, lætus; hilaris; gaudio plenus. See glædelig.

Glædelig, gladelig, lætus, hilaris, lætabilis, festus, festivus, genialis, jucundus.

Glædeligen, læte; cum gaudio; hilariter; jucunde; festiviter, festive; genialiter.

Glædelighed, gaudium, lætitia, hilaritas, oblectatio.

Glæder, exhilaro; lætifico; gaudio impleo, perfundo; oblecto. — g. mig, glædes, gaudeo, lætor; høiligen, exsulto; triumpho, tripudio, gestio.

Glæderiig, lætus; gaudio plenus; exoptatus; jucundus.

Glædesbeviisning, lætitiæ signum, significatio. — med stor G. cum summa lætitia.

Glædesdag, dies lætus, festus, hilaris.

Glædesfest, festa dies, lætitia festa.

Glædeskrig, clamor lætus, alacer, secundus, lætitiæ index. — oploste, acclamare; lætitiam clamore testari.

Glædestaarer, lacrymæ manantes præ gaudio.

Glædestegn, lætitiæ argumentum; lætæ significationes.

Glædskab, gaudium, hilaritas, oblectatio.

Glands, splendor, lumen, nitor, fulgor; radiatio, jubar. — giver Glands, see glindser.

Glandslærred, linteum nitidius, lævigatum.

Glar, see Glas.

Glarmester, fenestrarius, specularius.

Glarøie, vitrum opticum; conspicilium.

Glas, 1) Materien, vitrum. — af G. vitreus. — puste G. ducere, fingere. — slibe, tornare. 2) til at drikke af, poculum (vitreum). — et G. Viin, vinum; vini poculum. — ved et G. Viin, inter vina. — drikke et Glas sammen, compotare.

Glasartig, hyalinus; vitro assimilis.

Glasgrøn, hyalinus, hyalicolor, vitreus. — g. Farve, hyalus.

Glashytte, see Glasfabrike.

Glaskugle, hyalina pila, sphæra.

Glasmager, vitriarius.

Glasmagerkonst, hyalurgia.

Glasmaler, encaustes.

Glasmalerie, encaustice.

Glasovn, caminus hyalurgicus.

Glasskaar, vitrea fracta.

Glas-

( lasskab, at sætte Glas i, hyalotheca — med Glasdør, speculare armarium.
Glasvindue, speculare; fenestra vitro intenta.
Glasserer, encaustum induco, addo; crusto, incrusto.
Glassering, Glassur, crusta, encaustum, incrustatio.
Glat, lævis, rasilis. — uden Haar, glaber. — glisende, nitidus. — som Marmor, marmoreus. — poleret, pumicâtus. — slibrig, lubricus. — glatte Ord, verba blanda; blanditiæ, blandimenta, give, blandiri. — hovle glat, complanare. — glat væk, glat ned, plane, omnino, penitus, statim.
Glatter, gior glat, lævigo, glabro, rado, rasito. — polerer, polio, expolio, perpolio.
Glatten, Glatning, lævigatio, politura, politio, rasura.
Glathaget, imberbis, imberbus, lævis.
Glathed, lævitas, lævor. — Glibrighed, lubricitas. — Glisen, Blankhed, nitor.
Glathøvl, planula.
Glavind, hasta.
Glemme, oblivio. — gaae af G. obliterari, aboleri, fugere; animo (animis) excidere.
Glemmebog, slaae noget i G. oblivioni tradere, dare.
Glemmer, see forglemmer.
Glemsom, obliviosus, immemor. — han er g. memoria male fida utitur.
Glemsomhed, oblivio; memoria nulla.
Glente (Fugl) milvus, milvius. — som hører til, milvinus.
Gliden, lapsio, prolapsio.
Glider, labor, lapso. — g sagte, er i en sagte, let Bevægelse, fluo, fluito.
Glimmer, Glimren, lux, lumen, splendor.
Glimrende, splendidus, coruscus.
Glimrer, luceo, splendeo, fulgeo; lumen spargo. — som Lynild, fulguro. — som en Ædelsteen, gemmo. — g. i Øinene, som en Glands, oculos ferire, stringere, perstringere.
Glimt, tenue lumen.
Glimtende, funklende, coruscus, vibrans, vibrabundus.
Glimter, skinner glimtende, mico, corusco, vibro. — sees Glimt af, emico.
Glindsende, splendidus, nitidus, nitidiusculus, fulgidus. — straalende, radians, radiatus, stellans.
Glindsen, Straalen, radiatio, splendor, fulgor.
Glindser, splendeo, niteo, luceo, fulgeo. — som en Ædelsteen, gemmo. — som Solen, radio.
Glip: gaae glip af noget, spe excidere; propositum non tenere; falli, destitui; nil efficere. — det slog glip, irritum fuit; ad irritum cecidit.
Glipper, slaaer glip, om Synet, cæcutire. — om Haabet, decollare.
Gliser, niteo, splendeo.
Gloer, gaber, circumspicio; oculis venor. — g. paa noget, stupidum intueri, contemplari; oculis percurrere, contrectare.
Gloegab, lidet Vindue, fenestella.
Gloende, gløende, candens, ardens, flammeus, igneus, ignitus. — er g. candeo, candesco, ignesco. — g. Kul, pruna.
Gloe-Orm, (et Slags smaae Kryb, som skinner i Mørke) lampyris, *idis*.
Glose, vocabulum. — Stikglose, dictum, dicterium; figuræ *plur*. give En Gloser, rangere aliquem.
Glosebog, liden, vocabularium. — stor, lexicon, onomasticum, glossarium. — som skriver, lexicographus.
Glød, gloende Kul, pruna, carbo, *dim.* carbunculus. — rød som en G. carbunculosus.
Gløder, candefacio.
Glødes, candesco, ignesco.
Glubsk, glubende, sævus, atrox, immanis, trux, truculentus; *adv.* atrociter, immaniter, truculente,

Glubskhed, atrocitas, violentia, immanitas, feritas.
Glugmaaned, Ianuarius.
Glut, lidet Barn, pupus, pupulus.
Gnav, et, homo morosus, asper, tristis.
Gnaver, 1) brumler, ringor, rixor, 2) bider af, rodo, corrodo, adedo, ambedo, mando, mordeo, admordeo. See trykker, piner.
Gnaven, 1) morsus, rosio. 2) see Knurren.
Gnid, i Hovedet, lens.
Gniden, Gnidning, tritus, frictus, fricatio, frictio, infrictio, attritus, affrictus.
Gnider, frico, defrico, confrico. — i, infrico. — ofte, refrico. — g. smaae, tero, contero, comminuo.
Gnier, avarus sum. — g. sammen, corrado.
Gnier, en, triparcus, sordidus, illiberalis, parcipromus.
Gnieragtig, deparcus, præparcus, sordidus; *adv.* illiberaliter, sordide.
Gnierie, Gnieragtighed, sordes *plur.*; illiberalitas.
Gnist, scintilla, scintillula, igniculus. — af gloende Jern, stricturæ *plur.* — ikke en G. af Redelighed &c. ne minimus quidem sensus, ne vestigium quidem probitatis &c.
Gnistren, scintillatio.
Gnistrer, scintillo, mico. — om Hinene, ardeo.
God, bonus. — god Lykke, secunda fortuna. — godt Tegn, faustum omen. — gode Omstændigheder, res secundæ. — gode Børn, probi liberi. — god Familie, honestum genus. — god Adel, nobilitas prisca, antiqua, sincera, per majorum seriem continuam, longam demissa. — gode Indkomster, largus, lautus victus, lauta conditio. — g. Handel, mercatura felix, fructuosa. — g. Prise, jure captum, recte ablatum, jure belli detentum. — g. Vare, proba merx. — g. Viin, generosum vinum. — g. Vei, via mollis, commoda; iter expeditum. — der har gode Veie, periculum non est, = dermed, ei rei consultum, prospectum est. — hun er paa gode Veie, gravida est; uterum gerit. — g. Ven, verus amicus, = overhoved, familiaris. — g. Bytte, opima, larga, præda. — g. Mad og Drikke, g. Bord, lautus victus, = have, laute vivere. — g. Virkning, effectus saluber. — g. Vind, ventus secundus. — godt, klart Veir, serenum coelum; serenitas, = beqvemt, commoda, opportuna tempestas. — gode Penge, probi numi. — g. Gemyt, probus animus, probum pectus, liberale ingenium, = have, esse probo animo. — g. Hukommelse, felix memoria. — frisk, ufordærvet, integer, incorruptus. — nyttig, utilis, bonus, commodus, salutaris; = imod En, benignus, beneficus, = imod noget, remedium; = være, mederi malo; resistere; salubriter opponi. — g. Jord, solum pingve, fertile. g. Bog, utilis lectu liber; = er det, utiliter, cum fructu, legitur. — g. Skribent, Præst, Taler, probatus, probabilis, non spernendus auctor &c. — g. Tid, g. Tider, tempora læta, felicia. — det har g. Tid, nondum est tempus; exspectare licet. — i g. Tid, mature; in tempore. — godt Latin, vera indoles, verus usus lingvæ latinæ; pure latina, og saa blot, latina *adj.* — paa godt Latin, ex usu lingvæ latinæ. — gode Ord, preces, blandimenta, = give, adhibere preces, blandimenta; rogare, precari, = af Ydmygelse, lenius, mollius agere; veniam petere; remittere insolentiam. — ligesaa god, par, idem; non inferior; non deterior. — gode Dage, læta tempora, = giøre sig, gaudio frui; lætos dies agere. — god Dag i Feberen, dies vacuus; intermissio febris. — godt Klæde, pannus, a) firmus, b) mollior. — god Melk, lac pingvius. — g. Efterretning, lætus nuntius, = bringe, læta nuntiare. — godt Puf, gravis ictus. — godt Antal, magnus

nus numerus. — g. Hest, equus utilis, firmus. — g. Hund, canis probus, fidus, gratus. — g. Papiir, charta a) firmior, b) nitidior candidior, c) mollior. — g. Christen, vere christianus, pius. — g. Mand, commodus. — være en god, amare aliquem; velle alicui, = for noget, præstare aliquid. — blive En god igien, placari, reconciliari alicui. — sige god for En, spondere, fidejubere, fidem suam interponere pro aliquo. — vær saa god! quæso! tribue mihi hoc! — alt for god, mollior, remissior; parum severus. — han er god nok, probari potest &c. &c.

Gode, det, bonum, meest *pluraliter* bona. — det høieste G. summum bonum; finis bonorum. — med det G. sine vi; sua sponte. — holde til G. concedere, ignoscere. — giøre sig til G. indulgere sibi; corpus curare, = paa noget, in re aliqua sibi placere. — dette har jeg til G. hoc mihi debetur.

Godgiørende, benignus, beneficus, liberalis.

Godgiørenhed, benignitas, beneficentia, benevolentia, liberalitas.

Godhed, at noget er godt, bonitas. — som Tøi, Klæde, a) firmitas, b) mollitudo. — Hiertets, probitas, liberalitas; sensus recti, generosi, ingenui, = imod En, voluntas. — Mildhed, Naade, pietas, indulgentia, venia. — Artighed, facilitas, officium, humanitas, comitas, = af en Fornemmere, civilitas, = imod Fiender, Forbrydere, clementia. — med G. leniter, clementer, humaniter, comiter. — af G. benigne, liberaliter. — hav den G.! da mihi hoc!

Godhiertig, probus, benignus, liberalis, simplex.

Godhiertighed, liberalitas, simplicitas, benignitas.

Godt, *adj.*, see god. — synes g. om noget, probare. — holde for g., probare, svadere, = at noget skeer, faciendum censere. — hen holder for g. ei placet, probatur, = ikke, ei displicet. — ikke holde for g. improbare, dissvadere. — have det g. bene vivere; laute in re agere. — mene det g. esse animo probo; omnes amare; omnibus consultum cupere, = med En, favere alicui; consultum cupere alicui. — det er g.! a) recte! bene habet; audio; probo; esto. b) satis est; sufficit. c) intelligo; video quorsum pertineat, quid sibi velit. d) memor ero facti; non impune feres. — dermed var det g. hic finis fuit; nil amplius factum est. — det var ligesaa godt at han kom, ikke kom, melius venerit, non venerit. — det var godt &c. bene, commode accidit, quod &c. — ikke vil giøre g. aspernari disciplinam. — giøre noget g. rependere, pensare, præstare. — giøre En g. beneficiis donare aliquem. — blive godt, som Omstændighederne, in melius mutari, verti, = som en Skade, et Onde, sanari, tolli.

Godt, *adv.* bene, præclare, pulchre, recte, commode, probabiliter. — ligesaa godt, æque; non minus; pariter, item. — ikke saa g. minus recte. — leve g. laute, commode vivere.

Gods, Landgods, villa, prædium (rusticum), ager, pagus. — paa sit G. ruri; rure suo; in agro, = være, rusticari. — at man er der, rusticatio. 2) Formue, res, bona *plur.*, patrimonium, facultates, substantia, peculium. — stor, opes. 3) Varer, merces, venalia *plur.*

Godseier, proprietarius; dominus prædii.

Godtbefindende, sententia, arbitrium.

Godtgiør, 1) restituo, rependo, 2) beviser, demonstro, probo.

Godtgiørelse, 1) restitutio, 2) demonstratio, comprobatio.

Godtroende, credulus. — være, facile induci ad credendum.

Godtroenhed, credulitas; credendi facilitas.

Godvillig, volens, voluntarius, promtus, benignus, facilis, liberalis.

Godvilligen, ultro, sponte, voluntate, voluntarie, voluntario, volenter (*Apul.*), lubens, lubenter; ipse; per se (me, te).
Godvillighed, benignitas, facilitas; animus promtus, liberalis.
Gold, sterilis. — g. Koe, taura.
Goldamme, nutrix assa.
Gondole, phasellus.
Gotter, gior tilgode, beo.
Gouverneur, 1) præfectus provinciæ, arcis, urbis. —— hos Romerne, i Provindserne, proconsul, proprætor, procurator. — i Rom, præfectus Urbis. 2) see Hovmester.
Graa, canus. — meget g. incanus. — for Tiden g. præcanus. — være g. canere; blive, canescere — graae Haar, cani *plur.*, canities; faae, ducere canitiem; han faaer, canescunt capilli; canities subit.
Graaagtig, subcanus.
Graad, Græden, lacrymatio, fletus. Taarer, lacrymæ *plur.*, *dim.* lacrymula. Børns, vagitus. — Klage med G. lamentum. — Graaden staaer ham i Øinene, oculi turgent lacrymis. — ikke kunne bare sig for G. lacrymas non tenere; a fletu non temperare. — bevæge til G. lacrymas elicere. — som bevæger til G. lacrymosus. flyde hen i G. diffluere lacrymis. — for G. præ lacrymis, kan han ikke tale, fletu vox intercluditur.
Graadig, vorax, edax; multicibi; improbus, gulosus. — være, vorare, devorare; avide cibum appetere.
Graadigen, avide, voraciter (*Macrob.*)
Graadighed, voracitas, edacitas, ingluvies, gula, aviditas; multus cibus; multivorantia (*Tertull.*)
Graaer, som Havet, naar Vinden reiser sig og begynder at bruse, mare tumet, tempestatem minatur.
Graahærdet, canus, incanus.
Graane, liden Skye, nubecula.
Graaner, canesco.
Graaskimmel, equus albicans.
Graaspettet, sparsus canis maculis; varius, maculosus.
Graasteen, saxum.
Graaværk, pelles *plur.* — af G. pelliceus.
Grad, gradus. — i høi G. magnopere. — i høiere, magis, impensius. — i lige, pariter. — i høieste, summe, summopere.
Graderer, (Salt) liquo, elicio, secerno, percolo.
Graderen, percolatio, liquatio.
Graderpande, sinus liquando sali, liquatorius.
Gradstok, Maalestok, radius.
Gradueret, honore academico ornatus.
Gradviis, per gradus; gradatim.
Grædelig, som man kan græde over, flebilis, miserabilis, lacrymosus. — den g. Comoedie, comoedia lacrymosa; tragicomoedia.
Grædeligen, flebiliter, miserabiliter.
Græden, fletus, lacrymæ, lacrymatio, ploratus, comploratio. —— lydelig, ejulatus. — Børns, vagitus.
Grædende, med Graaden i Øinene, lacrymabundus, plorabundus.
Græder, fleo, lacrymas fundo. — heit, ploro, ejulo. — som et Barn, vagio. — over noget, fleo, defleo, ploro, deploro, comploro, illacrymor rei. — bitterligen, effuse fleo; effundor in fletus. — som er let at faae til g. mollis ad fletum.
Græsk, græcus, græcanicus, græciensis. — det Græske, græca, græcæ literæ. — paa g. græce. — forstaae g. scire græce; callere literas græcas. — som forstaaer g. græce doctus; græcæ lingvæ peritus.
Grækenland, Græcia.
Græker, en, Græcus, Græca; *poet.* Grajus — med Foragt, Græculus. — aber Græker efter, it. lever lystig som en Græker, græcor, græcisso.

Græ-

Græmmelig, som let græmmer sig, anxius; ad curas propensus.
Græmmelse, angor, ægritudo, cura, sollicitudo, moeror, moestitia, tristitia. — have, angi, sollicitari. — giøre, angere, sollicitare; male habere; mordere.
Græmmer mig, angor, sollicitor, laboro, doleo, moereo, affligor. — over noget, re, de re, ob rem. — til Døde, moerore conficior, absumor. — som g. sig, anxius, mœstus, sollicitus.
Grændse, Grændseskiel, limes, ora, regio. — vist Maal, Ende, finis, terminus, modus. — sætter G. for, circumscribo, definio, rego, termino, determino.
Grændse-Commission, arbitri finium regundorum.
Grændsefæstning, arx, castellum in extrema regione.
Grændseløs, infinitus, immensus. — være, modo, fine carere. — som Frihed, licentia infinita, immoderata, immodica.
Grændser til, finitimum, conterminum, vicinum, contiguum esse; continuari. — som g. til, finitimus, conterminus, vicinus. — komme nær, være liig, prope accedere ad aliquid; prope abesse a re. — Ting, som g. til hinanden, affinia, conjuncta.
Grændsesoldater, miles limitaneus; finium custos, prætentura. *Ammian.*
Grændsesteen, limes, terminus.
Grændsestridighed, controversia finium regundorum.
Grændseskiel, confinium, finis, limes.
Græs, gramen, herba, *dim.* herbula. — et vist Slags, plukket paa Capitolium, verbena. — af G. gramineus. — fuld af G. graminosus. — gaaer i G. herbasco it. herbesco. — bide i Græsset, mori, cadere. — høre Græsset groe, acutis naribus esse; sibi sapere videri.
Græsart, genus graminum.
Græsbænk, cespes; torus gramineus.
Græsbund, ager gramineus.
Græsgang, Græsning, pabulatio, pastio, pastus, pascuum og *plur.* pascua. — som hører til G. pascuus.
Græsgrøn, viridis, herbeus.
Græshoppe, cicada, locusta. — et vist Slags, calamita.
Græskar, cucurbita. — vildt, colocynthis.
Græslilie, (Urt) phalangites, *æ.*
Græsløg, cepe agreste.
Græsmark, pratum.
Græsning, see Græsgang.
Græsselig, atrox, horrendus, fœdus, horribilis, dirus.
Græsseligen, fœde, horribiliter, horrendum in modum.
Græsselighed, fœditas.
Græsses, gaaer paa Græs, pascor, pabulor, erro.
Græsriig, herbosus, herbidus, herbifer, graminosus, gramine tectus, obsitus; pabulosus.
Græsstraae, gramen.
Græspenge, scriptura, vectigal.
Græstørv, cespes vivus, gramineus.
Græsvang, pratum.
Græv, Græve, ligo, rutrum. — med to Grene, bidens.
Græve, see Greve.
Grævinge (Dyr), meles it. melis.
Gram, see hadsk.
Grammatik, grammatica, grammatice, methodice.
Grammatikalsk, grammaticus, *adv.* grammatice.
Gran, 1) et, granum, siliqua. — i Vægt, mica. — ikke et G. ne mica quidem. 2) en, et Grantræe, pinus, pinea. — vildt, pinaster. — af G. pineus.
Grangdeer, pyrobolarius.
Granat, pyrobolus; pila ignearia.
Granatæble, malum punicum, granatum; ogsaa *abs.* granatum.
Grande, Grandelaug, see Naboelaug.
Grangivelig, perspicuus, clarus, certus, evidens, manifestus, expressus, distinctus.
Grandsken, Grandskning, investigatio, exploratio.

Grandsker, scrutor, rimor, quæro, exploro. — ved Spørsmaal, sciscitor, percontor.
Grandsker, en, investigator.
Granit, Granitsteen, lapis Ægyptiacus.
Granskov, pinetum.
Grassatgaaen, Nattesværmen, comissatio, grassatio, grassatura.
Grassatgænger, Sviregast, comissator, grassator.
Grasserer, grassor, vagor. — stærkt, late. — grasserende Sygdom, epidemia.
Grav, 1) Gravsted, bustum, conditorium, conditivum; monumentum, sepulcrum. — ophøiet, tumulus. — som hører til, sepulcralis. — indtil Graven, ad cineres, ad vitæ finem. — paa hiin Side Graven, post mortem. — have en Fod i Graven, morti vicinum esse. — lægge i Graven, see begraver. — bære til Graven, efferre; funus ducere alicui. — ligge i Graven, quiescere; sepultum esse. — som ligger i Graven, sepultus, compositus. 2) See Grøft.
Gravbredde, crepido, ora foveæ.
Graver, fodio, ruo. — g. omkring, circumfodio. — g. omkring Træer, ablaqueo, oblaqueo. — g. op, it. g. dybt, effodio. — som graves, fossilis, fossitius. — g. ud, (i Ædelstene, Metal) scalpo, incido, sculpo, insculpo, exsculpo, cælo. — g. ned, giemmer i Jorden, condo, abscondo.
Graven, Gravning, fossio, fossura. — omkring Træer, ablaqueatio, circumfossura.
Graver, en, som jorder de Døde, bustuarius, især de Fattige, vespillo, vespilio.
Gravejern, see Gravstikke.
Graveren, scalptura, cælatura.
Graverer, graver ud, see graver.
Gravhakke, Gravspade, rutrum, pala.
Gravhøi, tumulus.
Gravitet, gravitas, severitas.
Gravitetisk, gravis, severus.
Gravøl, epulum funebre; silicernium; cœna novendialis.
Gravskrift, epitaphium, titulus sepulcralis, elogium sepulcrale.
Gravsted, Gravmæle, sepulcri locus — bygget, monumentum. — prægtigt, mausoleum. — tomt, cenotaphium.
Gravsteen, lapis sepulcralis; cippus.
Gravstikke, cælum. — til Elphenbeen, cæstrum.
Greb, at tage paa, manubrium, ansa. — som man giør, contrectatio, tactus. — paa Strenge, tactus, pulsatio. — giøre et falskt G. absonum canere; absonam vocem elicere; aberrare. — giøre et G. manum immittere. — G. paa en Kaarde, capulum. — Konst, ars, fraus. — have det paa Grebet, non laborare in re aliqua quærenda; it. tim, facile efficere, invenire, videre.
Green, ramus, surculus; *dim.* ramulus, ramusculus. — til at sætte, talea. — G. af et Olietræe, termes. — grønne Grene, frondes. — Grene i Aarerne, ductus, meatus. — i Nerverne, fibra. — G. af en Familie, familia, pars. — af en Hovedvidenskab, partes, formæ; quasi familiæ; capita. — udbrede sig i Grene, diffundi, luxuriari, spargi ramis, som en Slægt, en Videnskab, dividi varie. — tør G. ramale.
Grenet, grenig, ramosus; ramis luxurians.
Greve, comes.
Grevestand, comitis locus, splendor, dignitas.
Grevelig, comitis *genitiv.* — *adv.* comitis more, splendore.
Grevskab, comitatus.
Grib (Fugl), gryphus. — Gam, vultur, vulturius.
Griben, prehensio, prensio, comprehensio, deprehensio.
Griber, rører ved, tango, palpo, contrecto. — Strengene paa et Instrument, movere, sollicitare, impellere, percutere, tangere, pulsare. — det kan man gribe med Hæn-

Hænderne, hoc sua sponte apparet. — hvad man kan gribe, palpabilis, contrectabilis, - med Hænderne, manifestus, evidens, expositus. — tage i Arrest, comprehendere. — g. efter noget, aliquid appetere, apprehendere, captare, affectare. — g. til Kaarden, gladium arripere, capere; manum admovere gladio, til Vaaben, arma capere, - en Beslutning, consilium capere. — g. om sig, latius vagari, serpere, gliscere. — g. for vidt, plus justo appetere; nimium sibi sumere. — g. under Armene, juvare, sublevare aliquem.

Gridsel, Bagerskaade, pala, infurnibulum.

Griffel, stylus, graphium.

Grime, capistrum. — lægger G. paa capistro.

Griin, Grinen, risus. — heftig, risus effusus; cachinnus.

Griis, porcellus, porculus. — Pattegriis, nefrens.

Grisesoe, sumina, suminata.

Grille, 1) Griller, ineptiæ, nugæ; commenta, deliria. — det er en G. af ham, ita animum induxit; in hoc sibi placet. — han har ofte underlige Griller, mira illi sæpe in mentem veniunt. 2) Bekymringer, curæ, sollicitudines. — giøre sig Griller over noget, angi, laborare, sollicitum esse.

Grillenfænger, 1) morosus; anxius futuri. 2) mirus, ineptus; nugator.

Grillenfængerie, see Griller.

Grim, turpis, deformis, malus — *adv.* fœde, turpiter. See hæslig.

Grimace, motus fractus; gestus argutus; gesticulatio. — *transl.* putida affectatio; cacozelia.

Grimhed, turpitudo, deformitas.

Grinebider, cachinno, *onis*; derisor.

Griner, rideo, renideo, oscito; - ilde, ringo, ringor.

Grobian, durus, ferus, rusticus, incultus.

Groer, cresco. — i Heiden, adolescere, augescere, surgere, excrescere. — som Planter, nasci, provenire, gigni; og om Sæden, naar den groer vel op i Straae, fruticare. — groe til, som et Saar, coire. — See voxer.

Groshandler, qui mercaturam majorem, ampliorem exercet.

Grotte, specus, antrum arte factum.

Grov, tyk, stærk, crassus. — som Klæde, pingvis. — raa, uarbeidet, rudis. — g. Last, gravius delictum, gravior nequitia. — g. Forseelse, atrox delictum. — g. Tyverie, furtum manifestum. — g. Skyds, tormenta majora, gravioris modi, muralia. — g. Brød, panis furfureus, cibarius. — g. Føde, victus asperior, robustior. — g. Mynt, numus modi majoris. — uhøflig, asper, agrestis, ferus, durus, truculentus, gravis, insulsus, inhumanus, incultus, inconditus, rusticus. — g. Snak, obscœni sermones. — g. Stemme, vox gravis, gravior.

Grovelig, forgaae sig g. graviter, atrociter delinquere, - imod En, insigni injuria lædere aliquem. — g. tage feil, graviter errare; toto cœlo aberrare.

Grovhed, rusticitas, inhumanitas, asperitas, feritas; mores rustici, feri, inconditi. — en Grovhed, grov Gierning, immodeste factum, - i Ord, immodestius dictum. — sige En Grovheder, asperis dictis lacessere aliquem, lædere.

Grovsmed, faber ferrarius.

Grovt, stærkt, som Tøi, crasso filo. — plumt, pingviter, crasse, infabre, invenuste. — g. arbeidet, pingvius, invenustius, durius, elaboratum. — g. forgyldet, crassius incrustatum. — giøre det for g. impudenter, immodestius, licenter, insolenter agere; modum excedere.

Grød, alica, puls, pulmentum; ptisanarium. — tynd, pulticula. — have G. i Munden, obscura loqui; fuscum fari.

Grøde, germen. — Frugt, fructus, fœtus.

Grødefuld, felix, ferax, fecundus, fœtus, frugifer, fructuofus.
Grødes, germino, pullulo.
Grødæder, pultiphagus.
Grødpotte, Grødgryde, pultarius, ꝛ um.
Grøft, Grav, foffa, foffula, fovea, fcrobs, fcrobicula, fpecus, it. fpecu *indecl.* — omkring Marker, cava.
Grøn, viridis; viridans. — fom Smaragd, fmaragdinus. — g. Træe, humidum, viride lignum. — umoden, immaturus, acerbus. — i det Grønne, in prato, in campo.
Grønhed, viriditas, viror.
Grønnes, vireo, virefco. — fom et Træe, frondeo, verno. — begynder at g. virefco, frondefco.
Grønning, grøn Plads, viretum, virectum, viridarium, viridia, *ium, plur.*
Grønguul, prafinus.
Grønklædt, prafinatus.
Grønskolling, immaturus, imberbis.
Grønspet, merops; picus viridis.
Grønspaan, ærugo; flos æris.
Grønsvær, cæfpes vivus. — hellig, fagmen, *plur.* fagmina. — af G. cæfpitius.
Grønt, Madurter, olera *plur.*, viridia *plur.* — *adv.* viride.
Grøvt, fee Grøft.
Grotter, (Korn) levius permolo.
Grubler, anxie, follicite rimor, fcrutor.
Grublen, Grublerie, anxia cura; fcrupulofitas, fcrupulus.
Gruer, frygter meget, paveo, pavefco, pavito, expaveo, formido, reformido, horreo, horrefco. — g. for, grues ved, horrefco, perhorrefco, abhorreo, commoveor; animus formidat, ꝛ for at fortælle det, horrefco referens, ꝛ for at tænke derpaa, horret animus meminiffe, ꝛ at røre derved, gaae dertil, horreo tangere, accedere; fine horrore tangere, accedere non poffum.
Gruelig, horrendus, fœdus, dirus, infandus, formidolofus, furialis, horribilis, horrificus, immanis, deteftabilis, tragicus, trux.
Grueligen, dire, fœde, furialiter.
Grueligbed, terror. See Skræk.
Grum, grusom, fom et Menneske, crudelis, acerbus, inhumanus, immitis, fævus, afper, durus, ferus, immanis, atrox, trux, truculentus. — fom et Dyr, fævus, immanis, ferox, ferus. — fom en Smerte, fævus, afper, immanis, immenfus, dirus. — fom Vrede, Uveir, fævus, indomitus, horrendus. — g. Hevn, Straf, atrox, fævus, horribilis. — g. Allarm, horribilis tumultus.
Grumhed, Menneskers, crudelitas, atrocitas, feritas, inhumanitas, fævitas, immanitas, acerbitas, diritas. — Dyrs, feritas, immanitas, afperitas. — en Tings, vis, vehementia, immanitas. — en Grumhed, factum immane, acerbum; crudele, fœdum facinus, ꝛ giøre, crudeliter, acerbe, afpere agere, facere, confulere.
Grummeligen, grumt, crudeliter, atrociter, afpere, inhumaniter, fæviter, ferociter. — om en Sag: skrækkelig, horrendum in modum; vehementiffime, atrociffime. — handle g. fævire.
Grums, Bundfald, fedimen, retrimentum, craffamen, craffamentum, craffitudo.
Grumset, turbidus, lutulentus, craffus.
Grund, fundamentum, ofte *plur.*; fedes. — Bund og G. fundus, folum. — en Fyrstes, ager, ditio. — paa min G. in meo. — Aarfag, virkende, caufa; hvoraf noget kiendes, vides, ratio, argumentum, fides. — have G., være fandt, verum, certum effe. — fom har G. verus, certus, firmus, ꝛ ingen G. incertus, infirmus, falfus, vanus. — have G. til at troe, giøre noget, ratione idonea niti; cum caufa, non temere credere, facere. — med god G. non temere. — fra Grunden af, penitus. — i Grunden, vere; fi verum fpectes. — gaae til Grunden, rem accurate, penitus, diligenter cognofcere, fcrutari. — vide, lære af G., penitus intro-
fpi-

spiciere, pernoscere. — angive G. causam adferre, rationem reddere. — Grunde, causæ, argumenta, ≈ for og imod noget, in utramque partem momenta. — handle efter Grunde, rationes sequi certas. – liggende Grunde, fundi. — have G. i en Videnskab, firmum, subactum esse in arte. — have sin Grund i noget oriri, proficisci, pendere a re; re niti. — lægge god G. probe firmare rem. Grunden i en Bygning, fundamenta, substructio, ≈ i et Male ie eller Billedhuggerarbeide, recessus. — bygge, rive ned fra Grunden af, ab imo, e fundamentis extruere, diruere. hvad har du for G. dertil? quid secutus, qua de causa facis? — antage uden G. precario sumere; optare, non docere. — af Hiertens G. ex animo; vere, intime. — gaae til Grunde, perire, ruere, interire. — bore i G. demergere. — skyde i G. ictibus tormentorum dejicere, solvere, discutere. i Bund og G. penitus. — i Grunden, vere; si rem ipsam spectes. See Bund.

Grundartikel, caput primarium; præceptum præcipuum, maximum, necessarium.

Grundærlig, vere probus.

Grundbegreb, notio prima, primaria, præmissa cæteris.

Grunddrift, impetus primus; vis insita, prima.

Grunde, lave Steder i Havet, brevia *plur.*

Grunder, 1) lægger Grund, fundo; fundamenta subdo, substruo. — grunde sig paa noget, niti re; inniti rei, ≈ som en Virkning, oriri, duci, proficisci ex re; pendere a re. — grunde sig i en Videnskab, firmari, roborari in arte; subigi ejus sensu, usu. — grunde En i noget, firmare, acuere, subigere usu, notitia rei — g. et Malerie, primis coloribus imbuere, fundare. 2) grunder paa noget, intendo, converto animum ad cogitationem rei.

Grundet, vel, solidus. — lovlig, justus. — g. i en Videnskab, Konst, probe subactus, versatus in re; probe edoctus artem. — g. som Haab, Efterretning, firmus, certus.

Grundeier, fundi dominus.

Grundfalsk, falsissimus.

Grundfarve, prima coloris umbra.

Grundflade, basis.

Grundig, firmus, accuratus, subtilis.

Grundigen, subtiliter, accurate, diligenter.

Grundighed, subtilitas, firmitas.

Grundkraft, vis primaria, reliquarum virium causa, fons.

Grundlærd, vere, accurate, probe, subtiliter doctus.

Grundlov, lex summa; caput legum.

Grundlægning, see Grundvold.

Grundlærdom, doctrina primaria; præceptum primarium.

Grundlære en, i Philosophien, ontologia; philosophia prima.

Grundlinie; forste, prima linea, — underste, basis.

Grundløs, falsus, fallax.

Grundord, see Stammeord.

Grundregel, præceptum, formula summa, primaria; summa lex.

Grundridsning, forma, designatio, descriptio, ichnographia. — giore, give aliquid designare. — i en Videnskab, primæ lineæ, ≈ give, primas lineas ducere.

Grundsætning, i en Videnskab, formula summa, præceptum, decretum. — i Tænkemaaden, ratio, sententia, judicium, sensus. — et Menneskes Grundsætninger, ratio, sensus, studia. — slette, gode, sensus boni, pravi; studia recta, prava; mens bona, mala. — handle efter Grundsætninger, aliquid certi sequi; certa ratione uti – uden Grundsætninger, temere; cæco impetu; fortuito. — have gode G. recte sentire, ≈ slette, male, ≈ ingen, vagari; nil sequi; cæco impetu ferri; nullo certo judicio niti,

niti, regi. — som har gode G. gravis, liberalis; bonæ mentis, som har slette, pravi judicii; improbi animi; = som har ingen, levis, vagus, instabilis. — handle efter sine G. sibi constare, = ikke handle 2c., male, parum constare sibi; secum pugnare, dissidere. — som handler efter sine G. constans, sibi concors, = som ikke giør det, secum discors; varius, inconstans. — at man handler efter dem, tenor, constantia, perpetuitas. — og naar de ere gode, gravitas. — at man ikke handler efter dem, levitas, inconstantia, mutabilitas. — som handler efter Grundsætninger, homo certi judicii, og naar de ere gode, gravis; = som ingen handler efter, levis, vagus, mobilis, instabilis. — blive ved sine G. tenere rationem suam; tueri judicium suum, = ikke blive derved, mutare rationem; relinquere, damnare judicium suum.

Grundskat, solarium. — paa Landet, see Landgilde.

Grundsprog, lingva auctoris. — Grundsprogene, lingvæ veteres.

Grundsteen, fundamentum.

Grundstykke, hvorpaa noget staaer, sterеobates, basis. 2) liggende Grund, fundus. — som har mange locuples.

Grundstøtte, fundamentum, robur, firmamentum.

Grundsuppe, (det Vand, som staaer nederst paa Kiølen i Skibet) sentina, Fæx.

Grundtext, archetypum; fontes; verba ipsius auctoris.

Grundvæsen, vis rei.

Grundvold, til et Huus, ved en Underviisning 2c., fundatio, fundamenta *plur.*, = i en Videnskab, prima præcepta; initia, elementa.

Grusom, Grusomhed, see grum, Grumhed.

Gruus, rudus, rudera, ruinæ. — til at fylde med, agger. — fylder med G. rudero. — Opfyldning med G. ruderatio.

Gryde, cucuma, olla, ollula. — som hører til G. ollaris.

Grydeskee, Skumskee, lingula ell. ligula.

Gryer: det gryer af Dagen, lucescit. — naar det gryer, prima luce; sub diluculum. — den Tid, diluculum.

Gryllen, Kimen, germinatio.

Gryller, Kimer, germino, progermino, pullulo.

Gryn, ptisana.

Grynten, grunnitus.

Grynter, skriger som et Sviin, grunnio.

Gud, deus, numen, natura, divus. — af Gud, ved guddommelig Bestyrelse, divinitus. — Gud give! o si? utinam! faxit deus! — Gud forbyde, deus avertat! meliora deus! — Gud bevare os! a) bone deus! proh! dei fidem! b) naar man stærkt nægter, minime vero! nihil minus. — for Gud! deo teste, arbitro. — i Guds Navn, bono cum deo. — hielp Gud! bene vertat! — saa sandt Gud skal hielpe mig, ita me deus juvet! — det veed Gud! deum testor. — Gud veed, hvor han er, deus novit. — med Guds Hielp, si deus annuerit; dei venia, pace. — for Guds Skyld! per deum! = giøre noget, dei memorem, metuentem, amantem facere; deo tribuere. — Gud skee Lov! dei numine, divina indulgentia. — Gud skee Lov at 2c. deo habenda est gratia, cum &c.

Guddotter, Gudsøn, cujus baptismo adfuit, interfuit aliquis; = cui initiandæ, = do, adfuit.

Guddom, at han er Gud, numen, divinitas; majestas divina. — Christi G. divina Christi natura. — Gud, numen, deus.

Guddommelig, coelestis, entheus, divinus; dei; sanctus. g. Fornøielse, coeleste gaudium. — en g. Taler, vir in dicendo divinus, coelestis.

Guddommelighed, divinitas, divina auctoritas, origo.

Gudelig, pius, sanctus. — g. Mine, pietatis species, pompa, asseveratio. — til g. Brug, piis usibus.
Gudelighed, sanctitas, religio, pietas.
Guder, *plur.* dii, cœlites, cœlestes, superi.
Gudfader, vir, qui alicujus baptismo testis adfuit.
Gudfrygtig, pius, religiosus, sanctus.
Gudfrygtigen, pie, religiose, sancte.
Gudfrygtighed, pietas, sanctitas, religio, dei reverentia.
Gudinde, dea, diva, dea.
Gudmoder, mulier, quæ baptismo alicujus testis adfuit.
Gudsbespottelig, impius, maledicus in deum; blasphemus.
Gudsbespottelse, vox impia, dira, maledica in deum; blasphemia.
Gudsbespotter, impius, maledicus in deum, blasphemus; conviciator dei.
Gudsdyrkelse, religio; cultus dei.
Gudsforgaaenhed, impietas; nulla dei reverentia; animus (vita) dei immemor.
Gudsfornægtelse, atheismus.
Gudsfornægter, impius, atheus. — være, deum tollere.
Gudsfrygt, see Gudsfrygtighed.
Gudshuus, ædes sacra; templum.
Gudsbord, sacra cœna. — gaae til G uti sacra cœna; accedere ad sacram cœnam.
Gudstieneste, cultus dei; sacrum og *plur.* sacra; cæremonia; res divina. — hemmelig, som Cereris, Cybebis 2c., initia, initiamenta. — holde G. sacra celebrare; sacris operari. være ved, sacris adesse, interesse.
Gudstienestlig, liturgicus, religiosus, pius, sacer. — g. Handling, liturgia; sacrum opus. — Skik, cæremonia; ritus sacer, ad cultum dei pertinens.
Guld, aurum. fiint, obryzum. — raat, rude. — arbeidet, factum. — myntet, signatum. — af G. aureus. — ikke at betale med G. auro carior, pretiosior. — det er ikke alt G. som glimrer, species sæpe fallit.
Guldaare, vena auri.
Guldarbeider, aurifex.
Guldalder, ætas aurea.
Guldblik, bractea aurea; lamina aurea.
Guldերts, lapis aurarius; metallum aurarium.
Guldfarve, auripigmentum. — male dermed, auro pingere.
Guldfarvet, aureolus, aurulentus, auricolor, aurosus, flavus, fulvus.
Guldglød, chrysocolla, chrysitis.
Guldgallon, fimbria aurea; limbus aureus.
Guldgrube, aurifodina; auraria, aurarium.
Guldgylden, aureus (rhenanus); aureolus.
Guldguul, flavus, rutilus, fulvus.
Guldholtig, aurifer, aurosus.
Guldkar, vas aureum.
Guldklump, auri massa; pondus auri.
Guldkysten, regio (Africæ) aurifera.
Guldmager, alchymista; auri efficiendi artem jactans.
Guldmagerkonst, alchymia.
Guldmine, auri vena; aurifodina; aurifera metalla.
Guldprøve, auri specimen, fides.
Guldriig, auro dives, felix.
Guldsand, arena aurea; psegma.
Guldskum, see Guldglød.
Guldslager, bractearius, bracteator.
Guldsmed, aurifex; vascularius; faber aurarius. — hans Værksted, aurificina.
Guldstang, auri cylinder.
Guldstøv, psegma; auri ramenta.
Guldsteen, chrysolithus.
Guldstikker, phrygio; pictor babylonius.
Guldstikkerie, phrygionica; opus phrygionicum, attalicum.
Guldstof, pannus auro textus; vestis attalica.
Guldstykke, nummus aureus major.

Guldtinctur, aurum potabile.
Guldvæt, aurilegium, auripurgatio.
Guldvætter, aurilegulus, auripurgator.
Guldvægt, trutina.
Gulv, pavimentum, solum. — af Bræder, tabulatum. — med udhugget eller indlagt Arbeide, scalpturatum. — lægger G. pavimento.
Gulvskarn, quisquiliæ; purgamenta.
Gumme, Tandgierde, gingiva.
Gummi, commi, *n. indecl.*, it. commis *f.*; resina; electrum. — fuld af G. resinosus. — et Slags vellugtende, storax.
Gump, uropygium.
Gungrer, crepito, strepo.
Gunst, favor, benevolentia, studium, voluntas. — hos En, gratia, — hos Folket, aura (popularis), som er i G. gratiosus. — sætte i G. insinuo. — sætte sig i G. hos En, conciliare sibi aliquem, = søge det, captare alicujus gratiam, = paa en listig, nedrig Maade, arrepere in gratiam alicujus. — komme i G. hos En, conciliari alicui, , ved noget, gratiam inire ab aliquo, apud aliquem. — tabe Ens G. exidere gratiâ.
Gunstbeviisning, favor; favoris pignus; benevolentiæ signum.
Gunstig, æquus, favens, benevolus, benignus, propitius, facilis, studiosus; pronus in aliquem. — være, favere. — giøre, conciliare, som Veir, Leilighed, aptus, acommodatus, opportunus, secundus, dexter, felix.
Gunstigen, æque, benevole.
Gunstling, see Yndling.
Gurgel, gurgulio, fauces, trachæa.
Gurglen, gargarizatio, gargarizatus.
Gurgler, gargarizo; fauces eluo, mollio.
Gurgelvand, aqua faucibus eluendis, purgandis, molliendis.
Gusten, luridus. — noget, subluridus.
Gustenhed, luridus color.

Guul, lysguul, flavus, luteus, croceus, croceatus. — bleegguul, gilvus. — som Læder, helvus. — som Metal, fulvus. — som efter Slag, lividus.
Guulagtig, luteolus, subflavus, langvide flavens.
Guulbruun, fulvus.
Guulhaaret, auricomus.
Guulhed, flavedo.
Guleròd, carota.
Guulner, flaveo, flavesco.
Guulsodt, aurigo it aurugo; ichterus; morbus regius; morbus arquatus. — har G. aurigino. — som har, ichtericus, arquatus.
Guulsootfarve, color aurigineus.
Guulspet, Guulspurre, galbula, lagopus.
Gyde, angiportus, angiportum.
Gydekande, guttus, guttum, *dim.* guttulus; nimbus. — et Slags, rhinoceros.
Gyder, fundo. — paa noget, infundo, invergo. — paa et andet Kar, transfundo. See øser.
Gydning, effusio, infusio.
Gyel, et Slags Smaariis til Kurve, genista.
Gylden, 1) en, aureus rhenanus. 2) *adj.* aureus. — gyldne Aare, haemorrhois.
Gyldenstykke, pannus auro textus; vestis attalica.
Gyldig, ratus, firmus, validus. — være g. valere. — blive g. vigere. — giøre g. firmare, ratum habere. — g. Vidnesbyrd, idoneum, fide dignum testimonium. — g. Vidne, locuples auctor. — kiende for g. probare.
Gyldigen, valide, firme.
Gyldighed, fides, auctoritas, pondus.
Gylpen, Ravneskriig, crocitus, crocitatio.
Gylper, skriger som en Ravn, crocito. — som en Krage, cornicor.
Gynge, oscillum.
Gyngen, oscillatio, libratio.
Gynger, oscillo, = or; oscillo jacto, vibro, libro, agito, = or.

Gyps, gypſum. — af G. gypſeus. — tilkliner it. mærker med G. gypſo.
Gypsarbeide, gypſeum opus; plaſtice.
Gypsarbeider, Gypſer, plaſtes, fictor, plaſticus.
Gypsdække, Gypsloft, gypſatum; corium parietum.
Gypſer, gypſo.
Gyrtel, cingulum, Zona. — Sadelg. lorum, vinculum.
Gyſelig, horridus, horrendus, horrificus.
Gyſen, horror.
Gyſende, af Kulde, frigidulus; horrens frigore.
Gyſer, af Kulde, algeo — af Kulde, eller Frygt, horreo, horreſco, perhorreſco, cohorreſco.
Gænge: lade Retten have ſin G. lege agere; judicio experiri.
Gængs, gængſe, uſitatus, ſolitus, ſollemnis. — et g. Ordſprog, tritum, vulgatum, frequens proverbium.
Gærtner, Gærtnerie, ſee Gartner.
Gæsling, anſerculus.
Gøer, Gøg, ſee giøer, Giøg.
Gøgl, Gøglerie, jocus, luſus, nugæ, ludibria, quisquiliæ, crepundia.
Gøgler, en, ſcurra, ludio, ludius, ſannio, ridiculus. — Acter, mimus, hiſtrio, geſticulator.
Gøgler, driver Gøgl, nugas ago; ludo.
Gøgleragtig, ludicrus, jocularis, ridiculus, nugatorius, ſcurrilis, hiſtrionicus, hiſtrionalis, hiſtricus, mimicus.
Gøglerie, ſee Gøgl.
Gøglerprofeſſion, hiſtrionia, hiſtrionica.
Gøglerſke, Dandſerinde, ludia. — Actrice, mima, mimula.
Gøvn, quantum vola utrinsque manus capi & comprehendi poteſt.

# H.

Haa (Fiſk) ſqualus.

Haab, ſpes, opinio, fiducia, expectatio. — godt, ſpes bona, læta, ſecunda, fauſta, ; have, bene, recte ſperare. — fatte, venire in ſpem rei alicujus; ſpe erigi. — give, giøre En, ſpem (bonam) oſtendere, injicere. — han giver godt H. om ſig, eſt bonæ ſpei; eſt bene de illo ſperandi materia; eſt quod bene de eo ſperem (es, et). — ſmigre ſig med falſk H. vana ſpe duci, lactari. — mod alt H. inſperans, inſperatus; præter ſpem; contra ac (quam) ſperabatur. — han har det H. ſpes eum tenet. man har H. ſpes eſt. — langt udſeende H. ſpes lenta. — intet H. meer have, deſperare. — ſom ſlet intet H har, exſpes. — ſom alt H. er opgivet om, deſperatus. — ſætte ſit H. paa nogen, noget, confidere alicui, ſpem in eo repoſitam habere.
Haabefuld, bonæ ſpei; lætus; ſperandi materia.
Haaber, ſpero; ſpem habeo; exſpecto, confido, ; alt godt, bene, optime, recte ſperare. — jeg vil ikke h. non credo, non opinor. — det ville vi ikke h meliora ſperemus! meliora deus! — jeg, vi h. ꝛc. ſpes mihi, nobis &c. eſt; ſpes tenet me, nos &c. — ſom er at h. ſperabilis.
Haager, (hover, huer) probo. — det h. mig, placet, arridet, probatur, ſatisfacit. — det h. mig her, placet locus; libenter hic ſum, ago. — hvorledes har det haaget dig? quid (quale) viſum eſt? — hvorledes haager han dig? ut probatur? qualis videtur? — ikke h. diſplicere, improbari, minus probari; offendere.
Haan, ludibrium, riſus, irriſus, ludificatio. See Spot.
Haand, manus. — den flade palma. — Valgen i H. vola. — knyttet H. pugnus. — frie H. arbitrium, jus integrum; integra poteſtas, auctoritas, ; have, poſſe ſuo jure agere, ; lade En, liberum rei arbitrium permittere; pati aliquem agere ſuo jure. — have Haanden i Spillet, omnia regere; totum negotium guber-

gubernare; adesse in re gerenda; som har, moderator rei. — gaae En til Haande, adesse alicui; eum juvare; ei operam navare, med noget, aliqua re eum juvare — være ved Haanden, ad manum esse; præsto esse; adesse — have ved H. in promtu habere. — underhaanden, secreto, clam. — have under Hænder, in manibus, præ manibus habere. — give paa Haanden (naar man kiøber noget), præstinare aliquid, en Soldat, eller hvem man ellers leier, auctorare. — hvad man giver paa Haanden, arrha, arrhabo, en Soldat etc. auctoramentum. Haand i H. manibus junctis, mutuo nexis. — skaffe til Haande, suppeditare, suggerere, subjicere. — som man skriver, manus, stilus, chirographum. — en smuk H. elegans, nitida scriptura, skrive, nitide scribere, som skriver den, calligraphus. — en tung H. ductus crassior; pingvior scriptura, skrive, tardius, pingvius exarare literas. — fra en god H. certo auctore, vide noget, certum rei auctorem habere; exploratum habere; — det er i gode Hænder, recte creditum est; in tuto est; recte apud te (illum) est; non muto. — paa egen H. suo, proprio Marte — sidde paa egen H. sibi vivere; sine hero agere. — gaae fra Haanden, succedere, provenire, procedere — alting gaaer ham fra Haanden, omnia promte, facile expedit, absolvit; nulla in re laborat. — have alle Hænder fulde, obrui, distineri occupationibus; otii nil habere; occupatissimum esse. — lægge H. paa noget, aggredi, suscipere, instituere, aliquid; ad rem accedere, accingi, paa nogen, manus, vim inferre alicui. — trække Haanden fra En, auxilium negare alicui; subtrahere sese. — gribe med Hænderne, manibus tenere, contrectare. — hvad man kan gribe med Hænderne, manifestus. — arbeide En i Hænderne, instruere alterius operam. — som har ikkun een H. unimanus. — som har en lang H. longimanus. — som har 100 Hænder, centimanus.

Haandarbeide, opera manuum; opificium, fabrica.

Haandbekken, pelvis, pellubrum.

Haandbog, enchiridion, manuale.

Haandbred, palmaris; palmæ latitudine — to H. bipalmis, -us.

Haandelig eller handelig, tractabilis.

Haanddask, see Haandtag.

Haandfang, Haandgreb, manubrium, ansa.

Haandfast, robustus, firmus.

Haandforskrivning, chirographus, -um. — som beroer paa H. chirographarius.

Haandfuld, manipulus; quantum manu prehendi, corripi, contineri, colligi potest — en H. Folk, pauci; exigua manus.

Haandgreb, see Haandfang.

Haandgribelig, evidens, manifestus, deprehensus, giøre h. ob oculos ponere.

Haandgribeligen, manifeste, evidenter.

Haandhævelse, cura, ratio.

Haandhæver, administro, tueor, rego, Ret og Retfærdighed, jura tueri; leges exercere; jus diligenter, severe reddere. — som h. defensor.

Haandhest, equus honorarius, ved Vogn, Trelober, equus dexterior, funalis.

Haandjern, Haandklov, manica.

Haandklæde, mantile, mantele, mantellum, mantilium, til at hænge for sig, f. Ex. naar man lader sig barbere, involucre.

Haandklap, plausus, applausus.

Haandknippe, fasciculus.

Haandkrævles, pugnis contendere; depugnare.

Haandkruus, see Manskettér.

Haandkurv, calathus.

Haandkys, manus osculanda. — komme til, ad manum osculandam admitti. — stede til, manum osculandam præbere, offerre.

Haand-

Haandlæge, chirurgus.
Haandled, carpus (manus).
Haandledning, ductus, institutio. See Anførsel.
Haandmænge, concursus, aggressio, conflictus. — komme til, manus conserere; comminus congredi.
Haandpenge, auctoramentum, ≠ give, auctorare (militem).
Haandqværn, mola manuaria, trusatilis, versatilis.
Haandrækning, opera, auxilium, ministerium, ministratio, ≠ giøre, ministrare, subministrare (aliquid); juvare, adesse.
Haandrok, Spinderok, colus.
Haandspiger, Perselstrue, vectis.
Haandslag, dextra data.
Haandskrift, Forsikkring, syngrapha, ≠ um. — Haand, som En skriver, manus, chirographum. — Manuscript, skreven Bog, liber (codex) manuscriptus.
Haandskrivelse, libellus, epistolium.
Haandskriver, Secretair, ab epistolis; scriptor.
Haandtag, Haanddask, ferula, ≠ give, ferulâ cædere, castigare, ≠ faae, cædi.
Haandterer, har med at giøre, versor in re, ≠ som Jorden, subigere.
Haandtering, quæstus, ars; vitæ genus. — have en H. quæstum facere; aliquid exercere.
Haandvending, momentum; punctum temporis; ≠ i en H. illico; sine mora.
Haandværk, opificium, ars, quæstus. — drive et H. exercere artem. — drive noget som et H. in sordido quæstu habere; ad victum, ad quæstum referre.
Haandværksdreng, opera; opificii tiro.
Haandværksfolk, opifices.
Haandværkslaug, collegium, corpus opificum.
Haandværksmand, opifex, sellularius, faber. — som hører til, fabrilis.
Haandværksmæssig, crassus (e); sine arte; illiberalis (iter); sordidus (e); quæstus causa; servilis (iter); perfunctorius (e).
Haandværkstøi, apparatus, supellex, arma, ferramenta, machinæ.
Haanhed, contumelia, contemtus dedignatio.
Haanlig, ignominiosus, contumeliosus. See foragtelig.
Haanligen, ignominiose, contumeliose. See foragteligen.
Haar. Hovedhaar, crinis, coma, ≠ smukt, cæsaries, capillulus — som har, capillatus, comatulus. — kort H. pilus. — H. paa Dyr, villus. — paa Dyr saa vel som paa Mennesker, capillus. — forloret, ≠ paa Fruentimmer, caliendrum, ≠ paa Mandsfolk, capillamentum — første H., Flöde H. lanugo. — som har H. crinitus, ≠ paa Kroppen, pilosus. — som har langt H. comatus. — udslaget H. passus capillus. — H. i Panden, capronæ *plur.*; antiæ, ≠ i Næsen, vibrissæ. — have H. paa Tænderne, esse firmum, versatum, exercitatum in re, arte. — paa et H. pæne, tantum non, ≠ var jeg falden, parum aberat, quin prociderem; propius nihil erat factum, quam ut prociderem. — bær eget H. comam alere. — med Hud og H. totus.
Haaragtig, crinalis.
Haarbreed: ikke et H. ne minimum quidem; ne latum digitum quidem; ne ungvem.
Haarbukkel, cincinnus, annulus. — som har, cincinnatus.
Haarbusk, capillitium. — hos Dyr, crista.
Haardrag, pugna, concertatio.
Haaret, crinitus, comans, comatus, paa Kroppen, pilosus, villosus.
Haarfald, naar Haaret falder af, defluvium capillorum ell. capitis.
Haarfilt, cilicium.
Haarfletning, Accommodation, capillatura, capillitium. — et Slags, corymbus.
Haarkam, pecten.

Haarkløver, calumniator; spinosulus, difficilis.
Haarkløverie, calumnia; tricæ; difficiles nugæ.
Haarlok, cirrus, meest plur. — foran i Panden, antiæ.
Haarnaal, acus comatoria, crinalis: hasta crinalis. til at stille Haaret ad i Panden, discerniculum, discriminale.
Haarpidsk, Haarfletning, cirrus; crines in nodum collecti.
Haarpung, crinalis sacculus. bære, crines in sacculum colligere.
Haarrør, tubulus capillaris.
Haarsæt, Haartop, tutulus. — som bærer, tutulatus.
Haarsigte, rete pilis textum; trichoma.
Haarskærer, Accommodeur, structor capillaturæ. — et Slags for Fruentimmer, cinerarius, ciniflo.
Haard, durus. — noget h. duriusculus, subdurus. — meget h. prædurus, edurus, ferreus. — et h. Fald, gravis casus; giore, graviter (gravi lapsu) ruere, dejici. — en h. Mand, asper, tristis, immitis, intractabilis, inexorabilis, sævus. — haarde Ord, aspera, tristis, sæva vox; minacia verba. — h. Svar, triste, atrox, immite responsum, give, aspere respondere. — h. Fordring, gravis, iniqua postulatio. — h. Spise, cibus firmior, solidior. — h. Liv, aspera, dura vita, føre, aspere, duriter agere. — h. Straf, poena gravis, aspera, severa. — h. Kulde, asperum gelu; frigus horridum. — h. Veir, foeda, aspera tempestas; inclemens, immite coelum. — h. Fegtning, proelium acre; gravis concertatio. — h. Hud, callus. — h. Æg, ovum duracinum, callosum. — h. Fødsel, partus gravis, difficilis.
Haardagtig, duriusculus, subdurus.
Haardfør, firmus, patiens, durus, perpessitius.
Haardfrossen, gelu rigidus; congelatus.
Haardhed, durities, soliditas. — Strenghed, severitas, acerbitas, duritas, duritia, -es. — Ubillighed, indignitas.
Haardhiertig, durus, asper, immitis, ferus, inhumanus.
Haardhiertighed, asperitas, severitas, inhumanitas, barbaries.
Haardhudet, durus, callosus. — at man er h. callositas.
Haardholden, pervicax, tenax, pertinax. See paaholden.
Haardlivet, segni alvo, ventre obstructo, adstricto, laborans.
Haardlivenhed, venter adstrictus; alvus adstricta, dura.
Haardnakket, pertinax, contumax, pervicax, obfirmatus, obstinatus. — adv. pertinaciter, præfracte, contumaciter, obstinate.
Haardnakkenhed, contumacia, pervicacia, pertinacia, obstinatio; animus obstinatus.
Haardnæm, see tungnæm.
Haardt, adv. duriter. — leve h. — duriter, misere, adstricte, parce vivere. — tale En h. til, aspere accipere. — straffe h. graviter castigare. — grumt, inclementer, acerbe, crudeliter, importune, tristius. — ubilligt, indigne. — holde h. difficile esse. — det holder h. hos ham, difficile ab eo aufertur; ægre, difficulter annuit, — med Betalingen, difficulter, cunctanter, lente solvit. — trænge h. graviter urgere, instare, premere, sollicitare, — som en Bekymring, male habere; urere; sollicitum tenere.
Haardtravende, (Hest), som har en haard Gang, succussor, succussator equus.
Had, odium, invidia. — dødeligt, odium Vatinianum, internecinum.
Hadefuld, hadsk, infensus, infestus, iniquus, invidiosus, acerbus, paa En, exosus. — adv. infense, acerbe, odiose.
Hader, odi; odio prosequor; aversor. — som hader meget, perosus.
Hader, en, osor.
Hadet, forhadt, invidiosus, invisus, — noget, subinvisus.

Hadsk

Hadsk, see hadefuld.
Hage, 1) mentum. — kløftet, mentum bifidum, fissum. 2) Krog, hamus, hamulus, uncus, uncinus, ansa, dens — som Baandsh., Stridsh. etc. falx, falcicula, falcula.
Hægetorn, cornus; cyosbatus. — Frugten, cornum. — som er af, corneus.
Hagel, grando; lapidatio grandinis. — fuld med, grandinosus. — at skyde med, glandes minutæ.
Hagler (det) grandinat, degrandinat. — *active*, lapidare.
Haje (Fisk) canicula.
Hakke, til at giøre Kuler med i Viingaarde, pastinum. — til at rydde med, ligo, rutrum, rutellum, sarculum, us. — Jernh. dolabra, dolabella. — H. med to Tænder, bidens.
Hakkebrædt, i Kiøkkenet, tabula ad secandum, — til at spille paa, sambucca, lyra, barbitos, on. — Qvinde, som spiller paa, sambucistria, sambucina.
Hakkelse, stipulæ concisæ; stramenta minutim confecta.
Hakkelsekniv, falx stramentaria.
Hakken, 1) i Viin- ell. Humlehauger, pastinatio. 2) Stammen, titubatio.
Hakker, incido, seco, concido, contundo. — stikker, ferio, percutio, fodico. — støder som i Morter, pinso. — rydder, renser fra Ukrud, sarrio. — h. i Talen, titubo, hæsito. — h. paa, laster, carpo, mordeo, sugillo, detraho, vellico, pervello, rodo, circumrodo, allatro.
Hakkemad, minutal.
Hal, som gaaer ned ad, proclivus
Hale, cauda, penis. — med H. ved, penitus. — uden H. ecaudis. — logre med Halen, cauda adblandiri.
Haler, et Toug, et Skib, traho.
Halm, Halmstraae, culmus, stipula, festuca, stramen, stramentum.
Halmknippe, fascis stramentorum.
Halmstraae, see Halm.

Hals, Nakke, collum, cervix. — Strube, gula, fauces, jugulum og *plur.* jugula; guttur. — knække Halsen paa, jugulare; frangere cervicem; elidere fauces. komme om en Hals, perire. — have paa Halsen, onerari re, homine; sustinere aliquem, aliquid. giøre en lang H. cervicem porrigere, *improp.* mirabundum circumspicere; erigi. — lyve En Halsen fuld, impudenter mentiri. stikke En nogen paa Halsen, immittere. — skaffe paa Halsen, obtrudere. — skaffe fra Halsen, amoliri, amovere, depellere; liberare se, aliquem, re, homine. — komme En paa Halsen, aliquem invadere, opprimere; improvisum ei supervenire. — over H. og Hoved, præceps; subitâ fugâ; celeriter; quam celerrime potest, poterat. — smal H. fauces. — H. paa en Violin, jugum, — paa et Kar, collum, — paa en Skiorte, ora, summa.
Halsbaand, monile, torques. — Hundeh. millus, millum; collare.
Halsbind, Halsfløier, collare, focale. — af Linned, som Fruentimmer brugte om Natten, supparus og suppasum.
Halsbrækkende, periculosus.
Halsbrynde, faucium æstus.
Halsbylde, angina.
Halshugger, detrunco, obtrunco, jugulo, decervico, capite plecto, cervicem, caput amputo, præcido; caput abscindo, aufero; gladio, securi percutio.
Halshuggelse, supplicium; gladius; gladii poena; jugulatio, obtruncatio.
Halsjern, collare, numella, nervus, boja.
Halskiede, torques, monile.
Halskobbel, see Aag.
Halskrave, see Halsbind.
Halskiertel, glans, glandula jugularis.
Halsløs, Gierning, capitale delictum, og saa *absol.* capital, capitale.
Halspibe, guttur, gula.

Halsstarrig, contumax, pervicax, obfirmatus, pertinax, obstinatus, præfractus, refractarius — være, perstare in sententia; obfirmati.
Halsstarrigen, pertinaciter, obstinate, præfracte, animo obfirmato.
Halsstarrighed, contumacia, pervicacia, obstinatio, pertinacia, animus obstinatus, obfirmatus.
Halsstykke, af et Dyr, collare.
Halssyge, faucium morbus; angina.
Halstørklæde, Fruentimmers, supparus, amictorium, Mandspersoners, collare.
Halt, *adj.*, claudus, debilis.
Halt, *subst.*, mora. — giøre H. insistere, subsistere, consistere, resistere.
Halten, Halthed, claudicatio, clauditas.
Halter, claudico.
Halv, dimidius, dimidiatus, medius. — i Sammensætning med *nomina* og *participia*, semi, f. Ex. h. lærd, semidoctus, h. fuld, semiplenus, ad dimidium plenus, undertiden og med *sub*, som: h. vred, subiratus. — halv og halv, pæne, fere, prope, tantum non. halve Ord, voces abruptæ, dimidiatæ — h. Nar, h. Pietist &c. pæne stolidus; non multum dissimilis male pio &c. — Klokken halv Et, To &c. hora prima, secunda, dimidia, media.
Halvaar, semestre tempus.
Halvbevæbnet, semermis, semiermis, semarmus.
Halvbroder, Halvsøster, af een Fader, germanus, -a, af een Moder, uterinus, -a.
Halvanden, unus cum dimidio; sesquialter; i Sammensætn. sesqui, f. E. h. Time, sesquihora; h. G. saa stor, dimidio major; sesquiplus.
Halvcirkel, semicirculus, semiorbis, hemicyclus.
Halvdeel, dimidia pars; dimidium.
Halvdød, exanimis, semianimis, -mus, semimortuus, seminecis *genit.*, semivivus.
Halveren, Delen i to halve Dele, dimidiatio.
Halvfemte, quartus cum dimidio.
Halvfemtesindstyve, nonaginta, - til hver, nonageni. — h. Gange, nonagies, nonagesies. — h. Aar gammel, nonagenarius.
Halvfemtesindstyvende, nonagesimus.
Halvfierdesindstyve, septuaginta, septuageni. — h. Gange, septuagesies.
Halvfierdesindstyvende, septuagesimus.
Halvgal, stultus, delirus, fatuus, ineptus.
Halvgud, semideus, heros. — som angaaer H. heroïnus, herous.
Halvgudinde, semidea, heroïna, heroïs.
Halvhundrede, quinquaginta.
Halvkugle, hemisphærium; semirotundum
Halvmaane, lunula; luna dimidiata. — krum som en H. lunatus.
Halvøe, peninsula, chersonesus.
Halvmenneske, semivir.
Halvsøster, see Halvbroder.
Halvstøvle, Soldaternes i Feldten, caliga, caligula.
Halvtag, semifastigium.
Halvtredie, sequitertius.
Halvtrediesindstyve, quinquaginta, quinquageni. — h. Gange, quinquagies, quinquagesies. — som bestaaer af h. quinquagenarius.
Halvtrediesindstyvende, quinquagesimus.
Halvvers, hemistichium.
Halvvild, semibarbarus.
Ham, pellis, exuviæ. — Snoges og andre Dyrs, som skyde Hud, vernatio. — skyder H. verno.
Hamle, op imod En, parem alicui viribus esse.
Hammer, malleus. — af Træe, tudes. — til at stemme, malleolus, radius fidibus intendendis. — Smedehammer, Forhammer, marculus.
Hammerskæl, see Hammerslag.

Hammerslag, Sinner, ramenta (ferri, æris); scoria; stomoma (æris, ferri).
Hammerværk, ferraria, æraria (officina).
Hamp, cannabis, cannabum. — bryde H. decorticare cannabim. — af H. cannabinus.
Hampefroe, semen cannabis.
Hamrer, malleo tundo.
Hamret, malleatus.
Han, 1) ille, hic, hicce, iste, istic (gives ikke, uden i Modsætning, eller naar en Eftertryk ligger deri). 2) (om Dyr) mas, masculus, masculinus.
Handel, 1) mercatura; mercium commutatio — med Ting, man ikke selv bruger, promercium. — især med Penge og Korn, negotium, negotiatio. — H. og Vandel, commercium. 2) see Gierning.
Handelig, tractabilis, *adv.* tractabiliter.
Handelighed, tractabilitas.
Handelsaand, mercaturæ amor, studium, vigor.
Handelsartikel, merx.
Handelscompagnie, societas, collegium mercatorum.
Handelsfrihed, mercatura libera, jus mercaturæ integrum.
Handelsmand, mercator, institor, negotians, negotiator.
Handelsstad, urbs mercatoria, mercatura florens, celebris. — ved Søen, emdorium.
Handelstractat, pactum mercium permutandarum, mercaturæ mutuo juvandæ.
Handlanger, ministrator, minister, opera.
Handler, 1) driver Handel, mercaturam facio, exerceo; mercaturæ operam do; merces muto; negotior. — slutter Handel med, contraho. 2) forfarer, gier, ago, versor, facio, med En, saa eller saa, ita tracto (aliquem); talem me exhibeo illi. — h. ilde med, violo. — h. om noget: a) emturire aliquid; licitari. b) agere, (disputare, exponere, loqui) de re; rem tractare, exponere, edisserere; in argumento aliquo versari.
Handlende, see Handelsmand.
Handling, 1) mercatura. 2) Gierning, opus factum, facinus.
Handsel, primus quæstus; initium, omen, prærogativa vendendi.
Handske, chirotheca; manuum tegumentum; digitale; manica.
Handskemager, chirothecarius.
Handteren, tractatio, attrectatio, contrectatio.
Handterer, tracto (rem); versor in re.
Handtering, quæstus; vitæ genus; ars.
Hane, gallus, gallinaceus. — paa et Gevær, spira, draco, = trække Hanen op, aptare, adducere, excitare, intendere, erigere, ad ictum parare. — H. paa et Kar, epistomium, fistula, sipho, sipo.
Hanefod (Urt) ranunculus, polyanthemum; pes.
Hanegal, galli cantus; gallicinium.
Hanekam, galli crista.
Hanekylling, pullaster, = stra.
Haneskæg, palea.
Hank, Hanke, ansa, brachium, nasus. — som har H., Øre, ansatus.
Hankat, felis mas.
Hankeballe, capedo.
Hankeløs, ansa destitutus.
Hankiøn, genus masculinum.
Hanrei, curruca.
Hans, 1) ejus, illius, hujus, 2) suus. — en enkelt Persons, virilis.
Hanse, foedus, societas.
Hansestad, foederata, socia civitas.
Hansvurst, ridiculus, sannio, histrio, scurra.
Hanunge, proles mascula, = af store Dyr, vitulus.
Har, see haver.
Hare, lepus. — liden, lepusculus, som er af, leporinus.
Harefod, Katterumpe (Urt), lagopus.

Har=

Harken, screatus, exscreatio.
Harker, rømmer mig, screo, exscreo. — som ofte h. screator.
Harlekin, Pikelhering, mimus, planus.
Harm, Harme, moeror, ægritudo, luctus, dolor.
Harmer mig, angor, doleo, moereo, — til Døde, moerore conficior, tabesco.
Harmonie, 1) harmonia, concentus, concinentia, commodulatio. — i Stavelsemaalet, numerus. — som hører til H. harmonicus. — Konst, som lærer Harmoniens Regler, harmonice. 2) Enighed, consensio, concordia.
Harmonerer, consentio, convenio, congruo, concino. — være enig, concorditer agere. — de harmonere, convenit inter eos. — h. i noget, consentire. — de harmonere deri, convenit hoc inter eos. — ikke h. discrepare, abludere. — hvad som ikke h. absonus.
Harmonisk, 1) congruus, aptus, consonus. 2) enig, concors. — *adv.* 1) harmonice, apte, congrue. 2) concorditer.
Harnisk, cataphracta, thorax. — med H. paa, thorace munitus, inductus. bringe i H. irritare, exasperare. — sættes i H. commoveri, exasperari, efferari.
Harpe, 1) barbitos, lyra (cithara) major, polychordium. — spiller paa, citharizo. 2) til at rense Korn, ventilabrum, vannus.
Harper Korn, ventilo, vanno.
Harpeslager, fidicen, lyricen, lyristes, psaltrius; pulsator citharæ; citharista og *foem.* citharistria.
Harpix, resina, gummi, gummis, storax. — fuld med H. resinosus, gumminosus.
Harpixagtig, resinaceus.
Harpixer, resinatus.
Harpixning, gummitio.
Harpixtræe, pinus.
Harsk, ranceus, rancidus, = noget, rancidulus, subrancidus, = meget, prærancidus. — *adv.* rancide.
Harskhed, rancor.

Hart ad, prope, propemodum, tantum non.
Harve, occa, crates, pecten, rastrum, *plur.* rastri, rastellum. — til at rydde Ukrødder, irpix.
Harven, Harvning, occatio. — som hører til, occatorius.
Harver, occo, pecto, cratio, = vel ned, inocco, offringo, hiro. — som h. occator.
Hase, Knæhase, poples, suffrago. — som har ondt i Hasen, suffraginosus.
Haspe, Garnvinde, gyrgillus, rhombus.
Hasper, gyrgillo (rhombo) fila deduco.
Hassel, Hasseltræe, corylus. — af H. colurnus.
Hasselhane, attagen.
Hasselhøne, attagena.
Hasselnød, nux Avellana, Pontica, Prænestina.
Hasselrod, Hasselurt, asarum, bacchar.
Hast, festinatio. — i H. festinanter, propere, confestim, tumultuarie. — det har H. festinato opus est; periculum est in mora. = ingen H. moram patitur res. — giort i H. subitaneus, subitarius, properatus, tumultuarius, festinatus. — giøre i H. deproperare.
Hastbud, Courier (offentlig) stator.
Hasten, festinatio, acceleratio, maturatio, properatio, contentio, trepidatio.
Hastende, festinabundus, festinus. See hastig, iilfærdig.
Haster, festino, propero, maturo, contendo, = i at gaae, addere, corripere gradum, = et Sted hen, propere aliquò tendere; proripere se, advolare, = til Hielp, auxilio advolare; propere, promte succurrere; accelerare, maturare opem, iter &c. — h. bort, fugere; aufugere cito; celeriter abire, auferri. — h. med noget, propere agere aliquid, maturare, = allene for at blive færdig, perfunctorie agere; cupere defungi. — hast langsom! *prov.*

*prov.* festina lente! sat cito, si sat bene.

Hastig, properabundus, properus, festinabundus, festinus, celer, citus, præpes, rapidus, velox, pernix, incitatus. — alt for h. calidus, incautus, fervidus, temerarius, præceps, effusus. — være alt for h. ruere. h. til Vrede, iracundus, asper, irritabilis; pronior in iram. — — tidlig, maturus. — h. til, let til, facilis.

Hastigen, festinanter, cito, promte, propere, haud cunctanter, sine mora. — meget h. raptim, præpropere, rapide, repente, ocyus. — flygtigen, at man kunde blive færdig, perfunctorie.

Hastighed, festinatio, celeritas, trepidatio, incitatio, pernicitas, rapiditas, velocitas. — i H. per trepidationem; dum trepidant &c.

Hastværk, see Hast.

Hat, pileus. — liden, pileolus. — Reiseh. petasus, med, petasatus. — spids, galerus, — med, galeritus. — fyrstelig, bistoppelig, tiara. — H. paa en Brændeviinspibe, operculum. — tage Hatten af, pileum detrahere, caput aperire.

Hattemager, pileo, pilearius; pileorum opifex.

Hauge, Have, hortus, viridarium. — Lysth. hortus cultus, voluptarius; topiarium. — Blomsterh. rosarium, Kiøkkenh. olerarium. — medicinsk, botanisk H. hortus medicus, botanicus; herbarium. — Frugth. pomarium. — Planteh. seminarium. — som hører til H. hortensis.

Haugearbeide, hortorum cura, cultus. — konstigt, til Fornøielse, topiarium opus, florum cura. — oeconomisk, arborum, pomorum, olerum cura.

Haugedyrkning, opus hortense; cultus hortorum.

Haugekniv, falx, falcicula, falcula, sirpicula.

Haugeurter, olera *plur.*; hortensia, cepurica *plur.*

Hav, mare, pelagus, fretum, pontus. — hos Poet, æquor. — det dybe H. altum, profundum, — koit fra Havbredden, salum. — Verdens H. oceanus. — det sorte H. pontus Euxinus, ogsaa *absol.* Pontus; — Indløbet dertil, Propontis. — det Græske H. archipelagus. — det døde H. lacus asphaltites. — det Spanske H. oceanus Cantabricus. — det Middelhandske, mare internum, mediterraneum. — det Røde H. sinus Arabicus. — det Genuesiske, mare Ligusticum. — Havet ved Venedig, mare superum, Adriaticum. — Havet neden for Italien, mare inferum, Tuscum, Tyrrhenum. — Havet over Frankrige, oceanus Aquitanicus. — beliggende ved Havet, maritimus. — paa hin Side Havet, transmarinus, diapontius. — ved to Have, bimaris. — i Havet, at Havet, marinus.

Havaal, conger, congrus.

Havblik, Havstille, mare immotum, tranquillum; malacia.

Havbredde, litus, ora.

Have, see Hauge.

Haver, har, habeo; utor re aliqua. — naar det er en vedhængende, bestemmende Egenskab af Subjectet, da, *sum.* med *ablat.*, f. E. esse magno ingenio, magna sapientia. — jeg har, mihi est hoc. — ikke have, destitui, carere aliqua re. — jeg h. ikke, mihi deest. — at man har noget, copia, — ikke har, inopia. — som har noget, som en Egenskab, et Middel, præditus, instructus; — som en Eiendom, dominus rei. — have i Haanden, tenere, gestare. — ville have; begiere, optare, cupere, velle, expetere, desiderare; kræve, poscere. — hvad vil du have af mig? quid me vis? — hvad vil du have dermed? quid sibi vult hoc? quo pertinet? quorsum (quo consilio) dicis, facis? — har du ellers noget? nihilne præterea est? — ikke selv vide, hvad man vil have? secum pugnare, discordare. — der have vi det! ecce! ehem! — der have vi ham! en illum! —

der har du, en tibi; accipe. — have Sorrig, Glæde, dolere, gaudere; affici dolore, gaudio. — have Lyst, velle, cupere, desiderare. — have Had til En, odisse aliquem; teneri odio alicujus. — have Tid, otio abundare. — jeg har ingen Tid, mihi non vacat. — hav Tak, gratum est. — hvad har du deraf? quæ merces? qui fructus? at du sætter dig imod? cur pugnas? quid attinet repugnare? — have Heste, Folk, alere. — have Retter, Mad, vesci cibis. — h. en Feil, laborare vitio. — h. godt, see godt. — h. det slet, esse iniqua, dura conditione. — h. at leve af, see lever. — h. at giøre, occupatum esse, at skrive, scribendo detineri, occupari. — jeg har at giøre, at skrive, at erindre ꝛc. est quod agam, scribam, moneam &c. — man har, sunt, exstant. — man har Bøger af ham, exstant libri, epistolæ &c. ejus. — h. en Fest, et Giæstebud, agere, celebrare. — have med *infinit.*, f. E. have Qvæg gaaende, have Heste, Træer staaende, behøver kun at oversættes med habere, eller og saal.: mihi (illi, tibi) errant, pascuntur pecora, illi sunt, crescunt arbores &c. — h. Syge, som en Læge, tractare, curare. — h. Seld, Pension, capere, accipere stipendium. — h. noget af En, audisse, cognovisse ex aliquo; ab eo didicisse. — h. Fordeel af En, ab eo juvari. — h. meget ligt med En, ei simillimum esse, som Børn Forældrene, a parentibus traxisse. — det har han af sin Fader, paternum illi est. — h. En noget at takke for, debere alicui aliquid, acceptum referre alicui aliquid. — det har ingen Nød, nullum inde periculum est; ex illa parte te securum præstabo. — h. fore, agere, meditari, agitare aliquid; versari in re aliqua &c. &c.

Haves, være tilrede, suppetere.

Havfrue, siren.

Havfux, vulpes marina.

Havgud, deus marinus; numen maris.

Havhest, hippopotamus.

Havløg, scilla ell. squilla.

Havmand, Triton.

Havvand, aqua marina.

Havn, portus. — som har gode Havne, portuosus. — som har ingen H., importuosus.

Havnefoged, portitor.

Havnegud, Portunus, Portumnus.

Havnepenge, portorium.

Havner, kommer i Havn, ad portum accedo; in portum venio.

Havre, avena.

Havregryn, avenacea alica.

Havremeel, farina avenacea.

Havrestraae, avena; stipula avenæ.

Havresuppe, jus avenaceum.

Havstille, see Havblik.

Havsvælg, vortex.

Hazard, 1) alea, casus. — stor, incertissimus casus. See Hændelse. 2) periculum, discrimen.

Hazarderer, see vover.

Hazardspil, lusus, ubi fortuna, non ars, dominatur.

Hei! eho! etiam.

Hebentræe, ebenum.

Hebræer, 1) Hebræus, Ebræus, Judæus. 2) Ebraice doctus! Ebraicæ lingvæ peritus, god, stor, doctissimus Ebraice; versatissimus in lingva Ebraica.

Hebræisk, Hebraicus. — paa H. Hebraice.

Hebræiske (det), Hebraica *plur. n.*, literæ Ebraicæ.

Hedder, 1) kaldes, vocor; nomen habeo; appellor. — hvad h. du? qui vocare? quod tibi nomen est? qui diceris? — det hedder, man siger, fertur, dicitur, ferunt, fama est, percrebuit. 2) betyder, significare, indicare; sibi velle.

Heden, (*antiqu.*), hinc, illinc. — h. farer, discedo (e vita).

Hedenfart, discessus, obitus.

Hedensk, paganus, impius, paganicus. — *adv.* impie; pagano ritu, more.

Hedenskab, 1) idololatria; pagana superstitio; error paganus; paganitas (eccl.). — i H. inter (apud) paganos. 2) terræ paganis habitatæ; pagani; gentes a veri Dei cultu alienæ.
Hedning, paganus, gentilis, veri dei ignarus; alienus a cultu veri dei.
Hedser, ophidser, instigo, irrito. — h. sammen, committere. — h. Hunde paa En, canes immittere alicui, concitare in aliquem. — h. Vildt, venari, agitare; sectari cursu; persequi.
Hedsning, venatio; ferarum agitatio.
Heed, calidus, fervidus. — af Solen eller indvortes Hede, æstuosus, ardens, flagrans. — af Ild som Mad, fervens, = som Jern, candens. — blive h. candescere, excandescere. — giøre h, gloende, candefacere. — en h. Dag, som om Sommeren, flagrans dies, = som i Krigen, ved en Examen, Disputeren ic. dies fervidus, æstuosus. — have en h. Dag, æstuare, laborare. — det bliver heedt, ingens calor urit; æstus ingravescit, = i Stuen, incalescit cubiculum. — jeg er saa h. incalui, percalui, æstuo, uror. — See varm.
Hede, æstus, calor, vapor, fervor, ardor. — indvortes, æstus, ardor. — i Lemmerne, inflammatio (see Hidsighed. — have H. æstuare, ardere, = faae, ardescere, incendi, inflammari. — jeg har H. i Hovedet, caput ardet. — Vrede, iracundia, exasperetio, excandescentia. — sættes i H. irritari, excandescere, exasperari, iracundia efferri, = sætte, efferare, irritare, exasperare, lacessere. — Iver, impetus, ardor, = i en Træfning, pugnæ ardor, acerrima concertatio. — i den første H. primo impetu; dum fervet, calet. — med megen H. magna contentione, magno animi motu; vehementer, acriter. — bringe i H concitare, commovere, irritare, stimulare. — komme i H. commovere, incalescere, excitari. — det er en stærk H. flagrat æstus; sol flagrantissimus urit.
Hede, øde Land, saltus, tesqua plur. — aaben Mark, planities; campi patentes; arenæ plur.
Hedeblegn, papula. — et Slags, epinyctis.
Hedelyng, erica.
Heder, calefacio, vaporo, = stærkt, fervefacio, = med Brænde, ligna urere. — h. Ovnen, caminum urere, incendere.
Heel, totus, integer, solidus. — uafbrudt, perpes, perpetuus. — uadsplittet, indiscissus. — h. og holden, salvus, illæsus, integer, sospes, sincerus, inviolatus. — et Heelt, totum aliquid; corpus, systema; res tota; partium summa. — hele, alt tillige, universus. — det Hele, rei summa; universitas. — i det Hele, universe, in summam, omnino, = betragte noget, rei universæ rationem habere; rem universam, summam pensare.
Heler, 1) giør heel, solido, consolido. 2) see læger, helbreder.
Heelt, adv. solide; see ganske.
Hefte, 1) Greeb, manubrium. — paa en Kaarde, capulus, = um. — H. Papiir, plagulæ, chartæ (compactæ). H. af et Collegium, dictata. 2) Krog, hamulus, uncinulus.
Hefter, 1) befæster, figo, defigo, = ind i, infigo, = ved, affigo. — binder, ligo, alligo, = sammen fibulo S. Fæster. — h. Øinene paa noget, defigere oculos in re, in rem. 2) syer sammen, suo, consuo, = til noget, assuo, = ind i, insuo, insero, = neden under, subsuo, subjicio. — heftet til, syet til, sutilis.
Heftig, gravis, vehemens, acer, violentus. — i Tale, vehemens, commotus, gravis, acer, pugnax, vividus, contentiosus, incitatus. h. Hede, Kulde, grave (acre) frigus, gravis æstus. — h. Kiærlighed, ardens amor. — for h violentior. — blive h.; i Talen, commoveri, concitare se, incendi. — som en Storm, ingravescere, gravius surgere, increbescere. — som en Sygdom, ingravescere, augeri. — som Heden, exardescere, inflammari, ingravescere. — som Kulden, exasperari.

Heftigen, vehementer, graviter, acriter, violenter, vivide, pugnaciter, concitate, incitate. — elske, perdite, misere, ardenter amare. — hade, male odisse. — rase, graviter, acerbe sævire.

Heftighed, vehementia, vis, violentia, incitatio, asperitas, gravitas. — Overhaandtagelse, flagrantia, vehementia, violentia. — med megen H. commotius; animo irritato; acerbius; cum magna acerbitate. See Hidsighed.

Hegle, pecten ferreus; carmen; hami *plur.*

Heglen, carminatio, pectinatio.

Hegler, carmino, rado. — h. En, perstringo.

Hegletand, Hegletinde, hamus (hamulus) ferreus.

Hegn, sepes, sepimentum, septum, conseptum, tutela.

Hegner, sepio, consepio, circumsepio, obsepio, cingo, ambio, prætexo.

Hegre, fibula.

Hegrer, fibulo; fibulâ adstringo, colligo, necto, internecto, innecto.

Hei! hem! heu! eheu! heus! — naar man glæder sig, io! — hillemænd! papæ!

Heiduk, anteambulo Hungaricus.

Heire, 1) i Korn, lolium. 2) en Fugl, ardea, ardeola.

Hekke, viva sepes. — for Fugle, aviarium. — for Qvæg i Stalde, vacerra.

Helbred, valetudo. — svagelig, minus firma, ambigua, improspera valetudo; god, firma, inoffensa. — af svag, parum firmus; causario corpore. — ved god H. vigens, validus, salvus. — være ved god H. recte valere. — faae sin H. igien, convalescere, restitui, confirmari. — hvorledes staaer det med H.? ut vales?

Helbredelig, sanabilis.

Helbredelse, 1) curatio, sanatio. 2) salus.

Helbreder, sano, curo; en Sygdom, mederi morbo; tollere morbum. — ikke at h. insanabilis, immedicabilis.

Helbredes, faae sin Helbred, see Helbred.

Held, Lykke, salus, felicitas, incolumitas. See Lykke. 2) Skiønhed, elegantia, Venus, venustas. 3) Helding, Skraaning, inclinatio, devergentia, fastigium. — staae paa H. nutare, inclinare, inclinari. — bringe paa H. inclinare.

Helden, Helding, nutatio, nutus, inclinatio. — ned ad; Sidhed, devexitas. — for over, proclinatio.

Heldende, ned, declivus, proclivus, pronus, vergens, devexus, subvexus. — h. sig til, nærmende sig til, inclinans. — h. sig til, liggende ved, acclivis, acclivus.

Helder, staaer paa Held, nuto. — h. til, acclino, inclino, incumbo. — h. ned, declino, inclino, vergo. — h. i, øser i, invergo.

Heldig, 1) argutus. 2) See lykkelig.

Helst, potissimum, maxime, cum maxime. — jeg vilde h. malim.

Helgen, sanctus.

Hellebarde, bipennis, falx. — som giør, falcarius.

Heller, potius, citius, magis, prius, lubentius. — jeg vil h. malo, malim. — jo før jo h. quam primum. — ikke h., h. ikke, nec, neque.

Hellig, ærværdig, augustus, venerabilis, religiosus. — henhørende til Gudstienesten, sacer, sacratus, religiosus, festus. — h. som Gud, sanctus, bonus, vitii expers. — som et Menneske, pius, integer, bonus, castus, sanctus, inculpatus, rectus, virtutis studiosus. — ubrødelig, sanctus, sacrosanctus. — holde h. colere, observare.

Hellig-Aften, vigilia; pervigilium (sacrum); pridie festum.

Hellig-Dag, feriæ, festum, dies religiosus; cæremoniosus. — visse H. feriæ statæ; uvisse, nuncupativæ, indictivæ.

Helligdags, *adj.* festus, festo aptus, congruus, dignus. Hel-

Helligdom, sacrum, res sancta, sacra. — helligt Sted, sacrarium, templum.
Helligen, helligt, sancte, pie, religiose. — hoitideligen, auguste.
Helliger, sacro, consecro; deo dico, dedico. — h. Guds Navn, deum rite colere, vereri, venerari; reddere deo majestatem suam, cultum debitum.
Helliggiør, sanctifico (eccles.); a pravitatis vitiis purgo, corrigo, emendo; probum, sanctum do; piis sensibus imbuo; ad vitæ sanctitatem compono. h. Guds Navn, see helliger.
Helliggiørelse, sanctificatio, sanctificium (eccles.); emendatio; sancti sensus; sanctæ, piæ, mentis, vitæ effectio, conservatio.
Helliggiører, en, sanctitatis, pietatis auctor; pii sensus, probæ vitæ dator; sanctificator (eccles.)
Hellighed: indvortes, sanctitas, sanctimonia, virtus, religio, pietas, castitas, castimonia; udvortes, cærimonia, religio.
Helligholdelse, celebratio, memoria.
Helligholder, festum (memoriam) solemne ago, celebro.
Helsen, see Helbred, Sundhed.
Helster, Hundehalsbaand, med hvasse Pigge i, millus, millum.
Helt, heros: fortis, acer bello; pugnax, bellicosus; bello bonus, egregius. — som hører til, herous, heroicus. — H. i at drikke, compotator strenuus, invictus.
Heltedigt, epos; carmen epicum, heroicum.
Heltedigter, poeta epicus; heroici carminis auctor, artifex.
Heltedyd, virtus illustris, splendida, fortioris animi.
Heltegierning, facinus forte, illustre, præclarum, magnum.
Heltemæssig, fortis, animosus, intrepidus. See heroisk.
Heltemod, fortitudo; animus fortis, intrepidus, imperteritus.
Heltinde, herois, heroina. — Amazoninde, virago; virilis animi foemina; bellatrix. — i en Reman, persona præcipua.
Helvede, infernus; orcus; inferi plur.; erebus, tartarus, tartara plur.
Helvedes, adj. 1) Stygius, infernalis, furialis, erebæus, tartarius. 2) terribilis, nefandus, horrendus, immensus.
Hemmelig, tectus, occultus, furtivus, clandestinus, arcanus, secretus, absconditus. — i Tanserne, tacitus, occultus, secretus. — holde h. celare, tegere, abscondere, abdere, tacere, hos sig, premere. — h. Dør, pseudothyrum, Trappe, cryptoclimax; gradus cæci, Gang, crypta; via occulta. — h. Steder, secretum, secessus, Legemets, partes verendæ. — Sygdom, morbus pudendus.
Hemmeligen, occulte, clam, secreto, tecte; in occulto; furtim; sine arbitris. — tale a) med En, secreto, sine arbitris colloqui; b) om noget, som Folk, fremere, mussitare; c) sagte i Øret, clam insusurrare; in aurem dicere; d) sagte, summisse, tenui voce loqui; summittere vocem. — glæde sig h. in sinu gaudere; tacitum (tacite) secum lætari. — lee h. furtim ridere.
Hemmelighed, 1) secretum. — som veed Ens H. secretorum arbiter, conscius. — giøre En H. af noget, celare, silentio premere aliquid. — det er ingen H. palam est; nemo nescit; omnes loquuntur; vulgata res est; emanavit. 2) i Religionssager, mysterium, sacramentum.
Hen, eo, illuc, istuc. hen og tilbage, ultro citroque, hac illac. — hen op, sursum; in altum. — hen over, trans, supra, ultra; in alteram partem
Henbringer, Tiden, tempus transigo, traduco, fallo, dego, consumo, contero, med noget, in re, rei impendo, insumo, adhibeo tempus; rei vaco; in re, opere occupor, versor. See bringer.
Hende, huic, illi; hanc, illam.

Hendelse, hender, see Hændelse, hænder.
Hendes, hujus, illius, suus.
Hendrager, Livet, vitam duco, ago. See drager.
Henfalder til, dedo me; proclivis sum.
Henfalden til, deditus, proclivis.
Henfart, abitus, excessus.
Henflytter, migro; see forflytter.
Henflyder, diffluo, solvor, tabesco, – i Taarer, in lacrymas solvi; fletu tabescere. See flyder.
Henflyer, confugio.
Henflyver, advolo.
Henfører, fører bort, abduco, seduco, asporto, – et Sted hen, deveho, perveho, perfero. — anvender paa, refero. See fører.
Hengang, see Bortgang.
Hengivelse, dicatio, – til at lide Straf for andre, devotio.
Hengiver, do, trado, exhibeo, porrigo. — h. sig, dedere se, devovere se, caput suum.
Hengiven til noget, deditus rei alicui; studiosus, amans, cupidus rei alicujus, – til En, obstrictus, devotus, addictus alicui; studiosus alicujus. — Deres hengivne Tiener, tui studiosissimus, observantissimus.
Hengivenhed, devotio, studium. observantia (alicujus); officium (in aliquem). — af H. officii causa, studio commotus.
Hengst, equus admissarius, integer.
Henhøre, attinere, pertinere, referri, spectare, respicere. — hvor hører det hen? quorsum hæc spectant? — det hører ikke derhen, nihil huc facit; alienum est ab hac re.
Henimod: om Stedet, versus, in, ad, contra. — om Tiden, fuld næsten, prope, pæne, admodum, propemodum, fere, tantum non. — h. 60 Aar, sexagenario propinquus.
Henkaster, abjicio, projicio, – noget for En, objicio.
Henkastet, projectus, projectitius.
Henkommer, pervenio; see kommer.
Henlæggelse, til Sagens Uddrag, sequestratio, sequestrum.
Henlægger, pono, depono, – paa forrige Sted, repono, – for at gjemme, repono, condo. — lægger bort, som et Arbeide, pono, omitto, depono, – indtil videre, sepono, differo.
Henleder, duco, deduco, derivo.
Henledning, deductio, derivatio.
Henreise, abitus, iter (in locum aliquem).
Henreiser, proficiscor, excurro (aliquo).
Henrettelse, supplicium.
Henretter, dirigo, flecto, – en Misdæder, supplicio afficere; supplicium de aliquo sumere; capite plectere; carnificare.
Henreven, af Sindslidelser, elatus.
Henrider, adequito.
Henrinder, defluo, procurro, labor.
Henriver, aufero, abripio; in transversum ago, abstraho, effero. — lade sig h. auferri, abstrahi, agi.
Henrykkelse, 1) summa voluptas; incredibilis delectatio. 2) ecstasis.
Henrykkende, svavissimus, jucundissimus, divinus.
Henrykker, fornøier, voluptate perfundo; summa voluptate beo.
Henrykt, extra se raptus; in ecstasi constitutus, – af Glæde, summa voluptate perfusus.
Hensætter, pono, depono, constituo, loco (alicubi).
Henseer, oculos verto aliquo. — betragter, specto, respicio.
Henseende, Hensigt, see Hensigt. — i H. til dette, quà illud, ad illud, ob id, propter illud. — i denne H. hoc nomine; ita; hac ratione. – have H. til, respicere, sequi aliquid; ejus rationem habere.
Hensender, mitto aliquò. See sender.
Hensidde, sedere in loco aliquo. — *transl.* statum, conditionem suam non mutare.

Hen-

Henſigt, consilium, mens, animus. — have den H. spectare, sequi hoc. — have en vis H. habere quod sequaris; — ingen have, vagari, fluctuare. See Henseende.

Henskikker, mitto aliquo. See skikker.

Henskriver, skriver til et Sted, perscribo. — skriver op, in chartam conjicio (temere).

Henskyder, promoveo, molior (aliquo).

Henslæber, abripio, abstraho.

Henslænger, see henkaster.

Henslider, min Tid, vitam tolero, traho.

Hensmelter, liquesco, fluo, diffluo, solvor, tabesco, — i Taarer, in lacrymas effundi; solvi in fletus.

Hensnapper, rapio, abripio.

Hensniger, arrepo. — som en Sygdom, serpere. — gaae langsom, lente moveri; tarde incedere.

Hensover, falder i Søvn, obdormisco; somno opprimor. — døer, diem obeo.

Hensovet, defunctus.

Hensstyrter, ruo, præceps feror.

Hensvinden, tabes.

Hensvinder, tabesco, contabesco, absumor.

Hensynker, corruo, concido.

Hentagelse, Slag, apoplexia, apoplexis.

Hentagen, apoplecticus.

Henten, accitus, vocatio. — tilbage, revocatio, retractio.

Henter, noget, peto, adfero, arcesso. — h. tilbage, repeto. — h. nogen, arcesso, voco, accio. — naar man selv gaaer med, adduco. — h. fra et Sted, abduco, retraho. — lade h. arcessere, — med Magt, rapere, abripere. — h. Vand, aquari, — Foer, pabulari, — Brænde i Skoven, lignatum ire. — der er ikke meget at h. non opima est præda.

Hentræder, see træder til.

Hentrækker, see trækker bort.

Hentyder, traho aliquo; in eam partem interpretor.

Henved, prope, propemodum, fere, ferme, forte, si forte.

Henvender, verto, converto, adverto, refero. — h. mig, vertor, convertor.

Henviser, viser bort, ablego, amando, rejicio. — sigter paa noget, rem innuo, demonstro.

Her, 1) hic, hoc loco — her er han, det, ecce tibi illum, en tibi illum, en tibi; habes, habemus. — her er jeg, adsum; en adsum. — her: ved denne Leilighed, ibi; (om Tiden) tunc, tum. — her og der, passim. — her i denne Verden, in hac vita. — her og hisset, in hac & in futura vita. 2) hid, huc. — kom h. huc ades! adestum! — see her! adverte oculos! attende!

Heraf, ex hoc, ex eo; inde. — af denne Aarsag, hinc.

Heraldik, heraldica; ars insignium.

Herberge, hospitium. — hvor flere ere sammen, contubernium. — offentlig, diversorium, caupona, stabulum. — er til H. hos, utor alicujus domo, hospitio: deversor apud aliquem; hospitor.

Herbergerer, tager imod Reisende, hospitio, domo excipio, — for Penge, cauponor.

Herbergerer, en, caupo, stabularius, hospes.

Herefter, deinde, dehinc, exhinc, postea, posthac, posthinc. — nogen Tid h. post tempus; aliquanto post; tempore interjecto. — nogle Dage h. post aliquot dies. — i Fremtiden, in posterum; posthac. — engang h. aliquando, quandoque.

Herfra, hinc, inde, ex hoc loco, tempore. — her og der fra, hinc illinc.

Herhen, huc, horsum, illuc, illo.

Herhos, in hoc, cum hoc (hac, his &c.). — h. er at mærke, hic, hoc loco observandum. — h. følger en Bog, adjectus est libellus; simul mittitur.

Hert, hic; hoc in loco. — og om en Ting, in eo, in hoc, in hac re. —

h. ere venige, hoc (de hoc) convenit inter nos. — h. roser jeg dig, id probo; eo nomine te laudo; id recte.
Herigiennem, hac, illac, per hunc locum. — igiennem dette, per hoc.
Herimod, contra hoc. — paa den anden Side, contra, rursus.
Herind, huc, domum, in ædes, intro. — kom herind! intra!
Herinde, intus, domi, in ædibus.
Herkomst, genus, natales, domus, parentes, majores, sanguis, locus, stirps, ortus, origo, incunabula, prosapia. — god H. natale decus; natalium splendor, honestas, nobilitas. — af høi H. generosus. — af god H. honeste natus; loco, genere decoro ortus. — slet H. tenue genus; origo humilis, obscura, ignobilis. — af slet H. obscure natus, tenui loco ortus.
Herlig, ypperlig, eximius, excellens, præclarus, illustris, nobilis, egregius. — anseelig, illustris, splendidus, magnificus, admirandus, amplus, præclarus, nitidus. — kostelig, som velhavende Folk have det, lautus, luculentus, magnificus, opimus, opiparus, exquisitus, regalis, regius, splendidus, visendus, invidendus.
Herligen, excellenter, præclare, egregie, eximie, splendide, magnifice, præclare. — tractere h. laute, opipare, apparatis epulis excipere.
Herliggiørelse, decus, splendor. illustratio. — vort Legemes efter Døden, mutatio in melius; expurgatio.
Herliggiør, illustro, orno, condecoro, magnifico.
Herlighed, magnificentia, splendor, dignitas, amplitudo. — et Godses H. jus, privilegium, commodum.
Hermed, eo, sic, ea ratione, ita. — h. vil jeg sige, hoc cum dico, illud dico; hoc eo pertinet; hoc ita intelligo.
Hermelin, mus Ponticus, Scythicus, Hermelinus.
Hermelinskind, pellis murina.
Hernæst, deinde, præterea, tum, nec non, nec minus, porro, jam, vero, jam vero, quid quod.
Herned, desuper, ex alto, ad inferiora, e lo o superiore. — kom h.! descende!
Hernede, hic infra, in plano, in æquo.
Heroisk, see heltemæssig. — et h. Middel, remedium anceps, dubium.
Herold, nuntius, interpres. — Udraaber, curio, præco, ≈ ved Fredsforhandlinger, caduceator, ≈ ved Krigserklæringer, fecialis.
Heroldstav, caduceus, ≈ um.
Herom, de eo; ea de re. — i denne Egn, ibi, illic, in ea regione. — heromkring, circa.
Herop, sursum; in altum; in excelsum.
Heroppe, supra; in superiore parte.
Heroven paa, supra, superne, superius; in superiore parte.
Herover, 1) de hoc. 2) trans, ultra; in ulteriorem partem.
Herovre, in hac parte, in ulteriore parte.
Herpaa 1) paa dette, see derpaa. 2) *adv.* postea, inde, deinde.
Herre: bydende, som noget tilhører, dominus. — over et Gods, et District, dynasta, toparchus. — Landsh. princeps, rex, dominus. — fornemme, anseelig, lærd, høflig H. ꝛc. (naar saadanne Epitheton er derhos), vir &c. — min Herre! optime! care! amice! bone! Mine Herrer! (i en Tale), auditores! — det er en smuk H. egregius vero; præclarus scilicet. — Herre af Huset, dominus; ipse, ≈ i Henseende til Tienestetyende, herus, paterfamilias, i Henseende til Frigivne, patronus. — Herre over Liv, Død, Formue, Skiebne ꝛc. potens, arbiter. — han er H. derover, ab eo res pendet. — naadige Herre! (til en Fyrste) princeps indulgentissime! (til en Monark) domine! — til, fra Hr. N. N., oversættes ikke, eller gives kun med et *adject.*, som svarer til

til hans Titel, som: nobilissimo, amplissimo, generosissimo &c. — sin egen H. juris sui; liber, solutus; sui arbitrii, = være, sibi vivere, suo jure agere. — H. over sig selv, sine Begierligheder, sui potens, = være, sibi imperare; animum in potestate habere; regere cupiditates, animum, = at man er det, imperium cupiditatum; modestia, fortitudo, = som ikke er det, impotens, = at man ikke er det, impotentia. — strænge Herrer regiere ikke længe, violenta imperia minus sunt diuturna. — Hr. Gesandten, illustrissimus legatus; Hr. Baron n. n, perillustris baro, toparcha, o. s. v. efter enhvers Titel; kun ikke, dominus. — Verdens H rerum arbiter, dominus, moderator — og om Gud, med Tillæg, summus.

Herreagtig, imperiosus, e; superbus, e.

Herred, toparchia, ager, præfectura, pagus.

Herredag, comitia *plur.* conventus *plur.* — holde, conventus agere.

Herredømme, imperium, dominatus, dominatio, dominium; summa rerum; principatus; jus, ditio, potestas, = have, rerum potiri; dominari, præesse; imperare. — som har, potens, dominus. — een enestes, monarchia; de Stores, aristocratia; Folkets, democratia; Guds umiddelbare, theocratia; uindskrænket, potestas infinita; uden Love, despotismus; i en forhen frie Stat, tyrannis. — erkiende Ens H. parere alicui; eum dominum vereri.

Herredsfoged, judex pagi.

Herregaard, sedes domini, dynastæ; villa (equestris); dynastia; arx.

Herregunst, potentium favor.

Herrelevnet, vita lauta, voluptuosa.

Herremand, see Herre.

Herren, deus; dominus universi.

Herresæde, see Herregaard.

Herskab, Landets, princeps, principes, domus principalis (regia). — paa et Gods, dominus (domina) fundi; familia domini. — i et Huus, herus, hera. — det unge H: Landsherrens, principes; domus principalis; filii (filiæ), liberi principales; = en ringere Herres, juvenes, liberi heriles; filii familias.

Herskabs, herskabelig, domini (*genit.*); om Landsherren, principis, principalis; om Huusherren, herilis.

Herskabsbetiente, apparitiones aulicæ; de cohorte principis.

Herskende, rex, regnatrix, dominator, dominatrix. — som tager Overhaand, frequens, gliscens, invalescens — blive, invalescere, firmari, roborari, gliscere; vires, incrementa capere. — h. Tilboielighed, præcipuum studium.

Hersker, impero, dominor; rerum potior; dominus sum: imperium habeo. — som Konge, regnare. — som en Sædvane, regnare, invalescere, frequentari, ingravescere.

Hersker, en, dominus, moderator, regnator; potens; rerum arbiter.

Herskerinde, domina, moderatrix, regnatrix.

Herskesyg, imperiosus, impotens; dominandi cupidus — være, velle dominari; arrogare sibi imperium, arbitrium, jus omnium rerum; imperii amore flagrare, ruere.

Herskesyge, impotentia, superbia; regnandi, dominandi amor, cupido.

Hertil, huc, ad hoc; = kommer, accedit; adde.

Hertug, dux.

Hertugdom, ducis terra, ditio; ducatus.

Hertugelig, ducis.

Hertuginde, regierende, dux. — Gemalinde, ducis conjux.

Herud, foras. — herud! prodi! exi! prodite! exite! venite! herud med det! profer! prome! effer! in medium affer! — herud med Sproget! loquere! prome sententiam!

Heruden for, see uden for.

Herunder, sub eo, = stikker noget, aliquid subest. — h. forstaaer jeg:

a) his verbis significo, b) subintelligo, suppleo.
Herved, in hoc, cum hoc; hic. — h. er at mærke, hic (hoc loco) observare licet. — h. følger en Bog, adjectus est, simul mittitur liber.
Hest, equus. — ung, liden, equuleus, equulus. — Bondeh. mannus. — Arbeidsh. caballus. — som støder, succussor, succussator eq us. — som slaaer af, equus sternax. — Vogn- eller Rideheſt, equus vectarius. — til H. eques, - være, equo insidere, - komme, equitem venire, equo advehi. — Statue til H. stat a equestris. — 2 Heſte for en Bogn, bigæ, bijuges, - 3 trigæ, 4 quadrigæ, quadrijuges. — med 2, 3, 4 H. bigis, bijugis, trigis, quadrijugis. — med 4 H. for, quadrijugis. — som kiører 4 H. for, quadrigarius.
Hestearbeide, Herculeus labor; improbum opus; difficillimum negotium.
Hestecur, *transl.* curatio dura, severa, anceps.
Hestedækken, dorsuale, sagma.
Hestedoctor, veterinarius.
Hesteforstand, usus, notitia rei veterinariæ. — *transl.* vecordia, stoliditas.
Hestehaar, pilus equinus, seta equina.
Hestemarked, equorum nundinatio, mercatus veterinarius.
Hestemøg, fimus caballinus.
Hesteprangеr, hippopola; equorum venditor; mango.
Hesterøgter, equiso, agaso.
Hesterenden, equiria; equorum cursus, certamen.
Hesterumpe, Skavegræs (Urt), equisetum.
Hestesko, solea ferrea. — slaae paa, inducere soleam jumento; jumenta calceare.
Hestestald, equile.
Hestetøi, frena, ephippia. — til Prydelse, phaleræ. — med skiønt H. phaleratus.
Hestetyv, abactor, abigens.
Hestevikker, Fuglevikker, ervum.
Hevn, see Hævn.
Hex, saga, venifica, incantatrix, maga, lamia, strix.
Hexemester, veneficus, incantator, magus, maleficus, mathematicus. — ingen H. unus multorum; mediocris artis, ingenii.
Hexeord, carmen magicum; incantatio.
Hexeproces, judicium de veneficiis.
Hexer, incantamentis utor; incanto, fascino, magicis artibus, veneficiis utor. — han kan h. ultra hominis modum sapit; plus quam homo posse videatur, efficit. — jeg kan ikke h. homo sum.
Hexerie, som Konst, magia, ars magica. — som Blendværk, incantamentum, incantatio, præstigiæ; venena *plur.*, veneficium, devotio. — som skadelig, artes maleficæ. — giør H. til intet, recano, recanto.
Hey, Heyduk, Heyre, see hei &c.
Hiadsker til, som Klæder, inquino, commaculo, sordide habeo. — h. af, som et Arbeide, corrumpo; leviter, negligenter, perfunctorie facio.
Hiadskerie, opus perfunctorium.
Hiadsket, immundus, sordidus. — slet, malus, perfunctorius.
Hid, huc, horsum. — kom hid! huc ades! adestum! — giv hid! cede! hid og did, ultro citroque.
Hidindtil, adhuc, hucusque, ad hoc tempus; hactenus.
Hidsende, calorificus. — Medicamenter, caustica *plur.*
Hidser, 1) incendo, inflammo. 2) see hedser.
Hidsevippe, Brondhvippe, ciconia.
Hidsig, heed, calidus, fervidus, fervens, ardens, torridus, flagrans. — ivrig, ardens, fervidus, acer, fervens, vehemens. — hidsigt ungt Menneske, juveniliter ardens, fervens. — være h., heed, ardere, flagrare, calere, fervere. — blive h. heed, calescere, incendi, - ivrig, vehementius commoveri, - vred, efferari, exasperari, irritari, efferri iracundia. — giøre h. vred, efferare, irri-

irritare, exasperare; bilem, stomachum, iracundiam movere. — giøre h., ivrig, stimulare, incendere, commovere; stimulum, calcar subdere, addere. — Striden bliver h. pugna ingravescit, crudescit, irritatur. h. Temperament, Naturel, acre, vehemens, violentum, fervidum ingenium, violentia ingenii, vis. — som er af et h. Temper., commotioris ingenii; acer, vehemens, violentus. — h Syg-dom, febris ardens, acuta. — h. paa noget, cupidus, festinans; moræ impatiens.

Hidsigen, calide, ardenter, calidius; fervide, commotius, acriter, acrius, ardentius, violenter, violentius. — overilet, festinantius, cupidius.

Hidsighed, ardor, calor. — i Lemmerne, inflammatio. — hos smaae Børn, naar de slaae ud, siriasis. See Hede, Heftighed.

Hidtil, see hidindtil.

Hielm, galea, cassis. — som har, galeatus. — iſører mig, galeo. — Hielm i Chymien, phiala.

Hielmdække, i Vaaben, fascia, lacinia.

Hielmſiær, crista.

Hielmkam, conus.

Hielp, auxilium, adjumentum, præsidium, subsidium, adminiculum. — som man har Aarsag at vente, fides; opem og ope (*accus.* og *ablat.*). — H. imod noget, remedium. — Redning, salus, restitutio. — H. i en Rettergangs-sag, advocatio. — ved min, hans H. me, illo adjutus. — uden nogens H. nullo adjuvante, nemine auxiliante. — finde H. juvari; auxilii copiam ferre, nancisci, hos En, ab aliquo; adjutorem aliquem habere, experiri; alicujus auxilio uti. — komme til H. see hielper. — skaffe H. ferre opem, sig selv, expedire auxilii viam; auxilium comparare. — uden H. inops; sine auxilio; auxilii expers. — tage til H. adhibere; in auxilium arcessere; auxilio vocare, advocare.

Hielper, juvo, adjuvo, adjuto, opitulor, auxilior, adsum, opem fero; subvenio, succurro, suppetias fero, auxilio sum, venio. — trøster, allevo, relevo, sublevo, adsum, solor, consolor. — h. tilrette, medeor, restituo. — nytter, prosum, juvo, valeo. — intet h. frustra esse — som h. utilis, salutaris. — som intet h. vanus, irritus, sine fructu. — hvad skal, kan det h.? quid attinet hoc fieri? — h. sig. sibi consulere; expedire se, saa eller saa, tali ratione, consilio uti; talem viam insistere. — vide at h. sig, non laborare, consilium expedire facile; rem expedire; non hærere. — som veed at h. sig, promtus consilio; præsentis animi. — at man veed at h' sig, consilii copia. — ikke vide at h. sig, trepidare; consilii inopem hærere; viam consilii non reperire, explicare, expedire. — som ikke veed, at h. sig, inops consilii; trepidus. — at man ikke veed, at h. sig, consilii inopia; trepidatio. — Naturen hielper sig selv, viam sibi aperit morbus, molitur, sua sponte levatur, nullis remediis. — hielp Gud! bene vertat! — hielpe En at giøre noget, f. E. at skrive, synge, bygge, høste &c. adjuvare scribentem, canentem, ædificantem, metentem &c.; eller, naar et *nomen rei* kommer til: in scribendo libro, in colligendis fructibus &c.; eller: adesse scribenti, metenti &c.; operam ei suam præbere ad scribendum &c. — han har hiulpet til at styrte ham, is quoque eum dejecit; hujus quoque operâ eversus jacet. — han h. mig, ejus opera, eo adjutore, socio utor. — h. En paa noget, f. E. paa Hesten, tollere, levare, subjicere in equum, paa et Navn, et Ord, admonere nominis, vocabuli; in memoriam revocare, En ud af noget, eripere, expedire, solvere incommodo; levare, ud fra et Sted, liberare, educere. — det hielper intet derfor, nullum ei remedium est. — h. En op, tollere, levare,

levare, = ned, adjuvare descendentem. — h. med noget, re juvare; accommodare, præbere aliquid, f. E. med Penge, præbere, suppeditare pecuniam. — h. af, som Klæder, Byrde, detrahere, tollere. — h. til noget, som en Ting, eo valere, pertinere, facere, = som en Person, rem adjuvare, maturare, = naar det er noget godt, eo prodesse, = naar Udfaldet er tvivlsomt, momentum facere; rem inclinare. — h. frem, trække frem, producere. h. til noget, at En faaer det, naar han selv søger det, cum juvare, ei adesse in re consequenda, auferenda, = naar han ikke selv søger det, ei rem curare, videre, efficere, perficere. — h. En til en Post, ei suffragari in obtinendo loco. — han har hiulpet mig dertil, illius opera, auxilio rem sum nactus; illo adjutore usus sum in re consequenda, ad rem obtinendam, rei auferendæ, og naar det er en Post, et Embede, illo suffragatore, suffragante, tuli. — som h. En til noget, adjutor rei consequendæ, = til et Embede, suffragator. — h. over noget, adjuvare transeuntem, transitum. — han hialp mig derover, ab illo adjutus, illo juvante, evasi. — hielper! hielper! adeste! fidem vestram!

Hielpeløs, auxilii inops; undique destitutus; relictus ab omnibus. h. Tilstand, solitudo, auxilii inopia; nihil usquam opis, auxilii.

Hielpemiddel, auxilium, præsidium. — imod noget, remedium.

Hielpeord, verbum auxiliare.

Hielper, en, auxiliator, adjutor. — i Rettergangssager, advocatus. — Frelser, sospitator, servator, conservator.

Hielperiig, sospitalis; auxilio promtus; ad juvandum paratus; auxiliator præsens.

Hielpsom, see Hielperiig.

Hielpetropper, auxiliares *plur.*; milites, copiæ auxiliares; auxilia, subsidia.

Hiem, domus, domicilium. — gaae h.! abi domum!

Hiemme, domi. — h. fra, domo. — hvor har du h.? unde domo? — h. hos mig, domi; apud me. — blive h. domi se continere.

Hiemmedaab, baptismus privatus, causarius.

Hiemmel, auctoritas; titulus justus.

Hiemmelsmand, auctor.

Hiemler, auctoritatibus convinco, meum esse.

Hiemfald, reditus hæreditatis; hereditas reditura.

Hiemfalden, commissus.

Hiemmefødt, hiemmeavlet, indigena. vernaculus, verna.

Hiemfødning, rudis, imperitus.

Hiemgang, domitio, domum itio.

Hiemgift, dos, = give, dotare, dotem dare.

Hiemgiort, som Lærred, linteum pingvius, firmius, ad domesticos usus.

Hiemkomst, reditus, domum itio.

Hiemreise, reditus domum; domum itio.

Hiemsøgelse, poenæ, castigationes. — Mariæ H salutatio, adventus, iter ad Elisabetham.

Hiemsøger, punio, vindico, castigo. See besøger.

Hiemstiller, dedo, permitto; arbitrio alicujus permitto; commendo fidei alicujus.

Hiemvei, see Hiemreise. — være paa H. adventare.

Hiemviser, ablego, amando, rejicio.

Hiemviisning, ablegatio, amandatio, rejectio.

Hierne, cerebrum, cerebellum, — tager H. ud, excerebro. — forrykt i H. mentis emotæ; turbidus. — som ingen H. har, vecors, sine mente, sensu.

Hiernehinde, pericranium; tunica cerebri.

Hierneløs, excors, vecors, stupidus, obtusus, baro.

Hierneskal, calva; cranium.

Hiernespind, figmentum; res vana, inanis.

Hierte, cor, præcordia *plur.*; *dim.* corculum. — Sindelag, pectus, animus, sensus. — røre Hiertet, animum movere. — prædike, skrive for H. ad animum referre quæ loquaris, scribas. — det gior dit H. og Forstand Ære, et ingenium et animi liberalitas apparet. — et godt H. liberalitas, probitas; animus liberalis, probus; probum pectus, = som har, probi pectoris; probus, liberalis. — Mod, animus, fortitudo; animus fortis, intrepidus. — have H. nil timere; esse animo forti, intrepido. — have H. til noget, aliquid audere. — intet H. have, timere, = som intet har, ignavus, timidus. trepidus. — lægge paa H. infigere animo; inculcare. — ligge paa H. cordi esse; curæ cordique esse; sollicitum habere aliquem. — det ligger mig paa H. de hoc laboro. — af Hiertet, ex animo; ex animi sensu; ex intimo pectore; medullitus. — gaae til H. som en Tale, Bebreidelse, intime movere animum; concutere, labefactare pectus; alte descendere. — for Hiertet, animo commovendo; sensibus, studiis corrigendis, erigendis, firmandis. — af et godt H. simpliciter, liberaliter; probo consilio. — tage til H. sensibus intimis mandare, defigere, imprimere, infigere; attendere; diligenter cogitare, reputare. — ikke tage til H. negligere, transmittere. — gaae til H. movere, tentare, percutere, pungere; dolore afficere. — lade sig noget gaae til H. moveri re aliqua. — — skamme sig i sit H. morderi pudore. — have Ens H. i sin Haand, omnia posse apud aliquem. — skienke sit H. bort, amore alicujus vinci; mancipari alicui. — Hiertets Sprog, simplicitas, veritas, pectus; veri, intimi sensus, ore, verbis, voce expressi; lingva mentis interpres; pectus disertum. — Min Hierte! (en Caresse) corculum! delicium!

Hierteangest, cardialgia; æstus cordis, pectoris.

Hierteklappelse, palpitatio cordis.

Hiertelag, animus, affectus.

Hiertelig: ivrig, ardens, acer, impensus, studiosus, enixus. oprigtig, sincerus, verus; ex animo.

Hierteligen: ivrigen, strenue, acriter, impense, studiose, enixe. — oprigtigen, sincere, vere; ex animo.

Hiertesuk, ex alto petitus gemitus; ex intimo pectore profectum, repetitum suspirium.

Hiertespænding, cardialgia; præcordiorum æstus. — have, æstuare.

Hiertestyrkende, recreans, svavis; solatio plenus; blandus, erigens. — h. Middel, analepticum, levamentum.

Hiertestyrkning, Medicin, analepticum, recreatio, robur, fultura, = give, firmare, reficere, recreare. — for Sielen, blandimentum, delinimentum.

Hierterørende, intime movens; gravis, vehemens, acer, potens. — *adv.* graviter, acriter, potenter, vehementer.

Hiertesorg, dolor, molestia, angor, ægritudo, ærumna, malum, incommodum. — have, dolere, affligi; ærumnis confici; male affici animo. — giøre En, molestum esse, angere, mordere, sollicitum habere.

Hiertensgrund: af H. vere, intime, ex animo, simpliciter, ex animi sententia.

Hiertensglæde, intimum. summum gaudium. — have, intime lætari.

Hiertenslyst, summa voluptas; maxima delectatio.

Hiertensven, amicissimus. — de ere H. summa est inter eos amicitia.

Hiertensønske, animi sententia; votum ardentissimum. — efter H. ex sententia.

Hiertensfryd (Urt), melissa, meliphyllon, melissophyllum.

Higen efter, cupiditas, desiderium, hiatus.

Higer,

Higer efter, hio, inhio, appeto, cupio, venor aliquid; immineo rei alicui. — heftig, flagro, conficior, crucior desiderio rei alicujus.
Hin, ille. — af to, alter.
Hik, Hikken, singultus. — med H., hikkende, singultim.
Hikker, singulto.
Hilde, en, pedica, tricæ plur. — hielpe af H. expedire, extricare.
Hillemænd! ehem! papæ! vah!
Hilsen, 1) salus, salutatio. — flittig, persalutatio. — Hilsen igien, Tak for H. resalutatio. — formelde En sin H. salutare; nuntiare salutem. — Vor H. tilforn! salutem! 2) Sundhed, see Helsen.
Hilser, saluto; salvere jubeo, — flittig, persaluto. — lade hilse, salutem nuntiare. — hils ham fra mig! saluta eum meo nomine, meis verbis. — h. igien, takke for Hilsen, vicissim salutare; respondere salutanti; resalutare.
Himmel, coelum; poet. Olympus, polus, supera plur. — klar, reen, purum coelum. — under fri H. sub dio, sub divo, som er under fri H. subdivalis. — fra Himmelen, coelitus, divinitus. — Salighed, vita beata, coelestis, æterna; sedes beatæ, loca beata. — komme i Himmelen, coelo beari; æterna felicitate potiri. — Tronh. tabernaculum, umbraculum, velum. — H. paa en Seng, tentorium, velum superne intentum, distentum, — over en Vogn, arcus; curvatura superna; sinus, absis, camera vehiculi. — oploͤfte til Himmelen, attollere, ferre, efferre in, ad coelum.
Himmelblaae, lazurblaae, cæruleus, cærulus.
Himmelbrød, cibus coelestis; coelo demissum alimentum.
Himmelegn, plaga, tractus, regio, coelum, clima.
Himmelfart, abitus in coelum.
Himmelfartsdag, festum (memoriæ) in coelum evecti, sublati Christi.
Himmelhøi, sidereus, summus.
Himmelhøit, immane qvantum; toto coelo.
Himmelraabende, foedus, immanis, indignus, iniquissimus.
Himmelseng, lectus arcuatus; cubile velo superne intentum.
Himmelsborger, coelicola plur. coelestes.
Himmelsk, coelestis, supernus, olympius. — h. Vandel, vita pia, sancta, coelo digna, coeli memor.
Himmelstorm, foeda, sæva tempestas.
Himmeltegn, signum, catasterismus.
Himmerig, regnum coeleste; coelum. — komme i H. coelo beari.
Hin, see hiin.
Hinanden, mutuo; inter se; alter alterum. — alle med H. universi; nemine excepto
Hind, cervula, — ung, hinnula,
Hinde, tunica, membrana — som en H. membranaceus, membraneus. — Hud, cutis, cuticula, — i Øiestenen, pupula, pupilla, tunica oculorum. — omgiven med H. tunicatus, tunica involutus. — Sygdom i Øiet, ungvis.
Hinder, Hindring, impedimentum, obstaculum, offendiculum, mora, remora, interpellatio, avocatio, avocamen. — lægge H. i Veien, obstare, in mora esse, objicere, offerre impedimenta; interpellare rem; officere rei.
Hinderhold, see Baghold.
Hinderlig, impedimento, obstaculo (dativ.), — være, obstare, impedire, officere.
Hindrer, impedio, obsto, officio, moror; — ved Forbud, prohibeo, detineo. — h. En i hans Lykke, obstare commodis ejus, — i hans Forehavende, impedire consilium ejus; interpellare opus. — kommer imellem, interpello, intervenio, avoco, distineo, distraho, districtum teneo. — h. at giøre noget, eller at noget skeer — gives enten blot med infinit., eller med quo minus og conjunctiv.
Hindring, see Hinder.

Hingst, see Hengst.
Hindkalv, hinnulus; catulus cervinus.
Hinken, claudicatio, clauditas,
Hinker, claudico. — paa begge Been, *transl.* ancipitem se gerere; prævaricari. — det hinker, hæret aqua; laboratur; res laborat, = med ham, laborat ille; in periculo, in discrimine est.
Hiord, grex. — af stort Qvæg, armentum. — af Hiorden, gregalis, gregarius; de grege. — i Hiorde, gregatim.
Hiort, cervus. — ung, hinnulus, hinnuleus. — med spidse Horn, uden Tagger, Spidshiort, subulo. — af H. cervinus. — som en H. agilis, velox, alacer.
Hiortetakker, cornu cervi (ramosum).
Hiortetunge, (Urt) phyllitis, scolopendrium, asplenium.
Hiørne, angulus. — paa alle H. ubique; ex omni parte. — Verdens Hiørner, plagæ coeli (mundi, orbis), See Vinkel.
Hiørnekrog, norma.
Hiørneret, vinkelret, normalis.
Hiørnesteen, lapis angularis, frontatus.
Hip, som Hap, nihilo melius.
Hirse, milium. — af H. miliarius.
Hirsekorn, granum milii.
Hirsemoos, puls miliaria.
Hirschfænger, copis; culter venatorius.
Hisser op, 2) sursum torqueo, subduco, extraho. — som Anker, tollo. 2) som Hunde, see hedser.
Hidset, illic. — h. hen, illuc; in illam partem. — h. igiennem, illac, istac. — h. op, illac, sursum. — h. ned, illac vorsum; deorsum.
Hist, see hisset. — hist og her, passim; huc illuc; ultro citroque; sparsim, dispersim, disperse.
Historie, historia; annalium monumenta, ogsaa, *absol.* monumentum. — Videnskaben selv, rerum gestarum scientia. — et Riges, Lands, Folks, historiæ, res, f. E. res Gallicæ, Italicæ, Germanicæ &c. — en enkelt Fortælling, narratio, = opdigtet, fabula. — om en Person, en Levnetshistorie, res *plur.*; vita, = en Stats- eller Krigsmands, som en saadans, res gestæ. — en artig H. lepida fabula. — en smuk H. ludi, turbæ. — en lang H. longæ ambages.
Historieskriver, historicus; rerum gestarum scriptor, auctor.
Historisk, historicus.
Hitter, invenio; see opdager — h. paa, excogitare, comminisci, = noget falst, fingere, comminisci, = i ond Hensigt, ementiri. — noget nyt i en Konst, Videnskab, novare aliquid in re.
Hittebarn, infans projectitius; puer expostititius.
Hiul, rota, rotula, trochus, orbis. — til at vinde Steen op med, it. Mølle, Vandh. tympanum. — som et H. rotatus, *adv.* rotatim. — dreie som et H. rotare, gyrare, circumagere; in orbem versare; torquere. — slaae et H. corpus rotare, = paa Vandet, irrotare. — lægge paa Steile og H. rotæ implicare. — det femte H. til en Vogn, inutilis; impedimentum verius quam auxilium.
Hiulbeslag, axis munimen.
Hiulbør, currus trusatilis; monotrochus; unirotum.
Hiul-Ege, radius.
Hiulfelge, absis; rotæ orbis; curvatura; orbile.
Hiulkiede, sufflamen, = bruge, rotas sufflaminare.
Hiulmand, rotarius; fabricator vehicularis.
Hiulnav, modiolus.
Hiulring, see Hiulfelge.
Hiulskinne, canthus; orbis extremus, ferreus.
Hiulspor, orbita; vestigium rotarum.
Hob, af livløse Ting, cumulus, acervus. — af Dyr, grex, agmen. — af Mennesker, turba, multitudo, coetus, caterva, cohors, agmen, vulgus. — en H. Penge, Folk, &c. mul-

multum numorum, hominum; multi numi, homines. — den gemene H. plebs, multitudo, populus, vulgus.

Hobetal: i H. acervatim, cumulate. — om Mennesker, catervatim, frequenter, frequentes, densi, conglobati; magno numero. — bringe sammen i H. cumulare, aggerare, komme sammen i H. congregari, confluere.

Hoboi (Hautbois), lituus Gallicus.

Hoboist, cornicen, tubicen militaris. — Hoboisterne, symphoniaci militares.

Hoer, see Hor.

Hof, aula, som hører til, aulicus. — som har været ved, excomite indecl.

Hofbetient, aulicus. — være, aulico officio fungi. — Hofbetiente, cohors principis; grex aulicorum; comites.

Hofcabale, fabrica comitatensis (Ammian.)

Hofdame, matrona aulica; comes principalis privata.

Hoffærdig, Hoffærdighed, see hovmodig, stolt, Hovmod, Stolthed.

Hoffolk, see Hofbetiente.

Hofholdning, vita principis privata; res domestica, cultus principalis.

Hofjunker, nobilis aulicus.

Hoflevnet, vita aulica, palatina.

Hofmand, 1) aulicus. 2) aulici moris peritus; aulæ sensu, more imbutus. 3) i Henseende til det Udvortes, comis, civilis, blandus, affabilis. 4) falsk, falsus, fictus; ad simulationem compositus; parum firmus.

Hofmaneer, mos aulæ; aulica ratio. — lære H. in aulæ mores fingi.

Hofmarskalk, designator aulicus; officiorum magister; palatii comes; dispositionum comes.

Hofmester, magister, educator, præfectus, rector, moderator, custos, pædagogus. — blive, præfici, adhiberi regendæ juventuti, pueritiæ, adolescentiæ alicujus; regendo puero, juveni, regendis, instituendis (paa Reiser, comitandis, ducendis) juvenibus admoveri.

Hofmestererer, corrigo, noto, reprehendo, calumnior.

Hofmesterinde, magistra, moderatrix, rectrix juventutis, puerorum.

Hofmesterplads, cura, provincia liberorum, instituendorum, paa Reiser, comitandorum.

Hofmod, see Hovmod.

Hofnar, scurra, sannio; ridiculus; aulæ ludibrium.

Hofpræst, a sacris aulicis; concionator aulicus. — være, sacra aulica curare. hans Embede. cura sacrorum aulicorum, in aula.

Hofraad, consiliarius aulicus; a consiliis aulicis.

Hofret, curia principalis.

Hofskik, see Hofmaneer.

Hofsorg, luctus aulicus. — anlægge, vestem in aula mutare.

Hofstat, comitatus, grex principalis; cohors principis; comites; aula. — holde, aulam habere; comites alere, ducere.

Hofte, oven til, coxa, coxendix. — længer nede, det tykke Laar, femur.

Hoftelam, hovlam, supernatus.

Hofteskaal, Hofteblad, acetabulum, coxendix.

Hoftevee, Lendevee, ischias; malum ischiadicum, dolores ischiadici. — som har, ischiacus, ischiadicus.

Hold, 1) opportunitas; opportunum tempus; ipsum discrimen; ipse articulus. — see sit H. ipsum discrimen occupare; in ipso articulo rem opprimere. 2) firmitas, soliditas. — det har ingen H. fluxum, fragile est. 3) i Malerier, vigor, tonus.

Holder, holder fast, teneo, retineo. — paa Skiødet, sustineo, gesto. — h. saa mange Pund i Vægt, habere pondus tot librarum; esse tot librarum. — h. i sig, indbefatte, continere, capere, complecti. — mene, holde for, putare, credere, judicare, censere. — holdes for, videri. — h. sit Ord, pro-

promissis, promisso stare; fidem reddere, exsolvere; facere, reddere promissum, promissa; ikke h. fallere fidem. — h. En vel, ilde, tractare, habere. — h. en Hovmester, Tiener, Heste ꝛc. alere, habere, Vogn, habere. — h. det saa, solere, servare, facere; ea consvetudine, ratione uti. — vi holde det saa, ita moris est, præceptum est apud nos. — h. en Fest, agere, celebrare. — h. Skole, Collegier, scholas prælectiones habere. — h. stille, consistere. — h. sig, ikke fordærves, integrum manere. — h. sig, vare sig, temperare sibi, at man ikke leer, græder, temperare risu, lacrymis; continere fletum, risum. — h. sig, ikke falde, eller, som en Kiøbmand, stare; sustinere se, ikke, labi, ruere. — h. sig paa Hesten, hærere equo; som en Fæstning, defendi; sustinere obsidionem; som Madvarer, servari, non corrumpi, ikke h. sig, corrumpi; som Urter, Væxter, om Vinteren, vigere; vincere hyemem, ikke, deficere, extingvi. — h. Takt, Tone ꝛc. servare. — h. Prøve, usu probari; spectari; specimen sui dare, ikke, fallere. — h. sig til En, sequi, sectari, affectari, consectari aliquem; adplicare se ad aliquem; dare se illi; stole paa ham, fideri ei; fidem ejus sequi; som holder sig til En, sectator, affectator alicujus; illi deditus. — h. sig til noget, for ikke at falde, apprehendere aliquid, for at reise sig, niti, levari re aliqua. — h. sig nøie til Ordene, verbis inhærere, insistere; premere, urgere verba, for nøie, calumniari. — h. sig til et Pant, incumbere pignori. — h. sig til noget, for at giøre sig betalt, satisfacere sibi ex aliqua re. — h. ud, især ondt, durare, edurare, obfirmare. — h. stille, for at stalde med Hestene, strigare. — h. En ved hans Ord, promissi monere: uti promissis ab eo, naar han siger noget, uti confessis ab eo; amplecti quod dicat. h. En ved Haanden, ved Kiortelen, manu, manum, veste, vestem, prehendere, retinere. — h. imod hinanden, conferre, comparare, componere. — h. høit, agte høit, magni facere; mirari, admirari; multum tribuere, En, osculari, amplecti, complecti, fovere. — h. noget med En, som en Journal ꝛc. una habere; socium rei adesse; som holder noget med En, consors, socius. h. med En, favere alicui; ab ejus partibus stare; eum sequi; som h. med En, fautor, amicus, studiosus. — h. med Hest, Vogn ꝛc. sistere equum; jumenta, vehiculum inhibere. — h. over noget, curare; severe habere; rationem habere rei. — h. et Barn over Daaben, sustinere initiandum. — h. Varer høit, æstimare magno; magnum iis pretium statuere, ponere. — hvor høit holder han det? quod pretium statuit ei rei? — h. af En, af sig selv, af noget, magni facere, æstimare aliquem; aliquid amare, observare, diligere; multum ei, sibi tribuere. — holde for meget af sig selv, nimium sibi placere; nimis sese amare; multum arrogare sibi. — h. for Øinene, som et Skiul, opponere, objicere oculis, nær ved, prope admovere oculis. — h. En til noget, til Orden ꝛc. assvefacere rei; ea imbuere, til Kirkegang, id videre, laborare, ut sacris intersit; non pati aliquem abesse a sacris. — h. sig til den eller den Kirke, uti templo, sacris alicujus loci. h. tilgode, ignoscere, concedere. — h. haardt, esse difficile. — — h. Søen, som et Skib, fluitare; innatare aquæ; maris jactationem pati. — h. sit Vand, urinam continere. — lade sig holde, pati se retineri. — det lader sig holde, non adeo magnum est. — hvad holder mig? quid obstat? quid me retinet, prohibet? — h., som et Stykke Tøi, ikke gaae itu, non rumpi, integrum manere; ikke holde, rumpi, solvi. — holde sig op et Sted, morari, commorari. —

h. i.

h. i Tvang, coërcere, cohibere, inhibere, continere, premere, comprimere, compescere. — h. fangen, vinclis & custodia arcere. — h. i Uvished, suspendere; suspensum tenere. h. med, assentire, consentire, adstipulari alicui; facere cum aliquo. — h. fra, see afholder. — h. op, cessare, quiescere, supersedere; see opholder. — h. vedlige, servare, conservare, fovere, tenere, continere, tueri, tutari, = som Venskab, Erindring, colere, tueri; = fortsætte, pergere, urgere, instare, immorari, continuare. — h. over, custodire, servare, observare, tenere. — h. tilgode, eftergive, facere gratiam rei alicujus. — h. for, ducere, habere, putare, numerare, &c. &c.

Holden, ved Magt, salvus, indelibatus, illibatus, incolumis. — han kan være vel h. dermed, hoc illi suffecerit; nihil ultra desideraverit.

Holdt! siste gradum! mane!

Holla! heus!

Hollænder, 1) Hollandus, a; Batavus, a 2) villicus.

Hollænderie, villa pecuaria.

Holland, Hollandia, Batavia.

Hollandsk, Hollandus, Batavus. — *adv.* Hollandice.

Holsteen, Holsatia.

Holsteensk, Holsatus.

Holstener, en, Holsatus; Holsatia oriundus.

Holm, insula amnica; agger herbidus.

Holzurt, inula.

Honning, mel. — vild H. mel ericeum. — af H. melleus. — med H. mellitus. — som smager efter H. melligenus. — virke H. mellificare.

Honning = Avl, mellificium; apum cura; res mellaria, apiaria.

Honningdrik, melitites.

Honningdug, melligo.

Honninghøst, Honningsamling, mellatio.

Honningkage, 1) favus. 2) placenta mellita.

Honningsaft, melligo.

Honningsød, melleus, mellitus, mulsus, mulseus.

Honningurt, apiastrum.

Honningviin, mulsum.

Honningvirkning, mellificium.

Honorarium, honor. — for nogen havt Møie, pulveraticum, = ca (*Ict.*)

Honorerer, en Vexel, agnosco.

Hopmand, see Hovedmand.

Hoppe, equa.

Hoppen, Springen, subsultus.

Hoppende, subsultim. — glad, exsultim, exsultabundus.

Hopper, subsilio, exsilio, exsulto. — i Beiret, emico. — som en Kalv, lascivire. — h. paa eet Been, uno pede niti. See springer.

Hor, Horerie, stuprum. — horagtigt Levnet, scortatio; vaga libido. — i Ægteskab, adulterium. — bedrive H. scortari, = som en Mandsperson, scorta sectari, = som et Fruentimmer, corpus vulgare. See horer.

Horagtig, meretricius, impudicus, libidinosus, adulter. — *adv.* meretricie.

Hore, meretrix, scortum, succuba. — gemeen, prostibulum, propudium, quadrantaria, lupa; omnibus facilis. — være gem. H. prostituere se; vulgare corpus; quæstum facere corpore.

Horebarn, see Horunge.

Horehuus, lupanar, lupanarium, ganeum, ganea, lustrum, stabulum, fornix.

Horejæger, cuculus, scortator, ganeo, lustro, stuprosus, libidinosus; scortorum sectator; semitarius moechus (*Catull.*), fornicator (*eccles.*).

Horelevnet, vita meretricia.

Horepak, scorta *plur.*; meretricia turba.

Horeprofession, meretricium.

Horer, meretricor, scortor, pecco, fornicor (*eccles.*); rem habeo cum aliquo, a; vitio, corrumpo, stupro aliquam; vitium offero,

offero, pudicitiam eripio alicui, ; tiere, stupri consvetudinem habere cum aliqua. — om et Fruentimmer, pudicitiæ jacturam in aliquo facere; stuprum pati ab aliquo, ; tiere, stupri consvetudinem habere cum aliquo. — h. i Ægteskab, adulterari, moechari; adulterium committere.

Horerie, see Hor.

Horkarl, som ligger i med anden Mands Kone, moechus, adulter. — Boler, concubinus, stuprator.

Horeqvinde, moecha, adultera. — Bolskab, concubina.

Horevert, leno. — være, lenocinium facere.

Horevertinde, lena.

Horevertskab, lenocinium.

Horevise, meretriceus, impudicus cantus.

Horeunge, spurius, nothus. — af en gemeen Hore, vulgo quæsitus; patre incerto natus.

Horizont, horizon, finitor, extremum; quo longissime conspectum (prospectum) oculi ferunt. — dette gaaer over min H. hoc non assequor, non capio.

Horizontal, flad, planus, æquus; adv. in plano. — ligge h. in planum porrigi.

Horizontalflade, area plana.

Horizontallinie, linea per planum ducta; finitor.

Horn, cornu, dim. corniculum. — af H. corneus. — ind ad boiede H. camura cornua, ; som har, reciprocicornis. — ud ad boiede, vara cornua. — som har H. cornutus, corniger, ; iffun eet, unicornis, ; 2, bicorniger. — haard som H. corneolus, durior.

Hornagtig, corneus, corneolus.

Hornblæser, cornicen.

Horndrager, see Hanrei.

Hornfisk, acus; cornuta.

Hornhinden i Øiet, cetatoides.

Hornqvæg, boves.

Hornværk, i Fæstninger, cornu, brachium.

Hos, apud, penes, juxta, prope, circa, ad, secundum, secus. — have, bære hos sig, secum habere. — være hos En, esse cum aliquo, ; for at træffe ham, adesse alicui.

Hoser, see Burer, Stromper.

Hosebaand, periscelis; cruralis fascia. — Hosebaands Ordenen, ordo periscelide insignis; ordo Britannicus Eduardinus.

Hosleie, Hosliggen, concubitus; res Venerea; coitus, coitio. See Leiermaal.

Hosliggende, quod adjectum est. — h. faaer du &c. cum his literis accipis &c.; has literas sequitur &c.

Hospital, for Fremmede og Syge, xenodochium, xenon. — for Syge, valetudinarium, nosocomium. — for Fattige, prytaneum; hospitium publicum.

Hospitalsforstander, hospitii publici curator, quæstor; xenodochus, xenoparochus.

Hospitalsgods, agri ad fermius hospitii publici.

Hospodar, princeps Vallachiæ.

Hoste, tussis, tussedo, dim. tussicula. — plaget med H. tussicus, tussiculosus. — som hielper imod, tussicularis.

Hoster, tussio. — h. ud, harker ud, extussio.

Hostie, panis eucharisticus, liturgicus.

Hosværelse, præsentia. — i hans, min, illo, me præsente.

Hosværende, præsens; qui adest. — for at høre, auditor; for at see, spectator. — til Bords, conviva.

Hotel, stor Gaard, insula.

Hov, ungula. — som har, cornipes. — med heel H solido pede. — klovet H. ungula bifida. See Kloe.

Hovarbeide, see Hoverie.

Hove: til H. in aula; see Hof. — gaae til H see giøre Hoverie.

Hoved, caput. — Fordelen af Hovet, sinciput; Bagdelen, occiput. — med 2 Hoveder, anceps, biceps; ; med 3, triceps. — H. paa et Som, vertex. — tage En ved Hovedet, comprehendere; in custodiam dare. — Vittighed, Talent, ingenium. — godt H. felix inge-

ingenium; = ſlet, tardum ingenium. — faae i Hovedet: a) lære, diſcere; animo infigere; memoria comprehendere; b) begribe, aſſequi, intelligere; c) troe, ſibi perſvadere; animum inducere ut credas. — have noget i Hovedet,: a) vide, tenere, ſcire; b) tænke paa, meditari, commentari, moliri; c) være bekymret, fortrædelig, triſtem, ſollicitum eſſe. — af Hovedet, memoriter; ex tempore. — Egenſindighed, libido, pertinacia. — have ſit H. for ſig, ſuo ingenio uti, indulgere, — følge ſit eget H. ſibi ſapere; ſuo ingenio obſequi, indulgere; ſuo tantum conſilio uti. — ville igiennem med Hovedet, obſtinate agere; velle omnia ſibi parere; = ſom vil det, obſtinatus, pervicax. — det vil mig ikke i Hovedet: a) non credo; b) non placet. — bringe En noget af Hovedet, ex animo ejicere. — jeg kan ikke faae mig det af Hovedet, ſemper animo meo obverſatur; usque animo hæret. — ſætte ſit H. til Pant, quovis pignore certare. — Hovedet ſtaaer ham ikke ret, triſtis, perturbatus, confuſus animo eſt. — over Hals og H. raptim, præceps. — et underligt H. mirabile caput, ingenium; mirus, moroſus. — alting ſkal gaae efter hans H. omnia ſibi parere, obſequi, æquum cenſet. — bryde Hovedet, ingenii nerves, vires intendere. — der ſtaaer Priis paa hans H. præmium propoſitum eſt, qui illum a) comprehenderit, vivum ceperit; b) interfecerit. — ſætte ſig i Hovedet: a) troe, firmiter credere; obſtinari, obfirmari ad credendum, ut credas; b) ville, firmiter ſtatuere; obſtinate velle. — ſætte en anden i Hovedet (i Alm.) turbare, ſollicitare, = en Mening, aliquem implere, imbuere opinione, = en Beſlutning, ſollicitare; ad aliquid impellere; cupiditatem injicere. — voxe En over Hovedet, ſupra aliquem aſſurgere, evaleſcere. — ſtøde En for Hovedet, offendere, lædere. — Anfører, dux primus, caput, princeps; = i Sammenſætning med Perſoner, Egenſkaber, Handlinger, Omſtændigheder ꝛc. gives det: primus, primarius, præcipuus.

Hovedarmeen, exercitus ſummi ducis; copiæ maximæ.

Hovedartikel, caput præcipuum; pars primaria; caput rei. — i en Videnſkab, locus graviſſimus, primarius.

Hovedaarſag, cauſa præcipua, graviſſima, ſumma, prima.

Hovedbaand, Hovedbændel, tænia, tæna.

Hovedbrud, animi opus: ingenii (capitis) labor; meditatio, commentatio multa, difficilis, moleſta. — hvortil der ikke behøves megen H. non multi ingenii.

Hovedbrydende, animi, ingenii; animo exercendo, ingenio fatigando.

Hovedbedrager, archiplanus; impoſtorum primns.

Hovedbog, præcipuum opus; claſſicus liber. — en Kiøbmands, tabulæ *plus*.

Hovedbygning, medium ædium.

Hovedcaſſe, fiſcus; caput fiſci.

Hovedfeil, graviſſimum, præcipuum vitium. — det er hans H. hoc præcipue vitio laborat; hoc vitioſiſſimum habet. — ingen H. levius vitium, facile ignoſcendum.

Hovedforandring, ſummæ rei mutatio. — giøre, in re ipſa, ſumma, aliquid novare, mutare; totam rem commutare. — foranledige, totam rem commovere, inclinare. — H. i Staten, res novæ; = ſøge at giøre, moliri res novas; = giøre, mutare ſtatum reipublicæ.

Hovedforbrydelſe, 1) capitale delictum; fraus capitalis. 2) graviſſimum delictum.

Hovedforbryder, 1) capitalis delicti reus. 2) ſceleratiſſimus.

Hovedforræder, proditionis caput, princeps.

Hoved

Hovedgierde, cervicalia *plur.*; pluteus, - um.
Hovedgrund, primaria causa.
Hovedgang, i en Hauge, media ambulatio. — i et Biergværk, vena præcipua.
Hovedhaar, capillus, cirrus, coma, crinis.
Hovedhensigt see Hovedøiemeed.
Hovedisse, vertex (capitis).
Hovedklage, præcipua criminatio; actio primaria; caput causæ.
Hovedkuls, præceps, cernuus. — som kommer hastigen, subitaneus, subitarius.
Hovedlærd, doctissimus; doctrinæ laude florentissimus; princeps eruditionis.
Hovedlærdom, primaria doctrina; locus primarius; gravissimum caput.
Hovedmand, dux, choryphæus, caput.
Hovedomstændighed, caput rei; res gravis, minime negligenda, maxime spectanda. — som bestemmer Sagen, prærogativa; conditio; - og naar den er tvivlsom, momentum, neml med de *verba*: facere momentum, esse momenti magni ad rem.
Hovedøiemeed, præcipuum, primum consilium; primaria causa. — have til, aliquid præcipue sequi, videre, spectare. — det er H. hoc primum maxime agitur, propositum est. — alle Handlingers H. quò omnia denique referas, referantur, redeant.
Hovedperson see Hovedmand. — i et dramatisk Stykke, cujus sunt primæ, præcipuæ partes.
Hovedpine, capitis dolor; cephalea, cephalalgia. — paa den ene Side, hemicrania. — have, capite dolere, laborare. — jeg har, caput mihi dolet, tentatur.
Hovedpost, cardo rei; summa rei; summa res.
Hovedquarteer, prætorium; strategeum.
Hovedpude, cervical, cervicale; pulvinar.
Hovedquittering, apocha in omnia, in omnem summam. — give, omnia soluta testari; in omnia absolvere aliquem.
Hovedret, caput coenæ; primarius cibus.
Hovedsag, caput; fastigium; summa; cardo rei. — i Alm. res gravis, magna, magni ponderis, discriminis. — som hører til, primus, summus, præcipuus, gravissimus, maximus. — Ens H. studium; opus; in quo præcipue elaborat, cui maxime vacat. — giøre noget dertil, plurimum rei tribuere; omnia eò referre; id maxime agere.
Hovedsæt, calantica.
Hovedsætning, decretum, præceptum summum, primarium. — i en Tale, argumentum, summa.
Hovedslag, universæ rei dimicatio; dimicatio de summa rei. — levere, dimicare de re summa.
Hovedslægt, Hovedfamilie, gens.
Hovedspørgsmaal caput causæ. — dette er H. in hoc maxime res vertitur; hoc causam continet.
Hovedstad, caput rerum, regni, gentis; sedes imperii; urbs.
Hovedsted, primarius locus; dictum classicum.
Hovedstoel, caput, sors, vivum.
Hovedstykke, caput; pars præcipua.
Hovedstorm, impetus omnibus copiis susceptus, in eventum summæ rei. — vove en H. omnibus impugnare locum; toto exercitu incumbere.
Hovedskurv, porrigo.
Hovedstads, Fruentimmers, redimiculum; rica. — af Haar, caliendrum, comtus; capilli structi. — en vis, som Præster, Præstinder &c. bare, infula.
Hovedsvindel see Svindel.
Hovedtøi, calantica, reticulum.
Hovedtanke, præcipua sententia, notio; caput, materia.
Hovedtræfning see Hovedslag.
Hovedtræk, i Ens Caracter, præcipuum in moribus.

Hovedulykke, graviſſima labes. — det var Hovedulykken, hæc graviſſima ſecuris injecta eſt rei; hoc totum negotium corrumpit.

Hovedunderſøgelſe, quæſtio, cognitio de re ſumma. — anſtille en, de re ſumma, univerſa quærere, cognoſcere.

Hovedvee ſee Hovedpine.

Hovedvindene, venti cardinales.

Hovedvildfarelſe, præcipuus error; gravis error. — ſom Grunden til de andre, fons, caput, origo erroris.

Hoven, tumidus, turgidus, inflatus.

Hovenhed, tumor. — i Halſen, faucium tumor; paraſynanche. — paa Ørene, Halſen, hemmelige Steder, panus. — i Fødderne, boa. — i Fingrene, panaricium.

Hover ſee haager.

Hoveren, exſultatio, exſultantia, triumphus,

Hoverende, frydende, exſultabundus, triumphatorius (*Tertull.*) — *adv.* exſultanter.

Hoverer, geſtio, exſulto, jubilo, triumpho, ovo.

Hoverie, Hovarbeide, ſervitus, opera, angaria; gratuitum opus. — giore, præſtare, reddere operam gratuitam. — ubeſtemt, infinita opera. — med Haandtieneſte, manuaria opera. — med Kiørſel, vectura. — frie for H. immunis. — kiøbe ſig frie for, immunitatem emere. — ſom maa giore H. angarus; operæ gratuitæ debitor, parochus, præbitor.

Hoveriebonde, colonus ad operam & vecturam mancipatus domino; angarus.

Hovmod, ſuperbia, faſtus, tumor, arrogantia; magna de ſe opinio; altum ſupercilium; admiratio ſui; aliorum contemtus; contumacia.

Hovmodig, ſuperbus, arrogans, tumidus admirator ſui; inflatus; faſtu plenus; contumax. — være, ſuperbire; ſe admirari; ſibi placere; alios contemnere; tumere, turgere faſtu. — blive, inflari, turgeſcere, intumeſcere; ſuperbiam, ſpiritus ſumere. — giore, inflare; implere faſtu, ſuperbia.

Hovmodigen, ſuperbe, inſolenter, arroganter, contumaciter.

Hovmoder mig, er, bliver hovmodig, ſee Hovmod.

Hovner, tumeo, inflor, creſco, turgeo, turgeſco, ſurgo, attollor.

Hovſmed, Grovſmed, faber ferrarius.

Hu, ſtudium, animus. See Sind. — med beraadt Hu, ſee beraadt.

Hud, ſom er endnu ved Kiødet, cutis, pellis. — aftrukken, pellis. exuviæ, ſpolium og ſpolia, tergus og tergum. — tilberedet, corium — paa Melk, eller af Skimmel, tunica. — fiin, tynd H. tunica, membrana. — tyk, ſom af Arbeide, callus, callum. — ſom er imellem Hud og Kiød, intercus. — faae H. ducere cutem; tunica tegi, indui, veſtiri. — omgiven med H. pellitus, — ſom et Saar, tunicatus. — ikke ſtikke i nogen ſund H. langvere; infirmum eſſe. — lyve end Huden fuld, mendaciis obruere, onerare aliquem; mendacia affatim ingerere alicui. — ſkære Remmen af en andens Hud, ex alieno largiri. — med heel H. integro, intacto corpore. See Skind.

Hudflettelſe, Hudſtrygelſe, flagellatio.

Hudfletter, hudſtryger, flagello; flagris cædo, uro.

Hudløshed, intertrigo.

Hudſtryger ſee hudfletter.

Hue, calantica. — ſtrikket, retiolum. — af Læder, cudo. — ſpids, apex, galerus. — Øſterlandſk, tiara, tiaras. — ſætte H. paa, caput tegere. — tage H. af, caput aperire; — for En, galero detracto ſalutare aliquem.

Huer ſee haager.

Hug, Slag, ictus, plaga, verber og *plur.* verbera. — give En et H. cædere, ferire, percutere. — give H. cædere, verberare, fuſte dolare. — faae H. cædi, vapulare. — ved et H. cæſim.

Huge-

Hugenotte, Calvinianus, Calvino-reformatus.

Hugger, cædo, ferio, percutio. — h. paa En, ictu, cæſim petere aliquem. — h. løs paa hinanden, ictibus mutuis ſeſe petere; cædere & cædi. — h. itu, diſſecare, rumpere; ictu diſcutere. — h. af, ſtække, incidere; ſtevne, ſtringere, deſtringere. — h. af, glatte, dolare, dedolare; det groveſte, exaſſiare. — h. igiennem ſom en Skov, excidere. — h. over, kløve, diverberare, transverberare. — h. ned, maſſacrere, trucidare, contrucidare. — h. af, forhugge, truncare. detruncare. — h. af, omhugge, ſubcidere, metere, demetere. — h. i Steen, Skrift, Figurer, incidere lapidi; inſcribere, inſculpere. — h. et Billede af Steen, ſculpere, fabricari. — h. Steen, excidere, cædere. — h. Brænde, cædere ligna. — hverken hugget eller ſtukket, ubi nec pes nec caput appareat.

Hugget, ſaaret, cæſus, ſaucius, percuſſus. — ſom et Billede, ſculptus.

Huggeblok, caudex, truncus.

Huggejern, marra, dolabra, dolabella.

Huggekaarde, enſis latus, quo cæſim utare, cædendo aptus.

Huggekniv, tomis; inciſorius culter.

Huggeſpaaner, aſſulæ, ſchidia.

Huggetand, dens apri.

Hugorm, vipera. — af H. vipereus, viperinus.

Hugſt, Træers, exciſio, dejectio. Bedre med *verba*.

Hui, papæ! hui! — i et Hui, momento, ſubito.

Hujen, Skrigen, clamor, vociferatio. — af Glæde, jubilum.

Hujer, Skriger, vociferor; clamorem tollo. — af Glæde, jubilo.

Huk: paa Huk, coſſim. — ſidde paa Huk, conquiniſcere.

Hukommer ſee ihukommer.

Hukommelſe, 1) memoria, vis recordandi; mens. — ſvag, memoriola. — af H., uden ad, memoriter. — have god H. memoria valere, a memoria. — han har en ſlet H. memoria laborat. — undertiden har han en ſlet H. vacillat interdum memoria. — H. ſvækkes, labat, forgaaer, labitur, exſtingvitur. — H. ſom rummer meget, capax; denne Færdighed, capacitas. — H. ſom haſtig beholder, velox; denne Dyd, celeritas. — H. ſom længe beholder, fidelis, tenax; denne Dyd, fides, tenacitas. — H. ſom ſnart erindrer ſig, facilis; denne Gave, facilitas. — være i H. hærere in memoria. — tabe af H. obliviſci. 2) Erindring, memoria, recordatio. — til H. in memoriam; recordationis ergo; memoriæ ſervandæ; quod monumento ſit, eſſet. — det er endnu i friſk H. recens eſt rei memoria. See Erindring.

Hukommelſesfeil, memoriæ lapſus. — begaae en, labi memoria. — han har begaaet en, memoria eum fefellit.

Hukommelſeskonſt, ars memoriæ.

Hukommelſeskraft, vis memoriæ.

Hukommelſesmaaltid, memoriæ alicujus data.

Hukommelſesmyndt, numus memorialis, memoriæ cauſa ſignatus,

Hukommelſesſkrivt, elogium.

Hukommelſespant, Souvenir, mnemoſynon.

Hukommelſesvers, verſus memorialis.

Hukommelſesværk, opus ex memoria; memoriter tantum relatum.

Hul, foramen. — i Jorden, ſinus, caverna, cavum. — Aabning, hiatus, ſinus, apertura, os. — med Vand, lacuna, vorago. — Hul paa Klæder, Strømper, ſciſſum, fiſſura, ruptum. — have et H. paa Strømpen, tibiali lacero incedere. — ſom har et H., reven, ruptus, lacer; giort med Flid, pertuſus, perforatus. — paa Skaalevægten, ſom Tungen gaaer i, trutina, agina. — H. i Hovedet, paa Armen, Foden, plaga; caput,

brachium ruptum, lacerum; pes ruptus, lacer. — falde sig et H. i Hovedet, caput lacerare, rumpere. — giøre et H., i Jorden, terram effodere; cavare, — i et Klædestykke, vestem scindere, — i sin Formue, rem exhaurire, minuere, tenuare. — H. i en Fløite, foramen, os. — Hul, slet Boelig, casa, gurgustiolum, tugurium. — liderligt Huus, lustrum, ganea. — krybe om i alle Huller, lustra, ganeas perreptare. — giøre et Hul i Fienden, rumpere, perrumpere hostium aciem. —— Fængsel, carcer. — sætte i Hullet, in carcerem conjicere. — faae et H. rumpi, findi, scindi, discedere. — giøre eet Hul, for at stoppe et andet (i Pengesager) versuram facere; versura solvere.

Huld, 1) Legemets, habitus, habitudo. — Yndest, favor, benivolentia. See Gunst. 2) *adj.* benivolus, favens, æquus.

Huldriig, see huld *adj.*

Huldskab, fides. See Troeskab.

Hule, i Jorden, spelunca, antrum, cavum, caverna, specus. — Dyrs, spelæum, lustrum og *plur.* lustra, cubile.

Huler, cavo, excavo, terebro, foro, perforo, transforo.

Huling, cavatura.

Hullet, giort saaledes, pertusus, perforatus. — af Vand som har staaet, lacunosus. — af Naturen, foraminosus, hians, ruptus, hiulcus; rimarum plenus; rimosus. — som et Kar, rimosus, perfluens. — være, hiare. — som en Strømpe, et Klædestykke, ruptus, lacer. — som en Sie, cribratus, cribrosus. — som Stene, rarus, pumicosus. — som bløde Legemer, rarus, spongiosus, fistulosus, fistulatus.

Hulvei, fauces.

Humør, ingenium, indoles, mores. — af lystigt H. moribus festivis. — vi ere af eens H., conveniunt nostri mores; movemur iisdem rebus.

Humle, lupulus.

Humlehakke, pastinum, sarculum.

Humlehauge, lupulo consitus ager.

Humlestang, ridica, statumen.

Hummel, crabro, fucus.

Hummer, gammarus ell. cammarus.

Hummerkloe, chele *plur.*, forceps (gammari).

Humper see hinker.

Hun, *pronom.*, 1) hæc, illa, ea. — han og hun, vir & uxor; herus & hera. — (i Tiltale) tu og *plur.* vos, 2) en Hun (Hundyr) foemina.

Hund, canis, — stor, Molossus; ung, catulus; liden, catellus; nydelig, festivus canis. — af H. caninus, catulinus. — en god H. placidus canis; arrig, acer, mordax. — en liderlig H. prodigus. — en karrig H. canis.

Hundagrig, hundsk, caninus.

Hundebid, morsus caninus.

Hundedage, dies caniculares. — som Ferier, feriæ æstivæ; messis feriæ.

Hundefedt, adeps caninus.

Hundeføde, victus miser, caninus.

Hundehoved, (Urt) cynocephalia.

Hundepatron, canum studiosus. — være, gaudere canibus.

Hunderose, (Urt) cynorhoda.

Hundeskræppe, (Urt) canaria.

Hundestiernen, sirius canicula, canis.

Hundetunge, (Urt) cynoglossa.

Hundeunge, Hvalp, 1) catulus, catellus. 2) tiro venatorius. 3) (som Skieldsord) pessimus.

Hundredaar, et, seculum.

Hundredaarig, secularis.

Hundrede, centum. — et H. centuria. — h. Aar gammel, centenarius, — derover, centenario major. — afdele i 100, centuriare. — 100 og 100, Hundredeviis, centeni. — i h. centuriatim, per centurias. — h. Procent, alterum tantum; duplum. — 100000, centena millia (hominum); centies mille (homines). — 100000 Sestertier, centies sestertium. — ikke en blant 100, vix duo tresve.

Hundredefold, centuplex, centuplum.
Hundredefødder, centipes.
Hundredste, centesimus. — hver h. centesimus quisque. — den h. Deel, centesima. — tage hver h. ud, centesimare — ikke den h. Deel, ne minima quidem pars.
Hundrede Gange, centies.
Hundredepundig, centum librarum; centenarius. — saadan en Kanon, tormentum ad glandes centenarias; tormentum maximi modi.
Hundredeviis, centeni, centenis. — i h. centuriatim; per centurias; centuriati.
Hundsk, caninus; *adv.* canis more, ut canis.
Hundsvot, nebulo, nequam, ignavus.
Hundsvotsk, improbus, e; pessimus, e; flagitiosus, e. — som en Ting, indignus.
Hunger, fames, esuries, esuritio, inedia. — overmaade stor, fames canina; bulima, us. — har saadan H. bulim (*medd.*) — lide H. cibi nil habere; cogi esurire. — lade En lide H. cibum negare alicui; fame torquere, macerare aliquem.
Hungersnød, fames; rei frumentariæ inopia; annonæ gravitas.
Hungrer, esurio, efter noget, desidero, cupio.
Hungrig, famelicus, avidus, esuritor. — efter noget, appetens, avidus rei; = være, aliquid appetere; rei desiderio teneri. See sulten.
Hungercuur, jejunandi remedium: inedia (salutaris). — bruge, inedia curari.
Hunkiøn, foemina, foemella; genus foemininum, foemineum; sexus muliebris, sexus sequior (*Apul*.)
Hurtig, rask, celer, agilis, promtus, e; acer, vegetus, expeditus, e; strenuus, e; gnavus, gnaviter; impiger, gre. — være h. accelerare; impigre se movere. — hurtig! agedum! propera!
Hurtigen, see hurtig.
Hurtighed, see Geswindighed.
Hus, see Huus.
Husar, husarus; eques Hungarus.
Huser, tager i Huus, hospitio (in domum) excipio.
Huserer, sævio, ruo, bacchor. — h. med En, sævire in aliquem; acerbe vexare aliquem.
Huset, secessus, latrina. — gaae paa H. ire quo saturi solent; alvum exoneratum ire; secedere.
Husker, see erindrer.
Huskud, impetus, motus animi.
Hustrue, conjux, uxor, marita. — tage en H. uxorem ducere; anden Gang, ad secundas nuptias transire. — som har een, monogamus; = at man har een, monogamia. — som har to, digamus. — som har mange, polygamus. — at En har mange, polygamia.
Husvalelse, recreatio, refectio, confirmatio, instauratio. — fra Arbeide, laxamentum, remissio, requies.
Husvalende, recreans, jucundus, delectabilis, gratus.
Husvaler, reficio, recreo, refoveo, firmo. — h. sig, refici, recreari.
Hutler ud, objurgo; opprobriis onero, incesso.
Huud, see efter Hu.
Huul, cavus. — neden under, subcavus. — h. Stemme, vox fusca; sonus raucus. — klinge huult, raucum, fuscum sonare. — gaae huult, som Søen, fluctus attollere.
Huulaare, vena cava.
Huulbore, cæstrum; terebra gallica.
Huulhed, sinus, cavum. — i Caracteren, altitudo ingenii.
Huulspeil, speculum concavum.
Huus, 1) domus, domicilium, ædes *plur*. tectum, focus. — lille, ædicula, domuncula, casa. See Huset. — stort, offentligt, villa. — prægtigt, Pallais, basilica. — som ligger for sig selv, insula. — H. og Gaard, fedes, fundus, habitatio. — fra H. til H. per domos; ostiatim. — holde H. rem domesticam

cam curare, tractare, adminiſtrare. — med liden, parce vivere. — være til huſe hos En, habitare in alicujus ædibus; habitationem ab aliquo conduxiſſe. 2) ſee Slegt, Familie.

Huusandagt, domeſtica ſacra; pietatis meditatio privata, domeſtica.

Huusarbeide, domeſtica opera.

Huusarme, *plur.* pauperes verecundi; quos pudor domi continet.

Huusbekymring, cura rei domeſticæ.

Huuscapellan, ſacrorum domeſticorum adminiſter.

Huuscapelle, cella, ſacrarium. — ſom hos Hedningene, lararium. — til Muſik, ſymphoniaci domeſtici.

Huuscommunion, coenæ ſacræ uſus domeſticus; euchariſtia domeſtica.

Huusblas, ichthyocolla.

Huusfader, paterfamilias, herus.

Huusfred, pax, tranquillitas domeſtica, privata, familiæ.

Huusgeraad, ſupellex, vaſa *plur.* See Boeſtab.

Huusgud, lar; numen domeſticum. — Familiegud, penates; familiarum numen.

Huusholder, god, bonus paterfamilias; parcus, frugalis, diligens; rei domeſticæ, privatæ tractandæ, tuendæ artifex; — ſlet, inſcius rei familiaris tractandæ.

Huusholderſke, proma conda, rei familaris adminiſtra.

Huusholdning, rei privatæ, familiaris; oeconemia; uſus, cultus domeſticus. — Guds H. conſilia dei; ratio qua deus utitur; formula quam ſequitur in regendis & conſtituendis rebus; — i det Gamle og Nye Teſtament, formula, lex, conditio, ratio vetus, nova — god H. prudentia rei familiaris tuendæ; diligentia, frugalitas; — ſlet, inſcitia, negligentia curæ privatæ; perturbatio rei familiaris. — ſom hører til H. oeconomicus.

Huusherre, herus, paterfamilias. — ſom hører til, herilis.

Huushovmeſter, oeconomus, dioecetes; rei privatæ adminiſter, promus condus.

Huusjomfrue, proma conda.

Huusleie, coenacularia; merces habitationum.

Huuslig ſee Huusholder.

Huuslighed, frugalitas; rei familiaris tuendæ ſtudium, uſus.

Huusløg, ſedum, ſempervivum, aizoon.

Huusmand, inquilinus; conducti habitator.

Huusmandskoſt, victus parcus, tenuis.

Huusmiddel, medicamentum paratum, domeſticum, expeditum. ad ſubita.

Huusmoder, materfamilias, hera.

Huuspoſtil, conciones, homiliæ, domi, privatim legendæ, privatorum uſibus ſacris, meditationibus domeſticis deſtinatæ.

Huusſtand, vita privata, domeſtica.

Huustavlen, chriſtianæ pietatis in vita civili ſumma.

Huustropper, palatinæ cohortes; prætoriani.

Huustyv, fur domeſticus, familiaris.

Huustugt, diſciplina domeſtica. — god, ſevera diſciplina; ſeveritas regendæ domus. — ſom holder god H. diligens, ſeverus paterfamilias.

Huusſinde, familia; domeſticæ apparitiones.

Huusviſitation, i alle Huſe, oſtiatim inſtituta ſpeculatio, requiſitio, veſtigatio; — i et Huus, domi inſtituta veſtigatio. — holde, domos, domum perquirere, rimari, luſtrare. — ſom holder, perquiſitor.

Huusvant, domeſticus, familiaris.

Huusvæſen, domus; res familiaris; cura domeſtica; rationes familiares, domeſticæ.

Hvas

Huusvert, herus; ædium dominus; paterfamilias.
Huusvild, domo profugus; vagus; lariſuga (poet).
Hvad, 1) i Spørgsmaal, quid? — er det? quid est? — det er, quid fit. — da? quid ergo? quid autem? ecquid igitur? fra h. Sted? unde? — det ſkal være, undecunque, undelibet, unde unde. — paa h. Sted det ſkal være, ubivis, ubicunque. — til h. Tid, quando. — til h. Tid ſom helſt, quandocunque. 2) hvilken, hvilket; ſ. E. jeg veed ikke til h. Side jeg ſkal vende mig, in quam partem me vertam.
Hvadſomhelſt, quicunque, quodcunque; quivis, quodlibet; quemvis, quemlibet, nemlig i den caſus, ſom verbum og nomen kræve, hvorpaa det gaaer.
Hvæſſer, acuo, polio, exaſpero.
Hvæſſeſteen, cos, dim. coticula
Hvælvebygning, cameratio, concameratio.
Hvælver, bygger hvalt, camero, arcuo, ſinuo.
Hvælving, arcus, arcuatio, fornix, fornicatio, ſuſpenſio, ſuſpenſura, camera. — under Loftet, Platfond, lacus, lacunar. — under Jorden, crypta. — bygger ſom en H. camero, concamero, fornico.
Hværver, Soldater, delectum ago, habeo; milites conquiro, lego. — ved Haandpenge, militem adſciſco, auctoro. — lade ſig h. dare nomen militiæ.
Hværver, en, conquiſitor.
Hværving, delectus, conquiſitio. — paa H. conquirendorum, excipiendorum, auctorandorum militum cauſa.
Hvæs, Væps, veſpa, crabro.
Hvæsrede, crabronum nidus. — forſtyrre, crabrones irritare.
Hval, Hvalfiſk, cete, balæne. — et Slags, piſtris, priſtis.
Hvalfiſkefangſt, cetaria.
Hvalp, catulus.
Hvalrav, ſperma ceti.
Hvalros, canis marinus; phoca.
Hvalt, arcuatus, arquatus, laqueatus, teſtudinatus, convexus. See hvælver.
Hvas, ſkarp, acutus, acer. — ſom en Kant aſper. — med h. Pigge paa, echinatus. — ſtrid, hirſutus, hirtus, hiſpidus, horridus.
Hvashed, acumen, acies.
Hvede, triticum. — ſom er af, triticeus. — af ypperſte Slag, ſiligo, ſom er af, ſiligineus. — Tyrkiſk, loba, melica.
Hvedebrød, ſimila; panis ſiligineus, ſimilagineus.
Hvedemeel, ſimilago, ſiligo.
Hvem, hvo, quis, quinam. — hvemſomhelſt, quisquis. — hvem iblant ſaa mange, quotus quisque. — hvem man vil, quilibet; quisquis ſit. — hvem af to, uter, det ſkal være, utervis, uterlibet. — hvem er det? ecquis adeſt?
Hvepſe ſee Hummel.
Hver, hver for ſig, ſingulus og plur. ſinguli. See enhver.
Hverandre, mutuo; alius alium.
Hver Dag, quotidie.
Hverdags, adj. quotidianus.
Hver Gang, ſemper; nunquam non; omni tempore. — h. G. naar, quotiescunque.
Hverken, ikke heller, nec-nec, neque, neve-neve. — h. hid eller did, neutro. — det ene eller det andet Sted, neutrubi. — h. den ene eller den anden, neuter.
Hverkenkion, genus neutrum. — i H. neutraliter.
Hvermand, omnes; nemo non. — Hvermands Sag, omnium; cuilibet datum.
Hvermandshore, proſtibulum.
Hverver ſee hværver.
Hvi? quare? ſee hvorfor.
Hvid, 1) ſemuncia. — ikke en H. værd, nihili; aſſe carum. 2) adj. ſee Hviid.
Hvide, det, i Oiet, albugo, cornea. — Ægget, albumen; album ovi.
Hvidling, Hvilling, alburnus, mæna.
Hvidslen, ſibilus, ſtridor, ſibilatus. — udtaler med H. exſibilo.

Hvidsler, sibilo; sibilum edo; strido og strideo. — h. ad, adsibilo, exsibilo. — h. i, som Vinden, insibilo, — imod, obsibilo.
Hvidslende, sibilus, stridulus.
Hvidre see hvitte.
Hviid, albus. — være, albere, albicare, — blive, albescere, — giøre, dealbare. — glindsende h. candidus, marmoreus, — være, candere, — blive, candescere. — h. som Snee, niveus; niveo candore; — være, fulgere niveo candore; nives candore vincere, anteire. — h. som Melk, lacteus, — som Elphenbeen, eburneus, elephantinus. — sort paa hvidt, litera scripta; literarum fides. — giøre hvidt sort og sort hvidt, omnia vertere, turbare, permiscere, confundere; veri falsique, recti & pravi discrimen tollere; e quovis quidvis facere.
Hviidagtig, albidus, albicans, subalbicans, canus, incanus.
Hviidhaaret, albicomus; albis comis.
Hviidhed, albedo, album. — glindsende, candor.
Hviidkaal, beta alba.
Hvidklædt, albatus, candidatus.
Hviidladen, see hviidagtig.
Hviidløg, allium.
Hviidner, albico, albesco, candesco.
Hviidtorn, spina alba.
Hvidtøl, celia.
Hvile, quies, pax. — fra Arbeide, requies, vacuum tempus, vacatio, otium. — Jordens, cessatio. — gaae til H. cubitum se conferre, concedere cubitum. — bringe til H. componere lecto; collocare in lectulo.
Hviledag, dies vacuus, quieti datus, otiosus, feriatus; feriæ *plur.* — holde H. subsistere, quiescere, feriari. — Søndag, dies quieti facer, religiosus.
Hvilekammer, cubiculum quieti datum. — Graven, sepulcri portus.
Hvileland, novale, vervactum; ager requietus.
Hviler, quiesco, cesso, requiesco, vaco; quiete, otior fruor, laxor, remittor. — ligger stille, cubo, recubo. — sætter mig, resideo. — h. paa noget, nitor, fulcior re; rei innitor, incumbo. — lade En h. otium alicui concedere, — Jorden, terræ requiem dare, — de Døde, mortuos non sollicitare, — en Ting, rem non commovere. — herunder hviler, hic situs est.
Hvilested, sedes; quieti aptus locus.
Hvilken, qui. — hvilken? quis? quinam? — h. af begge, uter. — h. det skal være, quilibet, quivis, quisquis sit, — af to, uterlibet, utervis. — hvilket elendigt Menneske! hominem miserum! hvilken vanskelig Sag! o rem difficilem. — hvilket var Aarsagen, quæ (ikke quod) causa fuit. — hvilket Under! quale portentum! — hvilket Under? hoccine mirum? See hvad.
Hvilkensomhelst, quicunque, quæcunque, quodcunque.
Hvinen, stridor. — som Hestes, hinnitus.
Hviner, giver en pibende eller strydende Lyd, strideo. — vrinsker, hinnio.
Hvinende, stridulus.
Hvirvel, Hovedhvirvel, Isse, vertex. — som slaaes for noget; Skaade, repagulum. — i Vandet, vortex, gurgis. — paa Trommer eller Pauke, rotatio, gyratio. — slaae H. rotare celeriter sonum.
Hvirvelvind, turbo. — i Skikkelse af en Ildstotte, prester.
Hvirvler, vinder omkring, glomero, inglomero. — *neutr.* som Vandet, rotari, circumagi, in orbem agi, rapi. — slaaer Hvirvel, see Hvirvler.
Hvis, 1) *pronom.* cujus. 2) *conjunct.* si. — hvis ikke, nisi; si minus.
Hvishvas, nugæ, fabulæ, ineptiæ.
Hvisken, susurratio, susurrus.
Hvisker, tisker, susurro. — i Ørene, insusurrare (alicui aliquid). — mumle ved sig selv, mussare, mussitare.

Hvisten, Svingen, ventilatio.
Hvister, Svinger, ventilo, jacio.
Hvitteballie, trulla.
Hvittekalk, tectorium.
Hvitten, Hvitning, dealbatio; dealbandi opera.
Hvitter, dealbo; tectorio lino, incrusto; tectorio (tectorium) induco.
Hvitter, en, parietum dealbator, tector.
Hvo see hvem. — hvo som, quicunque; si quis.
Hvor, 1) hvor meget, quam, ut. hvor riig han end er, hvor godt det og gaaer, ut ut (quamvis, quamlibet) dives sit; quamvis bene procedat. See hvorledes. 2) paa hvad Sted, ubi; quo loco. — hvor det skal være, ubi ubi; ubivis, quovis loco. — hvor er Bogen? librum cedo! — hvor bliver dit Løfte af? quid fiet promisso? quo cadent promissa? — hvor bliver han da af? cur tandem moratur? — hvor dog? ubinam?
Hvoraf, unde; ex quo. — h. kommer det? qui fit?
Hvordan see hvorledes.
Hvorefter, 1) efter hvilken, see hvilken, 2) *adv.* quo facto; deinde, postea.
Hvorfor, cur, quare; quam ob rem; qua de causa; quam ob causam; quapropter, quocirca, itaque. — h. er du bange? quid est quod times? — h. da? eccur? cur tandem? quare? autem? — h. ikke? quidni? quin? cur non? og ironisk, hem! itane? quid narras? nimirum hoc restat.
Hvorfra, unde; ex quo loco. — h. er han? unde domo? cujas? unde venit? ubi natus est? — h. end, undecunque.
Hvorhen, quo, qua, quocunque, quacunque, quaqua, quoquo, quorsum, quoquoversus.
Hvori, in quo, in qua; ubi.
Hvoriblant, inter quos (quas, quæ); in quibus.
Hvorigiennem, qua.
Hvorimellem see hvoriblant.
Hvorimod, contra; ex altera parte.
Hvorlænge, quamdiu, quousque.
Hvorledes, hvordan, quomodo; quo pacto, qua ratione. — h. er han, det? qui (qualis)? — hvorledes det og er, qualecunque sit. — h. staaer det? quid agitur? quo loco res est? — hvorledes? (naar man ikke har forstaaet en Ting, eller forundrer sig derover) quid? hem! quid ais? — h. forekommer det dig? quid (quale) videtur? — h. haager det dig? satin, probas? quid videtur? — h. seer du ud? qualem te video? qualem te offers? qualis appares?
Hvormange, quot, quotus, quam multi.
Hvormed, quo; qua re. — h. han gik, ita abiit.
Hvormeget, quantum. — h. mere, quanto magis. — h. mindre, quanto minus.
Hvorofte, quam sæpe.
Hvorom, de quo (qua); qua de re.
Hvorover, quo, qua; de quo (qua). — *adv.* quare; quam ob rem.
Hvorpaa, 1) (i Hens. til Stedet) in quo, in quod. — h. jeg staaer, cui insisto. — det kommer an, quod causam continet. 2) (i Hens. til Tiden): h. han følger, quem ille excipit. — h. han sagde, post quæ dixit. — h. han gik bort, quo facto (dicto) abiit.
Hvorsnart, f. Ex. kommer han? quando veniet? — h. kan det skee? quam facile fieri potest? —
Hvorsomhelst, ubicunque, quocunque loco; ubi loci (locorum &c.; ubi ubi. — h. fra, unde unde.
Hvorstor, quantus, quam magnus.
Hvortil, quo; ad quod; cui. — i Spørgsmaal, quo? quorsum? ad quid?
Hvorudaf see hvoraf.
Hvorunder, sub quo (qua).

Hvorved (som Middel) quo; qua re; cujus ope; per quem (quam, quod); cujus ministerio, quo interprete. — (som Maade) qua ratione; quo pacto. — hvorhos det ligger, cui vicinum est, adjacet. — hvorved er at mærke, ubi observetur.
Hvorvel, quanquam, etsi.
Hyacinth, hyacinthus, vaccinium.
Hyben, cornum. — vild, spongiola.
Hybentorn, cornus. — af, corneus.
Hykkelsk, falsk, simulatus, e; fallax, falsus, o; fictus, e; compositus ad simulationem. — h. i Venskab, fictus; specie amicus; adulatorius, assentatorius, e; ambitiosus, e. — h. Væsen, vernilitas.
Hykler, for En, ficte blandior; assentor, lenocinor, adulor; amicitiæ specie fallo. — stille sig from an, mentiri pietatem; ludere, fallere pietatis specie; personam gerere viri probi, pii hominis.
Hykler, en, simulator, derisor, mendax, fictus, fallax, falsus, — i Venskab, adulator, assentator, ambitiosus; amicitiæ simulator. — i Gudsfrygt, pietatis simulator; specie pius.
Hykleragtig see hykkelsk.
Hyklerie, simulatio; ficta persona. — forstilt Fromhed, ficta pietas; species pietatis, pompa, scena. — forstilt Venskab, fides simulata; mendacia falsæ (fictæ) lingvæ. — uden H. vere, solide, pure, simpliciter, sine fraude; haud simulate. — lutter H. nil veri, nil sinceri; omnia vana, falsa, ficta, ad fraudem, ad fallendum, ad simulationem composita. See Smiger.
Hyld, sambucus. — af, sambuceus, sambucinus.
Hyldebær, bacca sambuci, ebuli.
Hyldeblomst, flos sambuci.
Hylder til Bøger, fori *plur.*
Hylder, sacramento dico; juro in verba alicujus. — lade sig h. sacramento adigere; in sua verba adigere.
Hylding, sacramentum.
Hyldingseed, sacramentum.
Hylen, ejulatus, ejulatio, ululatus. — Hundens, gannitus. — Vindens, stridor, sibilus, fremitus, strepitus.
Hylende, flebilis, ejulans.
Hyler, ejulo, ululo, exululo. — græder, ploro. — som en Hund, ululare, gannire. — som Vinden, sibilare, fremere, strepere, stridere, mugire, reboare.
Hylke, Kam, som Vandet springer i af Posten, crater, piscina.
Hylle, pegma. — til Bøger, loculamentum, pluteus.
Hyller, dækker til, velo, obtego, obduco, operio, cooperio, vestio, involvo.
Hylster, involucrum; teli receptaculum equestre; theca ad ephippium.
Hynde, pulvinus, pulvinar, culcita. See Pude.
Hyperbol, exsuperatio significationis; hyperbola.
Hypotek, Underpant, pignus.
Hyppig, som følger tæt paa hinanden, spissus, densus, condensus.
Hyppigen, dense.
Hyrde, Hyrdinde, pastor; custos gregis; magister, magistra pecoris. — som hører til, pastorius, pastoritius. — for stort Qvæg, pastor armentarius. — Faareh. pastor ovium; opilio.
Hyrdebrev, literæ episcopales encyclicæ, exhortatoriæ.
Hyrdedigt, carmen pastorale, bucolicum; idyllium, ecloga.
Hyrdegud, Pan. — gudinde Pales.
Hyrdehytte, casa pastoritia; tugurium; casa pecuaria.
Hyrdehund, canis ad pecora, pecuarius, pastoritius, armentarius.
Hyrdelevnet, pastorum vita. — føre, pecudes sequi, pascere.
Hyrdepibe, fistula pastoritia.
Hyrdestav, pedum.
Hyrdetaske, pera, mantica pastoralis.
Hyre, 1) Vogter, custos, 2) Leie, locarium, merces.

Hyrehytte, casa, tugurium.
Hyrekudsk, rhedarius, agitator conductus.
Hyrevogn, rheda meritoria.
Hytte, casa, tugurium, tabernaculum. — et Slags, mapalia *plur.* — (Glash). officina, caminus. — Fingerh. digiti munimentum.
Hyttefad, piscina; excipula, vivarium.
Hytterøg, spodos, spodium, arsenicum.
Hyven, see Hyben.
Hæder, honor, honestas, existimatio, fama, dignitas, dignatio, ornamentum. — stor, amplitudo. — komme til H. ornari, evehi; honores adipisci. — hielpe til, ornare, augere (dignitate, honore). — være i H. coli; esse in honore; suspici. — være til H. honori, laudi, decorum esse. See Ære.
Hæderlig, honestus, honorificus, decorus, ornatus, pulcher, gloriosus, honorabilis.
Hæderligen, honeste, honorifice; cum honore.
Hædersdragt, vestis elegantior, nitidior, sollemnis.
Hædersdag, dies illustris, lætus, festus, amplus, honorificus.
Hæderspost, Hædersbetiening, honos.
Hæderstegn, insignia *plur.*
Hæderstitel, honoris appellatio; dignitatis nomen.
Hædrer, honoro, honesto, cohonesto, orno, colo, excolo, observo.
Hæfter, see hefter.
Hække, see Hekke.
Hægebær, arbutum.
Hægebærtræe, arbutus. — som er af, arbuteus.
Hæl, calx, calcaneus, calcaneum. — følge En i Hælene, premere aliquem; ei insistere; in tergo ejus hærere; vestigia ejus sequi. — H. paa Skoe, postica pars calcei; cals. — støde En med Hælene, calce ferire aliquem.
Hæld, hælder, Hælding, see Held &c.
Hælen occultatio (furti).
Hæler, occulto, recipio (furta).
Hæler, en, occultator, receptor, receptator. — Sag imod, actio furti oblati. — Hæleren er ligesaa god som Stiæleren, eodem loco habetur occultator cum fure (ac fur).
Hændelse, casus; res gesta; res accidens. — tilfældig, temeritas, sors; fors fortuna; casus; res fortuita, forte oblata. — af en H. forte, fortuito. — ved en lykkelig H. feliciter, divinitus. — det er en H. casu accidit, factum est. — Tildragelse, eventus, eventum. — Hændelser (Ens), fata, vita, casus, res gestæ, paa Reiser, i Krig, casus itinerum, belli, militiæ; gesta, acta in itinere, in bello. — have mange underlige, jactari casibus variis, miris; multa pati; magna casuum varietate jactari.
Hændes, hænde sig, fieri, accidere, incidere, venire, evenire. — det h. sig, contingit, obtingit.
Hændelseviis, forte, casu.
Hændig, Hændighed, see behændig &c.
Hænger, *active*, hænger op, figo affigo, defigo, suspendo. — h. for, til Skiul, velare, obtendere. — h. En, suspendere; laqueo gulam frangere; fauces elidere. — h. sig, laqueo (suspendio) vitam finire.
Hænger, *neutral.*, pendeo. — h. fast, hæreo, adhæresco. — h. ud over, imminere, prominere, minari, propendere. — h. efter, sectari, sequi, Tankerne, indulgere, vacare. — h. ned, dependere. — h. ved En, ved noget, adhærere alicui; saaledes, at det hænger ned derved, ex aliqua re suspensum esse, dependere. h. ved en Traad, som Livet, in tenui discrimine agi, verti. — lade hænge, demittere, promittere, effundere. — h. sammen, cohærere. — som hænger sammen, implexus, implicitus, i eet, continens, continuus, junctus. — at noget hænger sammen, tenor. — h. af, see afhænger.

Hængende, pendulus. — ſiid, demiſſus, ſeſſilis. — blive h. hærere, adhæreſcere. — ſom bliver h. firmus, tenax, piger, lentus.
Hængedynd, blot Dynd, limus; locus paluſtris.
Hængel, redimiculum.
Hængelaas, ſera, clauſtrum.
Hængematte, Hængekøye, ſtorea nautica; lectus penſilis.
Hængevogn, carpentum, petorritum, pilentum.
Hængeøret, langøret, flaccus; auribus flaccis.
Hængſel, Dørarel, cardo. — ſom hører til, cardinalis. — ſom er ſat paa, cardinatus.
Hær, 1) Krigshær, copiæ, exercitus — i Tog, agmen. 2) Mængde, copia, agmen.
Hærder, duro, firmo, induro, ſolido. — hærdes, dureſco, indureſco, obdureſco.
Hærdet, occallatus, — være h. til at taale ondt, callere, occallere, durare, obdurare, obdureſcere.
Hærfugl, Træſneppe, upupa.
Hærger, vaſto, devaſto; ſee Ødelægger.
Hærpoker, tympanum æneum.
Hæs, raucus, obtuſus, ravus. — blive h. vocem obtundere. — ſkrige ſig h ad ravim clamitare.
Hæshed, ravis, raucedo, raucitas; fauces aſperæ; vox obtuſa.
Hæslig, ilde udſeende, foedus, ſentus, ſqualidus, turpis, deformis, informis. — af Lugt, Smag, teter. See ſkammelig.
Hæsligen, foede, turpiter, tetre, ſqualide, ſpurce, deformiter.
Hæslighed, deformitas, turpitudo, foeditas.
Hætte, cucullus, cuculio. — forſynet med, cucullatus.
Hævd, paa noget, uſucapio, præſcriptio, auctoritas; longi temporis poſſeſſio. — holde i H. tueri, defendere.
Hævder, mig til, evinco; evictionem præſto.
Hævelſe, tumor. — med Blegne, puſtulatio.
Hæver, oploſter, tollo, extollo, ſurſum fero. — ophæve, ſom en Beleiring, ſolvere, omittere; ab obſidione recedere. — affkaffe, ſom en Lov, Skik, ſolvere, abolere, tollere, mutare, reſcindere, abrogare. — hæve ſig, reiſe ſig, ſurgere, aſſurgere, inſurgere.
Hæver, en, Hævert ſipho, ſipo, fiſtula; tubulus doliaris; diabetes.
Hæveſtang, machina, vectis.
Hævn, ultio, vindicta. — af H. vindictæ cupidine, ſtudio; ulciſcendæ injuriæ cauſâ.
Hævner, vindico, ulciſcor; vindictam ſumo, expeto. — h. ſig paa En, vindictam ſumere, expetere, ab (ex) aliquo; ulciſci aliquem. — h. noget, ulciſci aliquid; rei, injuriæ vindictam expetere. — jeg ſkal nok h. mig paa dig, eſt, ubi te ulciſcar, locus.
Hævner, en, vindex, ultor, ultrix, punitor.
Hævngierrig, memor injuriæ; vindictæ cupidus, amans; ulciſcendi ſtudioſus. — være h. i noget, ferri, flagrare cupidine vindictæ; ultionem ſpirare.
Hævngierrighed, vindictæ amor; ulciſcendi cupiditas, cupido.
Hævngudinde, Nemeſis.
Høe, foenum. — af Høe, foeneus. — dertil hørende, foenarius, foenicularius.
Høebiæring, foeniſecium, foenificium.
Høeheſſe, foeni meta, ſtrues.
Høehøſt ſee Høebiæring.
Høelæs, vehes foeni.
Høeloft, Høeſtænge, foenile.
Høeſlæt, foeniſecium.
Høeſletkarl, foeniſeca, foeniſex.
Høeſtak ſee Høeheſſe.
Høetyv, Høegaffel, furca foenaria.
Høevogn, plauſtrum, vehiculum foenarium.
Høeviſk, manipulus.
Høvding, Landshovding, procurator, præfectus provinciæ.
Høflig, artig, elegans, comis, liberalis, cultus. — tienſtfærdig, commodus, humanus, officioſus, benig-

benignus, ikke stolt, comis, modestus, humanus, facilis, affabilis, – som en Høiere imod Ringere, civilis. — h. Bøn, preces modestæ. — h. Indbydelse, humanissima invitatio. — blive h., artig, excoli, poliri, – som en Hovmodig, dimittere se; superbiam minuere, demittere, deponere fastum.

Høfligen, eleganter, facete, comiter. — tienstfærdigen, liberaliter, prolixe, comiter, officiose, commode, humaniter, civiliter.

Høflighed, Artighed, comitas, officium. — i smaae Tienester, sedulitas. — Omgængelighed, affabilitas, humanitas. — i Sæder, cultus, liberalitas; mores culti, liberales; elegantia morum. — Venlighed, benignitas, facilitas, humanitas, – af en Fornem, civilitas. — Føielighed, liberalitas, officium, benignitas, obsequium. — H. imod en Fremmed, hospitalitas. — bevise En H. comiter, benigne, liberaliter habere, excipere aliquem. — nyde Høfligheder, beneficiis, humanitate coli; liberaliter haberi, excipi, foveri. — det er en H. af ham, dig, mig, liberaliter fit; prolixe, benigne facio (facis, facit). — H. kræver det, ita decet. See Godhed, Artighed.

Høflighedsbesøg, salutatio honoraria, honoris causâ, officiosa; salutandi officium. — giøre, aflægge, honoris (officii) causâ salutare; salutandi officio fungi.

Høflighedsbeviisninger, officium, beneficium, benignitas, liberalitas.

Høflighedsbrev, literæ officiosæ.

Høg, accipiter. — af H. accipitrinus.

Høgenæse, nasus aquilinus.

Høi, en, collis, *dim.* colliculus; tumulus, clivus; locus editus. — som er eller ligger paa, collaris. editus. — fuld med, tumulosus.

Høi, *adj.* altus, celsus, excelsus, editus, arduus, sublimis. — rank, procerus. — meget h. præaltus, præcelsus — saa h. ea altitudine. — hvor h.? qua altitudine? — fremstaaende, eminens. — h. Priis, magnum pretium. — h. Alder, ætas provecta. — den høie Tid, discrimen; ipse articulus; nulla mora. — det er h. Tid, maturum est; tempus monet, urget; festinandum est. — høit paa Dagen, multus dies. — h. Fødsel, illustre genus. — af h. Fødsel, splendide (loco illustri) natus. See Fødsel. — h. Tone, vox arguta; sonus acutus. — tale af en h. Tone, pro imperio (imperiose) loqui. — h. Mening, Tanke, Begreb, magna opinio. — have h. Tanke om sig selv, sibi placere; multum sibi tribuere. — høi Stiil, Skrivemaade, oratio sublimis, gravis, grandis, magnifica, splendida; genus (dicendi, scribendi) sublime. — h. Siel, ædel Tænkemaade, sensus erecti, liberales; animi magnitudo; magnifica indoles. — h. Mod, animus elatus, sublatus, – af Hovmod, arrogantia, tumor; fastus. — h. Sprog, magnifica oratio; verborum pompa, – føre, magnifice, splendide loqui. — høi, stærk, Stemme, magna vox. — h. Straf, gravis poena. — h. Paalæg, grave vectigal. — Ære, Værdighed, ingens amplitudo; magna dignitas. — høie Tanker, magna spes; magnæ rei exspectatio, – giøre sig om En, multum tribuere alicui; præclare de eo sperare. — h. Eed, Forsikkring, sanctissima affirmatio, – giøre give, sancte affirmare. — h. Befaling, principis auctoritas, voluntas. — h. Farve, color vigens, vegetus, floridus, acer, lætus. — h. Stand, amplitudo; locus illustris; fastigium. — det er for høit for mig, altius quam pro meo fastigio. — h. Fest, dies insigniter festus. — h. Adel, illustres; majorum gentium Patres; primores.

Høiædelig, illustris, illustrissimus.

Høiærværdig, venerabilis, venerandus.

Høiærværdighed, vir summe venerabilis.

Høiagtelse, admiratio, veneratio, observantia, cultus, cultura. — forbunden med Kiærlighed, pietas — hvori En staaer, veneratio, dignatio, admiratio, auctoritas. — af H. observantia ductus; admiratione, pietate commotus, ≈ giøre noget, dare aliquid pietati, observantiæ. — som har H. for En, noget, admirator hominis, rei.

Høiagtbar, maxime colendus, observandus.

Høiagtelsesfuld, plenus admiratione; venerabundus. — *adv.* cum magna veneratione; observanter, pie.

Høiagter, agter høit, see høit.

Høialdrende, magnus natu; senex.

Høianseelig, gravissimus, amplissimus, venerabilis. — af Stand og Embede, illustris. — som en Fyrste, augustus.

Høibaadsmand, sociorum navalium primus, præfectus; protonauta.

Høibaaren, illustri loco natus. — som en Titel, illustrissimus.

Høibegavet, ornatissimus, instructissimus ingenio; excellenti animo, virtute.

Høibedrøvelig, tristissimus, acerbissimus.

Høiberømt, celeberrimus, clarissimus; magnæ famæ, magni nominis.

Høibetroet, principali auctoritate constitutus.

Høide, altitudo, celsitudo, excellentia, elatio, excelsitas. — Rankhed, proceritas. — Høiden, summum, fastigium; ≈ af et Bierg, cacumen, vertex; mons summus; ≈ af et Huus, culmen, fastigium domus. -- i Høiden, in summo. — i Høiden op ad, sursum; in sublime, in altum; alte. — bygge i Høiden, attollere. — en Tones H. vigor, intervallum soni acutioris. — et Instruments, ambitus soni acutioris. — gaae i Høiden med sin Stemme, see høist. — en Høide, et høit Sted, locus editus; clivus, tumulus; locus præceps.

Høierfaren, exercitatissimus, versatissimus. — som en Titel, experientissimus.

Høiere, altior, sublimior. — som et Træe, procerior. — af Geist, elatior, magnificentior. -- i Hens. til Stedet, superior, ≈ til Stand, potior, prior, dignior, amplior, honoratior, illustrior, ≈ til Værdie, carior, ≈ til Stiil, Skrivemaade, sublimior, illustrior, splendidior, elatior, ≈ til Tone, acutior. — *adv.* altius, sublimius, elatius, magnificantius, illustrius &c. — agte h. majoris ducere. — bringe sin Indkomst h. plus efficere.

Høiest, høist, maxime, summe, summopere, maximopere. — ved *adjectiva* udtrykkes det med *superl.*

Høieste, summus, editissimus, eminentissimus, altissimus. — bringe til det h., en Konst, perficere artem, ≈ bringe det i en Konst, maximos in arte progressus facere. — drive det til det h. ad summum, ad extremum perducere; nil reliqui (reliquum) facere. — det er kommet paa det h. med ham, med Sagen, ad summa, ad extrema ventum est; non habet res, homo, quo jam progrediatur. — i det h. ad summum; ubi plurimum. — 10 eller i det h. 14 Mile, decem, aut, ubi latissime patet, quatuordecim miliaria. — det h. Gode, finis bonorum; summa felicitas.

Høiforbunden, obligatissimus.

Høiformuende, potentissimus.

Høifortient, optime meritus.

Høifyrstelig, augustus.

Høigunstig, benignissimus, benivolentissimus.

Høihed, altitudo, celsitudo. — Sielens, magnitudo animi. — Standens, amplitudo, dignitas, majestas, splendor, fastigium, elatio. — i Stilen, sublimitas, magnificentia, dignitas, granditas.

Høihellig, sanctissimus, augustissimus.

Høilærd, doctissimus; subtiliter, egregie doctus — *adv.* doctissime; magno doctrinæ apparatu.

Høiligen, vehementer, mirifice, insigniter, magnopere, admodum.
Høilovlig, maxime laudandus, egregius.
Høilydende, sonorus, altisonus (*poët.*)
Høimesse, liturgia (concio) antemeridiana.
Høimodig, magnanimus, generosus, erectus. — *adv.* generose; magno, excelso animo; magnifice, erecte.
Høimodighed, magnanimitas, magnificentia; magnitudo animi; animus magnus, erectus, excelsus, altus.
Høinødvendig, summe (maxime) necessarius.
Høinyttig, utilissimus.
Høioplyst see høilærd.
Høipriselig, maxime laudandus. See høilovlig.
Høire, dexter, dextimus. — h. Haand, dextra. — til h. Haand, ad dextram, a dextra; dextrorsus, dextroversum.
Høirød, rufus, rutilus.
Høirøstet, clamosus, *adv.* clamose.
Høisæde, sedes excelsa, prima; tribunal.
Høisangen, canticum canticorum.
Høist see høiest.
Høistammig, trunco (stirpe) procero.
Høistbydende, qui vincit licitatione.
Høit, *adv.* alte, celse, sublate, excelse, sublime, sublimiter. —rankt, procere — med høi Rost, elate. — noget h. altiuscule. — saa h. in eam altitudinem. — 3 Alen h. trium cubitorum altitudine. — marchere 5, 6, 10 Mand h. quinariis, senariis, denariis ordinibus incedere — staae 2, 3, 4, 10 Mand h. duplici, triplici (trina) quadruplici, decupla acie, fronte, ordine instructum stare. — sælge sine Varer h. magno vendere; — anslaae dem h. magnum pretium statuere rei, merci. — bringe sit Liv h. diu vivere; vitam producere ad seram ætatem. — bringe det h. i Verden, i Staten, ved Hoffet, evehi, ornari; honores consequi; ad insignem dignitatem pervenire. — beløbe sig h., multum esse, efficere. — gaae h., som en Fugl, Raket ꝛc., alte evolare, emicare; — som en Sang, esse soni (vocis) acutioris, excitatioris; alte exsurgere; — som et Instrument, pertinere, exsurgere ad voces tenuiores, — naar det kommer h. si ad summum pervenerit; si ad extremum venerit, — og om noget lykkeligt, si præclarissime agatur. — leve h. splendide, magnifice, hilariter vivere. — lægge h. erigere, tollere, — sig i Sengen, erigi; alte suggestis, aggeratis culcitis levari. — ligge h., som et Sted, eminere; in excelso situm esse, — i Sengen, alte effultum jacere. — prædike h. obscurius, tumidius concionari. — ansætte h. magni estimare, ducere. — spille h magno ludere; multum committere in lusum. — sætte h. alte locare. — sidde h. inter primos sedere. — staae h., som Solen, a) om Sommeren, propiorem esse; propius accessisse; superiores orbes legere, percurrere; b) om Dagen, alte processisse, alte evectum esse; — som Veirglas, eller Qvægsølvet deri, tolli, surgere, evehi, ascendere; — som et Claveer, altiore ordine incipere, omnes sonos excitatiores habere. — drive h., en Konst, excolere; miris auctibus perficere, — Ondskab, Dristighed, magna audacia, improbitate uti; audacissime, improbissime agere, — saa h. eo audaciæ, improbitatis progredi, provehi. — agte h. magni facere, æstimare; admirari; multum tribuere alicui. — agtes h. magni fieri; esse in magna dignatione. — bære Næsen h. superbire; omnes despicere alto supercilio. — h. og dyrt, sanctissime.
Høitalende, grandiloquus.
Høitid, Fest, festum, sollemne; dies religiosus; feriæ. — holde, feriari; ferias agere, celebrare. — vis H. feriæ statæ; uvis, nuncu-

cupativæ, indictivæ feriæ. — som hører til; Høitids-, festus; festo aptus, congruens, dignus.
Høitidelig, sanctus, festus, celebris, sollemnis, publicus. — h. Forsikkring, sancta affirmatio.
Høitideligen, 1) sancte, religiose, publice, sollemniter. 2) graviter, severe; cum magna pompa, magno apparatu — forsikkre h. sancte, religiose affirmare.
Høitidelighed, festum, celebritas, sollemne; f. Ex. Begravelses h. sollemne funeris Bryllups h. sollemne nuptiarum, it. *plur.* sollemnia, panegyris; publica lætitia. — Dagens H. cærimonia hujus diei, splendor. — med megen H. magno apparatu, magna pompa; magnifice.
Høitideligholdelse, celebratio, memoria.
Høitidsdag, Fest, festum, sollemne, panegyris; dies religiosus. — halv, dies intercisus.
Høitidsdragt, cultus festus, nitidior, lætior.
Høitravende, turgidus, tumidus, inflatus.
Høitydsk, om Personer, germanus; e superiori Germania. — om Sproget, superioris, citerioris Germaniæ lingva, usus, oratio.
Høker, propola; macellarius; qui minutatim vendit.
Høkrer, minutim, minutatim vendo.
Høllike, velamentum capiti puerorum.
Høne, gallina. — ung, pullastra. — Læggeh. incubans gallina; matrix. — Kalkunsk, Africana; meleagris. — Ægget vil være klogere end Hønen, discipulus magistrum docet.
Høns, pulli gallinacei; gallinæ. — Høns og andre Fiedercreature som fedes paa Sti, aves cohortales. — holde H. gallinas alere.
Hønsegaard, cohors.
Hønsegræs, Veigræs, polygonum.
Hønsehøg, milvus, milvius.
Hønsehuus, gallinarium; ornithon, ornithotropheum, ornithoboscium; avium cohortalium stabulum, receptaculum.
Hønsehund, canis varius, sparsus, maculosus, avicularis, sagax.
Hønsepind, fulcrum gallinarium.
Hønsestige, scala gallinaria.
Hønsevogter, pullarius, gallinarius.
Hør, linum. — af H. lineus, sparteus.
Hørager, linarius ager; lini ferax campus.
Hørbrøde, Redskab, som Hørren bankes og renses med, malleus stuparius.
Hørfrøe, lini semen.
Hørelse, auditus; audiendi sensus; aurium sensus; — tabe H. auribus capi. — slet H. exaudiendi tarditas, — have, tardius exaudire, — som har, surdaster. See Gehør.
Høren, auditus, auditio.
Hører, audio; auribus percipio, accipio. — h. tydeligen, exaudio. — h. efter, lytter, ausculto. — jeg h. ad aures meas pervenit. — Kongen hørte det, ad regis aures pervenit. — hverken høre eller see, neque oculis neque auribus competere; torpere oculis auribusque. — som hverken h. eller seer, attonitus. — lade sig h., paa et Instrument, eller ved en Sang, Tale, specimen sui dare; audiendum se præbere. — det lader sig høre, audio; placet. — det lod sig endda høre, hoc ferri possit. — det lod sig endda snarere høre, hoc facilius probaverim. — hør dog! hør engang! eho! heus! audi! obsecro! age! agesis! agedum. — høre, om noget er saa, percontari, provisere. — h. noget, inaudire. — h. hen, høre til, angaae, attinere, pertinere, valere. — NB. hører, med *infinit. verbi*, naar *verbum* staaer active, saa at man hører En gjøre noget, tager *particip.* paa *ns.* til sig; f. E. høre en prædike, concionantem audire. Men staaer *verbum passive*, saa at man hører noget skee, saa staaer det med *infinit. passivi*, f. E. jeg hørte ham rose, laudari audivi. Dog kan ogsaa i begge Tilfælde bruges *in-perf.*

talis ab aliquo;

*perf. conjunctivi*, enten *activi* eller *passivi*, med *conjunct. cum*, f. E. audivi eum, cum concionaretur, diceret; audivi, cum laudaretur, cum pulsarentur fores, jeg hørte det banke.
Høresal, auditorium, acroasis, schola.
Hørig, og lydig, obtemperans; dicto audiens.
Hørighed, see Lydighed.
Hørolie, oleum seminis lini.
Hørsel, auditio, fama, rumor. — af H. auditum ab aliis.
Hørsom, hørsommelig, obediens, moriger; dicto audiens. — *adv.* obedienter.
Hørsomhed, Hørsommelighed, obedientia, officium. See Lydighed.
Høst, 1) messis. — god, larga, benigna; slet, tenuis, maligna, parca. — som hører til H. messorius. 2) Høstens Tid, messis, messio, autumnus.
Høster, meto, demeto, colligo, comporto, congero. — som man saaer, saa høster man, ut sementem feceris, ita metes.
Høstferier, feriæ messium, caniculares, æstivæ.
Høstfest, messorium festum; festa messis peractæ, largæ, memoria.
Høstfrugter, poma.
Høstluft, aura autumnalis, frigidior.
Høstmaaned, September.
Høstmand, messor.
Høsttid, tempus autumnale.
Høstveir, 1) autumni tempestas, qualem fert autumnus. 2) apta, secunda messi tempestas.
Høvedsmand, over 60, centurio, over 1000, chiliarchus. See Capitain.
Høvel, dolabra, planula. — Storh., Skrubh., runcina.
Høvelspaaner, ramenta.
Høvisk, castus, pudicus.
Høviskhed, pudor, modestia.
Høvler, dolo, dedolo. — med den store Høvel, runcino. — høvle En, *transl.* polire, fingere.

# I.

I, *pronom.*, vos, og til en enkelt Person, tu.
I, *præpos.* in (paa det Spørgsm. hvor? med *ablat.*, hvorhen? med *accus.*) — i nogen Tid, per aliquod tempus. — i Tide, tempore, tempori. — Undervisning i noget, institutio rei, artis. — læse i en Bog, librum legere. — jeg har læst dette i Cicero, apud Ciceronem legi. — man finder i Horats, apud Horatium legitur. — et Sted i Cicero, Ciceronis locus. — der er et Sted i Virgil, est apud Virgilium. — i Leipsig, i Rom, Lipsiæ, Romæ. — i Spøg, per lusum. — i 10 Dage, per decem dies. — have Ondt i Øinene, laborare ex oculis. — i Templet, i Solen, sub templo, sub sole. — i Forsamlingen, pro concione.
Ja (til Svar), sane, recte, scilicet, enim, enimvero, ita. — men bedst med at igientage *verbum* af Spørgsmaalet, f.Ex. er din Fader kommen? Ja, venit &c. — ja vist, maxime, admodum, oppido, plane. — ja endog, quinquid quod; atque adeo. — ja! (med Forundring) itane vero? quid? — (ironisk, i Modsigelse) vero nimirum, nempe, scilicet; f. Ex. ja, han skal giøre det, scilicet ille conficiet. — ja, det feilede endnu, nimirum illud deerat. — ja, kom kun! accede sane! — ja, nu er det for silde, at nunc serum est. — nu ja! scilicet! esto! — ja saaledes (maa det være), ita sane: sic recte; nimirum ita oportet; ita scilicet. — ja saa! (naar man havde tænkt anderledes) hæc alia res est; hoc aliud est. — sige Ja, annuere, consentire; rem assensu, consensu firmare.
Jabroder, verbo assentiens; nullius sententiæ; reliquorum adstipulator.
Jaddren, garrulitas, loquacitas, nugæ.
Jaddrer, garrio, nugor, confabulor.

Jaddrer, en, garrulus, loquax; lingvæ intemperans; loquendi immodicus.
Jagen, see Jagt.
Jager, venor; feras agito, insequor.— j. efter (Fugle, Fordeel) aucupari, captare — forfølge, sectari, consectari, persequi, agere, ≠ stærkt efter, premere. — j. bort, pellere, expellere, fugare, terrere, deterrere. — j. afsted med Heste, Vogn, velociter auferri, avehi. — j. en Kaarde i En, perforare, confodere (gladio).
Jagt, Jagtskib, velox, celes, lembus, myoparo, pristis, pristrix; navis speculatoria.
Jagt, Jagen, venatio, venatus. —efter Fugle, aucupium. — gaae paa J. venatum exire; feras sectari. — være paa J. venari; feras agere, agitare. — J. efter noget, captatio, consectatio.
Jagtbetient, venationis adjutor; qui venationi operam præbet.
Jagtdigt, cynegeticum; carmen venaticum.
Jagtgudinde, Diana.
Jagthest, equus venatorius, sylvis aptus.
Jagthorn, cornu venatorium, cornu ad sylvas.
Jagthund, canis venaticus, canis ad sylvas, ad feras utilis.
Jagtfornøielse, venandi voluptas; venatio animi causa. — holde, anstille, venatione oblectari.
Jagtret, jus venaticum; lex venandi; edictum venatorium.
Jagtrettighed, jus venandi.
Jagtskrig, celeusma venatorium; vox venantium.
Jagtslot, villa in sylvis, villa venatoria.
Jagtspyd, venabulum.
Jagttaske, pera venatoria.
Jagttøi, apparatus venatorius.
Jagttagelse, Besørgelse, cura, ratio. — Bemærkning, observatio, animadversio. — Augurernes, spectio.
Jagttager, 1) besørger, curo; rationem habeo. 2) bemærker, servo, observo, animadverto, deprehendo. — som iagttager, lægger Mærke til, servator, observator, speculator. — i. Leiligheden, uti occasione. 3) holder over, teneo, observo, colo, ≠ Loven, servare legem; ex lege vivere.
Jalour, Jalousie, see skinsyg &c.
Jammer, Elendighed, malum, miseria, calamitas. — Klage, querela, questus, lamentatio. —det er en J. summa est miseria. — J. og Skade! dolendum est; inique accidit.
Jammerdal, denne, vita hæc miserrima; hujus vitæ mala.
Jammerklage, Jammersang, lamentum, lamentatio, planctus, plangor, questus acerbus — istemme, lamentari; acerbe queri.
Jammerlig, miser, tristis, miserabilis, miserandus, luctuosus, acerbus, gravis, flebilis, lamentabilis, moestus.
Jammerligen, misere, acerbe, graviter, luctuose, miserabiliter; miserandum in modum; moeste — seer j. ud, esse tristi adspectu; miseram speciem præbere; triste spectaculum præbere.
Jamren, miseratio, questus. — det er en J. iblant Folk, omnes queruntur; magna est omnium comploratio.
Jamrer, mig, doleo, queror, lamentor, plango, moereo — for En, noget, deflere rem, hominem; questu prosequi.
Jaord, consensus, confirmatio, voluntas. — holde J. sponsalia celebrare.
Jasker, see hiasker.
Jbenholt, taxus, ebenus, hebenus, smilax.
Jblander, immisceo, admisceo, intermisceo, inspergo. — iblande sig, interponere se; intervenire; see blander.
Jblant, 1) inter, in; in numero, in numerum. — een iblant dem, unus (aliquis) illorum, ex illis. 2) *adverbial.* interdum, quandoque, subinde, identidem, nonnunquam.

Jboel-

Iboelse, habitatio, sedes, domicilium.
Idee, Tanke, Forestilling, cogitatio. — medfødt, præsumtio. See Tanke.
Ideal, forma animo expressa, designata; species cogitatione informata, sine re, sine corpore.
Idealisk, quod animo tenetur, mente spectatur. — *adverbial.* animo, mente, cogitatione.
Idel, lutter, merus; nil nisi.
Idelig, creber, assiduus, frequens.
Ideligen, sæpe, crebro, frequenter, subinde, usque, assidue, continenter. — som i. er paa et Sted, multus, assiduus, frequens. — kommer i. til, it. bruger i. frequento.
Idelighed, Jevnlighed, crebritas, assiduitas, frequentia.
Idiot, rudis, imperitus, illiteratus.
Idræt, opus, negotium, studium. — for Idræts Skyld, fallendi temporis causa.
Idrikker, imbibo. — en Mening, imbui opinione.
Jeg, ego (men oversættes ikke uden i Modsætning, eller hvor Eftertrykken fordrer det). — jeg selv, ipse, ego ipse, egomet. — jeg for min Deel, equidem. — min anden Jeg, alter ego; animæ dimidium meæ.
Jern, ferrum. — gammelt J. ferramenta. — som er af Jern, ferreus, durus. — smede, mens Jernet er varmt, ferrum, dum candet, cudere; *metaph.* uti ardore, animis, impetu primo, opportunitate, copia oblata.
Jernaare, strictura (ferri).
Jernartig, ferrugineus; ferri stricturis, particulis plenus.
Jernbaand, i Steenbygning eller Tømmerværk, fibula.
Jernbeslagen, ferratus, — for til, præferratus.
Jernfarve, Isengraae, ferrugo; color venetus. — af J. ferrugineus, cæruleus, venetus, glaucus.
Jerngrube, fodina ferraria, it. *absol.* ferraria, og *plur.* ferrariæ.
Jernhammer, officina ferraria.
Jernhandler, ferramentarius.
Jernrust, ferrugo.
Jernsmed, Grovsmed, ferrarius faber.
Jernspaane, scilimenta *plur.*, ramenta; strictura ferri.
Jernstang, Koefod, trudes.
Jerntøi, ferramentum, og *plur.* ferramenta.
Jernurt, peristereos, verbena, verbenaca.
Jertegn, miraculum, prodigium. — som hører til, prodigialis.
Jette, gigas. — af J. giganteus.
Jevn, slet, planus, æquus. — gjør j. complano.
Jevnhed, planities.
Jevning, Sletning, complanatio.
Jevnlig, jevnligen, see idelig.
Ifald, si forte; si.
Isleng, see Fleng.
Iførеr, vestio, induo, amicio.
I Gaar, see Gaar.
Igel, hirudo, sangvisuga.
Igien, 1) rursus, rursum — paa nye, denuo, de integro. — giøre noget igien, repetere. — anden Gang, iterum, — giøre noget, iterare. 2) derimod, vicissim, in vicem, mutuo. 3) tilbage, retro. — bringe igien, referre, reddere, restituere.
Igienbringer, revoco; refero, restituo, instauro, reddo.
Igienbringelig, reparabilis.
Igienbringelse, restitutio, revocatio, instauratio.
Igiendriver, see giendriver.
Igienfordrer, reposco.
Igienfødelse, (Theol.) totius hominis immutatio; sensus, mos alius; ingenium aliud, vita alia.
Igienfødes, renasci; totum penitus immutari.
Igienfødt, renatus; plane alius; totus immutatus.
Igienkaldelig, som staaer til at rette, revocabilis; — ikke, irrevocabilis.
Igienkommende, reciprocus.
Igienløser, løser ind igien, redimo.
Igiennem, per. — heel i., penitus, plane, totus.

Igiennemborer, igiennemfarer, og de øvrige, som ere sammensatte med igiennem og igien, see paa giennem og gien.

Igt, see Gigt.

Ih! *interj.* hem! ehem! vah! hui! — med et Slags Utaalmodighed eller Bebreidelse: quin. — ih! hvorfor ikke? itane vero? quid ni? — ih! saa maa han lade det blive! quid mea? mittat facere! — ih! saa vilde jeg ꝛc., ego vero malim &c. — ih! hvorfor kommer han ikke selv? at, cur ipse non venit?

Ihielslaaer, occido, interficio, perimo, neco, eneco. See dræber.

Ihukommelse, see Hukommelse.

Ihukommer, memini, reminiscor. recordor. see erindrer mig.

Iil, see Hast.

Iis, glacies. — som hører til, glacialis. — blive til, congelare. — giøre til, glaciare, conglaciare. — som Iis, rigidus, blive, rigescere. — bryde Isen, viam aperire. — Søen er lagt til med Iis, flumen consistit glacie.

Iisbierg, moles glacialis; glacies in montium altitudinem aggerata.

Iisfugl, alcedo, alcyon.

Iisgang, glaciei solutæ impetus.

Iishav, mare hyperboreum, glaciale, Arctoum.

Iiskold, frigidus.

Island, Islandia.

Iistap, stiria, stalagmia.

Ikke, non, parum, minime, haudquaquam, ne, nec, neque. — ved *particip.* paa *tus* ogsaa nihil, nil; ved *dubito* siger man ogsaa, nullus. — lagt til *adjectiva*, som: ikke lydig, ulydig, male (parens). — slet i. nullo modo. — og ikke, nec neque; undertiden og & non. — men ikke, dog ikke, nec tamen, nec vero (neml. med *verba*) — men ikke, og ikke (i Modsætning) non; f. Ex. Gud og ikke Synden, Deo, non pravitati. — min Broder, men jeg ikke (d. e. han allene) frater, non item ego. — hvis ikke, dersom ikke, nisi (nemlig naar et *verbum* staaer derhos; men staaer det allene, saa hedder det sin minus). — at ikke, ne. — kun ikke, naar kun ikke, modo ne, dum ne. alle, kun ikke ham, hende ꝛc., omnes præter illum, illam, præterquam ille, illa. — ikke men, non tam, minus quam; eller magis quam; f. Ex.: han er ikke klog, men lykkelig, non tam prudens est, quam felix, eller: minus prudens est quam felix eller felix magis est, quam prudens. Saal. og med *verba.* — ikke een (een eneste) ne unus quidem. — ikke een (men mange), non unus. — ikke engang, ne quidem; nec (NB. ne og quidem adskilles, og tage det Ord imellem sig, hvorpaa de gaae, og Accenten ligger). — ikke eengang (een eneste Gang) ne semel quidem. — ikke eengang (men ofte) non semel. — ikke det mindste, ne minimum quidem, ne tantillum quidem. — seer du ikke? er det ikke? nonne vides? nonne est? — og saaledes i alle Spørgsmaale med ikke. — om ikke, an, an forte. — ikke allene ikke, men, non modo, sed ne quidem (saa at non efter modo bliver borte). — o! maatte dog ikke (ønskende) utinam ne. — ikke skikket, ineptus; og saaledes ved flere *adjectiva*, hvor ogsaa i Dansken staaer u- for ikke. — ikke vide, ignorare, nescire; ikke ville, nolle; ikke være tilstede, abesse &c. — endnu ikke, necdum.

Ikkun, tantum, solum, modo, duntaxat, non nisi. — ikkun at (naar det tilkiendegiver en Undtagelse) tantum quod, nisi quod, præterquam quod; si ab illo recesseris, quod; &c.; (naar det giør en Betingelse) dum, modo, dummodo, dum ne. — ikkun klage, nil aliud quam queri. — ikkun Halvdelen, nil nisi dimidium. — ikkun 3 Gange, ikkun 3 Dage, ter omnino, tres omnino dies. See kun.

Ild, ignis, ardor, flamma. — Gnist Ild, igniculus. — slaae I. ignem excutere. — fænge, fatte I. flammam concipere; ignescere. — giøre I. paa, suscitare ignem,

ignem, accendere. — sætte ved Ilden, igni admovere. — sætte J. paa, incendium excitare consulto; ignem subjicere tectis; = som gjør det, incendiarius. — Ild og Sverd, ferrum & flamma. — der er Ild løs, oritur, erumpit incendium. — brændt Barn skyer Ilden, naufragus horret mare, sauciatus pugnam. — kaste i Ilden, flammis abolere. — den evige Ild, poenæ æternæ; supplicium inferni. — Ild af Gevær, telorum, pyrobolorum, sclopetorum ictus. — blind Ild, sine glande ictus, innoxius. — heftig J. ictus multi, densi, frequentes, continui. — midt i Ilden, in medias glandes, in medios ictus, inter glandes volitantes. — give J. paa En, infestum ictum dirigere in aliquem; telo infesto petere aliquem; glandem displodere in aliquem. — komme imellem to Ild, utrinque premi; in angustias cogi. — Ild af Øinene, af Stene, scintillæ. — Ild, Munterhed, ardor, vis, vigor, impetus. — Ungdoms J. juvenilis ardor; juventæ fervor. — poetisk J. vis poëtica. — fuld af J. ardens, vigens, concitatus, incitatus, inflammatus, = være, ardere, vigere, efferri impetu. — Ilden er borte, consedit ardor, resedit impetus; elanguit, exaruit vigor. — der er Ild i Musiken, i Verset, viget cantus, carmen, = ingen Ild, langvet, friget, jacet. — Ild, indvortes Varme, calor naturalis, = ingen meer have, frigere, langvere, elanguisse, = som ingen meer har, effoetus, frigidus, langvidus.

Ildbuk, focarium fulcrum.

Ilde, ikke ret, male, perperam, prave, inscite, vitiose, sinistre. — fælt, foede, deformiter. — ubeqvemt, incommode, moleste. — ulykkeligen, infeliciter, improspere. — tage ilde op, in malam partem vertere, interpretari; indignari, succensere, ægre ferre. — befinde sig i. minus valere; langvere. — gaae i., som et Arbeide, en Reise, tarde, lente procedere. — det gaae ham i. miser est; haudquam lætus agit; malis conflictatur. — det vil gaae dig ilde, malum debes; mala te manent. — høre ilde, a) tardius exaudire, b) male audire, mala fama laborare. — see ilde, oculis minus valere; oculorum acie minus firma uti. — han seer i. hebet ei acies, hebent oculi. — see i. ud, a) deformi esse adspectu, b) see sygelig ud, esse vultu, habitu haudquaquam vigenti; minime vigere. — lade i.. dedecere. — som lader i. indecorus. — slaae sig i. graviter offendere.

Ildebrand, incendium.

Ildeklingende, ingratus, molestus.

Ildesindet, iniquus, = imod En, alicui, in aliquem, = være, odisse aliquem.

Ilder, Fritte (lidet Dyr) ictis, viverra.

Ildetalende, som taler slet for sig, infans.

Ildfast, tutus ab incendiis; firmus, solidus, munitus ad incendia, adversus incendia.

Ildgnist, scintillula, igniculus.

Ildkikkert, batillus, batillum.

Ildmørser, vas, mortarium pyrobolum, ignivomum, pyrium.

Ildpande, foculus, batillus, acerra.

Ildprøve, experimentum ab igne; innocentiæ specimen igne datum.

Ildrage, harpago.

Ildrød, igneus, rubicundus, flammeus, rutilus, ceraunius. — blive i. i Ansigtet, igneo rubore perfundi; vehementer erubescere.

Ildrør, telum pyrobolum.

Ildskuffe, rutum, rutabulum.

Ildsprudende, ignivomus; flammas eructans.

Ildsted, focus, = lidet, foculus.

Ildstøtte, ignea pila; nubes flammea.

Ildsvaade, incendium; incendii calamitas, periculum.

Ildtang, forceps.

Ildtøi, Fyrtøi, ignis suscitabulum; pyrotheca.

Ilen, Hasten, acceleratio, effusio.
Ilende, hastende, effusus.
Iler, see haster.
Iligemaade, similiter; eodem modo, item, quoque, itidem.
Iling, imber subitus; nimbus offusus.
Ilfærdig, tumultuarius, *adv.* tumultuarie.
Illumination, ignes festi; lumina per urbem festa.
Illuminerer, festos ignes accendo, - et Sted, collustrare luminibus festis — i. et Landkort, distingvere coloribus; pingere, variare, attollere,
Illumineret, pictus, varius, versicolor.
Imænger, see iblander.
Imedens, saa længe som, donec, quoad, tantisper dum. — imidlertid, interim; interjecto tempore; dum ea geruntur. — i. at, dum; interea dum.
Imellem, inter. — inde i. medius, interpositus, interjectus. — der er Venskab i. mig og ham, mihi cum illo est, intercedit necessitudo. — der er Forskiel i. os, aliquid interest inter nos. — Lighed i. Ting, Personer, similitudo rerum, hominum. — der er Brevvexling i. os, literarum usus est nobis, inter nos, mutuus.
Imellemkomst, interjectus.
Imellemstunder, interdum, quandoque, subinde, identidem, nonnunquam.
Imens, see imedens.
Imidlertid, interim, interea, dum hæc geruntur. — alligevel, nihilo secius, nihilo tamen.
Immatriculerer, albo civium insero, inscribo; in album refero nomen.
Immer, immerfort, perpetim, perpetuo. See stedse.
Imod, (om Stedet) versus, in, ad, contra, sub — (om Tiden), sub — (om Opførsel imod En) adversus, in, erga, — i Sammenligning med præ, ad. — intet imod ham, nihil ad istum, si cum illo contuleris, comparatus cum illo. — imode, adversum, obviam, in occursum. — tværtimod, contra, adversus. — imod Strømmen, Vinden, adverso flumine, vento. — imod Naturen, Sædvane, Forhaabning, præter naturam, morem, spem. — imod min Villie, me invito. — imod min Formodning, contra (secus) ac credidi. — Middel, Trøst, Hielp imod et Onde, remedium, auxilium, solatium mali, malo. — beskytte, forsvare noget imod En, imod noget, ab homine, a re, tutari, munire, defendere. — som er En (noget) imod, adversus, contrarius, inimicus, infestus. — have noget imod En, materiam querendi, expostulandi, cum aliquo habere. — imod, modbydelig, som man ikke kan lide, molestus, gravis, invisus. — være En imod, impugnare, oppugnare, aliquem; adversari alicui. — stode an imod, incursare, impingi, illidi rei. — dersom det ikke er dig imod, nisi molestum est. — giøre En imod, offendere, lædere aliquem, animum alicujus. — handle imod Loven, imod et Løfte, contra legem, contra promissum facere.
Imodsætter, imodstrider, imodstaaer ꝛc. see modsætter ꝛc.
Imode, obviam. — komme En imode, obviam venire, - af en Hændelse, offerri alicui; incidere in aliquem. — han kom mig i. obvium illum habui. — kiore, ride En i., vehiculo, equo occurrere. — see i., exspectare, - med Længsel, cupide exspectare.
Importere, important, see indbringer, indbringende.
Inclination, see Tilbøielighed.
Incommoderer, Incommoditet, see besværer ꝛc.
Incorrection i Stilen, stribligo.
Ind, intro; in domum. — drive ind, stode ind, adigere, impellere.
Ind ad, intro, intus, introrsus, introrsum. — gaae ind ad med Fødderne, introrsum flectere pedum digitos; introrsum flexis digitis ambulare.
Indæde sig, alto sedere, descendere, insinuari, insidere.

Indætser, incido, insculpo, = med Skedevand, exaro.
Indbærer, infero,
Indbark, liber.
Indbefatter, contineo, complector, comprehendo, capio, concludo, includo.
Indbefatning, Indbegreb, complexio, comprehensio, ambitus. — med J. af det, af alt, comprehensis omnibus.
Indbegreb, see Indbefatning.
Indberetter, refero, nuntio; see beretter.
Indberetning, nuntius; see Beretning.
Indbilder mig, tykkes, opinor, imaginor, credo, puto. — i. sig, in animum inducere ita ut credas, statuas, = at noget skal skee, exspectare, timere, sperare. — i. En noget, at det skal skee, ostendere; spem facere, = at det er saa, persvadere; opinione ea imbuere, implere, ut credat. — du bilder dig kun saaledes ind, tibi ita videtur. — i. sig meget, superbire; placere sibi; multum sibi arrogare. — hvad bilder du dig ind? quid tibi sumis, tribuis? — bilde sig ind paa noget, gloriari re; placere sibi in re, ob rem; paa sin Viisdom, videri sibi sapientem. — et indbildt Menneske, arrogans, tumidus, superbus; sui admirator; sui amans. — en indbildt Syg, opinione ægrotus.
Indbildning, 1) som en Kraft i Sielen, imaginatio, phantasia; vis imaginum fingendarum. 2) Mening, som ikke er bygget paa faste Grunde, opinio, opinatio. — som grunder sig paa J. opinatus, opinabilis. — staae i den J. credere. — i den J. quod credebam (bas, bat); credens, ratus; cum sibi, mihi, tibi, persvasisset, = sem, = ses. — syg i J. opinione æger. — Indbildninger, somnia, figmenta, commenta, errores. — bestaae i J. credi; opinione niti; videri tantummodo. — som bestaaer deri, fictus, commentitius. —
J. om sig selv, vana de se opinio; arrogantia.
Indbildningskraft, phantasia. — levende, imaginum evidentia. = have, clare, evidenter contueri imagines rerum.
Indbildt, 1) formeent, imaginarius, putativus (Tertull. 2) indbildsk, see indbilder.
Indbinder, binder i, illigo. — i Bøger, tego, velo, munio, vestio, compingo.
Indbinding, en Bogs, compactio (libri).
Indblander, see indmænger.
Indblæser, inspiro, adspiro, suggero, moneo, subjicio.
Indblæsning, monitus (divinus). Ellers med verba.
Indbøier, inflecto, incurvo, intorqueo.
Indbøining, flexus, sinus.
Indbrækker, indbryder, i et Huus, irrumpo, introrumpo, penetro; fores effringo. — brække ind, falde ind, som Natten, venire, appetere, ingruere; = paa Fienderne, irruere, invadere; ordines rumpere.
Indbringende, largus, quæstuosus, fructuosus, lucrosus, lucrificus. — lidet i. tenuis, ingratus, sterilis, infructuosus.
Indbringer, 1) noget, infero, insinuo, = En, induco, adduco, = Varer i et Land, importo. — i. i en Afhandling, Tale, immisceo, infero, intexo disputationi &c.; pono in disputatione &c. 2) kaste af sig, reddere, meritare, = meget, lucrosum, quæstuosum, fructuosum, quæstui esse. — hvad et Embede, et Gods indbringer, vectigal, quæstus, fructus, = et Arbeide, merces, commodum.
Indbrud, irruptio. — som giør, effractor, effractarius. — Nattens J. nox appetens; noctis adventus.
Indbryder, see indbrækker.
Indbukker, see indbøier.
Indbydelse, invitatio, vocatio, vocatus. — efter din J. a te invitatus.

Indbyder, invito, voco, invoco. — i den som har budet mig først, revoco.

Indbygger, incola, sessor, habitator. — i en Stad, oppidanus. — besætte med J. frequentare (locum).

Indbyrdes, mutuus; inter se; alter alterum; alteri cum altero (efter om verbum. fordrer det) — adv. mutue, invicem. — i. Krig, bellum intestinum.

Indcasseren, exactus.

Indcasserer, accipio, recipio, aufero. — naar jeg er sat dertil, cogo, exigo, accipio, colligo; reditus, vectigalia tracto.

Indcasserer, en, coactor, exactor, quæstor; a rationibus.

Inddeler, divido, dispesco, partior, distribuo, describo.

Inddeling, divisio, descriptio, distributio. — en Prædikens, partes, ordo, partitio, descriptio, — giøre, partes facere; in partes describere.

Inddrager, drager et Sted ind, immigro, commigro. — offentlig, intrare, ingredi urbem. — i. sine Penge, colligere, recipere, redigere, revocare. — i. Ens Gods, publicare; fisco addicere. — i. Ens Besoldning, detinere; non solvere.

Inddragelse, Eiendommes, publicatio. — en Besoldnings, detentio, interdictum.

Inddrikker, see indrikker.

Inddriver, slaaer i, adigo, affigo, devincio. — som Pæle, fistucare; adigere, defigere. — som Penge Fordringer, cogere, exigere, redigere, consectari debita. — drive ind, som Qvæget, domum compellere a pastu.

Inddrivning, adactus. — Pæles, fistucatio. — Skatters, exactio, coactio.

Inde, intro, intrinsecus, intus, domi. — mere i. interior, adv. interius. — dybt i. penitus, e. — midt i. in medio; medius. — holde sig i. domi se cohibere; manere domi; abstinere publico; non prodire; nuspiam procedere.

Indehaver, possideo, teneo; in possessione rei sum.

Indehaver, en, possessor.

Indeholder, 1) see indbefatter. 2) holder tilbage, premo, comprimo, contineo, intercludo. — i. Betaling, non solvere.

Indelukke, et, septum og plur. septa. — af Egeplanker, til at sætte Dyr i, roborarium.

Indelukkelse, Indslutelse, conclusio, inclusio.

Indelukker, claudo, includo, concludo, intercludo.

Inden, 1) om Stedet, intra; spatio; intra spatium. — om Tiden, a) intra, post. — i. faa Dage, post (intra) paucos dies. b) ante. — i. Aften, i. Morgen, ante vesperam, ante lucem. — i. for: a) intus; domi. b) paa denne Side, cis, citra. — inden fra, ab interiore parte; domo. — inden i, inden til, intus; in medio. 2) conjunctio, antequam, dum.

Indenbyes, hujus urbis, oppidi, civitatis; domesticus; incola; civis.

Indenlandsk, ejus (nostræ) terræ, regionis; domesticus, intestinus, verna, vernaculus.

Inderlig, intimus.

Inderligen, intime; ex animo; ardenter; misere.

Inderst. inderste, intimus, penetralis. — det J. intima plur. n.; intimi recessus, — i et Huus, penetrale, — af en Ting, medullæ, viscera.

Indestaaer, for noget, præsto aliquid; spondeo; periculum rei suscipio. — jeg i. derfor, me vide. — ikke i. for noget, periculum, auctoritatem subterfugere, defugere. jeg maa staae inde derfor, meo periculo fit, agitur. — som i. auctor. — at man i. auctoritas.

Indeværende, præsens, hic. — i i. Aar, hoc anno.

Indfælder, insero, committo, interpono.

Indfældning, additamentum, commissura.

Indfald, 1) Indstyrtning, ruina. — Jordens, labes, lapsus. — i et Land, irruptio, incursio, impetus — giøre et J., see indfalder. 2) Tanke, cogitatio. — Opfindelse, consilium, commentum. — et ussel, inventiuncula — have et J., komme paa et J. impetum capere; venire in eam cogitationem, ; at giøre noget, consilium capere. — jeg havde det J. mihi in mentem venit. — et godt J. bonum consilium; egregium commentum. — et vittigt, ingeniose, acute dictum; facete dictum; bonum dictum, lepide dictum. — et muntert, hilariter dictum; jocus acutus; facetiæ; sales; ; have saadanne, lepide jocari; acute multa dicere; ingenio esse promto; ; som har dem, acutus, ingeniosus, facetus, urbanus, salsus. — pludseligt J. at giøre noget, impetus, libido. — det var kun saa et J. sic temere jeci.

Indfalder, som en Fest, paa en Dag, incidere; paa samme Dag, congruere. — som Kulde, Natten, venire, ingruere. — i. i et Land, irrumpere; irruptionem, impetum facere; ingredi. — falder ind, har det Indfald, see Indfald.

Indfalden, Huus, parietinæ. — Kinder, malæ labentes, flaccidæ, aridæ. — Hud, Ansigt, cutis arida. — Øine, oculi abditi, refugi.

Indfaltser, see faltser.

Indfart, Indfaren, ingressus. — i et Biergværk, descensus in fodinam. — en Flods, ostium; en Havns; os portus, ostium, aditus.

Indfatning, ambitus, circulus. — med en Muur, murus circumductus. — om et Huus, præcinctio, lorica. — om en Kiortel, limbus.

Indfatter, cingo, comprehendo, amplector, ambio, claudo, circumdo. — med en Ramme, virgis, jugo, circulo comprehendere, cohibere, ambire. — i en Kiortel, limbo ambire; prætexere.

Indfinder, mig, venio, appareo, adsum. — for Retten, sisti judicio; adesse ad diem; vadimonium sistere; diem judicii obire. — med Betaling, afferre debitum. — ikke i. sig, abesse; destituere exspectantem.

Indfletter, intexo, immisceo, implico, insero, illigo. — i en Afhandling, intexere, ; hist og her, interponere. — Haaret, colligere, nodare.

Indflikker, indsmører, intrudo, ingero; addo (alieno loco), infercio.

Indflytter, i et Huus, migro in domum; occupo domum, ; i det forrige, repetere domum priorem; remigrare in sedem pristinam.

Indflydelse, vis, momentum. — et Menneskes, auctoritas, potentia, opes. — have, multum posse; opibus valere, ; paa noget, vim habere in rem; multum valere, facere ad rem constituendam, efficiendam, mutandam &c.; rem juvare, inclinare, impellere, commovere; momentum facere in re. — han har megen J. i den Sag, magna ejus est auctoritas (vis) in ea re; hic regit, movet rem totam; ejus magnæ, præcipuæ partes sunt ea in re; hic momentum facit. — skadelig J. vis pestifera; labes, ; have, rei nocere; rem corrumpere, ; som har, noxius, infestus, pestifer. gavnlig J. utilitas; ; en Persons, opera salutaris, ; have, prodesse rei, ; som har, utilis, salutaris. — en andens Mening, Dom, Gierning ꝛc., som har J. paa noget, prærogativa; ; have saadan J. habere, facere, dare, esse prærogativam rei.

Indflyder, influo. — lade i. i Tale, Skrift, ponere, admiscere, ; hist og her, spargere, adspergere.

Indfordrer, see inddriver.

Indfordring, exactio.

Indfød, indigena; domi, in terra natus.

Indfødsret, jus civium, indigenarum.
Indfører, infero, inveho, = Varer, importo, = en Skik, introducere, constituere, instituere, = paa nye, referre. revocare, repetere, = noget nyt, novare, = meget nyt, multa, plurima novare. — hvem har indført det? quis auctor? — i. en Person, inducere, = talende, loquentem fingere, inducere, = paa Theatret, producere in scenam; inducere, sistere in scena. — i. i en Bog, referre, consignare in libro, = i et Regnskab, rationibus inferre.
Indførsel, Varers, importatio, invectio. — giøre J. hos En, ex pignore agere in aliquem.
Indfrier, redimo, reluo, expedio, libero.
Indfrielse, gives bedst med verba.
Indfrossen, glacie detentus.
Indgaaer, gaaer ind, ingredior, intro, introeo, pedem infero loco. — i. som et Forbund, inire. — gaae ind, gaae tilbage, som en Anstalt, intercidere, exolescere; in oblivionem, desvetudinem abire, venire — det gik ind igien, in cassum cecidit res. — gaae ind, svinde ind, absumi, decedere, intercidere. — i. et Forslag, accipere, probare conditionem; in eam descendere consentire in aliquid. — jeg indgaaer det, placet. — ikke i. spernere, aspernari, rejicere. — indgaae, komme ind, som Penge, solvi, redire, reddi.
Indgang, ingressus, introitus, accessus. — hvor man gaaer ind, aditus, aditio, = af et Huus, vestibulum, limen. — ved hans J. ingrediens, ingressus, = Begyndelse, initium, — ved Aarets, Sommerens J., anno, æstate ineunte. — J. i en Tale, exordium, prooemium, = til en Afhandling, præfatio. — giøre en J. præfari, = en kort, pauca præfari. — strax i Indgangen, in ipso limine. — tage til J. exordii materiam facere. — have J. hos En, multum posse apud aliquem; florere gratia alicujus. — finde J. med en Tale, Forestilling, eller som Talen selv, probari, audiri animis æquis, benigne; admitti, = ingen, rejici, improbari.
Indgetogen, beskeden, modestus, compositus; *adv.* modeste, composite, tranquille. — eensom, solus; secum habitans, quietus.
Indgetogenhed, modestia, quies; vita composita, quieta.
Indgierder, sepio, circumsepio; sepe munio, circumdo — indgierdet Plads, septum.
Indgivelse, monitus, instigatio, instinctus. inflammatio. — efter hvis J.? quo auctore? — guddommelig J. motus, impetus, monitus divinus.
Indgiver, suggero, subdo, moneo, edoceo, subjicio. — indgiven af Gud, divinus; divinitus suggestus, subjectus, patefactus, significatus, datus; a Deo profectus. — Skriften er indgiven af Gud, deum auctorem habet; deus monuit, subjecit, quæ docerentur, perscriberentur. — i Medicin, dare, præbere. — i. en skriftlig Begiering, offerre, exhibere literas.
Indgrensende, indsluttende, clusaris, clusarius.
Indgrendser, finio, definio, circumscribo; fines, terminos constituo, pono; termino, limito, determino.
Indgrendset, med visse Skiel eller Grendser for, cancellatus.
Indgrændsning, limitatio, terminatio, determinatio.
Indgraver, i Metal, sculpo, inscalpo, exprimo. — i Hiertet, Tankerne, Hukommelsen, animo, memoriæ, pectori, sensibus intimis insigere, imprimere. — indgrøfte, fossa, aggere munire, circumdare, dividere, secernere. — i. sig, som Dyr, cuniculos agere; abdere se in terram.
Indgreb i Ens Rettigheder, vis, violentia; jus imminutum, violatum, tentatum; juris violatio; injuria. — giøre J. tentare, minuere jus alterius; arrogare

rogare sibi, invadere, quæ alteri debeantur.

Indgriber, griber ind i, som to Hager eller anden Ting, insertum consertum, immissum, commissum esse. — gior Indgreb i, see Indgreb.

Indgroet, firmatus, inveteratus. — være, som en Mening, Sædvane, insidere, confirmari, hærere.

Indgrøfter, see indgraver.

Indgydelse, instillatio, infusio, infusus.

Indgyder, infundo, instillo.

Indhændiger, trado, reddo, exhibeo.

Indhager, indhæfter, infero, infibulo,

Indhegner, sepio, circumsepio: sepe munio, cingo, circumdo.

Indhegning, sepes, septum.

Indhenter, assequor. — en Flygtning, retrahere, reprehendere. i. Efterretning, mittere, qui explorata referat; rem nosse, discere.

Indhold, af en Bog, argumentum; summa dictorum; quæ continentur libro. — i Henseende til Tanker, sententia. — af dette J. in hanc sententiam; tali argumento. — riig paa J. argumentosus.

Indholdt, i Skibe, costæ *plur.*, statumina (navis).

Indhøst, messis. — god, larga, benigna; slet, tenuis, maligna, parca.

Indhøster, meto, demeto, colligo, comporto, congero; see høster.

Indhugger, incido, insculpo; see hugger.

Indjager, Frygt, Skræk, injicio, incutio; pavore percutio, percello.

Indianer, 1) Indus. 2) Americanus.

Indiansk, Indicus.

Indien, India. — til J. ad Indos.

Indifferent, see ligegyldig.

Indifferentist, levis, medius; qui omnia sacra eodem loco habet.

Indifferentismus, levitas; nullum sacrorum aut professionis discrimen.

Individuel, see enkelt.

Indkaldelse, vocatio, citatio. — Tilbagekaldelse, abolitio, abrogatio.

Indkalder, cito, voco, evoco. — igienkalder, muto, aboleo, rescindo, abrogo.

Indkaster, see kaster.

Indkiøb, emtio, coëmtio.

Indkiøber, emo, coëmo, Fødevarer, obsonor. See kiøber.

Indkiører, *active*, inveho, infero. — *passive*, invehor, ingredior (curru).

Indklæder, verbis orno, commendo, noget ubehageligt, mollio, mitigo, lenio verbis. — undskylder, excuso, orno; rei aliquid prætexo; rem coloro; colorem induco rei.

Indklædning, 1) mitigatio, commendatio verborum. 2) color, species, excusatio.

Indklemmer, comprimo; arcte comprehendo.

Indklog, sibi placens; sua opinione sapiens.

Indknebet, angustus, contractus. See knap. — *adv.* anguste, angustius, contractius. — tæt sammen, in angusto; confertus, densus; confertim.

Indkniber, angusto, contraho, stringo, adstringo, restringo, substringo. — i. sine Udgifter, sumtus coërcere, circumscribere; parcere sumtibus. See indskrænker.

Indknibning, see Indskrænkning.

Indkommer, see kommer ind. — i. med en Begiering om noget, literis, scripto petere aliquid; flagitare per literas; med Klage for Retten imod En, actionem edere contra aliquem; agere lege; actionem intendere alicui. — i. som Penge, redire, effici, confici, redigi — som Gield, Renter, solvi, reddi.

Indkomst, reditus, vectigal, quæstus, fructus. — rigelig, reditus uberes. — have rigelig J. in re lauta agere. — slet J. tenuis quæstus.

Ind-

Indkræver, repeto, exigo, cogo.
Indkryber, correpo intro. — blive mindre, minui, contrahi; in angustius colligi.
Indkrymper, see indkryber.
Indlader, admitto, intromitto, recipio; aditum do. — i. sig, i noget, aliquò (in aliquid) descendere; aliquid accipere, ; i en Strid, committere se in certamen, ; naar man selv begynder, incipere, movere controversiam, ; naar den anden begynder, subire, inire certamen; offerre se certamini; ; ikke i. sig, aliquid declinare, defugere, recusare, ; i Strid, ; certamen; abstinere certamine. — i. sig i en Handel med En, contrahere cum aliquo. — da jeg eengang har indladt mig, quoniam huc veni; quando res eò deducta, ita instituta est. — hvor vidt har han indladt sig? quò progressus est? — i. sig med et Fruentimmer, conjugii, nuptiarum spem ostendere, ; for vidt, eó venire, unde recedere, quod mutare libere, honeste non possis. — med ham maa man slet ikke i. sig, eo abstinendum, cum eo nihil agendum, incipiendum, tentandum est. — i. sig i et Spil, en Samtale, ordiri, incipere, movere, lusum, sermonem, ; i en Sag, immisceri rei; eò accedere, ; i en Underhandling, conditiones tentare; pacisci velle.
Indladelse, gives bedst med *verba*.
Indlæg, det indlagte, quod adjectum, inclusum est literis. — I. i Retten, actionis libellus, formula.
Indlægger, cingo, ambio, amplector, ; med Guld, auro includere, aurum circumponere, addere, ; i en Ramme, see indfatter. — i. Ære, Skam, auferre, consequi, ; med noget, ex aliqua re, ; hos nogen, ab aliquo. — i. Soldater i en Stad, collocare, imponere præsidium. — i. sig hos En, alicujus hospitio uti. — i. et godt Ord for En, adjuvare aliquem; suffragari alicui; commendare, ; for at befrie ham fra noget, deprecari, intercedere pro aliquo. — i. et Brev, Penge, addere, inserere, adjicere, includere.
Indlagt, giort med indlagt Arbeide, segmentarius, — med Striber og Figurer, vermiculatus. — i. Arbeide, emblemata, opus vermiculatum, tessellatum, ; giøre, tessellare, variare, distingvere.
Indlægning, gives med *verba*.
Indleder, induco. — en Sag, instruo.
Indledning, præfatio, prolegomena, monitus.
Indlemmer, insero, addo, adjungo, infero. — i et Selskab, recipere in coetum, in corpus; addere collegio. — i Lande, Steder i et District, contribuere, adjungere. indlemmes i en Familie, inseri stirpi, immisceri familiæ.
Indlemmelse gives med *verba*.
Indleverer, reddo, trado, exhibeo.
Indliste sig, see indsnige sig.
Indlogerer, apud aliquem colloco; ad aliquem deduco, induco. — i. sig, habitatum venire; sedem occupare, ; hos En, uti hospitio alicujus.
Indlokker, intro pellicio.
Indløb, en Flods, ostium, ; en Havns, os portus, ostium, aditus.
Indløber, i en Havn, portum intro. — som Penge, Breve, Efterretninger, mitti, adferri, venire. — som Vandet, influere, permanare. — mode, hændes, accidere, fieri. — som Toi, contrahi. angustari. — i. En, cursu assequi.
Indløser, redimo, reluo, expedio, libero.
Indløsning, redemtio, redhibitio, liberatio.
Indlukker, 1) lukker ind, intromitto, aditum do, admitto, recipio. 2) lukker inde, see indelukker.
Indlyser, En, lumen præfero alicui.
Indmad, viscera, intestina, exta.
Indmængelse, Indblandelse, gives med *verba*.
Indmænger, indblander, immisceo, admisceo, intermisceo. — i. sig, interponere se; intervenire.
Indmurer, muro claudo, obstruo.

Inoculerer, see indpoder.
Indøser, infundo.
Indpakker, overhoved, vasa colligo; convaso; res tollo; sarcinas colligo, profectionem, abitum paro. — noget, addere sarcinis; inter reliqua auferre. — i en Koffert, risco, arcæ includere, = i en Sæk, Randsel, conjicere in peram, manticam, = i Kar, compingere in dolia, = Varer i Baller, colligere in fascem, tegere, involvere.
Indpakning, gives med *verba*.
Indpas, damnum, fraus, injuria. — giøre En J. obstare, nocere, obesse, officere alicui; jus alicuius imminuere; lædere, oppugnare aliquem. — faae J. hos En, intrare in animum alicujus.
Indpasser, passer ind i, apto: insero apte. — *intrans.* congruere; see passer.
Indpasserer, intro, ingredior (urbem, oppidum).
Indpatter, see indsuer.
Indplanker, see indgierder, indhegner.
Indplankning, see Indhegning.
Indplanter, insero, ingenero, indo, ingigno.
Indplantet, insitus, innatus, naturalis. — i Sielen, inscriptus, infixus pectoribus.
Indplantning, gives med *verba.*
Indpoder, insero, transfero, immitto.
Indpodning, insitio, insitus, immissio.
Indprædiker, inculco; itero sæpius; identidem ingero, moneo.
Indprenter, insculpo, imprimo, inculco, infigo. — Grundsætninger, Meninger, imbuere sensu, opinione animum alicujus. — i. Kierlighed, Had, implere amore, odio.
Indpresser, comprimo, arcto, compingo.
Indpropper, infercio, ingero, immitto.
Indpropning, immissio.
Indputter, see indstikker.
Indqvarterer, En, sedem ei do, tribuo, assigno. — i. sig, occupare locum; insidere. — i. Soldater, collocare in oppido, domo; eo mittere, deducere.
Indqvartering, milites. — til J. in hospitio, in hospitium.
Indramling, fistucatio.
Indramler, fistuce; fistuca adigo, defigo.
Indrente, kaste af sig, see indbringer.
Indretter, compono, ordino, instituo, describo, instruo, condo, instauro. — efter Omstændighederne, apto. — i. sig paa et Sted, componere, constituere res suas, — i. sig efter noget, sequi aliquid; ad eam rem componere rationes suas. — en fuldkommen indrettet Huusholdning, domus instructa.
Indrettet, compositus, comparatus.
Indretning, ordo, ratio, descriptio, formula, modus, constitutio, lex, disciplina, institutum. — efter hans J. ut ab illo instituta res est. — efter den her værende J. ut hic servatur; ex hujus loci more. — giøre en J. rem ordinare, rem componere, modum rei præscribere; rationem inire, instituere, cavere.
Indrømmer, tilstaaer, concedo, largior, do, tribuo, præbeo, relinquo. — det man selv havde, cedere rem, re; decedere re in alterius gratiam.
Indrykke, med en Armee, intrare, ingredi; exercitum inducere. — som Soldaterne selv, ingredi, intrare. — i. i en Afhandling, i Aviserne, en Efterretning, inserere libro, actis diurnis; in eo (in iis) proponere. — i. imellem, som en udeladt Linie, addere, interponere, inserere. — i. i Tryk, Skrift, avocare a margine; interius incipere, ponere; spatio a margine interjecto incipere. — en saaledes indrykket Linie, interior versus. — i. i at bygge, revocare; intro abigere. — her er indrykket, hoc recessit. — hvor saaledes er indrykket, sinus.
Indrykning, Indrykken, ingressus. — i Aviserne, opera (officium)

um) indicandi actis publicis. — i Byggen, finus. — i Tryk, Skrift, interior scriptura. — J. i en ledig Plads, succesio in vacuum.
Indsænker, demitto.
Indsæber, lino, perungo, mollio.
Indsættelse, Indsætning, institutio. — til Arving, institutio heredis.
Indsætter, indstifter, instituo, constituo. — til Arving, instituere, facere herédem, = isald en anden Arving døer, substituere. — i et Embede, præficere muneri; tribuere munus, locum. — i. Vinduer, Stene, inserere, addere, aptare, immittere. — i. i Lotteriet, ponere, committere; fortunam in aliqua summa tentare. — i. Ædelstene i en Ring, Krone, addere, ponere, vincire.
Indsalter, salio; sale conspergo, condio. — indsaltet Kiød, salsamenta.
Indsaltning, salsura, conditura.
Indsamler, colligo, congero. See samler.
Indsamling, collectio. Bedre med *verba*.
Indsanker, see indsamler.
Indsat, tilsat, insititius, insitivus, invectitius.
Indsats, i Spil, i Lotterie, sors; quod (quantum) committitur (in lusum); quod ponitur. — hvor høi er Indsatsen? quantum committitur, ponitur? = Ikke høi, non multum.
Indseer, seed, intelligo, video, reperio, assequor, tilfulde, perspicio. — betragter nøie, introspicio. — lære at indsee, discere.
Indseende, med noget, cura, curatio, inspectio. See Opsigt.
Indsegl, sigillum, see Segl.
Indsender, mitto (ad aliquem); exhibeo, reddo.
Indsidder, som boer til Leie, inquilinus, a.
Indsigelse, Protest, recusatio. — giøre J. recusare.
Indsigt, som en Kraft i Sielen, sensus, acumen, perspicientia, sollertia; judicandi virtus. — god, acutum, subtile judicium; perspicacia, subtilitas judicandi, videndi; acumen, prudentia, sapientia, intelligentia; = have, bene judicare; videre, quid in re sit; valere (uti) sensu recto; = ikke have, nil videre; stupere; = som har, perspicax, acutus, sollers, prudens, intelligens. — J. i noget, notitia, peritia, intelligentia rei, = have, rem callere, perspicere; intelligere, quid sit; = ikke have, rem ignorare. — efter min J. a) pro viribus ingenii; quantum videre poteram; b) quantum ego video, assequor. — Indsigter, peritia rerum, = store; multarum rerum peritia; judicium probe subactum. — udvide sine J. augeri cognitione, sensu; plura discere, edoceri; animum excolere doctrina.
Indsigtsfuld, peritus, prudens, acutus, subactus, doctus. — *adv*. perite, docte, scienter, intelligenter, scite, acute.
Indskiber, tager ombord, impono (navi).
Indskærer, som Figurer, scalpo, exprimo.
Indskaaren, som Stotter, striatus, insectus.
Indskæren, see Indsnit.
Indskænker, infundo.
Indskærper, inculco, commendo. See indprenter.
Indskærpning, inculcatio, commendatio.
Indskikker, see Indsender.
Indskrænker, circumscribo, arceo, coërceo, finio, finibus includo; fines rei constituo. — i. et Begreb, restringere, contrahere. — i. Handelen, vincula injicere mercaturæ; eam impedire, cohibere, circumscribere, angustare, angustis finibus cohibere. — i. En i sin Levemaade, coërcere; disciplina severa regere, habere. — i. sig i at tale, skrive, cohibere se; temperare sibi a prolixitate; modum ponere orationi; brevitati consulere, = til noget, ad id tantum referre orationem; in eo subsistere; id unum com-

comprehendere; ponere. — i. sig i sine Udgifter, sumtus minuere, circumscribere; parcere sumtibus. — indskrænket Levemaade, parcus victus. — alt for indskrænket Begreb, angustior notio.

Indskrænkning, finis, modus. — et Begrebs, finis notionis. — Handelens, impedimenta mercaturæ; angustiæ, fines angusti; vincula. — tale uden J. omnia complecti; nil excipere. — leve uden J., libere, suo jure agere. — tale med J., circumscripte, cum exceptione loqui. — alt for stor J. angustiæ.

Indskreven, indført i Rollen, adscriptitius.

Indskrift, Inscription, titulus, inscriptio. — de gamle Indskrifter, lapides, marmora. — J. paa et Huus, titulus, elogium, præscriptio. See Opskrift.

Indskriver, inscribo; in chartam (chartas, tabulas) refero. — i. En, nomen alicujus inserere, inferre, addere, recipere albo, numero civium &c. — lade sig, nomen dare ad aliquid.

Indskrivning, inscriptio, consignatio in tabulis.

Indskruer, intorqueo, adigo; infigo torquendo.

Indskrumper, marcesco, tabesco, corrugor; rugas colligo, duco.

Indskrumpet, rugosus, marcidus.

Indskydelse, Indskud, i Aaret, intercalatio; ellers: adjectio. — i et Skrift, insertum, a; verba interjecta, — falsk, uægte, glossema. — med J. af de Ord, insertis verbis. — guddommelig J. inspiratio; poetisk, furor, thyrsus (*poet.*).

Indskyder, 1) i Aaret, intercalo; ellers: insero, interpolo, addo. — hvor det feilede, expleo, suppleo, — hist og her, adspergo. 2) See Indgivelse.

Indslaaer, see slaaer ind.

Indsluger, haurio, absorbeo, devoro, deglutio.

Indslutning, comprehensio. — med J. af, comprehenso, addito illo; una cum. See Indsperring.

Indslutter, concludo, claudo, includo. — omringe, cingere, circumdare, ambire; circumvenire. — begribe i sig, continere, comprehendere, amplecti, in se habere. — være indsluttet i noget, in re inesse. — i. i et Brev, indere, inserere, addere, includere literis. — i. i sine Bønner, precando complecti; pro aliquo deprecari. — indsluttet i et Brev, quod inclusum, adjectum est literis. — naar det er Brevet selv, literæ adjectæ; inclusæ.

Indsmelter, conflo, igni solvo. — *neutral.* absumi, exhauriri, evanescere.

Indsmeltning, ignis admotus, adhibitus. — ved J. igni.

Indsmigrer sig, see insinuere sig.

Indsmører, see indslikker.

Indsniger, suppono, furtim inveho, infero. — i sig, irrepere, illabi, insinuari. — som en Sædvane, gliscere, invalescere. — i. sig i et Embede, obrepere muneri, — i Ens Gunst, obrepere favori alicujus. — som en Tyv, clam intrare; furtim ingredi.

Indsnit, sectio, divisura. — i Støtter, stria, sulcus.

Indsnitter, see indskiærer.

Indsnører, constringo. — i. sig, adstringere, colligere thoracem, loricam.

Indsøber, sorbillo, duco.

Indsperrer, includo, claudo, concludo, compingo.

Indsperring, inclusio, custodia, carcer.

Indsprengt, discolor, versicolor, maculosus.

Indsprøiter, injicio; siphunculo adigo, immitto.

Indsprøitning, injectio.

Indstaaer, see indestaaer.

Indstændig, enixus, e; impensus, e; vehemens, -enter; maximopere; diligens, -enter; majorem in modum. —

paa

paa hans indstændige Begiering skede det, enixe petenti, enixis precibus datum est.
Indstændighed, vehementia. — bede med J. enixe petere.
Indstænger, see indsperrer.
Indstevner, in jus voco; diem dico; cito; see stevner.
Indstevning, citatio, citatorium; see Stevning.
Indstamper, inculco, adigo,; fast, denso, solido.
Indstiæler, furtim importo.
Indstifter, see indsætter.
Indstiftelse, see Indsættelse.
Indstiger, conscendo, escendo, (navem, vehiculum) — giennem et Vindue, per fenestram intrare, irrepere.
Indstikker, stikker i Lommen, indo, insero marsupio, peræ; *transl.* perpeti, tolerare, dissimulare, devorare injuriam. — Kaarden, recondere; in vaginam (a) reponere.
Indstiller, til En, rejicio, permitto, relinquo (alicui, alicujus arbitrio) — sig, venire, adesse; til noget, obire.
Indstopper, infercio, ingero.
Indstøder, støder ind, adigo, infigo, immitto. — støder itu, perfringo, disicio, effringo.
Instrøen, Indstrøelse, inspersio; injectio. — bedre med *verba.*
Indstrøer, inspergo, immisceo, addo, interpono.
Indstyrter, styrter i, infundo. — falde ind, irruere, illabi.
Indsuer, imbibo. — en Mening ꝛc., imbui opinione.
Indsvælger, see indsluger.
Indsvinder, tabesco, contabesco, absumor. — formindskes, absumi, tenuari.
Indsvinding, tabes. — Formindskelse, attenuatio.
Indsvøber, illigo, implico, involvo, obvolvo, tego, contego, velo. — noget i Papiir, circumdare, vestire, amicire charta.
Indsyer, insuo.
Indsylter, condio.
Indsynker, nedsynker, desido, collabor, consido, corruo.

Indtægt, aarlig af noget, reditus, fructus, vectigal, quæstus. — modsat Udgift, acceptum og *plur.* a; føre til, in acceptum referre. — Statens Indtægter, publica *plur.*
Indtægts- og Udgiftsbog, codex, tabula accepti & expensi.
Indtagelse, tagen i Besiddelse, occupatio; forud, præoccupatio. — en Byes, expugnatio.
Indtager, en Bye, occupo, capio urbem, potior urbe; med Storm, expugno. — udestaaende Penge, accipere, recipere, auferre; aarligen, habere; som Løn, accipere; som Gevinst, capere, colligere, efficere. — Penge som man er sat til, cogere, exigere, accipere, colligere; reditum (us), vectigal, vectigalia tractare. — Medicin, uti medicamento, haurire medicinam; Draaber, Gift, haurire, sumere. — i. Sindet med en Forestilling, Bekymring, occupare, implere; fornøie, capere, delectare, tenere, perfundere (animum). — i. En, vinde En, capere, devincire sibi; sui amore, admiratione imbuere, implere; for En, commendare aliquem alicui; amicum, benevolum reddere; imod En, imod noget, alieniorem a re, homine reddere; alienare: indtagen af En, captus amore ejus; admirator, studiosus ejus; imod En, imod noget, alienior ab eo, iniquior ei; af Fordomme, plenus. — i. en Plads, a) capere, occupare sedem; med Magt, invadere, b) have, tenere, occupare. — lade sig indtage af Meninger, Tvivl ꝛc. patefacere animum opinioni, dubitationi; admittere animo dubitationem; til at elske, beundre noget, concipere amorem, admirationem; moveri, impleri amore &c.; imod En, noget, ved Snak, aures præbere calumniis, criminationibus. — tage ind til En, devertere ad aliquem.
Indtagen, for, imod En, see indtager.

Indtagende, amoenus, dulcis, svavis, gratus; *adv.* grate, svaviter, jucunde.

Indtagenhed, dulcedo, svavitas, jucunditas, gratia.

Indtale for Retten, actio, postulatio.

Indtaler min Ret hos En, ago lege in aliquem, peto ab aliquo.

Indtil, *præp.* tenus, ad, usque ad. — i. Hundrede, Tusinde, ad centum, ad mille. — i. videre, interea. 2) *conj.* dum, quoad, donec. — jeg gaaer ikke bort, indtil jeg faaer Penge, nisi ablata pecunia.

Indtinge sig i et Huus, conducere sibi victum & habitationem in ædibus.

Indtog, ingressus, introitus. — holde, intrare, ingredi urbem.

Indtørres, siccari, exsiccari, exarescere.

Indtrædelse, ingressus, introitus, adventus. — ved hans, ingrediens, ingressus, ingredienti, ingresso &c. ligesom Contexten er til.

Indtræder, intro, ingredior. — i et nyt Aar, ineo, incipio, exordior, ingredior annum.

Indtræffer, kommer andensteds, venio, advenio, adsum. — det træffer ind hos ham, verum est in illo, de illo verum invenitur, in illum cadit, congruit, convenit, conferri potest. — som en Drøm, Spaadom, exitum habere, reddi. — det er indtruffen, eventus constitit; respondit vaticinio, somnio. — ikke indtræffe, vanum esse, inveniri; fallere, det er ikke indtruffen, eventus defuit, see træffer.

Indtrækker, see Inddrager — i sig som Farve, Fugtighed, descendere, insidere, penetrare, pervadere, permeare.

Indtrængende, trængende stærk paa, instans.

Indtrænger, trænger et steds ind, penetro, irruo, invado, i Hemmeligheder, assequor; i et Embede, extorqveo, expugno, invado provinciam; i en Familie, insinuo me, ingero me, obtrudo. — i Sindet, descendere; dybt, alte. — trænge ind paa En med Indvendinger, Forestillinger, Bønner, premere, urgere, instare, oppugnare. — en Tale, som trænger ind i Gemyttet, vehemens oratio, ad movendum animum composita.

Indtryk, vis, motus animorum, sensus. — Levende, magnus animi motus. — giøre J. afficere animos (um), movere animum; stærkt, levende, graviter afficere; acriter, potenter commovere; intet, nil efficere, nihil movere; frigere, jacere, frustra esse, fieri, dici; forskielligt, varie excipi, varie afficere animos. — hvad som giør Indtryk, potens, gravis, vehemens; intet, levis, vanus, irritus, frigidus, langvidus.

Indtrykkelse, Paatrykning, impressio.

Indtrykker, imprimo. — i et Kar, comprimere, cogere, densare. — i. sig i Gemyttet, descendere in animum; hærere in animum; hærere anim firmiter.

Indtvinger, tvinger paa, i, ingero, obtrudo.

Indvaaner, incola, habitator; i en Bye, oppidanus; paa Landet, agricola, colonus. — mange, celebritas, frequentia. — besætte med, frequentare, see Indbygger.

Indvæver, intexo.

Indvender, oppono, objicio; i en Proces, excipio, exceptionem oppono. — for at undskylde sig, aliquid excusare. — have altid noget, meget at i semper obloqvi, usqve reluctari, omnia calumniari.

Indvendig, internus, interior. — det i interiora, af et Huus, domus interior, penetralia *pl.*, af et Kar, sinus, fundus.

Indvendigen, intra, intrinsecus; interius, introrsus, intus. — i. og udvendig, ab omni parte.

Indvending, dubitatio, difficultas; i Rettergang, exceptio; giøre, dubitare; obloqvi, aliquid opponere, i Rettergang,

excipere. — uden J. haud cunctanter, sine mora, promte. — Undskyldning, excusatio.
Indvexler, Penge, permutando accipio, pro alia pecunia commuto, aliis numis redimo. — alt Guld, omnes aureos, omne aurum colligo, contraho, permutando.
Indvexling, commutatio, permutatio.
Indvielse, inauguratio, consecratio, dedicatio, initiatio.
Indvier, inauguro, dedico, sacro, consecro; til en Gudstieneste, initio.
Indviet, til religiøse Hemmeligheder, mysta.
Indvikler, see Indsvøber. — forvikler, implico, impedio; en i Forretninger, distringo, immergo, obruo; i en Sag, rei admisceo. implico; mig, rei immisceor.
Indviklet, indsvøbt, implexus, implicatus, involutus. — forviklet, impeditus, implicitus; som en Sag, difficilis, anceps, intricatus. *adv.* implicite.
Indvikling, implicatio, implexus (io), involutio, obvolutio, nodus. — i en Tildragelse, et Skuespil, nodus, epitasis.
Indvirker, indvæver, intexo, insero, addo. — paa noget, agere in aliqvid (qvem), vim suam exserere; afficere, movere, agitare.
Indvirkning, vis, efficientia, motus.
Indvolde, viscera, intestina, exta, interanea. — tager J. ud, exentero, eviscero.
Indvortes, domesticus, internus, intestinus, see Indvendig.
Infanterie, pedites, peditatus, copiæ pedestres, pedestris, exercitus; let, velites.
Infanterist, pedes, pedestris exercitus.
Inficerer, see anstikker.
Inflamation, see Betændelse.
Information, Underviisning, institutio, doctrina, disciplina. Hiemme, privata, domestica, scholæ privatæ, domesticæ. — have, være Informator, liberos instituere. — have, lære selv, uti aliqvo magistro; ab aliqvo institui, doceri; give, docere, instituere aliqvem; scholas habere privatas, domesticas. — en god J. lauta, commoda provincia, conditio.
Informator, magister domesticus, puerorum rector privatus.
Informerer, doceo, instituo; hos En, alicujus liberos.
Ingefær, Zingiber, Zingiberi, *indecl.*
Ingen, nemo, nemo qvisqvam, nullus. — og i. nec qvisqvam. — — i. uden han, nemo præter illum. — i. Lærd, nemo doctorum; i. Fyrste, nemo principum. — i. af dem, nemo, (og om to) neuter. — hvor i Dansken ikke kan sættes for ingen, oversættes det, minime, non f. Ex. han er ingen Lærd, minime (non) doctus est; jeg har ingen Penge, non habeo pecuniam; i. Tvivl have, non dubitare, minime dubitare; i. Lyst have, nolle; i. Frygt, non timere; i. Smag, sensu carere &c.
Ingengang, nunqvam; ne semel qvidem.
Ingenieur, metator (castrorum). — som kyndig i Fæstningsvæsenet, architectus militaris; i Krigsmaskiner, faber, polyorcetes.
Ingenieurkonst, metatoria ars; i Henseende til Krigsmaskiner, fabrica militaris, polyorcetica, i Henseende til Fæstningsbygning. architectura militaris, polyorcetica.
Ingenieur-Oberst, præfectus fabrorum.
Ingenlunde, neqvaqvam, haud qvaqvam, neutiqvam, minime; nullo modo, pacto.
Ingenslags, nullus, nullum genus, nullius generis.
Ingensteds, nusqvam, nuspiam, nullo loco, nullibi, *Vitr.* — i. hiemme, vagus, cui nulla certa sedes est.
Ingrediens, pars, materia.
Inqvirerer, qvæstionem habeo, see Undersøger.
Inqvisit, reus, rea.
Inqvisition, piinligt Forhør, qvæstio; judicium publicum, capitale.

Inqvisitionsmessig, publicus, capitalis.
Inqvisitions-Proces, judicium publicum, capitis, capitale.
Inqvisitor, qvæsitor.
Insekt, insectum, animalculum, vermis.
Insel, see Øe.
Insinuant, placens, gratus, comis, blandus, qui facile capiat animos. — han har noget J. nescio qvid lenocinii habet, facile placet. — paa en i. Maade, blande, comiter. — i. Væsen, comitas, blanditiæ, lenocinium.
Insinuation, insinuant Væsen, see Insinuant. 2) falsk, calumnia, commentum.
Insinuerer, en noget, trado, reddo. — søge at i. sig, captare gratiam, favorem alicujus, hominum; som søger det, ambitiosus, at man søger, ambitio, obseqvium. — for at i. sig, per ambitionem, gratiæ causa; giøre noget, ambitioni dare aliqvid. — i. sig hos En, vinde Ens Gunst, gratiam inire ab aliqvo, commendari alicui. — som veed at i. sig, blandus, obseqviosus, mollis in obseqvium. — vide at i. sig, allicere homines, obseqvio vincere, capere; som ikke veed det, durus, asper.
Inscription, see Indskrift.
Inspection, see Opsyn.
Inspector, præfectus, magister.
Installation, inauguratio. — J. Tale, oratio inauguralis.
Installerer, inauguro.
Instans, tribunal, judicium; første, judices ordinarii; sidste, høieste, principale tribunal.
Instinkt, see Drift.
Institut, ratio, disciplina, formula.
Instruerer, edoceo, instituo.
Instrument, musikalsk, organum; med Strenge fides *pl.*; et Slags, som gaaer ved Vand, hydraulus. blæsende J. tubæ, cornua, tibiæ. 2) Opsats, Skrift, litteræ, tabulæ. — Freds J. leges, formula pacis.
Instrumentalmusik, organicus concentus; opføre, organis canere.
Instrumentist, organicus, fidicen.
Instrumentmager, organorum opifex, organopoeus.
Instrux, præceptum, mandatum, præscriptum; til Embedsførelse, formula, lex gerendi muneris.
Interessant, vigtig, gravis; være, multum referre, interesse. — ikke i. levis. — i. Foredrag, aptum ad movendum, delectandum; ikke, langvidum. — giøre i. i Ord, extollere, ornare, augere, verbis.
Interesse, Fordeel, commodum, emolumentum. — jeg har J. derved, mea res agitur; mea interest. — drage En i sin, adjungere aliquem partibus suis; sibi adsciscere.
Interessent, consors, socius, particeps.
Interessentskab, societas, sodalitas.
Interesserer mig for en, faveo, suffragor alicui; aliqvem tueor, defendo, amplector; studeo alicui, eum juvo. — det i. mig ikke, a) ad me nil pertinet; nullæ hic meæ sunt partes. b) me non movet; hic frigeo, see Interessant.
Interesseret, lucripeta, lucri cupidus, sordidus, illiberalis, see Egennyttig.
Interims, *adj.* qvi (qvod) interim est, temporarius, suffectus.
Interlokutorikiendelse, interlocutio, interpellatio prætoria, sententia interposita. — giøre en, interloqvi.
Intermesse, cantus interpositus, interjectus.
Intet, nil, nihil, nihilum, nulla res. — og i. nec qvidqvam. — slet i. nihil qvidqvam. — i Svar, naar man ikke skiøtter om at svare Sandhed, eller at sporges videre, recte. — jeg har i. at erindre, at frygte, at give, non est, non habeo, qvod moneam &c. — i. nyt, i. sundt, nihil novi, nil sani, naar det nemlig over Hovedet tilkiendegiver intet (i den 3die Declination sætter man adjectivet i samme casu som nihil, f. Ex. nihil triste); men gaaer det paa en vis Ting f. E. dette er intet nyt, intet godt, non est novum, non est

bonum &c. — i. mindre, nihil minus.—giøre sig i. af noget, non curare. — i. agte, for i. agte, negligere; parvi, nihili ducere. — det bliver i. af, non fit; frustra opera est; irrita res est, discussa est.—af det Menneske bliver i., non proveniet ille i. due, inutilem (e) esse. — Et i. nihilum. — af, e nihilo; qvod nil erat, non erat. — fremdrage af i. a nullis initiis producere.—erkiende sit i. intelligere, se nihil esse. — Et. i. res minima, levis; res nihili, nugæ, minutiæ. — der er i. om, falsum, fictum est. — i. uden, nil nisi, nil præter; han giør i. uden græder, nil aliud qvam flet.

Intetbetydende, som et Ord, inanis sonus, sine vi; som en Ting, res nihili, levis, vana, frivola; som et Menneske, efter sin Stand, obscurus, tenuis, humilis, efter sin Indflydelse, levis.

Intetbevendt, som en Sag, nugæ, qvisqviliæ, minutiæ, sordes; som et Menneske, improbus, pessimus, turpissimus.

Intoneren, incensio.

Intonerende, incentivus.

Intonerer, begynder at synge eller spille, incino.

Intrigant, factiosus, seditiosus.

Intrige, see List, it. Indvikling.

Introduction, see Indledning 2) J. Gave, i Skolerne, minerval, minervale.

Invalide, miles causarius, invalidus, debilis, militia confectus.

Inventarium, Fortegnelse, index, tabula, synopsis. — Sagerne selv, supellex, instrumentum. — med J. instructus (a).

Inventerer, consigno omnia, indicem rerum omnium conficio.

Invention, see Opfindelse.

Inviterer, see Indbyder.

Jo, i Svar paa et nægtende Spørsmaal, hvis Modsatte man forsikrer, imo, immo vero, med Igientagelse af verbum f. E. har du endnu ikke skrevet? Jo! immo scripsi har han ingen Børn? immo habet glæder du dig ikke? immo lætor, ego vero lætor. Ligesaa, naar man forandrer og forbedrer det foregaaende: jo meget mere, immo, potius, immo vero 2) at, atqvi f. E. han har jo selv været der, atqvi ipse adfuit eller, non ipse adfuit? du har j. selv sagt det at ipse dixeras 3) vero, enim f. E. det er j. ikke at udstaae, at beskrive, intolerandum vero est, exprimi enim verbis non potest 4) i distributive Sætninger, qvo—eo; qvanto — tanto, tam f. E. j. Lærdere, j. beskednere, qvo (qvanto) doctior, eo (tanto) modestior, ell. doctissimus qvisque idem modestissimus. — j. før j. heller, qvam primum, primo qvoqve tempore. jo jo, jo rigtig, atat.

Jolle, scapha, cymba, lembus.

Jomfrue, virgo, *dim.* virguncula, puella. — ærlig, casta, pudica, integra; voxen, adulta, matura, nubilis. — Kammer-J. famula, ornatrix; Sælskabs-J. comes; Huus-J; Huusholderske, proma conda. — tiene for J. operam domesticam locasse, præbere matronæ, virgini.

Jomfruedom, virginitas, pudicitia; miste, devirginari, pudicitiæ jacturam facere; tage, stuprare, devirginare aliqvam, vitium alicui afferre; dens Tab, vitium, dedecus, stuprum, devirginatio.

Jomfruelig, virginalis, virgineus, puellaris, pudicus, modestus, compositus.

Jomfrueknægt, Pigernes Jens, virginum sectator.

Jomfrueran, raptus.

Jomfruraner, raptor.

Jomfruvox, cera recens.

Johanniterorden, ordo eqvester Johanneus, Melitensis, rhodius.

Johanniterridder, eqves Johanneus, Melitensis, rhodius.

Jord, terra; for saavidt man staaer der paa, sætter, kaster noget derpaa, solum; i Henseende til Agerdyrkning, humus, ager, agellus; et stort Stykke, latifundium; nye brudt, novalis (e); for saavidt vi boe derpaa, orbis terrarum. — af J.

J. terreus. — blive til J. in pulverem verti, solvi, abire. — ligge paa J. humi jacere. — kaste til J. humi fundere, sternere; in humum dejicere. — J. til Kar, argilla. — denne J. (modsat hiint Liv) hæc vita, res humanæ. — paa Jorden, in terris, in hac vita.
Jordæble, cyclaminus (um).
Jordædderkop, phalangium.
Jordart, terræ genus; terrea massa.
Jordbeg, jødisk Liim, bitumen.
Jordbeboer, terricola.
Jordbær, fragum.
Jordbeskrivelse, geographia, terræ descripto, periegesis.
Jordbeskriver, geographus, periegeta.
Jordbylke, Jordklump, grumus, grumulus. — opkastet Jord imellem 2 Furer, scamnum.
Jorddrot, dominus fundi, pagi.
Jorddyrkning, see Agerdyrkning.
Jordebog, canon, merces, vectigal, emphyteuticum.
Jordefærd, exseqviæ, pompa funebris, sepultura.
Jordegn, tractus terræ, regio. — kold, varm. Zona.
Jordegods, ager, fundus rusticus, prædium rusticum, possessio, solum, see Gods.
Jordemoder, obstetrix. — være obstetricare. — som hører til, obstetricius.
Jorder, sepelio, funero, pono, humo, see Begraver.
Jorderige, terra, tellus, mundus.
Jordfald, terræ labes. — skede, terra desedit.
Jordhøy, tumulus, clivus, terra edita.
Jordisk, terrenus, terrester. b) humanus, hujus vitæ, fluxus, fragilis, c) corporeus. — j. Sindet, rebus vanis deditus, hujus vitæ unice memor. — j. Sindelag, rerum terrestrium, inanium amor, studium.
Jordkielder, hypogeum.
Jordklimp, gleba, hvor mange ere, glebosus.
Jordklode, terræ globus, terra. — konstig, sphæra, globus terrestris.
Jordkløft, caverna, hiatus.
Jordkreds, orbis terrarum.
Jordkugle, see Jordklode.
Jordloppe, thryps.
Jordmaaler, geometra.
Jordmaalingskonst, geometria.
Jordorm, vermiculus.
Jordrøg (Urt) fumaria, corydalis capnitis.
Jordskielv, terræ motus, tremor. — hvorved Jorden aabner sig, chasmatias.
Jordskyld, solarium, canon.
Jordsmon, solum, ager.
Jordstrøg, see Jordegn.
Jordsvamp, tuber, fungus.
Jordvext, germen, terra natum.
Journal, Dagbog, diarium, acta diurna, commentarii diurni; lærd, libellus, commentarii, acta litteraria; ephemerides.
Journalist, ephemeridum, libellorum menstruorum, periodicorum auctor, editor.
Journallærdom, notitia perfunctoria, e libellis menstruis utcunque petita.
Journallærd, qvi ex ephemeridibus sapit; ephemeridopantosophus.
Irettesættelse, reprehensio, objurgatio, nota, vituperatio, increpatio, castigatio, accusatio, convicium, correctio. — give, aliqvem objurgare, reprehendere, castigare, accusare, incusare, perstringere, corripere, notare, vituperare, increpare, culpare. — faae, objurgari, reprehendi &c.; en skarp, acerrime, gravissime.
Irettesætter, giver Irettesættelse, see Irettesættelse. — for noget, exprobare, objicere aliqvid, reprehendere, culpare.
Irland, Irlandia, Hibernia.
Irlænder, Irlandus, Hibernus.
Ironie, ironia, risus, irrisio, inversio verborum.
Ironisk, ironice.
Irrer, gaaer vild, erro, vagor, temere feror. — tager feil, labor, erro, fallor, pecco.

Irrig, falſus, a vero alienus, ſee Vrang.
Irrigen, falſo, temere, perperam, ſee Vrangeligen.
Irring, error, ſee Vildfarelſe.
Irgang, labyrinthus.
Irlys, ſee Vatemand.
Irſtierne, planeta; ſtella vaga, inerrans.
Isbierg, Isfugl, ꝛc. ſee Iis.
Iſabelfarve, color melinus, gilvus.
Iſenbod, taberna ferramentorum.
Iſenkram, ferramenta.
Iſenkræmmer, ferramentarius.
Iſkienker, infundo.
Iſkruer, adigo, infigo torqvendo; intorqveo, infero.
Iſlæt, ſubtemen, trama.
Iſop, hyſſopus (um).
Iſopviin, hyſſopites.
Iſprengt, ſee Indſprengt.
Iſſe, vertex.
Iſſepunkten, vertex. — i Aſtronomien, Zenith.
Iſtandſættelſe, refectio, reparatio.
Iſtandſætter, paro, inſtruo, compono, concinno, expedio. — paa nye, reficio, reſtituo, reparo.
Iſtemmer, anſtemmer, cano, præcino, præeo cantum, — ſtemmer i med, concino, accino, succino; *metaph.* conſentire alicui, aſſentiri.
Iſter, arvina, ſumen, adeps.
Iſterbug, abdomen, venter, alvus.
Iſterhinde, hvori Tarmene og Indvoldene ligge, omentum.
Italien, Italia, Heſperia.
Italienſk, Italiener, Italus.
Item, porro, tum, deinceps.
Itu, ruptus, lacer, fiſſus, fractus. — bryde, rumpere, frangere. bide, morſu, dente frangere. comminuere; dividere morſu. — gaae i. rumpi, frangi, diſcedere. — ſave, ſerra dividere; hugge, ictu dividere; ſkiære, diſſecare; træde, elidere, conculcare, conterere, exterere; ſpringe, diſſilire medium; ſlaae, ſmide, diſcutere, diſicere.
Iubel, Glædeſkrig, exſultatio, tripudium.

Iubelbryllup, nuptiæ ſemiſeculares; nuptiarum ſollemnia qvinqvagenaria.
Iubelfeſt, ſeculare feſtum; ſecularis hilaritas.
Iubelprædiken, concio ſecularis.
Iubilerer, exſulto, tripudio, lætitiam cantu teſtor.
Iul, ſee Iuul.
Iuleaften, vigiliæ nati chriſti.
Iuledag, Iulefeſt, ſee Iuul.
Iulepſalme, canticum, hymnus de Chriſto nato.
Iulimaaned, Julius, Qvintilis.
Iunge, at drage Vand op med, modiolus, tollemo, tollo, *onis*.
Iunker, juvenis generoſus.
Iunkererer, libere ago, ætatulæ indulgeo; inertiæ, deſidiæ mo do.
Iuridiſk, juriſconſultorum, legitimus, ex juris formula, forenſis, e fori uſu.
Iurisdiction, jus, ditio, poteſtas, jurisdictio.
Iuriſt, juriſconſultus, jureconſultus, juriſperitus. — af det ringe Slags. legulejus.
Iuſt, ret tilpas, commodum. — nu j. cum maxime. — j. da, tum maxime. — jeg var j. borte, vix bene abſceſſeram, tantum qvod aberam. — jeg kom i. dertil, peropportune ſuperveni. — du kommer j. tilpas, optatus veniſti. — j. nu er det Tid, nunc utique tempus eſt. 2) lige, ligeſamme, idem. j. ham, hende, det er det, ipſe, ipſa, ipſum eſt; j. ham mener jeg, ipſum dico. — j. derfor, a) ob eandem cauſam b) propter ipſum 3) ikke flere end, ved Talord, omnino, ipſe 4) utique, potiſſimum, ſane. — hvorfor jeg j.? cur ego utique, maxime? — man behøver juſt ikke at være rig, non utique divitem eſſe oportet. — det er j. ikke ſaa tungt, let, non ſane tam difficile, adeo facile eſt. — jeg ſiger j. ikke, non eqvidem dico, non utiqve dixerim. — det ſynes j. ikke, non utiqve videtur. — j. ſaa (uden *adject.*) perinde idem. — j. ſaa, ſom om, haud ſecus ac ſi; tanqvam, veluti.

Iu=

Justeren, dimensio.
Justerer, specto, exploro mensuram (d lii).
Justermester, dimetendis doliis præfectus.
Justits, jus, judicium. — levere En i Justitsens Hænder, permittere aliqvem severitati judiciorum.
Justitsbetiening, juris dicundi provincia, cura.
Justitsbetient, qvi jus dicit, qvi juri dicundo adest; scriba.
Justitsraad, a consiliis justitiæ.
Juul, festum nati Christi, Christi nati memoria festa, annua. — ved J. ved Juletid, decembri extremo, exeunte anno.
Juvelkabinet, dactyliotheca.
Juveler, *plur.* gemmæ, margaritæ, lapides, baccæ, uniones; mundus, ornatus gemmarum.
Juvelerer, (en) aurifex; gemmarius.
Jur, pecuniæ extraordinariæ.
Jver, Hidsighed, ardor, vis, impetus. — at noget er en vigtigt, studium, cura, amor. 2) see Nver.
Jversyg, suspiciosus, zelotypus (a) — er zelor (o) *eccles.*
Jversyge, suspicio; zelotypia, zelus; ægritudo ex eo qvod alter illo potiatur, qvod ille ipse concupierit *Cic.*
Jverksættelse, effectus, effectio.
Jverksætter, efficio, conficio, perficio; rem aggredior, instituo, ordior.
Jvre sig for noget, rem defendere, curare, vindicare. — over noget, indignari, commoveri, stomachari re aliqva. — i en Prædiken, declamare vehementer, notare graviter, insectari aliquid acriter; med Uforstand, cæco impetu auferri, in transversum agi, abripi.
Jvrer (en), declamator incautus, cæcus insectator dissidentium.
Jvrig, Hidsig, ardens, incitatus, enixus, strenuus. — indtagen for noget, studiosus, deditus rei; plenus amore, cura alicujus. — i. Tilbeder, studiosissimus; i. Forsvarer, strenuus defensor; acerrimus fautor, propugnator; i. Tilhører, assiduus, gnavus, fidelis sectator. — blive i. incitari, efferri, commoveri, exardescere, inflammari. — i. Længsel, Onske, ardentissimum desiderium.
Jvrigen, ardenter, enixe, strenue, acriter, gnaviter. — begierligen, studiose. — med Vrede, concitate, acerbe, iracunde.
Jvrighed, Vrede, ira, indignatio, see Jver.
Jæger, venator, ferarum consectator.
Jægergaard, villa venatoria.
Jægergarn, cassis venatorius, rete, plaga, *plur.* plagæ, sinus, indago.
Jægerhat, galea venatoria.
Jægerhorn, cornu venatorium.
Jægermester, venatorum magister, venationis curator.
Jægerske, venatrix.
Jægersværd, venabulum.
Jægertaske, pera venatoria.
Jægertøi, instrumentum venatorium.
Jævn, lige, æqvus, æqvabilis, planus. — uden Knorter, enodis. — sagte, remissus, æqvus. — j. Mark, campus, planum, æqvum. — En j. Mand, simplex, bonus, nihil sibi arrogans, animo æqvo.
Jævnaldrende, æqvævus, coætaneus, *Tert.*
Jævnchristen, socius, sodalis in religione; iisdem sacris mecum deditus.
Jævndøgn, æqvinoctium.
Jævnen, Sletten, fistucatio.
Jævner, æqvo, complano. — Gulv, fistuco.
Jævngod, temperatus.
Jævnhed, planities. — i Karacteren, æqvabilitas; animi, æqvitas, æqvalitas.
Jævnlige, min, din, par mihi. tibi; mei, tui loci.
Jævnligen, plerumqve, fere, subinde.
Jævning, æqvatio.
Jævnt, æqve, æqvabiliter. 2) remisse, sedate.

Jøde, Judæus, Ebræus, Sabbatarius, verpus. — Jøderne, Judæi, Iudæorum coetus, corpus, conventus.

Jødeaager, foenus grave, iniqvum.

Jødedom, judaismus, ſacra judaica.

Jødekirſebær, halicacabus.

Jødeland, Judæa, Palæſtina.

Jødeliim, bitumen, aſphaltos.

Jødeſkole, Synagoga.

Jødinde, Judæa.

Jødiſk, judaicus (e).



Kaabe, pallium; liden, palliolum, Fruentimmer-K. amiculum, palla; med Slæb, ricinium. — ſom har en, palliatus, pallio involutus, velatus. — dreye Kaaben efter Veiret, fortunæ, tempori ſervire; ambitioſe facere; ſom gior det, ambitioſus, varius, levis; at man giør det, varietas, mobilitas, levitas, ambitio, ſee Kappe.

Kaaber, ſee Kobber.

Kaad, overgiven, laſcivus, petulans, protervus; er k. laſcivio, luxurio, vitulor. — geil, laſcivus, ſalax, incontinens, libidinoſus, ſee Geil.

Kaadhed, laſcivia, luxuria, protervitas, protervia, petulantia, ſee Geilhed.

Kaadmundet, dicax, dicaculus — *adv.* dicaciter.

Kaadmundethed, dicacitas. — gemeen, vernilitas.

Kaae, (En) graculus, monedula.

Kaag, liden Fartøy, lembunculus, linter.

Kaager, ſee Koger.

Kaal, braſſica, crambe, beta, olus, oluſculum.

Kaalhauge, hortus olitorius.

Kaalorm, eruca.

Kaalſpire, cyma; prototomi caules.

Kaalſtok, caulis, colis (braſſicæ).

Kaar, *pl.* rationes, rerum ratio, ſtatus, conditio, res *pl.* — gode K. res ſecundæ, være i, have, uti rebus ſecundis. — bedre, melior conditio, ſors æqvior. — ſlettere, iniqvior conditio; komme i, labi, ruere; være i, uti, premi ſorte adverſa, iniqva 2) *ſing.* Valg, optio, optandi conditio, jus.

Kaarde, gladius, enſis, machæra, ſpatha, 2) vita militaris, arma, bellum, militia. — vælge Kaarden, arma ſeqvi. — komme frem ved Kaarden, bello inclareſcere, militia nobilitari, armis illuſtrari. — vide at føre ſin Kaarde, ſtrenue pugnare. — trække Kaarden a) gladium ſtringere, deſtringere, evaginare, b) pugnare; proelio, certamini, ſeſe parare c) vim vi repellere, propulſare. — ſom bærer K. gladiatus, gladio accinctus.

Kaardefeſte, Kaardehæfte, capulus.

Kaardeklinge, lamina enſis.

Kaardeſpids, mucro gladii.

Kaarer, vælger, lego, eligo, ſee Vælger.

Kaas, curſus (navis); ſætte Kaaſen til et Sted, curſum dirigere aliqvo.

Kabaleie, Morgenfro. (Urt) caltha.

Kabel, Kabeltoug, rudens, remulcus.

Kabinet, ſee Cabinet.

Kabuſe, cucullus. — forſynet med cucullatus.

Kaffe, ſee Ca.

Kag, numella, palus.

Kage, libum, placenta. — bage, coqvere placentas. — ſom bager, placentarius, cruſtularius, libarius.

Kagler, ſkrukker ſom Høns, glocio.

Kagſtryger, virgis cædo, uro, flagello.

Kagſtrygning, flagellatio.

Kahyte, caſula (navis).

Kakelovn, fornax, caminus fictilis.

Kald, munus oblatum, delatum, mandata provincia. — faae et, vocari. — have K. til noget a) Duelighed, viribus, ingenio, valere ad aliqvid b) Lyſt, ferri ad aliqvid, te-

neri studio rei. — K. og Varsel, citatio, evocatio.
Kalden, Indbydelse, arcessitus, accitus, vocatus, vocatio. — til Side, seductio.
Kalder, nævner, dico, voco, appello, nomino, usurpo. — k. sig, hede, dici, vocari, appellari, see Heder. — han k. sig, nomen illi est. — kalde En til et Embede, munus mandare, offerre; conditionem muneris ferre alicui; constituere; nominare, salutare, creare, facere aliqvem consulem, sacerdotem &c. muneri præficere, admovere aliqvem. — et andet steds hen, bort, evocare, traducere. — k. paa En, vocare aliqvem; til sig, arcessere, evocare, accire. — k. ud, lokke ud, excire. — k. sammen, convocare, concire, conclamare. — k. til at møde, citare; for Retten, arcessere, appellare, compellare; in judicium, in jus vocare. — til Siden, sevocare, seducere. — af, fra, avocare, devocare. — du kom som du var kaldet, opportunus (e) ades; optatus advenis.
Kaldsbrev, litteræ qvibus munus publicum (sacrum, sacerdotium) alicui demandatur; codicillus (i) officii (orum).
Kaldsmand, accensus, apparitor, viator.
Kaldsret, jus vocandi ad munus sacrum.
Kalfatrer (et Skib), reparo, reficio, firmo.
Kalfatring, reparatio, refectio (navis).
Kaliber, Stykkers, modus, magnitudo, moles, mensura — af samme, pari magnitudine, par, similis
Kalk, calx; ulæsket, calx viva; læsket, calx intrita, soluta, arenata; cæmentum, ferrumen cæmentorum. — læske K. macerare, brænde K. coqvere. — K. at hvitte med, tectorium, tectura 2) see Bæger.
Kalkagtig, calci similis.
Kalkbænk, alveus calcarius, vas calcarium, mortarium.
Kalkbrænder, calcarius.
Kalkgrav, calcaria.
Kalkkølle, pilum.
Kalken, Gibsen, loricatio, trullissatio.
Kalker, tectorio lino, incrusto, induco; tectorium induco; dealbo; lorico; trullisso. — som k. albarius tector, ogsaa *absol.* tector.
Kalkovn, caminus calcarius; fornax calcaria, ogsaa *absol.* calcaria.
Kalkskee, Muurskee, trulla.
Kalkslager, cæmenti subactor.
Kalkun, gallus calecuticus, africanus.
Kalle, see Læg, paa Benene.
Kallun, viscera, lactes *pl.*, omasum, pantices *pl.*
Kalmus, Galgant, calamus odoratus.
Kalv, det tykke og faste af Træet, pulpa.
Kalv, vitulus *dim.* vitellus. — af, vitulinus. — springer som en, vitulor.
Kalvebryst, armus vitulinus.
Kalvedants, colostra (um).
Kalvefierding, Forfierding, armus vitulinus; Bagfierding, clues vitulinæ, lumbus cum pede vitulino.
Kalver, vitulum pario.
Kalves, lascivio, pueriliter ludo.
Kalvesteg, assum vitulinum.
Kam, til at kæmme, karde, pecten til Uld, carmen. — skære over een K. uno pede metiri; eodem modo omnes, omnia habere, existimare. — K. paa Haner, Slanger &c. crista. — som en K., med Tænder, pectinatus, dentatus. — med en K. paa Hovedet som en Hane, cristatus; som en Slange, jubatus 2) Vandkam, Bekken nedsat til Vandfang, crater, cratera.
Kameel, camelus. — af K. camelinus 2) Kameelblomst, chamomilla, anthemis.
Kameelhaar, capilli camelorum *it.* filamenta galatica, turcica.
Kamelot, pannus turcicus, textura galatica, fili galatici textum.
Kamelrygter, camelarius.
Kamille, (Urt) apiana, camæmeloe.

Kamin, caminus, fumarium, æstuarium.

Kammer, cella, cubiculum, conclave. — Forraads K. penus, penuaria cella, penuarium, promtuarium. — hemmeligt, penetrale. — Rente-K. fiscus, ærarium principis, camera principalis; som et Collegium, comites, tribunal fisci.

Kammeralist, vectigalium tuendorum, augendorum peritus; ærarii tractandi peritus, oeconomiæ publicæ gnarus.

Kammeralvidenskab, vectigalium tractandorum scientia; publica oeconomia.

Kammerat, socius, sodalis; i Skolen, condiscipulus; paa Kammeret, contubernalis; paa Reise, comes, itineris socius, i Krig, commilito, militiæ socius. — hør K. heus amice! eho tu!

Kammeratskab, sodalitas, paa en Reise, itineris societas; iter commune, socium, consociatum; paa Kammeret, contubernium; i Krigen, commilitium, militiæ societas. — giøre, sodalitatem jungere; med En, socium sese adjungere alicui; paa en Reise, iter sociare. — holde, socialiter vivere cum aliqvo.

Kammerkollegium, fisci comites.

Kammerdug, carbasus og *plur.* carbasa; som er af, carbaseus, carbasinus.

Kammerfrøken, sacri cubiculi virgo nobilis; virgo aulica nobilis.

Kammerfourer, sacri cubiculi designator hospitiorum; designator aulicus.

Kammerherre, cubicularius nobilis primi ordinis; claviger.

Kammerjunker, cubicularius nobilis secundi ordinis; minister cubiculi.

Kammerjomfrue, ornatrix comes.

Kammerpage, sacri cubiculi puer nobilis.

Kammerpotte, matula.

Kammerraad, fisci consiliarius.

Kammerret, judicium camerale (fisci). — i Wetzlar, Vetzlariense, tribunal Vetzlariense.

Kammertiener, cubicularius.

Kamp, certamen, pugna, concertatio, contentio; luctatio, dimicatio; med colluctatio.

Kampeplads, campus, certaminis locus. — Fægteres, arena.

Kampesteen, saxum. — som er af, saxeus. — fuld af, saxosus.

Kampfer, camphora.

Kan, possum, valeo, qveo. — kunne svare, sige, skrive noget, habere qvod respondeas, dicas, scribas. — k. betale, esse solvendo. k. et Sprog, en Videnskab, scire, intelligere, tenere, callere; uden ad, memoriter scire, tenere. — jeg k. intet derfor, non mea culpa est; non sum in culpa. — hvem k. giøre ved det? qvis mutet? — jeg k. ikke, neqveo. — ikke k. mere, deficere. — som k. noget, doctus rem, peritus rei; som intet k. indoctus, imperitus, rudis. — intet k. nil scire, omnium rudem esse. — jeg k. ikke sige, non habeo dicere. — det k. være, esto! — det k. være nok, satis esto, hoc sufficiat. — nu k. du gaae, eas licet. — du k. gierne sige det, dicas licet (sane); nil obstat qvo minus dicas. — saavidt jeg k. skionne, qvantum intelligo.

Kanal, see Can.

Kanape, cathedra, lectus, lectica, lecticula.

Kanarifugl, avicula canaria.

Kande, cantharus. — som et Maal, urna.

Kandestøber, stannarius. — politisk, insulsus opinator de re publica.

Kandeviis, per urnas.

Kane, traha, trahea.

Kanekiørsel, cursus trahæ, traharum. — anstille, traha (is) vehi.

Kaneel, cinnamum, cinnamomum. — af K. cinnamominus, cinnaminus.

Kaneelbark, cortex cinnanomi.

Kanin, caniculus.

Kanon, kanonerer, see Can.

Kanonstøberie, tormentaria officina.

Kanskee, fortaſſe, forſitan, forte, fortasſis, ſi forte, ſi fors tulerit.
Kant, Rand, ora, margo, crepido. — Hiørne, angulus; med mange Kanter, multiangulus. — paa alle Kanter, ubiqve, ex omni parte; fra alle Kanter, undiqve. — K. Sem, limbus, fimbria, ora. — Egn, plaga, regio, pars.
Kanter, prætexo; limbo ambio, circumdo; fimbriam circumduco; margino.
Kantet, acutus, acuminatus, angularis, angulatus; meget, angulosus 2) fimbriatus, marginatus.
Kantning, gives med *verba*.
Kantsler, cancellarius, magiſter ſcriniorum; chartularius.
Kap, (med langt *a*) Forbierg, promontorium; ogſaa *abſol.* promontorium bonæ ſpei 2) med kort *a. adv.* om kap, certatim. — løbe, drikke ꝛc. paa kap, til kaps, curſu, potando, contendere, certare.
Kapel, ſee Cap.
Kapellan, diaconus, ſacerdotis primarii adminiſter, adjutor, vicarius.
Kaper, Kaperie, ſee Cap.
Kappe, velamen. — Reiſe-K. pænula; ſom bærer, pænulatus. — lang med Ermer, ſom Dantſere og Acteurer brugte, palla. — grædſt a) Krigs, chlamyda, b) ſom ſvarede til Romernes toga, pallium; klædt deri, palliatus. — til Hovedet, cucullus, for Fruentimmer, rica. — koſtelig, peplum (us) ſee Kaabe.
Kappen, æmulatio, certatio, certamen.
Kapper, incido, præcido.
Kappers, capparus.
Kappes, æmulor, certo.
Kappeviis, certatim.
Kaprer, overKaperie, ſeeCaperie.
Kapriole, ſaltus artificioſus; pedum argutatio. — ſkiære, pedibus argutari.
Kapſun, lupatum.
Kapun, capus, capo.
Kapuner, eviro; teſticulos adimo, eximo.
Kaput, (med Tonen paa den ſidſte) — giøre, conficere. — han er K. periit, actum de eo eſt.
Kar, vas. — alſlags af Leer, teſta; til at tage Lod i, eller ſamle vota i, ſitula, ſitella. — lidet, vaſculum. — til at ſætte under, excipulum (a). — ſom til Viin, dolium, amphora. — ſom Brygger-kar, lacus, orca, ſinus. — Melkekar, Oſtekar, calathus. — Krug, Ballie, labrum, labellum. — med Ore, capula, trulla.
Karabine, ſclopetum eqveſtre, levius.
Karabinerer, eqves ſclopetarius.
Karakter, indvortes, indoles, natura, animus, ingenium; ſom ytter ſig i Sæderne, mores, vita. Kiendetegn, ſignum, nota. Stand. Værdighed, locus, perſona, dignitas. — Titel og Rang, ornamenta. — K. i Stilen, Maneer, color (orationis).
Karakteriſeren, characterismus, notatio.
Karakteriſerer, ſigno, noto, deſcribo.
Karakteriſtik, notatio morum. 2) ars ſignandi mores.
Karakteriſtiſk, certus, inſignis, bene notatus.
Karavane, peregrinatorum congregata manus.
Karbaand, Baand om Kar, orbis, circulus.
Karbaſk, ſcutica, flagellum.
Karbaſker, ſcutica cædo; flagello.
Karbonade, frixum, carbonibus toſtum.
Karbunkel, carbunculus, pyropus, charchedonius.
Karbørſte, peniculus, ſcopula.
Kardemomme, cardamomum.
Kardevan, Karduan, aluta hiſpanica, corium cordubenſe.
Kardevanbereder, alutarius.
Karduus, charta glutinata, emporetica.
Karklud, verriculum.
Karvand, eluvies.
Karjol, birotum, ciſium. — ſom fører i en, ciſiarius.

Karl, homo, homuncio. — brav K. vir, fortis, strenuus, dum K. baro, stipes, ærlig K. bonus, probus. — Betient, Famulus, pedisseqvus 2) qvi prætextam deposuit, togam virilem sumsit it. qvi tirocinia in arte aliqva posuit; blive K. tirocinia ponere, tirocinii rudimenta deponere.

Karlsvognen, plaustrum, cynosura, helice, triones.

Karm, Gesims, lorica; at sætte noget paa, pluteus. — i Bygninger, jugamentum; sætte K. i jugamentare.

Karnap, projectio, exhedra, podium, pergula.

Karnis, corona, coronis, coronamentum.

Karpe, cyprinus.

Karre, carrus (um), birotum. — Arbeids-Vogn, plaustrum.

Karret, carruca, essedum (a), rheda, carpentum.

Karretmager, carpentarius.

Karrig, parcus, ad rem attentus, tenax, illiberalis, sordidus; meget, deparcus, triparcus. — i at give, malignus. — være, parcere, comparcere, maligne dare.

Karrighed, tenacitas, nimia parsimonia, illiberalitas, sordes. — i at give, malignitas.

Karrigt, Karrigen, parce, illiberaliter, tenaciter, sordide.

Karse, nasturtium, cardamum, cardamina.

Karsk, Karskhed, see Sund, Frisk.

Kartau, tormentum majus, majoris modi.

Karte, carmen, pecten.

Karten, carminatio.

Karter, tæsser Uld, caro, carmino, pecto, carpo (lanam).

Karusse, coracinus, saperda, sparulus.

Karver, strio, incido.

Karvestok, talea, tessera, tesserula. — skrive paa, expensum ferre. — tage paa, nomina facere.

Kasse, Futteral, theca, capsa, see Casse.

Kasserolle, sartago, lebes cum manubrio, testum *it.* testu *indecl.*

Kast, jactus, conjectio. — som med et Spyd, missus, missio. — med Terning eller i Bretspil, bolus, jactus, manus; det slettesste, canis, canicula, jactus vulturius; det lykkeligste, jactus venereus. — komme i K. med En, incidere in aliqvem, nancisci aliqvem.

Kastanie, see Cast.

Kastaniefarvet, myrrheus ell. murrheus.

Kastanieskal, echinus.

Kastanieskov, castanetum.

Kastegarn, jaculum, funda, reticulum.

Kastegevær, missile.

Kastel, see Cast.

Kasten, Slengen, jactatio, jactatus, conjectio, conjectus.

Kastepil, jaculum, missile, telum

Kaster, jacio, conjicio, mitto, jaculor. — paa En med noget, petere, incessere aliqvem re, ei aliqvid ingerere; Øynene paa En, paa noget, oculos conjicere, vertere in aliqvid, af Begierlighed, oculum adjicere rei, homini, ad rem, hominem. — k. Skylden paa En, culpam vertere, conjicere in aliqvem, culpæ objicere aliqvem; derivare, avertere, amoliri culpam in alterum. — k. i Fængsel, in carcerem conjicere; i Vandet, in aqvam præcipitare, demittere, demergere; aqva mergere; aqvæ, aqvis immergere. — k. over Ende, dejicere, sternere, evertere, proruere; ved at sætte Foden for, supplantare. — k. Unger (om Dyr) parere. — k. om sig med Ord, Trudsler &c. spargere, jacere, mittere minas, voces &c. — k. paa sig som en Kaabe, injicere. — k. sig med Stene, mutuo sese petere lapidibus, mutuis lapidum ictibus velitari. — k. sig, give sig som Træ, rimas agere, findi. — k. Anker, ancoras jacere. — k. sig i Ens Arme, rejicere se in aliqvem, petere ejus amplexum. — k. Besætning i et Sted, præsidio locum occupare, milites eo deducere, ibi col-

collocare. — k. sig i et Sted, confugere, recipere se aliqvo. — k. i Spil, saa og saa meget, mittere, jacere, efficere. — k. efter En med Stene ꝛc. petere, incessere aliqvem lapidibus, ingerere alicui lapides. — k. alting imellem hinanden, ruere, miscere, turbare, confundere; k. bort, abjicere, rejicere. — k. længst, ultra reliqvos expedire jactum, vincere reliqvos jactu. — k. op, dynge op, aggerere, egerere. — k. en Broe af, pontem interscindere, rescindere, abrumpere. — k. af sig, fructum reddere; som k. meget af sig, res lucrosa, fructuosa, lauta, e qva multum redit. — k. op, vomere, eructare, nauseare; færdig at k. op, nauseabundus. — k. Korn, ventilare, eventilare, vannare. — k. paa Nakken, supinare caput; som k. paa Nakken, supinus.

Kasteskovl, vannus, ventilabrum. — at rense Korn med, capisterium, pala.

Kastespyd, hasta, telum missile, jaculum, med en Rem, hasta amentata; stort, hos Romerne, pilum, lidet, kort og spids, verutum, veruina. — kaste med, jaculari.

Kastevind, ventus assultim, per intervalla furens; cataeges.

Kastrat, Kastreret, see Cast.

Kat, felis, catus, ælurus; af K. felinus, ælurinus. — til Penge, zona.

Katapult, catapulta. — som kastes, skydes af, catapultarius.

Katteost, (Urt) hibiscus, althæa, malva; af malvaceus.

Kattekilling, catulus felinus.

Kattun, see Cat.

Kaven, Skrigen som Ræves, gannitus.

Kaver, skriger som en Ræv, gannio.

Kedel, ahenum, lebes, cucuma, stor, cortina.

Kedelflikker, lebetum refector.

Kedelsmed, see Kobbersmed.

Kedeltromme, see Hærpauker.

Kegle, conus, meta. — spille Kegler, conis ludere; metulas impellere, petere, evertere.

Keglebane, Keglebret, sphæristerium.

Kegleformig, conoides; in metæ formam, in coni figuram collectus, assurgens.

Keglesnit, sectio conica.

Keglespil, conorum, metularum lusus.

Keglen, altercatio, rixa, jurgium (a).

Kegler, Kegles, altercor, rixor.

Keigbyld, Kropꝛ struma.

Keiser, udvælger, lego, eligo, see Vælger.

Keiser, (En), Augustus, imperator, Cæsar.

Keiserdomme, imperium.

Keiserinde, imperatrix, Augusta.

Keiserlig, imperatorius, augustus, cæsareus. — K. sindet, imperatori deditus; være favere imperatori, ab imperatoris partibus stare. — være k. parere imperatori, in imperatoris ditione esse. — k. frie Rigsstad libera imperii civitas. — de Keiserlige, milites, copiæ imperatoris.

Keiten, læva, sinistra.

Keitet, Keithaandet, lævus, sinister; være læva manu uti pro dextra.

Kerer mig om, curo rem, rationem rei habeo. — ikke k. sig om, nihil morari, spernere, negligere, non laborare de re, homine; nullam ejus rationem habere; som ikke k. sig om, negligens, securus, immemor.

Ketser, som Fiærbolte gives op med, reticulum.

Kiæd, see Kjød.

Kiæde, catena; liden, catella, catenula. — Guld-K. torqves, som bærer saadan en, torqvatus. — K. af Bierge, jugum, dorsum; continui montes; af Sætninger, Slutninger, series, tenor, sententiarum, argumentationum; sententiæ, argumentationes continuæ, perpetuæ, nexæ, see Lænker.

Kiæder sammen, jungo, continuo. — kiædet sammen, continuus, perpetuus.

Kiæ-

Kiæderegning, ratio continua; proportionum longus tenor, progressio.
Kiæft, Kiæbe, gena, mala, maxilla. — Gab, rictus. — Mund, see Mund. — slaae En paa K. os verberare; alapam infligere, ducere alicui.
Kiæk, audax, ferox, see Modig.
Kiækhed, audacia, ferocia, see Modighed, Dristighed.
Kiær, carus, gratus, acceptus, jucundus; have, amare; faae, incipere amare; studio, amore capi hominis, rei. — det er mig k., placet, gaudeo, bene est. — det skulde være mig k. velim, gaudeam, gaudebo; læto, lætanti, volenti erit, accidet. — ikke være k. displicere; det skulde ikke være mig k. haud qvaqvam lætus audiam, haud sane læto acciderit. — kiære Barn! care, optime! — — ikke have det kiære Brød, necessario victu (necessariis ad victum) carere.
Kiær, (Et) lacuna, lama, stagnum, palus. — som er af, palustris. — fuld med, paludosus.
Kiære, qvæso! amabo te; obsecro, obsecro te; sodes.
Kiære, Kiæremaal, see Klagemaal.
Kiære sig efter, see Kere sig efter.
Kiæreste, (En) amasius (a), amata, amica, amicula, delicium.
Kiærkommen, acceptus, gratus, exoptatus. — være, exoptatum venire, gratum accidere, volenti esse.
Kiærlig, blandus, comis, affabilis, lætus, liberalis, benignus, see Venlig. — k. Omgang, liberalitas, benignitas, comitas. — k., øm, pius, tienstfærdig, officiosus.
Kiærligen, liberaliter, amanter, benigne, svaviter, officiose; meget, peramanter, amantissime. — ømt, pie.
Kiærlighed, amor, caritas, studium, benivolentia; med Høiagtelse, pietas. — af K. amore ductus; giøre noget, dare, tribuere amori. — K. til mig, til dig, til os, til eder, amor mei, tui, nostri, vestri, in hominem, rem. — den K. som jeg, du, vi, I have til noget, amor meus, tuus, noster, vester. — K. *pass.* som andre have til os, gratia; som har megen K. hos andre, gratiosus ad, apud alios; carus aliis. — gammel K. ruster ikke, olim recurrit amor inveteratus. — bevise K. benivolentiæ signa, argumenta, specimina edere in aliqvem; ved Velgierninger, beneficiis afficere aliquem; liberalem, benignum se illi præbere. — K. imod de Fattige, liberalitas, benignitas, beneficentia in pauperos. — giør mig den K. da mihi hoc, hanc veniam; qvæso te, amabo te.
Kiærlighedsbeviisning, amoris signum, significatio.
Kiærlighedsbrev, litteræ eroticæ, amatoriæ blandæ.
Kiærlighedsdigt, carmen amatorium, eroticum; erotopægnium.
Kiærlighedsdrift, amor, impetus amoris.
Kiærlighedsdrik, philtrum; potus amatorius.
Kiærlighedsgud, Cupido.
Kiærlighedsgudinde, Venus.
Kiærlighedshandel, amores *pl.*
Kiærlighedsmaaltid, agape, charistia.
Kiærlighedstieneste, officium, beneficium. — giøre, præstare officium; afficere beneficio.
Kiærling, mulier, fæmina, muliercula. — som En, muliebriter. — gammel K. anus, vetula; som En, anilis, aniliter.
Kiærlingagtig, anilis, mollis, fractus, effæminatus; blive, effæminari. — *adv.* muliebriter. mollius.
Kiærlingagtighed, animus mollis (mollior), fractus; ignavia; animi dejectio.
Kiærne, blød, nucleus; haard, os, officulum. — i Bær, acinus; i Æble, Pære, granum, semen; i en Olive, naucus. — K. af noget, flos, robur; af Soldater, robur exercitus. — tage K. ud, enucleare, exossare; det beste af noget, potiores (a) legere, seligere, excerpere. — Kiærnen af et Skrift, summa;

ma; quod præcipuum, optimum habet liber; vis, medulla. 2) vas in quo botyrum conficitur.
Kiærnefuld, utilis, fructuoſus, bonus, bonæ frugis.
Kiærnemelk, gallactobotyrum; oxygala; lac ſeroſum.
Kiærner, botyrum cogo, conficio, denſo; lac cogo.
Kiærve, Neg, manipulus, faſciculus (ſegetis); merges. — binde i K. in faſces colligere.
Kiætter, hæreticus; erroris (in religione) auctor, fautor.
Kiætterie, hæreſis; error gravis in rebus divinis.
Kiættersk, hæreticus (e), falſus (o).
Kiætterhiſtorie, hæreticorum hiſtoria, errores, turbæ.
Kiættermager, hæreticorum flagellum; cupidus hæreſeos arguendæ, notandæ; errorum notator cupidus, opinionum inſectator acerbus.
Kiættermagerie, erroris notandi ſtudium, immodeſtia, intemperantia; hæreſeos notandæ cupiditas.
Kiæve, mala. ſee Kiæft.
Kiævebeen, os maxillare.
Kiævestærk, ſom har godt Mundlæder, bucco.
Kiævetand, dens molaris, maxillaris.
Kid, hædus, hædulus. — ſom er af, hører til, hædinus.
Kied, af, eller ved noget, pertæſus rem, rei; tædio rei feſſus. — blive, tædio, faſtidio vinci, ſolvi. — være, kiedes ved, faſtidire; faſtidio, ſatietate rei teneri; odiſſe, non tolerare, aſpernari. — jeg er k. deraf, tædet me, pertæſum eſt rei. — giøre k. af, tædio, faſtidio implere; tædium inducere.
Kiedes ved, ſee Kied.
Kiedſom, Kiedſommelig, piger, lentus, langvidus, tardus, ſegnis. — Tiden falder mig k. tædet me temporis. — fortrædelig. moleſtus, gravis, tædii plenus, odioſus.
Kiedſommeligen, lente, tarde, pigre, odioſe.
Kiedſomhed, Kiedſommelighed, pigritia, ſegnitia, deſidia, torpor. — Lede, at man kiedes ved noget, faſtidium, tædium, odium.
Kiedel, ſee Kiedel.
Kielder, cella, fornix. — Spiſek. cella promtuaria. — under Jorden, hypogæum.
Kieldermeſter, promus, promus condus; cellarius.
Kieldervige, cellaria.
Kieldersvend, cellaris, ſuppromus.
Kieledæge, mollis, delicatus, delicatulus. — Ens, in deliciis alicui.
Kielen, mollis, delicatus, tener, tenellus. — over andre, indulgens.
Kielenskab, mollities, mollitudo, teneritas, teneritudo; over andre, indulgentia. — kielent Væſen, deliciæ.
Kielent, molliter, fracte.
Kieler, for En, mollius habeo aliqvem, nimium indulgeo alicui, nimium indulgendo corrumpo.
Kielke, ſee Slæde.
Kieltring, homo ſordidus, impurus; ſcelus; neqvam. — Kieltringer, fæx hominum.
Kieltringagtig, ſceleſtus (e), ſordidus (e).
Kieltringpak, fæx plebis; colluvies populi, gentium.
Kiempe, ſee Kæmpe.
Kiendbar, ſee Kiendelig.
Kiende (Et) ſee Kiendemærke.
Kiendebogſtav, littera characteriſtica.
Kiendelig, inſignis, notabilis, facile noſcendus, noſcitandus, conſpicuus, være k., falde i Øinene, conſpici. — derpaa er han, det kiendelig, hoc ſigno, hac nota agnoſcitur; han er k. facile agnoſcitur. — giøre k. notare, inſignire, ſignare, commonſtrare; blive, notari, eminere.
Kiendeligen, inſigniter, notabiliter, ſee Mærkeligen.
Kiendelſe, Dom, judicium, judicatio, cognitio, arbitrium.
Kiendemærke, Kiende, ſignum, nota. — giøre Et, ſignum imponere, notam apponere. — i en Veg,

ſin..s.

ſinus. — tage K. paa noget, notare, noſcitare.

Kiender, (En) intelligens, ſpectator, æſtimator, exiſtimator, peritus, gnarus rei, artis. — ſom dømmer med Smag, elegans, elegantiæ arbiter, intelligens. være K. i noget, aliqvid intelligere, ſenſum rei habere. — ingen K. være, nil videre in aliqva re; ſom ingen er, alienus in re; neſcius, ignarus rei, rudis.

Kiender, novi, noſco, ſcio, cognoſco; tilgavns; pernoſco, perſpicio; et fra det andet, diſcerno, dignoſco, internoſco. — k. ham, mihi notus eſt. — den man k., notus. — man k. ham vel, ſatis notus eſt. — man k. ham ſlet ikke meer, alius eſt; ſui plane diſſimilis eſt. — jeg k. ham ikke, mihi ignotus eſt; den man ikke k., ignotus. — der er ingen k. ham, omnibus ignotus eſt. — jeg ſkal k. ham, videor mihi illum vidiſſe. — k. Verden, ſee Verden. — k. i Sager, cognoſcere, dijudicare.

Kiendes, ved, agnoſco, profiteor, admitto f. Ex. legatum. — ikke k. ved, inficior.

Kiendſkab, Bekiendtſkab, notitia. — komme i Kiendſkab med En, in notitiam alicujus venire.

Kiendt, Bekiendt, notus.

Kiep, baculus, ſcipio. — gaae ved K. baculo niti, ſubniti, incumbere, fulciri, ſee Stok.

Kiertel, Dre i Kiødet, glandula. — fuld af, glanduloſus.

Kiger, ind, inſpicio. — frem, proſpicio, ſee Seer.

Kighoſte, tuſſis cum anhelitu.

Kighul, Kigvindue, feneſtella.

Kiis, elarga, fuld af glareoſus.

Kikkert, teleſcopium. — Ild-K. foculus.

Kilde, fons, caput, ſcaturigo. — Oprindelſe, fons, origo.

Kildevand, aqua viva, fontana.

Kildren, titilatus, titilatio, titillus.

Kildrer, titillo, permulceo. — en kildrende Fornøielſe, titillans voluptas.

Kilden, titilloſus.

Kile, Vægge, cuneus.

Killing, catulus felis.

Kilter, op, accingo, ſuccingo, colligo, ſubduco (veſtem).

Kiltebaand, cingulum, Zona.

Kimer, piſtillo campanæ crebrius admoto inſono, ſonum do.

Kind, gena, mala.

Kindbakke, Kindbeen, mala, maxilla, bucca, buccula.

Kindheſt, alapa, colaphus, ſee Ørefigen.

Kindtand, dens molaris, maxillaris, genuinus, ogſaa *abſol.* genuinus.

Kjole, Kjortel, veſtis. — Rommernes Overkiortel, toga; ſom bar den, togatus. — vore Mandsperſoners, veſtis forenſis, exterior, dignior; kort, amiculum. — lang K., Mandsperſoners, tunica talaris; med Purpur-Bræm, prætexta; med Purpur-Striber, trabea. — lang Fruentimmer-kiortel, ſtola, inſtita; ſom bærer den, ſtolatus.

Kiøb, emtio, coemtio, redemtio, mercatus. — til Kiøbs, venalis, mercalis. — giøre paa K. facere qvod vendas. — giøre got K. bene emere, give godt K. bene emendi copiam facere; æqvo, modico pretio vendere. — give i Kiøbet, oven i K., adjicere cumulum; hvad man ſaaledes giver, cumulus, auctarium. — Kiøb og Salg, emtio venditio, nundinatio, mercatura.

Kiøbebrev, litteræ, tabulæ, emtionis teſtes.

Kiøbebrød, panis emtus, emtitius, piſtorius.

Kiøbekontrakt, lex, formula, pactum emtionis.

Kiøbelyſt, emendi ſtudium, inſania.

Kiøbelyſten, emendi cupidus; emax.

Kiøber, emo, mercor, paro; k. ind, coemo; k. frie, redimo. — k. mig til, nundinor. — k. hos En, ſumo ab aliquo. — k. i Spil, ſumere, aſſumere, ſubſortiri, ſupplere rejecta.

Kiøber (En) emtor, emtrix.

Kiøbeſtilling, qvod datur in manum, qvod datur firmandæ emtioni, arrha. 2) pretium rei venditæ.
Kiøbmand, Handelsmand, mercator. — ſom holder aaben Bod, inſtitor, propola. — ſom handler i Stort, negotiator. — ſom hører til, mercatorius.
Kiøbmandsſkab, mercatura; drive, facere, exercere mercaturam; ſtor Handel, negotiatio; paa Markeder, nundinatio.
Kiøbmandskarl, qvi mercatori operam navat, præbet, locavit; adjutor mercatoris.
Kiøbmandslaug, collegium (corpus) mercatorum.
Kiøbmandsſkib, navis oneraria, mercatoria, mercibus vehendis.
Kiøbmandsſtiil, mercatorum uſus loqvendi; ut mercatores loqvi amant, inſverunt.
Kiøbmandsvare, merx.
Kiøbſlaaer, emtionem contraho, celebro.
Kiøbſlag, emtio, pactum emtionis.
Kiøbſted, oppidum, emporium, forum.
Kiøbſtedfolk, oppidani.
Kiøbſyg, Kiøbſyge, ſee Kiøbelyſt.
Kiød, caro, *dim.* caruncula. — ſaavidt det kiøbes, ædes, carnes. — det tykke K. pulpa, torus. — det bare K., Kiødet inden for Huden, viſcus og *pl.* viſcera. — Kiødets Uddeling til Almuen hos Romerne, viſceratio. — løſer Kiødet fra Benene, decarno. — af K. carneus.
Kiødæder, Kiødædende, carnivorus.
Kiødboe, Slagterboe, laniena, macellum; taberna laniaria, carnaria.
Kiødelig, Fader, Moder, natura parens, naturalis; Børn, veri, naturales liberi; Sødſkende, iisdem parentibus orti; germani. 2) K. ſindet, levis, ab externis, vanis, alienis ſuſpenſus.
Kiødfarvet, ruſſeus, rubicundus.
Kiødfuld, carnoſus, pulpoſus toroſus. — de k. Dele, tori, pulpæ.
Kiødfuldhed, carnatio.
Kiødgaffel, creagra.
Kiødklump, offa.
Kiødkrog, uncus carnarius.
Kiødhoved, truncus, ſtupidus.
Kiødmund, ſom gierne æder Kiød, carnarius.
Kiødpoſtey, artocreas.
Kiødslyſt, ſtudia prava, cupiditates malæ, og i Særdeleshed, libido, voluptates corporis.
Kiødſuppe, jus carnium.
Kiøgemeſter, Kiøkkenſkriver, promus condus, obſonator.
Kiøkken, culina, focus. — kold K. cibus ſiccus, ſine igne. — ſom hører til, coqvinarius.
Kiøkkenforklæde, pannus coqvinarius, ſemicinctium coqvinarium.
Kiøkkenhave, hortus olitorius.
Kiøkkenkniv, culter coqvinarius.
Kiøkkenlatin, latinitas barbara, horrida, abſona, puerilis.
Kiøkkenmeſter, menſæ curandæ præfectus; thaliarchus; ſympoſiarcha.
Kiøkkenſkriver, obſonator.
Kiøkkentøi, vaſa; ſupellex coqvinaria.
Kiøkkenurter, olera *pl.*
Kiøl, Skibskiøl, carina.
Kiøler, ſee Køler.
Kiølformig, dannet ſom en Kiøl, carinatus.
Kiølhaler, et Skib, navem reficio, carina ſurſum verſa (inverſa, converſa). — en Matros, ſuplicium ſumere de nauta, ſubducendo per carinam.
Kiøllert, Skindkiøllert, rheno, *onis.*
Kiøn, ſexus. — ſom hører til, ſexualis. *Sal. Aur.*
Kiøn, *adj.* bellus, ſcitus, elegans, venuſtus, concinnus, commodus, decorus, ſee Smuk, Skiøn.
Kiønhed, elegantia, decus, venuſtas, pulchritudo, ſee Smukhed, Skiønhed.
Kiønrøg, fuligo.
Kiønt, venuſte, eleganter, ſcite.
Kiørende, vehiculo invectus.
Kiører, Ager, *act.* veho, vecto, vectico; *paſſ.* vehor, invehor, aurigo (curru, vehiculo) — ind,

ind, invehi, ſubire, ingredi. — bort, avehi, auferri. — k. Tour, vectari, vectando agitari, reſici. — k. efter noget, ire, vehi ad petendum aliqvid.

Kiørevei, via publica, plauſtris apta.

Kiørſel, vectatio, vectura, vectio, aurigatio.

Kippe, ringe Hytte, tugurium, præſepe, gurgaſtium, caſula. — Hore-K. lupanar, ganeum(a).

Kirke, templum, ædes, ædes ſacræ. — Gudstieneſte, res ſacra; conventus ſacer, ſacrorum cauſa. — gaae i K. ſacra obire. — K. er ude, miſſa ſunt ſacra; ilicet. 2) Menighed, coetus ſacer, eccleſia, res ſacra.

Kirkeban, excommunicatio eccl. ſætter i, excommunico.

Kirkebog, diptycha, acta eccleſiaſtica, indices eccleſiaſtici.

Kirkebøn, preces publicæ; precatio, precum formula in ſacris, inter ſacra ſolennis. indſlutte i K. publice preces facere pro re, homine; publica precum formula comprehendere, commendare.

Kirkebrug, ritus ſacer, religioſus; mos ſacrorum.

Kirkefædre, patres (eccleſiaſtici).

Kirkeforſtander, curator, antiſtes rei ſacræ, ærario eccleſiaſtico præfectus.

Kirkegaard, ſepulcrorum locus, polyandrium, coemeterium.

Kirkegang, uſus ſacrorum. — En Barſelkones, exitus a puerperio in templum.

Kirkegænger, qvi templa freqventat. — flittig, freqvens ad ſacra, multus in templo; ikke, infreqvens.

Kirkehiſtorie, hiſtoria eccleſiaſtica, ſacra, rei ſacræ; hiſtoria rerum in eccleſia geſtarum.

Kirkeinſpection, over Kirkerne, cura, tutela rei ſacræ, eccleſiaſticæ; i Kirken, cuſtodia (juvenum, puerorum) in ſacris. — have K., i førſte Forſtand, præeſſe rei eccleſiaſticæ, moderari rem eccleſiaſticam, regere dioeceſin; i anden Forſtand, cuſtodem adſiſtere, aſſidere juvenibus inter ſacra.

Kirkeinſpecteur, ephorus rei eccleſiaſticæ; antiſtes eccleſiæ, (arum); dioeceſi præfectus, dioeceſeos rector, moderator. — være, regere dioeceſin, præeſſe dioeceſi eccleſiaſticæ.

Kirkekiole, Sondagskiole, veſtis lautior, habitus feſtus.

Kirkelærer, doctor eccleſiæ; en gammel, pater eccleſiæ.

Kirkepatron, arbiter muneris eccleſiaſtici; penes qvem jus, poteſtas, arbitrium eſt muneris eccleſiaſtici dandi, tribuendi.

Kirkepſalme, cantus publicus, inter ſacra, ſolemnis, religioſus, feſtus; hymnus.

Kirkemuſik, concentus inter ſacra, in templo ſacer, religioſus. — opføre, modos facere ad ſacra; concentu exhilarare, ornare ſacra.

Kirkemur, templi murus.

Kirkeran, ſacrilegium, ſacrorum compilatio. — begaae, ſacrilegium facere; ſacra legere, compilare; templum ſpoliare.

Kirkeraner, Kirketyv, ſacrilegus, ſacrorum, fanorum, templorum expilator, compilator, ſpoliator.

Kirkeret, jus canonicum, eccleſiaſticum.

Kirkeregnſkab, rationes ærarii ſacri.

Kirkeſkik, ſee Kirkebrug.

Kirkeſogn, ſee Sogn.

Kirkeſtoel, ſedes priva, ſubſellium privum in templo; udeſtaaende, podium. — Stadepenge for, vectigal privarum ſedium; emphyteuſis eccleſiaſtica.

Kirketaarn, turris impoſita templo, pergula, pyramis, meta.

Kirketugt, diſciplina eccleſiaſtica.

Kirketyv, ſee Kirkeraner.

Kirkeværge, tutelarius.

Kirkeviſitation, recenſio canonica; holde, cenſum, recenſum eccleſiaſticum, canonicum agere.

Kirſebær, ceraſum (us).

Kirſebærrød, ceraſinus.

Kirsebærsaft, defrutum cerasatum.
Kirsebærsteen, os cerasi.
Kirsebærsuppe, jus cerasinum, puls cerasina.
Kirsebærtræe, cerasus.—et Slags lavstammet, chamæcerasus.
Kirsebærviin, vinum cerasinum, cerasis conditum, cerasatum.
Kiste, cista, arca *dim.* cistella, arcula. — som giør, capsarius, arcularius.
Kistekiole, vestis cataclista, seposita, see Kirkekiole.
Kittar, see Cithar.
Kittel, vestis linea, levior.
Kiv, lis, jurgium (a), concertatio, rixa, contentio.
Kivagtig, litigator, jurgator, rixosus, litium amans, concertatorius.
Kives, rixor, jurgor, litigo, contendo, concerto, digladior.
Klaaer, see Kløer.
Kladebog, Klakkebog, adversaria *plur.*, conjectanea *plur.*
Kladder, see Klakker.
Kladderie, opus perfunctorium, nugæ, futilitas.
Kladdervoren, futilis.
Kladsk, af Slag, tax *indecl.*
Klæber, paa, som en Seddel, affigo, som Vor, illino; som bliver klæbende, lentus, firmus. — *intrans.* hærere, residere. — blive klæbende, inhærescere, residere.
Klæbrig, lentus, tenax, viscidus; viscosus, glutinosus; være, hærere, cunctari; blive, lentescere; giøre, viscare.
Klæde, Klædedragt, vestis, habitus, vestimentum; som hører til, vestiarius. — om Hovedet, fascia; for Brystet, strophium, strophiolum; til at viske Ansigtet med, sudarium, sudariolum. 2) Dug, pannus laneus, lana textilis. — tykt, grovt, pannus duplex; fiint, panniculus. — linnet, linteum, linteamen.
Klædebørste, scopula, setacea scopula.
Klædedragt, cultus, habitus, vestitus, vestimentum, indumentum, velamen, velamentum, amictus, amicimen. — en Krigsmands, spolium, og oftere *plur.* spolia, exuviæ. — Fruentimmers Inderste, indusium. — som bedækker Bugen, ventrale. — som man kaster over de andre Klæder, superindumentum. — som man tog paa Hiemme, især ved Bordet, synthesis.
Klædefabrik, pannificina.
Klædefabrikeur, Dugmager, pannifex.
Klædeforordning, lex, norma, formula vestiaria.
Klædekræmmer, pannorum venditor, pannarius mercator.
Klædekammer, Garderobe, vestiarium, armarium.
Klæder, vestio, amicio; veste circumdo; tego, sterno, insterno veste. — sig, vestiri; uti veste, cingere se, succingi; i Guld, Floil, Purpur, uti veste aurea, serica, purpurea; velari, ornari, auro, purpura, serico, prægtig, uti splendido, magnifico cultu; slet, uti tenui cultu. — k. sig efter Moden, more recepto vestiri; kongeligen, regali cultu uti, ornari. — k. En nye, novis vestibus induere; fra Taae til Top, totum excolere. 2) klæde, anstaae, decere, convenire, congruere, dignum esse. — hvad som k. En, aptus, decorus, congruus, accommodatus; hvad som ikke k. incongruus, indecorus.
Klædepragt, luxus vestiarius, vestitus magnificentia.
Klædeskab, arca vestiaria.
Klædeskiole, laneum vestimentum.
Klædestykke, vestis, pars cultus, qvod ad vestitum pertinet.
Klædning, amictus, vestitus, vestes, vestimenta.
Klæg, see Klæbrig, Klam.
Klaffen, Klaffer ꝛc. see Bagtaler ꝛc.
Klaffertand, dens theoninus.
Klage, Klagemaal, Besværing, qvestus, qverela, qverimonia, conqvestio; føre, qveri; over En, noget, de homine, re; hos den Fornærmende selv, expostulatio.

latio. — det er en almindelig Klage, omnes qveruntur. — der er kommen K. over ham, accusatus est; querela de eo orta, mota est, ad nos, me pervenit. — K. for Retten, actio; i Kriminelsager, accusatio; i borgerlige Sager, actio, postulatio; indgive overhoved, lege agere; i Kriminelsager, capitis accusare; i borgerlige, petere, jus suum perseqvi; imod En, i Kriminelsager, criminari, accusare aliqvem, nomen alicujus deferre; diem dicere alicui; i Pengesager, petere ab aliqvo, agere cum aliqvo. — falsk, ubillig K. calumnia; anstille, calumniari; som anstiller den, calumniator.

Klagelig, Stemme, vox flebilis, qverula, lamentabilis; Gebærder, gestus, vultus dolens, dolentis, lugentis, dolorem fassus, præferens, compositus in doloris significationem; tristis; giøre, for Alvor, vultu, gestu dolorem fateri, præ se ferre, prodere, significare; paa Skromt, gestum, vultum componere, fingere in doloris speciem, simulationem, significationem; vultu, gestu dolorem simulare; dolentis, lugentis speciem præbere, induere.

Klageligen, flebiliter, misere, acerbe, miserabiliter, miseris modis, miserandum in modum, graviter; stille sig an, dolenter agere; dolere, lugere, acerbe qveri; dolorem fateri, præ se ferre.

Klagemaal, see Klage.

Klagen, Væklagen, planctus, plangor, qvestus, qviritatio, ejulatio.

Klagende, see Klagelig.

Klager, Besværer mig, qveror, conqveror, lamentor; over En, noget, aliqvid (em), de re, homine; aliqvid deflere, accusare; criminari rem, hominem; over Gud, Forsynet, Øvrigheden, Deo, principi invidiam facere; over sig selv, semet accusare, over Hoved, Hals, Fod ꝛc. dolorem capitis, pedis, faucium qveri; caput, ventrem, pedem accusare. — jeg kan ikke k. non est, qvod qverar; non est qverendi locus, causa, materia. — for Retten, postulare, lege agere, judicio experiri, jus suum perseqvi; i Kriminelsager, accusare aliqvem, reum facere, i borgerlige Sager, agere cum aliqvo, petere ab aliqvo, actionem intendere alicui, litem ei movere, eum in jus vocare, lege agere in aliqvem. — at kunne klage, habere actionem; for noget, rei (nemlig, nomine, causa, som man ogsaa kan sætte til). — Ret at k. i en Sag, actio. — k. uden Grund, calumniari. — som stedse k., qverulus, in suum dolorem ingeniosus; at man stedse k. qverulitas.

Klager (En) i Kriminelsager, actor, accusator; i borgerlige Sager, petitor. — falsk K. calumniator. — hvor ingen K. er, der er ingen Dommer, judex non impertit operam nisi imploratus.

Klagesang, Klagevers, qverela. lamentatio, cantus qverulus, tristis, flebilis, lamentabilis; ved de Gamles Begravelser, nænia, cantus funebris. — Jeremiæ K. Threni; Ovids, libri tristium. — synge En, flebiliter canere; over noget, aliqvid; cantu, carmine aliqvid deflere; anstemme en, qveri, lamentari.

Klageskrift, Indlæg imod En, actionis libellus, formula.

Klageskrig, lamentatio, ejulatus, lamentum; ved de Gamles Begravelser, lessus; opløfte saadant et, lessum facere.

Klagedigt, Elegie, elegia, elegeia. elegidium, elegi *plur.*

Klak, macula, see Plet. — giøre en K. see Klakker.

Klakkebog, see Kladebog.

Klakken, inqvinatio.

Klakker, af sig selv, defluere, manare, stillare, elabi, spargi; giøre en Klak, maculam spargere, relinqvere, deponere; paa noget, rem commaculari, adspergere, inqvinare. — du har k. med Blekket, excidit tibi aliqvid de atramento. — k. sit Navn paa

paa Papiret, nomen chartis illinere, see Smører.

Klam, Klæg, tenax, viscidus, viscosus.

Klammer, fibula, uncinus, retinaculum. — indslutte i Klamre (hos Bogtrykkerne) uncinis includere, see Klammerie.

Klammerie, Mundhuggen, altercatio, concertatio, rixa, jurgium (a), contentio. — yppe K. rixas movere, concitare.

Klamrer, noget fast, fibula (is) jungo, firmo, adstringo, constringo.

Klamres, rixor, contendo, altercor (or).

Klammervoren, rixosus, contentiosus.

Klang, sonus, clangor, sonitus. — klar, tinnitus.

Klap, Klappen, i Maskiner, valvula. — til at bedække noget, operculum. — paa en Fløite, og andet, epistomium. — paa en Koffert, eller paa Klæder, som Handsker, lacinia, fimbria, ora, assumentum 2) Klappen, palpatio, palpus 3) Bank, ictus, verber, pulsus, plaga. — faae, cædi, verberari. — give, plagas imponere.

Klappen, plausus, poppysmus. — Strygen, palpatio, palpamen. — Hierte-K. palpitatio, oscillatio.

Klapperslange, crotalites.

Klapper, med Hænderne, plaudo, plausum do, edo, cio; manus complodo. — stryger, permulceo, demulceo; palpor alicui. — banker, pulso, pulto. — Hiertet k., palpitat, trepidat, micat, salit, see Banker.

Klappert, Rangle, sistrum, crepitaculum, crotalum.

Klaprer, crepo, crepito, strepo. med Tænderne, dentes collido.

Klar, tydelig, clarus, perspicuus, liqvidus. — skinnende, splendidus. — som man kan see igiennem, specularis, perspicuus. — lydelig, clarus. — aabenbar, apertus, planus, perspicuus. — reen, ublandet, sincerus, limpidus, purus, liqvidus, illimis. — som et Værelse, luminosus, illustris. — blank, nitidus. — blid, serenus, purus, liqvidus; k. Himmel, sudum. — tynd, fiin, som Linnet, tenuis, tener. — k. Viin, vinum defæcatum, purum, sincerum, incorruptum. — blive klar, aabenbar, patere, liqvescere, apparere; som Himmelen, aperiri, serenari. — være k. aabenbar, patere, apparere, liqvere, intelligi, constare. 2) færdig, expeditus. — giøre En k. expedire, dimittere.

Klarer, giør klar, som Tøi, purgo, abstergo; sincerum, purum reddo. — kommer til at flyde, liqvo, liqvefacio. — k. af, tapper om, deliqvo.

Klarerer, Regninger, dispungo, — med En, rationes putare cum aliqvo. — Gield, dissolvere æs alienum.

Klares, klarer op, Luften, sol redit, redditur; coelum aperitur; nubes diffugiunt. — et Ansigt, frons serenatur, explicatur.

Klarhed, Glands, splendor, lumen, nitor, fulgor; Himmelens, serenitas, nitor; som Synets, Røstens, claritas. — Reenhed, limpitudo, sinceritas; Tydelighed, evidentia, perspicuitas.

Klarligen, klart, clare, perspicue, evidenter, manifesto, aperte, plane, explanate.

Klarlydende, sonorus, argutus, canorus, clarisonus *poet.*

Klarskinnende, clarus, lucidus, splendens.

Klarsynet, clarividus.

Klart, see Klarligen.

Klase, Frugtklase, racemus, fuld af, racemosus; afdeelt i smaae, racematus.

Klask, med Hænderne, plausus; med en Pisk, sonitus flagelli.

Klasker, med Hænderne, plaudo, manus complodo; med en Pidsk, flagello insono.

Klat, paxillum, pauxillum. — K. Skarn, sordes sparsæ.

Klatgield, nomina (debita) parva, sed dispersa. — have megen, parum, sed multis debere.

Klatter bort, dilapido opes; in res inutiles consumo.

Klav-

Klavren, nisus.
Klavrer, scando, nitor, op, enitor, evado, eluctor.
Klee, Kløver, trifolium.
Kleeblad, triga, trijuges.
Kleinlig, pusillus, tener, tenellus. — Stemme, exilis vox.
Kleinlighed, teneritas, teneritudo.
Kleinmodig, demissus, animo demisso, fracto, abjecto; pusillanimis. — *adv.* timide, trepide, animo fracto, abjecte.
Kleinmodighed, animus fractus, demissus, anxius; demissio, abjectio animi.
Kleinsmed, ferrarius (faber).
Klekkelig, qvantum satis est. — være, satis esse, sufficere.
Klekker op, educo, alo. — ud (Unger) excludere.
Klem, Fynd, vigor, vis, nervi, gravitas. — have K. valere, movere animum, impellere; som har, validus, vigens. — ingen K. have, frigere, langvere, jacere; som ingen har, langvidus, frigidus, sine nervis, levis, jejunus.
Klemme, angustiæ *plur.* angustum.
Klemmer, coerceo, constringo, adstringo, premo, comprimo, coarcto, see Trykker.
Klenodie, cimelium, gemma. 2) præmium, brabeum.
Klenodieskrin, capsula, theca gemmaria.
Kleppert, eqvus, tolutim gradiens, tolutarius.
Klettre, see Klavre.
Klever, see Klee.
Klid, furfur, furfures; af Hvede eller Byg, cantabris (rum). af K. furfuraceus, see Saaer.
Klik, macula — sætte K. paa, maculam adspergere; detrahere alicui, famæ alicujus.
Klikker til, maculo, commaculo. slaaer feil, som et Gevæhr, fallere, non respondere, non facere, ictum non reddere.
Klimp, see Klump.
Klimter, campanam pulso; campana signum incendii do.
Klimpren, tinnitus, strepitus.
Klimper, tinnio, tinnitum cieo, edo. — paa Klaveret, stridere fidibus.
Kliner, lino, ungo, inungo; paa, illino; til, obturo; med Leer, luto, deluto.
Klining, lutamentum, delutamentum.
Klinge, lamina, lamella. — lade springe over K., interficere, gladio cædere.
Klingen, sonus, sonitus, tinnitus, tinnimentum,
Klingende, sonorus, canorus, tinniens; skingrende, argutus, tinnulus. — k. Mynt, pecunia, numus præsens, paratus. — k. Spil, tympani, tympanorum sonitus.
Klinger, clango, tinnio, sono. — Ørene k., aures tinniunt.
Klinglen, tintinabuli sonitus.
Klingler, tintinabulum cieo; tintinabulo insono, signum do.
Klinke, Dørklinke, ansa januæ aperiendæ, spira. 2) Skaade, pessulus.
Klinker, binder sammen, vincio, firmo, ferrumino. — k. med Glassene, pocula impellere, poculis impulsis gratulari.
Klint, promontorium, ripa. — høi og steil, prærupta *pl.*
Klinte, lolium; af loliaceus.
Klipning, Faars, tonsura, tonsus.
Klippe, rupes, petra; i Søen, cautes, saxum, scopulus; som løber fra Landet i Søen, Klint, promontorium.
Klippefast, rupe solidior; adamantinus.
Klippehaard, saxeus.
Klipper, tondeo, attondeo; tilbunds, rado, detondeo. — beklipper, amputo, reseco, decurto; Træer, puto, amputo; Ducater, circumcido, præseco, curto; Ens Indkomster, minuo, contraho, curto reditus, vectigalia; Vingerne paa En, alas præcido, incido. — som klippes, beskiæres, tonsilis 2) med Øinene, clodo, nicto, conniveo.
Klippen, see Klipning. — med Øinene, nictatio, nictus.

Klip-

Klippet, klippig, steenig, saxosus, petrosus, rupibus plenus, horrens; i Havet, scopulosus, scopulis infestus.
Klippert, mirus, mirum caput. En rig K., prædives avarus.
Klisteer, see Klysteer.
Klister, maltha, massa farinacea.
Klistrer, maltha glutino.
Klit, Klitbakke, see Klint.
Klysteer, clyster, clystrium; sætte, immittere, inserere; alvum laxare, ducere, movere, immisso clystere.
Kloe, Kralle, ungula; skarp, spids, som Hundes, Kattes, Fugles, falcola, ungvis. — forsynet med, ungulatus. — rive af Ens Kløer, ex ungvibus, faucibus eripere. — komme i Ens Kløer, in manus, in potestatem alicujus venire, incidere.
Klode, globus, sphæra, see Kugle.
Klods, caudex, truncus, lapis.
Klodset, stupidus, ineptus, tardus.
Klog, prudens, cordatus, sapiens, acutus, intelligens, sanus, callidus, perspicax, cautus, providus, være, sapere; i en Ting, multum videre; klogere end En anden, plus videre. — erfaren, sciens, peritus. — ved fuld Forstand, sanus, sobrius. — blive k. sapere, edoceri; af Skade, malis moneri, edoceri; bliver man k. qvæ nocent, docent. — ikke være k. desipere, errare, delirare, falli, labi, nil videre. — du er ikke ret k. fugit te ratio. — bliv dog engang k. sapere disce. — det giver ingen k. non est sapientis. — en k. Mand, Kone, divinus (a), conjectator (trix), sagax.
Klogelig, prudenter, sapienter, petite, caute, circumspecte, consulte, cordate, scienter, sobrie.
Klogskab, Forstand, prudentia, consilium, sapientia, intelligentia. — Snildhed, solertia, sagacitas, — af K. consilio. prudens. — uden K. inconsulte.
Klogskabsregel, lex, præceptum, norma, consilium prudenter agendi, vitæ consilio regendæ; give, salubriter monere; vitam consilio regere; som giver, monitor.
Klogt, see Klogelig.
Klokke, campana; liden, sistrum; til at sætte over Blomster, Planter, testa, testus, vas vitreum. — ringe med Klokkerne, pulsare campanas. — hvad er Klokken? qvota hora? — Klokken 3, 4, 6, hora tertia, qvarta, sexta. — Klokken gaaer galt, errat, aberrat horologium; gaaer rigtig, rite indicat tempus. — Klokken er slaget 4, hora sonuit qvarta. 2) Underskiert, femurale interius. 3) Blomst, helxine.
Klokkefaar, sectarius vervex.
Klokkeknevel, malleus, pistillum, rhopalum.
Klokker, æditiuus, æditimus.
Klokkeslet, Klokkeslag, sonitus, ictus (campanæ). — med K. illico, hora audita.
Klokkestøber, campanarum fusor, campanarius plastes.
Klokketaarn, campanale (ile); suggestus campanarius; campanaria turris.
Klopfegter, athleta.
Kloster, coenobium, monasterium, secessus. 2) see Communitet.
Klosterbroder, monacus.
Klosterforstander, coenobii, monasterii ephorus, curator.
Klosterjomfrue, virgo sacra, monastica.
Klosterlem, coenobita.
Klosterlevnet, secessus; vita monastica.
Klosternonne, see Klosterjomfrue.
Klostertugt, disciplina monestica.
Klov, see Kloe.
Kløe, Skab, impetigo, formicatio, scabies, psora. — Kløen, Krillen, pruritus, prurigo.
Kløende, Krillende, pruriginosus.
Kløer, har Kløen, prurio; efter noget, appeto aliqvid. — kradser, scabo, rado, scalpo, frico. — k. sig i Hovedet, caput perfricare; bag Ørene, ringi. — et Instrument at k. sig med, scalptorium.
Kløft, Gab, hiatus; i Jorden, af Jord-

Jordskiell, chasma; imellem Bierge, Klipper, fauces, prærupta. — Splitte, fissus, fissura, scissura; som har 2, 3, 4, mange K. bifidus, trifidus, qvadrifidus, multifidus.
Kløfter, fissus, bifidus, furcillatus, see Kløft.
Kløfthage, mentum bifidum.
Kløftsadel, clitellæ *pl.*
Kløgen, Brækken, vomitus, vomitio; som hører til, vomitorius.
Kløger, brækker mig, vomo, vomito.
Kløgt, see Klygt.
Kløver, findo, diffindo, scindo, divido, diverbero, transverbero. — som kan kløves, fissilis. — k. Ord, cavillari, calumniari.
Kløver, see Klee.
Kløvning, fissio.
Klub, Selskabskreds, circulus, collegium, sessiuncula, statio, sodalitas, sodalitium. — søger Klubber, circulo.
Klud, pannus, panniculus, lacinia. — gamle Klude, veteramenta.
Kludet, lappet, pannosus, pannuceus.
Kluk, Gispen (som deres der græde bitterligen) singultus. — med K. singultim.
Klukken, glocitatio.
Klukhøne, gallina pipiens.
Klukker, glocito, glocio, pipio. — gisper, singultio.
Klump, Klimp, massa, moles, pondus; af Jord, gleba, grumus; af Kiød, Dei, offa; af Dei at fede Høns med, turunda. — i een Kl. confertim, acervatim, promiscue.
Klumpet, glebosus, grumosus, grumeus.
Klumpeviis, i smaa Stykker, offatim.
Klunker, skriger som en Ravn, crocio, crocito.
Klygt, lepos, sales, facetiæ; ussel. joci frigidi, fatui: insulsitas, jejunitas. — uden K. insulsus, jejunus, iners.
Klygtig, acutus (e), ingeniosus (e), sollers *adv.* sollerter; salsus (e), facetus.
Klynge, globus, acervus.
Klyngen sammen, Stimlen, glomeratio.
Klynger, ved, adhæreo, adhæresco; mig ved, adnitor, subnitor. — k. sammen, conglobo, glomero, agglomero.
Klynken, Klagen, qvestus, qverimonia.
Klynker, klager, qveror.
Klynker, (En) klynkende, qverulus.
Klysteer, clyster, clysterium. — sætter K. clysterio, clysteriso.
Klysteerpiller, collyrium.
Klyver, scando; op, ascendo; over, transscendo, see Klavrer.
Knæ, genu; lidet, geniculum. — falde paa K., af en Hændelse, in poplitem submitti; in genua subsidere, effundi, prolabi; med Flid, genu, genua flectere, submittere; in genus procidere, poplites submittere; for En, alicujus genibus advolvi, til Ære, genibus flexis aliqvem venerari, for at bede En, alicui supplicare; som saale es falder paa K. supplex, genibus advolutus. — Smerte i Knæerne, gonagra, som har, gonagricus, genibus captus. 2) Knæe paa Græs, Planter, articulus, nodus, geniculum (us).
Knæebaand, Strømpebaand, periscelis, fascia crutalis; genuale.
Knæber, Skralde, crotalum.
Knæefald, preces supplices, supplicatio. — giøre et, procumbere, provolvi ad genua, genibus; ad genua accidere, see Knæe.
Knæg, Skavank, labes.
Knæehase, suffrago. — som har ondt i, suffraginosus.
Knælen, genua flexa; poples submissus.
Knælende, genibus nixus; in genu, genua submissus; poplite submisso. — af Ydmyghed, supplex.
Knæler, genibus nitor, in genua procumbo.
Knæling, liden, vegrandis.
Knæp, see Knep.

Knæpper, clavis, nodulis, orbiculis vincio, constringo, alligo, contineo.
Knæsætning, Planters, articulatio.
Knæspende, fibula genualis, cruralis.
Knæstykke, signum.
Knag, Knage at hænge noget paa, paxillus.
Knagen, Bragen, fragor, crepitus.
Knager, Brager, crepo, concrepo, gemo, gemisco. — som et Huus, ruinam minari.
Knal, fragor, sonitus, crepitus. — Knald og Fald, repente, momento.
Knaller, sono; sonitum, fragorem edo. — med en Pidsk, flagello insonare.
Knap, (En) globulus, umbilicus, bulla, orbiculus, nodus. — Hoved, caput, capitellum, capitulum; med Hoved eller K. paa, capitatus. — paa en Søyle, epistylium; paa et Taarn, apex, coronis, vertex, pila, paa en Kaarde, pila, pomum capuli; paa en Hat, tutulus; paa en Stok, pila, pomum; en Kiordel, clavus, orbiculus. — med Knappe, clavatus, orbiculatus.
Knap, *adj.* trang, arctus, angustus, adstrictus, pressus, adductus, curtus; sparsom, parcus, tenuis; karrig, malignus, deparcus, adstrictus, restrictus.
Knapper, kniber ind, arcto, coarcto, adstringo; k. af, minuo, imminuo 2) see Knæpper.
Knaphed, som af Tid, Ord, angustiæ *pl.*; i at kiøbe, acerbitas. — knap Udkomme, angustiæ; res arctæ; arctum. — Karrighed, malignitas, parcitas.
Knaphul, sinus, fissura clavis recipiendis.
Knapmager, orbicularius; orbicularum textor, opifex.
Knappenaal, acus, see Naal.
Knapt, trangt, anguste, adstricte, tenuiter; sidde, arcte inhærere; leve, parce vivere. — k. og nap, in ipso margine, in extrema ora. — det gaaer k. til, parce, tenuiter vivitur, agitur, fit. — holde En k. parce, tenuiter habere. — alt for k. maligne, perparce. — k. neppe, ægre, vix, difficulter.
Knark, gammel, silicernium.
Knarken, Knerken, stridor, strepitus, crepitus; en Vogns, gemitus.
Knarkende, crepax.
Knarker, strepo, strideo, crepo; crepito; som en Vogn, gemere.
Knarvorren, morosus, tristis, tetricus, stomachosus, difficilis; lidet, submorosus.
Knarvorrenhed, morositas, tristitia.
Knas, panis dulciarius.
Knaster, morsu, dentibus, mordicus confringo.
Knast, nodus; i Træe, Marmor, centrum.—gammel, see Knark.
Knaster, petum africanum, æthiopicum.
Knastfuld, nodosus, centrosus.
Kneeb, see Kniben. 2) dolus, ars, fallacia. — som har, dolosus, veterator.
Kneebelsbart, mystax, barbula adstricta.
Kneben, see Knap *adj.*
Knegt, servus, famulus, see Træl.
Kneier, ælter, depso, see Ælter.
Kneisen, med Nakken, supinitas.
Kneisende, supinus.
Kneiser, supinam cervicem gero; tumeo; superbo vultu & gressu incedo; superbiam gestu fateor.
Knek, stød, ictus.
Knekker, frango, rumpo. — *intraut.* rumpor, discedo, solvor. — der knak noget, ruptum est nescio qvod.
Knep, Knebs med Fingrene, talitrum.
Knepper En for Panden, talitro vulnero caput alicujus. — slaaer Knep med Fingrene, digitis concrepo.
Knibe, angustiæ, angustum, res arctæ; Trænge, coarctatio. — komme i K. in angustum compelli,

li, angi; habere se angustius. — sætte, bringe i K. ad incitas redigere; in angustum compellere. — man er i K. res est in arcto.
Kniben, vellicatio; i Maven, viscerum dolor, have, e visceribus laborare.
Kniber, vello, vellico, focico. — det k. res in angustum cogitur; in trepido res est. — det k. mig i Maven, viscera dolent, laborant, tentantur.
Knibsk Fruentimmer, superba, fastidiosa, contumax, dura ad venerem, ferox. — k. Svar, durum, superbum responsum.
Knibskhed, fastidium, fastus, superbia, contumacia.
Knibtang, forceps.
Kniks, genu inclinatum, — giøre et, salutare inclinato (flexo) poplite.
Knipler, tudiculis texo.
Knipling, limbus, fimbria denticulata; opus reticulatum, denticulatum.
Kniplingskræmmer, denticularius, fimbriarius mercator.
Knippe, fascis, fasciculus; Straa, manipulus; Brænde, sarmenta. — giøre, colligere in fasces. — hvad som bindes sammen i K. fascicularia *pl.*
Knippel, fustis; baculus gravior.
Knirker, see Knarker.
Knistrer, som Lyset, sternuo, sternuto.
Kniv, culter, cultellus, — krum, falx, falcula.
Knivformig, cultratus, cultellatus.
Knivryg, culter aversus.
Knivskaft, manubrium cultri.
Knivskede, vagina cultri.
Knivsmed, faber cultrarius.
Knivsod, culter extremus. — en fuld, qvantum capit culter extremus.
Knivtang, at trække Haarene ud med, vulsella, vulsella, see Knibtang.
Knoe, Fingerknoe, condylus.
Knok, os, *ossis*, liden, officulum. — stærk af Knokler, osseus; firmus, robustus ossibus. — intet uden Hud og Knokker osseus, junceus, siccus, aridus.
Knokkel, nodus. — paa Fødderne, talus; paa Fingrene, articulus.
Knold, rusticus, ferus, agrestis, vacerra.
Knop, paa Træer, mamma, gemma, oculus, ocellus; paa Blomster, calyx. — skyde K. gemmas agere, trudere; gemmare, gemmascere. — som der er 2 Knopper paa, bigemmis; 3, trigemmis &c.
Knoppet, gemmeus.
Knorpel, Knospel, ossilago, cartilago. — som K. cartilagineus, cartilaginosus.
Knort, tophus, nodus, nodulus, tuber. — uden Knorter, enodis, det Slette imellem 2 Knorter, internodium.
Knortet, nodosus, verrucosus.
Knøs, puer, puellus.
Knøvel, i en Klokke, tudes, pistillum, plectrum.
Knub, caudex, truncus, cippus.
Knubskib, Fløite, scapha, cymba, linter; lembus caudiceus.
Knubbet Maal, larga, condensata mensura.
Knude, nodus; paa et Straae, geniculum, articulus; paa Viinranker, suffrago; paa en Traad, offendix. — uden Knuder enodis. — slaae en K. nodum nectere, implicare; nodare. — K., Knub, caudex, lignum nodosum. — der stikker Knuden, hic ulcus latet, hæc difficultas premit, nimirum hoc est. — binde en K. i et Klæde for at holde noget, nodo coercere, colligere, pannum sinuare; for at huske noget, nodo moneri velle. — K., Hævelse, tuber, verruca.
Knudret, nodosus, nodis distinctus.
Knuen i Lemmerne, tremor febrilis.
Knuer, (det) i Lemmerne, febris tentat.

Knur, fremitus, murmur, murmuratio, indignatio. — med K. fremens, indignabundus.
Knurrepotte, morosus, tristis, tetricus, stomachosus, qverulus.
Knurrer, fremo, indigne fero. — som Maven, latrare, murmurare.
Knurrvorren, see Knurrepotte.
Knurvorrenhed, morositas, tristitia, qverulitas.
Knusen, confectio, contusio.
Knuser, premo, comprimo, elido, attero, contero. — itu. comminuo, tundo, contundo, conficio.
Knuset, gryttet paa Qværn, fressus.
Knyer, mutio, musso, mussito, hisco.
Knyt Næve, pugnus.
Knytten, Binden, nexus, nodatio.
Knytter, necto, nodo, ligo, copulo; innecto; sammen, colligo, jungo, socio. — Knyttes, som Blomster, contrahi, claudi, constringi, adstringere folia, som Kaal, cogi, glomerari, densari, bulbum colligere, in bulbum coire 2) see Strikker.
Kobbel, copula. — K. Hunde, canes copulati, venatici.
Kobber, cuprum, æs cyprium, æs rutilum. — af K. cyprius, cupreus, cuprinus, ahenus, æneus, æreus; som hører til, ærarius; belagt med, æratus; blandet med, subæratus.
Kobberarbeide, ærificium.
Kobberbibel, biblia figuris æneis ornata, distincta.
Kobbererts, chalgitis.
Kobberfarve, ærugo, color rutilus.
Kobberhammer, æraria.
Kobberhaltig, ærosus.
Kobberkedel, ahenum, lebes.
Kobberpenge, numus æneus; æneus signatus.
Kobberrød, rutilus.
Kobberslange, et Slags giftig Slange, chalcis, *idis*.
Kobbersmed, ærifex, faber ærarius; ogsaa abl. ærarius.
Kobbersmidie, officina æraria.
Kobberstikker, chalcographus, figurarum scalptor.
Kobberstik, figura æri incisa, in ære scalpta.
Kobberstikkerie, chalcographia, iconographia, figurarum æri incidendarum ars.
Kobbertrykker, iconotheca, chalcotheca.
Kobbertøi, forarbeidet Kobber, aramentum.
Kobbervand, chalcanthum, vitriolum.
Kobberværk, ærifodina; metalla æraria.
Kobbret, rosaceus; i Ansigtet, sparsus, maculosus, rubicundus.
Kobler, copulo.
Kobler (En), conciliator, (trix) copulator (trix) conciliatricula, lena; som angaaer, lenonius.
Kobleri, conciliatio, lenocinium, conciliatura.
Koblerpels, conciliandi merces.
Kobold, cadmia.
Koe, vacca, bos; tyrlsben, forda, foeta; gold, taura; ung, vaccula, bucula, juvenca, junix. — af Køer, vaccarum, vaccinus, bubulus.
Koefod, trudes.
Koehyrde, bubulcus; være, pascere boves.
Koehorn, cornu pastorale.
Koekiød, caro vaccina.
Koemelk, lac bubulum.
Koemøg, fimus bubulus.
Koeost, caseus bubulus.
Koffardieskib, navis oneraria, mercatoria.
Koffert, fiscus, scrinium.
Kog, fervor, æstus. — i K. fervens, fervidus, æstuosus.
Kogebog, liber de arte coqvinaria, ars coqvinaria.
Kogekonst, coqvinaria, artificium coqvorum.
Kogemaskine, authepsa.
Koger, coqvo; bort, decoqvo; i, med, incoqvo; meer, discoqvo; om igien, opvarmer, recoqvo; af, elixo, decoqvo, excoqvo; til gavns, præcoqvo. — *neutr.* bullire, fervere, æstuare.

Kogen, coctio.
Kogger, Pilekogger, pharetra; som bærer, pharetratus.
Kogheed, fervens, fervidus, bullitus.
Koglerie, Koglespil, præstigiæ *pl.*; giøre, oculos auferre spectantibus.
Kogt, elixus, coctilis.
Kogning, coctura, som hører til, coqvinus, coqvinaris. — i Kogningen, inter coqvendum.
Koie, storea nautica, lectus pensilis.
Kok, coqvus; som hører til, coqvinarius. — i Felten, lixa. — som holder Gaarkiøkken, popinarius coqvus, popino.
Koket, lena.
Koketterer, lenocinor.
Koketterie, lenocinium.
Kokkekonst, see Kogekonst.
Kokkepige, coqva.
Kokkeskee, tudicula.
Kolbe, til at distilere, cucurbita. — Glas K. pila vitrea. — paa en Flint, umbo.
Kolbuterer, corpus roto.
Kold, frigidus, gelidus, algidus; noget, algidulus; meget, prægelidus, egelidus. — k. Vinter, hyems frigida, aspera; acre frigus. — være k. frigere. — blive k. algescere, frigescere, refrigescere; som Maden, refrigerari. — der bliver koldt, frigus ingruit; koldere, frigus augetur, ingravescit, — det bliver koldt i Kammeret, cubiculum refrigeratur. — det er koldt, frigus est; i Kammeret, friget cubiculum. — k. Svar, see Koldsindig. — med k. Blod, sine motu, lente, tranqville, lentus. k Kiøkken, cibus sine igne, ignis expers.
Koldblodig, see Koldsindig.
Koldbrand, sphacelus, faae, sphacelo corripi; intermori. — et Ledemod, hvori der er, membrum intermortuum.
Kolde, Koldfeber, febris frigida, qvercera, tertiana.
Koldpis, stranguria, dysuria, minæ difficultas, urina tortuosa, subštillum lotium. — plaget med, stranguriosus.

Koldsindig, lentus (e), remissus (e), immotus, sine motu; forågtelig, negligens, levis; *adv.* negligenter, leviter. — i Venskab, frigidior, remissior, alienior. — blive k. remittere aliqvid estudio; negligentiorem fieri; i en Sag, negligentius rem habere; som Venskab, remitti, minui, frangi, refrigescere. — k. i Religionen, negligens rerum divinarum, være, negligere divina; blive, negligentius habere divina, remittere e studio pietatis. — giøre k. (En), minuere studium, ardorem alicujus; imod En, alienare, abalienare, alieniorem reddere aliqvem in alterum. — k. Svar, responsio minus æqva, iniqvior; give, contentim respondere. — k. Compliment, perfunctoria compellatio, salutatio; giøre, negligenter, perfunctorie salutare, compellare. — k. Roes, perfunctoria, maligna laus; rose k. malignius, perfunctorie laudare.
Koldsindighed, levitas, negligentia, incuria; animus lentus, remissus; i Religionen, incuria, negligentia sacrorum, rerum divinarum; i Venskab, frigus, negligentia, animus alienior, alienatio, abalienatio.
Koldskaal, intritum.
Koldt, leseligen, frigide, gelide.
Kolik, Bugvrid, passio colica, dolor colicus, colon (um); coliacus morbus; som har, coliacus; tienlig mod, colicus.
Kolossisk, i kolossisk Størrelse, colosseus, colossicus.
Kom! kom ind! ingredere, introveni; kom ind med Lys, lumen inferte. — k. frem med, cedo.
Kommen, see Kummen.
Komeet, cometes, (ta).
Kommen af, cretus, natus, prognatus.
Kommer, venio; strax, advenio; et Sted hen, pervenio; ofte, ventito. — k. efter En, følge paa En, succedere alicui, in locum alicujus; som en Ting, [illegible] følge,

følge, seqvi; som en Befaling, en Indflydelse, et Brev, afferri, venire, mitti. — k. En grovt, aspere tractare, excipere aliqvem. — k. mig ikke saaledes engang endnu, cave, istuc mihi posthac feceris. — k. løbende, skrigende, springende, clamitantem venire, accelerare. — k. dyrt, let, constare, emi, emtum esse. — det kom just tilpas, percommodo, peropportune oblatum est. — k. af, som Virkning, nasci, fieri, effici, conseqvi, oriri, proficisci. — hvoraf k. det? qvi fit? qvid causæ est? deraf k. det, ita fit, eo fit. — Solen k. sol prodit. den Tid k. venit, appetit, ingruit, imminet, instat, appropinqvat. — k. En nær, aliqvem asseqvi, æqvare, attingere, ad eum accedere. — man kan ikke k. ham paa Livet, sui copiam non præbet; latus nunqvam dat; undiqve tutus, septus est. — k. for Øren, deferri ad aliqvem, pervenire; af en Hændelse, ei innotescere, ad aures ejus pervenire. — nu k. det (Raden) til mig, dig, jam meæ, tuæ partes sunt; nunc poscor, posceris &c.; først k. det til ham, ejus prima causa est, ad eum primum defertur. — k. paa noget, recordari, meminisse; jeg kan ikke k. derpaa, non succurrit. — jeg k. paa det Indfald, mihi in mentem venit. — k. paa noget i Talen, med Flid, venire; orationem vertere, flectere ad aliqvid; af en Hændelse, deferri, delabi ad rem: siden vi k. derpaa, qvia mentio rei incidit. — hvor meget k. paa mig? qvæ mea pars est? hvad som k. paa En, paa Ens Part, pars rata, virilis. — lade det k. dertil, committere. — k. derfra, elabi, evadere, effugere, defungi. — k. i Fare, venire, incidere in discrimen; i Anseelse, dignitate augeri; i Had, odium sibi concitare; i Forlegenhed, implicari, turbari, in trepidationem conjici. — k. i Halsen, faucibus inferri, illabi, incidere; i et Embede, munus, provinciam accipere, auferre; i Ens Bekiendtskab, alicui innotescere; i Ens Venskab, alicui conciliari, amicum reddi, i Ens Slægtskab, cognationi alicujus adjungi. — k. i Straf, puniri; i Omkostninger, impensis onerari; i Uleilighed, incommodo (is) affici; i Fristelse, tentari, sollicitari, i Fængsel, in carcerem duci, dari; i Hospital, nosocomio inferri. — k. i et Selskab, til Besøg, ad coetum venire, coetum obire; som Medlem, recipi. — k. med noget, aliqvid afferre, promere; aliqva re uti; ikke k. dermed, re abstinere. — det k. til Leipzig, hoc Lipsiam perferendum est. — k. tilpas, commode, opportune advenire; offerri commode, in tempore. — jeg k. godt tilrette med ham, mihi bene cum illo convenit. — k. over En, sættes over En, supra aliqvem evehi, ei præferri; overfalde ham, opprimere aliqvem. — k. over noget, skippe over, transire; finde det, incidere in aliqvid, illud invenire; over Skrifter, Breve, nancisci litteras. — k. efter noget, aliqvid videre, comperire, discere, deprehendere, rescire, invenire. — k. over En, som Straffe, Sygdom, aliqvem opprimere, invadere. — k. under En, infra eum locari, ei subjici. — k. under Vandet, mergi aqva, under en Vogn, et Hiul, infra vehiculum, rotam decidere, under et Tag, subire tectum; under Tag, som en Bygning, tegi, tecto muniri; under Skud, interiorem ictu fieri, intra ictum consistere. — k. ud iblant Folk, coetus hominum obire; blive bekiendt, vulgari, innotescere, percrebescere. — k. til noget, nancisci aliqvid; til Ære, evehi, ornari; til Penge, rem facere; til sine Penge, suum auferre; hvorledes er du k. dertil? unde hoc habes? k. til Skade, a) damno mulctari, b) paa Kroppen, debilitari, sauciari. — det k. til Proces, lis oritur, res in judicium deducitur. — det k. til

Itegdem ... refert

til Krig, res spectat ad bellum. — k. vidt, progredi, provehi; det er k. saavidt, eo res deducta est; in eum locum, eo loci res pervenit, deducta est, rediit; med ham, eo pervenit, in eam conditionem deductus est. — k. i, k. paa, addere, adjicere, adfundere, infundere, — k. afsted, movere, concitare. — k. en til at græde, movere alicui lacrymas; at lee, risum; En til at skrive, persvadere alicui ut scribat; til at ryste, concutere. — k. sig, convalescere, revalescere, recolligere se, vires. — k. over, a) gribe i Gjerningen, deprehendere, invenire b) vinde over, superare, supervadere; som man k. komme over, superabilis. — k. frem med, promere, depromere, expromere, offerre, proferre. — komme frem, k. op, nasci, enasci, emergere, existere, prodire; med Lethed og Hobevis, effundere se. — k. ilde an, repelli, rejici, turpiter se dare, male abire, male accipi. — det k. derpaa an, in eo res posita est, vertitur, pendet res ab eo; nu k. det kun derpaa an, reliqvum est, superest, restat ut &c.; lade alting k. an for Ex. paa Lykken, omnia relinqvere, permittere fortunæ; det k. ham ikke an paa Penge, in numis (sumptibus) nulla mora est illi; non parcet sumptibus. — k. an! age, agedum! k. sammen, congredi. — k. i Forkiøbet, anticipare, occupare, præoccupare, antecedere. — k. til sig selv efter en Skræk, recipere se, colligere se (mentem, animum), respirare. — k. til et Sted, attingere, contingere, til Skibs, allabi &c. &c.

Kommende, posterus, futurus, inseqvens, veniens, venturus.

Komma, (Et), incisum, incisio. — i lutter Kommata, incisim, incise.

Kompas, pyxis nautica.

Kone, Qvindesperson, som er eller har været gift, mulier, fæmina; gift, nupta, marita; ugift, ung, nympha. — Ens Kone, uxor, conjux; blive Ens K. nubere; jungi alicui. — en artig K. elegans fæmina, gammel, anus, vetula; fornemme, matrona; K. i Huset, hera, ipsa; i Henseende til Giæsterne, hospita.

Konge, rex, *dim.* regulus. — være K. *it.* leve som en K. regnare; blive, regnum adipisci, regnum adire. — som Fuglekonge, victor in jaculandi certamine.

Kongebrev, edictum (diploma, litteræ) qvo (qvibus) de legitimis nuptiarum ritibus remittitur alicui.

Kongelig, regis, regalis, regius, basilicus; rege, principe dignus; regalis fastigii. — *adv.* regaliter, regie, regis more, ut dignum est rege, ut solent reges. — tage imod En k., excipere ut regem, regio apparatu.

Kongelys (Urt), thapsus, lucernaria, verbascum.

Kongemorder, regicida, parricida, regis percussor.

Kongerige, regnum, imperium.

Kongetitel, regium nomen.

Kongeværdighed, dignitas regia.

Kongevei, via publica, celebris, regia.

Konst, ars, artificium; frie, ars liberalis, ingenua. — de smukke Konster, artes humanitatis; litteræ elegantiores, bonæ, humaniores. — det er ingen K. non est magnum, non est difficile, non est magni ingenii, facile est, qvid magni habet? — komme efter Ens Konster, deprehendere fraudes alicujus. — den K. kan jeg ogsaa, hoc & ego effecero. — efter Konsten, arte, ex arte; ex artis lege, formula; affabre. 2) Vandkonst, castellum hydraulicum.

Konstarbeide, opus artificiosum, artis; artificium.

Konstdommer, criticus, censor; artium, operum spectator; intelligens.

Konstdommerlig, criticus (e), censorius (e).

Konstelsker, studiosus artis.

Konsterfaren, artis peritus; artifex.

Konsterfarenhed, ars; artis peritia. Konst-

Konstgærtner, topiarius.
Konstgærtnerverk, topium, opus topiarium; topiaria.
Konstgreb, ars, dolus, fraus, technæ.
Konstig, artificiosus, artificialis, scitus, dædalus. — i Philosophie eller andre Videnskaber, subtilis,
Konstigen, artificiose, scite, scienter, affabre, ex arte. — k. indlagt, musivus. — k. udarbeidet Tale, facta, elaborata oratio. — i Philosophie eller andre Videnskaber, subtiliter.
Konstighed, ars, subtilitas.
Konstkammer, museum. — Gallerie, pinacotheca.
Konstlen, argutiæ, calamistri, cincinni; diligentia nimia, putida, molesta.
Konstler, argutor; argutius ago, dico, scribo, interpretor; argutias consector; fornemmelig i Stilen, omnia calamistris inuro. — k. ved noget rem expolire, versare, exercere, nimia arte corrumpere. — som k. meget, argutus, putidus, molestus. — konstlet, argutus, artificiosior, parum simplex, contortus; fornemmelig i Stilen, calamistratus.
Konstmæssig, technicus (e).
Konstner, (En) artifex, magister.
Konstord, vocabulum artis, ex arte, technicum.
Konstsprog, usus loqvendi technicus, in arte.
Konststykke, opus artificiosum, affabre factum.
Konstabel, tormentarius.
Kopar, variolarum nota, cicatrix.
Koparet, variolis notatus, variolarum notis sparsus.
Koppe, Skaal, patera, lanx. see Skaal. — til at kopsætte, cucurbita.
Kopper, *plur.* pusulæ, pustulæ, variolæ, have, faae, variolis infestari, laborare, som har, variolis æger; som har mange, obrutus variolis; som har faa, sparsus variolis; som har havt, variolis defunctus; som ikke faaer, variolis intactus.

Kopsætten, scarificatio, cucurbitatio, cucurbitarum usus.
Kopsætter, rado, scarifico; sangvinem per cucurbitas elicio, evoco.
Kopskat, census in capita, capitum exactio, capitatio *Ict.* pecunia viritim imperata. — give, capite censeri; som giver, capite census. — paalægge, pecuniam viritim, in capita imperare.
Koral, see Co.
Korduan, see Kardevan.
Koriander, coriandrum.
Kork, Korketræe, suber, cortex subereus. — som er af, subereus, suberinus, see Krop.
Korn, Sæd, fruges, far, farra *plur.*; et Slags, ador, adorea; især Bygkorn, hordeum. — som staaer paa Agren, seges. — som skal høstes eller er høstet, messis; aftersket, frumentum. — et enkelt K., Kiærne, granum, mica; ikke et K. ne mica qvidem, nihil omnino. — Sigtek. paa Gevær, nota, signum dirigendi teli; linea. — provianterer med K. frumentor; som, frumentator.
Kornager, arvum, ager frumento utilis, frumento consitus.
Kornax, Kornvippe, spica, arista; af, spiceus.
Kornbelg, gluma, folliculus, theca grani.
Kornbiering, Kornhøst, critholegia *Ict.*
Kornblomst, cyanus.
Kornbing, cumera (frumenti).
Kornbrand, uredo.
Kornet, granatus, granosus. — en k. Stiil, oratio sententiis freqvens, instructa, verbis lecta; fructuosa.
Kornfuld, granosus.
Kornhandel, res frumentaria; drive, frumentariam facere.
Kornhandler, frumentarius negotiator; frumentarius.
Kornharpe, see Harpe.
Kornjøde, dardanarius, annonæ flagellator; være, flagellare annonam.
Kornlade, horreum.
Kornland, ager frumento lætus, utilis.

Kornloft, granarium, cella frumentarea.
Kornmaaler, mensor frumentarius.
Kornmagazin, granarium, horreum.
Kornmangel, annonæ gravitas, difficultas; inopia frumenti.
Kornmoe, fulmen brutum.
Kornneg, merges.
Kornorm, curculio, gurgulio.
Kornpriis, annona; let, levitas annonæ; dyr, gravitas annonæ.
Kornpuger, see Kornjøde.
Kornrose, pseudomelanthium.
Kornsamling (i Krig), frumentatio.
Kornskat, aarlig, fastsat, canon; som angaaer den, canonicus. — Betient, som inddriver den, canonicarius.
Kornskib, navis frumentaria.
Kornskriver, Amtsforvalter, rationibus frumentariis præfectus, a re frumentaria.
Kornskovl, rutrum, rutellum.
Korntyv, Korngaffel, merga.
Kornvahre, Proviant, annona.
Kornvippe, see Kornax.
Korre, Knude paa Traad, see Knude.
Kors, crux; i en Bygning, jugum, jugamentum. — *transl.* mala, incommoda, crux; Huus-K. malum domesticum. — giøre K. ved noget, obelo signare, *transl.* detestari, abhorrere. — over K. decussatim; slaae, decussare. — krybe til K. ad officium redire, frangi, cedere, see Kryds.
Korsbaand, i Bygninger, subscudes *pl.*, capreolus.
Korsdrager, vexatissimus, ærumnosus, malis conflictatus.
Korser mig, crucis signo aliqvid detestor; *transl.* obstupesco, miror.
Korset (med Tonen paa sidste) see Snørliv.
Korsfane, labarum.
Korsfæstelse, crux, supplicium crucis.
Korsfæster, in crucem tollo, ago; cruci affigo crucifigo.
Korsgang, via transversa, intermedia.
Korsgevær, copis; culter militaris.
Korskirke, ædes in crucis formam sinuata.
Korstog, expeditio sacra.
Korssnit, den Punkt, hvori 2 Linier skære hinanden, decussatio.
Korsurt, pappus.
Korsvei, compitum; som hører til compitalis.
Korsvei, over Kors, decussatim, e transverso.
Kort, *adj.* brevis, contractus, curtus; meget, perbrevis; noget, breviculus, subbrevis. — k. i Talen, pressus, strictus. — k. Udtog, Begreb, epitome, compendium, summa, breviarium; giøre af noget, rem contrahere, in compendium redigere; som giør, epitomator. — k. Tale, oratiuncula. — k. Udtryk, arguta sententia, laconica dictio. — k. Proces, celeritas rei peragendæ; giøre med En, celeriter transigere cum aliqvo, cito aliqvem absolvere. — k. Vei, compendium, via compendiaria. — om k. eller lang Tid, serius ocyus; serius citius; nunc olim. — komme til k., fraudari, esse deteriori conditione, damno mulctari; jeg kommer derved til k., damnosum est mihi, ratio mihi non constat. - giøre det k. breviter, paucis rem absolvere; paucis defungi; for at giøre det k. deniqve, postremo, ne longum faciam, ne longior sim; Præsten giorde det k. non longa fuit oratio; non diu tenuit, moratus est auditores. — blive k. minui, contrahi; som Tiden, fallere, fugere; non sentienti, non opinanti elabi; sine fastidio effugere. — for k. siden, modo, nuper. — om en k. Tid, brevi. — k. Beslutning, consilium ex tempore, subitum; som tager, promtus consilio. — korte Haar paa Dyr, pili; paa Hovedet, curtus capillus. 2) *adv.* kortelig en, breviter, strictim. paucis, succincte, presse. — kort at sige, deniqve, ne multa, quid multa? qvid qværis? noli qværere?

rere? bryde k. af, cito abrumpere, ſtatim finem facere. — k. for Hovedet, præceps, aſper, irritabilis. — fatte k. paucis defungi, pauca dicere. — give k. breviter, paucis exprimere, comprehendere, reddere. — bruge et Ord, en Stavelſe, k. corripere. — k. og godt, deniqve, ſic habeto, ut paucis abſolvam. — k. tilforn, modo, paulo ante. vare k. non eſſe diuturnum. — reſolvere k. concilium è re capere.

Kort (Et) Kortblad, charta, ſcida luſoria, teſſera, qvadra; et Spil K. volumen luſorium, ſcidæ luſoriæ. — ſpille K. chartis ludere. — gode K. chartæ faventes, fauſtæ; har han, chartæ illi favent. — ſlette K. chartæ improſperæ; har han, minus ei favent chartæ, teſſeræ. — give K. ſcidas, teſſeras diſtribuere. — ſee En i Kortet, a) attendere luſum alterius, b) ſpeculari, rimari artes alicujus, ſecreta; detegere, deprehendere, alicujus artes. 2) Prøvekort, ſpecimina, præſegmina. 3) Landkort, charta geographica.

Kortblad, ſee Kort.

Korteer, pars qvarta; qvadrans. — Maaneſkifte, luna falcata; førſte, luna redux, creſcens, relata; ſidſte, luna fugiens, decreſcens; vi have førſte Qvarteer, luna redit, creſcit, vi have ſidſte, luna decreſcit. — tre Qvarteer, dodrans. — et Qvarteers Tid, qvadrans horæ; om et Q. Tid, poſt horæ qvadrantem; i et Q. Tid, per horæ qvadrantem. — det ſlaaer 3 Qvarteer, dodrans horæ ſignatur 2) locus, ſedes, habitatio; for en Fremmed, hoſpitium, deverſorium. have K. habitare, agere; ſom en Fremmed, deverſari. — faae Q. recipi; tage, habitatum ire, immigrare; ſom en Fremmed, deverſari, devertere. — have, tage K. hos En, uti alicujus hoſpitio; hvor har du dit K. cujus hoſpitio uteris? jeg har ham i K. meo hoſpitio utitur. — Soldaters K., hvor de ligge ſammen, præſidium; om Sommeren, ſtativa *pl.*; om Vinteren, hiberna. — ligge i K. om alle tilſammen, eſſe in præſidio; om Sommeren, ſtativa agere, habere; om Vinteren, hibernare. — ſkaffe K. deducere aliqvo; give, recipere aliqvem; ikke give, excludere, arcere. — have godt K. bene, commode habitare, deverſari; commodo hoſpitio uti; ſee Qvarteer.

Korteermeſter, hoſpitiorum deſignator, metator.

Korteerspenge, locarium, pro hoſpitio.

Korteerstid, ſee Korteer.

Kortfattet, breviarius, *adv.* præciſe, adſtricte, reſtrictim.

Korteligen, in ſummas, ſummatim, tribus verbis.

Korter af, ſee Afkorter.

Kortere, brevior (us); blive, minui, decreſcere, contrahi; giøre, in brevius contrahere.

Korteſte Dag. bruma; Nat, ſolſtitium. — paa det k. qvam breviſſime.

Korthed, brevitas. — i. K. breviter, paucis. — fatte i K. præcidere, recidere.

Kortſpil, chartarum luſus.

Kortvillig, jocoſus (e), lepidus (e); ludicrus, jocularis, joculariter; feſtivus (e), rediculus (e), facetus (e).

Kortvillighed, ſee Spøg.

Koſmopolit, Jordborger, mundanus.

Koſt (med et langt O.) ſcopæ *pl.* *dim.* ſcopula.

Koſteſkaft, baculus ſcoparius, ſcoparum manubrium.

Koſt, med k. O.) cibus, victus, fri, victus gratuitus.

Koſtbar, dyr, carus, pretioſus; hvortil mange Penge udfordres, multi ſumtus, ſumtuoſus. — herlig, koſtelig, egregius, exqviſitus, lautus, opiparus. — affecteret, tvungen, ineptus, faſtidioſus, mollis; k. Stiil, oratio mollior, pueriliter tumens, fracta.

Kostbarhed, caritas, pretium, pretiositas *Macr.*
Kostbart, dyrt, magno pretio; med Bekostninger, sumtuose; skiønt, herligt, eximie, egregie, pretiose, laute, opipare, opulenter.
Koster, gielder, sto, consto, emo; saameget, tanti; meget, magni, magno; multo pretio parari, emi; mere, pluris, carius; ikke meget, parvi (o); mindre, minoris. — k., fordre meget, som Tid, Møie, Arbeide, poscere, auferre, absumere; megen Sved, Eftertanke, esse multi sudoris, multæ cogitationis; meget Blod, non sine cæde & sangvine parari, multo sangvine stare. — k. paa, giøre Bekostning paa, impendere, insumere, sumtifacere. — det koste, hvad det vil, qvovis pretio. — det k. mig saameget, ego paravi tanti; tali pretio emi, paravi. — hvormeget k. det dig, qvanti emisti? parasti? — Barnet kostede Moderens Liv, matris morte redemta est nati vita. den Ære, den Lærdom koster ham søvnløse Nætter, multis vigiliis emit, paravit hanc gloriam, illam eruditionem. — Sønnen k. Faderen meget, multorum sumtuum causa est patri filius; multum pecuniæ, impensæ aufert. Kuren k. meget, sumtuosa est curatio; multum sumtus habet poscit, aufert.
Kostelig, herlig, egregius, exqvisitus, eximius, bellus, elegans, nitidus (e) splendidus (e) nydelig som Mad, lautus, opimus, delicatus (e), opiparus (e).
Kostforagter, fastidiosus, morosus, superbus; ingen, haud sane difficilis, nullius foeminæ contemptor, haud elegantis judicii.
Kostfrie, gavmild, liberalis *adv.* liberaliter.
Kostgænger, convictor; være, alicujus convictu uti.
Kostpenge, pretium victus, pro victu; som man giver en Domestik, victus loco, in victum.
Kraase, intestina *pl.*
Krabask, scutica, corrigia, flagellum.
Krabasker, flagris, loris cædo; flagello.
Krabbe, Kræbs, cancer, carcinus.
Krabbekloe, Krabbesax, chelæ *pl.*; forcipes cancrorum.
Kradser, scabo, rado, scalpo, frico. — sig i Hovedet, caput perfricare; bag Ørene, i Hovedet af Fortredelighed, ringi. — som en Hund, pedibus fodere; paa Døren eller af Venlighed, assultare, som Kattene, ungvibus petere, see Skraber. — k. ud, see Sletter ud.
Kradser, (En), Skrabejern, radula, rasula.
Kradsbørste, scopula setacea, robustior, firmior.
Kræbs, cancer. — Kræbsskade, cancer, gangrena. — Søek. gammarus, astacus.
Kræbsartig, canceraticus.
Kræbsgang, gaae, irritum esse, frustra cadere, ad irritum recidere, frustra esse; som gaaer, irritus, vanus; giøre at noget gaaer, irritum reddere, eludere.
Kræbsøie, lapillus cancri.
Kræbsax, see Krabbekloe.
Kræbsskade, see Kræbs.
Kræft, cancer, carcinoma, carcinodes, phagedæna.
Kræger, giør kroget, demormo, see Kroget. 2) kræger Jorden, offringo (terram).
Kræmer, institor, tabernarius. — Marketsk. nundinator. — rings K. aginator.
Kræmerdreng, institorius, tabernarius tiro; være, in taberna tirocinium ponere.
Kræmerhuus, cucullus.
Kræmerlaug, institorum corpus, collegium tabernariorum.
Kræmerske, qvæ 1) tabernam exercet 2) merces circumfert, — Markedskone, qvæ ad mercatum venit.
Kræmersvend, opera institoris.
Krænger, stringo, destringo, detraho.
Krænkelse, ægritudo, moeror, dolor

dolor animi. 2) Besøvelse, vitiatio, vitium.

Krænkende, acerbus, molestus.

Krænker, giør Skade paa, temero, violo, vitio. — plager, vexo, fatigo, crucio; molestia, ægritudine afficio; molestiam, dolorem adfero; ægre facio alicui; affligo, pungo; acerbus, molestus, ægre sum; sollicitum reddo, habeo; ango, sollicito. — k. sig, angi, moerore confici, uri, dolere, moerere; discruciari, excruciari animo. — det k. mig, doleo, ægre est; moleste, acerbe fero. — 2) Besøver, stupro, corrumpo, vitio, vitium adferro, pudicitiam eripio, contumeliam facio, temero. — som k. stuprator, raptor, pudicitiæ expugnator, temerator, vitiator.

Kræsen, delicatus, fastidiosus, superbæ gulæ.

Kræsenhed, fastidium.

Kræven, postulatio; hæftig, flagitatio, efflagitatio.

Kræver, fordrer, expeto, postulo, reqviro; stærkt, deposco, exposco, flagito, efflagito. — for Gield, maner, appello, moneo; debitum, creditum reposco, flagito.

Kraft, indvortes Dyd, vis, efficientia, efficacia, virtus. — K. og Styrke, robur, vires, vigor; Ungdoms, viriditas. — give K. vires suppeditare, sufficere; viribus instruere, firmare, roborare, adjuvare. — have K. pollere, vigere. — være ved Kræfter. valere, vigere; som er ved gode Kræfter, vegetus, integro, robore, viribus integris. — som ingen K. har, infirmus, langvidus, debilis. — betage En sin K. enervare, frangere aliqvem. — som hverken har Saft eller Kraft, tenuis, sine nervis, jejunus. — i K. af Loven, Testament &c. per legem, per testamentum, ex lege, ex testamento; i K. af dette, hisce literis; i K. af mit Embede, jure meo, auctoritate mihi data.

Kraftig, virksom, efficax, potens, validus, præsens; som et Skrift, en Tale, et Udtryk, vigens, potens, ardens; ad movendum compositus, aptus; vehemens; som en Spise, Suppe, succulentus; som en Viin, firmus, almus, generosus; som en Lugt af Planter, Viine, fragrans.

Kraftigen, potenter, efficaciter, vehementer, nervose, efficienter.

Kraftløs, kraftesløs som et Menneske, langvidus, enervis, marcidus, infirmus, debilis, fluidus, fluxus, torpidus; som en Anstalt, Bestræbelse, irritus, vanus, som en Tale, elumbis, sinnervis. — være k. jacere, langvere; viribus carere, destitui; af gode Dage, diffluere. — blive k. deficere, langvescere, exhauriri, vires amittere, torpere, obtorpere. — giøre k. enervare, frangere, viribus exuere; til intet, impedire vim rei.

Kraftløshed, Kraftesløshed, infirmitas, langvor, tenuitas, marcor, enervatio, torpor, torpedo.

Kraftsuppe, jus pingve, firmum, roborans, almum.

Krage, cornix, cornicula.

Kragefod, (Urt) coronopus, see Svinerumpe.

Kragesølv, lapis specularis.

Kragsteen, Muurkrands, jugum, apex, nutus fornicis; mutulus, corona.

Krakelsk, see Kivagtig.

Kralle, ungvis, ungula, falcula.

Krallik, liden Hest, buricus.

Kram, mercimonium, apparatus mercium. — den hele K. qvidqvid est rei. — fordærve den hele K. totam rem, causam, totum negotium corrumpere; consilia omnia turbare, abrumpere — det duer ikke i min K. mihi non prodest, non est e re mea, alienum est a causa.

Krambod, taberna (institoria); som holder, tabernarius.

Krampe, spasmus, convulsio; faae, corripi, convelli; have, laborare correptis, convulsis nervis. 2) Jernkrampe, Klammer,

mer, fibula, uncinus, vinculum, retinaculum.
Krampeaare, varix, varicula.
Krampeaaret, tykaaret, varicosus.
Krampeagtig, spasticus, qvod nervos qvatit, convellit.
Krampedragen, betagen med Krampe, convulsus, spasticus.
Krampefisk, torpedo.
Krampetræk, see Krampe.
Kramsfugl, turdus; Buur, hvor Kramsfugle fedes, turdarium.
Kramvarer, merces, apparatus mercium.
Kran, machina, trochlea.
Krands, corona, corolla, coronarium, coronamentum; flettet, sertum, strophium, strophiolum; paa Bygninger, trabeatio; paa et Taarn, lorica; paa Søiler, epistylium.
Krandser, bekrandser, corono, coronam impono.
Krandsring, Krandsbaand, stemma.
Krandsværk, Snorkelværk i Bygninger, opus coronarium.
Krat, Kratskov, virgultum, fruticetum, frutex, saltus.
Krav, Pengefordring, see Fordring.
Krave, om Halsen, collare; paa en Kiortel, patagium, lacinia; paa Dyr, crista, cirri *plur.*
Kravler, scando, nitor; omkring, perrepto; over, enitor, evado, eluctor.
Kreatur, opus, opificium, res creata. — alle Kreaturer, universum, cuncta, res cunctæ. — levende, animal (ans.
Krebs, see Kræbs.
Kredit, see Cred.
Kreds, Cirkel, orbis, circulus, gyrus; liden, orbiculus. — giøre, orcem colligere. — i K. in orbem. — K. af Tilhørere, Tilskuere, corona. — K. om Maanen, halo; om Solen, perihelium. — K., et Lands Afdeling, provinvincia, regio, dioecesis; af det tydske Rige, regio, pars; som hører til Kreds, provinciæ, provincialis.
Kredsløb, circulatio.
Kredsoberst, præfectus provinciæ.
Kredsviis, orbiculatim 2) per dioeceses, per provincias.
Kree, levende Kreatur, see Kreatur.
Krid, Kride, creta; cretula; som K. af K. cretaceus, creteus; bestryger med, increto; rødt K. Bergrød, rubrica.
Kridagtig, cretaceus, cretosus.
Krider, farver med Kride, creto, increto.
Kridhvid, cretaceus.
Kridhuus, arcula, capsula, scciperium.
Krig, bellum, arma *plur.* militia, mars; hastig, uformodentlig, tumultus. — føre Krig, bellum gerere, belligerare, bellare; begynde, arma movere, fornye, rebellare. — gaae i K. arma, castra, militiam seqvi. tiene i K. militare. — der er K. bellum ardet; allevegne, bello omnia ardent; ingen K. silent arma, qviescunt. — i K. inter arma. — have K. in armis esse. — det kommer til K. erit bellum, bellum exardescit, imminet; paa nye, bella recrudescunt, resurgunt; bellum redintegratur, reparatur. — bringe en K. til Ende, debellare; næsten, bellum profligare.
Kriger, fører Krig, bello, bellum gero; pugno. — om noget, armis ambigo, discepto.
Kriger (En), bellator, fortis, miles.
Krigersk, Krigsk, pugnax, ferox. bellicosus, bello bonus, aptus, acer; bellax, *adv.* bellicose. — k. Anseelse, vultus fortis, acer, martis habitus. — k. Tænkemaade, belli amor, studium; have, bello favere, bellum cupere. — k. Anstalter, apparatus belli, bellicus; giøre, bellum parare, instruere. — det seer k. ud, omnia bellum minantur; bellum imminere videtur.
Krigs, som hører til Krig, militaris, martius, martialis, stratioticus.
Krigsartikler, *pl.* jus militare; leges

leges militiæ, militares, formula militiæ.
Krigsbetient, belli administer, rei bellicæ curator.
Krigsbedrifter, res gestæ; facta pl.
Krigsbrug, mos militiæ, belli; consvetudo militiæ, ratio militaris.
Krigsbygningskonst, architectura militaris.
Krigskasse, ærarium militare, pecunia ad belli usus.
Krigskammerat, commilito.
Krigskammeratskab, commilitium.
Krigscommando, summa belli, imperium militare; have, esse cum imperio, præesse bello, ducere exercitum.
Krigscommissariat, curatores usuum militarium, rei bellicæ, necessitatum militarium.
Krigscasserer, qvæstor militaris, castrensis.
Krigsdepartement, curia, tribunal, judicium, consilium, consultatio rerum bellicarum, militarium.
Krigsdisciplin, see Krigstugt.
Krigsdragt, militaris habitus, hos de gamle Romere, sagum, paludamentum; klædt i, paludatus.
Krigsdirectorium, rei bellicæ, rerum, usuum, negotiorum bellicorum cura, curatores; polemarchi.
Krigserfarenhed, belli usus, armorum peritia, rei militaris scientia.
Krigsfange, bello captus; giøre til, bello, proelio capere.
Krigsfornødenheder, Krigsbehov, usus, necessitas belli, bellicæ rei.
Krigsgud, Mars, Mavors.
Krigsgudinde, Bellona.
Krigshelt, bellator, fortis, bello bonus, bellicosus.
Krigshær, copiæ, exercitus.
Krigsknegt, see Soldat.
Krigskonst, ars bellica, scientia rei militaris, ratio belli gerendi.
Krigsfolk, copiæ, exercitus, milites; samlede i Hast ved et almindeligt Opbud, evocati.
Krigslist, fraus bellica, consilium callidum ducis, strategema.
Krigsmand, miles, bellator.
Krigsmagt, Armee, manus, copiæ, exercitus.
Krigsmusik, clasficum; Instrumenterne derved, tubæ, litui, cornua.
Krigspuds, see Krigslist.
Krigsraad, consultatio de summa belli, bellica, militaris; holde, de bello consultare. — som Collegium, consiliarii rei bellicæ, consilium militare. — En K. consiliarius bellicus, a consiliis militaribus.
Krigsraison, jus belli, ratio bellica; mos, usus belli; necessitas belli; ut fert bellum.
Krigsredskab, belli instrumenta, apparatus.
Krigsret, judicium militare, causis militaribus noscendis. — som holdes, cognitio, qvæstio militaris; holde over En, militari more, militiæ more qværere, cognoscere causam 2) iblant Nationer, jus belli; hos Romerne, jus feciale.
Krigsskib, navis longa, bellica.
Krigsrustning, apparatus belli; giøre, bellum parare.
Krigstieneste, militia; tage, sequi arma, castra, militiam; militiæ nomen dare; være, staae i, militare; tvinge til, militem facere, scribere.
Krigstid, bella; bellorum strepitus, turbæ; tempora turbulenta, bello infesta.
Krigstog, militia, expeditio. see Feltog.
Krigstugt, militaris disciplina, ordo militiæ; holde, severe habere, regere militarem disciplinam; severa, diligenti disciplina milites continere; som holder, disciplinæ severus exactor, custos; delictorum castigator acerrimus. — slet K. solutior, laxior disciplina; som holder slet, negligens disciplinæ militaris; mollior, segnior in militibus continendis.

Krigs-

Krigstrompet, classicum.
Krigsvidenskab, see Krigskonst.
Krigsvæsen, res bellica, militaris.
Krikand, Krybeand, qverqvedula.
Krillen, Stikken, som af Podagra, verminatio, see Kløen.
Kriller, Stikker, vermino (or), see Kløer.
Krinds, see Kreds.
Kringeldriver, Landstryger, circumforaneus.
Kringelkrog, Krumgang, anfractus.
Kringle, Bagværk, spira, spirula.
Kringvei, Omvei, ambages.
Kristal, crystallus (um).
Kristalkar, cristalla *pl.* cristallina *pl.*
Kritik, Kritisk, see Crit.
Kroe, Fuglekroe, ingluvies. 2) Kroehuus, caupona, taberna, meritorium, diversorium. — holder K. cauponor.
Kroerske, Kroekone, cupa v. copa.
Krokodil, crocodilus.
Kroemand, caupo.
Krog, at hænge noget paa, paxillus, hamus; at trække noget med, uncus. uncinus; stor, harpago, manus. — Fiskerkrog, hamus, hamulus. — som er med, hamatus. 2) Vraae, angulus. - Bugt, sinus.
Krogbenet, varus, valgus, scambus, compernis.
Kroget, curvus, incurvus, obliqvus; frem ad, procurvus; tilbage, recurvus. — i Bugter, flexuosus. — gior K. curvo, incurvo; bliver, incurvesco, see Krum.
Krogenhed, curvatura, curvamen, obliqvitas.
Kroghalset, cervice intorta, inflexa.
Kroglov, captio, cavillatio, sophisma.
Krogrygget, gibbus, gibber, gibberosus.
Kronarmee, exercitus reipublicæ.
Kronarving, regni hæres, in spem regni natus.
Krone, corona; hos Østerlænderne, diadema. — Regiering, regnum, imperium; Kronen Dannemark, Sverrig, a) regnum, imperium Danorum, Svecorum. b) Rex Daniæ, Sveciæ. — Kronens Indkomster, vectigalia publica, reditus imperii. — K. af en Tand, caput dentis. — K., en Mynt, coronatus.
Kroner, corono; til Konge, regio insigni ornare; som Udgangen, Værket, probare, ornare. — K. til Poet, laurea poetica, Apollinari donare, ornare, redimire, condecorare, kronet Poet, poeta laureatus.
Kronguld, aurum pallidius, deterius.
Kroning, inauguratio regis, coronatio; corona imposita.
Kroningsdag, Kroningsfest, inaugurandi regis dies; solemnia coronandi regis, coronæ imponendæ.
Kronprinds, regni hæres, successor.
Kronprindsesse, a) filia regis natu maxima b) conjux successoris, hæredis regni; princeps.
Krop, corpus. — have paa Kroppen som Klæder, gerere, gestare. 2) En Sygdom, struma, strumella; som har, strumosus, strumaticus. — have K. som en Hest, ducere, trahere ilia.
Krøb (Et) en Orm, serpens.
Krøbling, debilis, mutilus, mancus; blive, debilitari, mutilari; giøre til, debilitare, mutilare.
Krøier, see Kræger.
Krøies, blive kroget, incurvescere.
Krøiger, pløier efter, aratro, subaro.
Krøigning, Underpløien, subaratio.
Krølhaaret, crispus, cirratus.
Krøljern, Krusejern, calamister (strum).
Krølle, fimbria; i Haaret, sinus, fimbria cincinnorum. — i en Bog, charta, pagina sinuata.
Krøller, crispo, concrispo, vibro, torqveo. — Haarene, calamistro inuro.
Krøllen, Opkrollen (Haarets) incrispatio.
Krøllet af Naturen, crispus, cirratus; ved Konst, cincinnatus. — k. Haar, cincinni; coma calamistrata; annuli.

Krø-

Krønike, annales, fasti, acta diurna, chronica *pl.* libri chronici.
Krøppel, see Krøbling.
Krøppelagtig, vitiosus, æger, infirmus, pravus.
Krønikskriver, chronographus.
Krøs, intestina *pl.*
Krøyer, offringo (terram).
Krud, pulvis tormentarius, nitratus, pyrius, pyrobolarius. — ikke et Skud Krud værd, nihili; asse vilior.
Krudhorn, theca pulveris pyrii, nitrati.
Krudmølle, pulveris pyrii officina.
Krudtaarn, horreum pulveris pyrii.
Krukke, Vandkrukke, urceus *dim.* urceolus; urna. — med Øren, nasiterna; med to Øren, diota. — Leerkrukke, fidelia, testa, capedo. — aflang og dyb, seria, seriola.
Krum, ikke lige, curvus, obliqvus; i Bugter, flexuosus; tortuosus; som en Krog, uncus, aduncus. — k. indad, intortus, pandus; som Fødderne, varus; udad, valgus; som Hornene paa et Nød, camurus, arcuatus; som en Lee, falcatus; sinuatus; tilbage, recurvus, repandus; som en Halvmaane, lunatus; som et Horn, cornuatus. — giør k. see Krummer. — blive k. inflecti, curvari, sinuari, obliqvari. — krumme Fingre, furacitas; have giøre, furari. — k. Haand, dona, munera; giøre En en k. Haand, muneribus aliqvem conciliare, permulcere. — krumme Veie, artes, fraudes, malæ artes; for at komme i et Embede, ambitus. — slutte k. qvadrupedem constringere. — slaae En k. og lam, plagis debilitare.
Krumbenet, see Krogbenet.
Krumbugt, Kringelbugt, spira, circumflexus, anfractus. — giøre en som Snoge, conspirare.
Krumbøiet, flexuosus, convexus.
Krumfodet, loripes.
Krumfingret, Langfingret, furax; rapax.
Krumhed, curvatura, flexus, obliqvitas, incurvatio, tortuositas, aduncitas.
Krumhorn, lituus, cornu.
Krummer, curvo, inflecto, intorqveo, obliqvo, recurvo. — k. sig, krympe sig, curvari, inflecti, summitti; for En, venenerari aliqvem; som en Orm, misere torqveri.
Krummes, bliver krum, incurvesco.
Krumme, Brødkrumme, mica panis.
Krumkage, crustum, crustulum; striblita.
Krumkniv, falx, falcula, falcicula.
Krumnæset, grypus, naso aqvilino; silo.
Krumning, Bøining, flexus, obliqvatio, sinuatio, sinuamen; indad, pandatio; udad, varatio. — Vandets i Havet, sinus; i Floderne, cornu, ambitus, flexus; Veies, anfractus, flexus. — Hvuls, orbis, curvatura, apsis. — i en K. in obliqvum, in flexum.
Krumspring, see Krum.
Krumvei, flexus, flexio, flexura, anfractus.
Krus, see Kruus.
Kruser, see Krøller.
Krusedolle, collare, fascia collaris.
Krusejern, see Krøljern.
Krusemynte, mentha crispa; hediosmos.
Krushaaret, see Krølhaaret.
Kruus, cratera.
Krybbe, præsepe.
Kryben, reptatus, reptatio.
Krybende, repens, serpens, reptabundus. — k. Dyr, reptilia. — k. Stiil, oratio humilis, jacens. — k., smigrende, ambitiosus (e); obnoxius (e); humilis, abjectus.
Kryber, paa Fødder, repo; som Slanger eller uden Fødder, serpo. — et Sted hen, opad, eniti, evadere; for at skiule sig, correpere aliqvo, hen til, adrepere; sagte, hemmeligen, subrepere. — k. i Støvet, jacere, humi jacere; for En, abjicere se, serviliter adulari.
Krybeskytte, venator clandestinus, ferarum præde.

Kryder, Kryderie, condimentum, aroma; og oftere *plur.* aromata; i Talen, sales, lepores. —som hører til, condimentarius.
Krydernellike, cariophyllum.
Kryderviin, conditum.
Krydren, conditio, conditus, conditura.
Krydrer, condio; som k. conditor, condimentarius.
Krydret, som har en krydret Lugt, aromaticus. — som Viin, medicatus.
Kryds, see Kors. 2) Krydset i Ryggen, vertebra.
Krydsbaand, i Bygninger, capreolus.
Krydser, paa Søen, maria obsideo. —i Krigstid, mare infestum habere.
Krydsgang, Krydsviis rc. see Kors.
Krykke, fulcrum, gralla. — gaae ved Krykker, grallis fulciri,
Krymper, contraho. — k. sig, see krummer sig.
Krympning, contractio.
Krystal, see Kristal.
Kube, see Biekube.
Kudsk, agitator, qvi jumenta agit, rhedarius, auriga.
Kuffert, see Koffert.
Kugle, globus, globulus; i Mathematiken, sphæra; Halvkugle, hemisphærium. — til at skyde, glans. – til Plaster, pastillus.
Kugleflade, superficies sphærica.
Kugleformet, Kugledannet, globosus, sphæricus, rotundus, in globum collectus, conglobatus in orbem.
Kujon, ignavus, mollis.
Kujoneri, ignavia, mollities.
Kuken, Giøgen, see Giøg.
Kukelurer, domi sedeo iners & deses.
Kukenbager, crustularius.
Kuker, som Giøgen, cuculo.
Kul, udslukket Glød, carbo; brændende, pruna. — blive til, carbonescere, see Glød.
Kuld, Kulde, frigus, algor; stingrende, stringor. — Frost, gelu 2) Kuld, Børn, liberi ex iisdem parentibus. — Børn af første, af andet K. primarum, secundarum nuptiarum; e priori, posteriori matrimonio. — Kyllinger af et K. ex uno foetu.
Kuldet, uden Horn, excornis.
Kuldkaster, dejicio, sterno, everto, subverto, affligo, destruo, demolior, convello. — et Kiøb, et Testament, irritum reddo, rescindo. — som K. eversor, subversor.
Kuldkastning, Kuldkastelse, dejectio, eversio, demolitio. — Ophævelse, rescisio.
Kuldseiler, navem everto, nave eversa pereo.
Kuldskiær, mollis ad frigora, impatiens frigoris, alsius, alsiosus.
Kule, scrobs; stor, fovea, fossa.
Kuler, kuler op (det) vehementior aura spirat; increbescit flatus.
Kulhytte, Kulmine, carbonaria.
Kulild, pruna.
Kuling, vehementior aura; ventus crebescens.
Kuller, en Hestes, oestrus; subitus impetus, furor. — faae, subito furore incitari, abripi.
Kulmine, see Kulhytte.
Kulsort, ater, perniger.
Kulsvier, carbonarius.
Kummen, cuminum; krydet med, cuminatus.
Kummenbrændeviin, sicera cuminata.
Kummenolie, oleum cumini.
Kummer, solicitudo, angor, cura, scrupulus; have, angi, uri, dolere, solicitum esse. — det er min K. hoc me angit, urit, solicitat, male habet, pungit, vellicat. — giøre En K. ægritudine afficere, urere, vexare, solicitare.
Kummerlig, iniqvus, acerbus, molestus, anxius, curæ plenus, gravis. — k. Omstændigheder, sors iniqva, gravis; miseria; være i, misere agere; sorte iniqva premi, conflictari.
Kummerligen, male, ægre, misere, vix, utcunqve.

Kun, Kuns, modo, dum, duntaxat. — naar K. modo ut, si modo, dum modo. — om K. si tamen. — K. at, nisi. see Ikkun.
Kundbar, notus, vulgatus, manifestus. — blive, vulgari, emanare, percrebescere, innotescere. — være, constare, innotuisse. giøre, vulgare, efferre in vulgus.
Kundbarhed, notitia, fama.
Kundgiør, vulgo, manifesto, promulgo, indico, see bekiendtgiør.
Kundgiørelse, indicium, indicatura.
Kunde, Kundskab, en Kiøbmands, emtor; en god, qvi multa, sæpe ab aliqvo emit. — en Haandværksmands, qvi opera ejus utitur.
Kundskab, Efterretning, notitia; have om noget, scire rem; exploratum, cognitum habere aliqvid; indhente, explorare, noscitare aliqvid; exploratum mittere; lægge sig paa, speculari, speculatum exire; som giør det, speculator, explorator. 2) Erfarenhed, Indsigt, notitia, peritia, scientia, i noget, rei; i en Konst, sensus, intelligentia, judicium artis; i Verden, hominum, rerum humanarum, civilium, usus, peritia; som har den, hominum, rerum peritus.— have Kundskaber, multa scire, multa tenere; som har, multarum rerum peritus; ingen have, nil scire; som ingen har, rudis, imperitus, 3) see Kunde.
Kundskaber (En) explorator, speculator (trix).
Kunne, see Kan.
Kuns, see Kun.
Kunst, see Konst.
Kuppel, paa et Taarn, fastigium, culmen, pyramis; i en Kirke, testudo, tholus, media compages, absis media, jugum, see Kobbel.
Kuppler, see Kobler.
Kurren, som Duers, gemitus.
Kurrer, som en Due, gemo.
Kurv, corbis *dim.* corbula; qvalus *dim.* qvasillus; sporta *dim.* sportula, fiscina *dim,* fiscella. — til Brod, canistrum. — til Garn, calathus, calathiscus. — paa en Vogn, crates. — give En Kurven, spernere alicujus conditionem, repudiare aliqvem, nolle; faae Kurven, sperni, rejici, repudiari, frustra petere aliqvam. — Jomfruer, som bare Ceres's hellige Kurv, canephori.
Kurveflaske, lagena circumtexta, fiscella inclusa.
Kurvemager, corbularius, sportularius, cophinarius.
Kux, Part i et Biergværk, sors metallica; som har, sortis metallicæ dominus.
Kydsk, castus, pudicus, sanctus, incorruptus, integer, incontaminatus.
Kydskhed, castitas, puritas, pudicitia, sanctitas, integritas. af K. pudore; flagitii metu.
Kydskhedstræe, vitex.
Kydskt, caste, sancte, pure, pudice.
Kylling, pullus, pullus gallinaceus; Hanekylling, pullaster; Hønekylling, pullastra.
Kyllingyngel, pullatio, pullities.
Kyndelmesse, memoria oblati templo Christi; festum candelabrarum. — som Tid, qvarta idus Februarias.
Kyndig, sciens, peritus, gnarus, intelligens, callidus.
Kyndigen, scienter, perite.
Kyndighed, scientia, intelligentia, peritia.
Kynding, som har Kundskab om noget, nogen, notor, cognitor. 2) see Kunde.
Kynrøg, see Kønrøg.
Kyrads, cataphracta, lorica, thorax, clibanus.
Kyradseer, cataphractus, loricatus, gravis armaturæ eqves, clibanarius.
Kys, basium, osculum, savium, svavium; lidet, kjælent, saviolum, basiolum.— med et K. osculabundus.
Kyser, terreo, deterreo, conterreo, exterreo; bort, absterreo, proterreo.
Kyssen, basiato, svaviatio, dissvaviatio, exosculatio.

Kysse-

Kyssenar, Nar efter Kys, basiator.
Kyssende, osculabundus.
Kysser, osculor, deosculor, savior, svavior, exosculor. — k. hinanden, oscula jungere; som Duer, columbari. — k. tæt, slikke, perbasiare.
Kyst, ora, ripa, ripula; som findes ved, ripensis.
Kystbevarer, oræ custos; riparienses *pl.*
Kystfarer, qvi oras maritimas legit 2) qvæ oram (Africæ) auriferam petit navis.
Kæd, Kædkommelig, see Kiæd ꝛc.
Kæde, see Kiæde.
Kælen ꝛc. see Kiælen ꝛc.
Kæmmen, pectinatio.
Kæmmer, pecto, pectino; ud, depecto. — Haaret, como. — Uld, carmino. — k. sig, pecti.
Kæmner, qvæstor ærarii.
Kæmpe, Jette, gigas; af K. giganteus — stor som En, amplus, immanis, stærk som En, prævalidus.
Kæmpekrig, i Fabelen, gigantomachia.
Kæmpemæssig, giganteus, immanis *adv.* immaniter.
Kæmpestørrelse, gigantea magnitudo. — Støtte af, statua colossea.
Kæmper, Kæmpes, luctor, certo, dimico, pugno, contendo, med, colluctor, concerto, confligo; imod, obluctor, reluctor.
Kæmper (En), concertator; i Fægterlege, luctator, athleta.
Kæmpen, Bryden, lucta, luctatio, luctatus, luctamen.
Kæmpevers, gigantum res gestæ, carmine expositæ.
Kær, Kærlig ꝛc., see Kiær ꝛc.
Kæremaal, qverela; føre, qveri, conqveri, see Klage.
Kærne, see Kiærne.
Køkken, see Kiøkken.
Køler, refrigero; igiennem, perfrigefacio. — k. sit Mod, animum explere, iram effundere.
Kølende, refrigeratorius, algificus, frigorificus. — k. Middel, refrigerium.
Kølig, frigidus, frigidulus, frigidiusculus; blive, refrigescere.
Kølighed, frigus, frigidior aura.
Kølning, refrigeratio.
Kølle, tyk Prygl, clava; som bærer, claviger; af et Dyr, coxa, femur. — til Malt, polentana.
Køllebevæbnet, clavator, claviger.
Køllert, colobium, mammilare. — Kyradserers, lorica.
Kølner, Kølnes, refrigeror, refrigesco; som en Iver, elangvescere, hebescere, defervescere.
Kønrøg, fuligo; nigredo e tæda.
Kørrel, chærophyllon.

## L.

Laad, Fon af Blomster, pappus, lanugo, barba — paa Hagen, barbula, lanugo. — paa Faar, vellus; coma ovium; lana.
Laaden, comans, lanuginosus, lanatus, laniger. — haaret, villosus, pilosus, hirsutus, hirtus, hispidus.
Laadhaget, barbatulus.
Laag, Log, operculum; operimentum, paa en Brønd, puteal. — Øyel. palpebræ *pl.*
Laage, liden Dør, ostiolum, portula; porta minor, angustior.
Laan, Laanen, mutuatio, commodatio. — hvad som er laant, commodum, commodatum, creditum, mutuum.
Laaner, af andre, mutuor, mutuum sumo, peto; af en anden Skribent, describo, transscribo, transfero. — L. til andre, L. bort, mutuo, mutuum (am) do; commodo, accommodo, Penge, credo; som laaner ud, creditor, commodator; som noget er laant til, commodatarius; debitor. L., giøre Gield, facere nomina, facere æs alienum.
Laar, det yderste og tyndeste, femur; det inderste og tykke, femen.
Laarkrig, Lydske, ingven.
Laas, sera, claustrum, clavis. — have i L. og Lukke, clausum servare.

Laasesmed, serarius, claustrarius.
Labbe, Fod paa Dyr, pes
Laber, som Hunde, lingo, lambo, lambendo bibo.
Labyrint, labyrinthus, error; res inextricabilis. — komme i et L. in summas, immensas difficultates incidere; summis, maximis difficultatibus implicari.
Lactuk, luctuca, ung og spæd, lactucula.
Lad, piger, segnis, veternosus, see Doven. — være L. opus fugere; horrere laborem; cessare, desidere. — blive L., lægge sig paa den lade Side, pigrescere; dare se desidiæ; industriam remittere. — ikke l. impiger, strenuus, promtus, alacer. — han var ikke lad og meldte sig, ille statim, impigre, haud cunctanter, sine mora, nil cunctatus sese obtulit.
Lade, Kiste, arca, situla, cista, scrinium; liden, arcula, sitella, cistula. — Bod, taberna. — Korn-L. horreum; villa fructuaria. — Ansigtets, see Lader.
Ladefoget, villicus.
Ladegaard, villa rustica.
Lader, tillader, patior, concedo, sino, permitto; forordner, foranstalter, jubeo fieri, curo faciendum. — l. blive, mittere, omittere, abstinere, supersedere. — l. tilbage, relinqvere. — ikke kunne l. non posse tibi temperare, qvin facias — l. mig, permitte mihi, b) noli mihi obstare; lad mig gaae, omitte me, missum me fac. — l. af at brænde, deflagrare, at sørge, dedolere. — l. En faae noget, tribuere alicui. — l. falde, demittere; som Modet, demittere, remittere; sig, procumbere. — l. forstaae, indicare, innuere, docere. — l. En i Stikken, deesse alicui. — l. ligge, derelinqvere, derelictui habere. — l. vel, decere; ilde, dedecere. — l. Livet, vitam ponere, profundere, amittere — l. synes, videri, speciem habere; det l. som han havde drukket, potasse videtur, ebrii speciem præbet; det l. som om jeg jog ham bort, perinde est, idem est, ac si abigam; hoc est propemodum, eum expellere; det l. tosset, underlig, miram, ridiculam speciem præbet. — ikke vide, hvor man skal l. sig, trepidare; for Heede, non capere vim caloris, æstuare, for Glæde, lætitia efferri, gestire, exsultare; non capere gaudii magnitudinem; for Vrede, iracundia efferri, non capere iram; for Angest, Frygt, trepidare, æstuare, inopem consilii hærere. — l. En komme for sig, admittere, copiam sui facere, — l. fare, omittere, abstinere. — lad det være, apage, amove istuc. — l. staae ved sit Værd, in medio, in integro relinqvere. — l. En gaae, dimittere. — l. af, ophøre, cessare. definere, absistere, desistere. — l. i Stikken, derelinqvere, derelictui habere. — lad ham være, omitte eum, abstine illo, noli ei molestus esse. — l. Orgelværket gaae, organum ciere, movere; organo insonare. — l. gaae, som det gaaer, pati fieri, qvæ fiant. — l. En komme, arcessere, vocare; noget, arcessere, mittendum sibi curare. — lad ham komme, veniat. — l. kalde, vocare, vocari jubere. — l. Vandet, urinam emittere, vesicam exonerare. — l. En Tøilen, permittere, immittere, laxare frenos; ikke l. adducere habenas, frena. — l. et Skib i Søen. deducere navem. — l. høre Ord, mittere, jacere, spargere dicta, voces; sig, audiendi sui copiam præbere, specimen sui dare. — det lader sig høre, placet, audio, bene habet, probo. — l. see, noget, monstrare, ostendere; sig, conspici, in conspectum venire, conspiciendum se præbere. — lad see, videamus! cedo! — det maae man l. ham, hoc ei tribuendum, prædicandum de eo est. — l. som, facere, præ se ferre, fingere, simulare, ostentare; l. som man ikke er og er dog, dissimulare 2) l. paa sig, paa En, see Læsser. 3) l. et Gevæhr, en Kanon,

non, implere, instruere telum, tormentum; l. blindt, glandem non immittere; skarpt, glandem immittere, addere.

Lader, Ansigtets, vultus *sing.* og *pl.* — have underlige, mire torqvere vultum.

Ladhed, desidia, inertia, torpor, socordia, segnitia (es), pigritia (es), veternus (um).

Ladning, Kiøbmandsladning, cataplus; et Skibs, en Vogns, oneraimponenda, oneranda navis, onerandum plaustrum; fuld L. justum onus. 2) et Gevæhrs, a) pulvis immittenda, glans inferenda. b) Laden, ictus instruendus.

Ladstok, Ladestok, virga pyrobolaria, virga adigendæ glandi.

Lag, af Jord, Stene, ꝛc. stratum. — af trykte eller skrevne Ark, plagulæ junctæ; af 2, 3, 4 Ark, binio, ternio, qvaternio; af 5 Ark, pentas plagularum; af 7, 8 Ark, heptas, octoas plagularum. — give det glatte L. omnia tormenia ex una parte incutere.

Lage, Gelee, liqvamen, eliqvamen. — salt L. muria (es), salsilago, salitura, halec. 2) see Beliggenhed.

Lagen, Bordlagen, Sengelagen, toral, lodix, lodicula.

Lagvis, stratis; alterum alteri impositum, injectum.

Lak, til at forsegle med, lacca signatoria; terra lemnia, sigillata. — Vorl. cera; creta annularia. — Malerl. lacca, ceroma pictorium.

Lakerer, lacca, cera pictoria illino, inungo,

Lakeren, inceratio.

Lakei, pedissequus, a pedibus.

Lakker, mod Enden, declino, inclino.

Lakrits, glycyrrhiza.

Laktuk, (Salat) lactuca; spæd, lactucula.

Lalle, see Labbe.

Lallen, os balbum, balbuties. — Dyssen i Søvn, lallus.

Laller, balbutio. — synger for Børn, lallo.

Lam, agnus, *dim.* agnulus, agniculus. — Gimmerlam, agna; diende, subrumus; som fødes sildig, agnus cordus. — som hører til, agninus. — som et, placidus (e).

Lam, halt, claudus, debilis; i Lænderne, elumbis; være, claudicare.

Lammekiød, agnina; caro agnina.

Lammen, Halten, clauditas, claudicatio. — Svækkelse i Lemmerne, Lamhed, debilitas, resolutio nervorum.

Lammer, halter, claudico.

Lammeskind, pellis agnina.

Lampe, lampada, lucerna; af Leer, testa.

Lampret, Negenaugen, saperda, muræna, mustela, lampetra.

Lancet, lanceola, phlebotomum.

Land, Jord, terra, solum, ager, tellus; saa meget man kan pløie een Dag, jugerum, det halve, semijugerum; som hører til, terrenus, terreus, terrestris. — fast L., ikke Øe, continens, terra. — Ens L. regio, fines *pl.*, imperium, ditio. — Land, Landskab, regio, fines, tractus, terra, toparchia. — fiendtlig L. hosticum, ager hostilis. — til Lands, terra *abl.*, reise, terrestri itinere ire; komme, terram attingere, in terram exire; som et Skib, appellere, applicari, propinqvare terræ; som en Svømmende, enatare, in terram evadere. Landet, i Modsætning til Stæderne, agri, rus; leve paa Landet, in agris esse, ruri agere vitam; til Fornøielse, rurari, rusticari; som boer paa Landet, rusticus; som lever af Landbrug, colonus, agricola. — fladt L. loca plana; regio plana, campestris. — jage af Landet, exterminare, finibus pellere; gaae emigrare, solum vertere. — Lande, terræ, provinciæ *pl.*

Landadel, eqvites, nobiles rustici, ex agris.

Landarmee, exercitus terrester copiæ terrestres.

Landbrug, Landarbeide, opus agricultura, agricolatio; drive, agricolari.

Landbud i Polen, tribunus.
Landdag, comitia, conuentus; holde, agere.
Landdyr, terreſtre animal; ſom ogſaa lever i Vandet, anceps, amphibium.
Landdroſt, præſes, præfectus provinciæ.
Landefred, pax publica.
Landeplage, calamitas publica, malum publicum, peſtis, clades publica, populi.
Landemærke, finis, terminus, limes.
Landemode, conventus eccleſiaſticorum ſolemnis, ſee Landdag.
Landeſted, appellendi locus; receptus ad terram.
Lander, applico navem terræ; appello; ad terram venio; med en Flaade, exſcenſionem facio; cum claſſe venio aliqvo.
Landflygtig, profugus, extorris, exſul; være, exſulare, blive, frievillig, emigrare, ſolum vertere exilii cauſa, fugere, ved Forviisning, pelli, exterminari, exilio mulctari, in exilium agi.
Landflygtighed, exilium.
Landfoget, præfectus, præſes provinciæ.
Landfordærvelig, publice exitioſus.
Landfarſot, peſtis, cuncta corripiens morbus.
Landfaſt, continens.
Landgang, exſcenſio in terram hoſtilis; egreſſus. — giøre, facere exſcenſionem, exſcendere, egredi.
Landgilde, vectigal (agrorum); canon, ſolarium, cenſus fundorum.
Landgreve, comes provinciæ, landgravius.
Landgods, ager, fundus, prædium (ruſticum); lidet, prædiolum, ruſculum, agellus. — ſom ſætter ſine Penge i, prædiator. boe paa ſit, ruſticari.
Landjunker, eqves ruſticus, ruri degens.
Landning, exſcenſio, exſcenſus.
Landkort, mappa, tabula geographica, chorographia. — ſom giør, tegner, chorographus.
Landkræmer, inſtitor vicanus; nundinator.
Landkyndig, locorum peritus 2) publica notum, vulgo notum, pervagatum.
Landlig, ſom det er paa Landet, ruſticus, ruris.
Landlevnet, Landsbyelevnet, vita ruſtica; til Fornøielſe, ruſticatio, otium ruſticum, ſeceſſus in agris. — ſom hører til, ruſticanus, ruſticarius.
Landløber, planus, erro, vagus, ſine certa ſede.
Landmaaler, decempedator, finitor, metator, menſor, geometra (tres, ter).
Landmaalerkonſt, geometria, ſom hører til, geometricus.
Landmaalning, res agrimenſoria, ars metandi, metatio, geodæſia.
Landmagt, ſee Landarmee. — Landmagterne (modſat Søemagterne) principes mediterranei.
Landmand, ſom driver Avling, arator, agricola, agreſtis; ſom lever paa Landet, ruſticus, ruricola.
Landmarſkalk, deſignator evocatorum provinciæ, ordinum; magiſter officiorum provincialium.
Landmilits, milites provinciales.
Landraad, conſiliarius provinciæ, provincialis.
Lands- terræ, regionis, provinciæ. — eget, vernaculus.
Landsbarn, indigenus.
Landsbye, rus, vicus, pagus, ſom hører til, ruralis, paganus.
Landsbyeagtig, paganus, ruſticus.
Landsbyekone, Bondekone, colona, ruſtica.
Landsbyemand, ſee Landmand.
Landsbyepræſt, pagi concionator; ſacrorum pagi curator, antiſtes.
Landsbyeſkole, pagi ludus.
Landsbyeſkolemeſter, ludi moderator paganus in agro.
Landsbyepige, puella ruſtica.

Landsbyepræst, pagi concionator sacrorum pagi curator, antistes.
Landsdommer, judex provincialis.
Landsfader, pater patriæ.
Landsfaderlig, dignus patre patriæ.
Landsforræder, perduellis.
Landsforræderie, perduellio, impietas.
Landsforviisning, exilium, deportatio.
Landsfyrste, Landsherre, princeps, dominus regionis.
Landsherlig, principis, principalis.
Landshøihed, auctoritas, potestas summa; jus domini, principis; superioritas territorialis, *Ict.*
Landshøvding, præses provinciæ; procurator; toparcha.
Landshøvdingskab, toparchia.
Landsmand, popularis; civis, gentilis, conterraneus; af samme Provints, comprovincialis. — hvad for en L.? cujas? vor L. nostras. — hør L. heus amice.
Landsmænd, *pl.* populares, cives, ejusdem regionis. — vore L. nostri, nostrates.
Landsmandskab, popularitas, gentilitas, see Landsmænd.
Landskab, regio, terra.
Landskabsmaler, chorographus, regionum pictor.
Landsprodukt, fructus regionis; qvod regio fert; in regione natus.
Landskyld, see Landgilde.
Landssprog, lingva gentis, vernacula, patria.
Landsstænder, ordines, evocati.
Landstryger, erro, planus, vagabundus, circulator, circumforaneus.
Landsstrøg, tractus, regio.
Landstrækning, territorium.
Landsting, judicium provinciale; conventus.
Landvært, rusticus.
Landværts, terram versus.
Landvæsen, res rustica.
Lang, longus, productus, extensus; som en Afhandling, Fortælling, longus, prolixus; i Henseende til Tiden, lentus, diuturnus, longus, longinqvus. — giøre det langt, longum facere, prolixiorem esse. — giøre en lang Hals, erigi, aures arrigere; adverti. Tiden bliver mig l., overhoved, tædium subripit, senesco, consenesco, elanguesco; non habeo, qvi tempus fallam; af Utaalmodighed, male fero moram, impatiens sum moræ. langt og bredt, multa, multum, multis. — være l. som en Stavelse, produci. — langt Skiæg, barba promissa, submissa prolixa. — l. Kiortel, Fruentimmers, stola, Mandspersoners, tunica talaris.
Langagtig, longiusculus, oblongus. — l. rund, teres; som en Figur, ovatus.
Langbenet, longipes.
Langdans, chorea; føre en L. choream ducere.
Langdrag, mora. — trække noget i L. ducere, trahere, extrahere, differre, proferre, procrastinare.
Langfingret, see Krumfingret.
Langer, langer til, see Række, Naaer.
Langfredag, dies mortis Christi, sacratus memoriæ Christi mortui, memoria mortis Christi.
Langhaandet, longimanus.
Langhaaret, comatus, crinitus
Langjernet, paa en Ploug, culter.
Langmodig, lenis, clemens, patiens; lentus ad poenam, iram vindictam, *adv.* leniter, clementer, patienter, lente.
Langmodighed, lenitas, clementia, patientia.
Langnæset, naso, nasutus.
Langøret, auritus, auritulus.
Langrund, see Langagtig.
Langsom, tardus, segnis, cunctator, lentus; som gaaer l. longus, noget l. tardiusculus, lentior. for l. serus.
Langsomhed, tarditas, segnities cunctatio, mora, lentitudo, se Seendrægtighed.
Langsomt, langsommeligen, tarde, lente, segniter, cunctanter; noget l. cunctantius, lentius

tius, segnius. — for l. sero. — spille l. glacide, composite canere.

Langs, per totam longitudinem. l. hen ved, per.

Langt, længe, diu multum. — tale l. prolixe dicere. — være l. longum esse. — noget l longule, longius. — l. borte, l. fra, procul, eminus, longe; være, longe esse; fra noget som et Sted, distare, som et Menneske, abesse; et Sted, som er l borte, remotus, dissitus. — det være l. fra mig, nolim! meliora Deus! — l. fra hinanden, longo intervallo. — l. fra at, tantum abest, ut &c. — han er saa langt fra at troe det, at han forlanger, adeo non credit, tantum abest ut credat, ut etiam velit &c. — komme l. paa en Vei, multum viæ conficere; i at lære, multum progredi, proficere. — have l. hen, longe abesse. — det er kommet l. multum (res) processit. — langt paa Aaret, in multum, serum annum; l. op ad Dagen, in multam, seram diem. — l. ind i Landet, penitus, ad interiora regionis, ligge, penitus recessisse. — l. i en Materie, penitus, interius; gaae, penitus immergi, insinuari, descendere. — det er alt l. ind i Aaret, ud paa Natten, jam multa, bona pars, jam multum anni, noctis processit; annus, nox ruit. — l. under, over, multum infra, supra. — l. omkring, longe lateqve; passim. — søge noget l. longius repetere. — l. ud, in longius, in longinqvum; see longe prospicere; tænke, in longinqvum consulere; sætte, in diem, in longum tempus proferre. — naae, række l. in multum, longum tempus, ad multa sufficere; ikke, cito deficere, brevi exhauriri — l. fra ikke saa meget, multo minus; l. fra ikke saa riig, multo tenuior; l. fra ikke saa godt, multo (aliqvanto) deterius; og saaledes altid det Modsatte af *adject*, med multo, longe, eller aliqvanto.

Langtbortliggende, langtfraliggende, remotus, dissitus.

Langvarig, diuturnus, diutinus, longus, longinqvus piger.

Langvarighed, diuturnitas, longinqvitas.

Lantse, Spær, lancea, hasta. — bryde en, concertare.

Lantsedrager, doryphorus.

Lantzette, lanceola; scalprum (scalpellum) chirurgicum.

Lap, pannus, cento, lacinia. see Klud.

Lapidarstiil, stilus in lapidibus, marmoribus antiqvis usitatus.

Laplænder, lappo, lapponicus.

Lapland, lapponia.

Lappen, Lapning, see Flikken.

Lapper, see Flikker, Bøder.

Lapperie, nugæ, qvisqviliæ; res nihili, nauci; frivola *pl.*

Lappet, pannosus, pannis obsitus.

Lakei, pedisseqvus; som gaaer foran, anteambulo.

Larm, Allarm, turbæ *pl.* tumultus, motus, strepitus, concursatio, trepidatio.

Larmblæser, turbator, turbulentus.

Larmende, strepens, clamosus, concreparius.

Larmer, Støier, crepo, concrepo, strepo, strepito, constrepo, tumultuor. — skiænder, sævio, furo.

Larve, see Maske.

Lasket, pingvis, obesus, corpulentus, habitior.

Last, Byrde, pondus, onus; paa Vogn, Ryg, onus, sarcina; som en Steen, Bygning, moles. — blive til L., oneri, molestum esse. — lægge til L., En noget, accusare, criminari aliqvem rei; aliqvid crimini dare, culpam in aliqvem conjicere. — til L. Hr. N. N. qvod ille solvat, en Vexel til L. N, syngrapha ab illo expedienda, ex qva ille debeat 2) Udyd, skadelig, scelus; skammelig, flagitium; for saavidt man giver En Skyld derfor, crimen; medfødt, vedhængende, labes, vitium, pravitas. — have en L. ved sig, laborare, infectum esse pravitate. — leve i Laster, contaminare sese flagitiis; som lever i Laster; flagitiis

gitiis obrutus, flagitioſus. 5) Dadel, culpatio, reprehenſio, vitium, vituperatio.
Laſtdrager, onerarius, bajulus 2) Kiøbmandsſkib, corbita; navis oneraria.
Laſtdyr, jumentum.
Laſter, accuſo, incuſo, caſtigo, culpo, reprehendo, vitupero. — ſkiender paa, criminor, convicior; maledictis proſcindo, lacero; maledico. — l. Gud, impie loqvi in Deum. 2) ſee lader.
Laſtfrie, purus a ſcelere, integer vitæ, immunis a labe, intactus a flagitiis.
Laſtefuld, malus, pravus, improbus, flagitioſus, ſceleratus, vitioſus, vituperabilis.
Laſtelig, ſee Laſtværdig.
Laſten, maledicentia, ſee Dadlen. 2) i et Skib, alveus navis; navis ima.
Laſtſkib, ſee Laſtdrager.
Laſtværdig, malus, vituperandus, perperam factus; ſom et Menneſke, vituperandus. accuſandus, culpandus, vitioſus; være, peccaſſe, culpam meritum eſſe, eſſe in vitio.
Laſtværdigen, male, perperam.
Laſtværdighed, vitioſitas.
Laſur, cyanum; cæruleum factitium.
Laſurſteen, lapis lazuli.
Latin, latina *pl.*, latinitas, latina lingva. — paa L., latina lingva.
Latiner, Indbygger i Latium, Latinus. — ſom kan Latin, latine doctus; latinæ lingvæ peritus, gnarus. — god, peritus elegantiæ latinæ; være, callere elegantiam lingvæ latinæ. — ſlet, barbarus, alienus a ſenſu & uſu lingvæ latinæ; være, abhorrere ab elegantia latina.
Latinſk, latinus. — det latinſke, latina *pl.*, lingva latina, literæ latinæ, latinitas.
Latter, riſus, riſio, deridiculum, irridiculum. — Skoger-L. cachinnus, riſus effuſus. — blive til, in ludibrium abire; rideri, giøre ſig til, riſum debere, deridendum ſe proponere, turpiter ſeſe dare.
Latterlig, ridendus, ridiculus(e); riſus materia, riſu dignus, ludicrus, jocularis. — giøre l. En, irriſui objicere exponere; ridendum proponere; noget, in riſum, in jocum vertere; ſig, in riſum abire. rideri, ridendi materiam ſeſe præbere. — du vil giøre dig l. irriſum debes. — falde i det Latterlige, riſum movere.
Latterlighed, ridiculum; materies riſus, ridendi.
Lattermild, facilis ad riſum.
Latværge, ecligma, electuarium, maſſa, medica, coagulum.
Laug, corpus, collegium, coetus, ſodalitas, ſodalitium. — betale Lauget, poenam dare, culpam luere; du kommer til at betale L. in te effundetur, recidet.
Laugmæsſig, collegii formulæ adſtrictus; collegii formula deſcriptus.
Laugsartikler, collegii leges, formula.
Laugsbroder, collegio adſcriptus; ſodalis 2) compotator.
Laugsbud, collegii famulus; viator.
Laugsſamling, collegii conventus, ſodalitium.
Laugsviis, per collegia.
Laurbær, lauri bacca.
Laurbærblade, lauri folium.
Laurbærgreen, laurea.
Laurbærkrants, ſertum laureum; laurea; corona laurea. — prydet med, laureatus.
Laurbærolie, oleum lauri, laurinum.
Laurbærſkov, lauretum, daphnon, *onis.*
Laurbærtræ, laurus, baccalia; et Slags lavſtammet, chamædaphne. — af, laureus, laurinus.
Lav, i Henſeende til Sted, Beliggenhed, humilis, depreſſus; giøre, deprimere; blive, deſidere, conſidere, deſcendere. — i Henſeende til Tænkemaade, Handtering, illiberalis, ſordidus, humilis; til Priis, vilis. — Priis, pretium modicum, leve,

leve. — l. Stiil, tenue genus orationis, tenuitas scribendi; oratio, sermo pedestris; som en Feil, humilis oratio. — l. Rost, demissa, submissa vox. — l. som Vand, minus profunda; vadosa; brevia; vada.

Lavalder, ætas legitima; in qva qvis sui juris, suæ potestatis est. — komme til, adipisci jus rerum suarum.

Lavdag, dies prodicta, dies comperendinus.

Laver, gior til Rette, fingo; apto, accommodo, conformo, ordino. — l. til, paro, comparo; med stor Møye og Tilberedning, molior; som Haar, Klæder, concinno; ordner, dispono, instituo, struo. — l. sig til noget, parari, componere se ad aliqvid, accingi; accingere se ad aliqvid og rei alicui. — l. til et Giæstebud, convivium apparare, struere, instruere; en Reise, iter parare. — han har lavet det godt, slet, for sig, ham, bene, male consuluit sibi, illi. — l. Mad, cibum coqvere. — l. til Barsel, ventrem ferre.

Lave, *Subst.* — sætte i L. componere, disponere; som Soldater, instruere; som Ting, digerere, ordinare; bringe af L. turbare, disturbare.

Lavendel, nardus, lavendula. — som er af, nardinus.

Laveren, obliqvus decursus.

Laverer, pedem facio; obliqvo navem in ventum, obliqvo itinere decurro.

Lavette, jugum, pedamentum tormentarium.

Lavhed, humilitas; i Stand, obscuritas; humilitas; Vandets, tenuitas; i Priis, vilitas; i Tonen, gravitas; i Stilen, tenuitas; i Røsten, submissio, depressio, see Ringhed.

Lavmand, judex provincialis.

Lavsting, judicium (conventus) provinciale.

Lax, elox, salmo.

Laxativ, remedium alvo ciendæ, ventri movendo, laxando, levando.

Laxefangst, salmonum excipulum.

Laxerer, ventrem, alvum cio, moveo, purgo, duco. — tager ind at l. curor movendo ventre, utor medicamine ad alvum ciendam; alvum curo, duco.

Laxerdrik, catapotia solvendæ alvi gratia.

Laxforelle, truta major, robustior, salmonata.

Laye, Lægmand, laicus, non clericus, non eruditus lingvis doctis.

Lazaret, domus ægrotis recipiendis, villa ægrotantium; nosocomium.

Lazur, see Lasur.

Lectie, pensum, dictata *pl.* — at kunne sit, pensum didicisse. — at læse sin L. op, dictata reddere. — L. paa Festern, pericopa, lectio evangelica, epistolica, prophetica. — L. i en Skole, classis.

Lection, schola, prælectio. — give Lectioner, scholas habere (rei, artis, lingvæ ell. theologicas, ebraicas anglicas); operam suam præbere discere cupientibus (hoc illud.) — tage Lectioner, uti scholis, hos En alicujus, uti aliqvo magistro, adesse alicui docenti.

Lectionscatalog, scholarum, prælectionum index, formula, tabula.

Lector, see Forelæser.

Lectyre, see Læsning.

Led, Ledemod, artus, articulus, commissura. — paa Halm, Rør, internodium, geniculum, see Ledemod. — hos Soldater, see Gelid. — paa en Lænke, Ring, annulus. — Led for Led, artuatim, geniculatim; stykkeviis, membratim, particulatim, articulatim. — Ryglед, vertebra; Haandled, carpus. — L. paa en Panser, hamus. — treffe Ledet, naar man skiær for, commissuram ferire. 2) Led paa et Gierde, for en Bye, repagulum, ostium 3) Led i Slægtskab, gradus.

Leddike, see Lædike.

Ledebaand, lorum, qvo ducuntur infantuli.

Ledemod, membrum, pars corporis, see Led; — af en Stat; civis; af et Selskab, adscriptus.
Leden, Ledning, ductus, auctoritas. 2) see Søgning.
Leder, fører, duco; et Steds hen, deduco. — Vand paa, irrigo, induco; bort, ud, derivo, emitto. — lade sig lede, parere, præbere se; som lader sig lede, facilis, mollis in obseqvium. 2) Søger, qværo, vestigo, scrutor, rimor, see Søger.
Leder, Ledesvend, dux, ductor, auctor, monitor.
Ledetraad, filum (Ariadneum).
Ledig, fri, liber, solutus, expeditus, — være l. cælibem vitam agere. — l., tom, inanis, vacuus; være, vacare; giøre, vacuefacere, evacuare, exhaurire. — l., som intet har at bestille, deses, iners, vacuus, cessator; være, cessare; sidde, desidere. — ledige Timer, vacuum tempus; dies otiosi, vacui; feriæ.
Lediggang, desidia, inertia, cessatio, otium.
Lediggænger, iners, deses, cessator, ambulator(trix).
Ledighed, Frihed for, otium, vacatio; have, vacare, feriari, otiari, see Lediggang, it. Tomhed.
Leding, Ledingstog, see Felttog 2) paa Himmelen, polus, inclinatio coeli.
Ledmyg, facilis, mollis, lentus, tractabilis.
Ledmyghed, mollis natura.
Ledsager, comitor, comes sum prosegvor; meest for Ceremonies Skyld, deduco. — ledsage En paa en Reise, Flugt, comitari alicujus viam, cursum, fugam, exilium &c.; med en Bedækning, mittere præsidium cum aliqvo; dimittere, deducere cum præsidio; præsidium addere, dare. — l. Forsikkringen med en Eed, addere jusjurandum; et Brev med Penge, eller Pengene med et Brev, adjicere literas numis v. numos literis; mittere literas cum pecunia ell. pecuniam cum literis. — Gud l dig, adsit tibi, ducat te Deus. — lade l. comitem aliqvem alteri dare, mittere, adjungere; per aliqvem, per aliqvos deducere. — ledsaget med Vanskeligheder, impeditus; med onde Følger, noxius, unde mala conseqvantur.
Ledsager (En), comes, socius (itineris, viæ, fugæ, navigationis &c.).
Ledsagning, comitatus, deductio.
Ledurt, siderites.
Ledvand, humor serosus; lympha corrupta, vitiata.
Ledvee, Ledpine, morbus articularis; artrithis.
Ledviis, membratim, articulatim.
Ledvred, luxatio, membrum loco emotum.
Lee, secale, sicula, sicilicula, falx, falcicula, falcula.
Leed, Kiæd af, pertæsus rem, rei see Kied 2) Hæslig, turpis, informis, deformis.
Leede, tædium, fastidium; have til noget, tædio rei fatigari.
Leg, som man leger, ludus, ludicrum; at man leger, Legen, lusus, lusio; som hører til, lusorius. see Spil, Spøg.
Leen, Latter, risus, risio.
Leende, ridens, cum risu.
Leger, ludo; gierne, lusito; med En, colludo. — som Fiske, lascivire. see Spiller, Spøger.
Legekammerat, collusor.
Legetid, Dyrs, ineundi tempus.
Legetøi, crepundia.
Leemand, messor.
Leesmed, falcarius.
Leer, rideo; heftig, skoggerleer, cachinnor, in risum (risus) effundor, effuse rideo; over noget, aliqvid ridere. — smiler, renideo, leviter arrideo. — smidsker, subrideo. — l. med, corrideo, arrideo. — l. ud, rideo, derideo, irrideo. — l. sig fordærvet, risu dirumpi, exanimari, solvi. — l til noget, a) naar man siger, giør det, ridentem, cum risu dicere, facere, b) naar man hører, seer det, ridere, risum movere, excitare, excutere, alicui, aliis; risu qvatere ali-

aliqvem. — l. i Lommen, in sinu gaudere. — som faaer Folk til at l. scurra, ridiculus, histrio.
Leer, argilla, terra figularis, lutum. — af, fictilis, figulinus, figlinus; luteus, lutensis. — æltet og tilgiort, intrita (um).
Leeret, argillosus, argillaceus, lutosus.
Leerjord, beqvem til Tegl, terra lateraria.
Leerkar, testa, vas testaceum, fictile; stort, dolium.
Leerklæg, see Leeret.
Leerklining, lutamentum, delutamentum, see Klining.
Leerkrukke, fidelia.
Leerig, argillosus.
Leflen, Lefferie, amores, blanditiæ amatoriæ, ineptiæ venereæ, libidinatio.
Lefler, driver letfærdig Spøg, libidinor.
Legat, (et) legatum; som faaer et, legatarius. 2) En, see Gesandt.
Legel, Leiel, lagena.
Legeme, corpus, *di.n.* corpusculum; som Hovedet er hugget af, truncus. — uden L. incorporeus, inconcretus. — forsyner med, giver et, corporo, incorporo. — have Et, esse cum corpore.
Legemlig, Materiel, corporalis, corporeus. — som henhører til Legemet, corporis, corporeus, ad corpus pertinens; corpori necessarius, aptus. — l. Fornødenheder, corpori, huic vitæ necessaria, hujus vitæ præsidia, adjumenta, necessitates.
Legemligen, corpore, qva corpus.
Legemsskikkelse, Konstitution, corporatio, corporatura.
Legemsstørrelse, statura vera; i L. totus, qvantus est; over, colosseus, colossalis.
Legemsøvelser, palæstra.
Legende (med Tonen paa den mellemste), vita divi, divæ.
Legerer, stifter en Gave, lego; den som l., legator; den som noget er legeret, legatarius. — Metaller, vincio.
Legion, romersk, legio, som hører til, legionarius.
Legitimation, auctoritas, fides. — Retfærdiggiørelse, defensio, excusatio.
Legitimerer, jus probo meum, alicujus; fidem, auctoritatem adstruo mihi, alicui. — l. et slefre Barn, adserere in jura liberorum, liberare macula natalium, legitime natum pronunciare. — l. retfærdiggiør, defendo, excuso.
Lehn, see Læn.
Leie, Leiersted, cubile, lectus, torus. — vilde Dyrs, cubile, lustrum, stabulum, latebra, latibulum.
Leide, comitatus; sikker, commeatus.
Leidebrev, commeatus.
Leie, Leve, conductio — til L. mercede, conducto. 2) Hvad man giver til L. locarium, merces. 3) Seng, cubitus, cubile, see ovenfor.
Leiecontrakt, pactum, formula, lex locati, conducti.
Leiehest, eqvus meritorius.
Leiehuus, Leievaaning, domus mercede conducta.
Leiel, see Lægel.
Leien, Betingen, conductio.
Leier, (En) conductor.
Leier, conduco; mercede conduco; redimo. — bort, loco, eloco, colloco, commodo. — Soldater, Gladiatorer, auctoro.
Leiermaal, concubitus, stuprum. — begaae, stuprare, constuprare.
Leiersted, see Leie.
Leiesvend, Dagløner, mercenarius, mercede conductus; opera (mercenaria).
Leiet, som man har for Betaling, mercenarius, conductitius.
Leievogn, see Hyrevogn.
Leigmand, Lægmand, non ecclesiasticus, laicus, lingvis doctis non eruditus.
Leilænding, conductor agrorum.
Leilændingsgods, ager conductitius, vectigalis.
Leilighed, occasio, locus, tempus, materia, opportunitas, facultas, causa, copia, potestas. — tage L. occasione uti; af noget,

rei; materiam inde arripere. — ved L. per occaſionem, occaſione data, oblata; ſi ſors, caſus tulerit, ſe dederit; ved den L., ibi, tum. — reiſe med L. non publica vectura, ſed privata opportunitate excurrendi uti — ſende, ſkrive med L., non per publicos curſores, ſed data ab amicis opportunitate, mittere, ſcribere. — ſee ſin L., facere, ubi opportunum fuerit. — ſøge L. captare occaſionem, imminere occaſioni. — give L. materiam præbere, rem commovere. — her er ikke L. dertil, non eſt hujus loci. — efter din L., commodo tuo, ut videbitur, ni moleſtum fuerit, ut lubet. — her er en god L. at giøre det, at tale derom, hic bene, apte, recte, commode fiat, moneatur; locus ipſe admonet facere, commemorare. — ved alle Leiligheder, ubiqve, qvalibet occaſione, qvovis loco. — efter Stedets, Tidens L. pro loco, tempore; Textens, monentibus verbis, materiam ſuppeditantibus, 2) Leilighed paa et Sted, i et Huus, ſitus, natura, opportunitas; i et Huus, commoditas, ſpatium; god, laxitas; ingen, anguſtiæ. — have L. i et Huus, god, ſlet, commode, laxe, anguſte habitare.

Leilighedsdigt (Skrift, Tale, Vers), ſchediaſma, libellus extraordinarius, tumultuarius; carmen, libellus, oratio per occaſionem aliqvam ſcripta, habita; cauſæ, materiæ alicui data; giøre, holde, per occaſionem ſcribere, recitare; cauſæ alicui dare carmen, libellum, orationem.

Leir, ſtatio, caſtra *pl.*; ſom hører til, caſtrenſis. — ſlaae L. caſtrametari, caſtra locare, ponere. bryde op med, caſtra tollere.

Leirer mig, ſlaaer Leir, caſtra pono, metor; conſideo; tendo tentoria, ogſaa *abſol.* tendo. — l. ſig i Græſſet, ſterni, fundi, abjicere ſe.

Lek, ſee Læk.

Lem (et) membrum, pars corporis. — Lemmer af Staten, cives; af et Selſkab, adſcripti. — et Lem efter det andet, membratim, particulatim. — det knuer i mine Lemmer, tenduntur membra, gravantur; at det knuer, gravitas, langvor. 2) En L. oſtiolum, clauſtrum, operimentum, opertorium — at lade gaae ned, cataracta.

Lemfældig, lenis, mitis, clemens, placidus, mollis; alt for, mollior, remiſſior, male indulgens. —*adv.* leniter, molliter, clementer, placide, modice, mitius.

Lemfældighed, lenitas, facilitas, moderatio, clementia, indulgentia; for ſtor, prava, ambitioſa; bruge, leniter agere; parcere. — med L. leniter, molliter, clementer.

Lemlæſter, delumbo, mutilo, debilito, demutilo, trunco, detrunco, deartuo *Plaut.*

Lemlæſtet, mutilus, mancus, debilis, truncus.

Lemmerørt, luxatus, eluxatus.

Lempe, lenitas, moderatio; med L., leniter.

Lempeligen, med Lempe, ſee Lempe.

Lemper, paſſer, føier til eller efter, accommodo, conformo, attempero; mig, accommodo me rei, tempori cedo, inſervio, obtempero. — ſom l. ſig, facilis, commodus; ikke, aſper, difficilis; at man lemper ſig, facilitas, commoditas; at man ikke l. ſig, aſperitas, rigor.

Lend, lumbus.

Lendelam, elumbis, delumbis.

Lendevee, nephritis, lumbago, ſee Hoftevee.

Lening, ſee Sold.

Lenter, cunctor, rem differo, profero; ikke l. rem maturo.

Leopard, panthera africana, leopardus, pardalis.

Lerke, alauda; med Top, galerita, caſſita, corydalus.

Lerred, linteum, pannus linteus; klædt i, linteatus, liniger; af L. linteus; Klæder af, linteamenta.

Lerreds, *adj.* linteus.

Lerredsfabrik, lintearia officina.

Lerredshandel, mercatura lintearia.

Lerredshandler, lintearius; være, lintearium facere, lintea vendere.
Lespende, balbus, blæſus.
Lesper, balbutio.
Let, ikke tung, ikke vanſkelig, ikke ſtor, levis; ikke ſtor, impulvereus Gell. — rede, proclivis, pronus. — løs ſom Søvn ꝛc. ſuſpenſus. — ſom koſter lidt, vilis. — l. at giøre, facilis, promtus, clemens, commodus. — l. Haand, manus expedita, fugax; ſkrive, fugaciter ſcribere. — l. at bevæge, mobilis. — l. om Hiertet, levatus, recreatus. — l. til Fods, agilis; valens pedibus. — være, valere pedibus. — *adv.* facile, nullo negotio, promte. — tage ſig noget l., negligere, haud ægre ferre. — gaae l. ſuſpenſo gradu incedere; ſom en Maſkine, facile ferri, moveri, ſee Letteligt.
Letbevæbnet, levi armatura; veles.
Letfærdig, procax, protervus, laſcivus, improbus, ſcurrilis, *adv.* petulanter, proterve, improbe; med utidig Vittighed, ſcurriliter.
Letfærdighed, protervia; petulantia, procacitas, laſcivia.
Lethed, et Legems, en Byrdes, levitas; i at giøre noget, facilitas; med ſtor, mira celeritate, velociter, facile, expedite. — got Kiøb, vilitas.
Letſindig, levis, ſupinus, negligens, incogitans, vanus; ſom en Skiemt, protervus. — noget, leviculus, *adv.* leviter, contemtim, incogitanter.
Letſindighed, levitas, temeritas, protervia, negligentia, incuria, incogitantia, vanitas; animus levis, ſupinus, incogitans, temerarius, vanus.
Letſøvnig, qvi eſt ſomni facilis, ſuſpenſi; leviſomnis.
Lettelig, facile, nullo negotio, expedite, promte; ikke, haud temere. — det kan l. beløbe ſig til 100, facile ad centum erunt; a centenis non multum aberunt.
Lettelſe, levamen, levamentum; i Arbeidet, auxilium; et Skibs, exoneratio.
Letter, en Meie, facilius reddo opus; moleſtiam minuo, levo; for En, ſublevare, juvare aliqvem in efficiendo; Veien, levare, minuere itineris moleſtiam; Byrden, onus levare, levius reddere; et Kar, et Skib, levare, exonerare, deonerare.
Lettere, ſom en Byrde, levior (us) ſom et Arbeide, facilior, (us).
Lettroende, credulus, promtus ad omnia credenda; være, facile induci ut credas. — han er l. huic facile qvidvis perſvaſeris.
Lettroenhed, credulitas, credendi facilitas; af L. credulus.
Levebrød, victus, neceſſaria ad victum, ſee Brød.
Levedage, Levetid, vita, vitæ ſpatium. — det ſkal i mine L. aldrig ſkee, dum vivam; det har jeg i mine L. aldrig giort, qvoad vixi.
Levegeiſt, ſee Livsaande.
Levekraft, ſee Livskraft.
Levemaade, Næringsvei, qvæſtus, ars, opus, vitæ genus, ſecta, propoſitum; have en, exercere, facere. — i Mad og Drikke, victus, — Opførſel, vita, mores, vitæ cultus; god, elegantia, liberalitas; ingen, mores inculti, rudes, duri; have L., eſſe elegantibus moribus, ingen have, deſtitui elegantia morum, abhorrere a cultu vitæ; ſom har, elegans, liberalis, ſom ingen har, illiberalis, ruſticus; hvad Levemaade bringer med ſig, officium, opera (æ), iagttage det, officio fungi, operam dare hominibus amicis; hvad er det for en L.? qvid iſtuc moris eſt? det er ingen L. hoc nullo more fit, hoc abhorret a more; lære L. moribus fingi, ad elegantiam vitæ conformari.
Levende, ikke død, vivus, ſpirans, ſuperſtes; ikke livløs, vivens, vita præditus, animalis, vitalis, anima præditus. — være l., ikke død, ſpirare, vivere; ikke livløs, animam habere. — l. Skabning, animans, animal, animata *pl.* — den l. Gud, Deus verus, potens, præſens. — l. Vand, aqva profluens. — blive l.

vitam adipiſci; animari — giøre l. igien, revocare in vitam, reddere vitæ; redanimare, *Tert.* — l. igien, redivivus, redux in vitam, vitæ redditus; blive, reviviſcere, recipere vitam — et l. Sted, celeber, freqvens locus. — l. munter, vigens, vegetus, ardens, alacer; ikke ſtiv (i Konſterne) mollis; l. Foredrag, oratio læta, vigens; Følelſe, Fornemmelſe, præſentisſima ſpecies, udvortes, evidens ſenſus, viſum, have af noget, evidenter aliqvid percipere; indvortes, ſpecies alte animo impreſſa; animus rei ſpecie commotus, percuſſus; have af noget, intime commoveri aliqva re, ſpecie. — giøre et l. Indtryk, potenter, intime movere, commovere, afficere (ſenſus) animum. — l. Foreſtilling, ſom man giør ſig, imago, cogitatio rei præſens, evidens; ſom man giør andre, rei imago, ſpecies præſentiſſima; med Ord, oratio, demonſtratio accurata, gravis, potens, ad movendum compoſita; giøre En en l. Foreſtilling, rem velut oculis conſpiciendam præbere, veris coloribus depingere; ſig, rem veluti præſentem animo contueri. — l. Strid, acre certamen, acris concertatio; Striden bliver l. exardeſcit pugna. — l. Indtryk af en Ting, vis rei. — l. Farve paa Malerier, color ardens, lætus, vigens; Anſigtets, vegetus color — l. Udtryk, verbum, vocabulum ardens; i de levendſte Udtryk, verbis exqviſitiſſimis, graviſſimis; diligentiſſime. — giøre levende, excitare, animare; et Sted, freqventare, celebritatem addere loco; blive, excitari; ſom et Sted, freqventari; Stedet bliver l. freqventia accedit loco. — ikke l. lentus; ſom et Sted, deſertus. — levende *adv.* muntert, alacriter; ſom en Foreſtilling, evidenter. — foreſtille ſig noget l. rem veluti præſentem cogitare; en anden, enixe, vere, accurate rem proponere, demonſtrare. røre l. potentiſſime, intime, potenter, valide movere.

Levendegiør, giør levende, ſee Levende.

Levendegiørelſe, animatio, redanimatio *Tert.* vivificatio *Id.*, vita reddita, revocata huic, illi; in vitam revocatus hic, ille.

Levenhed, ſee Liv.

Lever, er i Live, ſum, ſupero, vivo, vita fruor, ſpiro, ſpiritum duco. — endnu l. ſuperſtitem, in vivis eſſe; ſom endnu lever, ſuperſtes, in vivis. — l. ſaa eller ſaa, agere, vivere; vitam degere, agere, inſtituere; efter Sundheden, valetudini inſervire, indulgere; valetudinis memorem agere; En til Villie, alicui obſeqvi, obſecundare. — holde Livet ud, durare, tolerare (vitam). — l. et kiedſommeligt Liv, trahere animam, ſpiritum, vitam. — l. af, ved, victitare, veſci; aliqva re, ex re ſuſtentari; ea re vitam tolerare, tueri; inde victum habere; af ſine Godſer, agris, fundis frui, ali. — l. op igien, reviviſcere. in vitam redire. — jeg l. i det Haab, ſpes mihi eſt; ſpero. — deraf kan jeg ikke l., hoc non ſufficit ad vitam tuendam, ſuſtentandam. — deraf l. han og hans, inde ſe & ſuos alit. — have at l. af, proviſam copiam habere; intet, carere victu neceſſario; non habere, qvi vitam toleres. — han har endnu mange Aar at l., multi etiam nunc anni ei ſuperſunt; multos annos vincet, exiget; ikke længe meer, non multum vitæ illi ſupereſt. — lade l., ſkienke Livet, non interficere aliqvem; endnu nogen Tid, vitæ uſuram brevem concedere. — han ſkal l.! valeat! vigeat! — alting l. paa ham, omnia in illo vigent, florent. — ſaa ſandt jeg l. ita vivam, ut &c., peream, niſi &c. — ſom l. længe, vivax; ikke l. længe (iſær om Børn) vitalem non eſſe; et Barn, ſom l. længe, puer vitalis; det Barn levede ikke længe efter Fødſelen, partus vitalis non fuit. — han veed at l., officium facit, ope-

operam dat hominibus. — l. paa sin egen Pung, suo sumto vivere. — l. den Dag, videre, attingere. — l. og see Glæde paa sine Børn, gaudium videre e natis, materiam lætandi habere in liberis. l. vel, lide vel, valere.

Lever (En) hepar, hepatium, jecur; som hører til, hepaticus, hepatarius. — frit fra Leveren, libere, haud dissimulanter.

Leveranse, reddendi, mittendi cura, opera; giøre af noget, providendum, curandum, conduxisse, suscepisse; udskrive, commeatus imperare.

Leverandeur, conductor, redemtor, manceps.

Leverer, exhibeo, reddo; Personer som Rekruter, do, sisto; et Slag, proelium committo.

Leveregel, vitæ ~~gerendæ~~ præceptum; præceptum morum.

Leverfarve, color cervinus, fulvus.

Leverflæk, vitiligo, lentigo; som har, vitiliginosus, lentiginosus.

Levering, traditio, redditio.

Leverpølse, tomaculum, tomacinæ *pl.*, tucetum.

Leversyge, morbus hepaticus; som har, hepaticus, jecinerosus.

Leverurt, hepatica.

Levetid, vitæ spatium; vita, ætas, ævum, see Levedage.

Levner, relinqvo, reliqvum facio; ikke meget, non multum reliqvi facere.

Levnet, vita; vivendi ratio, mores. — føre et dydigt, exemplo recto agere.

Levnetsbeskrivelse, narratio de vita & rebus; vita, elogium. — giøre Ens, vitam, res alicujus contexere, enarrare, exponere.

Levnetsløb, curriculum vitæ, vita.

Levnetsmidler, *pl.* victus; copia victus; vitæ (sustentandæ, tolerandæ) præsidia; alimenta; utensilia *pl.*; i Henseende til Prisen, res venales, ad vitam necessariæ; ved Armeen, som den har hos sig, cibaria; som tilføres den, commeatus *pl.* — til en Reise, cibaria, viatica.

Levning, reliqviæ, residuum, reliqva *pl.*

Lexe, pensum; noget man idelig tygger paa, carmen. — Undervisning, schola, præceptum.

Lexikon, see Ordbog.

Leie, Leiermaal, Leilighed, see Leie, Leiermaal, Leilighed.

Liberie, famulorum, pedisseqvorum cultus; bære, famuli veste uti; famulari.

Liberiebetient, famulus veste notabilis; qvem herus vestit.

Libhaber, see Elsker.

Libhaberie, studium.

Lid, see Liid.

Lidelig, probabilis, probatus, see Taalelig.

Lidelse, at man lider, passio, perpessio. — hvad maa lider, udvortes, malum, incommodum, calamitas, indvertes, dolor,

Liden, lille, lidt, af Størrelse, parvus, parvulus, exiguus, minutus, brevis; ringe, humilis, obscurus, tenuis; af Tal, exiguus, paucus, modicus; af Værdie, levis, sordidus, vilis. — l. nydelig, argutus. — hvor l. qvantillus; saa l. tantillus. — om en l. Stund, post breve tempus, non ita multo post, parvo intervallo. — en l. Tvivl, dubitatiuncula, levis dubitatio; l. Irring, Misforstaaelse, levis error, aliqvid erroris; l. Egensindighed, non nihil pertinaciæ; l. Bog, libellus; l. Have, hortulus; l. Menneske, homunculus, homuncio; l Huus, domuncula, casula; l By, oppidulum, conciliabulum, viculus, see Smaae.

Lidende, forholde sig, qviescere, nil movere, pati rem geri, ut geritur; som en Materie, Ting, præbere se tractanti.

Lidenhed, at noget er lidet, tenuitas, brevitas, exilitas; hos Personer, brevis statura. — lidet af, exiguitas.

Lidenskab, animi motus, perturbatio, impetus, ardor, studium. affectus

Lidelseshistorie, Christi, ordo, narratio, series, historia eorum qvæ Christus tulit.

Lider,

**Lider**, patior, perpetior, fero, perfero, sustineo, tolero. — at kunne l. En vel, probare, diligere aliqvem, gaudere ejus usu, consvetudine; den man vel kan l., vel lidt, gratus, gratiosus; den man ikke vel kan l., ilde lidt, invisus, molestus alicui; at En er vel lidt, gratia, favor. — l. Hunger, Torst, fame, siti torqveri, premi, vexari, — l Nød, lab rare; esse in re angusta. — l. Mangel paa noget, egere re; Skibbrud, Tab, facere naufragium, jacturam; Straf, poenam subire, solvere, luere, dare; poena affici; Forfølgelse, vexari; Forhaanelse, ignominia affici. — l. m get, udvortes, multum vexari, multa perferre, multum inc mmodi percipere; indvortes, dolere, affligi; animo cruciari, angi, multum dol ris (ex aliqva re) percipere. — jeg maae l. derfor, res mihi dolendi, lugendi, malorum causa exstitit; han maae l. derfor, poenam ejus rei luit. — l. vel, valere 2) lider paa, fido, confido, credo, fretus sum aliqvo, innitor alicui. — den man kan l. paa, certus, firmus, fidus, idoneus.

**Liderlig**, skiødesløs, dissolutus, levis, negligens, incuriosus; ødsel, profusus, perditus, nepos, neqvam, ganeo. — liderligt Tøi, om Ting, qvisqviliæ; Personer, perditi, nebulones. — l. Qvind, impudica, prostibulum; blive l. corrumpi, in luxum solvi.

**Liderligen**, skiødesløst, dissolute, remisse, negligenter, perfunctorie; ødselt, effuse, profuse, neqviter. — leve l. nepotari.

**Liderlighed**, vita dissoluta; mores dissoluti, perditi; ganeum (a).

**Lidet**, lidt, paucus, exiguus, tenuis, modicus, parum, paululum, non multum, pauxillum, aliqvantum. — saa l. det er, qvantulumcunqve. — have l. i Formue, esse in re tenui *adv*. parum, paulum, minus, exigue, haud sane, haud multum, non admodum, non magnopere. — for l. non satis; parum, male. — saa l. som, ligesaa l., non magis; veed jeg det som du, hoc tecum ignoro. — saa l. han kom i Dag, saa l. kommer han i Morgen, non magis crastino die veniet, qvam hodie venit.

**Lieutenant**, succenturio, procenturio, optio (centurionis).

**Lieutenantsplads**, procenturiatus.

**Liflig**, af Smag, Lugt, dulcis, svavis, nectareus; for Øine, Øren, jucundus; som en Egn, amoenus,

**Lifligen**, grate, svaviter, molliter, jucunde.

**Liflighed**, dulcedo, svavitas, jucunditas, gratia; Talens, lepor.

**Lig**, see Liig.

**Lige**, ret, rectus, directus, simplex. — l. voxen, procerus. — giøre l. dirigere; det krumme, ad rectum revocare. — i l. Linie, recta. — l. i Beskaffenhed, æqvalis, idem, simillimus; i Størrelse, par, non inferior; i Alder, æqvalis, ejusdem ætatis; næsten i l. Alder, suppar. — i l. Dele, æqvis partibus, ex æqvo capessere; l. Deeling, descriptio æqva, æqvabilis. — l. søger lige, similis simili gaudet; pares cum paribus facilius congregantur. — giøre l. for lige, par pari referre; remunerari. — af l. Farve, concolor; af l. Navn, cognominis. — l. Tal, par numerus. — l., Ligemand, min, din, par mihi, tibi; som ikke har sin Lige, unicus, incomparabilis, nulli comparandus. — l. jævn, planus, æqvus; giøre l. æqvare, complanare. — l. saa nyttig, kiær &c. æqve, non minus, perinde; det er mig l. det samme, perinde habeo; l. det modsatte, omnia alia.

**Lige**, *adv*. ligefrem, recta, directo; recto itinere. — l. saameget, tantundem. — l. 30 Dage, triginta ipsi dies. — l. til Pas, in tempore, commode. — jeg kom l. dertil, forte interveni; l. som, ut forte. 2) af Beskaffenhed, similiter;

x aqualis;

liter, ſimili modo, æqve, pariter, pari modo, eadem ratione. — dele l., æqvabiliter, æqvis partibus dividere, deſcribere.

**Ligeagter**, æqvo, exæqvo; parem, par, pari loco habeo, pono, duco, judico; eodem loco, numero habeo.

**Ligeartig**, af lige Art, ſimilis, ejusdem generis, homogeneus.

**Ligedan**, ſimilis, conſentiens, congruus, conveniens, conſentaneus, *adv.* ſimiliter, pariter, convenienter. — giere l., componere rem ad ſimilitudinem alterius; ſtille ſig, imitari aliqvem. — at noget er l., ſimilitudo, convenientia, conſenſio.

**Ligefrem**, recta, directo, ſtatim. — med et fast Diekast, irretortus. — uden Betingelſer (om Contracter), pure, — uden Prydelſe (om Stilen), tenuiter, attenuate; ſom et Menneſte, oprigtig, ſimplex, liber, ingenuus.

**Ligegammel**, ejusdem ætatis, ætate.

**Ligegyldig**, ſom en Gierning, medium, neutrum, adiaphorum. — ubetydelig, levis, nullius ponderis, negligendus, contemnendus; han er mig meget l. non curo illum; de illo non laboro; curæ, cordi non eſt mihi, nil mi movet. — l. i Sindet rolig, æqvus, tranqvillus, ſecurus, lentus, incurioſus, ved, noget, lentus ad aliqvid, immotus aliqva re; være l. eſſe animo æqvo; nulla re moveri, ſollicitari, turbari; nihil curare, ved noget, lente ferre aliqvid, non moveri aliqva re; ved en Efterretning, ſine motu, (ſine dolore, lætitia &c.) audire, excipere nuntium, imod alt ad omnia immotus; naar det er en Roes, conſtans; (ſom en Daddel), ſtupidus, torpens, durus, — tale om l. Ting, e medio, ex obviis captare ſermonem. — l. Mine, vultus lentus, immotus; giere, vultu immoto excipere aliqvem, aliqvid 2) ſom et Ord, et Udtryk, ſynonymus, cognatus, ejusdem poteſtatis, idem ſignificans. — det er ligegyldigt, idem eſt, perinde eſt, nil refert; det er mig l. mea nil intereſt.

**Ligegyldigen**, ſine motu, lente, animo lento; tage imod En, negligentius, frigidius excipere aliqvem, ſtille ſig an, nullum animi motum ſignificare. — bruge et Ord l. promiſcue, eodem ſenſu, nullo diſcrimine verba ponere.

**Ligegyldighed**, i Ord, ſynonymia, idem ſenſus; uſus ſimilis, promiſcuus; i Ting, Midler til en Henſigt, eadem vis, conditio eadem, i Sindet overhoved, moderatio, æqvitas, tranqvillitas, ſecuritas, conſtantia, patientia, imod noget, contemptus, neglectus rei; Foleslesshed, ſtupor, torpor, callus; animus durus, ad omnia obfirmatus; imod En, frigus, animus alienior. — en Tings L. levitas, med L. ſee ligegyldigen.

**Ligeledes**, ſimiliter; ſimili, pari modo, pacto, ratione, eodem modo, item, itidem. — jeg l., ego & ipſe, ham l., & ipſum.

**Ligeligen**, paa eens Maade, æqvabiliter, æqvaliter, conſtanter.

**Ligelydende**, conſonus; congruus, ſimilis.

**Ligemaal**, convenientia, analogia.

**Ligemand**, ſee Lige.

**Ligemeget**, pariter, æqve, æqvaliter; tantundem. — det er mig l., perinde mihi eſt; nil intereſt mea, nil refert mea.

**Ligeopad**, rectus, præruptus.

**Ligeoverfor**, erga, adverſus (um), exadverſus (um).

**Ligerviis**, ſee Ligeledes.

**Ligeſaa**, non aliter, plane ita, eodem plane modo, giere, tale, idem, eadem facere, loqvi. — ſaa og, non, med *adject.* perinde, juxta.

**Ligeſaadan**, ſee Lige, *adject.*

**Ligeſaalidet**, non magis; nihilo magis.

**Ligeſaamange**, totidem.

**Ligeſaameget**, tantundem.

**Ligeſaavel**, non minus, nihilo minus; ſom, cum — tum; & — &.

Ligesidet, æqvilaterus, æqvis lateribus.
Ligesindet, eodem animo, studio, sensu; similiter animo affectus; være, idem sentire, velle, nolle.
Ligesom, som om, ceu, qvasi, similiter ac; ut. — efter Skik, more; de, ex more, in morem. paa samme Maade, pariter, sic, item, itidem, sicut, sicuti, velut, veluti.
Ligetydig, eenstydig, synonymus, ejusdem potestatis; være, idem valere, significare.
Ligeud, lige, recta, recte, directe (to).
Ligeunder, subjectus.
Ligevægt, libramentum, nutus, æqvabilitas; holde, æqvabilitatem servare, En, ei parem esse; som Fordelen, Skaden eller Udgiften, Indtægten, comparari, pensare alterum, pensari altero.
Ligevidt, æqvo spatio, pari intervallo.
Ligger, jaceo, cubo; som en Syg, decumbo, jaceo; ned paa Jorden, stratus, dejectus. — l. paa Bunden, desedisse, in fundo hærere; ude om Natten, abnoctare; paa Vagt, excubare; for sig selv, secubare, baglæns, reclinare; paa, ovenpaa, incubare, incumbere. — lade l., ikke tage op, non tollere, omittere, tilsidesætte, omittere, seponere, posthabere, negligere. — l. som Handel, Næring, jacere, langvere, laborare, affectum esse. — l., være beliggende, situm esse; mod Østen &c. spectare ortum &c. — have Penge liggende, otiosam, paratam pecuniam, in arca conditam habere; Korn &c. frumentum &c. repositum, congestum, conditum habere, servare. — l. paa En, som Skyld, Aarsag, in eo esse, hærere; paa hvem l. det (at det ikke skeer) qvis obstat? qvis in mora est? paa mig l. det ikke, in me nulla est mora, ego nil moror; det l. derpaa at, causa hæc est qvod &c.; det laae paa Penge, pecunia defuit. — l. Magt paa, interesse, referre. — l. ved noget, adjacere; in propinqvo, in proximo situm esse; ved Bierget, subesse, subjectum esse monti; ved Torvet, Veien, imminere foro, viæ. — l. paa Hiertet, curæ, cordiqve esse, urere, sollicitum habere; som Born, carum esse; som Bekymring, molestum esse, premere, male habere. — l. paa Halsen, oneri esse, molestum esse. — l. hos En, cum aliqvo cubare, dormire, b) have legemlig Omgang med, concumbere, consvescere, coire. — l En i Ørene, sollicitare aliqvem, obtundere, fatigare; aures alicujus obsidere. — l. over Bøgerne, libris insudare, impallescere, vivere inter volumina. — have liggende, repositum, conditum, domi, apud se habere. l. i Beredskab, esse paratum; have liggende i Beredskab, in promtu, paratum ad manum habere. — l. paa Æg, incubare ovis, fovere ova; l. i Skiul, latere, latitare, delitere, delitescere.
Liggehøne, pulletra.
Liggen, cubatio, cubatus, accubatio; for at passe paa, obsidium, obsessio; i Skiul, latitatio; paa Æg, incubatio, fotus. — ellers med verba.
Liggende, beliggende, situs; nær ved, adsitus; omkring, circumsitus; fra hinanden, dissitus. — l. paa Jorden, stratus, fusus; ved, hos, affusus; i Sengen, cubans. — l. som Penge, otiosus, in arca; som Sæd, repositus, congestus, conditus, in horreis. — l., med Flid henlagt, som i Buggen, positus, compositus, conditus, repositus; paa Ryggen, reclinis. — l. Grunde, fundi; res soli, immobiles; laane derpaa, in fundis occupare, collocare.
Liggendefæe, thesaurus, gaza, see Skat.
Liggetid, Dyrs, fotus, incubandi tempus.
Ligner, er liig, similis sum; fuldkommen, referre aliqvem; i Kræfter, Duelighed &c. æqvare aliqvem, parem esse alicui. — l. med, sætte i Ligning, comparare, conferre,

ferre, componere, contendere, æqvare, adæqvare, exæqvare.
**Lignelse**, imago, similitudo, comparatio, exemplum, figura.
**Lignelsestale**, oratio allegorica, allegoria, parabola, ambages, imago.
**Lignelsevîis**, imagine, figurate, per ambages, sub imagine, allegorice, improprie, tecte.
**Lignende**, see Liig.
**Ligning**, comparatio, contentio, æqvatio, exæqvatio.—giøre, res, homines, comparare, contendere, conferre, componere. — komme i L. posse conferri, comparari; i ingen, non posse conferri; dissimillimum esse, see Liighed.
**Liid**, Fortrolighed, fiducia, fides, spes; have, sætte til En, confidere; fidere, inniti alicui; spem in illo reponere, repositam habere; som sætter sin Lid til En, noget, fretus re, homine. — jeg har den L. til ham, at han vil giøre det, confido, certum habeo eum hoc facturum. — den man har L. til, certus, fidus; for hans Duelighed's Skyld, firmus, idoneus; den man ingen har til, suspectus, parum certus, minus idoneus; ingen L. have, diffidere; nil ab aliqvo exspectare.
**Liig**, similis, geminus, gemellus; ligestor, par, parilis; næsten, suppar. — see En liig, reddere, exprimere, exhibere, referre aliqvem, ore, vultu, ejus lineamenta; i Gemyttet, indolem ejus exprimere; i Sæderne, exprimere, imitari. — han seer sig ikke mere l., alius plane est, vix agnoscitur. — det seer ham ligt, dignum est illo; non abhorret, non alienum est ab ejus ingenio, moribus; det seer ham ikke ligt, alienum est ab illo; blive l. similem fieri; assimulari, ad similitudinem alicujus componi, conformari, fingi.—stille sig l. imitari, exprimere, componi (componere se), ad similitudinem alicujus, for at bedrage, mentiri similitudinem see Lige.
**Liig** (Et), dødt Legeme, funus, cadaver, corpus exanimum; mortuus; som et, pallidus, cadaverosus; som har at giøre med, funerarius; hos Romerne, pollinctor, 2) Begravelse, funus, exseqviæ, pompa funebris, sepultura. — bede til L., ad funus, ad exseqvias invitare; funus indicere. — følge L., funus prosequi (alicujus); exseqvias ire (alicui). — som hører til, funereus, feralis.
**Liigbaare**, Liigbør, feretrum, ferculum, sandapila, capulus (um), sponda.
**Liigbærer**, sandapilarius, vespillo
**Liigbalsamerer**, pollinctor.
**Liigbegængelse**, pompa funebris, exseqviæ, sepultura, feralia, funus, suprema *pl.*, supremum officium, parentatio; holde Ens, parentare.
**Liigfærd**, see Liigbegængelse.
**Liigfarve**, luror; som har, luridus, cadaverosus.
**Liigfølge**, pompa funebris.
**Liighed**, i Beskaffenhed, similitudo, convenientia; i Størrelse, æqvalitas; par virtus, ingenium, doctrina &c. i Alder, æqvalitas, par ætas; i Belønning, Straf&c. æqvabilitas.
**Liigkiste**, loculus, capulus, arca, sarcophagus; lægge i, componere; ligge i, compositum esse. — en Pind til Ens, mortis caussa alicui; være, mortis caussam exstare, mortem alicui maturare.
**Liigklæde**, pannus funereus, feralis.
**Liiglugt**, odor cadaverosus, feralis.
**Liigpenge**, funeraticum, auctoramentum funebre, merces comitandorum funerum.
**Liigprædiken**, oratio funebris, in funere, holde, in funere dicere.
**Liigpsalme**, cantus funebris.
**Liigsang**, Klagevers, lessus, mortalia *pl.*; nugæ, nænia.
**Liigskiorte**, see Liigklæde.
**Liigsteen**, Gravsteen, cippus (sepulcralis).
**Liigtale**, laudatio funebris; holde, defunctum laudare.

Liigtorn, clavus, helas (agazinus).
Liigvers, nænia, epicedium, carmen funebre.
Liim, Hornliim, gluten, glutinum, colla; jødisk, Jordbeeg, bitumen.
Liimagtig, glutinoſus, bituminoſus, bitumineus.
Liimer, glutino, conglutino, glutine vincio, adſtringo. — l. til, agglutino.
Liimning, glutinamentum, collema, conglutinatio. — løser Limningen, deglutino, reglutino.
Liimstang, Fuglefængerstang, virga (pertica) viſcata, aucupatoria; calamus; løbe med, illudi, irrideri, fruſtra laborare.
Liin, Bandestrimmel, nimbus; med L. nimbatus. 2) see Hør.
Lilie, lilium; blaae, iris; et andet Slags blaae, raphanitis; guul, iris lutea. — af L., liliaceus.
Liliekonval, lilium convallium.
Liliehave, lilietum.
Lilieolie, oleum liliorum, ungventum liliaceum.
Lille, minor, minutus, see Liden. — en l., den l., filius, natus. — hun har faaet en l., peperit, mater eſt; hun skal have en l., gravida eſt. — du l., parvule (a), puer, puella. — l. Ven, Pige, Kone, cariſſimus (a), optimus; meus (mi).
Lillefingeren, digitus minimus, auricularis.
Lillehuus, receſſus, latrina. — gaae paa, ire qvo ſaturi ſolent; alvum exoneratum ire, ſecedere; naturæ parere.
Limer, see Liimer.
Limone, limonium.
Lind, mild, lenis, mitis, clemens, placidus, mollis, see Mild. 2) En, tilia, philyra; af, tiliaceus.
Lindebast, philyra.
Lindeskov, tilietum.
Lindetræe, see Lind.
Lindhed, Blødhed, mollitia, mollitudo. — Lemfældighed, lenitas, facilitas, moderatio, see Lemfældighed.
Lindplaster, Vægplaster, malagma.
Lindrende, mitigans; mitigandi, leniendi vim habens; ad mitigandum (æſtum, dolorem) aptus. l. Middel, remedium molle, blandum, mitigando dolori.
Lindrer, løsner, laxo, relaxo. — formilder, lenio, mitigo, ſedo, tempero, mollio, levo, permulceo, ſolor, conſolor.
Lindring, Liſe, levamentum, lenimentum, delinimentum; have, spore, levari, ſentire dolorem leniorem, paululum refici.
Line, Snor, linea, see Snor. — Reeb, funiculus, ſchoenus, see Reeb. — L. at dantse paa, catadromus, funis extentus.
Lineal, regula, amuſſis.
Lineament, Anſigtstræk, facies, vultus; lineamenta oris.
Linedantser, funambulus, ſchoenobates, funirepus.
Linie, linea, *dim.* lineola; af, med Linier, linearis. — L. i Bøger, verſus, verſiculus; i Haanden, inciſura. — i en Armee, acies, ordines; i Fæstningsværker, opera, munimenta, foſſa & vallus, vallum; trække en, vallum & foſſam ducere; om noget, vallo foſſaqve cingere, circumvallare locum. — L. under Solen, æqvator, æqvinoctialis linea. — L., Slægtstab, genus, cognatio, cognationis ordo, tenor, ſeries, lige, directa cognatio; Side-L. obliqva cognatio, transverſa; opstigende, ſupra cognati; nedstigende, liberorum progenies, ab aliqvo demiſſi. — i lige L. ad rectam, directo. — Skib af L., navis bellica majoris (primi) ordinis, — et Par Linier, pauca verba; skrive, paucis, breviter reſcribere. — ikke en L., ne verbulum qvidem.
Liniedantser, see Linedantser.
Linierer, lineo, lineis diſtingvo.
Linklæde, linteum, linteolum.
Links, ſiniſter, ſcævus; som er l., ſcævola; qvi ſiniſtra manu utitur pro dextra. — han er ikke saa l. non eſt malus, ſtultus, pauper &c. see Venstre.
Linned, Lerred, linteum, linamentum; finesse, multitia *pl.*; fin-

sindon; som brugtes især til Seigl, supparus, carbasa *pl.*
Linnet, af Linned, linteus, lineus.
Linnetvæver, linteo.
Linolie, oleum seminis lini.
Linse, lens, lenticula.
Linseformig, lenticulatus, lenticularis.
Linsesuppe, puls e lentibus, lenticularia.
Linskav, Skarpi, linamentum, turunda.
Lintøi, linteamenta.
Lippe, see Læbe.
Lipper til, af, delibo, degusto, prælibo, prælambo, prælloro.
Liqvidation, see Afregning.
Lire, Harpe, lyra; spille paa, lyra canere.
Lirespiller, Harpeslager, fidicen, lyrista.
Lise, see Lindring.
Lispund, sedecim pondo.
Lisse, fimbria; med, fimbriatus.
List, Træsthed, calliditas, vafrities; i Udøvelsen, astutia, ars, consilium, dolus, inventum callidum, machinatio, insidiæ. med L., insidiose, uden L., simpliciter, aperto marte; L. i Krig, furtum bellicum, strategema; i Handel og Vandel, versutia. — komme til ved, furari.
Liste, Fortegnelse, tabula, index, catalogus, elenchus, liber, nomina. — om noget, limbus, præcinctio, ora, fimbria. — smalt Bræt, asserculus; beslage med Lister, loricare, asseribus cingere, ambire. — de øverste Lister og Ornamenter paa Pillere, tæniæ.
Listende, tardus (e), lentus (e), suspenso gradu.
Lister mig, repo; lente, lento gradu incedo; tarde molior gradum; hemmeligen, suspendere gradum, suspenso gradu ferri. — l. sig bort, clam subducere se. — l. sig til noget, captare aliqvid, adrepere ad aliqvid.
Listig, listigen, astutus (e), callidus (e), fraudulentus (er), vafer, dolosus (e); i Handel og Vandel, versutus (e), veteratorius, adv. veteratorie, astu, arte, dolo, consilio, ex insidiis.
Listighed, Underfundighed, calliditas, see List.
Litanie, litania; prec. in tenor.
Liv, Krop, corpus, tage En om Livet, medium apprehendere. — gaae En paa Livet, cominus petere, aggredi aliqvem; urgere, premere. — ville En til Livs, cooriri in aliqvem, som vil En til Livs, infestus. — bliv mig fra Livet, procul facesse! apage! noli mihi molestus esse! abstine a me 2) Bug, Underliv, alvus, venter, viscera, *pl.* uter, uterus, haardt L. alvus segnis, adstricta, cruda; han har, alvus consistit, non it. — aabent L. alvus laxa, fluens, cita, fusa, soluta; han har, venter ei motus est. 3) levende Tilstand, vita, lux, salus, vitalitas. — i Live, vivus, superstes; ikke mere, exstinctus. — som har et seit, vivax. — for saa vidt det er i Fare, caput; dømme En fra Livet, morti, capitis damnare. — forbryde Livet, capitalem fraudem committere, mortem mereri, morte dignum admittere. — betale med Livet, mori, morte luere. — efter dette L., post mortem, post fata. — skildre, træffe efter Livet, veram rei, hominis speciem exprimere; han er ret truffen efter Livet, ipse est, ipse adesse videtur, spirare dicas. — forbyde under Livs Straf, capitis poena sancire, cavere. — det er mig L. hæc mihi summa voluptas est, hoc me oblecto unice. — i Gierninger, Taler, Skrifter, vis, vigor, alacritas; her er intet L., omnia jacent, langvent, mortua sunt. — L. i Farver, vigor, ardor; i en Forestilling, som man giør en anden, diligentia; som man giør sig selv, evidentia; L., Indtryk, vis, motus. — L. paa et Sted, celebritas, freqventia; i Omgang, hilaritas, alacritas; i en Strid, ardor; i Stemmen, Talen, vis, vigor, contentio, ardor, concitatio; i Stilen, vis, nervi, vigor; med meget L., acriter, ar-

ardenter, enixe, studiose; uden L. lentus (e), see Levende. 4) Aande, spiritus, anima.
Liv, (i Sammensætning med Substantiva) carissimus, gratissimus, privus, eximius, præcipuus.
Livagtig, verus, vivus, vivax, vividus, naturalis, ipse, germanus, *adv.* vere.
Livcompagnie, centuria prima, delecta.
Livchirurgus, chirurgorum primus; protochirurgus.
Livegen, servus, mancipium.
Livegenskab, servitus.
Livgarde, see Livvagt.
Livhest, Hest at springe paa, naar den anden er død eller træt, eqvus desultorius.
Livkudsk, protorhedarius.
Livlig, see Lifflig.
Livløs, som aldrig har havt Liv, inanimis (us), inanimatus; som har levet, exsangvis; exanimis (us) — mat, uden Ild, lentus, langvidus, sine nervis.
Livlæge, Livmedicus, archiater; være, regere valetudines principis.
Livregiment, cohors prætoria, primaria.
Livret, cibus gratissimus, svavissimus, præcipuus; min, mihi; er der, hoc cibo unice delector, hunc cibum præ ceteris appeto.
Livrenter, vectigal annuum, proprium, in vitæ tempus.
Livsaander, spiritus vitales.
Livsarving, heres suus, naturalis.
Livsbalsam, liqvor vitalis.
Livsfare, periculum, discrimen vitæ, capitis, capitale; komme i, adire periculum vitæ, være i, dimicare, periclitari de vita, capite.
Livsfrugt, foetus, partus.
Livsgierning, capitale delictum.
Livskræder, Livskomager o. s. v. see Liv.
Livssag, causa capitis.
Livsstraf, supplicium, poena capitalis.
Livstid, vitæ spatium; vita, ætas. — i al min, hans ic. L., per omne vitæ tempus; qvoad vivam (es, et); qvoad vixit &c.
Livstegn, vitale signum.
Livstykke, Liv, amiculum, subucula. — Livarie, gratissimum canticum; hans, illi; er det, hoc præ ceteris amat, probat.
Livvagt, cohors prætoria, prætoriani, satellites, domestici, corporis custodes, stipatores; En af dem, prætorianus, domesticus; Generalen deraf, præfectus prætorio (i).
Lod (et), semuncia; to L uncia; som veier et L. semuncialis, to L. uncialis. 2) Vægt, pondus, libramentum, momentum; i et Uhr, momentum, libramentum; paa Bismervægt, æqvipondium. 3) Blylod at maale Dybden med til Søes, bolis. 4) som kastes, sors; i Lotteriet, sors, tessera. — tage et L. tesseram redimere. Loddet kommer ud, exit. — Loddet traf ham først, ejus sors prima exiit. — kaste L. conjicere sortem; trække L., ducere, educere sortem; som ikke faster, exsors. — ved L., sorte, sortito. 5) Uld, vellus, *eris*; villus.
Lodbænk, grabatus.
Lodden, hirsutus, hispidus, pilosus, villosus.
Lodder, til Søes, bolidem jacio; bolide exploro. 2) lodder sammen, ferrumino, vincio, plumbo. — l. til, adplumbo. 3) kaster Lod, sortior, sortem mitto, jacio; om noget, sortior aliqvid; sortem jacio de re, ob rem; sorte decerno, cui cedat; om igien, subsortior.
Lodkastning, Lodden, sortitio, sortitus; nye, subsortitio.
Lodning, ferrumen, vinctura, plumbatura. — tager Lodningen af, replumbo.
Lodseddel, tessera.
Loe, Tærskeloe, area.
Loegulv, area.
Loft, til Hoe, Brænde ic. tabulatum; af Gibs, gybsatum; indlagt, lacunar, laqvear, laqveare; hvælvet, camera. — paa Loftet, in summa domu; in summo. — Korn L., granarium; Høe-L., foenile.

Loftkammer, coenaculum.
Log, see Laag.
Loge, paa Skueppladsen, specula pl.
Logement, Logerer, see Boepæl, Boer.
Logerende (En), qvi mercede data habitat; inqvilinus.
Logica, see Fornuftlære.
Logren, Hyklen, adulatio.
Logrer, som en Hund, cauda ablandiri; for En, adulari.
Loibænk, see Lodbænk.
Lok, Haarlok, cincinnus, orbis, cirrus, villus.
Lokkefugl, illex; allector.
Lokkemad, esca; bruge imod En, inescare aliqvem.
Lokken, Lokning, lenocinium, esca, illecebræ, invitamenta, artes. — Smigren, allectatio. Forførelse, illectus, pellacia.
Lokkende, tillokkende, venustus, gratus, svavis; som en Egn, amoenus; være, placere, ridere.
Lokker, illiceo, pelliceo, alliceo; ud, elicio, evoco, prolicio, prolecto, lacesso; for, lacto, lenocinor, inesco; som for Heste, allecto. — pirrer, irrito, concito, incito, sollicito.
Lokket, kryllet, cincinnatus, see Kryllet.
Lomber, lusus trigon, hispanicus, ternarius.
Lomberbord, mensa lusoria, abacus lusorius.
Lomme, pera, crumena.
Lommebog, scrinium literarum.
Lommecalender, calendarium minimæ formæ.
Lommeformat, forma marsupio apta.
Lommekniv, cultellus.
Lommepenge, numi ad subita, viaticum.
Lommetyv, saccularius.
Lommeuhr, horologium portatile.
Loom, glottis, fulica.
Loppe, pulex, fuld med, pulicosus.
Lopper mig, pulices venor, tollo.
Loppet, pulicosus, pulicibus oppletus.
Loppeurt, pulicaria, psyllium, cunilago, conyza.
Lort, see Skarn.
Los, lynx; lupus cervarius; af, lynceus.
Losser, læsser af, exonero, deonero, levo, evacuo, onus demo.
Losning, exoneratio.
Losseplads, locus qvo naves exonerantur.
Lotterie, sortes; sortium alea, mensa, urna; res tesseraria; sætte i, sortium aleam, fortunam experiri; vinde i, sortibus felicibus uti; sortes faventes, lætas, fructuosas experiri; intet vinde, necqvidqvam, frustra tentasse sortes, minus felices experiri. — oprette et, sortium conditionem ponere.
Lots (En), vadorum explorator; proreta.
Lotser, proretam ago; vada exploro.
Lov, Priis, laus, laudatio, commendatio, præconium; give, see Lover. — Guds L. Dei celebratio, admiratio. — Gud skee L.! divino beneficio! qvæ divina est benignitas! Gud skee L. at, gratus agnosco, bene factum qvod, cum &c. 2) Bud, Befaling, Forordning, præscriptum, præceptum, lex, rogatio, constitutio Ict.; enkelte Personer angaaende, privilegium. — som ingen har, exlex, lege solutus; som ikke agter den, insolens; at man ikke agter den, insolentia, licentia. — efter Loven, legitimus (e), ex lege. 3) see Forlov.
Lovbog, legum liber, codex; corpus legum, juris.
Love, paa Troe og Love, fide bona; ut inter bonos bene agi oportet. — et Slags Contract, som grunder sig paa Troe og L. fiducia; den, som noget overlades paa Troe og Love, fiduciarius.
Loven, fides data; promissum, sponsio, see Løfte. 2) Prisens Sigelse, indicatio, indicatura.
Lover, priser, laudo, collaudo, orno, prædico, commendo; laudibus fero, tollo; Gud, Deum

Deum celebrare, admirari; divinas virtutes prædicare, extollere. — jeg vil l. den, hic mihi magnus erit. — det maae jeg l., hoc laudo, probo; hoc placet. — du maae l. at, bene factum qvod &c. 2) tilsiger, polliceor, ostendo, profiteor, dico, promitto, recipio, fidem do, spondeo, despondeo, paciscor. l. hinanden, fidem dare & accipere. — l. sin Datter bort, despondere. — l. sig bort, til et Besøg, et Maaltid, promittere se venturum, ad coenam promittere; som har l. sig bort, occupatus; som ikke har, vacuus. — som er l. bort, som en Brud, pacta, sponsa. — l. sig bort til en Forretning, operam suam obligare, polliceri, mancipare. — jeg skal l. dig for, hoc tibi promiserim. — l. for Udfaldet, eventum præstare. 3) sige Prisen paa sine Vare, indicare.

**Loverer**, see Laverer.

**Lovfælder**, damno, condemno, reum pronuncio.

**Lovfældelse**, damnatio, condemnatio.

**Lovformig**, lovformelig, forensis, judicialis. — Klage, actio; Vidnesbyrd, testimonium, professio in jure, apud judicem *adv.* in jure, apud judicem, judicio.

**Lovformelighed**, formula, ordo judiciorum.

**Lovgivelse**, legum latio.

**Lovgiver**, legislator; legum lator, auctor.

**Lovkyndig**, juris peritus, sciens; juris (jure) consultus; være, jura scire, callere; jura tractare, juri operam dare.

**Lovkyndighed**, juris scientia, peritia, prudentia, usus.

**Lovlig**, efter Loven, legitimus. — tilladt, licitus; retmæssig, justus, rectus, see Retmæssig. — l. Fordring, æqva postulatio; Undskyldning, excusatio justa, idonea, probabilis; Ægteskab, matrimonium justum, legitimum, Børn af et, liberi legitime suscepti. — l. Næring, vitæ genus honestum, qvæstus probus, ars honesta, bona. — l. Kald til noget, potestas æqva, jure concessa, jus rei agendæ, provincia rite data; have, jure suo aliqvid agere. — l. Krig, pium bellum; føre, pie gerere bellum. — erkiende for l., probare, agnoscere; jeg erkiender din Fordring, Undskyldning for l., probas mihi jus tuum, excusationem tuam. 2) priselig, laudabilis, præclarus, rectus, probandus. — det l. Kollegium, Regiment &c. spectabilis.

**Lovligen**, legitime, recte, ordine, lege, juste, pie, rite, ut decet, ut oportet.

**Lovlighed**, en Giernings, pietas, honestas, jus, officium; en Fordrings, æqvitas, jus postulandi, auctoritas; bevise, probare jus suum, probare se jure petere; et Testaments, jus, auctoritas testamenti, see Retmæssighed.

**Lovmaal**, actio, judicium, see Proces.

**Lovmæssig**, legitimus, lege præscriptus; legi consentaneus, congruus. *adv.* legitime, ad legem, ex præscripto legis.

**Lovmæssighed**, convenientia cum lege.

**Lovsang**, hymnus.

**Lovstridig**, iniqvus, injustus.

**Lovstridigen**, injuste, injuria, præter æqvum, nullo jure.

**Lovstridighed**, iniqvitas, injuria, jus nullum; et Testaments, en Contracts, vitium, jus nullum, auctoritas nulla, inutilitas; en Klages, inutilitas, jus nullum.

**Lovtale**, laudatio, panegyricus, encomium; holde, laudare aliqvem, in laudem alicujus dicere. — over en Død, laudatio (funebris); holde, laudare defunctum.

**Lovtaler** (En), laudator, præco, commendator, encomiastes, panegyristes.

**Lovtrækker**, Chikanør, sycophanta.

**Løyer**, see Løier.

**Lu**, paa Klæder, floccus, villi *pl.* — slide L af, defloccare.

Lubar, deflocculatus.
Lud, Lund, lixivium (a). — tvætte En med skarp L., acriter perstringere.
Luden, capitis demissio.
Luder, bæier Hovedet for over, caput demitto, pectus mento ferio; som l., cernuus. — staae paa Lud, hælde, nutare.
Lue, flamma, *dim.* flammula.— i L., ardens, flagrans; staae i L., ardere, flagrare, see Brand.
Luende, gloende, flammeus, flammifer, *poet.*
Luft, aer, inane; for saavidt den bevæger sig, aura, aurula, ventulus; den øvre, finere, æther; sund, coeli temperies, aer saluber, coelum salubre; usund, pestilens; at den er usund, intemperies coeli, aeris. — tage L. respirare; faae, spiritum recipere, *transl.* levari. laxari; at man faaer, laxamentum, levamentum. — giøre L., lufte, ventulum facere, auram movere, refrigerare, i et Kammer, auram admittere, transmittere. — skaffe En L., som i Krigen, exsolvere, liberare, expedire aliqvem; viam illi aperire; laxamentum afferre. — tage frisk L., coelo puro, libero uti; recreari, — gaae i Luften, aura liberiori uti, coelo liberiore frui; hænge i Luften, ad auram pandere, explicare. — leve af Luften, vento pasci. — bygge Kasteller i Luften, somnia sibi fingere, auri montes somniare. — flyve i Luften, in sublime evolare, sublimem abire.
Lufter, giør Luft, it. hænger i Luften, see Luft.
Lufthul, spiramentum, spiramen, spiraculum, auræ meatus; for Hede og Damp, æstuarium.
Luftig, hvor Luften gaaer igiennem, vento pervius. det er l., frigidula aura spirat.
Luftkreds, om Jorden, atmosphæra.
Luftrør, trachea, arteria, arteria aspera, fistula spiritalis, animæ iter; som hører til, arteriacus.
Luftspringer, petaurista.
Lufttegn, meteoron, species coelestis.
Luge, ostiolum, claustrum, see Lem.
Lugehagge, sarculum.
Lugen, Lugning, sarritio, runcatio.
Luger, runco, erunco; herbas evello; sarrio; som l., sarritor, runcator.
Lugt, odor, olor; svedent, Kiøkken-L., nidor. — give L., olere, redolere; halare; god, fragrare; ond, foetere; ond L., odor gravis, foetor; god L., fragrantia; stærk og ond, graveolentia. — Lugten, Lugtens Sands, olfactus, odoratus. — som er uden L. inodorus, inolens.
Lugtende, odorus, odoratus, odorarius; som et Hovedvandsæg, en Urtekost &c., olfactorium. giør lugtende, sætter Lugt paa, odoro, inodoro.
Lugter, fornemmer Lugt, odoror, olfacio, odorem percipio. — l. Lunten, suspicari, divinare, videre qvod res est, qvid agatur, jeg l. Lunten, aliqvid subolet. — l. til noget, odorem rei trahere; rem naribus admovere, applicare eller nares applicare, admovere rei. 2) lugte, give Lugt, olere; odorem reddere, spirare, spargere; af, redolere. — l. vel, l. godt, bene, svaviter olere; svavem odorem spargere; fragrare; som l. godt, odorus, fragrans. — l. stærkt, graviter olere; som l. stærkt, grave olens. — l. ilde, foetere, putere, foedum odorem reddere, odore offendere; som l. ilde, olidus, foetidus; af Raadenhed, rancidus, putridus, corruptus, vitiosus. — han lugter af Munden, os, anima ei foetet; som l. af Munden, ore gravi; animæ gravis; at En l. af Munden, gravitas oris, anima foetens. l. ilde af Sved, hircum redolere. — hvorledes l. det? qvid redolet? qvalis odor est?
Lukke (et) septum, sepimentum, see Aflukke.

Lukkelse, Laas, clavis.
Lukker, lukker for, claudo, includo, concludo, præcludo, intercludo. — l. Døren, occludere, obferare. — l op, aperire, recludere, pandere; reserare; som et Brev, solvere. — l. ud, emittere; ude, excludere, secludere, amovere, see Udelukker. — l. Øinene til, lade, som man ikke seer, connivere.
Lukning, gives bedst med verba.
Lumpen, som intet duer, exilis, frigidus, frivolus, futilis, rejiculus, vanus, see Skarnagtig.
Lumpenhed, see Skarnagtighed.
Lumperie, Skrimmelskrammel, scruta pl.; som sælger, scrutarius. 2) som duer intet, nugæ; res nauci, qvisqviliæ.
Lumsk, tilbageholden, obscurus, tectus, niger. — l. Aasyn, vultus suspectus; have, nil boni, nil probi vultus ostendere, — lee l. acerbum ridere.
Lumskhed, mens mala, obscura, tecta; subdolum ingenium.
Lund, liden Skov, lucus, nemus, arbustum, arboretum; som hører til, nemoralis, nemorensis.
Lundstikke, paxillus rotam axi conjungens.
Lune, animus, ingenium. — god L., hilaritas; ved god, lætus, hilaris. — ond L., stomachus, tristitia; ved ond L., tristis, stomachosus; være, stomachari, ringi, animo male esse.
Lunefænger, som har Luner, morosus, levis, mobilis.
Lunge, pulmo, pulmones; som hører til, pulmonalis. — L., Bryst, latus, latera.
Lungeaare, arteria pulmonalis.
Lungebyld, apostema, abscessus, vomica pulmonum.
Lungemoes, tucetum, minutal.
Lungesot, peripneumonia, phthisis; have, e pulmonibus laborare; som har, peripneumonicus, phthisiacus, pulmonarius.
Lungeurt, pulmonaria, cerintha.
Lunken, tepidus, frigidulus; i Christendommen, remissus, segnis in studio pietatis; i Venskab, alienior. — være l., tepere, frigere, frigescere; i Christendommen, langvere in pietatis studio; i Venskab, minus amare. — blive l., lunknes, tepescere, tepefieri; i Iver &c. remittere aliqvid ex ardore; i Venskab, alienari ab aliqvo. — giøre l., lunke, tepefacere, teporare, tepidare; Iver, minuere studium; Venskab eller En i Venskab, alienare aliqvem, alieniorem reddere, frigore percutere amicitiam.
Lunkenhed, tepor; i Christendom, langvor, frigus, nullus ardor, studium remissum; i Venskab, frigus, animus alienior.
Lunkent, tepide, langvide, remisse.
Lunker, giør lunken, see Lunken.
Lunknes, bliver lunken, see Lunken.
Lunkning. — gives med *verba*.
Lunte, funiculus tormentarius, maleolus, fomes tormentarius. — lugte Lunten, divinare qvid rei geratur; han lugter Lunten, aliqvid ei subolet.
Luntestok, virga tormentaria; virga, pertica tormentis explodendis; falarica.
Lur, see Luur.
Luren, Lurerie, speculatio, insidiæ.
Lurendreier, tectus, obscurus, niger, tenebrio, sycophanta.
Lurendreierie, blanda malitia; sycophantia.
Lurer, speculor, insidior, subsideo; paa En, insidiari alicui; captare, petere aliq[ue]m insidiis; vente paa En, præstolari, opperiri. — l. paa noget, rei imminere, insidiari; rem captare. — l. efter, høre efter, auscultare, aures admovere, attendere 2) tager mig en Luur, leviter, incerto somno dormio.
Lurer (En), insidiator, speculator, subsessor.
Lurerie, see Luren.
Lus, see Luus.
Luser mig, pediculos lego; pediculis libero.
Luserie, Gierrighed, sordes.
Lusesalve, ungventum contra pediculos.

Luse-

Luſeſyge, phthiriaſis; morbus pedicularis.
Luſet, fuld af Luus, pediculoſus. — gnieragtig, ſordidus. — intet værd, vilis, tenuis, contemptus, exilis.
Luſetorv, forum promercale.
Luſeurt, aſtaphis agria; pedicularia; herba pedicularis.
Luſig, ſee Luſet.
Luſlidt, tritus.
Lut (En), teſtudo, chelys, cithara.
Luteniſt, citharoedus, fidicen, citharista *foem.* fidicina, citharistria.
Lutter, reen, purus, ſincerus, verus, liqvidus, putus, purus putus, ſimplex, incorruptus. — bar, intet uden, merus, nil niſi; nil aliud niſi; germanus, verus, veriſſimus; og med *pl.* omnes. — l. brave Folk, omnes probi. — l. Exempler af Skriften, Cicero, unius, ſolius ſcripturæ, Ciceronis; non niſi e Scriptura, e ſolo Cicerone. — af l. Guld, ſolido auro.
Lutren, Lutring, deliqvatio, defæcatio.
Lutrer, renſer, liqvo, deliqvo, eliqvo, defæco.
Luud, ſee Lud.
Luur, inſidiæ, ſpeculatio, ligge paa, inſidiare, ſpeculari, ſtaae paa L., auſcultare, aures admovere, ſpeculari. 2) ſomnus incertus, levis; tage ſig en, ſee Lurer.
Luus. pediculus, pedis, ſerpens *Plin.*; lille, pedicellus; Faare-L., Qvæg-L., ricinus. — en ſulten L., ſordidus, canis, illiberalis.
Luushund, ſulten Luus, ſee Luus.
Luven, ventus ſecundus, æqvior; faae L. fra En, ventum occupare; conditione æqviore pugnare, contendere cum aliqvo.
Lybſk, ſee Lobſk.
Lyd, vox, ſonus, ſonitus, ſonor; buldrende, ſteiende, crepitus; ſom har mange Slags, multiſonus. — give en L. fra ſig, edere ſonum, vocem emittere; ſom giver en L. fra ſig, vocalis, canorus, ſonorus.
Lydagtig, Lydagtighed, ſee lydig ꝛc.
Lydder, *aut.* ſee Larver.
Lyde, Meen, Feil, pravitas, vitium, labes, menda; fuld af, mendoſus; ſom har, vitioſus, have, vitioſe ſe habere. uden L., ſine vitiis, purus, ſine labe, ſee Feil.
Lydelig, clarus, vocalis, ſonorus, ſonans, — med l. Stemme, clara voce, clare.
Lydeligen, clare, clara voce, ſonore, vocaliter, *Apul.*
Lyder, klinger, ſono; ſtærkt, crepo, concrepo, inſono, perſono; ilde, diſſono; imod, aſſono, obſono, reſono; imellem, interſono. — ſaaledes l. Ordene, ſic habent verba, talia ſunt, ſee Klinger. 2) adlyder, pareo, obedio, obtempero, auſculto, morem gero; juſſa, dicta, imperata facio, exſeqvor; dicto audiens ſum. — ſom ikke vil lyde, contumax; at man ikke vil lyde, contumacia.
Lydhør, qvi facile exaudit.
Lydig, obediens, morigerus, obtemperans, dicto audiens. — have lydige Børn, Soldater ꝛc., dicto audientes habere liberos, milites. — være l., ſee Lyder. — Deres lydige Tiener, tui ſtudioſiſſimus, obſervantiſſimus.
Lydigen. obedienter, morigere, obtemperanter.
Lydighed, obedientia, obtemperantia, officium. — bringe til L., ad officium revocare; holde i L., in officio continere. — af L., qvia jubes, jubet; qvia tu vis, vult; ut tibi, illi paream, obediam.
Lyer, lytter, auſculto, aures admoveo.
Lygte, lucerna, laterna, ſom gior, lucernarius.
Lygtemand, Morild, ignis fatuus.
Lygteſvend, Lygtedrager, laternarius.
Lykke, ſors, fortuna; god, ſecunda fortuna, proſpera ſors; res ſecundæ, proſperæ; felicitas, proſperitas. — Fremgang, proventus, ſucceſſus. — give L. til, proſperare, ſecundare, fortunare. — til L.! bene vertat! bene ſit tibi! med ſaadan en Søn ꝛc. macte eſto tali filio &c. — det er en L., bene eſt; bene, commode cecidit; bonum factum, euge!

euge! — det er endnu en L., in hoc incommodo peropportune accidit; hoc levius fit malum, incommodum, — det er en L., at han har giort det, bene sibi consuluit, cum hoc fecit, bene fecit qvod &c. — til hans L. huskede han, in tempore, in ipso discrimine, percommode recordatus est; saluti fuit ei memoria, recordatio, kom jeg til, periclitanti, laboranti, in ipso discrimine, peropportune superveni, saluti fuit adventus meus. — jeg, vi kan sige af L. præclare mecum, nobiscum &c. agitur. — have L., felicem esse, fortuna prospera uti, rem bene gerere, uti successu prospero; han har L., res ei prospere cedit; cuncta ex sententia, ex voto illi cedunt; have L. i Handelen, feliciter, felicem, fructuosam, cum fructu exercere mercaturam. have meer L. end Forstand, feliciorem, qvam sapientiorem esse. — ingen L. have, rem male gerere; fortunam adversam, iniqvam, inimicam habere, experiri. — giøre sin, Ens L., consulere sibi, alicui, rebus, commodis suis, alterius. hans L. er giort, ei consultum est, in portu navigat, in tuto sunt res ejus. — jeg har den L., mihi contigit, datum est. — L. i en Ting, successus rei; res prospere, bene gesta; have, successu prospero uti, rem bene gerere. — L. i Krig, belli fortuna. — blind L. casus fortuitus, alea fortunæ, cæca sors. — i. L., rebus secundis, prosperis. — et Lykkens Barn, fortunæ filius, beatus.

Lykkelig, beatus, felix, fortunatus; som en Ting, faustus, prosper, lætus. — lykkelige Omstændigheder, res prosperæ, secundæ. — være l. i Giftermaal, bene sibi consulere matrimonio, felix matrimonium jungere, som et Fruentimmer, feliciter, bene nubere; ikke være l., improsperum matrimonium experiri; som et Fruentimmer, male, infeliciter nubere. — være l., iat vælge Venner, Betientere &c., bene, feliciter optare, legere amicos, famulos; bene lectos, probos habere amicos, famulos. — være l., ikke l. med sit Qvæg, sit Agerbrug, sin Oeconomie, bene, male pascere, arare, rem familiarem colere; i at kiøbe, sælge, bene, male, feliciter, infeliciter, prospere, improspere, emere, vendere. — prise l. beare; sig, sibi gratulari; for noget, aliqvid.

Lykkeligen, feliciter, beate, prospere, bene, læte, ex sententia, voto. — i en l. Tid, auspicato.

Lykkepotte, urna; gribe i L., sortem ex urna capere.

Lykkes, contingere, succedere, provenire, evenire prospere, prosperari. — saa eller saa, cedere, succedere.

Lykkespil, alea; lusus, ubi casus, sors dominatur.

Lykketræf, fortuna, sors, casus.

Lykønskende, gratulantis, gratulabundus *adv.* cum gratulatione.

Lykønsker, gratulor, grator; med andre, congratulor, til noget, aliqvid; til et Forehavende, til Nyeaar, til Reisen, faustum, prosperum, precari coeptum, annum, iter. — l. En som Konge &c. salutare regem &c.

Lykønskning, gratulatio, fælleds; congratulatio; aflægge, gratulari.

Lykønskningsskrivelse, gratulatio literarum; sende, skrive, per literas gratulari.

Lyksalig, see Lykkelig.

Lyksaliggiør, beo.

Lyksalighed, beatitas, beatitudo, faustitas, prosperitas, see Lykke.

Lynen, fulgor, fulguratio, fulmen, fulgetrum, see Lynild. — Funklen, coruscamen, coruscatio, fulgor.

Lyner (det), fulgura micant, erumpunt, emittuntur, emicant, cadunt. — L., funkle, coruscare, fulgere.

Lyng, erix, erica, af, ericaceus.

Lyngheede, ericetum, saltus, tesqva *pl.*

Lynild, forsaavidt den lyser, fulgur,

gur, coeleste lumen, fulgor coelestis; for saavidt den slaaer ned, fulmen; slagen af, fulguratus, fulminatus; afflatus, ictus fulmine; som et Sted, de coelo tactus. — som en L., subito, summa celeritate.

Lynslagen, slagen af Lynild, see Lynild.

Lyrisk, lyricus, melicus. — lyrisk Vers, lyrica, *pl.* — l. Digter, lyristes.

Lys, klar, lucidus, clarus, illustris, splendidus, luculentus. — l. Farve, color vigens, lætior, excitatior. — lyse Haar, flavi crines. — blive l., illustrari. — det bliver l., det dages, lucescit, lux affulget, oritur; det er lyst, lucet; noget, sublucet. — den l. Dag, certus dies. — ved l. Dag, medio die, — en l. Nat, nox sublustris. — l Maaneskin, luna clara, nitida, pura, plena.

Lys (et), Kiørt, candela, af Vox, cereus; som man arbeider og seer ved, lucerna, lycnus; med to Lys i, bilycnus. — Lys, Skin, lumen, lux, splendor. — ved L. ad lumen, ad lumina; arbeide, lucubrare; Arbeide ved L., lucubratio. — give L., lucem affundere, i en Ting, rem illustrare; aliqvem edocere. — bringe for Lyset, in lucem proferre; komme, aperiri, patescere, deprehendi, retegi; som et Menneske, prodire. — holde Lyset, lumen præferre; prælucere *trans.* irridendum se propinare. — have L. i en Ting, rem intelligere. — føre bag Lyset, fallere, circumvenire. — staae i Lyset, officere; sig selv, sibi deesse.

Lyseblaa, cæruleus.

Lysebruun, badius.

Lysearm, candelabrum cum brachiis.

Lysekrone, lychnuchus pensilis.

Lysende, lucens, clarus, splendidus, lucidus.

Lyseprosit, candelarium, cymbium, scyphium.

Lysepudser, forceps candelarius.

Lyser, skinner, luceo, colluceo, lumen spargo; splendeo, fulgeo. — l. i Øinene, oculos ferire, stringere, præstringere. — l. for En, lucere, prælucere, lumen præferre alicui. — lys mig, lumen cedo! lumen porrige. — l. af Prækestolen, e suggestu sacro promulgare, publice (in sacris) recitare. — l. efter En, literis publicis aliqvem evocare. — l. Forbandelse over En, exsecrari. — l. i Ufred, giøre fredløs, proscribere. — l. i Kuld og Kiøn, adoptare, arrogare; som er lyst i Kuld og Kiøn, adoptivus, adoptaticius.

Lysesax, see Lysepudser.

Lyseskierm, umbraculum.

Lysestage, candelabrum, lychnucus.

Lysestøber, candelarum fusor, ductor.

Lysestøberie, fusoria candelarum.

Lysetaarde, lucinium; sordes, purgamenta candelæ.

Lysevæg, ellychnium, filum.

Lyske, det tynde Liv, ingven, pubes, ilia *pl.*

Lysner, bliver lyst, lucesco; som Himmelen, aperiri, serenari. — det l. lux affulget, redditur, redit.

Lysning, lux prima, diluculum; i Lysningen, sub lucem, prima luce; L. i Kuld og Kiøn, adoptio, adoptatio, arrogatio.

Lyst (med langt y), see Lys.

Lyst (kort y) Begierlighed, libido, lubido; til noget, appetentia, appetitio, see Begierlighed. — Fornøielse, voluptas, oblectatio, exhilaratio, hilaritas, gaudium, dulcedo, til en Ting, studium, amor. — have L. til noget, aliqvid velle, non nolle; aliqvid appetere; som til Studeren, Musik &c. studio, amore literarum, musices &c. teneri; som har L. til noget, cupidus rei; for at øve det, studiosus rei. — ingen L. have at giøre noget, aspernari, alienum esse, abhorrere a re; som ingen L. har, animus a re alienus. — finde, have L. i noget, voluptatem capere ex re, moveri re. — opvække Ens L, animum alicui movere. — jeg

faaer

faaer L., lubido incessit animum, concupisco. — Lysten er mig forgaaet, jam nolo. — for L., animi causa. — jeg havde vel L., pene cupiam, avet animus, non nolim. — stille sin L., explere animum, satiari. — det er mig en L., voluptati mihi est, gratum est, gaudeo. — med L., volens, lubens, libenter, studiose, cupide. — saaledes lader sig reise med L., ea demum jucunda est via; sic juvat iter facere. — ond L., prava cupiditas, libido, pravum studium.

Lystelig, lætus, hilaris, *adv.* læte, cum gaudio, hilariter.

Lysten, male cupidus, libidine percitus; være, efferri libidine, gestire; efter noget, rei libidine subita efferri, blive, tentari, sollicitari subita libidine, subito amore, giøre, sollicitare, tentare amore; libidinem injicere.

Lystenhed, svangre Fruentimmers, malacia (stomachi).

Lyster, har Lyst, concupisco, cupio, fert animus, libido est, impetus est; lubet, libet, collibet, libitum est.

Lystgaard, paa Landet, villa, villula. — uden for Porten med Have til, horti *pl.* hortuli.

Lysthauge, viridarium, topiarium.

Lystgang, Allee, ambulacrum arboribus utrinqve septum, ambulatio.

Lysthuus, pergula, diæta.

Lystig, glad, lætus, hilaris, genialis. — giøre sig l., være l., oblectari, hilarari, genio indulgere, animum diffundere — l. behagelig, see behagelig. — l. skiemtefuld, lepidus, ridiculus, jocularis, facetus, festivus. — l. levende, alacer, strenuus, vigens; l. Musik, concentus lætus, vigens.

Lystigen, gladeligen, hilariter, læte; skiemtefuld, lepide, jculariter, facete, festive; behageligen, jucunde.

Lystighed, voluptas, hilaritas, gaudium, exhilaratio, oblectatio; offentlig, festa voluptas, publica lætitia. — L. i Ord og Tale, lepos (or), facetiæ, *pl.* festivitas.

Lystigmager, scurra, sannio, urbanus, facetus, dicax.

Lystreise, peregrinatio, excursio animi causa; giøre, animi causa excurrere.

Lystslot, villa, diæta, turris.

Lystspil, spectaculum, comoedia.

Lystskov, lucus, nemus.

Lyststed, see Lystgaard.

Lytten efter, auscultatio, auscultatus.

Lytter, see Lyer.

Lyver, falskeligen foregiver, mentior, falso dico, sycophantor; digter, ementior. — jeg vil gierne have løiet, utinam falsus vates sim. — Lyve en Halsen fuld, onerare aliqvem mendaciis.

Læbe, labrum, labium; som har store, labeo, labiosus, labrosus.

Læder, Lær, corium; tykt af Dyr, scortum. — Sems-L. aluta. — af L., coriaceus, scorteus; som L., lentus, tardus, iners, segnis. garve Ens L., corium permulcere alicui.

Læderbereder, see Feldbereder, Garver.

Lædersæk, culeus (um).

Læderkappe, scortea (um).

Lædike, loculus, nidus, cistella, forulus ductilis. — med Lædiker, cistellatus; arculis discretus, instructus.

Lædskedrik, potus gratus; ad reficiendum datus, haustus; give, potu recreare, reficere.

Lædskelse, refectio, recreatio.

Lædskende, reficiens, recreans.

Lædsker, slukker, sedo, restingvo, compono, compesco. — et Skib, exonerare (navem). — Kalk, macerare, (calcem). — l. ud, slette ud, delere, inducere, abolere, expungere.

Læg, Papir, plagulæ junctæ; af 2, 3, 4 Ark, binio, ternio, qvaternio; af 5 Ark, pentas plagularum; af 7, 8 Ark, heptas, ogdoas, septenarius, octonarius plagularum. — L. paa Foden, sura.

Læge, medicus, medendi peritus, artis medicæ gnarus; være L., practisere, medicinam facere, ægris adesse, ægros curare, tracta-

tractare, juvare; medendi artem profiteri. — som betiener sig allene af Erfaring, empiricus. — Heste L., veterinarius.

Lægebog, medicamentorum, remediorum index, formulæ; liber pharmaceuticus.

Lægedom, Medicin, medicina, medicamen, medicamentum; imod noget, remedium, medicina. — som der er L. i, medicatus. — bruge L., medicamentis uti, medicamentum adhibere, sumere, haurire.

Lægedrik, potio medicata, potus medicus.

Lægekonst, medicina; ars medica, salutaris, ratio, usus medendi, scientia remediorum; som beroer blot paa Erfaring, uden Studering, empirice. — Heste L., medicina veterinaria, ogsaa *absol.* veterinaria.

Lægekraft, vis medica, vis salubris, salubritas; som har, saluber, medicatus.

Lægelig, som er at læge, medibilis, sanabilis.

Lægeløn, sostrum, medendi merces.

Lægemaade, curatio; curandi modus, ratio; medela.

Lægemiddel, see Lægedom.

Lægen, sanatio, curatio.

Lægende, saluber, salutaris, utilis.

Læger, sano, persano, curo; en Sygdom, medeor morbo, tollo morbum. — som er at læge, sanabilis, medicabilis; ikke at læge, insanabilis, immedicabilis.

Læges, helbredes, sanesco.

Lægeurt, panaces, panacea.

Læggehøne, pulletra, gallina matrix.

Lægger, pono, colloco; noget et steds hen, deponere; en Besætning et steds, collocare in præsidio loci; lægge andensteds hen, forlægge, transferre. — lægge Æg, parere, excludere ova; en Tagrende, aptare, inserere canalem; Garn, tendere, ponere laqveos, retia; Grund, jacere, ponere, agere, subdere, subjicere fundamenta. — l. i Orden, disponere, struere, digerere; til Rette, aptare, parare. — lægge En noget paa Hiertet, demonstrare, cogitandum proponere, commendare, for Øine, proponere, demonstrare. — l. til noget, addere, adjicere; ind i, immittere, injicere, inserere rei, indere. — l. til Last, see Last. — l. under, subdere, subjicere, supponere rei. — l. sig, som en Storm, conqviescere, conticescere; blive syg, decumbere ex morbo; l. sig paa noget, læne sig, inniti, incumbere (rei). — l. sig paa en Konst, rei, arti vacare, dare se, studere, operam dare, — som l. sig paa noget, rei studiosus, deditus; som ikke l. sig derpaa, alienus a rei studio. — l. sig i Sengen, conferre se in lectum, decumbere, corpus in lecto deponere, allene, secubare; i Græsset, abjicere, deponere corpus in herba. — l. sig imellem, sese interponere, immiscere rei; operam suam interponere. — l. sig hos En, cubare cum aliqvo. — l. til Side, seponere; for at giemme, reponere, seponere, condere, recondere. — l. omkring noget, circumdare, cingere rem aliqva re. — l. paa forrige Sted, eller i Stedet for noget andet, reponere. — l. Bidsel paa, capistrare, frenare, infrenare; l. fra Land, solvere navem, oram; ogsaa *absol.* solvere. — l. ind, incrustare; Gulv, pavimentare; Haand paa, manum adhibere, admovere operi, paa nogen for at skade, inferre manus alicui, intentare manus in aliqvem. — l. Humlekuler, pastinare; Jord ud til Engbund, submittere prata (arva) in foenum; Merke til, notare; Plaster paa, emplastrare. — Vinden l. sig, venti ponunt. — l. sig til Hvile, ad qvietem ire, qvieti se dare, cubitum ire, decumbere. — l. til, addere, adjicere, digte til, affingere; til Enden, subjungere, subtexere, adstruere. — l. til, lade leve, submittere (vitulos &c. —) l. til Land, subducere (navem, classem), appellere; applicare ad terram. — l. sig imellem for at forhindre noget, in-

intercedere; for at adskille stridende, intercurrere. — l. af, abolere, tollere. — l. øde, see Øde.

Læggetid, Høners, excludendi tempus.

Lægte, lignum, tigillum, cantherium. — Sparre, affer; tynd, afferculus. — Naft, ramale.

Læk, er læk, see Lækker.

Lækker, rinder, mano.

Lækker, *adj.* som et Menneske, lautus, elegans, delicatus, superbæ gulæ, fastidiosus; være, fastidire cibum vilem, simpliciorem. — som en Spise, delicatus, lautus, elegans, mollis, suavis; være, palatum irritare, gulæ placere.

Lækkerbidsken, cupediæ, lautior cibus, pulmentarium, bellaria *pl.*, dapes, fcitamenta *pl.* — som tillaver og sælger, cupediarius.

Lækkerhed, lautitiæ, deliciæ, fastidia superba.

Lækkerie, cupediæ; irritamenta gulæ.

Lækkermund, see Lækker, *adj.*

Lækviin, vinum lixivium.

Læn, Lehn, feudum, beneficium. — til L., beneficii loco, in beneficio; give, ut clienti dare; tage, clientis jure accipere, habere.

Lænsbrev, literæ feudales, beneficiariæ, beneficii, clientelæ testes.

Lænsgods, feudum; ager beneficiarius, clientelæ jure datus; være, beneficiario jure teneri.

Lænsherre, dominus (agri beneficiarii).

Lænsmand, cliens, beneficiarius, vafallus Ict.

Lænspligt, necessitudo clientelæ.

Lænsret, jus feudale, clientelæ, beneficiarium.

Læne (En), lorica.

Læner mig til noget, acclino me rei; paa noget, innitor, incumbo rei.

Lænestoel, sella loricata.

Længde, longitudo; en Persons, et Træes, proceritas; Tidens, spatium, mora, diuturnitas. — i Tidens L., tempore; temporis decursu; spatio, progressu, successu. — en Tales L., modus, prolixitas. — i Længden, in longum; opad, in altum. — Længden af en Vei, en Frastand, intervallum, spatium. — trække ud i Længden, ducere, trahere, tendere, extrahere; voxe i L., erigi, succrescere.

Længe, diu, multum, longum, longius. — tale, prolixe dicere, være, longum esse; leve, vitalem esse. — for l. siden, dudum, jam dudum, olim, pridem, retro. — alt l., jam diu. — saalænge, eo usqve; som, tam diu donec; qvoad; usqve qvo. — l. nok, sane.

Længer, længere, *adv.* diutius, see Videre. — *adj.* longior (us); giøre l., augere, extendere. — jo l. jo bedre, qvam diutissime. — jo l. jo værre, pejus indies; bliver det, malum ingravescit. — blive jo længer, jo kiærere, indies magis placere, probari; indies carius (orem) fieri. — jo l. dit Brev er, jo kiærere, longissima qvaqve epistola tua maxime delector. — l. borte, ulterior (us).

Længes, tædio, mora elangvesco, solvor, senesco, torpesco. — efter noget, nogen, ardere, ferri, incitari desiderio rei, hominis; cupere, desiderare aliqvid; cupere, appetere, velle aliqvem videre; cupere ejus adspectu, consuetudine frui; heftig, flagrare, confici, cruciari, tabescere desiderio; efter at komme bort, cupere, optare abire, evolare. — begynde at l., tangi, sollicitari desiderio.

Længsel, desiderium, exspectatio, cupido; naturlig, impetus; heftig, impatientia rei potiundæ, hominis videndi. — med L., avidus (e), cupidus (e), impatienter. — opvække, aliqvem incendere, commovere desiderio rei, alicui injicere desiderium. — have L. see Længes.

Lænke, catena. — i Lænker, catenatus, vinctus; lægge i, catenis vincire, onerare. — binde til, alligare catenæ; religare catena.

Lænkehund, canis catenarius.

Lænker, binder i Lænke, see Lænke. — sammen, jungo, continuo.

Læn-

Lænkekugle, glans catenata, gemina.

Lærdom, boglige Konster, doctrina, artes, literæ, literarum disciplinæ, literatura. — at man er lærd, Erudition, eruditio, scientia, doctrina, humanitas, philologia; usus, facultas literarum, doctrinæ. — med megen L., docte, magno doctrinæ apparatu. — som angaaer L., literarius, see Lære.

Lærdomshistorie, historia literaria, eruditorum notitia.

Lærd, adv. docte, sapienter, erudite.

Lære, Lærdom, doctrina, præceptum; Ens, ratio, dogma; placitum, sententia. — den hele L, overhoved, ratio, formula; det er hans, vor L., hoc ei, nobis placet, hoc probamus, probat; nyttig i Udøvelse, præceptum, monitum; give Lærdomme, præcipere, monere, lade sig noget tiene til Lære, moneri aliqva re; pati se moneri; discere; tage imod Lærdom, parere monenti; drage Lærdomme af noget, af en Text, ad præcepta conferre verba, præcepta firmare verbis loci. — falsk L., error, falsa ratio, falsa sententia. 2) Lære, Læreaar, tirocinium; give i L., docendum tradere, magistro committere; staae, være i L., tironem esse, tirocinium facere; løbe af Læren, ante tirocinii finem abire; komme, ponere tirocinium.

Lær, see Læder.

Lærd, doctus, eruditus, literatus; literarum usu, sensu, facultate exercitatus; i Modsætning med den, som ikke gior Profession deraf, literarum cultor, literatus, literator, scholasticus, studiosus; med Foragt, græculus. — være l., florere doctrinæ laude. l. Mine, supercilium sapientiæ, magistri vultus, doctrinæ asseveratio; give sig, velle videri doctum, affectare doctrinæ speciem, magistri personam induere. — lærde Materier, scholastica pl. — lærde Tidender, ephemerides literariæ; l. Reise, peregrinatio literaria; l. Arbeide, literaria opera; commentatio.

Læreaar, tirocinium, rudimentum; staae ud, ponere.

Lærebegreb, systema, formula; corpus, ordo, ratio, tenor doctrinæ, præceptorum; en Kirkes, en Sects, professio, placita, sententia; kort, summa, compendium formulæ, doctrinæ.

Lærebog, liber didacticus; formula, summa doctrinæ; præcepta, præceptio, institutiones, commentarius, isagoge, elementa, initia.

Lærebrev, auctoritas; literæ tirocinii positi testimonium, testes; commendatio tironis legitima, solemnis; udstæde, tirocinium rite positum testari literis.

Lærebygning, see Lærebegreb.

Læredreng, tiro, rudis; være, staae i Lære, tirocinium facere.

Læremoder, magistra.

Læren, doctrina, præceptio, institutio, disciplina, docendi cura, opera, auctoritas.

Lærende, didacticus (e), dogmaticus (e), ad instituendum compositus, docenti aptus.

Læremester, præceptor, magister; især i Rhetoriken, professor.

Læremaade, doctrina; docendi ratio, modus, formula.

Læreembede, docendi provincia, munus.

Lærer (En) doctor, auctor, magister, præceptor, præmonstrator. — staae et Sted som L., docendi munere fungi; profiteri hanc, illam artem. — falsk L., erroris (um) auctor, defensor, inventor.

Lærer, andre, doceo, erudio, instituo, instruo; offentlig en Videnskab, profiteor. — lære noget, proponere, præcipere, defendere; dette l. han, hoc ei placet, probatur, videtur; hæc ejus ratio est. — l., vænne En til noget, assvefacere (rei), imbuere (re). — jeg skal l. dig at lyve, jam faxo, ne amplius mentiri libeat. 2) lærer selv, disco, addisco; uden ad, edisco; noget af En, ved at see paa ham, auferre, exprimere, arri-

arripere, excipere; ved Underviisning, aliqvem rei magistrum habere. — l. flittig, sedulo operam dare literis. — have lært noget, callere, scire, literas, artem; som har lært noget, som Lærd, doctus; i andre Ting, peritus artis, subactus in arte, utilis; som intet har lært, rudis, imperitus, inutilis, iners; at man har lært noget, peritia, ars; at man intet har lært, inertia, imperitia. — l., vænnes til, assvescere, insvescere.

Læregenge, instituendi, docendi merces; didactrum, minerval, qvod datur pro institutione, pro docendi opera. — give L., malis admoneri, malo edoctum sapere, damnis erudiri.

Læremesterinde, præceptrix, magistra.

Læresal, auditorium, docendi locus.

Læresætning, decretum, placitum, dogma, sententia. — Læresætninger, tilsammen, ratio, formula, see Sætning.

Lærestoel, suggestus, cathedra.

Lærestykke, pars dogmatica, præceptiva.

Lærling, discipulus, tiro, rudis.

Lærerig, utilis, saluber, fructuosus, frugi, frugifer; meget, multis modis salutaris, plenus bonæ frugis; være, abundare, prodesse bonis præceptis; at noget er, salubritas.

Lærvillig, discendi cupidus, nem, docilis *adv.* cupide, studiose.

Lærvillighed, discendi amor, studium, ardor, Nemhed, docilitas.

Lærke, Lærred, see Le.

Læs, vehes; et L. Hee, vehes foeni,

Læseligt, ut, qvod legi possit; distinctus (e).

Læsen, Læsning, lectio; L. i, evolutio. — Collegiers, scholæ. — under Læsningen, inter legendum, eller, legenti, is, em, (efter Sammenhængen) for En. finde En ved L., offendere legentem; falde En ind under L, legenti venire in mentem, legentis animum tangere.

Læsning, Oplæsning, see Læsen.

Læser, lego; tit, flittig, lectito; Collegier, scholas habeo; over noget, rei, artis, eller med *adj.* theologicas &c.; over en Bog, librum explico.

Læser (En) lector; som læser gierne, meget, lectionis amans, lectioni deditus. — Forelæser, anagnostes.

Læserinde, qvæ legit.

Læseværdig, dignus lectu.

Læsser, belæsser mig, En, onero me, aliqvem aliqva re; impono rem, onus mihi, alicui. — l. paa, lade et Skib, en Vogn, onerare, implere navem, vehiculum; merces impono navi, vehiculo.

Læssestang, Dragerstang, phalanga.

Læst, (med kort æ) Skoelæst, forma, calopus, calopodium. — over een L., eodem modo, pede; eadem lege, formula; slaae, omnia (es) eodem modulo metiri.

Løb, cursus, decursus, curriculum. have frit L, aperto spatio decurrere; *transl.* libere agere, suo jure uti. — lade en Ting frit L., rem non impedire, non obstare rei, non immiscere se rei; pati rem geri, ut geritur. — Tingene beholde deres L., res ordine suo decurrunt, feruntur. — Verdens L., ut fit, ut sunt res humanæ; det er Verdens L., sic sunt homines; hoc habent, ita solent homines. — Himmelens L., motus coeli, siderum; Solens, Maanens, Aarstidernes, orbes. – tage sit L., cursum dirigere; andensteds hen, mutare, alio vertere; som en Ting, immutari. — i fuld L., curriculo, cursu cito. 2) Løbet paa en Flint, canna, fistula.

Løbe, Osteløb, coagulum.

Løbebane, stadium, curriculum, spatium; Stiernernes, orbita.

Løbebord, Overløb paa et Skib, fori *pl.*

Løbefyr, Løbeild, ictuum orbis, tenor velox; tela veluti tenore explosa; ictus veloci tenore se excipientes, veloci orbe circumacti; giøre, veloci orbe, tenore ictus freqventare, circumagere.

Løbe-

Løbegrav, fossa obsidionalis; incile.
Løben, cursus, curriculum. — Vissen, concursatio, discursatio, cursus, — Svins, subatio.
Løbende, currens, som Vand, profluens; som Rygte, fama vulgata. — i Løb, cursim, curriculo.
Løber, curro, decurro; meget, hastig, cursito; hist og her, concursare, discurrere, discursare; paa, imod, incurrere, incursare, offendere, impingere, allidere, *transl.* labi, labsare; løbe af, faae det Udfald, evadere, vertere; bort, aufugere, proripere se; l. Fare, periculum subire, in discrimen venire, adire discrimen. — l. imod Loven, esse contra legem, repugnare legi; imod Velanstændighed, alienum esse, abhorrere a modestia; minus decorum, indecorum esse; non decere. — l. En i Møde, obviam procurrere, properare, festinare; in occursum ejus provolare. — l. efter, seqvi, inseqvi, perseqvi; af Kierlighed, Nysgierrighed, sectari, affectari. — l. Landet om, circulare. — l. i sig, induere se, for Ex. mucrone, stimulis. — l. i Penge, magno constare, multo pretio venire, pecuniæ multum auferre; i mange Tusende, multa millia efficere. lade L., emittere, missum facere, dimittere; Ord, mittere, jacere, serere. — l. som Ild, serpere; som en Tale, Efterretning, manare. — sammen, som Melken, coagulare, som Dyr, in venerem ruere, som Sviin, subare, som Hunde, catulire. — l. Fastelavn, bacchari; i hinanden, confluere; imellem, intercurrere, interfluere; i Veien for, occurrere, impedire; l. over, superfluere, effervescere, restagnare, exundare; over til Fienden, transire, transfugere. — l. ud paa, eo spectare, pertinere. — l. Veddeløb, cursu contendere cum aliqvo. — l. til, accurrere, affluere; som en Flod, affundi.
Løber (En), cursor, hemerodromus; som løber foran, præcursor, antecambulo, antecursor. — til at rive Farver, radula.
Løberstok, halter.
Løbeseddel, exauctoratio, missio inhonesta.
Løbetid, Dyrs, venus, salacitas, libido; coeundi tempus; libido, Hundes, catulitio, Svins, subatio.
Løbsk, Lybsk, oestre percitus; blive, subito furore incitari, abripi.
Løde, see Lodde.
Løfte, promissum (a); fides, fidas data; heitidelig, stipulatio; som gier et, auctor, promissor, promissi reus. — efter dit Løfte, tua fide, fidem tuam secutus. — gienfidig Løfte, fides data & accepta. — Ægteskabsløfte, pactum nuptiale. 2) som giøres Gud, votum; giøre, vovere, votum suscipere, nuncupare, betale, reddere. — som hører til, skeer med, votivus. — som har et L. paa sig, voti reus. — som bør betale et L., efterdi han har erholdet, hvad han bad om, voti damnatus.
Løfter, tollo; i Veiret, opløfter, extollo, sursum fero levo, allevo, sublevo. — løfte Fødderne som en Hest, glomerare gressus.
Løg, allium, cepe, cepa, porrum; stor, ulpicum; Blomsterløg, bulbus; af L., porraceus, cepitius. — Mad med L. i, alliatum. — Søeløg, Museløg, scilla, sqvilla.
Løgfarve, color prasinus.
Løgland, Løgbund, cepina, porrina.
Løgn, mendacium, falsiloqvium, falsum (a *pl.*), vanitas. — det er L., falsum est, fictum est.
Løgnagtig, vanus, mendax, falsiloqvus.
Løgnagtigen, mendaciter, falso.
Løgnagtighed, vaniloqventia, vanitas.
Løgner, mendax, vanus, falsiloqvus, vaniloqvus. — en L. maae have en god Hukommelse, mendacem oportet esse memorem.
Løgte, see Lygte.
Løgurt, serrata.
Løkke, Knude, nodus.
Løn, merces, pretium, Tieneste-

tyen-

tyendes, auctoramentum; Arbeidsmands, manupretium. — L., Belønning, proemium; give, proemio afficere, ornare. — som arbeider for L., som giøres for L., mercenarius. — ringe L., mercedula; parva, tenuis merces. 2) Lentræ, acer, platanus, carpinus; af L., acernus, plataninus.

Løndom, i, occulte, clam.

Løngang, crypta, cryptoporticus; under Jorden, crypta, cuniculus.

Lønkammer, secretum, conclave.

Lønkrog, locus abditus, secessus, recessus, angulus.

Lønlig, occultus, tectus, absconditus; være, latere; holde, occultare, abscondere; sine Tanker, dissimulare, premere, tegere, celare; noget for En, celare aliqvem qvid, see Skiuler. — l. Konst, Middel, ars secreta, arcana.

Lønligen, occulte, clam.

Lønner, En, mercedem alicui do, tribuo, persolvo. — giengielder, remuneror, reddo, penso, rependo, see Belønner. — det l. Umagen, tanti est, est operæ pretium; ikke, nil attinet, non est tanti.

Lønport, posticum, pseudothyrum.

Løntræ, see Løn. — lavstammig, chamæplatanus. — Sted, hvor L. voxer, platanon, *onis*.

Løs, fri, liber, solutus, expeditus. — jeg vilde, jeg var ham l., liberari cupio illo, illa re; bede En l., precibus liberare. — Fanden er l., turbatur, turbæ sunt, omnia miscentur. — bryde l., defringere, revellere; med Ord, erumpere, vocem effundere; paa Fienden, irruere, invehi. — brænde l. et Gevær, displodere, explodere. — give løs, see Løsgive. — gaae l., gaae af, avelli, revelli, secedere; som et Gevær, displodi; naar det skal, facere, parere, ictum reddere ikke, non facere, deficere, cunctari, ictum negare. — nu gaaer det l., commovetur res, initium fit. — kiøbe l. redimere. — komme l., emitti, liberari. — lade l., see Løslader. — giøre l., solvere, avellere, revellere; ved Gær, fermentare. — gaae l. paa En, petere aliqvem; invehi, irruere in aliqvem. — for det løse, see Løseligen. 2) ugrundet, daarlig, frivolus, inanis; løs Sladder, fabula. 3) slap, laxus, solutus, fluidus, fluxus. — l. paa Traaden, procax, lasciva, proterva,

Løsagtig, libidinosus, impudicus, neqvam, protervus, improbus, lascivus. — l. Tale, obscoenus sermo.

Løsagtigen, libidinose, flagitiose, impudice, neqviter.

Løsagtighed, Tilbøielighed en, impudicitia, neqvitia, libido. — Gierningen, stuprum; øver, libidinor.

Løselig, superficialis, defunctorius.

Løseligen, ikke nøie, obiter, leviter, perfunctorie, negligenter, ut canis e Nilo bibit. — l. berøre, summa capita ponere, perseqvi; studere, extremis labris, summis labris degustare literas; omnia delibare; currentem, ut canis e Nilo, gustare literas; betragte, transeuntem, per transennam adspicere, fugitivo oculo adspicere, percurrere; læse, sine cura, sine sensu legere. — som giør noget l., levis, supinus, negligens, incuriosus; at man giør noget l., festinatio, levitas perfunctoria. 2) uden Forbindelse, dissolute.

Løsen, see Løsning.

Løsen, Krigsløsen, symbolum, tessera, signum.

Løsepenge, liberationis pretium, libertatis merces.

Løser, solvo, expedio, libero; som et Baand, reluere, liberare. — løse sig med Penge, redimi. — l. sig, som Slimen for Brystet, molliri, revelli, abscedere. — l. Kanonerne, explodere tormenta, intonare tormentis; for noget, tormentorum sonitu celebrare aliqvid. — l. sig, gaae løs, discedere, laxari, fatiscere. — l.

l. En af Baand og Lænker, vinculis exuere, levare, expedire, eripere. — l. op, ſolvere, diſſolvere, reſolvere, aperire; det, ſom er fæſtet, refigere; det, ſom er ſpændt, detendere, retendere; det, ſom er vævet, retexere; l. op om ſig, diſcingere ſe, diſcingi. — l. et Spørgsmaal, ſolvere, explicare; en Vanſkelighed, tollere, amovere, diſſolvere, diluere; alle ens Tvivl, ſatisfacere alicui. — løſer af, ſee Afløſer.

Løsgiænger, vagus; ſine lare certo.

Løsgiør, ſee Løſer.

Løsgivelſe, ſee Løsladelſe.

Løsgiven, manumiſſus; af Fængſel, emiſſus, liber.

Løsgiver, en Fange, emitto, libero, miſſum facio; en Træl, libero, libertate dono, manumitto.

Løſker, ſee Luſer.

Løskiøber, redimo.

Løsladelſe, liberatio; en Træls, manumiſſio.

Løslader, dimitto; ikke, retineo, ſee Løsgiver. — en Hund paa En, immittere.

Løslig, ſee Løſelig.

Løsner, giør løs, ſee Løs. — Kanonerne, explodere.

Løsnes, ſvækkes, fluito; giæres, fermenteſco.

Løsning, ſolutio. — gives bedſt med verba; for Ex. ved Kanonernes L., exploſis tormentis.

Løsøre, hvad ſom ikke er jordfaſt, eller naglefaſt, ruta cæſa.

Løsriver, avello, revello, deripio; ſig, avelli; En fra et Selſkab, abſtrahere a conſvetudine.

Løsſiger, en Læredreng, tirocinio ſolvere; ſig fra et Løfte, retractare, mutare promiſſum; fra en Contract, renunciare, ſolvere pactum; fra al Forbindtlighed, fra et Embede, recuſare, deprecari officium, munus.

Løſt, Løsligen, ſee Løſeligen.

Løtter, ſee Lyer.

Løv, frons, frondes, folia; af L. frondeus; fuld af L., frondoſus; have L., frondere; faae, frondeſcere; uden L., infrons.

Løve, leo; ung, leunculus, leonis catulus, leoninus catulus. — af L., leonis, leoninus.

Løveart, af, leoni ſimilis, leoninus, genere leonum.

Løvefod, (Urt) leontopodium.

Løvehierte, animus leonis, leonina fortitudo; *tranſ.* pectus intrepidum; animus fortis, imperterritus.

Løvehud, leonina pellis; leonis exuviæ.

Løvekugle, leonum fovea.

Løvemod, ſee Løvehierte.

Løverdag, dies ſaturni, ſeptima, extrema hebdomadis.

Løveunge. ſcymnus, *Lucr.*

Løvfald, autumnus; tempus qvo arbores folia mittunt.

Løvfuld, frondeus, frondoſus, fronde tectus, denſus; comans, *poet.*

Løvhytte, ſee Løvſal.

Løvinde, leo fæmina, leæna, læa.

Løvrig, ſee Løvfuld.

Løvſal, ſcena frondea, caſa frondea, umbraculum.

Løvſnid, frondatio.

Løvværk, frondes; paa Søiler, acanthus, hedera, filix, corymbi.

Løibænk, grabatus; at lægge en Død paa, pluteus (um).

Løier, *pl.* jocus; rette, retſkafne, lepidiſſimus luſus, joculare negotium; have, jocari, ludere, ridere; med En, aliqvem ridere, ludere, ludificari; med noget, rem in jocum, luſum vertere. — det var L., feſtivum vero negotium! ſee Spøg.

Løiet, digtet, mentitus, ementitus.

## M.

Maa, er nødvendig, oportet, neceſſe eſt, debeo; jeg m. gaae, neceſſe eſt abeam. — er nyttig, opus eſt; jeg m. have Penge, opus eſt pecunia. — er troelig, rimelig, videtur, conſentaneum eſt; er han ſaaledes, ſom du beſkriver ham, ſaa m. han være en god Mand, videtur probus vir eſſe. — følger, relinqvitur, efficitur, conſeqvens eſt, conveniens eſt; derſom det førſte er ſandt, ſaa m. og det ſidſte være det.

si illud verum est, conseqvens, ut & hoc verum sit. — det m. saa være, fieri aliter neqvit; aliter non potest. — det m. ærgre ham, fieri non potest, qvin doleat. — jeg m. tale, klage, non possum facere, temperare mihi, contineri neqveo, qvin loqvar, qverar; NB. naar ingen Person eller Ting staaer hos, gives det med gerundium paa dum og est f. Ex. man m. tilstaae, fatendum est; kommer Personen til, staaer den i dat. f. Ex. jeg m. bort, abeundum, discedendum est mihi; jeg m. tale med ham, conveniendus est mihi; staaer Tingen hos, saa sættes *part.* paa dus i lige casus, genus og numerus som Tingen, for Ex. literæ mihi sunt scribendæ; scripsit arcendos esse hostes (see den latinske Gram. p. 271). — der maatte da komme en Hindring, nisi aliqvid inciderit. — da maatte jeg være en Nar, næ ego desipiam; tum vero stolidus sim. — m. jeg? licetne? — du m. sige det, dicas licet, dicas sane, nil obstat qvin dicas. — det m. han giøre, agat sane, non obsto, nil moror. — han m. have giort det af den Aarsag, videtur hac de causa fecisse. — man maatte ellers tænke, ne putent. — det m. være, scilicet, ita est. — det m. være nok, satis esto, hoc sufficiat. — jeg maatte nok vide, cuperem scire. — see Skal.

**Maade**, Viis, ratio, modus, via, tenor, vicis (i *abl.*) paa saadan M., eo pacto, sic, see Skik, Viis. — ved *adj.* gives det med *adv.* af *adj.* for Ex. paa en uanstændig Maade, indecore, paa en rørende M., molliter. — M. at tale paa, oratio, genus loqvendi, dictio; at skrive paa, Stiil, oratio, dictio, genus scribendi; i Henseende til Retskrivning, scriptura, modus scribendi. — M. at tænke paa, over Hoved, ingenium, animus, sensus, ratio; i en vis Sag, sensus, ratio, judicium, sententia. — vi have ikke alle een M. at tænke paa, alia est aliorum ratio, alius aliter judicat; jeg og du, mea ratio alia est ac tua, diffidet a tua. — M. at studere paa, via, ratio, formula colendarum literarum, studii literarii (instituendi). — sige noget med en god M. molliter, caute, prudenter, commode, moderate. — han har en god M. at lære paa, commode, bene, promte, expedite &c. decet. — det er ingen M., non decet ita agere. — M., ret Blanding, temperatio, temperatura, temperamentum; holde M., moderari, servare modum; som holder M. i noget, modicus rei; giøre En til M., satisfacere alicui, probare alicui aliqvid; som er ond at giøre til M., difficilis. — M. at gaae frem paa, via, ratio.

**Maadelig**, i Mad og Drikke, temperans, sobrius; i Vellyster, continens; i andre Begierligheder, modestus, moderatus. — middelmaadig, liden, modicus, mediocris; non magnus, tenuis, exiguus.

**Maadeligen**, i Mad og Drikke, sobrie, temperanter; i Vellyst, abstinenter; i andre Begierligheder, moderate, modo, cum modo, modeste. — middelmaadigen, modice, mediocriter, non nimis.

**Maadelighed**, at man holder Maade, modus, modestia, moderatio, temperamentum; i Vellyster, abstinentia, continentia; i Straffe, lenitas clementia. — bruge M., parce, moderate agere; imperare sibi, cohibere se.

**Maae**, see Maa.

**Maage**, Strandmaage, fulica, fulix.

**Maal**, at maale med, mensura, modus; paa 6 Potter, chus, congius; paa 4 Potter, choenix; hvorefter Soldaternes Høide blev taget, incomma. — tage M., mensuram discere. — fuld M., cumulus, med fuld, cumulate. 2) Diemeed, Diemaal, at støde til, at rende, kaste &c. til, finis, meta, signum. — Ende, finis, terminus; som er uden, interminatus, interminus. — Hensigt, con-

consilium, propositum, destinatum; naae Maalet, destinata efficere. — Grændse, finis, modus. 3) Rost, vox; tabe Maalet, destitui voce, obmutescere; han tabte Maalet, vox eum defecit; faae Maalet igien, vocem, vocis usum recipere; kiende En paa Maalet, voce aliqvem cognoscere.

Maalekiæde, decempeda, see Maalestang.

Maalekonst, ars mensoria, geometria; som hører til, mensorius, geometricus; efter Maalekonsten, geometrice.

Maaler, metior; mensuram rei ineo, colligo, exploro. — m. lige af, demetior, dimetior; m. af til, admetior. — m. sig med En, æqvari, comparare se alicui.

Maaler (En), mensor, metator.

Maalestang, pertica; paa 5 Fod, qvincupeda; paa 10 Fod, decempeda. 2) Gradstang, radius.

Maalestav, virga geometrica, mensoria, scala geometrica.

Maaling, see Maalning.

Maalløs, elingvis, mutus, sine voce; være, vocis usu carere; blive, obmutescere, vocis usum perdere.

Maalløshed, vocis usus nullus.

Maalning, metatio, mensio, dimensio, mensura.

Maalsmand, Rebsmand, metator, mensor. — Forbeder, precator, defensor.

Maaltid, coena; stort, convivium, epulum (æ) *pl.* dapes *pl.*; ordentlig, coena, mensa; Afskeds-M., coena viatica; Velkomstm. coena adventitia; Indtrædelsesm. coena aditialis, inauguralis. — give et M., convivium parare, instituere; for En, coena, convivio excipere aliqvem; coenam ei præbere. — M., som Romerne anrettede for deres Guder, pulvinar, lectisternium; for Gudinderne, sellisternium. — vel bekomme Maaltidet, bene vertat coena! efter Maaltidet, a coena, coenatus.

Maane, luna; skinner hele Natten, luna pernox est; dens Skifter, phases; Fuldm. luna plena, næsten fuld, eller i aftagende, gibba; i første Qvarteer, falcata.

Maaneaar, annus lunaris.

Maaned, mensis, menstruum tempus, intervallum menstruum. — 3 Maaneder, trimestre, 6 Maaneder, semestre; som varer een, fire, fem Maaneder, menstruus, qvadrimester, qvinqvemester. — hver M., singulis mensibus, menstruus. — den første i Maaneden, calendæ f Ex. Martiæ eller Martii; den 7de i Martii, Maji, Juli, October, og 5te i de andre 8te Maaneder, nonæ; den 5de i de fire ovennævnte Maaneder og den 13de i de øvrige 8 Maaneder, idus.

Maanedlig, menstruus, *adv.* singulis mensibus. — m. 10, 100 Rd. denos, centenos imperiales menstruos, m. 3000, terna millia menstrua.

Maanedlige, Fruentimmerets, menses, menstrua; sangvis menstruus, have, menstrua pati, menstruo sangvine levari.

Maanedskalv, mola matricis.

Maanedskost, menstruum, demensum.

Maanedspenge, menstruum stipendium; epimenium.

Maanedstid, tempus, spatium, intervallum menstruum, unius mensis.

Maaneformørkelse, lunæ defectus, eclipsis, obscuratio; det er, luna deficit, obscuratur.

Maanelys, see Maanskin.

Maanesyg, lunaticus, seleniacus, noctambulus.

Maanesyge, error lunaticus; seleniasmus.

Maanetavler, lunæ ephemerides; lunares indices.

Maanskin, lunæ fulgor, er det, luna apparet, fulget. — ingen M. noxillunis; den Tid, da ingen er, interlunium, novilunium.

Maar, (Dyr) martes. — Ildter, viverra.

Maaskee, fortasse, forsitan, forte, fortassis; nescio an, haud scio an.

Maaver, moror, cunctor, otiosus sum; staae og m. otiosum stare.

**Maculatur**, charta emporetica, inutilis, rejectanea, obsoleta, involucris destinata; purgamentum chartæ.
**Mad**, cibus, edulium, alimentum, esca, esculenta, *pl.* som faaes i et Gaardkiøkken, popina: tør M., xerophagia. — megen M., multi cibi, copia ciborum. Maden er færdig, paratus est cibus (coena). — lave M., cibum parare, coqvere. — lækker M., cibus lautus, pulpamentum; vel tillavet, bene conditus; slet, malus cibus. — over Maden, inter coenandum; paa Maden, post cibum. — som man stikker En, sportula.
**Mader**, cibum do, escam pono (avibus); cibo.
**Madfad**, patina, lanx, paropsis.
**Madfader**, qvi cibum præbet herus; cui operam locavi cibo & mercede; paterfamilias.
**Madike**, teredo; i Bønner, Frugter, uruca.
**Mading**, esca; sætte M. paa Krogen, inescare.
**Madkurv**, panarium, reticulum.
**Madlyst**, appetitus, cupiditas cibi.
**Madmoder**, hera, domina, materfamilias.
**Madoffer**, cibarium Deo oblatum.
**Madpibe**, gula, guttur; fistula cibalis.
**Madpose**, pera, perula.
**Madpranger**, macellarius.
**Madskab**, penus, cella penaria.
**Madskee**, cochlear cibarium, convivale.
**Madsmule**, Brødsmule, frustulum panis, cibi.
**Madspand**, see Madkurv.
**Madtorv**, macellum; som hører til, macellarius.
**Madurter**, olera, *pl.* olufcula; som hører til, olitorius.
**Madvarer**, edulium (a) *pl.*
**Madviin**, Bordviin, vinum cibarium.
**Mag**. — i Mag, sensim, pedetentim, clementer, deinceps; fare i m., caute, haud tumultuose agere, procedere.
**Magazin**, Magasinforraad, condita *pl.* see Pakhuus, Forraadskammer.
**Mage**, lig, par, compar, soror. — Ægtemage, conjux, maritus, marita. — Krage søger Mage, par pari gaudet.
**Magelig**, beqvem, commodus, aptus; at bestige som et Bierg, clemens, see Beqvem, item Doven.
**Mageligen**, commode, commodo; uden Besvær, clementer.
**Magelighed**, commodum, commoditas, see Beqvemmelighed, item Dovenskab.
**Mageløs**, singularis, unicus, incomparabilis, mirificus, *adv.* egregie, mirifice, mire, optime. 2) uden Mage, viduus.
**Mager**, laver, facio, efficio, perficio. — mager, saa at, ita agere, rem sic instituere, componere ut &c.
**Mager**, *adj.* macer, macilentus, gracilis, tenuis, exilis; uden Fynd og Kraft (~~som Jorden~~, Talen), jejunus, strigosus; som Østers, inuber. — m. Hest, eqvus strigosus. — blive m., macescere, tenuari; giøre, macerare, attenuare; være, macere. — m. Suppe, jus tenue, dilutum. — m. Trøst, parum firmum solatium; m. Indkomster, tenues reditus; m. Tieneste, exigui fructus, exiguæ mercedis opera, haudqvaqvam copiosa provincia.
**Magerhed**, macies, exilitas; tenuitas, gracilitas, jejunitas.
**Magerslagen**, macilento, exili habitu.
**Magisk**, magicus, see Troldoms.
**Magister**, magister (artium); blive, summos in philosophia (philologia) honores capessere.
**Magisterpromotion**, magistrorum philosophiæ (philologiæ) creandorum panegyris, solemnia.
**Magistrat**. see Øvrighed.
**Magnat**, princeps; procerum, primorum unus.
**Magnet**, Seilsteen, magnes.
**Magnetisk**, magneticus; være, vi magnetica pollere; blive, virtute mag-

magnetica excitari; giøre, virtute magnetica acuere.

Magnetnaal, acus magnetica, gnomen nauticus.

Magrer, giør tynd og mager, macero, emacio, emacero.

Magres, bliver mager, see Mager.

Magt, Frihed til at giøre noget, copia, potestas, arbitrium, arbitratus. — Vælde, opes, *pl.* potentia, opulentia, potestas, res *pl.*; alt for stor, regnum. — have M., pollere, stor M., multum posse, multum valere; ingen M. have, nil posse. — have større M., plus posse; faae større M., augeri opibus, viribus crescere, firmari; opes firmare. — af al M., viribus cunctis; bruge al M., omnes nervos intendere; omnibus viribus tendere, pugnare, niti, anniti, incumbere. — M. Kraft, vis, vires; Sygdommens, Vandets, vis, impetus. — M. i Kraft af et Embede, en Rettighed, auctoritas, jus, potestas; have M. at giøre noget, posse facere; jeg har M., mihi licet, jus est mihi. — M. som man tiltager sig, licentia. — give En M., jus facere, permittere, concedere. — M., Tilladelse, jus, venia, copia, facultas. — den høieste M., summa res, rei, rerum; har han, est penes eum. — Guds eller den høieste Regents M., majestas. — saavidt det staaer i min M., qvantum in me erit, qvantum potero; min M. gaaer ikke saavidt, tantum non possum. — M., Bestræbelse, conatus, med al M. intet at udrette, omni conatu nil agere. — M. til Lands, til Vands, copiæ terrestres, maritimæ. — Magter, Stater, regna, imperia, reges; Søemagter, reges, populi mari potentes; have M. til Lands og Vands, multum terra mariqve posse. — der ligger M. paa, det er magtpaaliggende, interest, refert; hvad ligger der M. paa? qvid tum? qvid refert? der ligger ingen M. paa mig, facilis jactura mei est, leve in me damnum fit; ego utiqve non poscor.

Magtesløs, sine vi, infirmus; opibus, viribus carens, destitutus, invalidus; være, nil posse, nil valere; viribus carere, destitui.

Magtpaaliggende, momentosus, magni momenti, see Magt.

Magtpaaliggenhed, gravitas.

Magtsprog, decretum pro auctoritate, imperii jure; giøre et, rem pro auctoritate decernere, imperii jure pronunciare.

Maj, Majmaaned, majus, mensis majus. — Maj-Løv, betularum rami, frondes.

Majestæt, majestas; den guddommelige, numen. — Deres Keiserlige M., imperator Augustissimus, Invictissimus; i Tiltale; Auguste, Invictissime! — Deres Kongelige M., Rex Potentissimus, Invictissimus; i Tiltale, Rex Potentissime, Domine! Forbrydelse imod Majestæten, majestatis crimen; anklaget derfor, majestatis reus.

Majestætisk, augustus; Mine, Anseelse, habitus, vultus augustus, species augusta, gravitas oris. — Stemme, vox gravis, gravitate decora, splendida.

Majestætsforbrydelse, perduellio, majestas, majestatis crimen.

Majmaaned, see Maj.

Majmaanedssmør, butyrum vernum.

Major, præfectus vigilum summus.

Majoran, amaracus; af, amaracinus.

Majoren, legitima ætate, plena ætate; erklære for M., ætatis veniam dare; blive M., ad legitimam ætatem pervenire.

Majorennitet, anni legitimi, ætas legitima.

Maitresse, pellex, concubina.

Makreel, scombrus, scomber.

Malepenge, Møllerpenge, molendinarium.

Maler, paa Mølle, molo, commolo, amolo; tilgavns, permolo. — med Pensel, pingo, depingo; fuldkommen, expingo, hos, appingo, see Skildrer.

Maler (En), pictor; slet, rhyparographus.
Malerfarve, pigmentum.
Malerie, pictura, imago; paa Træe, tabula, tabella, tabula picta. — M. indbrændt med Vox, encaustum, encaustice, encaustica pictura; cerostrotum; indbrændt paa Elphenbeen, cestrotum. — Malerier tagne i Profil, catagrapha *pl.*; af eet Slags Farve, monochromata.
Malerisk, malende, graphicus, vivus, vigens, veluti pictus, picturæ similis. — *adv.* graphice, vivis coloribus, picturæ modo, velut in tabula.
Malerkonst, graphice, ars pictoria, pictura.
Malerredskab, instrumentum pictorium. — paa Melle, molile.
Malerstafelet, pluteus.
Malerstue, pictoria officina.
Malet, anstrøgen, pictus, picturatus, allene med Streger uden Farve, monogrammus.
Malkekoe, -koos, vacca lactaria; vacca lacte distenta.
Malken, mulgendi opus, mulctris.
Malkepige, famula pecuaria, ad pecudes.
Malker, mulgeo, emulgeo; m. i., immulgeo *intrans.* lac reddo for Ex. Koen m. godt, copiosum lac reddit.
Malkespand, mulctra (um), mulctrale.
Malkning, Melken, som malkes, mulctra, see Malken.
Malle, Hegte, fibula.
Malm, Materie, som noget giøres af, materia. — Metal, metallum; som hører til, metallicus; som har M. i sig, metallifer.
Malning, paa Molle, molitura, med Pensel, pictura. — Farve at male med, pigmentum (a *pl.*)
Malstrøm, vortex; den store ved Sicilien, Charybdis.
Malt, polenta (tosta); giøre M., polentam torrere.
Maltgiører, polentarius.
Maltkølle, polentaria.
Malurt, absinthium, bedsk som, peramarus, felleus.
Malurtdrik, potus absinthiatus.
Malurtviin, absinthites, vinum absinthio temperatum.
Malvasir, vinum chium, creticum.
Mama, mater, mamma.
Mameluk, transfuga, apostata, desertor.
Man. — dette Ord udtrykkes ikke i Latinen; men naar det forekommer, man læser, man staaer, man hørte, man er kommen og saa videre, siger man ikkun i den tredie perf. sing. paff. legitur, statur, audiebatur, ventum est &c. I den Talemaade: man siger, udtrykkes det tillige med tert. *pl.* som ferunt, perhibent. Undertiden lader det sig ogsaa forvandle til Vi og kan sættes med prima *pl.*
Man, Manke, juba; som har, jubatus.
Mand, vir; Mandsperson, mas, vir; homo. — M., Soldater, milites; fire M. høi, ti M. høi, qvaterni, deni; qvaternariis, denariis ordinibus. — M. for M. viritim, singuli (is os). — saameget til Mands, singuli (is), qvisqve, cuiqve; saameget som kommer til Mands, pars, portio virilis, rata; hvormeget bliver det til Mands? qvid capiunt, accipiunt, solvunt singuli? qvid qvisqve capit, solvit? qvæ cujusqve pars est? — han er M. derfor, ille nimirum est, qvi efficere possit; ab illo scilicet exspectes. — den rette M., qvem decet, qvi debuit, cui debebatur, qvi petebatur, qvi poscitur. — kiende sin M, scire qvicum res sit. — være M. for noget, fidem suam obligare, obstringere, interponere; aliqvid recipere, spondere, præstare; jeg er M. derfor, me vide, meo periculo. — et Ord, en M., ut dictum, ita ratum est. — Mand, gift M., maritus, conjux; tage en M., nubere alicui; have, nupsisse; som har en M, nupta; som har ingen M., innupta; som har kun havt een, univira; som har havt to, bivira, bis nupta; mange, multivira. — en ung M.,

M., i Henseende til Aarene, juvenis, integra ætate; i Henseende til Giftermaal, novus maritus. — een M., ingen M., unus momentum haud fecerit. — hver M., omnes, nemo non, qvisqve, unusqvisqve. — som Manden er til, ut erit qvilibet, pro ingenio cujusqve — jeg arme M.! me miserum NB. ved adjectiver udelades Mand ſtedſe, eller og gives med homo.

Mandag, dies lunæ, dies alter. — frie M., feriæ primæ opificum, vacatio; holde, otiari; diem vacuum, otiosum sibi sumere.

Mandbar, integra ætate, puber, maturus, confirmatus, firmior, firmata ætate, visticeps; som et Fruentimmer, nubilis, viro matura; adulta; blive, firmari, adolescere; pubescere.

Mandbarhed, mandbar Alder, ætas matura, adulta, firmior, confirmata; pubertas.

Manddom, virilitas, pars virilis; tage Ens, evirare, exsecare, castrare aliqvem. — Christi, incarnatio eccl.; humana natura Christo adscita.

Manddrab, cædes, nex, interfectio, see Mord.

Manddraber, homicida, percussor.

Mandel, amygdalum (a), nux græca. — i Halsen, tonsilla.

Mandelig, see Mandlig.

Mandelkierne, nux amygdala.

Mandelklid, farina, furfur amygdalorum.

Mandelkage, placenta amygdalata.

Mandelmelk, amygdalatum.

Mandelolie, oleum amygdalinum.

Mandelterte, pastillus amygdalinus.

Mandeltræe, amygdalus (a), af, amygdalaceus.

Mandeminde, i, post hominum memoriam.

Mandfolk, vir, mas, viri, mares.

Mandgal, virosa, secutuleia.

Mandgalskab, furor uterinus.

Mandhaftig, see Mandig.

Mandig, fortis, intrepidus, firmus, imperterritus, strenuus, masculus, virilis, mas, poet.

Mandigen, fortiter, intrepide, viriliter.

Mandighed, virtus, fortitudo, strenuitas, virilitas, see Tapperhed.

Mandinde, vira, virago.

Mandkiøn, viri, virile secus, sexus virilis; af, vir, mas, masculus.

Mandlig, virilis, masculus; Alder, ætas robustior, matura, firmior; Anseelse, dignitas, gravitas; Stemme, vox gravior. — det m. Lem, muto, mutilus, penis, virilia pl.; vel forsynet med, mutoniatus.

Mandligen, viriliter. — tappert, fortiter. — med et sat Væsen, graviter.

Mands, viri, virilis, virum decens.

Mandsagtig, viro similis.

Mandsbroder, levir.

Mandsdragt, habitus virilis.

Mandsfadder, see Fadder.

Mandshøi, hominis altitudine, ligge, hominis altitudinem æqvare.

Mandshøide, virilis altitudo, proceritas; hos Mennesket selv, justus modus, justa statura; være af, viri, hominis modum æqvare.

Mandslæn, ager, terra successionis virilis.

Mandsperson, see Mandfolk.

Mandskab, manus, copiæ; det unge, juventus, juniores.

Mandsføster, glos.

Mandsskræder, vestimentorum virilium opifex.

Mandstugt, see Krigstugt.

Mandtal, recensio, recensus, index, nomina; til Skat, census; holde M., censum agere; føre i Mandtallet, nomina inferre, albo inferre.

Mandvoxen, see Mandbar.

Maner, appello, moneo; debitum, creditum reposco, flagito. — Aander, elicere, cogere artibus magicis, revocare, extrahere.

Maneer, mos, ratio; hvad er det for en M.? qvo more hoc fit? — en

en Skribents M., character; en Malers, manus.
Manerer, *pl.* mores; i Musiqven, gratio, lepor, deliciæ, flores, chromata; som bruger, chromaticus. — med M., ſvaviter, concinne.
Maneerlig, feſtivus, gratus, cultus, see Artig.
Maneerlighed, see Artighed.
Manen, appellatio, flagitatio, Aanders, evocatio dæmonum, magia, theurgia, præſtigiæ, exorcismus.
Maner (En), præſtigiator, magus, dæmonum revocator; exorciſtes. 2) Exeqverer, exactor.
Mange, multi, plures, complures, pleriqve, freqventes, non pauci, multitudo; m. Folk, Soldater, magna multitudo, magnus numerus, turba, vis hominum, militum. — m. Penge, magna vis, ſumma, copia pecuniæ. — hvorm., qvot. — hvormange gange, qvoties, qvotiescunqve. — ſaam., tot; ligeſaam, totidem; ſaam. ſom, qvotcunqve. qvotqvot.
Mangefold, multiplex, *adv.* multipliciter, varie.
Mangegange, ſæpe, ſubinde, ſæpenumero; ſom ſkeer, er ſkeet m., creber, crebo repetitus; ſom er ſkeet ſaamange gange, toties repetitus.
Mangel, inopia, penuria, egeſtas, indigentia; paa Menneſker, infreqventia; paa Korn, anguſtiæ frumentariæ; paa Penge, iniqvitas, difficultas pecuniaria. — have, lide M. egere; inopia, egeſtate premi; paa noget, re carere, deſtitui, egere. — ingen M. have, nulla re egere; man ſeer ingen M. paa ham, egere haud credas, nulla egentis ſigna apparent, der er ingen M. paa Folk, non deſunt homines. — i M. deraf. a) derſom det mangler, ſi deſit, ſi non fiat. b) efterdi det mangler, qvia non adeſt, qvando illo caremus. 2) Mangel, Lyde, vitium, labes; have, vitio laborare.
Mangen, non nemo; qvidam, non unus.
Mangengang, non nunqvam, interdum, ſæpius, ſubinde, identidem.
Mangeſlags, varius, multiplex, multus, non unus, non ſimplex, non unius generis. — paa m. Maade, varie, multipliciter. — ſaa mangeſlags, tam varius. — hvorm., qvotuplex.
Mangfoldig, varius, multiplex, multus, multifarius; i Henſeende til Forſkiellen, non unius generis. — mangfoldige, ſexcenti.
Mangfoldigen, varie, multipliciter, non uno modo; i Henſeende til Antallet, numoroſe, infinite.
Mangfoldiggiør, multiplico, freqvento.
Mangfoldiggiørelſe, multiplicatio.
Mangfoldighed, varietas, diſcrimina. — Utallighed, infinitas.
Manggods, Blandingsgods, farrago.
Manglende, qvi (qvod) deeſt. — ufuldſtændig, defect, mancus, imperfectus, non integer. — i manglende Fald, i Mangel af, ſee Mangel.
Mangler, careo, egeo, indigeo. — det m., deeſt, non apparet, deficit, deſideratur. — det m. paa alt, omnia deſunt, nihil ſuppetit. — paa min Side ſkal det ikke m., a me nil deerit; ego non deero, in mora non ero.
Mangletræe, cylinder, cylindrus, palanga.
Mangolt, (Urt) beta nigra; vild, pyrola.
Manifeſt, literæ, profeſſio, edictum; udgive, profeſſionem edere; imod En, edicto pugnare.
Mankerer, ſee Feiler, Fattes, Mangler.
Manóvreren, decurſio, decurſus, campicurſio.
Manóvrerer, decurro.
Manſkette, fimbria, limbus criſpatus, patagium. — med Manſketter, patagiatus, fimbriatus.
Manſkietſkiorte, induſium patagiatum, fimbriatum, manicis fimbriatis.
Mantel, ſee Kappe.
Manteline, amiculum.

Manufactur, Manufacturist, see Fabrik, Fabrikant.
Manuskript, see Haandskrift.
Marsch, Marscherer, see Mars, Marserer.
Marcasit, pyrites metallicus; excrementum metallicum.
Marcipan, panis martius, crusta dulciaria.
Marelok, see Marlok.
Maren, Marerid, incubus (a). ephialtes, inuus, suppressio nocturna.
Margreve, marchio; comes, præses limitaneus.
Margrevelig, marchionis, marchionalis.
Margrevskab, marchionatus; comitatus limitaneus, provincia limitanea.
Marieglas, lapis specularis, phengites, selenites.
Marietidsel (Urt) carduus Mariæ.
Marionette, oscillum, neurospastum.
Marionetspil, oscillorum lusus, agitatio.
Mark, campus, ager. — gaae ud i Marken, in agros excurrere, exire, — frie M., liberum, vacuum spatium — rykke i Marken, ad bellum proficisci, in expeditionem ire, expeditionem suscipere — slaae af Marken, vincere, fundere, pellere; beholde Marken, vincere; romme, vinci, fugere, victum cedere, abire; inferiorem discedere; lade En Marken, de victoria concedere, pro victo discedere 2) hvor Qvæget græsses, pascuum; i Skoven, saltus. — drive Qvæget i Marken, pastum agere 3) Vægt, libra; halv, selibra 4) Mynt saa kaldet, marca.
Markat, cercopithecus.
Marked, Stedet, forum promercale; Tiden, Forretningen, mercatus; ugentlig, nundinæ. — bringe til, venale afferre; sende til, emptum mittere; reise til, obire mercatum. — kommer til, item holder M. nundinor.
Markedsdag, nundinæ, som hører til, nundinalis, nundinarius.
Marketender, lixa, propola castrensis; institor castrensis; macellarius.
Marketenderie, nundinatio castrensis.
Markarbeide, opus rusticum; agricultura.
Markblomst, flos pratensis.
Marke, Marqve, signum, nota, i Spil, tessera.
Markeskiel, terminus, meta, confinium.
Markfrugter, fruges, segetes.
Markgreve see Margreve.
Markmuus, mus rusticus, agrestis; nitedula.
Markskriger, circumforaneus, circulator, agyrta.
Markskrigeragtig, circulatorius.
Markrose, rosa laurea, silvestris.
Markør, tesserarius, subnotator.
Marlok, circus contortus.
Marmor, marmor: af, marmoreus; haard som, marmorosus. — rod M., porphyrites; Smaragdgron, smaragdites. — belagt med M., marmoratus, marmore distinctus, excultus; Beklædning med, marmoratio. — Gulv af, pavimentum tessellatum. — hvid M., marmor parium, galactites; sort, numidicum; spettet, ophytes; varium marmor, ægyptiacum.
Marmorartig, marmori assimilis.
Marmorbillede, signum marmoreum.
Marmorerer, marmoris in modum excolo, vario.
Marmorfliser, scutulæ *pl.*
Marmorpolerer, faber marmorarius ogsaa *absol.* marmorarius.
Marmorstøtte, columna marmorea.
Marodør, remansor, morator.
Mars, Marsch, iter, profectio, via; i to, tre Marser, binis, trinis castris, stationibus. — paa Marsen, in agmine; en Armee paa Marsen, agmen. — Mars! viam inite! (naar man ellers siger det til nogen) age! proficiscere! abi! — sætte sig i M., iter ingredi, (naar Armeen staaer i Leier) castra movere, ogsaa *absol.* movere. — blæse, slaae M., classicum canere, insonare, proficiscendi signum dare, ad iter vocare buccina,

na, tympano. — Regiments M., classicum. 2) Marsmaaned, Martius.

Marserer, proficiscor, iter facio; naar Armeen staaer i Leier, castra moveo.

Marsfærdig, itineri paratus, intentus; være, stare intentum itineri; giøre sig, iter parare.

Marskalk, Feldtherre, dux militum; ved Hove, magister officiorum, comes palatii; ved en Høitidelighed, designator.

Marskanderer, scruta vendo.

Marskandiser, scrutarius, veteramentarius.

Marsrute, iter, cursus.

Marsviin, delphin, delphinus.

Marter, cruciatus, tormentum, see Pine, Plage.

Martimaaned, Martius, mensis Martius.

Martiøll, cerevisia verna, vigentior, firmior.

Martrer, torqveo, crucio; En, plager, fatigo, vexo; til Døde, cruciatu necare, ad mortem excruciare, excarnificare see Qvæler, Piner.

Martyr, martyr; ob Christi cultum, professionem, sacra vexatus, cruciatus, interfectus, blive, Christi causa vexari, cruciari, interfici.

Martyrdom, martyrium, supplicium.

Marv, medulla; i Træer, pulpa, matrix. — tager Marven af, emedullo.

Marvefuld, medullosus.

Mask, recrementum.

Maske paa Fiskergarn, macula, sinus, commissura. — Skabilken, persona, species, larva. — tage Masken af, nudare se, prodere se, aperte agere, simulationem deponere; af En anden, pellem detrahere alicui. — uden M., vere, aperte, simpliciter. — uden M., tecte, latenter. — det er en M., fraus, ars subest; simulatur, dissimulatur, tegitur aliqvid.

Maskerade, saltatio personata, incessus personatus.

Maskerer, persona tego; sig, personam sumere, induere; speciem induere.

Maskeret, formummet, larvatus, personatus. — m. Batterie, agger tectus, abditus, Angreb, simulatus impetus, avertendo hosti; giøre et, simulato impetu avertere hostem.

Maskine, machina; Stillage, compages, pegma, catasta. — som en M., ut nervis alienis mobile lignum, non sui sensus. — lade en M. spille, arte agere, pugnare; consilium explicare. — være en M., alieno impetu moveri, nil sua sponte agere.

Maskinmessig, non sui judicii, non sui sensus, alieno impetu mobilis, uni formulæ adstrictus, addictus, *adv.* sine sensu, alieno impetu, non sua sponte.

Maskinmester, choragus, machinator.

Maskinvæsenet ved Skuespillene, choragium, machinæ *pl.*

Maskepie, commercium, communitas, societas.

Masovn, caminus ærarius, ustrina, fornax æraria, clibarius.

Masacre, cædes, internecio.

Masacrerer, see Myrder, Nedlægger.

Mast, malus.

Mastix, mastix, mastiche, lentiscus; som er af, lentiscinus.

Mastkurv, lorica mali, pinna; carchesium.

Mastløs, sine malo, malo privatus, spoliatus.

Mat, langvidus, fessus, infirmus, lassus, solutus, affectus; være, langvere, laborare; blive, lassari, deficere, langvescere; giøre, lassare see Kraftesløs. — m. Tegning, Farve, color ductus fugiens, obscurus, tenuior, langvidior. — matte Øine, langventes oculi. — *adv.* lente, langvide; mat tegnet obscurius ductus.

Mater

Mater i et Trykkerie, cochlea fæmina.

Materialier, til Bygning, materia (es), gamle som bruges igien til en nye Bygning, rediviva *pl.* — til en Tale, et Skrift, apparatus, copia, res, argumentum, ſylva; give, samle, inſtruere librum, diſputationem; orationem.

Materialiſmus, materiæ favor; materiæ faventium error; animam concretam, mundum æternum credentium ratio.

Materialiſt, som handler med Medicinvahre, pharmacopola 2) som holder Siælen for materiel, mentis corporeæ defenſor, auctor; som holder Materien for ævig, materiarius, mundi æterni auctor.

Materialiſtiſk, craſſus (e); materiæ corporeæ favens, amicus.

Materialiter, qva materiam, rem ipſam, vocabuli ſonum.

Materie, materia (es); det man taler, handler om, res, argumentum, cauſa; forſvne med, inſtruere orationem, librum; rig M., latus excurrendi campus; campus in qvo excurrere, exſultare, ſeſe jactare poſſit oratio 2) Materie, Raad, pus; fuld af M., purulentus.

Materiel, concretus, corporeus. corpore conſtans, materialis *Macr.*

Mathed, langvor, laſſitudo, infirmitas.

Mathematik, matheſis, mathematica, mathemata *pl.*

Mathematikkyndig, mathematicus.

Mathematiſk, mathematicus (ce).

Matrads, gauſape, cilicium, amphitapa, culcita, ſagum; med Straa fyldt, ſegeſtrum (a).

Matrice, involucrum typi.

Matrikel, liber, index, tabula, album, catalogus. — Cataſter, vaſaria publica.

Matros, nauta, nauticus; paa Galleier, remex.

Matte, Maatte, teges, ſtragula.

Matter, laſſo, fatigo, defatigo; ſig, vires exhaurire, defatigari.

Mattighed, ſee Mathed.

Mave, ſtomachus, ventriculus, venter, uter, uterus; Bug, Liv, alvus; Underliv, aqvaliculus. — god M., firmus ſtomachus; have, eſſe firmi ſtomachi, *metaph.* multum perpeti poſſe.

Mavedraaber, ſtomachicum; liqvor ſtomachicus, ſtomacho firmando, roborando.

Mavepibe, guttur, gula.

Mavepine, Colik, cardialgia, ventriculatio, *Cæl. Aur.*; som har, ventriculoſus, cardiacus, ſtomachicus.

Mavesvaghed, atonia; i en høiere Grad, cruditas.

Maveſtyrkende, ſtomachicum; ventriculi, ſtomachi fultura, firmamentum.

Mavetrykken, ſee Mavepine.

Maxime, præceptum, ſee Regel.

Med, *præp.* i Selſkab, Forbindelse med, cum. — naar det bemærker et Inſtrument, ſættes *abl.* allene f. E. hugge en med en Kaarde, ferire aliqvem gladio; derimod: gribe En med en blodig Kaarde, comprehendere aliqvem cum cruento gladio; ſkrive noget med en Pen, exarare aliqvid calamo; ſige noget med Munden, proferre aliqvid ore — ved *abl.* af *pron.* qvo, qva, qvibus, me, te, ſe, hænges *præp.* cum bagved som, qvocum, mecum. — m. Magt, per vim; m. Uret, per injuriam; m. Liſt, per inſidias, m. ſtørſte Skam, per ſummum dedecus. — m. Flid, de induſtria, ex induſtria; m. ſaadan Omhyggelighed, at &c. ita accurate, ut; m. ſaadan Lærdom, ita docte. — m. eet Ord. ad ſummam. — m. den Betingelſe, det Forbehold, ſub ea conditione. — m. Maade, mediocriter, moderate, modeſte. — m. Tiden, olim, tempore; temporis decurſu, ſucceſſu. — m. ham, adjecto, computato illo. — m. Glæde, Sorg, Suk, Fortrydelſe, lætus, triſtis, gemens, indignabundus. — m., tilligemed, ogſaa, una, ſimul, & ipſe (i, um);

alle med hinanden, ad unum omnes. — m. mig, m. ham er det en anden Sag, mea, illius alia ratio est. — det bliver bedre med ham, melius sese habet. — beslægtet, bekiendt, besvogret med En, alicui cognatus, familiaris, affinis. — m. det første proxime, propediem, brevi. — med det gode, leniter, amice.
Medaille, numus, numisma.
Medaillon, numus memorialis major.
Medailleur, numorum artificialium cusor, fusor.
Medarbeider, socius; consors operis; adjutor.
Medarving, cohæres; socius hæreditatis.
Medbaaren, see Medfødt.
Medbeiler, competitor, rivalis, æmulus, corrivalis, competens; være, una idem petere, eidem rei imminere.
Medbeilerie, rivalitas.
Medborgen, consponsor.
Medborger, civis, ejusdem civitatis.
Medbør, see Medvind.
Medbringende, en Kurers, nuncius; af hans M., qvid attulerit, qvid nunciaturus venerit, qvid venerit.
Medbringer En, adduco mecum, duco una; noget, fero, adfero mecum. — Sædvanen bringer det saa med, ita fert consvetudo, ita mos jubet.
Medbroder, socius, sodalis, amicus, mihi junctus, alius, alter.
Medchristen, christianæ religioni mecum addictus, alius christianus.
Meddeelagtig, see Deelagtig.
Meddelelig, qvod dari, communicari (cum altero) potest; in cujus partem alius venire, vocari potest.
Meddelelse, Meddelning, impertitio, communicatio, copia; eller med *partic.* af dare. — for den Efterretnings M., qvod mihi significasti.
Meddeler, giver en Deel, communico rem cum aliqvo, participo aliqvem re, partem rei do; aliqvem in partem rei voco, admitto. — giver, impertio aliqvem re, do, tribuo. — m. de Fattige, largiri, elargiri; som gierne m., largus, beneficus. — m. En en Efterretning, certiorem facere aliqvem de re aliqva.
Meddiscipel, condiscipulus, commilito.
Meddommer, judicii socius, qvi una cognoscit.
Meddrikker, drikker med, compoto; som, compotator.
Medekrog, hamus.
Medelinie, Fiskersnor, linea.
Meden, Fisken med Krog, hamatilis piscatus.
Meder, sigter paa, collineo. — fisker med Krog, hamum demitto.
Medelsker, see Medbeiler.
Medens, see Imedens.
Medeier, consors, socius.
Medfart, modus qvo tractes, ratio qva excipias; god, benignitas, comitas, liberalitas; slet, grov, asperitas, inhumanitas; foragtelig, superbia, insolentia, contemptus, fastus.
Medfødes, innascor.
Medfødt, insitus (a natura), naturalis, nativus, natalis, genitivus, congenitus, ingenitus, innatus; a parentibus, a natura haustus, expressus. propagatus proditus.
Medfølge, see Følge.
Medfølgende, additum (a); qvod adjeci; qvod seqvitur.
Medfølger, Følgesvend, comes, socius viæ, itineris.
Medgaaer, see Gaaer med. — gaae ×med, gaae op, insumi, impendi.
Medgang, res secundæ; fortuna secunda, favens.
Medgiæst, convictor.
Medgift, dos; som gives eller faaes til M., dotalis; give M., dotare, uden M., indotatus.
Medgiør, giør med, rei adsum, rem adjuvo; socium, adjutorem rei me præbeo. — giøre alting med, ad omnia sese præbere, nulli sese operi subtrahere; som giør alting med, promtus, facilis, ob-

× ... rei anni impendentur.

obseqviosus. — giøre Moderne med, seqvi, amplecti, imitari.
Medgiver, giver noget med, auferendum do, En med, addo, simul mitto.
Medhandler, vel, ilde, habeo, tracto, accipio, præbeo (me talem alicui).
Medhandling, see Medfart.
Medherster, see Medregent.
Medhielp, socius (a), adjutor, (trix).
Medhold, consensus, comprobatio.
Medhustrue, pellex, concubina; at En holder, pellicatus.
Medianformat, forma media.— M. Bind, volumen medii modi. — Median Folio, forma major media. — Median Qvart, modus qvaternarius. — M. Octav, octonarius medius.
Mediator, see Mægler.— i Spil, rex adscititius; spille, rege adscito solum pugnare.
Medicin, see Lægedom, Lægekonst.
Medicineren, usus medicamentorum.
Medicinerer, medicamentis utor; medicamentum adhibeo.
Medicus, see Læge.
Medister, botulus, botellus, lucanica, hilla (um).
Meditation, commentatio.
Mediterer, see Tænker. — paa noget, aliqvid commentari, animo agere, volvere, moliri; parare se rei.
Medlem, pars (corporis), adscriptus (numero).
Medlidende, mollis, misericors, propensus ad misericordiam.
Medlidenhed, miseratio, misericordia; have, miseratione moveri, capi, tangi; med En, misereri alicujus, miserari aliqvem. — jeg har M. med ham, miseret me ejus. — af M., miseratione commotus, ductus, captus.
Medlydende, consonans, consonus, *adv.* consonanter.
Medlærer, docendi socius, adjutor in docendi munere.
Medregent, imperii socius, collega; tage til, collegam adsciscere, in societatem imperii vocare.
Medregentskab, imperium commune, socium; imperii societas, consortium.
Medskabt, see Medfødt.
Medske, see Mædske.
Medskyldig, socius culpæ, facinoris; at man er, culpa consociata, culpæ societas.
Medsoldat, commilito, militiæ socius, at man er, commilitium.
Medstemmen, assensus, suffragatio, adstipulatio.
Medsvoren, see Sammensvoren.
Medtager, En, vexo, male mulco. see Tager.
Medtiener, conservus, servitii socius; være, una servire.—Capellan, diaconus.
Medtienerinde, conserva, conservula.
Medtieneste, conservitium.
Medvidende, Medvider, socius, conscius, particeps.
Medvidenhed, med andre, eller andres med os, conscientia.
Medvind, ventus secundus, ferens, obseqvens; flatus prosper.
Medvirker, una ago, adjuvo; operam socio, jungo; cooperor *eccl.*
Medvirkning, opera juncta, sociata; auxilium; cooperatio *eccl.* — ved hans M., illo juvante.
Medynk, Medynksom, see Medlidenhed, Medlidende.
Meed, see Øyemeed.
Meel, far, farina; fiint, pollen; hvidt, similago; af M., farinaceus, af hvidt M., similagineus. — M. paa Planter, Insecter, pulvis.
Meeldug, rubigo; som falder, melidrosus
Meeldust, Meelstøv, pulvis tenuissimus, farinaceus.
Meeler, farina conspergo. — m. sin Kage godt, suis rebus bene consulere, suum qvæstum augere.
Meelet, farinosus, farina conspersus; som Æbler, Pærer, solutus,

lutus, ſine ſucco, fatuus; blive, ſolvi.
Meelkiſte, farinarium, arca pollinaria.
Meelorm, blatta.
Meelſigte, cribrum pollinarium; incerniculum.
Meelſtøv, ſee Meelduſt.
Meen, vitium, labes, pravitas; have, laborare vitio, pravitate. — han har det M., hoc ei vitii eſt.
Meeneed, perjurium; begaae en, pejerare, ſcientem fallere, perjurium in ſe admittere; ſom begaaer en, perjurus.
Meeneedig, ſee Meenſvoren.
Meenſvoren, perjurus; blive, perjurium admittere, pejerare.
Meer, Meere, magis, plus, amplius; noget m., paulo plus, aliqvanto amplius, pluſculum; m. eller mindre, plus minus. — ſnarere, hellere, magis, vero. — høyere, pluris. — m. end, præ, præter, ſuper, ſupra. — ikke m. (om den forgangne eller nærværende Tid) jam non; (om den tilkommende), non jam, non amplius, poſthac non, dehinc non amplius. — hvad er det ſaa m.? qvid tum? qvid autem? qvid ergo? — hvad kan jeg giøre m.? qvid ultra, qvid amplius hoc faciam? — hvad endnu m. er, qvod majus eſt, ſit. — m. end 100de, centum amplius; ultra, ſupra centum. — være m., præſtare, excedere, vincere, ſuperare; ville være m., velle anteire ceteros, efferre ſe, eminere velle. — m. end jeg haabede, ultra ſpem. — m. end man troer, ſupra fidem, ultra qvam credideris; være m. end man ſkulde troe, fidem ſuperare. — give, byde m, pretium augere, intendere; ſige m., addere, ikke ſige m., nihil (amplius) addere — giælde m., i Anſeelſe, plus valere; potentiorem, potiorem eſſe; i Værdie, carius eſſe; majoris emi, conſtare, venire. — ikke m. end, tantum, omnino. — det er ikke m end billigt, ſane, ſcilicet, nimirum oportet; haud dubie æqvum eſt.

Meerbemeldt, qvem, qvod, qvos' qvæ ſæpius diximus.
Meeſt, Meeſte, plurimus; den m. Deel, bona pars; melior, major pars; pleriqve. — det m., plurimum; kommer derpaa an, ſumma rei in hoc vertitur. hoc maximum eſt 2) *adv.* plerumqve, fere, ut plurimum, maxime, cum maxime.
Meeſtbydende, qvi licitando vincit, ſuperat.
Meeſtendeels, magnam partem, magna ex parte, plerumqve, ut plurimum.
Megen, Meget, multus, plurimus, abundans, effuſus, numeroſus. — m. Viin, m. Korn, magna copia vini, frugum. — ikke m., parum. — for m., nimius, injuſtus f. E. Byrde. — hvorm., qvantum; ſaa m., (naar verbum ſtaaer forved nom. eller pronom.) tantum; (naar verb. ſtaaer efter), qvantum. — ſaa m. det og er, qvantum unqve, det være ſaa m. det vil, qvantumvis, qvantumlibet. — det var m.! mirum! vix credendum! qvid narras? — giør m., ikke meget af noget, magni, parvi ducere, æſtimare, facere aliqvid; giøre m. af En, multum ei tribuere. — det bryder jeg mig meget om, de hoc parum laboro. — m. Larm, magnus motus; m. Skrig, multum clamoris. — jeg vilde givet m. om, magno emerim, vehementer optem. — give m. for noget, magno emere.
Meget, *adv.*, multum, magnopere; ved *comparat.*, multo, aliqvanto, ved *adject.*, valde, admodum, egregie, vehementer, magnopere, eximie, multum, perqvam, ſane qvam; ogſaa ved per i Sammenſætning, hvor det er brugeligt, ſom, perbrevis, peridoneus! o. ſ. v.; men iſær ved *ſuperl.* ſom, meget god, optimus; meget berømt, clariſſimus. — ved *verba*, ſom udtrykke en Begiærlighed, miſere, enixe, intime, ardenter, en Frygt, en Afſkye, graviſſime, acerrime; ſom tilkien-

kiendegive en Handel, enixe, strenue, gnaviter, probe, sedulo. — tage meget Feil, longe falli, multum errare. — hvormeget ut, qvam, qvantum, qvantopere. — saameget, tam, ita, adeo. tantopere, tantum, eo usqve; ligesaameget, tantidem, tantundem. — intet saameget, nihil magis; ikke saameget, ikke synderlig, non adeo. ikke saameget for min, som for din Skyld, tua magis causa, qvam mea; non mea magis, qvam tua causa; mea minus qvam tua causa. — saameget, som mueligt er, qvantum potest, qvam plurimum. — meget for, nimis, ultra modum, ogsaa blot med *comp.* f. E. meget for slet end at han, tenuior qvam qvi; meget for ustikket end at jeg, tardior qvam cui, qvem, a qvo &c. — overmaade meget, mirum qvantum, immensum qvantum, nimium qvantum. — bruge m., freqventare; giøre m. af, attollere, multum tribuere rei, (homini).

Megler, interconcilio, rei me interpono, intercedo, rem compono.

Megler (En), arbiter, interpres, internuncius, conciliator, seqvester, intercessor, proxeneta; hos Kiøbmænd, pararius, argyropola.

Megleremhede, conciliatio, componendæ rei cura.

Megling, arbitrium, opera.

Meier, slaaer Græs, falco, seco (pratum); Korn, meto, demeto, cædo, succido (frugem, segetem), — m. efter sicilio.

Meier, (En), Høstmand, messor.

Meierie, villa.

Meiejern, falx messoria.

Meining. — gives med *verba.*

Meirand (Urt), amaracus (um); som er af, amaracinus. — vild M., origanum.

Meisel, Gravstikke, cælum.

Melankolie, atra bilis; melancholia, see Tungsindighed.

Melankolsk, melancholicus; atræ bilis; være, atra bile abundare. — m. Veyr, coelum triste, nubilum.

Meld, paa Træer, nucamentum.

Meldaure, Midaftensmaaltid, merenda.

Melder, En, noget, nuncio, nuncium adfero; aperio, indico, edoceo, significo, aliqvem (de re) certiorem facio. — m. om, berøre, tangere, attingere; mentionem rei facere, injicere; rem commemorare; som en Historieskriver, narrare, memorare, prodere, referre; anmelde som i Aviserne, promulgare, indicare, significare. — m. sig at man vil komme, nunciare adventum, ostendere se venturum; lade m., mittere qvi nunciet; per aliqvem nunciare; nunciandum, significandum curare. — m. sig til noget, profiteri nomen ogsaa *abs.* profiteri. — uden at m. noget, nulla mentione facta.

Melding, Melden, mentio, memoria.

Melisse, Citronmelisse, citrago, citreago.

Melk, lac, af, lacteus; blive til, lactescere. — suur, oxyganum (a) — den første i Brysterne hos Barselkoner, colostra (um) — som M. og Blod, e rubro & candido mixtus; see ud som, esse vultu candido & rubenti. — M. i Fisk, lactes *pl.*

Melkagtig, som har Melk hos sig, lactarius.

Melkebøtte, sinus, camella.

Melkefeber, febris e lacte, a lacte.

Melkefisk, piscis mas.

Melkehaar, lanugo.

Melkegriis, nefrens, porcellus.

Melkekammer, penus, cella lacti servando.

Melkeko, bos lactaria.

Melkekuur, lactis usus; curatio lactea, per lac; bruge, lacte curari.

Melkmad, lacticinium.

Melkmund, lactis amans, galactopota.

Melkespand, sinus, mulctrale.

Melkesuppe, Velling, jus lacteum,

Mel-

Melketænder, dentes primi.
Melkeveien, galaxia, via lactes.
Mellem, see Imellem.
Mellemarbeide, cura subcesiva, parergon.
Mellembud, internuncius (a), interpres.
Mellembygning, ædificium interjectum.
Mellemfinger, digitus medius, medianus, verpus.
Mellemgaard, Indgaard, cavædium.
Mellemgulv, i Legemet, diaphragma, præcordia *pl.*
Mellemhandler, see Megler.
Mellemhandling, opera; ved hans, eo interprete; eo conciliante, faciente.
Mellemkomst, interventus, intercursus, intercessio, (sus).
Mellemlinie, linea intermedia.
Mellemmaaltid, antecoena.
Mellemmand, see Megler.
Mellemmuur, paries intergerinus.
Mellemplads, locus medius, spatium interpositum.
Mellemregent, interrex.
Mellemregiering, Mellemrige, interregnum.
Mellemrum, intervallum, interstitium, spatium; giøre et, relinqvere, interponere.
Mellesetning, Mellemsats, sententia intermedia.
Mellemspil, episodium, fabula interposita, opføre, fabulam interponere, caput scenæ distingvere episodio.
Mellemste, medius, medioximus, in medio, inter medios.
Mellemtale, oratio interposita.
Mellemtarm, mesenterium.
Mellemtime, hora vacua, otiosa, subcesiva.
Mellemtid, intervallum, interstitium; tempus interjectum, medium; intercapedo (temporis).
Mellemting, see Middelting.
Mellemvæg, see Mellemmuur.
Mellemvei, medium, media via, mediocritas; holde, medium tenere, mediam viam seqvi, neutro inclinare; i Klædedragt, Levemaade, Moder, in neutram partem conspici; saadan en Levemaade, cultus in neutram partem conspiciendus. — Mellemveien er den beste, medium tenuere beati, medio tutissime ibis.
Melodie, modus, cantus, numeri, modulatio. — efter den M., lege illius cantici, ad numeros carminis; gaae, eodem modo cani, qvo &c. der er megen M. i, habet modulationem jucundam.
Melodisk, cantu plenus, grate modulatus, jucundæ modulationis.
Melon, melo, pepo, melopepon.
Membran, Hinde at skrive paa, pittacium.
Memorial, literæ, libellus, commentarius (um).
Memoreren, ediscendi opus, meditatio.
Memorerer, edisco, memoriter comprehendo.
Men, i Begyndelsen, at, sed, verum, verum, enim vero, efter eet eller flere Ord, autem, vero, qve. — men naar, dersom, a) i en Forbindelse og Følge, qvod si, b) i en Modsætning, sin. — m. nu, a) som Slutning af en Sats, jam, atqvi b) i en Modsætning, nunc, nunc vero, at nunc f. E. jeg skulde have tilgivet ham: men nu da han er saa fræk o. s. v. ogsaa gives det smukt med sed enim, naar man tilkiendegiver, hvorfor det forhen sagte ikke skeer, f. E. han kunde for længe siden været frisk; men han holder sig ikke: sed enim non parcit sibi; eller: han vilde vel give efter, men hans Cammerater ophidse ham, sed enim sodales instigant. — m. dog, attamen, veruntamen. —dette Men udelades i Latinen 1) ved Men ikke, i en Modsætning, naar det heder saameget som: og ikke f. E. du maa komme selv, men ikke sende din Tiener; eller: men saaledes giør jeg det ikke, non ita ego 2) naar man forandrer *pron. demonst.* ille, illa, illud, eller hic til *relat.* f. E. m. dersom jeg havde seet ham, qvem si vidissem; m. der-

derſom han erfarer, qvi ſi reſciverit. - naar det foredrager en Indvending, heder det, at, at enim.

Mener, Troer, puto, arbitror, autumo, exiſtimo, credo, cenſeo, cogito, opinor, reor, ſentio, judico. — jeg m., mihi videtur. — man m. dig, ad te pertinet; tu peteris, deſtinaris. — mene, forſtaae, dicere; jeg m. dig, ham, te, illum dico. — m. det godt m En, alicui favere, ei conſultum cupere; ilde, mala, fraudem ei incogitare, eum perditum ire; ikke m. det ſaa ilde, non malo animo, conſilio dicere, facere. — hvorledes m. du det, qvo animo dicis? qvorſum pertinet, tendit — jeg ſkulde m., crediderim.

Menige, *pl.* omnes, univerſi.

Menighed, Menige Mand, civitas, commune. — Sogn. parochia, coetus curæ alicujus creditus, coetus ſacer.

Mening, Dom, Tanke, ſententia, judicium, ratio, exiſtimatio arbitratus; Perſoners af Anſeelſe, auctoritas. — M., Indbildning, opinio, hæreſis; ſom grunder ſig paa, opinabilis, opinatus; ſom hænger ved ſin M., opinioſus. — M., fornemmelig i Philoſophien, dogma, placitum. — M., Forſtand, ſenſus, ſenſa *pl.*, voluntas — M., Henſigt, conſilium, animus, finis. — i den M., Henſigt at forbedre ham, ut eum corrigerem, ejus corrigendi cauſa, eum correcturus; id agens (dum id ago) ut eum corrigam. — efter min M., ut mihi videtur, ut mea fert ſententia, ut arbitror. — være af den M., credere, eſſe in ea ſententia ut putes; være af eens M., idem cum altero ſentire; jeg er af ſamme M., idem mihi videtur; ikke være (a ſentire cum aliqvo, aliter cenſere; jeg er ikke af din M., mihi ſecus videtur, ſee Tanke.

Menneſke, homo, mortalis, perſona; et ungt M., juvenis (ved adjectiver udelades det for det meeſte) — intet M., nemo. — ſtakkels M., homuncio, homunculus; halv M., ſemihomo; førſte M., protoplaſtus, primoplaſtus *eccl.*

Menneſkeæder, anthropophagus.

Menneſkealder, ævum.

Menneſkefiende, Timon, Miſanthropus, hominum hoſtis, acerbus! omnibus iniqvus, infeſtus; være, homines odiſſe, fugere, horrere.

Menneſkefiendtlig, Timonis more, animo; iniqvus; immitis hominibus, in homines.

Menneſkefiendſkab, hominum odium, Timoneus ſenſus, animus, miſanthropia; animus omnibus infeſtus, atrox.

Menneſkefrygt, ambitio, mens obnoxia, levitas; ſom har, ambitioſus, obnoxius, levis.

Menneſkekiærlig, benignus (e), humanus, humaniter; liberalis, liberaliter.

Menneſkekiærlighed, humanitas, hominum amor, ſenſus humanus; ſtudium, favor in alios; animus aliis promtus, æqvus.

Menneſkelig, humanus *adv.* humaniter. 2) ſee Menneſkekiærlig.

Menneſkelighed, humanitas, i Henſeende til Menneſkets Tilſtand, conditio, fragilitas humana; til Tænkemaaden, ſenſus humanus.

Menneſkerov, plagium, raptus hominum.

Menneſkeſkarn, ſtercus humanum.

Menneſkeſkye, lucifugus, ſolitarius; være, homines, lucem fugere, vitare; at En er, lucis, huminum fuga.

Menneſketyv, plagiarius, plagiator, hominum abactor, raptor.

Menneſkeven, hominum amans, omnibus æqvus, benignus; ſom omgaaes gierne og venligen med Folk, comis, humanus, affabilis, lætus; godgiørende, liberalis, benignus, beneficus; høflig, officioſus, liberalis, commodus, facilis, promtus.

Menſur, menſura, modus; Takt, numerus, rhythmus. — efter Menſuren, ad numerum, rhythmice.

Merkurius, Qvægſølv, argentum vivum. — Merkur, journal, acta *pl.* ephemerides.

Merkuriusstav, Heroldsstav, caduceum.
Mergel, hvid Leer, marga.
Merke, merker, merkelig 2c., see Mærker 2c.
Mers, see Mærs.
Meslinger, morbilli, rubeolæ, papulæ; have, rubeolis infestari.
Messe i Kirken, eucharistia, liturgia, sacrum, missa; holde M., eucharistiam celebrare, sacris operari; høre, interesse eucharistiæ celebrandæ, liturgiæ. 2) Kiøbmænds M., mercatus; Paaske M., mercatus vernus, vernalis. Michels M., mercatus autumnalis; Nyeaars M., mercatus hibernus.—paa Messen, in mercatu, inter mercatum, cum (dum) mercatus agitur.—reyse til Messen, obire mercatum (us); ad mercatum ire, venire.
Messehage, vestis liturgica, hierurgica, sacrifica; stola.
Messeoffer, sacrificium eucharisticum, liturgicum.
Messepræst, sacrificulus.
Messer, carmen liturgicum præcino, decanto.
Messesærk, stola sacerdotalis, liturgica; amiculum liturgicum.
Messetid, tempus mercatus; i Messetiden, in mercatu; cum (dum) mercatus est, agitur.
Messing, orichalcum, æs flavum.
Messingstræng, fides e filis æneis, acriores.
Messingtraad, æs ductile.
Mest, Mestendeels, see Meest.
Mester, faber, opifex, operarum magister, herus, dominus; blive M., jus opificii exercendi nancisci; opificum corpori, numero adscribi. — M. i noget, doctissimus, peritissimus, artifex rei; finde sin M., vinci, superari; i En, ab aliqvo.—blive M. af noget, re potiri, rem in potestatem redigere; af en Konst, plane percipere artem. — spille M., dominari, rerum potiri; i noget, superiorem esse, vincere.— M. for noget, architectus, concinnator, effector, magister, molitor.
Mesterinde, magistra; domina, hera,
Mesterkok, archimagirus.
Mesterlig, arte factus, scitus (e), bellus (e), callidus (e), artificiosus (e), eximius (e).
Mestermand, carnifex.
Mesterskab, magisterium.
Mesterstykke, hos Haandværksfolk, artis specimen, documentum; rudimentum, tirocinium, triocinii ponendi prærogativa; giøre sit, edere specimen artis, ostendere qvid didiceris; rudimentum ponere.—M. Konststykke, artificiosum opus, summa arte effectum, eximium, primarium; det er hans M., in hoc optime, felicissime elaboravit; in hoc qvid posset ostendit.
Mestren, Dadlen, censura.
Mestrer, dadler, vitupero, reprehendo, carpo, corrigo; som vil m. alting, zoilus, reprehensor acerbus.
Metal, æs, metallum; af M., æneus.
Metalgrube, cubilia metallorum; metalla *pl.* secturæ ærariæ.
Metallurgie, metallurgia; ars metallica, metallorum tractandorum; som forstaaer, metallurgus, metallorum peritus.
Metamorphose, mutatio, transmutatio, formæ mutatio.
Metaphor, metaphora, translatio; vocubulum translatum, metaphoricum.
Metaphorisk, metaphoricus (e) translatus (e). — bruge Ord m., transferre verba.
Methode, via, ratio, formula, modus.—Læremaade, doctrina.
Methodisk, legitimus, (e), via & ratione [illegible]scriptus *adv.* via *abl.*
Meubel, 2c. see Møbel.
Meyrand, amaracus; af, amaracinus.
Miæld, smaa Tappe paa Hæsler, og Valnødder, panicula (us).
Mid, teredo, termes.
Midaften, post meridiem.

Middag, medius dies, medium diei, meridies; som hører til, meridianus. – om Middagen, meridie, medio die, die ad meridiem vergente, inclinato in meridiem die.

Middags, adj. meridianus.

Middagsgiæst, pranſor, compranſor.

Middagslinie, circulus meridianus.

Middagsmaaltid, (efter vore Sæder) prandium; ſpiſer M., prandeo, pranſito; ſom har ſpiiſt, pranſus, ikke ſpiiſt, impranſus; ſom hører til, pranſorius.

Middagsſøvn, meridiatio; ſove, meridio (or).

Middagstid, meridies, tempus meridianum, medius dies.

Middel, modus, præſidium, via, ars, auxilium, conſilium, ratio. — forſøge alle Midler, omnia experiri; nil intentatum, nil inexpertum relinqvere, omittere. — finde et M., rationem inire; have Midler i Hænder, poſſe rem efficere. — M. imod noget, auxilium, remedium; bruge, malo mederi, obſiſtere, occurrere; der er intet M. for, ſiſti non poteſt; ſom intet M. er for, immedicabilis. — Middelvei, temperamentum. – Kiøbmands, Handværksfolks ꝛc. M., collegium, corpus, numerus, coetus. — Midler, pl. Formue, res, pecunia, opes; ſom har Midler, pecunioſus.

Middelart, Middelſort, genus medium, mixtum, ex utroqve temperatum.

Middelbar, indirectus.

Middelhavet, mare mediterraneum.

Middelmaadig, medius, modicus, mediocris, tenuis; meget, permediocris, levis, vilis, minime probabilis.

Middelmaadigen, modice, mediocriter, tenuiter, exiliter.

Middelmaadighed, tenuitas, mediocritas, modus.

Middelpunkt, en Cirkels, centrum; ſom ligger i, item, ſom udgior M., centralis; ſom er uden for, excentris Mart. Cap. — den midterſte, det inderſte, medium, meditullium, umbilicus. —— hvorpaa noget beroer, momentum. — Hovedſagen, ultimum, extremum, ſummum, ars, ſumma; Middelpunkten af al Lykſalighed, ſumma felicitas; af alle Ønſker, Beſtræbelſer, ſumma votorum, ſtudiorum; af Handel, af Videnſkaber, ſedes mercaturæ, litterarum.

Middelſtand, vitæ conditio media, mediocritas; de ſom ere i Middelſtanden, mediæ ſortis, conditionis, medii loci, ordidinis homines; blive i Middelſtanden, mediocritatem ſeqvi, diligere.

Middeltal, medius numerus, plurimum minimumqve.

Middelting, imellem andre, intermedium, interjectum; imellem Dyr og Planter, zoophytum; imellem Land- og Vanddyr, amphibium. — M., hverken god eller ond, medius, res neutra.

Middelvei, ſee Mellemvei.

Mellemſtørrelſe, modus medius; et Menneſke af M., mediæ ſtaturæ homo.

Middelſort, ſee Middelart.

Midfaſte, medium jejuni tempus; media hebdomas; dies ante — paſchalium.

Midler, ſing ſee Megler 2) pl. ſee Middel.

Midlertid, ſee Imidlertid.

Midnat, nox media, concubia, intempeſta; concubium noctis.

Midſommer, æſtas adulta; ſolſtitium; ſom hører til, ſolſtitialis.

Midt, Midten, medius, medioximus, ſee Middelpunkt. — m. i Talen, in medio ſermone; afbryde, medium ſermonem abrumpere. — dele i Midten, medium ſecare. — brække m. itu, in medio, medium (am) rumpere, — igiennem Byen, per mediam urbem, media urbe.

**Miil**, milliarium, lapis (egentlig en rommerſk paa 1000 Skridt); Perſiſk, paraſanga.
**Miilelang**, milliaris, multa millia paſſuum longus.
**Miilepæl**, millarium, lapis, columna milliaria.
**Mild**, clemens; liberalis, benignus, beneficus; ſagtmodig, facilis, humanus, mitis, remiſſus, indulgens, lenis; blid, ſerenus; gior, ſereno; blod, mollis, clemens. — m. Luft, Veir, mollior aura.
**Mildeligen**, mildt, benigne, benefice, largiter; ſagtmodigen, molliter, leniter, clementer, humane, humaniter.
**Milder**, **Mildelſe**, ſee Formilder, Formildelſe.
**Mildhed**, Godhed, benignitas, largitas, munificentia, liberalitas; Sagtmodighed, lenitas, clementia, indulgentia, facilitas, humanitas; i Luften, ſerenitas.
**Milits**, Soldater, militia.
**Million**, decies centena millia, decies, centies mille; ogſaa millio. — 2, 3, 4, 5 Millioner, vicies, tricies, qvadragies, qvinqvagies centena millia. — 10, 20 Millioner, centies, ducenties centena millia.
**Milliongange**, centies, millies, infinitis modis.
**Milt**, ſplen, lien, lienis.
**Miltſot**, Miltſyge, ſpleneticum malum, morbus lienis.
**Miltſyg**, lienoſus, ſpleneticus, ſplenicus.
**Milturt**, ſplenium, aſplenium.
**Min**, meus. — udtrykkes ikkun i Modſætninger, og naar accenten ligger derpaa. — min Hoved! min Fod! heu! caput, pes dolet!
**Minde**, Hukommelſe, memoria, recordatio; til M., in memoriam, recordationis ergo, ſervandæ memoriæ; qvod monumento ſit, eſſet. — det er endnu i friſt M., recens eſt rei memoria, integra viget. — beholde Mindet af et Saar, ſubinde admoneri, notam retinere vulneris. — i Mands M., poſt hominum memoriam. — drages til M., ſervate rei memoriam, facite ut probe memineritis 2) Bifald, aſſenſus, conſenſus; give ſit M. til noget, conſentire aliqvid.
**Mindelighed**, i Mindelighed, pactione, afgiøre noget, paciſci, tranſigere, decidere, reconciliatione concordiæ aliqvid dijudicare.
**Mindelſe**, monitio, monitus, admonitio, commonitio, forud, præmonitio. — af noget, nota, veſtigium.
**Minder**, paaminder, moneo, admoneo, forud, præmoneo, lidet, ſubmoneo. — hviſter paa, bringer i Erindring, ſubjicio, ſee Erindrer. — det minder mig, redit memoria ejus rei, manent adhuc veſtigia ejus rei.
**Mindes**, recordor, memini, memor ſum. — jeg m., iubit.
**Mindesmærke**, monumentum, memoria; til et, memoriæ cauſa; qvod monumento ſit, eſſet.
**Mindre**, minor, minus, citra; noget, paulo minor; blive m., decreſcere, deficere, minui; giøre m., minuere. — ikke desmindre, nihilo ſecius, nihilo minus, tamen. — intet m., nihil minus. — med m., niſi, niſi forte.
**Mindreaarig**, impubes (er), nondum maturus, pupillus (a), nondum ſui judicii.
**Mindreaarighed**, ætas immatura, pupillaris; anni pupillares.
**Mindreagter**, poſtpono, poſthabeo, minoris duco.
**Mindreaſien**, Aſia minor.
**Mindremand**, Ugild, inteſtabilis.
**Mindſkelſe**, decrementum; et Ondes, levamentum, ſee Formindſkelſe.
**Mindſkes**, bliver mindre, ſee mindre.
**Mindſt**, mindſte, minimus *adv.* minimum. — ikke det mindſte, nihil admodum, nihil omnino; ſige, ſvare, ne verbum qvidem dicere. — i det m., minimum, ſaltem, tamen. utiqve, ſi nihil aliud, certe, vel, ogſ. i Begyn-

gyndelsen af en Periode, at—saa meget er i det m. vist, id qvidem constat; jeg i det m., Cicero i det m., ego qvidem, Cicero qvidem.

**Mine**, hemmelig Gang under Jorden, cuniculus, fuld af, cuniculosus; som, cuniculatim; grave en M., agere cuniculum; lade springe, solum dispergere, discutere, expellere, *trans.* consilio uti, artem adhibere. — Metal-M., minera matrix, massa rudis. 2) Lade, vultus; venlig, frons serena; lumsk, improba frons; ærlig, vultus liberalis, ingenuus; sur M., vultus tetricus, tristis.

**Mineralier**, *pl.* fossilia; qvæ in terra gignuntur.

**Mineralsk**, mineralis, metallicus.

**Minerer**, cuniculos ago.

**Minerer (En)**, cunicularius, cuniculator; cuniculorum agendorum artifex.

**Miniatur**, pictura minuta, argutior; i M., minute, argutius, contractius.

**Miniaturansigt**, vultus argutus, tener.

**Minie**, Bergzinober, minium, sandix, som er af, hører til, miniarius, miniaceus, rød som, minius; farvet med, miniatus.

**Miniegrube**, miniaria.

**Minister**, administer, consiliarius, purpuratus principis.

**Ministerial**, procerum, regis consiliariorum 2) sacerdotalis.

**Ministerium**, proceres reipublicæ. 2) clericorum corpus.

**Minnesang**, carmen amatorium.

**Minnesanger**, amorum vates.

**Minut**, sexagesima (pars horæ); et M., momentum; i et M., sine mora, promte.

**Minutuhr**, horologium sexagesimale, sexagesimis descriptum.

**Minutviser**, sexagesimarius gnomon.

**Misd**, see **Mød**.

**Mirakel**, miraculum; qvod naturæ vires excedat; være naturæ vires superare, excedere, vincere — som et Forvarsel, portentum, prodigium, ostentum.

**Miraculøs**, mirus (e) mirificus (e), admirandus *adv.* mirandum in modum, mirabiliter.

**Misanthrop**, see **Menneskefiende**.

**Misbehag**, see **Mishag**.

**Misbilliger**, improbo, non probo, non laudo, reprehendo, nolo, repudio, hvad som endnu skal skee, dissvadeo, obsisto, repugno, adversor, omnia alia probo, tueor.

**Misbrug**, abusus, abutio. — indsnegen ond Vane, vitium, mos pravus.

**Misbruger**, male, perverse utor; deutor; Ens Taalmodighed, fatigo, — m. et Fruentimmer, stuprum facere cum aliqva, med Vold, vitiare, vim inferre.

**Misbyder**, licitationem iniqvam facio, affe licitor.

**Misbud**, iniqva licitatio.

**Misbyrd**, see **Misfoster**.

**Miscredit**, mala existimatio; fama improspera, adversa; være i, male audire; sætte En i, in suspicionem adducere; komme i, in suspicionem venire.

**Misdæder**, maleficus, malefactor.

**Miserere**, (En Sygdom,) chordapsus, *Cels.*

**Misfornøielse**, over Hovedet, displicentia, tædium, fastidium, moeror, tristitia; over noget, indignatio, ægritudo, ægrimonia; et Folks fremitus, odium, irritatio, — finde M. i noget, re offendi, rem non probare; jeg finder deri, mihi displicet. — til min store M., me indignante, cum magna mea offensione.

**Misfornøiet**, over Hoved, æger, tristis, [stain] atrox, tetricus; fødse, uden Grund, in suum dolorem ingeniosus, over noget, offensus re, over En, med En, alicui iniqvus. — være m, moerere; over En, ei succensere; over noget, re offendi. — see m. ud, tristitiam præ se ferre. — de Misfornøiede, qvibus non placet rerum status, qvi res novas cupiunt.

Misforstaaelse, dissensio, discordia.

Misforstand, sensus alienus, error, interpretatio aliena; falsa. — af M., per errorem, det er en M., error in re versatur; turbata errore res est; det var en M. af mig, dig, aliqvid me, te fugit.

Misfoster, abortus, abortio, abortivum; føde M., abortare, som hører til, abortivus. — Vanskabning, partus monstrosus, monstrum.

Misgierning, delictum, maleficium, malefactum.

Misgierningsmand, see Misdæder.

Misgreb, i Musiken, sonus, tactus, pulsus incongruus, alienus; giøre et, absonum canere; aberrare.

Misgriber, giør et Misgreb, see Misgreb.

Misgunst, see Misundelse item Afgunst, Ugunst.

Misgunstig, see Afgunstig, Ugunstig.

Mishaab, animi dejectio, trepidatio, desperatio,

Mishag, animus a re alienus: finde i noget, rem non probare; bevidne sin Mishag, rem improbare, ostendere rem sibi displicere. — til min store Mishag, me invito, me improbante; me haud qvaqvam volente, probante.

Mishager, displiceo, minus probor, improbor, offendo, reprehendor, non placeo, m. enhver, omnes offendere, nemini probari, nulli placere.

Mishandler, vexo, violo; et Fruentimmer, stuprare, en Text, torqvere.

Mishandling, injuria, ludibrium, vexatio, med Foragt, superbia, insolentia, fastus.

Mishældig, see Uhældig, Vanhældig.

Miskiender En, alium esse puto; Ens Hensigter, Godhed og Fortienester, male, ingrate interpretor animum, beneficia, virtutes alicujus.

Misklang, cacophonia; sonus ingratus, molestus.

Misklingende, ingratus, molestus; med andre, dissonus.

Miskmask, farrago.

Miskundhed, Miskundelig, Miskunde sig, see Barmhiertig, Barmhiertighed, Forbarme sig.

Mislig, difficilis, ambiguus, anceps, periculosus, dubius, iniqvus. — være i mislige Omstændigheder, laborare; komme i, in discrimen venire, conjici. — det seer m. ud., in ambiguo, in periculo res est; med ham, med den Ting, ille, illa res in discrimine versatur, exigua spes est, nil læti ostenditur.

Mislighed, trepidatio, res trepidæ.

Mislinger, see Mislykkes.

Mislykkes, non succedere; ad irritum cadere, recidere; successu carere; at meget m., nullus successus.

Mislykket, irritus, vanus.

Mislyd, see Misklang.

Mismodig, demissus; animo demisso, fracto, blive, animum despondere; desperare, giøre En, spem adimere alicui, desperationem injicere.

Mismodigen, timide, trepide, animo fracto.

Mismodighed, timor, angor; animus fractus, demissus, anxius.

Mispel, mespilum.

Mispeltræ, mespilus.

Misregner, see Forregner mig.

Misregning, error calculorum, rationes perperam subductæ.

Mistanke, suspicio, opinio; opvække, movere suspicionem, materiam darè suspicioni, have M., suspectum habere, suspicari, at noget er paa, odorari, subodorari aliqvid. — sætte sig i Mistanke, semet suspectum reddere; være i M., suspectum esse, suspicione urgeri, committere, ut suspectus sis, fias; komme i, in suspicionem venire, incidere, suspicione adspergi, fatte M., tangi suspicione, suspicari; jeg fattede M., suspectum mihi esse coepit, suspicio animum pepulit,

lit, paa en Maade som opvækker M.) suspiciose.
Mistænkelig, mistænkt, suspectus, exulceratus; være, som en Person, in suspicione esse, suspicione premi; blive, in suspicionem venire; giøre En, in suspicionem adducere, vocare; suspectum reddere; sig, suspicione semet adspergere; committere, cur suspectus sis, sias. — han er, giør sig m., suspicio eum urget. — m. Sted, som for Pest, regio suspecta, male nota, som liderlige Steder, domus minus honesta, famosa. — foreskomme m., suspicionem movere. — mistænkelige Skrivter, libri malæ notæ, male noti, lubrici 2) mistænksom, som mistænker, suspiciosus, suspicax, suspectus, promtus ad suspicandum.
Mistænker, fatter Mistanke om, suspicio, suspecto, suspicor, see Mistanke.
Misbænk, sterccrarium.
Mistel, et Slags Snylte-Plante i Barken af Ege-Æble- ɔc. Træer, viscum (us).
Mistelig, see Undværlig.
Mistelse, Tab, amissio, amissus.
Mister, amitto, perdo, re aliqva privor, rei jacturam facio; sin Formue, bonis everti, exui, Ens Gunst, excidere gratia alicujus. m. sin Hoste, tussi levari, liberari 2) undbærer, careo, supersedeo. — jeg kan m. det, facile careo, non egeo re, rem non desidero, see Undværer.
Mistillid, diffidentia, nulla fiducia, timor, cunctatio; sætte til En, diffidere, parum fidere alicui; fuld af, diffidens, timidus.
Mistrin, see Feiltrin.
Mistroe, see Mistillid.
Mistroisk, diffidens, suspiciosus.
Mistrøster, giør mismodig, see Mismodig.
Mistrøstig, solatii impatiens, see Mismodig.
Mistvivl, diffidentia, desperatio.
Mistvivler, Mistvivlelse, see Mistvivl.
Mistvivler, despero, spem omnem abjicio, despondeo, rebus diffido, om noget, desperare, spem rei abjicere.
Mistyder, calumnior; male, sinistre, in partem malam verto, interpretor; in deterius rapio, som m. noget, calumniator.
Mistydning, calumnia, deterior interpretatio.
Misundelig, invidus (e), malevolus (ens), malignus (e) lividus (e); blive, invidia tangi, morderi; være, invidere; giøre, invidiam movere, sollicitare, lacescere, provocare.
Misundelse, livor, invidia, obtrectatio, malignitas, malevolentia, invidentia; fuld af, invidiosus.
Misunder (En), invidus, malevolus, obtrectator, malignus, lividus, iniqvus.
Misunder, er misundelig, liveo, invideo (alicui rem, re, rei se, causa, nomine). — efterstræber med Misundelse, æmulor. — som er at misunde, invidendus.
Misundes, invidia premi, invidos habere; han m. ei invidetur.
Misvext, annonæ sterilitas, calamitas frugum; der er, male provenit annona.
Misviser, declino, degredior, aberro.
Misvisning, Kompassets, declinatio, aberratio, degressio.
Mithridat, antidotum, alexipharmacum, veneni remedium.
Mitterste, see Mellemste.
Mixtur, mixtura, temperatum mixtura.
Mod, *præp.* see Imod.
Mod, animus, mens; ved godt M., animo bono, lætus, hilaris. — M., Kiækhed, constantia, firmitas, præsens animus, præsentia animi, virtus. — M., Krigskhed, ferocia, fortitudo, virtus. — M., Dristighed, fidentia, confidentia; især til at sige, hvad man mener, libertas; med M., fidenter, confidenter, libere. — tage M. til sig, animum capere; sætte M. i En, animum addere alicui, confirmare ali-

 qvem,

qvem, animum alicujus; have et høit M., attollere mentem, spiritus. — hvorledes er, var du til Mode, qvid tibi animi est, fuit? ut moveris? jeg er til Mode, som om jeg havde begaaet noget, videor mihi magnum facinus admisisse; ita afficior, ita moveor, ac si commiserim.

Modbør, ventus adversus.

Modbydelig, gravis, molestus, ingratus; have en m. Lugt, Smag, offendere, displicere odore, sapore.

Modbydeligen, moleste, graviter, injucunde; klinge, aures vulnerare, offendere; ingratum sonare.

Modbydelighed, molestia, incommodum; af Lugt, gravitas; af Smag, sapor ingratus.

Mode, mos, consvetudo; herskende, seculum, være, in more esse, assolere; som er, receptus, solitus, publici moris; blive, recipi, obtinere, invalescere; in consvetudinem venire, abire; usu probari, bringe i, in consvetudinem adducere, inducere eum morem. — der er saaledes M., ita vulgo fit, ita assolet, sic mos est. — den almindelige, herskende, seculum, ingenium ætatis, mos publicus; efter Moden, ut solet, ut mos fert. — M. i Klæder, cultus, — opfinde nye M., novo cultu instruere luxum, novi aliqvid comminisci in cultu.

Modefarve, color publice probatus, maxime solemnis.

Modelast, temporum vitium, publica pravitas.

Modesygdom, morbus solemnis.

Model, Form, exemplum, typus, proplasma, formula, designatio; første, archetypus.

Modelleren, Formskiæren, proplastice.

Moden, maturus, tempestivus; som Frugt, mitis, coctus. — for Tiden, præcox, præmaturus; som falder af for Modenhed, caducus. — M. til at giftes, pubes (er), firmata ætate; som et Fruentimmer, nubilis, viro matura, adulta. — blive m., maturescere; som Frugt, mitescere; som et ungt Menneske, pubescere, firmari, adolescere. — giøre M. som Solen Frugter, mitigare, percoqvere. — modent Overlæg, diligenter pensitata, deliberata.

Modenar, cacozelus; omnis pravi, frivoli moris captator, æmulator.

Modenhed, maturitas, justus modus; bringe til, maturare; komme til, see Modnes.

Modent, mature, diligenter, accurate, caute, satis.

Moder, Moer, mater, genetrix, parens, stakkels, matercula. — Børn af een M., uterini. — Moderen, Fosterleiet, vulva, uterus; hos Dyr, matrix.

Moderlig, maternus, matris *adv.* materne, ut mater, matris more, animo materno.

Moderløs, matre orbatus.

Modermærke, nævus natalis.

Modermord, parricidium.

Modermorder, parricida, matricida.

Modersallene, morsallene, plane solus.

Modersbarn, Moersbarn, homo, mortalis; mangt et, multi mortalium.

Modersliv, uterus; fra, a prima origine, ex qvo natus (a), sum, est.

Modersmaal, vernacula, patria lingva; sermo patrius, vernaculus.

Modersmelk, lac maternum; med M., a teneris.

Modersprog, lingva prima, unde ceteræ originem ducunt.

Modersiæl, Moersiæl, see Modersbarn.

Modersyge, Moderbesværing, malum hystericum, uterina suffocatio.

Modgang, res adversæ, fortuna adversa, adversa *pl.*, casus acerbus, calamitas, incommodum.

Modig, behiertet, animosus, animatus, firmus, cordatus, præsens, alacer, lætus, intrepidus; blive m., excitari, erigi, animum capere; giøre m., incitare,

citare, animum addere, confirmare, exigere, see Hofmodig.
**Modigen**, fortiter, intrepide, alacriter, animose, firmiter; animo læto, bono, forti.
**Modighed**, see Mod.
**Modgift**, antidotum (us).
**Modløs**, timidus, pavidus, anxius, perculsus pavore, trepidus; være, pavere; giøre, animum adimere; percellere, see Forsagt, Mismodig.
**Modløshed**, pavor, trepidatio, animus perculsus, animi dejectio.
**Moduer**, giør moden, coqvo, concoqvo, tilgavns, percoqvo.
**Modnes**, maturesco, mitigor; som Frugt, coqvi, mitescere, percoqvi, ad maturitatem pervenire.
**Modsatte** (det), contrarium, (a *pl.*).
**Modsættelse**, oppositio, oppositus.
**Modsætning**, antitheton, contrapositum; i en Ode, antistropha.
**Modsætter** mig, reluctor, obnitor, renitor, resisto, adversor; en Fiende, resistere; Magten, vim prohibere; Befaling, imperium detrectare, non accipere; dicto audientem non esse; parere nolle.
**Modsigelse**, som man giør, contradictio, certamen, controversia, concertatio, pugna; som er i en Ting, i Ord, pugna, repugnatio, absurditas; i et Menneskes Opførsel, inconstantia, discordia, inæqvalitas, varietas; at ingen saadan M. er, æqvabilitas, constantia, i en Lærebygning, tenor, perpetuitas, convenientia, consensio. — uden M., nullo, nemine repugnante, impediente; giorde jeg det, gav jeg det, statim, haud cunctatus, promte tribui, feci; er det sandt, sine controversia, manifesto, evidenter verum est. — her er en Modsigelse, hæc repugnant, male cohærent, male sibi congruunt. — ingen M. taale, som et Menneske, non pati sibi repugnari; som ingen M. taaler, impatiens dissensionis; dissentientibus asper, iniqvus; at man ingen taaler, dissensionis impatientia. — ingen M. taale, som en Sætning, en Ting, nil dubitationis habere, infirmari non posse; som ingen taaler, haud dubius, manifestus, certissimus, evidens; at noget ingen taaler, evidentia. — finde M., impugnari, non æqvis animis excipi; ingen, accipi, æqvis animis accipi, omnibus probari; hos mange, multis improbari, a multis impugnari, multorum dissensiones experiri; stærk graviter, acriter impugnari oppugnari.
**Modsigelseslyst**, amor pugnæ, certaminis; studium concertandi; oblcqvendi libido; have, gestire omnibus obloqvi; incitari, abripi libidine concertandi; som har, pugnax, obloqvendi amans, concertator.
**Modsigende**, som en Sætning, repugnans, absurdus, absonus, incongruus; som et Menneske i sin Karakter, Opførsel, varius, secum discors, inæqvalis, sibimet dispar.
**Modsiger**, repugno, contradico, obloqvor; controversiam moveo, oppono me; En, contra aliqvem disputo; m. sig selv, som et Menneske, male constare sibi; semet impedire, implicare; secum pugnare, discordare, som giør det, secum ipse discors; som en Ting, en Sætning, impugnare sententiam, controversiam de re movere. — uden at m. dig, salva sententia tua; non qvo tibi repugnem. — den man modsiger, impugnatus, en saadan Sætning, controversus.
**Modstaaer**, resisto, obsisto, me oppono, obviam eo, renitor, obnitor, reluctor. — m. Magten, vim arcere, propulsare; Fristelse, Tillokkelser, non cedere, non abripi, non vinci illecebris, — staae imod, som Mad, Drikke, nauseam creare, commovere.
**Modstand**, Forsvar, defensio; Forhindring, dimicatio, certamen, im-

abjectus, demissus a-
nimo

impedimentum, giøre, resistere, obstare; opponere se; til Forsvar, defendere se, vim propulsare. — finde M., impediri, prohiberi; han fandt stærkt M., ei fortiter obviam itum, repugnatum est; ei pertinaciter, fortiter, freqventes sese opposuerunt. — uden M., levi momento, sine difficultate, certamine, dimicatione; nemine prohibente, nullo obsistente; giøre noget, haud cunctanter, facile, p omte facere; tilstaae noget, sine certamine, sine dimicatione cedere. — efter megen M., post longum, acre certamen; cum gravi dimicatione.

Modstaader, adversarius, være, adversari; diversa probari, tueri.

Modstød, impulsus diversus, contrarius.

Modstræber, renitor, obluctor, in diversum nitor.

Modstræbelse, pugna, certamen, dimicatio; Ondstabsfuld, obstinatio, pervicacia.

Modstriver, arbeider imod, obluctor.

Modstridig, see Gienstridig.

Modtagelig, som et Forslag, æqva conditio.

Modtagelse, acceptio, receptio. — bevidne Modtagelse, acceptum testari. — efter M., eo accepto, ubi accepit, accepero &c. — ellers med verba.

Modtager, hvad som gives, accipio, amplector, eo utor; med Tak, grate interpretor; et Forslag, et Tilbud, amplector, non adspernor, probo, descendo in conditionem, utor oblato; en Indbydelse, Udfordring, pareo, non desum. - ikke m., recusare, adspernari rejicere. — m. et Raad, en Forestilling, parere consilio, monitis, monenti; en Undskyldning, audire, admittere, probare. - Jorden tager imod Regnen, bibit; Tøiet imod Farven, bibit, ducit, induit. — tage imod et Besøg, admittere salutantem (es), salutationem; en Compliment, Lykønskning, audire, agnoscere, probare; ikke, recusare; jeg kan ikke tage imod denne Roes, non agnosco, non convenit in me; endnu ikke imod denne Gratulation, nondum tempestiva est gratulatio, aldeles ikke, aliena est a me. — m. En, vel, ilde, excipere, accipere, bene, male.

Modvægt, sacoma.

Modværge, defensio. — sætte sig til M., ostendere se, obsistere, impetum propulsare; overgive sig uden M., omissa defensione, immemorem defensionis cedere.

Modvendt, lige imod, adversus, obversus adv. adversum, exadversum (us), obverse.

Modvillig, Modvillighed, see Uvillie, Uvillighed.

Modvind, ventus adversus, tempestas adversa, reflatus.

Mohr, afrikansk, Maurus; indisk, Indus, see Neger.

Mohrland, Æthiopia.

Mon, num, an, utrum, m. ikke, numne, nonne, non? — m. nogen, noget, numqvis, numqvid; ecqvis, ecqvid. — m. nogentid, numqvando? m. nu? nu først? nuncceine? m. han, den, hiccine, hæccine, hoccine. — m. han skulde have giort det, fierine potest, ut ille hoc fecerit. — hvorledes m. det gaaer til, qvi fit? hvorutas m. Antallet er? qvantum pelle esse numerum? qvot putas stort

Monade, monas, atomus.

Monark, princeps, penes qvem unum est summa rerum; monarcha.

Monarkie, monarchia, summum unius imperium, summa penes unum potestas, ubi unus omnia potest. — romersk, persisk, imperium Romanorum, Persarum.

Monarkisk, monarchicus (e), uni subjectus, ubi unus summum imperium tenet.

Monolog, Enetale, soliloqvium.

Monopolium, arbitrium vendendi, ophæve, adimere.

Monument, see Mindesmærke.

Mops, canis simus

Moqverer mig over En, ludo aliqvem, illudo alicui, rideo, irrideo.

Morads, Sump, palus. — Skarn, coenum, lutum.
Moradsig, sumpig, paludosus, paluster. — skiden, lutosus, lutulentus, coenosus.
Moral, see Sædelære.
Moralitet, moralsk, see Sædelighed, Sædelig.
Moratorium, literæ moratoriæ, venia, beneficium non statim solvendi, securitas, commeatus, immunitas a custodia.
Morbær, morum.
Morbærtræe, morus, arbor mori.
Morbærsaft, moris expressus succus.
Morbærviin, sycomorites.
Morbroder, avunculus; Morbroders Søn, matruelis.
Mord, homicidium, cædes, occisio, nex, internecio; paa nærmeste Slægt, parricidium; paa en Tyran, tyrannicidium; paa en Broder, fratricidium; paa en Moder, matricidium. — begaae M., cædem facere.
Mordbrænder, incendiarius, incensor.
Mordbrand, incendia, tectorum inflammationes; begaae, tecta incendere, tectis ignem subjicere; incendia facere, spargere.
Morder, over Hoved, latro, homicida; Ens, percussor, interfector, interemtor; en Faders, Konges, parricida; en Tyrans, tyrannicida, tyrannoctonus; en Broders, fratricida; en Moders, matricida.
Mordergrube, latronum spelunca, sedes, receptaculum.
Morderisk, mordisk, crudelis, impius, trux, sævus, truculentus, sangvinarius. — m. Slag, ictus lethifer, exitiosus, vitæ infestus, lethalis. — m. Hensigt, interficiendi animus, vitæ infestum consilium, truculentum. — *adv.* terribiliter, horrendum in modum.
Mordskrig, clamor horrendus, horribilis; comploratio.
Morelle, malum Armenium.
Morfader, avus maternus.
Morgen, Morgenen, mane, tempus matutinum; den hele M., tempus antemeridianum; tidlig om Morgenen, prima lux, prima luce, diluculum; mane summo, primo. — imod Morgenen, ante lucem; som skeer, antelucanus. — som skeer om Morgenen, matutinus. — lige til M., in diem. — det bliver, lucescit, lux oritur; det er M., lucet, illuxit. — god M., bene vertat dies! ønske En en god M., faustam lucem precari. 2) den Dag i Morgen, dies crastinus. — i M., cras, crastino, die crastino. — i M. tidlig, cras mane, postridie mane.
Morgenbøn, preces matutinæ; i Kirken, sacra matutina, precatio matutina; forrette sin, mane precari, matutinis precibus fungi.
Morgenfroe, Kabeleie (Blomst) caltha.
Morgengave, donum matutinum, pro connubio.
Morgenland, see Østerland.
Morgenrøde, Aurora.
Morgenstierne, lucifer, phosphorus, jubar.
Morgenstund, aurora, matuta, tempus matutinum. — M. har Guld i Mund, aurora musis (operi) amica, industriæ favet; mane ingenium viget.
Morges, i Morges, hodie mane; i Gaar M., heri mane, hesterno mane.
Mormoder, avia materna.
Morsom, jocosus (e), lepidus (e), ludicrus, jocularis, joculariter, festivus (e), ridiculus (e), facetus (e).
Morsomhed, lusus, ludibrium, nugæ, jocus; for Morsomheds Skyld, animi causa, per ludibrium, per lusum jocumque.
Morter, mortare, mortarium; stor at støde Korn i, pila.
Morterstøder, pistillum.
Mos, paa Træer, muscus; som har megen, muscosus.
Mosaique, konstigt indlagt Arbeide, musiva *pl.* emblema.
Mose, palus.
Mosegræs, ulva; fuld af, ulvosus.
Most, nye Viin defrutum, mustum.

ſtum. — af Æble, vinum melinum; af Pærer, piratum. — af M, muſteus.
Moſter, matertera.
Moſtig, fuld af Moſt, muſteus, muſtulentus.
Motiv, ſee Bevæggrund.
Motte, flettet Dække, ſtorea. — Norm., tegillum, teges, tegelicula.
Moxen, prope, pæne, fere, propemodum, tantum non.
Mudder, limus, coenum.
Muddret, limoſus, coenoſus.
Muelig, potis (e); qvod poteſt, qvod fieri poteſt; være m., poſſe, fieri poſſe; det var mig ikke mueligt, non potui; ſaameget, ſaalænge det var, er mig m., qvantum, qvoad potui, potero. — giøre ſig al m. Umage, omnia conari, nil intentatum, inexpertum omittere; nulli operæ parcere. — alle muelige Navne, Bøger, qvidqvid nominum, librorum eſt, invenitur, inveniri, excogitari poteſt, potuit; al m. Beſkiemmelſe, qvidqvid injuriæ, contumeliæ excogitari poteſt. — i mueligſte Haſtighed, qvam celerrime; qvanta maxima celeritate poteſt, potui, poteris; i mueligſte Korthed, Tydelighed, qvam breviſſime, qvam ſimpliciſſime poteſt.
Muelighed, conditio, ratio. — derſom det er en M., ſi qva poteſt. — efter M., pro viribus; ut poſſum, ut potes &c. — jeg ſeer ingen M., via, ratio non apparet; non video qvi, qva fieri poſſit.
Muffe, orbis pelliceus, af Fiær, orbis plumatus, manica plumata.
Mukken, ſitu obductus, corruptus; lugte, corruptum olere, redolere ſitum.
Mukkenhed, ſitus, mucor e putredine, ſee Skimmel.
Mukner, corrumpor, putreſco ſitu.
Mukker, mutio, muſſo, muſſito, hiſco.
Mulct, mulcta, mulcta pecuniaria, multatio.
Mulcterer, lægger Mulct paa, mulcto (or).
Muld, Muldjord, terra gleboſa, humus.
Muldvarp, talpa.
Muldvarpeſkud, grumus.
Mule, rictus, 2) Mulæſel, mulus (a); et Slags, hinnus, hinnulus. — ſom hører til, mularis.
Mulekurv, capiſtrum; lægger paa, capiſtro.
Mulæſeldriver, mulio.
Mullen, mucidus, ſitu obductus; være, mucere; blive, muceſcere.
Mullenhed, mucor, ſitus.
Mulner, ſkimler, muceſco, ſitum duco.
Multiplicerer, multiplico, freqvento.
Multe, et Slags Fiſk, mugil, mugilis.
Mumlen, muſſatio; murmur; ſagte til noget, admurmuratio.
Mumler, hviſker, mutio, ſuſurro, muſſito, murmuro, obſcure loqvor; om en Mængde, fremere. ſom muſſitator; m. imod, obmurmuro.
Mummerie, Mummeſpil, ſee Masqverade.
Mund, os *oris*, *dim*. oſculum, oſcillum. — holde Munden, tacere, ſilere, orationem comprimere. — tage i Munden, Mad, Drikke, ori inferre, ore capeſſere, ore guſtare. — tage fra ſin egen M., fraudare ſe ipſum victu ſuo. — med een M., uno ore. — tale En efter Munden, aſſentari alicui. — indtil Munden, oretenus. — være i alle Folkes Munde, in ore omnium eſſe, in ore ac ſermone omnium eſſe, verſari; komme i Folkemunde, venire in ſermonem & vituperationem hominum, dare ſermones hominibus. — have noget altid i Munden, tale idelig om, habere ſemper in ore. — vrænge M., os ſibi diſtorqvere, os ducere. — have en uforſkammet M., os impudens habere. — ſlaae En paa Munden, obtundere os alicui, os alicui percutere. — ſmøre En om Munden, os alicui ſublinire. — ſnakke, hvad der falder En i Munden, garrire qvid-

qvidqvid in buccam venit. — jeg har hørt det af hans egen M., ab ipso accepi. — ikke tørde lukke Munden op, non audere hiscere, nihil audere mutire. — stoppe Munden paa En, occludere alicui lingvam, elingvem reddere aliqvem. — have 1000 Munde at forsørge, viginti ventres pascere.

Mundart, dialectus, pronuntiatio.

Mundbaşk, alapa, colaphus; give, colaphum infligere, ducere.

Mundérer, vestio, tego, orno, excolo (milites).

Mundering, Mundur, vestitus, cultus, ornatus (militum), armatura, sagum. — i M., sagatus.

Mundforraad, Mundprovision, demensum diurnum, cibaria pl.

Mundfuld, bolus, offa, frustum, bucca, buccella, qvantum os capit; en M. Brød, panis frustum. — tage smaae Mundfulder, minutatim edere; store, frustatim, aviter vorare. — ikke en M., nihil plane, ne paululum qvidem, ne tantillum qvidem.

Mundharpe, crepitaculum.

Mundheld, dictum, qvod qvis semper in ore habet; cantilena, carmen, nænia.

Mundhuggen, Mundhuggerie, rixa, jurgium, lis, contentio.

Mundhugges, rixari, jurgari, litigare, contendere.

Mundhul, os, orificium.

Munding, en Flods, os, ostium, caput, fauces; en Kanons, Flints, os, exitus, fauces.

Mundkaad, dicax, immodicus lingva.

Mundkaadhed, dicacitas, intemperantia lingvæ.

Mundkok, coqvus aulicus, primarius.

Mundlim, ictyocolla.

Mundlær, have et godt, lingva promtum, expeditum esse; promte loqvi.

Mundskienk, pincerna, pocillator, i Øfterlandene, prægustator.

Mundportion, see Mundforraad.

Mundstærk, kævestærk, lingvax, lingvosus; lingva promtus, expeditus.

Mundstykke, embolus, fistula; til Hefte, lupus, lupatum, frenum.

Mundtlig, coram, præsens. — m. Samtale, præsens, præsentium, præsentis, cum præsente colloqvium; anstille en, in colloqvium venire, coram colloqvi.

Mundven, ore & voce amicus, qvi in ore gerit amicitiam, amicitiæ simulator.

Mundviin, vinum privum.

Munk, monachus, coenobita, som hører til, monasticus.

Munke (Urt), aconitum

Munkehætte, pænula monastica.

Munkekappe, cucullus.

Munkekloster, monasterium virile, virorum secessus sacer, andronitis, andron.

Munkelevnet, vita monastica.

Munkevæsen, res monastica.

Munter, rask, alacer, vigens, promtus, hilaris, lætus, agilis, strenuus, ardens, gnavus, impiger, vegetus. — m. Stiil, Musik, vigens oratio, læta; concentus vigens. — m., vaagen, vigil, exsomnis, insomnis; være, vigilare, somnum non capere; blive, somno exciri, excuti, excitari; expergisci; naar man imod sin Villie er m., agrypnia, insomnia. — see m. ud, esse vultu, habitu vigenti, alacri, hilari.

Munterhed, vigor, alacritas, i Skrivemaaden, vis, nervi, lætitia, vita.

Muntert, alacriter, strenue, impigre; skrive, ardenter, vigenter scribere; han skriver, taler m., viget oratio ejus.

Mur, see Muur.

Murer, struo, exstruo, educo; muro Veg. — m. til, obstruo.

Muret, calce & cæmento structus, vinctus, firmatus, solidatus; lapideus, cæmenticius.

Murmeldyr, mus alpinus.

Murren, fremitus, indignatio, qverela.
Murrer, fremo, indignor, indigne fero.
Murrisk, see Knarvorren.
Mus, see Muus.
Muse, Musa, Camoena, Pieris. — Muserne, literæ, artes.
Musekært, cicer, cicercula.
Musefarve, color murinus.
Musefælde, decipula, muscipula.
Musekat, felis murium venator.
Museøre (Urt), myosoron, auricula murina; store, costa herba; lille, gnaphalium.
Museskarn, muscerda, album nigrum.
Musetorn, ruscus. — vild Myrte, chamæmyrcine.
Museurt, fungus sambucus.
Musiceren, concentus, modulatio.
Musicerer, cano, concentum edo; modulor.
Musik, Sangkonst, musica (e); ars musica, vocalis; en M., concentus, symphonia, cantus; paa Instrumenter, cantus nervorum; Vokalm., vocum cantus. — opføre, modos facere; canere; concentum agere, edere; bringe En, cantu, concentu colere, excipere aliqvem. — sætte i M., modulari, modis fingere. — som hører til, musicus. — uerfaren i, amusicus; inmusicus *Tert.*
Musikalsk, musicus, melicus, musicæ legibus congruus. — m. Gehør, aures elegantes, sensus musicæ artis, elegantia musica, judicium rei musicæ; have, eleganti sonorum, vocum judicio uti. — *adv.* musice, e lege concentus, formula canendi, melice.
Musikant, fidicen, tibicen, symphoniacus.
Musikdirecteur, choragus, musicorum præsul; concentus magister, moderator.
Musikus, som forstaaer Musik, peritus, intelligens rei musicæ; som gier Profession af, melicus, artifex rei musicæ.
Musivarbeide, see Mosaiqve.
Muskat, Muskatnød, maces, macis; nux moscata, odora, myristica.
Muskatblomme, flos nucis muscatæ, myristicæ.
Muskatviin, vinum apianum.
Muskel, Musen i Legemet, musculus, torus; den Lære om, myologia 2) Musling, mytilus, concha, conchylium.
Muskelfisker, conchyta (es).
Muskelformig, conchatus.
Muskette, sclopetum; telum, pyrobolum.
Muskelværk, opus conchyliatum, lacunatum.
Muskuløs, stærk af Muskler, torosus, lacertosus; være, toris assurgere.
Musketeer, pedes gregarius.
Muskvit (Fugl), parus.
Muulæsel, see Muule.
Muur, murus, paries; Ringm., moenia *pl.* Pladsen om Ringmuren, pomoerium. — som hører til, muralis; som har, muratus, som er foran, antemuranus; uden for, extramuranus; imellem, intermuralis.
Muurbrækker, aries; til at skyde med, balista, catapulta, tormentum murale.
Muurdækkel, Udhæng over Muren, lorica.
Muurfolk, operæ (cæmentariæ).
Muurmester, operarum ad mures magister; redemtor cæmenrius, ogsaa *absol.* cæmentarius, parietarius.
Muurhage, falx muralis; harpago.
Muurqvadrat, qvadrans circuli, muro affixus, immobilis.
Muurrude, (Urt), parietaria.
Muurske, trulla.
Muursvale, apus, *odis.*
Muursvend, operarius cæmentarii.
Muursteen, cæmentum; brændt, later.
Muurværk, murus.
Muus, mus; som hører til, murinus; have M. i Huset, muribus infestari; vi have M., domus infesta est muribus. — Musen i Legemet, musculus, pulpa, see Muskel.

Myg, culex 2) adj. mollis, lentus, tractabilis, see Smidig.
Myghed, see Smidighed.
Myndig, puber (es), sui potens, legitimæ ætatis, sui juris; blive, sui potentem fieri, ligitimos annos implere 2) anseelig, gravis, potens 3) som er for at vise sin Magt, imperiosus.
Myndigen, imperiose, pro imperio.
Myndighed, pubertas; ætas firma, matura, legitima; jus rerum suarum 2) Anseelse, auctoritas, gravitas, potestas.
Myndling, pupillus (a), qvi, qvæ est sub tutela; som angaaer, pupillaris.
Mynster, Exempel, exemplar, exemplum, specimen. — Model, forma, formula, typus, idea, proplasma, instar, indecl.
Mynsterhuus, diribitorium.
Mynsterplads, area, campus.
Mynsterrolle, catalogus, matricula.
Mynsterskriver, hospitiorum designator.
Mynstrer, lustro, recenseo, recognosco, dadler, corrigo, noto carpo, reprehendo; som m., dadler, censor, zoilus; paa en forhadt Maade, insectator, acerbus; egensindigen, med Haadhed, calumniator.
Mynstring, recensio, lustratio, recognitio, transvectio. — passere Mynstringen, recenseri, lustrari; lade En passere, notare, perstringere aliqvem.
Mynt, Penge, numus, moneta; god, numus probus; falsk, moneta adulterina, numus reprobus; gangbar, numus, qvi nunc in usu versatur. — Smaam., numulus; moneta tenuior, minuta; stips. — som hører til, numarius, monetalis. — slaae en M. paa noget, rei memoriam numo servare; rei causa, in rei memoriam signare numum. — betale med lige M., par pari reddere, parem gratiam referre. 2) Mynteſted, Mynten, moneta; give i, monetæ dare.
Myntcabinet, museum numarium.
Mynte, Krusemynte, menta; vild, mentastrum.
Mynter, cudo, ferio, signo, procudo. — penser paa, cudo, excudo; det var myntet paa dig, tu petebaris. — som mynter, numorum cusor, signator; falske Penge, numorum adulterator, monetæ corruptor.
Myntgvardein, argyrognomon, numorum spectator, explorator.
Myntmester, præfectus monetæ, monetarius; hos Romerne, Triumvir, auro, argento, æri flando, feriundo (A. A. A. F. F.).
Myntprøve, spectatio.
Myntrettighed, jus pecuniæ signandæ, auctoritas numorum signandorum.
Myntvæsen, res numaria.
Myrder, cædem facio, committo; hominem (es) interficio, vita privo; tollo.
Myre, formica; fuld af, formicosus. 2) see Mose.
Myretrin, Spurretrin, formicinus gradus.
Myretue, myrmecion, formicetum, agmen formicarum.
Myrre, myrrha, af, myrrhinus; med, myrrhatus.
Myrresaft, stacte.
Myrreviin, vinum myrrhatum, myrrhites.
Myrte. Velsk Heidebærtræ, myrtus; Frugten, myrtum. — af, myrteus.
Myrteskov, myrtetum.
Mythologie, hedensk Gudelære, mythologia, theogonia, theologia poetarum; som hører til, mythologicus; som foredrager, mythologus.
Mytterie, seditio, tumultus, turbæ, motus; stemple paa, tumultuari, turbare; som stempler paa, turbarum auctor, turbulentus, turbator, seditiosus.
Mædsker, føder, sagino, pingvefacio, pasco. 2) hos Bryggerne, polentam aqva fervida macerare.
Mædskekar, cupa, doleum, in qvo polenta maceratur.
Mædskning, maceratio polentæ.

Mægtig, potens, valens, validus, pollens, opulentus; være, pollere, valere, blive, crescere, opibus augeri. — blive en Ting m., potiri. — meget m., præpotens, prævalidus, potentissimus; være, multum posse; blive. magnas opes sibi facere. — sig selv m., sui compos; være, animo competere; ikke sig selv m., impos sui, inops mentis; m., stor, stærk, magnus, ingens; de Mægtige, potentes, principes civitatis.

Mægtigen, potenter, valide, magnis viribus; meget, vehementer, issime, nobilissime.

Mælder, Mælk, see M.

Mæle, vox; dumt, tykt, som vanskelig høres, vox subabsurda.

Mængde, copia, multitudo, numerus, crebitas, freqventia, vis; stor, acervus, cumulus, agmen, — i M., multi, freqventes, numerosi, magno numero, affatim, copiose, effuse.

Mængden, den gemene Mand, multitudo, populus.

Mænger, see Blander.

Mær, eqvus strigosus, inutilis 2) eqvus.

Mærke, nota, signum, character, inscriptio, insigne. — sætte M. paa, rem notare, signare; lægge M. til, animadvertere, observare, attendere animum (es).

Mærker, sætter Mærke paa, noto, signo; notam, signum appono, inuro. 2) fornemme, bliver vaer, observare, sentire, notare, percipere, intelligere animadvertere, deprehendere; noget skiult, odorari. — m. du noget, ecqvid subolet? man m. intet, nihil apparet; paa ham, nihil prodit ille. — jeg mærkede det strax, statim advertit me; illico animum tetigit, percussit. — man kan strax m. det, statim apparet, eminet. — jeg skal m. mig det, memor ero rei; mærk dig det, memento, memor sis. — det er at mærke, tenendum est; det har du at mærke dig, teneto, scito, memento, sic habeto. — m. paa En, paa noget, attendere aliqvem, aliqvid. — lade sig mærke med noget, præ se ferre, palam ferre, fateri, significare, ostendere; intet lade sig m., aliqvid dissimulare, recondere, nihil fateri, nil prodere. — herved er at m., hoc loco observasse juvabit. — m. Ord, auscultare.

Mærkelig, som kan kiendes, insignis, conspicuus, distinctus, see Kiendelig, 2) mærkværdig, memorabilis, notabilis, see Mærkværdig.

Mærkeligen, notabiliter, insigniter, distincte, qvod appareat; ikke, obscurius, levius.

Mærkeskiel, terminus, meta.

Mærkværdig, notandus, observandus, insignis, mirus, mirabilis, admirandus, noscendus, gnavis, memorandus, memorabilis; som en Tildragelse, relatu, memoria dignus; at see, at læse, visu, lectu dignus; visendus, spectandus, legendus. m., sielden, rarus, infreqvens; raro visus, cognitus.

Mærkværdighed, en Tings, dignitas, gravitas, magnitudo; naar den er sielden, raritas, insolentia; Tingen selv, res magna, mira, insignis, memorabilis, visenda &c. see Mærkværdig. — alle Mærkværdigheder, qvidqvid est visu, cognitu dignum; i Byen, qvidqvid urbs habet insigne, noscendum; som viser Fremmede dem, demonstrator, exegetes; i Kirker, mystagogus.

Mærs, Mastkurven, mali lorica, pinna; carchesium corbis.

Mæsten, Mæskføde, sagina, saginatio, fartura.

Mæsker, feder, sagino, farcio; som mæskes, fartilis; som m. Fugle, fartor.

Mæskestie, saginarium.

Mæslinger, see Meslinger.

Mæt, satur, plenus, satiatus; blive, satiari, impleri; af noget, rei, ex re, re; være m. af noget, fastidire aliqvid; fastidio, satietate rei teneri; jeg er m. deraf, me tædet rei, satietas

(sati-

(ſatias) me cepit rei. — æde, drikke ſig m., ſatiari cibo, potu, ad ſatietatem veſci, bibere. — ikke halv m., male ſatur. — læſe, lee ɛc. ſig m., ſatis abunde, affatim, ad ſatietatem legere, ridere &c.; ſatiari, expleri legendo &c. — ſom ikke kan blive m., inexplebilis, inſatiabilis.

Mættelig, explebilis.

Mæthed, Mættelſe, ſatietas, ſatias, ſaturitas, expletio, explementum.

Mætter, impleo, ſatio, expleo, ſaturo; m. ſig, impleri.

Møbler, *pl.* vaſa, ſuppellex, inſtrumentum domi.

Møblerer, inſtruo (domum). — møbleret Huus, domus inſtructa.

Mød, oenomeli, mulſum; af Vand og Honning, hydromeli, melicraton(um), aqva mulſa.

Møde, Gienvordighed, labor, labores. — Træthed, laſſitudo. 2) et, occurſus, occurſatio, obviam itio. — Sammenkomſt, congreſſus. — Provincialm., Landdag, forum, conventus. — i M. imod, obviam.

Møde, *adj.* ſee Træt.

Møder, kommer i Møde, occurro, occurſo; obviam eo, prodeo, procedo, fero me alicui. han mødte mig, eum obviam habui, oblatus eſt mihi; af en Hændelſe, fors, caſus, eum mihi obtulit. 2) forebygge, occurrere, obviam ire (malo). — møde en Indvending, forend den giøres, obviam ire dubitationi; occupare dubitationem, repræſentare; naar den er giort, reſpondere, ſatisfacere. 3) hændes, accidere, evenire, obtingere, uſu venire. — det er endnu aldrig mødt mig, hoc nunqvam vidi; ſom meget er mødt, multa expertus.

Mødes, komme ſammen, congredi, convenire.

Mødig, operoſus, multi operis, difficilis. 2) ſee Træt.

Mødighed, labor, opera difficilis.

Møding, fimus, fimetum, oletum, ſterqvilinium. — Mødingeſted, ſentina, ſtercorarium, volutabrum.

Mødrene, maternus, matris; paa m. Side, a matre.

Møe, virgo; puella caſta, integra.

Møedom, ſee Jomfrudom.

Møg, fimus, ſtercus; ſom hører til, ſtercorarius; fuld af, ſtercoroſus.

Møger, oblimo, ſtercoro, ſee Giødſker. — møge ſig, ſtercus emittere.

Møgtyv, furca ſtercoraria, tridens ſtercorarius.

Møgvogn, vehiculum ſtercorarium.

Møie, moleſtia, negotium, incommodum; ſom man giør ſig for noget, opera, cura, labor, ſtudium; giøre ſig m., operam dare, impendere; allaborare, ſtudere, elaborare, anniti, eniti, niti; al muelig M., omnia conari; nil intentatum, inexpertum omittere, anniti, eniti pro viribus, ſedulo facere, nulli operæ parcere. — giør dig ingen M., ne labora, noli laborare; giøre ſig forgiæves, in vanum, in caſſum laborare, operam perdere, ludere, nihil agere; jeg har megen M. med ham, dermed, multum negotii, moleſtiæ mihi faceſſit res, homo; multum me exercet; multum operæ mihi abſumitur in ea re, in illo.

Møiſom, møiſommelig, operoſus, laborioſus, enixus, multi operis, difficilis. — m. Liv, vita miſera, ærumnoſa, malis obruta; leve et, laborare; malis, incommodis afflictari, vitam miſeram agere.

Møiſommeligen, laborioſe, enixe, operoſe, magno cum labore 2) miſere, ærumnoſe.

Møiſommelighed, difficultas, moleſtia, operoſitas. 2) ærumna, miſeria, labor, moleſtia, incommodum.

Møl, tinea, teredo, blatta; fuld af, tineoſus, blattarius.

Mølædt, a tineis pereſus; blive, a tineis carpi, rodi.

Mølle, mola; som hører til, molaris. Hestem., pistrinum; som hører til, pistrinensis. — det er Vand paa hans M. hoc cupide amplectitur, arripit; hoc lætus utitur.
Møllehiul, rota molaris; tympanum.
Møller, molitor, pistrinarius.
Møllestrue, infundibulum.
Møllesteen, lapis molaris, incusus; den underste, som ligger stille, catillus (um).
Mølleværk, molile.
Møllersvend, opera molendinaria.
Mønning, af et Huus, columen, fastigium.
Mønster, Mønstrer, see My.
Mør, som Kiød, Frugt, mollis, for m., solutus, putridus; giøre, mollire, mitigare; blive, mitescere, molliri. — m. skiør, fragilis, fricabilis.
Møres, bliver mør, see Mør.
Mørhed, mollities.
Mørk, obscurus, tenebricosus, caliginosus; som et Sted hos en Skribent, impeditus, intricatus, difficilis, tortuosus, abstrusus, involutus; som en Farve, fuscus, furvus; som en Mine, et Ansigt, austerus, tetricus, tristis; som Himmelen, nubilus, obnubilus, tristis, blive m., obscurari; nubibus, tenebris tegi, involvi, nigrescere, tenebris inhorrescere; obnubilari. — det bliver mørkt, tenebræ offunduntur; for Øinene, oculis; som om Aftenen, tenebræ ingruunt, sese intendunt; advesperascit, nox ingruit. — giøre m., obscurare, tenebras inducere loco, rei; som en Tanke, impedire. — see m. ud, esse vultu tetrico, austero; frontem contrahere. — det seer mørkt ud, caligat; her, caligat hic locus. — i Mørke, per tenebras, nocte in obscuro. — m Tale, ænigma.
Mørkagtig, fuscus, subobscurus.
Mørke, tenebræ, caligo, obscuritas, opacitas. — Tusm., crepusculum.
Mørkebrun, fuscus, purpureus.
Mørkeguul, ravus, ravidus.
Mørkerød, fulvus, cerampelinus.
Mørkhed, see Mørke.
Mørkner, giør mørk, fusco, infusco, inumbro, obumbro, obnubilo, obscuro, opaco, inopaco, involvo.
Mørknes, obscurari, caligare.
Mørkt, obscure, obscurius.
Mørser, vas, mortarium pyrolum, ignivorum, pyrium.
Møve, Møysommelighed, see Møje 2c.

# N.

Naade, at En er naadig, clementia, indulgentia, favor, benivolentia; som man beviser, beneficium. — af Guds N., beneficio divino, favente Deo; ved Guds N., Hielp, auxilio divino. — af N., beneficio. — vise N., veniam tribuere; imod en Forbryder, ignoscere, poenam remittere, minuere poenam, aliqvid remittere a severitate, atrocitate supplicii. — N., som vises en Misdæder. paa hans Side, impunitas; paa dens Side, som tilgiver, lenitas, clementia; faae N., som en Misdæder, nancisci impunitatem, poena liberari. — faae en N., beneficii copiam nancisci, juvari aliqva re, beneficium accipere. — finde N. for Ens Øine, placere, probari alicui. — tage til N., placari alicui, in gratiam recipere aliqvem; komme i N., conciliari alicui; være i Naade, gratiosum esse apud aliqvem, florere gratia alicujus; ikke mere, excidisse gratia alicujus; som staaer i N., gratiosus. — leve af Ens N., pendere ab aliqvo, ei obnoxium esse, totum esse illius, munere illius vivere. — ansee en N., som den Fornemme, beneficium imputare; som den Ringere, interpretari, habere beneficium magnum, grate accipere, interpretari, beneficii loco habere. hav den N., clementer, benigne hoc mihi tribue; kan jeg have den N., daturne (ecqvid datur) tam felici esse?
Naadebeviisning, i Ord, Artighed, humanitas, comitas, Gierninger, beneficium, munus liberalitas.
Naadegave, munus, beneficium;

um; naturlig Duelighed, virtus divinitus data, excitata.
Naadestød, ictus extremus, cruciatus finis; give, finire cruciatum.
Naadig, gunstig, æqvus, favens, benivolus, propitius, og i Ben-formularer, volens. — mild, indulgens, benignus, beneficus, liberalis. — venlig, nedladende, civilis, comis, humanus. — Lemfældig, clemens, mitis, placabilis, lenis. — n. Straf, poena levior, lenior, mollior; slippe dermed, levi poena defungi, mollius castigari. — naadige Herre! indulgentissime! et naadigt Ansigt, vultus comis, benignus; give, propitium respicere; faae, benigne adspici, benigno vultu excipi.
Naadigen, gunstigen, benivole, benivolo animo; venligen, comiter, civiliter; kierligen, benigne, liberaliter; sagtmodigen, clementer, leniter, molliter, indulgenter.
Naadensbrød, victus precarius; æde, alicujus liberalitate, beneficiis ali, sustentari; gratuitum victum alicui præbere.
Naaer, conting , asseqvor, conseqvor; sit Hensigt, efficere destinata; sit Ønske, potiri optato, voti compotem fieri; som naaer, compos voti, victor. — naae til Havnen, til Byen, pervenire ad urbem, ad portum; intrare, ingredi portum, urbem. — n. noget med Haanden, contingere; med at kaste, skyde, contingere; ictum eo perferre expedire. — n. det eller det Aar, attingere; den eller den Alder, pervenire ad ætatem. — n. En, komme ham nær, æqvare, asseqvi. — n. til, rekke til, pertinere, see Rekker.
Naal, acus sim. acicula: paa Grantræ, apex: folium taxi asperum, acuminatum. — kunne som paa Naale, qviescere non posse, gestire discedere. — et Brev Naale, scida aciaria. — trække en N., immittere linum per acum.
Naalehuus, theca aciaria; aciarium.
Naalemager, aciarius, acicularius.
Naaleøie, foramen acus.
Naalepenge, ad cultum.
Naaletræe, taxus, arbor conigera, taxifolia.
Naalestraad, acia.
Naar, som Betingelse, si; n. endelig, si tamen; n. nogensinde, sicubi, siqva; n. nogen, siqvis; n. noget, siqvid; n. end, ut, licet, utut, si vel maxime; n. ikke, nisi, ni. — N., paa hvad Tid, cum, qvando, ubi; n. man vil, ubi videbitur, ubicunqve opus erit; n. ellers, siqvidem; ita, si; n. kun, dum modo, dummodo; n. man betænker, gaaer &c., reputanti, ambulanti. — n. skede det, qvamdiu id factum est. — n. dog? n. engang? ecqvando? — n. som helst, qvandocunqve.
Naboe, vicinus, finitimus, accola, affinis, confinis, conterminus; være, juxta, in propinqvo habitare. — nær N., proximus.
Naboelaug, Naboestad, vicinia, loca propinqva, circumjecta, finitima; continium. — Naboer, vicinia, vicinitas vicini. — i Naboelauget, in propinqvo, prope, haud procul, in proximo, haud longe. — for Naboestabs Skyld, viciniæ causa, ob vicinitatem; vicinitatis, vicini jure; giøre noget, vicinitatem seqvi, vicinitati dare aliqvid. — holde Naboeskab, colere jura viciniæ, uti vicinitate.
Naboelig, vicini jure, more; pro vicinia.
Naboeske, vicina.
Nadvere, coena; den hellige N., sacra coena, eucharistia, coena dominica, see Gudsbord.
Nag, morsus. — Bekymring, scrupulus, stimulus.
Nagelnye, recentissimus.
Nagende, mordax.
Nager, rodo, corrodo, adedo, see Gnaver. — nage som Samvittighed, mordere. — nage, stode, fodicare, stimulare. — nage paa, tykke paa, sugillare.
Nagle, clavus; stor, clavus trabalis; Træn., paxillus. — slaae N. i, clavum figere, adigere.
Naglefast, qvod clavo hæret, clavo fixum, immobile.

Nagler, clavis figo, vincio; n. til, affigere, ſuffigere, ſammen, cuneare.
Naglesmed, clavarius.
Nagſyg, knarvorren, moroſus.
Nagſyge, moroſitas.
Nakdeel, ſee Skade.
Nakke, cervix, cervicula.—Bag-hoved, occiput, occipitium.
Naklæsſig, ſee Skiødesløs.
Napper, vello, vellico, fodico; En i Øret, Kiortelen, aurem vellere, veſtem prehendere; i Armen, brachium vellicare. — nappes, ſlaaes, depugnare.
Nappetang, vulcella, volcella.
Nar, Taabe, ſtultus, ſtolidus, fatuus, deſipiens, excors, inſipiens, abſurdus.—naragtig, ineptus, levis, nugator, frivolus. — ! ſom giør ſig til N., ſøger at opvække Latter, ridiculus, ſcurra; paa Skuepladſen, mimus; giøre ſig til N., ſcurrari. — være N., deſipere, delirare, ineptire. — vær ingen N., og troe, giør det, non adeo delirabis, opinor, non eo usqve deſipies, inepties, credo, ut credas, ut facias &c. — da maatte jeg være en N., tum vero deſipiam. — jeg vil ikke være din N., inſultare te mihi tam proterve, non patiar; ludibrio tibi non ero; tam ſuperbe ludi me abs te, derideri, non patiar. — have En for N., ludere, deridere; inter ludibria, pro ludibrio habere; pro delectamento putare aliqvem putare aliqvem ſibi pro deridiculo. — giøre ſig til N., ridendum ſeſe præbere, ſom giør ſig, ludibrium, ridiculus, ſcurra.
Naragtig, ſtultus, delirus, fatuus, ineptus, ſcurrilis. — n. Tøi, nugæ, ineptiæ, deliria. — det er n., ſtolidum eſt, dementis eſt.—*adv.* ſtolide, abſurde, inſipienter
Naragtighed, ſtultitia, inſipientia, fatuitas, amentia, dementia, ſtoliditas, ineptia.
Narciſſe, narciſſus, af, narciſſinus.
Nardusſalve, nardus, ungventum nardinum.
Narrer, ludo, ludifico (or), derideo, ludibrio habeo, ſee Bedrager.
Narrerie, ludibrium, luſus, nugæ, ineptiæ. — Spøg, nugæ, garræ.
Narres, ſpøger, ludo, jocer, rideo, nugor.
Narreſnak, nugæ, ſcurrilitas, dicacitas.
Narreſtreger, Narreværk, ridicularia *pl.* triſcurria *pl.* ſee Narrerie.
Naſker, er ſlikvorren, ligurio, catillo; furtim delibo, guſto; ſom n., cupediarum appetens.
Nat, nox; om Natten, noctu, de nocte; det bliver N., nox appetit, ingruit; mod Natten, primis ſe intendentibus tenebris, prima nocte, ſub noctem. — den længſte, bruma; den korteſte, ſolſtitium. 2, 3 Nætter, binoctium, trinoctium. — ud paa Natten, in noctem; langt, in multam noctem. — naar Nat og Dag ere lige, æqvinoctium. — blive Natten over, pernoctare. — god N.! placidam qvietem precor, placide qvieſcas. — arbeide om Natten, lucubrare, evigilare, ſidde oppe hele Natten, pervigilare, ſom ſidder oppe, pervigil. — være borte om Natten, abnoctare. — ſom vedvarer hele Natten, pernox. — det er langt ud paa Natten, nox jam multum proceſſit.
Natarbeide, lucubratio, *dim.* lucubratiuncula.
Natbekken, matula.
Natbord, abacus.
Natgiænger, Natvandrer, noctivagus, noctambulo.
Nathabit, veſtitus nocturnus; ſomno, lecto aptus.
Nathue, galerus nocturnus, velamen capitis, cubicularium.
Nation, natio, populus, gens.
National, populi; populo, genti proprius.
Nationalkarakter, mos, ingenium, indoles populi, gentis.
Nationaliſeren, jus indigenæ datum.
Nationaliſerer, indigenam pronuncio, indigenæ jura do; inter indigenas adſciſco, coopto, recipio.

Nationalſtolthed, faſtus e patria, e gente ſumtus; magna de gente ſua opinio; arrogantia ex origine, patriæ cauſa; have, nimium tribuere genti ſuæ, nimis fidere origini; alios populos præ ſuo contemnere, faſtidire, deſpicere.

Nativitet, geneſis, genitura; thema natale, genethliacum, horoſcopus, coeli poſitus; ſtille, horoſcopum dicere; ſortem e natali themate divinare, prædicere.

Nativitetſtillen, genethliace, genethliologia, horoſcopus, thematis natalis notatio, fati de coelo præſagium; divinatio genethliaca, mathematica.

Nativitetſtiller, horoſcopus, genethliacus; mathematicus, chaldæus.

Natlampe, lucerna, lampas nocturna.

Natleie, Natteleie, hoſpitium nocturnum; give, in noctem recipere; tage, pernoctare. — Seng, cubile nocturnum.

Natlig, Nattens, nocturnus, noctis. — n. Stilhed, noctis ſilentium, nox ſilens, ſilentia nocturna.

Natlys, candela tenuior, uſus nocturni, cubicularia.

Natmand, veſpillo, opera carnificis.

Natmantel, ſupparus(um), amiculum cubicularium.

Natpotte, matula, matella, matellium, ſcaphium.

Natravn, ſtryx, nycticorax. — Nattesſidder, lucifuga.

Natroe, nocturna qvies.

Natſkade, (Urt) ſolanum.

Natſtrin, Natſtoel, ſella familiaris, familiarica; latrina portatilis, cubicularia; laſanus. — gaae paa, ad ſellam ire; ſidde paa, deſidere.

Nattesværmer, comiſſator, comiſſabundus, graſſator, bacchator nocturnus.

Nattesvir, commiſſatio, graſſatio nocturna.

Nattesidden, lucubratio, vigiliæ.

Nattergal, luſcinia, *poet*, philomela.

Natterid, nox; ved, noctu, nocte, per noctem.

Nattesyn, ſpecies nocturna; viſum nocturnum; i Drømme, ſpecies per ſomnum oblata, dormienti obverſata.

Nattetyv, fur nocturnus.

Nattevagt, vigilia ſee Vagt.

Nattrøie, ſubucula, interula.

Natvægter, vigil, excubitor.

Natugle, bubo, noctua, unula; et Slags Ondt forvarſlende, ſtrix, ſtriga. — ſtrige ſom, cucubare. — ſee ud ſom, eſſe aſpectu horrido, inſolita ſpecie.

Natur, natura; Tingene i Verden, natura, rerum natura; den hele, mundus, hoc univerſum, res omnes. — Natur, Beſkaffenhed, natura, conditio, vis, indoles; Sielens, ingenium, animi indoles; Legemets, habitus. — af N., natura, ſponte, inſita virtute, ſuopte ingenio. — al Ting er hos ham N., nil arti debet, omnia ingenio efficit, natura dominatur in hoc. — den ſande N., ipſa res, ipſa vis rei, ipſa veritas. — efter Naturen, vere, ad verum; hes levende Skabninger, ad vivum; truffet efter Naturen, veriſſime expreſſus. — god N., Legemets, corpus firmum, bona habitudo; ſvag, habitus corporis infirmior, tenuitas; tenue, molle corpus; kold, hidſig, corpus natura frigidum, calidum. — god N., godt Naturel, bona indoles, naturæ bonitas. — Naturen hielper ſig ſelv, ſua ſponte, ſua vi, naturæ conatu, levatur malum; ſua ſponte convaleſcit æger; i en ſærdeles Forſtand heder det; alvi, ventriculi conatu levatur incommodum; alvo mota, vomitu levatus eſt ille. — Tingens, Menneſkets N. er ſaa; ſaaledes er; den, det af Naturen, hoc habet res, homo, ſic eſt, ita eſt ingenium; ita eſt comparatus homo, comparata res; ejusmodi eſt. — kiende Gud af Naturen, natura duce, rationis ope, ex operibus Deum diſcere. — i Naturen, in rebus, in re-

rum natura. — blive til N., in alteram naturam vertere.

Naturalier, res qvas natura gignit; Levnetsmidler, victus, cibaria, alimenta ipsa.

Naturaliecabinet, museum physicum, thesaurus rerum in natura visendarum.

Naturaliesamler, rerum in natura visendarum conqvisitor.

Naturaliserer, see Nationaliserer.

Naturalist a) som holder Naturen for Gud, stoicus, Spinozæ assecla, qvi naturam ipsam numen habet, Deum naturæ miscet, b) som ingen Aabenbaring troer, ratione sola fisus 2) see Naturkyndig.

Naturel, see Natur.

Naturfeil, vitium, pravitas, han har denne, natura ejus hoc vitio laborat.

Naturforsker, physicus: naturæ investigator, indagator; rerum naturalium studiosus.

Naturgave, ingenii vis, virtus insita; have, ingenio valere.

Naturhistorie, historia rerum naturalium, naturalis, naturæ.

Naturkyndig, physicus; theologus; physicæ, naturæ, rerum naturalium peritus, studiosus, curiosus, vestigator, naturæ auctor idoneus.

Naturkyndighed, Naturkundskab, physica, *sing.* og *plur.*; scientia, cognitio rerum naturalium, naturæ,

Naturlære, physica (e); physica *pl.*; rerum naturalium doctrina; scientia naturæ, naturalis.

Naturlig, naturalis, insitus, nativus, verus, genuinus. — naturlige Personer, Dyr, Blomster, veri, vivi, ipsi homines, flores veri, vivi, ipsæ animantes, Farver, colores nativi; levende, vivi, apti, sui colores. — n. Forestilling, verissima imago; species ad rei naturam, ad verum expressa, naturam imitata; giøre en, naturam rei imitari; rem vere, ut est, effingere. — n. ikke ved Konst, a natura ipsa factus, effectus, productus; ikke n. konstig, factitius, artificialis, ab arte petitus. — n. Religion, theologia naturalis; cognitio, cultus Dei rationem secutus (a) n. Orden, ordo, tenor naturæ rei aptus, simplex. n. utvungen, som en Stiil, Forklaring, facilis, simplex, inaffectatus; ikke n., durus, contortus. — n. oprigtig, uden Forestillelse, Tvang, Complimenter, simplex, liberalis, ingenuus, apertus. — n. Dragt, Prydelse, cultus simplex, mundus, simpliciter elegans, sine arte, sine lenociniis, simplicitate decorus. — n. livagtig, ipse, verissimus, plane. — naturlige Fader, Søn, kiødelig, natura parens, filius, naturalis. — n. Søn, uægte, nothus, spurius, non legitime natus. — n. Arving, heres suus. — n. Følge, qvod ex re ipsa conseqvitur; det er n., scilicet; hoc sua sponte apparet, per se intelligitur, patet; fieri aliter neqvit; ita necesse est, convenit, oportet; dubium non est. — naturligviis, necessario, utiqve, manifesto, plane, ex re ipsa; per rei naturam, conditionem. — n. uden Tilsætning, rudis. verus, simplex, sincerus, ipsum per se, ut natum est. — det er ham naturligt, ita est, ita ingenium est, ita natura ejus fert; det er ham ikke n., alienum est ab ingenio ejus, abhorret a moribus ejus; qvæsitum, aliunde illatum, assumtum apparet. — efter Naturens Love, naturalis, qvod per leges naturæ fit; det er n., natura fit, naturæ ordine fit, natura hoc fert; det er ikke n., fit præter naturam, contra naturam; monstri simile est.

Naturlig, som Naturen bringer det med sig, natura, naturaliter, per naturam. — utvunget, simpliciter, facile, vere. — uden Forstillelse, simpliciter, ingenue, aperte, liberaliter. — handle, tale n., simpliciter, sine arte, sine lenociniis agere, loqvi; efterligne, ad verum exprimere, vere effingere, følge, sua sponte conseqvi. — lade En n., congruere ingenio alicujus; ikke, abhorrere a moribus alicujus.

Naturstudium, physica; rerum naturalium vestigatio, studium, cura.

Nav, modiolus.

Navigation see Skibsfart.

Navle, umbilicus; som en, umbilicatus.

Navlebrok, omphalocele, umbilici prolapsus.

Navlestreng, funiculus, nervus umbilicaris.

Navleurt, tormentilla, cotyledon, umbilicus veneris.

Navn, nomen; paa en Ting, vocabulum, appellatio; med N., nomine, nominatim; under N., nomine. — hvad er dit N.? qvi vocare? qvod nomen, qvid nominis tibi est? mit Navn er Christian, mihi nomen est Christianus (i, o); Christianus vocor. — have, bære et Navn, gerere nomen, vocari, dici, appellari. — at give En, en Ting sit rette Navn, rem homine suo, vero nomine signare, dicere qvod res est; scapham scapham dicere. — give, tillægge En, et N., nomen imponere, ponere, dicere; nomine signare; appellare. — et godt N., fama, existimatio secunda, læta, prospera; slet N., improspera, adversa fama. — have et godt N., bene audire; esse, florere existimatione secunda; laudari; have et slet N., male audire; flagrare rumore malo, adverso. — i Guds N.! (som et Udraab) bene vertat! maae han giøre det, per me licet! nil obstat, nil moror, qvin fiat. — i Kongens N., Regis loco, vice; auctoritate principali, potestate a principe concessa, missus a rege — i mit N., pro me, a me, verbis meis. — i Navnet, nomine, verbo, vocabulo, appellatione. — som har samme N. som jeg, homonymus, mihi cognominis; som har 2, 3, mange Navne, binominis, trinominis, multinominis. — det have hvad N. det ville, qvocunqve nomine veniat, censeatur, dicatur.

Navne, som har samme Navn, see Navn.

Navnedag, nominalia pl. nominis memoria; dies nomini festus, nomine, nominis memoria lætus, insignis.

Navneord, nomen.

Navngivelse, mentio, commemoratio, nomen; af Sted, Tid, destinatio, demonstratio, designatio, mentio; uden N. af Sted, sine nomine loci, non nominato loco. — Register paa Navne, nomenclatura.

Navngiver, appello, nomino, dico; Dag, Tid, destino, constituo. — uden at navngive ham, sine nomine.

Navnkundig, clarus, nobilis, celeber, inclytus, fama notus, celebratus, nobilitatus; være, florere gloria, celebrari, vigere fama, in omnium ore esse; blive, inclarescere, innotescere; giøre, celebrare, nobilitare, illustrare, famam conciliare alicui.

Navnkundighed, gloria, laus, decus, fama, celebritas, nobilitas, nomen.

Navnlig, nominatim, nomine, diserte.

Navnløs, sine nomine, anonymus. — utallig, infinitus, innumerabilis.

Navre, terebra major.

Neb see Næb.

Neben see Bi.

Ned, nedad, deorsum; op og ned, sursum deorsum, susqve deqve. — n. dermed, demitte! submitte! — see n. for sig, despicere, oculos dejicere.

Nedbøier, inflecto, deorsum flecto, inclino, deorsum ago.

Nedbøiet, nedheldende, inclinis, submissus, pronus. — i Sindet, afflictus, depressus, dejectus.

Nedbrækker, see Nedbryder.

Nedbrydelse, demolitio, eversio. — ellers med verba.

Nedbryder, abrumpo, avello, revello, refigo; en Bygning, evertere, destruere, diruere, proruere, demoliri, dissipare; som Vinden, Strømmen, dejicere, sternere, subvertere; en Broe, en Stillage, rescindere, dejicere.

Nedbrydende, destructivus.
Nedbukker, see Nedbøier.
Neddriver, driver ned som Pæle, fistuco; fistuca adigo, defigo,
Neddrivning, som Pæles; fistucatio.
Nede, neden til, infra, inferius, subter; som er n. inferus, inferior. — n. under, desub, subter; n. ved Bierget, ad radices montis, in infimo colle; ligge neden ved, subjectum esse; flyde neden for, præfluere, prælabi, subire. — n. i Huset, i Brevet, in infima domo, in extrema epistola; sætte til n. i Brevet, extremis litteris subjicere. — langt n., in infimo, længer n. inferius, paulo infra. — neden for, inferiori loco; sidde neden for En, infra aliqvem, inferiorem ei, inferiori loco sedere; gaae, sinistrum, sinistriorem incedere. — neden fra, ab imo, inferne.
Nederdrægtig, humilis, sordidus, illiberalis, abjectus, *adv.* sordide, illiberaliter. humiliter, abjecte,
Nederdrægtighed, sordes, illiberalitas, humilitas. — en N., illiberaliter factum; begaae, illiberaliter facere. — det er en N., illiberale est.
Nederlag, cædes, occisio, strages; clades; total, internecio; summa, gravissima clades. — anrette et N., stragem edere (hominum, hostium); et totalt N, internecione delere hostes; lide N., sterni clade. — N., Oplag, horreum, penus, cella.
Nederløb, see Tarmebrok.
Nederst, underst, inferior, infimus, imus.
Nedfælder, see Fælder.
Nedfalden, prolapsus; paa Knæene for En, supplex veneratio.
Nedfalder, prolabor, procumbo, sternor, procido, concido; paa Knæene, in genua, in poplites submitti, demitti; provolvi in genua; af en Hændelse, effundi in genua, in poplites, for En, genibus alicujus advolvi, suppliciter venerari aliqvem; som saaledes falder ned, supplex.
Nedfarer, delabor, descendo, demittor.
Nedfart, delapsus, descensus.
Nedflyder, delabor, deferor.
Nedflyver, devolo.
Nedgaaende, som er ved Nedgangen, occiduus.
Nedgaaer, som Solen, occidere; som noget der kan trækkes ned, deduci, demitti, descendere.
Nedgang, Nedstigen, descensus, descensio. — Stiernernes, occasus, obitus.
Nedgraver, obruo, defodio, contego. — n. sit Pund, non uti virtute sua, pati obtorpescere virtutem, artem, ingenium.
Nedgravning — gives med *verba.*
Nedhængende, pendulus, demissus; som Haaret, immissus, submissus, defluus.
Nedhænger, dependeo, propendeo, lade n. demittere.
Nedhenter, defero, deduco.
Nedhielper, descendentem levo, juvo.
Nedhugger, cædo, concido, dejicio, sterno. — en Skov, excidere; mange Træer deri, collucare saltum.
Nedhugning, dejectio, strages.
Nedhukker, sidder paa Huk, conqvinisco.
Nedjager, depello, dijicio, deturbo.
Nedkaster, sterno, dejicio, deturbo. — n. sig, prosterni, abjicere se.
Nedkastelse, dejectio, destructio.
Nedknælen, prolapsus in genua; for En, supplex veneratio.
Nedknæler, in genua precumbo, prosternor, provolvor; for En, genibus alicujus advolvi, suppliciter venerari aliqvem.
Nedkommer, kommer ned, descendo. — med et Barn, parere, partum edere, med en Søn, Dotter, filium (am) parere, eniti; med et levende Barn, partum vitalem edere; med et dødt, partum exanimem, acerbum, haud vitalem edere, lykkeligen, feliciter partu defungi, levari.

Nedkomst, descensus. — i Barselseng, partus.

Nedladelse, demissio, submissio. — paa et Sted, gives med *verba.*

Nedladende, som en Fornem, civilis, humanus, liberalis, modestus, comis, facilis; som en Lærer, facilis, indulgens, simplex, popularis, patiens.

Nedladenhed, hos en Fornem, modestia, comitas, moderatio, liberalitas, civilitas, humanitas; hos en Lærer, simplicitas, indulgentia, popularitas. — med megen N., civiliter, comiter, modeste; som en Lærer, populariter, patienter, simpliciter, diligenter.

Nedlader, lader gaae ned, demitto, submitto. — n. sig, descendere, demittere se; som en Fornem, unum se civium ferre, æqvari cum infimis, comem sese omnibus præbere, nil sibi præ reliqvis sumere; som en Lærer til Smaating, ad minima descendere: minimis, tenuissimis immorari; minima, tenuissima non negligere; til sine Tilhøreres, Læseres Evne, inservire, indulgere infirmitati, ingenio, viribus audientium, legentium. — n. sig til at giøre noget, tage imod noget, non dedignari, non spernere, non fastidire, non aspernari. — n. sig paa et Sted, aliqvo commigrare, cohabitatum se conferre; domicilium, sedem (fortunarum suarum) ibi constituere, collocare; eam sedem fortunis, rebus suis deligere.

Nedlægger, Penge, Vare, depono; til Forvaring imidlertid, seqvestro deponere. — noget paa Jorden, eller andensteds, deponere. — Embede, Regiering, cedere munere, abdicare se munere, abire magistratu. — n. sig paa Jorden, humi procumbere, sterni; som har nedlagt sig, stratus, fusus. — n. sig i Sengen, lectum, cubile petere; in lecto corpus deponere, conferre se in lectum. — n. En, slaae ned, sternere, dejicere, cædere, obtruncare.

Nedlægning, positio; som et Embedes, abdicatio. — ellers med *verba*

Nedligger, ligger ned, occumbo, see Ligger.

Nedløber, decurro; som Vand af Klæder, defluere.

Nedløser, solvo, dissolvo, demo, refigo.

Nedputter, figo, defigo, infero.

Nedreiser, descendo.

Nedrender, impetu, cursu prosterno.

Nedrider, eqvi impetu sterno, opprimo; eqvo admisso dejicio.

Nedrig, lav, see Lav it. Nederdrægtig.

Nedrighed, see Lavhed it. Nederdrægtighed.

Nedrinder, see Nedflyder.

Nedriver, see Nedbryder.

Nedruller, devolvo *neutr.* devolvor.

Nedryster, decutio, dejicio.

Nedsabler, cædo; gladio, acinace, ferro dejicio.

Nedsabling, cædes.

Nedsænker, mergo, immergo, demergo, submergo, merso; et Skib, deprimo.

Nedsættelse, Penges, pretium deminutum (numi) — ellers med *verba.*

Nedsætter, depono. — n. sig, considere, assidere; paa et Sted, considere, sedem figere see Nedlader. — vær saa god og sæt dem ned, sede qvæso! — N. en Kommission, constituere judicium extraordinarium. — n. Prisen paa noget, pretium minuere rei; paa Penge, deregare numo.

Nedsalter, salio, sale condio.

Nedsaltning, salsura, conditura.

Nedsigt, Udsigt nedad, despectus, despectatio.

Nedskyder, glande, telo dejicio.

Nedslaaer, afslaaer, decutio. — til Jorden, affligo, profligo, sterno, prosterno, dejicio; giør modløs, abjicio. — slaae Øinene ned, dejicere in terram oculos; humi fixos tenere, non attollere.

Nedslagen, tristis, moestus, afflictus, animo dejecto, fractus animo, infractus, humilis, abjectus, submissus; være, moerere; giøre, affligere, animo dejicere.
Nedslagenhed, angor, moeror, moestitia, sollicitudo: animus contractus, demissus, dejectus.
Nedsluger, deglutio, devoro.
Nedspringer, desilio.
Nedstammende, oriundus, profectus.
Nedstammer, ortus, oriundus sum ab aliqvo, traho originem, genus duco. — som et Ord, duci, descendere, som en Ting, ex eo fonte manare, exstitisse, provenisse, ortum, profectum esse.
Nedstemmer, som Strenge, remitto; ad inferiorem, graviorem sonum laxo; sit Foredrag, ad simplicitatem popularem demitti, descendere.
Nedstiger, descendo. — nedstigende Linie, liberorum series.
Nedstikker, demitto, see Nedputter.
Nedstøder, detrudo, deturbo, dejicio præcipitem. — støder ind i noget, impello, deprimo.
Nedstyrten, Nedfalden, præcipitatio.
Nedstyrter, dejicio, sterno, prosterno; *neutr.* corruere, concidere.
Nedsvælger, see Nedsluger.
Nedsylter, condio. — nedsyltede Frugter, conditanea poma, salgama.
Nedsynken, Synken til Bunds, demersus (fio).
Nedsynker, synker til Bunds, subsido, ima peto, fundum peto, mergor; som ikke kan nedsynke, immersabilis. — n., falde om, collabi, concidere, corruere.
Nedtager, tollo, aufero; noget som er fast, solvo, demo, refigo.
Nedtræder, proculco; Skoene, deprimo.
Nedtrækker, deduco, deorsum traho.
Nedtrilder, see Nedruller.
Nedtrykker, premo, deprimo, deorsum adigo, deorsum urgeo, retro ago, reprimo, obtero, protero.
Nedvelter, devolvo, deorsum volvo.
Neg, merges, manipulus, spicarum fascis; binde Neger, colligere manipulos.
Negnøyen, Lampret, muræna.
Negoce, Negotiant see Handel.
Negtelse, negatio, denegatio, inficiatio; haardnakken, pernegatio.
Negtende, negatorius, negativus.
Negter, siger nei, nego, inficior, difiteor, renuo, abnuo, inficias eo; alvorligen, pernego; n., en Sætning, Mening, tollere, non agnoscere, non probare. — n. En noget, afslaae, negare, recusare, non concedere, abnegare, denegare, abnuere; En Hielp, deesse alicui.
Nei, haud qvaqvam, minime vero, nullo modo, neqvaqvam; eller med non og Hoved Verbets Igientagelse af Spørgsmaalet f. E. har du det? habesne? n., non habeo; kommer han? an venit? n., non venit. — naar man paastaaer det modsatte, imo f. E. er han rolig igien? n.! han er endnu vredere, imo magis etiam sævit. — sige n. svare n., negare aliqvid, nolle, renuere, abnuere, non probare. — faae n., repulsam ferre, repelli, rejici. — den ene siger ja, den anden nei, ille affirmat, hic negat. — besvare et Spørgsmaal med n., negare, rem ita sese habere; eller og blot, negare, naar man kan forstaae det, der spørges om, under — mit n., gielder ligesaa meget, som dit ja, eodem jure nego, qvo tu affirmas; num mihi minus licet negare, qvam tibi affirmare?
Nelde, urtica.
Neldesyge, see Nesselfot.
Nellike, cariophyllum, amomum.
Nem, docilis, sollers, ingeniosus, acutus, perspicax; være, facile percipere aliqvid.
Nemlig, qvidem, nempe, nimirum, scilicet, videlicet.
Nemhed, docilitas, discendi celeritas.

Nem-

Nemme, ingenium; iſær til Poeſie, vena.
Nemmer, intelligo, aſſeqvor, perſpicio.
Nenner, volo, dignor. — bruges kun med ikke. f. Ex. jeg n. ikke at giøre det, nolo facere, ne illi moleſtus ſim; han n. ikke at ſpiſe ſig mæt, adeo deparcus eſt, ut neceſſario ſe fraudet victu.
Neppe, vix, vixdum, ægre, haud facile, defficulter. — han kan n. bare ſig, male ſe continet.
Neſſelſot, ignis ſacer, prurigo ardens.
Neſt ſee Næſt.
Net, indrettet med Smag, concinnus (e), gratus (e), lepidus (e), commodus (e), bellus (e), egregius (e), elegans, eleganter, nitidus (e), terſus (e); reenlig, nipper, lautus, mundus. — n. Karl, bellus, elegans, nitidus; n. Dragt, veſtis decora, commoda, elegans, concinna; n. Huus, domus commoda, elegans; n. Stiil, Tale, oratio elegans, bella, nitida, rotunda, teres, terſa. — ſee n. ud, placere, arridere, probari, ſpecie commendari; paſſe n. ſammen, apte congruere, præclare convenire.
Nethed, nitor, elegantia, concinnitas. — Nipperhed, Reenlighed, lautitia. munditia (es).
Net, et, rete; til Jagt, plaga, caſſis. — Fisker-N. til at trække, verriculum, til at kaſte, funda. Nettet om Hiertet, præcordia, pericardium; om Lever og Lunge, omentum; om Lever og Tarme, peritonæum. — ſtrikket til at bære noget i, eller til en Paryk, reticulum.
Netbrok, epiplocele.
Netformig, reticulatus.
Netſtang, ames.
Netteldug, ſindon, ventus textilis.
Neutral, medius, neutri parti (amicus), neutrius partis, neutrarum partium, in neutris partibus; være, blive, medium ſe gerere, neutri parti favere.
Neutralitet, neutrius partis ſtudium; iagttage, være neutral, ſee Neutral. — bevæbnet N., qvies armata, minax.
Neutralitetstractat, pactum abſtinendi bello, qvies promiſſa.
Neyer, neyer mig, inclinato, prono, demiſſo corpore ſaluto; ſom Fruentimmer, poplite ſubmiſſo ſalutare.
Ni, novem; til hver, hver Gang; noveni. et Tal af n., enneas, novenarius. — ſom varer n. Dage, novendialis.
Niaarig, novem annos durans, novenarius, novennis.
Nid, invidia, livor, malignitas, obtrectatio.
Niding, deparcus, triparcus, ſordidus, tenax. — ſkarns Menneſke, ſcelus hominis, improbus, ſceleratus.
Nidkiær, ardens. incitatus, enixus, ſtrenuus; for en Ting, ſtudioſus, deditus rei, plenus amore, curá rei; i ſit Embede, aſſiduus, gnavus. — en n. Gud, juſtus, legum ſuarum vindex acerrimus, delictorum caſtigator gravis. — *adv.* ardenter, enixe, ſtrenue, acriter, ſtudioſe.
Nidkiærhed, ardor, acre ſtudium, aſſiduitas, gnavitas.
Nidobbelt, ſee Nifold.
Nidſk, ſordidus, deparcus *adv.* ſordide, illiberaliter.
Nidſkhed, ſordes, illiberalitas.
Niende, nonus; for det n., nonum; ſom ſkeer paa n. Dag, novendialis.
Nifold, novies relatus, novenarius.
Nigange, novies.
Nihundrede, nongenti; den N., nongenteſimus.
Nihundredegange, nongenties.
Nik, Vink, nutus. — giver at forſtaae ved et, innuo.
Nikken, Vinken, nutatio.
Nikker, nuto, annuo capite; at man ſkal giøre noget, innuo. — blunder, nicto.
Nip, det er paa Nippet, res in discrimine eſt; verſatur; det var juſt paa N., da han kom, in ipſo articulo temporis adfuit.

Nippen, deguſtatio freqventata.
Nipper, deguſto, paululum ſubinde bibo.
Nipper, *adj.* ſee Net, Reenlig.
Niſſe, ſpectrum, larva.
Nitallet, numerus novenarius, nonarius.
Nitte i Lotteriet, teſſera, ſors inanis, ſine emolumento; faae, nihil auferre,
Nitten, undeviginti, uno minus viginti, novendecim, decem & novem, til hver, undeviceni.
Nittende, undevigeſimus.
Nobilitation, nobilitas, dignitas eqveſtris tributa.
Nobilitationsbrev, codicilli, diploma nobilitatis, litteræ qvibus datur dignitas eqveſtris.
Nobiliterer, nobilitatem do; inter eqvites, nobiles recipio; ad eqveſtrem locum eveho. — lade ſig n., petere, capeſſere locum eqveſtrem.
Node, nota muſica; ſoni nota, ſignum; nota. — ſpille efter Noder, ad præſcriptum canere præſcriptos, ſignatos ſonos reddere, de ſcripto canere. — ſætte paa Noder, notis ſignare, modos facere.
Nodebog, formulæ muſicæ.
Nodepapir, charta muſica, firmior; notis, formulis muſicis apta.
Nodetryk, chalcographia muſica.
Noder *pl.* Lader, geſtus. — Nykker, mores, ſom har ſine, moroſus.
Nogen, aliqvis, qvidam, qvisqvam, qvispiam, nonnemo, ullus, eſt qvi, ſunt qvi. — ikke n., nullus. — at ikke n., ne qvis; men n., ciqvis, numqvis; om n., ſiqvis, qvod ſi qvis, NB. foran qvi behøver det ikke at overſættes, for Ex. finder jeg nogen, ſom jeg kan betroe det til, ſi nactus fuero, ſi erit, cui recte credam.
Nogenledes, aliqva ratione, qvodammodo, aliqvatenus, qvadantenus.
Nogenſinde, unqvam, ikke n., nunqvam.
Nogenſteds, usqvam, uspiam, alicubi; at ikke n., necubi; om n., ſicubi; n. fra, alicunde; derſom n. fra, ſicunde; n. hen, aliqvo, aliqvo-ſum, qvopiam, qvoqvam.
Nogenſtund, en Tid lang, aliqvamdiu.
Nogentid, ſee nogenſinde.
Noget, non nihil, aliqvid; qvid (efter ſi og ne); naar man negter eller tvivler, qvidqvam; for Ex. derſom jeg nogenſinde hører noget igien, ſi qvidqvam poſthac; han mener ikke, at det har noget at betyde, negat qvidqvam ſubeſſe. — ſaadant n., tale qvid, ejusmodi qvid. — er der n., vil De n.? og ſaa fremdeles i Spørsmaale, ecqvid. — holde n. af En, multum tribuere alicui. — der vil blive n. af, conficietur, fiet; af det Menneſke, bonus erit, aliqvid efficiet. — n. frygtſom, ſubtimidus; noget grov, ſubruſticus. o. ſ. v., ogſaa med, comparativus. — n. uanſtændig, minus decorus, minus liberalis, illiberalis. — n. hofligere, paulo modeſtior (us); n. længere, aliqvanto longior (us). — jeg vil ſige dig n., eſt qvod dicam, har du n. at ſige mig, ecqvid me vis? — n. lidet, aliqvantulum. — n. nær, fere, ferme, prope.
Nogle, qvidam, nonnulli, complures, aliqvot, pars. — n. ſige, troe, ſunt qvi dicant, credant; n. ſaa, andre anderledes, alii aliter; overhoved gives det med alii, naar andre følge efter.
Noglegange, aliqvoties.
Nok, ſatis, abunde, affatim, ſatis ſuperqve; være, ſufficere, ſuppetere; have, abundare; i noget, id ſatis habere; jeg har nok deri, ſufficit; n. herom, ſatis de hoc; ſufficiant hæc! — faae n., ſatiari; ſom ikke kan faae n., inſatiabilis. — n. han har været derved, ſatis eſt qvod adfuit; adfuit, hoc ſatis eſt, 2) vel, probe, ſatis; jeg forſtaaer det n., probe intelligo; jeg faaer n. (giøre det), at enim cogor; atqve (ita) oportet; jeg gad n. vide, ſane ſcire velim; ſcire aveo; det gaaer n. an, fieri poteſt 3)

3) formodentlig, sane, haud dubie, nimirum; han kommer n., haud dubie venit; det er n. tungt, difficile qvidem est; jeg faaer ham n., mihi qvidem non elabetur.

Nokke, i Bygning, Sammenføldning, catena, compactura.

Nokker, sammen, knytter i hinanden, compingo, cateno.

Noksom, sat, satis, satis superqve, see Nok.

Nonne, virgo sacra, monastica, sanctimonialis, *eccl.*

Nonnekloster, gynæceum sacrum.

Noppe, floccus *dim.* flocculus.

Noppet, floccidus, deductus in floccos.

Nord, septentrio, — nordlige Lande, terræ boreales, arctos (us).

Nordenvind, apartias, boreas septentrio.

Nordlig, nordisk, aqvilonalis aqvilonius, septentrionalis, arctous, borealis, boreus.

Nordlys, lumen boreale, aurora borealis; skinner, fulget, vibrat.

Nordost, ad euronotum.—Vind, aqvilo, cæcias.

Nordostlig, aqvilonius.

Nordpol, polus arcticus.

Nordstierne, stella polaris.

Nordvest, versus ad corum. — Vind, corus, caurus, argestes, cercius, japyx.

Nordvestlig, ad caurum.

Norge, Norrig, Norvegia, Norvagia; fra, norvegicus, norvagus.

Nordmand, norvagus.

Norsk, norvegicus.

Notariat, tabellionis dignitas.

Notarius, tabellio; libelliosom fører Protocollen i Retten, actuarius.

Nu, paa denne Tid, nunc, jam, in præsentiarum. — n. tredie, fierde gang, hoc tertium, qvartum. — nu! vélan, age, agedum, agite, agitedum. — n. da! hvad er det saa meer? qvid ergo? qvid inde? qvid postea? — naar man subsumerer i Slutninger, jam, atqve — men n. jeg seer, at, cum videam; cum vero videam. n. først, demum, primum, modo; n. og da, nonnunqvam, aliqvando, interdum, identidem, subinde; komme til En, intercurrere, intervisere ad aliqvem. — n. omstunder, nunc, hoc tempore. — n. strax, jam jam, statim, actutum. — n. n., snart, snart, modo modo, nunc nunc, jam jam.

Nudel, turunda.

Nul, et. Zero, signum. — være et N., nil valere, momentum non facere; nullo numero, loco esse, numerum explere; han er kun et N., ejus ratio non habetur. — N. og Nigtig, irritus, nullus; giøre, erklære, rescindere, abolere, irritum pronunciare, facere.

Nullitet, vitium, nulla vis.

Numer, numerus; godt, bona conditio; have, esse, agere æqva conditione, hos En. gratiosum esse.—hans N., ejus sors, tessera.

Numererer, numero notq, signo.

Numerøs, rotundus, volubilis.

Numerøst, rotunde, volubiliter, concluse.

Ny, som endnu ikke har været, novus, incognitus; endnu ikke brugt, integer; frisk, som Frugt, Sild, recens; paa ny, af n., denuo, de integro. — n.. fornyet, repetitus, relatus. — en ny Konge, Regent, alius. — giøre, blive n., see Fornyer, — det er mig noget ganske nyt, mihi plane novum atqve insolitum accidit. — n. Indbyggere, coloni, colonia; stikke et Sted hen, deducere. — nyt Liv, vita alia, melior, see Nyt.

Nyaar, see Nytaar.

Nyankommen, advena, hospes.

Nybær Koe, vacca foeta.

Nybagt, recens coctus, *metaph.* novus, novitius, recens ortus, musteus.

Nybrudt, Jord, novalis (e), ager recens cultus.

Nybyg, colonia.

Nybygt, novus, recens conditus, nuper exstrucrus.

Nydelig, lepidus, decorus, bellus,

lus, elegans, lautus; lille, argutus, argutulus. — n. Mad, a) esui, ad vescendum aptus, b) lautus, delicatus, mollis. — n. Bye, urbs bella, elegans, nitida; Musik, concentus gratus, svavis; Tale, oratio scita, elegans; Ansigt, decora facies.

**Nydeligen**, scite, belle, decore, eleganter, laute; see n. ud, placere specie; esse vultu decoro; facie, forma eleganti.

**Nydelighed**, elegantia, decor, svavitas.

**Nydelse**, fructus, perceptio, copia, usus fructus; komme til, admitti ad copiam rei; rem, rei usum nancisci. — som har N. af en Ting, usufructuarius.

**Nyder**, fruor, percipio fructum ex re, re oblector. — n. Mad, Drikke, assumere, gustare aliqvid; intet n., abstinere cibo, potu. — man kan ikke n. det, esui non est.

**Nye**, see Ny.

**Nyet**, luna prima, nova, nascens, relata, revertens, novilunium, interlunium. — vi have N., luna recurrit, renascitur, initium repetit.

**Nyfigen**, male curiosus.

**Nyfigenhed**, curiositas mala, prava.

**Nyfødt**, recens natus, modo editus.

**Nygift**, novus maritus, nova nupta. — nyegifte Folk, novi conjuges.

**Nyhed**, en Tings, at den er nye, novitas; for saavidt den derfor behager, søges, novitatis gratia, commendatio. — en N., novi aliqvid. nova res, novum; en stor, res memoranda, casus memorabilis, 2) som indføres, novatio, novum institutum. — Nyeheder, res novæ; begynde paa, moliri res novas, omnia novare; som er meget for, novator, rerum novarum cupidus.

**Nyhedssyge**, rerum novarum amor, studium; novandi omnia libido.

**Nyhverver**, tiro, novus miles, recens scriptus.

**Nykke**, libido, stomachus, morositas, pertinacia; have sine Nykker, suo ingenio uti, indulgere.

**Nylig**, modo, nuper admodum, vix bene, vixdum, meget n., nuperrime, nuper admodum, proxime.

**Nymaane**, see Nyet.

**Nymphe**, nympha; Havn. Nereis, Skovn., Dryas, hamadryas, Biergn., Oreas, Flodn., Nais, Naias, — Nymphetempel, nymphæum.

**Nynen**, Lallen, lallus.

**Nyner**, Laller, lallo.

**Nyomvendt**, proselytus, neophytus, novitius.

**Nyre**, renes *pl.* i N., renalis.

**Nyrecolik**, nephritis, have, e renibus laborare; som har, nephriticus.

**Nyresteen**, calculus renalis.

**Nys**, *adv.* see nyelig, 2) *Subst.* faae N. om noget, sentire, subsentire aliqvid, aliqvid de re inaudire; jeg har faaet N. om, ad aures meas pervenit.

**Nyseknud**, pulvis sternutatorius.

**Nysen**, sternutatio (tus), sternutamentum.

**Nyser**, sternuo, sternuto — komme til at n., sternutationem lacessere, irritare, commovere.

**Nyseurt**, helleborum, veratrum.

**Nysgierig**, curiosus; avidus, cupidus, studiosus nova noscendi, cognoscendi; være, gestire aliqvid novi rescire; giøre, cupidinem injicere rei noscendæ; advertere; blive, tangi, incendi cupidine rei noscendæ. — han, jeg blev n., cupido incessit, (tetigit) animum rei noscendæ.

**Nysgierrighed**, curiositas; cura, studium, voluptas, amor nova cognoscendi.

**Nyssen**, see nyelig.

**Nyt**, novum, novi qvid, nova res. — som indfører N., novator. *adv.*, nove.

**Nytaar**, annus relatus, repetitus, incipiens; anni initium, primordia, auspicia. — lyksalig N.! bene vertant anni primordia! feliciter cedat annus relatus! ønske, faustum annum nuntiare, precari.

Nyt-

Nytaarsdag, calendæ januariæ (i).
Nytaarsgave, ſtrena; ſom man ſkikker En, apophoretum; i Kiekkenet, ſportula.
Nytte, utilitas, ſalubritas, fructus, commodum, emolumentum, bonum, res; til Ens, til min N., e re, alicujus, mea. — Gavn, frugis *gen.* uſus; af en andens Gods, uſusfructus. — bringe N., prodeſſe, juvare; have N. af noget, juvari re, ex re commodum capere, fructum percipere; jeg har N. deraf, res eſt, mihi prodeſt, mihi juvat, mihi utilis eſt, commodum inde ad me redundat; jeg har ingen N., nihil ad me pervenit.
Nytter, ſkaffer Nytte, proſum, uſui ſum, conduco, juvo, utilis ſum. — hvad n. det dig? qvid commodi, qvem fructum inde capis? qvid commodi, emolumenti ad te redundat inde? — det n. intet at giøre dette, nihil attinet; 2) bruge, utire; rem ad uſum, ad emolumentum conferre, utilitatem ex re capere. — vide godt at n., ſcire uti re; rem prudenter, callide in uſum ſuum convertere; ikke vide ret at n., minus fructuoſe re uti.
Nyttig, tienlig, aptus, accommodatus, congruus, commodus, holde for, probare, ikke for, improbare, damnare. — gavnlig, utilis, fructuoſus, uber, copioſus, ſaluber, bonus, commodus, opportunus, compendioſus. — til intet n., plane inutilis; nulli rei, uſui habilis, nulli uſui.
Næ, luna extrema, decreſcens.
Næb, roſtrum *dim.* roſtellum; ſom har, roſtratus.
Næbbes, roſtra, ora, conſerere, jungere; oſcula jungere.
Næg, ſee Neg.
Nægel, ungvis.
Næglerod, reduvia, redivia.
Nægter, Nælde, Næppe, ſee Ne.
Nær, *adj.* i Henſeende til Tiden, propinqvus, imminens, ingruens, inſtans, komme, være, imminere, ingruere, adventare, appetere. — i Henſeende til Stedet, propinqvus, in propinqvo, conterminus, vicinus, in vicinia, in confinio. — n. beſlægtet, propinqvus, propinqva cognatione junctus. — n. lig, ſimilis, affinis, junctus. — n. *adv.* nærved, prope, propter, juxta, in propinqvo, in vicinia; og om Fægtende, cominus. — komme n., appropinqvare, propinqvare, prope accedere; ligge n., eſſe in propinqvo; haud procul, haud longe abeſſe; adjacere, haud multum diſtare. — nær ved n. forbi, in propinqvo; gaae, kiøre, proxime tranſire; proxime, in proximo, prætervehi; forbi Strandbredden, forbi et Sted, legere, ſtringere, locum, ripam, litus. — n. ved Hovedet, prope; gaae forbi, ſtringere, tantum non ferire. — komme n., appropinqvare b) ligne, prope accedere. — komme for n., lædere. — træde n., nærmere, prope, propius accedere; in propinqvo, magis in propinqvo, conſiſtere, appropinqvare. — gaae n., dolere; dolori, ægre eſſe; male aliqvem habere, mordere, commovere; det gaaer mig n., doleo, mordeor animo, moleſte fero.
Nærbeliggende, propinqvus, in propinqvo ſitus.
Nærende, nærerig, alens, almus, altilis, panoſus, firmus (ad alendum).
Nærer, ernærer, nutrio, alo, ſuſtento, paſco; n. ſig, vitam tueri, tolerare; victum qværere, tenere ſe; med noget, re, ex re. n. ſig, næres med hinanden ſammen, concorditer vivere.
Nærerig, ſee Nærende.
Næreſtand, ordo civium, qvi manu & opificiis victum qværunt.
Nærgaaende, petulans, acerbus, moleſtus; Brev, mordaces literæ; Bebreidelſe, acerba objurgatio.
Nærgaaenhed, petulantia, acerbitas, moleſtia.
Nærgrændſende, conterminus, finitimus, vicinus, confinis, attiguus, contiguus.

Nær-

**Nærhed**, vicinia, propinqvitas, vicinitas; i Nærheden, prope, in propinqvo, haud procul; være i N., ad manum esse; have, in propinqvo habere.

**Nærig**, cupidus; immodicus, nimius in qværendo.

**Nærighed**, cupiditas, nullus qværendi modus.

**Næring**, Spise, alimentum, nutrimentum, cibus, victus; som giver N., alens, firmus, almus; ingen, tenuis; at det giver, robur; at det ingen giver, tenuitas, — N., Handtering, qvæstus, ars, opificium, vitæ genus; have en, exercere; qvæstu aliqvo, opificio, arte ali, vitam tueri, tolerare, sustentare. — borgerlig N., ars; qvæstus oppidanus, oppidanorum, urbanus. — god N., victus copia; qvæstus uber, copiosus, benignus; have, victus copia abundare, facile vitam tueri; som har, copiosus, — slet N., inopia, egestas; have, ægre, misere vitam tolerare; minime uberem qvæstum experiri. — her er god, hic locus alit, pascit, ditat incolas, hic facile vita toleratur.

**Næringsbekymring**, victus cura, cura vitæ tolerandæ.

**Næringsløs**, tenuis.

**Næringsvei**, qvæstus; som hører til, qvæstuarius.

**Nærliggenhed**, propinqvitas.

**Nærmer mig**, propinqvo, appropinqvo; som en Ting, Tid, instare, adventare, ingruere, imminere, appetere. — være lig, propius accedere ad rem; ad hominem; non multum abhorrere a re, haud absimilem esse

**Nærmelse**, Tilstunden, adventus, appopinqvatio, propinqvitas.

**Nærmere**, propior (us), magis e propinqvo, in propinqvo; minus remotus, minus dissitus. — have n., magis e propinqvo petere posse. — n. forbunden med, interior, conjunctior. — n. Ret, causa prior, locus prior, conditio potior; have, esse priorem, potiorem; som har, prior loco, potior jure.

**Nærmest**, nærmeste, efter Sted, Stand, proximus. — følgende, alter, secundus, qvi seqvitur, proximus. — jeg er mig selv n., egomet sum proximus mihi.

**Nærpaarørende**, propinqvus, proximus, cognatus, consangvineus, cognatione junctus, necessarius; paa Faders Side, paternus, a patre cognatus, agnatus.

**Nærseende**, diligens, severus, accuratus.

**Nærsom**, alens, almus. — Sted, locus, urbs freqvens, copiosa; være, alere incolas. — n. Profession, qvæstus uber, largus, benignus, see Nærende.

**Nærsomhed**, freqventia, copia, opportunitas, commodum.

**Nærværelse**, præsentia. — i Nærværelse, coram, ante oculos, in conspectu; i min, hans, me, illo præsente, inspectante. — idelig Tilstædeværelse, assiduitas. — Aands N., animus præsens, promtus, constans; animi constantia, consilium.

**Nærværende**, præsens. — n. Tid, Liv, Dag, Time, hoc tempus, hæc vita, hic dies, hæc hora. — n. Mand, hic homo, is qvi adest, qvem video (es, emus). — n., personlig, coram, præsto; være n., adesse, præsto esse; ikke, abesse. for Haanden, imminens, urgens. — *adv.* for nærværende Tid, in præsens, in præsentia, in præsentiarum.

**Næs**, promontorium.

**Næse**, nasus, nares. — krum N., ned ad, nasus aqvilinus; op ad, simus, repandus. — som har en stor, naso, nasutus. — tage En ved Næsen, aliqvem fallere, mendacio (is), ludere, ducere, ludificare. — sætte N. høit, superbire, fastum fateri vultu. — fiin N., argutæ nares; som har, argutæ, emunctæ naris homo, sagax; han har, statim ei subolet; at man har, sagacitas; det Modsatte deraf, obesæ naris. — faae en N., objurgari, notari, reprehendi. — faae en lang N., spe, conatu excidere, delusum abire;

abire; irrito conatu, re infecta abſcedere, ſom faaer, deluſus, repulſus, irritus. — lobe paa N., inebriari, uveſcere, madeſcere; ſom, madens. — ſidde En paa N., inſultare, illudere alicui; proterve ludere aliqvem. — falde paa N., pronum concidere, in caput effundi. — faae En ved Næſen, vellicare aliqvem. — rive En i N., exprobrare, objicere. — for Næſen, ante oculos, in propinqvo. — have N. allevegne, omnia rimari. — Næſen bløder, ſangvis e naribus erumpit, funditur, ſtillat.

Næſebaand, paſtomis.

Næſeblod, Næſebloden, hæmorrhagia narium, ſangvis e naribus fuſus, have, ſangvinem emittere naribus.

Næſebore, nares *pl.*

Næſebyld, ozæna, polypus; ſom har, polypeſus; have, ozæna, polypo infeſtari.

Næſedryp, ſubſtillus narium humor.

Næſehaar, Haar i Næseborene, vibriſſæ.

Næſehorn, Næshorn, rhinoceros.

Næſeſtyver, talitrum; give, incutere, impingere.

Næſeſkarn, mucus.

Næsgrus, cernuus.

Næſſekonge, regulus.

Næſt, næſtved, proxime, juxta, ſecundum; næſt ham, ſi ab illo diſceſſero (is), 2) *adj.* ſee Nærmeſt.

Næſtældſte, ſecundus, proximus natu.

Næſtafvigte, proxime ſuperior, nuper elapſus.

Næſtcommanderende, præfecti, ducis vicarius.

Næſte, ſee Næſt. — anden, ſecundus. — min, din N., alius, alii, alii homines; ~~proximus eccl.~~

Næſten, prope, pæne, qvaſi, ferme, fere, propemodum, tantum non. — jeg blev n. vred, parum abfuit qvin iraſcerer. — n. fuldendt Arbeide, opus profligatum, affectum. n. ſag, non abſimile. — jeg vilde n. giort det, prope abfui a conſilio faciendi. — han er ſaa gammel ſom jeg, non multum diſtat a mea ætate. — n. 60 Aar, ſexagenario propinqvus. — n. utaalelig, vix tolerandum. — det er n. Uret, prope abeſt ab injuria.

Næſtfølgende, næſtkommende, ſeqvens, conſeqvens.

Næsviis, naſutus, naſutulus, ſciolus, inſolens, protervus.

Næsviished, inſolentia.

Næve, knyt Næve, pugnus, *dim.* pugillus.

Nævedask, Haanddask, pugni, pugnorum ictus.

Nævefægten, pugilatus, pugilatio.

Nævefægter, pugil, pyctes, pyctomacharius. — paa Nævefægteres Viis, pugilice.

Nævefuld, pugilaris, ſee Haandfuld.

Nævekarl, pumilus(o), pumilio.

Næver, den tynde Bark næſt ved Træet, membrana, liber.

Nævner, ved Navn, dico, voco, appello, nomino; nuncupo. — uden at n. ham, ſuppreſſo, celato nomine; ſine nomine. — tale om, memorare, commemorare. — beraabe ſig paa, laudare. — n. Tid, Ord, Perſoner, rem notare, ſignare vocabulis, hominum & locorum.

Nævner en, i Brok, index.

Nævning, Nævnelſe, mentio, commemoratio, ved Navn, nomenclatio, nuncupatio.

Nød, (med kort ø) Fæe, bos; ungt, buculus (a), juvencus (a), ungt, juvenculus; ogſaa om Menneſker, pecus 2) paa Træ, nux, *dim.*, nucula, vælſk, juglans, regia nux. — en haard N., nodus difficilis, magna difficultas.

Nød (med langt ø), anguſtia; res dubiæ, incertæ, vexatio, periculum, diſcrimen; res anguſtæ, aſperæ, miſeræ, afflictæ, feſſæ, neceſſitas, acerbitas; iſær for Penge, difficultas. — være i N., laborare, malis premi, trepidare; urgeri malo (is), periclitari; in periculo eſſe, verſari; komme, in diſcrimen incidere, in anguſtum compelli. inalum

pelli. — med N., ægre, male. — yderste N., summum discrimen. — have sin N., vexari; probe, satis fatigari; satagere rerum suarum; med En, noget, molestum aliqvid experiri. — det har ingen N., nil periculi est, frustra laboratur, salvá res est, in tuto res est, med ham, in tuto est, in portu navigat, facilè se expedit. — af N., necessitate cogente, coactus; giøre af N., necessitati parere, aliqvid dare. — til N. gaaer det an, si nil aliud adsit, si omnia defecerint; til N. kunde han forrette det Embede, si utiqve opus fuerit, si oporteat. — N. bryder alle Love, necessitas lege caret! durum telum necessitas.

Nødde, Drivekølle, trudes.

Nøddehakker, Fugl, picus (cinereus).

Nøddehase, siliqva, folliculus, gluma.

Nøddekierne, nucleus.

Nøddeknækker, nucifrangibulum.

Nøddeskal, putamen.

Nøddeskov, nucetum.

Nøden, vis; — naar man beder indstændig, sedula, diligens invitatio; efter megen, multum diuqve rogatus.

Nøder, cogo, adigo, compello; necessitatem impono, adfero rei faciundæ, aliqvid faciendi; til noget, extorqvere, exprimere alicui aliqvid; med Beden, invitare; lade sig nøde, multum recusare, reluctari, obsistere. — trænge paa, ingerere, obtundere, urgere, adurgere; frem, ud, extrudere, protrudere; ind, intrudere, see Tvinger.

Nødes, til, oportere, necesse esse, debere, cogi, non posse non.

Nødhielper, adjutor discriminis.

Nødig, necesse, necessarius. — have n., egere, opus habere, desiderare; ikke, carere posse, facile supersedere, nihil aliqva re uti. — det er ikke n. at sige, nihil attinet dicere. — dersom det synes at være n., si opus esse videbitur. — dersom det giøres n., si usus veniat, cum res locusqve poscit 2) nødigen, ugierne, ægre, gravatus (e, im), invitus (e); meget, perinvitus. — giøre noget n., gravari aliqvid facere, see n. nolle, improbare; jeg seer det n., nolim, displicet, me invito fiat.

Nødigen, see Nødig 2).

Nødlidende, egenus, inops, miser, indigus, egens.

Nødlidenhed, egestas, inopia, indigentia.

Nødløgn, mendacium necessarium, necessitati datum.

Nødsager, see Nøder.

Nødsfald, necessitas, usus, discrimen; i N., si opus, usus facto fuerit; si ita necessitas, res tulerit; i yderste, in summo discrimine, si utiqve oporteat, si summa necessitas inciderit; kun i N., non, nisi necessitate cogente.

Nødskilling, subsidium rei familiaris; pecunia ad subita, incerta rerum parata, reposita.

Nødtørft, Nødtørftighed, necessitas, usus, — Livets Nødtørftigheder, victus, necessaria ad victum, ad vitam tolerandam; vitæ necessitates. — til N., qvantum satis est, qvod non desit; have til, non carere rebus necessariis.

Nødtørftig, parcus, tenuis, exiguus.

Nødtørftigen, til Nødtørftighed, see Nødtørft. — sparsommeligen, parce, tenuiter, maligne.

Nødtørftighed, see Nødtørft.

Nødtrængende, see Nødlidende.

Nødskud, ictus periculi index, signum; giøre, auxilium advocare ictu tormentorum; tormenta ob discrimen displodere.

Nødværge, tutela necessaria, justa; moderamen tutelæ inculpatæ.

Nødvendig, necessarius, immutabilis, inevitabilis, non declinandus; qvod aliter esse, fieri neqvit; være, fieri aliter non posse; i Henseende til Følgen, Aarsagen, necesse esse, oportere; i Henseende til Nytten, opus esse. — det er en nødvendig Følge, at, fieri non potest, qvin. — giøre sig n., adesse, immisceri omnibus rebus; operam suam ad omnia

præbere; efficere, ut te carere non possint, — det N., ad vitam sustentandam necessaria, vitæ necessitates.

Nødvendigen, necessario (c), inevitabiliter, utiqve.

Nødvendighed, necessitas. — sætte i den, cogere, adigere, eo compellere, necessitatem imponere; jeg seer mig sat i den N., faciendum mihi video, cogor facere; i den traurige, invitus cogor; ægre, sed necessario facio. — giøre af N. en Dyd, necessitati cedere, parere, servire, see Nød.

Nødverk, opus necessarium, necessitati datum.

Nøgen, nudus, sine veste; giøre, nudare. — halv n., seminudus. — forarmet, spoliatus, despoliatus; giøre, exspoliare.

Nøgenhed, nuditas.

Nøgle, glomus (es); vinde i et N., glomerare 2) til en Dør, clavis; til noget, Forklaring, explicatio; give, rem explicare, aperire; til et Land, claustra *pl.*

Nøglebøsse, clavis perforata, ictibus aptata.

Nøglehul, rima, os, fissura seræ.

Nøglesmed, clavicularius, clavicarius.

Nøiagtig, diligens, accuratus, severus, sollicitus, attentus, religiosus, exactus. — n. Beskrivelse, diligens explicatio; giøre, give, diligenter describere, accurate exponere. — n. Prøve, severum judicium; anstille, caute, diligenter rem explorare. — n. Efterretning, vera, accurata, explorata, certa notitia; indhente, diligenter omnia cognoscere.

Nøiagtigen, diligenter, severe, sollicite, accurate; alt for, acerbe, putide, superstitiose, illiberaliter.

Nøiagtighed, cura, diligentia, severitas, religio; alt for stor, superstitio, calumnia, acerbitas, putida diligentia.

Nøie, knap, parcus, attentus, tenax, asper; i at fiebe, severus, acerbus, see Knap. — som tager noget alt for n., acerbus, anxius, cavillator, superstitiosus. — nøieste Priis, pretium minimum. — undersøge noget paa det nøieste, subtilius qværere aliqvid, exqvirere omnia qvam diligentissime, ad vivum resecare omnia.

Nøisom, modestus, præsentibus æqvus, non qverulus, non avidus.

Nøisomhed, animus æqvus, moderatus, æqvitas, moderatio animi; modestia.

Nølen, nølende, cunctator, tergiversator, cunctabundus, tardus, lentus, supinus, socors, negligens, *adv.* tarde, lente, socorditer, cunctanter.

Nølen, Nølerie, incuria, negligentia, tarditas, cunctatio, procrastinatio, tergiversatio, mora.

Nøler, cunctor, cesso, moras necto, tergiversor, procrastino, muginor. — n. i en Sag, rem differre, proferre, extrahere, ducere; lente agere.

Nøler, en, cessator, cunctator, see Nølen, *adj.*

Nølerie, see Nølen, *Subst.*

Nølfærdigen, cunctanter, see Nølen *adv.*

Nør, septentrionem versus, see Nord.

Nøsler, med noget, ago, molior aliqvid; occupor in re, agendum aliqvid sumo mihi.

Nøyagtig, Nøisom, see Nøi.

Nøyes, nøies med noget, nøie sig, acqviescere in re, ea contentum esse, lade sig n. med noget, satis habere aliqvid, nil ultra qværere; han lod sig n. dermed, hoc satis ei fuit, eo contentus fuit.

# O.

O! o at! o give Gud! utinam! o si! — klagende, heu! eheu! — forundrende, ohe! hem, ehem! — glædende, ah! vah! — o, nei! minime vero! — o ja! scilicet; sane qvidem. — o det er alt skeet, atqvi jam factum est. — i en bedende Tone, qvæso, obsecro, sodes.

Ober, med comp. see Over.
Oberst, tribunus (militum), summus cohortis præfectus, over 1000, chiliarchus (a).
Oberstlieutenant, tribuni legatus, optio; protribunus, pro tribuno.
Oberstvagtmester, tribunus vigilum, see Major.
Object, see Gienstand.
Oblat, oblatus (panis), crustulum.
Obligation, Haandforskrivning, syngrapha (um), chirographus, tabula, tabella; som skylder, laaner efter O., debitor, creditor chirographarius.
Observation, see Jagttagelse.
Observationsarmee, copiæ speculatoriæ.
Observationsflaade, classis speculatoria.
Observatorium, specula astronomica.
Observerer, see Jagttager.
Obstruction, see Forstoppelse.
Octav, i Octav, octonis (plagulis), octonarius, modi tertii.
Octavbind, volumen octonarium, liber octonariæ formæ, modi tertii.
Octave, i Musiken, diaposon.
Octrøy, concessio.
Oculeren, insitio oculorum.
Oculerer, insero, impono oculos, gemmas, germina.
Oculist, Øiendoctor, ocularius, ophthalmicus, oculorum curator, ophthalmiater.
Od, cuspis, mucro, acies, see Spids.
Odde, i Havet, peninsula, lingva.
Odder, see Otter.
Ode, carmen (lyricum), oda, odarium, melos, poema, melicum,
Odelsgods, fundus cum jure reluitionis.
Odelsret, jus reluitionis.
Offensiv, bello, ad bellum; gaae o. til Værks, bellum incipere, bello aggredi.
Offensivalliance, epimachia, arma focia; foedus belli inferendi, communiter gerendi.
Offentlig, publicus, see Aabenbar. — det offentlige, publicum, res publica. — de offentlige Indtægter, publica *pl.*
Offentligen, publice, in oculis omnium, omnibus inspectantibus, in publico, palam, aperte, propalam, publicitus *Gell* — lade sig see o., in publicum prodire; ikke, carere publico, publico abstinere. — giøre o. bekiendt, in vulgus edere.
Offer, Offring, sacrificium, res divina. — hvad som offres, af Dyr, hostia, victima; 100 Fæmon af eet Slags, hecatombe; af Viin, libatio; af Korn, primitiæ frugum, far, mola. — Renselses og Forsonings O., februa *pl.* — O. for de Døde, inferiæ *pl.* — for en Synd, piaculum. — til Kirken, de Geistlige, collecta, oblatio *eccl.* tributum voluntarium. — O., som man bringer En, d. e. giør ham til Ære, til Behag, honor, cultus; et stort, magnum officium, magna res alicui data; giøre En et O., colere aliqvem aliqva re, aliqvo officio.
Offerbeger, carchesium; cymbium, spondeum.
Offerbord, mensa sacra, sacrifica; ara.
Offerbrød, Offerkage, libum, popanum; som sælger, libarius.
Offerdyr, hostia, victima; som offres i det førstes Sted, succidanea.
Offerkiød, exta *pl.*; for saavidt det egentlig kommer paa Alteret, proficia; at lægge det paa Alteret, exta reddere, prosecare, porrigere; Kar, hvori det lægges, olla extaris.
Offerkniv, secespita.
Offermaaltid, coena sacrificialis; som sattes for Guderne, lectisternium; for Gudinderne, sellisternium; Præsterne, som besørgede det, triumviri epulones.
Offerpræst, sacrificulus.
Offerqvæg, see Offerdyr.
Offerslagter, popa, victimarius, cultrarius.
Officeer, dux, ductor, præfectus militaris, ordinem ductor; være, ordinem ducere,

Offrer, sacrifico, offero; immolo; overhoved, sacra facere, operari, facere; med et lykkeligt Udfald, litare. — o. Dyr, mactare animalia; Viin, Røgelse, Meel, thure, mero, farre, mola venerari, adorare deos, supplicare diis; Brændoffer, adolere.

Offring, immolatio, sacrificium, libamen, libamentum; lykkelig, litatio.

Ofte, sæpe, sæpius, subinde, sæpenumero, multis temporibus, freqventer, crebro, pluries, compluries; meget, sæpissime, persæpe. — som oftest, ut plurimum. — som skeer, er o., creber, freqvens, multus, assiduus. — saa o., saa o. som, qvoties, qvotiescunqve.

Og, &, ac, atqve, qve. — o. tillige, necnon, nec minus, item, itemqve. — o. ikke, nec, neqve; o. i Modsætning, non autem, & non for Ex. man bør see paa Ordene, og ikke paa Villien, verba spectare debemus, non autem (& non) voluntatem. — o. om, qvod si. — o. om han ogsaa bad mig, saa gior jeg det ikke, o. om han flod hen i Taarer, non si rogget, fecero, non, si lacrymis exstillaverit. — o. jeg, o. han (i Modsætning med en anden Person eller Ting), at ego, at ille, ego vero, ille vero. — og udelades a) i Modsætning, og ikke, f. Ex han og ikke jeg, ille, non ego; det hele og ikke det halve, solidum, non dimidium b) og som, naar som er gaaet foran, qvi, i alle, casus, f. Ex., som havde seet det, og som jeg havde sagt det til, qvi vidisset, cui dixissem. — ved negationer heder og, aut for Ex. ikke Synden og Verden, non pravitati, aut impiis; jeg har ikke ladet det mangle paa Bønner og Møie, non precibus, aut operæ peperci. — o. det, & qvidem; naar det forøger f. Ex. og det hans Fader, isqve pater; og det saa tidlig, idqve tam mature 2) ogsaa, &, etiam, qvoqve, nec minus, item, porro, jam; og naar den tilkommer forskiellige, & ipse f. Ex. ogsaa jeg seer det, & ipse video; ogsaa dette læser jeg gierne, hoc & ipsum lego; han har ogsaa sagt mig det, mihi & ipsi dixit; siges forskiellige Ting om een og den samme Sag eller Person, heder det, idem for Ex. Lærdom er nyttig, men ogsaa skadelig, sed eadem noxia; han taler godt, ogsaa ondt om ham, male de eodem loqvitur.

Ogsaa, see Og.

Okkergeld, ochra, sil; af Farve som, silaceus.

Oldefader, proavus; Oldefaders (moders) Fader, abavus; Moder, abavia; Bedstefader, atavus; Bedstemoder, atavia; O. tritavus; Broder, abpatruus, Ict.

Oldemoder, proavia, Oldemoders Broder, avunculus major, proavunculus; Morbroder, abavunculus.

Olden, Bog, glans (fagea); som bær, glandifer.

Oldenborre, bruchus.

Oldenpenge, saginarium; pro sagina.

Oldenskov, sylva glandaria.

Oldermand, præses, magister collegii.

Oldsager, res antiqvæ, antiqvitatis monumenta, antiquitates

Oldtid, ældgammel Tid, antiqvitas, antiqvissimum tempus.

Oleander, nerium, rhododendrum.

Olie, oleum, olivum, olivæ succus; fuld af, oleosus; som hører til, oleareus, olearis. — høste O., olivari.

Olieagtig, oleosus, oleo similis, lentus, pingvis.

Oliebær, oliva, see Olive.

Oliebærme, fraces, amurca.

Oliebierg, olivetum, mons oleis freqvens.

Oliegaard, olivetum, oletum.

Oliegreen, olea, oliva, ramus oleæ, oleaginus.

Oliehøst, Olietid, olivitas, oleitas.

Oliekræmmer, oleareus.

Oliekrukke, Malerkrukke, lecythus, ampulla olearea.

Oliemølle, trapetum (a), trapes.

Olieperse, prelum, torculum oleareum.
Olietræe, olea, oliva; som er af, oleareus, oleaginus, oleagineus. — vild, oleaster.
Olive, oliva, olea, syltet, conditanea.
Olivolie, olivum.
Olympiade, olympias.
Om, *conj.*, si; o. ogsaa, ut, licet, utut, si vel maxime. — og o. han 100de gange befalede, non, si centies jusserit. — o. kun, sitamen, si qvidem, modo, modò ut, dum 2) num, an, si; og naar eller følger efter, utrum, an,
Om *præp.*, omkring, circa, circum, circiter; angaaende, de, ob, super. — det er mig meget om hans Venskab at giøre, de amicitia ejus vehementer laboro. — bede om noget, petere aliqvid; bekymre sig om noget, aliqvid curare, de re laborare; stride, slaaes om noget, de re, ob rem, rei, causa decertare; digladiari; spørge om noget, rogare aliqvid (de aliqvo, aliqvem), interrogare aliqvem, an, si. — o. Dagen, die, interdiu; o. Natten, nocte; o. Aftenen, om Morgenen, vespere, mane; o. Sommeren, Vinteren, æstate, hieme. — gaae om Bord, navem conscendere. — hvad tænker du om mig, o. det? qvalis videor; qvid hoc videtur? qvalis res videtur?
Omarbeider, muto, corrigo, diffingo, retracto.
Omarmer, omfavner, amplector, amplexor, complector, alicui circumfundor; brachia collo injicio, circumdo; eo in amplexum; peto amplexum alicujus.
Omarmelse, amplexus, complexus, circumplexus.
Ombærer, circumfero, circumgesto.
Ombæring, circumgestatio.
Ombeder, see beder om.
Ombinder, circumdo, cingo, circumvincio, circumligo, obligo. — binder om igien, aliter compingere (libros).
Omblader i en Bog, volvo (librum), evolvo; qværo volvendo.
Omblæser, flando sterno, dejicio. — blæse noget om i Byen, circumferre per urbem.
Ombord, navi, in navi; gaae, conscendere navem; bringe, imponere navi; have, vehere, lægge, applicari navi, accedere ad navem. — gaae om Borde med En, sollicitare aliqvem.
Omboier, reflecto, circumago, retro ago, replico, sinuo.
Ombringer, interficio, occido, tollo de medio, ogsaa *abs.* tollo; interimo, perimo. — o. sig, mortem sibi consciscere, vim sibi inferre. — bringe om, see Ombærer.
Ombygger, renovo, reficio (ædes).
Omdanner, refingo, immuto.
Omdeler, distribuo, divido.
Omdøber, iterum initio sacris Christianis, actum initiandi repeto, see Døber.
Omdømme, judicium, censura, arbitrium, disceptatio, sensus de re; opinio, sententia; skarpt, severitas judicandi.
Omdømmer, see Dømmer, Bedømmer.
Omdreier, intorqveo, circumago, retroago, verto, inverto, converto. — dreie Halsen om paa En, collum, fauces torqvere, obtorqvere alicui, see Dreier.
Omdreining, versatio, vertigo, volubilitas.
Omdrikker, pocula per orbem circumfero.
Omdriver, circumago, verso; *intrans.* erro, vagor.
Omendskiøndt, etsi, tametsi, licet; qvanqvam, cum, ut, utut; ogsaa med, non, si, for Ex. o. du holdes for Lærd, saa er du det dog derfor ikke, non si doctus videris, ideo es. — det gives ogsaa med ablativi absoluti; ogsaa med participia paa ns og tus; f. Ex, o. han vegrede sig, gav han ham det dog, recusanti obtrudit; omendskiøndt han var saaret, sauciatus, saucius (hvor ogsaa kan tillægges utut, qvamvis).

Omen, see Forvarsel.
Omfalder, falder om, concido. collabor, corruo, sternor; ville f., labare, nutare, lapsum minari.
Omfang, see Omkreds.
Omfarer, circumvehor.
Omfarver, colorem muto, renovo.
Omfatning, complexus, comprehensio.
Omfatter, indbefatter, amplector, complector, contineo, comprehendo.
Omfavner, Omfavnelse, see Omarmer, Omarmelse.
Omflættig, Omflættighed, see Skiden, Skidenhed.
Omflakkende, vagus, profugus, sine certa sede.
Omflakker, vagor, circumvagor, discurso.
Omflyder, circumfluo, ambio, cingo; som flyder om, circumfluus.
Omflyver, circumvolo, circumvolito.
Omfyster, concurso, discurso, huc illuc feror.
Omfører, circumduco; En allevegne, per omnia ducere.
Omfylder, denuo, in aliud vas fundo.
Omgaaer, gaaer omkring, circumeo, ambio; for at undgaae noget, declino, vito.
Omgaaes, med En, med Folk, uti aliqvo, versari cum hominibus; med mange, versari in magna celebritate; fortroelig med En, uti aliqvo familiariter.—o. med noget, have at giøre med, rem tractare, agitare; in re versari; tænke paa, rem animo versare, volvere, agitare, meditari, moliri. — o. med En saa eller saa, eum habere, tractare.
Omgaber, gaber omkring, oculos circumfero, oculis non tempero; han gaber om, oculi vagantur.
Omgængelig, socialis, sociabilis, commodus, facilis, communis, obvius, simplex, liberalis, humanus, *adv*, socialiter, comiter; leve o., in celebritate vivere, hominum coetus obire, celebrare.
Omgængelighed, facilitas, liberalitas, simplicitas, affabilitas; hos en Fornemme, civilitas.
Omgængelse, letfærdig, consvetudo; consvetudo stupri; have med En, consvescere cum aliqva, consvetudinem stupri habere, facere.
Omgang, usus, consverudo, conversatio; daglig, convictus, convictio. — have O., versari cum hominibus; uti hominibus. — O. med mange, coetus, celebritas, freqventia hominum, vita socia; have, celebrare, obire coetus hominum; — ingen O. have, sibi vivere, solitariam vitam seqvi. — god, slet O., usus proborum; pravorum; fortroelig, familiaritas, have O. med et Fruentimmer, see Omgængelse. 2) Omkringgang, ambitus, circuitus; besat med Piller, peristylum, peristylium, porticus; paa Taarne, Huse, lorica, pinna. 3) Omgang med, Handteren, tractatio, tractatus usus.
Omgiærder, sepio, cingo, ambio, claudo.
Omgiærdning, sepes, septum, sepimentum.
Omgiørder, cingo, præcingo.
Omgiør, see Omarbeider.
Omgiven, Omringen, stipatio, ambitio, circumstatio. — ellers med *verba*.
Omgiver, cingo, circumdo, ambio, claudo. — give En noget om som en Kappe, circumdare, imponere; aliqvem velare veste.— o., omringe, cingere, stipare, circumstare; i Mængde, circumfundi. — Folk, som o. En, corona.
Omgnaver, arrodo, circumrodo.
Omgraver, Jorden, ruo, verto, i Viingaarde, repastino; Træer, ablaqveo, pastino.
Omgravning, Jordens, repastinatio; Træers, ablaqveatio.
Omgrændser, termino, circumscribo locum.
Omgyrter, see Omgiorder.
Omhæng, velum, velamen, velamentum; paa Skuepladsen, velaria *pl.*
Omhænger, skiuler, velo, obvelo, cir-

circumdo. — hænge noget om sig, injicere, imponere.— hænge anderledes, transferre, alibi suspendere.
Omhakker, see Omgraver.
Omhalser, see Omarmer.
Omhegner, see Omgiærder.
Omhue, cura, diligentia; bære for, curare, rei curam sustinere; for En, alicui consulere, aliqvem tueri.
Omhugger, dejicio, sterno, everto; en Skov, excidere; mange Træer deri, collucare saltum.
Omhugning, dejectio
Omhyggelig, curiosus (e), sollicitus (e), vigilans, vigilanter, accuratus (e), diligens, diligenter, cum cura.— være o. for, curare, accurare.
Omhyggelighed, cura, diligentia, curiositas.
Omhyller, velo, obvelo, contego, involvo.
Omjager, ago, agito; *intrans.* volito, obeqvito.
Omkaps, certatim; løbe, ride pignore posito currere; eqvitando certare in pignus; arbeide, løbe, drikke, opere faciendo, cursu, potando contendere, Ocertare.
mkaster, dejicio, everto, sterno, subverto. — *intrans,* med en Vogn, vehiculo, cum vehiculo Oeffundi.
Omkiger, circumspicio, circumOpecto.
mklæder, vestes muto, alia vestimenta induo.
Omkommer, pereo, intercido, intereo, dispereo; i en Træfning eller ved Mord, cadere, interfici, occidi. — o. En, see Ombringer.
Omkostning, sumtus, impensa, impendium, dispendium, expensum; have Omkostninger, cogi sumtus facere; sætte sig i, multa impendere, erogare. — unødvendige O., profusio.—dømme En til Omkostningerne, in sumtus damnare, — Omkostningerne gaaer op, æqvis partibus sumtus, impensarum funguntur; ex æqvo impensis funguntur, (hos de nyere Jurister) compensantur sumtus, fit compensatio. — som ingen O. har, immunis. — med store, sumtuose, impense.
Omkreds, ambitus, circuitus, orbis, circus, circumscriptio; have, patere; en stor, lille, late, anguste patere; som har en stor, ambitiosus. — i sin hele O., omnis, qvantus est, totus qvoad potest, plane.
Omkring, circa, circum; deromkring, ibi, illic; in ea, illa regione. — rundt o., in orbem. — i Landsbyerne, per rura, see Om.
Omkringboende, circumcola.
Omkringleden, Vandets, circumductio.
Omkringseen, circumspectus, circumspectio.
Omkringskyllen, circumluvio.
Omkringskyller, circumluo.
Omkuld, styrte, falde, præcipitare, in præceps agere, detrudere, — falde o., prolabi, procumbere, sterni, procidere, ruere, præcipitem agi.
Omladen, sedulus (o), gnavus, gnaviter, laboriosus.
Omladenhed, cura, industria.
Omlægger, forflytter, transpono.
Omliggende, circumjectus, finitimus, circa.
Omløb, orbis, decursus.
Omløben, discursus, discursatio error.
Omløber, En, occupo aliqvem, prævenio. — *neutr.* versari, volvi, circumagi; som Vinden, mutari, circumagi; som en Seddel, circummitti, lade o., circummittere; som Penge, expendi, versari in foro, in usu hominum.
Omløber, en, planus, erro, vagus, erroneus,
Omme, *adv.* orbe finito. — naar Aaret er, anno circumacto.
Ommelden, Omtale, mentio, commemoratio.
Ommelder, taler om, mentionem facio, memoro, commemoro.
Omøser, transfundo.
Omplanter, transplanto; plantas transfero, dispono.

Omplöyer, inverto, proscindo, (terram) denuo aro, novo.
Omqvæde, Omqvad, cantus relatus, verba sæpius iterata.
Omqvarterer, hospitia muto, alio deduco.
Omqvartering, hospitiorum mutatio.
Omrager, Ilden, ruo, irrito, commoveo, suscito (ignem).
Omreiser, vagor, erro, vagus feror.
Omrender, cursu dejicio, impetu sterno, opprimo.
Omrider, eqvitando prævenio, occupo. — rider omtring, circumeqvito. — rider ned, sterno, subverto.
Omrids, ichnographia, sciagraphia, descriptio. delineatio.
Omringen med Krigsfolk, corona; see Omgiven.
Omringer, cingo, circumdo, claudo, circumsto, circumsisto, ambio.
Omriver, everto, dejicio, diruo, proruo, demolior. — rive en omkuld, sternere, trahere.
Omroder, ruo, molior. verto, disjicio.
Omrøren, agitatio.
Omrører, verso, misceo, verto, ruo, agito.
Omrykker, see Omriver.
Omryster, qvasso, quatio, agito, concutio.
Omsadler, eqvum muto; *transl.* mentem, propositum mutare.
Omsætter, transpono, muto, transfero: Varer, permuto, vendo. — sætter om, see Omgiver.
Omsætning, Penges, permutatio: Vares, venditio. — her er stærk O., viget, fervet mercium, rerum, mercatus; multa hic venduntur. — Ombytten, mutatio, transmutatio.
Omsalter, sale novo condio, conspergo.
Omsats, see Omsætning.
Omseen, Tilbageseen, respectus.
Omseer, seer mig om, circumfero oculos, speculor, efter noget, aliqvid circumspicio, qværo, reqviro; efter En, efter noget, om han, det snart kommer, prospicio, prospecto, tilbage, respicio, idelig, respecto — kunne see vidt om, longe prospicere, habere prospectum. — her kan man see vidt om, hic patet, aperitur prospectus. — see sig om efter Flugt, fugam meditari, circumspicere.— efter Leilighed, imminere occasioni, captare occasionem.
Omseiler, circumvehor, circumnavigo. — seiler forbi, prætereo, prævehor, prælego.
Omsidder, olim, qvandoqve, aliqvando, demum, deniqve, tandem.
Omskaaren, recutitus, præputiatus *Tert.* circumsectus,
Omskaber, transfiguro, transformo, muto totum, defingo, alium (ud) reddo.
Omskabning, Omskabelse, mutatio totius rei, hominis; transfiguratio, transformatio *Aug.*
Omskiærelse, circumcisio. *Lact.* præputiatio *Tert.*
Omskærer, circumseco, reseco, præseco, decurto, amputo, circumcido *eccl.*
Omskandser, munio, cingo, circumvallo, vallo ambio.
Omskandsning, munitio, circumjecta.
Omskænker, infundo pocula per orbem.
Omskiftelig, see Foranderlig.
Omskiftelse, mutatio. — Afvexling, vices.
Omskifter, permuto; med En, alternis, per vices aliqvid facio, habeo, see Afvexler.
Omskikker, circummitto, passim dimitto; i Byer, Huse, per urbes, per domos.
Omskiønt, see Omendskiønt.
Omskrift, epigraphe, inscriptio.
Omskrivelse, ambages, circumlocutio, periphrasis.
Omskriver, circumscribo, circumscripte effero, per ambages eloqvor. — skrive om igien, mutare, refingere, reponere.
Omskuer, skuer om, circumspecto.

Omskyggelse, umbra.
Omskygger, opaco, obumbro; umbram (a) circumfundo.
Omslaaer, kaster om, dejicio, everto. — slaae et Plaster om, applicare, imponere, addere, circumponere; et Blad om, vertere; en Klud, et Papir, om, circumdare, circumvolvere; aliqvid involvere linteo, charta. — *neut.* slaae om, falde om, ruere, corruere; som en Bogn, dejici; som et Skib, everti; som en Sygdom, exardescere, exasperari, aggravari.
Omslag, involucrum; om et Brev, Couvert, opistographus. — giøre O. om noget, af Papiir, rem circumvolvere charta, chartam circumponere rei. — O. i Medicinen, cataplasma; varmt, foamentum; giøre, fomentare; Kieleromslag, mercatus kiloniensis.
Omslæber, circumfero; paa Jorden, per terram rapto, traho. — slæbe En om med sig, circumducere.
Omslutter, amplector, contineo.
Omslynger, ambio, amplector, implico, circumplico; o. sig, circumfundi (alicui).
Omsmelter, defingo, refingo, recoquo.
Omsmeltning, mutatio.
Omsmider, see Omkaster.
Omsnager, ubiqve rimor, perqviro.
Omsnoer, circumvolvo, involvo, involvo.
Omsonst, frustra, necqvidqvam, incessum; umage sig, operam perdere, ludere. — Umagen er, du umager dig o. frustra vana est opera; irritus est, cadit conatus 2) uden Betalning, gratis, gratuito, sine pretio, nulla mercede; hvad man har o., gratuitus; see Forgiæves.
Omsorg, see Omhue. — bære for, curare, procurare; megen, accurare.
Omsøger, qværo ubiqve, perqviro. — søger om, anholder om, ambio. prenso.
Omspader, see Omgraver.
Omspænder, amplector, asseqvor, æqvo, capio palma, brachio; hvad man kan, palmaris. 2) spænde Hestene om, a) aliter jungere b) motare eqvos, integros jungere.
Omspørger, in orbem, omnes percunctor; deinceps qværo.
Omspringer, see Springer.
Omstaaende, (de) qvi adsunt, aderant; qvi circumstant, circumstabant; circumfusi, turba, coetus; rundenomkring En, corona.
Omstændelig, diligens, accuratus; Beretning, Fortælling, totius rei narratio; giøre, give en, rem omnem diligenter, ordine. ut gesta, acta est, exponere, 2) som giør mange Omstændigheder, ineptus, putidus, difficilis, molestus.
Omstændeligen, accurate, diligenter, exacte, ordine, per omnia; i en Fortælling. enarrate. — formeget, moleste, putide, inepte.
Omstændelighed, diligentia. — alt for stor, molestia.
Omstændighed, res, causa, ratio; ved noget, rei adjunctum, conditio. — den fornemste, en vigtig, caput rei, arx causæ, cardo rei, præcipuum in re; være en vigtig, den fornemste O., rem conficere, causam continere; er det, in hoc res vertitur, agitur; hoc cardine, discrimine vertitur; inde pendet. — O., som bestemmer, forandrer Tingen, momentum, discrimen; hvorefter de andre, eller noget andet retter sig, hvorved noget følgende bestemmes prærogativa; efter den O. retter sig det øvrige, hæc est prærogativa rei, hoc reliqva seqvuntur, hoc cætera trahit. — berøre, udelade en O., unum, aliqvid, rem unam, aliqvam ponere, commemorare, omittere. — en særdeles O., singulare aliqvid; en mærkværdig, memorabile, res memoratu digna, memoranda. — en lille O., leve, res minima; forandrer ofte meget, levi momento magna sæpe inclinantur, vertuntur. — den hele O., tota res, omnis ratio; er denne, in eo vertitur.

titur. — Omstændigheder, Ens, rationes, rerum ratio, status; res pl.; efter hans, pro re, pro facultate; ut res ejus passa est, patitur, patietur; i gode O., salvus, incolumis see Kaar. — en slem O., incommodum, res molesta; er det, moleste, iniqve actum est, incommode accidit. — efter daværende O., ut tum erant tempora, illis temporibus, ut in illo tempore; efter Omstændighederne, prout se tempora dederunt, dabunt, dederint. — alle O., omnis ordo rei gestæ, actæ, ut res gesta est; fortælle med alle, rem ordine, ut gesta est, narrare. — i hans O., qvo est loco; vilde jeg ikke være, nolim ejus loco esse; nolim, qvi sit, me esse; sæt dig i mine, fac, puta, qvi ego sim, te esse. — i saadanne O., cum res ita se habeat, tali rerum statu. — Omstændighederne taale det ikke, res non patitur. — Omstændigheder, Vitløftigheder, ambages, difficultates, impedimenta, moræ, tricæ; giøre, moras nectere, impedimenta objicere, reluctari; det giør, difficile, impeditum est, erit; ægre conficitur, confiet; unødvendige, calumnia; giøre, calumniari, tricari, magno conatu magnas nugas agere; som giør, causarius, calumniator. — Omstændigheder, Complimenter, ambages, deliciæ, verborum pompa; giøre, deliciari, delicias facere, ineptire; ingen giøre, ambages mittere, simpliciter agere, uden, facile, simpliciter, promte; som ikke giør mange, simplex, promtus; som giør mange, ineptus, putidus, molestus.

Omstemmer, stemmer om, muto sonum organi, refingo fides, organum. — *transl.* o. En, mutare animum alicujus; facere, ut qvis sententiam mutet.

Omstøber, denuo, aliter fundo. — *transl.* novare res, statum rerum immutare.

Omstødelig, qvod infirmari, infringi, potest.

Omstødelse, infirmatio.

Omstøder, dejicio, everto, subverto; giør til intet, solvo, infirmo, irritum facio, rescindo, rumpo, tollo, dissolvo.

Omstreifer, omstripper, vagor, volito, concurso; som o., vagus.

Omstrøer, passim spargo, dissemino.

Omstryger, see Omstreifer.

Omstryger, En, vagus, erro.

Omstrygning, concursatio, vagi discursus.

Omstunder, see Nu.

Omstyrtelse, dejectio, eversio.

Omstyrter, dejicio, everto, sterno, proruo; et Kar, inverto, invergo, — *neutr.* styrte om, falde om, ruere, collabi, concidere.

Omstyrtning, ruina; Undergang, exitium, finis.

Omsværmer, circumstrepo, lever i Suus og Duus, bacchari, comissari. — som lette Trepper, volitare, discursare.

Omsvæver, circumsto, insto, animis obversor.

Omsvøb, Omslag, involucrum. — i Talen, ambages, circuitus, ambitus verborum, anfractus; bruge, circuire. — med O., per ambages.

Omsvøber, circumdo, vestio, amicio, see Omslaaer.

Omsyer, circumsuo, limbo ambio. — syer om igien, dissuo.

Omtale, sermo, fama, rumor. — ond, slet, see Eftertale.

Omtaler, taler om, commemoro, tango, nomino, memoro. pono; alicujus mentionem facio, injicio. — af en Hændelse, casu incidere in mentionem alicujus; ved Leilighed, immiscere, inserere; verba de re injicere. — taler ilde om, see Fortaler, Bagtaler. — omtales ilde. vapulare.

Omtalt, som er i alles Munde, celeber, celebratus. — oven o., qvem, qvod supra diximus.

Omtappelse, Omfyldelse, transfusio.

Omtapper, diffundo, transfundo, depleo.

Omtæller, recensum, dinumerationem repeto.
Omtrent, fere, ferme, plus minus, ad, admodum. — han er o. saa gammel som jeg, non multum distat a mea ætate.
Omtrykker, muto, retracto; aliter, denuo excudo.
Omtumler, see Tumler.
Omtusker, see Tusker.
Omtyller, see Omtapper.
Omvælter, provolvo. — omvælte sig, volutari, jactari, see Omkaster.
Omvæltning, revolutio.
Omvandrer, vagor, erro, vagus feror.
Omvandring, error.
Omvankende, errabundus, vagus.
Omvanker, see Omvandrer.
Omvendelse, mentis in melius mutatio; melior sensus, vita; resipiscentia.
Omvendelsesmiddel, ratio, auxilium emendandæ vitæ, mentis.
Omvenden, Omdreien, conversio.
Omvender, verto, inverto, converto. — sig, converti b) blive anderledes til Sinds, forbedres, resipiscere; mutare mentem, sensum; corrigere mores, vitam emendare; ad meliorem vitam, sensum redire. — *intrans.* vende tilbage, reverti, retro abire, retro viam repetere; til noget, aliqvid repetere.
Omvendt, tvertimod, retro, retrorsus (sum).
Omvexler, see Omskifter.
Omvei, circuitus, ambages, deverticulum; tage en, circuire, per ambages ire.
Omvikler, omvinder, circumvolvo, involvo, obvolvo.
Omvinder, see Omvikler.
Omvoxer, circumnascor.
Omvrier, see Omdreier.
Ond, malus, improbus, pravus, perversus, vitiosus. — o. Veir, grave coelum, tempestas foeda; o. Tid, iniqva tempora; Tidende, nuntius tristis, infelix; rumor ingratus. — o., arrig, sævus, ferox. — o. Vei, iter incommodum, molestum, difficile, invium. — ondt Rygte, fama adversa, improspera, sinistra; have flagrare rumore adverso, fama improspera; male audire. — giøre ondt, delinqvere; giøre En ondt, nocere alicui, lædere aliqvem. — det giør mig o., male habet, dolet, doleo. — have o., nauseare, vomiturire.
Onde, den, diabolus, malus dæmon. — det, malum, vitium, incommodum, adversum (*apl.*).
Ondskab, Vanartighed, malicia, mala studia, pravi sensus, vitium mentis, pravitas, perversitas, improbitas, mala mens. — en O., ondGierning, maleficium, malum facinus, scelus. — af O., med Flid, pravo consilio, infesto; nocendi animo.
Ondskabsfuld, malus, improbus, scelestus, sceleratus. — *adv.* male, malitiose, improbe, scelerate, perverse.
Ongefær, see Omtrent.
Onsdag, media hebdomas, medius hebdomadis dies, dies mercurii.
Onyxsteen, onyx; som er af, onychinus.
Op, opad, superne, sursum, sursum versum, in altum, in sublime. — op og ned, sursum deorsum. — stille op, erigere, gaae o., eniti &c. see *Composita.*
Opæder, depasco, adedo, exedo, absumo, conficio, devoro, exhaurio; sætter overstyr, profunde, effundo, luxu dilapido; i Slikkerier, abligurio; cupediis absumo, impendo.
Opæden, Fortæren (om Qvæget) depastio.
Opædt, fortæret, pastus, depastus, epastus.
Opagtsom, see Opmærksom.
Opammer, lacto; lacte, ubere nutrio, mammam præbeo.
Opbærer, Opbier see Oppebærer, Oppebier.
Opbidsler, legger Bidsel paa, capistro.
Opbinden, som Træers, alligatio, alligatura, religatio.
Opbinder, binder paa noget, illigo, impono, som Træer, ligo, alligo,

ligo, religo; Haaret, in nodum colligere, componere; Klæderne, sinuare, in sinum colligere, succingere, accingere, subducere. — oplöser, solvere, aperire, laxare, remittere.

Opblæser, inflo, impleo, distendo, — o. sig, inflari, impleri, tendi, augeri, crescere. — opblæst, inflatus, tumens, plenus, turgidus, tumidus, turgens; være, sublati animi esse; blive, tollere animos. — opblæse, suscitare, irritare flatu, aura, spiritu. — det blæser op, ventus surgit, spirant auræ. — den Mad blæser op, is cibus habet inflationem.

Opblæsende, som Maden, flatulentus.

Opblæsning, Mavens, inflatio; plages af, inflationibus urgeri.

Opblæst, see Opblæser.

Opbrækker, en Dör, effringo, refringo; et Brev, resigno, solvo, laxo, aperio. — *intrans.* brække op, reise, abire, dare se in viam, iter ingredi; med en Armee, movere (castra); som et Saar, aperiri, rumpi, dehiscere; paa nye, recrudescere.

Opbrækning, iter, profectio, abitus, discessus.

Opbrænder, flammis absumo; igni tollo, aufero; deuro. — *intrans* igne, flammis, incendio hauriri, absumi; deflagrare, adolere.

Opbrændt, lagt i Aske, decineratus, incrematus; halv, semicremis, semicrematus.

Opbragt, iratus, graviter commotus; alt for, iratior, commotior.

Opbringer, et Skib, capio, expugno. — en Sædvane, Mode, introducere, instituere; en gammel, referre, revocare, repetere. — hvem har bragt det op? qvis auctor fuit? — bringe noget nyt op, comminisci, invenire, proferre; meget nyt, multa, plurima novare.

Opbruger, absumo, consumo, exhaurio.

Opbryder, see Opbrækker.

Opbud, auctio, proscriptio (bonorum); giøre, cedere bonis. — til Orlog, evocatio.

Opbyder, til Orlog, voco, evoco, cogo, convoco, colligo, contraho copias. — o. al sin Veltalenhed, movere, incitare, intendere omnem vim, nervos omnes eloqventiæ, dicendi; anniti, qvantum valeas, dicendo.

Opbyggelig, utilis, pius, fructuosus, saluber; aptus ad pietatis studium alendum, excitandum, fovendum. — *adv.* pie, salubriter, cum fructu, utiliter; apte ad pios sensus commovendos, alendos, utiliter ad studium pietatis; i Levnet, bono exemplo.

Opbyggelse, fructus, utilitas, salubritas; pietatis excitatio, augmentum, incrementum, adjumentum. — til O., ad utilitatem, utiliter, fructuose, pietati juvandæ, pietatis incremento, ved Levnet, exempli salubritas.

Opbyggelsesskrift, liber ad pios sensus excitandos, fovendos accommodatus.

Opbygger, see Bygger, som en Præken, en Bog, juvare, prodesse, docere, erudire, monere, movere, confirmare, erigere, pascere, alere; pie oblectare, recreare; augere cognitione; incendere, excitare amore, studio rerum divinarum, pietatis; excitare, acuere pia studia, pios sensus. — han har meget opbygget mig, magnam utilitatem, magnum fructum cepi ex ejus oratione; salubriter, utiliter, cum fructu eum audivi; mirifice confirmatus sum ejus oratione, excitatus, salubriter admonitus, recreatus. — o., ved Levnet, Exempel, exemplo prodesse, juvare, prælucere salubriter, utiliter; exemplo bono, salubri agere, vivere; exemplum, exemplo bono præire aliis.

Opbygning, ædificatio, exstructio.

Opdagelse, Angivelse, indicium; Efterretning, nuntius, indicium. — hans O., res ab illo notata, deprehensa, observata. — O. Opfindelse, Konst, ars, inventum. —

giøre en, aliqvid videre, observare; en nye, novi aliqvid videre, proferre, invenire, mange nye, multum novi, multa nova videre, proferre; multarum rerum auctorem esse. — vigtig, stor O. Efterretning, magna res indicata; Bemærkelse, magna res deprehensa; Opfindelse, magnum inventum. — gaae ud paa Opdagelser, observandi causa, observatum excurrere; ad nova videnda exire.

Opdager, En noget, moneo aperio, indico, significo, nuntio; rem ad aliqvem defero, bliver vaer, bemærker, invenio, intelligo, noto, observo, deprehendo, reperio, animadverto, profero, video, cognosco. — som o. En anden noget, index auctor; som bemærker, finder noget, qvi primus vidit, en Konst, auctor.

Opdamper, vaporem emittere, reddere; exhalare.

Opdampning, vapor, halitus, exhalatio.

Opdigtelse, commentum, figmentum; res ficta, falso composita; mendacium

Opdigter, comminiscor, fingo, confingo, excogito, invenio, compono; i ond Hensigt, mentior, ementior.

Opdigtet, commentitius, falsus, falso compositus, fictitius, vanus, *adv.* ficte, falso.

Opdragelse, educatio; cura; i Henseende til Siælens Kræfter, institutio, disciplina. — have en god, liberaliter educari; probe, honeste, salubriter institutum esse; ingen, negligi, male eductum esse; som ingen har, incultus, horridus, rusticus.

Opdragelsesanstalt, pædagogium.

Opdragelsesplan, educandi formula, lex, ordo; min, qva ego utor; qvàm ego seqvor.

Opdrager, optugter, educo, *are*, educo, *ere*; legemlig, nutrio, alo; i Henseende til Siælen, fingo, instituo. — o., til noget, rei aptare, parare; rei sensu imbuere, ad eam componere; i alt godt, bene educare, ad bonos mores conformare, bonis sensibus, studiis, moribus imbuere. — o. En noget jubere, committere, mandare, negotium dare ut &c.

Opdrikker, drikker op, potando absumo, epoto.

Opdriver, Viltet, ago, excito, exagito, excutio, extraho, commoveo. faae fat paa, invenio, nanciscor; som Penge, conficio, expedio, explico, extrico. — o. paa Auctioner, plus altero licitari, vincere alterum licitando, for hinanden, certatim licitari, certare licitando.

Opdynger, cumulo, aggero, exstruo, acervo, augeo, exaggero, accumulo.

Opdyngning, accumulatio, acervatio, coacervatio, aggeratio, exaggeratio, freqventatio.

Opelsker, foveo, alo, tueor, educo *ere*, colo.

Opelskning, cultura. — ellers med *verba*.

Opera, drama musicnm; fabula modulata, melica; drama melicum.

Operahuus, theatrum musicum, Dramaticum, odeum.

Operette, drama musicum levius, minus, ludicrum; melopægnium; dramatium argutius, joculare.

Operist, actor, actrix, dramaticus, musicus (a).

Operment, auri pigmentum.

Opfarende, iracundus, mobilis in iram, asper, sævus, irritabilis.

Opfarer, farer op, exsurgo subito, prosilio, alte subsilio, exsilio; af Vrede, exoriri, oboriri, exardescere, concitari. — o. til Himmels, in coelum sublimem abire, coelestem sedem capessere. — Døren foer op, subito patuere fores.

Opfart, Christi til Himmels, abitus in coelum.

Opfarver, colorem renovo, muto.

Opfindelse, inventum, commentum; lille, inventiuncula; listig, consilium; snedig, ondskabsfuld, machinatio, fraus. — af min O., meum, me auctore; af ganske ny, recens prolatum, nuper admodum inventum. — Opfindelsens

Ære, gloria rei inventæ, prolatæ.

**Opfinder**, excogito, comminiscor, reperio, invenio, gigno, anretter, machinor; i end Hensigt, ementior; noget nyt i en Konst, Videnskab, novare aliqvid in re.

**Opfinder**, En, inventor (trix), auctor, princeps, repertor, genitor, commentor.

**Opfindsom**, promtus, ingeniosus, acutus, sollers, qvi facile videt, invenit.

**Opfindsomhed**, ingenium, acumen, sollertia.

**Opfletter**, Haarene, colligo, compono, nodo.

**Opflækker**, scindo, seco, incido, solvo, dirimo, findo, divido.

**Opflyver**, evolo, emico; som et Huus, Skib af Krud, disjici; sursum vibrari, agi.

**Opfordrer**, til Strid, Besvarelse, voco, provoco; til Dands, excitare, en Bye til Overgivelse, ad deditionem, conditiones ferre.

**Opfordring**, provocatio; til et Arbeide, invitatio, conditio; til Dands, excitatio; til Overgivelse, conditiones.

**Opfostrer**, opflækker, alo, nutrio, enutrio, educo, *are*, educo, *ere*, i, innutrio. — som, nutritor, nutriceus, educator.

**Opfostring**, cultus, cura, educatio, nutricatio; om Qvæg, Træer, alitura, alimonium.

**Opfostringshuus**, brephotrophium.

**Opføder**, alo, sustento, victum præbeo, nutrio, foveo. — Børn, ikke udsætte, tollere liberos.

**Opfører**, en Bygning, exstruo, excito, educo, *ere*, emunio, saavidt, perduco ad &c. — en Musik, a) edere concentum; celebrare concentum, aliqvid concentu, concinere. b) dirigere, regere concentum; præesse concinentibus; et Skuespil, agere, edere, celebrare, dare, præbere; noget deri, sistere, inducere; en Vagt, en Dands, ducere, præire, præcedere. — opføre sig, gerere, præstare, adhibere se, agere; eller i det Heele, vivere; som en, illum, talem se præstare, exhibere virum bonum &c.

**Opførsel**, Levemaade, over Hoved, vita, mores, ratio, institutum vitæ; formula, ordo, lex, institutum vivendi; i denne eller den Sag, ratio, factum; god, vita recti exempli; slet, mali mores; i en Sag pravitas perversitas, vitium. — hvad det er for en O.! o perversitatem! — en smuk O. for en Adelsmand, for en Lærd, dignum vero eqvite, docto! siccine (agat) nobilis, doctus? — hvorledes er hans O.? ut vivit? ut moratus est? qvalem se gerit, exhibet? han har ingen O., moribus est incultis, duris.

**Opfund**, see Opfindelse, Paafund.

**Opfyldelse**, en Spaadoms, eventus; til dens O. ut fides, eventus ei constet. — en Begiærings, ratæ preces; til dens O., ut sint, essent ratæ. — en Hensigt, effectio. — gaae i O., seqvi, reddi, effici, ratum esse, exitum habere, fieri.

**Opfylder**, compleo, impleo, expleo; repleo; som en Grav, obruere, contegere, med Gruus, ruderare. — udstoppe, farcire, effercire, refercire. — Siælen med Forestillinger, occupare. — en Bøn, et Ønske, facere, qvod optet alter, annuere, satis facere, aurem præbere voto, desiderio, precibus, en Hensigt, efficere destinata, perficere; Ens Villie, parere voluntari ejus; eum seqvi; facere qvod velit, jubeat, et Løfte, fidem liberare, reddere promissum (a), stare promisso (is); ikke opfylde, fallere fidem, som er giort En, destituere aliqvem.

**Opfyldning**, Tilsæt at fylde op med, complementum, supplementum; med Gruus, ruderatio. — Udstopning, fartura.

**Opfyldt**, fuld, plenus. — som et Ønske, en Bøn, ratus; ikke, irritus, vanus, destitutus. — som en Spaadom, redditus, eventu probatus; som en Hensigt, effectus.

**Opgaaer**, som Solen, Stiernerne, oriri, surgere, prodire, emergere,

re, in conspectum venire; som en Vext, prodire, surgere, emergere, germinare, pullulare, venire, provenire. — gaae op, aabne sig, som en Dør, et Vindue, en Blomst, patescere, pandi. — Døren, Kisten, Daasen, Vinduet &c. vil ikke gaae op, hæret, cunctatur, aperiri neqvit, non paret, non seqvitur. — som Tal med hinanden, naar man dividerer, aliqvoties inesse in numero, ut nil excedat; sine excessu inesse; ikke gaae op, excedere, cum excessu inesse; det gaaer ikke op, aliqvid excedit, superat, relinqvitur. gaae op, gaae til, som Penge, abire, absumi, exhauriri effundi, lade, impendere, effundere profundere, lade meget gaae op, sumtuose vivere. — gaae op, som noget, der er bundet til, solvi, laxari; aperiri; som et Saar, recrudescere.

Opgang, Opstigen, ascensus; Solens, Stiernernes, ortus, exortus.

Opgave, til Besvarelse, materia, qvæstio, problema, thema; give En, proponere, ponere, promulgare.

Opgeld, Agyo, collybus.

Opgivelse, et Embeds, abdicatio, see Opgave.

Opgiver, noget at giøre, præscribo, injungo, impono, impero; at besvare, pono, propono, promulgo. — o Aanden, emittere spiritum, exspirare; et Embede, en Tieneste, abire munere, loco, statione decedere, abdicare se munere, cedere, relinqvere curam; et Værk, omittere, deponere, relinqvere, abjicere, Omgang, Venskab med En, solvere, dissolvere, abrumpere, usu alicujus abstinere; Haab, abjicere spem, desperare; alt, animum despondere, deficere, en Syg, som Lægen, relinqvere, de salute ægri desperare, en Syg, som er opgivet, depositus. — o. En noget at udrette, negotium dare, imperare, mandare, committere. — o. i Boltspil, dare, som giver op, dator. — o. sig, give sig fra hinanden, solvi, discedere, fatiscere.

Opgraver, effodio, eruo; Jorden, ruere, movere.

Opgravning, fossio, fossura.

Opgyrter, succingo, colligo vestes.

Ophænger, suspendo, see Hænger.

Ophævelse, en Sædvanes, abrogatio, dissolutio. — giøre megen O., af noget, jactare, crepare, venditare, extollere ultra modum, ingerere, admirari nimis. — Allarm over ingen Ting, tragoedia, (æ) *pl.*

Ophæver, som en Beleiring, solvo, omitto, ab obsidione recedo; en Lov, Sædvane, Venskab, Contrakt &c. solvere, dissolvere, abolere, tollere, mutare, rescindere, rumpere &c. see Opløfter.

Ophævet, i Udstikning og Billedarbeide, ectypus.

Ophaspler, glomero, convolvo.

Ophavsmand, auctor; af et Værk, effector, opifex; af en Stiftelse, Anstalt, conditor; af Uroeligheder, concitator, turbator; af en Forandring, caput, dux, princeps; han er O., ab illo res orta, profecta est.

Ophefter, see Opbinder.

Ophielper, En, som er falden, levo, erigo, excito, allevo, attollo; hielp mig op, manum porrige, qvi surgam. — Handel, Lærdom, juvare, tueri, ornare, excolere literas, mercaturum; favere, subvenire, consulere, prospicere, opem ferre literarum studiis, mercaturæ; excitare, fulcire labentes; erigere collapsas, jacentes. — en Trængende, subvenire, adesse, succurrere misero; confirmare tenuem, augere; ei consulere, prospicere rebus ejus.

Ophielpning, see Hielp.

Ophidser, stimulo, irrito, concito, concio, concieo; til Krig og Opror. erigo. — som o., concitator, instigator, hemmeligen, susurro.

Op=

Ophidsning, concitatio, irritatio, instigatio.

Ophidser, sursum torqveo, subduco, extraho; Ankere, tollo.

Ophidsning, gives med *verba*.

Ophitter, fingo, excogito, invenio, comminiscor, procudo, see Opfinder.

Ophold, Hindring, retardatio, detentio. — Opsættelse, mora, prolatio, dilatio, procrastinatio; uden, statim, extemplo; sine mora, cunctatione; Sagen taaler intet, periculum est in mora, see Hindring. 2) Stilleſtand, intermissio, qvies, cessatio; uden, assidue, usqve, continuo, perpetuo, tenaciter. 3) Underholdning, victus; skaffe En, consulere, necessitatibus alicujus; give, alere, sustentare. 4) Ophold paa et Sted, mansio, commoratio. 5) Opholdsſted, sedes, domus, domicilium; for en kort Tid, deversorium; ſtille, roeligt, secessus.

Opholder, noget, som vil falde, excipio, fulcio, sustineo. 2) forſinker, morari, tenere, detinere, ducere, trahere, extrahere, moras, nectere alicui. — o. En med forgiæves Haab, lactare, ducere, trahere, frustrari, ludere, ludificari, extrahere. — o. ſig, længe paa et Sted, morari, hærere, desidere, sedere, manere, versari, esse; ved noget, rei immorari, inhærere, cunctari, oberrare; over En, over noget, notare, ridere, perstringere, adspergere aliqvem, 3) see Underholder, 4) see Ophører.

Opholder, en, servator, conservator, sospitator.

Opholdsſted, see Ophold.

Ophovner, tumesco, turgesco, intumesco, cresco. — ophovnet, tumidus, turgidus.

Ophovning, tumor.

Ophør, finis; uden, sine fine, sine intermissione, usqve, semper, perpetuo, æternum; tale uden, uno spiritu dicere, non tacere.

Ophører, desino, desisto, cesso, finem facio, omitto, absisto, qviesco. — o. at raſe, desævire, at tordne, detonare; at regne, depluere; at hagle, degrandinare; at kaage, decoqvere; at ſyde, defervescere; at haabe, desperare; at leve, vixisse, exspirare; at give, at tale o. s. v. nil amplius dare, loqvi &c. — o. som en Diarce, consistere; som Ild, consîdere, deflagrare. — o. med noget, mittere, omittere, deponere; med de eller de Ord, in hæc verba; med den 3die Deel, in tertia parte subsistere. — ikke o., pergere, insistere; semper, porro aliqvid agere.

Ophøier, giør høiere, tollo, attollo, exalto; til Ære, evehere, provehere, ornare; giøre meget af, celebrare, efferre, ferre laudibus, ferre in coelum, tollere, extollere, evehere, exaggerare. — Stemmen, vocem tollere, intendere, voce contendere. — o. ſig, blive ſtolt, efferri, insolescere, intumescere, inflari, superbire; over andre, alios despicere, contemnere; efferri supra alios.

Ophøielſe, Forhøielſe, clivus, tumulus, locus editior; paa et Legeme, tumor, torus, qvod eminet. — Røſtens, contentio vocis. — til Ære, dignitatis augmentum, amplitudinis incrementum, aucta dignitas. — Siælens, ardor, impetus generosus, sensus liberaliores, erectior sensus.

Ophøiet, see Høi.

Ophugger, disseco, ictu discutio.

Opjager, venor, excutio, exagito, protrudo.

Opirrer, irrito, inflammo, concito, incito, lacesso, provoco.

Opirrelſe, irritatio, concitatio, provocatio.

Opirret, iratus, infestus, infensus.

Opium, lacrymæ papaveris, opium.

Opkalder, nomen alicujus impono alteri; han er opkaldt efter ham, nomine illius vocatur.

Opkaſtelſe, Jords, aggeratio, aggestio, egestus; congestio; et Spørsmaals, agitatio, qvæstio. 2) Spyen, eructatio, rejectio, vomitus, vomitio.

Opkaster, kaster i Veiret, subjicio, jacto in aërem, in sublime, jacio, spargo. — en Vold, Skandse, struere; Jorden ved Opgravning, ruere, invertere, sammendynge, aggerere, exstruere; et Sporsmaal, movere, ponere. — o. sig til noget, facere se f. E. regem; personam sumere f. E. magistri; partes sumere, vindicare sibi f. E. arbitri, judicis; præbere se f. E. ducem; offerre se, qvi hoc faciat. — o. en Bog, blade i, volvere, evolvere. — opkastet Jord, agger, cumulus, tumulus, clivus. — 2) Spyer, eructor, rejicio, rejecto.

Opkilter, succingo, accingo, colligo, subduco, mig, accingor, succingor.

Opkiltet, altecinctus, altepræcinctus.

Opkiøb, coëmtio.

Opkiøber, coëmo, cogo, congero; som, coëmtor, Korn, dardanarius.

Opklæder, totum vestio, amicio, velo, tego, orno.

Opklækker, educo, *are*, educo, *ere*, alo, nutrio.

Opklarer, sereno, explico. — det klarer op, sol redit, redditur; coelum aperitur, nubila discutiuntur, lux pura redit. — o. Forstanden, erudire, docere, instruere, acuere, excolere; opklaret Forstand, ingenium acutum, cultum, subactum.

Opklavrer, enitor, evado.

Opkliner, see Kliner.

Opknapper, vestem solvo, aperio, laxo, orbiculos solvo.

Opkog, bullitus, æstus; give et, see Opkoger.

Opkoger, leviter coqvo; Vand, Kasse, fervefacere, excitare. — *intrans*, koge op, ebullire, effervescere; som Havet, exæstuare, tolli, erigi.

Opkogning, see Opkog.

Opkommer, kommer i Veiret, surgo, emergo, attollor, levor, allevor. — af en Sygdom, surgere, confirmari, convalescere; man tvivler paa, han kommer op, exigua spes est salutis. — fremkomme, nasci, oriri, oboriri, subori- ri; af, enasci, proficisci. — o., blive Mode, induci, oriri, obtinere, in consvetudinem venire, proferri, recipi, invalescere, usu recipi, tenere, servari; da dette først opkom, dum novum fuit; hvorledes er det opkommet? qvæ origo moris, rei? der kommer immer noget nyt op, novi semper mores, det er først i min Tid o., hujus rei originem vidi, mea ætas vidit.

Opkomst, origo, man kiender ikke hans latet origo, non constat qvis sit. — Stiernernes, emersus, ortus, exortus.

Opkradser, som Klæde, crispo, villos excito, erigo; som et Saar, refrico, irrito, sollicito.

Opkradsning, gives med *verba*.

Opkrøller, crispo, torqveo, intorqveo, compono, dispono; in orbes, cincinnos colligo, calamistro.

Oplader, see Aabner.

Oplægger, lægger op, paa, impono. — lægge sig op paa noget, paa Bordet, incumbere, inniti tabulæ; premere tabulam; med Hovedet, Armen, capite, cubito; imponere caput, cubitum tabulæ. — o. en Bog, edere, excudere; anden gang, repetere. — l. Penge op, reponere, condere, recondere. — l. Kortene op, explicare, ostendere.

Oplærelse, see Underviisning.

Oplærer, instituo, edoceo, erudio, instruo, fingo. — En i, til noget, ad rem, re, arte; ei rem trado, eum re imbuo, præcepta rei trado.

Oplæser, lego, prælego, recito; en Lectie, reddo. — declamerer, pronuntio.

Oplæsning, recitatio, prælectio. — Declamation, pronunciatio.

Oplag, editio; det hele, omnia exempla, omnis copia; giøre et, edere librum, editionem parare; et nyt, repetere; et stærkt, ringe, multa, pauca exempla; giøre, multa, pauca libri, exempla excudere 2) af Vahrer apparatus, copia, merces repositæ; have, merces in horreo habere, re-

reconditas habere, servare. 3) Oplagsſted, horreum.
Oplagøret, see Stabelret.
Oplagt, til noget, ſkikket, aptus, pronus, facilis, ingeniosus, promtus; ikke, tardus, alienus. — jeg er i Dag o. dertil, fert animus; ikke, refugit animus. — have o. vundet, evidenter, nullo negotio, manifesto vicisse; non egere concertatione.
Opleder, opſøger, qværo, conſector, investigo, venor; med Flid, anqviro. — et Sted, et Sprog, qværo, evolvo.
Oplever, video; en Tid, videre, attingere; Glæde af ſine Børn, gaudium videre de natis; materiam lætandi habere, videre de natis; materiam lætandi habere, videre liberos, in liberis. — har jeg maattet o. dette, eone me ætas perduxit, ut viderim &c. — det o. jeg ikke, non videbo hoc, non eó usqve vivam, dum illud videam. 2) leve op igien, reviviſcere, vitam, animum, vigorem recipere, ad se redire, colligere se, confirmari, recreari, evaleſcere, refici, inſtaurari, innovari. — Erindring, Fornemmelſen, lever op igien, ſurgit, redit, inſtauratur, integratur, redintegratur, renaſcitur.
Opliver, animam, vitam do. — forfriſker, refoveo, recreo, reficio, confirmo, excito, exhilaro. — o. et Sted, freqventare; Stedet oplives, freqventia, celebritas accedit loco.
Oplivelse, refectio, recreatio.
Opløb, populi concurſus, trepidatio multitudinis. 2) ſeditio, tumultus.
Opløben, tumor, auctus, incrementum. 2) *adj.* see Opløber.
Opløber, opſvulmer, tumeo, tumeſco, turgeo, turgeſco. — ſom Vandet, creſcere, ſurgere, augeri; ſom Gield, Omkoſtninger, Renter, augeri, cumulari, ſom en Byld, cogi, colligi, ſurgere, erumpere, attolli, ſom Deig, Bagværk, diffundi, manare, dilatari, ſurgere, pandi, augeri, creſcere, laxari, dedi, tumeſcere, turgeſcere. — opløben, turgens, tumens, turgidus, tumidus, inflatus; ſom Vand, aucta aqva 2) *tranſ.* arieto; impetu, incurſu aperio; perfringo. — man kan løbe Døre op med ham, ſtupet, torpet; nil hominis ſimile habet, ſenſu communi caret; lapidem, ſtipitem dicas.
Opløftelſe, ſublatio; ſom Stemmens, contentio vocis, see Ophøielſe.
Opløfter, løfter i Veiret, attollo, tollo, levo, allevo, erigo, Klæderne, reduco, colligo, ſubſtringo, see Ophøier.
Opløſer, ſolvo; noget ſom var bundet, diſſolvo, reſolvo; aperio; et Spørsmaal, ſolvo, explico; en Vanſkelighed, tollo, amoveo, diſſolvo, diluo; alle Ens Tvivl, ſatisfacio; Metaller, diſſolvo, diluo. — opløſes, døe, mori; eximi vitæ periculis, moleſtiis.
Opløsning, ſolutio, diſſolutio; et Spørsmaals, explicatio; Knudens i et Skuespil, cataſtrophe. — en ſalig, mors felix, liberatio ab ærumnis vitæ.
Oplukker, aperio, recludo, pando, reſero; ſom et Brev, ſolvo. — oplukkes ſom en Blomſt, pandi, explicari, diffundi, erumpere, aperiri, see Aabner.
Oplukning, see Aabning.
Oplyſer, et Sted, illuſtro, colluſtro, illumino. — Forſtanden, docere, erudire; veri ſenſu, cognitione, ſapientia implere, imbuere; oplyſt Forſtand, animus prudens, acutum ingenium, ſubtile judicium; ſom har, humanus. — o., forklare, illuſtrare, explicare, see Opklarer.
Oplysning, illuſtratio; Forklaring, explicatio, illuſtratio; til deſto ſtørre, qvo res melius intelligatur, magis pateat. — Siælens, intelligentia, ſapientia veri ſenſus, cognitio. — Cultur, humanitas.
Opmærkſom, diligens, ſtudioſus, cupidus, intentus, curioſus, ſedulus *adv.* attente, diligenter, ſedulo, cupide, animo in-

intento, composito, cum cura, studio, studiose. —være o., attendere; attentum, intentum esse, animum intendere, curam, studium adhibere; ikke, vagari, aliud agere.—giøre, advertere.

Opmærksomhed, cura, attentio, animi intentio, studium, opera, sedulitas; paa noget, adhibita rei, ad rem, in re, audiendi, legendi, spectandi &c. —med O, see Opmærksom *adv.*

Opmaler, et Billede paa nye, reficio, instauro; novis coloribus, recenti colore induco, fugientes colores, lineamenta revoco; opmalet Billede, rediviva pictura, recenti colore inducta, instaurata 2) male alt, omne molere, conficere, absolvere, nil reliqvi facere.

Opmudrer, purgo, aqvam illimem reddo, coeno libero.

Opmuntrer, til noget, excito, incito, concito, accendo, stimulo, calcar subdo, stimulos subjicio, commoveo, hortor; ved Ord, Exempel, auctor sum, instigo, animum addo, confirmo, arrigo, erigo. — fornøyer, recreo, exhilaro, diffundo, relevo; et Sælskab, vitam, vigorem addere coetui.

Opmuntring, instigatio, excitatio; ved Ord, cohortatio, auctoritas; ved Exempel, auctoritas. —Vederqvægelse, recreatio, animi relaxatio; til nogen, animi causa.

Opmurer, struo, exstruo, educo, firmo.

Opnaaer, assequor, conseqvor, contingo; et Maal, en Ende, ad exitum pervenire, contingere metam; sin Hensigt, efficere destinata; sit Ønske, potiri optatis, see Naaer.

Opoffrer, En for det almindelige Beste, for andres Had, Egennytte &c. condonare, permittere aliqvem Reipublicæ, odio alterius; alicujus morte, damnatione, salutem publicam redimere, odium hominum placare. - o. sin Formue, sine Kræfter &c. dare, impendere, exhaurire, absumere, effundere, profundere; sig til En, dare se alicui, mancipare; nulli rei parcere, dum illi placeas, consolas sig for det almindelige Beste, totum sese dare saluti publicæ, omnia ei posthabere.

Opofrelse, sin Formues, sine Kræfters, damnum, profusio, periculum, labor, impendium.—ved en Uskyldiges, cæde, capite, vita, morte, sangvine innocentis.—en stor, magnum certamen; magnum, difficile opus; magna vis amoris, timoris, avaritiæ &c. magna victoria sui, magnum munus (efter Omstændighederne) see Selvfornegtelse, Offer.

Oppasning, Opvartning, ministerium. — bedre med *verba.* 2) Luren paa, insidiæ, speculatus, captatio.

Oppasser, Paapasser, insidiator, speculator, captator. —Opvarter, minister, ministrator.

Oppasser, passer op, varter op, ministro. — passer paa, lurer paa, insidior, capto, speculor.

Oppe, supra, superne, superius; i Huset, paa Taarnet, paa Siden, in summa domo, turri, pagina. — hist o., illic, supra te, nos, in superiori regione. — o. i Byen, in superiori, editiori parte urbis. — være o. surrexisse; er du alt, jamne surrexisti? jeg var o. for Dag ante lucem surrexeram. — være o. som en Dør, et Huus, patere, apertam esse.

Oppebærer, Opbærer, som Penge, accipio, aufero, recipio, naar man er bestilt dertil, cogere, exigere, accipere, colligere; reditum (us), vectigalia tractare; han o. det, ad eum defertur; ei datur, solvitur.

Oppebier, exspecto; man maae o. det, exitus exspectandus est; manendum, dum res peragatur.

Oppebørsel, acceptum, vectigal, fructus, reditus; i rede Penge, solutum.

Oppebørselsbetient, coactor, exactor, Fornemmere, qvæstor, a rationibus.

Oppiller, piller op, colligo anxie, lego sollicite.
Oppløier, Jorden, proscindo, aperio; noget af Jorden, eruere, exarare.
Oppløining, exaratio.
Opplukker, see Oppiller.
Oppolerer, see Polerer.
Oppudser, orno, excolo, como, concinno, compono.
Oppudsning, cultus, ornatus.
Oppudsler, som en Seng, paro apparo.
Oppusten, Opblæsen, inflatio, sufflatio.
Oppynter, see Oppudser.
Opraaber, cito. excito; gior bekiendt, nuncupo, proclamo, significo voce præconis. — raaber op, opad, sursum inclamo.
Oprækker, rækker i Veiret, præbeo, porrigo supra adstanti.
Oprager, colligo, corrado.
Opreder, see Reder.
Opregner, numero, enumero, recenseo, percenseo, nomino, expono, recito.
Opregning, enumeratio, recitatio.
Opreiser, erigo, excito; reiser i Veiret, tollo, attollo, rectum statuo; et Tegn, en Æresstøtte, pono, statuo, colloco, — reise sig op, erigi, attolli, surgere, allevari.
Opreisning, excitatio, erectio; Erstatning, restitutio.
Opretning, Oprettelse, institutio, institutum; fra sin første, inde ab origine; ex qvo instituta est, coepit res. — Venskabs, Forbunds, foedus, amicitia. — Erstatning, restitutio, reparatio.
Opretter, som en Anstalt, et Selskab, et Regiment, instituo; som Kramboe, aperio, som Venskab, Forbund, facere, inire, jungere. — o. en Skade, pensare, explere, resarcire, reparare; som kan oprettes, reparabilis.
Oprigtig, uforfalsket, verus, probus, incorruptus; i Gemyttet, ingenuus, liberalis, simplex, candidus, cordatus; ikke, tectus, duplex. — i Tale, verus, verax, veridicus, apertus, liber; ikke, falsus, bilingvis, mendax, dolosus, vanus; af Forfængelighed, ambitiosus. — oprigtige Mening, vera, intima sententia, animi sensus, qvod sentio; Kierlighed, Venskab, verus, intimus amor; Bekiendelse, confessio vera, ingenua; giøre, ingenue, aperte confiteri; Forsikring, vera fides; give, vere confirmare. — alt for o., simplex, incautus.
Oprigtigen, vere, liberaliter, religiose, cum fide, ex animi sententia, simpliciter, aperte, sine fraude, dolo; ingenue, libere; tale, vere promere; love, religiose, cum fide; handle, simpliciter agere, liberaliter; bekiende, ingenue, aperte; sige sin Mening, libere, haud timide, sine ambitione, dissimulatione, haud obnoxie, haud ambitiose, — oprigtig at tale, ut vere dicam, si vera dicenda sunt, si dicendum qvod res est, qvod sentio. — sværge o., liqvido, religiose jurare.
Oprigtighed, Ærlighed, fides, veritas, candor, sinceritas, probitas, liberalitas, simplicitas; i Ord, fides, veritas, liberalitas, religio; i Kierlighed, Venskab, fides, veritas, i Handel og Vandel, fides, veritas, liberalitas, simplicitas; i Vahrer, bonitas, sinceritas, probitas. — tvivle paa Ens O., fidem alicujus in dubium revocare, fidem abrogare alicui, suspectum habere aliqvem. — med al, cum fide, simpliciter, liberaliter, ut bonum decet.
Oprinder, opgaaer, som Solen, oriri, surgere, prodire, emergere, in conspectum venire.
Oprindelig, primus, *adv.* primitus.
Oprindelse, ortus, origo, incunabula *pl.*; Aarsag, fons, initium; et Ords, etymon; Forklaring over Ordenes, etymologia. — have, oriri; originem, ortum trahere, ducere, repetere. — fra O., primitus.
Opripper, commoveo, excito; som et Saar, refricare; gamle Ting,

Ting, repetere, revocare, recoqvere. — oprippes, som et Saar, recrudescere.

Opriver, aperio, diduco, resolvo, divello, rumpo, scindo; som et Saar, see Opripper.

Oproder, ruo, moveo, molior; bringer frem, eruo, extraho.

Oprømmer, at intet staaer i Veien, emoveo, tollo; at alting staaer ordentlig, digero, dispono. — Kammeret, a) at intet er i Veien, purgare, vacue facere, liberare. b) at alting staaer ordentlig, aptare, concinnare, ornare.

Oprømt, munter, lætus, hilaris, alacer; giøre, exhilarare. — ikke o., ilde til Mode, tristis, demissus, tetricus; være, stomachari, ringi.

Oprør, concitatio, motus, turbæ, seditio, secessio, rebellio, tumultus, consternatio; giøre, turbare, turbas dare, consurgere, insurgere. — O. i Legemet, tumultus, æstus; Affecternes, æstus, tumor; være i, tumere, intumescere.

Oprører, moveo, commoveo, agito, misceo, concio, turbo, op i noget gammelt, ubehageligt, see Oprippe.

Oprører, en, seditiosus, turbulentus, turbator; den fornemste, dux, instigator, concitator, caput, auctor, princeps seditionis.

Oprørisk, seditiosus, factiosus, turbulentus, inqvietus, turbator, adv. seditiose, turbulenter; tale, seditiosas voces jactare, mittere, uti oratione ad seditionem composita, turbulenta.

Oproller, roller sammen, convolvo; paa noget, involvo, circumvolvo, applico, circumpono, circumdo; i Veiret, subduco, colligo; fra hinanden, evolvo, pando, aperio, explico, solvo.

Oprydder, tollo, evello, exstirpo, eruo; en Skov, purgo, aperio, libero.

Oprydning, exstirpatio; som paa et brændt Sted, repurgium.

Oprykker, revello, divello, evello, exscindo.

Opsadler, sterno eqvum, ephippia impono.

Opsats, Udarbeidning, pensum, commentatiuncula, commentatio, opus, exercitatio, scriptum; giøre en, scribere, componere, commentari. — Specification, catalogus libellus index, tabula; giøre en, consignare res, conficere tabulam &c. — Memorial, Forestilling, literæ, libellus 2) paa Hovedet, caliendrum, suggestus capillorum, corymbium 3) paa et Bord, ferculum, strues; paa Stab, synthesis; paa et Speil, corona, jugum; paa Søiler, epistylium.

Opsætsig, contumax, pervicax, adv pervicaciter, contumaciter.

Opsætsighed, contumacia, pervicacia, seditio.

Opsættelse, mora, intervallum, dilatio, prolatio, procrastinatio; en Processes, ampliatio; til at overlægge, betænke sig, spatium deliberandi. — Sagen taaler ingen, periculum est in mora. — uden O., statim, extemplo; sine mora, cunctatione.

Opsætter, pono, colloco, impono; paa hinanden, struo, exstruo; sætte i Veiret, erigere, tollere, excitare, statuere, ponere. — sætte sig op i Sengen, levari, erigi medio corpore; paa en Vogn, en Hest, conscendere eqvum, vehiculum; ascendere in eqvum, tolli in rhedam; hurtig, insilire, emicare. — o. Haaret, comere, componere, ornare, digerere, concinnare; et Skrift, en Plan, componere, conficere, conscribere; Vers, pangere; noget, forend man bruger det, concipere, commentari, consignare, literis mandare, in chartam conjicere; en Regning, consignare, perscribere. — udsætte, differre, proferre, ducere, trahere, extrahere; en Proces, ampliare, amplius pronunciare; til i Morgen, procrastinare; til om 3, 4 Dage, comperendinare; indtil noget, til Ens Ankomst, rejicere in adven-

ventum, integrum ſervare. — ſætte Negler op, metulas locare. erigere. reponere. — v. ſig imod En, detrectare imperium, parere nolle, contumacius parere.
Opſamler, lego; colligo, ſee Samler.
Opſamling, lectio.
Opſanker, ſee Opſamler.
Opſeer, ſeer op, ſuſpicio, tollo oculos.
Opſidder, en, poſſeſſor, dominus fundi ruſtici.
Opſiger, en Lectie, recito, reddo. — ſom Leie, Kiøb, mutare, renunciare, retractare, diſſolvere; en Kapital, repetere ad diem; Venſkab, ſolvere, renunciare, diſſolvere.
Opſigelſe, en Kontrakts, renunciatio; en Kapitals, revocatio
Opſigt, Opſyn, cura, cuſtodia, diſciplina, tutela, præſidium; under min, hans, me, illo duce, præſide, moderatore; have, præeſſe, curare, moderari, adminiſtrare, temperare, regere, gubernare; god, ſtarp, ſlet, ingen, bene, diligenter, ſevere, male, negligenter; ſom har, cuſtos, additus præſes, moderator; ſtaae under, ſubeſſe curæ alicujus; regi, temperari, adminiſtrari ab aliqvo; under ingen, nulli ſubeſſe; ſuo jure vivere, agere; faae, præfici rei; han har faaet, ei mandata, credita, commiſſa eſt cura rei; her er god, bene curantur, reguntur omnia; viget diſciplina, magna eſt ſeveritas diſciplinæ; ingen, negliguntur omnia, negligenter habentur 2) Væſen; giøre O., advertere homines, convertere miraculo rei, admiratione movere. — uden O., ſine ſtrepitu, tumultu, per ſilentium nullo motu.
Opſkiærer, ſeco, incido, ſcindo, aperio; en Kage, et Æble, divido: en Steg, til Ragout, minutatim incido; opſtaaren Steg, ſegmenta aſſæ 2) praler, jacto me, narro facinora mea, crepo; vana jacto, immodice augeo rem. — ſom ſkiærer op, vanus, magniloqvus, mendax, jactator, Thraſo.
Opſkiærren, Pralen, jactantia, jactatio, magniloqventia.
Opſkiørter, ſee Opkilter. — han er vel o., egregie vero rem geſſit, male conſulit ſibi, conſultum eſt illi.
Opſkrift, inſcriptio, titulus; paa et Brev, nomen, index. præſcriptio; paa et Huus, Monument, titulus, elogium, præſcriptio. — ſætte O., paa et Brev, inſcribere epiſtolam.
Opſkriver, ſkriver paa noget, inſcribo rei, in rem. — optegne, ſcribere, conſcribere, conſignare litteris mandare; hvad man læſer, bemærker, notare, adnotare, excerpere; hvad man hører, excipere (calamo), in chartam conjicere; in tabulas, codicillos referre; hvad man arbeider, commentari; ſin Præken, Tale, de ſcripto agere, de ſcripto dicere.
Opſkrivning, perſcriptio, conſignatio; til noget, profeſſio, ſubſcriptio.
Opſkruer, ſurſum torqveo, adigo; ſubigo; tollo, effero. — opſkruet Stiil, oratio qvæ turget, et inſtata eſt.
Opſkyder, tollo, effero; Krud, Kugler, conſumo. — *intrans.* ſkyde op, germinare, ſurgere, creſcere, ſubjicere ſe, emicare; om Menneſker, adoleſcere 2) ſee Opſættelſe.
Opſkyller, eluo, abluo, lavo, purgo.
Opſlaaer, ſlaaer op, brækker op, perfringo, effringo, frango, ſolvo, vi aperio. — i en Bog, volvere, evolvere, aperire; det Kapitel, det Sted, qværere. — en Telt, Hytte, figere, ponere, locare; en Placat, figere, affigere, proponere; naar noget ſkal ſælges, proſcribere, venale inſcribere. — ſom Ærmerne, en Hat, ſinuare, ſubducere, duplicare, replicare. — ſlaae op med En, amicitiam rumpere, ſolvere, inimicitias ſuſcipere. — *intrans.* ſlaae op ſom Iſen, ſolvi, tabeſcere, liqveſieri; det ſlaaer op, frigus ſolvitur, cedit, laxatur.
Opſlag, aſſumentum, ſinus pan-

 nus,

nus, limbus manuleorum, manicarum; med røde, rubro prætextum, sinuatum, replicatum. — Toeveir, lenior aura, fuga frigoris.
Opslider, slider op, usu detero, tero, attero, attenuo.
Opslidt, tritus.
Opslikker, lambo, lingo; lingendo absumo, tolla, conficio.
Opsluger, devoro, deglutio, sorbeo, absorbeo: som Vandet, haurire, mergere. — o. Ordene, involvere, implicare; male, obscurius efferre verba, mussitare.
Opslugning, Ordenes, mussitatio, obscura pronunciatio.
Opsmøger, som Ermerne, supino, sinuo, reduco, subduco, duplico, replico; som Tobak, tabacum hauriendo, ducendo, conficio.
Opsmykker, excolo, orno.
Opsnapper, excipio, intercipio; Ens Ord, aucupari verba, voces alicujus. — som opsnapper, interceptor.
Opsnører, solvo, aperio, laxo; sig, laxari, diducere vestem; aperire, liberare sinum; solvere, linteum, thoracem.
Opsøger, see Opleder.
Opspænder, fibula adstrictum solvo. — som en Bue, intendere, contendere; som en Telt, tendere; som et Stykke Toi, extendere, pandere, explicare, som en Soel eller Regnstierm, distendere; som Hanen paa en Flint, erigere, intendere, parare, expedire, ad ictum aptare, som Seil, pandere, intendere, subducere.
Opspænning, solutio 2) contentio, intentio.
Opspæder, aqva tempero, attenuo
Opspærrer, en Dør, pando; og naar den har to Fløie, diduco, late aperio. — Munden, os diducere, hiare; af Forundring, attonitum stare, miraculo defixum adstare.
Opspiler, see Opspærrer.
Opspinder. absolvo, conficio, expeditio (netum). — opfinder, molior, moveo, machinor, volvo, agito, suo, consuo.
Opspirer, nascor, orior, surgo, germino, cresco.
Opspiser, see Opæder.
Opsplitter, scindo, findo, divido, seco, rumpo.
Opsporer, indago, investigo, excutio, extraho; som, indagator.
Opspørger, qværendo, sciscitando indago.
Opsprækker, sprækker op, rumpor, dissilio, solvor, fatisco.
Opsprænger, effringo.
Opsprætter, solvo, dissolvo, dissuo.
Opspringer, springer i Veiret, exsilio; som en Laas, en Dør, aperiri, solvi.
Opstaaer, staaer op, surgo, consurgo; atter, resurgo; En til Ære, assurgere alicui. — som en Prophet, Lærer, Skribent, oriri, exoriri, prodire, apparere, existere, inveniri. — fra en Sygdom, convalescere; fra de Døde, reviviscere, redire a mortuis.
Opstabler, cumulo, aggero, stipo, struo, acervo.
Opstadser, see Oppudser.
Opstand, see Oprør.
Opstandelse, reditus in vitam, revocatio a morte, surrectio, resurrectio, *eccl.*
Opstander, arectarius, statumen; Vandpost, silanus.
Opstemmer, cano, præcino, præeo (cantu), incipio, exordior.
Opstigelse, ascensio, conscensio, escensio, ascensus; paa Hesten, Vognen, conscensus; ved O., cum escenderem (es, &) escendenti (is, em). — af en Taage, et Veir &c., initium; Fugles, Raketters, nisus in altum; af Maven, redundatio stomachi, æstus, motus, tumultus, Tankernes, Begierlighedernes, origo, motus, impetus, principium.
Opstigende, som et Uveir, oriens, cooriens, ingruens, veniens, som en Ild, Røg, oriens, erumpens; som Tanker, Begierligheder, nata, subnata, mota. — o. Linie i Slægtskab, cognatio sursum (retro computata), retro acta per parentes, a parentibus profecta, demissa, superior; beslægtet i o. Linie, supra, a parente (ibus), per parentem (es) conjunctus.

Opstiger, ascendo, evado; som et Uveir, venire, imminere, colligi, ingruere; som en Taage, tolli, emitti; Ild, Røg, emicare, prodire, erumpere, sursum agi, edi; som Agerhøns, evolare, emicare; som en Falk, en Rakette, sublime ferri, abire; emicare; som Maden, ructum movere; som Dunste, Vinde, tolli, suscitari; sursum agi, ferri; som inderlig Hede, oboriri; som Tanke, Begierlighed, nasci, oriri, moveri, subire animum, excitari, suboriri, animum tangere. — stige op paa Vogn, Hest, conscendere eqvum, vehiculum, escendere, tolli, subjici in eqvum, vehiculum; hurtigen, emicare, insilire; bag paa Vognen, consistere in vehiculo, postvectores, a tergo.

Opstikker, erigo, impono, infigo, suspendo; tage op som en Kiortel, replicare, subducere, colligere, sinuare. — stikke op, sætte op, concinnare, ornare, conserere, componere.

Opstiller, pono, colloco, loco, impono; Garn, pono, tendo.

Opstøden, see Opstigelse.

Opstøder, som en Dør, vi, ictu aperio. — alt hvad man skulde støde, omnia contundere, absolvere, nil reliqvi facere, nihil integrum relinqvere. — *intrans*, see Opstiger.

Opstrygger, som Haarene, revocare; som Ermerne, reducere, revocare, replicare, sinuare, colligere, adducere; retro, sursum agere.

Opsværter, nigrum colorem iterum (de novo) induco, renovo colorem nigrum.

Opsvinger, sursum vibro, agito, roto. — o. sig, evolare, attolli, eniti, evehi; paa en Hest, in eqvum emicare, subjici, evadere, insilire; til Gud, ad Deum erigi.

Opsvirer, potando absumo.

Opsvolmer, see Ophovner.

Opsyer, consumo fila, filis omnibus abutor.

Opsyn, Tilsyn, cura, curatio, curatura; have, curare; see Opsigt.

Opsynger, see Opstemmer.

Opsynsmand, curator; med Magt at straffe, coercitor.

Optaarner, struo, exstruo, aggero, educo, cumulo, aggero, *are*; sig som Skyer, colligi, densari, cogi.

Optæller, numero, dinumero.

Optændelse, ardor, inflammatio; Begiærlighedernes, irritatio, concitatio; *pass.* ardor, impetus.

Optænder, inflammo, incendo, succendo; Begiærligheden, excito, concito, irrito; hos En, incendere aliqvem desiderio rei. — optændes, ardescere; ardorem, flammam, ignem concipere; som en Begiærlighed, surgere, irritari.

Optænkelig, omnis (e), nullum non, nihil non, qvidqvid usqvam est, qvod potest, exqvisitissimus. — giøre al o. Uret, omni injuria vexare, qvamcunqve possis injuriam facere; nullum injuriæ modum, genus prætertermittere; giøre al o. Høflighed, omni officio colere.

Optænker, excogito, comminiscor, invenio, procudo, fingo, fabrico, concipio.

Optagelse til noget, i et Selskab, receptio, admissio, aditus copia; naar et Collegium selv o. En, cooptatio. — en Bogs, judicium de libro; god, favor, laus, assensus; slet, contemtus. — i Barns Sted, adoptio; en Plans, designatio, descriptio; en Kapitals, mutuum. — Opsnappelse, interceptio.

Optager, tager op, tollo, attollo, levo, allevo; Kiortelen, reducere, colligere, substringere; en Post, en Piket, capere, intercipere; en mistænkelig Person, comprehendere, in custodiam dare. — opløse, solvere, rescindere, evolvere, explicare. — bemægtige sig først, occupare, præoccupare. — give Tilflugtssted hos sig, receptare. — i et Selskab, adsciscere, adscribere, addere socium, sodalem — adscribere coetui, corpori, numero;

mero; naar et Collegium selv giør det, cooptare; naar En begiærer det, admittere; i Barns Sted, adoptare, filii jus dare, in filii jus & nomen adsciscere. — o. en Efterretning, excipere; moveri, affici re; det blev forskiellig o., res varie animos movit, affecit; varie existimata, excepta est. — udlægge, ansee, habere, vertere, interpretari, accipere; ilde, in malam partem vertere; vel, grate accipere. — o. Penge, borge, mutuari, mutuo sumere, cogere, corrogare. — en Plan af en Egn, Stad, Fæstning, designare, delineare, chartæ, tabulæ inferre formam, situm, descriptionem, in tabula exprimere, ducere. — o. det med En, offerre se certamini cum aliqvo, non refugere certamen, non recusare, non detrectare.

Optegnelse, consignatio; historisk, memoria rei literis prodita.

Optegner, consigno, noto, literis mando, perscribo; som en Historieskriver, memoriæ prodo.

Optøen, abluendi opera.

Optoer, toer op, eluo, lavo, abluo, purgo, abstergo.

Optøer, solvi, tabescere, liqvefieri; det toer op, frigus solvitur, laxatur, cedit.

Optog, Procession, pompa; i et Skuespil, actus.

Optræder, for at sige, giøre noget offentligt, prodire, procedere, surgere: som Lærer, Anklager, Vidne &c., existere, inveniri; som en, gerere se talem, personam sumere, partes suscipere alicujus f. E. magistri, laudatoris, deprecatoris, accusatoris &c.; for Retten, adesse. — activ. solvere, rumpere, aperire ictu calcis; pede imposito discutere, disjicere, frangere.

Optrækker, in sublime trahere, tollere; et Uhr, Strænge, tendere, intendere; et Forhæng, removere, diducere; Hanen paa en Flint, intendere, erigere, ictui parare, aptare. — neut. som Skyer, cogi; som et Tordenveir, cogi, colligi, venire, ingruere, parari; det trækker stærkt op, nigrescit coelum, obducitur nubibus; tempestas paratur, — trække paa Vagt, in stationem ire, procedere; Vagten trækker op, statio procedit, deducitur 2) bedrage, ludere, fallere; emungere aliqvem argento, fraudare, circumducere.

Optrækker, en, fraudator, defraudator.

Optrækkersk, Optrækkerske, fraudulentus (a), fraudulosus (a).

Optrækken, fraus, fraudulentia, circumductio.

Optriller, convolvo.

Optrin, Trin at træde op paa, scabellum, incile, i en Komoedie, scena.

Optriner, see Opstiger.

Optugtelse, Optugter, see Opdragelse, Opdrager.

Optygger, tygger op, mandendo, manducando consumo.

Opvaagner, expergisci, expergefieri; somno exciri; pludselig, excuti somne.

Opvækker, af Søvne, excitare, suscitare, commovere, somno excutere, fra de Døde, a morte revocare, vitam reddere, resuscitare. — komme af Sted, movere, commovere, concitare, excitare, efficere; som Sindsbevægelser, afferre, afficere, movere.

Opvækkelse, excitatio, suscitatio; fra de Døde, vita reddita.

Opvælter, som Jorden, ruere, movere, moliri; vælter i Veiret, egerere, aggerere, cumulare.

Opvæxt, incrementum, flos, auctus; som er i sin, adulta, firmata ætate.

Opvakt, see Opvækker. — et o. Hoved, alacre, promtum ingenium.

Opvarmer, vederqvæger ved Varmen, fovere, refovere. — Mad, recoqvere; Vand, eller andet, som er blevet koldt, recalefacere; det gamle, recoqvere, repetere, revocare, decantare vetera. — opvarmet Mad, pridianus, hesternus cibus; o. Toi, vetera, tralatitia, centies dicta; som

Ind-

Indvendinger, explosa, dudum composita.

**Opvarter**, som Tiener (for Øvrigheden), apparere; ved Bordet, ministrare; ellers gaae til Haande ved noget, adesse; operam suam præbere homini, rei. — en Fornemme, en Patron, salutare, præsto esse, colere. — o. med noget, præbere, offerre, exhibere; kan jeg o. med noget, numqvid jubes? ecqvid commode tibi facere possum? qvid est, in qvo mea opera, grata tibi esse possit; kan jeg o. dermed? visne hoc? jubesne? poscisne istud? — jeg skal strax o., statim adero, veniam; haud abero, deero.

**Opvarter**, en Tiener, famulus, pedisseqvus; hos Øvrigheden, viator, apparitor; ved Bordet, eller ellers, ministrator, minister; hos en Fornemme som Client, cliens, salutator; flittig, assiduus, officiosus.

**Opvarterske**, famula, pedissequa.

**Opvartning**, en Tieners, ministerium, opera, apparatio; en Clients, eller ellers til Besøg, salutatio, officium; for at gratulere, gratulatio, gratulandi officium. — have til O. hos sig, famulum, ministrum secum habere, ad necessariam operam, apparitionem. — god, slet, boni, mali ministri; have, uti ministris, famulis bonis, malis, famulorum opera bona, mala. — have O., salutare, fungi officio salutandi, invisendi; som Kammerherre, Kammerjunker hos en Fyrste, adesse die suo, fungi partibus suis; hvem har O. i Dag? cujus hodie sunt vices? partes? jeg, meæ.

**Opvasker**, see Optoer.

**Opveier**, libræ imponere, pondus explorare. — man kan ikke o. det med Penge, pecunia (*abl.*) æstimari non potest.

**Opviklen**, evolutio.

**Opvikler**, vikler paa noget, involvere, glomerare, intorqvere, circumponere, circumdare. — Haarene, colligere, crispare, nodare in orbes, colligare scidis, intorqvere. — oplöser, aperire, pandere, solvere, explicare, evolvere.

**Opvinder**, sursum torqvere, subducere, extrahere; som Ankere, tollere, see Opvikler.

**Opviser**, viser frem, exhibere, ostendere, afferre; vi have mange, faa saadanne at o., inveniuntur, apparent multi, rari. — et Övelsesstykke, reddere, exhibere magistro, corrigendum adferre, offerre.

**Opvisker**, tører, af, abstergere, detergere.

**Opvoxer**, crescere, adolescere, firmari, augescere; som Gield, ingravescere, cumulari, aggerari. — opvoxen, adultus, firmatus, auctus, firmior, robustior; med hinanden, æqvales, una educati.

**Orakel**, Orakelsprog, sortes, fata, *pl.* oraculum. — Stedet, oraculum, cortina.

**Orator**, see Taler.

**Oratorisk**, oratoris, oratorius. *adv.* oratorie, oratoris more, ex arte.

**Orkan**, tempestas procellosa.

**Ord**, enkelt, vocabulum, nomen, verbum. — flere i Sammenhæng, verba; saavidt de høres, vox dicta *pl.* O. for Ord, verbum de verbo, ad verbum, verbo tenus. — efter Ordene, si verba spectes. — hvad behøves mange O.? qvid multa? qvid verbis opus est? — give gode O., blandiri, molliter agere a) naar man beder, sedulo precibus pugnare b) give efter, mollius agere, ad preces verti. — ikke sige et O., tacere, mutum esse; ikke sige et O. meer, verbum non addere; han kunde ikke tale et O. af Bedrøvelse, Frygt, Vrede, vocem præclusit dolor, metus, ira. — have et O. at sige, aliqvid posse; i noget, in re. — jeg har et O. at tale med dig, est qvod tecum loquar. — et O.! paucis te volo! pauca (paucis qvæso) audi! haarde O., voces asperæ, immites. — komme til O., loqvi posse; lade, pati loqvi; man kan ikke, loqvi non licet, non datur. — vexle O., alter-

altercari, verbis contendere. — komme for Orde, celebrari, freqventari, in ora hominum venire. — ville have Ordet, velle solum loqvi; ikke ville have O. for noget, negare, infitiari. — føre Ordet, fungi interpretis munere; pro altero, pro reliqvis loqvi, præire verba. — falde en i Ordet, aliqvem interpellare; at man gior det, interpellatio. — spise af med O. dictis, verbis ducere, lactare. — tage Ordet, excipere, pergere, inseqvi. — efter hans O., ut ille dicit; si orationem, verba spectes, si loqventem audias, si fides verbis ejus habeatur. — Ord, Løfte, fides, promissum, give, fidem dare, aliqvid recipere, spondere; holde, fidem servare, promissis stare; ikke holde, fallere fidem. — holde sig til Ens O., ejus fidem seqvi, eum auctorem habere. — paa hans O., eo auctore, ejus fidem secutus, qvia ille dixit; gior det paa mit O., me vide! fac meo periculo, — Guds O., scriptura sacra, literæ sacræ, holde, Deo auctori parere, fidem habere. — et Ord et Ord, ratum, firmum est, fides promissa seqvatur, qvod dictum est fiet. — et tunat, ubekiendt, en Skribents eget O., glossa, lexis; som forklarer, glossator; Bog, hvori de forklares, lexicon, glossarium. — O. af lige Betydning, synonyma; af mange Betydninger, ambigua. — tale Ordet for En, aliqvem defendere, tueri, — giøre efter Ens O., dicta ab aliqvo seqvi, tenere; facere qvæ dixerit o. s. v.

**Ordbog**, Lidet, vocabularium; stor, lexicon, onomasticum; til tunge Ord, glossarium, lexicon, som skriver en, lexicographus.

**Orden**, Stand, ordo, corpus, formula. — Følge, Rad, series, ordo, tenor. — efter O., deinceps, ordine; uden, promiscue, nullo ordine, mixtim, temere; i sin, loco. — til hvem er Ordenen, cujus sunt partes? qvis proximus? til mig, meæ, ego poscor, see Rad. — O., Anordning, collocatio, oeconomia, descriptio, digestio. — god, nøie, cura, diligentia, bonus ordo, holde, omnia diligenter habere. — holde i O., Ting, bono ordine, modo habere, tueri res. — Soldater, Børn, Tyende, continere, coercere, severe regere; severa, diligenti, gravi disciplina regere. ingen O. holde, nihil curare; omnia negligere, dissolute habere. — bringe i O., digerere, componere, disponere, ordinare; stille i O., instruere. — der er ingen, nulla apparet cura; negligenter, leviter, dissolute, laxe habentur omnia; summa est negligentia, summa perturbatio. — en vis Levemaade, lex, formula, ordo, mos vivendi.

**Ordensbaand**, lemniscus, torqves.

**Ordensbroder**, ordinis monastici, ordini monastico adscriptus.

**Ordensdag**, see Ordensfest.

**Ordensdame**, fæmina, matrona ordini, corpori, formulæ adscripta.

**Ordensfest**, festum, memoria, panegyris, solemne ordinis instituti, conditi.

**Ordenskors**, crux, ordinis signum.

**Ordentlig**, sat i Orden, digestus, dispositus, descriptus; o. Kammer, cubiculum mundum, nitidum, ubi omnia sunt digesta, composita. — sædvanlig, fastsat, sollemnis, solitus, certus, legitimus, ratus; ordinarius, constitutus, justus. — Lærer, Professor, publice institutus, cum stipendio, ordinarius. — o, Giest, conviva certus, qvotidianus. — o., ikke overdreven, modicus, justus; o, Bord, victus in neutram partem conspicuus, sine sordibus parcus, sine luxu, sumtu liberalis. — o. som Klædedragt, compositus, concinnus. — et Menneske, homo diligens, curatus, frugi, modestus; være, omnia diligenter habere, modum & ordinem servare; o. Betaler, diligens in solvendo, religiosus, certus; være, cum fide solvere, sine mora reddere. — o. just det, det skal være, justus, verus;

verus; o. Trefning, justa acies; o. Oprør, verissima seditio. — planmæssig, oeconomicus, ordinatus, compositus.

Ordentligen, med Orden, composite, disposite, distincte, digestim. — i Ordenen ordine, deinceps; unum post alium, aliud; i god Orden, concinne, composite, apte, rite, legitime. — sædvanligen, stedse, perpetuo, semper, fere, plerumqve; o. hver 3die, 5te Dag, tertio, qvinto qvoqve die.— o., som om, plane ac si, non aliter qvam si. — o. noie, diligenter — sollicite, accurate, betale, cum fide solvere; komme, certo, nunqvam non adesse; komme igien, in tempore, certo orbe redire; holde det saaledes, diligenter ita servare, ab eo ordine non recedere; spise o., a) i Henseende til Tiden, certo tempore coenare b) i Henseende til Maaden, modeste, decore capere cibum, — han bliver o. ung igien, verissime, plane revixit; han trodser o, plane minatur.

Ordentlighed, concinnitas, decor, see Orden. — Sædelighed, modestia.

Ordet, see Løsen.

Ordforsker, etymologus.

Ordforskning, etymologia.

Ordgyder, clamator, declamator, garrulus, loqvendi immodicus, gerro, nugator, verbosus.

Ordgyderie, garrulitas, loqvendi intemperantia, verbositas.

Ordholden, qvi stat promissis, qvi fidem servat.

Ordinans, accensus, apparitor (duci militum) datus. 2) see Forordning, Anordning.

Ordination, consecratio, inauguratio.

Ordinerer, inauguro, consecro; in clericorum ordinem, corpus recipio, adscribo 2) see Forordner.

Ordkløver, verborum, syllabarum captator, cavillator.

Ordkløverie, tricæ verborum, captatio verborum, cavillatio.

Ordkrig, Ordkiv, logomachia; concertatio de verbis, de lana caprina, cavillatio.

Ordner, stiller i Orden, ordinare, constituere, instituere, digerere, disponere, componere, locare, collocare; Soldater til Trefning, instruere aciem, ordines; til Tog, agmen instruere.

Ordning, Indretning, ordinatio, dispositio, compositio, compositura, directio, instructio.

Ordre, see Befalning. — til O. af N. N. betaler jeg, soluturum me spondeo nobilissimo N. N. vel cuicunqve mandarit, delegarit. — til min O., mihi, aut qvem misero; cui mandavero, delegaro.

Ordret, efter Ordene, ad verbum factus, pressior, *adv.* de verbo ad verbum, presse; alt for, pressius, timidius, religiosius.

Ordrig, verbosus, verbis multus, nimius, redundans.

Ordspil, verborum lusus; ved Tvetydighed, amphibolia, ex ambiguo; anbringe, ex ambiguo ludere, — i Forandring af Lyd, Bogstaver, paronomasia; bruge, ludere verbis leviter inflexis. — i beslægtede Bemærkelser, antanaclasis; bruge, ludere in sensu leviter mutato.

Ordsprog, proverbium, apophthegma, vox, sententia, dictum, adagium; som et proverbialiter. — efter Ordsproget, ut est in proverbio. — blive til, abire in proverbium; giøre til, vertere in proverbium.

Ordsprogelig, proverbialis.

Ordstrid, see Ordkrig.

Ordvexel, altercatio, verborum disceptatio, verbiloqvium *Fulgent* — komme i, altercari, verbis velitari.

Organe, organum, instrumentum.

Organisk, organicus *adv.* organice.

Organist, Orgelmester, organoedus, organicus; være organum tractare.

Orgel, Orgelverk, organum, organorum pneumaticorum opifex, architectus, faber.

Orgelmester, see Organist.

Orgelpibe, fistula organi pneumatici.

Orgelregister, vox, pars vocalis organi.

Orgelverk, see Orgel.
Orient, see Østen.
Orientalist, lingvarum orientalium peritus.
Orientere, sig, regiones, plagas mundi capere; terminare, signare, discribere, notare.
Original, ægte, archetypus, autographus. — konstig, graphicus, pergraphicus.
Original, et, autographum; ipsa auctoris, pictoris, sculptoris, scriptoris manus; archetypum, prototypum — til Efterlignelse, exemplum, idea, archetypus. — selv opfundet, opus novum, non aliunde expressum, prototypum, archetypum.
Originaldocumenter, authenticæ literæ, authentica opera,
Orlog, bellum see Krig.
Orlogsskib, navis bellica major.
Orm, vermis *dim.* vermiculus. — have O., verminare, som har, verminosus. — O. i Blade, Kaalorm, volvox, volucra, volvolus, convolvolus; underTungen paa Hunde, lytta; skiære den, lyttam exsecare, auferre. — krumme sig som en, torqveri. — der er kommen O. i, vermes arrosere. — O. i Tænderne, caries; i Træe, Klæder, teredo; i Bøger, Klæder, tinea, tineola; i Korn, Frugt, curculio, eller gurgulio. Spølorm, lumbricus. — St. Hans O., cicindela, lampyris.
Ormeædt, see Ormstukken.
Ormfrøe, Ormekrud, semen zynæ, zedoariæ, tanacetum.
Ormekage, pastillus anthalminticus.
Ormemaaned, mensis julius.
Ormesting, Ormstukkenhed, caries, vermiculatio.
Ormstukken, verminosus, vermiculosus, cariosus; blive, carie infestari, erodi, solvi; vermiculari.
Ormstukkenhed, see Ormesting.
Ormesyge, vermina, verminatio; have, verminare; Middel derimod, authelminticum.
Orne, Hansvin, verres; af, verrinus.
Ort, see Rigsort.
Orthographie, see Retskrivning.

Ost, caseus; reven, caseus tritus, scobinatus, descobinatus; giøre, caseum (os) fingere; blive til ostes, cogi, grumescere,
Ostekage, tyrelaganum.
Ostekammer, caseale.
Ostekar, tyropatina.
Ostekræmmer, casearius.
Osteløbe, serum, coagulum.
Ostemide, teredo.
Ostes, løbe sammen, coagulare.
Ostet, caseatus.
Ostevalde, serum lactis.
Ostning, coagulatio.
Ostfriesland, Ostfrisia, Frisia orientalis.
Otte, octo, o. og o. octoni, i et Kobbel, octojuges, bestaaende af, octonarius, o. og en halv, sesqvioctavus; 88, duo de nonaginta, octoginta octo, 38. duo de qvadraginta; den 38te, duodeqvadragesimus; 58, duo de sexaginta; 78, duo de octoginta; den 78de, septuagesimus octavus; 48, duo de qvinqvaginta, den 48de, duo de qvinqvagesimus; 28, duo de triginta; 28 gange, duodetrecies; den 28de, duo de tricesimus.
Otteaarig, octennis; octo annorum.
Ottefold, octoplus, octoplicatus.
Otteføddet, octipes.
Ottegange, octies, octavum; 8te gange mere, octoplicatus.
Ottehundrede, octingenti; den 800de, octingentesimus; bestaaende af, octingenarius, 800 gange, octingenties.
Ottekantet, octangulus, octogonus.
Ottende, octavus; o. gang, octavum (o).
Ottendeel, pars octava; octans, i Noder, unca, fusa, octava pedis; 3. o. Takt, tribrachys, numerus ternarius brevis; tribus octavis 4 o. Takt, proceleusmaticus; 6 o. Takt, tribrachys duplicatus; 12 o. Takt, tribrachys qvadruplex.
Otter, Otterslange, aspis, excetra, vipera; af, viperæ, vipereus, viperinus. — Fiskeotter, lutra (ris).
Otting, see Ottendeel.
Oval, ovatus, ovo similis, in ovi speciem circumactus, sphæroides.

Oven, Oventil, supra, superne, superius; som er, supernus. — o. i Huset, paa Siden, in summa domu, pagina. oven fra ned, desuper; som er kommen oven fra, i fra et høiere Sted, supernas. — være o. paa vicisse, nil timere, non laborare. — o. i Kiøbet, insuper; give, aliqvid addere, adjicere, rem cumulare; hvad man giver oven i Kiøbet, cumulus, compendium.

Ovenmeldt, qvem, qvod, qvos &c. supradiximus; som o., ut supra dictum, demonstratum est.

Over, i Henseende til Stedet, super, supra; o. Gaden, Vandet, trans, ultra; løbe o. Veien, Gaden, perpublicum ferri; ligeover, e regione, exadverso; som ligger ligeover, adversus, oppositus. — i Henseende til Gienstand, Indhold, de (re). — i Henseende til Maal, Storrelse, Mængde, ultra, supra, amplius; o. 10, 60 Aar gammel, decennio, sexagenario major, o. 10 Alen, decem cubitis major; være, excedere decem cubitos; superare mensuram, modum cubitorum decem. — o. al Formodning, præter opinionem, exspectationem. — o. Maden, inter coenam, inter coenandum. — glemme noget o. Snakken, Læsen, Danglen, præ dicendi, legendi, ludendi amore negligere; jeg havde nær forglemt det o. den Snakken, dum loqvor, oblitus sum; loqventi &c. effluxit; sove ind o. Bogen, legentem, inter legendum opprimi somno; jeg sov ind, legenti somnus obrepsit. o. og over, totus, penitus. — et o. det andet, aliud ex alio; En over den anden, alius post alium. — ærgre sig, blive vred o. noget, indignari, irritari, commoveri re; o. En, in aliqvem exardescere ira. — give o., amplius dare, cumulare; øse Vand o. noget, aqvam affundere, superfundere rei, homini; perfundere aqva rem, hominem. — forfærdes o. noget, terreri re; over En, exterreri, moveri eo conspectu, falde o. noget, super aliqvid effundi; komme o. noget, incidere in aliqvid; o. En, aliqvem opprimere, in eum irruere. — gaae over En, eum præcedere; o. noget, være høiere, rem superare, excedere altitudine; hen over, transire; o. Bøger, Skrifter, volvere, versare chartas; o. En, noget, være bedre, vincere, superare; potiorem, meliorem esse; præstare, antecellere. — have Magt o., rei, in aliqvem jus potestatem habere holde o. Love, Rettigheder, jura defendere, leges tueri. — føre, ride o. noget, transvehi aliqvid. — høre o. noget, interesse scholis theologicis, philosophicis, historicis, medicis, hebraicis, Virgilianis, Homericis; o. Esaias, adesse interpretrando Esaiæ; o. et Compendium, adesse explicandi libelli scholis; hos En o. noget, adesse alicui, ei operam dare explicanti, audire explicantem aliqvid; læse o. noget, aliqvid explicare. komme o. En, faae Sted o. ham, ei præponi, supra eum locari, som et Vanheld, eum opprimere; o. noget, incidere in aliqvid. — løbe o. noget, cursu transire. — ligge o. noget, o. paa, rei inniti, incumbere; som et Bierg, Slot, imminere loco; over Bøgerne, libris impallescere, inhærere. — lee o. noget, ridere, irridere aliqvid; o. En, aliqvem deridere, jeg maae lee over dig, risum mihi moves, excitis. — larme o. noget, ob aliqvid clamitare. — giøre Vers o. noget, versus in rem, de re componere; knurre, ob rem fremere, skiænde, aliqvid reprehendere, accusare; klage o. En, de aliqvo qveri. — skrive o. noget, derpaa, inscribere rei aliqvid; derom, de re scribere; for at forklare det, aliqvid explicare; en Titel, præponere, præscribere indicem libro. — sætte En o. noget, præficere rei; o. andre, præponere aliis. — sidde o. En, supra aliqvem sedere; o. Bøgerne, libris vacare; o. Ægene, ovis incubare. — døe o. et Arbeide, nondum absoluto opere mori, intercipi; imperfectum opus morte, mo-

morientem relinqvere. — trække et Skiul, et Forhæng o. noget, intendere, obducere velum rei, rem velo. — vredes o. noget, ob rem irasci; o. En, alicui succensere. — giøre Anmærkninger o. noget, de re monere; til Forklaring, aliqvid explicare, notam adjicere. — svæve o. En, noget, impendere, imminere alicui; springe, transsilire; skræve, aliqvid transgredi, superare, transscendere. — Seire o. En, ex aliqvo victoria &c. &c.

**Overalt**, ubiqve, undiqve, ubivis, nusqvam non, usqve qvaqve. -- i Almindelighed, omnino, communiter. -- aldeles, prorsus(um).

**Overantvorder**, see Overleverer.

**Overbærelse**, indulgentia, facilitas, lenitas; vise, indulgere alicui. — i Feil, venia, clementia; vise, dissimulare peccata, veniam accomodare delictis. — i Skyld, Fordringer, laxamentum, tempus, spatium; vise, tempus, spatium, laxamentum, concedere. — uden O., acerbe; som ingen viser, durus, acerbus, immitis, asper: at man ingen viser, acerbitas, asperitas.

**Overbærende**, indulgens, facilis lenis, humanus, moderatus, placidus, *adv.*, indulgenter.

**Overbærer**, indulgere; indulgenter, non nimis acerbe, lenius agere; i noget, rem non nimis urgere, aliqvid condonare; noget med En, sinere, impune ferre, ignoscere; meget, multum, sæpe alicui parcere, sæpe aliqvem sine castigatione dimittere; som intet, acerbus, severus, rigidus, inexorabilis.

**Overbeen**, ganglium.

**Overbeviser**, om en Vildfarelse, en Misgierning, arguere, coarguere, redarguere, convincere erroris, delicti; om Sandheden af noget, aliqvid alicui probare, approbare, persvadere, aliqvem de re edocere, certum reddere; facere ut fidem aliqvis habeat rei. — overbeviist om Sandheden af noget, certus; være, certo credere, scire, persvasum habere. — jeg er o. derom, satis mihi constat, liqvet; det, hvorom man er o., som man er vis paa, certus, exploratus.

**Overbeviisning**, om en Vildfarelse, en Forbrydelse, convictio; om Sandheden af noget som andre give os, demonstratio, comprobatio; som vi selv have, judicium, fides. — have O. om noget, certo credere, firmiter persvasum habere; staae i den, credere, sibi persvadere, jeg giorde det i den, feci ratus, eller, qvod credebam, handle af O., certo judicio agere, soqvi judicium animi.

**Overbleven**, reliqvus; det o., reliqviæ, reliqva *pl.*

**Overbliver**, relinqvi, superesse, superare. — blive over paa et Sted, commorari, remanere.

**Overbreder**, breder over, sterno, intendo (rei).

**Overbringelse**, reddendi cura, opera.

**Overbringende**, nuntius, mandatum.

**Overbringer**, perferre, reddere, afferre; en Efterretning, nuntium afferre; en Foræring, ferre munus, offerre; en Hilsen, salutem ferre, nuntiare.

**Overbringer**, en, qvi rem perfert, reddit, lator, minister perferendi.

**Overbud**, licitandi certamen.

**Overbyder**, plus altero licitari, vincere alterum licitando, sig selv, suammet licitationem intendere temere; hinanden, certatim licitari, certare licitando. — de overbøde hverandre hinanden, magnis licitantium studiis acta res est.

**Overbygger**, bygger over, aliqvid imponere loco, locum abscondere ædificando.

**Overcomplet**, ultra numerum freqvens. — Soldater, accensi.

**Overdaadig**, prodigus, profusus, effusus (c), dissolutus (e), luxuriosus, insolens.

Over

Overdaadighed, luxus, luxuria, profusio, prodigalitas, insolentia.
Overdæk, paa et Skib, tabulatum, catastroma.
Overdække, integumentum, i en Seng, obstragulum, lodix superior.
Overdækker, tildækker, insterno, intendo rei.
Overdeel, pars superior, summa; superiora, summa *pl.*
Overdommer, judex ad qvem provocatio est.
Overdragelse, delegatio.
Overdrager En noget, mandare delegare (alicui aliqvid), trans mittere, deferre ad aliqvem.
Overdrev, Overdrift, ager compascuus, calles *pl.*
Overdreven, nimius, immodicus, iniqvus. — et overdrevet Udtryk, hyperbole, hyperbolica vox, vocabulum gravius, qvam pro re; o. Hæftighed, molesta sedulitas, Frygt, Betænkelighed, intempestiva religio; Glæde, dissoluta, elata lætitia. — ikke o. modestus, simplex; i Fordringer, æqvus, liberalis.
Overdrivelse, modus nullus rei, intemperantia, exsultantia *Gell.*; i Hæftighed, molesta sedulitas; i Udtrykket, superlatio, superjectio, tumor, hyperbolica oratio; i Bekymring, nimia cura; i Bekostninger, Lystigheder, insania; i Affecter, elatio. — uden O. modice, qvantum satis est, more modoqve; i Udtryk, Klædedragt, simpliciter, modeste.
Overdriver, noget, plus justo intendere, augere; modum. fines excedere; i en Fortælning, fidem superare, superjicere; non credibilia narrare; i Fordringer, iniqva postulare, nimium petere; i Pragt, Fornøielser, Kiøben, Spil, &c. insanire, ruere; i Bestræbelser, plus æqvo, ultra modum elaborare, eniti; i Udtryk om Tingen, rem ultra verum augere, exornare; i Ord, Sirligheder, putide, moleste exornare orationem; i Bekymring, Frygt, plus justo, præter rem trepidare; ultra qvam attineat, angi. — o. sine Betænkeligheder, nodum in scirpo qværere; moleste, male religiosum esse; sin Høflighed, putide, moleste facetum se præbere. — som o. alt, nimius, immodicus, intemperans, intemperatus; i Fortælninger, immodicus rerum exaggerator; i Udtryk, for høi, turgidus, for pyntelig, putidus, ambitiosus; i Hæftighed, putidus, molestus, ineptus, i Betænkeligheder, male religiosus; i Fordringer, iniqvus; i Bekostninger, effusus, damnosus; i Frygt, Bekymring, male anxius, timidus. — at man o. alt, see Overdrivelse.
Overdyne, lodix, culcita superior.
Overeens, concorditer, komme, stemme o., congruere, conspirare, concinere, consentire; svare til, respondere. — deri komme vi ikke o., hoc inter nos non convenit, hoc inter nos interest; deri kommer jeg o., kommer jeg ikke o. med ham, hoc mihi cum illo convenit, parum convenit; vor Tænkemaade stemmer meget o., magna, summa est studiorum consensio, similitudo, convenientia; Indholdet, Stilen i disse Bøger, stemmer meget o., simili argumento & oratione sunt libri. — komme o., blive enig, paciscii, transigere; vi ere komne o., convenit inter nos. — ikke komme o., discrepare, dissentire, disconvenire, abludere; vi komme slet ikke o., magna, summa est inter nos dissensio.
Overeensstemmelse, consensus, consensio, conspiratio, concentus, convenientia, almindelig, summa omnium consensio.
Overeensstemmende, congruus, consentiens; giøre, componere, conciliare.
Overeensstemmer, kommer overeens, see Overeens.
Overende, rectus, erectus; sætte, erigere, rectum statuere.
Overfald, incursus, impetus subitus.
Overfalder, angriber, irruere in hostem, invadere aliqvem; ufor-
mo-

modentlig som Nat, Regn, opprimere, deprehendere, improvisum adesse, supervenire; som en Sygdom, Skræk, obrepere, invadere, corripere, occupare; som en Syssen, perfundere, pertentare, perarrare.

Oversamler, attrectare, contrectare.

Overfarer, transvehi, prævehi; over et Vand, trajicere, superare.

Overfart, trajectus, trajectio, transitus, transmissio, transvectio.

Overflade, superficies; Vandets, summa aqva. — som berører ikkun, superficialis.

Overflod, Overflodighed, copia, abundantia, facultas, adfluentia, foecunditas ubertas; alt for stor, nimietas, luxuria, luxus. — have, abundare, adfluere, circumfluere (omnibus rebus); leve i, nulla re egere, omnium rerum copia abundare, adfluere. — i O., largiter, abunde, copiose, have, abunde, affatim habere; re abundare; jeg har deti O., mihi largiter suppeditat, mihi magna ejus copia est. — til O. giøre, sige noget, ultro, insuper neqvid reliqvi fiat (faciam); neqvid desit, reqviratur.

Overflødig, largus, multus, affluens, copiosus, opimus, plenus, cumulatus, effusus, dives, uber, abundans; være, adfluere, circumfluere. — unødvendig, supervacuus, supervacaneus, nimius, non necessarius; det var o., eo potui (isti, it) supersedere; non attinuit; være o., ved et Selskab, en Forretning, non reqviri, abesse posse.

Overflødigen, rigeligen, largiter, abunde, affatim, copiose, plene, opime, adfluenter, cumulate, effuse, have, abundare, adfluere re — uden Nød, præter rem, prolixe, liberaliter. — forgieves, frustra.

Overflødighed, see Overflod.

Overflyder, som Vand, redundare, effundi, restagnare; i Ord, Klage, Taksigelse, effundi, erumpere in voces, qverelas, gratiarum actionem.

Overflyver, flyver over, volando superare, transvolare.

Overfløier, fronte superare, a cornibus circumvenire.

Overforgylder, auro tegere, inducere, incrustare; inaurare, deaurare.

Overformynder, tutorum primus, princeps.

Overfører, trajicere, transvehere, transportare, traducere.

Overførsel, transportatio, traductio, see Overfart.

Overfuser, dictis sævis protelare aliqvem.

Overfylde, sig, obrui cibo; onerari, differciri nimio cibo; som har, distentus, gravis, differtus (cibo).

Overgaaer, løber over, redundare, effundi, restagnare; som Øinene, lacrymis suffundi, impleri; Øinene gik mig over, lacrymæ oboriebantur, exciderunt. — gaae over i Blodet, abire, verti. — til Fienden, transire, transfugere; som en Bye, dedi; med Storm, vi capi, expugnari. — o. med Taus ed, silentio prætermittere, transmittere; tacere, dissimulare. — o. En, superare, antevertere, transgredi, prægredi, vincere; meliorem, potiorem, (us, esse); at man o., excellentia, præstantia.

Overgaars, Forgaars, i, nudius tertius.

Overgang, transitus, transitio, transgressio; uformerket i en Afhandling, accessio. — kun en O., nubecula cito transitura.

Overgivelse, traditio; til Fienden, deditio; i Guds Villie, patientia, obedientia.

Overgiven, solutus, dissolutus, lætus ultra modum, exsultabandus, immodestus; være, gestire, exsultare, lascivire, bacchari, debacchari, luxuriari. — saad, petulans, protervus. — *adv.* immodice, lascive, petulanter, proterve.

Overgivenhed, for stor Glæde, exsultatio, effusio animi. — Uforskammenhed, immodestia, licentia, petulantia, protervitas.

Over-

Overgiver, tradere; En noget at besørge, permittere, mandare, credere; i Gieldsforbring, transcribere, transferre in alium; sin Rettighed, Eiendom, cedere jure, possessionem (e); sit Embede, loco cedere alteri; en Klage, edere postulationem; en Memorial, offerre libellum; en Plan, proponere judicandam, examinandam subjicere formulam. — til Fienden, dedere; sig til Fienden, in deditionem venire; som saaledes overgiver sig, dedititius. — til Straf, noxæ dedere. — o. sig, vomere, vomere.

Overgroet, obductus, vestitus; med Græs, herbidus; med Blomster, floreus, floridus; med Moos, muscosus. — blive, obduci, vestiri, tegi.

Overgyder, see Overøser.

Overgypser, gypsare, gypso inducere.

Overhaand, tage, crescere, invalescere, ingravescere, roborari, augescere, increbescere gliscere, flagrare, conflagrare; giøre, at noget tager, augere, firmare, roborare.

Overhaandtagelse, flagrantia.

Overhæng, see Skuur. — have O. af En, crebro interpellari ab aliqvo; gravari, incommodari alicujus precibus.

Overhængende, imminens, instans, propinqvus.

Overhænger, imminere, impendere, propendere; act. hænger noget over, injicere, tegere; som over Ilden, suspendere. — o. En, molestum esse alicui, obtundere aliqvem (rogando, precibus).

Overherre, princeps, dominus.

Overherredømme, principatus, dominatus, imperium, jus summum, summa potestas; have, rerum potiri.

Overhofmarschalk, designator in aula primus, officiorum magister summus.

Overhofmester, primus, summus palatii comes, magister; som bestyrer Opdragelsen, educator primarius, rector juvenis.

Overhofmesterinde, aulicarum prima, officiorum magistra; som bestyrer Opdragelsen, educatrix primaria, rectrix.

Overhopper, see Overspringer.

Overhoved, caput, primus, princeps, dux, præses 2) adv. simpliciter, omnino, in universum, universe. — en Ting o., res summa, universa; genus universum, betragte noget o., summam universam rem, genus ipsum spectare, putare; tale som noget o., de re summa, universa disputare. — betyder dette Ord, summa, universa vis, interpretatio vocabuli est, ut significet &c.

Overhør, Overhørelse, interrogatio; anstille, interrogare aliqvem, see Examen.

Overhører, see Examen.

Overhud, epidermis.

Overhuus, i Engeland, curia superior, curia principum senatus.

Overhvidter, dealbare.

Overhvider, tegere, obruere, see Tildækker.

Overjagt, venandi jus plenum, optima conditione; venandi optima conditio, venatio ferarum majorum.

Overjægermester, rei venatoriæ magister, comes.

Overilelse, incogitantia, levitas festinatio, temeritas, error, lapsus, præcipitatio; af O., incautius, temere, inconsulte, per imprudentiam, leviter; errore, impetu ablatus; giøre noget, impetu, errore auferri, abripi.

Overiler, En med et Arbeide, urgere, instare, cogere festinare; sig, præcipitem ruere, nimis festinare; med noget, propere, perfunctorie, raptim, festinanter, perficere. — ikke o. sig, caute, clementer, pedetentim, incedere; med et Arbeide, lente agere, sibi parcere.

Overilt, som en Reise, properatus, festinatus, subitus, tumultuarius; som et Arbeide, festinatus, deproperatus, raptim peractus, perfunctorius, tumultua-

tuarius; som en Beslutning, Handling, inconsideratus, incautus, incaute admissus, temerarius, temere admissus; som et Menneske, præceps, fervidus, incautus, festinantior; temerarius, inconsultus, levis. — *adv.*, præcipitanter, raptim, temere, inconsiderate, festinanter, incaute, leviter.

**Overkammerherre**, princeps cubiculariorum.

**Overkaster**, kaster over sig, subito injicere.

**Overkiortel**, vestis superior; Romernes, toga; som man trækker over andre Klæder, Surtout, læna, amiculum; iført, amiculatus.

**Overkiører**, kiører over Ende, sternere, subvertere, opprimere. —kiøre stærkere, superare, relinqvere.

**Overklakker**, overkladder, foedare, conspurcare, maculare, inqvinare (attramento).

**Overklæder**, betrækker, velare, tegere, obducere, inducere.

**Overkliner**, illinere, superlinere.

**Overkoger**, koger over, ebullire, effervescere, see Overløber.

**Overkommer**, kommer over, transire, trajicere, superare. — komme over noget, nanscici, adipisci, conseqvi, aliqvid, potiri aliqva re.—o. En, som en Sygdom, invadere, incessere, intervenire.

**Overladelse**, en Eiendoms, cessio, copia; et Ærindes, en Forretnings, delegatio.

**Overlader** en Ting til Eiendom, tradere, cedere alicui rem, re; til Besørgelse, permittere, committere, delegare, demandare; ved Salg, vendere; ved en Dom, addicere.—jeg vil o. dig det, habebis; tuum erit, fiet; tibi habeto.—til den høistbydende, plus offerenti addicere; til Ens Gotbefindende, ejus arbitrio relinqvere, permittere, subjicere.— o. En Valget, optionem facere; jeg o. dig Valget, tua sit optio; utrum malueris elige. — o. sig til Bekymring, Sorg, Glæde, Haab, Udsvævelser, indulgere, vacare curis, dolori, gaudio, spei, libidinibus; effundi in lætitiam, in libidines, nullum modum ponere curis &c.; til Fortvivlelse, planissime desperare, spem omnem abjicere. — o. Godset, til Creditorerne, som Skyldneren, cedere bonorum possessione creditoribus; som Dommeren, bonorum possessionem dare, immittere in bona, bona addicere. — som er overladt sig selv, a) frie, sibi relictus, sui juris; være, suo jure agere b) uden Hielp, solum destitui; at man er, solitudo.—som er, solus, undiqve destitutus. 2) lader for stærkt, implere plus justo, prægravare; incautius, iniqvius onerare, obruere; sig, impleri ultra modum; med Æden, distendi cibo; med Drikken, potu sese ingurgitare.

**Overlæbe**, labrum superius.

**Overlæder**, paa Skoe, obstragulum.

**Overlæg**, meditatio, cogitatio, deliberatio; med O., consulte, composito.—at man kan, vil overlægge, consilium, ratio, prudentia, diligentia; et Menneske som har O., cautus, prudens, consideratus, acutus, circumspectus, meget, multi consilii, som har intet, nullius consilii, incautus, socors, inconsideratus, stupidus, temerarius, supinus, levis, incogitans; Mangel paa, levitas, temeritas, nullum consilium, oscitantia, incogitantia. — med O., prudens, prudenti consilio caute. handle uden O., temere agere, festinare, nil perpendere.

**Overlæggelse**, see Overlæg.

**Overlægger**, cogitare, reputare, perpendere, expendere; secum perpendere, pensitare; animo agitare; ad animum referre, revocare; deliberare, examinare; volvere animo; længe, vel, multum diuqve agitare, ultro citroqve volvere, in omnem partem vertere; etiam atqve etiam cogitare; om man skal giøre, troe, noget,

noget, dubitare, cunctari, deliberare, ambigere, — o. med En, cum aliqvo deliberare rem; de re consilia conferre, communicare. — give at overlægge, judicandum proponere, relinqvere; jeg giver dig at o., tua sit existimatio, ipse judica — du har ikke overlagt, te fugit; ikke ret, ratio in hoc te fugit. — i det han overlagte, ikke overlagte, memor, immemor. 2) lægger over, skiller, sternere, tegere consternere.

Overlærer, meditari, memoriæ infigere.

Overlæser, perlegere, percurrere.

Overlæsning, lectio, see Giennemlæsning.

Overlæsser, see Overlader.

Overlagt, see Afstalt.

Overlast, molestia, incommodum, vis; giøre En, vim, molestiam adferre alicui, molestum esse.

Overlegen, potior, superior, major, melior; være, aliqvem vincere, superare, antecellere.

Overlegenhed, Fortrin, præstantia; flere Kræfter, vires prævalidæ, majores; mere Duelighed, major virtus. — føle Ens, aliqvem sentire; sentire, agnoscere, intelligere, te illi imparem, te illi cedere; lade føle, potiorem te ostendere; ei ostendere qvi sis; facere ut te sentiat, ei gravem esse.

Overlever, supervivere, superesse, superstitem esse, vivendo vincere, superare; som o. En, superstes alicui, alicujus.

Overlevende, superstes.

Overleverer, tradere, reddere, see Overgiver. — til Efterkommerne, prodere.

Overlevering, Overleverelse, traditio; til Straf, deditio; Tilkiendelse, addictio.

Overløb, paa et Skib, tabulatum, catastroma, fori, *pl.*; af Folk, concursatio, interpellatio; have, interpellari, fatigari, vexari.

Overløben, til et andet Partie, transitio.

Overløber, løber over, som et Kar, redundare; som Vand, effundi, redundare. — o. En, interpellare, obtundere, fatigare. — Galden løber mig over, irritor; ira incalescit, surgit; male iræ tempero, impero; endelig løb Galden ham over, og han sagde, tandem ira victus, percitus, iræ impotens, exclamavit, contineri non potuit, qvin exclamaret. til Fienden, ad hostes transfugere. — *act.* løbe noget over, og overlæse, percurrere. — løbe over En, som en Gysen, pererrare, invadere, occupare, perfundere.

Overløber, en, transfuga, perfuga.

Overlydt, clare, clara voce, ut omnes exaudiant; skrige, vociferare, clamorem tollere; klage, palam, libere qveri, fremere; non continere indignationem; græde, ejulare, exululare; lee cachinnari; in cachinnum, in risus effundi; cachinnum tollere.

Overmaade, majorem in modum, mirum in modum, miris modis, mire, valde, eximie, admodum, nimium qvam, impense; elske, misere, perdite amare. — o. stor, prolixus, effusus, nimius, incredibilis, immodicus, immensus

Overmaal, cumulus.

Overmægtig, præpotens, prævalidus, see Overlegen.

Overmagt, vis major; opes nimiæ, prævalidæ, nimia potentia; have, plus posse, prævalere; som har, major, validior, prævalens, potentior, penes qvem est summa rerum.

Overmand, Foresat, qvi præest; finde sin i En, vinci, superari ab aliqvo.

Overmaler, colore, pictura inducere, tegere.

Overmander, vincere, superare, dejicere,

Overmenneskelig, humanam conditionem, humanas opes superans; divinus.

Overmod, arrogantia, contumacia, ferocia, insolentia, fastus, superbia, impotentia; af, in-

ſolenter, per inſolentiam, inſolentia elatus. — Kaadhed, protervia, laſcivia; af, proterve, per laſciviam, laſcivia ſtimulante.

Overmodig, ſuperbus, arrogans, ferox, inſolens, impotens, contumax, *adv.* arroganter, inſolenter, impotenter, ſuperbe, contumaciter, ferociter; handle, contumacia, impotentia ruere, efferri; blive, inſoleſcere, inſolentia efferri, ſpiritus ſumere; være, ſuperbire, inſoleſcere; giøre, faſtu implere, inſolentia efferre.

Overmorgen, perendie; ſom er, perendinus.

Overnaturlig, præternaturalis, prodigioſus; ſtor, overordentlig, admirandus, incredibilis, inauditus, inuſitatus.

Overnaturligen, præter naturam, ſupra naturam, prodigialiter; overordentligen, mire, mirifice, præter morem; o. ſtor, inuſitatæ magnitudinis.

Overofficeer, præfectus militiæ honoratioris, ordinum ductor; være, ordinem ducere; blive, inter ductores adſcici, legi.

Overopſyn, cura rei ſummæ, cura primaria, ſumma.

Overopſynsmand, præſes, curator primarius, magiſter ſummus, præfectus ſummæ rei; være, rem ſummam curare; rei ſummæ, univerſæ, primo loco præeſſe.

Overøſer, perfundere, ſuperfundere.

Overøsning, perfuſio, ſuperfuſio.

Overordentlig, extraordinarius; Geſandt, extra ordinem miſſus. — uſædvanlig, inſolitus, noxius, mirus, inſolens; det o. ved en Ting, novitas, inſolentia. — ſtor, ſærdeles, mirus, ſolito major, amplior, largior, maximus, rarus, ſummus, incredibilis, excellens. — o. Duelighed, mira, rara ſollertia, ſumma ars; Kierlighed, ſummus, impenſus amor; Møie, incredibilis opera; Ondſkab, inaudita improbitas; Vrede, ardentiſſima ira; Venlighed, inſolita hilaritas, mira comitas. — *adv.* extra ordinem 2) mire, maxime, mirumqvantum, eximie, mirifice, incredibiliter, præter morem, ultra modum, impenſe, plus ſolito, ultra qvam credas. — o. begierlig, mira cupiditate incenſus; venlig, mire, præter modum hilaris, lætus, comis; vred ꝛc.; ogſaa med Superlativus af *adj.* eller *adv.*

Overrækker, rækker til, offerre, exhibere, tradere; med Haanden, porrigere. — *intrans*, rækker over, ud over, prominere, eminere, exſtare.

Overrækning, traditio.

Overraſker, ſee Overrumpler.

Overregner, colligere, putare, computare, ſupputare, rationem inire ſummæ, ſummam ducere, calculos ponere, ſubducere, diſpungere, expungere.

Overregning, computatio, ratio, ſubductio, ſupputatio, computus.

Overrender, render haſtigere, curſu vincere, præterire, prævehi. — render ned, ſternere, opprimere, ſubvertere, dijicere impetu eqvi.

Overreſt, reliqviæ, reſiduum, reliqva *pl.*

Overret, tribunal ſuperius, ad qvod provocatio fieri poteſt.

Overrider, ſternere, opprimere, ſubvertere, dejicere impetu eqvi.

Overrumpler, ſee Overfalder. — en Fæſtning, ſubito incurſu capere.

Overrumpling, ſubitus impetus, ſubita incurſio.

Overs, tilovers, reliqvus, reſiduus; være, reſtare, ſupereſſe; blive, relinqvi; lade, relinqvere, reliqvum facere; ſom er, reliqviæ.

Overſættelſe, interpretatio, converſio; bogſtavelig, ordret, ad verbum, preſſa, adſtricta; omſkrivende, paraphraſis; indſkydende, tilſættende, metaphraſis; frie, laxior, liberior, minus adſtricta.

Overſætten, interpretatio, conver-

verſio; convertendi, transferendi opus.

**Overſætter**, ſætter over en Flod, Søe, trajicere; ſom en Tallerken over Ilden, igni imponere, admovére. — i et andet Sprog, transferre, vertere, convertere; paa Latin, Danſk, latine, danice; et Ord, vocabulum reddere, interpretari; paa Danſk, danicum vocabulum ei ſubſtituere; meer efter Meningen, end efter Ordene, liberalius, laxius convertere; ſenſum, non verba ſeqvi; appendere magis, qvem annumerare verba; efter Ordene, verbum de verbo expreſſum referre; ad literam ad verbum interpretari, verbis inſiſtere; anxie, preſſius, religioſe convertere.

**Overſætter**, en, interpres; ſom omſkriver alt, paraphraſtes; ſom ſætter endnu til, metaphraſtes.

**Overſeer**, gjennemſeer, perluſtrare, oculis percurrere; et Skrift, reviſere, recognoſcere; her kan man o. den hele Egn, tota regio aperitur, patet, totius regionis proſpectus oculis ſubjicitur. — o. ikke ſee, af Overilelſe, Uagtſomhed, non videre, non obſervare, transmittere, transire, non deprehendere, non animadvertere; jeg har overſeet det, hoc me fefellit, oculos effugit. — med Flid o., diſſimulare, negligere, transmittere.

**Overſeiler**, ſeiler over, trajicere, ſeile forbi, prævertere, curſu vincere, prevehi.

**Overſendelſe**, transmiſſio, transmittendi cura, opera; ved O. deraf, in transmittenda re, dum mittitur, dum mitto, (it).

**Overſender**, transmittere.

**Overſkiærer**, ſkiærer itu, ſecare, diſſecare, dividere. — Klæde, pectere.

**Overſkiælden**, objurgatio, vituperatio, accuſatio.

**Overſkiælder**, overſkiænder, objurgare, vituperare, convicium facere.

**Overſkiber**, trajicere, tranſſcendere.

**Overſkibning**, trajectus.

**Overſkikker**, ſee Overſender.

**Overſkiørt**, femorale ſuperius.

**Overſkrider**, egredi, excedere, migrare, relinqvere, evagari, negligere; en Forſkrift, ultra præſcriptum facere, formulam excedere; Grændſerne, ſuperare, transgredi.

**Overſkrift**, Titel, index, præſcriptio, epigramma, ſcriptura; ſætte over en Bog, librum inſcribere, libro præſcribere; Bogen har den O., liber inſcriptus eſt: med den, inſcriptus. — paa et Brev, indvendig, honoris præſcriptio; udvendig, frons, index. — paa en Støtte, Bygning, titulus, elogium; ſætte derpaa, præſidere, inſcribere, addere titulum. — paa et Gravſted, titulus, elogium, epitaphium. de gamle O., marmora, lapides, tituli.

**Overſkriger**, En, clamore vincere, obtundere aliqvem, obſtrepere alicui.

**Overſkriver**, tilmælder, perſcribere; ſætter Overſkrift paa, inſcribere; ſkriver ovenpaa det, ſom er ſkrevet, ſupra ſcribere; ſcripturam, literas ſuperinducere.

**Overſkud**, exceſſus, reſiduum, qvod excedit.

**Overſkyder**, ſkyder over, reliqvum, reſiduum eſſe; relinqvi, excedere.

**Overſkyggelſe**, umbra.

**Overſkygger**, obumbrare, opacare.

**Overſkyllelſe**, inundatio, reſtagnatio, diluvies, aqvæ *pl.*

**Overſkyller**, inundare, opplere, effundi, exundare.

**Overſlaaer**, et Blad, en Side i en Bog, omittere, transmittere. — ſlaaer tilbage, ſinuare, replicare. — med Vand, perfundere. — der ſlaaer lidet over, parum reliqvi eſt.

**Overſlag**, ſupputatio; giøre, rationes ſubducere, rationem putare, colligere.

**Overſmørelſe**, Paaſmørelſe, inunctio,

unctio, perunctio; for at slette noget ud, litura.

Oversmører, linere, illinere, oblinere, inungere, perungere, superillinere.

Oversneer, nivibus obruere; være o., nivibus tegi.

Overspænder, spænder over noget, rei intendere, obtendere; spænder for stærkt, acrius, plus æqvo intendere. — o. alt, modum excedere; som o. alt, nimius, immodicus.

Overspinder, obducere, inducere filamentis; firmare, claudere, circumdare filis.

Overspringer, springer over noget, transilire aliqvid; til et Sted, saltu inniti in locum, saltu capessere locum.

Oversprøiter, adspergere, conspergere, madefacere; sprøite paa et Huus, perfundere siphone, som Vandet, Skibene, navibus affilire.

Overspytter, conspuere.

Overstaaer, overvinder, perferre, vincere, perpeti. — faaer Ende paa, defungi, perfungi; nu er det overstaaet, jam defuncti sumus, vicimus. — o. sig, som en Hest, solvi, torpescere stando,

Overstaldmester, stabuli comes, magister summus.

Overstænker, perfundere, adspergere, conspergere.

Overstænkning, adspergo, *inis*, adspersio.

Overstemmer, vincere suffragiis, sententiis. — overstemmes, aliorum suffragiis, majoris partis dissensione vinci, cedere cogi; han blev overstemmet, pluribus omnia alia placuerunt, plures diversum probarunt. — o. andre i Sang, præ reliqvis audiri; cantu, voce reliqvos vincere. — o. en Streng, ultra modum intendere, plus justo tendere.

Overstiger, transscendere, superare, suprascandere; Grændserne, excedere; Kræfter, Forventning, al Troeværdighed, vincere, superare, excedere; supra vires, supra fidem, exspectationem esse; hvad som o. al Forventning, plane incredibilis, inauditus.

Overstrider, vincere, superare.

Overstripper, overfarer, persultare.

Overstrøer, conspergere.

Overstryger, oblinere, inducere, med Farve, colore, pictura inducere, tegere; en Egn, percurrere, peragrare, pervagari.

Overstrygning, Skrifts, inductio, litura.

Overstyr, sætte, effundere, profundere, prodigere, exhaurire, dilapidare. — hans Anslag gik o., ad irritum cecidit, irritum fuit consilium.

Oversvømmelse, see Overskyllelse.

Oversvømmer, see Overskyller.

Overtæller, digerere, numerare, numerum inire, recensere.

Overtælning, recensio (us), numerus rei initus, ineundus.

Overtalelse, oratio ad persvadendum composita; til at giøre noget, consilium, commendatio rei, exhortatio, cohortatio; venlig, blanditiæ, blandimenta; artes, fallaciæ. — O. om, inductio animi, persvasio.

Overtalende, tienlig til at overtale, efficax, potens.

Overtaler, persvadere alicui; til en Beslutning, Handling, impellere, inducere, movere, flectere; ducere, adducere; ved Bønner, exorare. — o. sig til, animum, in animum inducere. — lade sig let o., facile, levi momento impelli, facile induci; han lader sig let, facile illi persvaseris; god at o., exorabilis; ond at o., inexorabilis, invictus, immotus, pervicax, obfirmatus, obstinatus; at man ikke er at o., abstinatio animi; han er slet ikke at o. til at giøre det, induci, adduci, perpelli neqvit; til at troe, ei persvaderi neqvit; han

har er let, vanskelig at o., ei facile, difficulter persvadetur. — med Nød o., vincere, expugnare; alicui aliqvid extundere, extorqvere, eripere.

Overtrædelse, delictum; Lovens, negligentia, violatio legis, factum contra legem.

Overtræder, gaaer over, transire; som Vandet, redundare; en Lov, negligere, violare legem; contra legem facere; delinqvere.

Overtræder en, Lovens, qvi contra legem facit, delinqvit; legis contemtor.

Overtræffer, see Overgaaer.

Overtræk, superindumentum; paa en Seng, lodix, linteamentum culcitæ.

Overtrækker, obducere, tegere, inducere, investire, convestire, superinducere; en Klædning over andre, superinjicere. — overtrækkes med Skyer, obnubilari.

Overtrækning, Beklædning, Anstrøg ꝛc., inductio; Tildækning, obductio.

Overtroe, superstitio, religio (falsa, superstitiosa).

Overtroisk, superstitiosus, plenus superstitionis, captus superstitione; være, superstitione teneri, laborare, imbutum esse, conflictari; superstitioni deditum, obnoxium esse, servire. — *adv.* superstitiose.

Overtvers, transversus, obliqvus, ex obliqvo, transversarius.

Overtyder, Overtydning, see Overbeviser, Overbeviisning.

Overvælder, cumulare, augere obruere; med Velgierninger, beneficia, honores in aliqvem conferre, congerere, med Høflighed, prolixe agere; med Skieldsord, Bebreidelser, probris, injuriis, contumeliis obruere, incessere. — sig med Forretninger, obrui, distineri, immergi, implicari occupationibus; overvældet med Forretninger, districtus; være, distineri, districtum, teneri; med Gield, obæratus.

Overværelse, præsentia; i min, me præsente; i alles, coram omnibus; uden nogens, secreto, remotis arbitris, sine arbitris.

Overværende, præsens; qvi adest; for at høre, auditor; for at see, spectator; ved Bordet, conviva; være o., adesse.

Overvættes, nimius, immodicus, effusus, profusus; Godhed, prolixa liberalitas.

Overvægt, superpondium, exsuperantia; have, vincere, superare, præponderare. 2) additamentum, cumulus.

Overvægtig, prægravis, pondere gravi; være, pondere vincere.

Overveier, vincere (pondere), — betragter, considerare, expendere, perpendere, ratiocinari, videre; atter, recolere; for at rette sig derefter, reputare, rationem rei habere; i det han overveiede, memor. — undersøger, examinare, ponderare, excutere.

Overveielse, ratio, cogitatio, meditatio, commentatio, æstimatio, reputatio, consideratio, examinatio, ratiocinatio, — tager i, see Overveier.

Overveiet, betænkt, meditatus, ratiocinatus, consideratus; forud, præmeditatus.

Overvindelig, superabilis, expugnabilis.

Overvindelse, victoria; over sig selv, imperium in se; til at giøre noget, animi inductio; til ikke at giøre noget, moderatio, — stor, constantia, robur animi; hører der til, est ingentis animi, est magnæ constantiæ, difficile est, non cujusvis est.

Overvinder, vincere, superare, debellare, subigere, devincere. — o. sig, giøre Vold paa sig, animum vincere, cogere se in ordinem, imperare sibi; til at giøre

giøre noget, animum inducere; til ikke at giøre noget, reprimere se, temperare sibi; jeg kan ikke o. mig, non possum a me impetrare.

Overvinder en, victor, domitor, debellator, superator.

Overvintrer, paa et Sted, hyemare; som Planterne, hyemem vincere, perferre.

Overvintring, hyematio.

Overvisker, abstergere, detergere.

Overvoxer, En, magnitudine vincere, voxer over noget, inumbrare, legere.

Overvoxen, obductus, vestitus.

Ovn, Kakkelovn, fornax, caminus; Bagerovn, fornax, clibanus; bagt i, clibanitius. — bag Ovnen, in umbra, domi, in solitudine.

Ovndør, Ovngab, præfurnium.

Ovnlak, lacca odorata.

Ovnrage, rutabulum.

Over. — Fæstningen er ovre, captum est castellum; Veiret er o., transiit, desæviit.

Oxe, bos, taurus; ung O., juvencus; vild Oxe, Uroxe, urus. — af O., bubulus, taurinus, bovis, tauri.

Oxeagtig, barbarus (e) stupipidus (e), inhumanus, *adv.* inhumaniter.

Oxedriver, boum agitator, bubseqva.

Oxehandel, boaria nundinatio.

Oxehandler, boarius nundinator, mango.

Oxehoved, Fad paa 10 Amphoræ, culeus (um); som holder eet, culeus; som er paa 1 en halv, sesqviculearis.

Oxehud, corium bubulum, taurinum.

Oxehyrde, bubulcus; være, bubulcitare (i), boves pascere.

Oxekiød, bubula.

Oxeøie, (Urt), ononis.

Oxestald, bovile, bubile.

Oxetunge, lingva bubula. — Urt, buglossum, borrago, cirsium.

# P.

Paa, in, ad. — paa den Maade, hoc modo; p. Tydsk, Latin, germanice, latine; p. god Lykke, qvod bene vertat! p. en Slump, in casum, in cæcum eventum; stige p. Hesten, conscendere, inscendere eqvum; have Agt, Mærke paa noget, attendere aliqvid; give p. Haanden, in manum, in mercem dare; svare p. noget, ad aliqvid respondere, p. et Brev, literis; paa disse Ord, ad hæc; p. den Maade, p. de Vilkaar, hac lege, conditione, ratione; tænke, høre, haabe, vente p. noget, aliqvid; trænge p. noget, urgere aliqvid; see p. En, spectare, respicere aliqvem; paa noget, seqvi aliqvid, attendere, rationem rei habere; p. Marken, ruri, in agro; p. den og den Side, ea pagina; p. min Side, ex mea parte, qva me, a me; paa Markedet, Bryllupet, in mercatu, nuptiis; p. mit Kammer, in cubiculo meo; p. Maden blev han syg, p. Medicinen bedre, post cibum, medicamentum; hausto assumto medicamento, cibo; p. den Mad hører en Drik Viin, suggerendum est huic cibo vinum, affundendum; følge p. En, p. noget, gives med casus af verbum seqvi, excipere, succedere. — p. din Fare, periculo tuo; p. mit Raad, min Befaling, meo jussu, me auctore; bestille p. den tredie Dag, in; paa Reisen, p. Veien, in via; Lykke p. Reisen, bene vertat! p. Borg, mutuo; p. Pandt, pignore; p. Rente, foenore, laane p. Jordegods, fundare pecuniam; p. Vexel, syngrapha (is);

paa Troe og Love, bona fide; p. dit Ord, tua fide, te auctore, tuam fidem fecutus; studere paa Prækenen, meditari, commentari concionem; Slag p. Slag, Brev p. Brev, &c. kommer, folger, cumulatur, freqventatur, ruit; saa mange Lod p. Pundet, in libram, in libras singulas; et Maaltid p. saa mange Personer, gives med *dat.* eller qvi, qvod sufficiat; en Vogn p. 4re Personer, qvod capiat qvatuor, capax qvatuor hominum, aptum qvatuor hominibus. — betale p. noget, forud, præstinare, repræsentare; p. en Gield, de pecunia, summa, debito aliqvid solvere; partem debiti dissolvere; derpaa er saa meget betalt de summa solutum est, solvendo decessit, deminutum est. — subskribere p. noget, profiteri, obligare nomen, ut pretio datohabeas. — sværge paa noget, at det er saa, jurando firmare; p. sin Siæl, per salutem suam jurare; p. Evangelibogen, manu imposita libro; p. de symbolske Bøger, adigi in formulam professionis, jurejurando obstringi formulæ servandæ, seqvendæ, tenendæ. — p. Jagt, Fiskerie, venatum, piscatum, p. Rov, prædatum. — sidde p. Livet, ad supplicium custodiri, morti damnatum in vinculis esse. — berede sig p. noget, ad eller med *dat.*; byde paa noget, licitari aliqvid; bede p. noget, invitare ut hoc tecum coenet, ad aliqvid vocare. — p. det beste, smukkeste &c. qvam optime, qvam pulcherrime &c. — have p. sig, have at betyde, valere, grave esse; intet, leve esse; tage, suscipere. — lade skrive p. sig, transferre in se; pati in se transferri; e. Huus, et Gods, nomen suum præbere fundo, ejus dominum scribi. — p. Raadstuen, Skolen, Akademiet &c. in. — p. det sidste endelig, tandem, in extremo. — p. begge Sider, utrinqve; p. Børnevis, pueriliter, puerorum more; p. den Fod, see Fod, p. alle Steder, omnibus locis; p. min Side, qva me, de me, a me, in me; qvantum in me est, erit; p. den Bog, det Huus, den Klædning, &c. fattes det eller det, ei deest, in eo desideratur &c. &c.

Paaagter, agter paa, considerare, contemplari, observare; notare, attendere see Agter, Jagttager.

Paaanke, Klage, qverela.

Paaanker, qveri, conqveri, see Paataler.

Paabanker, banker paa, pulsare, pultare (ostium, fores).

Paabinder, binder paa, illigare, imponere. — binde En noget paa Ermet, imponere alicui, verba dare, fumum vendere, ludere aliqvem, falsis dictis ducere.

Paabud, edictum, scitum, imperium, jussum, jussus, see Paalæg.

Paabuden, imperativus, indictus.

Paabyder, edicere, imperare, jubere; noget, injungere; indicere; Love, sciscere, see Byder, Paalegger.

Paabyrder, imponere, injungere aliqvid, onerare aliqva re; at man selv kan blive det qvit, delegare, devolvere; en Forseelse, conferre, conjicere, vælte fra sig, rejicere, transferre, amoliri a se in alterum.

Paadigter, adfingere, subdere.

Paadømmer, judicare, decernere, constituere, existimare, pronunciare. — Sagen er endnu ikke paadømt, sub judice lis est; som ikke er paadømt, injudicatus.

Paadrager, forvolder, concitare, procreare, conflare, suscipere.

Paadriver, noget, urgere, premere aliqvid, pugnare ut fiat; driver paa En, instare; stimulos subjicere, admovere alicui, see Driver.

Paafinder, excogitare, comminisci; noget falskt, fingere, comminisci; i ond Hensigt, ementiri see Opfinder.

Paafordrer, petere, postulare.

Paafordring, postulatio, postulatum.
Paafølgende, Paafølger, see Efterfølgende, Efterfølger.
Paafører, En Skade, Fortred, inferre alicui damnum, incommodum; lædere, offendere aliqvem; ei nocere; en Krig, bellum inferre alicui; bello petere, aggredi, perseqvi, invadere aliqvem; En en Skamflek, inurere.
Paafugl, pavo; af, pavonis; bryste sig som en, pavone superbiorem incedere, sese inferre.
Paafund, inventum, commentum; listigt, consilium, ondt, machinatio, fraus. — Digt, fabula.
Paagribelse, comprehensio, custodia; til hans, ad eum comprehendendum.
Paagriber, comprehendere, in carcerem conjicere, in custodiam dare.
Paahæng, molesti sectatores. — han har megen P. af sin Familie, numerosam familiam alit, sustentat.
Paahænger, see Hænger.
Paahexer, artibus magicis, incantamentis inferre alicui (malum, incommodum),
Paahitter, see Paafinder.
Paaholden, sordide parcus, sordidus, illiberalis. *adv.* sordide, illiberaliter.
Paaholdenhed, sordes, illiberalitas.
Paahøne, pava, pavo fæmina.
Paahør, i mit, me audiente, coram.
Paahøren, auditio, audientia.
Paahører, see Hører paa.
Paahyller, tegere, contegere.
Paakaldelse, imploratio, invocatio.
Paakalder, om Hielp, implorare, fidem invocare (alicujus); vocare, advocare aliqvem, auxilium petere, poscere ab aliqvo.
Paakastelse, Jords, aggeratio; paa en Død, sepultura, funus, exseqviæ.
Paakaster, see Kaster paa.
Paakiendelse, judicium, sententia.
Paakiender, see Paadømmer.
Paaklæder, vestire, induere, amicire.
Paaklædning, vestis, vestitus, cultus,
Paakliner, illinere, inducere, obducere (rem rei, rem re).
Paakommer, incidere, accidere, evenire; en Sygdom, opprimere, invadere, corripere, incessere; som Mørket, ingruere.
Paakommende Tilfælde, occasio, res, locus, causa; i, si casus res ferat.
Paalagt, imposivitus, impostitius.
Paalæg, onus, onera *pl.*, tributum, vectigal; giøre, imponere, constituere rei vectigal, rem vectigalem reddere.
Paalæggelse, impositio, irrogatio; Hænders, manus impositæ; Plasters, medicamentum, ungventum impositum.
Paalægger, lægger paa, imponere, admovere, adhibere, Straf, Afgift, imponere, injungere, irrogare.
Paalæsser, imponere, ingerere humeris, plaustro, eqvo; onerare humeros &c. aliqva re.
Paalidelig, certus, fidus, som Vidne, Sagsmand, locuples, gravis.
Paalidelighed, certa fides.
Paaligger, see Ligger. — det p. ham, mig, ejus, meum est; mei, ejus officii, est.
Paamindelse, admonitio, monitus, uden min, me non monente.
Paaminder, monere, admonere, commonefacere (rei); om noget man har glemt, in memoriam revocare.
Paanagler, clavis devincire, jungere; firmare, affigere, defigere, infigere.
Paanøder, obtrudere, ingerere, see Paatrænger.

Paapasser, holde Sie med, servare, observare som observator.
Paaraaber, excitare, citare, En, provocare ad aliqvem, uti alicujus autoritate, testimonio; et Sted, provocare ad locum, verba; adferre, ponere locum verba, see Raaber paa.
Paaraabning, Paaraabelse, excitatio, evocatio, provocatio.
Paarørende, propinqvus, cognatus.
Paasætter, see Sætter.
Paaseer, har Agt paa, observare, custodire, attendere, see Seer.
Paaske, pascha, festum, paschale; memoria Christi redivivi, in vitam revocati.
Paaskiønner, agnoscere (meritum, beneficium); gratum, memorem esse beneficii, see Skiønner.
Paaskrift, see Opskrift.
Paaskriver, see Paategner.
Paaskud, causa, species, excusatio; under det P., ea specie; kun til P., in speciem, dicis causa; bruge, in speciem assumere; tiene til, in speciem assumi.
Paaskyder, see Forevender.
Paasmører, see Paakliner.
Paastaaende, pertinax defensor sententiæ suæ; concertator acerbus, invictus, obstinatus.
Paastaaenhed, pertinacia concertandi; pertinacia, acerbitas tuendæ sententiæ.
Paastaaer, contendere, dicere, affirmare, urgere, pronunciare, decernere; noget, en Sætning, defendere, tueri sententiam. Ret til en Person, eller Ting, vindicare. — Stoikerne paastaae, Stoicis placet, videtur. — hermed vil jeg ikke p., non qvo dicam, defendam, contendam; eller: hoc cum dico, non contendo idem, nolo eo trahi ut contendam. — p. det modsatte, aliter sentire, in diversum abire, alia omnia probare.
Paastænker, adspergere, conspergere, respergere.
Paastand, auctoritas, jus; have, jus habere, posse aliqvid petere; ingen have, nullo jure petere; giøre paa nogen, lege agere in aliqvem, petere ab aliqvo. — at noget hører os til, vindicatio. — Rettesættelse, postulatio (tus), desiderium; giøre som Actor, postulare, desiderare.
Paasyn, i Ens, in oculis, in conspectu, coram, inspectante aliqvo.
Paatager, tager om sig, paa sig, circumdare sibi, induere, injicere. — p. sig, tentare, moliri, aggredi, summere; af sig selv, suscipere; efter Begiæring, recipere; giøre noget for Penge, conducere; som p., conductor.
Paatale, actio.
Paataler, lege agere in aliqvem, petere ab aliqvo.
Paategner, inscribere, subscribere; sig, nomen suum adscribere.
Paategning, subscriptio,
Paatræder, see Træder paa.
Paatrækker, Klæder, induere, inducere see Paadrager.
Paatrængende, instans; qui ingerit se, qvi obtrudit se.
Paatrængenhed, Vedholdenhed, instantia,
Paatrænger, En noget, obtrudere, ingerere; cogere, pugnare ut accipiat; en Mening som han ikke har, affingere; sig, obtrudere se, ingerere se, offerre se nolenti; sine Anliggender, Fortienester ved at tale derom, venditare, crepare, iterare.
Paatryk, nota, imago,
Paatrykker, imprimere, apponere, indere, imponere.
Paatvers, transverse.
Paatvinger, see Paanøder.
Paatvivler, see Tvivler.
Pact, see Pagt.
Padde, rana, bufo.
Paddehat, tuber, fungus, boletus.
Page, puer, nobilis, inter pueros principales; være, principi inter pueros (nobilis) apparere.
Pagehofmester, puerorum principalium magister.
Pagt, foedus, pactum, giøre, foedus jungere, inire.
Pagter bort, locare, collocare.

Pak, fæx hominum, colluvies, nugæ.
Paker, see Pakke.
Paketbaad, navicula, lembus ad cursum publicum, epistolis & sarcinis perferendis; commeatória, cursoria.
Pakhest, eqvus onerarius.
Pakhuus, horreum, apotheca.
Pakke, fascis, fasciculus, sarcina.
Pakker ind, colligere, componere, condere; til Reise, couvasare, vasa colligere; i Feldten, conclamare. — pakke sammen, tæt tilsammen, stipare, constipare, densare (ere). — pakke sig, facescere, proripere se (domo, foras), movere se; pak dig, apage te! — pakke sig ind med Klæder, vestibus obvolvi, involvi.
Pakket, tæt paa hinanden, densus.
Pakning, see Indpakning.
Pakpapir, charta crassior emporetica, involucris apta.
Pakvogn, Rustvogn, plaustrum, vehiculum onerarium.
Palads, Pallai, palatium, bacilica, arx.
Palisade, sudes, palus; Palisader, vallus.
Palisaderer, vallum agere, ducere, vallo munire, sepire, cingere, præcingere.
Pallask, acinaces.
Palme, Palmetræe, palma; af, palmeus, prydet med, palmatus; som bærer Palmer, palmosus, palmifer.
Palmefrugt, palmula, dactylus.
Palmegreen, spadix, spathe, spathalium.
Palmeplante, cephalo, cephalio.
Palmerig, palmosus, palmifer.
Palmeskov, palmetum.
Palmeviin, vinum balearicum.
Palt, see Pialt.
Pande, frons, *tis.*; som har en stor, bred, fronto, frontosus; som har en høi, cilo, som har 2., bifrons. — staae skrevet i ens P., eminere in vultu 2) Pande til at stege i, sartago; til at varme sig paa, Fyrfikkert, batillus; til Saltkaagen, lacus; paa et Skydegevæhr, crena, scutula.
Pandekage, laganum.
Pandehaar, antiæ *pl.*
Pandesmykke, paa Heste, frontale.
Paneler, tabulare, contabulare, tabulis vestire, et Loft, lacunare, laqveare.
Panelverk, Beklædning med Bræder, assamentum, tabulatio, contabulatio; paa Loftet, laqvei, lacus.
Pant, hypotheca, pignus, til Tegn at noget skal skee, arrha; give til P., obpignorare, pignori opponere; tage, pignorari; indløse et P., repignerare; holde sig til Pantet, pignori incumbere; som laaner paa Pant, pignoratitius, hypothecarius creditor; tage P., pignore sibi cavere; at man giør det, cautio pignoratitia, hypothecaria; give P., pignore cavere alicui.
Panter, pignus auferre, capere; en, ab aliqvo; pignore capto aliqvem coercere.
Panterdyr, panther, panthera, som er af, pantherinus; skrige som, caurire.
Panthaver, hypothecarius.
Pantning, pignoratio, pignoriscapio, *onis.*
Pantret, jus pignoris.
Pantsætter, opponere pignori, pignoris loco; oppignerare, obligare.
Pantsættelse, oppigneratio.
Pantser, lorica; som bærer, loricatus; bærer, lorica muniri.
Pantserkiæde, torqves sqvamatus.
Pantsermager, Pantsersmed, loricarius,
Pantsermalle, Pantserring, hamus, licium.
Pantserskiorte, thorax hamatus, hamis consertus.
Panttager, pignerator, oppignerator.
Pap, Klister, gluten, glutinum farinaceum. — Papir, charta glutinata; indbunden i, charta glutinata vinctus.

Papa, pater, papas, kalder paa, papare.
Papagoi, psitacus.
Papir, ægyptisk, papyrus, nu brugelige, charta, af, chartaceus, charteus. — Papirer, Documenter, literæ; Ens Papirer, schedæ, scidæ, commentarii. — en Lap Papir, scida, chartula, qvadra, tomus. — Kardusp., charta emporetica; Brevp., charta epistolaris; Trækp. som slaaer igiennem, charta bibula, qvæ transmittit literas. — en Bog Papir, scapus chartæ, et Ark, philyra chartæ.
Papir, af Papir, ægyptisk, papyraceus; nuværende, chartaceus.
Papirhandel, chartaria mercatura.
Papirhandler, chartopola; chartarum venditor, chartoprates.
Papirmager, chartarius.
Papirmølle, chartaria.
Papirpenge, chartarium, chartiaticum.
Papirrolle, macrocollum.
Papirsaks, forfex chartarius.
Papist, pontificius, romanæ formulæ adscriptus.
Papistisk, pontificialis, pontificis, pontificius.
Pappapir, see Papir.
Papperfammen, klistrer sammen, maltha glutinare, charta glutinata vincire.
Par, par (med genit), duo. — et P., Ægtepar, conjuges b) unus aut alter, duo fere, duo admodum.
Parade, Pragt, ostentatio, choragium, pompa, apparatus ad ostentandum; giøre P., ostentare se, volitare, speciem præbere; magnifice inferre se, incedere; som en Ting, incurrere in oculos, advertere; med noget, aliqvid ostentare; som giør P., ostentator, magnificus; til P., ostentandi causa, in ostentationem assumtus. — militair P., milites ordine instructi; til Vagt; vices stationum solemnes; matutinus, antemeridianus militum coetus; det skede paa Paraden, dum stationum vices aguntur, dum stationes sibi succedunt.
Paradehest, eqvus ad pompam.
Paraderer, som Soldater, honoris (stationum) causa in armis stare. — falder i Øinene, splendere, relucere, advertere oculos, placere; som p., insignis, visendus, spectandus, spectabilis.
Paradeseng, lectus funebris.
Paradevogn, carpentum ad pompam.
Paradis, paradisus; Himlen, coelum, beatorum sedes; et jordisk, tempe, amoenissima regio.
Paradisæble, colocynthis, melimelum.
Paradisfugl, manucodiata.
Parador, Hest, eqvus tolutarius, grassum glomerare doctus.
Paradox, mirabile qvod contra opinionem communem est.
Parapet, see Brystværn.
Parasol, umbella, umbraculume.
Parder, pardus, pardalis, varia.
Pardon, venia, impunitas. — P.! (som Udraab, Bøn), ignosce, parce qvæso! (som Erklæring), impune abeat! liberetur! der er ingen P., defungendum est! impune abire, effugere non licet.
Pardonabel, ignoscendus.
Pardonerer, parcere, ignoscere, impunitatem concedere.
Parentation, oratio funebris, laudatio.
Parenthese, interjectio, parenthesis.
Pareren, Afpareren, ictus declinatio.
Parerer, vedder, sacramento, pignore contendere; naar man fægter, ictum avertere.
Parforce, vi.
Parforcejagt, venatio violenta, cursoria.
Parfumerer, odoribus implere, imbuere.
Park, Fold, septum, caula, Fiskep., vivarium, til store Fiske, cetarium.
Parket, septum, orchestra.
Parlament, curia, tribunal; i Engelland, apocleti, consilium, comitia; ordinum conventus, corpus; senatus populusqve bri-

britannicus. — Overp., senatus; Underp., populus.
Parlamentsakt, senatus consultum, lex.
Parlamentsherre, senator, curiæ pars, judex, være, esse in consilio, judicare in curia.
Parlamentshuus, curia, comitium, prytaneum.
Parlamentslem, senator, ex apocletorum numero.
Parmesanost, hippace.
Parole, Losen, tessera, militiæ signum. — Ord, Løfte, fides, Cavallerp., fides eqvestris, eqvitis, generosi; give sin P., fidem dare; fidem suam interponere, obstringere, obligare; paa P., fide data; paa hans P., fidem ejus secutus.
Paroxysmus, accessio, impetus morbi; faae den, corripi; have, jactari, vexari morbi accessione! den kommer, morbus, morbi impetus accedit.
Parren, consociatio, conjunctio, copulatio, conjugatio.
Parrer, conjugare, componere, jungere, geminare, copulare, til Strid, comparare. — sig, jungi, sociari; som Dyr, coire, som Hunde, catulire.
Parretid, Hundes, catulicio.
Parviis, bini, per paria sociati, juncti.
Part, see Deel, Andeel. — i Processer, litigator, pars.
Parterre, area, cavea, cunei *pl.*
Partie, partes, causa; i Staten, factio, partes, sui, *pl.*, opes, i Religionen, Philosophien, secta, formula, ratio, schola. — være p. et P., stare a partibus, favere partibus, seqvi partes, paa det samme, esse in eadem causa; som er paa dette, ejus factionis, ei parti addictus, eam partem secutus; sector. — giøre P., ducem sese offerre, in partes vocare, ab aliis discedere, som er for at stifte P., factiosus. 2) Partie, Giftermaal, conditio, uxoria conditio; giøre et rigt, in divitias magnas nubere; see sig om et andet, aliam conditionem qværere. 3) Partie Varer, som man tager og bestiller, sors, som man sender eller har liggendes, P. Linnet, Klæde, aliqvid linteorum, pannorum &c. — P. i Spil, congressio, missus, orbis; vinde, illa concertatione vincere; giøre P., rem consociare, socium se offerre, accedere; af det P., socius, comes; være, accedere, non recusare.
Particaand, partium studium.
Participant, particeps.
Participerer, partem accipere rei, ex re, in partem rei venire; lade p., partem dare, in partem vocare, re impertire.
Particulier, en, privatus.
Partigænger, excursor, emissarius.
Partisk, alteri parti æqvior, addictus; pronior in partem; fautor partis, diversæ parti iniqvior, infestus, alterius partis studiosus, cupidior; være, favere alteri parti; inclinare, vergere in alteram partem, teneri studio partis. — overhoved, minus integer, haud qvaqvam liber, haud medius, libidinosus. — *adv.* cupide, studiose, partium studio, haud libere, libidinose; handle, partis studio teneri, ferri; in transversum rapi, auferri; i noget, studio, cupiditati aliqvid dare.
Partiskhed, cupiditas, alterius partis amor, favor, studium, libido, giøre af, studio, favori, partium amori dare, tribuere.
Partitur, i Musiken, formula concentus, vocum omnium designatio, ordo, tenor, nexus, compages, tabula; sætte i, voces, partes ordinare, junctas describere, scripto contexere; cantus universi formulam describere.
Parviis, bini; per paria juncti, sociati.
Parvk, capillamentum, galerus (um), galericus; bære, tegi capillamen-

lamento, galerico; som bærer, galeritus.

Parykblok, stipes (galericulo imponendo), sustentaculum.

Parykmager, capillorum structor, capillamentorum concinnator.

Pas, Vei, via, iter, transitus, aditus; trang, fauces, angustiæ; for saavidt den fører et Sted hen, aditus, pylæ; der gaaer en trang P. ind i Landet, angusto itinere aditur regio. — Reisepas, commeatus, auctoritas, diploma, syngrapha; (um). — komme tilpas, commodum (e), optatum, opportunum (e), utiliter, ex voto, ex re, in tempore, in ipso articulo, discrimine offerri, accidere, obvenire; som kommer tilpas, optatus, commodus, opportunus; det kom mig meget tilpas, magna opportunitas rei fuit; optatius, magis e re, ex voto fieri non potuit.

Pasgænger, gradarius eqvus.

Pasgang, cursus moderatus, æqvabilis; gaae en, æqvabili cursu ferri.

Pasqvil, libellus famosus, procax; contumeliosa scriptura, mordax elogium.

Pasqvillant, famosi libelli auctor, conviciator, scriptor maledicus.

Passabel, veibar, permeabilis, see Temmelig.

Passage, Vei, transitus, meatus, commeatus; af Gaaende, obambulatio; stærk, freqvens via; er her, multi hoc itinere commeant; magna est hoc itinere utentium multitudo, frie P., libera commeandi copia, facultas; exitus liber. — P., Sted, Stykke, locus, pars; i Musiken, color, mora, modulatio insistens; giøre en, immorari loco, vocabulo; modulate exprimere.

Passagerer, Reisende, paa Veien, viator; paa et Sted, advena, hospes; med Posten, vector; til Hest, eqves; til Skibs, vector, epibata. — Medp., convector.

Passelig, passende, aptus (e), congruus (e), accommodatus (e), idoneus, commodus; ikke, absonus, alienus. — temmelig, haud contemnendus, haud exiguus, *adv.* satis, haud parum.

Passer, passer paa noget, imminere rei; rem captare, exspectare; paa En for at stade ham, insidiari; paa Ens Ankomst, prospectare, præstolari ejus adventum; operiri eum; paa sit Embede, vacare muneri; partes officii tueri, curare, obire; paa noget, servare. — p., skikker sig, congruere, convenire, aptum esse, in rem cadere, qvadrare, competere; ikke passer sig, abhorrere, disconvenire. — det p. paa ham, hoc in eum conferri potest. — p. som en Klædning, sedere, congruere, aptum esse. — p. i Spil, qviescere, abstinere. — p. til, lemper til, accommodare, attemperare, aptare.

Passer, en, see Cirkel.

Passerer, gaaer igiennem, transire; ud, exire; som Ting, efferri; ind, ingredi; som Ting, inferri, importari. — p., tildrager sig, geri, accidere; gielder, er got, probari, placere; som en Aarsag, Undskyldning, audiri, probari, locum habere; lade p., admittere, audire, probare; lade gaae saa hen, transmittere, condonare; i Regninger, ducere, ferre acceptum; det vil man ikke lade dig p., non cedet tibi, non probabis. — p. for en god, slet Mand rc., duci, existimari, haberi, censeri; p. Tiden, agere tempus.

Passereseddel, commeatus rei, in rem datus; auctoritas rei auferendæ, asportandæ, importandæ.

Passion, see Lidenskab.

Passioneret, for noget, rei cupidus, studiosus, deditus, amans; være, aliqvid amare, rei studio teneri. — *adv.* studiose, effuse, perdite, misere.

Passionsandagt, cogitatio, meditatio mortis Christi.

Passionsblomst, flos sacer.

Passionshistorie, ordo, narratio, memoria cruciatus & mortis Christi.

Pas=

Paſſionsmuſik, Oratorium; modulata mortis Chriſti narratio, meditatio, hiſtoria; narratio, meditatio dolorum Chriſti modulata, modis apta; Muſiken ſelv, concentus meditandis, celebrandis Chriſti cruciatibus.— giøre en P., ſom Digter, componere narrationem, meditationem mortis Chriſti modulandam; ſom Componiſt, modis exprimere, reddere hiſtoriam mortis Chriſti. — opføre en P., concentu celebrare memoriam Chriſti mortui.

Paſſionspſalme, canticum de cruciatu & morte Chriſti.

Paſſionstext, verba apta concioni de morte Chriſti; til en Muſik, carmen, verba, materia concentus de morte Chriſti.

Paſſive, forholde ſig, nil movere, qvieſcere, pati rem ſuo ordine decurrere, rem non impedire: naar det ſkeer ved mig ſelv, præbere ſe.

Paſſkriver, commeatuum ſcriba.

Paſtete, artocreas.

Paſtinak, paſtinaca.

Paſtor, ſee Præſt.

Paſtoralcollegium, inſtitutiones, ſcholæ, prælectiones, præcepta ſacrorum prudenter habendorum, coetus ſacri regendi; holde, inſtruere prudentiam ſacrorum habendorum, uſum rei ſacræ curandæ.

Paſtoralklogſkab, prudentia, uſus regendi ſacra, rei ſacræ habendæ.

Patent, edictum; til et Embede, en Værdighed, diploma, auctoritas, litteræ.

Pathetiſk, gravis, *adv.* graviter. p. Maade, gravitas.

Paternoſterbaand, orbiculi ad precandum.

Patient, æger; være, ægrotare; have Patienter, curare, tractare, ægrotos.—min P., qvem tracto; er det, mea opera curatur.

Patriark, patriarchus (a).

Patriot, civis bonus; patriæ, reipublicæ, civium amans; at de Fornemmere, optimates.

Patriotiſk, patriæ amans, civilis, pius — p. Sindelag, patriæ amor; patriæ, reipublicæ fidus animus; boni civis ſenſus; have, amare patriam, rempublicam. *adv.* amanter in patriam, amore patriæ; tænke, amare patriam; ſuis civibus bene cupere, conſultum velle; handle, obſeqvi amore patriæ, civium; conſulere civium utilitati.

Patriotismus, amor, cura patriæ, civium, reipublicæ; piëtas.

Patron, patronus, Velynder, fautor, præſidium.— til at ſkyde, embolus, embolium, malleolus. — til at danne noget efter, protypus, modulus.

Patronat, patronatus, patrocinium, præſidium; Rettighed at give et Embede bort, arbitrium, auctoritas, jus provinciæ dandæ, tribuendæ, aſſignandæ.

Patrontaſke, theca, capſulam militaris, pyrobolaria.

Patrouille, circuitio, orbis circumeundi; Mandſkabet dertil, circitores, circuitores, vigiles circummiſſi.

Patrouilleren, circuitio, circitatio.

Patrouillerer, circuire, circitare.

Patte, Bryſt, Vorte, mammilla, papilla, mamma; paa Dyr, uber; *an*. rumen, rumis. 2) lac mammæ, lac maternum; give, lac, mammam, ubera præbere; lactare; lacte, ubere nutrire.

Pattebarn, lactens, tener, lactis alumnus.

Pattebrog, Klæde at ſkiule Bryſtet med, mammillare.

Patten, ſuctus, hauſtus,

Patter, ſugere, ducere, trahere (ubera); paa noget, aliqvid emulgere, exſugere.

Pauke, Poke, tympanum, *dim.* tympaniolum.

Pauken, Poken, Lyden, tympanorum ſtrepitus, ſonus; Slagen p. P., tympanorum pulſus.

Pauker, ſlaaer paa Pauker, tympaniſſare, tympanum pulſare.

Pauker, en, tympanotriba, tympaniſta (es), tympanorum pulſator; *fæm.*, tympaniſtria.

Pau-

Pause, pausa; vocis ad tempus silentium, cessatio; i andre Tung, qvies, intervallum; giøre, qviescere; her er en P., hic tacet vox.
Pauseren, cessatio, silentium, qvies, pausæ.
Pauserer, qviescere, tacere, exspectare, finem interim facere; med noget, rem suspendere; vide at p., loco cessare; canendi intervalla servare.
Pave, papa, pontifex, episcopus romanus.
Pavelig, pontificalis, pontificis, pontificius. — p. Værdighed, pontificatus, episcopatus romanus.
Pavedom, formula romana, sacra, pontificia; ratio, doctrina pontificia, romano catholica. — i P., apud pontificios, in coetu romano. b) for Reformationen, ante emendata sacra, nondum correcta sacrorum formula; vigente, dominante formula pontificia.
Peber, piper; indiansk, siliqvastrum.
Peberbøsse, capsula piperaria, piperis theca.
Peberet, krydret med Peber, piperatus. — dyr, percarus; være, magno venire.
Peberkage, panis dulciarius, placenta mellita, libum mellitum.
Peberkorn, piperis granum.
Pebernød, pastillus.
Pebersvend, senex, coelibatus cultor effoetus.
Peberurt, piperitis.
Pebling, puer de schola.
Pedal, pedale, canon pedalis, podocanon
Pedant, ineptus putidus.
Pedanterie, nugæ, tricæ, ineptiæ, ludibria.
Pedantisk, putidus (e), ineptus (e).
Pedel, academicus apparitor, viator.
Peen, renlig, purus, mundus, tersus, nitidus, fiin, nydelig, elegans, subtilis, arte factus, scitus, acutus.
Peenhed, nitor, mundities, elegantia.
Peent, renligen, munde, nitide; fiint, argute, scite.
Pegefinger, digitus index.
Peger, peger paa, ostendere, monstrare, indicare, innuere, designare. — p. Fingre ad En, digito monstrare. b) til Forhaanelse, abominari aliqvem.
Pegel, see Pæl.
Peiler, profunditatem maris explorare, metiri.
Pelikan, pelicanus. — et chirurgisk Instrument, ciconia, forfex.
Pels, pellis, pellicea vestis, tunica pellicea. — vaske En Pelsen, probe depectere, depexum dare, objurgare.
Pelsfoer, pellis subjecta, subjicienda; munimen pelliceum.
Pelshandel, pelliceria (pellium) mercatura.
Pelsværk, pelles *pl.*; af, pelliceus.
Pen, Pennepose, penna; Skriverpen, calamus, calamus chartarius; til at skrive med paa Vox, graphium. — dictere i Pennen, dictare in calamum, dictare excipiend. in calamo; fatte i Pennen, perscribere, conscribere, literis mandare, calamo concipere; en andens Ord, excipere, føre Pennen, scribere, scripto agere; imod En, scribere contra aliqvem; føre en skarp P., acriter scribere. — komme frem ved Pennen, a calamo evehi, e scribæ loco escendere; bytte P. med Kaarden, calamo abjecto arma seqvi; literas armis, militia commutare. — tage til Pennen, uti calamo, ad scribendum accingi; imod En, stringere, expedire calamum in aliqvem; scribere contra aliqvem. — ikke sætte P. til Papir, literam non scribere.
Penge, pecunia, numus, æs, argentum; rig paa, pecuniosus, numatus; for Penge, pretio; kan man have alt, venalia auro, argento sunt omnia. — der er ingen P. iblant Folk, magna est pecuniæ raritas, difficultas; at ingen P. er iblant Folk, iniqvitas, difficultas numaria,

maria, pecuniaria. — for Penge og gode Ord, pretio, precibus. — være ved P., numorum copiam habere, in arca habere; jeg er ikke ved P., nil est in arca, deficio numis. — see paa P., naar man gifter sig, dotem qværere, dotatam velle. — giøre i P., vendere; løbe i P., sumtus poscere; som løber i P., sumtuosus. — rede P., præsens, numerata pecunia; præsentarium argentum; med rede Penge, kontant, numerato; have, efterlade i rede P., in numerato habere, relinqvere; betale i, præsenti pecunia solvere; tage alting for, leviter, temere omnibus fidere. en P., numus, obolus, teruncius. — Smaaep., numulus; moneta tenuior, minuta. — P. som en Embedsmand ulovligen har oppebaaret, repetundæ (i *gen.* og *abl.*); som gaves Øvrigheds- og Generals-Personer til Udredning og Eqvipage, vasarium; til Papir eller Skrivermaterialier, chartiaticum.

Pengebøder, mulcta pecuniaria.

Pengebørs, saccus numarius pecuniæ.

Pengebøsse, Pengekasse, arcula, theca numaria.

Pengegierrig, pecuniæ amans, cupidus; auri sitiens.

Pengehandler, see Vexelerer.

Pengehielp, auxilium argentarium.

Pengekat, zona.

Pengekiste, arca, arcula.

Pengelaan, versura.

Pengemangel, pecuniæ inopia, numorum penuria, inopia argentaria, difficultas numaria, angustiæ numariæ, caritas numorum.

Pengemegler, en, manceps.

Pengepuger, avarus; pecuniæ mancipatus, addictus.

Pengepung, crumena, marsupium, theca numaria.

Pengesag, causa pecuniaria numaria.

Pengeskrin, see Pengekasse.

Pengesorter, numorum genera, moneta.

Pengestraf, mulcta, multatio, pœna pecuniaria, damnum.

Pengesum, summa pecuniæ.

Pengetrang, see Pengemangel. som er i, pecuniæ egens, indigus numorum.

Peninsel, see Halvøe.

Pennefegter, scriptor contentiosus, calamo pugnax, acer.

Pennefiær, penna, calamus, caulis pennæ; til at slaae paa Instrument med, plectrum, pulsabulum.

Pennefoutteral, Pennehuus, calamotheca, theca pennaria, scriptoria, calamaria, graphiaria; graphiarium.

Pennekniv, scalpellum, cultellus librarius.

Pennekrig, controversia litteraria, scriptorum pugna.

Pennesplitte, fissura calami.

Pensel, penis, penicillus, deniculus.

Penselstrøg, ductus penicilli.

Pensler, penicillo linere.

Pension, pecunia annua, stipendium; tage i P. som Kostgiænger, pro annuo stipendio, annua mercede; pecunia alere, curare, alendum, curandum recipere, conducere; være i P. som Kostgiænger, ali annua, mercede, pecunia apud aliqvem. — staae paa P., cavere, habere, accipere annuam pecuniam; sætte paa P., dimittere annua pecunia promissa; dimissum annua pecunia allevare, sublevare.

Pensionist, beneficiarius fisci.

Pensionaire, alumnus, qvi annua pecunia data alitur; være, ali pro annua pecunia.

Pensionsanstalt, alumnorum hospitium, villa.

Pergament, membrana; charta atalica, pergamena, deleticia; af P., membraneus, membranaceus.

Pergamentmager, membranarius.

Pergamentsbind, membranaceum involucrum.
Periode, periodus, orbis orationis, circumductio, ambitus. — af 5 Aar, lustrum.
Periodisk, som kommer igien efter en vis Tid, periodicus. — det periodiske, vinctum. — *adv.* om Talen, numerose, circumscripte.
Perle, bacca, margarita (um); af det største Slags, unio. — besat med, baccatus.
Perlefisker, margaritarum exceptor, vestigator, conqvisitor; conchita (es), margaritarius.
Perlefiskerie, Perlefangst, margaritarum conqvisitio.
Perlegryn, ptisana tenuissima.
Perlemoer, matrix margaritarum.
Perlemuskel, concha margaritæ, margaritifera; margaritis, coclis.
Perler, som Vinen, bullire, bullulas subjicere, exigere; æstuare; singultim, subsultim emicare.
Perlesnor, monile baccatum.
Perlestikker, phrygio.
Permission, at reise fra Armeen, commeatus.
Peryk, see Paryk.
Perse, see Presse.
Persehuus, torcularium.
Persekar, lacus torcularis.
Persille, see Petersille.
Person, en, et Menneske, caput, homo. — anseelig, gravis, amplo corpore, venerabilis; i Henseende til Rang, Embede, illustris, conspicuus, honoratus, magna dignatione. — smuk P., honesto vultu, facie honesta, decorus; forestille en anseelig, smuk P., esse ampla specie, esse magna dignitate, decoro habitu, vultu. — saa mange Personer, tot capita, tot homines; efter Personer, viritim, in capita; jeg for min P., eqvidem, ad me qvod attinet; han for sin P., ille qvidem; i egen P., ipse; giøre noget, per se facere. — P. som man forestiller, spiller, partes, persona, vices; spille den godt, bene agere partes suas; forestille Ens P., alicujus partes agere; personam aliqvam, alicujus sustinere. — ansee Personer, homini aliqvid tribuere, homini inservire, hominis rationem habere, qvis sit (qvis dicat, faciat), non qvid sit (qvid dicat, faciat) videre; gratiæ, ambitioni aliqvid dare; at man anseer Personer, ambitio; som anseer, ambitiosus. — Kongens P., rex ipse. — liden, stor af P., staturæ exiguæ, proceræ; corpore procero, parvo.
Personalier, qvæ ad aliqvem pertinent, res alicujus; Levnetsløb, vita, vitæ enarratio. — bruge P., nominatim, proprie hunc vel illum tangere, notare.
Personlig, proprius, ipsius. — have p. Had, proprio odio perseqvi, proprie odisse aliqvem. — p. Nærværelse, Besøg, ipsius præsentia, salutatio; giøre p. Opvartning, ipsum venire.
Personligen, coram, ipse; just den, nominatim, proprie; ved ingen anden, per se.
Perspectiv, tubus, telescopium, fistula optica. — Konst, Videnskab, optica (e).
Perrline, remulcus.
Pest, pestilentia, lues; anstukken af, lue infectus, infestus; pestilens.
Pestbyld, carbunculus.
Pesthuus, pestilentiarium, villa lue infectorum.
Pestilentialsk, pestilens.
Pestilents, see Pest.
Pesttid, Pestilenstid, cum lues grassatur; lue, pestilentia grassante.
Petermand, Fresing (Fisk), araneus piscis, draco marinus.
Petitmætre, bellus homo.
Petitstikker, see Signetstikker.
Petersille, Persille, selinum, petroselinum, apium; vild, agrioselinum, apiaster; tillavet med, apiaceus.
Pfalsgreve, comes palatinus.
Pfersken, malum persicum.
Pferskentræe, persice (us).
Phantaseren, i Feber, delirium, mens

mens emota, mentis perturbatio; i Musik, cantus extemporalis.

Phantaserer, somniare, nugari, somnia sibi fingere; i Feber, delirare, mente turbari, perturbatius loqvi. — i Musiken, extempore canere, extemporales modos ciere.

Phantasie, Indbildningskraft, phantasia; Forestilling, phantasia, phantasma; Indbildning, vana species. — i Musiken, extemporale præludium.

Phantast, stultus, delirus, ineptus, nugator, absurdus, insultus.

Phantastisk, stultus (e), ineptus (e), insulsus (e), absurdus (e).

Phantasterie, deliramentum, somnium, nugæ, inane commentum.

Philologie, philologia, humanitas, humaniores literæ.

Philosoph, sapiens, philosophus; til Utide, argutator; falsk, philosophaster.

Philosophie, sapientia, philosophia, ratio; f. Ex., socratica, epicurea.

Philosopheren, philosophica cura, subtilitas, ratiocinatio; den falske, utidige, argutatio, calumnia.

Philosopherer, philosophari; flutter, argumentari; rationes subducere, ratiocinari; til Utide, argutari, calumniari.

Philosophisk, philosophi, philosopho dignum, philosophicus (e), philosophus.

Phlegma, phlegma; Ligegyldighed, lentus animus; Dovenskab, inertia,

Phlegmatikus, ret en, lentissimus homo, inertissimus.

Phlegmatisk, phlegmaticus; følesløs, lentus; doven, iners, deses.

Physik, physica *pl.* physice; naturæ cognitio.

Physikalsk, naturlig, naturalis; angaaende Naturlæren, physicus, de rerum natura. — p. Forsøg, periculum physicum; experimentum naturæ, efficientiæ corporum, rerum naturalium; Virkning, naturæ vis; opus. — *adv.* physice, natura (*abl*); naturæ vi, lege, ordine.

Physikat, salubritatis publicæ cura (in urbe, provincialis).

Physikus, Naturkyndig, physicus, naturæ indagator. — Stats-p., medicus civitatis, publicus; salubritatis publicæ curator. — Landp., medicus provincialis.

Physiognomie, physiognomia, physiognomice, lineamentorum intelligentia, ars e vultu animum conjectandi; animi, ingenii e vultu notatio, spectatio; lineamentorum, vultus interpretatio; god, slet, vultus animi probi, ingenii improbi index. — som forstaaer P., physiognomon, physiognomiæ peritus; animi ingenii e vultu spectator, conjectator; lineamentorum spectator, interpres, notator, conjectator.

Physisk, see Physikalsk.

Pialt, Lap, cento, centunculus, pannus, panniculus, scruta *pl.* — gamle, veteramenta, panni obsoleti.

Pialtekram, scrutaria nundinatio; scrutarius, frivolarius qvæstus.

Pialtekræmmer, scrutarius, pannilegus, peniculorum, veteramentorum compilator, veteramentarius.

Pialtet, pannosus, pannuceus, pannis obsitus.

Pibe, fistula, tibia; i et Orgelværk, fistula; af Rør, calamus, cicuta, arundo; Tobaksp., fistula, tubulus fumo ducendo; en P. Tobak, qvantum tabaci capit fistula; som ikke er en P. Tobak værd, res nauci, nihili. — dandse efter Ens P., alicui parere, morem gerere, obseqvi; nutum alicujus observare, totum ab eo pendere; som man giøre det, alicui obnoxius; at man maae giøre det, parendi necessitas, servitus. — holde Piben inde, tace-

tacere, qviescere; conticescere, mutare orationem, contrahere impetum, cohibere se 2) til Viin, Brændeviin, orca.
Pibefutteral, theca fistularia.
Pibemager, tibiarius, fistularius.
Piben, med Munden, poppysmus, sibilus; Vindens, strepidus, sibilus; paa en Pibe, cantus tibiæ; af Brystet, sonus raucus, sibilus gravis, stridor.
Piber, fleiter, med Munden, sibilare, labiis sonum ciere; paa en Pibe, canere tibia; som Vinden, strepere, sibilare. — strige, præ dolore exclamare, ejulare. — for Brystet, stridere, raucum strepere, murmurare.
Piberen, tibicen, auloedus, fistulator,
Pibet, fuld med Piber eller Huller, fistulosus, fistulatus.
Pidsk, lorum, lora *pl.* flagrum, flagellum, scutica; med Knuder, scorpius; Læderp., corrigia; scutica, flagellum, terginum. — Riis, Hug, virga, ferula, verbera *pl.*; faae, ferula cædi, verberari. — P. paa Skuldrene, Kat, catomus; holde En under Pidsken, castigare, severa disciplina regere, habere.
Pidsken, flagellatio.
Pidsker, cædere, loris cædere, flagris urere, flagellare, verberare.
Piedestal, basis.
Pietist, doctrinæ, formulæ diligentioris contemtor; iniqvior theologiæ subtiliori; vitæ qvam cognitionis commendator enixior. — Hykler, pietatis jactator, ostentator, histrio; specie pius, nimius in urgenda pietatis specie.
Pietisterie, Pietismus, doctrinæ theologicæ contemtus; pietatis unica commendatio, affeveratio. — Hyklerie, pietatis studium simulatum, pietatis pompa.
Pietistisk, doctrinæ, subtilitati theologicæ iniqvus. — hykkelsk, falso pius, in speciem pius; *adv.* pietatis specie.
Pige, Tienestepige, famula, ancilla 2) Moe, virgo, puella casta, integra 3) innupta; liden, spæd, pupa, pupula.
Pigebarn, puella; lidet, pupa.
Pigeløn, merces famularis.
Pigetieneste, famularis opera; giøre, famulari.
Pigenar, ancillariolus.
Piig, aculeus, spiculum, stimulus, cuspis; med, aculeatus; som har 3, tricuspis. — P. paa Dyr, saavel som Planter, spina.
Piigvare, (Fisk), rhombus.
Piik, Piike, hasta, lancea, sarissa, pilum, contus; tiene fra Piiken op, omnes ab infimo ordines, gradus percurrere, emetiri.
Piil, sagitta, telum, spiculum; skyde med, sagittare, tela mittere; som hører til, sagittarius; som en P., summa velocitate 2) Piiletræe, Vidie, salix; af, salignus; flettet af, vimineus; Sted hvor P. voxe, salictum, salicetum.
Pik, rostri ictus. — have et P. paa En, infensum esse alicui; cupere aliqvem ulcisci. — P. og Pak, omnis suppellex; jage en bort med, domo exturbare cum omnibus rebus suis.
Pikant, see Bidende.
Pikanterie, odium occultum, simultas, ira occulta; have til En, occulte odisse aliqvem.
Pikeneer, hastatus, lancearius, sarissophorus, pilatus, contatus.
Pikenik, eranus, symbola.
Pikerer sig, credere se, ferre se; at være, at kunne noget, velle; jactare se esse, scire; arrogare sibi aliqvid; rei scientiam, peritiam sibi assumere.
Piket, Soldaters, statio; paa, in statione; være paa, stationem agere; som er paa, stationarius.
Pikker, hakker, mordere, rostro petere, tundere, incudere. — slaaer som Blodet i Aarene, micare.
Pilar, see Pille.

Pilekoger, pharetra; som bærer, pharetratus.
Pilelund, salictum, salicetum.
Pileriis, vimina *pl.*
Pileskud, emissio sagittæ, teli.
Piletræe, see Piil.
Pille, fulcrum; Støtte, pila, anta, stela. — i Vindeltrapper, scapus see Søile. — at tage ind, pilula, trochiscus, catapotium, pastillus, globulus; en bitter, dicterium, dictum mordax; det var en, apparet qvo pertineat; tangor, tangeris tu; hoc in me, illum &c. telum emittitur, conjicitur. — P. i en Bog, pagina secta, fissa, divisa.
Pillebul, scapus (columnæ).
Pillefod, stylobates (ta),
Pillehoved, incumba, epistylium.
Pillegrim, peregrinator religiosus, pereginans sacrorum causa; qvi loca sacra obit, visit, adit.
Pillegrimskab, peregrinatio sacra, religiosa, ad loca sacra, sacrorum causa.
Piller, læser, carpere, (lanam). — Barken, afskræller, glubere, deglubere. — p. i Maden, minutatim carpere cibum, male tangere, carptim edere; p. sig i Næsen, nasum fodere, rimari see Plukker.
Pillot, proreta.
Pimper, adbibere; som p., bibax, bibulus.
Pimpernille, pimpinella.
Pimpsteen, lapis bibulus,
Pinagtig, molestus, incommodus, gravis, smertelig, acerbus.
Pind, Stikke, paxillus; at røre om med, rudis, rudicula; at spænde Garn eller Klæde ud paa, tendicula. — ikke en P. Brænde, ne festuca qvidem.
Pindebrænde, lignum sectum.
Pindsviin, ericeus, erinaceus, hystrix; et Slags Søe-, echinus.
Pindevogn, Kurvefadning, clabulare (clavulare) plaustrum.
Pindse, pentecoste.
Pindsedag, dies primus festi pentecostalis; 2den, 3die, dies alter, tertius festi pentecostalis.
Pindsefest, festum pentacostale, festum pentecostes.
Pindserose, pæonia.
Pine, cruciatus, crux, dolor, tormentum, see Plage.
Pinebænk, eqvuleus, fidiculæ, tortura *eccl.*; lægge paa, in eqvuleo, fidiculis distendere; ret en P., acerbissimus cruciatus, vera carnificina.
Piner, cruciare, torqvere, excarnificare; plager, vexare, male habere; foruroeliger, pungere, remordere; moleste, male habere, urere.
Pinested, carnificina.
Pinlig, see Pinagtig.
Pinsel, see Pine.
Piben, Skrig som unge Kyllingers, pipatus, pipatio.
Piber som smaae Kyllinger, pipire, pipare; som en Spurre, pipulare.
Pipper frem som Planter, germinare, progerminare, pullulare; som Vandet, erumpere, scaturire.
Pirren, stimulus, stimulatio, irritatio, irritamentum, titillus.
Pirrende, stimulans, irritandi vim habens.
Pirrer, irritare, concitare, incitare, sollicitare, commovere, lacessere, provocare, stimulare, exstimulare.
Pis, urina, lotium, vesicæ humor collectus. — Koldp., dusuria
Pissen, mictus, mictio, minctio.
Pissepotte, matula, matella.
Pisser, urinam reddere, mittere, emittere; mingere, vesicam exonerare; meiere.
Pissetrængt, qvem urina (vesica levanda) urget; være, micturire.
Pistol, telum pyrium minimi modi, manuarium.
Pistole (Mynt), aureus gallicus, hispanicus.
Pistolskud, ictus pyroboli manuarii.

Pindsker, horridus, incomtus,
Placat, libellus, significatio publica, programma; paa Huse, som skal sælges, titulus, proscriptio; giøre bekiendt ved en, publice significare, libello proposito indicare; promulgare.
Pladderfuld, exundans, redundans.
Plade, bractea, lamina *dim.* lamella.
Pladeguld, Bogguld, bractea auri.
Pladrer, sladrer, blaterare, deblaterare. — spilder, effundere; profundere.
Plads, locus, spatium; imellem noget, intervallum; bar, uden Bygninger, area, areola. — beholde Pladsen, vincere; blive paa P., cadere, interfici. — P.! gir P.! date locum, discedite; giøre P., amovere, removere; see Sted, P. hos En som Betient, famulatus; være i P., locare operas suas, mancipari alicui. — P. i et Huus, spatium, ambitus, commoditas, laxitas; have, laxe, commode habitare; ingen, liden have, anguste habitare.
Pladsmajor, præfectus armorum.
Pladsregn, imber effusus, subitus, largus, densior; nimbus.
Plafond, lacunar, laqvear; hvelvet, camera.
Plag, ung Hest, Føle, pullus eqvinus; eqvuleus; liden Hest, mannus, mannulus.
Plage, malum, incommodum, ærumna, pestis, molestia, miseria, afflictio, afflictatio, vexatio, fatigatio; almindelig, publica calamitas. — ret en P., res molestissima, molestissimum negotium. — have sin P., vexari, fatigari, colluctari, conflictari; jeg har min P. med ham, dermed, ille, hæc res me vexat, mihi molestus (a) est, molestiam mihi facessit, me male habet, exercet. — giøre sig selv P., sibimet arcessere mala; som giør, in suum dolorem, in sua mala ingeniosus; giøre sig unødvendig, præter rem laborare. — til min, malo meo.
Plagegudinderne, furiæ, eumenides, diræ, poenæ.
Plager, vexare, fatigare, male habere, versare, exercere, exagitare; En for noget, obtundere aliqvem, compellare de re. — p. sig med noget, fatigari re, in re, exerceri re, in re, colluctari malo; med et Arbeide, insudare operi, frangi in opere, colluctari negotio; med En, multum operis, molestiæ, laboris exhauriri in aliqvo, alicujus causa. — p. sig, giøre sig Livet suurt, laborare; sollicitam, anxiam, operosam, duram vitam agere; improbo, assiduo labore frangi; nunqvam reqviescere. — plag mig ikke saa, noli mihi molestus esse. — plager Faden dig? satin sanus es.
Plager en, som plager Folk, carnifex, tortor, flagellum.
Plakrer, naar man skyder, post alios, sero, tardius ictum expedire; sero, extremum inseqvi.
Plan, Plæne, planities, area, campus planus, patens, vacuus, purus. — Anlæg, ratio, modus, ordo, descriptio, designatio, forma, formula, dispositio, oeconomia, consilium, institutum, institutio; giøre en, rem, rei ordinem designare, describere, componere; forandre sin, commutare rationem; rem aliter, alia ratione instituere; aliter agere atqve institueris; forrykke Ens, rationes alicujus turbare, vertere.
Plan, *adj.*; jævn, planus, æqvus.
Planeren, complanatio.
Planerer, gier jævn, complanare, æqvare.
Planet, planetes (a); stella erratica, inerrans.
Planke, tabula roborea, asser firmior.
Plankeværk, septum, sepimentum.

Plantage, seminarium, plantarium.
Plante, planta, germen (tenerum), stirps; med sin Rod, viviradix.
Plantebed, see Plantage.
Plantegreen, Plantegvist, talea, malleolus.
Planter, plantare, serere, ponere, terræ mandare, in terra deponere, unge Viintræer, novellare; om, transferere, differere. — p. Kanoner, ponere, locare; hist og her, disponere.
Planter en, sator, plantator.
Plantested, see Plantage.
Plantning, plantatio, satio; plantandi, serendi cura, opus.
Plasker i Vand, aqvam agitare; som svømmende, plaudere aqvas natatu.
Plaster, emplastrum, malagma; i Ansigtet, splenium; til Omslag, cataplasma. — lægge P. paa, cataplasmare, emplastrare; tegere cataplasmate, splenio; bære, tegi cataplasmate, splenio.

Plat, planus, æqvus; nedrig, humilis. — p. Udtryk, Foredrag, vox, oratio plebeia, vulgaris, sordida. — det platte Land, loca plana, planities. — p. ud, simpliciter, aperte.

Platfisk, passer marinus.
Platfodet, planipes.
Platfond, see Plafond.
Platnæset, naso simo, simus.
Platsregn, see Pladsregn.
Plattenslager, bractearius, bracteator.
Plecter, plectrum, pecten.
Plegel, Pleiel, tribulum, (a); pistillum exterendis, eledendis frugibus; aloeter.
Plet, macula, nævus, labes, labecula; paa Kroppen, nævus; sorteblaae, livor; hvid, albedo; rød, rubor; graae i Øiet, glaucoma; paa Heste, Hunde, Køer, nota. — giøre en P., maculare, conspergere; faae, maculari, maculam concipere; i Ansigtet, paa Kroppen, spargi; som har, sparsus; fuld af Pletter, maculosus; som en Hest, Hund, notatus. — P. af Rust, ærugo. — en stor Plet, Plads, area lata, spatium magnum; locus amplus, patens.
Plettekugle, smegma.
Pletter, maculare; macula (is) imbuere, adspergere, conspergere. — *intrans*, maculam, notam relinqvere.
Plettet, maculosus, sparsus, varius; tegnet med en P., notatus.
Pleuresie, pleuris, dolor laterum, pleuritis; som en syg af, pleuriticus.
Pleie, Rygt, cultus, cura, curatio; have, curari, foveri. — god, cura diligens; have, diligenter curari.
Pleier, er vant, solere, assvescere; consvesse, amare; det p. saa at gaae, ita adsolet; som det p. at gaae, ut fit. — rygter, passer, curare, fovere, tueri, colere. — p. sig, molliter curare se; cutem, cuticulam curare.
Pleiedatter, alumna.
Pleiefader, educator, altor.
Pleiemoder, educatrix, altrix, putrix.
Pleiesøn, alumnus.
Pligt, officium, virtus, rectum, qvod oportet; Ens P., qvod ejus est; qvod facere eum decet, oportet; det er min, meum est; mihi faciendum est; imod dig, hoc tibi debeo. — P. imod andre, qvod aliis debetur; iagttage, suum cuiqve reddere. — det er Børns P. imod Forældre, Disciplers imod Lærere, hoc parentibus liberi, hoc magistris discipuli debent. — som handler imod P., innofficiosus; forsømme sin, officii immemorem, negligentem esse. — P., Embede, munus, partes, provincia; min P. bringer det saa med sig, mearum est partium; iagttage sin P. (i et Embede), munere fungi. — jeg har giort mig det til P., hanc legem ipse mihi dixi, hoc servo 2) see Forstavn.

Pligtig, obstrictus, mancipatus, auctoratus; være, debere.
Pligtmæssig, officiosus, ex officio; ut qvod decet, ut qvod oportet, justus (e), rite, legitimus (e), qvod debetur.
Pligtmæssighed, æqvitas.

Pligtskyldig, ut facere par est, ut meum est; p. Tiener, tuus.
Plomp, Plomrer, see Plump, Plumrer.
Ploug, Plov, aratrum.
Plougaas, buris (a), manipula, temo.
Ploughoved, Plougløb, dentale.
Plougjern, dens, culter aratri, dentale.
Plougmand, arator, agricola, sulcator.
Plougskiærer, vomer (is), dentale; dens vomeris aratri.
Plougstav, Plougvisen, rulla, ralla (um).
Plougstud, bos arator; bos ad opus, operi utilis bonus.
Plougstiert, temo, stiva.
Plougvisen, rulla (um).
Pløk, paxillus, ridicula.
Plos, pannus crispus, e lana & serico; sericum crispum sublaneum; af P., e serico crispo & lana.
Ploskiævet, Plosmund, bucco, bucculentus.
Pløieland, arvum, aratio, ager arabilis.

Pløier, arare; terram invertere, subigere, moliri aratro; incumbere aratro; *poet.* findere terram vomere, sulcare; p. anden gang, kroger, offringere, proscindere terram; iterare campum, agrum; tredie gang, tertiare. — p. skiævt over til den anden Side, prævaricari.
Pløining, aratio.
Pludder, Pluddren, sermo, confabulatio, sermocinatio; unyttig, nugæ, fabulæ, logi, gerræ.
Pluderagtig, Pludermund, garrulus, loqvax, loqvendi immodicus.
Pludrer, garrire, nugari, confabulari.

Pludselig, subitus, improvisus repentinus, repens, inopinatus, inopinus, nec opinatus nec opinus, — *adv.* subito, repente, derepente, improviso, inopinato.
Plukkemad, Hakkemad, minutal.
Plukken, Rusken, vulsura, avulsio, vellicatio; som Fugles, deplumatio.
Plukker, carpere, decerpere, legere; af, ned, avellere, evellere; ud, excerpere; hist og her, intervellere; som Fugle deplumare, see Piller. — sankker, legere; ud, af, deligere, interlegere.
Plukkeviis, stykkeviis, carptim.
Plumads, crista; som bærer, cristatus.
Plump, durus, rusticus, inscitus, barbarus; uden Smag, inficetus, infestivus, inurbanus. — p. Arbeide, opus inconcinnum, durum, durius elaboratum. — *adv.* durius, rustice, inconcinne.
Plumper i, ruere, præcipitem effundi.
Plumphed, Mangel af Kultur, rus, rusticitas; Smagløshed, inficetiæ, see Grovhed.
Plumrer, turbare, conturbare, turbidam reddere aqvam.
Plumret, turbidus, lutulentus, insincerus.
Pluralitet, sententiæ plurimorum.
Plustrer, af Hede, æstuare, graviter spirare, anhelare.
Plyndrende, populabundus, prædabundus.
Plyndrer, fiendtlig, diripere, auferre, agere; En, et Steden Skat, spoliare, exspoliare, expilare; paa et Sted, i et Land, prædari in loco, ex loco; populari locum, prædam agere ex loco. — p. andres Skrifter, compilare.

Plyndrer, en, direptor, populator, prædo, prædator; Røver, expilator; som plyndre, andres Skrifter, compilator.

Plyndring, populatio, spoliatio, direptio, prædatio, expilatio; at man plyndrer andres Skrifter, compilatio. — det kommer til P., direptio timetur, omnia diripientur.

Pocal, poculum, calix, culullus; høit Glas med Hank, carchesium; af Krystal, crystalla *pl.*, crystallina *pl.*

Pocaleren, Skaalen, invitatio, invitatiuncula.

Podagra, podagra, pedum dolor; faae, tentari podagra, pedibus capi; have, pedibus laborare.

Podagrisk, Podagrist, podager, podagricus, podagrosus, pedibus æger, podagra captus, pedibus captus. — podagriske Tilfælde, motus, monitus, morsus, assultus, podagrici, podagræ; tentationes podagricæ; faae, have, a podagra moveri, vellicari, tentari, sollicitari, peti.

Podangel (Urt), cascuta, hippopheon.

Pode, see Plante.

Podemester, arborator, frondator, inoculator.

Podeqvist, talea, viviradix, surculus, tradux.

Poder, ymper, inserere, imponere, immittere, inoculare, see Planter.

Podning, insitio, inoculatio, see Plantning.

Poenitents, poenitentia; mutatio animi, morum, vitæ; reditus ad frugem; giøre, dolere commissis, animum mutare; mentem ad meliora referre.

Poesie, Konsten, Poetik, poesis, poetice (a); ars carminum pangendorum, fundamendorum; Versemagerie, versificatio. — et Digt, carmen, poema, poematium, versus, oratio ligata, poesis.

Poet, poeta, vates; Versemager, versificator.

Poetik, Digtekonst, see Poesie.

Poetinde, poetria, poetris.

Poetisk, poeticus (e), poetæ *genit.*; more poetico; poetarum, poetis proprium. — p. Genie, vena benigna, ingenium poetæ; vis facultas poetica; have, esse ingenio læto, felici; facili ad poeticam; facile versus fundere, promte carmen condere, valere natura ad carmina; som har, promtus ad carmina; som ikke har, durus, tardus ad carmina.

Poetiserer, see Digter.

Pof, see Puf.

Pog, puer, puellus; som et Skieldsord, nasutus, immaturus, incultus.

Pokbræt, alea striata.

Pokal, see Pocal.

Pokker. — gaae P. i Vold, in malam rem, in malam crucem! — P. heller, ehem! papæ!

Pol, polus, axis, cardo; mod Norden, polus arcticus; cardo; mod Sønden, antarcticus, cardo occiduus.

Polarstierne, stella polaris.

Polerer, polire, expolire, lævigare, elimare, abstergere, tergere, see Glatter.

Polerer, en, politor, elimator.

Poleret, glattet, politus, pumicatus, interrasilis; i Sæder, Indsigter, cultus, excultus (literis, artibus) see Sleben.

Polering, politura, lævigatio; Udpyntning, politio, expolitio.

Polei (Urt), pulegium; vild, calamintha, dictamnum, nepeta.

Polhøide, poli elevatio, latitudinis gradus, intervallum ab æqvatore.

Polisk (med Tonen paa sidste), simulator callidus, tectus, vafer, falsus, occultus, reconditus.

Poliskhed, vafrities, calliditas.

Politesse, see Høflighed, Artighed.

Politie, puplica disciplina, cura; ordo publicus; her er god, omnia bene composita sunt; bono, severo ordine, diligenter habentur

tur omnia; her er ingen, omnia negliguntur; nulla lege, nullo ordine reguntur; Politiebetient, disciplinæ publicæ administer; Politiemester, disciplinæ publicæ, ordinis publici custos, curator, magister; præfectus urbi.

Politieret, ordinis publici, disciplinæ, securitatis, commoditatis publicæ curatores, custodes, magistri.

Politievæsen, qvæ ad ordinem publicum, ad securitatem, disciplinam publicam pertinent.

Politik, Statskonst, ars politica, reipublicæ regendæ scientia; Statsklogskab, prudentia rerum civilis; usus rerum; af P., prudens, arte, temporis causa, consilio, prudenter, callide, consilio callido; giøre noget af P., tempori dare aliqvid; tempori inservire. — Statsraison, imperii ratio; publicæ, civiles rationes; respublica.

Politiker, politisk, civilis, politicus, publicus; Statserfaren, peritus reipublicæ regendæ; klog, callidus, hominum gnarus, rerum peritus, prudens, rerum usu subactus. — p. Hensigt, consilium reipublicæ datum, reipublicæ causa susceptum. — p. Kandestøber, e portu gubernator, insulsus opinator de republica.

Politisk, *adv.* prudenter, arte, temporis causa; i Statssager, e republica.

Politur, nitor, lævitas.

Poltergeist, spectrum, larva, lemures *pl.*

Poltrol, ignavus, meticulosus, see Frygtsom.

Poltronnerie, ignavia, inertia.

Pomade, nardus(um), ungventum nardinum; Vorp., ceratum, ceroma.

Pomerants, pomum aureum, hesperium, aurantium malum.

Pomerantsbrændeviin, sicera, decocta aurantiorum, aurantiata.

Pomerantsguul, aureus, aurantius color.

Pomerantsspiritus, tenuatus, aurantiorum liqvor.

Pomerantstræe, malus aurea, aurantia, hesperia.

Pomp, Pragt, pompa, magnificentia, apparatus magnificus, choragium; med al P., magnifice, splendide.

Pompe, Redskab, antlia; Brønd, puteus.

Pompen, antliæ haustus.

Pomper, haurire antlia; sursum trahere, sursum vocare aqvam, exhaurire, exantlare.

Pontons, Broer af Læderflasker, utres *pl.*

Popans, terriculamentum, terror, formido.

Pope, sacerdos, clericus (Græcorum, Russorum).

Popeltræe, populus; af, populeus; Sted, hvor mange groe, populetum; som frembringer, populifer.

Poppe, see Dukke.

Populær, nedladende, popularis; som en Fyrste, civilis; meget, percisilis. — *adv.* civiliter.

Porcelan, murrha, murrhinum, porcelanum.

Porcelanfabriqve, murrhinaria officina.

Port, porta; paa et Huus, fores, janua, ostium; som oplades til begge Sider, valvæ *pl.*; med saadan P., valvatus. — til Porten, ante urbem; som er nær ved Porten, suburbanitas; uden for Porten, extra urbem. ringe i P., portis claudendis signum dare.

Portal, propylæum, vestibulum, arcus.

Portbom, repagulum.

Portechaise, liggende, lectica; som bæres af 8, octophorus. — staaende, sella gestatoria, gestatorium; lade sig bære deri, gestari.

Portechaisedrager, Porteur, lecticarius, ad lecticam homo, gestator sellarius.

Portfløi, fores, valvæ.

Portion, pars, portio, modus; en enkelt f. Ex. af Skat, Sold, simplum, see Deel.

Portlukning, portæ claudendæ extremum tempus; med P., paulo ante portam clausam.
Portner, portæ custos, janitor, ostiarius; være, portam, limen servare.
Porto, merces literarum perferendarum, see Fragt.
Portpenge, merces vespertina exeundi, adeundi; vespertinum vectigal.
Portrait, imago, effigies, figura.
Portraitmaler, iconographus; hominum, lineamentorum pictor; være, vultus, lineamenta exprimere.
Portraitmalerie, iconographia; lineamentorum, vultus pictura.
Portulak, portulaca.
Posamentarbeide, limbus, fimbria, patagium.
Posamenterer, Posamentmager, fimbriarius, patagiarius, limbularius.
Posamenterkonst, ars fimbriaria, limbularia.
Pose, saccus, pera, marsupium, crumena, loculi; stikke i sin, lucri facere, in rem suam vertere. — P. paa Klæder, sinus, plica turgida.
Posekiger, perqvisitor.
Poser, som Klæder, sinuari in altum, turgere, ventrem tollere.
Poset, sinuosus, sublatus, turgidulus.
Position, hos Fægterne, manus.
Positiv, et, organum minus, portatile, mobile.
Positiv, *adj* certus, liqvidus, planus. — give p. Svar, certo satis respondere; rem ipsam dicere, constituere. — p. Beslutning, certa sententia, certum consilium; intet p. Svar give, nil certi respondere; rem in dubio, incerto, obscuro, medio, ambiguo servare; rem suspensam relinqvere. — *adv.* certo, plane, satis certo, liqvido.
Positur, gestus, status, statio; i P., paratus, intentus; være, parasse se; intentum stare, exspectare; sætte sig i, parare, se.
Post, cursus publicus, vehicularis; eqvi publici, veredi; som overbringer Breve, tabellarius; agende, vehicula publica, res vehicularis; ridende, cursores publici; gaaende, hemerodromus. — P. kommer, gaaer (den agende), vehiculum publicum (den ridende), cursor publicus venit, abit; gaae, med Posten, uti, avehi cursu, vehiculo publico; komme, venire, advehi cursu, vehiculo publico; sende, transmittere per cursores publicos; vehiculo, eqvo publico perferendum, pervehendum dare, committere, curare. — Extrap., cursus extraordinarius, vehiculum extra ordinem; tage, uti cursu extraordinario 2) Post i Regninger, nomen, summa, pecunia; den hele P., solidum. 3) Soldaters, statio, præsidium, locus, partes; forlade sin P., statione decedere, excedere; besætte Posterne, stationes firmare, præsidia locare, disponere. 4) Post, Embede, munus, provincia, locus; forsvare sin P., stationem obtinere, provinciam tueri. — Æresp., statio honoraria. 5) Dørp., Vinduesp., postis. 6) Vandp., see Pompe. 7) P., Stykke, membrum; hver P. for sig, membratim.
Postament, basis.
Postamt, cursus publici cura, curatores, magistri.
Postbud, tabellarius.
Postkalesse, cisium.
Postkalender, calendarium cum indice cursus publici.
Postcommissarius, curator rei vehicularis,
Postdag, dies qvo cursores publici veniunt, abeunt.
Posterer, see Stiller.
Postering, statio, præsidium; paa P., in statione, in præsidio; være, stationem agere;

stedse, præsidere loco, locum præsidio tenere; sein ere der paa, statio; stedse, stationarii; paa Grændsen, limitanei.
Poster, artocreas, farfura affura.
Posterbager, crustularius.
Postfrie, immunis a mercede publici cursus, adv. gratis, nulla mercede.
Postfrihed, gratuita publici cursus vectura, immunitas solvendæ mercedis.
Posthest, eqvus ad cursum publicum, veredarius, veredus.
Posthorn, cornu vehiculare, ad cursum publicum.
Posthuus, cursus publici villa, sedes rei vehicularis.
Postjagt, navis tabellaria, ad cursum publicum,
Postille, corpus concionum dominicalium.
Postillion, cursor publicus, veredarius.
Postilrytter, qvi ex orbe concionum sapit, pendet.
Postmester, cursus publici, rei vehicularis, vehiculorum publicorum magister, curator, præfectus.
Posto, locus, statio; fatte, locum capere, occupare; insidere, considere aliqvo loco.
Postpapiir, charta tenuior minoris modi.
Postpenge, merces cursus publici.
Postrytter, veredarius.
Postsecretair', scriba honoratior publici cursus.
Postskriver, scriba rei vehicularis, cursus publici.
Poststation, mansio.
Postulat, hos Bogtrykkerne, dies tirocinii.
Postulerer, hos Bogtrykkerne, tirocinium ponere, inter operas recipi.
Postvæsen, res veredaria, vehicularis; cursus publicus, ordo cursus publici.
Postvogn, veredum, rheda, vehiculum publicum, publici cursus.
Postyr, see Postur,
Potageske, cochlea capacior,
Potaske, cinis clavellatus, lintearius, smegmaticus; lomentum.
Potentat, rex, princeps, potens,
Potte, olla, testa, urna; til Mad, cacabus dim. cacabulus, olla; til Blomster, testa; i Spil, fiscus, fors. — Maal, sextans, sextarius; en halv, corula, hemina; Maal paa 24 Potter, urna.
Pottelaag, aular.
Pottemaal, acetabulum.
Pottemager, figulus.
Pottemagerarbeide, opus figlinum, fictile,
Pottemagerjord, argilla figulina,
Pottemagerkar, vas fictile, figulinum.
Pottemagerkonst, figulina, figlina, ars figularis.
Pottemagerleer, lutum figulinum, aceratum.
Pottemagerovn, fornax figulina.
Pottemagerskaar, testa, testula.
Pottemagerskee, rudicula.
Pottemagerskive, rota figularis.
Pottemagerværksted, figulina, figlina,
Pousserer, see Pusserer.
Praas, candela.
Practicabel, efficiendus, qvod potest; qvod effici, fieri potest; være, posse; posse ad effectum, eventum perduci.
Practiceren, usus; en Advokats, causarum patrocinium; en Læges, ægrorum cura, morborum curatio.
Practicerer, over, facere, exercere; som en Advocat, agere causas, in foro versari, litibus adesse; som en Læge, medicinam facere. — p. bort, subducere.
Practik, Regnekonst, arithmetica vitæ utilis; italiensk, regula, formula trium.
Praktiker, artes, doli, fraudes.
Practikus, usu rerum exercitatus, tritus, subactus; en Advokat, causidicus, causarum actor, patronus; en Læge, ægrorum, morborum curator. — blot P., alienus a doctrinæ subtilitate, elegantia; pingvieris

for-

formulæ. — en gammel-P., veteranus, diuturno uſu ſubactus, vetus in aliqva re, diu exercitatus; være, ætatem contrivisſe in aliqvo ſtudio, diu rém tractaſſe.

**Practiſk**, udøvende, i Videnſkaberne, præceptivus; i det daglige Liv, vitæ, ad uſum, ex uſu; rebus, vitæ utilis. — giøre p., ad uſum rerum, rei, vitæ, aptare; ikke p., inutilis, nulli uſui, — *adv.* utiliter; ad uſum rei, rerum, accommodate ad uſum. — p. Philoſophie, morum doctrina philoſophica, morum philoſophia; philoſophia præceptiva, vitæ utilis, pertinens ad mores, occupata in moribus fingendis, regendis, corrigendis.

**Præbende**, beneficium eccleſiaſticum.

**Præcaverer**, forebygger i Tide, præcavere.

**Præcaution**, præcautio.

**Præcis**, ſee Nøie. — p. Klokken 11, ipſa hora undecima; p. ſaa meget, nec plus, nec minus.

**Prædikant**, orator in ſacris, eccleſiaſticus; eccleſiaſtes; concionator; god, probabilis; være, bene concionari, probari; ita dicere, ut proberis.

**Prædiken**, Præken, concio, oratio in ſacris; det er P., concio habetur, concionator dicit; under P., i Henſeende til andre, dum concio peragitur; under hans, dum ille concionatur; i Henſeende til Præſten ſelv, dum loqvitur; under P. ſaae jeg, dum loqvor, concionanti oblatum, objectum eſt; faldt ham noget paa Hovedet, concionantis capiti incidit o. ſ. v. (efterſom caſus verbi og pronominis udfordrer det.) — ſove, ſladre under P., per ſomnum, confabulando concionem transmittere: komme, mediæ concioni intervenire; gaae, concionantem relinqvere, nondum finita concione diſcedere. — ſtrax efter P., vix dum, vix bene, vix ſatis finita concione. — holde en ſkarp, opbyggelig, ſmuk P., graviter, fructuoſe, bene dicere, concionari. — det er min førſte, hoc primum in ſacris loqvor; hoc primum (naar den er forbi) concionatus ſum; primam concionem habeo, habui.

**Prædiker**, Præker, concionari, declamare, concionem habere, in ſacris dicere, in conventu ſacro verba facere; om noget, rem exponere, ediſſerere, de re aliqva loqvi; over en Text, tractare, explicare verba, locum; e loco aliqvo capere loqvendi materiam, in verba commentari. — p. imod En, in aliqvem dicere, invehi; aliqvem tangere, notare; imod noget, aliqvid in concione notare, reprehendere, accuſare, impugnare; contra rem inſurgere, rem ſibi ſumere, deſtinare impugnandam, reprehendendam, accuſandam. — p. for døve Øren, verba perdere, ſurdo fabulam narrare, incaſſum loqvi.

**Prædiker**, Salomons, Prækeren, eccleſiaſtes; Salomonis liber paræneticus.

**Prædikeſtoel**, Prækeſtoel, cathedra ſacra, ſuggeſtus ſacer.

**Præg**, imago, nota, charagma.

**Præger**, ſee Mynter.

**Prægtig**, magnificus (e), ſplendidus (e), ſuperbus (e); magni paratus, apparatus, magno paratu; i Klædedragt, Spiſe, lautus. — anſeelig, herlig, amplus (e), apparatus (e), faſtuoſus, excellens, egregius.

**Prægtighed**, ſee Pragt.

**Prælat**, antiſtes, primus, præſul.

**Prælatur**, dignitas, locus præſulis.

**Præliminar**, præmiſſus, prævius.

**Præliminarier**, qvæ præmittuntur; i Tractater, conditiones præviæ; i en Afhandling, prolegomena.

**Præliminariter**, ante rem.

Præludium, Ouverture, præcentio.
Præmie, see Belønning, Gevinst.
Prænumerando, in antecessum, præsens, repræsentatum.
Prænumerant, qvi repræsentat, qvi ante solvit pretium.
Prænumeration, repræsentatio, pretium ante rem solvendum, solutum; pecunia premutua. — paa P., cum conditione, lege pretii repræsentandi.
Prænumerationspriis, qvod repræsentatur, in antecessum datur.
Prænumerationsseddel, repræsentati pretii apocha.
Prænumererer, repræsentare, in antecessum dare; paa noget, pretio repræsentato redimere, præstinare aliqvid.
Prærogativ, see Fortrin.
Præsent, see Skænk, Gave.
Præsentation til Valg, nominatio, commendatio, demonstratio, suffragatio.
Præsenterer, fremstiller for, offerre, objicere; En, sistere, tradere; til Valg, nominare, demonstrare; p. en god Person, esse corpore amplo, decoro, specie decora. — p. sig, apparere, conspici; for En, venire in conspectum alicujus, coram venire, ei se offerre. — p. Geværet, tela erigere, surrigere, adversa humero applicare, adversa in humerum rejicere; for En, telis surrectis colere aliqvem, honoris causa surrigere, adversa rejicere tela. — p., række noget, offerre, porrigere; en Skivelse, reddere, exhibere.
Præsenteertalerken, orbis porrigendis cibis, scyphis; lanx, discus.
Præservativ, munimentum, remedium arcendo malo; bruge, muniri in antecessum, occurrere malo, prævertere morbum, occupare remedium.
Præses, præses, princeps, caput, moderator, primus.
Præsident, præses, præcul; være, præsidere.
Præsidentspost, præsidis dignitas.
Præsidenz, præsidis locus, primus locus, prima sedes; i en Forsamling, præsidium, moderamen; have, præsidere consilio, præesse.
Præsiderer, præesse, præsidere; ved noget, rei.
Præst, sacerdos, sacrorum curator, coetus sacri antistes, parochus, concionator; øverste, pontifex maximus; som var bestemt for en vis Guddom hos Romerne, flamen. — være P. et Sted, sacra alicujus loci curare, coetum sacrum regere; blive, vocari ad manus sacrum, accipere curam coetus, sacri, sacris præfici curandis.
Præstedømme, sacerdotium; for en vis Guddom, flaminium.
Præstelig, sacerdotalis, sacerdotis; en Præst anstændig, sacerdote dignum, decorum sacerdoti. — *adv.* sacerdotis more, ut decet sacerdotem, ut dignum est sacerdote.
Præstegaard, ædes parochi, parochialis habitatio.
Præstekald, sacrorum cura, sacrorum curandorum provincia, munus sacrum; faae et, munere sacro ornari, sacrorum curam accipere.
Præstekiordel, toga, vestis sacerdotalis.
Præsteskab, clerici, sacerdotes, sacrorum antistites; paa et Sted, collegium sacris curandis, sacerdotum corpus.
Præstestand, ordo sacer, clericorum corpus, ordo ecclesiasticus; træde i, accedere ad corpus clericorum; adjungi, adscribi ordini sacro.
Præsteven, sacerdotum, clericorum, concionatorum amans; clericis æqvus, deditus, benivolus.
Præstevielse, consecratio, inauguratio sacerdotalis.

Præstinde, sacerdos, antistita.
Præsterer, efficere, perficere.
Præsumerer, Præsumtion, see Formoder, Formodning.
Præsumtive, ante rem, in incertum eventum.
Prætenderer, fordrer, petere, velle; paastaae, putare, velle.
Prætention, Fordring, postulatum, postulatio; giøre, petere aliqvid; sibi deposcere, vindicare; have, posse aliqvid petere; actionem habere; som man har, jus, auctoritas petendi, repetendi; i en Proces, actio see Fordring.
Prætext, see Forevending.
Prævenire spille En, occupare aliqvem, prævertere.
Pragt, Prægtighed, magnificentia, splendor, pompa, apparatus; i Klædedragt, Mad ꝛc., lautitia.
Prakker, see Betler.
Prakker en, inops, mendicus, cerdo, see Staadder, Betler.
Prakkerie, inopia, res tenues.
Pral, Pragt, prægtigt Optog, pompa, choragium, fastus, apparatus, magnificentia, see Pralerie.
Pralende, magniloqvus, jactabundus, verbis magnificus, gloriosus (e); naar det ikke er sandt, vanus. — p., glindsende, splendidus (e), radians. — *adv.*, jactanter, jactantius, magnifice, cum jactatione.
Praler, jactare se, prædicare de se, janctanter loqvi, extollere se verbis; med noget, aliqvid jactare, crepare, venditare; gloriari re aliqva.
Praler en, jactator, ostentator, gloriosus, thraso, magniloqvus, grandiloqvus.
Pralerie, ostentatio, jactantia, gloria, gloriatio; store Ord, ampullæ verborum, venditatio; naar Sagen ikke er sand, vanitas, vaniloqventia. — af P., gloriabundus, jactantia (abl.), gloriose, jactanter.
Pralhans, see Praler en.

Prallen, Paastøden, illisio, illisus.
Prallet tilbage, recellere; paa noget, impingere, illidere.
Pram, scapha major, ad trajectum; Lossep., barca.
Prammand, portitor. — Pramfolk, barcarii.
Pranger med, nundinari.
Pranger en, nundinator; Hestep., hippopola, mango, eqvorum venditor.
Prangerie, Kiøb og Salg, nundinatio, mangonium, qvæstus mangonicus.
Praxis, Vedtægt, institutum. — Øvelse som man har, usus, exercitatio; som har den, usu subactus, exercitatus; in re, in rerum usu versatus, tritus; have den, usu rem didicisse, usu cognitam habere, tenere. — P. i Rettergang, fori usus; rerum usus, mos, consvetudo forensis; Juristernes, causarum defensio, patrocinium, litigatio, lites; have P., adhiberi ad causas, versari in foro; stærk P., multa in foro opera, multæ causæ, lites; have, adhiberi ad plurimas causas; multum versari in foro, florere in judiciis; som har, multus, freqvens in foro; clarus in judiciis. — Lægernes P., usus medendi, curandi; have, morbos tractare, ægros curare, medicinam facere; begynde, accedere ad ægros curandos; ægris dicare, offerre, profiteri, ostendere operam suam; accedere ad morbos tractandos, profiteri usum medendi; stærk P., multus, magnus curandi usus; som har., freqvens ad ægros; have, multum versari in morbis tractandis; ad multos curandos vocari, adhiberi.
Pren, at skrive med, graphium, Skomagerp., subula, acus.
Prellen, Prellerie, circumscriptio, fraus.
Preller, En, circumvenire aliqvem, ei aliqvid extorqvere; ab eo aliqvid auferre.

Preller en, circumscriptor, extortor.

Presse, Perse, prelum, pressorium; Viinp., torcular; Bogtrykkerp., prelum, typographicum; give i Pressen, prelo submittere, subjicere; excudendum dare; være under P., typis exscribi; Bogen er under P., propediem edetur, editio libri paratur; forlade P., prodire, edi, vulgari, absolvi, emitti; give Tøiet P., bene solidare pannum prelo, firmare.

Pressefrihed, Trykkefrihed, libertas typographica, libraria; jus, auctoritas omnia edendi, excudendi, vulgandi.

Pressebengel, malus preli, jugum.

Pressen, Matrosers, conqvisitio violenta.

Presser, perser, premere, torqvere, prelo urgere; Viin, Olie, exprimere, torculare. Pallad. — En, premere, vexare, duriter habere; Matroser, nautas cogere; vi colligere, conqvirere.

Presseskrue, trochlea, trochlea preli.

Priis, Berømmelse, gloria, laus. — P., Værdie, pretium, æstimatio; paa Levnetsmidler, Torvep., annona; høi, annona arctior; difficultas, caritas annonæ; lav, god, annona laxior, vilitas annonæ. — hvad er Prisen, qvanti constat, æstimatur, venit, emitur? P. stiger, falder, Tingen stiger, falder i P., pretium rei augetur, minuitur; res pluris, minoris venit; høit i P., carus; være, magno venire, æstimari, vendi; for den P., for saa meget, tanti. — P., Belønning, præmium, palma; i Veddespil, brabeum; som giver den, brabeuta. — give til P., omittere, mittere, occupanti concedere; for at plyndres, diripiendum dare, proponere; En noget, prædæ esse rem sinere alicui; En den anden, aliqvem alicui condonare; paa en forræderst Maade, prodere, destituere, hosti objicere. — give sin Ære til P., famam contemnere, negligere; som giver det, famæ prodigus. — give sig til P. for En, som et Fruentimmer, copiam sui facere, morigerari.

Priisskrift, liber, libellus ceteris commissionibus prælatus, præmio, brabeo ornatus, cujus auctor abstulit præmium, brabeum; som skrives i denne Hensigt, commissio.

Priisspørgsmaal, qvæstio sub præmio proposita.

Priisværdig, see Priselig.

Prik, Prikke, punctum, apex; til Punkt og P., accurate, sollicite, religiose. — Plet, nota, macula.

Prikker, notare, punctis variare, spargere.

Prikket, maculosus, punctis notatus, sparsus.

Primer, delirare.

Princip, første Oprindelse, principium (a *pl.*) — Grundsætning, Philosophernes, decretum.

Principal, fornemste, primus, summus, princeps, penes qvem sunt primæ partes; Ens, herus.

Princesse, princeps, filia principalis. — som En, magnifice, cultu regali.

Prinds, Fyrste, princeps; Søn af en Fyrste, filius principalis, princeps juventutis; Kronp., heres, successor imperii, regni. — som en P., regaliter, magnifice.

Prior, præsul, antistes, coenobiarcha; være, coenobio præesse, coenobium regere. — Storp. i Frankerig, summus coenobiorum præsul; summus coenobiarcha.

Priorat, coenobiarchia, coenobiarchatus; coenobii cura, moderamen.

Priorinde, abbatissa, antistita; coenobii magistra, moderatrix, rectrix.

Prioritet, prior caufa, locus, ordo; potiores partes, melior conditio, prima claſſis; have, eſſe inter primos, meliori conditione; ceteris præferri.
Prioritetsret, melior conditio, jus primi loci.
Prippen, ſom let vredes, acriculus, irritabilis.
Prippenhed, irritabilitas.
Priſelig, Priisværdig, laudandus laudabilis, egregius, præclarus, laude dignus, honorificus (e).
Priſe, Tobak, qvantum capiunt digiti duo pulveris ſternutatorii; tage, ducere pulverem ſternutatorium. — P, taget Skib, bello capta, captiva navis; god, navis rectæ, juſto jure, belli jure, legitime capta, expugnata; erklære for, navem jure belli captam, abductam, epugnatam judicare, pronunciare.
Priſer, celebrare, laudare, dicere, prædicare, tollere, efferre, laudibus ferre. — p. lykkelig, beare, beatum prædicare; ſig, beatum ſibi videri.
Privat, privatus, domeſticus.
Privatandagt, ſacra domeſtica, privata; holde domi, privatim ſacra agere.
Privataudienz, aditus ſecretus, ſine pompa; have, ſeorſim, privatim admitti; ſecreto audiri; begiere, velle ſeorſim, ſecreto admitti; give, ſolum, ſecreto admittere; ſeorſim audire.
Privatcommunion, euchariſtiæ uſus a reliqvis ſegregatus, privus, ſolitarius.
Privatfolk, privati, ſee Privatmand.
Privathad, odium privum, proprium; have, privatim, proprie, per ſe, ſuo nomine odiſſe.
Privathenſigt, privata ratio, privatum conſilium; have, privatim aliqvid ſeqvi, ſpectare; ſibi aliqvid petere; ingen have, nil privatim ſpectare, nil ſibi petere; giøre noget af, ſuis rationibus aliqvid condonare; i Staten, ſuas rationes a republica ſegregare; ikke giøre noget i Staten af P, condonare ſuas rationes rei publicæ.
Privathevn, propria, privata vindicta; tage, privatim ulciſci aliqvem.
Privathuus, privata; i et, in privato.
Privatintereſſe, commodum privatum, ſee Privathenſigt.
Privatiſerer, privatum agere, vivere; otiari.
Privatiſt, privatarum ſcholarum auditor, privatus auditor.
Privatlærer, doctor domeſticus, magiſter propius, privus, uni, ſoli deſtinatus; være, privatim docere; have, privatim, ſolum inſtitui.
Privatliv, vita privata; føre et, privatum vivere, agere.
Privatmand, Privatperſon, privatus; leve ſom, privatim agere.
Privatſag, cauſa privata.
Privatſkole, ſchola privata.
Privattime, ſcholæ privatæ, propriæ; holde, privatim docere aliqvid; tage, have, privatim, ſolum erudiri.
Privatomſtændigheder, rationes familiares, domeſticæ.
Privatundervüsning, doctrina, diſciplina, inſtitutio priva.
Privative, ſolus, unus.
Privet, latrina, ſeceſſus.
Privilegerer, En, beneficium, jus privum, eximium dare, tribuere, concedere alicui; nominatim, proprie, eximie aliqvid dare; noget, rem peculiari, ſingulari, eximio, proprio jure ornare; jus eximium rei tribuere; naar det tilforn ikke havde Sted, eller i Modſætning med dem, ſom ikke have det, rem, hominem excipere; naar det angaaer en Befrielſe fra noget, liberare, immunitatem concedere.
Priviligeret, frie for noget, immunis, exceptus, liberatus; berettiget til noget, cui aliqvid licet,

licet concessum est uni; beneficio, jure, commodo eximio, singulari, proprio, peculiari ornatus, gaudens; være p., uti, gaudere jure, commodo, beneficio eximio, singulari; til noget, habere jus, arbitrium, uti jure, arbitrio rei; han er dertil p., ei soli, uni, proprie, eximie datum est, licet; ei jus, potestas est faciendi, facere. — p. Soldater, beneficiarii.

Privilegium, overhoved, jus, commodum, beneficium, privilegium; som har, privilegiarius *ict.* — til noget, jus, copia, potestas rei; til allene at have, giøre, sælge noget, arbitrium rei habendæ &c. — Befrielse, immunitas; som har saadan, immunis, exceptus; give den, aliqvem solvere lege; excipere; ei gratiam legis facere; have den, excipi, non teneri lege. — Privilegier, Rettigheder, jura, beneficia, commoda, immunitates.

Pro, — tale pro og contra, in utramqve partem dicere, disputare.

Proberen, Proven, spectatio, exploratio; Forsøgen, meditatio, periculum.

Proberer, forsøger, experiri, tentare, periculum facere; prøver, spectare, explorare, exigere; til Øvelse, meditari, exercere; som prøver noget, spectator, explorator. — p. Mad, Viin, gustare; et Klædesstykke, corpori applicare.

Proberovn, clibanus aurificis, caminus metallo spectando.

Probersteen, lapis lydius, obrussa; stryge paa, admovere lapidi, applicare; ad obrussam spectare, *metaph.*, norma, regula, lex.

Problem, problema; Spørgsmaal, qvæstio; opgive, ponere, proponere qvæstionem; giøre til, in dubium revocare.

Problematisk, incertus, in incerto, ambiguus; tale, ambigue loqvi.

Procederer, forfarer, agere; i en Sag, in re versari; rem tractare, habere. — anderledes, rationem commutare, rem aliter instituere. — lovligen imod En, lege agere, experiri, persequi; voldsom, vi grassari.

Procedur, Fremgangsmaade, ratio; forsigtig, cautio, prudentia, cura, diligentia. — Parties for Retten, disceptatio, judicium.

Procent, in centenos; centesimis; 5, 6, qvinis, senis centesimis; 50, semis; 25, qvadrans; 75, dodrans.

Proces, lis, judicium, causa, controversia; farlig, periculum; begynde en, lege agere, judicio experiri; med en, agere in aliqvem, litem ei intendere, eum judicio persequi, cum eo certare; om noget, rem judicio persequi, aliqvid petere. — Processen begynder, lis movetur. — naar den giøres anhængig, litis contestatio, lis contestata. — holde i Beredskab Beviser, Documenter &c. til Processen, litem, causam instruere. — give Sag, som hos Romerne Prætor, actionem dare, judicii formulam proscribere. — det kommer til P., res ad judicem, in judicium veniet, vocabitur. — der er P., lis pendet, sub judice lis est, nondum composita est controversia. — vinde Processen, vincere causa, judicio (um) ogs. *abs.* vincere; tabe, vinci, causa cadere; fordi man ikke har Ret at klage, non audiri; fordi man ikke anstillede Processen Ret, formula cadere; fordi man forlangede formeget, ex plus petito cadere. — det hvorpaa det ankommer ved enhver P., caput controversiæ, qva de re agitur. — være i P., litigare; judicio certare, ambigere; være under P., in judicio versari, in controversiam vocari, controversum esse; Sagen er under P., de re ambigitur, litigatur; controversia est, certatur; det hvorom det er P., controversum, litis materia. — have P., som Partie, cer-

certare, litigare, delitigare, judicio contendere; som Advokat, causam tractare, versari in causa; have mange Processer med andre, multis litibus, controversiis distineri; som Advokat, multum in foro versari; multis causis adhiberi, vacare, occupari; multum esse in judiciis. — som har en P. med En, litigator; som er meget for Processer, litigiosus; som angaaer Processer, forensis, judicialis. — P. i Æres- og Livssag, qvæstio; rei capitalis, capitale, cipitis judicium; som har en, capitis reus; have en, de capite demicare; føre den imod en, aliqvem capitis arcessere; Dommer deri, qvæsitor; være, qværere; qvæstionem, judicium exercere. — giøre kort P., breviter defungi, rem paucis absolvere, non diu cunctari; med en, statim expedire aliqvem. — P. i Chymien, ratio, modus, ars solvendi, compenendi, modus agendæ rei.

Processerer, fører Proces, see Proces. — de Processerende, partes litigantes; som begynder, Anklager, petitor; i Livs- og Æressager, accusator; den som processeres imod, unde petitur; i Livs- og Æressager, reus.

Procession, pompa; holde, ducere, deducere, agere pompam; i P., solemni pompa, festo agmine. — P. begynder, pompa ducitur, procedit; kommer, incedit. — indhente i P., per pompam deducere.

Procurator, actor causarum, causidicus, postulator, cognitor, advocatus; som forstaaer sig mere paa Formaliteter end Veltalenhed, formularius, leguleius.

Procurerer, causas agere, causis agendis victum qværere. — En noget, see Forskaffer.

Producerer, see Frembringer. — p. sig, apparere, excellere, inclarescere.

Product, i Tal, summa numerorum, caput; qvod efficitur, conficitur e numeris collectis; Productet er 1000, conficiuntur, redeunt, emergunt mille. — et Lands P., fructus; natum in regione; qvod regio ex se gignit, effert. — give En en P., nates cædera alicui.

Profan, udvortes, vanhellig, profanus; i Levnet, Tænkemaade, impius, levis; contemtor numinis, rerum sacrarum, divinarum. — p B., liber impius, levis; verdslig, de rebus humanis.

Profanhistorie, verdslig Historie, res civiles, politicæ, populorum.

Profanskribenter, scriptores pagani.

Profession, det man offentlig bekiender sig til, professio, vitæ genus, qvæstus, ars, opus, vita — Handværk, opificium; sætte til en, opifici, magistro operis tradere; tironem facere; komme til En, tradi disciplinæ opificis, committi operis magistro instituendum; tirocinio imbui, mancipari; tirocinium capessete. — giøre P. af noget, aliqvid profiteri, exercere; af min, af samme P., ejusdem ordinis, artis; eidem studio, operi addictus. — reise paa Professionen, opificii, artis causa peregrinari.

Professionist, opifex, artifex, opificio addictus.

Professor, professor, academicus doctor; være, sustinere munus doctoris academici; blive, admoveri muneri, ornari munere doctoris academici; giøre til, mandare alicui provinciam scholarum in academia habendarum. — være P. i en Videnskab, profiteri, docere, tradere in academia hoc vel illud; scholas theologicas, græcarum literarum &c. habere publica autoritate.

Professormæssig, professorius (e), professoris, academicus(e), academiæ aptus.

Pro-

Professur, munus docendi aliqvid in academia; professoris locus, provincia, partes.

Profil, catagraphum, pictura, imago, rei adversæ; male, tegne, adversum (am) exprimere, sistere; ex adversa parte conspiciendum dare; a fronte pingere, delineare.

Profit, qvæstus, lucrum, emolumentum, fructus; have, lucrari, aliqvid redigere, efficere; lille P. lucellum; reen P., liqvidum emolumentum; ipsum lucrum, deducto sumto.

Profitabel, see Nyttig.

Profiterer, vinder, lucrari; lucrum, emolumentum capere, percipere; lucro augeri; hos En, discere ab aliqvo, uti ejus disciplina; meget, fructum capere ex alicujus doctrina. — p. af noget, giøre sig det til Nytte, re uti, rem in usum suum conferre.

Proforma, in speciem, dicis causa.

Profos, lictor militaris, castrensis, custodiæ militaris, castrensis; desmophylax; demotarcha militaris, castrensis.

Programma, prolusio, invitatio, libellus panegyricus, panegyri præmissus; skrive, invitare ad panegyrin; significare, nuncupare, libello panegyrin; proludere.

Progresser, successus; i Krig, res prosperæ; i Studeringer, profectus. — giøre P. i et Arbeide, i Studeringer, proficere, provehi, progredi; i Krig, rem bene gerere.

Project, see Forslag.

Promemoria, commonitorium, libellus, literæ, see Memorial.

Promenade, deambulatio.

Promenerer, deambulatum ire.

Promotion, Høitideligheden, creandi panegyris; Handlingen, creatio; at En promoverer, gradus capessendi panegyris.

Promotor, qvi præest panegyri; qvi creat doctores, magistros; være, præesse panegyri; fungi provincia creandorum doctorum, magistrorum; min, hans P., qvi me, illum creavit magistrum doctorem.

Promoverer, En, evehere, producere; selv blive noger, creari; f. Ex., doctorem, magistrum; capessere honorem, gradum, honores, dignitatem doctoris &c.

Prop, embolus, obex, pila, obturamentum.

Prophet, vates, propheta, fatidicus, divinus; falsk, pseudopropheta, impostor: at En er P., divinitas; at man holder ham derfor, divinitas credita.

Propheterer, vaticinari, prædicere, canere.

Prophetie, Prophesie, prædictio, monitus, vaticinium, oraculum.

Propheterinde, divina, vates, prophetis, fatiloqva, fatidica.

Prophetisk, propheticus, prophetæ, vatis, furibundus, vaticinus. — p. Aand, vis divina, divinitas, impetus divinus; i p. Aand, vaticinabundus, divinitus afflatus, incitatus; divino spiritu tactus. — p. Bog, vaticiniorum liber. — *adv.* vaticinabundus, divinans; forklare, de re futura interpretari, in rem futuram trahere, pro vaticinio habere.

Proportion, proportio analogia, ratio, modus, conditio, responsus, symmetria, convenientia partium; Delenes lige Afmaaling i Henseende til Tiden, rythmus, numerus. — P. i Inddelinger imellem Personer, pars rate, virilis; descriptio; i P., pro modo, pro rata; pro rata parte, portione.

Proportionallinie, linea rationis index.

Proportionaltal, media proportionis.

Proportionalcirkel, mesolabium.

Proportionerer, describere, digerere, aptare, concinnare.

Proportioneret, proportionerlig i sig selv, concinnus æqvabilis, con-

congruus, commodus; bene, æqvabiliter descriptus; med andre, aptus analogus, congruus rei. — være p., congruere inter se; med andre, respondere, comparari; ilde p., incongruus, absonus, inæqvabilis.
Proposition, see Forslag.
Propper, inserere, imponere, immittere. — fuldp., refercire, implere. — p. til som en Flaske, embolum obdere, obturare, embolo adigere. — proppet, insititius, insitivus.
Proppen, Podning, insitio.
Proppetrækker, manus, uncinulus, hamulus, stylus.
Proprietær, proprietarius, dominus prædii.
Prosa, oratio soluta, pedestris; prosa.
Prosaisk, prosaicus, solutus, pedester.
Prosit, bene vertat! bene te!
Prospect, prospectus.
Prostituerer, dehonestare, dedecorare, dedecore & flagitio obruere, infamiam adspergere; sig, famam prodere, abjicere, proterere; sibimet infamiæ notam inurere.
Prostistution, see Skam, Vanære.
Protection. see Beskyttelse.
Protest, see Protesterer.
Protestant, non catholicus; acatholicus, alienus a formula pontificia, evangelicus.
Protestantisk, evangelicorum.
Protestation, intercessio.
Protesterer, giør Protest, intercedere; imod noget: rei; som en Øvrighed, Landstad mod andre, vetare, opponere se, obstare; imod Vexel, non admittere, non agnoscere syngrapham, repudiare, nolle ex ea solvere, nolle eam recipere; skikke den med Protest tilbage, non agnitam remittere, ostendenti remittere; komme med P. tilbage, irritam, non agnitam redire, remitti.
Protocol, album, commentarii, acta, periculum.
Protocollerer, fører Protokol, perscribere literis ordinem rei; acta, rem consignare; in commentarium, in acta referre; som p., scriba.
Proviant, commeatus, frumenta, cibaria.
Provianterer, commeatum subvehere, præbere, curare; sig, consulere sibi de victu, cibaria secum ferre; i Krigen, frumentari.
Proviantering i Krig, frumentatio.
Proviantforvalter, rei frumentariæ præfectus, curator.
Provianthuus, horreum.
Proviantskib, sitagogus, navis frumentaria, commeatu subvehendo.
Proviantvæsen, res frumentaria.
Provinds, provincia; som hører til, provincialis.
Provision, Proviant, commeatus, cibaria; Overflod, copia; en god P., magna copia. — Kiøbmænds P. af egne Varer, lucrum, emolumentum; af fremmede, curandi, mittendi merces; proxeneticum; ultra impensas; tage, ultra sumptum aliqvid poscere, capere; ikke tage, simpliciter impensas imputare.
Provisionaliter, in incertum eventum, ad subita.
Provisor, paa et Apothek, administer, vicarius pharmacopolæ.
Provisorie, ad subita, ad incertos casus, ad subitos usus.
Provst, magister, antistes, præsul, præpositus coenobio, monasterio, templo &c.
Provstie, magisterium, præsulis munus.
Prøve, Forsøg, periculum, tentamen discrimen experimentum; til P., experiundi causa; sætte paa P., giøre P., experiri, periculum facere, spectare, in discrimen committere; det kommer paa en P. an, res docebit, experien-

periendum est, holde P., staae P., usu probari, commendari; eventum reddere; eventu, re comprobari; det holder P., res seqvitur; eventus constat, respondet; ikke holde P., exitu fallere, destituere; in usu deficere, evanescere; deficere. ubi ad rem ventum fuerit; som holder, certus, exploratus; usu spectatus, cognitus, probatus. — P., Beviis, Kiendetegn, signum, specimen; aflægge, give, specimen dare; den forste, rudimentum, tirocinium ponere; give P. paa at man forstaaer noget, specimen sui dare, edere; ostendere te qvi sis; anstille P., spectare; at man anstiller, spectatio. — P., Ovelse i et Skaespil eller andre Ting, meditatio. — P. af Varer, specimen, particula. — have Prøver af noget, rem usu, discrimine cognitam habere, spectasse; hvorpaa man har mange, store, sikkre P., multis, magnis, certis speciminibus cognitus, probatus, exploratus, spectatus. — P. paa Guld- eller Sølvmynt, obrussa.

Prøveark, exemplum; plagulæ unius specimen, exemplum; plagula exempli, speciminis causa excusa; specimen libri.

Prøvelse, examen, exploratio, spectatio; anstiller, see Prøver. — en haard P., grave certamen, dura concertatio, acerbum specimen.

Prøvelsestime, tempus qvo exercemur malis.

Prøveprækken, concionandi specimen; concio prærogativa, spectandi causa habenda; holde, concionandi specimen edere; in concionando spectari, censeri; lade holde, vocare, admittere ad specimen concionandi.

Prøveaar, rudimentorum annus; annum rudimentum, tirocinium; udholde, ponere rudimentum annuum, vincere, tolerare annuum tirocinium.

Prøvestykke, specimem, exemplum.

Prøver, explorare, spectare, inspicere, discere, examinare, explorare, scrutari, exqvirere; imod noget, exigere, referre, revocare ad aliqvid; conferre comparare, rei, cum re. p., gior Forsøg, experiri, periclitari, probare, tentare, attentore.

Prøvet, forsøgt, expertus, spectatus.

Prunelle, prunella, brabylum.

Prunk, pompa, choragium, fastus, apparatus, magnificentia, scena; i Ord, verborum strepitus, pompa.

Prunker, superbire re; ostentare aliqvid.

Prutten, Tingen, pretii deminutio.

Prutter, tinger, cocionari; En noget af, pretium rei venalis licendo imminuere; de pretio detrahere.

Prydelse, decus, ornatus, ornamentum; i Talen, lumen; ofte, pl. lumina, elegantia; paa Dørre og Porte, antepagmenta. — Qvindes, Stads, mundus. — udsøgt for at behage, lenocinium. — til P., ornatus causa, in speciem; tiene, esse ornamento; rem exornare, commendare; speciem rei addere, circumdare.

Pryder, ornare, exornare, condecorare, decorare, colere; excolere, cohonestare, distingvere.

Prygl, en, fustis, baculus; med P., fustim. — som man giver, faaer, verbera pl.

Pryglen, med Knypler, fustuarium.

Prygler, cædere, plagis cædere, battuere; plagas, verbera, fustes ingerere; plagis mulcare, contegere, obruere. — p. til sig, plagis adigere; bort, plagis abigere; til noget, vi cogere. — prygles, vapulare, verbera pati.

Psalme, hymnus, canticum, ode (a), psalmus; synge, psallere.

Psalmebog, psalmorum, hymnorum liber.

Psalmist, hymnopoeus, lyricus; odarum poeta, scriptor.
Psalter, see Psalmebog. — et Instrument, psalterium, nablium, naulium, lyra, barbiton.
Publication, promulgatio, nuncupatio, renunciatio; en Doms, sententia lata, pronunciata, significata, edita.
Publicerer, gior bekiendt, mundtlig, vulgare, nuncupare; ved en Herold, renunciare; skriftlig, promulgare, edere, proponere; en Dom, sententiam ferre; en Bog, edere, emittere, vulgare.
Publicist, publici juris peritus, politicus, pragmaticus.
Publicum, populus, homines, universi, multitudo, pleriqve, pars major; i Henseende til en Bog, lectores, arbitri rerum. — Publicums Smag, ingenium, ratio horum temporum; det da værende P., qvi tum erant, qvi tum de his rebus, statuebant; det nu værende, or P., nostri; horum temporum homines; for P., universis. — P. giores bekiendt, latere volumus neminem, cujus intersit. — giøre P. bekiendt, publice significare; universos edocere, certiores facere. — en Skribent, en Bog for P., populo, omnibus, multitudini aptus, gratus; som skriver for P., popularis.
Pude, Hynde, pulvinus, pulvinar; Hovedp., cervical; at binde Hovedet ind i, cerebellare.
Pudehynde, culcita.
Puder, capillorum intertrimentum; farina capillis inspergenda, inspersa; pulvis comatorius.
Puderqvast, peniculus comatorius, crinibus spargendis; aspergillum commatorium.
Pudesvaar, indumentum pulvini linteum.
Pudren, usus comatorii pulveris; capilli farina sparsi, conspersi.
Pudrer, pulvere candido conspergere, spargere, imbuere capillos; pulverem farinaceum injicere crinibus, album addere in capillos.
Puds, jocus, irrisus, ludibrium, ludicrum; giøre, spille En et, alicui petulanter nocere; facere ut illi ægre fiat. — et listigt, machina techna; hemmeligt, furtum. 2) Pynt, cultus, ornatus.
Pudseerlig, facetus, festivus, jocularis; ludicrus, ludicer.
Pudsemager, scurra, sannio, ludio, ridiculus.
Pudser, En, spiller En et Puds, male mulcare, pessime accipere, see Puds. — p. op, reconcinnare, curare, fingere, expolire, tergere; for at bedrage Folk, fucare, infucare. — p. sig, ornari, fingi. — p. Lyset, emungere.
Pudserie, ludicrum, ludibrium.
Pudset op, giort om, interpolis (us).
Pudsler, qvatere, qvassare, agitare, concutere; agitando reconcinnare, reficere.
Puf, Stød, ictus, plaga, impulsus. — udstaae et, non cedere, non deficere facile. — P., et Knald, sonitus.
Puffer, støder, ferire; knalder, sonare, resonare, sonum edere.
Puffert, pyrobolus manuarius, minimi modi.
Pug, Puger, parcus, tenax, sordidus, illiberalis, canis.
Puger, parcum, tenacem, sordidum esse.
Pukkel, bulla; som har, bullatus. — paa Ryggen, gibbus, struma.
Pukkelrygget, gibbus (er); gibberosus.
Pukken, Trodsen, insulatio, ferocia.
Pukker, trodser, ferocire, minitari, insultare.
Pulpet, at staae ved, pulpitum, suggestum, pegma; Skriverp., pluteus, pulvinus ligneus; til at giemme i, loculi, theca.
Pulpitur, cuneus, podium, exhedra.
Puls, ictus arteriarum, sangvinis ictus. — Pulsen slaaer, micat sangvis,

vis, arteria; svagt, langvet arteriæ ictus; stærkt, viget; slet ikke, deficit. — føle paa Pulsen, venæ, sangvinis ictum tentare.
Pulsaare, arteria.
Pulslag, ictus venarum, sangvinis.
Pult, see Pulpet.
Pulver, pulvis medicatus, medicus, pharmaceuticus, salutaris; tage ind, uti pulvere salutari.
Pulveriserer, in pulverem solvere, tenuare, redigere; pulverare, pulverizare *Veget.*
Punkt, punctum; giøre en, punctum ponere, maximam interpunctionem subjicere — Afdeling, caput, pars. — Post, membrum. — fra P. til P., deinceps, per singula eundo. — Omstændigheder, Ting, res causa; alle Punkter, singula atqve universa; denne P., hoc; den rette P., res ipsa, arx causæ, jugulum; den fornemste, vigtigste, caput, arx causæ. — giøre Punkter i Skrivningen, interpungere; alt for mange, nimis crebro, plus qvam satis sit interpungere.
Punktation, interpunctio.
Punkteren, stigmographia; for at spaae, stigmomantia, chartomantia.
Punkterer, afdeler, interpungere, dividere; betegner med Punkter, punctis notare. — tegner, punctis minutis pingere. — for at spaae, notis arcanis vestigare.
Punktille, argutiæ, argutatio; holde sig op ved, argutari, calumniari.
Punktlig, nøie, diligens, diligenter, accuratus, (e); p. Mand, religiosus, — til rette Tid, ad tempus, ne momento qvidem tardius. — alt for p., putidus (e), male religiosus, anxius (e).
Punktlighed, cura, diligentia, severitas.
Punktviis, stykkeviis, membratim, deinceps, per singula eundo; gaae p. igiennem, per singula ire; singula deinceps expendere.
Pund, pondo, libra; halv, selibra; 2 P., dupondium. — Gave, Duelighed, ars virtus, ingenium; nedgrave sit, cessare, non uti arte sua; pati inertia, incultu, desidia hebescere animum, artem; desidia obruere ingenium. — aagre med sit P., uti arte, ingenio; ad usum publicum conferre artem suam. — som holder eet P., libræ pondere, libralis, librarius; 2 P., selibris; 3, 5, trilibris, qvinqvelibris; 7, 8, 9, o. s. v., septem &c. librarum pondo; som en Kanon, tormentum capax glandis tot librarum.
Pundpære, pirum majusculum, pugilare; volema *pl.*
Pung, marsupium, crumena, funda, loculi; Blære, follis, folliculus. — det vil hans P. faae at finde, loculi exhaurientur, gravi sumtu ferietur; lukke P. op., numos erogare. — Pungene, scrotum, testiculi *pl.*
Punge ud, punge op, numos erogare.
Puppe, af Orme, som Silkeorme, folliculus, tunica, theca. — Ormen eller Indsecten selv indsvøbt i sin Skal eller Hylster, chrysallis.
Purgans, remedium corpori purgando, levando, alvo ciendæ, ventri ducendo, movendo, potus catharticus, purgando ventri; indtage, give, see Purgerer.
Purgerer, indtager Purgans, alvum ducere, ventrem movere, ciere, solvere; purgatione curari; evacuare, purgare alvum cgs. *abs.* purgari; indgive Purgans, alicui ventrem ciere, purgare. — purgere sig for Retten, purgare se, liberare, exsolvere.
Purgeren, ventris purgatio; venter motus, movendus.
Purgeurt, scammonia.
Purpur, purpura; af, purpureus; farvet i, purpuratus; indfattet med, purpura prætextus;

som bærer saadan en Klædning, prætextatus.
Purpurdragt, vestis purpurea; dobbelt, stærk farvet, dibaphus; indfattet, trabea, prætexta.
Purpurfarve, ostrum, color purpureus, purpura; giøre, purpurare.
Purpurfarver, infector purpurarius.
Purpurfarvet, purpureus, blatteus, ostrinus, conchyleatus.
Purpurfisker, morilegulus.
Purpurkaabe, pallium purpureum.
Purpurkræmmer, porphyropola, purpuræ venditor, purpurarius.
Purpurrød, purpureus; blive, purpurascére, purpureum colorem ducere.
Purpursnekke, murex, purpura, conchyleum; et mindre Slags, buccinum.
Purrer, irritare, concitare, lacessere, provocare.
Pusling, liden Dreng, pusio see Dverg.
Puseren, i Vox, ducere formas cera, in ceris fingere. — pusede Vorbilleder, ceræ pl.
Pusten, spiritus gravior, anhelitus.
Pustende, stønnende, anhelus, cum anhelitu.
Puster, blæser, flare; paa, adflare; op, sufflare, conflare, inflare; bort, deflare, difflare; ud, efflare, perflare. — drager Aande, aander, halare, spirare; halitum mittere, fundere; af Hede, æstuare, graviter spirare, spiritum proflare, anhelare; imellem, interspirare; hviler sig, respirare.
Pusterør, tubulus globulis excutiendis.
Pusterum, respiratio, respiramen.
Pustkiæver, oppustet i Kiæverne, saccibuccis.
Putter i Lommen, indere, inserere marsupio, peræ; *transl.* perpeti, tolerare, dissimulare injuriam, devorare. — p. hen, bort, abstrudere, condere; ned i Jorden, defigere, sepelire.
Puur, see Reen, Bar.
Puurløg, porrum sectile, sectivum.
Pynser, see Pønser.
Pynt, cultus, ornatus, comptus. — Pynten af et Huus, et Taarn, culmen, fastigium, summa domus, turris; af et Bierg, mons summus, fastigium, vertex, cacumen. — det var paa Pynten, in discrimine res erat, in eo ipso erat, ut &c.
Pyntelig, concinnus, nitidus, politus, comtulus.
Pynteligheb, nitor, politura, politio, expolitio, perpolitio.
Pynter, colere, excolere, comere, curare, fingere, ornare, adornare, see Pryder.
Pyntet, smykket, politus, expolitus *adv.* culte, polite, compte, nitide.
Pyramide, pyramis.
Pæl, Stavre, palus, stipes, fudes; lille, paxillus; under Broer, sublica, sublicium; at sætte til Viin- eller Humleranker, pedamen, pedamentum, statumen; til Pallisader, vallus. — staae til Pæls, ad palum, in palo deligatum stare; sætte paa en P., palo præfigere. — P., Pælemaal, hemina; en halv P., cotyla.
Pæderast, pædicator, pædico; er, begaaer Pædrasti, pædicare.
Pæler, binder op til Pæle, statuminare, palis firmare, palare, depalare.
Pælning, Grundsætning med Pæle, palatio, depalatio, statuminatio.
Pære, pirum; store Pundpærer, volema pl.
Pæremost, piratum.
Pærestilk, pediculus piri.
Pæretræe, pirus, pyrus.
Pøbel, plebs, vulgus, infimi, multitudo, turba, fæx hominum.
Pøbelagtig, plebeius, sordidus, indecorus, humilis, inconditus, illi-

illiberalis, dehonestus, *adv.* plebis more, sordide, inconditе, humiliter, illiberaliter. — p. Væsen, illiberalitas.
Pøel, lacuna, lama.
Pølse, farcimen, botulus: lille, hilla, hillum; stor, saliscus; af Lever og Kiød hakket sammen, tucetum.
Pølsesnak, nugæ, næniæ.
Pølsestopper, fartor, botularius.
Pønsen paa, studeren paa, commentatio.
Pønser paa, meditari, commentari, volvere secum, agere, agitare; har fore, moliri, versare, cudere, procudere.

# Q.

Qvabbe, (Fisk) gobio.
Qvabset, succiplenus, mollis, carnosus.
Qvad, Saft af Træer, lacrymæ (æ) *pl.*
Qvadersteen, cæmentum, saxum qvadratum.
Qvadrant, qvadrans, arcus circuli.
Qvadrat, qvadratum; i, qvadratus.
Qvadratur, qvadratura circuli; ratio, comparatio circuli cum qvadrato.
Qvadrerer, see Passer.
Qvadrille, i Ridespil, qvaternio, tetras, qvaternarius, qvaterni, factio; som anfører En, factionarius — et Spil, lusus qvaternarius, tetragonus, qvadratus; spille, qvaternis ludere lusum hispanum, gallicum.
Qvadrillebord, abacus ad lusum tetragonum.
Qvakker som Frøer, coaxare.
Qvaksalver, malus medicus, medicaster; omløbende, circulator, circumforaneus, agyrta.
Qval, Angst, angor, anxietas, anxietudo, — Plage, cruciatus, vexatio, afflictio, afflictatio.
Qvalificerer sig til noget, aptari, parare se.
Qvalificeret, talis, ejusmodi; til noget, aptus.
Qvalitet, Beskaffenhed, natura, conditio; i en Gesandts, legati honore, loco, nomine; legatus. — gode Qvaliteter, virtutes.
Qvalm, Dunst, vapor.
Qvalmen, Opblæsning i Maven, ventositas (stomachi) *Apul.*
Qvalmer, nauseare.
Qvalmt, vaporus, vaporosus.
Qvalster, Slim, pituita; fuld af, pituitosus.
Qvantitet, see Mængde.
Qvanoviis, per speciem, dicis causa.
Qvantum, summa; sit, pars rata, virilis.
Qvarantaine, qvadraginta dies; tempus valetudini spectandæ præstitutum, legitimum; holde, agere extra urbem per legitimum tempus.
Qvart, qvadrans; et Maal, congius, urna.
Qvartal, qvarta pars anni, trimestre; hvad man faaer hver 3die Maaned, merces trimestris, stipendium trimestre, qvadrans annui mercedis.
Qvartaliter, tertio qvoqve mense.
Qvartalregning, rationes trimestres.
Qvartanfeber, qvartana.
Qvarteer, see Korteer.
Qvarts, minera cassa.
Qvas, sarmenta *pl.*, fragmenta ramea.
Qvast, clavus, nodus, cirrus; besat med, cirratus.
Qvatern, qvaternio, tetras, qvaternarius.
Qvide, see Plage, Angst.
Qvidren, fritinitus, minuritio.
Qvidrende, qverulus, garrulus.
Qvidrer, fritinire, garrire, minurire, pipilare, qveri.
Qvie, Koe som endnu ikke har kælvet, junix, juvenca, bucula.
Qviekalv, vitula.

Qvind, liderlig, lupa.
Qvindagtig, femineus, muliebris, mollis, fractus, effeminatus, tener, tenellus, eviratus; blive, effeminare; giøre, effeminare, mollire.
Qvindagtigen, mollius, effeminate, tenere, muliebriter.
Qvindagtighed, mollities (a), teneritas, teneritudo.
Qvinde, Qvindesperson, mulier, femina, muliercula; som hører til, muliebris, mulierarius. — hæderlig, matrona; som hører til, matronalis.
Qvindekiær, mulierosus, uxorius.
Qvindekiærhed, mulierositas.
Qvindekiøn, sexus muliebris, sexus seqvior.
Qvindelig, femineus, femininus, muliebris, feminarum.
Qvindelyst, malacia.
Qvindeprydelse, mundus.
Qvint i Musiken, diapente, qvinarium intervallum.
Qvintin, drachma.
Qvirle, rudis, rudicula, tudicula, rutella.
Qvirler, versare rudicula.
Qvist, ramusculus, ramulus; yderste og nyeste paa Grenene, sagita; med Løv paa, surculus, thallus; som lægges ned i Jorden til Fremvext, talea; nye paa Viinstok, malleolus, virga malleolaris; som Viingaardsmanden lader sidde til Fremvext, custos, resex, præsidiarius.
Qvister Træer, amputare, recidere arbores; Toppen, decacuminare.
Qvit, liber, solutus; bliver En, liberari ab aliqvo; en Besværlighed, liberari, solvi molestia; deponere, exuere molestiam; man kan ikke blive ham, non abscedit, importunus hæret.
Qviterer, forlader, relinqvere, omittere; en Tieneste, deponere, cedere loco. — giver Qvittering, absolvere; acceptum ferre, habere, docere; for noget, acceptum ferre, testari aliqvid alicui.
Qvittering, apoca, solutæ pecuniæ testimonium; give, absolvere; faae, absolvi
Qvodlibet et, farrago, cinnus.
Qvotient, qvotus.
Qvæde, malum cydonium, coteneum.
Qvædebrød, massa cydoneata, coagulum cydoniorum.
Qvædeguul, melinus; i Ansigtet, luridus.
Qvædemoos, puls cydoniata.
Qvædeolie, cydonites.
Qvædepære, pirum coteneum.
Qvædesaft, decocta cydoniorum, cydonium.
Qvædetræe, malus cydonia, struthea.
Qvæg, pecus; stort, armentum; til Arbeide, jumentum. — holde Q., pecus pascere; som holder, pecuarius.
Qvægavl, pecuaria; pecudum cura, som lever af, pecuarius.
Qvægdrift, pascuum, pratum.
Qvægdriver, Fæehyrde, armentarius.
Qvægedrik, potus gratus, ad reficiendum datus, haustus; give, potu recreare, reficere.
Qvæger, recreare, reficere; sig, refici, recreari. 2) vil føde (om Qvæget) parturire.
Qvæghandel, pecoraria.
Qvæghandler, pecurarius; være, pecorariam facere.
Qvæglæge, veterinarius.
Qvæglægekonst, veterinaria.
Qvægmarket, mercatus pecuarius.
Qvægning, delactamentum, recreatio, oblectatio, voluptas, see Vederqvægelse.
Qvægsølv, mercurius, argentum vivum, hydragyrum.
Qvægsyge, pecudum lues, morbus, vitium.
Qvægtold, Græspenge, scriptura
Qvægtyv, abigeus, abactor, abigeator.
Qvægtyverie, abigeatus.
Qvæker, tremulus, fanaticus, qvacherus.

Qvælder, scaturire, manare, erumpere, oriri.

Qvælen, suffocatio, fauces elisæ, spiritus interclusus, strangulatio, see Plage, Pine.

Qvæler, suffocare, præfocare, angere, strangulare, interstringere (gulam, collum alicui); gulam frangere. — Ild, Oprør, comprimere, reprimere, compescere, delere, restingvere; strax i Fødselen, nascentem, surgentem, orientem motum comprimere. — ængstiger, angere, affigere, afflictare, vexare. — qvæles, suffocari, strangulari, elisa anima interire, intercluso spiritu exstingvi; jeg er færdig at qvæles, fauces anguntur; Hosten er færdig at q. ham, tussis eum angit; qvæles af noget, hausta re aliqva fauces intercludere, ex aliqva re suffocatum perire; af Latter, risu emori, exstingvi, dirumpi; man er færdig at qvæles af Latter, pæne risu dirumparis; af Hede, æstus angit misere; qvælende Hede, ex æstu angor, æstus angens. — qvæles, som Sæd, Planter, af meget Vand, mergi, enecari. — med qvalt Stemme, singultabundus, voce exigua; vocem præcludente metu, dolore, angore; interrupta voce; tale, singultare.

Qvækker, som Frøer, coaxare.

Qværn, see Mølle.

Qværnestav, molile.

Qværnetrue, infundibulum.

Qvæster, elidere; Arm, Fod, atterere, stingere.

Qvæstet, saucius.

Qvæsthuus, valetudinarium.

## R.

Raa, Raageed, caprea, dorcas; Seilstang paa Masten, antenna major, malus anterior. 2) *adj.*; ukogt, crudus, incoctus, vild, udyrket, rudis, durus, ferus, incultus, inhumanus, agrestis; r. Levemaade, vita effera. — r. Varer, Producter, nondum subactus, rudis, non, factus; alt for r., rudior, immaturus; blive r., incrudescere.

Raab, Raaben, clamor, vociferatio; af mange, convicium; ynkelig, qviritatio, flebilis clamor, ululatus; fælt, inconditus clamor; eenstemmig, concentus, conclamatio; igientaget, reclamatio; Skibsfolkenes, naar de lægge an med Aarerne, celeusma. 2) Rygte, fama, rumor; være i stort, celebrari, nobilitari.

Raaber, skriger, clamare, conclamare, vociferari, clamorem tollere; paa, efter En, vocare, clamare, inclamare aliqvem; ud, evocare; til sig, arcessere, vocare; raaber med noget som Varer, venditare; offerre, circumferre cum voce; om Hielp, auxilium poscere, fidem implorare, auxilio vocare; som Vægteren, significare, nunciare, indicare (horas). — r. op, citare, excitare; paa Auction, auctionari; heit, exclamare, proclamare, facere clamores; r. imod, reclamare.

Raaber en, Skriger, Skrighals, clamator.

Raabuk, capreolus; liden, hinnulus, hinuleus

Raabukkeskind, nebris.

Raad, som man giver, veed, consilium; som man giver En, auctoritas, monitus; give, svadere, auctorem esse, censere, monere; til noget, rei auctorem esse; aliqvid svadere, censere, probare. — R. for, imod, auxilium (rei, adversus rem), remedium — sperge til Raads, consulere aliqvem, consultare cum aliqvo, ejus consilium expetere. — vide et, invenire, explicare viam consilii; som veed R., consilio promtus; som ingen R., veed, trepidus, consilii inops. — her er gode R. dyre, consulat qvi potest; laboratur, trepidatur, consilii ratio non apparet. — mit R. er, ego censeam, auctor

tor sim, svaserim. — holde til Raade, parce, cauto, modice, timide, prudenter uti re; eam non dissipare, non effendere, rei parcere, modum in ejus usu servare. — holde et, deliberare, consultare; sammen, consilia conferre. — R., Raads-collegium, senatus, consilium publicum, patres; i de græske Stæder, bule; som sidder i Raadet, senator, bulenta; komme i Raadet, in senatum venire; Raadet samles, senatus cogitur; stilles ad, demittitur. — et hos en Fyrste, consiliarius, a consiliis (principis, principi); Geheimeraad, consistorianus, a consiliis interioribus, sanctioris consilii arbiter; være, interesse, adhiberi consiliis interioribus, skaffe R., rem juvare, explicare, expedire; til noget, aliqvid videre, curare, efficere; imod et Onde, salutem qværere, invenire; malo mederi, remedium qværere. — dertil kan blive R., hoc effici potest.

Raadelig, commodus, utilis, ex re; være, expedire; holde for, probare; ikke for, improbare; jeg holder det for r., mihi placet; for meget r., magnopere censeo.

Raaden, putris, putridus; som Tænder, Træe cariosus, exesus. — r., fordærvet som Mad, Olie, corruptus, rancidus, mutatus, vitiatus, r. Lugt, corruptus odor, foetor; blive r., fordærves, mutari, corrumpi, vitiari, putrescere, solvi; r. af alt for stor Modenhed, fracidus.

Raadenhed, putredo, vitium; i Træe, Tænder, caries.

Raader, giver Raad, consulere, consiliari, svadere, consilium dare, auctorem esse; i noget, rem consilio regere; til noget, svadere, jubere, monere, faciendum censere, auctorem esse faciendi. — r., skaffe Raad, see Raad. — raade Bod paa, corrigere, mutare, malo occurrere, mederi; paa en Mangel, levare, sublevare inopiam. — r. for noget, moderari rei; rem gubernare, regere; lade En, Gud r., rem permittere alicui, Deo.

Raadfører sig med En, aliqvem consulere, consultare; uti consilio alicujus; rem ad eum deferre; cum illo communicare; som r. sig, consultor, consultator.

Raadførsel, consilium, see Raad.

Raadgiver, auctor, consilii auctor, monitor, svasor, consiliarius, consiliator; i Alt, omnium rerum, consiliorum arbiter, være R. i noget, rem consilio regere; hos En, aliqvem consilio regere; omnibus ejus consiliis interesse, adhiberi; han er det, i denne Sag, res ejus consilio regitur; hos ham, hic consiliis ejus paret, regitur, utitur. — god R., idoneus auctor.

Raadgiverinde, consiliatrix.

Raadhuus, see Raadstue.

Raadig, arbiter, cujus est arbitrium; over noget, dominus, arbiter, compos rei; over sig selv, in sua potestate, sui juris.

Raadighed, arbitrium, potestas.

Raadløs, see Raadvild.

Raadmand, Raadsherre, senator, pars senatus; paa smaae Steder, decurio; være, esse in senatu; blive, legi in senatum; giøre til, allegere in senatum.

Raadner, putrescere, computrescere; solvi putredine, in putredinem; af alt for stor Modenhed, fracere, fracescere.

Raadsforsamling, senatus, curia, consilium, consessus (patrum), patres. — støder ud af, excuriare.

Raadsherre, see Raadmand.

Raadsherre, senatoris, senatorius.

Raadsherrestand, ordo senatorius, ordo amplissimus, patres; paa smaae Steder, decuriones.

Raadsherreværdighed, senatoria dignitas, locus senatoris; paa smaa Steder, decurionatus.
Raadslaaer, deliberare, consultare; med hinanden, conferre concilia (de re).
Raadslag, consilium.
Raadslagning, deliberatio, consulatio, consilium.
Raadslutning, senatus consultum; paa smaa Steder, decretum decurionum; i Rom, naar den ikke kom istand, senatus auctoritas.
Raadstue, curia, sedes consilii publici, templum; paa Raadstuen, in senatu.
Raadstuebud, famulus publicus, viator, apparitor.
Raadstueret, jurisdictio curialis.
Raadstuetiener, see Raadstuebud.
Raadvild, inops consilii, trepidus, deprehensus.
Raadvildhed, trepidatio, consilii inopia, nullum consilium, desperatio.
Raae, raadt, see Raa, *adj.*
Raaeged, caprea, dorcas.
Raaehed, asperitas, feritas.
Raaekalv, hinuleus.
Raaemelk, colostrum (a).
Raaemuler, cornua antennarum.
Rabat, deductio, qvod deducitur, pretium imminutum; give, deducere.
Rabatte i en Have, antis, areola.
Rabatterer, deducere.
Rabbi, Rabiner, rabinus, magister judaicus.
Rabulist, rabula, morator, latrator.
Rabulisteri, causidicina, rabulatio, rabulatus.
Rad, Følge, ordo, tenor, series; som gaaer omkring, orbis; i R., ordine, deinceps; in orbem; Raden er til mig ham, meæ, ejus partes sunt; ego poscor, ille poscitur. — en R. Stole, ordo sedilium. — buntet R., ordo mixtus; giøre, miscere, intermiscere viros feminis. — R. af afhugget Græs eller Korn, striga.
Radbrækker, rota contundere, frangere, ferire elidere, suffringere membra; En, alicujus, alicui; rotæ ictibus lacerare aliqvem. — r. Ord, Sprogt, corrumpere corrupte efferre.
Radbrækning, rotæ supplicium, crurifragium.
Raddans, chorea.
Raderen, rasus, expunctio.
Raderer, radere, eradere, expungere, delere scalpello; stikke i Kaaber, aqva forti scalpere.
Raderekniv, scalpellum.
Radviis, ordine; per ordines, series.
Raffinade, saccharum purissimum, defoecatissimum.
Raffinaderie, sacchari officina.
Raffinerer, excolere.
Raffineret, prudens, calidus, acutus.
Raft, tignum (us); tigillum, pertica.
Rager, glatter, skraber, radere. — r. af, som Skiæget, abradere, tondere barbam; til Huden, adradere. — r. ud, udskraber, eradere; sammen, skraber til os, corradere; i en Hob, accumulare. — r. paa, rører tæt ved, stringere; r. om i Ilden, ruere, irritare; r. frem, over, exstare, eminere, prominere.
Rage, at rage om i Ovnen med, rutabulum.
Ragekniv, novacula, culter tonsoris.
Ragerie, nugæ, qvisqviliæ.
Ragetøi, tonsorium instrumentum.
Ragout, tucetum.
Raison, Billighed, jus, æqvitas, modus, moderatio, mos, ratio. — er det R., licetne istuc? qvodnam istoc jus, qvæ ratio est? — bruge R., jure, modo, moderate, more, clementer agere; ingen bruge, nil pensi habere, ruere, suo jure agere. — forstaae R., scire qvid liceat; intelligere, videre qvo progrediendum sit; tage imod, pati se edoceri, moneri; rationibus cedere, parere; cedere monenti; admittere consilia

filia meliora, see Grund, Fornuft, Aarsag.

**Raisonabel**, see Billig, Fornuftig. — r. Prygl, graves plagæ, affatim plagarum. — *adv.* billigen, moderate; betale r., liberaliter, exsolvere; belønne, largiter remunerari; prygle af, probè permulcare.

**Raisonnement**, Slutning, ratiocinatio, ratio, argumentatio; Folks, sermo, reprehensio, vituperatio.

**Raisonneur**, nasutus, omnium reprehensor, calumniator; censor intempestivus, vitio creatus; opinator.

**Raisonneren**, Folks, reprehensio publica; sermo hominum; af Misfornøielse, fremitus; Modsigelse, obstrependi insolentia, obloqvendi audacia.

**Raisonnerer**, slutter, ratiocinari, colligere, see Slutter. — taler, opinari, loqvi; som en Lærd, disputare, disserere. — dadler noget, notare, carpere, reprehendere, vituperare; offentlig, palam, vulgo fremere; modsiger, obloqvi, obstrepere, repugnare; ikke r., tacere, qviescere; raisonneer ikke! tace si sapis, qviescere melius erit; som r., insolens, pervicax, durus.

**Rakker**, excoriator.

**Rakkerarbeide**, excoriatio.

**Rakkerie**, carnificina, morticinarium.

**Rakkerknegt**, excoriator, qvi carnifici, carnificinæ operam præbet.

**Rakkerkule**, fimetum, morticinarium.

**Rakkermær**, eqvus inutilis.

**Rakkerst**, rakkeragtig, carnifice dignus, carnificis, more carnificis.

**Rallen**, fauces, gula, oesophagus.

**Ram**, *Subst.* opportunitas invadendi aliqvem; aggrediendi aliqvid; ipse articulus. — da han saae sit, ubi opportunum visum fuit 2) *adj.*; barsk, rancidus. — r. Alvor, det er mit ramme Alvor, serio, vere dico; non ludo, non mentior.

**Ramaseret**, firmus, solidus, robustus.

**Ramme**, margo, jugamentum; syer, jugum netorium.

**Rammel**, Ramle, fistuca, pavicula.

**Rammen**, ned, fistucatio.

**Rammer**, ramler ned, fistuca adigere, fistucare. 2) træffer, destinatum ferire, tangere, percutere, asseqvi; ikke r., aberrare a re. — r. Tiden, adesse in ipso tempore; ikke r., alieno tempore venire, see Træffer.

**Ran**, raptus, rapina.

**Rand**, margo, ora; Indfatning, Søm, limbus, præcinctio, lorica; paa en Kaae, balteus. — Bræd, ora, crepido, margo. — giøre en R., margine (em) circumdare. — med en R., marginatus, margine præcinctus; som Mynt, serratus.

**Randglosse**, glossema, glossa, nota margini adscripta; giøre, aliqvid notare, annotare.

**Randsagelse**, Randsagning, investigatio, scrutatio, perscrutatio, examinatio; med Spørgsmaal, percontatio, percunctatio.

**Randsager**, scrutari, rimari, qværere, examinare, investigare; nøie, perscrutari; ved Spørgsmaal, sciscitari, percontari, percunctari; som et Saar, vulnus explorare; tentare, scrutari; som r., scrutator, investigator.

**Randsel**, mantica, pera, ascopera, bisaccium, vidulum, (us).

**Raner**, rapere, prædari, rapto vivere; paa Landeveien, latrocinium facere, latrocinari; noget fra En, eripere, auferre, per vim extorqvere

**Rang**, locus, ordo, dignitas, gradus (dignitatis); høi, i og for sig selv, fastigium; frem for andre,

andre, locus honestus, honoratior. — efter Rangen, dignitatis ordine, ut qvisqve est honoratior. — have R., denne, eller hiin, censeri, esse, poni loco aliqvo; obtinere locum aliqvem; med En, parem alicui poni, censeri; over En, præcedere aliqvem, eo priorem poni, ei anteponi; efter ham, ei subjici, suggeri; post eum poni, eum seqvi; som har R. over En, prior, superior aliqvo; loci honestioris; efter en, inferioris loci, loco inferior. — giøre En Rangen stridig, de loco contendere, non cedere alicui. — hans R. anstændig, ejus fastidii, persona ejus dignum.

Rangerer, see Ordner, Stiller. — r. sig, consistere. — have R., see Rang.

Rangorden, dignitatum ordo; loci ordinisqve descriptio, formula, census.

Rangle, crepitaculum, crotalum, crotalia *pl.*, sistrum.

Rangletøi, Dukketøi, crepundia *pl.*

Rangstrid, contentio de loco; der er, de loco pugnatur, dignitas in contentionem venit.

Rangsyge, loci honestioris amor, alios præcedendi levitas.

Rank, rectus, erectus, procerus.

Ranke, Viinranke, palmes, duramentum.

Rankeløv, pampinus.

Rankeorm, volvox.

Rankeskud, palmes, suffrago, malleolus, virga malleolaris.

Rankestang, ridica.

Rankestøtte, statumen, pedamentum vitium.

Ransel, see Randsel.

Rannunkel, see Hanefod.

Ranzon, redimendi, libertatis pretium, merces; luitio.

Ranzonnerer, redimere, libertatem emere.

Ranzonnering, liberatio, merces redimendi data, soluta; redemtio.

Rap, ictus, plaga, verber; give En et, ictum, plagam inferre; aliqvem percutere; med Stokken, baculum, scipionem alicui incutere, see Slag. 2) *adj.* celer, velox, agilis; r. til Fods, velox pedibus.

Rappel, revocatio; faae, revocari, juberi, redire; søge, cupere revocari; petere, instare ut revoceris. — Soldaternes, receptus; slaae, receptui canere.

Rapper, stiæler, furari, suffurari, rapere, corripere. — r. sig, a) skynde sig, accelerare b) komme sig, tage til, firmari, proficere, augescere; igien, colligere se, refici, vires recipere. — r. noget af, celerando ad finem perducere.

Rappier, veru, gladius præpilatus.

Rapsk, rapax, trahax, milvus, homo vulturius. — *adv.* rapaciter.

Raptus, en, impetus, subita libido; han faaer, impetus illi est; subita libido animum tangit, pellit, invadit, see Raserie.

Rapunzel, (Urt), sisaron, rapunculus; lactuca agnina, verna, tenera, prima.

Raqvet, til Boldspil, reticulum; til at skyde med, bolis pyria, missile pyrium, radius pyrius, pyrocentus; pertica pyria, lancea, ignea.

Rar, sielden, rarus, see Sielden; noget rart, rarum. — r., mærkværdig, magnus, memorabilis.

Rarificerer, tenuare, solvere, diducere.

Raritet, res insolita, visenda, memorabilis; i et Cabinet, cimelium.

Rasende, insanus, amens; furiosus, mentis impos, turbidus, furere percitus, rabidus, rabiosus, ferus, excors, immanis, lymphaticus; i Sygdom, delirus, mente alienata, emotæ mentis; turbatus, phreneticus. — heftig, acer, gravis, vehemens; r. Larm, insanus strepitus. — overmaade stor, infini-

finitus, immensus. — det er r.! incredibile dictu! immane facinus! horrendum dictu, visu! — blive r., insanire occipere; in furorem verti, agi, rapi; turbari; mente alienari, ejici; jeg kunde blive r., mirum non sit, si insaniam; vix sum apud me, male mihi consto. — giøre En r., mente alienare, dejicere, emovere; furorem injicere alicui, ad insaniam adigere; in furorem vertere, rapere.

Raser, furere, sævire, insanire, ruere, bacchari, debacchari, efferri, ardere; i en Sygdom, delirare; aliena loqvi, facere; turbari, esse emota mente. — r. ud, sagtes, desævire, exsævire.

Raserie, furor, insania, vesania, dementia, rabies. — Vildelse i Hovedet, phrenesis.

Rask, alacer, vegetus, celer, ardens, mobilis, agilis, promtus, expeditus. — for r., ardentior, præceps, impatiens moræ; være, nimis festinare. — *adv.*, alacriter, promte, expedite, celeriter 2) Tøi, pannus anglici fili, fili solidioris, pannus subsutilius.

Raskhed, alacritas, ardor, vigor.

Raslen, strepitus, sonitus, fragor, crepitus; som en Bæk, murmur.

Raslende, streperus, strepens,

Rasler, strepere, instrepere, insonare, crepare, crepitare; som en Bæk, murmurare.

Raspe, radula.

Raspen, rasus.

Rasper, radere.

Rasphuus, ergastulum materiarium, pistrinum.

Rast, qvies, reqvies; hverken R. eller Roe, reqvies nulla; ferend han giorde det, nec mora nec reqvies; have, non posse qviescere aut consistere.

Rastdag, dies vacuus, qvieti datus; holde, subsistere, qviescere.

Rastløs, mobilis, irreqvietus.

Rastral, regula ad notas musicas.

Ratification, confirmatio, comprobatio, approbatio, auctoritas.

Ratificerer, approbare, firmare, rei auctorem fieri; ratum, firmum habere.

Ration, demensum pabuli (um).

Ratter sig, firmari, proficere, augescere; skynder sig, accelerare.

Rav, succinum, electrum, glessum.

Raven, paa Fødderne, vacillatio. — Hælden, nutatio.

Ravende, lapsabundus.

Raver, titubare, vacilare, male se sustinere; som en Bygning, nutare, labare; begynde at, labascere.

Ravgal, furiosus, turbidus, insanus, lymphaticus, furibundus, rabiosus, rabie percitus.

Ravn, Rogn, ova piscium 2) Fugl, corvus, corax; af R., corvi, corvinus. — stiæle som en, monedula furaciorem esse; skrige som en, crocire, crocitare.

Ravnefiær, corvi penna, penna corvina.

Ravneføde, morticinum.

Ravneskrig, crocitus, crocitatio.

Realiserer, ad rem, in rem, ad verum, ad effectum perducere; efficere ut res sit

Realitet, Virkelighed, ut res sit; hvad som virkeligt er, qvod est, verus; Tingen selv, res ipsa, solida, vera.

Realiter, re rebus.

Reb, see Reeb.

Rebeller, defector, imperii detrectator; qvi deficit, defecit, descifcit, descivit; perduellis, seditiosus.

Rebellere, rebellare, tumultuari, turbare, seditionem movere, imperium detrectare; imod En, desciscere ab aliqvo, alicujus imperium detrectare.

Rebellion, rebellio, rebellium, motus, turbæ, seditio, tumultus;

tus; giøre, tumultuari, res novas moliri; der er R., turbatur.
Rebellisk, seditiosus (e) turbulentus (e) turbidus (e), rebellis, refractarius, rebellator, rerum novarum cupidus, male fidus, contumax.
Reber, Seilene, substringere (vela).
Recapitulation, anacephalæosis; summa repetita, repetenda; dictorum (argumentorum) repetitio.
Recapitulerer, repetere dicta, colligere summam dictorum, breviter comprehendere dicta; recapitulare *Tert.*
Recensent, qvi librum recenset, notat, excerpit; censor libri, notator.
Recenserer, recensere, censere, notare, excerpere; fordeelagtig, probare; cum laude commemorare; ufordeelagtig, reprehendere.
Recension, excerpta libri, notatio, judicium de libro, mentio libri.
Recepisse, apocha; give, acceptum, redditum testari.
Recept, formula medica, pharmaceutica, medicamenti.
Recidiv, morbus relatus; faae et, recidere in morbum, rursus implicari morbo.
Reclamerer, repetere, reposcere.
Recognoscerer, speculari, explorare, exploratum ire; lade, exploratum mittere.
Recolligerer, sig, animum, vires recipere, recreari, ad se redire; betænker sig, reprehendere se, reprimere se.
Recommendationsskrivelse, literæ com mendatitiæ.
Recommenderer, Recommendation, see Anbefaler ic.
Recompens, Recompenserer, see Beløinning ic.
Reconvalescerer, convalescere, refici.
Reconvention, actio mutua, contraria.
Rekrut, tiro; Rekruter, supplementum, milites adscriptivi.
Rekruterer, supplere, explere; exercitum supplere, supplementum scribere, supplemento explere.
Rector, rector, moderator, caput; blive, admoveri, adhiberi regendæ scholæ, academiæ; være; regere scholam, academiam; præesse academiæ, scholæ.
Rectorat, regendæ scholæ, academiæ provincia; præsidium, cura, moderamen scholæ, academiæ.
Redder, servare, eripere, liberare, defendere, expedire, juvare, vindicare; r. sig, sibi consulere, salutem qværere; et Sted hen, fugere, confugere; med Flugten, fugæ fidere, fuga salutem qværere. — r. noget, auferre, in tutum efferre, conservare. — han er ikke at redde, actum est, nulla ei salus est, nulla spes salutis ostenditur; som ikke er at redde, desperatus, perditus.
Redder en, vindex, liberator, assertor, præsidium; salus, salutis auctor, periculi depulsor, defensor.
Reddike, see Rædike.
Rede, nidus, nidulus; bygge, nidificari; imellem, internidificare; Seng, cubile, stratum. 2) Skibsrede, statio navium. 3) *adj.* promtus, explicitus, enodatus; giøre r. for, explicare, rationem reddere. — r. Penge, see Penge.
Reder Seng, lectum parare, aptare, struere, exstruere. — r. ilde til, En, male mulcare, lacerare; noget, rem corrumpere, disperdere, deformare, foedare; sig, foedari. — r. sig ud af noget, expedire se, explicare. — r. for sig, rationem reddere.
Redebon, promtus, facilis, paratus, commodus; være, facilem se præbere. — til at tiene, officiosus. — *adv.*, parate, officiose.

**Redebonhed**, alacritas, facilitas, animus promtus; til at tiene, officium; til at give, benignitas, liberalitas; med største, libenter, promte, haud cunctanter.

**Redelig**, probus. bonus, honestus, fidus, ingenuus, simplex, liberalis, verus. — r. Ven, vere amicus, firmus in amicitia.

**Redeligen**, prope, simpliciter, aperte, sine fraude, vere, ingenue, liberaliter; holde r. ud, ad finem, usqve patienter manere, exspectare; drikker ud, strenue, impigre exhaurire; forrette, betale r., cum fide absolvere, persolvere, reddere; plage r., probe fatigare. — mene det r. med En, consultum cupere alicui, ei favere, ejus utilitati inservire, eum vere amare; i en Sag, vere, simpliciter, bono consilio agere.

**Redelighed**, fides, probitas, simplicitas, probum pectus, liberalitas, af R., simpliciter, liberaliter.

**Redning**, at man redder, auxilium, liberatio; at man reddes, salus. — her er ingen, actum est, sisti non potest; nulla spes salutis est, apparet, ostenditur, relinqvitur. — uden R., sine spe, certissime, plane perditus; desperatus. — være betænkt paa, salutem qværere, auxilia circumspicere.

**Redsel**, see Rædsel.

**Redskab**, instrumentum; stort, machina; meest til Skibe, armamenta *pl.*; af alle Slags, vasa *pl.* arma *poet.* — R. som et Menneske, minister; qvi operam præbet rei, homini; lade sig bruge som et, operam suam navare, præbere, offerre, accommodare; at man giør det, ministerium, opera.

**Redoute**, Skandse, castellum; Balselskab, conventus personatorum nocturnus.

**Redresserer**, mutare, retractare, corrigere.

**Reducerer**, Brøk, minuere; Soldater, exauctorare; Armeen, Regimenterne, minuere; ad pauciores revocare, redigere; contrahere numerum militum, cohortium. — r. Penge, omsætter, ad alia genera revocare; nedsætter, pretio numorum aliqvid demere, deducere, auferre.

**Reduction**, Brøkers, fragmenta minuenda, contrahenda; Soldaters, missio, exauctoratio; Armeens, Regimenternes, minor numerus copiarum; militum numerus minuendus, imminutus; cohortium numeri contracti, contrahendi. — Mynters R., Omsætning, commutatio, revocatio; Nedsætning, minus pretium, pretium numi minutum.

**Reeb**, funis, restis, laqveus, *dim.* funiculus; at trække Skibe med Toug, remulcus; at dandse paa, catadromus, funis extentus; tykt snoet, Kabel, tormentum. — som er med R., eller Line ved, funalis.

**Reebslager**, restio, restiarius.

**Reebstige**, scala spartea.

**Reel**, verus, solidus; r. Ven, vere amicus.

**Reen**, purus, ublandet, merus, sincerus; som Metal, solidus; som Vand, liqvidus, limpidus, illimis; udvortes r., reenlig, mundus, tersus, nitens, nitidus; som Sproget, Stilen, purus, elegans, emendatus, castigatus, tersus, sincerus; om Sæderne, Levnet, innocens, rectus, integer, incorruptus; som Jomfrue, castus, incorruptus, intactus, integer, intemeratus, impollutus; som Luften, purus, tenuis; liqvidus; som Himmelen, serenus, sudus, liqvidus, purus. — r., bar som en Plads, purus, vacuus. — r. Profit, lucrum liqvidum, ipsum, merum. — r. Lære, doctrina, ratio, formula sana, incorrupta, vera. — r. Samvittig-

vittighed, purum pectus, innocentiæ conſcientia. — bringer i det reene, explicare, expedire, ad liqvidum perducere 2) Renſdør, machlis 3) Agerreen, confinium.

Reenſærdig, mundus, nitidus, elegans; munditiei amans, ſtudioſus.

Reenſærdighed, mundities, elegantia.

Reengiør, ſee Renſer.

Reengiørelſe, purgatio, repurgatio, expurgatio.

Reenhed, puritas; udvortes, mundities; Sprogets, elegantia; Sædernes, Siælens, innocentia, integritas, caſtitas.

Reenlig, mundus (e), terſus (e), nitidus (e); holde, non pati inqvinari; ſig, munditiis operam dare, munditiem colere, ſordes vitare.

Reenlighed, mundities, (a, æ) *pl.*; cultus, nitor; ſom beflitter ſig paa, mundus.

Reensdyr, ſee Reen.

Reenſkriver, ex adverſariis transſcribere, extremam manum imponere ſcripturæ.

Refectorium, i Kloſterne, coenatio, coenaculum.

Referent, recitator, rogator, demonſtrator, interpres; qvi ad collegium refert, qvi relationem habet; være, referre de re, rem exponere; rei geſtæ ordinem enarrare, renunciare.

Refererer, referre, nunciare, rem deferre (ad magiſtratum, principem, collegium).

Reflecterer, overlægger, ſecum cogitare, ratiocinari, attendere, rationem inire, rationem ſecum putare; over noget, rem conſiderare, expendere, ponderare, perpendere; curam, animum, cogitationem in re defigere, in rem intendere; paa en, paa noget, rationem hominis, rei habere; paa Ens Anſøgning, accipere aliqvem, nomen alicujus.

Reflection, Overlæg, cogitatio, cura, ratio; over noget, meditatio, cogitatio, cura rei; animus in rem intentus, in rei cogitatione defixus; paa noget, paa En, cura, memoria, ratio rei, hominis; giøre, ſee Reflecterer. — ingen R. paa noget, incuria, negligentia, oblivio rei, hominis.

Reformation, mutatio in melius, emendatio, correctio; i Kirken, ſacrorum formula in melius revocata, correcta; doctrina, ſacra emendata, purgata.

Reformationsfeſt, memoria, feſta memoria rei ſacræ emendatæ, purgatæ.

Reformationshiſtorie, ordo, hiſtoria rei ſacræ emendatæ, ſacrorum correctorum.

Reformator, corrector, caſtigator, melioris formulæ auctor; utidig, novator, turbator.

Reforme, mutatio, commutatio, novatio; unødig, res novæ.

Reformerer, refingere, emendare, mutare, corrigere, caſtigare, vertere; novum ordinem, faciem novam inducere rei, rebus; Kirken, ſacra, ſacrorum formulam emendare, purgare, refingere. — ville r. alt, omnia vertere, miſcere, novare; calumniari.

Reformert, calvinianæ formulæ, helvetiæ formulæ, ſacris a Calvino caſtigatis addictus.

Refraction, Lyſeſtraalernes, declinatio radiorum; radii inflexi, relati, dejecti, ſinuati.

Reffer, Reffelſe, ſee Revſer.

Regal, i et Orgel, organum ſtridutum, e lituorum compage, tabulare, fiſtulis orichalceis.

Regalier, jura eximia, propria, principis; ſom hører til, eximius, principalis juris.

Regalerer, ſkiænker, donare; beværter, excipere.

Rege eller Reie, ſqvilla.

Regel, regula, lex, formula, præceptum, præſcriptum, norma, canon. — giøre ſig noget til, eam legem ſervare; legem ſibi injungere, dicere; aliqvid tenere, ſervare. — ingen R. er uden Undtagelſe, nihil omnino, univerſe, per omnia, usqve valet;

let; det er ingen, non usqve valet; det skal være mig en, hoc tenebo, hoc seqvar, hujus rei meminero.

Regelløs, abnormis, enormis.

Regelmæssig, ordentlig, justus, legitimus, verus, accuratus, subtilis, legi consentiens, severus; som en Bygning, Skiønhed, Stiil, concinnuus, elegans, congruus sibi, decorus, justi modi.

Regelmæssigen, legitime, rite, severe, subtiliter, ut oportet, ex præscripto, recte, arte, ex arte, ad formulam artis; som et Huus, Legeme, concinne, decore, congrue.

Regelmæssighed, subtilitas, elegantia; veritas, severitas; en Bygnings, Skiønheds, decor, concinnitas.

Regent, dux, caput, princeps, rector, moderator, imperans, rex, regnator, dominus, dominator; i Stedet for en anden, vicarius imperii. — være, præesse rerum summæ.

Regentinde, moderatrix, gubernatrix.

Regentskab, imperii vices, vicarium imperium, vicaria imperii cura.

Regierende, see Regierer.

Regierer, styrer noget, regere, temperare, dirigere, gubernare, tractare, moderari; som Forstander, Regent, præesse reipublicæ, summæ rerum, ad clavum sedere; som Konge, regnare, dominari; et Skib, gubernare, dirigere; sig selv, sibi imperare, semet in potestate habere, esse in sua potestate; som kan r. sig selv, sui potens, sui compos, continens. — den regierende Borgemester, qvi nunc est in magistratu, qvi nunc præest civitati.

Regieresyg, dominandi cupidus; være, velle dominari; ferri, stimulari cupidine imperandi.

Regieresyge, dominandi cupiditas, imperandi amor.

Regiering, imperium, moderamen; summa res, rei, rerum; summa potestas, regimen; føre, imperare; regere civitatem, regionem; præesse imperio, regno, civitati &c. — Regieringskollegium, curia, tribunal.

Regieringsanliggende, (Ærinde) reipublicæ causa, respublica; qvod rem publicam spectat; cura publica, civica.

Regieringsform, forma, modus imperii; formula reipublicæ regendæ, status civitatis, hvor Een r., monarchia, regnum, unius summa potestas; hvor de Fornemste regierer, optimatum principatus; aristocratia; hvor Folket regierer, populi majestas; democratia; hvor faa regierer, paucorum imperium, oligarchia; som hos Joderne, theocratia. — her er R. denne, hac lege regitur civitas.

Regieringskonst, politica, ars imperandi; scientia reipublicæ regendæ, tractandæ; civilium rerum peritia.

Regieringsraad, consiliarius reipublicæ tractandæ.

Regieringssager, res publicæ, qvæ rempublicam spectaut.

Regierlig, qvi domari, coerceri, frenari potest.

Regiment, see Regiering. — føre Regimentet, regere rempublicam; vel, slet, lykkeligen, bene, male, feliciter. — Huusr., auctoritas domestica; jus patrisfamilias, herile; disciplina domestica; føre, domum regere; som Konen, eller en Betient, dominari, omnia regere; Konen fører R., feminæ omnia parent. — R. Soldater, chilias; Dragoner, Ryttere, schola, turma.

Regimentsfeldtskiær, chirurgus chiliadis; vulnerariorum in chiliade primus, magister.

Regimentsqvarteermester, designator chiliadis.

Regimentspiber, tibicen chiliadis.

Regimentsstab, proceres chiliadis.

Regimentsstraf, poena militaris, militiæ more inflicta.

Regimentstambour, prototympanistes; tympanistarum in chiliade primus, magister.

Register, over noget, inventarium, elenchus; over Bøger, librarium; i en Bog, index, tabula, catalogus; Kiøbmænds, codex; hvor alting indføres, commentarii, ephemerides, adversaria. — R. i et Orgelværk, a) Stemmen selv, vox; vocis, soni genus, variet's, discrimen; ogs. abs. discrimen. b) Grebet til at trække ud, ansa, manubrium, capulum; et Orgelværk med mange Registere, organum sonis, vocibus varium, freqvens validum.

Registrator, commentariensis, a commentariis, hypomnematarius, pragmaticus, scriba honoratior.

Registratur, scriptura, subnotatio, consignatio; Tingen selv, relatum in tabulas, consignatum, exceptum.

Registrerer, consignare, in tabulas referre, subnotare, annotare.

Reglement, formula, lex, præscriptum, modus, descriptio, ratio, edictum, ordo; giøre et, formulam rei præscribere, componere, describere, proponere.

Reglerer, rem ordinare, describere, constituere; modum rei constituere, designare.

Regn, pluvia, imber; stærk, nimbus; vi faaer R., imber ingruit, imminet; aqvæ pendent. — smaae R., pluvia tenuis, psecas.

Regnagtig, pluvialis, pluvius, imbrifer, humidus.

Regnbek, torrens.

Regnbue, iris; arcus coelestis, pluvius ogs. abs. arcus.

Regnebog, liber arithmeticus; præcepta arithmetica; formulæ arithmeticæ, computatoriæ.

Regnebret, abacus, loculi pl.

Regnekonst, arithmetica, numerorum (tractandorum) scientia.

Regnemester, ratiocinator, computator, arithmeticus; numerorum (tractandorum) artifex, sciens, peritus; som giver Underviisning, magister, præceptor arithmeticæ; være, profiteri scientiam numerorum; god R., versatus in numeris tractandis; slet, imperitus tractandorum numerorum.

Regnen, computatio, numerorum usus, arithmetica.

Regnepenge, calculus, abaculus.

Regner, pluere; det r., pluvia, imber effunditur; det r. Stene, Blod, lapidibus, sangvine pluit. 2) Tæller, computare, dinumerare, numerum inire, colligere; rationem (es) ducere, putare, supputare, subducere; rationem inire. — øver sig i at r., numeros tractare, in arithmeticis exerceri, arithmetica meditari. — giør Regning paa noget, aliqvid certo sperare, exspectare; non dubium, pro certo, certum habere. — r. for Omkostninger, Møie, pro impensis, opera ponere; in sumtus, operam computare. — r. iblant noget, f. Ex. iblant de Lærde, in doctis, inter doctos, doctum, doctorum, loco, numero habere, ponere; inter doctos referre; ikke der iblant, segregare, secernere a numero doctorum, eximere, excipere. — regn dertil, huc adde, adjice. — ikke at r., ne dicam; ikke at r. ham med, ham ikke medregnet, seposito illo, omisso, non commemorato; præter illum. — det er ikke at r., hoc nihil ad rem facit, non huc pertinet; ejus ratio habenda non est, id seponi debet. — r. meget paa noget, multum rei tribuere; fidere. r. noget høit, ringe, pretium magnum, leve, statuere rei; rem magno, parvo

vo æstimare. — r. til Roes, Last, ducere, vertere laudi, opprobrio. — r. nøie, severe, diligenter agere; diligenter omnia pensare; et i det andet, pensare aliud alio; et Aar regnet i det andet, universe sumtis, positis annis; ut qvod uni superfit, alteri accedat; si qvod uni anno decedit, alter suppleverit. — man kan let r., facilis est existimatio. — undervise i at regne, arithmeticam, numerorum usum docere. — r. feil, labi, aberrare in computando, falli; jeg har regnet feil, ratio me fefellit. — r. efter, sammen, ud, ꝛc., see Efterregner, Sammenregner, Udregner ꝛc.

Regnerer, see Regierer.

Regnetavle, tabula arithmetica.

Regning, ratio, computatio, calculi (us); liden, ratiuncula. — R. at betale, nomen, debitum; have, debere aliqvid; som har at betale, debitor; betale den, nomen exsolvere; reddere, dissolvere qvod debeas. — føre R., tabulas, rationes conficere; over Indtægt og Udgift, accepti expensi; som fører den for En, rationalis, a rationibus, procurator. — aflægge R., reddere rationem; kræve, rationem repetere; holde, rationes cum aliqvo subducere, putare; calculos ponere; ad calculos vocare aliqvem; giennemgaae, dispungere rationes. — giøre sig R. paa noget, vente det, aliqvid exspectare, sperare; vis, stor, certo; ingen, minime; lide derpaa, fidere, inniti rei, homini; spem in eo repositam habere; ingen, nil fidere, nil tribuere, vehementer diffidere rei, homini. — du har bedraget dig i din R., ratio te fefellit; Regningen er rigtig, constat ratio; efter min R., ut mihi videtur, ut mea fert opinio, ut ego judico, qvantum ego conjicio — paa R., paa Borg, non soluta pecunia; qvod tabulis inferatur; paa Afregning, Contraregning, in solutum; qvod pensetur; qvod deducatur, reddatur. — paa min R., mihi, meo nomine, qvod ego solvam. — skrive paa Ens R., at han betaler det, ei imputare, expensum ferre, ducere; at man har faaet det af ham, ei acceptum ferre. — komme paa Ens R., som hans Skyld, alicui imputari, expensum ferri; *metaph.* alicui tribui, assignari; in eum conferri, verti conjici; som ham tilkommende, ei cedere, procedere, duci. — skrive, sætte paa Ens R., som noget der kommer fra ham, ei expensum ferre, ducere, *metaph.* ei imputare; som noget der skyldes ham, ei acceptum ferre, ei ducere; *metaph.* ei reddere, tribuere. — paa Ens R., Omkostning, alicujus sumtu, periculo; qvod ille solvat; synde, delitescere sub aliena invidia; alterius, alieno periculo, aliena invidia delinqvere. — tage noget paa sin R., in se transferre, in se derivare, suscipere; offerre se rei; pati, rem sibi transscribi; jeg tager det paa min R., mihi transscribito. — jeg har R. med ham, ratio mihi cum illo est, intercedit. — giøre en Streg i R. a) spem fallere, destituere, irritam reddere. b) rationes, consilia alicujus turbare, impedire, vertere; en heslig Streg i Regningen, magnum impedimentum, magna rerum commutatio; var dette, hoc oblatum, objectum graviter turbavit rationem rei. — finde sin R. ved noget, fructum ex re capere; rem fructuosam, uberem, commodam, lætam experiri. — det kommer ikke med i R., ejus rei ratio non habetur; nullo loco, nullo numero est.

Regneklæde, Regnekappe, pænula, lacerna, læna, pluviale, impluvia.

Regnorm, lumbricus.

Regnøse, Regnbyge, imber subitus, nimbus effusus; der kommer en, ingruit imber; effunditur nimbus.

Regnskab, ratio; giøre, reddere rationem (rei); fordre R., kræve til, repetere, poscere rationem; føre til, referre rationibus, see Regning.

Regnskabsbog, tabulæ rationum, tabulæ accepti & expensi; ogsaa *abs.* tabulæ *pl.*; rationarium *Ict.*

Regnskabsførelse, rationes; rationum cura, procuratio.

Regnskabsfører, rationalis, rationator, procurator, a rationibus, calculator; være, rationes alicujus tractare.

Regnskur, Tagdrypp, compluvium.

Regnvand, aqva pluvia, coelestis.

Regnveir, aqvæ, coelum pluvium, pluvia tempestas.

Regres, actio subsidiaria.

Regulativ, see Reglement.

Regulerer, see Reglerer.

Reinfang, (Urt) achillea.

Reise, iter, via, cursus, profectio; lang, peregrinatio; kort, til Fornøielse, excursus (io). hvor gielder Reisen, qvo tendis? qvorsum est iter? — have en R. føre, iter parare, instruere; giøre en R., facere iter; abire, proficisci aliqvo. — jeg har en R., est mihi iter; exire cogito. — giør en R. for Lyst, excurrere. — Lykke paa Reisen! bene vertat iter! felix abi! abeat! ilicet. begive sig paa Reisen, dare se in viam, itineri; iter ingredi; naar den gaaer langt, peregrinationem suscipere, peregrinatum ire, exire, peregre abire; loca extera, terras alias, peregrinas visere; være paa Reiser, peregrinari, peregre abesse; som er paa Reiser, peregrinator.

Reisebeskrivelse, itineris descriptio, itinerarium.

Reisebylt, sarcina, sarcinula,

Reisefærdig, itineri, viæ paratus, intentus; giøre sig, itineri se parare; iter instruere; meditari.

Reisehat, petasus.

Reisekiortel, pænula; vestis viatoria, in viam.

Reisekammerat, itineris (um), viæ comes, socius.

Reisende, Fremmed, Passager, paa et Sted, peregrnus, advena, hospes; paa Veien, viator, iter faciens.

Reisepas, commeatus.

Reisepenge, viaticum, in viam.

Reiser, er paa Reiser, peregrinari; loca extera, peregrina visere, adire, peragrare; et Sted hen, iter facere; exire, abire, proficisci; for Lyst, excurrere; frem og tilbage, commeare; samme Vei tilbage, relegere, remetiri iter; remeare; igiennem et Sted, transire locum; forbi, præterire; omkring, peragrare, percurrere orbem, terram; allevegne, omnia peragrare; som r. med En, viæ, itineris comes, socius. 2) Opreiser, spidser, arrigere, surrigere. — r. sig, surgere, attolli: halv, dimidio corpore tolli, medium sese allevare; igien, resurgere, refici, animum recipere.

Reisetøi, itineris, viæ instrumenta; suppellex viatoria.

Reiseveir, itineri apta tempestas.

Reisevogn, rheda, viatorium vehiculum.

Reisnere, *pl.* eqvites.

Reisning, proceritas, erecta statura.

Rekke, see Rad.

Relation, see Beretning, item Forbold.

Relative, ad aliqvid, comparate.

Relativisk, relatus (e), comparatus (e), qvod refertur ad aliqvid,

Relief, fremstaaende, ectypus.

Religion, religio; denne eller hiin, formula ratio rerum divinarum, professio, disciplina, doctrina; sacra *pl.*; Gudstieneste, dei cultus, veneratio; sacra — den ind-

indvortes, pietas; have, pietate moveri; som har, pius, religiosus; som ingen har, impius, numinis contemtor. — for Religionen, pro re sacra, pro sacris; for Religionens Skyld, professionis causa, dei causa. — antage en R., sacra seqvi, amplecti; have, sacra seqvi, profiteri; formulam rerum divinarum probare; forandre R, transire ad alia sacra. — Tolerans i Religionen, facilitas, commoditas, liberalitas tolerandi alia sacra, securitas alia probantibus data, danda. — uden R., irreligiose. — Foragt for, irreligiositas, irreligio.

Religionsforandring, sacra professio mutata, alia, nova.

Religionsforvandt, consecraneus; sacrorum, consors, ejusdem professionis, eidem formulæ adscriptus; være, eadem probare in sacris.

Religionsfrihed, jus, auctoritas colendi sacra suo modo; jus sacrorum publicorum.

Religionshad, odium ex dissensu in sacris.

Religionskrig, bellum sacrum.

Religionsøvelse, usus sacrorum.

Religionspartie, secta, schola, factio sacrorum; professio, coetus sacra seqventium.

Religionstvang, som man lider, servitus sacrorum, sacrorum jus imminutum, negatum; som man udøver, dominatio in sacris; udøve den, dominari velle in sacris, in sua sacra cogere alios.

Rem, lorum, loramentum, corrigia; paa et Kastespyd, en Flint, amentum; paa en Slynge, habena. — skiære Remmer af en andens Hud, ex alieno largiri.

Remise, Vognremise, receptaculum vehiculorum, locus contectus vehiculis recipiendis; Penge, pecuniæ mittendæ, missæ.

Remonstrerer, see Forestiller.

Remser op, decantare.

Rend, Renden, cursus; i fuld, cursu præcipiti, admisso, citato.

Rende, canalis, *dim.*; canaliculus; tubus, tubulus; til at føre Vandet fra Ageren, colliciæ, colliqviæ, elix sulcus. — Tagr., colliciæ, deliqviæ. — Vandr., incile, fossa incilis. — Render, som gaae i hinanden, og slutte tæt, tubi lingulati. — imellem Striberne paa Pillerne, strix. — under Jorden til at bortføre Ureenligheder, cloaca.

Rendebane, curriculum, stadium.

Rendegarn, stamen og *pl.* stamina, tela.

Render, currere, ruere, cursu citato, ferri, auferri, proripere se, fugere; hen, advolare; bort, auferri cursu, proripere se; i sin Fordærvelse, in perniciem, ad perniciem ruere; efter noget, aliqvid petere cupide, expugnare velle. — r. En Kaarden igiennem Livet, transfigere, transverberare.

Rendesnøre, Hilde, pedica, laqveus,

Rendesteen, canalis, cloaca.

Renegat, apostata, sacrorum desensor.

Renette, malum gallicum, viride.

Renke, see Rænke.

Renovationsskat, cloacarium.

Rensdyr, see Reen.

Renser, purgare, expurgare, mundare, emundare; fra Sand, exarenare; en Ager fra Steen, exossare; med Kasteskovl, evannare; ved Kogning, decoqvere, defæcare; Kar, Gader, Kanaler, Veie, tergere, detergere, abstergere; med Vand, eluere, abluere; som Viin, liqvare, eliqvare; som Træer, putare, ved Offere, Ceremonier, lustrare. — r. sig med en Eed, jurejurando purgari, absolvi, innocentem sese probare.

Rensedegel, Capelle, clibanus, catinus; bringe paa, exigere, spectare.

Renselse, purgatio, repurgatio, expurgatio.

Ren-

Renselseseed, purgatorium *Ict.*, jurisjurandi defensio, jusjurandum innocentiæ pignus; giøre, purgari jurejurando.
Renselsesmiddel, catharticum, purgamentum, medicamentum purgans, corpori purgando.
Renselsesoffer, lustrum, lustratio, lustrale sacrificium; for Forbrydelser, piaculum; for de Døde, februa *pl.*
Renseude, purgatorius, purificus, februus.
Rente, Rentepenge, foenus, usura, pecunia foenebris; laane paa R., foenore occupare, foenore dare; som laaner paa R., foenerator, creditor usurarius; som har laant af en anden, debitor usurarius. -- Renters Rente, anatocismus. — 6 Procent R., usura semissis; 5 Procent, usuræ qvincunces; 12 Procent, foenus unciarium. -- Renter, Indkomster, reditus, vectigalia.
Renter ind, indrenter, qvæstum reddere; emolumentum, fructum adferre; meget, largum qvæstum adferre; som r. meget ind, qvæstuosus, uber, opimus, fructuosus.
Rentekammer, Statens, ærarium; Fyrstens, fiscus.
Rentemester, qvæstor; ærarii, curator, magister, præfectus.
Renteneerer, qvi pecuniis in foenore positis qvæstum facit.
Rentepenge, pecunia foenebris.
Renteskriver, scriba ærarii, qvæstorius scriba.
Reol, foruli *pl.*, scrinium, pluteus.
Reparation, reparatio, refectio; Bygningers, sarta tecta.
Reparerer, reficere, sarcire, firmare; hvor altid er at reparere, ruinosus.
Reparation, descriptio; giøre, rem describere.
Repertorium, index, tabula.
Repeterer, see Igientager. — som et Slag, geminare, redire.
Repeteruhr, horologium cum tintinabulo.
Repliceerer, reponere, referre, replicare.
Replique, Svar paa en Exception, replicatio *Ict.*
Repositorium, see Reol.
Repræsentant, vicarius, evocatus, legatus, cognitor.
Repræsenterer, see Forestiller.
Repressalier, *pl.* per pari relatum, mutuum damnum, mutua vis; bruge, idem facere, vim vi repellere, vicem reddere, par pari referre.
Reprimande, Reproche, see Irettesættelse.
Reproduceerer, reddere, denuo exhibere.
Reproduction, res denuo exhibenda, relata, reddita.
Republik, respublica, civitas, imperium; frie, civitas, libera.
Republikaner, liber; qvi in republica vivit. — republikansk Tænkemaade, libertatis amor, regni odium; have, libertati favere; consultum velle.
Reputation, see Ære.
Reputeerlig, honestus, decorus.
Reqvette, libellus supplex, postulatio per literas.
Reqvetmester, a libellis, magister libellorum.
Reqvisition, postulatio; paa hans, illo petente.
Rescript, Fyrstelig Skrivelse, rescriptum, rescriptio.
Reservation, Reserverer, see Forbehold, Forbeholder mig.
Reservetropper, subsidiarii.
Residenz, Slot, arx principalis; sedes regia, principalis; Stad, caput regionis. — have R., agere, sedem habere.
Resideerer, sedem regiæ habere.
Resignerer, munus deponere, abdicare se munere; som en Fyrste, abdicare se imperio, deponere imperium.
Resolveren, efter Grammatiken, notatio, analysis.

Resolverer, efter Grammatiken, notare vocabula singula; opløser et Begreb, explicare; paa noget, giver Resolution, see Resolution. — r. sig, see Beslutter.
Resolvert, certus, constans; præsens consilio, animo.
Resolut, largus, liberalis.
Resolution, i Grammatiken, notatio, analysis. — Beslutning, consilium; af hastig, præsens animi, promtus consilio. — R., Beskeed, decretum, responsum; skriftlig, rescriptum; give R., resolvere, decernere, respondere; skriftlig, rescribere.
Respect, reverentia; have R. for En, vereri, colere aliqvem; parcere dignitati alicujus. — med R., verecunde, at tale, sit venia verbo! ignoscatur immodestiæ vocabuli. — af R., verecunde, verecundia motus; giøre noget, venerationi, verecundiæ dare; honori alicujus aliqvid reddere; ikke giøre, verecundia arceri, verecundia cunctari; giør jeg det ikke, verecundia mihi est. — staae i R., coli; esse magna veneratione.
Respectabel, venerabilis, admirabilis; som en Flaade, Armee, magnus, formidandus, non contemnendus.
Respecterer, colere, venerari.
Respective, efter Rang og Stand, cujusqve loci, ordinis; suo qvisqve loco, ordine; efter Tid, Sted, suo qvisqve loco, tempore.
Rest, reliqva, reliqvum, residuum, reliqviæ, qvod restat; den hele, qvidqvid restat. — staae til R., etiamnum debere; med noget, aliqvid. — give En sin R., conficere, perimere aliqvem. — R. af Varer, subcesivum, particula, laeinia, resegmen. — lille R., paucillulum residui; af Varer, particula reses. — for Resten, de cetero, de reliqvo, qvod superest.

Restans, reliqvum (a *pl.*), residuum, (a *pl.*).
Resterer, restare, reliqvum esse; som Penge, residere; med noget, aliqvid nondum solvisse, etiamnum debere.
Resterende, see Restans.
Resultat, finis, exitus, summa; Resultatet af alt, summa summarum.
Ret, Mad, cibus; for saavidt det sættes paa Bordet, ferculum; saa mange Retter, som sættes paa Bordet paa eengang, missus. 2) Rettergang, judicium, jus; for Retten, in jure; som hører til, forensis, judicialis, fori, judicii. — kræve for Retten, in jus vocare. — holde Ret, jus dicere; naar ingen R. holdes, justitium, res prolatæ. Retten, Personerne, som høre til Retten, judices, — Overret, judicium publicum; Underret, judicium ordinarium, causæ cognitio, judicium privatum. — R som Stænderne holde, eller som visse Personer reise om for at holde, conventus; holde saadan en R., agere conventum. 3) Lov og Ret, jus; den guddommelige R., fas — have R. i en Mening, vere dicere, sentire; ikke have R., falli, errare. — have R. i en Fordring, æqvum poscere, jus suum poscere; til noget, rem jure petere. — søge sin R., perseqvi jus suum; hielpe En til sin R., jus alicujus defendere; som en Dommer, ei jus reddere. — give R., assentiri, adstipulari, non repugnare; probare sententiam, rationem alicujus; at man giver R., assensus. — kiende for R., decernere ex lege. — Ret, modsat Naade, jus summum, severum, legis severitas. — lade vederfares Ret, suum reddere; tribuere; i noget, alicui aliqvid concedere; i at dømme om En, recte de illo existimare; deri maae man lade ham vederfares Ret, hoc ei concedendum, reddendum est; ikke lade

lade En vederfares R., injuriam facere alicui, immerito illum lædere; i at dømme om ham, iniqve, male de illo existimare; i det at man ikke roser ham, laude sua, debita eum privare, fraudare; suam laudem illi ereptum ire, negare. — med Lige, med samme R., eadem lege, eadem conditione. — mod al R., injuria (abl.) per injuriam, vi. — R. til at lægge Sag an, actio; til at hielpe, auxilii latio; til at appellere, provocatio; til at besvære sig, qverela. — jeg har R. til at fordre det, hoc mihi debetur, hoc jure peto, jus mihi est hoc petendi; til at giøre det, jure, recte facio; mihi jus est faciendi.

Ret, rette, *adj.* billig, rectus, probus, æqvus; recte atqve ordine gestus, factus; justus; det er r., istuc recte; ita oportet, oportuit; være r., decere, oportere, faciendum esse. — r., tilladt, licitus, permissus; være, licere; det er r.! ret saa! istuc recte! ita factum oportuit! — r., sand, rigtig, verus, qvod debet; den rette Bog, liber qvi poscitur, qvi poscebatur; det er det r., hoc volui, hoc dixi, ipsum est, hoc erat; det er den r.! (*iron.*) nimirum ab illo bene speres! præclarum vero hominem! huic vero fidas! den r. Vei, Mening, vera via, sententia; den r. Mand, qvi debet, qvi potest, ipse, qvo melior esse neqveat; en r. Lærd, vere doctus; r. en Glæde, Skam, Bedrøvelse, verissima, summa, maxima lætitia, voluptas, ignominia, tristitia; rette Prygl, satis verberum; faae, probe vapulare; der vil blive noget r. af ham, egregius evadet; bilde sig r. noget ind, mire sibi placere; multum sibi tribuere. assumere; r. en Nar, vere stultus, stolidissimus; komme i det r. Huus, pervenire qvo tendebas; det er ikke det r. Sted, alius iste locus est; paa r. Sted, loco; til r. Tiid, just, in tempore; in ipso articulo, discrimine. b) betids, mature; gribe noget an paa den r. Maade, rem bene, recte, ut oportet, commode aggredi, incipere; den r. Kone, Mand, conjux, legitimus maritus legitima, justa uxor; r. Børn, legitime nati, suscepti, r. Straf, debita poena; i r. Alvor, serio, plane ex animi sententia, verissime; det er mit r. Alvor, verissime, ex animo dico; det r. Middel, auxilium, (imod noget) remedium aptum, firmum, idoneum, validum, qvod res poscit, efficax. — r. beleilig, gratus, aptus, commodus, opportunus; det er mig slet ikke r., displicet; han er ikke r., langvet, minus recte valet. — ikke r., ubillig, iniqvus; urigtig, falsus, alienus, alius; ubehagelig, molestus, ingratus; ikke frisk, langvidus, ikke tilladt, illicitus, vetitus. — r. Winkel, angulus rectus, ad normam. — komme tilrette med noget, rem explicare, expedire; med En, commode tractare aliqvem; jeg kommer godt tilrette med ham, mihi bene cum illo convenit; den man kommer godt, ikke godt tilrette med, tractabilis. intractabilis. r. tilpas, som et Klædestykke, aptus, congruus; være, congruere, sedere. — r. op, lige op, rectus, erectus; stille, erigere, rectum statuere.

Ret, *adv*; billigen, recte, ordine, bene, ut decet, ut oportet: rigtigen, probe, vere, recte; efter Ønske, ex voto, ex sententia. — r. meget, valde, plane, impense, perqvam, sane, maxime; eller med Superlat: af det hosstaaende Adj. f. Ex. r. behagelig, jucundissimus (e); r. smuk, optime (us); o. s. v. — R. meget, satis, plurimum, abunde; r. fuldkommen, satis absolutus, vere perfectus; r. nedtrykke, gravissime, accerrime vituperare; komme r. (*iron*), male acci-

accipi, graviter offendere. — ikke r., male, perperam; ikke r. meget, parum; ikke r. behage, minus placere; ikke r. stærk, grundig, parum firmus, parum subtilis &c.; ikke r. vove, non satis audere.

Retfærdig, justus, æqvus; Dommer, judex æqvus; integer, incorruptus, severus, religiosus; Sag, bona causa; har jeg, bona est causa mea. — r. Straf, merita poena; Roes, merita laus. — *adv.* juste, merito, pro meritis.

Retfærdigelse, Retfærdiggiørelse, excusatio, defensio, satisfactio; til min, qvo me purgem; tiener det, hoc me liberat; førebringe noget til sin, excusationem adferre, uti excusatione, defensione; aliqva re defendi; ita se defendere, ut dicat &c.

Retfærdiger, retfærdiggiør, defendere, excusare, liberare; sig, purgare se; hos En, alicui, satisfacere alicui.

Retfærdiggiør, Retfærdiggiørelse, see Retfærdiger, Retfærdigelse.

Retfærdighed, justitia, æqvum, æqvitas. — Ret og R., leges, jus; haandhæve, tueri, exercere leges, jura defendere, jus reddere; imod al Ret og R., contra jus, nullo jure, iniqve, injuria (*abl.*) — R. udfordrer det, jura volunt, æqvum est, leges jubent. — Retfærdighedsgudinde, Themis, Astrea.

Retholt, regula.

Retirade, Soldaters, receptus; Tilflugt, perfugium; eensomt Sted, secessus, secretum.

Retirerer sig, recipere se in tutum, refugere; et Sted hen, confugere; bort fra et Sted, excedere loco, cedere, locum relinqvere; i Eensomhed, secedere.

Retmæssig, justus (e), legitimus (e), rectus, see Lovlig.

Retmæssighed, see Lovlighed.

Retning, directio, qvo res spectat; have, dirigi, verti, spectare; give, vertere, dirigere.

Retour, reditus; gaae, referri, reverti.

Retourskib, navis redux e cursu, relata.

Retraite, receptus; Stedet, secessus, solitudo. — Soldaternes om Aftenen, receptus in castra; slaae R., receptui signum dare, revocare milites, receptui canere.

Retranchement, vallum, castellum, munimentum, opus.

Retrancherer, munire; sig et Sted, locum immunire, munimentis occupare.

Retsindig, probus, honestus, gravis.

Retsindighed, gravitas, probitas.

Retskaffen, som et Menneske, bonus, probus, integer, honestus, frugi, liberalis; som en Gierning, bonus, probus, rectus; udøve en r. Gierning, recte, liberaliter agere. — r. Sindelav, Tænkemaade, Hierte, liberalitas, pectus probum; som har, liberali sensu, liberalis. — r. Prygl, satis plagarum; faae, give, probe cædi, vapulare, probe depexum dare.

Retskaffenhed, probitas, liberalitas, fides, sensus recti, integritas.

Retskaffen, probe, strenue, liberaliter, cum fide, recte, sine fraude; nok, meget, valde, plane, satis, abunde, maxime, gravissime, qvantum satis est; drikke, largiter se invitare; blive vaad, totum madescere; fryse, probe qvati frigore; blive vred, gravissime, acerrime indignari; afprygle, probe depexum dare; arbeide, impigre, strenue opus facere; handle; fungi hominis probi officio.

Retskrivning, orthographia.

Retskyndig, juris peritus, sciens; være, jura nosse, callere.

Rette, bringe til rette en Vildfarende, in viam deducere; en Syg, restituere; vise, corrigere, meliora edocere; komme til-

tilrette med noget, rem explicare, expedire; med En, facile cum eo agere; vi komme godt tilrette, bene convenit inter nos; lægge, sætte tilr., componere, aptare, parare. — med r., jure, merito, recte; med r. skulde jeg &c., si vere, diligenter, severe agi placeat; sane.

Retteligen, recte, ordine, lege, juste, rite, ut decet, ut oportet. — uden Feil, castigate, emendate.

Rettelse, emendatio, correctio, mutatio in melius.

Retten, den rette Side, pars adversa.

Rettensbetient, fornemmere, judex, scriba; ringere, apparitor, viator, famulus publicus, accensus.

Rettensmiddel, judices, consilium judicis.

Retter, hen, imod, vertere, dirigere, flectere, convertere. — sig efter noget, aliqvid seqvi, respicere, tenere; ex ea re agere, ad eam componere rationes suas; efter En, alicui inservire; ei obsecundare, ei se dare; efter Tiden, Omstændighederne, tempore uti, tempori inservire; at jeg kan rette mig derefter, ut habeam qvid agam; ut qvid agendum sit sciam; derefter kan du rette dig, habes qvod seqvare; fac, memor sis ejus rei. — r., mager det saa, ita componere, ita instituere. - r., forbedrer, emendare, corrigere, refingere, in melius mutare; det som er skrevet, rescribere; som r. og forbedrer, emendator, corrector. — r. sig, forbedre sig, ad meliorem sensum, mentem, frugem, vitam redire; resipiscere, meliorem fieri. — r ind, see Indretter. — r. med Sværdet, gladio ferire, percutere, see Henretter,

Rettergang, jus, judicium, forum.

Retterstod, supplicii locus, carnificina.

Rettesnor, amussis, norma, regula, lex, canon.

Rettighed, Ret, jus, beneficium; som En har allene, arbitrium, privilegium. — at eie noget med alle Rettigheder, optimo jure possidere. — gamle Rettigheder, jura, instituta vetera; mos antiqvus.

Rettroende, orthodoxus, catholicus; qvi veram rationem seqvitur, veram formulam tenet.

Rettroenhed, orthodoxia; vera sententia, ratio.

Retvinklet, rectangulus, rectiangulus.

Rev, Revle, Sandbanke i Havet, dorsum, pulvinus, brevia *pl.*, syrtes *pl.*; som ligger ved, syrticus.

Reven, lacer, lacerus; sentus; i Klædedragt, pannosus; revne Klæder, trita, scissa vestis.

Reverenz, inclinatio corporis verecunda; giøre sin, corpore inclinato aliqvem venerari.

Revers, paa en Mynt, pars, facies adversa numi; numus adversus. — Forsikring, fides mutua, repromissum, stipulatio reddita; udstille sin, literis firmare, fidem obstringere, repromittere, satisdare.

Reversalier, mutua fides; stipulatio, cautio mutua; give, cavere de re, repromittere.

Reverserer sig, promittere, fidem suam obligare.

Reviderer, perlustrare, recognoscere, percurrere; Regninger, dispungere rationes; et Arbeide, en Opsats, corrigere, percensere, castigare.

Revier, tractus, regio, fines, ager.

Revision, perlustratio; Regningers, dispungendi cura, rationes dispungendæ; en Processes, Aktenes, recognitio, cognitio instaurata.

Revisor, rationibus dispungendis præfectus, rationum castigator, discussor.

Revle, see Rev.
Revne, Sprekke, fissura, rima, see Ridse.
Revner, rumpi, scindi, discedere, dirumpi, fatiscere; som Jorden af Hede, hiare, rimas ducere, see Sprekker.
Revolte, see Oprør.
Revolterer, tumultuari.
Revolution, rerum commutatio.
Revselse, castigatio, correctio.
Revser, castigare, corripere.
Revser en, castigator, correptor, corrector.
Rhetorik, rhetorice (a), rhetorica *pl.*
Rhetorisk, rhetoricus (e).
Rhin, Rhinstrøm, rhenus, rhenum flumen.
Rhinsk, rhenanus.
Ribbe, Ribbeen, costa; som har gode, stærke, costatus.
Ribbestød, ictus obliqvus; give, latus alicui fodere, percutere.
Rible, Skade efter Stød eller Svøbe, strictura, vibex.
Rid, cursus eqvester; giøre et, eqvo excurrere.
Ridder, eqves; blive, eqvitem creari, inter eqvites allegi, eqvestri dignitate ornari. — Armeriddere, artolaganum.
Ridderlig, fortis, fortiter, strenuus (e).
Ridderorden, ordo eqvester.
Ridderskab, dignitas eqvestris; Ridderne, eqvites, ordo eqvester.
Riddersæde, fundus eqvester, villa eqvestris.
Ridderspil, decursio eqvestris, certamen eqvitum; Turnering, eqviria *pl.*
Ridderstand, locus eqvester, dignitas eqvestris; Ridderne, eqvites, ordo eqvester.
Ridderspore, (Urt), consolida.
Ridebane, hippodromus, stadium.
Ridehest, caballus; eqvus sagmarius, vectarius.
Ridekiortel, chlamys, læna.
Rideknegt, eqviso, hippocomus.
Riden, Ridende, eqvitatio (tus), eqvi usus, vectatio.
Rideskole, stadium, hippodromus, eqvitandi ludus.
Ridetøi, instrumentum eqvestre, eqvitandi apparatus.
Rider, er til Hest, eqvitare, eqvo vehi; til et Sted, advehi eqvo, adeqvitare; bort, avehi eqvo; komme ridende, advehi eqvo; ride forbi, prætereqvitare, prævehi, prætervehi; ride i fuld Spring, admittere eqvum; komme ridende i fuld Spring, admisso, incitato eqvo advolare. — kunne ride, scire eqvo uti; saa til Nød, utcunqve hærere in eqvo. — hvor man kan ride igiennem, eqvo pervius. — r. over noget, eqvo superare aliqvid. — r. Fanden dig? satin sanus es. — r. Coureer, Post, eqvo perferre literas.
Rids, Afridsning, designatio, descriptio, forma; giøre en, designare, delineare.
Ridse, fissura; i et fast Legeme, rima; faae, findi, rumpi, discedere, rimas agere, fatiscere, hiare; fuld af, rimosus.
Ridsekul, atramentum ad graphidem.
Ridsekonst, graphis, graphice, pictura linearis, ars delineandi.
Ridsepen, graphis, radius.
Ridser, tegner, delineare, designare. — giør Ridse i, aperire, findere, incidere, stringere, leviter vulnerare.
Ridsetøi, graphis, theca delineatoria, capsula designatoria.
Rift, conscissura, see Ridse.
Rig, see Riig.
Rige, regnum, imperium, ditio. — Riget Tydskland, imperium germanicum.
Rigelig, largus, abundans, benignus, copiosus, prolixus. — *adv.* largiter, benigne, liberaliter, copiose, abunde, affatim, prolixe, cumulate.
Rigsæble, pila, orbis, apex regalis, imperii insigne.

Rigsakt, proscriptio imperialis, comitialis, ab imperatore, ordinibus Germaniæ irrogata; erklære i, proscribere auctoritate, jure, privilegio, lege imperiali, comitali; hostem judicare.

Rigsarmee, exercitus ordinum germanicorum.

Rigsarving, successor regni, heres imperii.

Rigscontingent, pars in comitiis descripta, imposita; tributum, numerus militum ad Germaniæ usus.

Rigsdag, comitia germanica, conventus imperii germanici.

Rigsdaler, imperialis, thalerus.

Rigsfod, lex numaria, modus, formula numi imperialis, germanica.

Rigsfyrste, princeps imperii germanici, princeps comitialis.

Rigsgreve, comes Germaniæ, ex ordinibus germanicis.

Rigshofraad, imperatoris consiliarius aulicus; consistorianus imperatoris.

Rigspostmester, cursus publici per Garmaniam comes, magister.

Rigsstad, libera Germaniæ civitas, respublica germanica.

Rigsstand, ordo germaniæ, pars corporis germanici, senator Germaniæ. — Rigsstænderne, proceres Germaniæ, corpus germanicum, senatus germanicus.

Rigtig, tilbørlig, verus, legitimus, probus; ret, sand, verus. — r. Betaling, solvendi fides, diligentia; Testament, jure conditum; legitime, ut oportet, factum; Tanke, vera sententia, vere dictum. b) correct, subtiliter dictum. — caracteristik, proprius. — giøre r., componere, explicare, constituere, conficere, expedire; betale, solvere. — det er r., verum est, dubium non est; med Befordringen, certum est, confecta res est. — Regningen, Summen, Tallet er rigtig, ratio, summa convenit, congruit, apparet. — det er ikke r., ulcus subest, suspecta res est, non placet, latet angvis in herba; med ham, hende, suspectus (a), est; i det Huus, (*Vulg.*) spectris infesta est domus. — r.! recte! vere! bene!

Rigtigen, rigtigt, recte, ordine, probe, ex sententia, bene, ut oportet. — træffe r. ind, accurate convenire; glemme r., plane, egregie oblivisci; indfinde sig, tempus obire, ad tempus præsto esse; betale, cum fide solvere.

Rigtighed, veritas, vera ratio. — det har sin R., a) verum, certum est. b) composita, explicata res est; Regningen har sin, constat ratio, convenit. — giøre R., bringe i R., rei consulere; rem componere. ordinare, explicare; i Betaling, persolvere, satisfacere, komme til R., rem componere, expedire, explicare; endelig, aliqvando defungi. — tvivle paa Rigtigheden, dubitare an verum sit; fidem rei in dubium vocare, rem suspectam habere. — R. i Tanker og Udtryk, Correction, subtilitas, proprietas.

Rig, dives, opulentus, copiosus, locuples, pecuniosus. — rigt Tøi, pannus auro, argento intextus, aureus, argenteus; vestis attalica. — r. paa Tanker copiosus; sensibus, sententiis, abundans, affluens. — r. Materie, argumentum copiosum; materia dives, copiosa, exuberans; amplus dicendi campus. — være r. paa noget, affluere, abundare re; copiam rei habere. — giøre r., ditare, cumulare, locupletare, opulentare; augere; blive, ditari, augescere, opibus augeri; ditescere.

Rigdom, divitiæ, opes, opulentia, copiæ, adfluentia, fortunæ *pl.*; have, divitem esse, opibus adfluere, divitiis abundare. — Rigdoms Gud, Plutus.

Riim, similis exitus, extrema similiter cadentia, homoeoteleuton. - Vers, versus. 2) Riimfrost, pruina; fuld af, pruinosus, pruina canus; være, pruinis albicare, canere.
Riimfrie, solutus homoeoteleutis, diosimili exitu.
Riimfrost, see Riim.
Riimkonst, versificatio, see Prosodie.
Riis, Frugt, oriza; Qvist, frons surculus, Qvas, sarmenta; til at flette, vimen, vimina, vimenta. — Riispapir, scapus chartæ. — til Børn, virga, ferula; give R., ferula cædere; faae, ferula cædi; giøre R. til sin egen Rumpe, sibimet malum arcessere; være voxen fra Riset, manum ferulæ subduxisse.
Riisbundt, Fasfiner, sarmenta, sarmentorum fascis.
Riisbusk, virgultum, virgetum.
Risengrød, puls oryzæ.
Risengrynsvelling, jus ptisanarium orysæ.
Riisgierde, crates.
Riisknippe, see Riisbundt.
Riisvext, spartum, frutex.
Rimelig, verisimilis, vero similis, credibilis, probabilis, consentaneus, conseqvens, haud absimilis vero; være, non abhorrere, a vero non abhorrere; det er, probabile est, videtur. — giøre r. noget, probabilitatem addere, veri speciem circumdare rei; En noget, ved Beviis, tantum non persvadere; som en Omstændighed, fidem facere; søge at giøre R., exornare; dette giør mig det r., rimeligere, eo fit, ut facile, facilius credam.
Rimeligen, ut videtur, haud dubie, sane.
Rimelighed, probabilitas, veri species, verisimilitudo; det er ingen, plane non videtur, haud sane credibile est.
Rimer, et Vers, Ord simili exitu claudere, copulare, extrema similiter reddere; r. sig, som, Ord, exire, terminari, cadere similiter; exitu simili esse, cadere; sibi congruere in extremo; ikke r. sig, dissimiliter cadere, discrepare. — r. sig, skikke sig, congruere, convenire; ikke, discrepare. — r. sammen, componere, conciliare inter se; forstaae, asseqvi.
Rimer, Rimesmed, versificator.
Rindende Vand, aqva fluvialis, viva, profluens, currens, de flumine; Bek, torrens. — rindende, som et Kar, læk, fluxus.
Rinder, manare, stillare, see Flyder. — som Vox, Lys, dilabi, solvi, tabescere. — løber sammen, som Melk ɪc., coire, spissari, densari. — rinder i Tanker, in mentem venire, succurrere. — er læk, perfluere.
Ring, annulus, *dim.* annellus, orbis, circulus; paa et Pantser, hamus, sqvama; Signet., annulus, gemma (annuli). — Rand, ansa, orbis; om Maanen, halo, corona; om Solen, parhelium; om Søiler, astragalus; i Ørene, inauris; i Næsen paa Dyr, camus. — som bærer Ringe, annulatus. — ride til Ringen, lancea petere annulum, decurrere.
Ringe, liden, exiguus, tenuis, parvus, curtus, exilis; slet, levis, frivolus, nullius pretii; nedrig, fattig, ignobilis, tenuis, obscurus, pauper, humilis, abjectus, sordidus. — agte r., contemnere, negligere, parvi ducere; giør, elevare, deprimere, extenuare. — ringere, deterior, inferior, seqvior; blive endnu ringere, magis minui, demitti; ringeste, see i det mindste; ikke det ringeste, nihil admodum, nihil omnio, ne hilum qvidem; sige, svare, ne verbum qvidem dicere, verbulum non mittere.
Ringeagtelse, at noget er ringeagtet, levitas, tenuitas, vilitas; at man agter noget ringe, contemtus.

Rin-

Ringeagter, see Ringe.
Ringeldue, palumbus, palumbes torqvatus.
Ringen, campanarum sonitus. — hvad er det for en? qvid sonant campanæ? den R. faaer aldrig Ende, aures obtundit, fatigat sonus campanarum. — R. for Ørne, tinnitus aurium.
Ringer, med Klokkerne, campanas pulsare, campanis insonare; til Liig, funus celebrare, proseqvi, comitari sonitu campanarum; til Kirke, ad sacra vocare, sacrorum initium, tempus significare, notare, aperire campanis pulsandis, campanarum sonitu, pulsu; det r., campanæ vocant ad sacra, in templum; ringe med alle Klokker, omnes campanas ciere, omnibus campanis insonare; ringe med en lille Klokke, tintinabulum ciere; tintinabulo insonare, signum dare.
Ringere, Ringeste, see Ringe.
Ringfinger, digitus annularis.
Ringfouteral, dactyliotheca, capsula annularis.
Ringformig, annulatus. — *adv.* claviculatim.
Ringhed, ringe Antal, paucitas, exiguus numerus, exiguitas, tenuitas; af Mennesker paa et Sted, infreqventia. — Slethed, exilitas, tenuitas. — godt Kiøb, vilitas. — r. Herkomst, ignobilitas, sordes, humilitas.
Ringmuur, moenia, ambitus, pomoerium.
Ringorm, impetigo, formica; fuld af, impetiginosus.
Ringrenden, Ringløb, decursio annularis.
Ringsom, circa, in orbem, undiqve.
Ripper op, see Opripper.
Rips, ribes, uva spina.
Ripstræe, ribesium.
Ripsraps, fæx hominum, colluvies; ringe Boeskab, scruta *pl.*, frivola.
Risner, see Hovner.
Rispen, Jordens, proscissio terræ.
Risper Jorden, proscindere terram; rispet Jord, proscissum.
Risse, see Kiæmpe.
Rist, at stege paa, crates, craticula.
Rister, steger paa Rist, frigere; Hør, torrere.
Ristet, frictus, frixus.
Ritmester, præfectus eqvitum, turmæ.
Ritmesterplads, præfectura eqvestris.
Ritse, see Ridse.
Ritual, constitutio de ritibus sacris, liber rituum sacrorum.
Rival, rivalis, see Medbeiler.
Rive, rastrum *dim.* rastellum, rastri *pl.* pecten; af Jern, irpices.
Rivekugle, at rive Farve paa, pestillum, tudicula.
Riven, Rivning, tritus, frictus, fricatio, frictio; paa hinanden, attritus, affrictus; i Livet, Maven, rosiones stomachi, intestinorum. — Sønderriven, laceratio, evulsio.
Rivende, som en Strøm, violentus, rapidus; som et Dyr, rapax, sævus. — *adv.* rapide, vi lenter, rapaciter. — gaae r. af, cito distrahi, emptoribus non carere, certatim emi.
River, med Rive, rastris verrere; en Plads, rastris purgare; som Farve, Tobak, terere, conterere, comminuere. — kradser, scabere, scalpere. — gnider, fricare, perfricare. — skaarer, stringere, atterere. — rive sig paa En, aliqvem lacessere, sollicitare, lædere, provocare. — r. ud af Haanden, extorqvere; til sig, invadere, occupare; ned, avellere, revellere, deripere, detrahere; bort, rapere, raptare, abripere, abstrahere, auferre; hemmeligen bort, surripere; fra, eripere, præripere. — r. i Livet, urere, dolorem movere, torqvere; det r. mig i Livet, in-

intestina torqventur; venter æstuat, dolet, uritur. — r., plukker, vellere, vellicare; som en Fugl, deplumare. r. sig paa noget, stringere, leviter vulnerare. — r. itu, discindere, conscindere, discerpere, diripere, convellere, divellere. — r. op med Roden, eradicare, exstirpare; radicitus, a radice evellere, tollere; r. op som et Saar, ulcerare, exulcerare. — slider, lacerare, dilacerare, discerpere.

Rives, slaaes, depugnare.

Rixdaler, see Rigsdaler.

Ro, Hvile, reqvies, vacuum tempus, vacatio, otium, feriæ; for en Sygdom, Beskiæftigelse, remissio, recreatio, relaxatio, respirandi intervallum; i Sindet, tranqvillitas, æqvitas (animi); Fred og R., qvies, pax, securitas. — have Fred og R., esse in otio, pace frui; fra Arbeide, reqviescere, cessare, remittere animum, recreari, otiari; i Sindet, esse animo vacuo, tranqvillo; for en Sygdom, Smerte, lexari, refici. — som har R., qvietus, otiosus, vacuus; som ingen har, fra Arbeide, usqve occupatus; i Sindet, turbatus; ingen R. have, reqviescere non posse, usqve vexari, fatigari, sollicitari; i Sindet, animo turbari, angi; aldrig have R., consistere non posse; jactari; for En, for noget, usqve vexari ab homine, a re; jeg har ingen R. for ham, derfor, non patitur me reqviescere, consistere. — lade i R., pati reqviescere; parcere alicui, — ingen R. lade En, indtil han gior noget, usqve instare alicui; usqve eum premere, fatigare, ei molestum esse. — lad mig i R., noli mihi molestus esse. — slaae sig til R., acqviescere.

Rod (med langt o), radix. *dim.* radicula; som kan spises, bulbus. — fra Roden af, radicitus, a radice. — skyde Rødder, radices agere, radicibus firmari, radicari, radicescere. — tage op med Roden, eradicare, exstirpare. 2) med kort o, see Edder.

Rodden, Roddenhed, see Raadden 2c.

Rode, Soldaters, manipulus, commilitium; af 10 Mand, decuria; af 100, centuria; af Borgere, tribus.

Roder, ruere, moliri, versare; i Bøger, Akter, excutere, volvere, scrutari volumina.

Rodeviis, tributim, centuriatim, manipulatim.

Rodfæstelse, gives med verba.

Rodfæster, slaaer Rødder, radices agere, radicibus firmari.

Rodis, Radis, raphanus.

Rodskiær (Fisk), asellus.

Rodevext, bulbus.

Roe (i to Stavelser), rapa (um); gule, staphylium; et Slags hvid, lang, napus; vild, rapistrum. — paa Saar, cicatrix, crusta; sætte Roe, facere caput, cicatricari.

Roeager, Roebed, rapina.

Roefrøe, semen rapiceum.

Roen, remigatio, remigium, remi usus.

Roeollie, oleum raparum.

Roer, Skibsroer, clavus, gubernaculum; føre Roeret, ad clavum sedere.

Roer, remigare, remum ducere; remis incumbere, insurgere; frem, propellere navem remis; tilbage, inhibere remo navem.

Roerbænk, Roerbræt, jugum, transtra *pl.*, scalmus; Rummet imellem Roerbrætterne, interscalmium.

Roerpind, clavus, plectrum.

Roerskib, navis actuaria; med 2, 3, 4, 5, 6, 7 Roerbænke, biremis, triremis, qvadriremis, qvinqveremis, hexeres, hepteres.

Roes, see Roos.

Roeskab, Lystighed, festivitas.

Roesom, lystig iOmgang, festivus.

Rogn, Allike (Fugl), graculus.

Rogn i Fisk, see Ravn.
Rognfisk, femina piscis.
Rok, Spinderok, colus; som spinder paa, netor, netrix; qvi, qvæ fila ducit; colo operatus (a).
Rokke, Rokkefisk, raja, sqvatina.
Rokkehiul, rhombus, trochus ad fila.
Rokkehoved, med Hør og Spind paa, stamen.
Rokkehvirvel, verticillus(um), verticulum; turbo.
Rokken, agitatio.
Rokker, vakler, vacillare, nutare; bevæger, movere, motitare, agitare.
Rokketeen, fusus.
Rokketot, pensum.
Rolig, qvietus, otiosus, vacuus; i Sindet, lætus, placidus, tranqvillus, securus, vacuus, inturbatus; være, qviescere, vacare; blive, non turbari; blive, være r. ved noget, non turbari re, nihil moveri, rem lente ferre; som er, bliver, lentus, immotus.
Roeligen, placide, tranqville, qviete, per otium, tuto, secure, sine metu.
Rolighed, see Ro.
Roliger, gior rolig, see Beroliger.
Rolle, Fortegnelse, album, index, nomenclator, libellus, nomina. — R. Papir, Pergament, volumen. — som man spiller, partes, persona, see Rulle.
Rom, Staden Rom, urbs; som boer i, urbanus; Ophold i, urbanitas; Huse og Stæder uden for, suburbium; som ligger uden for, suburbanus; Nærliggenhed ved Rom, suburbanitas; en Gaard uden for Rom, suburbanum.
Roman, fabula milesia, longior, romanensis, heroica; forlibt, fabula amatoria; spille en R., fabulam, scenam agere.
Romanagtig, romanmæssig, heroicus (e), fictus (e), fabulosus (e), commentitius, portentosus (e), nugatorius (e), scenicus, incredibilis, insolitus. — r. Kierlighed, scenicus, scena dignus amor; platonici amores. — klinge r., fabulam sapere.
Romanskriver, milesiarum scriptor.
Romer en, romanus; I Romere, qvirites!
Romermaaneder, indictiones.
Romersk, romanus; klædt, romano more vestitus, togatus.
Romsterer, tumultuari, strepitum dare, perturbare, disturbare, miscere.
Romstering, strepitus, perturbatio, disturbatio.
Ros (med langt o.), gloria, laus, og *pl.* laudes, laudatio, collaudatio, prædicatio, decus, fama. — være til R., esse laudi, decori; hvad som er til R., amplus, decorus, honorificus. — det maae jeg sige til hans R., hanc laudem illi debeo, hanc laudem a me ferat. — uden R. at mælde, gloriari liceat, haud vana jacto, fas sit gloriari, sine invidia dixerim, haud arroganter dico, vere hoc dicere licet.
Rose, rosa; af 100 Blade, centifolia; fra Jeriko, hierichuntina, damascena; capræfolium; flettet af, roseus; lavet af, rosaceus, rosatus. — gaae paa Roser, lætum vivere, feliciter agere, gaudere. — en Sygdom, erysipelas, ignis sacer. — Vildr., rosa laurea, rhododaphne.
Rosen, en Sygdom, see Rose.
Rosenbalsom, ungventum rosarium.
Rosenbusk, rosetum, rosarium.
Rosenædike, oxyrrhodon, acetum rosatum.
Rosenfarvet, roseus.
Rosenhave, rosarium, rosatum.
Rosenhonning, rhodomeli, mel rosatum.
Rosenkrands, corona rosatum, sertum roseum; hos Catholikerne, orbiculi ad preces; bede sin, precibus solitis fungi; precandi orbem absolvere, percurrere.

Rosenolie, rhodinum oleum.
Rosenrød, roſeus.
Rosenſaft, liqvor roſarum, decocta roſaria.
Rosenſtok, roſarium.
Rosenvand, liqvor roſarum.
Rosenviin, roſatum.
Roſer, laudare, collaudare, ornare, laudibus ferre, prædicare, extollere, tollere laudibus; ogſ. *abſ.* tollere; roſe ſig, gloriari; af noget, aliqva re; aliqvid gloriabundum dicere; han ſkal ikke r. ſig deraf, tacebit ſi ſapiet; nemini narrabit, credo.
Roſine, paſſum, uva paſſa, aſtaphis.
Roſinkiærne, acinus uvæ paſſæ.
Roſinviin, vinum paſſum.
Rosbaare, Senfte, lectica, lecticula.
Rosbaaredrager, lecticarius.
Rosmaal, Rosmul, canis marinus, phoca.
Rosmarin, ros marinus, libanotis, chamædyoſmos.
Rosværdig, laudatus, laudabilis, prædicabilis, amplus, decorus, honorificus, egregius, honeſtus; være, gloriæ eſſe, cedere. — *adv.* egregie, cum magna gloria, honeſte, laudabiliter.
Rotte, glis, mus major, ſorex.
Rottefælde, decipula.
Rottefænger, murium exceptor, venator.
Rottekrud, arſenicum.
Rotterer ſig, conglobari, congregari, coire; ſom r. ſig, factioſi, turbulenti, turbatores.
Rov, Roven, raptus, rapina; gaae ud paa R., prædatum ire. — Bytte, raptum (a *pl.*), præda, ſpolium (a) *pl.*; leve af, rapto vivere. — et R. for Ilden, igni, flammis, incendio abſumtum, blive, conflagrare; incendio hauriri, abſumi.
Rovbie, fucus.
Rovdyr, animal rapax, carnivorum.
Rovfiſk, piſcis rapax, infeſtus aliis.
Rovfugl, avis carnivora.
Rovgierrig, rapax, prædæ amans; være, prædæ imminere, inhiare. — *adv.* rapaciter, prædandi amore.
Rovgierrighed, prædæ amor; rapacitas.
Rovneſt, ſee Røverneſt.
Ru, lodden, hvas i Haarene, hirſutus, hirtus, hiſpidus, hiſpidoſus.
Rubel, uncialis ruſſicus.
Rubin, pyropus, rubinus; guulagtig, lychnites.
Rubrik, rubrica, caput, locus, ſumma, elogium.
Rude (Urt) ruta; vild, capnus; af, rutaceus; krydet med, rutatus. — Vindues rude, vitrum, teſſera vitrea.
Rudet, ſcutulatus.
Rudeviis, cancellatim.
Rudſkalle (Fiſk) rubellio.
Ruelſe, poenitentia, morſus, ſee Fortrydelſe.
Ruer, ruger over, incubare (ovis), fovere (ova).
Ruffer, Horevært, leno, lenunculus, amorum conciliator; ſom hører til, lenonius.
Rufferie, lenocinium.
Rufferſke, lena, conciliatrix.
Rug, far, frumentum; god, ſiligo; ſlet, ſecale.
Rugbrød, panis farreus.
Ruin, Forſtyrrelſe, ruina, excidium; Undergang, exitium, pernicies; Ruinerne, rudera, ruinæ; af et Huus, parietinæ; ligge i, dirutum jacere.
Ruinerer, ødelægger, vaſtare, ruere; En, perdere, peſſumdare.
Rulle, palanga; Cylinder, til at rulle Tøi paa, machina, trochlea lintearia.
Rullen, Velten, Skyden, impetus, curſus.
Ruller, volvere, agere, rotare; Tøi, cylindro ſubjicere, æqvare, lævire lintea. — *neutr.* volvi, ferri. — r. ſammen, convolvere, conglobare.
Rulletøi, lintea ad cylindrum, cylindro ſubjicienda.

Kullevogn, vehiculum citum.
Kullerer, som et Rygte, ferri, circumferri; som et Skrift, en Journal, circummitti; per omnes, in orbem mitti: som Penge, versari in manibus hominum. — lade r., circummittere.
Kulten, Skumpen, succussus.
Kulter, stumper, succutere, succussare.
Kum, locus, spatium; imellem noget, intervallum, intercapedo, distantia. — lade Rum imellem, interponere spatium, aliqvid intermittere; der er R., imellem, aliqvid loci, spatii patet, relictum est; saa mange have R. paa dette Sted, tot homines capit locus. — i Casser, Hylder, see Fag.
Kum, *adj.* som Tid, longum tempus; det er r. Tid siden, diu est qvod, ex qvo; for rum Tid, jam dudum. — frie, aaben, liber, spatiosus, see Rummelig.
Kumlecasse, slet Vogn, obsoletum vehiculum; slet Claveer, organum inutile.
Kumler, crepare, volvi cum strepitu.
Kummel, Rumlen, strepitus, crepitus; i Maven, fluctuatio stomachi.
Kummelig, laxus (e), spatiosus (e), amplus, capax.
Kummelighed, laxitas, capacitas, spatium, amplitudo.
Kummen, Fatten, captus.
Kummer, fatter, capere, accipere, recipere.
Kummet, i et Skib, alveus, fundus.
Kumpe, anus, podex, clunes *pl.* culus, sedes, nates, pyga; som har en alt for tynd, depygis. — Svands, cauda, *dim.* codicula; logre med R., cauda ablandiri.
Kumsterer, see Romsterer.
Kumpestykke, Bagfierding, cluniculus; paa Hestetøi, postilena.
Kund, Runde, Soldaters, vigiliarum lustratio; gaae, vigilias circuire; som gaaer, circuitor, circitor.
Kund adj. rotundus; som Kreds, orbiculatus; som en Kugle, globosus; langagtig, r., trind, teres; rundhvalt, convexus. — *adv.* rotunde, in orbem. 2) gavmild, liberalis, largus, beneficus, munificus.
Kundbøining, convexitas.
Kunddeel, rutunditas, orbis, globositas; i R., in orbem. — i Fæstningsværker, munimentum exterius.
Kundelig, largus, abundans, prolixus, copiosus. — *adv.* largiter, liberaliter, copiose, abunde, affatim, prolixe, munifice, large.
Kundhed, rotunditas, orbis — Gavmildhed, liberalitas, largitas, benignitas, copia, abundantia, munificentia.
Kunder, giør rund, rotundare, globare. — jævner, ligno qvadrare. — rundet, gyratus.
Kundtalende, ingenuus, simplex, apertus, qvi libere sensa animi profert. — svadsig, largiloqvus.
Kundtalenhed, loqvendi libertas.
Kundtom, rundtenom, in orbem, circacircum, circumcirca, circulatim; som gaaer r., rotabilis. — rundtud, palam, libere, haud dissimulanter, simpliciter, diserte.
Kunden, Cirklen, rotundatio
Kunger, sonare, resonare.
Kus, see Kuus.
Kuse, Fiskeruse, nassa, en Bæks,
Kusen, Ruslen, fo... murmur, stre-itus.
Kuser, rusler, st-epere, murmurare
Kusker, veller, vellicare; op, evellere.
Kuskumsnus, (en Ret af adskillig Slag Mad og Specerier), satura, lanx satura.
Kuslæder, corium russicum, bubulum, firmius.
Kust, rubigo, robigo; paa Jern, ferrugo; paa Kobber, ærugo; paa gamle Mynter, patina.

**Ruster**, rubiginare, rubigine infici, æruginem ducere; rubigine exedi, asperari, horrescere. 2) **udruster**, parare, instruere, armare, aptare; **sig**, armari &c.

**Rustet**, æruginosus, rubiginosus.

**Rustkammer**, armamentarium.

**Rustning**, arma *pl.*, armamenta, armatura, **i R.**, in armis, armatus, accinctus, in procinctu; **afføre En sin**, spoliare.

**Rustplet**, scabrities, rubigo.

**Rusttøi**, **Feldtøi**, machinatio, machinamentum, instrumentum bellicum.

**Rustvogn**, carrus (um).

**Rutter**, **holder ilde Huus**, debacchari, commissari, dilapidare luxu, profundere, effundere, prodigere.

**Ruu**, asper, horridus; **som Jern**, scaber; **som en Egn**, horridus, salebrosus, confragosus; **som Røsten**, vox rauca, fusca.

**Ruuhaaret**, **stridhaaret**, hirsutus.

**Ruuhed**, asperitas, feritas; **Jernets**, scabrities; **Røstens**, **Halsens**, raucedo; faucium asperitas; **Egnens**, asperitas, salebræ.

**Ruus**, ebrietas, crapula; **som altid har en**, crapulosus; **sove Ruusen ud**, dormire, discutere crapulam; **drikke sig en**, uvescere mero. — **en lille R.**, crapula incipiens, crapulæ acces- [illegible] **som har**, saucius, uvidus; **dri[illegible]ke sig en lille R.**, paululum adbi[illegible]e, largius se invitare; **have**, p[illegible]ululum, plus justo adbibisse; [illegible]re. — **drikke En en R.**, aliqven[illegible] urgere, mergere, componere vino, poculis; inebriare. — **[illegible]ave en R.**, ebrium esse, mero [illegible]ncaluisse.

**Ruuværk**, pelles, **som handler med**, pellionarius; [illegible]**andel med**, pellionaria.

**Ruusende**, **som har en** [illegible]**uus**, **see Ruus**.

**Ry**, fama, rumor, **see Ry**[illegible]te.

**Rydder**, **Ukrud**, **luger**, runcare, eruncare, sarrire, sarculare, resarrire, repurgare, evellere. — **Steen af Ageren**, elapidare. — **gior Kratskov til Agerland**, excaudicare, excodicare. — **gior ryddeligt**, vacuare. — **r. af Veien**, auferre, de medio tollere. — **udrydder**, exstirpare, tollere, delere.

**Rydder en**, **som rydder Ukrud bort**, sarritor, runcator.

**Ryddehakke**, sarculum.

**Ryddejern**, runco.

**Ryddelig**, **at intet er i Veien**, purus, vacuus; **at det seer ordentlig ud**, concinnus, mundus, nitidus, cultus. — **gior ryddeligt i et Kammer**, **at intet ligger i Veien**, amovere, tollere; **Kammeret selv**, vacuefacere. b) **at alting er ordentligt**, aptare, concinnare, ornare.

**Rydning**, runcatio, sarritio, sarritura, sarculatio.

**Ryg**, tergum, dorsum; **stiv R.**, cervix stipa, rigida, ferrea; **bøie Ryggen**, submitti; **liggende paa Ryggen**, supinus; **lægge paa Ryggen**, resupinare, reclinare; **som bærer paa Ryggen**, dorsuarius. — **Ryggen paa en Kniv**, pars aversa, obtusa, obtusa, latior. — **have R. frie**, tergum munire, a tergo tegi.

**Rygaas**, **Monning**, culmen, fastigium, dorsum.

**Rygbeen**, spina (dorsi). — **Leed i**, vertebra, spondylus.

**Rygende**, fumidus, fumificus, fumifer.

**Ryger**, *neutr.*, fumare, fumum emittere; **det r. i Kiøkkenet**, **Stuen**, fumus implet, opplet, infestat culinam, cubiculum, **see Røger**.

**Rygger**, **see Rykker**.

**Ryggesløs**, impius (e), dissolutus, desperatus.

**Ryggesløshed**, impietas, dissolutio (morum).

**Rygmarv**, medulla spinalis.

**Rygning**, dorsum, tergum, **see Rygaas**.

**Rygrad**, **see Rygbeen**.

**Rygsæde**, sedes exterior.

Rygt, Rygter, ſee Røgt.
Rygte, fama, rumor, traditio; udbreder ſig, dibitur, manat; blive ſtærkere, increbeſcit; ſom bringer Rygter ud, famiger. — got R., fama proſpera, ſecunda, rumor ſecundus; have, bene audire. — ſlet R., fama adverſa, improſpera; infamia; have, flagrare rumore malo, ardere infamia, male audire; ſom har, infamis, malæ notæ, ſee Raab. — uvis R., rumor ſine capite, ſine auctore; obſcura fama. — Rygtet gaaer, fama fert.
Rygtes, det, fama fert, diditur, manat, emanat, permanat; rumor eſt.
Ryk, motus, impulſus; give et, ſee Rykker.
Rykker, movere; nærmere, *tranſ.* propius admovere, *intranſ.* propius accedere, appropinqvare. — r. imode, obviam ire, occurrere; r. bort, *tranſ.* ſummovere, removere; *intranſ.*, abſcedere, diſcedere. — r. af Lave, turbare; af Leed, luxare. — r. op, evellere, revellere; med Rode, eradicare, exſtirpare, radicitus evellere. — r. i hans Sted, ſuccedere; højere op, evehi.
Rynke, ruga; faae, rugis notari, corrugari; tage Rynker bort, i Panden, frontem explicare; ellers, glatter, erugare.
Rynker, corrugare, contrahere; Panden, vultum adducere, frontem caperare, ſupercilia contrahere.
Rynket, rugoſus, attractus, contractus; Pande, frons obducta; blive, corrugari; rugas ducere, colligere; giøre, corrugare, contrahere.
Ryſter, qvatere, concutere, qvatefacere, jactare, agitare, vibrare, qvaſſare; ud, afryſter, excutere. 2) ſkielver, tremere, moveri, ogſ. movere, intremiſcere, contremiſcere, cohorreſcere, perhorreſcere.
Ryſtelſe, motus, tremor; af Skræk, Feber, horror.
Ryſten, qvaſſatio, agitatio, concuſſus (io), ſuccuſſus, vibratio (tus), vibramen.
Ryſtende, bævende, qvercerus, qverqverus.
Rytter, eqves; god, eqvo bonus; eqvitandi, eqvi tractandi gnarus, peritus; ſlet, eqvitandi rudis; være, neſcire eqvo vehi, male eqvo hærere.
Rytterie, eqves, eqvites, eqvitatus, copiæ eqveſtres; have et ſtort, got, eqvitatu valere; ſom har, ab eqveſtri exercitu paratus.
Ryttertieneſte, militia eqveſtris.
Ræben, ructus.
Ræber, ructare (i); paa, ind i, irructare; imod, obructare; op, opkaſter, eructare. — ſom r., ructator.
Ræd, timidus, ſee Frygtſom.
Ræddes, timere, horrere, horreſcere, ſee Frygter, Gruer.
Rædik, Rædike, raphanus; ſom er af, raphaninus.
Rædſel, timor, terror.
Rædſom, horrendus, horribilis, tremendus, foedus.
Rækel, (Skieldsord) durus, rudis, inhumanus.
Række, ſee Rad.
Rækker, giver hid, porrigere, tendere, præbere, reddere, offerre, exhibere; ræk hid, cedo! — r. høit i Veiret, eminere, prominere, minari. — r. frem, ud, præbere, exſerere, exſertare, proferre, extendere, protendere. r. ſig, ſtrække ſig, pandiculari. — r. til, er nok, ſufficere, ſatis eſſe, vincere; Aaret igiennem, anno ſatis eſſe, in annum ſufficere, annum vincere; til noget, til Omkoſtningerne, ſatis eſſe in ſumtum, vincere ſumtum. r., gaaer hen til, pertinere, excurrere, locum attingere.
Rækværk, lorica.
Rænke, fraus, machina, machinatio, ſtropha, tendicula.

Rænker, forrænker, luxare, emovere, distorqvere.
Rænkefuld, improbus, fraudulentus.
Ræv, vulpes; lille, vulpecula; gammel, listig, veterator; af R., vulpinus.
Ræveagtig, vulpio, vulpinus, vulpis more.
Rævebælg, vulpina pellis; aflægge, aperire se; simulationem exuere, deponere; nudare mentem.
Rævenumpe, cauda vulpina; en Urt, alopecurus.
Rævefax, pedica vulpina.
Rævestreg, ars, fraus, techna.
Ræver, see Ræber.
Rævle, see Revle.
Rævner, see Revner.
Røber, udviser, prodere, indicare, arguere, coarguere, fateri, confiteri. — opdager, prodere, indicare, aperire, patefacere, eliminare.
Rød, ruber, rubens, rubicundus, ruffus. — lyser., rutilus, fulvus; mørker., xerampelinus. — r. Farve, som i Ansigtet, rubor; til at male med, rubrica, minium. — skinner r., rutilare; være, rubere; blive, rubescere; skamme sig, erubescere; uden at blive r., sine rubore; farve r., rubro inficere, inducere. — det røde Hav, ved Arabien, mare rubrum, sinus arabicus; ved Persien, mare erythræum, sinus persicus.
Rødagtig, rubicundus, rubidus; være, subrubere.
Rødbede, beta nigra.
Rødbruun, Rødguul, ferrugineus, phoeniceus, puniceus, svadix, ruffus, russeus, rubicundus, rubellus, flammeolus.
Rødder, see Rydder.
Røde, i Saar, pus, sanies; sætte, pus colligere; in pus verti, abire; suppurare; fuld af, purulentus, sanie fluens.
Røderød, fons puris, materia purulenta.
Rødesætning, suppuratio; i Kopper, flos; komme til, pus colligere, in pus verti; staae i, florere pus collegisse; som Kopper, florescere; bringe til, pus contrahere, advocare, efficere, elicere.
Rødfisk, erythrinus.
Rødflekket, rødplettet, rubro varius, sparsus; blive, rubore notari, ruboribus spargi.
Rødguul, luteus.
Rødhaaret, rufus.
Rødhals (Fugl), merops, rubecula.
Rødhed, rubor; i Øinene, argema.
Rødhoved, see Rødhaaret.
Rødkride, rubrica.
Rødladen, see Rødagtig.
Rødme, rubor, pudor; jage En en R. af, ruborem incutere; R. stiger ham i Ansigtet, erubescit.
Rødmosen, see Rødagtig.
Rødmer, rødmes, rubere, erubescere; pudore, rubore suffundi; jeg rødmes, pudet me; giøre at En, in pudorem dare, pudorem incutere, pudore suffundere.
Rødskiæg, ahænobarbus.
Rødskimmel, (Hest) eqvus rufus.
Rødsprængt, rubro varius, see Rødflækket.
Rødstiert, (Fugl), rubecula.
Røg, fumus; fuld af, fumosus; henge i, *act.* fumo durare; *intrans.* fumo durari, fumum bibere; gaae op i, conflagrare.
Røgalter, altare ad suffitum, ubi thure supplicatur.
Røgelse, odores, suffimenta, thus og *pl.* thura *dim.* thusculum; som er af, thureus; som bærer, thurifer.
Røgelsekar, acerra, thuribulum.
Røgen, Kiøds, infumatio; med Røgelse, suffitus; Tobaks, nicosianæ, peti usus.
Røger, giør Røg, fumum facere, ciere; fumigare, vaporare. — torrer i Røg, infumare. — offrer Røgel-

Røgelse, fumificare, suffire. — r. som Kiød, fumo dare, fumo durare, macerare; infumare. — r. Tobak, ducere fumum. — gier sort, infuscare.
Røghul, fumarium, *dim.* fumariolum; Lud i en Kakkelovn, spiramentum carmini. — som et R., fumosum gurgustiolum.
Røget, fumosus, fumo plenus, fumidus,
Røgkammer, fumarium, cella fumaria; at hænge Kiød op i Røg, carnarium.
Røgt, Røgtning, cura; Planters, cultus, cultura, see Pleie.
Røgter, curare, fovere; Planter, colere, see Pleier.
Røgter, en Fæerøgter, bubulcus.
Røgurt, pes gallinaceus.
Røier (Læder), macerare, mollire, irrigare.
Røllike, millefolium.
Rømmer et Sted, rømme bort, fugere, aufugere, effugere, profugere, fuga salutem qværere, excedere (loco, urbe). — r. sig, harke, screare.
Rømmerke, Tumling lidet Drikkebæger, modiolus.
Rømning, fuga.
Rømningsmand, extorris, exsul, fugitivus, profugus.
Rønne, Rønnetræe, sorbus.
Rønnebær, sorbum.
Rør, arundo, canna, calamus; ægyptisk, biblus, papyrus; i Vandet, ulva; Spansk., canna solidior; af R., arundineus; Hyrder., fistula, avena, cicuta. — R., at lade noget igiennem, fistula, canalis, tubus; som Vandet springer igiennem i en Post eller Opstander, sipho, siphunculus.
Rørbund, Rørbusk, arundinetum.
Rørdrum, buteo, ardea palustris: skriger som, butire, bubere.
Rørtag, tectum arundinatum, arundine vinctum.
Rørelse, motus, sensus intimus; føle, moveri, affici; behagelig, blande moveri; permulceri. — opvække R., movere, afficere: uden R., lentus (e); blive, non moveri; ingen R. giøre, neminem movere; frigere, langvere. 2) see Slag.
Rørende, potens, efficax, ad movendum compositus, validus; behagelig r., blandus. — *adv.* potenter, efficaciter, valide; behageligen, blande, svaviter.
Rørepind, Røreskee, tudicula, rudicula.
Rører, movere, commovere, pellere, pulsare; gaaer nær, stringere, perstringere, tangere; rører sammen, miscere; r. op, ciere, r. om, versare, miscere, agitare, ruere; r. ved, see Berører. — r. Sindet, animum movere, afficere; behageligen, permulcere.
Rørfløite, syrinx, fistula, cicuta, canna, calamus.
Rørfuld, arundinosus,
Rørig, vivax, firmus, firma valetudine.
Rørighed, firmitas, vivacitas.
Rørlig, mobilis. — r. Gods, res moventes, vasa, supellex.
Rørstub, Rørplantage, calametum, cannetum.
Røst, vox, sonus; høi, vociferatio, vociferatus; som har en høi, vocalis, see Stemme.
Røv, see Rumpe.
Røvende, plyndrende, prædabundus, rapax.
Røver, plyndrer, populari, depopulari, compilare, expilare, rapere, prædari, rapto vivere; paa Landeveien, latrocinium facere, latrocinari,
Røver en, direptor, depopulator; Jomfruers, raptor. — R. af Profession, prædo, prædator; offentlig, latro; Søer., pirata, prædo maritimus.
Røverie, rapina, prædatio, compilatio, expilatio, populatio; paa Landeveiene, latrocinium, latrocinatio; til Søes, piratica, prædatio maritima. — øve R.,

 præ-

prædari, rapto vivere; til Søes, piraticam facere, mare infestare; paa Landeveien, latrocinari, itinera infestare.

Røveragtig, rapax, *adv.* rapaciter.

Røverkule, Røverhul, spoliarium; prædonum secessus, latibulum, receptaculum, sedes.

Røverpak, latrones, prædonum turba.

Røverskib, navis prædatoria, piratica; paro, celox.

# S.

Saa, sic, ita, tali modo; han har talt s. og s., in hanc ferme sententiam locutus est; det er s. og s., haud satis placet; melius, aliter malim. — saa, saa! som Tilraab, euge! ita oportet! istuc recte! som et Spørgsmaal eller en Følge, itane? siccine? ain tandem? — s., som en Følge, ergo, itaqve. — s. kom dog! veni tandem! veni qvæso! qvin venis? s. skal jeg da, ergone &c. — i Eftersætningen, naar Forsætningen begynder med dersom, eftersom, fordi, endskiønt, o. s. v., oversættes det ikke. — s. stor, tantus; s. stor som, qvantus; s. meget, tantum; saa meget som, qvantum; s. meget, s. heiligen, adeo, tam, tantopere. — s. mange, tot, tam multi; som mange Penge, s. megen Tid, tantum pecuniæ, temporis; s. meget jeg seer, qvantum video. — s. rig, s. lærd, som han vil, qvamvis dives, doctus; s. kiært det ogsaa er mig, saa lærd han ogsaa er, utut, qvamvis gratum, doctus sit. — det er ikke s., non ita est, falsum est. — s. da, tum, tunc; ja, s., tum vero; hvad s., qvid ergo? qvid tum? qvid autem? — s. er det da sandt? ergone verum est? — s. vred, s. lærd &c., ita, adeo &c. — s. snart, tam cito; s. snart som, s. snart at, ut primum, ubi primum, simul, simulatqve; s. snart som mueligt er, qvam primum. — s. vidt, qvoad, qvatenus; s. vidt det staaer til mig, qvantum in me erit; s. vidt, her til, hac tenus, eo usqve, adhuc; s. vidt gaaer Ordene, huc usqve pertinent verba. — s. nogenledes, s. og s., qvalitercunqve, utcunqve, perfunctorie, sic mediocriter, leviter. — s. længe, tam diu; s. længe som, qvam vis, qvoad, — s. ofte, toties; s. ofte som, qvoties. — s. lidet, tam parum; s. lidet som, non magis, nihilo magis qvam; s. lidet at, adeo non, tantum abest ut &c. — s. vel som, cum — tum; et — et; ligesaavel som, æqve ac, non minus qvam. — s. at, sut, ita ut. — s. at sige, ut ita dicam, qvasi. — s. fremt, si; s. fremt kun, si tamen, si qvidem, modo, modo ut, dum. — s. god som, s. godt som, instar; han er mig s. god som alle, est mihi instar omnium, pro omnibus; s. godt som jeg har kunnet, qvacunqve ratione, ut potui. — s. sandt! sic! ita!

Saadan, talis, ejusmodi, hujusmodi, hujuscemodi, hic is; og naar talis er i det ene membrum: qvalis, qvaliscunqve. — paa s. Maade, tali modo, ita, sic.

Saae, Saaer, Klid, furfur, furfures; af, furfuraceus. — Avn, acus *eris*; fuld med, acerosus.

Saaen, satio, sementis; som hører til, seminalis, sementinus.

Saaer, sementem facere: semen spargere, terræ committere; noget, serere, seminare, jacere, terræ mandare; hvad som saaes, pleier at saaes, sativus — som man saaer, saa høster man, ut sementem feceris, ita metes.

Saaemand, sator, seminator.

Saale, Skoesaale, solea.

Saaler, forsaaler, soleis munire.

Saaledes, ita, itaqve, sic, tali modo, adeo.

x quamvis

Saar,

Saar, vulnus, plaga; Bullet, ulcus; fuld af, ulcerosus, undiqve saucius, vulneribus obrutus, contectus, oppletus; som angaaer, vulnerarius. — andet S., fistula. — med Roe paa, furunculus.
Saare, see Meget.
Saarelse, Saaren, vulneratio, sauciatio.
Saarer, sauciare, vulnerare, vulnus inferre, plagam injicere; ulcerare, exulcerare; dødeligen, ad mortem vulnerare; vulnere, ictu mortifero, letali percutere, lædere. — som ikke er saaret, invulneratus; ikke kan saares, invulnerabilis. — saares, accipere vulnera.
Saaret, crudus, saucius.
Saasom, eftersom, nam, namqve, qvandoqvidem, siqvidem, qvippe. — for Exempel, exempli causa, gratia; utpote.
Sabbat, dies qvieti sacer, Deo sacratus, religiosus; sabbatum; septima hebdomadis; hos Christne, dies prima, dominica. — holde S., sabbatizare *eccl.*
Sabbatsaar, annus septimus, sabbaticus, sacer, religiosus, otiosus, opere vacuus.
Sabel, acinaces; Krumſ., ensis falcatus, harpe. — Maar (Dyr) martes.
Sabler ned, cædere; gladio, acinace, ferro dejicere.
Sacrament, mysterium, sacramentum; Alterens, eucharistia, sacra coena.
Sacristie, sacellum, sacrarium.
Sadel, ephippium, sella, Kloftsadel, clitellæ. — løfte af Sadlen, dejicere; sidde fast i, facile se tutari, in tuto agere, in portu navigare.
Sadelknap, ephippii annulus, caput, umbo, apex, pila, nodus.
Sadeltaske, hippopera, bulga.
Sadler, sternere eqvum, insternere, ephippia imponere.
Sadelmager, coriarius, ephippiarius; tegumentorum, involucrorum opifex.
Safian, aluta; tilberedet som, alutarius.
Safran, crocus (um); som hører til, er af, croceus, crocinus; guul som, crocatus.
Safranbalsom, crocinum.
Saft, succus, liqvor; af Træer, lacryma (æ) *pl.*; af stærke Urter, venenum, medicamen, medicamentum; af umoedne Viindruer, omphacium. —— uden S. og Kraft, aridus, exsuccus, exsuccidus; være, arere; tabe Saft og Kraft, arescere, exhauriri, tabescere; et Skrift, som har hverken S. eller Kraft, oratio jejuna, sine nervis, sine viribus, exsangvis; have hverken S. eller Kraf, langvere.
Saftig, saftfuld, succiplenus, succulentus, succidus, vinosus. *iron.* smudsig, obscenus, foedus (e).
Saftighed, Saftfuldhed, succositas, vinositas.
Saftløs, exsuccus, aridus, sine succo; som en Afhandling, jejunus, langvidus, inanis.
Sag, Ting, res; Anliggende, causa; for Retten, causa, lis, judicium, actio, see Proces. — det er ikke min S., non est meum. — giøre sin Sag got, slet, rem bene, male gerere; bene, male defungi, abscedere, probari, improbari; probare, non probare artem, opus.
Sagførelse, actio, actus rerum, actus forensis, postulatio, advocatio.
Sagfører, actor (causæ), patronus causarum, cognitor, advocatus; slet, Rabulist, causidicus, rabula, formularius.
Sagler, salivare.
Sagn, fama, rumor; det er en almindelig, vulgo ferunt.
Sagskyldig, reus, sqvalidus; hans Tilstand, reatus, sqvalor.
Sagsøger, actor, postulator, accusator; i private Sager, petitor.

Sagsøgning, actio, postulatio, petitio.
Saggiver En, crimen alicui intentare; reum facere, agere, aliqvem.
Sagte, stille, gaae, pedetentim, gradu suspenso ire; tale, submisse, submissa voce loqvi; vocem submittere. — lang-som, pedetentim, lente; gaae, incedere passu leni, composito; non festinare. — sagte! caute, memento! tace, obsecro! cohibe te! 2) *adj.* placidus, lenis, mitis, mollis; døe en s. Død, placide, placida morte exstingvi, solvi; s. Stemme, Luft, vox, aura levis; Musik, modi leniores Jonii.
Sagtes, sagtens, *adv.*, qvidem, vero. — jeg kan s. giøre det, eqvidem facere possum; han kan s., ille qvidem, ille vero potest.
Sagter, stiller, lenire, mitigare, sedare, componere, mulcere, placare, refrigerare. — sagtes, sagtnes, illentescere, ponere *neutr.*, leniri, mitigari, minui; som Iver, Lyst, senescere, elangvescere, evanescere, refrigescere, considere, residere, deflagrare, defervescere. — lader af at bruse, desævire, detumere; hører op at larme, detonare.
Sagtferdig, lentus (e), remissus (e), see Sagtmodig.
Sagtfærdighed, Stilhed, lenitas, lenitudo, mansvetudo.
Sagtmodig, placidus, lenis, mitis, mansvetus, clemens, placabilis, mollis. — *adv.* leniter, placide, clementer, molliter, placabiliter.
Sagtmodighed, mansvetudo, clementia, lenitas, moderatio, placabilitas; med S., leniter.
Sagvolder, unde petitur; i offentlige Sager, reus.
Sal (med langt a) oecus; Forst., atrium.
Salad, lactuca, acetaria.
Salarium, see Sold.
Saldo, rationes comparatæ; ratio expensi et accepti, debiti crediti. — min S., qvod debeo; residuum.
Salg, venditio, distractio, *Jct.*
Salig, felix, beatus; prise, beare. — den salige, qvi nunc in coelo agit; rebus humanis ereptus.
Saligen, beate, bene, feliciter.
Salighed, salus, felicitas æterna.
Saliggiørelse, salus, copia felicitatis æternæ.
Saliggiører, salutis auctor, felicitatis dator.
Salivationskur, salivatio; purgatio per salivam; bruge, per salivam purgare (i), salivam ciere.
Saliverer, salivam ciere, educere; saliva purgare (i), salivare.
Salpeter, nitrum, salonitrum; et Slags, chalastrum. — af, nitratus.
Salpetergrube, nitraria, colycæ *pl.*
Salpetrisk, Salpeterrig, nitrosus.
Salpeterskum, aphronitrum, nitri spuma.
Salt, sal; Vittighed, lepos, condimentum, sales. 2) *adj.* salsus; vittig, argutus, acutus, lepidus, festivus. — lidt, salsulus, salsiusculus, subsulsus; meget, præsulsus.
Saltbierg, mons salis nativi.
Saltbod, Salthuus, salis horreum; salarium.
Saltbrænder, salinator.
Saltbrønd, salinæ *pl.*
Salter, salire; sale condire conspergere. 2) et see Psalter.
Saltet, salsus; s. Smag, salis sapor; have, sal referre.
Saltetrug, Salthoug, cadus, vas salsamentarium.
Saltfad, Saltkar, salinum, *dim.* salillum.
Saltgrube, Saltværk, salinæ, salifodina.

Salthandel, i det smaae, nundinatio salaria; i det store, mercatura salaria.
Salthandler, salinator.
Salthed, Sylthed, salsugo, salsitudo.
Saltkar, see Saltfad.
Saltklump, salis grumus.
Saltkoger, Saltsyder, salarius.
Saltkorn, mica salis.
Saltlage, salsugo, salsilago.
Saltmad, Sylte, salsura, salsamen, salsamentum; som handler med, salsamentarius, salarius.
Saltning, Sylten, salitura, salsura.
Saltskat, Salttold, annona salaria, vectigal salarium.
Saltsyder, see Saltkoger.
Salttønde, orca, *dim.* orcula, cadus salinarius.
Saltvæsen, annonæ salariæ cura.
Salve, ungventum; for Øinene, collyrium. — af Gevæhr, tormentorum pyrobolorum ictus; give, simul explodere tormenta, pyrobolos.
Salvegarde, Friebrev, commeatus, auctoritas; Bedækning, præsidium (publicum).
Salvekræmmer, ungventarius.
Salvekrukke, narthecium, myrothecium, capsula ungventaria, lecythus.
Salven, Smøren, unctura; døde Legemers, pollinctura.
Salver, ungere, inungere, perungere; som, iatraliptes, unctor, aliptes, de Døde, pollinctor.
Salvie, salvia, elelisphacum; romersk, mentha græca; vild, horminum.
Salviedrik, salviatum.
Salvievün, elelisphacites, vinum salviatum.
Salving, unctio; de Dødes, pollinctura.
Samdrægtig, Samdrægtighed, see Eendrægtig &c.
Samfrende, agnati, cognati.
Samfund, societas, consortium; i S., communiter, junctim; træde i, jungere, inire, coire societatem; have, giøre, sociari alicui, socium esse; ingen have med En, abstinere alicujus societate; som har, socius, junctus, consors.
Samleie, concubitus, res venerea.
Samler, colligere, congerere; i Hob, cumulare, acervare, augerare; Penge, pecuniam augere, corradere; Frugter, legere, carpere. — s. som en Collect, facere eranum, collectam; Efterretninger, Materialier, conqvirere; til noget, rem instruere. s. Folk, Soldater, copias cogere, contrahere milites; alleslags Ting, Instrumenter, Bøger, compilare, stipare; sine Tanker, mentem colligere; cogitationem, mentem intendere rei; sine Kræfter, omnibus viribus anniti, contendere. — s. noget, lægge noget hen, reponere, condere.
Samler en, Collectsamler, eranistes; som samler Documenter, Materialier, conqvisitor, vestigator; andre Ting, som Bøger, Mynter &c., compilator.
Samles, komme sammen, concurrere, coire, congredi, convenire; klyngeviis, conglobari, adfluere.
Samlet, sammensanket, collectitius, collectaneus, collectivus, condititius; med Umage, conqvisitus. — altsammen tilhobe, omnis, universus, totus.
Samling, congregatio, collectio, coactio, congestio; i Hob, accumulatio; af Documenter, Materialier, conqvisitio; af Ax, spicilegium; af alleslags Ting, compilatio. — S., det samlede, congeries; naar Tingene ere i Orden, corpus, digesta, pandectæ; første, anden &c., congeries, volumen, pars &c. — S. af Mennesker, coetus, grex, frequentia. — S., Collect, eranus, collecta. — af Naturalier, Mynter &c., apparatus, suppellex, copia (æ) *pl.*; som har en god S., in-

instructus re aliqva. — Tanker=nes S., attentio, mentis intentio.
Samme, ille, ipse, idem, par.
Sammen, simul; una, eodem loco, junctim, junctus. — i et Huus s., in una domu. — blive s., non discedere, non divelli, non sejungi, non abstrahi, simul manere. — Bibliotheket maae blive s., non est distrahenda, spargenda; disse blive ikke længe s., non diu conveniet inter eos, non diuturna erit illorum societas. — holde s., eandem causam tueri, favere sibi mutuo, mutuam operam præstare; om Ting, cohærere. — boe s., eandem terram, urbem, domum, idem cubiculum habitare, incolere; som boe s. i et Kammer, contubernales; at de boe saaledes s., contubernium.
Sammenbæren, comportatio, congestio.
Sammenbærer, comportare, congerere, stipare, compilare.
Sammenbetler, emendicari.
Sammenbinder, som Hænder, Fødder, colligare, constringere; enkelte Stykker, vincire, nectere, colligere; til hinanden, copulare, jungere, contexere; Bøger i et Bind, consociare, jungere, uno volumine comprehendere.
Sammenbindning, contextus, copulatio.
Sammenblæser, som Vinden, converrere; Folk, convocare signo, classico.
Sammenblander, miscere, permiscere, confundere, turbare.
Sammenblandning, mixtura, permistio.
Sammenbringer, Folk, cogere, contrahere, concire, convocare, colligere; Penge, conficere, efficere, cogere. — sammenbragte Børn, ex alio conjugio sociati, juncti.
Sammenbringelse. — gives med, verba.
Sammenbundet, compactus, compactilis, see Sammenbinder.
Sammendrager, see Sammenbærer.
Sammendriver, cogere, compellere; tæt til hinanden, urgere.
Sammendynger, cumulare, aggerare, stipare, struere, exstruere, acervare, augere; sig, crescere, augeri, augescere, increbescere, valescere.
Sammendyngning, accumulatio, freqventatio, congestio (us); at noget dynges sammen, incrementum, auctus, freqventia.
Sammenfælder, jungere, componere, vincire, aptare, copulare; Stykker Træe, coassare, coaxare.
Sammenfældning, Indfældning, commissura, compactura, compaginatio, coassatio, compages.
Sammenfalder, falder sammen, collabi, corruere. — falder paa een Tid, in unum diem, tempus congruere.
Sammenfalser, complicare plagulas, sinuare, componere.
Sammenfatter, colligere, complecti, contrahere, comprehendere; korteligen, in compendium redigere.
Sammenfatning, comprehensio; kort, compendium.
Sammenfletter, conserere, contexere, implicare.
Sammenflikken, consarcinatio.
Sammenflikker, consuere, consarcinare; som, sarcinator. — sammenflikket Tøi, cento.
Sammenfløtter, see Sammenrykker.
Sammenflyden, Koppers, continuatio; Skarnets, hvor det flyder sammen, colluvies.
Sammenflydende Kopper, continuæ variolæ.
Sammenflyder, confluere, jungi, colligi; hvor to Floder flyde sammen, confluentes. — s. som Kopper, continuari, misceri.

Sammenflyver, convolare.
Sammenfolder, complicare, jungere.
Sammenfoldning, complicatio.
Sammenfordrer, convocare, concire, cogere.
Sammenfører, paa Vogne, Skibe, convehere, cogere, comportare; paa en anden Maade, cogere, congregare.
Sammenførsel, comportatio, congregatio.
Sammenføielse, copulatio, colligatio, connexio, coagmentatio.
Sammenføier, jungere, componere, vincire, aptare, copulare.
Sammenfryser, concrescere gelu.
Sammengaaer, gaaer sammen, coire, jungi.
Sammengiver, giver sammen, jungere, conjungere, sociare, copulare.
Sammengrændser, see Grændser.
Sammengroen, Sammenvoxen, concretio.
Sammengroer, concrescere, coalescere.
Sammenhæng, ordo, series, tenor, conseqventia, continuatio, continuitas, perpetuitas, nexus; qvæ antecedunt, seqvuntur. — i Sammenhæng, junctus, nexus; ut juncta sunt; uden, solutus, dissolutus (e), interruptus (e); bringe i, jungere, nectere, componere, continuare.
Sammenhængende, continuus, nexus, junctus, perpetuus, continens, aptus (ex re). — *adv.* continuo, junctim, perpetuo, continenter.
Sammenhænger, hænge sammen, copulare, jungere, conserere. — *intrans.* cohærere, continuari, jungi.
Sammenhager, confibulare.
Sammenhedser, committere.
Sammenhefter, conserere, consuere, coagmentare, concatenare, colligare, connectere, compingere.
Sammenheftning, see Sammenføielse.
Sammenholder, componere, jungere; sammenligner, conferre; contendere. — *intrans.*; holder sammen, stilles ikke ad, non discedere, cohærere, adhærescere; hvad, som saaledes holder sammen, indivulsus. — holder sammen, er enig, concorditer agere; i noget, conspirare, concinere.
Sammenholdning, Sammenhold, contentio, comparatio; i S., comparatus illi, cum illo.
Sammenhører, hører sammen, congruere, jungendum esse; divelli non posse, non debere; som hører sammen, jungendus, non divellendus, non segregandus, congruus.
Sammenkaldelse, convocatio.
Sammenkalder, convocare, cogere.
Sammenkaster, confundere, miscere, congerere, in unam farraginem conjicere.
Sammenkiæden, uafbrudt Følgen, concatenatio.
Sammenkiæder, nectere, conserere, vincire, catenare.
Sammenkiøber, coemere; som, coemtor
Sammenklæber, hærere, adhærescere, cunctari. — *trans.* affigere; som Vox, illinere.
Sammenklemmer, comprimere, coarctare, cogere.
Sammenkliner, conglutinare, glutine vincire.
Sammenkniber, constringere, adstringere.
Sammenknipper, see Sammenbinder.
Sammenknytter, nectere, conserere, connectere.
Sammenkobler, copulare.
Sammenkommer, convenire, congregari; i Mængde, confluere; paa et Sted, for at tale sammen, congredi.
Sammenkomst, at man kommer sammen, congressus, congressio; hem-

hemmelig, coetus clandestinus, conventiculum, conciliabulum; holde, coetus agere. – S., Folk selv, coetus, concilium, synodus, synodia *pl.*; for at være paa Raad især i Rettergangssager, advocatio.
Sammenkryber, kryber ind, in brevius colligi; minui.
Sammenkrymper, corrugare.
Sammenlægger, lægger i Folder, complicare. — lægger ved hinanden, paa et Sted, Ting, loco sociare; eodem, una reponere; Personer, in eodem cubiculo, lecto collocare; in idem cubiculum, cubile deducere. — lægge en Kniv sammen, duplicare.
Sammenlægning, complicatio.
Sammenlænker, see Sammenkiæder.
Sammenlapper, see Sammenflikker.
Sammenleder, see Sammensøger.
Sammenligger, ligger sammen, una cubare, concumbere.
Sammenligning, Sammenliggende, see Samleie.
Sammenligner, comparare, conferre, contendere, componere, in contentionem vocare.
Sammenligning, comparatio, contentio, collatio; komme i, posse conferri, comparari; similem esse; ingen, non posse conferri, dissimillimum esse. — i S. med ham, ad illum, si cum illo contuleris.
Sammenlimer, see Sammenkliner.
Sammenlimning, conglutinatio.
Sammenlodder, ferruminare, vincire.
Sammenløb, concursus, conglobatio, congregatio; skeer, concurrunt, conglobantur homines; fit concursus.
Sammenløber, concurrere, conglobari; som Melk, cogi, solvi. — Sammenløbet Folk, convenæ.
Sammenlydende, see Medlydende.
Sammenmænger, see Sammenblander.
Sammennagler, clavis vincire.
Sammenordner, ordinare, componere.
Sammensøger, sammensyer, consuere.
Sammenpakker, colligere, componere, constipare, see Indpakker.
Sammenparrer, comparare, committere, componere, parare.
Sammenparring, comparatio, commissio.
Sammenpasser, congruere, see Passer.
Sammenperser, sammenpresser, comprimere, arctare, urgere, compingere.
Sammenpiller, corradere, conqvirere.
Sammenplukker, legere, colligere, conqvirere.
Sammenplukning, conqvisitio.
Sammenpropper, stipare, constipare.
Sammenraaber, convocare.
Sammenrager, sammenrapser, corradere. —— sammenrapser, kiort i Hob, per saturam factum, inconditum.
Sammenregner, noget, computare; summam colligere, inire; med En, rationem, calculos cum aliqvo ponere.
Sammenregning, computatio; med En, ratio.
Sammenrinder, see Sammenflyder.
Sammenringer, campana (is) convocare, concire. — det ringer sammen, ultimum insonat.
Sammenriver, atterere; som Hoe, Korn, rastris colligere.
Sammenrivning, Sammengnidning, attritio.
Sammenrottelse, conjuratio, conspiratio, coitio, factio.
Sammenrotter sig, coire, conglobari, conspirare.
Sammenrører, miscere,

Sammenruller, convolvere, complicare.
Sammenrykker, see Sammenflotter.
Sammenrynker, corrugare.
Sammensætning, consociatio, constructio; Ords, ordo, structura, continuatio, contextus, compositio.
Sammensætter, componere, jungere; sætter sammen, Personer, sede, loco jungere, juxta se collocare; sætter sig sammen, una assidere, sedem jungere. — opsætter Brev, Vers, texere, contexere. — sætter Folk sammen, inimicos reddere, inimicare poet. — Gladiatorer til Strid, componere, comparare.
Sammensamler, see Samler.
Sammensamling, acervatio, coacervatio, conglobatio.
Sammensanker, legere, colligere.
Sammensat, compositus, structilis; er s. af, constare.
Sammensidder, sidder sammen, una sedere.
Sammenstikker, stikker sig sammen, congruere, aptum esse; hvad som, aptus, bene compositus, compar, congruus.
Sammenskraber, corradere, corrogare.
Sammenskriver, conscribere, componere.
Sammenskrift, tenor scripturæ, literarum, literæ junctæ, copulatæ; han skriver, literas jungit, copulat; integras voces jungit.
Sammenskrumpes, corrogari, contrahi.
Sammenskud i Penge, collecta, collatio, contributio *Jct.*; til et Giestebud, symbola; som intet har givet, asymbolus; som er samlet ved, collatitius. — giøre S., see Sammenskyder.
Sammenskyder, conferre, collationem facere.
Sammenslaaer, som Bræder, conserere jungere, contabulare; Hænderne, af Glæde, complodere manus; af Bedrøvelse, plangere. — slaaer sammen, som Bølgerne, collidi, illidi inter se.
Sammenslæber, contrahere, convehere, comportare, stipare.
Sammenslyngen, Armenes, nexus, complexus.
Sammenslynger, conserere, committere, innectere; sig, arcte sese complecti; inhærere, innecti, implicari.
Sammensmeder, noget, coqvere, moliri, comminisci, struere.
Sammensmelter, confundere, cogere.
Sammensmøren, compilatio; af andre, plagium.
Sammensmører, compilare; som compilator; af andre, plagiarius.
Sammensnærpen, adstrictio, contractio.
Sammensnærpende, i Medicinen, adstrictorius, constrictivus.
Sammensnærper, adstringere, contrahere.
Sammensnører, constringere.
Sammensøger, conqvirere, colligere, contrahere.
Sammensøgning, conqvisitio.
Sammenspænder, jungere, eidem jugo subdere.
Sammensparer, comparcere, colligere, condere, recondere, reponere, servare.
Sammenspiller, concinere. 2) colludere.
Sammenspinder, moliri, movere, machinari, turbare, agitare; der er sammenspundet noget, moveri, turbari coeptum est, nescio qvid.
Sammenstabler, see Sammendynger.
Sammenstemmende, see Overeensstemmende.
Sammenstemmer, stemmer sammen, concinere, congruere, consentire; ikke, som Ting, Meninger, discrepare variare; som Personer i Meninger, dissidere, dissentire. — stemmer Instru-

strumenter sammen, inter se aptare.
Sammenstillen, Gladiatorers til Strid, compositio.
Sammenstiller, see Sammensætter.
Sammenstikker, Hovederne, conferre capita.
Sammenstimler, see Sammenløber.
Sammenstopper, constipare, densare; som revne Klæder, sarcire, consuere.
Sammenstød, Sammenstøden, collisio, concursio, (us), impactio, conflictio (us), conflictatio; med Glassene, illisa pocula.
Sammenstøder, collidi, illidi mutuo, conflictare; med Armeen, jungi, copias jungere; med Glassene, poculum jungere, tangere; illidere poculo; som Huse, Lande, continuari, jungi; tangere se mutuo; hvad saaledes støder sammen, contiguus, conterminus, junctus, contineus, continuus alteri.
Sammenstykker, see Sammenfælder.
Sammenstyrter, illabi, ruere.
Sammensværger, see Sammenrotter.
Sammensvorne, conjurati, conspirati; med En, conjurationis socii.
Sammensyer, consuere.
Sammentæller, colligere, computare, see Sammenregner.
Sammentager, colligere, contrahere. — alt tilsammentaget, omnibus in unum collatis, omnia in unum conferenti.
Sammentørrer, siccari, exsiccari, exarescere.
Sammentræden, conculcatio.
Sammentræder, træder sammen, conculcare, cogere, densare, urgere. — forenes, jungi, sociari, societatem inire.
Sammentræffer, paa et Sted, forte convenire.
Sammentrækker, contrahere, colligere, constringere.
Sammenrullen, conglobatio.
Sammenruller, conglobare.
Sammentømrer, contignare.
Sammentrykker, comprimere, coarctare, confercire, cogere; trykker sammen hos Bogtrykkerne, jungere. b) tætsammen, arcte, anguste exscribere.
Sammentrykning, compressio.
Sammentvinger, cogere, coarctare.
Sammenvier, sacro ritu conjugium firmare, inaugurare, sociare.
Sammenvikler, convolvere, involvere, complicare; sig, colligi, contrahi.
Sammenvikling, complicatio.
Sammenvinder, intorqvere, urgere.
Sammenvirker, virker tillige, una agere; efficientiam, vim sociare.
Sammenvirkning, vis socia, efficientia sociata.
Sammenvoxer, concrescere, coalescere.
Sammenvelter, congerere, unum in locum provolvere.
Sammenvæver, contexere, conserere.
Sammeslags, ejusdem modi, generis; være af, nil differre, perinde esse, eodem redire.
Sammesteds, ibidem, inibi; fra, indidem.
Samqvem, Omgiængelse, commercium, societas, see Samfund.
Samt, item, tum; med s., una, una cum, simul cum.
Samtale, sermo, colloqvium, collocutio, confabulatio; lærd, disputatio; stridende Parters for Retten, altercatio; som en Afhandling, dialogus. — holde Samtale, colloqvi, confabulari, sermonem sociare; lærd, disputare; for Retten, altercari.
Samtlig, universus; tillige, omnes, universi, ad unum omnes. — *adv.*, junctim.

Sam

Samtydig, ſee Eenstydig 2) ſee Samdrægtig.

Samtykke, conſenſus, aſſenſus, auctoritas, comprobatio, approbatio, ſuffragatio, adſtipulatio; med mit, me conſentiente, auctore; me approbante, uden hans, eo improbante, nolente, diſſentiente; naar han ſlet ikke har vidſt deraf, eo inſcio, inconſulto. — giver ſit, auctoritatem ſuam accommodare, rem firmare ſuo aſſenſu, ſua auctoritate comprobare; ikke give, denegare aſſenſum, rem improbare, nolle auctorem fieri, renuere.

Samtykker i noget, conſentire in aliqvid, annuere rei; aſſentiri alicui aliqvid, de re; conſpirare cum aliqvo, in aliqvid; accedere ſententiæ, ad ſententiam; ſubſcribere ſententiæ, ſuffragari alicui. — ikke ſ., renuere, adverſari, diſſentire; endelig ſ., vinci; ſom ſ., auctor.

Samvittig, ſee Samvittighedsfuld.

Samvittighed, moralſk Følelſe, ſenſus, judicium recti praviqve; Medvidenhed, conſcientia. — god S., recti conſcientia, recti conſcia mens, recte factorum fiducia; have, nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa; niti, erigi recte factorum conſcientia, fiducia; nullius culpæ, delicti ſibi conſcium eſſe; ſom har, recte conſcius ſibi, nullius culpæ ſibi conſcius. — ond S., male facti (orum) conſcientia, mens male ſibi conſcia, conſcientiæ morſus; have, male ſibi conſcire, male conſcium eſſe ſibi. — S. ſlaaer, conſcientia mordet, remordet, turbat; opvaagner, monet; befrie ſin S., conſcientiam liberare, exonerare; religione ſeſe expedire, ſcrupulum ſibi evellere. — S., for ſaa vidt man følger den, for ſaa vidt den driver eller afholder os, religio; ſom har, religioſus, ſanctus; ſom ingen har, impius; have, religione moveri; ingen have, nulla religione moveri, nil ſanctum habere; giøre ſig en, vereri, religioni ſibi ducere; jeg giør mig en S. deraf, religio mihi eſt; ſom giør ſig en S. over alt, timidus, ſuperſtitioſus, anxius, male religioſus; at man giør der, intempeſtiva, nimia religio; timor, ſuperſtitio. — bringe over ſin S., animum inducere, vincere; non vereri; har du kunnet bringe over din S., nullane religio tibi fuit, obſtitit? jeg kan ikke bringe det over min, religione vetor. — med god S., ſalva religione, recte, pie, ſancte; ſværge, liqvido jurare; bevidne, vere ſancte teſtari. — paa din S., ſi animus tibi verus eſt, ex animi tui ſententia. — have paa ſin S., ſom Skyld, in culpa eſſe rei alicujus; ſom Bedrøvelſe, angi re aliqva; tage paa ſin S., non vereri culpam. — imod ſin S., ſpreta religione, impie, malitioſe, prudens, meliorum gnarus; bevidne noget, falſo, fraude, improbe teſtari, ſcientem fallere. — have en rum S., multa ſecurius facere; ſom har, ſecurior, levior; neligentior officii, fidei, — have en eng S., nil pravi ſuſtinere, facere; ſom har, ſollicitus, ſeverus. — uden S., impius (e), nulla religione, levis; cui nulla eſt religio; være, nil vereri; handle, impie, improbe, perfide agere; at man handler uden S., impietas, perfidia, levitas, nulla religio.

Samvittighedsfuld, ſamvittig, pius, ſanctus, religioſus (e).

Samvittighedsbid, Samvittighedsangſt, conſcientiæ morſus; have, føle, conſcientiæ ſtimulis agitari, morſibus lacerari.

Samvittighedsfrihed, ſacra libera, ſacrorum libertas.

Samvittighedsroe, conscientiæ tranqvillitas.

Samvittighedssag, causa anceps, dubia, ambigua.

Samvittighedsskrupel, religio, cura, metus, dubitatio, scrupulus; have, religione moveri; giøre sig, religioni sibi ducere; dubitare an rectum sit; giøre En anden, religionem, scrupulum injicere

Samvittighedsspørgsmaal, ambigua qvæstio, dubitatio, scrupulus.

Samvittighedstvang, jus sacrorum imminutum, ademtum, nullum; sacra impedita, prohibita.

Sand, *adj.* verus. — ikke et sandt Ord, nil veri; er deri, totum confictum est; gaaer af hans Mund, nil veri, nil nisi vana loqvitur. — giøre sandt, bekræfte, re comprobare; blive sandt, bestyrkes, firmari, exitum habere, constare, re comprobari. — det er sandt, sane, fateor, scilicet, haud negandum est; hos Juristerne, affirmo; saa sandt! si! ta!

Sand, *subst.*, arena; grov, saburra, sabulum; Strands., glarea; Skrivers., pulvis scriptorius.

Sandagtig, see Sandig.

Sandbænk, pulvinus, brevia *pl.*

Sandbøsse, see Sandhuus.

Sandbunke, arenæ *pl.*, arenæ cumulus.

Sanddrue, verax, veredicus, haud vanus haud fallax, verus, certus.

Sanddruehed, veritas, fides.

Sander, sander med, confirmare, comprobare.

Sandelholt, santalum.

Sandelig, certe, enimvero, næ, nimirum, profecto, qvidem, scilicet, sed enim, vere, vero, utiqve, pol, per pol, sane, videlicet.

Sandemand, auctor, sponsor.

Sandfærdig, verus, (e), certus (e).

Sandfærdighed, veritas, fides.

Sandfører, Sandmand, arenarius, arenæ venditor.

Sandgrav, arenaria, sabuletum.

Sandhed, som en Egenskab, veritas; for saa vidt den erkjendes, bevises, fides; sige god for Sandheden af noget, fidem præstare rei. — det sande, verum, res ipsa. — i S., vere, vero. — tale S., vere, vera loqvi; vera promere. — S. at sige, sane; ut dicam qvod res est; si dicendum qvod res est. — en S., en Sats, sententia, præceptum, formula; nye, recens prolatum.

Sandhob, see Sandbunke.

Sandhuus, theca arenaria, pulveraria.

Sandig, arenosus, arena obtectus; af grov Sand, sabulosus, glareosus. — Egnen er s., arenæ cuncta obtinent.

Sandkorn, arenula, arenæ granum.

Sandmand, see Sandfører.

Sandørk, syrtis (es *pl.*)

Sands, sensus; som Fornemmelsens Redskab, sensus, sensorium organum. — ved Sandserne, compos animi; være, sapere, animo constare; ikke ved Sandserne, vecors, insanus, male sanus, male compos sui, mentis emotæ; være, delirare, furere, desipere. — falde i Sandserne, in sensum incurrere; sentiri, sensus movere, afficere.

Sandselig, hvad som falder i Sandserne, sensibilis, sentiendus, sensibus subjectus; være, sentiri, sensibus percipi, in sensum incurrere. — s., legemlig, corporis, corporeus, contractabilis, adspectabilis; s. Fornøielse, sensuum oblectatio, qvæ sensus titillat, qvæ ad corpus pertinet, qvæ corpus movet. — giøre s., rem sensibus objicere, ad sensum deducere. — s. Menneske, corpori deditus.

Sandseligen, grovt, crasse; legemligen, corpore, sensibus. —

tænke f., crasse judicare; omnia corpore, sensibus metiri; ad corpus, ad sensum referre; sensibus servire; a corpore pendere.

Sandselighed, pravitas ad corpus omnia referendi, referentium; hengiven til, corpori deditus; være, corpori inservire.

Sandser, sapere, animo constare, sensuum usum habere, animum advertere. — fornemmer, sentire, percipere, affici re.

Sandsesløse, uden Sandser, sensibus carens, sentiendi expers; være, sensu omni carere; blive, deficere. — f., dum, excors, hebes, stupidus, obtusus: være, hebere, torpere, sensu omni carere; giøre, obtundere; blive, hebescere, stupescere, torpescere. — f., ubesindig, supinus, socors, securus, oscitabundus, incogitans; være, stertere, stupere, oscitari; blive, stupescere.

Sandsesløshed, stupor, torpor, oscitantia, oscitatio, incogitantia, mens alienata, socordia, vecordia.

Sandsigen, Sandsigelse, divinatio, hariolatio, vaticinatio; af Offerdyr, haruspicina, extispicium; af Fugle, augurium, auspicium; af Stiernerne, astrologia; af Hænderne, chiromantia; af Ansigtet, physiognomia; af Jorden, geomantia; ved de Døde, necromantia; af Ilden, pyromantia; af Fødselstimen, genethliaca conjectatio,

Sandsiger, divinus, vates, hariolus, fatiloqvus, fatidicus; af Offerdyr, haruspex; af Fugles Flugt eller Sang, augur, auspex; af Haanden, chiromantes; af Stiernerne, astrologus; af Panden, methopologus; af Jorden, geomantes; af Ansigtet, physiognomon; af Kyllingers Æden, pullarius; af Fødselstimen, genethliacus.

Sandsigerinde, fatidica, fatiloqva, sibylla.

Sandsigerkonst, ars divinandi, see Sandsigen.

Sandskude, navis oraria.

Sandskyldige, verus, reus, cujus res est.

Sandsteen, pumex, porus, tophus; lapis friabilis, fragilis.

Sandsynlig, Sandsynlighed, see Rimelig 2c.

Sandørk, arenæ *pl.*

Sanduhr, horologium pulverarium, versatile.

Sang, Syngen, cantus, cantio, cantatio; Vise, cantus, cantilena, canticum, carmen; lyrisk, melos, carmen, ode, odarium; aandelig, cantus sacer, hymnis; forlibt, cantus amatorius, venereus, eroticus. — Qvidren, qverela.

Sanger, som synger, cantator; som giør Profession af at synge, cantor, musicus, psaltrius.

Sangerinde, cantatrix, psaltria, cantrix.

Sangfugl, avis canora, vocalis; hos Sandsigerne, oscen; som holdtes for at give et ulykkeligt Varsel, parra.

Sanggudinde, musa.

Sangkonst, musica (e; a *pl.*)

Sangmester, musicus, phonascus, canendi magister,

Sangviis, cantando, ut canatur.

Sanker, legere, colligere; Midler, rem facere; op, sublegere; i Hob, acervare, congerere, aggregare; Ved, lignari; Korn, frumentare, see Samler.

Sankes, convenire, congregari, coire.

Sapphir, sapphirus; som, sapphirinus. — blaae, cyanus.

Sapphirblaae, cyaneus.

Sardelle, pelamys, trichias.

Sarder, sardonyx.

Sat, modestus, compositus; blive, in modestiam fingi, componi. 2) see Mæt.

Satan, satanas, diabolus; som en, terribilis, furialis, ferus, sævus, immanis, atrox.

Satanisk, infernalis, furialis.
Satisfaction, see Fyldestgiørelse.
Sats, see Sæt, it. Sætning.
Satyre, Satire, satyra, sermo; Spotterie, ludibrium. — giere Satirer, skriftlig satyram scribere; mundtlig, see Satyriserer, paa En, paa noget, hominem, rem notare, perstringere.
Satyreskriver, satyricus, satyrarum scriptor.
Satyrikus, mordax, derisor, salsus, dicax.
Satyrisk, satyricus (e), mordax, asper, acerbus, salsus, irrisor. — s. Udtryk, mordax verbum, salsum dictum.
Satyriseren, risus.
Satyriserer, notare, perstringere, ridere.
Saug, Sav, serra; liden, serrula; meget stor, runcina; som en, serratus; giere som en, serratim incidere.
Saugblok, pedamentum serræ ducendæ, lignarium.
Sauger, saver, serrare, serram ducere; noget, serra findere, dividere, incidere.
Saugmølle, Saugværk, serratrina.
Saugning, serratura.
Sauglad, serratoria machina.
Saugskiærer, serrarius.
Saugspaane, scobs, ramenta lignorum, serrago.
Saugværk, see Saugmølle.
Saus, Sauce, jus, jusculum, liqvamen, sorbitio; med, jurulentus; komme S. over noget, jure condire, perfundere cibum. — salt S., Lage, salsugo.
Sav, saver, see Saug &c.
Savn, desiderium.
Savner, ikke haver, carere; vil have, længes efter, desiderare, qværere, reqvirere.
Sax, forfex, paa en Krebs, chela, brachium; Gartners, falx hortensis, putatoria; holde under Saxen, diligenter premere, putare.

Scanderer, Vers, metiri, percutere; ad numerum, ad mensuram, ad metrum, metrice efferre, pronunciare.
Scansion, percussio; metri notatio; pronunciatio metrica, ad numerum.
Scene, scena.
Scepter, sceptrum, scipio; som bærer, sceptruchus.
Sclave, see Slave.
Secret, latrina, secessus.
Secretair, a secretis, ab epistolis, chartularius, tabellio. Geheimes., silentiarius; secretorum arbiter, custos.
Secretariat, scribæ locus; secretorium consignandorum provincia, cura, custodia secretorum.
Sect, secta, disciplina, formula, ratio; i Henseende til dem den bestaaer af, coetus, schola, familia; i Religionen, schisma *eccl.*
Secterer en, factiosus, dissensionum auctor, turbator, schismaticus.
Secterisk, turbulentus (er), factiosus (e).
Section, sectio, dissectio.
Secularisation, episcopatus in civilem conditionem mutatio, conditio civilis.
Seculariserer, civilis juris efficere, in civilem formulam redigere, in civilem conditionem transferre, principi non clerico habendum permittere, juri ecclesiastico eximere episcopatum.
Secundant, subsidiarius, arbiter.
Secunde, minima pars horæ; millesima trecentesima sexagesima pars horæ. — i Musiken, Noden, tonus, secunda; Fiolinen, secundæ partes. — i Fægten, ictus secundi modi.
Secunderer, hielper, juvare; i Musiken, secundas partes tractare.
Secundeuhr, horologium trignomon.

Sed-

Seddel, ſcheda, ſchedula, ſcida, ſcidula, chartula, literulæ; til noget, Billet, teſſera.
See! ſee der! ecce, eccum, eccam, eccos &c.; naar man pludſelig bliver noget vaer, ehem! eu! hem, eheu.
Seele, Seeletøi, lora *pl.*, frena *pl.*
Seen, langſom, tardus, ceſſator, cunctator, ſegnis, piger, lentus, tergiverſator; i ſin Gang, tardigradus, tardipes *poet.*; i Talen, tardiloqvus; noget, tardiusculus. — er ſ., cunctari, ceſſare, moras nectere, tergiverſari; i en Sag, lente agere, rem extrahere, ducere.
Seen paa, Beſtuelſe, contuitus, intuitus, obtutus; op ad, i Høiden, ſuſpectus.
Seende, qvi videt; med ſ. Øine, vigilans, apertis oculis, videns; giøre ſ., viſum, oculorum uſum reddere, reſtituere.
Seendrægtig, ſee Seen.
Seendrægtigen, lente, pigre, ſegniter, ſpiſſe, tarde, cunctanter.
Seendrægtighed, lentitudo, ſegnities, (a), tarditas; Nølen, cunctatio, tergiverſatio, ceſſatio.
Seene, Spenaare, nervus.
Seenefuld, nervoſus.
Seent, ſildig, ſero, ſee Seendrægtigen.
Seer, noget, videre, cernere, ſpectare, oculis uſurpare. — med, infinit activ; f. Ex. ſee En komme, venientem videre; paſſ. for Ex. ſee En afſkildre, (d. e.) afſkildres, pingi videre, adeſſe dum ille pingitur. — ſ., kunne ſee, oculis uti integris, acie incolumi, luce frui, lucis copiam hebere. — ſ. efter En, vultu, oculis aliqvem proſeqvi; paa En, paa noget, intueri aliqvem, aliqvid, reſpicere; for at rette ſig derefter, at faae det, rei inſervire, conſulere; rem ſeqvi; ejus rationem habere; ikke ſee paa noget, negligere; ſom, rei ſecurus, immemor, negligens; i alt hvad man giør ſee paa noget, paa noget, omnia referro ad aliqvem, ad aliqvid; blot paa noget, id unum tenere, amplecti. — ſee i Veiret, ſuſpicere; ned ad, deſpicere; om ſig, circumſpicere; efter noget, aliqvid proſpicere, circumſpicere; for at vide hvorledes det ſtaaer der med, inviſere, proviſere ad aliqvid. ſ. gierne noget, at det ſkeer, velle, cupere, optare factum; jeg ſ. det gierne, optatum, læto, volenti acciderit; hvad man ſaaledes gierne ſ., optatus, cupitus. — ſ. gierne naar det ſkeer, lætum excipere; re lætari, gaudere; rem probare; jeg ſeer det gierne, placet; ikke gierne, diſplicet. — ſ. gierne En, cupere aliqvem ſecum eſſe; facile pati eum eſſe tecum; den man gierne ſeer, gratus, ikke gierne, inviſus, moleſtus, ingratus, gravis. — ſ. heller, malle. — lader ſee, viſer, oſtendere, monſtrare; ſpectandum, conſpiciendum præbere; lader ſig ſee, conſpici, apparere, for En, alicui in conſpectum venire; offentlig, in publicum prodire, in publico conſpici; ikke, nuspiam prodire, publico abſtinere; imod Villie, carere publico. — gierne lade ſig ſee, oſtentare ſe, jactare ſe, venditare ſe, velle conſpici. — ſee ſig mæt, ſatiari ſpectaculo rei. — ſee igiennem Fingre, connivere, diſſimulare, indulgere, non animadvertere, concedere, veniam dare, ſilentio transmittere, negligere. — man ſeer, apparet, patet; deraf, hinc intelligitur; man ſeer vel du tænker ꝛc., nimirum, ſcilicet, nempe credis. — det vil jeg dog ſee, iſtuc ergo ipſum volo experiri. — ſee efter noget, hvorledes det er, inviſere; ſom i en Bog, librum adire, conſulere, ad librum redire; i Bogen, qværere. — det ſ. bam ud af Øinene, in oculis, vultu ejus eminet. — ikke kunne ſee af Øinene,

nene, dispicere non posse; see dunkt, ikke ret, caligare; for sig, prospicere; forud, prospicere, prævidere; ilde ud, horrere, sordere, sqvalere; vel ud, nitere; see sig for, providere, cavere,

Segel, Segl, falx, falcicula, falcula, secula.

Segner ned, falder ned, procumbere, recumbere.

Sei, lentus, tenax, durus, vietus; som Liim, glutinosus; bliver, lentescere,

Seier &c., see Sever &c.

Seigl, Indseal, signum, signaculum, sigillum; fore, uti sigillo: trykke paa noget, aliqvid obsignare. — bryde, aliqvid resignare, signum solvere, revellere. — Brev og S., fides literarum obsignata.

Seiglak, lacca signatoria.

Seigling, Forseigling, obsignatio, signatura.

Seigler, forseigler, signare, obsignare, signo firmare.

Seigling, annulus signatorius, signaculum.

Seighed, lentitia (es), lentor.

Seil, Segl, velum; det store, artemo; det bageste, epidromum; det foreste, dolo; Topseilet, supparus (um); stryge S., deducere; hidse, subducere, intendere; sætte S. til, vela intendere, cursum dirigere; stryge S. for En, velis demissis colere; *metaph.*, cedere alicui. — rebe Seilenene, contrahere vela.

Seilgarn, tykt, tomex.

Seilads, cursus (maritimus), navigatio, velificatio, trajectio, trajectus.

Seilbar, navigabilis, navibus pervius; giøre, aperire; blive, aperiri; være, navibus patere, transitum dare.

Seildug, carbasus; af, carbaseus, carbasinus.

Seilen, cursus, navigatio.

Seiler, vela facere, velificare (i), currere, navigare, verrere (mare, æqvor, aqvas) *pöet.*; de seile derhen, eo cursus est. — seile forbi, prævehi, prætervavigare, legere, prælegere; over, transmittere, transvehi, transnavigare, transfretare, trajicere.

Seilfærdig, ad cursum paratus.

Seilivet, vivax, longi ævi.

Seileraa, Seilstange, antenna.

Seilsteen, see Magnet.

Selsom, rarus, insolitus, mirus (e).

Selskab, Interressentskab, societas, consortium, communitas, communio, sodalitas, sodalitium; oprette, inire, jungere, instituere. — som imellem Lærde, sodalitium, collegium, corpus, coetus. — Omgang med En, usus, consvetudo; med mange, stort S., coetus, celebritas, freqventia hominum, circulus; søge, celebrare, obire coetum; have, multos secum habere; han har stort, der er S. hos ham, multi, freqventes sunt apud eum, coetus freqvens agitur apud illum. — i S., inter homines, in celebritate, in coetu hominum, apud alios, cum aliis; være, versari; gaae, coetus hominum obire, celebrare; ikke komme, abstinere hominum freqventia, coetu, celebritate; sibi vivere; solam, solitariam vitam seqvi. — i Ens S., cum aliqvo. — reise, gaae, kiøre &c., aliqvo comite ire, comitem viæ aliqvem habere; i got, slet, cum bonis, malis. — lystig S., hilaris coetus; være i, inter lætos, hilares agere lætum. — søge Ens, expetere alicujus consvetudinem, applicare se ad alicujus consvetudinem. — daglig S. med En, qvotidianus usus; som er Ens, convictor. — giøre S., addere se socium; una ire, esse; accedere, adjungi; paa Reiser, comitem esse, comitari aliqvem; en Mængde af saadanne, comitatus, see Selskabsbroder.

Selskabelig, socialis, sociabilis, congregabilis, comis, commodus, facilis, ad familiaritatem promtus, paratus appetentibus, simplex, hilaris, liberalis, communis, obvius, humanus. selskabeligt Liv, vita socia, celebritas; er her ikke, sibi qvisqve vivit.
Selskabeligen, socialiter, comiter; leve, hominum coetus obire, celebrare.
Selskabelighed, socialitas, facilitas, liberalitas, comitas, simplicitas. — Selskabeligheds Pligter, vitæ sociæ leges, conditio; sociale hominum foedus, jura vitæ humanæ, necessitudinis humanæ vincula; som iagttager dem, memor foederis humani.
Selskabsbroder, socius; paa en Reise, Spadseregang, comes; ved Bordet, conviva, convictor; god, lætus, convictor, aptus hominum coetibus.
Selv, ipse, ipsus; ikke ved en anden, per se; af sig s., sponte, sua sponte. — s., ogsaa, endog, vel, adeo, etiam; s. de beste, vel optimi, optimi adeo; s. dette Sted, vel hic locus. — jeg s., egomet; du s., tute; vi, I s., vosmet, nosmet. — s. anden, cum altero; kom jeg, duo, bini venimus; s. ottende, ipse octavus, cum septem; s. fierde, qvartus, cum tribus, ipse et tres.
Selvbehag, nimius amor sui, admiratio sui; have, semet amplecti, admirari; som har, arrogans.
Selvbedrag, voluntarius error, vana imago, suimet ludificatio.
Selvbuden, invocatus, umbra.
Selvdød, morticinus.
Selveier, dominus fundi, proprietarius.
Selvfornegtelse, cupiditatum moderatio, imperium sui, in se; det er en stor, hoc vero est, satis in ordinem sese cogere, a semet discedere, sibimet bellum indicere, sibi imperare; drive Selvfornegtelse til det hoieste, hominem exuere, naturam expellere, naturæ bellum indicere.
Selvfornegter, sui potens.
Selvgiort, ikke naturlig, factitius, affectatus, qvæsitus; ikke giort af andre, ipsius opus, inventum, ab ipso effectum.
Selvhevn, vindicta, ultio privata; udøve, privatim, per se aliqvid ulcisci.
Selvklog, sciolus, nasutus, sui sensus amans.
Selvklogskab, sui sensus amor, arrogantia.
Selvkierlighed, amor, cura sui; ratio sui, see Egenkierlighed.
Selvkundskab, sui notitia; have, semet nosse; faae, komme til, semet discere, secum habitare; bringe En til, aliqvem qvi sit edocere, monere; suimet, suæ conditionis admonere.
Selvlydende, vocalis.
Selvmord, autochiria; vis sibi, suæ vitæ illata; begaae, vim vitæ suæ inferre, mortem sibi consciscere, voluntaria morte exstingvi; med Gevæhr, manu sua cadere, manum sibi inferre, manus in semet armare.
Selvmorder, autochir, sibimet infestus, suæ vitæ infestus.
Selvprøvelse, suimet exploratio; anstille, semet explorare.
Selvraadig, effrenus, effrenatus (e), licentior, licenter, licentiosus.
Selvraadighed, licentia, intemperantia, effrenatio, effrenata libertas.
Selvroes, jactantia.
Selvsamme, idem.
Selvskyldner, debitor primarius, ipse debitor.
Selvstændig, hypostaticus, absolutus.
Selvstændighed, hypostasis.
Selvvillig, see Frivillig.
Semslæder, aluta.
Senat, see Raad.
Sendebrev, literæ *pl.*, epistola.

Sendebud, nuncius, legatus.
Sendelse, legatio, missio, missus.
Sending, see Foræring.
Sender, mittere; som Sendebud, legare, allegare, amandare, ud, her og der, dimittere; En paa Halsen, immittere; underhaanden, submittere; omkring, circummittere, see Skikker.
Sene, see Scene.
Senep, sinapi, (e); vild, chrysimum; hvid, eruca.
Senepsqvern, mola sinapina.
Senepsblade, senna; colutea.
Senepsomslag, sinapismus; bruger, sinapisare.
Senepsurt, lampsana.
Seng, lectus, cubile; liden, slet, grabbatus; Lodbenk, Kanapee, sponda, torus. — gaae til Sengs, in lectum se conferre, cubitum ire; ligge i Sengen, cubare; holde Sengen, decumbere, ægrotare, lecto non egredi; være nødt til at, lecto affixum jacere, teneri; komme af, tolli, egredi lecto; relinqvere lectum. — rede S., sternere lectum, see Reder. — Ægtesk., torus, matrimonium, conjugium.
Sengebekken, matula.
Sengebret, sponda, pluteus (um).
Sengedække, lodix, lodicula, stratum, stragulum, toral, torale.
Sengedyne, culcita, see Dyne.
Sengefod, fulcrum, pes lecti, sponda.
Sengegardine, velum lecti, toral.
Sengehalm, stramentum lecti, lecto, ad lectum.
Sengekammer, cubiculum.
Sengekammerat, tori socius.
Sengelagen, gaxsape, stragulum, toral.
Sengeliggende, ægrotus, lecto affixus, clinicus; være, decumbere; lecto affixum jacere, teneri.
Sengeomhæng, see Sengegardine.
Sengested, lectus, grabbatus.
Sengestolpe, see Sengefod.
Sengeteppe, see Sengedække.
Sengetid, tempus lectum petendi, concubium.
Sengevaar, folliculus, mantica culcitis servandis, continendis, culcitaria theca.
Sengevarmer, Sengekurv, batillus cubicularius.
Sentens, carmen, gnoma, sententia.
Seqvestration, seqvestratio, cura fiduciaria, administratio in commodum creditorum.
Seqvestrerer, seqvestro administrare, in creditorum usum curare.
Sergeant, centuriæ instructor, decurionum primus.
Serpentinsteen, ophites.
Serviette, mappa, mantile, mantellum.
Serviis, af Guld, Sølv, abacus, vasa, supellex, instrumentum convivii.
Sestertset, sestertium, sestertiolum.
Sestertspenge en, sestertius, nummus sestertius; som ikke er een værd, sestertiarius.
Sevenbom, sabina, barythea.
Sex, sex; til hver, seni; bestaaende af, senarius; Klokken s., hora sexta. — s. Øine i Terninger, senio, senarius. — kiøre med s., sejugis vehi.
Sexaarig, sexennis.
Sexdobbelt, sextuplex.
Sexfodet, sex pedum, sex pedibus, senipes.
Sexgange, sexies; nu s., hoc sextum; som er giort s., sexies repetitus; og naar det just nu er den siette Gang, sextus.
Sexhundrede, sexcenti; til hver, sexcenteni; den S., sexcentesimus. — S. gange, sexcenties.
Sexkant, hexagonum, hexaedrum, sexangulum, figura sexangula.
Sexkantet, hexagonus, sexangulus.
Sexfold, sextuplex.

Sexliniet, hexastichus.
Sexmaanedlig, semester; en Tid af sex Maaneder, semestre.
Sexradet, senario ordine.
Sexspændig, sejugis.
Sexten, sedecim, sextecim; som er s. Aar, sedecennis, sedecim annos natus.
Sextende, sedecimus, decimus sextus.
Sextendeel, sedecima.
Sextengange, sedecies; som er, sedecies repetitus.
Sey, see Sei.
Seyer, victoria, palma.
Seyerherre, victor, *fæm.* victrix.
Seierrig, victor, victrix, victoriosus.
Seyerskrig, clamor lætus, victoriæ argumentum.
Seyersang, epinicium (a).
Seyerstøtte, statua palmaris, palmaria
Seyerstegn, trophæum; sætte, statuere.
Seyerstog, triumphus.
Seyerværk, horologium sonorum.
Seyervinder, see Seierherre.
Seyervinding, see Seyer.
Seyrer, faaer Seyer, vincere, victoriam referre; over noget, aliqvid vincere, ex aliqvo victoriam reportare.
Seyl, see Seil.
Siæl, levende S., anima; som et tænkende, frit Væsen, mens, animus. — min S.! ita vivam! ita me Deus amet, ut &c. — sværge ved sin S., caput obligare.
Siæleangst, cura; animi angor.
Siælemesse, sacrum piaculare; justa; inferiæ; holde, celebrare, peragere, facere.
Siæleroe, animi, mentis tranqvillitas.
Siælesørger, see Præst.
Sjæleven, troe Ven, amicus fidelis; vere, intime amicus.
Siasket, slattet, lubricus, humidus.
Sibensak, sarcina, sarcinula.

Sid, lav, demissus; ned til Ankelboderne, talaris, see Lav.
Sidden, sessio; hos, især til Trost, assessio; til Bords, accubatio (bitio), discubitus; om Natten, lucubratio.
Siddende, sedens; s. Levemaade, vida sedentaria; som fører, sedentarius. — som har s. Arbeide, sellularius.
Sidder, sedere; i Fængsel, custodia teneri, esse in custodia; paa Livet, capitali custodia teneri. — sidde stille, desidere; ned, residere; hos, considere; for at trøste En, assidere; paa det fornemste Sted, præsidere; paa, i, insidere; omkring, circumsidere; til Bords, accubare, accumbere, discumbere; s. af, stiger af Hesten, descendere eqvo, ad pedes, desilire. — s., bliver siddende, desidere, hærere, obsidere, non abscedere; som et Skib, adhærescere, deprehendi, alligari, detineri, affigi; ved noget, adhærescere; paa Bunden, sedere; ikke befordres, frigere, jacere; ikke giftes, maritum, non invenire; hun bliver ikke siddendes, maritum certo inveniet, conditio illi non deerit. — lade s., relinqvere, deponere, linqvere; en Brud, fallere, destituere, non ducere, relinqvere. — s., som en Klædning, sedere in corpore, congruere corpori; som sidder got, aptus, congruus. — sidder fast, hærere, adhærere; i Fængsel, acri, arcta custodia asservari. — s. over noget, re occupari, rem tractare; rei insudare, impallescere. — s. ved Lys, om Natten, lucubrare, uti lucerna, ad lumen vigilare. — s. i et Kollegium, habere sedem, locum; partem esse ejus corporis.
Side, latus, *dim.* latusculum; costa; som hører til, lateralis, laterarius. — Deel, Egn, pars; paa alle Sider, ubiqve; til alle Sider, qvaqva versum; fra alle Sider, undiqve; paa hvilken

Side, in qvam partem, qvo; paa denne, huc, in hanc partem; fra hvilken, unde; fra denne, hinc; fra begge Sider, utrinqve; til begge, utroqve; in utramqve partem, utroqve versus; paa begge, utrinqve, utrobiqve; paa hvilken S. man vil, utro, utrovis, utrolibet; fra hvilken som helst, ex utra libet, utravis parte; paa hiin S., ultra; som er, ulterior. — betragte paa een S., aliqva ratione, conditione, aliqvo nomine judicare, metiri. — paa min S., a me, mecum. — kalde, føre En tilsides, sevocare, seducere; gaae, secedere. — være paa Ens S., ab aliqvo stare ab alicujus partibus stare; alicujus partes seqvi, fovere, tueri, facere cum aliqvo; bringe paa sin S., ad se perducere, traducere; sibi adjungere. — god S., bonum, virtus; slet, vitium; have sin gode, non carere laude, virtute sua, bono suo; habere qvod laudari, probari possit; sin slette, suis vitiis, incommodis laborare; som har sin gode og slette, medius, ambiguus; utroqve, ex utroqve temperatus. — paa denne S. betragtet, hoc nomine. — sætte tilside, seponere; støde tilside, summovere; støde En i Siden, latus fodere alicui, aliqvem fodicare. — lægge sig paa den lade Side, dedere, dare se inertiæ, desidiæ; remittere industriam. — S. i en Bog, pagina, pagella, paginula. — S. Flesk, lardi segmen, præsegmen. — fra Siden, obliqvus, transversus, ex obliqvo, e transverso. — fra hans Faders, Moders &c. S., a patre &c., per patrem &c.

Sidebeen, see Ribbeen.

Sidebygning, membrum.

Sidedør, pseudothyrum, fores a latere subjectæ.

Sidegevæhr, gladius.

Sidekast, oculus obliqvus; giøre et, limis, ex obliqvo intueri.

Sidelinie, pars transversa, cognatio transversa; beslægtet fra, e transverso cognatus.

Siden, *adv.* deinde, postea, posthac, postmodum; s efter, posterius; for nogle Aar s., ab, abhinc aliqvot annis. 2) *conj.* a) ex qvo, ex qvo primum. b) qvoniam, qvia, qvando, qvandoqvidem.

Sidesting, pleuritis, laterum dolor; som har, pleuriticus; have, lateris dolore tentari; falsk, pleuritis spuria.

Sidevee, see Sidesting.

Sidevæg, paries a latere objectus.

Sideværelse, membrum, seclusorium; cubiculum alteri subjectum, additum.

Sidst, sidste, ultimus, supremus, summus, postremus, extremus, infimus, novissimus; næst s., penultimus; det s. Aar, annus proxime elapsus. — jeg skal ikke være den s., non cunctabor, non inter postremos faciam; han skal være den s., jeg siger det til, huic novissimo dico, jeg seer, hunc postremum video. — den, det sidste af to, alter, hic. — paa det s., tilsidst, novissime, tandem, in extremo, ad extremum, donec; giemme, ad extremnm reservare; til god s., hoc ultimum, postremum. — s. Villie, testamentum, 2) *adv.*: nyelig, nuper, proxime.

Sie, Dørslag, cribrum, culum; til at klare Viin, saccus.

Sieklud, Sieklæde, colum.

Sielden, rarus, insusitatus, haud ubiqve obvius, haud vulgaris; meget, perrarus; som skeer s., insolitus, infreqvens; bliver s., rarescere. — *adv.* raro, infreqventer.

Sieldenhed, raritas, infreqventia; s. Ting, res rara, insitata, visenda, memoranda, visu digna, notabilis.

Sien, Siening, percolatio, colatura.

**Sier**, colare, percolare, saccare, cernere, liqvare, transmittere.

**Siette**, sextus; s. Deel, sextans; af s. Classe, sextanus; hver Gang den s., sextus qvisqve; s. Gang, sextum, sexto loco; nu s. G., hoc sextum.

**Siettedeel**, sexte, sextans.

**Sig**, se, sibi; ipse, ipsum. — udtrykkes ikke ved mange, verba; s. Ex., glæde sig, forundre sig, betiene sig, indbilde sig &c.; ved andre activa; her det gives med passivum; s. Ex. øve, bade, bevæbne sig, exerceri, lavari, armari. — der lader s. godt, ikke godt ride paa den Hest, kiøre i den Vogn, commode, difficile veheris eqvo; commodum est vehiculum; den Bog lader sig godt læse, bene, facile, jucunde legitur; est facilis, jucundus lectu liber.

**Sigende**, fama, rumor; efter hans, ut ille narravit, illo auctore.

**Siger**, dicere, fari, ferre, perhibere; ofte, dictare, dictitare; forud, prædicere; s. til, taler til, adfari; s. min Mening, censere; s. mig af med, abdicare. — jeg s., ajo, inqvam; man siger, dicunt, dicitur; som man siger, qvomodo ajunt. — s. at noget ikke er, item siger nei til, negare. — lader sig s., parere monenti, cedere; som, mollis, facilis monenti; som ikke, contumax, monenti asper. — jeg har ladet mig sige, audivi, cognovi, ad aures meas pervenit. — det har intet at s., leve est, nil refert, ne labora, nihil momenti; habet; har meget at s., grave est, non contemnendum est, magni discriminis est; have meget at s., multum posse, valere, esse magna auctoritate; i noget, in re; han har intet deri at s., nullæ ejus partes hic sunt. — s. god, fidejubere, spondere, obligari; fidem suam interponere; obligare; som gior det, fidejussor; at man gior det, fidejussio, fides interposita. — ikke s. et Ord, tacere, vocem non edere; mere, finem facere, verbum, non addere. — s. sit Navn, et Tal &c., edere. — jeg k. s. dig, sic habeto, scito. — s. til noget, svare, respondere; erindre, monere, opponere; dømme, censere, judicare, dicere; hvad siger du dertil? qvid censes? qvid videtur? — sige endnu videre, addere; intet s. dertil, tacere, silere. — mit Hierte s. mig det, auguror, animus divinat, mens præsagit. — sig frem, cede, ede. — lad dig dog s., audi qvæso! pare si sapis! — som s. noget, auctor; hvem har sagt det? qvis auctor? hvem har sagt dig det? qvo auctore scis? — som sagt, ut dixi; som sagt, saa giort, verba (dicta) res secuta est; fides dictis constitit. — jeg har nok sagt det, dixine? non me tacente fit. — s. jeg, inqvam; efter en Parentes, igitur; naar man corrigerer sig, imo. — see efter, hvad som foresiges En, voces reddere, præeuntis verba seqvi, dicta repetere; hvad man har hørt, referre relata, audita narrare, ex aliis, aliorum ore, auctoritate fide aliqvid promere. — s. En noget efter, som han har giort eller sagt, factum, dictum alicujus referre, commemorare; det skal man ikke sige mig efter, non dicat hoc fecisse, dixisse &c. — det maae jeg s. ham til hans Berømmelse, hanc laudem, hoc laudis testimonium a me ferat; hoc illius famæ, memoriæ reddam, tribuam, debeo ut prodam; hoc dissimulare neqveo. — man siger alt godt om ham, bene audit; integra, prospera fama floret, omnium testimonio laudatur; man siger meget ondt om ham, haud qvaqvam prospera fama viget, adverso rumore flagrat reprehensione non caret.

**Signal**, signum.

Signaliserer sig, conspici, enitescere, gloriam, nomen sibi parere.
Signatur, signum; i Musiken, signa, notæ, indices hemitoniorum; hemitonia; hos Bogtrykkerne, plagularum notæ, literæ numerales; fortløbende, numerus continuus; non abruptus.
Signekone, incantatrix, saga.
Signen, incantatio, incantamentum; carmen magicum.
Signer, som en Signekone, devovere, devincire. — korse og s. sig, aliqvid detestari, see Velsignet.
Signet, signum, sigillum publicum.
Signetring, annulus signatorius.
Signetstikker, glyptes, scalptor sigillorum, sigillator.
Signetstikkerkonst, diaglyptice, ars sigillorum scalpendorum.
Sigt, hos Kiøbmænd, adspectus; efter S., ex qvo videro (is), ab exhibita syngrapha, ex qvo fuerit exhibita; med 8 Dages S., intervallo octo dierum, post tempus octo dierum.
Sigter, i at skyde, collineare; telum, ictum dirigere, intendere; aliqvid (ad ictum) destinare; efter noget, telum, ictum intentare rei (feræ, avi, homini). — s. til noget, mene ham, det, eum, illud dicere, tangere, intelligere, in mente habere; han s. dertil, hoc eo pertinet. 2) slaaer igiennem Sold, cernere, cribrare; som, cribrarius. 3) giver Skyld, compellare, arguere, accusare.
Sigte, at sigte Meel &c., cribrum; at skyde til, scopus, meta. — Hensigt, consilium, propositum, destinatum; naae sit S., destinata efficere; have noget i S., aliqvid spectare.
Sigtemeel, fint Meel, pollen.
Sigtning, cribratio.
Siid, lav, depressus; nedhængende, demissus; som Haaret, fusus. — en s. Kiortel, som hænger ned til Fødderne, tunica talaris.

Sikker, uden Fare, securus, tutus, tectus. — s. Efterretning, nuncius certus, literæ, certæ; have, exploratum habere, compertum nunciis, literis; fra s. Haand, certo auctore; have, scire auctore certo, exploratum habere. — s. Middel, auxilium præsens, certum, firmum, exploratum; s. Skyldner, bonum, certum, rectum, idoneum nomen; Fordring, Gield, nomen rectum, expeditum; liqvida postulatio; Tegn, signum certum; Pant, pignus idoneum; Cautionist, locuples sponsor, idoneus auctor. — stille s., securum reddere; cavere alicui; vide sig s., ikke s., confidere, diffidere sibi, rebus suis. — holde sig s., putare periculum a se abesse; paa et Sted, at være der, arbitrari se satis tuto ibiversari; at komme derhen, credere, se satis tuto, sine periculo eo venturum. — det er ikke s. a) ikke vist, parum est certum, minus exploratum. b) farligt, non satis tutum est; her, parum tutus est locus. — ikke være s. paa sit Liv, de vita dimicare, in vitæ periculo esse. — s., uden Bekymring, securus, qvietus; skiødesløs, incautus, negligens, levis. — giøre En s., palpari alicui; aliqvem permulcere, inducere, incautum reddere. — s. Geleide, commeatus.

Sikkerhed, Tryghed, securitas; til desmeer, qvo tutius, firmius sit; in incertum eventum, ne qvid labet; bringe i, in tutum (o) collocare; en Fange, firmæ custodiæ tradere. — S. i Pengesager, skriftlig, fides, cautio, cautela, certificatio *Jf.*; Caution, satisdatio, satisacceptio, fidejussio; tage, satisaccipere; give, cavere; skaffe sig, sibi cavere, prospicere. — S. i aandelige Ting, securitas, incuria, negligentia.

Sikkerligen, vere, certe, profecto, sine dubitatione.

Sikkert, uden Fare, tuto, certo, in tuto, sine periculo, recte. — gaae s., sibi cavere; caute, circumspecte agere; sibi prospicere; nil temere, nil incaute agere.

Sild, alec, halec; liden, halecula; tillavet af, halecatus.

Sildbuise, navicula halecaria.

Silde, sildig, sero; forsl., sero; s. paa Natten, paa Vinteren, in multam noctem, hyemem.

Sildefødning, som Lam, serotinus, cordus; som Børn, postumus,

Sildefiskerie, halecum captura.

Sildekræmer, salsamentarius.

Sildelage, alecum murra.

Sildetønde, orca.

Sildig, silde, serus, tardus, det bliver, serum est; tempus abit, ruit; som kommer, serotinus.

Silhouette, Silouette, adumtio, sciagraphia, libraneamenta ex umbra, umbramentum.

Silke, af Træer, sericum; af Silkeorme, bombyx, sericum bombycinum. — han spinder ingen S. derved, non multum commodi ex ea re ad illum redundaverit, res illi haudqvaqvam fructuosa erit. 2) *adj.* sericus, bombycinus; heel, holosericus; halv, subsericus, serico mixtus.

Silkeavl, bombycum cura, bombycini cultura.

Silkebast, chamælæa.

Silkefabriqve, sericaria,

Silkekræmmer, sericarius mercator,

Silkespinder, bombycinator.

Silkestikker, Brederer, phrygio; Konsten, phrygium opus, phrygionica.

Silkeorm, bombyx.

Silketøi, pannus sericus, vestis serica, bombycina *pl*,

Silkevæver, sericarius textor.

Simle, panis similagineus.

Simlemeel, simila, similago.

Simonie, simonia, ambitus ecclesiasticus, largitio ecclesiastica, expugnatio muneris sacri; som begaaer, simoniacus; emtor, expugnator muneris sacri; begaae, emere munus sacrum.

Simpel, enfelt, simplex; fattelig, naturlig, simplex, facilis; eenfoldig, tardior.

Sims, Gesims paa Støiler, projectura, zophorus, abacus; paa en Væg at sætte noget paa, projectio; Muurkrans, lorica; over en Dør, prothyris.

Sin, suus, ipsius, see *Lat. Gram. pag.* 213. Reg. 12.

Sind, Sindelav, sensus, ratio, ingenium, animus, spiritus; som ere af eet, concordes; ikke af eet, discordes. — efter mit ex animi sententia; er det, mihi placet, probatur, arridet. — have i Sinde, velle, cupere, cogitare, moliri, agitare, versare; jeg har i Sinde, mihi placet, videtur, sententia sedet, — Tanke, Forsæt, mens, sententia, voluntas, see Tanke. — rinde i Sinde, in mentem venire, succurrere, mentem tangere; slaae af Sinde, negligere, ex animo amandare: saa mange Hoveder, saa mange Sind, qvot capita tot sensus, sententiæ; roligt S., indolentia. — S., Hiertelav, affectio, affectus, voluntas; godt, pectus, ingenium probum, liberale; ondt, mens mala, improbum ingenium.

Sindbillede, signum, imago, ambages, pictura arguta, symbolum.

Sindelav, see Sind.

Sindet, at giøre, agitans, volvens, moliens, meditans, cogitans; være saa eller saa s., esse tali animo, ita affectum esse animo, ita animatum esse, in ea voluntate esse; være anderledes, in alia voluntate esse; jeg er sindet, hæc mea est ratio, hic est sensus meus, hoc probo, hoc seqvor. — ret s., bonus, probus; være, meliora probare; i en frie Republik, bene sentire de republica; som ere, optimates; vel s. imod

En, pronus in aliqvem; ei æqvus, benivolus, propitius; være, alicui favere. — ilde s., malus, improbus; være, mala consilia agitare; imod En, iniqvus, malevolus, alienus, alienior ab aliqvo. — hvorledes er han, qvid sentit? — være forskiellig s., diversa probare; ved at see, høre noget, varie affici, moveri.
Sindig, placidus, lenis, æqvus animo (a).
Sindigen, æqvo animo, patienter, tranqville.
Sindighed, modestia, moderatio, lenitas, æqvitas animi.
Sindrig, ingeniosus (e), acutus (e). — opfindsom, sollers, subtilis, *adv.*, sollerter, subtiliter.
Sindrighed, ingenium, sollertia ingenii.
Sinds, til Sinds, som er til Sinds, volens; være, velle, statuisse, see Sinder.
Sindsbeskaffenhed, indoles, ingenium, natura, sensus, animus sic affectus.
Sindsbevægelse, animi motus; heftig, perturbatio.
Sindsforfatning, animi habitus, status.
Sindsgave, virtus; dos animi, ingenii; facultas, vis.
Sindskræfter, animi vires, facultates; gode, virtutes (ingenii).
Sindslidelse, see Affect.
Sindsrolighed, animus æqvus, mens qvieta, tranqvillitas animi.
Sindssygdom, dolor, angor, ægritudo, sollicitudo; have, angi, male affectum esse animo.
Sindstilbøielighed, animus propensus, studium, amor, impetus.
Sindstilstand, animi habitus; egen, mire affectus animus.
Sine (Venner, Huusfolk, Partie &c.), sui, *orum*.
Sink, marcasita aurea, æs mixtum.
Sinke, lituus; som blæser paa, liticen. 2) i Skolen, qvi in limine desidet; qvi scholam a limine salutat; elementarius.
Sinkelectie, scholæ ordo extremus, in qvo prima elementa docentur.
Sinkelse, mora, cunctatio, retardatio.
Sinker, opholder, tardare, retardare, tenere, retinere, morari, remorari, esse in mora alicui. — s. sig, cessare, cunctari.
Sinne, hvormed Been i Beenbrud forbindes, lamina, canalis, canaliculus.
Sinner, Hammerslag, ramenta auri, argenti &c.; scoria.
Sinober, cinabaris.
Sirat, Sirer, see Prydelse, Pryder.
Sirup, sirupus; af Honning og Edike, oxymeli.
Situation, positio, positus, see Beliggenhed.
Sise, Accise, vectigal.
Siv, juncus, scirpus, schoenus (um), mariscus (um); af, junceus, scirpeus; begroet med, juncosus.
Sivkniv, Havekniv, scirpicula.
Sivkurv, scirpea, scirpiculum.
Skaade, for Viinduer, valvulæ; for Døre, obex, pessulus; tilluft med, oppessulatus.
Skaal, patera, patella; at drikke af, scyphus, calix, cyathus; stor Træskaal, obba; liden, acetabulum; at ese Vand af, hydria; kostbar, phila.
Skaalder, see Skolder.
Skaalevegt, libra, trutina.
Skaaner, parcere, temperare, indulgere, consulere; ikke sk. sig, nihil indulgere sibi, graviter sese adhibere, strenue elaborare; sk. En, molliter habere, molli articulo tractare.
Skaansel, lenitas, clementia; uden, severe, rigide.
Skaar, Potteskaar, testa, testula; af Glas, vitrea fracta. — Skure, Indsnit, crena, fissum, dens; i Hagen, Hareskaar, os fissum. — Afbræk, detrimentum, diminutio; giøre,

giøre, nocere, obeffe, officere; uden at giøre ham Sk. i hans Næring, falvo ejus commodo; lide, fraudari, detrimentum capere.

Skab, fcrinium, armarium, arca; ifær at giemme Bøger og Skrifter, item Klæder, capfa, capfula; 2) fcabies, pfora; Udflet, petigo, impetigo; med Kløe, mentagra; et Slags i Ansigtet, lichen, lichene.

Skabelon, fee Skabning.

Skabelfe, Dannelfe, fabrica, fabricatio, effectio, opificium; Verdens, origo rerum, mundus, orbis conditus; fra Verdens, ab orbe condito.

Skaber, frembringer, creare, producere, efficere, facere; danner, fingere, formare; nye Ord, fingere, procudere. — sk. sig ilde, torqveri, os torqvere.

Skaber en, auctor, effector, opifex, conditor, fabricator, origo; om Gud og Naturen, creator (trix), procreator, (trix).

Skabet, fcabiofus, fcabie infectus, impetiginofus.

Skabhals, fordidus, illiberalis.

Skabilkhoved, gorgonis caput, medufæ facies.

Skabning, fee Geftalt. — det fkabte, univerfum, cuncta *pl.* res cunctæ, creatura *Tert.*

Skabrak, dorfuale.

Skade, Fornærmelfe, læfio, injuria; Forliis, damnum; detrimentum, jactura, clades, noxa, difpendium, incommodum; Ulykke, malum, peftis, noxa, malefactum. — det er Sk., dolendum eft, imcommode accidit; for Pengene, for Tiden, dolenda eft jactura pecuniæ, temporis; det var dog Sk. om han døde, nolim illum perire, amitti; malim illum falvum. — det er hans egen Sk., hoc fibi vulnus inflixit: hanc plagam, hanc fecurim fibi injecit. — komme til Sk., damno multari, affici; jacturam facere; paa Legemet, tage Sk., lædi, debilitari; fom er kommen til Sk., debilis; tage Sk. fom en Ting, corrumpi; giøre Sk., damno afficere, multare, percutere; damnum inferre, nocere; giøre fig Sk., fibi officere; paa Legemet, corpus, membra lædere; giøre Sk., damnum dare, fordærve, frangere; fom Vand eller Vildt, vaftitatem inducere, ftragem edere, agris nocere. — af Sk. blive klog, malis edoceri, erudiri; periculis, incommodis, damnis, cladibus edoctum fapere; af Sk. bliver man klog, qvæ nocent, docent; pifcator ictus fapit, fero fapiunt phryges. — ftaae for al Sk., noxam præftare. — Spot og Sk. følges ad, damnum irrifus feqvitur, ludibrio funt clades. — det vil ikke være hans Sk., non male fibi confuluerit, haud fine fructu erit. — ikke giøre megen Sk., paa Mad, Drikke, non multum guftare, nihil admodum attingere. — Sk. paa Kroppen, malum, vitium, morbus; aaben, fiftula; fom æder om fig, carcinoma; paa et Huus, vitium; af Ildebrand, Lynild, clades, calamitas. — fom har taget Sk., vitiatus, minus integer; fom et Kar, ruptus: fom et Klædeftykke, lacer; fom en Bog, mancus, imperfectus; fom en Bygning, ruinofus; fom en Maskine, inutilis, vitiofus. 2) en Fugl, pica.

Skadefroe, lætus alienis malis; være, lætari, gaudere, delectari, infultare malis alienis.

Skadelig, nocens, noxius, damnofus, detrimentofus, perniciofus, peftilens, peftifer, gravis, inutilis, iniqvus, infeftus; være, fee Skader. — sk. Sag, Menneffe, peftis.

Skadeligen, inutiliter, peftifere, damnofe, nocenter.

Skadelighed, vis peftifera, inutilitas, gravitas, incommodum, damnum.

Skader, nocere, lædere, obesse, violare, infestare; damnum, malum, incommodum, cladem, detrimentum afferre, inferre; officere. — hvad skader det? qvid tum? qvid ad rem? qvid inde? qvid obstat? det sk. intet, nil impedit, nihil refert.

Skadesløs, salvus, tutus, incolumis, indemnis, illæsus, integer, damni expers; holde, damnum præstare alicui; i noget, damnum rei præstare; rem pensare, præstare.

Skadesløsholdelse, damni pensatio, regressus *Jct.*, indemnitas, *Jct.*; til, damno pensando; solatium, levamen damni; til et Slags, ut damnum aliqvo modo pensetur.

Skæfer, pastor ovium, opilio, ovium custos.

Skæferhat, pastorale capitis ornamentum.

Skæferie, oviaria.

Skæferstok, pedum.

Skæfte paa en Flint, lignum, crena, theca.

Skæfter, ligno munire, aptare, inserere.

Skæfter en, faber sclopetarius.

Skæg, Skiæg, barba *pöet.* vestis; forste, pluma, lanugo, dubia barba; kommer frem, proserpit, signat mentum (malas) lanugo. — langt, promissa, prolixa; lade voxe, promittere, alere barbam; som har, barbatus, *pöet.* vesticeps; som intet har, imberbis, investis; mumle i Skiæget, intra dentes fremere, compressis labiis fremere, mussare, mussitare, tacite secum murmurare. — Sk. paa en Hane, palea? paa Østers, Muslinger, cirri.

Skægelevning, fundus, imum, reliqviæ, reliqvum.

Skægeløs, imberbis, (us).

Skægestraber, tonsor.

Skæget, barbatus.

Skæl, Skælde, Skæive, Skæmme, Skænde etc., see Skiel, Skielder etc.

Skæv, obliqvus, pravus, distortus; giøre en sk. Mund, os torqvere. — sk., ulige, inæqvalis.

Skævre, festuca.

Skaffer, tilveiebringer, producere, efficere, parere, parare, conciliare, qværere, curare, afferre, præbere, videre, prospicere; Penge, pecuniam conficere, efficere; et Klædestykke, en Bog, emere, comparare; en Person, sistere; en Ting, exhibere; noget et Sted hen, deferre; tilsammen, conferre, congerere; bort, abducere, abdere, amovere, removere; til Vogns, til Skibs, avehere; i et Ærende, ablegare, amandare; fra Halsen, amoliri; liberare se, aliqvem re, homine. — give en at sk., aliqvem exercere, fatigare. — sk. Raad, rei consulere; rem explicare, expedire. — sk. En Ro, tranqvillum, tutum, securum reddere; sig, securitati suæ consulere, in tutum sese vindicare; for En, vindicare se ab alicujus insolentia.

Skaffer en, pr c rator, administer, præbitor, parochus

Skaffot, Forhøielse, suggestus (um), tribunal, locus superior; til Execution, pegma, catasta, supplicii locus editus.

Skaft, manubrium, ansa, capulus (um).

Skagle paa Vogn, statera.

Skak, Skakspil, lusus regius, bellicus, latrunculorum.

Skakbræt, tabula latruncularia.

Skakbrikke, latrunculus.

Skakmat, victus, confectus, perditus, ad incitas redactus; giøre, vincere, ad incitas redigere. — træt, langvidus; være, langvere; blive, deficere.

Skakren, nundinatio.

Skakrer, nundinari, qvæstum captare.

Skak=

Skakspil, see Skak.

Skal, den ydere, cortex, corium; den indere, liber; tyk, callus, (um); tynd Hinde, cutis; paa Kastanier, echinus; paa et Æg, testa; som er af, testaceus; af Krebs, Muslinger, testa, concha; paa en Nød, putamen, calyx. – Bælg, siliqva, valvulus; faaer Sk., siliqvari. — Skorpe, crusta; overdraget med, crustatus, crustosus. — Hierneskal., calva, calvaria, 2) see Skulle.

Skalbønne, conchis.

Skald, Skjalbrer, poeta, vates.

Skaldekonst, poesis.

Skaldet, uden Haar paa Hovedet, calvus; paa Kroppen, glaber, depilis; for til, præcalvus; bag til, slengskaldet, recalvus, recalvaster; som en Mark, et Træe, et Bierg, nudus, inanis. — uden Fiær, deplumis, implumis.

Skaldethed, calvities, calvitium, caput glabrum.

Skaldes, taber Haar, calvescere.

Skalfisk, testacea *pl.*

Skalk, neqvam, tectus, occultus, malus, improbus; gammel, veterator, — have en Sk. bag Ørene, fraudem tegere, artes dissimulare, proba specie imponere. — jo værre Sk. jo bedre Lykke, malis fortuna favet; Sulla felix.

Skalkagtig, malus, improbus, tectus, dolosus; Mine, vultus argutus; giøre, nescio qvid vultu fateri; Svar, responsum argutum, falsum.

Skalkagtigen, improbe, tecte, arte, dolo; vittigen, munter, argute.

Skalkeagtighed, Skalkhed, neqvitia, improbitas, malitia, astucia.

Skalkestykke, improbe factum, improbitas.

Skaller, skæller, decorticare, decoriare, delibrare, nudare, corticem detrahere, cortice spoliare, deglubere.

Skalmey, fistula, gingrina, tibia arguta; som blæser paa, fistulator tibicen.

Skalter og valter, suo jure agere, omnia regere unum, facere qvod libet.

Skam, pudor, rubor, verecundia; have, pudore moveri; hun har ingen, nil pudet. — Skændsel, turpitudo, flagitium, dedecus, probrum, ignominia, opprobium; en Sk., turpe, flagitium, indecorum; være, turpe esse; ret en Sk., turpissimum, turpe dictu; holde for, turpe ducere; være en, esse dedecori. — blive til Skamme, turpiter abire, discedere; turpiter sese dare, dejici; giøre til beskæmme, confundere, dejicere, ludibrio objicere, turpiter excipere; ride til Skamme, sig, eqvitando rumpi; Hesten, rumpere, debilitare eqvum, inutilem reddere; hugge til Sk., conficere, concidere; arbeide, løbe sig til Sk., rumpi, deficere, solvi, frangi, confici opere, currendo. — indlægge sig Sk., turpiter rem gerere, turpiter abire; gaae omkring til, pudendum, dedecorum incedere. — Synd og Sk., nefas dictu. — Skammen, pudenda, verenda, partes verendæ; paa Mandfolk, virilia; paa Fruentimmer, muliebria; den Deel af Underlivet hvor den er, pubes, ingvina.

Skambeen, os pubis.

Skambud, licitatio iniqva.

Skambyder, facere licitationem iniqvam, asse liceri.

Skamferer, deformare, lacerare, dehonestare, deturpare, dedecorare, contaminare.

Skamflek, see Skampletr.

Skamfuld, pudibundus, confusus pudore; blive, erubescere; giøre, ruborem incutere, rubore perfundere; jeg er, pudet me; halv, suppudet.

Skamfuldhed, pudor, rubor, verecundia.

Skamfutter, acriter invehi in aliqvem; omnibus probris, convitiis aliqvem proscindere, obruere, lacerare.
Skamkiøb, admodum vile, vilissimum; være, numo venire; her er alt, summa hic est omnium rerum vilitas.
Skamløs, impudens, sine pudore.
Skamløshed, impudentia.
Skamme, see Skam.
Skammer sig, pudore tangi, moveri verecundia, erubescere; jeg skammer mig, pudet me; i visse Maader, subpudet; at giøre det, sige det, pudet, pudor est, pudor vetat dicere, eloqvi, façere; verecundia est faciendi, loqvendi; at jeg har giort det, pudet facti; pudori mihi est, fecisse; nollem factum. — sk. sig ved En, aliqvem spernere, aspernari; som et ondt Menneske, aversari; som alt for ringe, fastidire. — du maae skamme dig, pudeat te! — sk. sig for En, ejus verecundia moveri; at giøre noget, ejus verecundia arceri. — sk. En ud, pudorem incutere alicui, objurgare aliqvem.
Skammel, scamnum, scabellum.
Skammelig, som man maae skamme sig ved, turpis, inhonestus, indecorus, probrosus, flagitiosus, foedus, erubescendus, ignominiosus, indignus, infamis, infandus, nefandus. — som et Menneske, maculosus, impurus, obscoenus; omnibus flagitiis obrutus, coopertus; foedus, flagitiosus. — *adv.* turpiter, flagitiose, probrose, indigne, foede, indecore; see skammeligen ud, esse foedo, turpi adspectu.
Skammelighed, turpitudo, foeditas, deformitas, dedecus, dehonestamentum.
Skammen, see Skam.
Skamplet, ignominiæ nota, macula; ignominia, dedecus; sætte En, adspergere, inurere maculam ignominiæ.
Skamhugger, see Skam.
Skamrød, see Skamfuld.
Skamskiul, velamentum; tiene til, velandæ ignominiæ causa adsciscî; ignominiæ, turpitudini prætexi.
Skamstøtte, pila ignominiosa, probrosa.
Skandse, vallum, munimentum; lille, castellum; anlægge, immunire loco castellum; castello munire, communire locum; munimentum ponere; rundtom, ducere vallum; om noget, locum cingere munimentis, circumvallare, claudere.
Skandsegraver, munitor, muniens.
Skandsekurv, crates, pluteus, vinea, gerræ *pl.*
Skandsen, Skandsning, munitio, muniendi opus.
Skandser, munire, munimenta locare, vallum ducere.
Skandskrift, libellus famosus, criminosus.
Skank, crus.
Skare, agmen, coetus, grex, turba, caterva.
Skareviis, turmatim, catervatim, gregatim, agminatim.
Skarlagen, coccus (um); klædt i, coccinatus; af, coccineus, coccinus.
Skarlagensbær, coccum.
Skarlagensfeber, purpura, febris purpurea.
Skarnmydsel, leve proelium, velitatio, procursatio, præcertatio.
Skarnmydseler, velitari, levi proelio concurrere.
Skarn, som feies ud, purgamenta *pl.*; paa Gaderne, lutum, coenum; af Mennesker, Dyr, stercus, excrementum, merda, oletum; paa Klæder, sordes; kaste med Sk., coeno, luto incessere, petere, conspergere. — Sk., som intet duer, nugæ, qvisqviliæ. — et Sk., et Drog, lutum, neqvam. — Skarnsmenneske, scelus, sceleratus, impurus,

rus, homo nihili, nebulo, flagitium hominis; ret et Sk., sceleratissimus, improbissimus.
Skarnager, qvi luto (coeno) avehendo, plateis purgandis operam locat.
Skarnagtig, malus, improbus, scelestus, sceleratus, *adv.* malitiose, improbe, scelerate, scelestе.
Skarnagtighed, see Ondskab.
Skarnbasse, scarabeus (pilularius), cantharus.
Skarndynge, fimus, fimetum, oletum, sterqvilinium.
Skarnering, vinculum, junctura, jugum.
Skarnpøl, volutabrum, stercorarium.
Skarns, som intet duer, frivolus, rejiculus, nihili.
Skarnsfolk, colluvies, improbi, flagitiosi, nebulones
Skarnsmennesske, see Skarn.
Skarnsstykke, flagitium, turpiter factum, dedecus, scelus, facinus.
Skarntyde, cicuta.
Skarp, hvas, acutus; til begge Sider, bipennis; bidende, acer; af Smag, acerbus, austerus, asper; streng, gravis, severus, asper, vehemens. — skarpt Syn, visus acutus; have, acute videre. — skarp Forstand, ingenium subtile; Ord i sk. Forstand, propria vis vocabulorum; tage Ordene i sk. Forstand, urgere, premere verba; insistere verbis. — sk. Træfning, acre proelium; Lov, Forbud, grave, severum præceptum; der er en, graviter, severo cautum est. — sk. Lyd, argutus, vehemens.
Skarpe, Skarpen af et Jern, acies.
Skarphed, skarp Smag, acritudo, acritas, acredo; Heftighed, vehementia; Forstandens, acumen ingenii; Synets, acies, vis, vigor oculorum; Strenghed, severitas, asperitas; for stor, acerbitas, —— Nøiagtighed, subtilitas, severitas, diligentia.
Skarpi, see Charpi.
Skarpklingende, skarplydende, argutus, tinniens, canorus.
Skarpretter, carnifex.
Skarpseende, skarpsynet, acuti visus, lynceus; om Sindet, perspicax. — være, acute videre, acutum cernere, visu valere.
Skarpsigtig, see Skarpseende.
Skarpsindig, acutus, ingeniosus, argutus, subtilis, sollers, perspicax; være, multum videre, sapere.
Skarpsindigen, acute, ingeniose, subtiliter, sollerter.
Skarpsindighed, acumen, sollertia, ingenium, perspicacia, sagacitas, subtilitas; i Opfindelser, machinatio, sollertia.
Skarpt, strengeligen, acriter, severe, aspere, graviter; nøie, acurate, severe, diligenter, subtiliter. — lade, glandem addere, indere; glande instruere telum; skarpt ladt, cum glande, infestus; skyde sk., glandibus ferire. — det gaaer sk. til i Striden, med Arbeidet, acriter, strenue, impigre res geritur; strenue pugnatur; fervet opus; med Examen, severe agitur.
Skarrer, fælder sammen, coassare.
Skarring, coassatio, coaxatio.
Skat, Liggendefæ, thesaurus, gaza; samler, thesaurizare *eccl.* — Skatte, Rigdomme, opes, divitiæ; al Verdens Skatte, qvidqvid opum habet orbis terrarum, qvidqvid ubiqve est divitiarum. — Klenodie, cimelium, bonum. 2) som ydes, tributum, vectigal, pensio; frivillig, collatio, collecta, eranus; paa Støtter i Bygninger, columnarium; til Soldaters Besoldning af overvundne Folk, stipendium. — udskriver Sk., tributum imponere; yder, see Skatter. 3) Skatkammer, fiscus.

Skatbar, see Skatskyldig.
Skatfrie, skattefrie, immunis.
Skattefrieheð, immunitas.
Skatgraver, thesauri efforsor.
Skatkammer, det almindelige, ærarium; Forstens, fiscus; drager ind i, confiscare.
Skatkiste, arca, thesaurus.
Skatmester, qvæstor; præfectus, comes ærarii; Forstens, gazæ principalis magister, fisci comes.
Skatøiske, arca, capsa.
Skatskyldig, tributarius, vectigalis, stipendiarius, censui censendo (scriptus); være, pendere vectigal, tributum, stipendium; giøre, vectigalem relinqvere, tributum imponere.
Skatter, yder Skat, vectigal, tributum solvere; sætter i Skat, censere; som ikke er sat i Skat, incensus. 2) Vurderer, see Skatterer.
Skattebetient, censualis, qvæstor, a vectigalibus exigendis, tributi exactor.
Skattebog, Skatteregister, census, tabulæ census, commentarii, censuales.

Skatterer, sætter Priis paa, æstimare; pretium rei statuere, ponere, constituere; høit, ringe, magni, parvi facere, ducere, æstimare; sk. sig for en Ære, amplum, honorificum sibi ducere. — giør første Udkast til, adumbrare. —— hos Skildrerne, umbra distingvere, extollere.

Skatteerlig, som kan skatteres, æstimabilis; som ikke kan skatteres, inæstimabilis, see Uskatteerlig.
Skattering, umbræ.
Skavank, vitium, labes, pravitas; have, laborare vitio, pravitate; som har, vitiosus, pravus.
Skavejern, scalprum, radula, rasula.
Skavegræs (Urt) eqvisetum.
Skaven, rasus.
Skaver, radere, rasitare; Moes af, emuscare.
Skee, cochlear, cochleare; Kokkeskee, spatha, spatula.
Skede, Foutteral, theca; Kaardeskl., vagina; trække, evaginare, nudare, stringere.
Skedekonst, chymice! Metallernes, metallurgia.
Skefuld, cochleare, cochlearium, qvantum capit cochlea.
Skeer, fieri, agi, geri, accidere, evenire; lade ꝛc., pati fieri, concedere, permittere, non obstare, non impedire. — det er skeet for hans Skyld, ei datum est; for hans Berns Skyld, ejus precibus, precanti datum est.
Skevand, Skedevand, liqvor chymicus, solvendis metallis, metallicus; aqva fortis.
Skeler, obliqvum tueri, limis tueri oculis; til noget, limis adspicere, obliqvos oculos conjicere in rem, hominem.
Skeløiet, pætus, pætulus, strabus; noget lider, subpætulus.
Skelm, Bedrager, perfidus, nebulo, scelestus, improbus; blive til, fidem fallere, famæ jacturam facere. — en Sk. der giør, veed ꝛc. det, peream, nil mihi posthac credideris, qvidlibet tibi videar, si scio, si fecero; ita vir bonus sim, videar, ut nescio, ut faciam, ut non faciam. — have en Sk. bag Øret, fraudem tegere. — jeg vil være en Sk. om ꝛc., peream, intestabilis sim, improbus habear si &c.
Skelmerie, i Sindet, improbitas, malus animus, fraudulentia, malitia; i Gierningen, fraus, perfidia, improbe factum, malum consilium. — der stikker et Sk. under, fraus subest, latet angvis in herba, suspecta res est. — jeg mærker Skielmerie, fraus subolet.
Skelmsk, improbus (e), scelestus (e), fraudulentus (er), malus, (e), perfidus (e). — sk. Ansigt, vultus improbus; have, vultu male tegere improbitatem,

tem, perfidiam; han har, perfidia, fraus, improbitas in vultu ſedet, eminet.
Skielmemeſter, improbus, petulans.
Skielmsſtreg, Skielmsſtykke, fraus, perfidia; ſpille En et, fallere aliqvem; improbe, perfide cum eo agere.
Skiebne, ſors, fatum, fortuna; have en underlig, caſuum varietate jactari. — af, hørende til, fatalis, *adv.* fataliter.
Skiæg, ſee Skæg.
Skiæl, paa Fiſk, ſqvamæ; i Hovedet, furfures; i Anſigtet, lichen; ſom har, ſqvamatus, ſqamoſus; tager af, flaaer, deſqamare.
Skiæller Fiſk, ſqvamare, deſqvamare; ſqvamis nudare, ſpoliare, ſqvamas auferre.
Skiel, Markeſkiel, limen; ſætter, limitare. 2) Fornuft, ratio. 3) Ret og Skiel, jus faſqve. — med god, jure, merito; giøre god Sk. for ſig, ſatisfacere; med ſaa Sk. at, ita ſi.
Skielden, objurgatio, vituperatio, accuſatio.
Skielder, objurgare, vituperare; alicui male dicere; aliqvem accuſare, notare, graviter compellare; in aliqvem invehi, coo.iri; convicium facere; ſk. for noget, kalder ſaa, nominare, ferre, appellare.
Skieldsord, maledictum (a *pl.*), convicium (a *pl.*).
Skielfiſk, piſces ſqvamoſi.
Skielner, diſcernere, diſcrimen facere.
Skiellig, juſtus, legitimus. 2) modicus.
Skielligen, modice.
Skielm, ſee Skelm.
Skielpæl, metula, terminus.
Skielſteen, terminus, lapis ſacer.
Skielvei, bivium.
Skiælven, tremor, horror, trepidatio; paakommer mig, occupat, qvatit artus, horreſco. — med Sk., ſkiælvende, tremens, tremebundus, trepidus, tremulus.
Skiælvende, ſee Skiælven.
Skiælver, tremere, horrere, horreſcere, contremiſcere, trepidare, qvati, tremore qvati; ſom Jorden, moveri, qvati; for noget, tremere, horrere aliqvid; begynder at, cohorreſcere.
Skiæmmer, deformare, deturpare, ſee Beſkiæmmer.
Skiemt, jocus; letfærdig, utidig, ſcurrilitas. — i ſk., joco, per jocum, irridens; uden, vere, ſerio, extra jocum. — ingen Sk. forſtaae. a) optage det for Alvor, ſerio dictum interpretari. b) optage ilde, iraſci, irritari, non pati ſibi inſultari, non impune ludi.
Skiemtende, jocabundus, jocularis, jocularius, *adv.* joculariter.
Skiemter, jocari, ridere, ludere; med En, oblectari, jocari cum aliqvo. — De behager at ſkiemte, irrides.
Skiemtedigt, poëma, carmen jocoſum.
Skiemtefuld, jocoſus (e), facetus, (e) ſalſus (e), feſtivus (e), jocularis, joculariter, lepidus (e), multi joci.
Skiemtefuldhed, lepor, ſales, facetiæ, feſtivitas.
Skiemtſom, joco, irridens, illudens.
Skiender, convicium facere, conviciari; conviciis obruere, proſcindere, inceſſere; probra ingerere; maledicere aliçui, invehi in aliqvem, caſtigare, increpare. — paa noget, aliqvid reprehendere, accuſare, perſtringere, notare; paa Regieringen, fremere; reprehendere principem (es); inſectari, calumniari, accuſare, vituperare modum adminiſtrandæ reipublicæ.
Skienden, convicia, maledicentia, maledicta; paa En, objurgatio, accuſatio, vituperatio, inſectatio rei, hominis; reprehen-

henſio. -- Mundhuggen, altercatio.

Skiendegieſt, maledicus, amarus, criminoſus, felleus, convitiator.

Skienderie, ſee Klammerie.

Skiendes, altercari (e), conviciari invicem, conviciis ſe proſcindere, obruere.

Skiendig, probroſus, impurus (e) ſpurcus (e), teter (tre), flagitioſus (e), ſee Skammelig.

Skiendighed, probrum, impuritas, flagitium.

Skiendſel, ſee Skam.

Skienk, Gave, donum, donatio, munus; Brudeſkienk, donatio propter nuptias; til Krigshæren, donativum; til en Kirke, donarium; giøre Sk., donare (aliqvem re rem alicui). — Sk. til uloulige Henſigter, largitio; til Nyeaar, ſtrena; ſom giøres ved beſynderlige Leiligheder, apophoretum; i Kiøkkenet, ſportula; ved Teſtament, legatum. -- til Sk., dono, donum 2) Skienkebord, abacus.

Skienker, forærer, dare, dono dare, tribuere, donare, largiri; ved Teſtament, legare; ſom Straf, Gield, remittere; ſom en Feil, ignoſcere; ikke ſkienke en noget. a) i Diſciplin, aliqvem ſevere habere, ei nil condonare, minime parcere. b) i at giendrive, beſvare, nil diſſimulare, libere omnia proloqvi, haud ſane molli articulo aliqvem tractare. — der er intet ſkienket i denne Bog, haud ſane levi pretio venit liber; liberaliter agit, egit venditor; nihil perdidit. — ſk., holder Vertshuus, cauponari, cauponium tacere; ſk. i, øſer i, vergere, invergere; for En, infundere, præbere potum; potu recreare aliqvem, cyathizare.

Skieppe, modius (um), medimnus; en halv, ſemodius; ſom der kan gaae en halv Sk. i, ſemodialis; et Maal paa tre, trimodium; ſom der gaaer 10 Sk. i, decemmodius.

Skieppetal, i, largiter, copioſe.

Skiær, ſee Klippe it. Glands.

Skiær, *adj.* clarus, purus, liqvatus, liqvidus, merus, meracus.

Skiæren, ſectio, ſectura; Stenes, ſcalptura, ſculptura, Vundlægers, amputatio; i Livet, viſcerum dolor; have, e viſceribus laborare.

Skiærende, ſee Skarp.

Skiærer, ſkiær, ſecare, ſcindere; Korn, metere, demetere; Ædelſtene, ſcalpere, ſculpere; Brok, hernias incidere; for Steen, calculum excidere, eximere, evellere. -- ſk., gilder, excidere, exſecare, caſtrare. — ſom Vinden, ſtringere, acerbe ſpirare. — i Ørene, argutum ſonare; i Livet, Indvoldene, fodere, vexare, mordere viſcera; urere, vellicare; det ſk. mig i Livet, viſcera dolent, laborant. — ſkiærer ſig, vulnerare ſe cultro; noget ſom Brød, Klæde, incidere panem, pannum; noget i et Træe, arbori incidere; i en Steen, gemmæ inſculpere. — ſkiære ud, excidere, exſculpere; en Pen, calamum aptare, attemperare. — ſom Vundlæger, ſecare, amputare. — Kniven ſkiær, ferit, facit.

Skiærf, cingulum; Officeerſk., lemniſcus, torqves; ſom bruges ved Ovelſerne paa Marsmarken, campeſtre, ſemicinctium.

Skiærhed, ſplendor, nitor, lumen.

Skiærm, Soelſk., umbella, umbraculum; Lyſeſk., umbraculum; Skiærmbræt, lorica, obex. — Sk., Beſkyttelſe, tutela, præſidium.

Skiærmbræt, ſee Skiærm.

Skiærmtag, Muurdækkel, lorica.

Skiærmydſel, ſee Skarmydſel.

Skiærper, acuere, exacuere; en Befaling, intendere; en ſkiærpet Befaling, ſeverum edictum;

tum; give, levere, graviter, gravius edicere. —— skiærpet, skarpt, acutus.
Skiærpning, exacutio. — ellers med, verba.
Skiærsild, purgatorium *eccl.*
Skiærslipper, cotiarius.
Skiærsommer, junius (mensis).
Skiærtorsdag, qvinta hebdomadis antepascalis.
Skierts, Skiertser, see Skiemt ꝛc.
Skærv, semuncia.
Skiærv, see Skæv.
Skialdrer, Skaldrekonst, see Skaldrer ꝛc.
Skib, navis, *poet.* ratis; lidet, navicula, navigium; som hører til, nauticus, navalis. — til at recognoscere med, catascopus, catascopium, speculatoria; som roes frem, navis actuaria; med Dække, navis constrata, tecta.
Skibbrud, naufragium; lider, naufragium facere, naufragari (e).
Skibbruden, naufragus.
Skibbygger, naupegus, navium fabricator, faber navalis.
Skibbyggerie, res navalis, naupegia, navium fabrica.
Skiber, navigare; nave, navibus vehi; decurrere; over, transportare, transnavigare; ind, imponere navi; ud, see Losser.
Skibsrum, see Skib.
Skibsbaad, scapha.
Skibsbrød, panis nauticus.
Skibsbroe, naves junctæ; rates nexæ, consertæ.
Skibsbunke, Kiol i Skibet, carina; den underste Grund i Skibet, sentina.
Skibscammerat, Skibsbroder, convector, navigandi socius.
Skibscapitain, navis præfectus, magister; navarchus.
Skibsdæk, pontes *pl.*, camera navis.
Skibsdragt, habitus nauclericus.
Skibsfart, navigatio, cursus maritimus; ogs. *abs.* cursus.
Skibsflaade, classis; liden, classicula, commeatus; som hører til, classicus; Soldater paa, classiarii.
Skibsfolk, nautæ, socii navales.
Skibshage, Baadshage, manica, harpago.
Skibshavn, castra nautica, statio navalis.
Skibskonst, ars nautica, navigandi usus, rei navalis scientia.
Skibsmand, see Skipper.
Skibsraad, consilium nauticum.
Skibsrhede, navale, navalia *pl.*
Skibsredskab, armamenta; instrumenta navis.
Skibsrolle, phalanga, palanga.
Skibsrum, alveus, fundus navis; navis ima.
Skibsseil, see Seil.
Skibsskriver, scriba nauticus.
Skibssnude, Gallion, rostrum (navis); med, rostratus.
Skibsstade, Dokke, navalia *pl.*
Skibsstage, Baadstage, contus.
Skibssoldater, classiarii.
Skibstømmermand, see Skibsbygger.
Skibstoug, Kabeltoug, rudens.
Skid, stercus.
Skidehuus, latrina.
Skiden, ureen, impurus, inqvinatus; som en Vei, lutosus, lutulentus, coenosus; i Klæder, sordidus, spurcus, sqvalidus, sentus. — skident Veir, lutulenta tempestas, det er skident, lutulentæ sunt viæ; blive, luto spargi, oblini; som Gaderne, coeno, luto obduci, impediri; giøre, luto, coeno conspergere, inqvinare.
Skidenfærdig, immundus, sordidus, sqvalidus *adv.*, sordide, foede.
Skidenfærdighed, sordes, illuvies, immundities.
Skidenhed, sordes, illuvies, sqvalor, situs, immundities, scabrities, spurcities.
Skidentarm, intestinum rectum.
Skider, cacare; ville, have Trang til, cacaturire.

Skidner, inqvinare, foedare, maculare, spurcare, conspurcare.
Skiel, see Skiæl.
Skielm, see Skelm.
Skierf, see Skiærf.
Skifer, Skifersteen, schistus, lapis fissilis, foliatus, scissilis.
Skiferplade, folium lapideum.
Skifte, see Deling. 2) Bytte, permutatio, commutatio, vicis, vicissitudo.
Skifter, bytter, mutare, permutare, commutare, commutationem facere. — skiftes til, variare, alternare vices; per vices, vicissim rem facere, habere. — sk. en Boe, ciere ercitum, see Deler.
Skiftebarn, see Skifting.
Skifteforvalter, arbiter familiæ herciscundæ.
Skifteviis, per vices, alternis, vicissim.
Skiftested, mansio, locus ubi jumenta commutantur.
Skifting, Skiftebarn, subditus, subdititius; som et Skieldsord, monstrum hominis.
Skik, Brug, mos, consvetudo, observantia; modus, ratio, institutum; høitidelig, ritus, formula; det er saa Sk., moris est, assolet; blive ved sin, a more, ab ingenio non recedere, see Viis. 2) Dannelse, forma, formula, decor, concinnitas; det har ingen, non decet, non convenit; sætte Skik paa, componere, concinnare, fingere; certo more, modo constituere; faae Sk. som en Person, fingi, excoli, acui, firmari; til noget, imbui sensu, rei; som en Ting, componi, concinnari.
Skikane, calumnia.
Skikanerer, calumniari.
Skikaneur, Lovtrækker, calumniator, rabula.
Skikker, sender, mittere; noget til En, legare, allegare; bort fra sig, ablegare, amandare. — sk., føier, som Gud, facere, rem vertere, componere; de re statuere, decernere. — sk. sig til noget, passe til, congruere, convenire, aptum esse; som sk. dertil, aptus, congruus, accommodatus; som ikke sk. sig dertil, incongruus, absonus, alienus; ikke skikke sig til noget, discrepare, abhorrere. — sk. sig sammen, inter se congruere, convenire; consentire; at Ting, Personer skikke sig sammen, consensio, convenientia. sk. sig, sømme sig, convenire, decere, consentaneum esse; som sk. sig, consentaneus, decorus; for En, eo dignus. — sk. sig efter noget, efter En, inservire, obsecundare, obseqvi, cedere, concedere, indulgere, accommodare se rei, homini; efter En, componere se in, ad mores, ingenium alicujus; i sin Skiebne, ferre sortem, conditionem suam; som veed at skikke sig i alt, omni rei, loco, tempori aptus; som veed at sk. sig iblandt Folk, obseqviosus, facilis, mollis in obseqvium, liberalis; som ikke kan, vil det, durus, asper, pervicax. — her, nu skikker det sig ikke, non est hujus loci, temporis.
Skikket, aptus (e), accommodatus (e), congruus (e), opportunus (e); som en Person, aptus, idoneus; ikke skikket, alienus; giøre en Ting, aptare, accommodare, concinnare, componere; et Menneske, exercere, excolere, formare, conformare, fingere, acuere, subigere; til noget, usu rei imbuere.
Skikkelig, modestus, frugalis, ingenuus, probus, bonus, honestus; ædruelig, sobrius; som en Ting, decorus, congruus. — sk., stor, haud contemnendus, haud exiguus.
Skikkeligen, modeste, frugaliter, honeste, probe, bene, ingenue; ganske sk., sic satis, non male.
Skikkelighed, modestia, frugalitas, ingenuitas, probitas, boni-

bonitas; Ædruelighed, sobrietas.
Skikkelse, forma, species, habitus, figura, adspectus, facies; uden, informis. — antage, assimulare aliqvem, imitari; formam, personam, speciem, habitum induere, in aliqvam formam fingi; al Slags, in omnem speciem, formam mutari, verti, abire; som antager alle Slags, varius, multiformis, Proteus; faae, fingi, formari; faae en anden, mutari; Sagen vil faae en anden, alio loco res erit.
Skilderhuus, cella, ædicula excubitoria; receptaculum excubitoris.
Skilderie, pictura, tabula, imago.
Skildpadde, testudo; af, som, testudineus.
Skildpaddeskal, chelonium, dorsum testudinis.
Skildrer, staaer Skildvagt, excubare; esse in excubiis, in statione. — afmaler, depingere, describere.
Skildrekonst, Skildrer, see Malerkonst ꝛc.
Skildt, insigne, clypeus; paa Patrontasker, Bøger, tessera, lamina, bractea; beslaget med, bracteatus, see Skiold.
Skildtholder i Vaaben, fulcrum, parastata.
Skildvagt, excubiæ; Soldaten, excubitor, vigil, custos; staae, see Skildrer; afløse En, exsolvere statione; a statione deducere, avocare.
Skiller, skiller ad, fra, separare, segregare, sejungere, dissociare, dirimere, solvere, disjungere; stridende Partier, dirimere, componere, conciliare; fra hinanden, cernere, distingvere, discernere; Metaller, Ertzer, segregare, defoecare, purgare. — skilles ad, som Lande, disjungi, disterminari, dirimi; som Personer, discedere inter se; som Ægtefolk, divortium facere. — skiller sig fra sin Kone, repudiare uxorem, divortium cum uxore facere; fra sin Mand, abire a marito, relinqvere maritum; fra Bord og Seng, abstinere mensæ et lecti consortio. — skiller ved, berøver, orbare, privare, adimere, exuere, detrahere; hemmeligen, surripere, furari; ved sin Formue, bonis evertere, exuere, spoliare, nudare; sit gode Navn, famam, existimationem alicujus lædere, lacerare; sit Embede, movere honore, munere; depellere, dejicere; en Leilighed, en Trøst, intercidere, præcidere, præcludere; tollere occasionem; solatium; Ens Gunst, dejicere gratia alicujus; en ved sit Fædreneland, agere exsulem, exterrem patria, exterminare. — sk. sig vel ved, bene defungi. — sk. sig ved noget, alienare; sk. Leed fra Leed, particulare.
Skillerum, paries intergerinus.
Skilling, numus (danicus), as.
Skillingshore, qvadrantaria.
Skilsmisse, separatio, segregatio, dissociatio; Afskeed, discessus, abitus; Ægtefolks, divortium; fra Bord og Seng, dissociatio tori et convictus.
Skilsmissebrev, libellus divortii; give, mittere.
Skilt ved, privatus, orbatus nudatus; det man gierne vil være, liber, liberatus, solutus.
Skimler, mucescere, situm ducere, situ obduci.
Skimlet, mucidus, emucidus, gallidus, rancidus, situ obductus; være, mucere; blive, see Skimler.
Skimmel, situs, mucor, rancor, pallor. — Hest, eqvus albus.
Skimmer, lux, lumen, splendor.
Skimrer, lucere, radiare, splendere, coruscare, vibrare.
Skimring, see Skumring.
Skimt, svagt Skind, tenue lumen.
Skimter, male, vix conspicari,

Skin, Glands, candor, splendor, fulgor, nitor, lumen; give fra sig, refulgere. — udvortes, falsk, species, prætextus; som man antager, simulatio. — for et Sk. Skyld, in speciem, simulate, ficte, dicis causa; som skeer kun for et Sk. Skyld, imaginarius, fictus, simulatus. — have Fromheds, speciem pietatis præ se ferre, præbere; mentiri pietatem, pium videri. — Sk., Forevending, species, figura, imago, color, nomen; giøre noget under et, speciem aliqvam prætexere, circumdare rei, facto.

Skinbarlig, see Øiensynlig.

Skinchristen, verbo, specie christianus; være, christiani speciem tantum præbere, speciem pietatis mentiri.

Skind, pellis, *dim.* pellicula; cutis, *dim.* cuticula; klædt i, pellitus, see Hud. — løbe af, være færdig at løbe af Skindet, apud se non esse; inopem mentis, consilii esse; trække En Skindet over Ørene, omnibus rebus spoliare aliqvem. — et ærligt Sk., probus, optimus.

Skinder, deglubere, excoriare, pellem detrahere, viscera nudare. — sk. og skraber, vexare, exhaurire, divexare.

Skinderie, improbum foenus, vexatio, pecuniæ repetundæ.

Skindhue, tiaras pellicaris, capitis tegmen pelle munitum.

Skindkiortel, pellicea vestis, pellibus munita; rheno, *onis*.

Skindmær, eqvus inutilis.

Skindpels, Skindtrøie, pellicea tunica; mastruca; som gaaer i, mastrucatus.

Skindparyk, capillamentum pelle subjecta.

Skindsyg, see Jversyg.

Skindyd, virtutis species, simulacrum, umbra.

Skingerleer, see Skoggerleer.

Skingode, qvod speciem boni mentitur; boni species, imago; bonum opinatum.

Skingrer, lyder rundt om, circumsonare, personare, resonare.

Skingrund, inanis ratio, argumentum sine vi; species, imago argumenti, causæ rationis. — naar man anfører den med Vidende og Villie, species, color, calumnia; anføre Skingrunde, calumniari.

Skinhellig, specie pius; være, pietatis, sanctitatis speciem præ se ferre, personam sustinere; pietatem, sanctitatis studium mentiri, imitari, simulare; pietatis specie imponere, fallere; videri pium, non esse. — sk. Tale, oratio in speciem proba, ad pietatis simulationem composita; Geberder, gestus, vultus ad pietatis speciem fictus; føre saadanne Taler, giøre saadanne Geberder, oratione, vultu pietatem mentiri, imitari; pietatis speciem præbere; orationem, verba, vultum componere, fingere ad pietatis speciem; En sk., pietatis simulator, imitator.

Skinhelligen, cum pietatatis, sanctitatis specie, colore, imagine.

Skinhellighed, pietatis, sanctitatis color, simulatio, imitatio, simulacrum, assimulatio, imago, species; pietas, sanctitas ficta, simulata.

Skinke, Svineskinke, petaso, perna, succidia; liden, petasiunculus.

Skinne, paa Hiul, canthus, vinculum, jugamentum ferreum; hos Bundlæger, lamina.

Skinner, lyser, fulgere, nitere, refulgere, splendere, resplendescere, lucere; frem, elucere, emicare, enitere; igiennem, pellucere, translucere; tilbage, reflecterer, recandescere, renitere; i Øinene, som en Glands, oculos ferire, stringere, præstringere.

Skinnebeen, crus, tibia; som hører til, cruralis.

Skinnende, see Klar.

Skinven, specie amicus, amicitiæ simulator.
Skinvenskab, amicitia simulata, ficta.
Skiold, lidet, rundt af Læder, cetra; som bærer, cetratus; stort, langt af Oxehuder, scutum; som bærer, scutatus; lidet af Metal, til at dække Brystet, clypeus; som bærer, clypeatus; rundt af Træe, parma, pelta; som bærer, peltatus. — føre i Skioldet, cogitare, moliri, agitare, sibi velle; hvad han fører i Skioldet, qvi sit, qvo animo sit.
Skioldbillede, Billede rundt som et Skiold, clypeus.
Skioldrager i Vaaben, fulcrum, parastata. — Vaabendrager, armiger.
Skioldmager, scutarius.
Skiorte, indusium; i Skiorten, indusiatus; sætte Skiorten af Kroppen, omnibus se nudare.
Skiød, sinus, gremium; lægge Hænderne i Skiødet, desidere inertem, cessare; som gior det, deses, cessator. — paa en Kiortel, lacinia, umbo, gremium.
Skiøde, literæ, tabulæ emptionis testes; auctoritas, mancipium.
Skiøder bort, afhænder, mancipare, vendere, alienare ict.
Skiødebarn, in deliciis, unice dilectus, carissimus,
Skiødehund, catellus.
Skiødesløs, incuriosus, securus, incautus, negligens, deses, socors; være i en Ting, rem negligenter, leviter habere. — adv. negligenter, incuriose, perfunctorie, incaute, secure.
Skiødesløshed, negligentia, incuria, socordia, oscitantia, desidia, levitas.
Skiødesynd, pravitas eximie adamata; studium rei pravæ eximium, potentius cæteris.
Skiødeskind, perizonium, semicinctium, coriaceum opificis.
Skiøge, meretrix, meretricula, lupa; offentlig, prostibulum, qvadrantaria. 2) adj. meretricis, meretricius; paa skiøgeviis, meretricie.
Skiøn, pulcher, formosus, elegans, decorus, honestus, nitidus, forma excellens. — sk. Stiil, elegans, culta oratio; Veir, tempestas serena, coelum serenum; til noget, apta, opportuna rei tempestas; Aand, ingenium amoenum, hilare, vegetum; Siel, animus liberalis, pectus generosum. — skiønne Ord, verba lecta. b) smigrende, verba blanda; give, blandis dictis permulcere aliqvem; blandiri alicui; give en de skiønneste Ord, egregie, enixe blandire alicui; omnes blanditias experiri, exhaurire in aliqvo; omnibus blandimentis aliqvem impugnare, tentare. — det var skiønt, istuc vero placet. — det var skiønt! euge! belle! præclare! optime! — sk. Alder, satis longa ætas.
Skiønhed, pulcritudo, decor, forma, venustas, elegantia formæ, decus formæ; i Talen, virtus, commendatio, lumen, elegantia. — en Sk., pulcherrima.
Skiønner, har Skiønsomhed, sapere, consipere; indseer, intelligere, judicare. — sk. paa, agnoscere; en Velgierning, accipere, interpretari beneficium; beneficii loco, numero habere.
Skiønplet, macula.
Skiønsom, intelligens, prudens, sanus, gravis; moderatus; komme til skiønsom Alder, subigi ad judicium, sensum rerum. 2) erkiendtlig, gratus, memor (beneficii).
Skiønt, adv. pulchre, decore, belle; skrive, belle, nitide, eleganter scribere. 2) conj.; endskiønt, see Omendskiønt.
Skiør, fragilis, friabilis.
Skiørbuk, stomachace, gingivæ malum; have, e gingivis laborare.
Skiørbukisk, e gingivis laborans.

Skiør=

Skiørhed, fragilitas,
Skiørlevner, exoletus.
Skiørlevnet, ſtuprum, ſtupri conſvetudo.
Skiørſk, mollis, ſee Løsagtig.
Skiørt, cinctus, præcinctus. præcinctorium; kort, ſemicinctium. — Underſkiørt, femorale interius, ſubligar, ſubligaculum.
Skiørter op, accingi, ſee Opſkiørter.
Skiøtter, tager vare, curare, rationem habere. — ſig ſelv, ſatagere rerum ſuarum. — ſk. inter om, nihil penſi habere, deſpicere, non admodum laborare, nihili facere, ſusqve deqve habere, negligere, non curare.
Skipper, nauta; ſom Skibet tilhører, nauclerus, navis dominus; ſom holder et Skib eller nogle, naviculator, navicularius, navis exercitor.
Skippund, pondo nauticnm, 280 librarum pondus.
Skiem, ſee Skerm.
Skit, ſee Skarn.
Skiul, Sted at ſkiule ſig, latebra, latibulum, ſinus, umbra. — Dække, operimentum, veſtis, obtentus, operculum, tegmen, tegumentum. — Foregivending, prætextus, velamen, ſpecies, color, excuſatio; bruge noget til et, aliqvid rei prætendere, rem aliqva re velare, tegere. — Mørke, tenebræ; ſom ligger i Skiul, kommer ikke ud iblant Folk, homo umbraticus.
Skiuler, dølger, celare, occultare, premere, condere, abſcondere, tegere; med et Klæde, involvere, obvolvere, nubere, obtendere, prætendere. — ſk. ſig, latere, deliteſcere, latitare; ſom Solen, tegi, abduci (nube), ſubduci oculis.
Skiult, occultus, tectus, abſconditus; ubekiendt, obſcurus, ignotus, incognitus; være, latere; for Ens Øine, Indſigt, aliqvem latere, fugere, præterire, fallere; blive, latere, in occulto manere, occultari. — holde ſk., celare, ſee Skiuler. — ſkiulte Ting, arcana *pl.* 2) *adv.* paa en ſk. Maade, occulte, clam, latenter, obliqve, obſcure.
Skive, orbis, diſcus; ſom man ſkyder efter, meta jaculatoria; ſkyde efter en Skive, ad metam jaculari, exerceri; metam ferire. — Sk. Brød, panis reſectus, panarium ſegmentum, reſegmen, qvadra, præſegmen.
Skiveſkyden, jaculatio ad metam.
Skode, ſee Skaade.
Skoe, calceus, *dim.* calceolus; ſom bærer, calceatus; ſom ingen bærer, diſcalceatus; trække Sk. paa, ſelv, calceari, calceos inducere pedibus; paa En anden, calceare; trække Skoe af, excalceari; af En anden, excalceare; Skoen trykker, calceus urit; ſlubrer, pes natat in calceo. — Skoe uden Overlæder, ſolea. — Overlæderet paa en Sk., calceus ſummus, calcei tegumentum.
Skoebørſte, peniculus.
Skoeflikker, ſutor veteramentarius.
Skoehæl, calx, calcaneus.
Skoemager, ſutor, ſolearius, crepidarius, calceolarius; ſom hører til, ſutorius.
Skoemagerbæg, pix ſutoria.
Skoemagerbod, ſutrina, taberna ſutoria.
Skoemagerhaandværk, opus ſutorium, ſutrinum.
Skoemagerkniv, ſcalpellum ſutorium.
Skoemagerlaug, corpus ſutorum.
Skoemagerlæſt, calopus; forma calcearia, calcei.
Skoemagerſyl, ſubula.
Skoemagerſvend, ſutrinæ addictus, ſutoris opera.
Skoemagerværkſted, ſutrina.
Skoepenge, til at holde Skoe for, calcearium.
Skoepudſer, calceorum expurgator, famulus ad ſordidas operas.

Skoer, beslaaer med Skoe, calceare (jumentum), inducere soleam; (ferream) jumento.
Skoerem, calcei lorum, corrigia, ligula, vinculum, obstrigillum.
Skoespende, ligula, fibula calcearia.
Skoesværte, Skoesit, sutorium atramentum.
Skoen, Beslaaen med Skoe, calceatus.
Skoetraad, filum sutorium.
Skoetvinge, see Skoerem.
Skoggerlatter, cachinnus, risus effusus.
Skoggerleer, cachinnari, in risum effundi, cachinnum tollere; som gierne, cachinnosus.
Skok, en, sexaginta. — en heel, sexcenti.
Skolar, discipulus.
Skolder, Sviin, glabrare sues.
Skole, schola, ludus; Realsk., ludus popularis, vitæ civilis usibus aptatus, illiteratorum usibus aptus; større, lyceum, gymnasium; Høisk., academia; Jødernes, synagoga. — Sk., Lærere og Discipler, scholastici, corpus scholasticum. — holde Sk., scholas habere; gaae i, schola uti, scholam obire, ad ludum venire; som gierne, flittig gaaer i, freqvens in ludo, freqvens ad scholam; komme i, accedere ad scholam, scholæ nomen dare; skikkes i, tradi ludo; sætte i, ludo tradere, committere; blive af, scholas negligere, non adesse ad scholas; løbe af, ludum relinqvere, disciplinæ sese subducere; sladre af, vulgare, enuntiare, eliminare foris, secreta; prodere, qvæ tacenda, secreto habenda erant; som sladrer af, garrulus; holde i, in schola erudiendum, fingendum curare. — heel, halv Sk., funus ab omni coetu, a dimidio coetu deducendum. 2) *adj.* scholæ, scholasticus.
Skoleactus, panegyris scholastica.
Skolearbeide, opus scholasticum; have, scholæ vacare.
Skolebarn, tirunculus, puer de schola.
Skolebekiendtskab, see Skolevenskab.
Skolebog, liber scholasticus, scholæ utilis, aptus.
Skolebygning, schola.
Skolekammerat, commilito, condiscipulus, scholæ consors; være, eadem schola uti, in eadem schola agere.
Skolekammeratskab, condiscipulatus, scholæ societas.
Skoledreng, see Skolebarn.
Skoleexamen, tentamen scholasticum, exploratio juventutis scholasticæ, census scholasticus; recensio, spectatio scholasticorum.
Skoleembede, scholæ cura, scholasticum munus, scholæ curandæ provincia.
Skoleferier, feriæ scholasticæ, vacatio a scholis, vacationes scholasticæ, cessatio ab opere scholastico.
Skoleforordning, lex, formula, ordo, ratio rei scholasticæ, scolæ habendæ.
Skoleforfatning, formula, ratio, lex, mos, conditio, scholæ.
Skoleforstander, scholæ qvæstor, dioecetes scholasticus.
Skolefux, literio; literulatum jactator, captator; ineptus, umbratilis, Orbilius.
Skolefuxerie, nugæ scholasticæ, tricæ; qvæstiunculæ; tenues; curæ indignæ, illiberales.
Skolehest, eqvus domitus, subactus.
Skolegaard, area, impluvium scholæ.
Skoleinspector, scholæ ephorus, antistes, præses; scholarcha, gymnasiarcha; være, scholæ præsidere.
Skoleinspection, cura, præsidium, moderamen rei scholasticæ.

Skole-

Skolekram, nugæ pueriles, scholasticæ; curæ tenues, putidæ; crepundia scholastica.

Skolelærer, Skolemand, scholasticus magister; god, scholæ aptus, utilis; doctrina scholastica excultus.

Skolemæssig, scholæ (genit) de schola, schola dignum, scholasticus (e), scholastici moris, more scholæ.

Skolemester, ludimagister, ludi moderator; blive, præfici ludo; sætte til, ludo præficere.

Skolemonarch, orbilius, plagosus, inepte gravis.

Skolelærdom, literæ, artes scholasticæ, humaniores, elegantiores; i Modsætning mod det daglige Liv, umbra, literæ umbratiles.

Skolepenge, didactrum, merces erupiendi.

Skolepræmie, præmium industriæ juvenilis.

Skoleprogramma, scholastica prolusio; libellus scolasticæ panegyri præmissus, datus.

Skoleprotocol, album scholasticum, index scholasticorum, nomenclator scholasticus.

Skoler, Heste, fingere, docere.

Skolereglement, see Skoleforordning.

Skolesager, res scholæ, causa scholastica.

Skolestipendium, scholæ legatum, datum; in scholæ usus legatum.

Skolestuderinger, literæ scholasticæ; have, callere literas scholis aptas; see Skolevidenskab.

Skoletale, declamatio, declamatiuncula; som holder, declamator; som hører til, declamatorius (e).

Skoletimer, scholæ.

Skolevæsen, res scholastica.

Skoleven, e schola notus; e schola familiaris. — Ven af Skoler, scholæ fautor.

Skolevenskab, amicitia, familiaritas e schola, usus e schola contractus.

Skolevidenskab, doctrina scholastica, scholæ apta; utilis, liberalior, philologia; literæ elegantiores, artes liberaliores, humanitatis.

Skoleungdom, juvenes de schola, in scholis, scholastici.

Skoleøvelse, exercitatio, meditatio, commentatio scholastica.

Skoling, formatio eqvi, disciplina.

Skollekage, subcineritia placenta, encryptias.

Skoller, see Skolder.

Skolorm, lang Pretvist, scolopendra.

Skonfarseil, acatium.

Skorpe, crusta; sætte Sk., Roe, facere, ducere crustam; overdraget med, crustatus, crustosus; overdrager med, crustare, incrustare; Overdragning med, incrustatio.

Skorpion, scorpius. — Himmelstegnet, chelæ *pl.*, nepa.

Skorsteen, caminus, fumarium; ductus, meatus, canalis fumarius.

Skorsteenfeier, caminarius, caminorum expurgator.

Skorten, Formindskelse, decessio.

Skorter, deficere, deesse, decedere; lade skorte paa noget, imminuere (rem), detrahere rei.

Skose, dicterium, scomma.

Skosebroder, dicax, mordax, asper.

Skoser, dictis incessere, mordere, notare, perstringere (aliqvem).

Skotter, til En, limis intueri, obliqve adspicere.

Skoutbynacht, vigilum classicorum magister.

Skov, sylva; stor, til Fædrift, saltus; Lystsk., nemus; hellig, Lund, lucus; som man kan hugge af, sylva cædua; ikke, incædua; som hører til, ligger ved, saltuensis; som er af, sylvati-

vaticus, ſylveſter; bliver til, ſylveſcere.
Skovbygger, Skovmand, ſylvicola, eremita.
Skovbetient, Skovfoged, ſaltuarius.
Skovdue, palumbes (us); ſom er af, palumbinus.
Skovæſel, onager.
Skovegn, regio ſylveſtris.
Skovfald, Skovfæld, arbor vento dejecta, fracta.
Skovfoged, ſee Skovbetient.
Skovgud, faunus, ſylvanus, ſatyrus.
Skovgudinde, fauna.
Skovhonning, mel nemorenſe.
Skovl, pala, rutrum; at kaſte Korn med, vannus.
Skovler, pala ruere, egerere; Korn, evannare.
Skovmuus, mus ſylvaticus, nitedula.
Skovnymphe, dryas, hamadryas.
Skovtrold, ſatyrus; liden, ſatyriſcus.
Skover, lignari, lignatum ire, ligna cædere, materiari; ſom ſk., lignarius.
Skovrig, ſaltuoſus.
Skovrider, circuitor ſaltuarius.
Skovre, Skover, ſcoria.
Skovtidſel, oxymyrſine.
Skovtorn, agriacantha.
Skovvei, via ſylveſtris, lignaria, iniqva.
Skovvæſen, res, curta, ratio ſaltuaria.
Skøite, lidet Skiberum, lembus, lembunculus, ſcapha.
Skraad, obliqvus (e), ex obliqvo; ned ad, declivis, pronus; op ad, acclivis, ſupinus; tvers over, transverſus, ex transverſo.
Skraadhed, Opgaaende, acclivitas; nedgaaende, declivitas, proclivitas. — Skraaſted, præcipitium, loca pendula.
Skraaer, Korn, levius permolere, negligentius frangere (frumentum).
Skraal, mugitus, clamor, ſee Raab.
Skraaler, mugire; ſom Løven, rudere.
Skraalhals, clamator.
Skrabe, en, Skrabejern, radula, raſula; til Heſte, ſtrigilis. — Irettesættelſe, nota, reprehenſio, objurgatio; give, objurgare, increpare; faae, notari, vituperari; en dygtig, graviter, acriter, acerbe &c. —
Skraben, raſus: med Foden, pedis in ſolo agitatio.
Skraber, radere, raſitare; af, abradere, deradere, circumradere; Barken af, delibrare; med Foden, pede radere ſolum, verrere; ſammen, corradere. — gnider, fricare, confricare.
Skrade i Korn, lolium.
Skræder, ſartor, ſarcinator; veſtium confector, concinnator; veſtiarius opifex.
Skræderhaandværk, veſtium conficiendarum opificium.
Skræderlaug, ſartorum collegium; ſarcinatorum, veſtiariorum corpus.
Skræderſax, forfex veſtiaria.
Skræder, ſarcinare, ſarcire.
Skræk, terror, pavor, formido, trepidatio, conſternatio, exanimatio; indjager, terrorem incutere; faaer, terreri, conſternari, terrore percuti; en ſtor, graviter exterreri. — ugrundet, pavor cæcus, terror panicus. — til Sk., terrendi cauſa, terrori incutiendo; ſomkun ſkal tiene til, in terrorem adſcitus.
Skrækbillede, terriculamentum.
Skrækkelig, terribilis, formidandus, horrendus, tremendus; Larm, Skrig, inſanus tumultus, clamor; Gierning, facinus atrox, immane, inhumanum, ferum, foedum; Udſeende, ſpecies, facies horrenda; have, vultu, ſpecie, viſu terrere, terrorem incutere. — være ſk., terrori eſſe, terrere; giøre noget, terrorem addere, circumdare rei; ved Beſkrivelſen, rem immaniter augere. — blive ſk., terrorem ſibi circumdare; i Geſtalt, efferari.

Skrækkeligen, immaniter, horrendum in modum, immane qvantum.
Skrækker, terrere, territare, perterrere, exterrere, perterrefacere; terrorem incutere, injicere.
Skrækkes, perterreri, perterrefieri; terrore percuti, perturbari, impleri terrore, pavore; heftig, percelli, exanimari; ved at see noget, adspectu rei, re visa, oblata; ved at høre noget, re audita, ad nuncium illum; for En, commoveri, perturbari alicujus adspectu; naar man tænker paa noget, perturbari cogitatione rei.
Skrækskud, ictus terroris causa, terrori datus, tantum ad terrendum explosus.
Skræksom, see Skrækkelig.
Skrællen, decorticare, delibrare, corticem detrahere, cortice spoliare, deglubere, desqvamare; Frugt, pomis corium detrahere, cutem auferre.
Skrællen, Skrælning, decorticatio, delibratio.
Skrælling, cortex, corium.
Skræmmer, terrere, terrorem incutere; bort, abigere, fugare.
Skræmsel, see Skrækbillede.
Skrænker ind, see Indskrænker.
Skræppe, Borre, lappa, lappago.
Skræpper, snakker meget om, crepare; som Giæs, gingrire; som Ænder, tetrinnire.
Skræver, varicare, divaricare, distendere pedes; som, varicus.
Skrald, sonus, sonitus, clangor.
Skraldende, sonorus, resonans, vocalis, canorus.
Skralder, sonare, resonare, reboare, sonum edere; i Ørene, aures personare, implere.
Skralde, en, crepitaculum, crotalum.
Skramme, cicatrix longa; Ribble, vibex.
Skrammet, cicatricosus, notatus.
Skranke, Maal, finis, modus; holde En i Skranker, continere, coercere; sig, noget, modum servare. — Skranker som omgive noget, carceres, cancelli.
Skranten, Skrantvorren, valetudinarius, causarius, infirma valetudine; være, see Skranter.
Skrantenhed, Skrantvorrenhed, valetudo infirma.
Skranter, nunqvam satis recte valere, semper langvescere, vacillare; esse, uti valetudine minus firma; som infirmior, langvidus, causarius.
Skratter, cachinnari.
Skribent, scriptor, auctor libri; blive, librum, (os) edere; være, librum (os) edisse.
Skridt, Skridt, som et Maal, passus; som man gior, gressus; fremad, processus; giore et, gressum facere; *metaph.* aliqvid audere, facere; ad aliqvid descendere; et farligt, betænkeligt, anceps consilium; giore, anceps consilium capere; jeg maatte giore dette, faciendum fuit; hvem, hvad, har drevet dig til dette, qvis, qvid te impulit ut faceres.—giore lange Sk., magnis passibus, gressibus, gradu amplo incedere; giore det første, incipere, initium facere; det andet, pergere; naar en anden har giort det første, seqvi; intet Sk. videre, nil ultra facere; det første Sk., initium; Sk. for Sk., pedetentim.
Skrider, gradi, gradiri; stærkt, vidt, grassari; frem, videre, progredi, pergere; som Vandet, labi. — skride til noget, ad aliqvid descendere; til et Giftermaal, consilium capere matrimonii jungendi; til det andet Giftermaal, ad secundas nuptias transire; til Sagen, ad rem venire, ad causam accedere; til en Beslutning, consilium capere, ad consilium descendere,
Skrift, et, liber, volumen, scriptura, scriptum, scriptio; lidet, libellus. — en, som En skriver, chirographum, litera; stilus, literatura; mærket med, literatus;

tus; smuk Sk., pulchre, venuste exaratum; Skriften, den hellige Sk., libri sacri, divini. — Skrifter, strøvne Sager, literæ, schedæ; hos Bogtrykkere, typi, formæ, modi literarum.

Skrifte, confessio dilictorum, culpæ; gaae til, komme til, ire, venire, confessurum delicta; uti copia, beneficio confessionis ecclesiasticæ, canonicæ; hos En, uti aliqvo ministro veniæ ecclesiasticæ, confessionis arbitro; delicta alicui edere; lade komme til, admittere ad confessionem ecclesiasticam; copiam, aditum dare confessionis; ikke lade komme til, arcere aditu confessionis, negare veniam delictorum, interdicere confessione et venia ecclesiastica.

Skrifter, gaaer til Skrifte, see Skrifte. 2) hører Skriftemaal, sedere auditurum fatentes delicta, aures præbere confessioni, copiam sui facere fatentibus delicta; skrifte En dygtig, adigere ad confessionem, exprimere confessionem alicujus.

Skriftebarn, qvi utitur opera, ministerio concionatoris in confessione et venia ecclesiastica; qvi ad sacrorum interpretem defert confessionem suam, apud eum edit delicta, delictorum confessionem.

Skriftefader, interpres. arbiter confessionum, minister veniæ divinæ; qvi confessionem alicujus audit, accipit; qvi adest fatenti delicta, veniam petenti; a confessionibus.

Skriftemaal, see Skrifte.

Skriftepenge, vectigal clericis assignatum e satisfactione canonica, homologeticum.

Skriftesedde l, a) testimonium, literæ testes usurpatæ satisfactionis canonicæ b) index, libellus utensium deprecatione ecclesiastica.

Skriftestoel, sella, cathedra homologetica, audiendis, accipiendis confessionibus canonicis, unde audiuntur, absolvuntur confitentes delicta, see Skrifte.

Skriftfast, Bibelfast, versatus in lectione librorum sacrorum, gnarus locorum biblicorum.

Skriftfortolker, interpres librorum sacrorum.

Skriftlærd, skriftklog, intelligens librorum sacrorum; theologus.

Skriftlig, scriptus, literis consignatus; Beviis, literarum fides, autoritas. — *adv.* literis, scripto.

Skriftmæsig, conveniens, congruus libris sacris; nixus autoritate, fide librorum sacrorum. — *adv.* ut convenit, congruit libris divinis; ex autoritate, formula librorum sacrorum.

Skriftsprog, dictum biblicum, sententia biblica.

Skriftstøber, typorum, formarum fusor.

Skrig, clamor, vociferatio; ynkelig, qviritatio, ejulatus; et Barns, vagitus; et Æsels, ruditus; et Sviins, grunitus; et Pantherdyrs, cauritus; Elephantens, barritus; Fugleungers, pipitus, pipatus, pipatio.

Skrigen, clamor, vociferatio; over noget, qverela, conqvestio; om Hielp, auxilii imploratio, see Skrig.

Skriger, clamare, exclamare, vociferari, clamorem tollere; om Hielp, fidem, auxilium implorare; En Ørene fulde, clamore obtundere, fatigare, rumpere aliqvem; efter En, clamore inseqvi, premere; over En, accusare aliqvem; qveri, conqveri de aliqvo; over noget, conqveri aliqvid, de re; aliqvid deplorare, — skriger som et Barn, vagire; som et Æsel, rudere; som en Paafugl, pupillare; som en Ravn, crocitare; som en Hiort, glocitare; som en Gaas, gingrire; som et Svin, grunnire; som Fugleunger, pipire, trissare, fritinnire; som et Pantherdyr, caurire; som en Ele-

Elephant, barrire; som en Ugle, bubulare; som en Rordrumme, bubere (ire); som Agerhøns, cacabare; som en Krage, cornicari; som en Trane, gruere; som en Ræv, gannire.
Skriger, Skrighals, clamosus, clamitator, vociferator; som et Barn, ejulabundus.
Skriin, scrinium, armarium, dim. armariolum.
Skrivelse, literæ pl., epistola.
Skrivemaade, Stiil, oratio, genus dicendi; Orthographie, orthographia, modus scribendi, mos scripturæ.
Skrivemester, artem scriptoriam professus, artis scriptoriæ magister, calligraphus; calligraphiæ autor, magister.
Skriven, Skrivning, scribendi usus, scriptio, scriptura, stylus, calami usus. — ved Skrivning, in scribendo; under Sk., inter scribendum, dum scribo (is, it) &c.; scribens, scribentis, scribenti &c.
Skriverigtighed, orthographia.
Skrivesyge, intemperantia scribendi.
Skrivning, see Skriven.
Skriver, scribere; en Bog, et Vers, conscribere, condere, componere; et Brev, dare literas; egentlig paa Vortavler, exarare. — udgiver, edere, vulgare. — skr. En noget til, alicui perscribere, significare; til Svar, rescribere; paa noget, inscribere rei; paa Ens Regning, som noget han skylder, ei expensum ferre; som noget ham skyldes, acceptum illi ferri. — skr., beretter, referre, prodere, memoriæ prodere, autorem esse; som skr., beretter, autor. — skr. ofte, scriptare, scriptitare. — skr. Bogstaver, pingere, ducere, exarare literas.
Skriver, en, scriba; hans Embede, scribatus, scribæ locus; hos En, amanuensis; være, scribæ, amanuensis officio apud aliqvem fungi, scripturæ operam ei accommodare.
Skriverbog, liber ad exercendum scripturæ usum.
Skrivercalender, calendarium scriptorium, notatorium, cui adscribi, inscribi acta possint; calendarium chartæ scriptoriæ, ad usum consignandi acta.
Skrivercontoir, see Skriverstue.
Skriverdreng, Skriverkarl, opera scriptoris.
Skriverfeil, lapsus scribentis; begaae, labi in scribendo.
Skriverkonst, ars scriptoria, calligraphia.
Skriverløn, scribæ merces, scriptorium, qvod datur pro scripto, scriptura.
Skrivermæssig, calligraphicus (e), calligrapho dignum (us).
Skriverpapir, charta scriptoria, lævis.
Skriverpenge, see Skriverløn.
Skriverpult, at skrive ved, pluteus; at have Papirer i, arca, scrinium.
Skriverpen, calamus, penna scriptoria.
Skriversalarium, see Skriverløn.
Skriverstue, tabularium, scripturæ locus.
Skrivertavle, codicilli, pugillares, diptychon, diploma.
Skrivertime, scholæ scriptoriæ, calligraphicæ, holde, give, habere scholas scriptorias; erudire, exercere ad usum scripturæ; have hos En, uti alicujus opera ad scripturam, uti aliqvo magistro literarum ducendarum.
Skrivertøi, theca, arcula scriptoria.
Skrodvægt, dioptra.
Skrog, moles, monstrum.
Skrot, til at skyde med, grando, segmina plumbea; malet Korn, frumenta levius, negligentius fracta; af gammel Sk. og Korn, numus probus, solidus, *metaph.* homo prisca fide et virtute.
Skroter, see Skraar.
Skrøbelig, fragilis, mollis, tener; svag, infirmus, æger, vitio-

tiosus, causarius, debilis, imbecillus.

Skrøbelighed, fragilitas, tenera natura, mollitudo; Svaghed, vitium, infirmitas, labes, pravitas, imbecillitas, debilitas.

Skrømt, simulatio, dissimulatio, ficta persona; paa Sk., ficte, falso, simulate.

Skrømter, dissimulare, alienam personam agere, non fateri sese, occultare animi sensum

Skrømterie, see Skrømt.

Skrøver, spiritum trahere, ægre moliri; graviter spirare; æstuare.

Skrøve, spiritus gravis, oppressus, luctabundus.

Skrub, Skarn, sqvalor.

Skrubber, detergere, abstergere; En, objurgare, incessere.

Skrubbet, sqvalidus, scaber.

Skrubhøvl, runcina.

Skrubtudse, bufo, rubeta, rana rubeta.

Skrukker, som en Hone der vil til at ligge, glocire. 2) see Luder.

Skrumpen, rugosus, scaber, vietus.

Skrumpenhed, rugositas, scabrities.

Skrumpes, rugari; rugas ducere, colligere; rugis arari, notari; kryber ind, labi, marcessere.

Skrutryg, Bukkel paa Ryggen, gibber, cris, gibbus.

Skrutrygget, gibber, gibbus.

Skrutter, gibbo deformari.

Skrue, til at befæste med, epitonium; paa en Presse, cochlea, trochlea. — sætte paa Skruer, implicare, in ambiguum, in incertum involvere, implicare; staae, labare, fluctuare; mutari, torqveri posse.

Skruer, fast, adigere, intorqvere, inserere; op, a) løsner, laxare; trochleam removere, revocare. b) i Veiret, sursum torqvere, adigere, tollere, efferre. — sk. noget op, pretium rei immodice augere.

Skruemoder, concha trochleæ.

Skruestikke, retinaculum.

Skryder, vraaler, boare, mugire; som et Æsel, rudere. — bruser, fervere, fremere, infremere, strepere, instrepere, stridere. 2) brouter, gloriari, jactare.

Skryden, mugitus, fremitus, stridor. 2) see Brouten.

Skrydende, jactabundus.

Skryder en, jactator, ostentator, magniloqvus.

Skryderie, ostentatio, magniloqventia, jactantia, verba magnifica; af, jactanter, jactantia (*abl.*), per jactantiam.

Skrubber, gnider, fricare.

Skud, ictus, missio, jaculatio; giøre et, ictum emittere; med en Bue, sagitam, telum emittere; med Flinten, pyrobolum explodere; komme for Skudet, sub ictum, jactum venire; intra ictum, jactum sese committere, offerre. — Skuddet som er i Flinten, glans cum pulvere; glans ad ictum parata, indita; faae et, feriri, percuti, vulnerari; i Skuddet, ictui, ad ictum paratus, intentus; ligge, ictum parasse; faae for, opportunum ictui, ad ictum habere, nancisci; som kommer i, ictui, ad ictum oblatus, opportunus. 2) af Træer, surculus, flagellum, pullus *metaph.*; komme i Skudet, emergere, augeri honore, commodis.

Skudaar, annus intercallaris, bissextilis, uno die longior; giøre, intercalare, diem interponere. — det store, hvorpaa fulgte Cæsars Forbedring af Calenderen, annus confusionis

Skuddag, dies intercalaris, insertus, additus.

Skuddermudder, confusio, perturbatio, tumultus.

Skuddet Maal, mensura larga, condensata.

Skude, Kornskude, navis saccaria.

Skudfrie, extra teli jactum positus, constitutus.
Skudsmaal, elogium, literæ testimoniales, *Veget.*
Skudsteen, discus.
Skuer, spectare, videre.
Skuebrød, liba sacra, expositia.
Skuemad, Skueret, oculorum cibus; epulæ ad pompam, non vescendæ, non tangendæ; cibi spectaculum.
Skuemynt, Skuepenge, numus memorialis, panegyricus.
Skueplads, theatrum, scena; liden, theatridium; rundt, amphitheatrum; Verdens, hæc vita, celebritas vitæ humanæ; som hører til, scenicus, theatralis.
Skuespil, et, fabula, spectaculum, ludicrum; hvori Personerne vare Romere af høi Stand, prætexta; borgerlige, togata; Græker, palliata; opføre et, agere fabulam, edere. — Skuespil, *pl.* ludi; lade opføre, edere ludos.
Skuespiller, histrio, mimus, fabularum actor (actrix), ludio, scenicus (a); være, fabulas agere, scenæ operam dare.
Skuespillerselskab, grex scenicorum.
Skuestykke, cimelium; numus rarior, memorialis.
Skuffe, capsa scriniaria; foruli, loculi ductiles; cistellæ; med, cistellatus; arculis discretus, instructus. 2) see Skovl.
Skuffen, see Bedragerie.
Skuffer, see Bedrager. — af Sted, see Skyder.
Skulde, see Skulle.
Skulder, humerus, scapulæ *pl.*; tage paa, humeris subire, in humeros attollere; see En over, despicere. 2) Flynder, passer.
Skulderblad, scapula.
Skuldrer, Gevæhr, humeris injicere, acclinare; in humero reclinare, in humerum rejicere telum; forkeert, aversum telum humero acclinare.
Skulker, simulare morbum; simulato morbo, specie morbi abesse.
Skulkesyg, causarius.
Skulkesyge, valetudo ficta, simulata, in excusationem adscita, causaria.
Skulle, debere; man skal, maae, oportet, convenit; giøre dette, faciendum est; jeg skal skrive et Brev, epistola mihi scribenda est; jeg sk. (billigen) giøre dette, ikke giøre dette, melius hoc fecerim, non fecerim, faciendum esset qvidem; sane facerem, non facerem; jeg, han, (ikke en anden) sk. giøre det, meum, ejus esset, foret hoc facere; jeg sk. være vred, sane irasci possim; sane indignandi causa, sane succensendum sit; det sk. hede saa, gives saa, melius, rectius ita fuerit, ita reddatur; han skal have det, a) det tilkommer ham, illi debetur. b) han faaer det, auferet, habebit, ei dabitur; han skal komme (vi vil have det) veniat; venire illum volo, volumus; du skal komme, venire juberis; vocaris; jeg sk. komme til ham, venire ad illum jussus sum, ad illum vocatus sum; han skal komme endnu, nondum venit, etiamnum exspectatur; han skal komme i Morgen, cras veniet, cras venturus creditur; i Morgen skal jeg hente Penge, cras pecuniam petere, auferre jussus sum; i Morgen skal jeg have det, cras habebo; cras me habiturum spero; den skal endnu fødes, nondum natus est; han sagde, jeg skulde bie, komme igien, exspectare, redire me jussit; skal jeg bie? exspectabo? jubesne, visne me exspectare? skal jeg da stedse plage mig, usqve excruciem, fatigem me? skulde jeg ikke formode? nonne suspicer? man sk. tænke, putes; man sk. have tænkt, sagt, crederes, diceres; jeg sk. næsten troe, prope est ut credam; man skulde ikke troe, non putes,

putes, vix credideris, vix credibile est; sk. man troe? an credas? jeg sk. vel troe, crediderim sane, putem eqvidem; sk. han vel have giort det? utne hoc fecerit? illumne hoc fecisse; det sk. han have giort, hoccine illum fecisse? sk. han være saa daarlig? an credam illum adeo stolidum fore? adeone illum desipere? han skal have sagt, dicitur, fertur, creditur, perhibetur dixisse; det skal endnu være bedre, hoc melius esse dicitur, putatur; jeg skal have sagt, dixisse feror, dicor; me dixisse volunt; skal jeg, (s. Ex. staae til ic.) agone? skal jeg eller skal jeg ikke? utrum faciam, an non faciam? osv.

Skum, spuma; fuld af, spumeus, see Fraade.

Skumlen, jocus malignus, calumnia, cavillatio.

Skumler, ridere, cavillari, in ludibrium vertere. 2) en, sannio, ridiculus.

Skummer, fraader, spumare; spumas agere, exæstuare; afskummer, despumare.

Skummel, obscurus; det bliver, lux dubia ingruit.

Skumpen, qvassatio, agitatio.

Skumper, qvatere, qvassare, agitare, concutere.

Skumring, see Skimring.

Skumskee, despumatorium, trulla, lingula, ligula, tudicula.

Skungrer, see Skingrer.

Skure, crena; paa Seiler, sulcus, stria; ellers, sulcus, sinus; som har, incisus, sulcatus; som en Seile, striatus.

Skurer, purgare, detergere, abstergere, mundare, defricare, polire, radere.

Skureklæde, Skurelap, peniculus, abstergillum.

Skuresteen, pumex.

Skurk, nebulo, neqvam, scelus.

Skurren, discrepantia, dissonantia.

Skurrende, dissonus, absonus, absurdus.

Skurrer, discrepare, dissonare, disconvenire.

Skurv, surfures, porrigo, achores; ond, psora, herpes.

Skurvet, porriginosus, ulceratus, scabiosus; blive, infici porrigine; scabie tentari, foedari, exulcerari.

Skutter sig, humeros tollere.

Skuur, locus contectus, compluvium, tectum, receptaculum; med Pillere, porticus.

Sky, *adj.*, pavidus, timidus, trepidus, verecundus; blive, perturbari, expavescere; som en Hest, consternari, exsternari. — ikke sk., sine metu, intrepidus, constans; være, nil pavere, nullo metu moveri; esse animo firmo, intrepido, forti, see Bange.

Sky, *Subst.*, see Frygt, Banghed. 2) see Skye.

Skydebane, campus jaculatorius.

Skydegevæhr, Piil, Kastespyd, missile; Bue, arcus; Flint, pyrobolus.

Skyden, jaculatio; jaculandi opus, usus; Lystskyden, ludi jaculatorii, voluptas jaculandi. — Sk., hastig Bevægelse, lapsus, cursus, impetus; Stiernernes, trajectio.

Skyder, promovere, protrudere; Kugler, conos, metas impellere, evertere, petere; i Ovnen, immittere furno, camino. — skyde Skylden paa En, culpam in aliqvem rejicere, transferre, a se amolire; alteri tribuere, imponere. — skyder sammen, conferre (pecunias), contribuere. — sk. sig frem, labi, repere; ind for en Overdommer, apellare. 2) med Gevæhr, jaculari; telum, glandem emittere; efter noget, petere aliqvid, collineare; ictum dirigere, intendere in aliqvid. — sk. noget, træffe det, ferire. — fælde, dejicere; som Dyr, figere. — om noget, jaculando petere præmium; ad aliqvid jaculari; jaculando

          con-

contendere. — med Pile, Kugler, mittere, emittere, expellere sagitas, glandes. — sk. af Sted, farer af Sted, ruere, ferri, effundi; som en Rovfugl, deferri, irruere, immittere se; ned, præcipitem irruere. — skudt, forliebt, amore captus, detentus. 3) sk. op, ud, frem, germinare, pullulare, nasci, enasci, prodire, fruticari; Ax, spicari; Blade, frondescere; Blomster, florere, efflorescere; Knoppe, gemmare, gemmescere, progemmare; Rødder, radicare; den gamle Ham, vernare; Rynker, caperare.

Skydeskarte, (oven paa en Muur) pinna.

Skyds, vectura, vectio.

Skydsel, Gridsel, infurnibulum, pala.

Skydser, vectura juvare aliqvem, vecturæ operam præstare alicui.

Skydsheſt, veredus.

Skye, adj., see Sky.

Skye en, nubes, dim. nubecula: for Øinene, Taage, nebula. — det trækker op med Skyer, nubibus intenditur, obducitur aër, coelum.

Skyebrud, cataracta, nimbus.

Skyer, flyer, fugere, defugere, refugere, declinare, metuere, odisse, vitare, devitare.

Skyestøtte, pila e nube, nebulosa; nubes oblonga.

Skygge, umbra; som skeer i, umbratilis, umbraticus; paa en Hat, crepido intorta; ora resupinata, collecta; lacinia, auricula pilei sinuata; sinus.

Skyggebillede, umbra, imago, species.

Skyggefuld, umbrosus, opacus, umbrifer, *poet.*

Skyggehat, petasus, umbella, umbraculum.

Skygger, giver Skygge, opacare, inumbrare, obumbrare.

Skyggespil, umbræ, imagines in umbra, opticum oblectamentum.

Skyld, culpa, noxa; have, bære, culpam sustinere; han har, in illo culpa hæret, residet; som har, culpæ reus, affinis, proximus; som ingen har, innoxius, innocens; ingen have, culpa vacare; have Sk. i noget, causam præbere rei; han er Sk. deri, ab illo ortum, profectum est; være Sk. i at noget skeer, committere, ut, cur aliqvid fiat; som er Sk. i at noget skeer, auctor rei; jeg er Sk., mea culpa factum est; give En Sk. for noget, accusare aliqvem rei, culpam rei in eum conjicere; eum rei auctorem, culpæ affinem reum destinare, designare; tage Skylden paa sig, se reum subdere; culpam in se recipere, transferre, derivare; invidiæ se offerre, objicere; skyde paa En, in aliqvem derivare, transferre, amoliri, rejicere; som tager en andens Sk. paa sig, culpæ vicarius; hos hvem ligger Skylden? cujus est culpa? cujus culpa commissum est? ikke hos mig, non mea; for min, for din, hans Sk., mea, tua, illius causa; gior det for min, mihi da, tribue hoc. 2) Gield, nomen, debitum, æs alienum; som har megen, obæratus; ære alieno mersus. 3) Landskyld, Landgilde, merces prædiorum.

Skyldbog, tabulæ, nomina.

Skyldsbrev, syngrapha.

Skylder, er skyldig, debere (alicui); som er, debitor alicui, in ære alicujus. — har at takke, debere, acceptum ferre. 2) beskylder, accusare. — sk. paa, causam prætendere, prætexere; noget, excusare aliqvid.

Skyldfordring, ratio, creditum.

Skyldfrie, innoxius, innocuus, insons, innocens; være, culpa vacare. — frie for Skyld, Gield, nulli debitor; være, nemini debere, nil cuiqvam debere; giøre, ære alieno liberare, exsol-

solvere; sig, nomen expedire, liberare.

Skyldig, som har Gield, ære alieno oppressus; obæratus; være, see Skylder. — være sk., forbunden, debere; jeg er sk. at giøre det, meum est; me oportet, decet, convenit facere; mihi faciendum est; erkiende sig sk. til noget, suum esse ducere, sibi faciendum credere. — sk. Tiener, tibi obstrictus. — sk., tilbørlig, debitus, justus; qvod decet, par est, convenit; hvad man er mig, dig, ham sk., meus, tuus, suus; meritus. — sk. i en Forbrydelse, reus, noxius, autor facinoris. — blive sk., porro debere, non solvere; Svaret, non reddere responsum.

Skyldighed, officium; qvod oportet; min Sk. er det, meum est; facere debeo; me id facere par est, convenit; jeg holder det for min, meum esse puto; giøre af, officio dare; det er ingen, cogi, exigi, imperari neqvit; giøre noget af, aliqvid pro debito exigere; iagttage sin, facere suum officio, fungi officio, facere qvod oportet, nil reliqvum facere; officii rationem habere; du har giort din, constat tibi officii ratio, probas officium tuum; af Sk., qvia sic oportet, ikke af, non qvasi oportuerit.

Skyldner, debitor; være, debere; god, nomen bonum, certum; slet, nomen malum, incertum, suspectum.

Skyldoffer, piaculum, piaculare sacrificium.

Skyller, eluere, abluere, colluere, diluere; Halsen, gargarizare; med varme Drikke, thermopotare *Plaut.*

Skyllekar, lavacrum, labrum.

Skyllevand, eluvies, colluvies.

Skylregn, imber subitus, nimbus effusus.

Skynder, egger, stimulare; til, incitare, monere, admonere, exhortari, admovere alicui stimulos. — sk. paa, haster med, celerare, accelerare, maturare. — sk. sig, currere, festinare, properare; til En, corripere se ad aliqvem.

Skynding, maturatio, festinatio, see Hast.

Skytler, see Ryster.

Skyts, tutela, præsidium; give En, see Beskytter. — søger hos En, præsidium alicujus implorare, applicare se ad tutelam alicujus; tage i, recipere in tutelam, vindicare, asserere; som giør det, assertor.

Skytsengel, genius; dæmon tutelaris.

Skytsgud, tutelare numen.

Skytsherre, patronus, tutor, præses.

Skytsskrift, apologia, vindiciæ; skrive, scripto tueri, defendere se, aliqvem; scribere pro se, pro aliqvo.

Skytte, med Pile, sagittarius; med Kastespyd, jaculator; med Gevæhr, pyrobolarius, jaculator; god, jaculandi peritus, artifex. — Krybesk., prædo venaticus, venator clandestinus. 2) hos Vævere, pecten, radius.

Skytter, see Beskytter it. Skiøtter.

Skyvl, Skyvler, see Skiul &c.

Slaae, en, repagulum, pessulus, obex; skyde for, repagulum opponere, pessulum obdere; tillukt med, oppessulatus. — Jernkrampe, securicula.

Slaaen, (Frugt) spineoli, prunum silvestre.

Slaaenblomst, flos acaciæ.

Slaaentorn, acacia, spinus.

Slaaen, Banken, ictus, percussio (us); Bødsken, planctus, plangor; Pulsens, ictus, impetus, motus, nutus venarum; Hiertets, palpitatio; Samvittighedens, morsus, admonitus; Uhrværkets, sonitus.

Slaaer, verberare, ferire, percutere, pulsare; en Aare, venam incidere, sangvinem mit-

 tere;

tere; en Fiende, hostem fundere, fugare; vincere; Penge, signare, procudere numum; Bøger som Bogbinderne, compingere, condensare, tundere, coarctare, subigere; et Leergulv, pavimentum (o) firmare, solidare, insternere, inducere; tegere, munire pavimento. — s. en Broe, pontem facere, fabricare, imponere; over en Flod, ponte jungere flumen, facere pontem in flumine, pontem flumini imponere; Leir, castra ponere; en Seng op, locare. — s. bruun og blaae, livorem inducere ictu, ictibus; krum og lam, debilitare, contundere, lacerare plagis. — s. Lutte, Tromme, Poukere ꝛc., pulsare, ciere, insonare; en Trille, suspendere vocem, cantum vibrare, alternis vocibus immorari, alternos sonos celeriter ciere; Takten, modum dare, signare, cantum mensura regere, gubernare; intervalla signare; ictu manus regere cantum; en Kreds, orbem colligere; Bold, pilam agitare, jactare; i Bretspil, auferre calculum; en Hvirvel, rotare sonum; Knep, complodere digitis, crepare. — slaaes, faaer Hug, vapulare; med Fienden, pugnare, confligere, proelium committere, manus conferere, acie contendere, concurrere, conflictare. — slaae som Klokken, audiri; Klokken s. et, prima hora auditur, significatur; hvad slaaer det? qvota hora auditur? jeg veed alt hvad Klokken er slaget, scio qvid rei fit, qvid agatur, qvo pertineat. — s. som Pulsen, Hiertet, salire, micare, moveri, subsilire, vibrare; som Hiertet, trepidare, moveri, palpitare, exultare. — Samvittigheden slaaer, conscientia monet, mordet, admonet, interpellat, turbat. — Lynilden s. ned, ferit fulmen, irruit, tangit; i noget, de coelo tangitur, fulmine percutitur res, locus. — s. op en Placat ꝛc., affigere. — s. paa en Vare, mercis pretio addere, adjicere. — slaae sig paa et Partie, verti, transire in eam partem; paa Ens Partie, ad eum transire. — s. igiennem, sie igiennem, percolare, liqvare, transfundere — s. sig igiennem Fienderne, perrumpere hostium cuneos. — s. om, som et Blad, vertere; noget om en Ting, circumdare, circumponere, circumvolvere, rem involvere aliqva re, panno, linteo &c. — s. i sig, colligere se, commoveri, admoneri, reprehendere se; reputare qvid egeris. — s. et Søm, en Pæl i, infigere, adigere. — s. paa Flugten, fugare; omkuld, prosternere, dejicere. — slaaes om noget, depugnare, digladiari de re, ob rem, rei causa. — s. til Ridder, eqvitem creare solemni ritu. — s. til Kapitalen, addere, computare sorti, in sortem; sortem re augere. — s. om sig med Hænderne, pugnis uti, furere, agere; med Kaarden, gladio qvaqvaversum pugnare; med Fødderne, recalcitrare, calcibus pugnare. — s. af Hænderne, excutere; af Sindet negligere, oblivisci. — s. Ild, evocare, elicere, excutere. — s. tilbage, rejicere, repellere; *neutr.*, recellere; s. over en Lest, formæ aptare, imponere. — s. af, ned, decutere, retundere; Bommer, titubare, errare, frustrari, halucinari, labi; Haanden af, derelinqvere, destituere, deserere; hen i Veir og Vind, ventis dare, credere; ihiel, see Ihielslaaer, i Stykker, confringere, infringere. — s. Liid til, credere, fidere, confidere. — s. sig for Brystet, plangere, tundere pectus palmis. — s. sit Sind til noget, adjicere animum ad aliqvid, rei alicui; adjungere, appellere, applicare, intendere animum ad aliqvid. — slaaer til, er nok, suppeditare, sufficere, suppetere. — s. ud, svinger ud, con-

contorqvere, intorqvere; under sig, avertere, intervertere, supprimere. — s. Brag paa, rejicere. — s. af Hesten, sternere; Hest som slaaer af, sternax &c. &c.
Slaaes, see Slaaer.
Slaabrok, amiculum cubicularium.
Sladder, nugæ, fabulæ, logi, gerræ; opdigtet, mendacia, fabulæ.
Sladderagtig, garrulus, nugatorius, fabulator, loqvax, multiloqvus. — *adv.* loqvaciter, verbose.
Sladderagtighed, loqvasitas garrulitas, futilitas; stor, uforstammet, lingvæ petulantia, intemperantia.
Sladderhank, garrulus, loqvax, multiloqvus, nugator, gerro, blatero, futilis, congerro.
Sladderkierling, garrula, loqvacula, crepitaculum. — Rendekierling, circulatrix.
Sladdervorn, Sladdervorrenhed, see Sladderagtig ꝛc.
Sladdren, linqvæ intemperantia, blateratus (tio), see Sladder.
Sladdrer, garrire, nugari, fabulari, blaterare, blatire; af Skole, effutire arcana; dicta foris eliminare, enunciare. — siger igien hvad man hører, sermones, rumores spargere.
Sladdrer, en, see Sladderhank.
Sladderske, som altid imodsiger, oblatratrix.
Slæb, labor, fatigatio, molestia. 2) paa Klæder, syrma, cauda; paa Fruentimmerklæder, instita; bære, terram, humum verrere veste.
Slæbende, mat, langvidus, frigidus (e), lentus.
Slæber, trahere, rapere, moliri; paa Jorden, humi, per humum raptare. — s. sig med en Sygdom, morbo, malo conflictari; med mange Ting, Personer, trahere, secum ducere, circumducere, moliri multos comites, multa impedimenta; naar man bærer noget selv, circumferre, circumgestare — *neutr.*; som noget der hænger ned, fluere, trahi, laxius dependere. — slæbe, være mat som et Udtryk, langvere. 2) strabaserer, laborare, moliri, fatigari, vexari.
Slæbetoug, remulcus; faaer paa, remulco trahere.
Slæde, traha, trahea, chamulcus *Amm.*
Slædeføre, iter trahis aptum; er det, favet iter trahis, traharum cursibus; blive det, trahis via, iter munitur, sternitur, firmatur.
Slædekiørsel, cursus trahæ, traharum; anstille, traha (is) vehi.
Slægtfred, Slægfredbarn, spurius, nothus, non legitime natus.
Slægt, Familie, genus, stirps, familia, gens, progenies, locus, sangvis, domus, prosapia, stemma, nomen, consangvinitas, gentilitas; af samme S. som En, gentilis alicui, alicujus; som hører til, gentilirius. — Slag, genus; mandlig eller qvindlig, sexus. 2) Beslægtet, cognatus; ved Giftermaal, affinis; Blodsforvant, consangvineus, sagvine junctus, propinqvus, necessarius; være, necessitudine jungi; vi ere, cognatio, necessitudo inter nos est, intercedit inter nos, mihi cum illo. — S. og Venner, necessitudines, see Slægtskab.
Slægter paa, aliqvem referre, reddere; eum exprimere.
Slægtning, see Slægt 2).
Slægtskab, cognatio; især paa Fædrenesiden, agnatio; nær, consangvinitas, necessitudo, propinqvitas, sangvis, sangvinis vinculum; ved Giftermaal, affinitas; være i Sl. eller Svogerskab med, attingere, contingere aliqvem, cognatione, affinitate.
Slægtregister, genealogia, stemma, progenies.

Slænger, Slæt, &c., see Slenger &c.
Slag, Hug, ictus, plaga, verber; giver, ictum, plagam inferre; aliqvem percutere; med en Stok, baculum, scipionem alicui incutere. — Tordenslag, tonitru, fragor. — S., Sygdom, apoplexia, sideratio; halv, hemiplagia; som er rørt af S., saa at han lever, apoplecticus, apoplexia captus; naar han døer, apoplexia interceptus, correptus, subita morte exstinctus; røres af et Slag, apoplexia corripi; som om han havde faaet et S., attonitus; det var som om jeg havde faaet et S., pæne corrui, attonitus adstiti, mentis impos hæsi. — S. af en Klokke, sonitus, ictus; paa Slaget 1, 4, hora propediem prima, qvarta. — S. af et Uhr, eller Pulsen, ictus, impetus, nutus, vibratio, pulsus, momentum horologii, venæ, sangvinis; have et godt, stærkt, svagt S., moveri, micare, vibrare impigre, alacriter, lente, langvide, cunctanter. — S. i Musiken, modus intervallum, mora. — S, Slagbom, obex. — S. paa en Mynt, nota, imago, effigies. — Feltslag, proelium, pugna, acies, commissus, congressio (us), coitio, conflictio, conflictus, conflictatio; holde, pugnare, proeliari, deproeliari, congredi, proelium committere; proelio, acie contendere; consligere; vinde et, vincere, superiorem discedere; tabe, vinci proelio; inferiorem, victum discedere; blive i et S., cadere; occidi in proelio, in acie. — Dueslag, columbarium, see Slags.
Slagaare, arteria; den store, aorta.
Slagbom, vectis, obex, repagulum, *metaph.* obstaculum; sætte for, obicem opponere, *metaph.*, rem impedire.
Slagbord, hos Vævere, pecten, spatha, spatula.
Slagen Vei, via plana, strata.
Slaget, af Kreature, armus, coxa.
Slags, species, forma, genus, classis, ordo; af saadant, ejusmodi hujusmodi; af samme, ejusdemmodi; af et, uniusmodi; af mange, multimodus, multiformis, multigenus (er); født af 2 Slags, bigener; af samme, congener. — alleslags Folk, omne genus hominum, omnium ordinum homines,
Slagsmaal, pugna, concertatio.
Slagteqvæg, animalia mactanda; altilia.
Slagter, mactare, cædere, ferire.
Slagter, en, lanius, (o), mactator; Offerslagter, popa, victimarius.
Slagterbænk, laniena; føre til, morti objicere, mactandum dare.
Slagterbod, laniarium, villa laniaria, laniena.
Slagterkniv, culter laniarius; til Offring, secespita, culter victimarius.
Slagtning, mactatio.
Slagtoffer, victima.
Slagtorden, acies; i, instructus; stille i, instruere.
Slaguhr, Slagværk, horologium sonorum.
Slange, serpens, angvis, coluber; liden, angviculus; med Horn, cerastes; hvis Bid forvolder Torst, dipsas, Forraadnelse, seps; Hovenhed, prester; som skyder frem og tilbage, amphisbæna; som skyder som en Piil, jaculus, acontias; Slange med mange Hoveder, excetra; som hører til, er af, colubrinus.
Slangeart, colubrinum ingenium, natura angvina.
Slangeæder, ophiophagus.
Slangebad, balneum colubrinum.
Slangebid, serpentis ictus.
Slangeformig, colubrosus.

Slangehud, exuviæ serpentis, pellis angvina.
Slangesprøite, sipho utricularius, longus.
Slangesteen, ophites.
Slangetunge (Urt), serpentaria.
Slangeyngel, angvigena; colubrina progenies.
Slangeurt, viperina.
Slandring, Slændring, calculus, abaculus.
Slap, slat, laxatus, solutus, remissus; blive, laxari, remitti; giøre, laxare, remittere, solvere; være, langvere.
Slaphed, laxitas, remissio, solutio.
Slappe, clades, damnum.
Slapper, betager sin Spending, remittere, solvere; Seilene, stryger, chalare, demittere.
Slat, Slap, incontentus, flaccus, flaccidus, fluidus, fluxus, see Slap.
Slatøret, hængende med Ørene, flaccus.
Slatner, giør slat, laxare.
Slatter. — det s. i Veiret, langvidum est frigus.
Slave, servus, mancipium; være Ens, alicui servire.
Slavefoged, custos, exactor operis servilis.
Slavehandel, mangonium, qvæstus mangoniarius.
Slavehandler, mango.
Slavehuus, ergastulum, custodia servorum.
Slaverie, servitus, servitium.
Slavisk, servilis, obnoxius *adv.* serviliter, obnoxie.
Sleben, artig, bellus, scitus, elegans, festivus, venustus, commodus, concinnus, politus, expolitus; som et Menneske, liberalis, bene moratus, cultus, see Sliber.
Sledsk, sødtalende, blandus, captiosus, blandiloqvus, delenificus, *adv.* blande.
Sledsker, stiller sig venlig an, blandiri, subblandiri, delenire, lenocinari.
Sledskhed, blanditia (es), captio, blandimentum, delenimentum, delenitio, lenocinium.
Slegfred, see Slegfred.
Sleifer, sloifer, demoliri, diruere, dejicere, solo æqvare.
Slem, ond, malus, pravus, neqvam; værre, pejor, deterior; værste, deterrimus, see Slet. — s. Lugt, foetor, pædor, odor ingratus. — han har en s. Mund, see Mund.
Slemhed, Styghed, foeditas, deformitas, turpitudo.
Slemmen, Demmen, heluatio, compotatio, nepotatus.
Slemmer og Demmer, heluari, prodige vivere, luxuriari, convivari, nepotari, luxuriæ indulgere.
Slemmer en, heluo, prodigus, dissolutus, lurco.
Slemmere, see Slem, it. Værre.
Slemmeste, see Slem, it. Værst.
Slemt, male, prave; værre, pejus, deterius; værst, pessime, deterrime. — være s., værre, værst deran, esse conditione, loco iniqvo (a), iniqviori, pejori, pessimo, deterrimo; jeg er værre deran, pejori loco sunt res meæ; pejus, iniqvius, mecum agitur; mea tristior, iniqvior conditio est.
Slendrian, mos vulgaris, formula usitata.
Slenger, hvisler, jacere; bort, abjicere, projicere rejicere.
Slet, jevn, planus, campester, (stris); glat, bar, glaber, lævis; uden Knorter, enodis. — s. og ret, inambitiosus, probus, bonus, tralatitius, plebejus, simplex. — s. Toi, a) ikke broget, simplex, unius coloris. b) uden Guld eller Sølv, simplex, nullo cultu. — ringe, modicus, levis, tenuis, exiguus. — gemeen, vulgaris, tenuis, humilis, obscurus,

rus. — ikke god, malus, deterior, futilis, degener, sublestus; som Helbred, Veir, incommodus; som en Vei, minime læta via, molestum iter; som et Menneske, foedus, sordidus, malus, illiberalis. — det er s. med den Syge, male habet, graviter laborat; slettere, pejus se habet, malum ingravescit. — slette Omstændigheder, minime lætæ res, haud qvaqvam læta conditio; iniqva, dura conditio; være i, conditione iniqva premi, laborare; komme i, implicari re adversa. s. Tidende, tristis nuncius, haud qvaqvam lætus rumor; har man, haud qvaqvam læta nunciantur. — betragte paa den sletteste Side, probe calumniari; omnia in pejus rapere. — *adv.* male, prave; det gaaer ham s., miser est; tristis est sors ejus; gravem, adversam fortunam experitur; gans Sager staae s, labat, laborat, improspere rem gerit. — s. til Fods, haud valens, æger pedibus; til Mode, iniqvo animo; holde s. Huus, negligere, negligenter habere rem familiarem; parum consulere rei familiari; omnia effundere, disperdere, med noget, rem negligenter habere.

Slethed, see Ringhed.

Slethøvl, planula.

Sletøxe, ascia. hugger med, asciare.

Slette, en, slet Mark, planities, planum, æqvor.

Sletter, giør glat, lævigare; med en Sletøxe, asciare; Jorden med en Dabe, pavire, circumpavire. — jevner, complanare. — stryger med Haanden, klapper, mulcere, demulcere, palpare; som Haaret, componere, struere, comere, ornare. — s. ud, obliterare, eradere; hist og her, interlinere, see Udsletter.

Sliber, giør skarp, acuere, acutum reddere; aciem ferro inducere, reddere; giør glat, polire, expolire, nitidum reddere; nitorem inducere, reddere.

Sliber en, politor, cotiarius.

Slibemølle, mola acuminaria.

Slibesteen, cos, *dim.* coticula.

Slibning, politura, lævigatio.

Slibrig, glat, lubricus, incertus, instabilis. — s. Udtryk, minus casta vox, proterva, minus modesta, petulantior, liberior, lasciva; Bog, liber haud satis purus, suspectus, haud satis modeste scriptus; tale, skrive, immodestius loqvi, scribere.

Slibrighed, Glathed, lubricum.

Slid, see Slæb. — kom der er S. i, firmus, duraturus, diuturni usus.

Slider, usu deterere, atterere, attenuare; itu, i Stykker, discindere, conscindere, rumpere, lacerare, dilacerare, discerpere; løs, avellere; sig løs, expedire se, dissolvere se. — s. Tiden, terere tempus, otium. 2) see Slæber.

Slidt, tritus.

Slig, talis, ejusmodi, hujusmodi, hujuscemodi, is, hic.

Slikken, linctus; Kyssen, exosculatio immodesta, indecora, lasciva.

Slikken, *adj.*; slikkervorren, lautus, delicatus (e), molliter, superbæ gulæ, fastidiosus.

Slikker, lingere, lambere, ligurire; Fingerne efter noget, re mirifice delectari; s. af, delingere; Fade, Tallerkener, catillare; s. sig ind, adrepere ad amicitiam alicujus; s. Solskin, apricari; slikker, kysser, immodeste osculari.

Slikkerie, catillamenta *pl.*, cupediæ, deliciæ, pulmentarium, bellania, dapes. — sætter til ved, abligurire.

Slikkervorren, see Slikken.

Slikkervorrenhed, liguritio.

Slim, lentor, viscus, lentus humor; i Legemet, pituita, phlegma;

ma; Hud af, tunica viscosa, membrana viscida.
Slimagtig, slimig, viscidus, lente humens; indvortes, pituitosus; gior, implere, onerare visco, pituita.
Slimer, pituitam creare, colligere, ciere, movere.
Slimyre, glandula viscosa.
Slingrer, raver, vacillare.

Slipper, lader fare, mittere, amittere; kommer ud, fra, emergere, subterfugere, effugere, evadere; igiennem, over, pervadere, supervadere; ustraffet, impune facere, ferre, habere (aliqvid); s. til at faae noget, tandem conseqvi.
Slot, et, arx, castrum. — Luftslotte, somnia, spes inanes; bygge, somnia fingere, spem inanem fovere.
Slotsforvalter, Slotsfoged, præfectus arcis, atriensis, atriarius.
Slotsplads, arcis area.
Slotsvagt, arcis præsidium.
Slør, Sleier, peplus (um). — Sløret, Skarnsfolk, colluvies (io).
Sløife, nodus; binde en, nodare lemniscum, nodum colligere.
Sloifer, see Sleifer.
Sløv, hebes, obtusus, plumbeus, stupidus; sløvt Hoved, tardum ingenium; være, hebere, torpere; blive, hebescere, hebetari, retundi; giøre, hebetare; retundere.

Sløver, gior sløv, præstringere, obtundere, retundere, stupefacere, see Sløv.
Sløvhed, hebetudo, stupor, stupiditas, torpor, torpedo, tarditas (ingenii).
Slu, vafer, callidus (e), astutus (e).
Slubbert (Skieldsord) neqvam, impurus.
Slubrer, som Skoe, Klæder, pendere, fluere; i sig, sorbere, sorbillare.
Slubbren, sorbillatio.

Slud, hiems.
Sludder, nugæ, fabula, rumor inanis, see Sladder.
Sluddervorren, sludsket, fluxus, dissolutus, supinus, discinctus.
Sluddervorrenhed, negligentia, incuria, oscitantia, socordia.
Sludrer, garrire, nugari. 2) En, garrulus, nugator.
Sludren, garritus.
Sluffe, carrus (um), birotum.
Slug, en, Slughals, edax, vorax, avidus, heluo, catophages, barathrum macelli. — et, gurges, vorago, syrtis.
Slugen, Slughals, see Slug.

Sluger, glutire, vorare, devorare, deglutire, ingurgitare, heluari; som Vandet, haurire, mergere; Ordene i sig, involvere, implicare; male, obscurius efferre verba.
Slugvorren, see Slugen.
Slugvorrenhed, Slugenhed, voracitas, edacitas, ingluvies.

Slukker, sedare, restingvere, comprimere, compescere; sin Tørst, explere sitim; Sorgen ned, hebetare tristitiam vino; sepelire curas mero. — Slukkes, lader af at brænde, deflagrare.
Slum, Slummer, sopor (levis, suspensus); i S., sopitus.
Slumrende, halvsøvnig, semisomnis (us).
Slumrer, slummer, dormire, dormitare, interqviescere.
Slump, Slumpelykke, fors; af en, forte, casu, forte fortuna, fortuito; det var en, casu, fortuito evenit, accidit, factum est.
Slumper til, casu fieri; jeg slumpede til at faae det, forte nactus sum, casu mihi oblatum est.
Slumpelykke, see Slump.
Slumpeviis, af en Slump, see Slump.
Slunken, exilis, famelicus, gracilis, macer.

Slunkenhed, gracilitas, macies, macredo.
Slunter, negligere scholas, non adesse ad scholas.
Sluppe, lembus, navium majorum scapha.
Sluproer, Baadsmand, classicus.
Slurk, en, haustus.
Sluse, cataracta, emissarium.
Slutnagel, hos Bogtrykkere, repagulum, obex, clavus jugalis, jugi munimentum.
Slutning, Ende, finis, clausula, exitus, conclusio; Aarets, Maanedens, annus, mensis extremus; i en Tale, peroratio, epilogus, pars extrema; i et Brev, extrema epistola; komme til, ad finem pervenire, rem finire; i en Tale, perorare; i en Sag, rem componere, constituere; rei finem imponere. — Beslutning, decretum, sententia; Raadslutning, senatus consultum; og naar ingen Pluralitet var, senatus autoritas; Folkets, plebiscitum; fatte en, decernere, constituere, statuere. — Folge, argumentatio, ratiocinium, ratiocinatio, conclusio; og til Foragt, conclusiuncula; giore en, rationes subducere, colligere, argumentari; falsk S., falsa ratio, paralogismus; giore, falso, male argumentari. — det er ingen S., ita colligi neqvit; non constat ratio, non procedit; laborat, claudicat ratio. — til S., ad extremum, in extremo, postremo.
Slutningstale, peroratio.
Sluttelig, som man efter Fornuften kan slutte, collectivus.
Slutteligen, til Slutning, see Slutning.
Slutter, lukker til, claudere; lægger i Lænker, vincire aliqvem catenis, injicere alicui catenas, catenis eum onerare. — s. et Forbund, foedus jungere, sancire; et Forbrag, pacisci; Freden er s., pax convenit; de har s. et Forlig, inter eos convenit. — s. en Krebs, orbem colligere; en Hvelving, en Bue, arcum sinuare; cameram, fornicem ducere, firmare, rotundare; Gelidderne, ordines densare, firmare, servare. — sluttet Selskab, certus numerus sodalium, corpus certi numeri. — s., gaaer tilsammen, adstringi, coerceri, contineri, sedere, premere, mordere; som en Klædning, sedere in corpore, congruere corpori; som to sammenhorende Ting, qvadrare; som en Laas, mordere; som en Nøgle, cougruere feræ, recludere feram. — s., som gaaer sidst, agmen cogere, claudere. s. sig, som et Saar, coire; som et Kaalhoved, cogi, glomerari, densari, firmari, bulbum colligere, in bulbum coire; som en Blomst, contrahi, claudi, constringi; adstringere folia. — s., gior Ende paa, finire, claudere, concludere; en Tale, perorare. — sluttes, endes, exire, finem habere, terminari; Talen, Verset sluttes saaledes, extrema ejusmodi sunt, in extremo ejusmodi est, exitus talis est. — s en Regning, componere, perficere, condere, ad liqvidum perducere rationes; sin Tale, et Brev med de Ord, in extrema oratione, epistola ponere hæc verba; jeg s. med det Ønske, med den Forsikkring, ad extremum, deniqve precor, confirmo; dermed vil jeg s. (Talen, Brevet), hunc finem faciam, hic finis erit (scribendi, dicendi). — s., drager Slutning, argumentari, ratiocinari, rationes subducere; noget, colligere, cogere, efficere; s. sig til andre, ex se alios judicare, existimare, metiri, conjectare; fra en Ting til en anden, ex uno alterum colligere, conjectare, noscere.
Slutter, en, custodiæ præfectus; desmophylax, custos carceris.
Slutterblok, med Huller, columbar.
Slutterie, custodia, carcer.

Slyn=

Slynge, funda; Remmen derpaa, habenæ; det Læder som Stenen lægges i, scutale; Kuglen, glans.
Slyngekaster, funditor.
Slyngel, durus, rusticus, inhumanus, ferus.
Slyngelstreg, rusticitas, inhumanitas, feritas, inhumane factum.
Slyngen, Kasten med Slynge, rotatio, vibratio, jaculatio; Kasten med Armene, Benene, jactatio agitatio brachiorum, pedum.
Slynger, kaster, rotare, torqvere, contorqvere, jacere, vibrare, projicere, jaculare, mittere; med Slynge, funditari, funda petere; som et Kastespyd med en Rem, amentari. — s. med Armene, Fodderne, jactare, agitare manus, pedes. 2) binder, jungere, committere, nectere, implicare.
Slyngesteen, lapis ad fundam, lapis missilis.
Smaa, exiguus, permediocris, minutus, parvus, tener; meget, minutulus, parvulus, perparvulus, tenellus. — de S., pueri, parvuli. — i det s., minutim, in compendio; brevi ambitu corpore; i Detaille, subtiliter; i Modsætning til det hele, singula, in singulis, particulatim, in partibus, minutatim; troe i det s., in re tenui spectatus; forestille i det s., brevi imagine concludere, comprehendere, brevi ambitu collectum exhibere. — hugge, støde, skiære s., minutatim concidere, contundere.
Smaagrise, nefrendes porci.
Smaakopper, see Kopper.
Smaaligen, minutim, minutatim; kummerligen, ægre, vix, male, misere, utcunqve.
Smaapenge, stips.
Smaaregn, ros, pluvia tenuis.
Smaaregner det, ros cadit.
Smaasnakker, submissa voce loqvi; og om flere, fremere.
Smaastiæler, surripere.
Smaastøder, støder smaa, perterere.
Smaasteen, calculus, scrupus. scrupulus; med mange S. i, scrupeus, scruposus.
Smaatarme, ilia *pl.* lactes *pl.*
Smaating, minutiæ, nugæ; bekymre sig om alle, minima qvæqve curare; agte for, nihili, parvi ducere; contemnere, negligere, non curare; som bekymrer sig om alle, ineptus, putidus, moleste sedulus, anxius.
Smægter, see Forsmægter, Vansmægter.
Smæk, Smækker, see Smek rc.
Smækker, juncus, gracilis.
Smæld, fragor, sonitus, crepitus; med en Pidsk, cottabus, see Smek.
Smælder, sonare; sonitum, fragorem edere; med en Pidsk, flagello insonare. — paa En, see Skender.
Smære, tenuior, exiguior, see Mindre.
Smag, Smagens Sands, gustatus, gustus; som noget har, sapor; som har S., som der er sat S. paa, saporus, saporatus, sapidus; have, smage, sapere; ingen have, nil sapere; torpere; som en Ting, sapere, saporem referre; som er uden, insulsus. — S., moralsk i Konster, i Videnskaber rc, sensus, judicium; god, elegantia, subtilitas, judicium subtile, intelligentia; slet, judicium nullum, pravitas judicii; sensus obtusus, hebes; barbaries. — S. paa, Forstand paa, sapientia, gustus; have paa noget, intelligere aliqvid, scite judicare, acute videre in re; som har, intelligens, peritus, elegans, acutus; ingen have, nil videre, torpere ad sensum rei; som ingen har, imperitus, hebes, obtusus, barbarus, iners, durus, illiberalis, stupidus. — S., Lyst, Tilbøielighed, studium, sensus, stomachus; paa Konster, Studeringer, humanitas,

tas, liberalitas, venustas; faae, finde i, capi, imbui sensu, amore, studio rei; teneri studio rei, re delectari; som finder i, studiosus, amans rei; Konster, Videnskaber, humanus, liberalis; ingen S. finde i noget, aliqvid spernere, non amare, abhorrere a re, alienum esse ab ea, ab ejus studio; som ingen har, alienus a re. — hans S. er nu saa, hoc vult, hoc probat, hoc amat, ita ingenium est. — den gamle, nyere S., ratio, formula antiqva, nova; vore Tiders S., horum temporum ratio, ingenium; sensus qvi nunc viget, obtinet, dominatur; treffe Ens, dare, facere qvod probet, qvod illi probetur; illi probari; giøre noget uden, sine sensu, perfunctorie, illiberaliter versari in re. — fordærvet S., pravum judicium, pravitas judicandi, vitium animi; alt for kræsen, deliuæ, luxuria, fastidium; som har, mollis, delicatus, lautus, superbus, fastidiosus, corruptus.

Smager, haver Smag, gustatu valere, gustum percipere; sapere; intet smage, carere sensu saporis, gustandi; nil sapere; torpere ad sensum saporis. — s. paa noget, gustare; tage lidt deraf, delibare, degustare; forud, prægustare. — s., fornemmer, sentire; som intet har smagt, erfaret, expers rei. — faae at smage, sentire; lade smage, give at s., gustandum præbere, *metaph.* sensu rei imbuere; noget got, impertire aliqvid, copiam rei præbere; noget ubehageligt, exercere aliqvem malo, incommodo; ei immittere malum. — hvorledes s. det, qvalis est sapor; det s. got, bonus, gratus, svavis est sapor; ilde, malus, molestus, ingratus est sapor; s. got, probari, delectare sapore, gustu; ilde, offendere sapore; det s. mig got, placet; ikke got, non placet; Maden, Vinen s. ham, cupide appetit cibum, vinum; hilariter vescitur, bibit; lade sig det s., vesci, bibere hilariter; invitare sese largiter; som lader sig det s., strenuus conviva; der s. ham intet, nil appetit; abest desiderium cibi, potus; aspernatur, fastidit cibum, potum; som et ikke vil s., lentus conviva. — s. efter, af noget, saporem rei referre; *metaph.*; af Hovmod, Egennytte, Konst, redolere fastum, lucri studium, operam; som s. af intet, insipidus, fatuus, iners. — s. paa noget, *metaph.*, tempus deliberandi sumere; han smagte derpaa, advertit illum res.

Smagfuld, som har Smag, hvori der er Smag, commodus, lepidus, scitus, venustus, elegans. — *adv.* cum sensu, cum sale, lepide, scite, commode, eleganter.

Smagelig, sapidus (e), gratus (e), svavis, svaviter; giøre, condire, attemperare; noget for En, rem alicui commendare.

Smagelighed, gratus sapor, svavitas.

Smagløs, som Mad, iners, fatuus, insipidus, sine sapore; som et Menneske, sine sensu, stupidus, inhumanus, durus, horridus, barbarus, rusticus, rudis; som et Skrift, sine sensu, insulsus, sine sale, jejunus, inconcinnus, inscitus, invenustus (e), illepidus.

Smagløshed, inhumanitas, illiberalitas, torpor, inscitia; i en Veg, et Arbeide, nullus lepor, nulla gratia, nulla venustas; insulsitas; i Mad, inertia.

Smakke, phaselus.

Smal, arctus, angustus. — smalt Kiøkken, victus curtus, tenues buccellæ, res angusta domi, curta supellex; er her, tenuiter vivitur. — blive smallere, smærre, contrahi, coarctari, angustari.

Smal-

Smalhans, inopia, res angusta, tenues copiolæ.
Smalt, see Knap.
Smaragd, smaragdus,
Smarodsen, parasitatio.
Smarodser, parasitari. 2) En, parasitus.
Smaus, convivium, epulum, coena; give En, præbere coenam, epulas parare.
Smausen, epulatio, convivandi hilaritas; den bestandige, convivandi assiduitas, epulandi freqventia.
Smauser, convivari, epulari, coenare; convivium (a) celebrare; dagligen, vivere in coenis; høit, magnifice epulari. laute convivari.
Smed, faber ferrarius.
Smede, Smedie, fabrica; officina ferraria, fabrilis.
Smedebelg, follis.
Smedehammer, malleus ærarius, fabrilis.
Smedehandværk, fabrile opificium.
Smedesvend, Smededreng, operarius fabrilis, *pl.* operæ fabriles.
Smeder, cudere (ferrum); ud, slaaer ud, excudere; sammen, accudere; ud i Længden, procudere; om igien, recudere. — har fore, machinari, struere, moliri.
Smek, med Hænderne, plausus; med Munden, poppysmus; med en Pidsk, cottabus.
Smekker, med Hænderne, plaudere; plausum dare, edere, ciere; manus complodere; med en Pidsk, flagello insonare; med Munden, poppysmum edere. — skralder, crepitare, increpare. — badsker, qvatere; paa Rumpen, nates cædere.
Smeltedigel, catinus.
Smeltehytte, officina æraria, ustrina.
Smeltekonst, fusoria, metallurgia.
Smelteovn, caminus ærarius, ustrina, fornax æraria, clibanus.

Smelter, noget, liqvare, liqvefacere, coqvere, igni solvere; Metaller, conflare, fundere. — *neutr.* solvi, linqvescere, deliqvescere, liqvefieri; af Kierlighed, Ømhed, amore solvi.
Smelter, støbt, fusilis.
Smeltning, conflandi opus; Støbning, flatura, conflatura, fusio, fusus.
Smergel, smyris, terra tripolitana.
Smerte, dolor, morsus; have, føle, capere dolorem, dolere.
Smertelig, molestus, acerbus, gravis. — smertelige Klager, flebiles qvestus; føre, flebiliter qveri.
Smerteligen, acerbe, dolenter.
Smerter, dolere; En, giøre Smerte, alicui dolorem movere, adferre; dolori esse; mordere. — det s. mig, doleo; Saaret s. mig, ex vulnere doleo; Uretten, mordet injuria; mit Tab, ægre fero jacturam. — det smertede ham, pepigit eum.
Smertestillende, i Medicinen, anodynus, dolori sedando; eller, doloris levamen, solatium.
Smider, see Kaster.
Smidie, see Smede.
Smidig, mollis, lentus, tractabilis; bøielig som et Menneske, placidus, mitis; giøre, subigere, mollire, mitigare; og desuden om et Menneske, vincere, frangere, retundere ferociam, pervicaciam alicujus; blive, molliri, vinci, frangi, mitescere, mitigari, cedere. — behendig, agilis, *adv.* agiliter.
Smidighed, mollis natura; naar den først tilveiebringes, mitigatio. — Behendighed, agilitas.
Smidsker, smidskerleer, subridere.
Smigrende, falsk, adulatorius (e), assentatorius (e); venlig, blandus (e); behagelig, gratus, exoptatus; ærefuld, amplus, ho-

honorificus (e), decorus (e). — smigrende, bløde Ord, byssina verba.

Smigren, Smiger, af Hensigter, Ondskab, adulatio, parasitatio, assentatio, palpatio; af, adulatorie, per assentationem. — af Høflighed, Kierlighed, blandiloqventia, blanditiæ, blandimenta; for at giøre sig elsket, ambitio; af, ambitiose, per ambitionem.

Smigrer, af Falskhed, adulari, assentari, parasitari, palpari; caresserer, blandiri; permulcere aliqvem; for at giøre sig elsket, lenocinari alicui; s. sig med noget, aliqvid sperare; s. for En, spe rei ducere, lactare aliqvem; spem rei ostendere; s. sig noget til, eblandire.

Smigrerier, blanda verba, lenocinia, blandimenta, blandiloqventia; sige En, blande compellare aliqvem, alicui blandiri, see Smigren.

Smigrer, en, falsk, adulator, assentator, palpator, parasitus, colax *Ter.*; venlig som Børn, blandus, blandiloqvus; for at giøre sig elsket, ambitiosus; en lille S., blandulus.

Smiil, risus lenis.

Smilende, renidens.

Smiler, renidere, leniter arridere; s. Bifald til, ostendere, fateri vultu favorem.

Sminke, fucus, pigmentum; medicamentum; af Bløehvidt, cerussa, melinum; rød, rubrica, purpurissa (um); sætter S. paa, fucare, infucare.—Forevending, species; sætte paa noget, colorare, fucare, obtegere; speciem, colorem inducere (rei); aliqvid prætexere, prætendere rei, velum obducere.

Sminkebønner, phaseoli.

Sminkeplaster, macola.

Sminken, Sminkning, circumlitio, pigmentorum usus.

Sminker, fucare, infucare, pingere; sig, vultum pingere, oblinere; fuco uti, fucum inducere, purpurissare.—s. noget, give det en S., see Sminke.

Sminkesalve, foliatum.

Sminket, cerussatus, oblitus, circumlitus (faciem, ora), pigmentatus, cretatus, fucosus, fucatus.

Smitte, Smitning, labes, labecula, contagio, macula, vitium, corruptio.

Smitter, befænger, inficere, polluere; med slette Meninger, Sæder, vitiare, imbuere, implere, corrumpere; Sygdommen s., serpit, propagatur, arripit, vagatur. — være smittet, laborare; traxisse, hausisse malum; blive, trahere haurire malum, tabem, pestem; han smitter det hele Selskab med sin Tungsindighed, per omnes serpit ejus tristitia; et skabet Faar s. den hele Hiord, facile serpunt contagia per incautos. — s. af, decolorare.

Smitsom, contagiosus; qvod serpit, manat; s. Syge, contagio, lues.

Smitsomhed, see Smitte.

Smolt, smeltet Fidt, liqvamen, eliqvamen.

Smøgen, tabaci usus.

Smøger, Tobak, ducere, haurire fumum (tabaci).

Smør, butyrum, coagula lactis; kierne S., lac cogere; butyrum cogere, conficere, densare.

Smørbakkelse, scriblita, striblita, libum.

Smørebrød, panis butyro illitus.

Smører, linere, ungere, perungere; paa, illinere; en om Munden, aliqvem dictis, verbis ducere, lactare, permulcere. — s., bestikker, corrumpere, muneribus delinire, donis capere; den som s. got, kiører got, auro cuncta cedunt, numati melior causa est, nihil donis non transigitur, munera placant homines. — s., skrivet slet, scribillare, male scribere;

noget

noget sammen, in chartam conjicere, chartis illinere.
Smører en, malus scriptor.
Smørerie, med Salver, ungventorum farrago, ungventorum usus imperitus. — Smørerier, Salver, ungventa imperite adhibita; slette Skrifter, libri inutiles, qvisqviliæ.
Smøret, unctus, pingvis; salvet, delibutus. — lee saa s., subridere.
Smørelse, liqvamen, eliqvamen; Salve, ungven, ungventum; Vognsmørelse, axungia.
Smørkage, placenta butyro pingvis.
Smørurt, Smørblomst, cytisus.
Smuds, sordes, immundities, illuvies, pædor, sqvalor, situs; af Faars Uld, cesypum.
Smudsig, sordidus, immundus, illotus, turpis, sentus, sqvalidus; være, sqvalere, sordere; blive, sordescere, sqvalescere, inqvinari, foedari, sordibus obduci, illuvie efferari; giøre, inqvinare, foedare, maculare. — utugtig, obscenus, foedus; i Ord og Tale, spurcidicus; s. Tale, spurciloqvium. — *adv.*, sordide, illiberaliter, foede.
Smudsighed, see Smuds.
Smudser, foedare, contaminare, polluere, conspurcare, inqvinare, maculare. — s. af, som Farve, fugere, evanescere, exolescere
Smug. — i S., clam, occulte, tecte, in occulto; som skeer i, clandestinus.
Smughandel, vetita mercatura; rerum, mercium prohibitarum importatio, exportatio, cryptopolia.
Smughandler, rerum, mercium vetitarum importator, exportator, cryptopola.
Smuk, bellus, decorus, honestus; som forraader Smag, Vittighed, elegans, cultus; af Skabning, formosus, pulcher, speciosus, spectabilis; reenlig, mundus, nitidus, ornatus; fiin, artig, scitus, venustus, lepidus. — smukke Studeringer, elegantia doctrinæ.
Smukhed, decor, species, elegantia, ornatus, pulchritudo, venus, venustas; Reenlighed, mundities, nitor.
Smukt, pulchre, venuste, eleganter, nitide, honeste, scite, speciose.
Smul. — gaae i S., friari, solvi, dilabi.
Smule, en, mica; Brød, mica panis, frustum panis; tage en S. til sig, paululum cibi allumere; ikke een, nihil gustare, nihil adsumere, see Bid, Stykke.
Smurt, see Smører.
Smutter, bort, elabi, effugere, evadere, subterlabi; abripere, subducere se.
Smuthul, latebra, perfugium, recessus.
Smykke, cultus, ornatus, ornamentum; Fruentimmers, mundus; Juveler, gemmæ, aurum, monilia, armillæ. — overflødig, lenocinia, see Prydelse.
Smykker, ornare, exornare, colere, excolere, destingvere, decorare, see Pryder.
Snabel, rostrum; med, rostratus. — af en Elephant, proboscis, see Neb.
Snablen, *vulg.* oscula *pl.*
Snabler sig, rostra, ora conserere, jungere; oscula jungere.
Snadren, som Giæsses, gingritus. —— Pludren, deblateratio.
Snadrer, som Giæs, gingrire; som Ænder, tetrinnere. — pludrer, blaterare; effuse, festinanter loqvi.
Snærer sammen, implicare; til, obstringere, interstringere.
Snærpende, om Smagen, adstrictus.
Snærper til, sammen, contrahere, colligere, constringere; som Heden, corrugare.
Snært, ictus, verber, pulsus, plaga; faae en, cædi, verberari.

Snæver, trang, circumscriptus, arctus, angustus. 2) Knibsk.

Snæverhed, Trang hed, angustiæ. — s. Pas, fauces.

Snævert, in angusto, anguste, confertim, see Knapt.

Snager, rimari, putidius inqvirere.

Snak, Snakken, confabulatio, sermunculus; iblant Folk, fremitus, rumor, sermo multus, murmur; taabelig, halucinatio. — der er en S., fremunt. — S. over noget, verba multa, inania; giøre, inaniter loqvi, verba perdere; uden megen, sine strepitu; silentio. — Sladder, logi, verba, see Sladder.

Snakker, fabulari, sermocinari; taabeligt Tøi, halucinari; til En, alloqvi; sammen, confabulari, colloqvi, sermonem conserere. — s. over sig, delirare; En noget fra, eblandiri, blandis verbis impetrare ab aliqvo, elicere, auferre. — s. got for sig, esse solutæ lingvæ; s. for sig, fare med Sladder, nugari; meget om, crepare; hen hen i Taaget, temere, incogitanter, effuse loqvi.

Snakkebroder, loqvax, see Snaksom.

Snakkeras, confabulatio.

Snakketøi, expedita lingva; have et got, esse solutæ lingvæ.

Snaksom, loqvaculus, multiloqvus, (ax). — *adv.* loqvaciter.

Snaksomhed, loqvacitas, loqvəntia, multiloqvium.

Snapper efter noget, aliqvid ore captare, appetere; mordicus appetere, invadere; efter Veiret, anhelare; ægre, difficulter spiritum ducere. — s. bort, rapere, abripere; hemmelig, surripere, furari; en Pige, rapere. — s. op hvad En taler, sublegere.

Snaphan, latro, prædator, prædo, milvus, milvius.

Snaps, en, sicera, siceræ haustus; tage en, siceram haurire.

Snar, velox, celer, pernix, properus; pludselig, subitus, acceleratus, repentinus.

Snare, laqveus; og eftere, *pl.* laqvei, tendicula, decipula; at fange Fugle i, pedica, transenna. — faae Hovedet ud af Snaren, expedire se; caput, collum cultro subducere; have i Snaren, irretitum, illaqeatum, captum tenere; stille for En, laqveos tendere, dolum parare.

Snarere, *adj.*, see Snar. 2) *adv.* potius, prius. — rettere sagt, adeo.

Snarest, see Snar.

Snarfodet, celer, velox pedibus; celeripes.

Snarhed, pernicitas, properatio, see Hastighed.

Snarligen, celeriter, cito, subito, confestim, perniciter, propere, velociter, properanter, properato.

Snarreværk i Orgeler, vox, fistula asperioris soni, arundinis sonum imitata, stridula.

Snarrer, stridere, argutum sonare; tale Bogstavet R for skarpt ud, asperius, plenius efferre litteram caninam. — vrenger med Munden, ringere, ringi.

Snart, inden kort Tid, mox, modo, cito, mature, brevi, statim, jamjam, propediem; s. derefter, derpaa, paulo post, non ita multo post; være, komme, skee s., adventare, imminere, instare, prope abesse, non longe abesse; vi vil snart faae det at see, non longum erit, cum videbimus; s., næsten, prope, tantum non; s. var jeg falden, parum abfuit, qvin caderem; s. bliver jeg vred, vix me contineo, qvin commovear; s. var han død, omkommet, parum abfuit a morte, interitu. — s. letteligen, pludseligen, subito, repente, facile, levi momento. — saa s. som, ut primum, cum primum, ex qvo; saa s. som mueligt, qvamprimum. — s. saa, s. saa, nunc, nunc;

nunc; modo, modo; jam, jam; alias, alias; tum, tum; klæde sig s. saa, s. anderledes, subinde mutare vestes; tale s. saa, s. anderledes, variare, sibi non constare, orationem subinde mutare, alia atqve alia oratione uti; elske, opvarte, sporge, s. En, s. en anden, spargere amorem, officia, qvæstiones; tale s. om et, s. om et andet, spargere, circumferre orationem, sermonem, disputationem ad plures, per plura; ville s. et, s. et andet, aliud atqve aliud, aliud ex alio appetere — skal vi s. spise? qvam mox coenatum imus. — giøre noget s., hastig, maturare, accelerare, properare. — s. at sige, qvasi. — hart ad, propemodum.

Snau (Skib), navigium constratum, ad trajectus.

Snaus, see Smuds. — *adj.*; uduelig, nugatorius, bliteus; et s. Menneske, homo nihili, neqvam, improbus.

Snauserie, res nihili.

Snauset, see Smudsig.

Sned, Puds, machina, machinatio, techna; snedigt Stykke, vaframentum, captio, captiuncula.

Snedig, forslagen, astutus, callidus, sagax, veteratorius; anlagt paa Bedrag, captiosus, malitiosus, vafer. — *adv.* captiose, malitiose, sagaciter, vafre, veteratorie.

Snedighed, vafrities, calliditas, captio.

Snedker, scriniarius, capsarius, faber lignarius.

Snedkerhaandværk, scriniarium opificium.

Snedkersvend, Snedkerdreng, opera scriniarii.

Snee, nix, nives; som, niveus; fuld af, nivosus, nivalis, ningvidus; kielet med, nivatus.

Sneebold, massa nivea, nix glomerata; giøre, nivem glomerare, in pilam colligere. — et Slags Balkelse, sphærula, crustulum.

Sneedynge, nives aggeratæ.

Sneer, ningere; det, nix effunditur.

Snees, en, viginti.

Sneefloк, floccus nivis.

Sneefog, ningor.

Sneehvid, niveus, colore niveo.

Sneemand, figura e nivibus compacta; simulacrum nivale, nivibus compactum; giøre, nives in simulacrum densare, solidare, compingere.

Sneevand, aqva nivalis.

Sneeveir, nives, tempestas nivalis.

Snegel, cochlea, limax; hos Bygmestere, concha; som en, tardus (e).

Snegleformig, cochleatus, flexus, sinuatus, flexuosus (e), tortuosus (e), intortus.

Sneglegang, iter sinuosum, tortuosum, flexuosum; anfractus.

Sneglehuus, cochlea, concha.

Sneglekiste, Sted, hvor man føder Snegle, cochlearium.

Sneglesøile, columna cochleata, torta.

Sneglетrappe, Vindeltrappe, cochlea.

Snegleviis, cochleatim.

Snekke, en, see Smakke.

Sneppe, ficedula; rusticula; perdix rustica.

Sneppeskarn, ficedularum merdæ.

Snibbe, *vulg.* increpatio, vituperatio, objurgatio, see Irettesættelse.

Snidser, en, Forseelse, mendum, (a), lapsus, vitium; fuld af, mendosus (e), vitiosus; være, vitiis, mendis scatere; uden, emendatus (e), castigatus; være, vacare mendis.

Snigen, langsom Gang, tarditas incessus, tardus incessus; sagte Gang, suspensus gradus.

Snigende, langsom, tardus (e), lentus (e); hemmelig, clam, furtim, molliter, occulte (us); s. Feber, febris lenta. — listigt, obreptitius, obreptivus; kom-

mer s. ind, stiæler sig paa, irrepere, obrepere, subrepere.
Sniger, repere; gaaer sagte, langsom, lente, lento gradu, tarde incedere; tardo incessu uti, tarde moliri gradum, corpus; gaaer hemmeligen, stille, suspendere gradum, gradu suspenso ferri. — sniger Varer ind, merces prohibitas importare, clam merces importare. — s. sig ind, see Indsniger. — — s. sig bort, clam subducere sese.
Snighandel, Snighandler, see Smughandel ꝛc.
Sniksnak, nugæ, fabulæ.
Snild, intelligens, prudens, cautus; være, sapere. 2) see Smuk, Artig.
Snildhed, sapientia, prudentia, intelligentia.
Snip, lacinia, sinus, extremus; i en Paryk, nodus, cirrus; paa et Hovedtøi, patagium, frontale triqvetrum, lacinia triqvetra.
Snirkel, voluta; i Bygningskonsten, Biezirater, parerga, lusus, ornamenta leviora.
Snit, Indsnit, incisio, incisus; Skaar, incisura, sectio. — giøre sit S., consulere, prospicere rebus suis; augeri; prædari in re, ex re. — en S., qvadrula, segmentum; Brød, panis resectus, panarium segmentum.
Snitning, scalptura.
Snittekniv, Haveknív, culter hortensis, putatorius; falx putatoria.
Snittekonst, glyptice, toreutice; ars sculptoria, scalpendi.
Snitter, skiær ud, scalpere, exsculpere; cultro, scalpello fingere; som, scalptor, glypta (es).
Snitværk, sculptura, scalptura, sculptila opus.
Snoer, binder, nectere, plectere, torqvere; sig om noget, implicare, impedire; sig ud af noget, eludere. — s. om, circumagere, gyrare; in orbem, in gyrum agere; s. omkring noget, circumvolvere.
Snoet, tortilis, plectilis.
Snog, angvis, serpens. — Otterslange, echidna.
Snogeham, Snogehud, vernatio.
Snor (langt o), funiculus; Retтesnor, norma, amussis; alting paa en S., omnia bono ordine, accurata; have, severe, diligenter omnia habere. — Perlesnor, linea margaritarum. — S. paa Klæder, limbus, sirrus, fimbria; besat med, prætextus, fimbriatus. — S. at fiske med, linea piscatoria.
Snorret, snorlige, directus; ad normam, ad perpendiculum, ad amussim factus; giøre, dirigere, æqvare. — *adv.* directo, ad amussim.
Snorken, rhoncus.
Snorker, rhoncum ciere, rhoncare; snorksover, stertere; s. ud, destertere.
Snorrer, see Snurrer.
Snot, mucus, mucor, mucedo.
Snotter sig, mucum ejicere.
Snottet, mucosus, mucidus, mucilentus, muco plenus.
Snotunge, Snottepog, immaturus, nasutus.
Snousk, see Snurrig.
Snøster En over, invehi, insurgere, cooriri in aliqvem.
Snøster, snyfter, mucum adducere.
Snørebaand, ligula; som giør, ligularius.
Snører, vincire, constringere, adstringere, colligere.
Snørliv, thorax linteus; et Slags, castula.
Snøvler, vitio narium absurde loqvi.
Snu, vafer, callidus (e), astutus (e).
Snublen, titubatio, lapsus.
Snublende, lapsabundus.
Snubler, titubare, lapsare, pede offenso labi, effundi; tage Feil, labi, aberrare, peccare, errore auferri.

Snu=

Snude, Tryne, rostrum, *dim.* rostellum; give En paa Snuden, *vulg.* alapam alicui ducere, see Mund.
Snue, gravedo, catarrhus; som har, gravedinosus; have, laborare gravedine.
Snup. — i en, propere, festinanter.
Snur (med kort u), crapula incipiens, crapulæ accessus; som har en, saucius.
Snurre, en, crepitaculum, sistrum.
Snurrepiberier, nugæ, qvisqviliæ.
Snurrer, crepitare, strepere; som Bier, bombum edere.
Snurrig, snouss, lepidus, festivus, jocosus, jocularis, ridiculus. — s. Stilling, mirus gestus. — *adv.* lepide, festive, jculariter, jocose, ridicule; stille sig an, mire sese adhibere; lade, miram speciem præbere; det lader ham, mira species est hoc facientis, dicentis; mire se adhibet, cum facit, cum loqvitur.
Snuus, Snuustobak, pulvis sternutatorius; bruge, uti pulvere sternutatorio, eum ducere.
Snuustobaksdaase, acerra, theca, capsula sternutatoria.
Snyden, emunctio; Bedragen, circumscriptio.
Snyder, emungere; sig, emungi, nares emungere — s. En, emungere aliqvem argento, alicui loculos.
Snyder en, circumscriptor, extortor.
Snyderie, circumscriptio, fraus.
Snyltegiæst, parasitus, parasitaster; som hører til, parasiticus.
Snylten, parasitatio.
Snylter, parasitari; overalt, coenas consectari.
Sod, (langt o), fuligo; som er af, seer ud som, fuligineus; fuld af, fuliginosus.
Soder, fuliginosus; giøre, fuligine obducere.
Sodder, see Rogt.
So, Soe, sus, porcus; med Grise, scropha. — ret en S., homo spurcus, foedus.
Sogris, porcula.
Sogn, parochia, paroecia.
Sognefolk, paroeci, parochiales.
Sognekald, sacrorum curandorum provincia.
Sognemænd, Sognebarn, parochialis, curialis.
Sognepræst, sacrorum curator, coetus sacri antistes, parochus, curio, flamen curialis.
Sognestevne, conventiculum.
Sok, en, soccus.
Sol (langt o), sol; som ligger i Solen, apricus; have megen, sole multo fruit, soli patere; uden Sol, opacus; som hører til, solaris.
Solbager, tørrer i Solen, insolare.
Solbar, aaben for Solen, apricus.
Solblomst, Solsikke, heliotropium.
Solbrændt, adustus sole.
Sold, et, cribrum, cribellum, incerniculum; Dørslag, cribrum excussorium. 2) en S., Besoldning, stipendium, merces, salarium; tiene for, merere, stipendia facere, mercede militare, stipendiari; som tiener for, mercenarius, mercede conductus, stipendiarius, stipendiatus; at man tiener for, stipendia *pl.*, mercenaria militia; tage i, mercede conducere; give i, mercede præbere milites, mercenarios mittere; gaae i, mercede militatum ire; have i, mercenario milite uti.
Soldat, miles; ung som giør sit første Feldtog, tiro, tirunculus; en Soldats første Feldtog, tirocinium, gammel S. som har tient 20 Aar, veteranus; let bevæbnet, veles, *itis.* — blive, arma, castra seqvi, militatum ire; militiæ nomen dare; være, militare. — Søesoldat, classiarius; gemeen, gregarius; Grændsesoldat, limitaneus. — Soldater-

terne, Militien, militia; som hører til, militaris, *adv.* militariter, militari more.

Soldaterhore, militare scortum.

Soldatervæsen, res militaris, militia, arma, bellum.

Soleaar, annus solaris, solstitialis; qvi solstitiali orbe circumagitur.

Solebane, orbita solis, ecliptica, zodiacus.

Soleformørkelse, eclipsis, defectio solis; er det, sol deficit, obscuratur.

Solefregner, lentigo, maculæ.

Solehat, Parasol, umbella, umbraculum.

Soleklar, sole (meridiano) clarius; in aprico positum, manifestum (o).

Solepletter, maculæ solares, solis, in sole.

Solen, Solning, insolatio.

Solen (med Tonen paa sidste) festus, celeber *adv.* festo ritu.

Solennitet, Høitidelighed, ritus, cærimonia; høitidelig Fest, panegyris, festum.

Soler, insolare; pandere soli, ad solem; soli ostendere, ad solem exponere; sig, apricari, sole frui.

Sollicitant, Soliciterer, see Supplicant ꝛc.

Solo, i Musiken, unius cantus; menodium; spille, solum canere, privum cantum peragere, edere. — i Spil, lusus absqve socio; spille, socio non uti, solum reliqvos provocare, suo marte rem gerere.

Solskierm, see Solehat.

Solskive, gnomon, sciathericum, solarium.

Solskin, sol, solis lumen; ved klar, claro coelo, puro sole; det er, vi have, sol est, sol splendet. — klart og smukt Veir, apricitas. — slikker S., apricari.

Solsikke, see Solblomst.

Solsort, merula (nigra).

Solstøv, Solgran, atomus.

Solstukdt, syg af Solens Heede, solatus; den Sygdom, morbus heliacus; heliasis.

Solstraale, radius solaris, solis.

Soluhr, solarium, horologium solare; den Konst at giøre det, gnomonice, (ca).

Solviser, gnomon.

Solvende, Solhverf, solstitium; solis conversio, reversio; om Sommeren, solstitium æstivum; ogs. *abs.* solstitium; om Vinteren, bruma; solstitium hibernum, hyemale.

Som, *conj.* a) det samme som da f. Ex. s. jeg kom sagde han til mig, cum venissem dixit mihi; venienti mihi dixit. b) ligesom, qvomodo, qvemadmodum, ut, sicut, prout, proinde ut. 2) i Sammenligning, naar det ene er det andet ligt, og tam eller non minus, haud secus gaaer foran, heder som, qvam; gaaer, perinde, æqve, juxta; heder som, ac, atqve. Stiller det ene det andet for, f. Ex. han gaaer som Gesant til Wien, eller, han blev dræbt som et Slagtoffer; saa udelades enten som eller heder ceu, tanqvam, ut, pro (med *abl.*) vice, loco (med *genit.*) f. Ex., jeg ærer ham s. min Fader; følger naar derpaa eller om, som naar, som om, heder det, qvasi, acsi, veluti, haud secus acsi, non aliter qvam si; herhid hører ogsaa, naar det er saa meget som for Exempel: ut, veluti, tanqvam, sic, puta, hoc ut utar, verbi causa (men ikke, exempli gratia; hvilket ikke er Latin); men er det ene meer end det andet f. Ex. han er lærdere end som (end hans Fader) saa staaer qvam eller *abl.* (see lat. Synt om compar). — s. et Bierg, s. et Taarn, instar montis, instar turris (om den blotte Beskaffenhed bruges instar ikke). 3) naar det udtrykker en Aarsag f. Ex. som den der, ut qvi, qvip-

qvippe qvi, utpote qvi (igiennem alle casus af relativum); ogsaa uden, qvi, qvæ, qvod; bruger man, ut, qvippe, utpote med den casus som verbum fordrer; ja disse Partikler kunde ogsaa blive borte, f. Ex. jeg elsker ham s. min Faders Ven, amo patris amicum. — s. Slægtning, cognationis jure; s. Konge, regis autoritate. 4) naar det udtrykker en Caracteer eller Egenskab f. Ex. s. Gesant, legatus; legati jure, nomine, loco; s. Fader, patris loco; ogsaa, more regio, pâtris, poëtico, poetæ; s. en Nar, et Barn, stolide, pueriliter; s. en Drøm, somnio simile, qvasi somnium. 5) saa rig s. han ogsaa er, saa lykkeligt s. det ogsaa gaaer, qvamvis dives sit, qvamvis bene procedat; saameget (som) jeg og taler, truer, qvamvis, qvantumvis loqvar, miniter. 6) som jeg har sagt, beviist, qvod dixi, probavi.

Som, *pron.* qvi, qvæ, qvod, see *lat. synt.* om *pron. relat.* it. Hvilken. — naar pron. demonst. den, det, de gaaer foran, udelades som gierne i Latinen f. Ex. den s. elsker Gud, qvi Deum amat; det som fortiener meest Roes, qvod maxime laudari meretur.

Somme, aliqvi, nonnulli, sunt qvi.

Sommer, æstas, calores; som hører til, æstivus; det bliver, venit æstas, incalescit annus; det er, æstas agitur, incaluit annus; giøre S. med sin Klædedragt, uti vestibus æstivis, æstatem monstrare veste; tidlig, occupare. — een Svale giør ingen S., una hirundo non facit ver, uno exemplo res non conficitur.

Sommerdag, dies æstivus, tepidus, calidus; ret en, æstate dignus dies, qvasi æstatis, pene (vere) æstivus.

Sommerfrugter, Træernes, poma æstiva; Markens, fruges æstivæ; i Haverne, olera æstiva, qvæ fert æstas.

Sommerfugl, papilio, papiliunculus.

Sommerhede, calor æstivus, æstatis fervor, ardor solis æstivi.

Sommerhuus, Sommerbolig, villa, æstiva sedes, æstati apta domus; Lysthuus, pergula.

Sommerhyl, ebulus.

Sommerklædning, habitus æstivus; vestis apta æstati, levior, tenuior.

Sommerkorn, frumentum æstivum, serotinum.

Sommerlig, æstivus, æstatis, aptus æstati; *adv.* apte ad æstatem, ut congruit æstati.

Sommerleier, æstiva *pl.*, æstivatio; er i, æstivare.

Sommermaaned, mensis æstivus, calidior.

Sommerpletter, see Fregner.

Sommersæd, sementis verna, serior; seges serotina.

Sommerstue, cubiculum æstivum, gelidum, amoenum, æstati aptum.

Sommerveir, tempestas æstiva, calidior.

Sommerviis, paa, æstive.

Sammesteds, alicubi, nonnusqvam, in aliqvo loco, est ubi.

Sommetider, interdum, aliqvando, nonnunqvam, subinde, est cum.

Sonat, et, cantus organicus.

Sondre, segregare, sejungere, dirimere, dissociare, separare, dividere; sig, secedere, seorsim agere, see Afsondrer, Adskiller.

Sonderer, explorare.

Soner, see Forsoner.

Soneoffer, piaculum, sacrificium piaculare.

Sobken, en, haustus siceræ.

Sofa, sella latior, decubitoria, capacior; trisellium, cathedra, torus.

Sophist, sophistes, captator, cavillator.

Sophisterie, sophisma, fallacia, tricæ, laqvei, captatio, cavillatio; bruge, cavillari, sophistam agere.
Sophistisk, sophisticus (e), fallax, fallaciter, intricatus (e).
Sorg, Bekymring, cura, ægritudo, sollicitudo; have, sollicitum esse, see Omsorg, Omhue.
Sorgløs, securus (e), curis vacuus, sine cura (is), vacuus; animo vacuo, expedito; til Utide, male securus, supinus, socors.
Sorgløshed, securitas, negligentia.
Sorrig, Bedrøvelse, luctus, tristitia, moeror, moestitia, dolor. — som er i Sorg, (efter Dode) funestus; sætter i, funestare, see Kummer.
Sorrigfuld, tristis, moestus, æger, sollicitus, anxius, luctuosus, afflictus, confusus; være, lugere, moerere, see Sørgelig, Bedrøvelig.
Sorrigfuldhed, tristitia, nubilum (a *pl.*)
Sort (med langt o) niger, ater, pullus, fuscus; som Sod, furvus. — sorte Kirsebær, actiana cerasa; s. Kiol, vestis pulla; som bærer, pullatus; i Sorg, atratus. — s. og hvidt, ex albo et nigro mixtus; ikke kunne giere Forskiel paa, nil videre. — s. paa hvidt, scriptum; literarum obligatio, fides, scriptura, literæ. — farve s., nigro colore inficere; blive, livescere, nigrescere, være, nigrare; giøre, denigrare, infuscare; En, bagtale, criminari, accusare, calumniari, invisum reddere; komme paa det sorte Register, suspectum, invisum fieri; hos En, alicui. — s. af Solen, fuscus, ustus, perustus; blive, uri, infuscari; giøre, urere, infuscare. — den sorte Konst, ars magica, incantatio; hos Kobberstikkere, cataphice. — de Sorte i Africa, nigritæ; deres Land, nigritia.
Sort (med kort o) genus, species; af samme, ejusdem generis, speciei.
Sortagtig, subniger, nigricans.
Sorteblaae, lividus, livens; være, livere; blive, livescere; giøre, livorem rei inducere; s. Farve, livor.
Sortebruun, fuscus, furvus; giøre, infuscare.
Sorteguul, luridus.
Sorteren, segregatio, discriminatio.
Sorterer, secernere, digerere, separare; generatim ponere, collocare, discriminare.
Sortiment, totum genus, corpus.
Sorthed, sort Farve, nigredo, nigror, nigritia.
Sortklædt, i sorte Klæder, atratus, pullatus.
Sortladen, mørkebrun, aqvilus; noget, subaqvilus, obater, subater, nigellus; bliver, nigricare.
Sortner, bliver sort, nigrescere.
Sortøiet, nigris oculis.
Sortsmudset, see Sortagtig.
Sot (med langt o) see Sygdom.
Souvenir, et, mnemosynon.
Souverain, summus; En, qvi summa potestate est.
Souverainitet, summa potestas.
Sovedrik, narcoticum, potus soporifer; opiatum.
Sovekammer, cubiculum qvieti destinatum, membrum dormitorium, ogs. *abs.* dormitorium.
Sover, dormire, qviescere, somnum capere; haardt, stertere; meget, multum indulgere somno; som s. meget, multi somni; lidet, parci somni: sove lidet, esse parci somni, pauci somni; slet ikke sove, vigilare, somnum non capere, noctem insomnem ducere; som ikke sover, vigil, insomnis, pervigil; at man ikke sover, insomnia, vigiliæ. — s. hos En, concumbere; i samme Kammer, Seng, cubare cum aliqvo; som Giæst for eengang, pernoctare apud aliqvem; ikke sove sammen, secubare; ikke la-

de sove, somnum auferre, adimere alicui; somno arcere aliqvem; sove længe om Morgenen, in diem dormire; sove ud, satis dormire; somno satiari, recreari; ikke have sovet ud, langvere, fessum etiamnunc esse, nondum satis dormivisse; sove Rusen ud, edormire, exhalare, discutere somno crapulam. — sover han, falder i Søvn, obdormiscere, somno opprimi, sopiri, morgi sopore; af Mathed, somno succumbere, vinci; somnolentum deficere. — sover som et Ledemod, torpescere, stupescere; som saaledes s., torpidus, stupens; denne Tilstand, torpor, stupor. bringe til at sove, sopire, in soporem dare, somnum inducere alicui.

Sover, en, dormitor, dormitator.

Sovesyge, veternus, lethargus, somni invicta cupido; som har, veternosus, lethargicus.

Spaadom, divinatio, hariolatio, vaticinatio, prædictio, conjectura, extispicium, haruspicium.

Spaadomsaand, vis divinatrix, divina, fatidica; divinitas.

Spaadomskonst, ars divinandi.

Spaaer, divinare, hariolari, vaticinari, augurari, auspicari, prædicere; om Orakler og Spaaqvinder, canere, præcinere. — lade sig s., velle futura discere, edoceri,

Spaamand, Drømmes Udlægger, conjector, interpres; af Lodkastning, sortilegus; af andre Tegn, haruspex, see Sandsiger.

Spaaqvinde, hariola, conjectrix, saga, vates, fatidica, prophetis eccl.

Spaastikke, virga metallica, divina, divinatrix, metallorum index, nuncia.

Spaan, assula, secamentum, segmentum; Fiilspaan, ramenta (auri, argenti &c.); Saugs., ramenta lignorum; til at tække med, scandula, scindula, asserculus. — i Spaaner, assulatim, assulose.

Spaankurv, sporta secaria.

Spaantag, tectum tabulatum, scandulare.

Spade, rutrum, pala, dolabra, ligo.

Spadseregang, deambulatio; et Sted hen, excursus; hvor man kan gaae at spadsere, ambulacrum, ambulatio, spatia pl. xystus; med Løvværk i Haver, pergula. — gjør en, ambulatum ire; et Sted hen, excurrere aliqvo; det er kun en, modica via est, non longo est.

Spadseren, ambulatio, deambulatio, inambulatio.

Spadsereplads, ambulatio, ambulacrum.

Spadserer, spatiari, ambulare, obambulare, deambulare, deambulatum ire; gaae at s., inambulare; s. et Sted hen, excurrere; ud, gaaer ud, exspatiari.

Spadseerreise, excursus (io); til Hest, til Vogns, vectatio (animi causa).

Spadseervei, ambulatio; kun en, modicum iter.

Spadseerveir, apta ambulantibus tempestas; det er, favet deambulaturis coelum.

Spæd, ung, novellus, tener. tenellus, infans; fiin, tynd, tenuis, subtilis, mollis. — adv. tenere.

Spædhed, Kleinlighed, teneritudo, teneritas, tenuitas.

Spædlemmet, molli et tenello corpore, tenellis membris corporis.

Spæer, Spær, aqvam addere, aqva (abl.) mitigare.

Spæger, tvinger, domare, domitare, frenare, comprimere; til Gavns, edomare; sit Legeme, defraudare genium suum. Kiød, Flesk, condire, garo servare.

Spægeflesk, caro (suilla) conditanea.

Spægepølse, botulus, lucanica.

Spægesild, halecula conditanea.
Spæk, Spækkesleſk, lardum, adeps.
Spækhøker, propola; qvi edulia minutim vendit.
Spækker, lardo trajicere; ſin Pung, ditefcere, rem augere; med Kanoner, tormentis implere, tormenta diſponere; ſ. ſig, genio indulgere, cutem curare; en Muur, cæmento explere, firmare.
Spækkenaal, lardarium, acus lardaria.
Spændaare, nervus.
Spænde, ſpænter, fibula.
Spænder, ſtrammer, adducere, med Spænde, fibula adſtringere, vincire, conſtringere, firmare; fibulare; op, diffibulare; ind, infibulare. — ſtrækker, tendere, intendere, adducere; over, paa noget, obtendere, intendere; for noget, prætendere, obtendere; for en Vogn, jungere, ſubjungere; fra, ab jungere, disjungere; for at bede, interjungere; Aaget, jugo ſubdere, induere; op, gior løs, retendere. — ſ. Hestene bag Vognen, rem invertere, ordine inverſo agere, præpoſtere agere; Strengene for høit, nimium poſtulare, modum excedere, immodeſtius agere. — det ſ. mig over Brystet, præcordia tenduntur; Kiortelen ſ. mig, veſtis premit, urit, arctat.
Spænding, tenſio, tentigo, diſtentio, intentio.
Spændkraft, ſee Fiærkraft.
Spændelæder, corrigia.
Spændt, ſtramt, contentus, intentus, diſtentus.
Spær, ſparus (um) lancea.
Spærlagen, ſee Sparlagen.
Særlemmet, ſee Spædlemmet.
Spærrer, ſee Sperrer.
Spætte en, lenticula, nubecula, macula.
Spættet, plættet, varius, maculoſus, guttatus.
Spag, manſvetus, cicur; gior, ſee Spæger.
Spagfærdig, manſvetus, mitis, ſee Sagtmodig.
Spagfærdighed, manſvetudo, lenitas, ſee Sagtmodighed.
Spalte, ſee Ridſe.
Spalter, ſee Kløver, Splitter.
Spand, Spande, (Maal) palmus, ſpithama (us), dodrans; en S. bred, palmaris. 2) Vandſpand, ſitula, ſitella, capula, hauſtrum; ſtort, bredt Kar, ſinum (us); at kaſte Lod, eller Stemmetavler i, urna. 3) to af eet Slags, jugum; et S. Heſte, bijugi *pl.*
Spanderer, ſee Spenderer.
Spange, ſee Spænde.
Spanſkflue, cantharis, cantharida.
Spanſkgrøn, ærugo, flos æris, chryſocolla, ſcolacia.
Spanſkrør, canna hiſpanica, indica.
Spanſkeryttere, cervi *pl.*
Sparebøſſe, capſula theſauraria.
Sparen, parſimonia.
Sparepenge, pecunia recondita, futuræ neceſſitati repoſita; ſubſidium pecuniæ.
Sparer, giemmer, condere, recondere, reponere, reſervare; ſammen, comparcere, colligere. — ſkaaner, parcere; Flid, ſegnius agere; Ord, verbis parcere, parcius loqvi; ikke ſpare, Flid, ſtrenue elaborare, ſedulo agere; Penge, nullis impenſis parcere; Ord, ſatis verborum ingerere; Bønner, enixe, gnaviter petere; Roes, effuſe laudare; intet Middel, omnia experiri; nil intentatum relinqvere, nil reliqvi facere; der er intet ſparet, ſedulo factum eſt, nil prætermiſſum eſt. — ſ., opſætter, differre, proferre, procraſtinare.
Spargement, Spargeres, ſee Rygte, Rygtes.
Sparken, calcitratus.
Sparker, ſlaaer bag op, calcitrare, recalcitrare, calce petere; ſom, calcitro (*onis*), calcitroſus.
Sparlagen, ſee Spærlagen.

Sparre, en, cantherium, tignum, tigillum.
Sparreværk, contignatio, jugamentum, arectaria pl.
Sparsom, parcus, frugalis, diligens; meget, for, tenax, male parcus; præparcus; med noget, parcus, tenax rei. — adv. parce; maligne; omgaaes s. med noget, rei parcere; omgaaes for s. dermed, maligne, timide adhibere.
Sparsomhed, parsimonia, frugalitas, diligentia; for stor, tenacitas: af S., dum parcit (o, is) &c. pecuniæ.
Sparsommelig, &c., see Sparsom.
Spas, see Spøg.
Specerie, aroma, species aromaticæ.
Speceriehandel, aromataria.
Speceriehandler, aromatarius, aromatum venditor.
Special, speciel, singularis, proprius.
Species pl.; i et Apothek, aromata, species aromaticæ; af Urter, herbæ; for saavidt noget bestaaer deraf, partes; grov Mynt, numus major, solidior, uncialis.
Speciesducat, aureus solidus.
Speciesrigsdaler, uncialis,
Specification, index, enumeratio, designatio, catalogus.
Specificerer, enumerare, designare; skriftligen, exscribere, consignare, exsignare, perscribere, scripto comprehendere, indicem rerum conficere.
Spectakel, spectaculum; ret et, foeda species, foedum spectaculum. — Allarm, turbæ, tumultus; giøre, turbare, turbas dare; En, turbas, ludos excitare alicui, gravem molestiam creare.
Spectakuløs, foedus, horribilis. — adv. foede, horrendum in modum.
Speculation, meditatio, contemplatio; Kiøbmænds, spes, periculum, experimentum, casus; paa, in spem, fortunæ tentandæ; giøre noget, fortunam tentare.
Speculativist, theoreticus, contemplativus (e).
Speculeren, meditatio, cogitatio, cura.
Speculerer, meditari, cogitare, consultare.
Spedalsk, leprosus; lepra infestus, laborans; elephantiacus.
Spedalskhed, lepra, elephantiasis; et Slags med hvidagtige Pletter, vitiligo.
Spederer, expedire, curare, transmittere.
Spediteur, mercium curator, seqvester, mercium permittendarum interpres.
Spee, contumelia, ignominia, see Spot.
Speger, spiger, clavus, clavus trabalis.
Spegerbore, Naver, terebra.
Speider, explorare, speculari, investigare; for at, speculabundus.
Speider, en, explorator speculator, catascopus, emissarius.
Speideskib, navis exploratoria, navigium speculatorium, catascopus.
Speidning, exploratio, investigatio.
Speil, speculum; i en Paafugls Rumpe, gemma; i et Skib, puppis. — staae for Speilet, speculo uti, in speculo sese contemplari; speculum adire, consulere; altid staae for, a speculo non abscedere, in speculo habitare. — som et S., specularis, glat, lævis, lubricus; klar, liqvidus, vitreus.
Speilfabriqve, specularia officina.
Speilfoutteral, speculi theca,
Speilglas, speculare.
Speilglat, lubricus, lævis.
Speilklar, vitreus, liqvidus, purissimus, argenteus; være, nitere; giøre, perpolire.
Speilmager, specularius.
Speiler sig, in speculo sese contemplari, speculo uti, speculum

lum confulere; i andre, ex aliis difcere fe; aliorum exemplo moneri, fapere, erudiri. — man kan f. sig deri, vultum tibi, te oftendit.
Speilramme, fpeculare; fpeculi margo, jugamentum, jugum.
Spek, fee Spæk.
Spelt, et Slags Korn, zea.
Spender, fee Spænder.
Spenderer, donare, largiri; paa noget, impendere.
Sperlagen, periftroma, velum, fee Gardine.
Sperren, Modstræben, reluctatio; Tilslutten. — gives med, verba.
Sperrer, en Port, et Sted, claudere, præcludere; fig, renitti, reluctari, repugnare, adverfari, detrectare.
Sperrevüdaaben, patens, plane apertus; være, totum patere; lade, penitus apertum relinqvere.
Sphære, fee Kugle. — Ens, fee Fag.
Spield, epiftonium; hos Sprøjter, conus, cuneus.
Spid, et Bradspid, veru, cuspis.
Spidder, infigere palo, fudi, ftipidi.
Spids, en, Spidse, Pynt, cufpis, mucro, acies, aculeus, acumen; af et Huus, et Taarn, culmen, faftigium; fumma domus, turris; af et Bierg, mons fummus; faftigium, vertex, cacumen; ellers det øverste af noget, apex, vertex; paa Planter, fpicus, fpiculum; skarp Kant af en Steen, murex. — Spidsen af en Armee, frons, antefignani, primores, prima acies; stille i, ante figna, primum, in fronte locare; træde for, in prima acie, inter primores confiftere. — byde Spidsen, obfiftere, occurrere, refiftere, objicere fe; sætte i Spidsen, som Anfører, ducem fefe offerre; som sætter sig saaledes i Spidsen, coriphæus, dux, caput, antefignanus. — Spidsen af en Muur, pinna, pinnaculum.
Spids, *adj.* spidsig, acutus, acuminatus, aculeatus; for til, præacutus; op ad, faftigatus. — gaae f. ud, definere in acutum; op ad, in acutum furgere, exire, colligi; faftigari; ned ad, in acutum defcendere, definere. — giøre f., acuere. — f., spodsk, acerbus, afper, mordax; spidse Ord, verborum morfus, aculei; afpere dicta; give, aliqvem tangere, acerbe notare, perftringere, obliqve carpere; som mig ikke saa f., parce dictis me inceffere, iftos verborum morfus cohibe.
Spidsagtigen, muricatim, cufpidatim.
Spidsbube, fur, nebulo.
Spidsbubestreg, furtum infigne, fraus infignis.
Spidse en, fee Spids, it. Glose.
Spidsen, Tilspidsen, exacutio, faftigatio.
Spidser, giør spids, acuere, acuminare, cufpidare, infpicare; Ørene, aures arrigere, fubrigere, fubftringere; Munden, os in acutum colligere. — f. sig paa noget, aliqvid exfpectare, rei imminere; rem fpe et opinione præfumere, præcipere.
Spidsfindig, acutus (e), ingeniofus (e), follers, follerter, callidus (e); i Tale, argutus (e), fubtilis, fubtiliter; alt for, tortuofus, contortus — f. Tale, argutiæ, argute dicta.
Spidsfindighed, acumen, ingenium, follertia, calliditas; i Tale, argutiæ. — Fiinhed, fubtilitas.
Spidsglads, et, cyathus, pocillum.
Spidshoved, som har en høi og smal Pande, cilo, ciluncculus.
Spidsig, fee Spids.
Spidskantet, muricatus.
Spidsnæset, nafus acutus.
Spidsrod, virga; løbe, virgis cæfum agi.
Spiger, fee Speger.

Spigrer, spegrer, clavo, (is) figere, vincire.

Spiir, paa Taarn, culmen, fastigium, summa turris. 2) sceptrum.

Spiisglas, antimonium, stibium.

Spil, Lykkespil, alea; som hører til, aleatorius, Spillen, lusus. — vinde Spillet, vincere lusu; tabe, vinci; have vundet S., vicisse; jeg har et got Spil, scidæ mihi favent; komme til at spille, posse alios provocare, campum habere experiundæ fortunæ. — fordærve Spillet, rem, negotium corrumpere, turbare; ved at forraade det, secreta, arcana vulgare, enunciare. — have sit S., bacchari, sævire, ruere; Fanden har sit, aliqvid turbatur. — staae paa Spil, in discrimine versari, in discrimen v..ari; sætte paa, in casum, in discrimen dare, committere. — et S. Kort, corpus, numerus scidarum.—Spil, Musik, fides, fidium cantus; Trommespil, tympana *pl.*; røre Spillet, tympana pulsare, tympano insonare; for En, tympani pulsu aliqvem salutare, colere; med klingende Spil, cum tympanorum pulsu, tympanis sonantibus. — have Haanden i Spillet, rei admisceri, adesse; rem regere, tractare; være med i Spillet, affinem esse rei. — Naturens S., naturæ ingenium, error, aberratio.

Spilbom, vectis, trochlea.

Spilde, dispendium. — gaae til S., effundi, profundi, perire.

Spilder, effundere, profundere, egerere; sætte til, consumere, amittere, perdere, rei jacturam facere; Ens Gunst, excidere gratia alicujus; sin Tid paa noget, tempus, otium conterere in re aliqva; sin Credit, labefactare fidem suam; sin Umoge, operam ludere, perdere, frustra consumere.

Spildevand, Spøldvand, aqva caduca; Sted hvor det løber ud, fusorium.

Spilfægterie, simulacrum pugnæ, decursio; *transl.* simulatio, lusus, fictum negotium; res conficta, composita; det er, verbo res geritur; simulatur; nil veri subest.

Spillebord, abacus lusorius.

Spillebold, pila lusoria.

Spillehuus, taberna lusoria.

Spillelaug, Spilleselskab, collusorum turba, collusores.

Spillen, lusus; paa Instrumenter, cantus; paa Skuepladsen, actus.

Spillende, som Øine, Hænder, argutus; som en zitrende Bevægelse, micans.

Spillepenge, numi ad sumtus leviores, lætiores, extraordinarius.

Spillemand, fidicen, choraules, symphoniacus; paa Fløite, tibicen; gemeen Spillemand, fidicen de trivio.

Spiller, ludere; med En, colludere; Bold, Kort, Bretspil, ludere pila, scidis; alea; Skak, latrunculis ludere; Billiard, globulis ludere; om noget, ob aliqvid, in conditionem aliqvam ludere; rem in lusus discrimen dare, vocare, luso auferendum ponere, proponere; høit, lavt, magno, parvo ludere; multum, pauxillum committere, ponere; hvor høit s. vi, qvid ponimus? qvanti ludimus? qvod pretium victori? hvem s.? qvis provocat? contra qvem pugnamus? qvis fortunam lacessit? jeg s. i den Farve, hoc colore fido; in hunc colorem provoco; in hoc colore vertitur, ab hoc colore pendet lusus; hunc colorem pono; spille solo, solum pugnare, sine socio rem gerere; s. idelig, assidue ludere; lusitare; til Forlystelse, lusu tempus fallere. — s. paa Instrumenter, canere, psallere; paa Lut, Citar, citarizare; paa

Orgel, organum pulſare, tractare; organo inſonare; af en vis Tone, ſonum, vocem ponere fundamentum cantus; han ſ. af C. af A., prima, ſexta voce nititur cantus; af alle Toner, e qvolibet diſcrimine cantum ordiri; qvovis diſcrimine cantum perferre; ſ. ſig i en Tone, inſinuare ſe, tranſire, flectere, elabi in vocem; ſ. med, accinere, cantum ſociare. — ſ. Comoedie, agere, exhibere fabulam; en Rolle, partes agere; perſonam tractare, ſuſtinere; ſin Rolle, partes ſuas peragere, fungi partibus ſuis; et Stykke paa nye, revocare, repetere, reddere, reponere fabulam; der ſpilles i Dag, ſpectaculum hodie eſt. — ſ. En noget i Hænderne, rem ad aliqvem deducere, vertere, rem ei tradere; facere ut res ad eum perveniat; Ædelſtenen ſ., micat, fulget. — ſ. med Kanoner, imellem Fienden, tormentorum ictibus, petere, obruere hoſtem; med Bomber, jacere, mittere. — ſ. En en Streg, aliqvem fallere; ingratum alicui facere, ægre facere. — vide at ſ. en Sag saaledes, rem eo vertere, ita inſtituere, flectere, componere. — lade en Maſkine ſ., conſilio uti; artem (es) commovere, adhibere; arte, conſilio agere, pugnare. — ſ. Meſter, vinde, vincere; være Herre, dominari, rerum potiri. — lade Flaggene ſpille, vexilla explicare, vento dare. — ſpille ſom Fiſke, laſcivire. — ſ. Banqverot, conturbare rationes; ogſ. *abſ.* conturbare.

Spiller, en, luſor; ſtærk, ludendi artifex. b) freqvens luſor, aleator.

Spilleſelſkab, ſee Spillelaug.

Spilleſyge, ludendi amor, furor, intemperantia; have, ardere luſus ſtudio.

Spilling, en, prunum cereum.

Spiltoug, vacerra, ſtabulum.

Spind, netum, fila deducta, filamenta, tractum, tracta (æ); fiint, tenue filum; grovt, craſſum filum.

Spindehuus, ergaſtulum ad fila deducenda.

Spindel, Teen, fuſus; i en Preſſe, cochlea; i en Vindeltrappe, capulus.

Spindelvæv, araneum (a); fuld med, araneoſus; er fuld med, araneare.

Spinden, Uldſpinden, lanificium; Garnſpinden, filorum deducendorum opus.

Spinder, nere, ducere; fila ducere, carpere, trahere, deducere; ikke ſ. Silke ved noget, rem minime lucroſam, fructuoſam, qvæſtuoſam experiri; multum incommodi ex re capere. — ſ. ſom Kattene, placide murmurare. —— ſpunden Stræng, chorda filo inducta; ſpunden Sølv, argentum in fila deductum.

Spinderſke, qvaſillaria.

Spinderok, colus.

Spindeſtue, cubiculum filis ducendis.

Spindeſide, cognatio materna, muliebris; beſlægtet paa, a matre cognatus.

Spion, Spionerer, ſee Speider.

Spire, en, germen; ſom ſkyder fra Roden af Viinſtokken, ſuffrago; paa Vexter, iſær Kaal, cyma; ſom har mange, cymoſus.

Spiren, germinatio (tus).

Spirer ud, frem, germinare, pullulare, naſci, enaſci, prodire.

Spiritus, tenuis, ſubtilis, acer.

Spiritus, liqvor tenuis, acrior, ſubtilis; i, af noget, vis.

Spiſe, Mad, cibus, cibarium, edulium, eſca, alimentum; det ſom holdes for det herligſte af alle Slags, mattea, mactea; Gudernes, ambroſia. — tienlig til, eſculentus, edulis.

Spiſekammer, cella penaria, pennaria; ogſ. *abſ.* cella; penus.

Spiſekurv, Madkurv, panarium, reticulum.

Spi-

Spisemester, promuscondus, cellarius; som er under ham, subpromus.

Spiser, æder, vesci, edere, comedere; hos En, paa et Sted, som Giæst, coenare, convivam esse, epulari; daglig, convictu alicujus uti; som s. hos En, conviva; daglig, convictor. — spise et Sted for Penge, coenatum ire, venire aliqvo. — s., være til Bords, coenare, cibo frui, cibum capere. — s. En, bespiser, victum, cibum alicui præbere; aliqvem alere; cibo, victu juvare, recreare. — s. Fremmede, som en Spisevert, popinam exercere; som saaledes s. Fremmede, popino. — s. En af, spe, verbis ducere, lactare, extrahere, ludificari.

Spisesal, Spisekammer, coenatio, coenatiuncula, coenaculum; hos Romerne, triclinium; stor, chalcidium.

Spiseselskab, concoenatio.

Spisetid, cibi hora.

Spisevert, popinarius, popino.

Spisglas, antimonium, stibium.

Spisning, cibatio, epulatio; at man spiser En, popina.

Spitsbube, see Spidsbube.

Splid, Uenighed, disjunctio, dijunctio; sætter S. imellem, disjungere, see Tvist.

Splidagtig, dissociabilis.

Splint, festuca; af et Been, testa *Cels.*

Splinter, findere, minutatim diffindere, see Kløver.

Splinternye, recentissimus.

Splitte, en, fissura,

Splitten, Adspredelse, disjectus.

Splitter, findere, diffindere, scindere, discindere, dissecare, diverberare, divellere. — s. ad, disjectare, see Adsplitter. — splittes ad, solvi, frangi.

Splittergal, furiosus, furibundus; er, furere.

Splitternøgen, plane nudus.

Spodsk, dicax, asper, acerbus, nasutulus, irrisor, cavillator; Tale, ironia, cavillatio, verborum ludibrium, acerbitas. — *adv.* acerbe, mordaciter, aspere, contemtim, per ludibrium. 2) stolt, superbus, fastidiosus, contumax, arrogans.

Spodskhed, spodsk Væsen, gestus irridentis, vultus derisor, nasus aduncus; vise, vultu, gestu irridere. 2) Stolthed, fastus, fastidium, arrogantia, contumacia.

Spole, rhombus; Væverspole, arundo, fistula.

Spoler, torqvere, deducere fila, involvere rhombo.

Spolorm, lumbricus, tænia.

Spon, see Spaan.

Spor, et, vestigium; komme paa, vestigia notare, deprehendere, perseqvi; indagare; have et got, sagaciter odorari; som har, acer, sagax; at man har, sagacitas.

Spore, calcar; give af Sporene, calcaria subdere eqvo, calcaribus eqvum stimulare.

Sporer, sentire, notare, deprehendere; som en Hund, odorari; vestigia, odorem seqvi, captare; noget, tangi odore; han s. noget, aliqvid ei subolet. 2) anspörer, stimulare, incitare, calcar subjicere.

Sporhund, canis sagax, vestigator, indago, indagator.

Sportler, Accidentser, adventitia, reditus incerti, extraordinarium vectigal.

Spot, Vidunder, ludibrium, ridiculum, cavillatio, irrisus, irrisio; drive, cavillari, ridere, ludere; med en, aliqvem ludibrio habere; illudere, insultare alicui; ludificari, exagitare aliqvem; med noget, in re ludere; rem in ludibrium, in lusum jocumqve vertere; med Religionen, sacris, divinis ad ludibrium abuti; sacra in ludibrium rapere, detorqvere. — for S., af S., ab irrisu, per irrisum, ludibrii causa, illudens, irridens, proterve, petulanter. — blive til, irrideri, turpiter abire, cum dedecore et fla-

et flagitio discedere, ludibrio esse, ad ludibrium recidere, in ludibrium abire, fabulam fieri, turpiter se dare; lade blive til, ludibrio, irrisui objicere, ridendum proponere; blive til S., for Folk, in ora hominum pro ludibrio abire; være, ludibrio esse; rideri; som er, ludibrium populi. — faae noget for en S., see Spotpenge.

Spottefugl, sannio, dicax, dicaculus.

Spotteglose, dicterium, verbum mordax, acerbe dictum, cavillatio, scomma.

Spottelig, see Spodsk, it. Skammelig.

Spotten, cavillatio, ludificatio, irrisio, insultatio, rhonchus, sanna.

Spottenavn, opprobrium, ignominiæ nomen; give, per opprobrium, contumeliæ causa dicere.

Spotpenge, pretium nullum, leve; for en, numo.

Spotter, ridere, ludere, illudere, eludere, cavillari, ludificari; En, aliqvem ridere, exagitare, ludibrio habere, insultare; med noget, med Religionen, see Spot. — spot kun ikke, jocari noli; cave, ne te poeniteat petulantiæ, protervitæ, levitatis.

Spotter, en, irrisor, derisor, cavillator, dicax, sannio; ret en, egregius cavillator, cavillandi artifex.

Spotviis, per opprobrium, ignominiæ causa.

Spøg, cavillatio, jocus, jocatio; ret en, lepidissimus lusus, joculare negotium; have sin S. med En, ridere, ludere, ludificari aliqvem; med noget, rem in jocum, lusum vertere; drive Spøgen for vidt, immodestius, effusius jocari, modum excedere; fordærve Spøgen, gaudium corrumpere, rem turbare; den S. gaaer for vidt, hoc jam ferri neqvit. — grov S., rusticus jocus; insolenter, proterve factum. — det var en S., festivum vero negotium! — forstaae S., sentire qvid serio, qvid joco agatur; videre qvomodo qvidqve dicatur; omnia in pejorem partem accipere; som forstaaer, commodus, clemens, elegans; ingen forstaae, nil pati posse; statim, facile ad qvidvis exasperari, irritari; som ingen forstaaer, rusticus, ferus, irritabilis, barbarus, ferox. det er ingen S., serio res agitur, non levis est res, non contemnenda; jocandi, ridendi locus non est. — uden S., extra jocum, serio, vere; det er kun min, jocor, joco dico.

Spøgedoctor, jocosus, jocator.

Spøgefuld, jocosus (e), ridiculus (e), lepidus (e), facetus (e), joci plenus.

Spøgelse, spectrum, larva, dæmon, imago, phasma, idolum, umbra, species, visum, phantasma, lemures *pl.* troe Spøgelser, spectris aliqvid tribuere; ikke troe, ridere spectra, nil tribuere visis, tollere dæmonum species.

Spøgelsehistorie, narratio, fabula de spectris, larvis, visis.

Spøgende, ikke for Alvor, jocabundus, jocularis, jocularius.

Spøger, jocari, ludere, ridere, cavillari; med En, have ham til Bedste, aliqvem ludere, irridere; med noget, a) rem per lusum, per petulantiam, negligenter tractare. b) giøre Spøg deraf, in re gravi, seria ludere; rem in lusum, jocum, ludibrium vertere, vocare; spøge med Ord, in verbis ludere; med en Eed, et Løfte, jusjurandum, promissum mutare, negligere, fallere, pro ludibrio habere. — s., ikke sige for Alvor joco dicere. — det s. her, locum infestant spectra; Sted hvor det s., spectris infestus locus.

Spøgerie, lemurum tumultus.

Spøite, see Sprøite.

Spølkum, labrum.
Spøllekiedel, at spølle Glas i, echinus.
Spøller, eluere.
Spølorm, see Spolorm.
Spørgen, interrogatio, percunctatio, sciscitatio; den evige, molestissima percunctatio; sciscitandi molestia, acerbitas.
Spørger, qværere, reqvirere, scitari, sciscitari, rogare, interrogare, percunctari (de aliqvo, de re). — jeg vil sporge dig om noget, est qvod abs te, ex te qværam. — sporge om Aarsagen, causam reqvirere. — er det at sporge om, qvid qværere attinet? — s. til Raads, consulere aliqvem.
Spørger, en, percunctator, curiosus, molestus.
Spørges, vulgari, emanare, percrebescere, innotescere, pernotescere.
Spørgsmaal, qvæstio, interrogatio, percontatio, percunctatio; det som der er spurgt om, qvæsitum, qvæstio; giøre et, qværere, qvæstionem ponere; Spørgsmaalet er ikke, non qværitur, non id agitur; er det et S? dubiumne id est? qvis dubitat? giøre et underligt, urimeligt, inepte, mire, absurde qværere; et lumst, captiose qværere; mange S., multa rogare.
Spørgsmaalsviis, interrogando; per qvæstionem (es); rogantis more.
Spradebasse, inepte elegans, mollis, delicatus, de capsula.
Sprader, jactare se, ineptire.
Sprager, see Spratter.
Spraglet, varius, sparsus, maculosus.
Spratter, som Ilden, strepere, stridere, crepare, crepitare; s. op, alte subsilire, exsilire trepidum.
Sprække, rima, rimula, fissura, hiatus; faae, findi, fatiscere; rimam (as) agere; discedere, dihiscere, hiascere; fuld af, rimosus; liden S., rimula, tenuis rima.
Sprækker, rumpi, dirumpi, hiare, hiascere, dehiscere; af Latter, risu dirumpi.
Sprænger, gyder, spargere; Vand paa Jorden, spargere aqvam in terra (am); spargere, adspergere, conspergere terram aqva; paa Træer, Planter, aqvam suffundere; rigare, irrigare plantas; s. en Port, rumpere, diffindere, vi aperire, vi pandere, revellere; Stene, disjicere, discutere; en Mine, disjicere, expellere; Banken i Spil, sorte aliqvem evertere, dejicere; sortem omnem auferre uno ictu; s. med Hesten, eqvo admisso ferri; til, advolare; bort, auferri.
Sprængen, Gyden, sparsus; med Hesten, impetus, fuga; cursus admissus, citatus.
Sprænglærd, doctrinæ ostentator, jactator.
Sprætter op, aperire (cultro), scindere, secare.
Spreder ud, see Udspreder. — spreder ad, see Adspreder.
Spring, saltus; i Veiret, subsultus, exsultatio; giøre et, saltum dare; i Veiret, exsilire, emicare; ned, desilire, saltu sese demittere; i fuld, citato, admisso cursu, komme, advolare; hielpe En paa, aliqvem monere, edocere; ei aliqvid subjicere; staae paa S. at giøre noget, aliqvid parare, agere, moliri (eller med fut. paa rus af det følgende verbum); at falde, at gaae til Grunde, male se sustinere, ruinam metuere. 2) Springvand, aqva saliens.
Springen, saltus; af Glæde, tripudium, exsultatio; Dantsen, chorea, saltatio. — S. paa, assultus; Qvægets, for Yngels Skyld, admissura, salitio, initus.
Springer, salire; i Veiret, subsilire, exsilire, emicare; af Glæde, exsultare, tripudiare; af Vrede, bacchari, agitari, circumfer-

ferri; dantse og springe, saltare. — s. til, adsilire, adsultare; paa, insilire, insultare; oven paa, superinsilire; ud, frem, prosilire; som Vand, scaturire; som Vext, germinare; tilbage, resilire, resultare; ned, desilire; over, transsilire; over Klingen, interimi; lade, interficere; springe, sælges, venire; lade springe, sælge, vendere. — lade en Mine springe, cuneum disjicere, expellere. — s. som en Mine, emicare, erumpere, disjici. — s., gaae itu, rumpi, diffilire. — s. som Vers, levi pede decurrere. — som Dyr for Yngels Skyld, salire, adsilire; lade Hoppen springe, admittere eqvum eqvæ.

Springer en, saltator; en Hest, eqvus succussor; i Skakspil, eqvus. — en S., Spradebasse, levis.

Springfiær, spira, momentum.

Springpost, Rør som Vandet springer ud af, salientis *pl.*

Springende, hoppende, saltuaris, exsultabundus, *adv.*, saltuatim, assultim, exsultim.

Springvand, aqva saliens.

Sprinkel, cancelli *pl.*; for Vinduer, clathri. 2) en Sygdom, febris putrida.

Sprinkelværk, opus reticulatum.

Sprinkelviis, cancellatim.

Sprinklet, rudet, cancellatus.

Sprog, som man taler, skriver, lingva, oratio; det latinske, grædske, hebraiske, som en Videnskab, literæ latinæ, græcæ, ebraicæ; latina, græca, ebraica (neutr. *pl.*); forstaae, tale, skrive, det latinske, engelske S., scribere, scire, loqvi latine, anglice. — S, hvorledes man taler, oratio, verba; føre et S., uti oratione; et andet. a) end en anden, omnia alia loqvi, longe diversa promere, diffidere, discrepare. b) end tilforn, a se ipso discedere, alia oratione uti, commutare orationem. S., Mæle, vox. — ud med Sproget! agedum loqvere! prome qvæ scis! dic qvæso! eloqvere! cur taces? ikke ville ud med Sproget, mussitare, cunctari, hæsitare, cunctantius loqvi, reticere, dissimulare, proloqvi nolle; jeg forstaaer Sproget, scio qvid velis; teneo qvid sibi velit. 2) Sentens, dictum, gnome, vox, sententia; usel, sententiola; kort, skarpsindig, apophlegma. — bibelsk, versus, locus scripturæ, dictum biblicum. — fuld af, sententiosus (e).

Sprogfordærver, lingvæ corruptor, depravator.

Sprogkonst, grammatica (ce); som hører til, grammaticus; efter Sprogkonstens Regler, grammatice *adv.*

Sprogkyndig, literator, lingvas doctus, lingvarum peritus, grammaticus.

Sprogkyndighed, grammatica; lingvarum peritia, usus; philologia; literæ.

Sproglære, see Sprogkonst.

Sproglærer, grammaticus, grammatista, technicus.

Sprogmester, lingvarum recentiorum magister.

Sprogrig, sententiosus (e).

Sprogviis, per sententiam.

Sprogrør, Talerør, tubus acusticus, fistula voci augendæ.

Sprøite, Spøite, sipho, siphunculus; Klysters., clyster.

Sprøiten, Sprøitning, adspergo, *inis.*

Sprøiter, spargere, adspergere; paa Ilden, paa et Sted, aqvam adigere, expellere, jaculari in flammam, in locum; bort over noget, aqvam supra aliqvid expedire. — s. ud, spyer ud, ejicere, expellere, ejaculari, evomere. — s., som Vand, Blod, spargi, emicare; paa noget, rem adspergere, conspergere, adspergi rei.

Sprukken, hiulcus; halv, semihiulcus, see Sprækker.

Sprutbakkelse, placenta tortilis, scriblita.

Sprutfval, physeter, pristis, pistrix.
Spund, Spunds, epistomium, embolium, obex, operculum, operimentum.
Spundser, sætter Spunds paa, operculare.
Spundshul, os dolii.
Spurre, passer, passerculus.
Spurrehøg, tinnunculus.
Spurretrav, Myretrav, formicinus gradus.
Spyd, hasta, lancea, spiculum, cuspis; germanisk, framea; Glavind, hasta, hastile; Jagt-S., sarissa; S. med en Rem, hasta amentata; uden Jern, hasta pura. — som bærer, hastatus, sarissophorus.
Spydstage, Skaft paa et Spyd, hastile, cornus.
Spye, sputum.
Spyeflue, musca grandior prægnans.
Spyen, Opkasten, vomitus, vomitio; Blods, vomitus cruentus, hæmoptysis; som foraarsager, vomitarius, vomificus.
Spyer, brækker sig, vomere, evomere, eructare; s. Ild, ignem evomere, ejaculari. — tager ind at s. paa, vomitu curari; s. Blod, sangvinem ejicere; faae En til at s., vomitum ciere alicui; ville til at s., vomiturire.
Spyt, saliva; som spyttes ud, sputum, sputamen, desputum.
Spyttekuur, salivatio; curatio per salivam, mercurialis; bruge, per salivam curari.
Spytter, spuere, exspuere, despuere, ejicere, excreare; En i Ansigtet, os conspuere alicui; paa noget, aliqvo despuere, aliqvid conspuere.
Spytteurt, pyretrum.
Sqvadron, turma; som hører til, turmalis; af samme, conturmalis.
Sqvadronviis, turmatim.
Sqvalder, see Sladder.
Sqvaldrer, en, garrulus, lingvæ parum continens.
Sqvaldrer, garrire, linqvæ non moderari.

Sqvatfeed, obesus, pingvior.
Staadder, see Betler.
Staadderagtig, mendicus, supplex.
Staadderpose, pera, loculi mendicantis.
Staadderstads, splendida miseria, nugæ speciosæ.
Staadderfoged, mendicantium observator, custos.
Staaen, standi assiduitas.
Staaende, stans; st. Vand, aqva pigra, stagnans, immota; stagnum; Armee, miles perpetuus; Bogstaver i Trykken, typi perpetui, non disjecti; Skrift ikke cursiv, literæ rectæ. — paa st. Fod, e vestigio.
Staaer, stare; paa noget, som et Menneske, et Dyr, insistere; som en Leier, Bygning, impositum esse, positum esse in loco; som en Bygning, immunitum esse loco; som en Kapital paa et Grundstykke, occupari, fundari, niti, incumbere, inhærere agro, prædio, fundo; som Straf, Belønning, propositum esse. — st. hos En, alicui adsistere, adstare; prope eum constitisse; til En, i hans Magt, penes eum esse; in eo, in ejus arbitrio, jure, potestate, situm, positum esse, ab eo pendere; det st. til ham, ille est arbiter rei. — st. hos En som Penge, apud aliqvem esse occupatum; ei esse creditum; sikkert, bene, tuto illi credi (creditum esse). — staae hos, ved noget, som en Bygning, jungi; junctum, vicinum, continuum esse, adhærere; naar den anden Bygning er lavere, imminere. — st. i noget, som i en Bog, et Brev, Aviserne, scriptum legi, inveniri; det st. i Virgil, est apud Virgilium, Virgilii verba sunt; det st. skrevet, scriptum est, legitur. — st. i et Testament som Arving, scriptum esse; i Almanaken som got Veir, promitti; som slet, denunciari; i Almanaken st. got Veir, ephemerides promittunt caelum serenum;

num; slet Veir, ephemerides tempestatem denunciant. — st. i Ens Villie, Mägt, esse, situm esse in alicujus voluntate, potestate. — st. høit, som en Bygning, edito loco impositum esse, late conspici, multum eminere; som Myntsorter, Species, multum valere, magno censeri, venire; multum numorum æqvare; som Coursen, multum reddere, multi foenoris esse, multis centesimis æstimari; som et Instrument, incipere a voce acutiori; lavt, incipere a sono graviori, gravius incipere. — st. paa koldt, varmt, som Qvægsølv, ostendere frigus, calorem. — st. efter noget, følger derpaa, seqvi, subjectum esse. b) see Tragter efter. — st. derhen, dubium, in dubio, in ambiguo esse; in incerto, in medio relinqvi, nondum satis constare, nondum liqvere, nondum esse exploratum. — hvorledes st. vi med hinanden? a) i Henseende til Regning, qvid alter alteri debemus? b) i Henseende til Sindelag, ut inter nos convenit? qvo animo sumus inter nos? jeg veed ikke hvorledes jeg st. med ham. a) nescio qvid ille mihi, aut ego illi debeam. b) ut erga me sit affectus, qvo animo sit erga me, satin æqvus sit mihi. — st. got hos En, gratia alicujus florere, ei gratum esse, multum apud eum posse; som, gratiosus apud aliqvem, ei carus; at man gior det, gratia, potentia. — det st. vel med ham, ei consultum est; felix, in tuto est; ikke vel, laborat; med en Ting, res laborat, in discrimine versatur, affecta est. — st. paa Hovedet som Haarene, horrere, erigi, stare. — st. herligt som Sæden, florere, vigere, læto incremento vigere, lætam messem ostendere; Sæd som st. herlig, lætæ fruges; ikke staae got, haud qvaqvam vigere, spem fallere, haud sane lætam messem ostendere. — blive staaende, gaae videre, consistere, non progredi, resistere, subsistere, insistere; med sin Betragtning, rei immorari; unum tenere, seqvi, amplecti; med sine Ønsker, in re acqviescere, ea contentum esse, nil ultra tendere. — blive staaende, ikke falde om, incolumem esse, non prolabi, ruinæ expertem esse; ikke gaae bort, remanere, non abscedere; som et Uhr, en Flod, cursum abrumpere, sistere, inhibere; qviescere, subsistere; som Mad, Drikke, ikke røres, non attingi, non gustari; intactum, illibatum manere. — blive staaende i en Forelæsning, finem facere, subsistere; jeg blev i min forrige Afhandling staaende der ved, prior disputatio in eo subsistit. — blive st. som Penge i et Huus, relinqvi, residere. — lade staae, non movere, relinqvere, non attingere; Penge, pati hærere in fundo, apud aliqvem; sinere aliqvem retinere; lad det staae! noli tangere! ne remove. — have staaende, Penge, pecuniam occupatam habere; Qvæg, Heste, in stabulo habere, alere; Fiske, in piscina habere. — staaer omkring, noget, circumstare, cingere; uden for Døren, ante fores adstare; i Forbund, Venskab med En, foedus, amicitiam habere; foedere, amicitia junctum esse; i Regning, Handel, re et ratione junctum esse alicui; i Tractater, pacisci, conditiones ultro citroqve jactare; i slet Forstaaelse, simultates exercere cum aliqvo; i Ens Tieneste, operam ei addixisse. — saaledes st. Tingen, talis est conditio causæ, eo loco res est, hic est rerum status. — st. inde for noget, aliqvid, præstare, spondere; periculum rei suscipere, see Indestaaer. — som han gaaer og staaer, ut est. — staae! siste gradum! mane! — staaer for Fienden, resistere hosti, subsiste-

fistere hostem; for een Mand, consentire; i Tvivl, dubitare, dubium hærere; i Frygt, metuere — st. under En, ei parere, subesse, subjectum esse; under Ens Regiering, ejus imperio, ditione teneri. — st. i Fare, esse, versari in periculo; i den Tanke, Mening, credere: esse in eo opinione ut credas; i Anseelse, esse, florere magna autoritate; i Miscredit, suspectum esse; flagrare adversa opinione; hos En, alicui suspectum esse; i Forventning, exspectatione erectum, suspensum stare; exspectare. — st. i Lære, tirocinium ponere, facere. — st. i Veiret, surrigi; stivt, horrere; som en Hest, cespitare, arrectum se tollere. — Taarene st. ham i Øinene, oculi turgent lacrymis. — st. bie, see Hielper.

Staal, chalybs; af, chalybeus; af St. og Jern, ferreus; lægger St. for, chalybe inducere, firmare, roborare.

Staalfabriqve, chalybaria.

Staalfiær, spira, momentum e chalybe.

Staalgrøn, molochinus.

Staalsætter, legger Staal for, see Staal.

Staaltraad, filum ferreum, ferrum ductile.

Stabel, acervus, cumulus, tabulatum; Brændestabel, lignorum strues, see Stapel.

Stable op, cumulare, aggerare, struere, construere, exstruere, acervare.

Stab, Regiments, Oberst, duces, proceres; Understab, præfecti cum accensis, corpus præfectorum et accensorum.

Stabscapitain, procenturio centuriæ magister, centurio honorarius.

Stabschirurgus, protochirurgus; vulnerarius chilindis, e cohorte prætoria.

Stabsfourreer, designator procerum.

Stabsmajor, præfectus militum, præfectus honorarius.

Stabsoberst, chiliarchus honorarius.

Stabsofficeer, præfectus ordinis honoratioris, classicus.

Stabsprofos, apparitor chiliadis.

Stabsqvarteer, procerum, ducum, præfectorum sedes.

Stad, urbs, oppidum; i Henseende til Indbyggerne, civitas; liden St., oppidulum, conciliabulum; med egen Øvrighed, Love, Immediatstad, municipium; en Borger deri, municeps; i Modsætning med Forstaden, moenia, intra moenia; som er uden for, suburbanus, see Bye.

Stade, statio, stativa *pl.*

Stadepenge, locarium, tabernarium.

Stadeligen, see Stadigen.

Stadfæstelse, fides, confirmatio, see Bekræftelse.

Stadfæster, firmare, confirmare, see Bekræfter.

Stadig, fast, ~~stabilis~~; bestandig, constans, see Fat.

Stadigen, firme, firmiter; sikkerligen, certe, affirmate.

Stadighed, stabilitas, firmitas, firmitudo; Bestandighed, constantia; sat Væsen, modestia.

Stads, som En gier, cultus, splendor, magnificentia, apparatus; gier S., stadser, uti cultu, paratu magnifico; med noget, aliqvid venditare, ostentare, in speciem circumferre, circumducere, cum re volitare; med Klæder, uti vestitu magnifico; med en Klædning, uti veste ad cultum, pompam. — Fruentimmerstads, mundus (muliebris), see Pynt, Puds. 2) *adj.* urbanus, urbicus, publicus.

Stadsbesøg, Stadsvisite, salutandi officium; salutatio honoraria, honoris causa, dicis causa; giere, salutare honoris, dicis causa.

Stadsdame, magnifica, regina, superba.
Stadser, giør Stads, see Stads.
Stadselig, prægtig, splendidus (e), magnificus (e), amplus, ampliter; smuk, eximius (e), egregius (e).
Stadsgeistlig, concionator urbicus, sacrorum in urbe curator.
Stadsgeistlighed, collegium sacerdotum urbicorum.
Stadsgrav, fossa, canalis urbem cingens, urbi circumdatus (a).
Stadshauptmand, præfectus urbi.
Stadskæmner, qvæstor urbanus, præfectus ærarii urbici.
Stadskiortel, vestis magnificentior.
Stadsliverie, cultus famulorum ad pompam, splendidior.
Stadsmusikant, symphoniacus publicus.
Stadsnyehed, publica fama, populi cura.
Stadsparyk, capillamentum ad cultum lætiorem.
Stadsphysicus, medicus publicus, salubritatis publicæ curator.
Stadsrettighed, jus oppidi; jus, formula, honor municipii; have, urbibus accenseri, inter urbes poni.
Stadstambour, tympanista publicus.
Stadsuniform, vestis militaris ad cultum.
Stadsværelse, Stadsestue, cubiculum nitidius, magnificentius.
Stadtholder, see Statholder.
Stæd, see Sted.
Stæder. — stædt i Nød, Fare, deprehensus, oppressus.
Stædig, Hest, eqvus contumax, refractarius.
Stækker, giør kortere, incidere, amputare, abrumpere.
Stækkere, see Kortere.
Stækning, amputatio. — bedre med verba.
Stænder, see Stand.
Stændig, assiduus, perpetuus, perennis, continuus. — *adv.* semper, assidue, sine fine, perpetuo, continuo, usqve.
Stænger, statuminare, fulcire, palo adjungere, maritare (vites, lupulos) *poet.* — for en Dør, pessulo claudere, pessulum obdere.
Stængel, caulis; af Planter, scapus; af Korn, culmus; lille, cauliculus.
Stænk, et, adspergo, *inis.*
Stænker, spargere; paa, adspergere, respergere, inspergere; med Vand, rigare, irrigare.
Stær, Fugl, sturnus, turnus; i Øiet, den graa, gutta serena; den sorte, cataracta.
Stærgræs, carex; Sted hvor det voxer, carectum.
Stærblind, lippus, hebete visu.
Stærk, af Kræfter, firmus, validus, robustus, valens; meget, prævalens, prævalidus; i en Ting, peritus rei, artifex, gnarus; exercitatus in re. — en st. Aand, *vulg.* qvi divina pro superstitione contemnit, qvi sibi plus vulgo sapere videtur, religionis contemptor. — st. Musik, concentus plenus, bene instructus, multorum organorum, multarum vocum; stærkt Chor, chorus bene instructus, freqvens, numerosus; Spiller, studiosus, gnarus ludendi, lusus. b) freqvens, assiduus lusor; Besætning, præsidium firmum, validum, idoneum; Sum, Fordring, magna summa, magnum nomen; Afsætning af Varer, vendendarum mercium freqventia, felicitas, æqva conditio; er her, fervet mercatura, multa hic venduntur; have st. Afsætning, multa vendere. — st. Paalæg, grave vectigal; Competent, potens competitor. — st. Drik, over Hovedet, sicera, temetum; Viin, vinum firmum, acre, vigens, pingve; Øl, hordeacea firmior pingvior; Toi, pannus firmior, robu-

bustior, pingvior; Lys, Skin, lumen largum, clarum; Tone, sonus acer, vehemens, gravis, ingens, incitatior; Lugt, gravis odor. — st Armee, copiæ validæ, magnæ, firmæ; Selskab, magna freqventia, coetus freqvens; er der, multi adsunt. — st. Recommendation. a) mægtig, commendatio non levis, haud contemnenda, potens; have, potenter commendari, potentes suffragatores habere. b) eftertrykkelig, commendatio, suffragatio enixa, diligens; have, diligenter commendatum venire. — st. af Lemmer, stor, amplus, vastus; tyk, crassus, pingvis. — st. Portion, multum; pars bona, magna; st. Mad, cibus solidus; Slag, ictus gravis, vehemens. — være st., valere; i noget, multum valere arte, in arte, in re; blive, valescere, firmari, roborari, vires colligere; giøre, roborare, firmare, sig, naar man er svag, omnes vires colligere, ultra vires anniti.

Stærkhed, see Styrke.

Stærkt, heftigt, valide, vehementer; kraftigen, enixe, vi, violenter, firmiter. — æde, drikke st., multum cibi assumere, multum bibere; som æder, drikker st., multi cibi, multi potus, edax, bibax. — spille st., multum, assidue, studiose ludere; heit, multum committere. — drikke st. ved Bordet, eller ellers, potare, largiter se invitare. — klinger st., graviter sonare, gravem sonum edere; skriger, raaber, magna voce inclamare; recommanderer, diligenter, enixe, sedulo commendare. — besætter st., med Guld, Sølv, multo auro, argento excolere, multum auri, argenti addere; et Tal, et Blad, multum committere in tesseram, in scidam; med Folk, idoneo numero instruere. — lugter st., gravem odorem spargere, emittere. — man taler st. derom, multus sermo est.

Stævnemaal, formula qva dies alicui dicitur.

Stævner, for Retten, diem dicere alicui, in jus vocare, arcessere; naar han ikke vil komme, evocare — til sig, vocare, jubere adesse; diem, horam destinare, qva adsit. — st. Træer, see Bestiærer.

Stævning, citatio, in jus vocatio, evocatio.

Stafferer, ornare, expolire, excolere; en Hat, colligere, concinnare, sinuare.

Stafferer en, ornator, concinnator.

Staffering, exornatio.

Stafette, nuncius extraordinarius; ved en, extra ordinem.

Stage, contus, framea, pertica, see Pæl.

Stak, en, meta, strues, acervus, cumulus; i St., cumulatim.

Stakaandet, asthmaticus, anhelus, qvi ægre spiritum ducit.

Stakaandethed, asthma, anhelitus, respirandi difficultas.

Stakkel, mendicus, miser, misellus.

Stakker, sætter i Stak, struere, struem facere, acervare, accumulare, stipare.

Stakket, see Kort.

Stakketværk, Plankeværk, sepimentum.

Stald, stabulum.

Staldbom, Spiltoug, vacerra.

Staldbroder, socius, sodalis; i et Embede, collega; i Handel, consors, socius; i Krig, commilito.

Staldbroderskab, societas, sodalitas, consortio; i Krig, commilitium.

Stalder, tager paa Foder, stabulare; staaer paa Stald, stabulari.

Staldknægt, stabularius, agaso.

Staldmester, stabuli magister; eqviso.

Staldning, stabulatio.

Staldrum, stabulum; der er St. for saa mange Heste, tot eqvos capit stabulum.

Staldstud, Staldoxe, bos saginarius, altilis.

Staller, om Heste, urinam reddere.

Stambog, liber memorialis, memoriæ fautorum, amicorum dicatus.

Stamfader, generis auctor.

Stamhak, en, balbus.

Stamholder, subsidium, columen familiæ; stirps.

Stamhuus, gentis origo.

Stamme, paa et Træe, stirps, truncus, stipes; faae, stirpescere, in stirpem firmari, evalescere; med Stammen, a stirpe. — St., Slægt, stirps, stemma, prosapia, gens, propago, familia.

Stammen, cunctatio, lingva gravis, os balbum.

Stammende, balbus.

Stammenavn, nomen gentilitium.

Stammer, balbutire, hæsitare; titubanter, hæsitanter loqvi; in loqvendo offendere, luctari, see Nedstammer.

Stamord, thema, vocabulum primum, etymon.

Stamtavle, stemma, prosapia, progenies; generis ordo, series.

Stampe, en, tudicula, fistuca, pistillum.

Stampemølle, mola ad tundendum, tudicularia.

Stampen, tundendi opera; med Fødderne, pedis supplosio.

Stamper, tundere, itu, contundere, conterere, comminuere, frangere; med Fødderne, pedes supplodere, pede terram ferire.

Stamper, en, Stampemøller, tudicularius.

Stand, locus; Beliggenhed, situs; Tilstand, status, conditio, sors, res; Levemaade, vita, locus, ordo; Characteer, ordo, dignitas, persona, locus; Herkomst, natales, genus, locus. — Ridder-, Raadsherrestand, ordo. — høi St., fastigium, splendor, dignitas, amplitudo; af, illustris, nobilis. — forandre sin St. a) gifte sig, matrimonium inire. b) vælge en anden Levemaade, vitam, vitæ genus mutare. — holde St., stare, resistere, manere; præbere se; ikke holde, fugere, elabi, abscedere. — af St., amplus, honestus. — i St. til, potens, valens, par rei, idoneus; være, posse, valere; til at betale, esse solvendo; ikke i St., impar operi, impar rei efficiendæ; være, non posse. — jeg er i St. til at giøre alting til intet, facile mihi est omnia mutare; facile inducor ut mutem. — i St., færdig, paratus, expeditus; sætter i, parare, instruere, componere, concinnare, expedire; atter i St., reficere, restituere, reparare; holde i, tueri. — sætte i St., giøre skikket, aptare, aptum reddere, instruere; vires, facultatem, copiam præbere; dette sætter mig i St. til at giøre det, hoc facit, efficit, ut possim, ut valeam; komme i St. til at giøre noget, evalescere, confirmari ad rem efficiendam. — Stænder, ordines; af hvad Stand de ere, cujuslibet ordinis, loci; enhver efter sin St., suo qvisqve loco, ordine; skiule sin St., celare qvis sis. — haard, svær St., grave certamen, discrimen; acris dimicatio; have en, graviter laborare, vexari, dimicare.

Standart, labarum, vexillum eqvestre.

Standhaftig, firmus, stabilis, fortis, constans; fast, solidus, firmus. — *adv.* constanter, firmiter, solide, fortiter.

Standhaftighed, Bestandighed, constantia, fides; Mod, animus; beholde, non deficere animo; tabe, cedere, frangi, vinci, deficere.

Standqvarteer, stativa *pl.*; have, agere.

Standret, cognitio militaris; holde over En, militari more de aliqvo cognoscere.

Stand-

Standser, opholder, retinere, sistere, inhibere, morari, moram injicere. — staaer stille, bliver staaende, resistere, subsistere, consistere; gaaer ikke videre, non procedere; cursum, gradum sistere, inhibere. — ophører, desinere, finem facere; opus inhibere, suspendere; ikke taler, conticescere, qviescere, tacere. — st. ved noget med Tankerne, rei immorari; her standser Fornuften, hoc non asseqvor, hic stupet animus. — ikke bevæger sig, conqviescere, non commovere se; som Handelen, cessare, frigere, langvescere, senescere.

Standsmæssig, decorus; dignus alicujus loco, ordine, fastigio. — st. Opdragelse, digna natalibus, tanta spe educatio; have, educari in spem natalibus dignam; Begravelse, dignum tali homine funus; have, digne, ut dignum est tali ordine, efferri; funus habere loco illo dignum.

Standsperson, nobilis, illustris.

Stang, pertica; til at stede med, som Baadstang, contus; til at hæve med, vectis; en lang St., longurius. — holde En Stangen, parem alicui esse. — Stangen paa en Vægt, librile.

Stanger, støder, cornu petere, infestare; som st., petulcus, cornipeta, cornu infestus.

Stangjern, Stangguld &c., massa ferri, auri, argenti.

Stank, foetor; odor foedus, gravis.

Stapel, navale; løbe af Stapelen, demitti.

Stapelrettighed, jus stapulæ, jus morandi merces; autoritas mercium alio missarum, arbitrium mercium.

Stapelstad, emporium cum jure stapulæ.

Starblind, see Stærblind.

Stat, Rige, imperium, respublica, civitas; Staterne af Holland, Herrenstaterne, senatus batavus, proceres batavorum. — giøre St. paa noget, aliqva re niti, confidere; rem certam, non dubiam habere.

Statholder, præses, rector, præfectus, exarchus, hyparchus, vicarius; af de forenede Nederlande, prætor, dictator, dux bellicus.

Statholderskab, præfectura, cura, exarchia, hyparchia, imperium vicarium, cura vicaria; hos Romerne, imperium, provincia.

Station, Embede, locus, munus; Poststation, mansio.

Statistik, see Statskonst.

Statistisk, politicus.

Statsanliggende, negotium publicum, cura reipublicæ; cura publica, civilis.

Statsfeil, soloecismus politicus; peccatum, error in republica.

Statsforbrydelse, crimen, majestatis, perduellionis, publicum.

Statsgreb, ars, consilium.

Statsklog, rerum civilium peritus, gnarus; prudens reipublicæ, vitæ civilis; callidus (e).

Statsklogskab, rerum civilium prudentia, vitæ civilis peritia, ars politica; prudentia civilis, reipublicæ tractandæ; scientia civilis.

Statskonst, politica; som forstaaer, politicus, rerum civilium gnarus.

Statslære, see Politik.

Statsmand, politicus, rerum civilium gnarus, vir civilis.

Statsminister, consiliarius reipublicæ tractandæ.

Statsraad, consilium, publicum, suprema curia.

Statsraison, reipublicæ usus, rationes civiles.

Statsret, jus publicum.

Statssecretair, a literis publicis.

Statsstreg, consilium callidum.

Statsvidenskab, see Politik.

Statue, see Billedstøtte.

Statuerer, antager, credere, putare, probare; han st. det, placet

cet, videtur. — st. et Exempel, edere, prodere exemplum; paa En, in aliqvem.

Statur, statura, modus, habitus.

Statuter, jura civitatis, jus proprium civitatis; efter Statuterne, jure, lege ejus civitatis.

Staut, see Stolt.

Stav, baculus, virga, *dim.* bacillus, virgula; til at gaae med, eller som Ærestegn, scipio; Officerers eller Corporalers, vitis; Sandsigeres, lituus; Bispstav, pedum.

Stavelse, syllaba; af 2, 3, 4, 11 Stavelser, dissyllabus, trisyllabus, tetrasyllabus, hendecasyllabus; af een St., monosyllabus; af mange, polysyllabus.

Stavelsemaal, metrum.

Stavelseviis, syllabatim.

Staven, literarum efferendarum, noscendarum tirocinium; literarum pronunciatio.

Staver, see Bogstaverer. — En noget for, syllabatim decantare.

Stavertræe, hos Bødkerne, virgæ textiles.

Stavr, Stavre, palus, sudes, vallus, stipes.

Stavrer, støtter under med Stavrer, palare.

Sted, locus, sedes; i Ens efter ham, in locum alicujus; komme, succedere; som kommer, successor; som sættes saalænge, vicarius; kalde, sætte i Ens Sted, alicui suggerere aliqvem. — i Ens St., i Stedet for ham, pro aliqvo; loco, vice alicujus. — paa forrige St., in locum suum; sætte, reponere. paa det rette St., loco, suo loco. — dersom jeg var i dit St., si, qvi tu es, ego sim; sæt dig i mit St., fac, qvi ego sim, te nunc esse; jeg skiøttede ikke om at være i hans St., nolim ille esse. — St., Plads, Embede, provincia, sedes, statio; erholde, muneri præfici; antage, conditionem muneris accipere. — St. i, af en Bog, verba, sententia, locus libri. — strax paa Stedet, illico, e vestigio. — ikke gaae af Stedet, pedem nusqvam proferre; cedere, abire nolle. — give St., locum relinqvere, concedere; indulgere; finde St., locum habere; som en Klage, admitti, dari; et got Ord finder et got St., multa precibus cedunt.

Stedbarn, Stifbarn, privignus.

Steddatter, Stedsøn, privignus (a).

Stedfader, vitricus.

Stedmoder, noverca.

Stedmoderlig, novercalis *adv.* novercaliter.

Stedsødskende, comprivigni.

Stedsøster, comprivigna; af een Fader, germana; af een Moder, uterina.

Stedse, semper, assidue, sine fine, perpetuo, continuo, usqve.

Stedsevarende, perpetuus, assiduus, perennis, continuus, æternus.

Steeg, see Steg.

Steen, lapis; stor, saxum; smaae, lapillus, calculus, scrupulus; i Frugt, ossiculum; Ædelsteen, gemma. — S., Sygdom, calculus. — der ligger paa Hiertet som en St., urit, mordet, angit, vexat, cruciat, male habet. — som en St., durus, ferreus, rigidus; blive til, in lapidem rigescere, verti, durari. 2) *adj.* lapideus, saxeus.

Steenbrynd, nederste Kant af en Klippe, crepido.

Steenagtig, see Steenig.

Steenbider, cinclus.

Steenbuk, capricornus.

Steenbrud, lautumiæ *pl.*, lapicidina.

Steenbro, via munita; som lægger, munitor.

Steenbræk (Urt) saxifragia.

Steendige, Steengierde, maceria (es).

Steendynge, moles saxea.

Steendød, exanimis.
Steeneeg, ilex; som er af, ilignens, ilignus; robur.
Steener, lapidare, lapidibus obruere. — Agre, renser fra Steen, elapidare agros.
Steenet, steenig, lapidosus; med store Steen, saxosus.
Steengammel, senectute confectus, decrepitus.
Steengeed, dama, rupicrapa.
Steengierde, see Steendige.
Steengrube, see Steenbrud.
Steengruus, (i Blæren) lithospermum.
Steengulv, stratum, stratura; lægge, sternere, pavire, munire, solidare.
Steenhob, ruinæ, rudera.
Steenhierte, ferreum pectus.
Steenhaard, saxeus.
Steenhugger, lapicida, lapidarius.
Steenkast, lapidis jactus; et, in qvantum volat lapis dimissus, qvoad mitti potest lapis.
Steenklippe, rupes, cautes, saxum, scopulus.
Steenkar, testa, vasa testacea.
Steenkiste, pila.
Steenkul, lithanthrax; carbo bituminosus, pingvior.
Steenkulbrud, lithanthracaria, carbonum pingvium fodina.
Steenig, see Steenet.
Steenlim, fetrumen cæmentorum.
Steenolie, petroleum.
Steenørn, ossifraga.
Steenpille, pila, anta.
Steenrig, prædives.
Steensalt, sal fossilis.
Steensnider, Steenskiærer, scalptor, lithurgus, glypta (es). — Bundiæge, calculi exsector.
Steensmerte, calculus; have, calculo infestari, uri.
Steenspende, fibula gemmata.
Steentang, hos Bundlæger, ansa.
Steentøi, vasa tastacea, figulina, figlina, fictitia.
Steg, assa, caro tosta; lugte Stegen, odorari qvid subsit; jeg lugter Stegen, mihi subolet aliqvid. — en feed St., opima præda.
Stegepande, Stegesoe, sartago, testus.
Steger, assare, torrere.
Stegespid, veru.
Stegesoe, see Stegepande.
Stegevender, rota, machina, trochlea, veru versando, circumagendo; autopta.
Steil, op ad, acclivis, abruptus, præruptus; ned ad, declivis, devexus, præceps.
Steile og Hiul, rota; lægge paa, rotæ implicare.
Steilhed, acclivitas, declivitas, præcipitium.
Stellads, see Stillads.
Stemme, vox, sonus; have en god, bene, svaviter canere; have en grov, fiin, stærk, svag, gravi, acuto, magno, exili vocis sono uti; canere graviter, acute, splendide, tenuiter; i et Orgelværk, vox, sonus, discrimen; i en Musik for Sangerne, Spillerne, partes. - et St., Valstemme, suffragium; give, suffragari; som giver, suffragator; at man giver, suffragatio; være de fleste Stemmer, plurimorum suffragiis creari, plurimos suffragantes habere, plurimis probari; de færreste, pauca suffragia conficere, ferre, auferre; paucis probari. — have, kunde give St., posse censere; habere jus suffragii; i et Collegium, esse, sedere cum jure suffragii; at man har, jus suffragii, jus censendi. — St., Mening over noget, sententia; give, dicere sententiam, censere; til noget, aliqvid censere, probare; assentiri; sententia sua rem tueri; ikke give, rem improbare, dissentiri; jeg giver mit St. dertil, ikke dertil, mihi placet, displicet; censeo, non censeo decernendum. — St. hvorefter de andre rette sig, prærogativa. — samle Stemmer, sententias rogare.

gare, perrogare, exqvirere. — de fleste Stemmer gielde, valet, decernitur, tenendum eſt, qvod pluribus placuerit.
Stemmehammer, radius tonicus, temperandis fidibus, chordarius.
Stemmen, at man ſtemmer, attemperandi opera.
Stemmer, et Inſtrument, tendere, intendere; et Orgelværk, temperare; En, præparare, inſtruere, edocere; Inſtrumenter til Muſik, temperare, experiri, aptare organa, pertentare, inſtruere. — ſt. overeens, ſom Inſtrumenter, concinere; ſom Perſoner, conſentire; ſom Ting, congruere; de ſtemme got, ikke got overeens, bene, male convenit inter illos; ikke ſtemme overeens, diſcrepare, diſſidere, male congruere. — ſt. i med, accinere, concinere. — ſt., giver Stemme, ſee Stemme.
Stempel, ſignum impreſſum, typus; paa Penge, forma (numi), moneta; paa Kar, Boemærke, tudicula.
Stempelact, lex ſigillaria.
Stempelpapir, charta publice ſignata.
Stempelſkiærer, ſculptor.
Stempler, ſignare, ſigno publico munire; ſignum imprimere chartæ, numo. — ſt. paa Oprør, novis rebus ſtudere.
Stempling, ſignandi opera. 2) ſee Mytterie.
Steritſe, et Slags Utoi med mange Fodder, millipeda.
Stervboe, hæreditas, bona relicta.

Stiæler, furari, furtum committere, furti ſe alligare; bort, ſurripere, ſubducere, ſublegere, avertere, furto amovere; Qvæg paa Marken, abigere; ſig bort, ſubducere ſe, ſubterfugere.

Stiæler, en, fur. — Hæleren er ligeſaa god ſom Stiæleren, ſee Hæler.

Stibord, cataracta (es), emiſſarium.
Stie, (i en Stavelſe) ſemita, callis.
Stie, (i to Stavelſer) ſee Stige.
Stiemand, latro, graſſator, itinerum inſeſſor
Stierne, ſtella, *dim.*, ſtellula. — Stiernerne, ſidera, aſtra; ſom tilſammen udgiør en Figur, ſignum. — Oieſtierne, pupula, acies, pupilla; Kredſen derom, iris. — St., Æreetegn, inſigne ſtellatum, lemniſcus ſtellatus. Tegn, aſteriſcus.
Stiernebillede, Stierneclaſe, ſignum, cataſteriſmus.
Sternet, fuld af Stierner, ſtellatus, ſidereus. — den ſtiernede Himmel, coelum ſtellatum, ſtelliſerum.
Stiernefiſk, aſteria, raja aſteria.
Stierneſiger, aſtronomus, coeli ſpeculator.
Stierneſigerkonſt, aſtronomia, aſtrorum ſcientia; ſom hører til, aſtronomicus.
Stiernekyndig, aſtronomus, coeli peritus.
Stiernekundſkab, aſtronomia, ſiderum notitia.
Stierneøgle, ſtellio.
Stierneſkandſe, caſtellum polygonum, radiatum, hexagonum.
Stierneſkud, ſtellæ trajectio, ſtella cadens.
Stiernetyder, aſtrologus, fatidicus, mathematicus.
Stiernetyderkonſt, aſtrologia.
Stert, Hale, cauda.
Stifbroder, Stifdatter ꝛc., ſee Stedbroder ꝛc.
Stift en, Stifte, at hænge noget paa, paxillus; i Spænder, ligula; paa et Uhr, en Soelſtive, radius, ſtylus.
Stift et, dioeceſis; Kloſter, coenobium.
Stiftamtmand, Stiftsbefalingsmand, dioecetes.
Stiftelſe, Anſtalt, inſtitutum; ved Teſtament, legatum; benefici-

ſicium teſtamenti, ex teſtamento. — Tilveiebringelſe, conciliatio.

Stiftelſesdag, memoria annua rei inſtitutæ, loci inaugurati.

Stifter, anordner, inſtituere, condere, conſtituere; ved Teſtament, legare. — forvolder, efficere, movere, concitare, ſuſcitare; et Giftermaal, conciliare; Fred, jungere, componere.

Stifter en, auctor, conditor; ved Teſtament, auctor, teſtator; et Giftermaals, interpres, conciliator; en Freds, arbiter, interpres, auctor; af Uroeligheder, auctor, concitator turbarum; turbator.

Stiftsfrøken, coenobii eqveſtris alumna.

Stiftsmæſſig, qvi, qvæ poteſt recipi in collegium canonicum.

Stiftsmæſſighed, ut, an recipi aliqvis poſſit inter canonicos.

Stigbøile, fulcrum eqveſtre.

Stige, ſcala, gradus; Rækværket, ſcapi *pl.*

Stigen, Opſtigen, aſcenſus; auctus, incrementum. — St. og Falden, varietas, viciſſitudo.

Stigende, creſcens, auctus.

Stiger, ſcandere; i Veiret, aſcendere; til Heſt, eqvum eſcendere, conſcendere; af Heſten, deſilire ab eqvo; til Vogns, i Skibet, vehiculum, navem conſcendere. — ſtige i Hovedet, ſom Dunſter, Viin, caput tentare, occupare, turbare, infeſtare. — ſt. ſom en Raket, erigi, emicare, ſublime ferri; ſom en Falk, emicare, evolare, in altum tendere; ſom Qvægſolvet, erigi, ſurſum tendere; ſom Vandet, augeri, creſcere, intumeſcere, ſurgere; ſom en Vægtſkaal, ſurgere; til Ære, creſcere, augeſcere, augeri, evehi. — ſt. ſom Priſen, augeri, ingraveſcere, exardeſcere; ſom Varer i Priſen, pretio augeri, majoris, pluris venire; ſom Taarer i Øinene, oboriri oculis; ſom Rødmen i Anſigtet, ſuffundi genis, ſuffundere, inducere, obducere genas. — ſt. ned, deſcendere loco, ex loco; af et Bierg, en Trappe, per montem, per ſcalas eniti, deſcendere.

Stigrem, lorum fulcri.

Stiil, ſee Stil.

Stik, ictus; give et med et Gevær, ferire, figere; i Bryſtet, pectus figere, percutere, fodere, perforare; ictum adigere in pectus. — i Spil, ſcida capta, dejecta; holde St., valere; uſu, exitu probari, ſpectari, vim exſerere; ſufficere; ikke holde, ſine effectu evaneſcere, ad irritum cadere, nil efficere; det holder ikke, exitus fallit. — Kobberſtik, ſculptura, chalcographia.

Stikblad, ſcutula capularis, manus munimentum.

Stikflod, catarrhus ſuffocativus; faae, catarrho præfocari.

Stikfrie, tutus ab ictu, invulnerabilis.

Stikke, en, virgula, tudicula.

Stikken, for Bryſtet, i Halſen, dolor acutus pectoris, faucium. — lade En i, deſerere, prodere, ſub cultro linqvere, deſtituere; noget, relinqvere, omittere.

Stikker, pungere, fodere, fodicare; i noget, aliqvid; noget, figere, configere; en Kniv i noget, cultro rem figere; cultrum infigere rei, in re defigere; ind i noget, inſerere, immittere; Kaarden igiennem Livet paa En, enſe corpus transfigere, transverberare. — Solen ſtikker, ſol urit, ferit. — Bremſen ſt. ham, laſcivit, luxuriat. — ſt. i Øinene, arridere, placere alicui; movere, ſollicitare aliqvem; i Kobber, æri incidere; i Soen, ſolvere, anchoras tollere; in mare excurrere. — ſt. et Blad i Spil, dejicere, vincere, auferre. — det ſtikker mig i Bryſtet, i Halſen, pectus dolet; fauces dolent, urgentur. — ſt. i Gield, merſum, oppreſſum eſſe ære alieno; ſt. i Brand, incendere,

dere, ignem ſubjicere tecto. — ſt. op, concinnare, aptare, exornare. — jeg veed ikke hvor han ſtikker, neſcio ubi lateat, delitescat. — der ſt. noget under, aliqvid ſubeſt, ulcus ſubeſt. — deri ſt. det, hic eſt nodus; hic eſt, qvod qværitur; ſt. ſig bag En, latere poſt aliqvem. b) ad aliqvem confugere; ejus opera uti, pugnare, rem per eum regere. — Sygdommen ſt. i Kroppen, jam venis inſedit, occupavit malum, peſtis. — det ſt. ham i Naturen, inſitum ei eſt, paternum ei eſt, ingenium ita eſt. —— man ſkulde ikke troe at der ſtak ſaamegen Ondſkab under dette ærlige Anſigt, ſaamegen Duelighed under dette eenfoldige Væſen, vix credas, tantam improbitatem iſta vultus liberalitate, tantum virtutis hac ſtuporis ſpecie tegi, velari. — det er det ſom ſt. ham i Hovedet, hoc illum male habet, agitat.

Stikbrev, literæ ad comprehendendum aliqvem, ejus comprehendendi, detinendi cauſa miſſæ; ſtikke efter En, literis perſeqvi.

Stikkelsbær, bacca aculeata, criſpa.

Stikkende, mordax, aſper, dicax.

Stikler paa En, aliqvem mordere, notare, perſtringere, tangere.

Stikpille, ſcomma, dicterium, nota; give en, dictis inceſſere aliqvem.

Stil, (med langt i) oratio, genus dicendi; føre, bruge, uti oratione, ſcribere. — den gamle, nye St. i Calenderen, ratio, computatio vetus, nova; calendarium vetus, novum; efter den nye St., ut nunc computamus.

Stiler, condere, componere, elaborare, efferre, concinnare.

Stiliſerer, ſee Stiler.

Stiliſt, god, ſcriptor elegans, elegantiæ auctor.

Stilhed, ſilentium, qvies; Rolighed, tranqvillitas; i Handel, i Krig, Uvirkſomhed, ceſſatio, qvies, langvor, inertia, cunctatio. — Nattens St., ſilentium noctis; Havets, mare immotum, tranqvillitas, farlig, malacia, mare iners. — i St., ſilentio, per ſilentium, tacite, ſine ſtrepitu, clam, ſecreto; i al, ſummo ſilentio; der er en ſtor, omnia ſilent, conqvierunt; nil auditur.

Stilk, caulis; paa Planter, ſcapus; paa Korn, culmus; lille, cauliculus.

Stillads, compages, machina; Bygnings St., tabulatum, pegma, contabulatio.

Stille, *adj.* tacitus, qvietus, placidus, immotus, lenis, pacatus, ſedatus; f. Ex. ſtille, ſom ikke taler, ikke ſkriver, tacitus, taciturnus; ſom ingen Allarm gior, ſilens, qvietus, placidus; ſom Luften, immotus, lenis, pacatus, placidus; ſom en Dag, Nat, uden Vind, immotus, tranqvillus; ſom Havet, immotus, ſilens, pacatus, placidus, tranqvillus, ſedatus. — ſt., roelig i Sindet, tranqvillus, ſecurus; i Væſen, compoſitus, modeſtus, qvietus; ſom intet Oprør gior, modeſtus, pacatus. — ſt. Muſik, concentus lenior, mollior, ſine ſtrepitu; Indtog, tacitus ingreſſus; holde et, ſilentio ingredi. — alting er ſtille, omnia ſilent, pacata ſunt; qvies cuncta obtinet. b) naar der førſt har været Allarm, conſedit, conticuit, conqvievit tumultus. — ſt., naar man ikke taler om en Ting, altum eſt ſilentium, nil auditur, ikke mere, conticuere omnes, nemo jam de re loqvitur. — ſt. Vand, ſtaaende, unda immobilis, ſtagnans; ſtagnum; ſagtelobende, ſilens, leniter manans, ſerpens, lenis; det ſtille Vand har den dybe Grund, undam ſilentem cave! qvo minor eſt ſtrepitus, plerumqve eſt altior unda! tectos cave! ſilentium

tium plerumqve suspectum. — stille! tace! qviesce! — være st., tie, tacere, qviescere, intet giøre ved en Ting, qviescere, non immisceri rei, exitum rei exspectare silentio, medium se gerere. — sidde stille, holde sig stille, tacere, qviescere, non commovere se; ikke sidde stille ved noget, non cessare, rem non negligere, haud lentum sese præbere. — ligge st. i Sengen, eller elleve, reqviescere, immotum sese tenere; paa Reisen, consistere, subsistere, reqviescere; tre Dage, triduum qvieti dare. — tie st., silere, tacere. — holde st., blive staaende, resistere, subsistere, consistere; ophøre, desinere, finem facere; opus inhibere, suspendere, sig st., præbere se immotum, qvietum; et Kar st., immotum tenere, ikke st., agitare, movere; hold st.! mane! exspecta! — det blev st., silentium factum; det bliver nok st. igien, conticescet tumultus, qvies redibit; blive st. som Havet, Vinden, sedari, conqviescere, conticescere, placari; det blev st. igien, efter en Storm, tranqvillitas, tranqvilla lux rediit; paa eengang, repentina fit qvies. — staae st ved noget med Tankerne, rei immorari; ikke gaae videre, non procedere; resistere, consistere, subsistere; ikke bevæge sig, qviescere, non commovere se; som Handelen, torpescere, langvescere, frigere; som et Menneske, en Hest, cursum, gradum sistere, inhibere; som en Flod, cursum sistere; giøre at noget staaer st., sistere, inhibere, cursum morari, abrumpere. — st. Begravelse, funus sine pompa. — st. Væsen, Beskedenhed, modestia; at En ikke taler, taciturnitas. 2) *adv.* tacite, silentio, sine strepitu; leve, modeste agere; gaae bort, clam, silentio, sese subducere, fallere discedentem; begrave, nulle ritu, sine pompa humare; tacitum funus ducere.

Stillen, sedatio, mitigatio. — bedre med verba.

Stillepind, ames, *itis.*

Stiller, faaer til at standse Blodet, sistere, cobibere erumpentis sangvinis impetum; Tørsten, sedare, compescere, restingvere sitim; Hungeren, expellere, vincere, explere famem; sin Lyst, animum explere, satiare cupidinem. — tilfredsstiller, mitigare, placare, lenire, mollire; et Barn, at det bliver roligt, mitigare, permulcere; at det sover, sopire. — tvinger, inhibere, compescere. — bilægger, sedare, componere. 2) sætter, ponere, locare, collocare, reponere; i Orden, ordinare, disponere, digerere; Soldater, instruere. — st. Soldater, Rekrutter, mittere, sistere, dare; Caution, satisdare, at man giør det, satisdatio. — st. hen, lader være uafgiort, in medio, in incerto relinqvere; non decernere. — st. sig for Retten, judicio sisti, adesse in jure, comparere; ikke st. sig, non adesse, med Flid, latitare, og i Civilsager, vadimonium deserere, non obire. — st. sig som om man var noget, simulare; som om man ikke var det, dissimulare; sig from, venlig, fornøiet, bedrøvet, simulare, præ se ferre, mentiri pietatem, amicitiam, lætitiam, dolorem, speciem pietatis &c.; som om man var ikke vred, ikke bedrøvet, ikke glad, dissimulare, recondere iram, gaudium, dolorem; som om man sov, somnum simulare, dormientis speciem assumere. — st. sig dum, tosset, naar man ikke er det, stuporem simulare, stuporis speciem, sibi circumdare, sub stultitii specie delitescere, ingenium velare simulatione stultitiæ; naar man er det, stuporem prodere, fateri; insulse se adhibere, stulte rem tractare. — st. sig fremmed imod

imod En, som ubekiendt, aliqvem ut ignotum excipere; som forternet, alieniorem se præbere alicui, frigidius excipere aliqvem; i en Sag, rem ut miram, insolitam, inopinatam, ignotam excipere; ignarum se rei simulare; mirari. — st. En efter Livet, efter hans Gods, insidiari alicujus vitæ, bonis. — st. Garn, retia, laqveos tendere. — st. sig et Sted hen, consistere alicubi; for noget, for En, for at skiule ham, corpus opponere, objicere rei, homini; corpore suo tegere aliqvem, aliqvid.

Stilles, bliver stille, see Stille *adj.*

Stillesidden, qvies, reqvies, commoratio; for at vente paa En, obsessio, obsidio.

Stillestaaen, institio.

Stillestaaende, immobilis, piger, reses.

Stilling, Stilning, situs, positus; Kroppens, status; tage en vis an, componere corpus ita, aliqvo modo.

Stilstand, i Krig, induciæ; i Rettergang, justitium, res prolatæ; i Handel og Wandel, torpor, senium, langvor, veternus, cessatio; er der nu, cessat, jacet, nulla est mercatura; veternus oppressit, occupavit mercaturam.

Stiltiende, clam, silentio, sine strepitu.

Stiltienhed, silentium; bestandig, taciturnitas.

Stimen, tumultus, concursus tumultuantium.

Stimer, larmer, strepere, circumstrepere.

Stimler til, freqventare, stipare, concurrere, conglobari.

Stimlen, concursus, conglobatio; der er en, concurrunt, conglobantur homines.

Stind, Stindfrossen, see Stivfrossen.

Sting, Stik, punctio, punctus, compunctio; Sidesting, compunctio laterum, laterum dolor; pleuritis; falsk, pleuritis spuria; have, lateris dolore tentari; som har, pleuriticus. 2) i Syening, sutura.

Stinkende, foetidus, putidus; som fordærvet Kiød, Olie, rancidus. — st. Aande, spiritus tæter, gravis; os grave; anima foetida, gravis; oris foeditas, gravitas.

Stinker, foetere, male olere; af Roddenhed, putere; som en Buk, hircum redolere; subare; af noget, aliqvid redolere, obolere; foetorem rei remittere; af Hovmod, arrogantia sua homines a se alienare.

Stipendiat, beneficiarius, alumnus; være, beneficio annuo, liberalitate annua frui, sustentari.

Stipendium, beneficium annuum, liberalitas annua; faae et, beneficio annuo auctum esse.

Stirrer paa, intendere oculos, aciem in aliqvid, intentis oculis intueri, oculos in aliqvem defigere.

Stiv, rigidus, immobilis, obstipus; stram, distentus. — er, rigere, torpere.

Stive, Stytte, fulcrum; imellem Vægge, Huse, aries, tignum transversum; sætte, opponere.

Stiver, stytter, fulcire; to Vægge, Huse, distinere; en Klædning, distendere. — giør tyk, cogere.

Stivelse, amylum.

Stivfrossen, rigidus; er, rigere, obrigere; bliver, rigescere, obrigescere.

Stivfrossenhed, rigor.

Stivhalset, Stivnakket, præfractus, refractarius, obstipus.

Stivhed, rigor, rigiditas; Fasthed, nervositas; i Sindet, pertinacia, obstinatio animi.

Stivner, bliver stiv, see Stiv. — giør stiv, see Stiver.

Stivt, rigide; Haardnakket, obstinate, pertinaciter, præfracte.

Stob (med et langt o) capedo, congius, cyathus; at kaste Terninger med, fritillus.

Stod=

Stodhest, Hingst, eqvus admissarius.
Stoel, see Stol.
Stof, Tøi, pannus tenuior, levior, rigidior; Silkestof, pannus sericus. — Materie, materia, argumentum. — Anledning, materia, locus, causa.
Støi, strepitus, tumultus; gior, strepere, strepitare, strepitum edere; af noget, aliqvid crepare; uden, silentio, per silentium, see Larm.
Støier, see Larmer.
Stok, baculus, scipio; lille, virga, bacillus; gaae ved, baculo niti, subniti, incumbere, gressum fulcire; som gaaer ved, baculo subnixus, fultus. — Tømmerstok, truncus, caudex. — at lægge Fanger i, numella, nervus, cippus. — Stokværk, contignatio. — Nellikestok, Rosenstok, frutex. — over St. og Steen, per avia, invia. — slaae en Hat over Stokken, vertere.
Stokblind, plane cæcus; lumine orbus, cassus; blive, capi oculis.
Stokfiolin, barbiton minutum, argutum.
Stokfisk, asellus, arefactus.
Stokhuus, custodia, carcer, ergastulum; robur.
Stokkebaand, lemniscus.
Stokkeknap, tutulus, pila, apex.
Stokmester, carceris magister, carcerarius, ergastularius.
Stokkeprygl, verbera; give, verberare, verbera ingerere.
Stokkerknegt, Boddelknegt, lorarius.
Stokværk, Etage, contignatio.
Stol (med langt o), Stoel, sella, sedes, sedile; den pavelige, curia, sedes romana, pontificialis, pontificalis; pontifex romanus. — gaae paa Stolen, til Stols, ire qvo saturi solent; alvum exonerare. — Kongel. St., solium.
Stoler paa, fidere, confidere, niti, incumbere, spem repositam habere; som man kan, certus, fidus, idoneus, locuples; ikke, male fidus, incertus, suspectus; som st. paa En, fretus aliqvo.
Stolgang, alvi dejectio; befordre, alvum ducere, solvere, laxare, ventrem movere; han har, venter ei motus est; ingen have, alvum habere suppressam.
Stoltvang, tenesmus.
Stolpe, asser; Sengestolpe, fulcrum lecti, sponda.
Stolpren, cespitatio.
Stolprer, lapsare, offendere, offensare; Hest som st., cespitator eqvus.
Stolt, superbus, tumens, tumidus, arrogans, contumax, sui admirator, inflatus, elatus; af noget, subnixus re. — være st., superbire, tumere, turgere, semet amplecti, amare, admirari; blive, inflari, tumescere, intumescere; superbiam, spiritus sumere; giøre, inflare, superbia implere. — ikke st., modestus; som en meget Fornemme, civilis; at man ikke er, modestia, civilitas. — lade st., superbiam fateri, gestu, vultu, voce. — st. Bygning, ædificium superbum; Væsen, arrogantia, contumacia. — *adv.* superbe, arroganter, elate, tumide, insolenter, contumaciter.
Stolthed, fastus, superbia, tumor, insolentia, animi elatio; spiritus *pl.*; i Væsen, contumacia, arrogantia.
Stoltserer, superbire, elate incedere, inferre se; volitare.
Stop! siste cursum! consiste!
Stopning, Flikning, sartura, sarcimen.
Stoppeklud, panniculus, lacinia.
Stoppelse, Stopning, obturamentum, spissamentum; Fyldning, fartus.
Stoppenaal, acus grandior, crassior, auricula longiori.
Stopper, farcire, confercire; Giæs, saginare, implere, distendere, differcire; Munden paa En, aliqvem consutare, re-

retundere, ad filentium redigere; compefcere. — ſt. til, obſtruere, claudere, obturare. — ſt. en Pibe, fiſtulam implere, inſtruere. — ſyer til, obſuere, claudere.

Stor (med et langt o) magnus, grandis, amplus; voxen, adultus; bliver, grandeſcere creſcere, augeſcere; voxer, firmari, adoleſcere. — ſt., fornem, mægtig, potens, illuſtris, amplus; de Store, proceres, optimates. — giøre ſtort af noget, augere; verbis, oratione extollere, ornare; alt for meget, ultra verum, ſupra fidem augere. — for ſt. ſom et Klædeſtykke, juſto laxior. — giøre ſig ſtor, med noget, gloriari aliqva re; aliqvid jactare, venditare, crepare; gloriabundum dicere; ſom giør ſig ſt. med noget, rei jactator, oſtentator; giør dig ikke ſaa ſtor, mitte, remove iſtam magniloqventiam. — meget ſt., prægrandis; blive, mirum in modum augeri, magnis auctibus creſcere; giøre, mirifice, magnis incrementis augere. — ſt., høi, ſom et Træe, et Bierg, altus, editus, excelſus; ſt. og tyk, amplus. — ſt. Byrde, grave onus; Sygdom, gravis morbus. — ſt. vidtløftig, vaſtus, capax, ſpatioſus. — ſt. Selſkab, coetus freqvens, numeroſus. — ſtor Herre, potens, illuſtris, honoratus. — ſt. af Perſon, magno corpore, grandi habitu; lang, procerus; ſtærk, før, obeſus; af Stand, illuſtris, honoratus; af Anſeelſe, potens; af Fortieneſter, magnus; ſt. Dame, matrona. — ſt. i ſine egne Øine, ſibi placens, arrogans; være, ſibi placere, nimis ſe amare. — agte ſtort, magni æſtimare; ikke, negligere, contemnere, parvi ducere, non laborare multum de re. — ſt. Kirke, templum capax; i Modſætning med en mindre, majus. — ſtort Dyr, vaſta bellua. — ſt. Liebhaber, amantiſſimus, ſtudioſiſſimus; Tilbeder, Beundrer, admirator, cultor, enixus, ſtrenuus; være, ſedulo, enixe colere, admirari; lærd, doctiſſimus, magna eruditione; Muſicus, Bygmeſter, præclarus artifex muſicæ, canendi; architectus intelligens, optimus; være ſt. i noget, i en Konſt, excellere, multum valere, poſſe, videre in arte. — ſt. i Ulykke, conſtans, fortis, invictus; af Bedrifter, magnificus factis; Tænkemaade, liberalitas, ſenſus illuſtris, ſplendidi ſenſus; magnificus, generoſus animus. — den ſt. Verden, lux, celebritas hominum; rerum uſus, vita civilis; en Mand af, vir uſu rerum ſubactus, hominum gnarus, rerum peritus, civilibus rebus exercitus, elegantioris vitæ uſu excultus. — ſt. Ven, amiciſſimus; af En, intimus, familiariſſimus alicui; af noget, rei amantiſſimus, ſtudioſiſſimus; ſt. Fiende, inimiciſſimus, alieniſſimus; ſtor Nar, ſtultiſſimus. — ſtore Ord, jactantia, vaniloqventia. — halv ſaa ſt., dimidio minor; nok engang ſaa ſt., duplo major; ſaa ſt. ſom, qvantus; hvor ſt. end, qvantuscunqve; qvamvis, qvantumvis magnus. giør ſt. Øine, mirari, commoveri, ſtupeſcere. — tænke ſtort, liberaliter, generoſe, magnifice ſentire. — ſt. Kiøbmand, ſom har meget at giøre, mercator amplus, negotioſus, opulentus; ſom forſtaaer Handelen, prudens, peritus, intelligens mercaturæ; være (i førſte Forſtand) cum fructu fructuoſam, amplam exercere mercaturam; (i anden Forſtand) callere mercaturam. — ſaa ſt., ligeſaa ſt., pari magnitudine, non minor, ejusdem magnitudinis; ſom et andet Menneſke, pari ſtatura; ſom et Bierg, en Heſt, inſtar montis, eqvi; være ſaa ſt. ſom en anden Perſon, ejus ſtaturam habere, æqvare; være næſten ligeſaa ſt., prope abeſſe a ſtatura alicujus, ad eam fere accedere.

Stor=

Storagtig, arrogans, multum sibi tribuens, see Stolt.
Storagtighed, arrogantia, tumor inanis.
Storbrystet, pectorosus.
Storfyrste, magnus dux; i Rusland, successor designatus.
Storhed, Høihed, fastigium, dignitas; Siælens, magnitudo animi; vise sig i sin, ostendere qvi sis, see Størrelse.
Storhandel, mercatura amplior, honestior, major.
Storherre, see Storsultan.
Storhoved, capito.
Stork, ciconia; klapper som, glocitorare.
Storlemmet, see Før.
Storligen, magnopere, mire, vehementer.
Storm, af Vinden, procella, vis venti, impetus venti; Vinden selv, procella, tempestas; det er, sævit, furit ventus, impetu fertur; paa Søen, tempestas, procella; maris furor; der kommer en, tempestas surgit, imminet, ingruit, erit, minatur, instat; have St., tempestate vexari, jactari. — St. til en beleiret Bye, vis ultima, impetus; løbe, vi oppugnare urbem, scalas admovere urbi, urbem scandere; afslaae en, impugnantes, scandentes depellere, rejicere; med St., Magt, vi, violenter, impetu.
Stormbroe, exostra.
Stormægtig, potentissimus, maximus.
Stormende, som Havet, procellosus, turbatus, ventosus, ventis agitatus; Veir, tempestas, coelum turbidum.—*adv.* turbulenter, perturbate, violenter, vi,orociter.
Stormer, som Vinden, ruere, furere; som Beleirere, vi adoriri, scandere, oppugnare urbem; vim extremam tentare. — stormer løs paa En, irruere in aliqvem, cooriri, impetum facere, consurgere; aliqvem tumultuose invadere, adoriri. — larmer, skiænder, detonare; iracundius, tumultuosius agere; sævire.
Stormester, magister ordinis melitensis.
Stormfane, vexillum rutum.
Stormhat, Stormhue, cassis.
Stormklokke, campana incendii signum; rører, campana signum incendii dare; *metaph.*, tumultum ciere.
Stormodig, magnanimus, generosus, *adv.*, generose; magno, excelso animo.
Stormodighed, animi magnitudo, animus magnus, excelsus, altus.
Stormpæl, Palisade, vallus.
Stormredskab, machinæ poliorceticæ; urbium oppugnandarum instrumenta, apparatus; machinæ.
Stormstige, scala.
Stormtag, pluteus.
Stormundet, labeo.
Stormvind, tempestas, procella.
Stornæset, nasutus, naso,
Storpraler, Storpralerie, see Praler.
Storsultan, imperator turcicus.
Stort, see Stor.
Stortaler, Stortalende, vanus, vaniloqvus, jactator, ostentator, jactabundus, *adv.* jactanter, jactantia (*abl.*), per jactantiam.
Stortarmen, ilium.
Storvizir, summus imperii turcici administer.
Støber, Metaller, conflare; Metal, af Metal, fundere; i Byg, kommer Byg i Stob, macerare hordeum; Lys, sebare (sevare) candelas.
Støber, en, fusor, conflator.
Støbehuus, Giethuus, fusoria.
Støbning, Smeltning, flatura, conflatura, fusio, fusura.
Støbt, smeltet, fusilis.
Stød, ictus; af Jordskiælv, succussus, subsultus; af Vinden, assultus, impetus; give et, ferire, percutere, impellere, fodere; en Ting, et, rem inclinare, corrumpere; i Siden, latus alicui fodere, percutere;

med Foden, pede percutere aliqvem; med Kaarden, gladio percutere; i Brystet, pectus ense perfodere; En i sin Næring, obesse, nocere, lædere; secu-rim, plagam injicere; ret empfindlig, graviter percutere aliqvem; *metaph.* graviter aliqvem lædere, percellere, affligere.

Støder en, tudicula, pistillum.

Støder, trudere, impellere; ryster, qvatere, concutere; paa noget, offendere, impingere ad aliqvid; incurrere in aliqvid; paa En, paa noget, inferri, incidere in aliqvem, aliqvid. — støde med Glassene, tangere poculum poculo; paa noget med Flid, aliqvid percutere, ferire; st. ud, expellere, extrudere, ejicere, movere; igiennem, transverberare, transfigere, perforare; med Kaarden igiennem Brystet, gladium per pectus adigere. — st. til, grændser til, locum attingere; loco, regioni finitimum, conterminum, contiguum esse; som støder til noget, vicinus, confinis, conterminus, contiguus. — st. ind i, ned i, intrudere, detrudere, propellere. — st. i Hornet, i Trompeten, cornu, tubam inflare; for at give Tegn, signum dare cornu, buccina — støde med Horn, Kaarde, cornu, gladio petere; efter En, aliqvem appetere, petere infesto telo; Buk, eller andet Dyr som st., petulcus, cornipeta, cornu infestus. — støde fra sig, depellere; ud af Døren, expellere, projicere, extrudere, qvatere foras; med Kaarden, punctim uti gladio, punctim ferire; fra Landet, solvere, terram relinqvere; til En, accedere ad aliqvem, ei sese adjungere, conjungere. — st. smaae, contundere, comminuere; over Ende, evertere, prosternere, dejicere. — st. som en Hest, recellere, succutere, ineqvali gressu ferri; som Vinden i Orgelet, singultare, inæqvaliter irruere. — st. paa som Bølgerne paa et Skib, inferri, irruere, assultare. — st. for Hovedet, offendere, lædere. — st. sig, offendere; paa Hovedet, Foden, caput, pedem offendere, impingere, adlidere lapidi, parieti &c.; over noget, offendi re; man st. sig derover, res offendit homines. — stødes, stanges, arietare inter se, cornu decertare. — st. i Talen, hæsitare, cunctantius loqvi.

Stødestav, see Stytte.

Stødeviis, punctim; nu og da, per intervalla, per assultus; komme, subinde recurrere.

Stønnen, gemitus; af Mathed, anhelitus.

Stønnende, gemebundus. 2) anhelans.

Stønner, suspirare; af Mathed, anhelare.

Stør (Fisk), sturio, acipenser.

Størkner, cogere, spissare, densare, addensare, condensare, congelare, glaciare; størknes, cogi &c. — størknet Blod, cruor.

Større, major (us); være, superare, vincere, excedere aliqvem magnitudine; giøre, augere; en Plads, dilatare, noget større end det er, ultra verum augere; giøre sig større end man er, extollere se ultra modum, nimium sibi sumere, jactare se falso. — blive st., augeri, crescere; voxe, adolescere. — noget st., majusculus.

Størrelse, modus, magnitudo, amplitudo, habitus; en Plads-ses, spatium, ambitus, amplitudo, capacitas; et Menneskes, modus, statura, habitus; have den, esse ea magnitudine; have Ens, staturam alicujus æqvare, ad eam accedere; af et Biergs &c., instar montis &c.; af min, par mihi.

Størres, forstørres, see Større.

Størst, summus, maximus, plurimus.

Støtte, columna; hvorpaa noget hviler, Pillestøtte, pila; dreiet, spira; spidsagtig, obeliscus, pyramis; Ærestøtte, statua, monu-

numentum; Plads imellem Støtter, intercolumnium. -- Kiæmpemæsig, colossea, see Stytte.
Støttefod, stylobates (a).
Støtteknap, Støttehoved, caput, epistylium.
Støttebul, scapus.
Støtteorden, columnarum ordo, tenor, series.
Støtterad, peristylium.
Støtteværk, columnatio.
Støv, pulvis, *dim.* pulvisculus; Soelstøv, atomus. — blive til, in pulverem solvi, verti, redigi; giøre til, vertere in pulverem, solvere, dissolvere. — som St., tenuissimus (e), minutissimus (e); ophøie af Støvet, ex obscuro, humili loco, sorte evehere; kaste St. i Øinene, illudere, verba dare, for at, in speciem.
Støvekost, scopæ *pl.*
Støver, giør Støv, pulverem excitare, movere, spargere; det st., pulvis volitat, circumfertur. — st. af, pulverem excutere. — støves bort, bliver til Støv, see Støv.
Støveren, canis inqvisitor, sagax. — Støverhunde, odora canum vis *poët.*
Støvet, pulverulentus, pulvere oppletus, sparsus; giøre, pulvere inducere, opplere, spargere; blive, pulvere oppleri, obduci, spargi.
Støvmeel, pollen.
Støvle, caliga; stor, pera.
Støvleknegt, furca caligaria.
Støvlet, med Støvler paa, caligatus.
Støvregn, pluvia tenuis.
Støvtraad, i Blomster, cirri, filamenta seminifera, comæ.
Straa, stramen, stipula, stramentum; af, stramineus.
Straabundt, stramentorum fascis.
Straadække, teges, matta.
Straahalm, culmus.
Straahat, umbraculum textile.
Straahytte, casa straminea, tugurium.
Straamand, formido.
Straasæk, culcita stramentaria.
Straatag, culmen stramineum, de stipula.
Straavisk, peniculus stramineus.
Straale, radius; med, radiatus, radiis cinctus.
Straaler, radiare, fulgere, radios emittere.
Strabase, labor, fatigatio, molestia; have, fatigari, frangi, laborare.
Strabaserer, fatigare, frangere, exercere, agitare, vexare; sig, frangi, fatigari, laborare, desudare; med noget, re, in re, insudare rei.
Strabaserlig, molestus, improbus.
Stræben, studium, cura, conatus rei asseqvendæ.
Stræber, niti, anniti, obniti, conniti, tendere; af al Magt, moliri; for noget, aliqvid seqvi, appetere, affectare; af al Magt, omnibus nervis contendere; omnes nervos contendere, intendere in re; efter høie Ting, alta petere, alte tendere, alta (e) spectare; efter Dyd, virtutem seqvi, colere; virtuti studere; efter Ære, gloriæ inservire; som st. efter noget, rei studiosus; efter Arv, captare testamenta, hæreditates; som giør det, hæredipeta.-- st. imod, reniti, reluctari, obluctari, contra tendere, obsistere.
Stræbsom, Stræbsomhed, see Arbeidsom &c.
Stræde, viculus, angiportum, iter. — Strædet ved Gibraltar, fretum herculeum, fretum calpes.
Stræg, see Streg.
Strækker, rækker, tendere, extendere, porrigere; fra hinanden, distendere; sig, tendi, pandiculari. — st. til, er nok, sufficere, satis esse; naaer til, pertinere, see Rækker til.
Strækning, intervallum, tractus, spatium. — Udstrækning, exten-

extensio; Lemmernes, pandiculatio.

Stræng, Line, funis, funiculus, linea; Klokkestræng, habenæ, lorum, retinaculum. — om alle Strænge brifte, si utiqve opus fuerit, si aliter non poterit, si necessitas postulabit. — St. paa Instrumenter, chorda, fides, *pl.*, fidicula; spænde Strængene for høit, insolentius agere, nimium poscere, immodeste pugnare.

Stræng, Strænghed, see Streng.

Strængeleg, fides, fidium cantus; som spiller paa, fidicen.

Straf, poena; paa Penge, mulcta; paa Livet, poena capitis, capitalis; supplicium; lide, poenas dare, persolvere, luere, pendere; for noget, rei, culpæ, facinoris admissi; skulle lide, debere poenam. — give St., mulctari, mulctam solvere; 10 Rdlr. i St., decem imperialibus mulctari, decem imperialium mulctam solvere. — under St., poena (mulcta) proposita.

Strafbar, see Strafværdig.

Strafbøder, pecunia mulctatitia.

Straffer, punire, poena afficere; animadvertere in aliqvem; poenam ab aliqvo accipere, repetere, sumere; poenas expetere ab aliqvo; for noget, rei, delicti poenas expetere; paa Penge, mulctare pecunia; paa Livet, capite plectere, capitali supplicio afficere; andre til Exempel, exemplum edere in aliqvem; med Ord, objurgare, vituperare; notare; med Skam, notare. — straffes, poenas dare, persolvere; som st. noget, ultor, vindex, castigator. — st. Lasterne i en Præken, pravitatem notare, accusare; invehi, insurgere in pravitatem — ikke straffes, som en Ting, impune fieri, abire; som et Menneske, impune ferre; at der ikke straffes, impunitas.

Straffældig, puniendus, poena dignus; være, poenam mereri; blive, giøre sig, poenam, culpam committere, commereri, contrahere, incurrere; til Mulct, mulctam committere.

Straffældighed, noxa, culpa.

Straffrie, ustraffet, impunis (e); blive, impune ferre, sic auferre; at man er, impunitas.

Strafpræken, fra Prækestolen, concio severa, acris; pravitatis accusatio; holde en, graviter declamare, detonare, insurgere, invehi in pravitatem; holde En en, severe, acriter aliqvem accipere, objurgare, accusare, admonere.

Strafværdig, puniendus, poena dignus, malus.

Strafværdighed, pravitas, noxa, culpa.

Stram, firmus, adstrictus, arctus.

Strammen, distentio, distentus, extensio.

Strammer, distendere, distentare, extendere.

Stramhed, Stivhed, rigor.

Stramt, adstricte, arcte,

Strand, Hav, mare; Strandbred, litus; af en Flod, ripa; som er ved, litoreus, litoralis.

Strander, in litus expelli, ejici; allidi, litori impingi; paa en Klippe, scopulo allidi, ad scopulum adhærescere; paa en Sandbenk, pulvino, arenis inhærescere, inferri, impingi, obhærescere.

Strandfugl, avis aqvatica, riparia, litorea.

Stranden, Strandning, naufragium.

Strandgræs, alga, fucus.

Strandkant, ora maritima.

Strandløg, sqvilla.

Strandmoge, glottis, fulica.

Strandrettighed, jus litoris, riparium, litoreum, litorale.

Strandsand, grov Sand, glarea.

Strandskal, Skielfisk, testa, testula.

Strandvand, aqva marina, salsa.

Stran

Stranguleerer, laqveo gulam frangere fauces elidere.
Stratenrøver, latro, grassator, itinerum insessor.
Stratenrøverie, latrocinium; øver, latrocinari; itinera insidere, infestare.
Strax, illico, paulo post, extemplo, statim, confestim, mox; st. paa Timen, e vestigio, sine mora, nulla mora interposita; han giorde det st., nulla mora fuit, qvin faceret.
Streg, Linie, linea, lineola; giøre, drage, lineam ducere; som man stryger ud med, litura; giøre saadan en St. over noget, inducere scripturam, expungere scriptum; St i Regningen, impedimentum subito oblatum, objectum; giøre, aliqvid impedimenti objicere; rem, consilia, rationes turbare, evertere, omnia irrita reddere. — St. til at mærke sig noget, nota, obelus; giøre, obelo notare aliqvid. 2) Puds, fraus; spille En en St., i Spøg, fallere, ludere aliqvam; i Alvor, lædere, nocere, en grov St. acerbe, graviter lædere aliqvem. 3) til En, scomma, dicterium; give En en, aliqvem mordere, tangere, notare, dictis lacessere.
Streger, giør; item giver En en Streg, see Streg.
Streifer, vagari, volitare, discursare. — streifende Partier, vagantes, volitantes catervæ.
Streiferie, excursio, discursus vagus; Indfald i et Land, incursio; øve, incursionem facere.
Streng, *subst.*, see Stræng. 2) *adj.* skarp, severus, adductus, acerbus, gravis, rigidus; af Smag, austerus, adstringens, asper, acerbus. — st. Vinter, Kulde, frigus horridum; hyems aspera, sæva; Levnet, vita adstricta, arcta, dura: føre et, vivere parce, duriter.
Strenghed, rigor, severitas, acerbitas, diligentia; Kuldens, Vinterens, vis hyemis, asperitas frigoris; i Smagen, austeritas.
Strengt, severe, rigide, acriter, acerbe, graviter.
Stribe, i Tøi, Tørred, virga, linea; paa Søiler, stria; paa Himmelen, crabs, syrma, tractus.
Striber, giør med Striber, virgis, lineis, striis variare, incidere, distingvere.
Stribet, virgatus, striatus.
Strid, (med et langt i) dimicatio, proelium, congressio, conflictus, acies, pugna, hvor Striden er heftigst, ubi fervet pugna, ubi acerrime pugnatur; in summum acerrimum pugnæ discrimen; ad confertissimus hostes. St., Proces, lis, controversia; have, litigare; om noget, de re ambigere. — lærd St., dissensio, controversia; have, føre, dissentire, ambigere, concertare.
Strid, (med et kort i), horridus, setosus.
Stridbar, bellicosus, fortis, bellator, pugnax, bello bonus.
Stridbarhed, fortitudo.
Strider, pugnare, dimicare, certare, concertare, contendere, decertare; om noget, de re dissentire, diffidere, rem in dubium vocare: for Retten, litigare; imod En, Ens Mening, aliqvem, alicujus sententiam impugnare; imod Synden, Vellysten, pravitati, voluptati, resistere, reluctari — det hvorom der strides, qva de re agitur, qvod in controversiam venit, causa, qvæstio, lis, controversia. — de stridende Partier, Parterne, litigatores. — der strides endnu om, res nondum confecta est, sub judice lis est.
Stridig, som gierne strider, pugnax, contumax, litigiosus, rixosus; som en Strøm, rapidus, violentus, *adv.* rapide, violenter. 2) som strides om, ambiguus, controversus, nondum confectus, de qvo qværitur, ambigitur; være, in controversiam venire; ambigi; giøre noget, de re (rei) controversiam movere; rem in dubium, in controversiam vocare; de re dissentire, ambigere; En noget, en Mening, Sætning,

ning, de re diffentire, diffidere cum aliqvo; en Rettighed, Eiendom, rei controverſiam movere, rem alicui ereptum ire, de re cum aliqvo dimicare.

Stridighed, lis, controverſia, diſſidium, diſſenſio, concertatio, concertandi materia, qvæſtio, certamen; res qvæ ſententias hominum dividit, dirimit, diſtinet; indlade ſig i Stridigheder, lites ſequi. 2) Trættekiærhed, contumacia, pervicacia, imperii detrectatio.

Stridshammer, ceſtra, bipennis, ſecuris.

Stridskølle, clava.

Stridsmand, pugnator, bellator.

Stridsplads, locus certaminis, arena.

Stridsſkrift, concertatio; om en Priis, et Fortrin, commiſſio.

Stridsvogn, eſſedum; med Leer, currus falcatus.

Strigle, ſtrigil.

Striglen, ſtrigilis uſus.

Strigler, pectere, ſtrigili radere; En retſtaffen, probe depexum dare.

Strikke, funis, reſtis, laqveus, *dim.*, reſticula, funiculus; ved et Garn, epidromis.

Strikkearbeide, opus ſertum, reticulatum, textile, filis ſertis.

Strikkenaal, acus reticularia, textorea.

Strikkeyhuug, theca reticularia.

Strikker, ſerere fila, reticulatim trajicere acu.

Strikker, Strikkerſke, qvi, qvæ fila acu conſerit; reticularius (a).

Strikketøi, inſtrumentum reticularium.

Strikning, reticulatum opus.

Strikſtrømpe, tibiale ſertum, textile.

Strime, Streg, linea, nota; efter Slaar, vibex.

Strimet, notatus, varius.

Strimmel, Pandelim, nimbus; Bændel, tenia.— Strimler paa Fruentimmerſæt, ſpiræ.

Strippe, liden Spand, capula, capadunoula, ſinum (us).

Stripper, omkring; ſee Omſtripper.

Strøer, ſpargere; hiſt og her, diſpergere, ſpargere; paa noget, inſpergere, adſpergere; Salt paa Brød, inſpergere ſalem pani, panem ſale conſpergere; adſpergere ſalem pani, panem ſale.

Strøegods, prædia ruſtica disjuncta, non continua.

Strøelſe, ſtramen, ſtramentum, ſtratum; give, ſubſternere.

Strøeſand, arena bibula, pulvis ſcriptorius.

Strøeviis, her og der, diſperſe.

Strøg, Penſelſtrøg, ductus, lineamentum, linea; Guldets, Sølvets, ſpectatio, probatio; holde, probari, verum agnoſci; Landſtrøg, ager, pars, ditio, tractus. St. paa Fiolinen, at man ſtryger, impulſus; hvorledes man ſtryger, ductus, tractandi modus; fiint, haardt, ductus mollior, pingvior; have ſaadant et, molliter, invenuſte ducere plectrum; have et fiint, let St., levi manu percurrere fides; et haardt, durius, gravius impingere plectrum; radere fides.

Strøgſkud, ictus teli, glandis, in ſumma cute; faae, glande, telo ſtringi.

Strøm, Flod, fluvius, flumen, amnis; hvor den gaaer, curſus; med Strømmen, flumine ſecundo, ſecundum flumen; imod Strømmen, adverſo flumine; ſvømme, niti adverſo flumine; være, a publico more recedere; cum ſenſu, more publico, populi diſſidere; ſvømme med Strømmen, ſecundo amne deferri; defluere; lade ſig henrive af, impetu auferri, abripi; ſom en St., ſaa ſtor, inſtar fluminis; ſaa haſtig, rapido curſu, celeri lapſu, flyde hen, ferri.

Strømmer, fluere, undare, redundare; over noget, inundare.

Strømmeviis, fluminis inſtar; ſaa

saa hastig, rapide; saa overflødig, largiter, abunde.
Strømpe, tibiale.
Strømpebaand, periscelis; fascia cruralis.
Strømpevæver, tibialium textor, sertor.
Strube, fauces, gula, oesophagus, guttur; skiære Struben over, jugulare; sætte En Kniven paa, aliqvem in summas angustias compellere, graviter urgere, in ipso articulo opprimere. — Brangstrube, den gale Hals, trachea, arteria aspera; respirationis iter, via; komme i, incidere, illabi, inferri in asperam arteriam.
Strudel, vortex.
Strudler, bullire, fervere; vortices agere, volvere; frem, ebullire, scaturire.
Struds, (Fugl), struthio, struthiocamelus; af, struthionis, struthiocamelinus.
Strutter, turgere, tumere; som tumidus, turgidus.
Stryg, *pl.* ictus, verber, verbera, pulsus, plaga; faae, cædi verberari; han fik, plagæ ei ingestæ sunt.
Stryger, slaaer, cædere; smører, linere; paa noget, rei illinere; Fiolinen, plectrum ducere; fides impellere, percurrere; Teglsteen, lateres fingere, solidare; Seil, vela demittere, deducere; for En, velis demissis salutare, colere aliqvem. st. som Luften, ferri, igiennem noget, perflare, permeare, hvor Luften st. igiennem, vento pervius, lade Luften st. igiennem, admittere, transmittere auram; lade En st., ventris flatum emittere. — st. omkring, vagari, concursare, discursare, ultro citroqve ferri. — st. som en Gang i Biergværker, ferri, pertinere, dirrigi, porrigi. — st. som en Tonde, abradere, modio æqvare; strøgen fuld, ad marginem plenus, refertus. — st. Linned, lævigare, erugare, disco ferreo, candenti percurrere, obire. — st. af, see Visker af. — st. ud, delere, inducere, tollere, obliterare; En ud, ophøier, laudare, prædicare, ferre, laudibus ferre. — st. tæt forbie, stringere. — st. En om Munden, fixerer En, sublinere alicui os.
Strygjern, massa lintearia lævigandis linteis.
Strygklæde, mappa lævigatoria.
Strygendes, cum impetu.
Strygholt, at stryge Skieppen med, rutrum.
Stub, af Træe, truncus; af Halm, stipula.
Stubber, af, mutilare, demutilare, detruncare.
Stuccatur, opus gypsatum; som gior, gypsarius.
Stud, (med lang u) bos; ung, juvencus, juvenculus.
Student, en, academicus, academiæ civis.
Studenteraar, ætas, vita academica; anni in academia acti.
Studeren, at man studerer, litterarum cura, studium; om Natten, lucubratio.
Studerende, literarum studiosus, literis deditus; de St., scholastici, academici juvenes.
Studerer, i Almindelighed, literis vacare, operam dare; noget, en Videnskab, disciplinæ, doctrinæ alicui (juri, theologiæ etc.) operam dare, sese dedisse; som st. noget, deditus alicui disciplinæ; st. for sig, literas, artes tractare; aliquid legere, scribere; libris, lectioni, meditationi vacare; paa noget, aliquid meditari, commentari, parare, instruere; til at blive Præst, Jurist, Medicus, Professor, Skolemand, aptare se, parari muneri ecclesiastico, foro, (caussis agendis) morbis curandis, academicæ celebritati, scholæ; ad rationes usus rei sacræ, fori, academiæ, scholæ componere

nere se, aptare, dirigere studiorum suorum consilia; ita parari ut fieri possis concionator, foro, academiæ, scholæ aptus; meditari, volvere, fieri, cupere concionatorem &c. — st., tænker paa, meditari, animo volvere, agitare, moliri, agere aliqvid. — st. om Natten, lucubrare; flittig, totum esse in litteris. — have studeret, literas nosse, didicisse, percipisse; ikke have, nescire literas, alienum esse in literis, a literis. — st. ved et Academie, literarum causa esse, agere, versari in academia.

Studeredag, commentationi dicatus dies; det er min, hunc diem mihi sumo ad commentandum.

Studerestue, museum, secretum literarium.

Studeringer, literæ, artes, literarum studia; bliver ved, seqvi, tenere literas, literarum studia; non avelli a literis; vælge St. literas seqvis.

Studert, som har studeret, literatus; literis subactus, instructus, eruditus; ikke st., illiteratus, a literis alienus, literarum rudis. — konstig, udarbeidet, factus, elaboratus; cum cura perfectus; alt for, nimium elaboratus, anxius, qvæsitus, putidus, operosus, parum simplex; være alt for st., artem redolere, sapere; lucernam redolere.

Studling, ung Stud, juvencus, juvenculus.

Studs. — i en, propere, festinanter, tumultuarie. 2) adj. studsig, protervus, contumax, refractarius.

Studser, standser, subsistere, insistere, qviescere; over noget, commoveri, adverti; han studsede derover, hoc eum advertit. — st. Varer, see Tudsker.

Studsglas, et, scyphus robustior.

Studsig, see Studs.

Studsighed, protervia, contumacia.

Stue, cubiculum, diæta; lille coenaculum, cella, see Kammer.

Stuearrest, custodia in cubiculo; forbyde, vetare cubiculo egredi; have, cubiculo claudi.

Stuecammerat, contubernalis; være, uti alicujus contubernio, in eodem cubiculo agere; at man er, contubernium; cubiculi societas; cubiculum idem, commune, sociatum.

Stuedør, cubiculi fores.

Stuepige, famula, puella cubicularis.

Stuevindue, fenestra cubicularis.

Stufe, i Biergværker, massa, æs rude.

Stum, mutus, elingvis, sine voce, voce carens; blive, obmutescere, vocis usu privari; han blev, vox eum fugit, defecit; være, vocis usu carere, nil fari. — st. Person, muta persona, mutus actor; stumt Spil, gesticulatio sine voce, gestus tacentis, manuum sine voce argutatio.

Stumhed, os mutum, vocis usus negatus, fandi impotentia.

Stump, adj., see Sløv.

Stump, Stumpe, frustum, frustulum; Krop, som Hovedet er hugget af, truncus.

Stumper, afkorter, curtare, decurtare, truncare; gior sløv, hebetare. — stumpes, bliver stump, hebescere.

Stumpet, curtatus, præfractus; sløv, obtusus.

Stund, en, hora, horula; i en god, bono tempore, feliciter, see Time.

Stunder efter, tragter efter, affectare, inhiare, petere, confectari, venari. — st. til, nærmer sig, appetere, appropinqvare, instare.

Stunder, subst. otium, tempus; jeg har, vacat mihi, otium est; tage sig St., tempus, otium sumere; ingen tage sig, moras odisse, festinare, non exspectare.

Stundeesløs, moræ, otii impatiens; inepte festinans; være, movere, sed nihil promovere.
Stundesløshed, inepta occupationis simulatio.
Stundum, interdum.
Stuthingst, eqvus admissarius.
Sturmester, eqvarius.
Stutterie, eqvaria, grex eqvorum.
Stuvell, reliqviæ, reliqva (panni).
Stuver, Varer i et Skib, disponere, digerere.
Styg, foedus, horribilis, horrendus, see Hæslig.
Styghed, foeditas, horror.
Stygt, horrendum in modum, foede.

Stykke, et, Deel, pars, portio, segmentum; lille, particula; St. Brød, Kiød, frustum, offa; lille, frustulum; Papir, scida. — St. af en Tale, pars, membrum; af en Text, verba, pericope; af en Bog, Skribent, locus; de beste deraf, chrestomathia, philocalia, excerpta; loca potiora. — i Stykker, ruptus, fractus, scissus, lacer; river, rumpere, concerpere, discerpere, scindere, conscindere, concidere; bryder, frangere, diffringere. — i smaae Stykker, minutatim. — St. Mad, cibus; Træe, lignum. — et stort St., bona pars; et got St. Vei, multum viæ, bonum intervallum; et Stykke Land, Ager, agri pars, tractus. — St., Skuespil, fabula; Musik, concentus; 10 Stykker Øxne, Bøger, decem boves, libri &c. — St., Kanone, tormentum, balista, catapulta; under Stykkerne, intra tormentorum ictum; løse Stykkerne, tormenta displodere. — St., Punkt, res, pars, caput, causa; i dette, qvod hoc attinet, hactenus, hoc nomine, in eo; fra St. til St., singula, per singula, deinceps.

Stykker, flikker, compilare; utcunqve concinnare, consuere pannos; minutatim suere, consuere, consarcinare.
Stykkeviis, partibus, deinceps, singula, particulatim, per partes.
Stykgyderie, Gethuus, tormentaria officina.
Stykhest, jumentum tormentarium.
Stykknegt, tormentarius calo, rei tormentariæ apparitor.
Stykkugle, glans tormentaria.
Stylter, *pl.* grallæ; gaae paa, niti grallis; i Stilen, cothurnis incedere; saadan Stil, oratio cothurnata.
Stymper, malus opifex, imperitus.
Stymperagtig, imperitus (e), malus (e), pravus (e).
Stymperie, Stymperarbeide, opus rude, malum, imperitum; mera imperitia.
Stympret, lemlæster, mutilare, demutilare; st. paa noget, imperite facere.
Styr. — holde St., regere, continere, cohibere, coercere, refrænare; gaae over St., dissolvi, irritum fieri, ad irritum cadere.
Styrbord, Bagstavn, puppis.
Styrelse, Regiering, rectio, gubernatio.
Styrepind, clavus, gubernaculum (a, *pl.*)
Styrer, et Skib, navem gubernare, regere, flectere; holder Styr paa, obviam ire, obsistere, reprimere, inhibere, compescere; som man ikke kan styre, invictus, indomitus. — st. ud, dotare, see Udstyrer. — st. i Grammatiken, regere.
Styrer en, rector, gubernator.
Styrke, robur, vires, firmitas, vis, nervi; i Armene, lacerti; i Tøi, firmitas; i Viin, vis, vigor; i Tonen, gravitas. — St. i en Videnskab, virtus, peritia; i Armeen, numerus; det er hans, in hoc dominatur, hæc præcipua virtus, ars ejus est; vise sin St., specimen sui dare.

Styrkende, Middel, fultura; analepticum; remedium viribus confirmandis; ved slappede Dele, tonicum. — st. Drik, potus recreatio; giver, potu reficere.
Styrker, firmare, confirmare, roborare, augere, viribus augere, vires addere; paa nye, reficere, confirmare, vires reddere, instaurare; sig, confirmari.
Styrkner, coire, congelare.
Styrkning, at man styrker, robur, fultura, firmamentum, confirmatio.
Styrmand, rector, gubernator.
Styrrer, turbare, impedire, interpellare, interturbare; ikke lade sig, non avelli, non averti, non deduci, pergere secure, non omittere opus, non turbari, non pati se avocari; som ikke lader sig, securus, immotus; jeg vil ikke styrre dig, molestus tibi non ero, see Forstyrrer.
Styrter, act. kaster om, evertere, dejicere, subvertere; ned, præcipitare; in præceps detrudere, agere; En ved Hoffet, dejicere, depellere, summovere, subruere; det styrtede ham, hoc illi fuit exitio, perniciosum. — neutr.; styrter ned, ruere, deferri in præceps; præcipitem agi, abire; med Hesten, effundi lapsu eqvi; han er styrtet med Hesten, eqvus eum effudit. — st. ind, irruere, irrumpere. — st. i Fare, En, periculo objicere, in discrimen dare; sig, in periculum se conjicere, offerre se periculo, discrimen subire: sig i Skam, Laster, contaminari dedecore, flagitiis implicari; En, in infamiam, in flagitia conjicere, adducere, demergere. — st. ud, fundere; fuld, implere; Korn, congerere, recondere; st. Sengedyner, implere, differcire plumis.
Styrtested, præcipitium, præceps locus.
Styrtning, Fald, ruina, lapsus.
Stytte, fulcrum, pedamentum, pes, columen, fultura; til et Træe, en Viinstok, contherium, statumen; Alderens, Husets, munimentum, subsidium, præsidium, columen, firmamentum, see Støtte.
Stytten, fultura; Træers, statuminatio.
Stytter, fulcire, firmare; et Træe, en Viinstok, statuminare; En, sustentare, tueri, fovere; sig, niti, incumbere; paa En, inniti, incumbere alicui, fidere.
Subaltern, minor, inferior; loci, ordinis inferioris; Ens, alicui subjectus; være, ei parere.
Subaltern, Officeer, præfectus inferioris loci, ordinis.
Subdividerer, ultra dividere, partium partes facere.
Subscriberer, obligare nomen rei emendæ.
Subscribent, qvi se obligavit emendo, juvando.
Subscription, obligatio emendi, adjuvandi causa; paa, nominibus obligandis.
Subsisterer, sese tueri; vitam tueri, tolerare, sustentare.
Subsistents, Underholdning, victus.
Substituerer, i Stedet for En anden, commutare, substituere pro alio, in locum ejus. — sætter en Substitut, adjungere.
Substitut, vicarius, adjunctus.
Substitution, munus vicarium.
Subsumerer, assumere, subjicere.
Subsumtion, adsumtio.
Subtil, subtilis (iter); tenuis (iter), artificiosus (e), acutus (e), ingeniosus (e); uformærket, tenuis, obscurus (e), tectus (e), occultus (e). — s. Næse, tenuis nasus, sagax; have, sagaciter odorari. — alt for subtil, captiosus, (e).
Subtiliseren, argutatio.
Subtiliserer, argutari.
Subtilitet, tenuitas, subtilitas; alt for stor, tricæ, captiones, calumniæ, argutiæ, molesta cura.

Subtraherer, deducere, detrahere.
Subtraction, deductio, detractio.
Succederer, i et Embede, alicui succedere, excipere aliqvem.
Successor, successor.
Succurs, see Hielp.
Suder (Fisk) fullo (*onis*).
Sudler, see Besudler.
Sudlerie, slet Arbeide, opus perfunctorium; i Malerkonsten, rhyparographia.
Suen, suctus, haustus; i Haver, traductio, propagatio.
Suer, sugere, ducere; paa noget, aliqvid emulgere, ducere, exsugere; s. af Fingrene, ex se proferre; ex suo ingenio, sua sponte comminisci, fingere. — en Podeqvist, traducere, propagare.
Suer, Suger en, i Haver, tradux, propago.
Sugning, see Suen.
Suk, suspirium, gemitus; kort Bøn, precatiuncula; til Gud, precatio, imploratio Dei.—S., Klage, qvestus, gemitus.—sidste S., spiritus extremus; giøre, exspirare; giøre et S., ingemiscere; til Gud, Deum precari; giøre et dybt S., ex intimo pectore ducere gemitum, suspirium; til Gud, enixe, ardenter precari Deum.
Sukken, qvestus, gemitus.
Sukkende, med Suk, gemebundus.
Sukker, gemere, ingemiscere, suspirare; over, ved noget, adgemere; naar man siger noget, gemebundum, cum gemitu dicere; naar man hører noget, gemitu excipere; over En, over noget, qveri; til Gud, Deum precari.
Sukker, *subst.*, saccharum.
Sukkerærter, et Slags, pisum; som er af, pisinus.
Sukkerbager, dulciarius, cupediarius pistor.
Sukkerbagerie, officina dulciaria, pistrinum cupediarium.
Sukkerbagerværk, opus dulciarium, cupediarium; cupediæ *pl.*
Sukkerbrød, panis dulciarius, saccharites.
Sukkercandis, saccharum defæcatum, pellucidum, gemmeum.
Sukkerædike, oxysaccharum.
Sukkerkugle, dulciolus, pastillus.
Sukkermund, os mellitum.
Sukkerrør, calamus saccharinus, saccharites.
Sukkersød, dulcissimus, melleus.
Sukkertop, meta saccari.
Sukkerværk, see Sukkerbagværk.
Sul (med et langt u) obsonium, pulmentum, cibus pulmentaris; kiøber S. ind, obsonare (i).
Sule, Sulestive, furca, fuscina, cantherius, cervi *pl.*
Suler, obsonii vicem præbere, pro obsonio esse; det s. got, solidus cibus est.
Sulkiøb, Madkiøb, obsonatus.
Sult, see Hunger.
Sulten, see Hungrig.
Sulter, see Hungrer. — s. En, fame necare, cibum maligne præbere.
Sum, Summe, summa, caput; liden, summula; S. Penge, vis pecuniæ, pecuniæ *pl.*; Summernes S., summa summarum. — S., Samling af noget, conspectus; i en S., korteligen, summatim.
Summarisk, breviter, brevis; contractus (e); behandle, in breve contrahere; forhøre, breviter, ad summa capita interrogare; s. Forhør, brevis cognitio.
Summeren, computatio, consummatio.
Summerer, colligere summam, facere; computare, consummare.
Sump, Sumpe, lacuna, lama, palus, (*udis*); af Havet, æstuarium; af en Flod, stagnum
Sumpig, sumpet, paludosus, uliginosus.
Sumpighed, uligo.
Sund, et, fretum.
Sund, *adj.* validus, firmus, vegetus,

getus, salvus, integer, incolumis, sanus, sospes; ingen s. Time have, nunqvam satis recte valere, semper langvere; blive s., convalescere, confirmari, recreari; morbo liberari, defungi, perfungi; være, valere, vigere; giøre, curare, restituere; morbo expedire, liberare; blive s., beholde Sundheden, tueri valetudinem, uti inoffensa valetudine, morbum vitare. — s. Fornuft, mens sana, ratio sana; ved, sanus; at man er ved, sanitas; være ved, sapere, mente constare; komme igien til, resipiscere. — s. Tanke, commodus sensus, aliqvid sani; ingen, nil sani. — s. Lærdom, formula, doctrina vera, sincera, pura, sana, integra, incorrupta. — s adj. tienlig for Sundheden, saluber, utilis corpori; Luft, Veirlig, salubre coelum, salubritas aëris, purus aer; Bolig, locus saluber, purus. — i sunde Dage valens, dum valeo (es, et), integra valetudine, dum licet per valetudinem.

Sundhed, overhovedet hvorledes man befinder sig, valetudo; hvor staaer det med Sundheden, ut vales? hans S. tillader det ikke, valetudo non fert; erkyndige sig om Ens S., percontari ut valeat; de valetudine ejus qværere; svagelig, minus firma, ambigua, improspera valetudo; af s., parum firmus, causario corpore; stærk, god, firma, inoffensa valetudo. — S., at man er sund og frisk, sanitas, salus, incolumitas; valetudo bona, prospera, secunda, integra; vigor; ved god, vigens, validus, salvus; være, recte valere; for Sundheds Skyld, valetudinis, salubritatis causa.— drikke Ens S., propinare alicui, salutaria bibere; in salutem alicujus, qvod bene vertat illi, bibere; din S.! bene vertat! salvus sis! et Steds, Luftens S., salubritas, puritas. — Gudinde for, hygiea; til Skade for, contra valetudinem.

Sundhedsbrønd, aqvæ salubres, medicatæ; ogs. abs. aqvæ.

Sundhedspas, salubritatis testes literæ; sinceri, salubris loci fides.

Sundhedsregler, victus leges, formula, disciplina; diætetica præscripta; give, valetudinem regere.

Sundhedstilstand, valetudo.

Sundt, salubriter.

Sup, en, haustus (siceræ).

Superficiel, see Løselig.

Superintendent, ephorus, præses, antistes summus.

Superintendentur, ephoria, præsidium, moderamem, cura summa rei ecclesiasticæ.

Suppe, Sobedrik, sorbitio, sorbitiuncula, sorbillum, jus, jusculum, juscellum, pulticula; som der er kogt S. paa, jurulentus. — paa en S., ad coenam.

Suppeskaal, catilus.

Suppetallerken, orbis profundior, altior, capacior.

Suppliqve, literæ supplices, libellus supplex; ogs. abs. libellus; indgive, per literas petere; libello committere postulationem suam.

Supplicant, supplex, supplicans, qvi aliqvid petit.

Supplicerer, per literas petere.

Sur, (med kort u). — løbe s., non efficere destinata, non tenere consilium.

Sur (med langt u) acidus; noget, subacidus, acidulus; syret, fermentatus; umoden, acerbus; bliver, acescere, coacescere; sure Kirsebær, cerasum apronianum; s. Æble, pomum acerbum; bide i et, subire molestiam, defungi incommode, ægre sibi facere, in ordinem sese cogere; jeg maae til at bide i et, defungendum est. — s., besværlig, acerbus, molestus, pravus, iniqvus, difficilis; s. Arbeide, improbus labor; Møie, summa molestia; s. Stykke Brød, difficilis victus, ingrata opera

opera. — surt Liv, misera vita; giøre En Livet surt, aliqvem exercere, vexare, fatigare, vitæ tædium adferre; giøre En det surt, rem difficilem, molestam reddere; blive surt, som en Ting, esse difficile, difficile tolerari; det bliver mig s. a) forend jeg bestemmer mig til at giøre det, ægre inducor ut faciam; haud libenter, invitus facio (am); non facile a me impetro. b) imens jeg giør det, molestissimum negatium est, non bene tolero molestiam rei, multa difficultate vexor, afflictor, haud facile, difficillime rem explico, expedio; multum molestiæ exhaurio; lade sig det blive s., nulli labori parcere; gnaviter, strenue elaborare, sibi non parcere; nunqvam cessare. — s. af Ansigt, tristis, tetricus, superciliosus; see surt, vultum adducere, frontem corrugare; ringi, til noget, ad aliqvid; vultu tristi, duro, immiti, aspero excipere aliqvid; paa En, asperius, tristius, iracundius, immitius contueri; ham tør man ikke see s. til, mollissime habendus est.

Suragtig, subacidus, acidulus; smager, esse aciduli saporis.

Surbrønd, acidulæ *pl.* aqva acidula.

Surdei, fermentum; kommer S. i, fermentare.

Surfittig, tenacior, plus justo parcus, sordidus.

Surfittighed, sordida parsimonia, sordes.

Surer, giør sur, fermentare; fermento imbuere, miscere, fermentum addere. — sures, giæres, fermentescere.

Surhed, acor, aciditas; i Maven, serum.

Surkaal, olus conditum.

Surlig, syrlig, see Suragtig.

Surmelk, oxygalum.

Surner, bliver sur, acescere.

Surøiet, lippus, lippiens; er, lippire; at man er, lippitudo, lacrymatio oculorum.

Surpotte, en, tristis, tetricus, austerus, Cato.

Surseende, tristis, tetricus, nubilus, superciliosus; Mine, vultus catonius.

Surseenhed, austeritas, nubes, nubecula, tristitia.

Surskræppe, acetosa, oxalis.

Surren, murmur, strepitus, stridor; et Skibs for en sagte Vind, rumor.

Surter, contrahere (funes), colligere; som en Bæk, strepere, murmurare.

Sus og Dus, potatio, compotatio, heluatio; leve i, heluari, nepotari, luxuriæ indulgere.

Susen, murmur, strepitus, sonitus, fremitus, susurrus, susurratio; for Ørene, tinnitus aurium.

Suser, strepere, stridere, susurrare, murmurare, fremere; for Ørene, tinnere. — s. og duser, lustrari.

Suspenderer, sin Dom, differre, inhibere sententiam; En fra et Embede, ad tempus arcere munere; in diem depellere, excludere muneris usu et fructibus.

Suspension, fra Embede, interdictum.

Sutler en, Tvetter ved Armeen, lixa.

Suul, Suur, Suus, see Sul 2c.

Svadron, see Sqvadron.

Svadser, see Sladrer.

Svadsig, dicax, dicaculus.

Svækkelse, svækket Tilstand, accisæ res, opes; labefactio, langvor, imminutio, enervatio, debilitatio, defectio, infirmatio, infractio, attenuatio, see Svaghed.

Svækker, debilitare, accidere, enervare, adficere, frangere, imminuere, attenuare, infirmare, labefactare, atterere, obtundere, retundere, frangere, infringere; bringer paa Fald, impellere, adficere; giør vaabenløs, dearmare, exarmare. — s. sig, extenuari; sin An-

selse, dignitatem imminuere; Armeen, minuere, robur subtrahere copiis; Modet, frangere, imminuere animum.
Svækkes, labare, labascere, labefieri, langvere, langvescere, defici.
Svækket, langvidus, solutus, dissolutus, debilis, defectus, fractus, infractus, extenuatus, attritus.
Svælg, Havsvælg, gurges; dybt, vorago, baratrum; i Halsen, fauces, glutus, gurgulio, gurges. — fuld af, voraginosus.
Svælger, glutire, deglutire, devorare, haurire, absorbere. — s. i mig, fylder i mig, ingurgitare.
Svælger en, helluo, prodigus.
Svælgeri, luxuria, heluatio, profusio.
Svængrer, gravidam reddere; implere; Urter, eller andet med Safter, Tilsætning, imbuere; en Jomfrue, comprimere, vitiare.
Svær, paa Flesk, cutis, pellis (suilla).
Svær, *adj.*, see Tung, Vanskelig.
Sværd, gladius, ferrum, ensis, machæra; langt, rhomphæa; gribe til Sværdet, arma capere, vim vi repellere; falde ved Fiendens, manu hostili cadere; falde i sit eget, gladio incumbere, suo se ferro transfigere; henrette med Sværdet, cervicem cædere, præcidere alicui.
Sværddands, pyrrhichia, saltatio armata.
Sværddandser, pyrrhichiarius.
Sværdfæger, gladiarius, gladiorum, ensium faber.
Sværdfisk, xiphias, galeos.
Sværdlilie, gladiolus.
Sværdside, agnatio; beslægtet paa, agnatus; som hører til, agnatitius.
Sværdslag, gladii ictus; uden et, uden Magt, sine vi; uden Møie, sine sudore et sangvine; uden Blods Udgydelse, sine sangvine; hvad man faaer saaledes, salmacida spolia, præda incruenta.
Sværer, sværger, jurare; jus jurandum dare, interponere; aliqvid jure jurando firmare, obstringere; falskeligen, pejerare, fallere jus jurandum; at man s. falskeligen, perjurium, som s. perjurus. — jeg vilde sværge derpaa, qvidvis juraverim. — s. høit og dyrt, sancte adjurare; lade En sværge. a) ikke troe ham, cogere jurare. b) tage Eed af ham, aliqvem jurejurando adigere, jus jurandum ab aliqvo sumere; af Soldater, Undersaatter, sacramento adigere. — s. som Soldater, Undersaatter, sacramento dicere; som har svoret, juratus; som ikke har, eller uden at s., injuratus. — s. paa noget, for at forsikre det, aliqvid jure jurando firmare, obstringere; paa Evangelium, manu evangelio imposita jurare; paa en Bog, for at rette sig derefter, jurare in verba libri; lader s. derpaa, adigere in verba libri. — s. ved noget, per aliqvid jurare; s. mig fra, ejerare, ejurare, abjurare.
Sværen, Sværgen, i et eller andet Tilfælde, jusjurandum interpositum, datum; overhoved, jurandi, jurisjurandi usus; den falske, perjuria *pl.*; den letsindige, jurandi levitas.
Sværighed, see Vanskelighed.
Sværligen, ægre, vix, difficulter, see Vanskeligen.
Sværm, turba, caterva; Bies. examen.
Sværmen, Biers, lusus; Larmen, debacchatio; paa Gaderne, bacchatio, comissatio, discursus; de lette Troppers, volitatio, discursus vagi.
Sværmende, fanatisk, delirus larmende, bacchabundus, effusus, strepens, exultabundus, gestiens, insanus, immodestus, concitatus.
Sværmer, som Bierne, ludere, examina ducere; larmer, bacchari, turbare; igiennem Gaderne,

derne, concurſare, volitare, comiſſari, debacchari; ſom de lette Tropper, volitare, diſcurſare; troer, ſiger taabelige Ting, delirare, ineptire, ſomniare.
Sværmer en, ſom larmer, bacchator, concurſator; paa Gaderne, comiſſator; i Religionsſager, fanaticus, delirus, ineptus; i Fyrværkeriet, malleolus, pyrobolus chartaceus.
Sværmerie, fanaticus error, delirium, ſomnium, ineptiæ.
Sværmeriſk, ſværmende, fanaticus (e), delirus (e), ineptus (e).
Sværte, atramentum.
Sværter, fuſcare, infuſcare, denigrare, nigro tingere, nigrum colorem inducere; En, detrahere alicui, maculam illi adſpergere.
Sværtet, atratus.
Sværtning, infuſcatio.
Svævende, hængende, penſilis, ſuſpenſus.
Svæver, pendere; over En, impendere, imminere; for Øine, ante oculos verſari, oculis obverſari; ſom ſvæver for Øine, præſens, ob oculos poſitus, ſom foreſtaaende, imminens, venturus; ſ. i Sindet, i Tankerne, animo obverſari; i Tvivl, i Uvished, dubium hærere, animi (o) pendere; ſom ſ. i Tvivl, incertus, ſuſpenſus, dubius; ſ. i Frygt, Fare, verſari, eſſe, agere, vivere in diſcrimine, metu; imellem Frygt og Haab, fluctuare inter ſpem metumqve; paa Søen, jactari, ferri: i Luften, ferri, volitare; for Retten, ſub judice eſſe, in judicio verſari. — lade ſ. i Luften, eller Tonen, ſuſpendere.
Svævler, ſee Svovler.
Svag, mat, infirmus, langvidus, imbecillus, invalidus; være, langvere, minus valere; ſ. ſom Farve, Lugt, ſurdus; ufuldkommen, manglende, mancus, debilis, affectus; ſom ikke kan holde ſine Affecter i Tøilen, impotens. — ſvagt Haab, ſpes exigua, tenuis; Armee copiæ exiguæ, invalidæ; Øl, Drik, potus tenuior, levior; Beviis, tenue, leve, infirmum argumentum; Spor, veſtigium tenue, leviter impreſſum; efterlade, leviter imprimere veſtigia; Hukommelſe, memoria parum fida, har han, memoria vacillat, deſtituit; Stemme, vox tenuis, exilis; Vandets Løb, langvida, exigua, tenuis aqva; Syn, Hørelſe, hebes oculorum acies, aures hebetes, have, minus valere viſu, auribus; blive ſvag, elangveſcere, deficere, hebeſcere, hebetari, retundi; ſvagt Hoved, caput infirmum, *metaph.* hebes, tardum ingenium. — ſ., taabelig, ineptus, ſtolidus, abſurdus. — ſ. Side, vitium, infirmitas; det er hans, hac parte laborat, patet, vacillat; viſe ſin ſ. Side, nudari, nudare ſe; vitium detegere, prodere; angribe En paa ſin ſ. Side, uti, inſidiari alicujus vitio; tentare, aggredi qva patet, qva mollior eſt. — ſ. i en Videnſkab, rudior, minus verſatus; deri er han ſvag, ex hac parte laborat, hic minus valet.
Svagelig, infirmior, tenuior, minus validus, valetudinarius; være, minus valere.
Svagelighed, imbecillitas, langvor, infirmitas.
Svaghed, infirmitas, debilitas, imbecillitas, tenuitas; virium defectio, inopia; Mathed, Sygdom, langvor, valetudo adverſa, ogſ. *abſ.* valetudo; i Maven, atonia, cruditas. — S., Feil, vitium, error, lapſus; af menneſkelig, errore humano, humanitus; han har feilet af S., aliqvid humani ei accidit, paſſus eſt; holde den menneſkelige S. tilgode, humanitati, humano errori indulgere, ignoſcere, ſom, humanitatis memor; falde, feile af S., humani aliqvid pati, humano errore abripi; der overfaldt ham en S., ſubito defecit, ſubito langvore victus eſt.

est. — Svagheder, Sygeligheder, langvores, vitia, incommoda valetudinis; Feil, vitia, lapsus, errores. — begaae en, errare, labi, peccare.

Svaghedsfeil, peccatum, labes, error; begaae, labi; errore, impetu abripi.

Svagmodig, demissus; animo demisso, fracto; desperabundus, timidus, male fortis; blive, animum despondere; desperare; giøre, spem adimere alicui, desperationem injicere. — *adv.* timide, trepide, animo fracto.

Svagmodighed, timor, angor; animus fractus, demissus, anxius.

Svagsynet, nærsynet, cæculus.

Svagt, tenuiter, langvide; spille, synge, submissius canere; klinge, obtusius, hebetius, exilius, surdius sonare; tenuem sonum reddere; vix satis exaudiri; tale, exilius loqvi; bevise, infirmius, minus subtiliter probare.

Sval, frigidus, frigidulus, frigidiusculus, frigidior.

Svale, Svalning, refrigeratio. 2) paa et Huus, subdiale. 3) Fugl, hirundo; skriger som en, trissare. — een S. giør ingen Sommer, una hirundo non facit ver.

Svaledrik, potus refrigerans.

Svalekar, hos Smedene, lacus, frigeratorium; til Viin, frigidarium.

Svalende, refrigeratorius; s. Middel, refrigerium.

Svaler, refrigerare; svales, refrigescere, see Køler.

Svaleurt, chelidonia, hirundinaria.

Svamp, til at tørre af, spongia; aftørrer med, spongiare. — i Børns Mund, aphtha; paa Træer, agaricum, panus; til at æde, fungus, boletus.

Svampagtig, svampig, rarus, spongiosus, pulmonius, fungosus.

Svampesteen, spongites.

Svane, olor, cygnus; af, olorinus, cygneus.

Svanesang, cantus olorinus; sidste, vox morientis, extrema.

Svang. — gaae i S., moris esse, receptum esse, obtinuisse, celebrari, vigere, freqventari, dominari, pervulgatum esse, invaluisse; som gaaer i, solitus, vulgatus, usitatus, solemnis, publicus, freqvens.

Svang, *adj.* som ingen Kiærne er i, vanus, exilis.

Svanger, gravidus, prægnans, gravis, plenus; være, ventrem ferre; med noget, aliqvid parturire, moliri, volvere, agitare; blive, concipere.

Svangerskab, venter, uterus plenus; Tiden, tempus ferendi ventris, ante partum; parturiendi, fetus ferendi tempus; prægnatio.

Svangrer, see Svængrer.

Svands, cauda, *dim* codicula.

Svandsen, argutatio (incessus).

Svandser, i at gaae, fluctuante incessu uti; argutari; corpus argute, molliter agitare.

Svandsstierne, Comet, cometes, stella caudata.

Svar, *adj.*, Svær.

Svar et, responsum, responsio; Orakelsvar, responsum, monitus, oraculum; en Fyrstes paa en Forespørsel, rescriptum; give S., respondere, vocem reddere, responsum dare; skriftlig, rescribere; blive Svaret skyldig, nil respondere, tacere, obmutescere; S. paa et Brev, responsoria epistola; give, rescribere; intet S. er ogsaa S., qvi tacet, consentit. — S. (naar det staaer som en Titel) respondetur, redditur; paa en Indvending, Bebreidelse, defensio, vindiciæ, excusatio. — som man spørger, faaer man S., ut sementem feceris, ita metes.

Svarer, respondere; responsum dare, reddere; paa et Brev, rescribere; paa en Indvending, satisfacere, expedire; paa en Beskyldning, defendere, purgare

garе ſe; crimen ſolvere, diſſolvere, diluere. — ſ., replicerer, reponere; Stykke for Stykke, reſponſare. — ſ. for ſig, ved i en Examen, Diſputats, bene rem gerere, cum laude diſcedere. — ſ. for, ſtaaer inde for, præſtare. — ſ. til, treffer ind med, reſpondere, conſentire; f. Ex. til vort Ønſke, Haab, optatis, ad ſpem. — ſ. imod, ligger lige over for, reſpondere, lyder imod, reſonare.

Svarhed, ſee Tunghed, Tyngde.

Svarrejern, tornus.

Svarrer, dreier, tornare.

Svedſke, prunum damaſcenum, cereum, flavum.

Svedſketræe, prunus damaſcena.

Sved, (med et langt e), ſudor; i S, ſudans, ſudore manans; i dit Anſigtes, cum ſumma moleſtia, cum magno labore; komme i, ſudare, conſudare; han kommer i, ſudor prorumpit; bringer i, ſudorem elicere, movere alicui.

Svedebad, Svedecur, ſudatio, balneum ſudatorium; bruger, ſudatione curari.

Svededrivende, ſudori eliciendo, ſudorifer.

Svedehul, porus, meatus cuticularis.

Sveden, ſudatio, deſudatio.

Svedende, med Sved, ſudabundus.

Svededug, ſudarium, ſudariolum.

Sveden, adj. ſveen, uſtus, ambuſtus, duſtus, torridus, retorridus; paa alle Sider, ambuſtulatus; halv, ſemiuſtus. — ſ. Lugt, nidor.

Svedenhed, paa Korn, robigo, uredo.

Sveder, ſudare; ſudore manare, fluere; ſudorem emittere; ved en Examen eller ellers, vexari, probe exerceri, caleſcere, fatigari, æſtuare.

Svedeſtue, ſudatorium (hypocauſtum), ſudatio, calidarium, vaporarium.

Svedig, ſudatus; ſudore fluens, manans, ſudorus *Apul.*

Sveirygget, repandus, dorſo repando.

Sveitſer, ſmeder ſammen, accudere. 2) En, apparitor, janitor.

Svemmen, natatus, natandi uſus; undkommer ved, enare, enatare.

Svemmer, nare, natare; bort, abnatare; til, adnatare; oven paa, innatare, *metaph.*, dominari; i Taarer, Blod, lacrymis, ſangvine madere; ſom, perfuſus lacrymis, cruore; ſ. over, flyder over, reſtagnare, ſuperſtagnare; til hiin Side, transnatare, nando trajicere; hvor man kan ſ. over, vadum; ſ. om, driver om, ferri, fluitare.

Svemmer en, natator, natandi peritus.

Svend, hos en Handværksmand, famulus, mercenarius, adjutor, *pl.* operæ. — ung Karl, juvenis, adoleſcens.

Svenddom, flos virilis.

Svibel, Blomſterløg, bulbus, bulbulus; ſom frembringer mange, bulboſus.

Svibelartig, bulbaceus.

Svie (med to Stavelſer), dolor; Svien, Kloen, uredo.

Svier, giør ondt, ſee Smerter. — brænder, urere, adurere, amburere, torrere; ſvies, torreſcere.

Svig, dolus, fallacia, perfidia, fraus, fraudulentia, fraudatio, fucus.

Svigagtig, Svigefuld, Svigelig, doloſus, ſubdolus, fallax, fraudulentus, perfidus, fucatus.

Svigagtigen, ſvigeligen, doloſe, ſubdole, fallaciter, fraudulenter.

Sviger, handler ſvigeligen med, fallere, fraudare, ſee Bedrager, Skuffer.

Svigerdatter, nurus.

Svigerfader, ſocer; hans Fader, Konens Beſtefader, proſocer.

Svigerforældre, ſocer et ſocrus.

Svigerinde, Broders Kone, fratria.
Svigermoder, socrus.
Svigersøn, gener.
Svigter, cedere, flecti.
Svik, i Tønder, embolus, conus, epistomium, obturamentum.
Svimler, see Svindler.
Svin (med et langt i); sus, porcus, *dim.* porcellus, sucula; med Grise, scrofa; skaaren, majalis; som holder S., scrofipascus; *Plaut.*; som hører til, suarius. — ret et, homo foedus, obscenus, immundus; af S., porcinus, suillus, suinus; blive til et, sordibus obsolescere, foedari, situ efferari. — Vildsviin, aper; af, aprugnus.
Svindel, vertigo; som har, vertiginosus; have, vertigine laborare; faae, vertigine corripi; man faaer, vertigo caput rotat, gyrat.
Svindel, *adj.*, vertiginosus; giør En, vertiginem commovere.
Svinden, tabes, tabitudo.
Svinder, tæres hen, diffluere, tabere, tabescere, contabescere, absumi; som Marven, exhauriri, fugere, evanescere; som Brænde, absumi, tenuari.
Svindler, vertigine corripi; det s. for mig, vertigo commovetur, caput gyratur.
Svindsot, tabes, phthisis, cachexia; som har, cachecticus; have, tabe absumi. — S. i Pungen, tabes pecuniaria, numaria; have, infestari, tentari, conflictari tabe pecuniaria, numaria.
Svindsotig, cachecticus, tabidus, hecticus; er, tabe laborare, carpi, absumi.
Svinebørster, setæ.
Svinebøste, Flesteskinke, perna, petaso, petasio.
Svinebrød, Galteknappe, (Urt) cyclaminos (um).
Svinegel, Svinigel, erinaceus porceus; ret en, foedus, spurcus.
Svinesøden, Svinerøgten, porculatio.
Svinehandler, Svinepranger, porcinarius, suarius, suum venditor.
Svinehiord, grex suillus.
Svinehoved, halv, sinciput verrinum.
Svinehyrde, subulcus, suarius, porcinarius, porculator.
Svinejagt, venatio aprorum.
Svinekiød, caro suilla, porcina.
Svineyver, sumen; Soe med et stort, Grisesoe, suminata.
Svinemave, vulva (suilla).
Sviner til, maculare, polluere, inqvinare.
Svineri, foeditas, immunditiës, obscenitas, spurcities.
Svinerumpe, Kragefod (Urt), lutum, luteum, lutea.
Svinerøgt, suaria, porcorum cura, porculatio.
Svinesylte, gelatum porcinum, garimatia porcellina.
Svinestald, suilla, hara.
Svinestie, hara.
Svineslagter, porcinarius.
Svinetrug, aqvaliculus.
Svinetryne, rostrum porcinum.
Svinesteg, assa suilla.
Sving, Bevægelse, libratio, libramentum, momentum, impetus; give et, librare aliqvid, impellere, sollicitare, commovere; faae, commoveri; S. i Veiret, nisus, conamen; tage et, niti, conamen sumere, nisum capere, emicare; S. i Faldet, impetus, momentum, inclinatio, impulsus; faae et, impelli, inclinare, ruere; excuti momento.
Svingel, see Svindel.
Svingen, rotatio, vibratio; med Vingerne, pennarum agitatio.
Svinger, vibrare, rotare, agitare, versare, torqvere, circumagere; Fahnen, agitare, circumagere, versare; sig i Veiret, evolare, attolli, eniti, evehi; sig til Gud, ad Deum erigi; sig paa Hesten, in eqvum emicare, subjici, evadere, insilire; s. Vingerne, alas, pennas qvatere,

tere, movere, agitare; s. sig som Soldater, converti, circumagi; som i Dands, corpus rotare, circumagere, versare.
Svingler, titubare, vacillare, male se sustinere, see Tumler.
Svingning, vibratio, agitatio, libratio, rotatio; Soldaters, orbis, decursio, conversio.
Svinken, argutatio corporis in incessu.
Svinker, vrikker med Rumpen, cevere, crispare, crissare, fluctuante incessu uti; corpus argute, molliter agitare.
Svinsk, spurcus (e), immundus (e), sordidus (e).
Svinskhed, see Svinerie.
Svir, Sværm, comissatio, grassatio, grassatura.
Svirebroder, compotator, combibo.
Sviregast, balatro, comissator comissabundus, grassator, heluo, prodigus.
Svirer, heluari, luxuriæ indulgere; ud paa Natten, grassari, comissari.
Svite, Folge, agmen, grex, cohors, comites, comitatus; have, trahere comites; være i Ens, sectari aliqvem; som hører til, gregalis. — S., Rad, tenor, series, corpus, ordo; i een, uno tenore, continuo, deinceps.
Svoger, Mandsbroder, levir; som er i Svogerskab med, affinis, affinitate junctus.
Svogerske, Mandssøster, glos; som er i Svogerskab med, affinis, affinitate juncta.
Svogerskab, affinitas, affinitatis vinculum; for S. Skyld, affinitatis jure; giøre noget, dare aliqvid affinitati.
Svollen, tumidus, inflatus, turgidus, tuberosus.
Svollenhed, Udslet med Knuder, extuberatio.
Svolner, svulner, tumere, inflari, crescere, turgere, turgescere, surgere, attolli; løber ud med Knuder, extuberare.
Svomp, see Svamp.
Svovel, sulphur; fuld af, sulphurosus; lavet til med, sulphuratus.
Svovelagtig, sulphureus.
Svovelbad, albulæ *pl.*
Svoveldamp, sulphuratio.
Svovelhytte, Svovelgang, sulphuraria.
Svovellugt, Svovelstank, mephitis.
Svovelstikker, sulphurata (lina, ligna), sulphuramenta.
Svovlen, sulphuratio.
Svovler, sulphurare; sulphure imbuere, tingere; sulphur in vinum addere.
Svovlet, sulphuratus, sulphureus, sulphurosus.
Svøb, involucrum; til Børn, fascia, (æ *pl.*)
Svøbe, flagrum, flagellum, stimulus, scutica, see Pidsk.
Svøbelist, fasciæ vinculum, funiculus fascialis.
Svøber sammen, convolvere; ind, involvere; i hinanden, implicare, impedire.
Svøfte, funiculus velaris; tage Svøftet ind, contrahere vela, *metaph.* cedere, concedere.
Svømmer, see Svemmer.
Svulner, see Svolner.
Svulst, tumor, see Hovenhed.
Syd, Sønden, meridies, auster.
Syden, mod Sønden, versus meridiem, ad austrum. 2) Boblen, bullitus.
Sydende, sydhed, ferveus, fervidus; giør, fervefacere.
Syder, *act.* elixare, coqvere; ind, formindsker i Kogningen, decoqvere; *ventr.*; bobler op, fervere, bullire; over, ebullire, effervere; lader af at syde, defervere.
Sydlig, australis, austro subjectus, meridionalis, vulturnalis.
Sydost, ortus hibernus.
Sydostvind, euronotus, phoenicias, vulturnus.
Sydpol, polus antarcticus, australis.
Sydsøe, mare meridionale, oceanus australis.

Sydsydvest, austroafricus.
Sydvest, occasus hibernus.
Sydvestvind, africus, libs, libonotus.
Sydvind, notus, auster.
Syebord, mensula netoria.
Syen, Sammensyen; sutura; Syening, acus artificium, aciaria textura.
Syenaal, acus.
Syer, nere, suere; acu nectere, contexere; lærer at, acum tractare, discere; syer for Folk, lever af Syening, acum tractare, acu victum qværere; s. til, adsuere; sammen, consuere; igien, resarcire; ind i, insuere; neden under, subsuere; løser op det som er syet, dissuere, resuere.
Syeramme, jugum netorium.
Syeskole, schola, ludus aciarius, acus tractandæ.
Syet, sammenstikket, sutilis.
Syg, æger, ægrotus, langvidus, infirmus, vitiosus, morbo implicitus; være, laborare, ægrotare, langvere, minus valere; ligge, decumbere, jacere; som ligger, clinicus, lecto affixus; blive s., incidere in morbum; implicari, colluctari, conflictari, corripi morbo; giøre, morbum contrahere, commovere alicui; morbo implicare aliqvem; giøre sig s., simulare morbum; blive s. igien, recidere in morbum; at man bliver s. igien, morbus relatus, repetitus, redux. — s. efter noget, desiderio rei æger; være, confici, tabescere desiderio. — s. i Sindet, æger animi. — mine (en Doctors) Syge, qvi a me curantur, tractantur, mea opera utuntur.
Sygdom, morbus; stor, haard, gravis, magnus, desperatus; dødelig, mortifer; hvis Grund man ikke kan finde, cæcus; falde i en, in morbum incidere, cadere, delabi, morbo tentari; uformodentlig, morbo opprimi; komme sig af en, ex morbo convalescere, evadere; morbo defungi; have en dødelig, mortifero morbo urgeri; curere en, morbo mederi; ligge i en langvarig, longo morbo implicitum esse; Sygdommen sætter sig, vis morbi remisit, morbus inclinat ad sanitatem; kommer igien, repetit. — anstikkende S., lues; Sinds S., ægritudo.
Syge, Smitte, lues, pestilentia, contagio.
Sygehuus, valetudinarium, nosodochium, nosocomium, ægrotantium receptaculum.
Sygelig, infirmior, morbidus, morbosus; langvidus, causarius, valetudinarius; være, nunqvam satis recte valere, semper langvescere, vacillare; esse, uti valetudine minus firma.
Sygelighed, valetudo infirmior.
Sygeseng, lectus, ægrotantis cubile; komme paa sin, lecto affigi, decumbere.
Sygevarter, ægrotantium curator, custos.
Syl (med et langt y) subula.
Sydskende, see Søskende.
Sylle, Malle, fibula.
Syller, Traade, (især i Væve) licia *pl.*; tresyllet, treskaftet, trilix; toesyllet, bilix.
Syltagtig, lidt salt, subsalsus.
Sylte, Saltmad, salsura.
Sylten, Syltning, conditus, conditura; god til, conditaneus, conditivus.
Sylter, condire; som sylter, conditor, condimentarius. —— syltede Frugter, conditanea poma; salgama.
Syltetøi, salgama; som handler med, salgamarius.
Syltlage, salsilago, salsugo, salitura.
Sympathetisk, consensione qvadam devinctus; conveniens, *adv.* consensione occulta.
Sympathie, consensus, consensio occulta.
Sympatiserer, congruere, consentire, consensione jungi.
Syn, Synet, oculi, visus, adspectus, conspectus, acies; et godt, acies vigens, visus acutus, inoffensum lumen oculorum; have,

have, acute videre; integro, inoffenso visu, lumine gaudere; slet S., hebes, obtusa acies oculorum; have, obtusius videre; fordærve Synet, oculorum aciem retundere, hebetare; miste Synet, luminibus orbari, oculis capi; som har mistet, orbus luminibus, captus oculis. — af Syne, ex oculis, e conspectu, komme, auferri e conspectu; tabe, e conspectu amittere, dimittere; beholde i, oculos non dejicere a re, homine, usqve intueri, oculis proseqvi. — got for Synet, oculis utilis; skadelig, gravis; være got, skadelig, visum juvare, lædere. 2) et Syn, noget som sees, species, visum, phantasma; han har seet et, species ei oblata est. 3) Beskuelse, spectatio, spectaculum, intuitus, adspectus, conspectus; tage S. paa noget, rem præsentem intueri, in rem præsentem venire. 4) Udseende, facies, vultus. 5) Vidunder, ostentus, (kun i dat.)

Synd, delictum, nefas; uforsætlig, peccatum, lapsus, error; begaaer, gior, nefas admittere; delinqvere; himmelskrigende S., delictum atrox, facinus nefandum, piaculum; det var S., impium fuerit, non recte fiat; holde for S., nefas putare, religioni ducere.

Syndefald, lapsus (adamiticus), delictum, defectio.

Synden, peccatus.

Synder, perperam facere; forsætlig, delinqvere, nefas patrare, legem contemnere; uforsætlig, peccare, labi, auferri; imod Gud, Deum offendere; imod sig selv, sibimet nocere; imod andre, lædere alios; ikke s. mere, corrigere mores, vitam.

Synder en, pravus, improbus, impius, malus sceleratus, flagitiosus, peccator, transgressor, *eccl.* en stor, pessimus, sceleratissimus; en arm S., morti damnatus, capitis damnatus. en S, en Stakkel, homo nihili, levis.

Synderlig, egen, singularis, eximius, privus, suus. — at forundres over, mirus, mirabilis, insolitus; en s. Meening, paradoxon, mira sententia, peculiaris ratio, ikke noget synderligt, modicum, mediocre, see Sær.

Synderligen, præsertim, præcipue, maxime, imprimis, utiqve; fortrinligen, meget, præcipue, eximie, magnopere; ikke s., non sane, non adeo, non admodum, non magnopere, mediocriter admodum, see Sært.

Synderling en, et sært Hoved, sui ingenii, sui sensus homo, suo ingenio abundans; contemtor, calumniator aliorum, vulgarium, moris recepti; qvi præcipui, privi aliqvid seqvitur, petit, affectat, rerum insolitarum amans; fastidiosus erga vulgaria, recepta; være, aliqvid privi cupere, affectare; conspici velle; sibi uni soli sapere; at man er, fastidium moris recepti, communium; rerum insolitarum amor, affectatio.

Syndflod, diluvium, cataclysmus, aqvarum eluvies, inundatio.

Syndig, pravus, improbus, nefarius, flagitiosus, impurus.

Syndighed, pravitas, labes, impuritas, prava studia; en Tings, Giernings, nefas, pravitas; tvivle paa en Tings, dubitare an pravum, illicitum sit, an perperam fiat.

Syndoffer, piaculum, hostia piacularis, sacrum piaculare.

Syne, see Syn.

Synes, lader til, videri; s. lærd, from, videri doctum, pium; doctrinæ, pietatis speciem præbere, habere, præ se ferre; jeg synes som jeg hører, seer, ꝛc. videor mihi audire, videre. — hvad s. du? qvid tibi placet; jeg s. inter derom, mihi res non placet, non probatur, displicet; han s. vel om sig selv, sibi placet, sui admirator est. 2) sees,

sees, det s. ikke, non apparet, non conspicitur, see Seer.
Syngbar, canendus, aptus ad cantum.
Syngechor, chorus symphoniacus, vocalis.
Syngedigt, carmen, cantus, ode.
Syngefugl, avis canora, vocalis; hos de romerske Sandsigere, oscen.
Syngemester, phonascus; canendi magister, artifex.
Syngen, cantus, cantatio, cantio, modulatio.
Syngende, cantabundus; om Fugle, qverulus; s. Tone, cantillantis vox.
Synger, canere, cantare, cantum edere; til noget, accinere; anden Discant, succinere; sagte, nynner, cantillare, canturire; paa, recinere; begynder at, incinere; om igien, kalder tilbage, recantare; som Fugle, qveri; om noget, om En, aliqvid, aliqvem canere, dicere; en anden Wise, orationem commutare, aliter loqvi; synger i Udtalen, cantillare; vocem mollius frangere, molestius intendere.
Syngeskole, canendi ludus; odeum.
Syngespil, drama melicum.
Syngestemme, hos et Menneske, vox liqvida, canora; i Musiken, cantus.
Syngeviis, cantu, canentis more, canens.
Synker, labi, desidere, considere; i Afmagt, collabi, deficere; som et Skib, mergi, ima petere; ned, descendere, deferri; lade Modet synke, animo deficere; animum abjicere, despondere. — s. Fonds, sors non repetenda.
Synkning, lapsus.
Synlig, synbar, aspectabilis, conspicuus; Formørkelse, defectio nobis conspicua; være, apparere, conspici; blive, apparere, conspici, prodere, emergere, erumpere, patescere, in conspectum venire; giøre, conspicuum reddere; spectandum dare, promere; in lucem vocare; blive, giøre igien, oculis reddi, reddere; ogs. blot, reddere, reddi. — meget s., insignis, notabilis.
Synlighed, adspectabilitas.
Synskreds, horizon, qvo longissime conspectum oculi ferunt, qvoad prospici potest, qvoad prospicere datur; inden for S., conspicuus, expositus; uden for, ultra conspectum amotus.
Synspunkt, locus, regio, unde res aspiciatur; *metaph.*, ratio, conditio, pars lex, formula, nomen, locus; betragte fra den urigtige, non qvo decet modo, loco rem existimare; fra en anden, alia conditione, formula, lege rem metiri.
Syre, (Urt) acetosa, oxalis.
Syrer, giør suur, see Surer.
Syret Brød, panis fermentatus.
Syrlig, see Suragtig.
Syrlighed, acor, aciditas; i Maven, serum.
Syrup, sirupus, decocta; af Honning og Edike, oxymeli.
Sysler, negotiari; med noget, in re occupatum esse, rem curare; agere.
Syssel, negotium, negotiolum, studium; fuld af, negotiosus; som hører til, negotialis. 2) Herred, pagus.
Syssel sætter, occupare, distinere; En ubehagelig, vexare, negotium facessere, exhibere alicui.
Syster, see Søster.
Sytten, septendecim, septem et decem.
Syttende, septimus decimus.
Syv, septem, septeni; til hver, septeni; Tid af syv Aar, septennium, som varer i s. Aar, septennis; s. Maaneder, septimestre; som varer, septimestris; en Tid af s. Dage, septiduum, som varer, septidui, septem dierum; som bestaaer af s., septenarius; Medlem af et Collegium eller Commission som bestaaer af s., septemvir; hans Værdighed, septemviratus.

Syvdobbelt, see Syvfold.
Syvende, septimus; for det s., s. Gang, septimum.
Syvfold, septuplus, septuplex, septemgeminus.
Syvgange, septies; s. større septuplex, septem partibus major; som skeer s., septies repetitus; efter syv ganges Erindring, septies monitus.
Syvhundrede, septingenti; til hver, hver Gang, septingeni; den s., septingentesimus.
Syvmundet, som flyder med syv Stromme, septemfluus, poet.
Syvradaaret, hepteres; septiremis.
Syvsover, en, endymion, somnolentus; et Dyr, nitedula.
Syvstiernen, pleiades, vergiliæ, hyades.
Syvtal, heptas, hebdomas, septenarius.
Sæbe, sapo, smegma.
Sæbeagtig, saponaceus, saponi similis.
Sæbekugle, pastillus.
Sæber, sapone linere, ungere, mollire.
Sæbespiritus, liqvor saponarius, decocta saponaria (æ).
Sæbesyder, saponarius.
Sæbeurt, saponaria.
Sæbevand, aqva sapone imbuta.
Sæd, som staaer og groer, seges, sata pl. sementis; som hører til, satorius, sativus. — som saaes, semen; Menneskers, Dyrs, sperma, genitura, semen genitale; som hører til, seminalis, sementinus.
Sæde, sedes, sedile, sessio, sessibulum; hvor to kunne sidde, bisellium; tage S., locum capere, occupare. — S. og Stemme, locus cum suffragio.
Sædedyr, pl. animalcula spermatica.
Sædel, see Seddel.
Sædeflod, gonorrhea.
Sædekar, Sædfang, Dyrs, vasa spermatica, seminifera.
Sædekorn, granum, semen.
Sædelagen, reticulum seminatorium, pannus ad sementem.
Sædeland, arvum, ager.
Sædelære, morum præcepta, doctrina; præcepta de moribus, de officiis; den egentlige Klogskabs Lære, ethica.
Sædelærer, morum magister, vitæ præceptor, recte vivendi auctor.
Sædelig, moralsk, ethicus, qva mores, morum, in moribus; s. Caracteer, mores; Beskaffenhed, morum conditio; Handlinger, mores; opera, facta libera; qvæ ad mores referuntur, judicii et voluntatis, animi opera: Handlingernes sædelige Synspunkt, qva mores, conditio, qva ad mores referuntur; betragte, bedømme dem efter denne, referre ad mores, ad animum. —adv. qva mores, qva animum, qva consilium; handle s., moralsk, agere libere, seqvi judicium; bedømme, animo, consilio metiri, censere. 2) ærbar, modestus (e), compositus (e); blive, in modestiam fingi, componi.
Sædelighed, Moralitet, morum conditio, consilium, judicium animi; libertas, ratio morum; conditio, ratio, facultas libere, judicio, consilio agendi; Dyrenes Handlinger have ingen S., animantes non agunt libere, nil agunt judicio aut consilio; animantium nulli sunt mores, nullum est consilium, eorum opera non censentur consilio; in bruta non cadit consilii ratio, morum conditio. 2) Ærbarhed, modestia, decor.
Sædemaaned, mensis octobris.
Sædemand, sator, seminator, consitor.
Sæder, som Dyder og Laster, mores; som Brug, ritus. — uden S., rudis, incultus, ferus, rusticus; som har gode, cultus, elegans, bene moratus; lære Sæder, coli moribus; fingere, excolere mores; som hører til, moralis.
Sædet, hvor man sidder, sedile; Bagdelen, Rumpen, nates, anus;

paa

paa Dyr, clunes. 2) *adj.*; som har gode Sæder, see Sæder.

Sædetid, tempus sationis; tempus savitum, sementinum.

Sædstøvvifrere, de smaa Traade inden i Blomsterbegeret, stamina *pl.*

Sædvane, mos consvetudo, usus, observatio; have en, solere; vi have den, mos, moris est apud nos, consvetudo obtinet; efter S., de more; blive til, in morem, in consvetudinem abire; for En, solemne, familiare fieri; det er blevet mig til, assvevi, insvevi ei rei; det er en, assolet, fieri solet, in more positum, moribus receptum est; det er hans, sic solet, hoc habet; som Sædvanen bringer det med sig, ut assolet, more solemni, recepto; S. bringer det saa med sig, ita fert consvetudo, sic mos est.

Sædvanlig, usitatus, suetus, adsvetus, consvetus, priscus, solitus, receptus, communis, solemnis; som s., de more, ut assolet, ut factum est adhuc; være, solere, assolere.

Sædvanligen, de more, plerumqve, fere, sæpe, solenniter, usitate.

Sæk, saccus, sacciperium; liden, sacculus, saccellus: af Læder, cullus; Fodersæk, folliculus; som forfærdiger Sække, saccarius.

Sækdrager, Stranddæsel, bajulus, onerarius.

Sækkepibe, tibia utricularis, pithaulus, ascaulus; som spiller paa, utricularius, pithaules, ascaules.

Sækker, kommer i Sæk, sacco (culeo) ingerere, condere, indere; in saccum congerere.

Sækketøi, reticulum.

Sæl, see Sælhund.

Sælden, Rensen, (Kornets), castratura.

Sælder, slaaer igiennem Sold, cernere, incernere, succernere, cribrare; s. fra, afsigter, excernere.

Sældet, taget af Skallerne (om Kornet) castratus, excastratus.

Sældning, cribratio, jactatio, see Sælden.

Sælgebrev, Kiøbebrev, proscriptio, literæ proscriptionis.

Sælgekone, venditrix.

Sælgelig, som kan sælges, vendibilis.

Sælgen, venditio; ved offentlig Aution, især om confisqeret Gods, sectio.

Sælger, driver Handel, cauponari; noget, vendere, venum exponere, venundare; ud, bort, distrahere; hist og her, divendere; som gierne s., vendax; som s. Træller, venalitiarius; som er til at s., venalis.

Sælges, venire, vendi, licere; som let s., som sælger sig selv, vendibilis; ikke, invendibilis.

Sælhund, phoca, vitulus marinus; ogs. *abs.* vitulus.

Sælskab, Sælsom, see Selskab, Selsom.

Sænk.—skyder Skibe i S., naves tormentis demergere.

Sækkegarn, Vod, tragula.

Sænkelod, Blylod, bolis.

Sænker ned, deprimere, demittere; i Vand, demergere.

Sænkret, ad perpendiculum.

Sær, egen, mirus, morosus, mirum caput, tristis, tetricus, sui omniumqve calumniator; qvem sui aliorumqve poenitet, tædet. — sære Meninger, Tanker, see Særdeles. 2) *adv.*; især, proprie, seorsim, præcipue, eximie, præsertim, inprimis; hver især, singuli (a). — udtrykkeligen, nominatim, utiqve.

Særdeles, for sig selv, privus, privatus, specialis, peculiaris, proprius, suus, certus; fortrinlig, singularis, eximius, præcipuus, insignis, unus, unicus. — mærkværdig, mirus, memorandus; en s. Omstændighed, res mira, casus memorabilis. — afsondret fra andre, separatus, privus, secretus, segregatus; en hver Ting i et s. Brev, singulis unumqvodqve literis; en-

enhver Ting i en s. Veg, suo qvodqve libro, proprio libro; enhver i et s. Kammer, suo qvisqve cubiculo, proprio, segregato, secreto ab aliis; en s. Commisśion, eximium, proprium, peculiare, mihi injunctum mandatum; et s. Indfald, mirum commentum; s. Grundsætninger, Meninger, Tanker, miræ, novæ opiniones, paucis (nemini) probatæ; paradoxa; have a communi sententia recedere, suo sensu abundare; paa en s. Fod, peculiari ratione, miro more; staaer jeg, mire mecum comparatum est, singularis est ratio mea; med ham, mire inter nos comparatum est; s. Aarsag, causa gravis, arcana, intima. 2) *adv.* eximie, præ ceteris, præcipue, præsertim, inprimis, see Sær. — meget, valde, admodum, egregie, vehementer, magnopere, maximopere, eximie, multum, perqvam, sane qvam, sane; ogsaa i Sammensætninger med, per, hvor det er brugeligt f. Ex. s. elsket, perdilectus; men især med superlativus; f. Ex., dilectissimus; ved, verba, som tilkiendegive en Begierlighed, misere, enixe, intime, ardenter; en Frygt, en Afskye, gravissime, acerrime; en Handling, enixe, strenue, gnaviter, probe, sedulo, see Meget.

Særdeleshed, i, maxime, præcipue, utiqve, inprimis; enhver i S., singuli (os, is); viritim; tale med En i S., seorsim cum aliqvo colloqvi.

Særhed, insolentia, morositas, arrogantia; i Mad, deliciæ, fastidium.

Særk, indusium.

Særkiende, Forskiæl, discerniculum.

Særsindet, morosus; see Sær, *adj.*

Særskilt, seclusus, segregatus, eximius, præcipuus, unus. — *adv.* præcipue, præsertim, eximie, maxime, seorsim; for sig selv, discrete (im), secreto.

Sært, mire, mirum in modum.

Sæt, et Spring, saltus; gior, saltum dare; over noget, saltu superare aliqvid; i Veiret, subsilire; S. i Veiret, subsultus. —et S. Bouteller, 4, 6, qvaternio, senio. — i Spil, i Lotteriet, sors, qvod committitur; see Opsats.

Sætning, sententia, enunciatum, enunciatio, pronunciatum; som man taler, strider om, argumentum, res, causa; opgiven til at stride om, qvæstio; forsvare en S., aliqvid defendere, sententiam tueri; bevise sin S., probare qvod defendas. — Sætninger, enkelte, theses, sententiæ, aphorismi, decreta; af en Videnskab, decreta, placita, præcepta; fremsætte en S., sententiam ponere, aliqvid proponere.

Sættekonst, Composition, modulatio, ars melica.

Sætten, collocatio; Fingrenes naar man spiller, digitorum usus.

Sætteplante, Sætteriis, talea, viviradix, surculus.

Sætter en, typotheca.

Sætter, ponere, statuere, locare, collocare; Træer, Planter, serere, plantare; i Trykken, Bogstaverne, formas, typos conserere; Skriftet selv, typis condere, exsignare, exscribere. — s. Tilfælde, rem fingere; vi vil sætte, sæt engang, esto! finge! puta! crede! — s. som Harerne, foetus edere; parere. — s. i Noder, componerer, modis exprimere, modulari, musice componere; fun afskriver, notis musicis, melicis exscribere, consignare. — det vil sætte noget, aliqvid seqvetur; Hug, verbera seqventur, haud sine plagis abierit, verbera parata video. — sætter i Spil, Brikkerne, dare; Penge, ponere, committere; til Veds, deponere, pignus dare; hundrede imod een, in suum talentum, in alterius numum pignus dare, qvidvis deponere, qvovis pignore contendere.

dere. — s. sig, considere, fessum ire; som en Armee, colligere se, resistere; in proelium redire; paa et Sted, nedlader sig, sedem ibi locare, figere; som en Kiøbmand, Haandværksmand, qvæstum occipere; s. sig, synker til Bunds, desidere, subsidere; ima, fundum petere; hvad som sætter sig, saaledes, imum, fex; s. sig som Kaffe, liqvescere, liqvidum reddi; som Maden i Maven, cedere, demitti, cogi, contrahi; som et Saar, cogi, coire, molliri; som en Hævelse, som Vandet, subsidere, considere. — s. til noget, ved noget, addere, apponere, adjungere; en Lap, assuere; en Støtte, applicare, acclinare; ved Ilden, igni admovere. — s. an paa En, angriber, aggredi, invadere, impugnare, oppugnare, tentare; ferri, irruere, impetum facere in aliqvem; trænger paa ham, ei instare; eum premere, urgere, sollicitare. — s. til, taber, effundere, absumere, perdere; ved Slemmen og Demmen, abligurire. — s. i En andens Sted, suggerere alicui, in ejus locum reponere; en Efterfølger, alicui successorem dare; paa nogen Tid, sufficere. — s. oven paa, imponere, superimponere. — s. sig noget i Hovedet, ville det, animum ad aliqvid applicare, obfirmare; troe det, firmiter sibi persvadere, non pati sibi eripi, adduci non posse; som s. sig noget i Hovedet, obstinatus, obfirmatus ad aliqvid credendum, faciendum, cupiendum; s. En noget i Hovedet, at han troer det, implere, occupare, turbare aliqvem re, opinione, ei aliqvid persvadere; at han giør det, inducere, irritare; at han bliver uroelig, scrupulum ei injicere. — s. Straf paa noget, poenam rei addere, proponere; Penge, paa et Kort, et Nummer, committere sortem, nummos in schidam, tesseram, numerum; experiri in tessera. — s. sig paa et Sted, considere in loco, locum premere; paa Hesten, eqvo insidere; eqvum conscendere, escendere; paa egen Haand, som Tienestefolk, sibi vivere, suas res sibi habere; sine hero, hera agere. — s. sin Tillid, sit Haab paa En, spem, fiduciam in aliqvo collocare, repositam habere; aliqvo niti, fidere; alicui incumbere; paa dig s. jeg mit Haab, in te omnes spes mihi sunt sitæ, in te spes mihi est. — s. over en Flod, Grav, trajicere, superare flumen, fossam; springer over, transsilire, saltu superare; med Hesten, eqvum adigere per flumen, fossam. — s. ned, deponere; Mynten, pretium minuere numo, derogare pretio numi. — s. ind i, inferere, imponere rei, reponere. — s. sig i Ens Sted, hvor han sad, ejus locum occupare, capere; forestille sig hans Omstændigheder, putare se ejus loco esse; sæt dig engang i mit Sted, fac, qvi ego sim, te esse. — s. i Lys, illustrare, explicare. — s. Hatten ned i Øinene, pileum fronti imprimere, in frontem adigere. — s. i Aviserne, i et Catalogus, inserere ephemeridibus, indici; paa Ens Regning, som hans Gield, ei expensum ferre; som ham skyldig, ei acceptum ferre. — s. sig i Positur, tilrette, aptari, parari; instruere, parare se; i Orden, digerere, struere, construere; i Uroelighed, Bekostninger, Sorrig &c., conficere, adferre dolorem &c.; causam alicui esse doloris; sumtus &c. — s. En over noget, til at bestyre det, rei imponere, præficere, præponere; over andre, foretrækker, præferre ceteris; priori loco, priorem ponere. ✗ s. af fra en Bestilling, submovere, repellere ab officio; abrogare alicui (magistratum, imperium). — s. af, sagtes, frigescere, refrigescere, considere, residere, detumere, deturgere. — s. sig for, desti-

Xamovla.

destinare; inducere animum, in animum; statuere, constituere, instituere. — s. sig i Gield, conflare æs alienum. — s. til Side, stiller bort, removere, seponere; fra hinanden, sejungere, segregare, dissociare; langt, intervallo aliqvo dirimere; noget paa sit forrige Sted, reponere, restituere. — s. for Oine, proponere; for En som Mad, apponere; noget for Doren, som Trær, Vagt, ante fores locare, foribus apponere; Lys for Vinduet, lucernam in fenestra exponere; et Barn, ante ædes alicujus deponere; En Stolen for Doren, subducere se sine more; rem mediam, imperfectam relinqvere. — s. til noget, foier til, addere, adjicere; ved Siden af En, prope eum locare, juxta collocare; sig, locum juxta capere; prope, juxta considere, assidere; alicui assidere. — s. En til Bords, ad mensam collocare; sig, ad mensam considere. — s. til rette, objurgare, accusare, reprehendere; cum aliqvo expostulare, jurgare. — s. sig over noget, aliqvid negligere, spernere. — s. Penge ud, pecuniam collocare (in ædibus, fundo); har Penge udsatte, pecunias collocatas habere. — s. efter En, insidiari alicui, insidias collocare, tendere; s. Garn, tendere plagas, retia; s. sammen til Kamp, committere. — s. sig, som en Sygdom, remittere, subsidere; som en Hævelse, detumere. — s. op, see Opsætter.

Søbefad, scutula, scutella, catinus.

Søben, sorbillatio, sorbitio.

Søber, sorbere, sorbillare; af, absorbere; ud, exsorbere; i sig igien, resorbere; som søbes f. Ex. Æg, sorbilis.

Sød, dulcis, gratus, mollis, svavis, melleus, mellitus; søde Ord, blanditiæ; blande dicta, blandiloqventia; sødt Brød, panis azymus, sine fermento; en s. Herre, blandus, mollis, facetus, ineptus, molestus; gior s., mitigare, dulcedinem addere; dulcedine condire, commendare; bliver, dulcescere, dulcedinem colligere; er, grato sapore placere, dulcedine commendari. — søde! min søde! (en Caresse) deliciolæ (um), mel meum, melliculum! mea mellula! svavium!

Sødagtig, subdulcis, dulciculus.

Sødhed, dulcedo, gratia, dulcis sapor, svavitas; i Talen, mel, mella *pl.*

Sødmundet, see Sødtalende.

Sødskende, Brødre, fratres; Søstre, sorores; Broder og Søster, fratres; af een Fader, consangvinei, germani; af een Moder, uterini.

Sødskendebarn, af Brødre, patruelis; af 2 Søstre, consobrinus; af Broder og Søster, amitinus; næst S., consobrini (æ) filius (a).

Sødt, blande, molliter, svaviter, dulciter.

Sødtalende, blandus blandiloqvus, svaviloqvus.

Sødtalenhed, blanditiæ, blandiloqventia, svaviloqventia.

Søe, Hav, mare; rum, oceanus; en S., Landsøe, lacus; staaende S., stagnum; staae stille som en S., stagnare. — til Søes, mari; gaae til Søes, solvere, anchoras tollere, ingredi cursum; holde Søen, som et Skib, pati mare, ferre maris jactationem, niti per fluctus, see Hav.

Søeaal, conger, congrus.

Søeblomst, nymphæa.

Søebugt, Havbugt, sinus.

Søefarende, navigator, navita, nauta; qvi mari currit, decurrit.

Søefart, cursus maritimus, navigatio.

Søefisk, piscis marinus; stor, cete, bellua marina.

Søeforelle, truta lacustris.

Søefolk, nautæ, socii navales.

Søegræs, alga.
Søegrøn, cæruleus.
Søehavn, portus maritimus.
Søehandel, mercatura maritima.
Søehandelscompagnie, ſocietas mercaturæ maritimæ.
Søehandelsſtad, emporium.
Søeherredømme, imperium maris, maritimum; have, plurimum mari poſſe; maris potiri.
Søehund, phoca, canis marinus.
Søehvirvel, vortex; den ſtore ved Sicilien, charybdis.
Søekant, ora, crepido; Klint paa Søekanten, promontorium.
Søekort, mappa marina, maris delineatio.
Søekompas, pyxis nautica.
Søekalv, vitulus marinus, phoca.
Søekrebs, ſtor, aſtacus; lille, Rege, ſqvilla; middelmaadig, gammarus.
Søekrig, bellum navale, claſſicum, maritimum; har, fører, mari bellum gerere; der er, mari pugnatur.
Søekyſte, ora maritima, litus.
Søeløg, ſempervivum marinum.
Søeluft, aura marina.
Søemagt, copiæ, vires maritimæ, navales; claſſis; have, claſſe, mari valere. — Søemagterne, principes mari potentes, maritimi, navibus pollentes.
Søemand, navigator, nauclerus, nauta, navita, maris peritus, rei maritimæ gnarus.
Søemonſtrum, monſtrum marinum, bellua marina, cete.
Søenelde, urtica marina.
Søeorm, pedunculus.
Søerøver, prædo maritimus, pirata; Hovedmand for, archipirata.
Søerøverie, prædatio maritima, latrocinia maritima; driver, piraticam facere, in mari latrocinari, mare latrociniis infeſtare.
Søerøveriſk, piraticus (e).
Søerøverkrig, bellum piraticum.
Søereiſe, iter maritimum.
Søeret, conſiliumnauticum.
Søeſlag, pugna navalis, proelium navale, certamen claſſicum; holder, claſſe, navibus dimicare. — for Fornøielſes Skyld, naumachia.
Søeſyge, nauſea; har, nauſeare; faaer, nauſea tentari, qvati.
Søeſyg, nauſeator, nauſeabundus.
Søeſnekke, concha marina, conchylium.
Søeſoldat, Mariner, claſſiarius, epibata.
Søeſvale, merops.
Søeſtad, civitas maritima, emporium.
Søetieneſte, opera navalis, nautica; Soldaternes, militia navalis; tage S., gaae i S., ſom Matros, rei navali operam locare, tage i, navibus, claſſi auctorare.
Søetrefning, ſee Søeſlag.
Søeulv, lupus marinus.
Søevand, aqva marina, ſalſa.
Søevæſen, res maritima, navalis.
Søgen, Søgning, conqviſitio; om et Embede, ambitio, paa en ulovlig Maade, ambitus.
Søger, qværere, veſtigare, reqvirere, indagare; noie igiennem, excutere, anqvirere; i alle Huller og Sprækker, rimari; allevegne ſammen, conqvirere, colligere. — søger Leilighed, occaſionem, locum captare, circumſpicere. — ſøger hos En, ab aliqvo exſpectare; Hielp, auxilium petere, circumſpectare; hos En, opem ab aliqvo petere, aliqvem reſpicere. — ſ. at giøre, at faae noget, umager ſig, ſtudere, conari, cupere, conſectari, circumſpicere. — ſ. om noget, petere, ambire; for En, petere alicui, ambire pro aliqvo, ſuffragari alicui; ſom ſ., petitor; tillige med en anden, competitor. — ſ. i et Huus, freqventare domum; paa et Sted, freqventare, celebrare locum. — ſ. for Retten, legger Sag an imod, accuſare, diem dicere, petere ab aliqvo; experiri jure, legibus

bus cum aliqva; ogs. experiri cum aliqvo.

Søger, Søgejern (hos Chirurgi), specillum.—Jagthund, indago, vestigator.

Søgnedag, dies professus, operosus, operatus, operi relictus, destinatus, negotiosus, occupatus.

Søgning, at man kommer paa et Sted, celebritas, celebratio, freqventatio, freqventia.

Søgt, longius repetitus, contortus, artificiosior, parum simplex, see Søger.

Søle, Soesøle, vulutabrum.

Sølen, volutatus, volutatio; Slemmen og Demmen, perpotatio.

Søler, slemmer og demmer, volutari, heluari; sølende sig, volutabundus. — s. til, contaminare, inqvinare, polluere, maculare.

Sølerie, sordes, spurcities, see Fylderie.

Sølen, see Skiden.

Sølv, argentum; af, argenteus; besat med, argentosus. 2) *adj.*, argentarius.

Sølvaare, Solvgang, vena argenti.

Sølvaske, laureotis.

Sølvarbeider, argentifex, aurifex.

Sølvartig, argento similis, argentosus.

Sølvbord, Natbord, abacus.

Sølvergløð, lithargyrus, lithargyrium.

Sølverts, æs argentosum.

Sølvgrube, argentifodina, argentaria.

Sølvhaar, cani *pl.* canities.

Sølvhaltig, argentaceus.

Sølvklang, tinnitus argenti; have, purum tinnire.

Sølvkugle.—skyde med, pecunia pugnare, rem gerere.

Sølvkar, argentum factum; ogs. *abs.* argentum.

Sølvplade, bractea, lamella argentea.

Sølvprøve, obrussa; som staaer paa noget, argenti nota; holde, probari.

Sølvrig, argento dives, felix.

Sølvservise, abacus, argentum; vasa, supellex argentea.

Sølvskab, argyrotheca, scrinium argentarium.

Sølvskum, argenti spuma, lithargyrus.

Sølvstang, rudus argenteum; argentum rude, infectum.

Sølvstuse, argenti rudus, massa argentea.

Sølvtøi, see Sølvkar.

Sølvværk, argentifodina, argenti metallum.

Søm, et clavus, *dim.* clavulus, clavellus; beslagen med, clavatus; stort, clavus trabalis; af Træe, Knage, paxillus; slaae fast med S., clavo (is) figere, vincire; slaae et S. i, clavum figere, adigere. 2) en, paaKlæder, ora, fimbria, limbus; med en, prætextus, prætextatus, fimbriatus. — Somning, sutura.

Sømmelig, decorus, congruus, dignus, par; decens, conveniens; med s. Høiagtelse, qva decet observantia, see Tilbørlig.

Sømmeligen, decenter, convenienter, decore, digne, condigne, ut decet, ut par est, more, modo; bede, modeste, observanter precari; forholde sig, decenter agere; qvod decet facere; udrette, recte atqve ordine peragere; svare, bene, recte, apte, congrue respondere.

Sømmer, anstaaer, decere, convenire, congruere, par esse; En, dignum illo esse. — s. ikke, dedecere, indecere.

Sømmelighed, decus, decentia, dignitas, see Velanstændighed.

Sømsmed, Nagelsmed, clavarius.

Søn, filius, natus, stirps virilis; lille, filiolus; Son af Huset, filiusfamilias; antagen, udkaaren, adoptivus; min S., kiere S., care.— det er en S., (ingen Datter) puer, masculus natus est; som ingen S. har, orbus virili sexu; ingen S. have, carere stirpe virili.

Søndag, dies prima hebdomadis, dominica, religiosa, sabbatum christianorum; hver S., primo qvoqve hebdomadis die; som hører til Søndagen, dominicalis.

Søndagsbesøg, salutatio die dominicali reddita, reddenda; giør, dominica die salutatum venire.

Søndagsbogstav, litera dominicalis; orbis dominicalis nota.

Søndagskiortel, vestis ad sacra, habitus festus.

Søndagsprækken, Præst, concio, concionator dominicalis.

Sønden, see Syd.

Sønder, see Itu.

Sønderbrudt, fractus, ruptus.

Sønderlemmer, secare, dividere; menbratim, particulatim dividere; et Aadsel, dissecare; et Begreb, singulatim deducere, explicare.

Sønderlemning, et Aadsels, dissectio; et Begrebs, explicatio par partes, singularum partium explicatio.

Sønderlemningskonst, anatomia; anatomice; corporum dissectio; corporum secandorum, aperiendorum scientia; som hører til, anatomicus; efter, anatomice *adv.*

Sønderlemningsmester, anatomicus, prosector.

Sønderreven, lacer, ruptus, discerptus; i Klæder, pannosus.

Sønderriven, laniatus, laniatio.

Sønderriver, discerpere, laniare, dilaniare, dilacerare; NB. de øvrige som ere sammensatte med sønder findes under vedkommende *verba* og *nomina.*

Søndre, som ligger i Sønden, meridianus.

Sønlig, filio aptus; filio; liberis dignus; filialis, *Aug.*; eller med *gen.*, filii, (orum) nati (orum), liberorum; s. Kierlighed, pietas.

Sønligen, filii (orum) jure, more, ut liberi solent, pie.

Sønnebarn, Søn, nepos; Datter, neptis.

Sønnebarnesøn, pronepos; Datter, proneptis.

Sønnekone, nurus; Sønnesøns Kone, pronurus.

Sørgeaar, annus lugubris, luctu solemnis, luctui destinatus; luctus annuus, annuum lugendi tempus.

Sørgedigt, canticum funebre; epicedium.

Sørgedragt, Sorg, luctus; vestitus, habitus lugubris; vestis atra, lugubris; som gaaer i, som har Sorg, atratus, pullatus; gaae i, være i Sorg, habitu lugubri uti, tegi; atratum incedere; in luctu esse; heel Sorg, vestitus plane lugubris halv, vestitus non plane, ex parte, minus lugubris; forandre Sorgen, aliqvid e luctu mutare, remittere; faae Sorg, funestari.

Sørgeflor, lugubre velum.

Sørgehuus, domus funesta; Sorgehuset, familia funestata; mortem cognati lugentes; ad qvos casus pertinet.

Sørgekappe, pallium funebre, lugubre, promissum.

Sørgekone, hos de gamle, præfica; funeraria.

Sørgehest, Liighest, eqvus funebris, ad luctum, lugubris, luctus causa seqvens.

Sørgelig, tristis, moestus, sollicitus, anxius, afflictus, confusus; som en Ting, Efterretning, molestus, acerbus, tristis, foedus, luctuosus, flebilis, durus, miserandus, dolendus, luctificus, gravis; intet uden sørgeligt, nihil læti, seer det ud til, nil læti ostenditur, affertur, nunciatur. — s. Skikkelse, Mine, species, gestus miserabilis; Stilling, habitus, vultus in tristitiam compositus; antage en, vultu tristitiam fateri, præ se ferre; in tristitiam, in doloris significationem, speciem fingi, componi. — det er sørgeligt, dolendum est.

Sørgemusik, concentus lugubris, funebris; opføre, concentu celebrare funus.
Sørger, har Sorg, lugere, moerere, dolere, affligi; for noget, aliqvid lugere, aliqva re affligi, aliqvid dolere, ob aliqvid moerere; for En, lugere aliqvem; er i Sorg, see Sørgedragt. 2) er bekymret for, angi, sollicitari, laborare, trepidare, curis vacare. — s. for noget, rem curare, tractare, rei consulere, rem prospicere; for En, alicui consulere, cavere, prospicere, providere. — s. for, pleier, colere, nutrire. — jeg skal s. derfor, curæ mihi hoc est; lad mig sørge derfor! ego curabo! hoc mihi permitte! derfor er sørget, huic rei provisum, cautum, consultum est. — s. for at En faaer noget, alicui aliqvid curare, efficere, videre, prospicere. — s. for i Morgen, in crastinum, in futurum, in longinqvum consulere; for i Dag, in præsens consulere, in diem vivere, consulere.

Sørgeskare, Liigskare, funeris comites.

Sørgespil, tragoedia; som hører til, tragicus; som agerer, tragoedus, actor tragicus.

Sørgeskrig, ved de Gamles Begravelser, lessus; giør, lessum facere.

Sørgetale, laudatio; oratio funebris, in funere; holder, in funere dicere, defunctum laudare.

Søster, soror, nata iisdem parentibus; af een Fader, germana, consangvinea; af een Moder, uterina; Faders S., Faster, amita; Moders, Moster, matertera; Bestefaders, amita magna; Bestemoders, matertera magna; Bestefaders Fader, proamita; Bestemoders Moders, promatertera; Oldefaders, abamita; Oldemoders, abmatertera. — Mands S., glos; lille S., sororcula.

Søsterbørn, consobrini (æ); Søster- eller Broderbørn, amitini.

Søsterlig, sororius (c), sororis.

Søstermorder, sororicida.

Søsterson, nepos ex sorore; sobrinus.

Søvn, somnus, qvies; dyb, sopor; umaadelig, unaturlig, veternus (um); i Søvne, per qvietem; dysser i Søvn, sopire, consopire, soporare; falder i, sopiri, sopore opprimi, obdormire, obdormiscere; imod sin Villie, vinci somno; Søvnen kom over mig, somnus mihi obrepsit.

Søvnagtig, semisomnis (us), oscitabundus.

Søvnagtighed, oscitatio.

Søvnbringende, søvngiørende, soporus, soporifer, somnificus, somnifer.

Søvnig, lassus, somno victus; somno gravis, gravatus; somnolentus, somniculosus; være, somno gravari, dormiturire, male vincere somnum; blive, vinci somno, gravari; giøre, somnum inducere. — dorsk, segnis, torpens, torpidus, iners, piger, langvidus, lentus, tardus, somnolentus; blive, fatigari, elangvescere, deficere, solvi; giøre, fatigare, lassare; være, torpere, langvere. — Veir, langvida tempestas; Tale, langvida, lenta oratio, sine nervis; Musik, concentus vigore carens, segnis cantus.

Søvnigen, lente, cunctanter, sine nervis, langvide, tarde, segniter.

Søvnighed, somnolentia, sopor, Dorskhed, inertia, langvor, segnities, veternus.

Søvnløs, insomnis, exsomnis, vigil, somni expers; være, dormire non posse, vigilare; giøre, somnum avertere, arcere.

Søile, Pille, stylus, stilus; Fod som en S. staaer paa, stylobata (es); Hoved eller Knap paa Søiler, epistylium; Sted om-

given med Seiler, peristylium, peristylum.

# T.

**Taa**, en, pedis digitus; den store, hallus; gaae paa Tæerne, ire gradu suspenso.
**Taabe**, stipes, caudex, rusticus.
**Taabelig**, incautus, simplex, stolidus. stultus, infrunitus *Plaut.*
**Taabeligen**, incaute, stolide, stulte.
**Taabelighed**, stultitia, simplicitas, imperitia, inscitia.
**Taage**, nebula, vapor; det er T., vapor incumbit agris, omnia tegit, tenet; condit.
**Taageagtighed**, nebulositas.
**Taaget**, nebulosus, obscurus vapore; er det, nebulosus aër est, nebulæ omnia involvunt.
**Taal**, see Taalmodighed. — hav lidt T., qviesce, exspecta, tempus da.
**Taaler**, pati, perpeti, ferre, perferre, sustinere, tolerare; Tiden, Omstændighederne taale det, tempus, locus fert; per tempus licet; ikke kunde t. En et Sted, non pati ibi consistere; ejicere; taale meget i Selskaber, rideri, derideri, dictis peti, male accipi; ikke kunde t. noget, male ferre, offendi re; hvad man ikke kan, gravis, molestus; som kan taale meget, patiens, som Viin, capax vini, at man kan, patientia; som ikke kan, infirmus, af Kiælenskab, mollis, af Prippenhed, asper, irritabilis; at En intet taaler, af Svaghed, infirmitas, af Blødhed, mollities, af Prippenhed, asperitas, ferocia; som ingen Kulde, Beskæmmelse t., impatiens frigoris, injuriæ; mollis ad frigora, ad injurias; at man ikke kan taale noget, impatientia rei. — t., finder mig i, finere, ferre; fordøier, devorare, exhaurire.
**Taalelig**, tolerabilis, tolerandus; ferendus; modicus, patibilis, portabilis *Aug.*; Kulde, mite, clemens frigus; Priis, modicum; justum, æqvum pretium; Omstændigheder, æqva conditio, være i, tolerabiliter agere, ferre posse. — være, ferri posse.
**Taaleligen**, tolerabiliter, mediocriter, clementer, qvod toleretur; handle t. med En, mitius, clementius agere; alicui parcere.
**Taalelighed**, ita ut res tolerari (ferri) possit.
**Taalig**, patiens injuriæ, obnoxius, placidus, lenis.
**Taaligen**, patienter, placide, leniter, æqvo animo.
**Taalighed**, patientia, tolerantia; animus æqvus, tranqvillus, qvietus; tranqvillitas, lenitas.
**Taalmodig**, patiens, *adv.* patienter, toleranter.
**Taalmodighed**, patientia; have, perferre, pati incommoda, tolerare, med En, ferre aliqvem, med en Skyldner, spatium dare debitori, eum non urgere. — tabe T., non diutius pati, non tolerare; vinci, fatigari; Taalmodigheden forgaaer mig, vincor, fatigor; giøre at man taber, vincere, fatigare aliqvem.
**Taande** (i Lys), Tande, ellychnium, filum.
**Taar**, en, haustus exiguus, modicus; en T. Viin, haustus vini, vinum; tage, haurire; som tager en Taar, potator, ebriosus.
**Taare**, lacryma, lacrymula, fletus; udgyder, flere, lacrymari; Taarerne kom ham i Øinene, lacrymæ oboriebantur illi, staaer ham i Øinene, oculi turgent lacrymis; med Taarer i Øinene, lacrymis obortis, cum lacrymis, lacrymabundus, cum fletu; oculis madidis, turgidis, manantibus lacrymis; uden T., uden at lade falde en T., siccus, oculis siccis; bevæge til, lacrymas elicere, excutere; smelte den

hen i, lacrymis exſtillare, fletu tabeſcere; Glædestaarer, lacrymæ gaudio manantes, expreſſæ; lacrymæ gaudii indices; ſom opvækker Taarer, lacrymoſus, lacrymabilis, ſee Graad.

Taarefuld, vædſkefuld, lacrymoſus.

Taarepoſe, i Øiet, tunica lacrymalis.

Taarn, Caſtel, turris, pyrgus; lille, turricula, pergula; Fyrt, pharus; med T. paa, turritus, turriger (fer).

Taarner op, aggerare, exſtruere; ſig, ſurgere, attolli, aggerari.

Taarnſpir, apex turris.

Taarnvægter, ſpeculator in turri.

Tab, amisſio, damnum, jactura, clades, detrimentum, diſpendium; lider, facere jacturam; accipere cladem, detrimentum; damno mulctari, percuti; paa noget, taber det ganſke, re privari, rem perdere, rei jacturam facere; en Deel deraf, aliqvid inde, ex re deperdere; paa ſin Formue, ganſke, everti bonis, tildeels, minuere rem, damnum in re ſentire; han har lidt, damnum ad eum pervenit; res ejus imminuta, affecta eſt. — ſælger med T., male, damnoſe vendere; at man ſælger ſaaledes, damnoſa venditio. — med ſin Æres, Formues T., famæ, rei periculo, damno propoſito; uden Æres, Formues T., ſalva, integra fama, re. — ſom bringer T., damnoſus.

Tabak, ſee Tobak.

Taber, amittere, perdere, re aliqva privari, rei jacturam facere; ſin Formue, bonis everti, exui; en Proces, cauſa cadere, vinci judicio; amittere cauſam, litem; et Veddemaal, vinci ſacramento; Ens Gunſt, excidere gratia alicujus. — intet have at tabe, inopem eſſe, non multum habere; jeg t. intet derved, nil damni ad me inde ex ea re pervenit. — t. ved en Concurs, paa Vare meget, gravi damno mulctari ex re, percuti clade gravi. —t. ſig ſom et Menneſke, ſubducere ſe, non apparere; ſom mange Menneſker, dilabi; paa et Sted, formindſkes, imminui, ad paucitatem redigi; ſom en Sygdom, abire, cedere; ſom Feberen, non redire; ſom en Ting, evaneſcere, auferri, intercidere; af Sindet, in oblivionem venire, animo effluere; ſom Vandet, abire, minui, conſidere; ſom en Farve, en Lugt, exoleſcere, fugere; taber ſig, fordærves, ſom Sæderne, Sinds Kræfter, labare, labaſcere, labefieri; ſom en Tone, lidt efter lidt, minui, evaneſcere, deficere ſenſim, elangveſcere paulatim; i Tanker, auferri, abſtrahi, immergi curis, meditatione. —taber Taalmodighed, vinci, fatigari, jam non pati; Samling, torpeſcere, mente alienari Standhaftighed, Mod, deficere, frangi, cedere, vinci, dejici, conſternari, expaveſcere, conturbari, ſee Tabt.

Tabel (med Tonen paa den ſidſte) tabula, index.

Tabouret, ſedile ſine lorica, ſedile qvadratum.

Tabt, ſee Taber. — giver t., En, deperdere ſpem retinendi, ſervandi; ſalutem deſperare; ſom Lægen en Syg, ſpem ſalutis negare, incidere, abrumpere. — i det Menneſke, i den Ting, er intet t., levis eſt ejus jactura; leve damnum rei; eo, ea facile careas.

Tablatur, orbis, ambitus melicus; formula melica; efter Tablaturen, ad formulam.

Tact, menſura, numerus, percusſio, modus, modulus, modificatio, rhythmus; ſlaae T., ictu, pulſu gubernare cantum; holde T., numerum ſervare, ad numerum cantare; tempora cantus, intervalla ſervare; komme af Tacten, aberrare a menſura, dejici, perturbari. — ſimpel T., menſura qvaternaria,

naria, simplex, vulgaris, solida; tre Fierding T., molossus; tre ottendeel T., tribrachys, trohaicus; to fierdendeel T., spondaicus numerus; fire ottendeel T., proceleusmaticus; sex ottendeel T., ditrocheus. — efter Tacten, ad numerum, modulato; synger efter, modulari.

Tactfast, numeri servandi peritus.

Tactik, tactica, ars instruendi milites.

Taffel, Bord, mensa; Maaltid, convivium, coena; efter Taffelet, a coena; til Taffels, coenatum, ad coenam; blæse, signum dare coenandi, ad coenam vocare buccina. — aaben T., liberum, promiscuum convivium; coena aditus liberi, promiscui; holde, a) spise offentlig, publice, in propatulo coenare. b) convivis fortuitis locum, coenam præbere; ved Taffelet, in coena, in convivio, inter coenandum.

Taffeldækker, structor, convivii exornator.

Taffeleren, den lange, epulandi mora.

Taffelerer, sidder til Taffels, coenare, convivari; coenæ, convivio, epulis vacare; epulari; længe, immorari, indulgere epulis.

Taffelgemak, coenatio.

Taffelmusik, cantus ad coenam; have, cantu exhilarari inter coenandum; giøre, opføre, canere ad convivium; convivas cantu, concentu exhilarare.

Taffelpenge, cibaria, in sumtum.

Taffelserviis, convivale instrumentum, vasa convivalia, ad coenam; coenarum supellex; af Sølv, argentum convivale.

Taft, pannus sericus.

Tag, tectum, culmen, tegulæ *pl.*; under Taget, in summa domo; boe, in coenaculo, cella habitare; bringer under T., En, tecto recipere; et Huus, contegere, tegere, tecto munire; være med Bygningen til under Taget, eduxisse parietes ad tectum; tager T. af, detegere. — T., som er udbygt, Lude, protectum.

Tagbrække, coenaculum, cella in summa domo.

Tagdryb, Tagrende, stillicidium, canalis.

Tagen, sumtio; paa, Vedrøren, tactus, tactio; attactus, contactus.

Tager, faaer, capere, percipere; tager fat, capere, prehendere, comprehendere, prensare, capessere; tager til sig, auferre, Mad, capere, gustare; Medicin, haurire; En i Huset, recipere; med til noget, adhibere; som Ledsager, adsciscere, adjungere sibi. — tager dertil, tager endnu, addere, adjungere; noget, admiscere. — tager imod, capere, accipere, sumere; villigen, acceptare; ikke, imod, recusare; bort fra et Sted, tollere, auferre; til Hierte, curare; ad animum referre, attendere; ikke, negligere, transmittere. — tager paa sig, frivilligen, suscipere; efter Begiering, recipere, subire; noget paa sig, som man troer sig til at udføre, præstare, audere; parem se credere operi; sperare, se perficere, vincere posse. — t. sin Mand, audere congredi cum aliqvo, aliqvem non timere. — t. paa sig, lover, recipere, spondere, præstare; jeg tager det paa mig! me videto! — t. paa sig en Sædvane, contrahere morem; et vist Sprog, Mine, fingere, imitari, exprimere; en Vexel, Fordring, in se transferre, derivare; semet creditorem offerre. — t. i Munden, Mad, Drikke, ori inferre; Ord, eloqvi, pronunciare. — t. Skade, paa Kroppen, lædi, debilitari; paa sin Formue, detrimentum capere; som en Ting, lædi, corrumpi. — t. en Mand, nubere alicui; en Kone, ducere uxorem. — t. bort fra En, auferre alicui, adi-

adimere, eripere, hemmeligen, subducere; tager bort, reiser bort, abire, proficisci. — t. en ved Hovedet, comprehendere. — t. en Lærdom, aliqvid discere, moneri; et Exempel, exemplum capere, exemplo moneri, erudiri; Leilighed, uti occasione, oblata facere; jeg skal tage Leilighed at tale derom, ubi commodum fuerit, ubi opportunum tempus fuerit, occasionem nactus, mentionem injiciam, rem commovebo, tangam; han tog deraf Leilighed til at erindre, ea occasione usus monuit. — t. sig den Frihed, Tilladelse, audere; tibi tantum sumere ut facias hoc; sig megen Frihed, multum licentiæ sibi sumere; multum sibi concedere, indulgere. — i en Forstand, et Ord, ita accipere, interpretari, eum sensum tribuere, subjicere vocabulo, ut hoc vel illud significare dicas; hvorledes tager De det, qvem sensum tribuis verbis? ut accipis illa? t. nøie, urgere, premere, ad vivum resecare. — t. ilde op, male excipere, in malam partem vertere, vitio vertere; En noget, succensere alicui ob aliqvid; jeg tog ham det ilde op, me offendit res, mihi displicuit, ægre tuli; ikke t. ilde op, ignoscere. — t. ud, af et Giemme, efferre, promere; noget, som sidder fast, eximere, auferre, evellere. — t. i Hænderne, Fingerne, manu, digitis capere, apprehendere; ved Haanden, i Kiortelen, manu, veste aliqvem prehendere, manum, vestem ejus apprehendere; stærkt, med Magt, invadere manum, vestem alicujus, alicui. — t. Varer hos en Kiøbmand, ab illo emere; t. sig Taalmodighed, moram pati; til noget, moram perferre rei efficiendæ; tager sig Tid, spatium sumere; giør langsomt, lente suo commodo agere, non festinare; som tager sig Tid, af Forsigtighed, diligens; af Dovenskab, lentus; som ingen Tid t. sig, af Iilfærdighed, festinus, impatiens moræ; af Dovenskab, negligens, supinus. — tager af Bordet, mappam a mensa auferre, nudare mensam; af Veien, amovere, removere; af Kortene, invertere, mutare situm schedularum; Hatten af, pileum demere, deponere; caput aperire; for En, aperto capite, detracto pileo, galero salutare. — t. til, voxer, glifcere, gravescere, ingravescere, evalescere, crescere, t. af, formindskes, exolescere, decrescere; som Penge, exhauriri, deficere, som Iver, langvescere, deficere, senescere; som et Tillob, minui, evanescere; som Dagen, a) mod Aftenen, ad occasum vergere, inclinare, abire, b) om Vinteren, contrahi, coarctari; angustiori orbe festinare, decurrere, circumagi. — t. af Dage, interimere, perimere, tollere e (de) medio; ogs. abs. tollere. — t. Copie af, describere. — t. Deel i, venire in societatem rei alicujus. — t. En i Løgn, Tyverie, prehendere aliqvem mendacii, furti, in furto. — t. op, opløser, solvere, resolvere; hvad som er forsegler, resignare; fra hinanden, diducere, dirimere; hvad som er limet, reglutinare. — t. frem, producere, promere; grund af Sted, ferocire; t. i agt, see Agt; t. ilde op, in pejorem partem accipere, rapere; t. Kiende paa, noscitare &c.

Tagge, dens; med Tagger, dentatus; med 2, 3, bidens, tridens. — Tagger, Bylder paa Endetarmen, condyloma.

Tagget, dentatus, serratus; giør, dentibus instruere.

Tagmynning, culmen.

Tagret, jus stillicidii.

Tagskiæg, projectura; subgrunda, suggrunda; Tagskiægsbygning, suggrundatio.

Tagspaane, at tække Huse med, scandulæ, secamenta.

Tagspær, tigillum.

Tagsteen, imbrex, tegula; som en, imbricatus.

Tagstol, contignatio, tecti basis.
Tagvindue, fenestella in summo.
Tak, gratia, grates *pl.*, gratiæ; Gud skee T.! gratiæ aganturDeo, ingen Tak have, frustra laborare, operam ludere, det man ingen T. har for, opera ingrata, vana, irrita, delusa. — T.! hav T., du skal have T., gratum est, gratiam habeo, amo te, gratias ago; til Takke betalt, solutum gratus testor, profiteor; gratiam habeo qvod solveris; sige Tak, gratiam testari, gratias agere; er det min Tak, hæccine mihi gratia refertur, hoccine commerui? itane meritus? hæc merces facto redditur? — Himmelen skee Tak, bene est, præclare agitur. — ret vel, Gud skee T., satis recte, qvæ Dei est indulgentia, Dei beneficio, favore.
Takkel, Takling, armamenta navis; T. og Toug, rudens.
Takke, see Tagge.
Takker, i Ord, gratias agere, meminisse beneficii, recolere beneficii memoriam, gratiam fateri; gratum animum significare, testari interpretari, profiteri; i Hiertet, habere gratiam; servare, recolere memoriam beneficii; i Gierningen, referre, reddere gratiam; remunerari beneficium; have En noget at takke for, ferre alicui aliqvid acceptum; det t. ham Fanden for, male vertat illi! in malam rem! qvis jussit? jeg t. ham endnu i sin Grav, æternam beneficii gratiam habeo, semper integrum mihi erit ejus beneficium, mortuum qvoqve veneror; det vil ingen t. ham for, frustra erit opera, nemo probabit. — lader t. i Kirke, grates agere publice per interpretem sacrorum, negotium dare gratiæ in sacris testandæ. — t. for noget, undslaaer sig for, recusare, spernere, nolle, refugere, deprecari; af Høflighed, deprecari, modeste recusare, non accipere; jeg t.! benigne! ignosce! non possum! recusandum est! — t. for Hilsen, respondere, resalutare, reddere salutationem; t. høfligen, humaniter, comiter, blande, liberaliter respondere salutanti.
Takler, et Skib, armare, instruere navem.
Taknemmelig, gratus, memor; vise sig, see Takker.
Taknemmeligen, grate, cum memoria beneficii (orum).
Taknemmelighed, gratia; indvortes, gratus animus, sensus beneficii (orum), memoria grata; udvortes, med Ord, gratiæ, gratiarum actio; gratæ mentis professio, significatio; i Gierningen, gratia, remuneratio; af Taknemmelighed, grato animo; ob beneficia (um); med, grate; for at vise Taknemmelighed, gratiæ loco, remunerando beneficio (is); for at vise nogen, ut aliqva (certe) gratia reddatur, ut memorem me beneficii ostendam (erem); giennemtrængt af, grato sensu plenus, incitatus.
Takoffer, victima eucharistica, *metaph.* gratia, preces gratæ, gratiarum actio; for Sundheden, soteria *(pl.)*
Taksigelse, gratia, gratiarum actio, grati animi significatio; til skyldig, gratiæ testandæ, in gratiæ professionem.
Taksigelsesfest, supplicatio, gratulatio, gratiarum actio festa, solennis, publica; aarlig, annua, solennis memoria, celebratio beneficii; holder, colere, recolere, celebrare, integrare, instaurare memoriam beneficii.
Taksigelsestale, Præken, oratio, concio gratulatoria, gratiæ, lætitiæ publicæ interpres, memor beneficii festa; holder, concione celebrare beneficium Dei, oratione recolere memoriam beneficii, concionem habere beneficii memorem.
Tal, numerus; uden T., innumerabilis; i Tallet, numero.
Tale, oratio; som man daglig taler, sermo; TalensBrug, orationis usus, lingvæ usus, loqvela; T. som holdes, oratio, declama-

tio; liden, oratiuncula, declamatiuncula; holder en ved heitidelig Lejlighed, dicere; i Statssager, verba facere, de republica dicere; Tale for Retten, actio, holder, agere; til Folket, concio, conciuncula; for at raade til noget, svasio; holder, concionari, concionem habere; heftig, affectfuld, contentio; ubunden, prosa oratio, ogs. abs. prosa; T. om lærde Sager, disputatio, acroasis; holder, disputare, loqvi, disserere exponere de argumento. — falder En ind i Talen, interpellare, interloqvi, interfari; med Hidsighed, obstrepere alicui; fange En i sin T., suo gladio aliqvem jugulare, suis verbis irretire; søger at fange, aucupari dicta alicujus; derom er Talen ikke, de hoc non agitur; det hvorom Talen er, causa, res, qvæstio; føre en T., uti oratione, dicere hoc vel illud; Talen gaaer, ferunt, dicunt, fama est, rumor emanavit.

Talebrug, consvetudo sermonis, usus loqvendi.

Taledeel, vox, vocula.

Talekonst, rhetorica; ars dicendi, oratoria; dicendi præcepta, ratio, lex; som hører til, rhetoricus; efter T., rhetorice; Lærer i, rhetor.

Talemaade, modus, formula loqvendi, phrasis, dictio; som er et Sprog egen, idiotismus.

Taleøvelse, declamandi usus, declamatio; dicendi usus; meditatio.

Talen om, mentio, commemoratio.

Talent, ars, facultas.

Taler, loqvi, fari, profari; til, appellare, compellare, adfari; især for at trøste, alloqvi. — lærer En at tale, ad loqvendum fingere; faaer ham dertil, vocem ei exprimere, extundere; silentium ejus vincere. — t., holder en Tale, dicere, orare, declamare; over en Ting, de re, argumento, causa differere, disputare; for Retten, orare causam (as) ogs. abs. orare; agere. — t. om En, mene ham, aliqvem dicere; begynder at t. om noget, commovere orationem. — t. om noget andet. a) end den anden mener, aliud dicere; jeg t. ikke derom, imo aliud dico, non hoc dico; jeg t. om en anden, imo alium dico. b) naar man har talt om noget andet, alio transire, alio transferre orationem. — taler sammen, colloqvi, confabulari; sermones conferre, cædere cum aliqvo, inter se; ogs. abs. conferre inter se. — gierne ville t. med En, sermonem, congressum, colloqvium alicujus expetere; ikke gierne, defugere, declinare congressum alicujus; naar man kunde, abstinere alicujus colloqvio; jeg kunde ikke tale med ham, copia ejus non fuit, non data est; locus colloqvendi non fuit. — lader En tale. a) hører paa ham, audire. b) indfører talende, loqventem inducere. c) ikke bekymre sig om, at han taler, negligere loqventem, non audire, non attendere; ikke lader En tale med sig, med en anden, congressu, colloqvio suo, alterius arcere, prohibere aliqvem; ikke tillader En at tale. a) vetare proloqvi, silentium ei imponere, vocem præcludere. b) eum interpellare, ei obstrepere. — jeg kan ikke tale. a) dicere non licet, dicere vetor. b) cunctor, piget, pudet, vereor dicere, vox hæret; for Frygt, Skræk, Skam, Vrede, vocem præcludit, aufert, intercludit metus, pudor &c.; som ikke kan tale, mutus; som taler for meget overhovedet, loqvax; nimius, immodicus loqvendi, lingvæ intemperans; om noget, incautus; at man t. for meget, loqvacitas, lingvæ intemperantia; jeg maae t., silere neqveo, contineri non possum. — imellem os talt, qvod inter nos dictum sit; qvod tibi soli (vobis solis) dixerim. — Du har got ved at tale, tibi facile est ita loqvi; tu ista jure tuo, commodo tuo dicis;

cis; du har ingen Ære at tale med, tu audiendus non es, tu immiſceri non debes, nullo numero es, melius tacueris; derom var meget at t., larga materia eſt; multa ſuccurrunt, offeruntur; naar man hører ham t., verba ſi ſpectes. — t. til En, alloqvi aliqvem; naar man forſt talte til en anden, converti ad aliqvem. — ophører at t., tacere, finem facere loqvendi, pludſeligen, abrumpere orationem. — tal ikke ſaa, optata loqvere, meliora qvæſo. — t. anderledes, end tilforn, commutare orationem, alia oratione uti; end andre, omnia alia dicere, aliter rem exponere. — t. En for nær, lædere aliqvem; cum injuria, inſectatione ejus dicere; ingen talt for nær, uden at tale nogen for nær, qvod ſine injuria cujusqvam, ſine ullius inſectatione dictum ſit; neminem tango; neminem læſum velim. — talende Beviis, Exempel, manifeſtiſſimum argumentum, exemplum. — tale med En, gaae til ham, aliqvem adire, convenire; lade ham komme til ſig, admittere, copiam ſui facere; jeg har ikke kunnet t. med ham i Dag, adeundi ejus, colloqvendi cum illo copia non fuit; gierne ville t. med En, imminere colloqvio alicujus, ſermonem ejus expetere, locum colloqvendi ejus qværere; med Flid ikke ville tale med En, declinare alicujus colloqvium. — ſom gierne t. meget, multi ſermonis; at man gierne t., multus ſermo; ikke t. meget, parcere verbis; ſom ikke t. meget, rari parci ſermonis; parcus, modicus verborum; at man ikke gierne t. meget, ſermo parcus, rarus. — hvad t. Folk? qvid judicant? qvæ opinio eſt hominum? qvid ſentiunt? — t med hinanden, confabulari; ſermones cædere, conferre; tales ved, videre ſe, una eſſe, convenire; vi tales ved en anden Gang, alius erit colloqvendi locus, aliud tempus; jeg har ikke talt med ham i Dag, non vidi; ikke være god at t. paa En, alicui iraſci, ſuccenſere; ſom ikke er, iniqvior, iratior, offenſior; ikke være god at t. paa noget, factum improbare. — t. et Magtſprog, imperium inhibere; pro imperio agere, decernere. — ikke at t. om, ut taceam. — t. for En, commendare aliqvem, intercedere pro aliqvo; t. om, commemorare; meminiſſe, mentionem facere. — t. efter Munden, aſſentari alicui.

Taler en, Talemeſter, orator, dicendi peritus, eloqvens, facundus; være, bene dicere.

Taleriſk, oratoris, oratorius, *adv.* oratorie, oratoris more, ex arte.

Talerør, tubus acuſticus, fiſtula voci augendæ.

Taleſtol, Catheder, pulpitum, ſuggeſtum (us); paa det romerſke Torv, roſtra *pl.*

Talg, ſee Tælg.

Taille, habitudo, habitus, forma; ſlank, procerum, gracile corpus; ſtærk, amplior corporis habitus. — T. af en Kiortel, ubi ſinuatur, laxatur, defluit veſtis; i Kort, Tallon, reſiduum, qvod ſeponitur.

Taillerer, Kort, miſcere ſcidas.

Talar, tunica talaris.

Talismand, amuletum, icuncula magica, ſigillum magicum.

Talerken, orbis, diſcus, qvadra, catillus.

Talerkenſlikker, paraſitaſter, catillo; er, catillari, paraſitari.

Talløs, utallig, innumerus, innumerabilis, ſine numero; være, numero carere.

Tallotterie, ſortilegium numerorum.

Talrig, numeroſus, freqvens, creber, celeber, magno numero.

Talsmand, precator, deprecator, exorator; Forſvar, defenſor, patronus; er Ens, cauſam alicujus agere; precari, deprecari, intercedere pro aliqvo.

Tam, manſvetus, cicur, mitis; gior, domare, manſvefacere, mitigare; bliver, manſveſcere, manſve-

svefieri, mitescere. — tamme Dyr, bestiæ cicures.
Tambour, tympanista.
Tamp, restis, funis.
Tamper, resti cædere.
Tand, dens, *dim.* denticulus; med Tænder, dentatus; uden, som har tabt dem, edentulus; han mister Tænder, dentes ei cadunt; føle En paa Tænderne, eum tentare, experiri; ejus specimen capere; have Haar paa Tænderne, probe callere artem suam. — de forreste Tænder, dentes acuti, adversi, incisores; udstaaende, exserti; som de staae ud paa, brochus; vise Tænder, dentes exserere; Kronen paa Tænderne, apex, cavatura; som har 2, 3 Tænder, bidens, tridens; hule Tænder, dentes exesi, cariosi; faaer Tænder, dentire; Barnet faaer, dentes veniunt, nascuntur puero; at et Barn faaer, dentitus; skiærer Tænder, frendere dentibus, infrendere; slaaer Tænderne løse paa En, labefacere alicui dentes.
Tandbrekker, odontagra, dentifrangibulum.
Tanddoctor, dentium curator.
Tandfald, labefactio dentium.
Tandgierde, Tandkied, gingiva.
Tandklappen, dentium stridor.
Tandløs, edentulus.
Tandpulver, pulvis dentibus fricandis, purgandis; dentifricium.
Tandpine, odontalgia, dentium dolor; har, dentibus laborare; han har, dentes ei dolent; som har, dentibus captus; faaer T., capi dentibus, dolore dentium infestari.
Tandstikker, radius, stylus, pinnula dentibus fodiendis, dentiscalpium.
Tang, forceps, forfex, forficula; lille, vulsella. 2) Strandgræs, alga, fucus.
Tanke, cogitatio, cogitata, sensus, animi sensa, qvæ animo agitantur; ængstelig, senticulus; Mine, Ens, qvæ cogito, qvæ cogitat, sensus animi, sensa *pl.* — T., Dom, Sætning, sententia; vittig, dictum, acute dictum, arguta sententia; Tanker og Ord, res et verba, sententiæ et verba. — Tanker i Musiken, figuræ, orbes, modi; over noget, som man affatter, judicium, meditatio, ratiocinatio, disputatio; sige sine Tanker, aperire mentem, sensum suum; dicere qvod sentias; det er mine Tanker, ita sentio; sic, hoc mihi videtur; ita censeo, sentio, judico, existimo; have Tanker, som en Taler, Digter, abundare rebus, sententiis, materia dicendi; bene, commode invenire dicenda; som en Componist, bene invenire, variare, modos ciere; copiose, varie modulari; som har, copiosus; at man har, copia, flumen, ubertas, vena, facultas, celeritas, facilitas ingenii; ingen have, laborare, arere, langvere, nil invenire, torpere; ingen mere have, som ellers, exaruisse; at man ingen har, inopia rerum, torpor ingenii, tarditas; som ingen har, tardus, hebes, aridus; have rette Tankerne paa noget, aliqvid cogitare, mente agitare, in animo habere, attendere; ikke have, aliud agere, rem negligere, non advertere animum rei: have Tankerne sammen, collegisse se, composuisse animum, intentum esse ad rem; ikke have dem sammen, aliud agere, vagari animo, non consistere mente, non competere animo; som ikke har dem sammen, socors, stupidus, negligens, vagus, oscitabundus, levis; at man ikke har dem sammen, oscitatio, incogitantia. — have samme Tanker, a) idem proferre; eodem modo rem tractare, efferre. b) idem sentire, judicare; vi har eens Tanker. a) idem nobis venit in mentem, b) idem nobis videtur, consentit ratio nostra; have andre Tanker, dissentire cum aliqvo, non idem censere, aliter judicare. — Tanker, mente, animo, cogitatione; være, ali-

aliqvid meditari, secum agitare; som er i Tanker, meditabundus; naar man ikke giver Agt paa noget andet, aliud agere; jeg sad i Tanker, mens aberat: jeg sagde, giorde det i Tanker, aliud agens dixi, feci; animus aberat dicenti, facienti; non id egi. — i den T., ratus; staae i den T., credere, putare &c.; kommer paa den Tanke, in eam cogitationem venire ut credas; conjicere, at ville giøre noget, consilium capere; falde paa underlige Tanker, mira comminisci. b) mira suspicari; suspicione, conjectura moveri; bringer En paa de Tanker, in sententiam inducere; implere, movere animum cogitatione; ved at raade, svadere, auctorem esse; ved at foranledige, commonere, admonere; aliqvid suggerere, subjicere alicui; det har bragt mig paa de Tanker, som Mening, eo motus credidi; som Indfald, hinc mihi nata est cogitatio, conjectura, sententia; som Beslutning, inde consilium mihi natum est; bringe paa andre Tanker, til at forandre hans Beslutning, avertere aliqvem a sententia, a consilio; alio vertere; til at forandre hans Mening, eximere alicui opinionem; til at adsprede ham, avertere, avocare a cogitatione rei; slaae af Tankerne, oblivisci, ejicere, amandare, delere rem, imaginem, cogitationem rei ex animo; jeg kan ikke slaae det af Tankerne, infixum animo hæret, usqve mihi obversatur; dette har jeg slaaet af Tankerne, hanc cogitationem ejeci animo, mentem plane mutavi. — Tankerne forgaae ham, af Svaghed, af Afmagt, animus deficit, animo linqvitur; af Alder, Sygdom, animo parum valet; mens ei infirmior est, minus constat; det at Tankerne forgaae En, stupor, mentis alienatio. — giøre sig Tanker, angi cura, metu, suspicione; laborare, uri, sollicitum esse; allehaande, multa suspicari, non una cura moveri; giør dig ingen, noli trepidare, ne labora, mitte istam curam, amanda ex animo istam sollicitudinem, — T. ere toldfrie, cogitandi poenam nemo patitur; de beste T. komme siden, posterior cura perficit. — rette Tankerne paa noget, intendere, convertere animum ad cogitationem rei. — glade T., læta cogitatio; have, læta animo agitare, cogitare; traurige, angor, cura, sollicitudo, moeror animi.

Tankefuld, i Tanker, cogitabundus, meditabundus; naar man tænker paa andet, aliud agens, see Tanke.

Tankeløs, stupidus, excors, ved noget, tardus, oscitabundus, incogitans.

Tankeløshed, stupor, oscitatio, incogitantia, mens alienata, turbata, perturbatio mentis.

Tankerig, copiosus; rebus, sententiis abundans; være, abundare sententiis, rebus.

Tankeseddel, libellus memorialis.

Tankesprog, sententia, tessera, apophtegma, verbum, vox, symbolum.

Tant, commentum, nugæ, ineptiæ, ludibrium.

Tanteie (Fisk), thunnus, thynnus.

Tap, embolus, epistomium, conus, obturamentum; hvorpaa noget løber omkring, axiculus; i Enden af en Bielke, cardo; passet i med, cardinatus. — Tap eller Miæl paa Hasler, paniculus.

Tapet. — bringer paa Tapetet, proferre, commovere, proponere, rei mentionem inferre, injicere; rem in medium proferre; en Lov, et Forslag, legem ferre, rogare; komme paa, proferri, commoveri; som en Lov, rogari, ferri.

Tapete, tapes; til at lægge paa, vestis, stragula vestis, stragula; til at hænge for, aulæum, see Tæppe.

Tapet-

Tapetmager, aulæorum opifex, textor.
Tapetserer, aulæis vestire, ornare, colere.
Tapetserer, En, strangularius.
Tapetserie, textilia *pl.*
Tappenstreg, signum vespertinum, sonus tympani vespertinus; slaae, vesperi insonare tympano, vespertino receptui signum dare, revocare milites signo vespertino.
Tapper af, skiænker af, defundere; t. om, fylder om, diffundere, transfundere, elutriare. — t. for Folk, cauponari.
Tapper, fortis, strenuus, impiger, intrepidus, cordatus; som det er, forticulus.
Tapperhed, fortitudo, strenuitas, animus, animus fortis, intrepidus.
Tapperligen, see Tappert.
Tappert, fortiter, impigre, strenue, intrepide; æde, strenue, impigre, gnaviter comedere, strenue sese adhibere cibis; slaae til, gnaviter, strenue pugnos movere; holde sig, rem strenue gerere; gnaviter, impigre sese adhibere; virum sese præstare; holde ud, durare, non deficere.
Tarm, intestinum; Fedetarmen, omasum; den store, colon; Tarmene, ilia; de smaae, lactes. — Slunkentarmen, hira, jejunum; Maştarmen, intestinum rectum, Toldfingerstarmen, duodenum; Mellemtarmen, mesenterium.
Tarmebrok, enterocele, procidentia sedis hernia.
Tarmeløb, hydrocele.
Tarmestrenge, nervi,
Tarmevrid, Tarmgigt, dolor ileus, coli; colica; tormina; som har, colicus, torminosus, iliosus; have, e visceribus laborare.
Tartane, lembus.
Tartuffel, Rod, som groer under Jorden, tuber, *eris.*
Tarv, usus, necessitas; efter enhvers, ut cuilibet opus est, erit, ex usu singulorum; Tingens T., usus rei, qvod res poscit, efter, ex usu rei, ut convenit, ut res poscit.
Tarvelig, temperans, sobrius, frugalis, modestus; ikke overdrevet, inambitiosus. — *adv.* sobrie, temperanter, frugaliter.
Tarvelighed, temperantia, continentia, frugalitas.
Taske, Pung, follis, funda, loculi *pl.*, crumena, marsupium, pera. 2) Stiege, prostibulum, scortum.
Taskenspiller, pilarius, præstigiator, ventilator, saccularius; som hører til, præstigiatorius.
Taskenspillerbæger, acetabulum.
Taskenspilleri, præstigiæ.
Tasse, Skaal, scutella, vasculum.
Taster an, see Antaster.
Taus, tacitus, mutus; af sig, taciturnus, tectus, arcanis fidus; bliver, silescere, obmutescere; er, tacere commissa, posse tacere, fidem servare arcanis, continere secreta; ikke er, male continere secreta, perfluere, commissa foras eliminare, enunciare arcana; t. som Tingen, occultus, arcanus; blive, celari, silentio premi; holde, silentio premere. — *adv.* tacite. (o).
Taushed, reticentia, silentium, silentii fides, taciturnitas; arcanorum servandorum, continendorum fides,
Tave, stupa, stuppa.
Tavl, et Spil, tabula; at lægge ind med, tessera, tesserula.
Tavle, tabula, tabella; Skrivertavle, pugillares, codicilli.
Tavleguld, som man belægger Tavler eller Træe med, aurum tabulare.
Tavlet, lagt med smaae firkantede Stene, tessellatus.
Taxerer, æstimare. pretium rei statuere.
Taxering, æstimatio; til Skat, census.
Taxt, æstimatio; paa Varer, pretium constitutum; for Forretninger, merces constituta; efter Taxten, e lege, formula.
Teen, Rokketeen, fusus; liden Qvist paa Viintræe, palmes.
Teer sig, apparere; vel, lykkeligen, effulgere; vel, ilde, bonam, malam spem sui facere.

Tege en, Væggelnus, cimex.
Tegl, testa, later, laterculus; som hører til, laterarius; af, latericius; brænder, coqvere lateres; stryger, fingere; til Tag, tegula; huul, imbrex.
Teglbrænder, figulus, laterarius.
Teglbrænderie, lateraria, figlina.
Teglovn, caminus laterarius.
Teglrød, rubidus, lateritii coloris.
Teglsteen, see Tegl.
Teglstryger, laterum fictor.
Tegn, signum, nota, insigne; hvorved noget røbes, indicium; hemmeligt, symbolum; som spaaer en stor Forandring, ostentum, portentum; at forevise, hvorpaa man kan kiende En, tessera, tesserula, tessella; giøre et Tegn, signum imponere, paa noget, rem signare, rei notam apponere, imprimere. — T. i en Bog, Læg, sinus; Papiir, scidula. — T. paa noget tilkommende, omen, præsagium, prodigium, monstrum, ostentum, portentum; til Besfyrkelse, fides, pignus; Undertegn, miraculi fides; giøre, miraculis fidem firmare, adstruere. — til T., signum, documento; qvod fidem faciat; lykkeligt, lætum omen, indicium faustum. — Himmeltegn, sidera.
Tegnebog, liber memorialis, commentarius (um), pugillares *pl.*
Tegnekonst, pictura linearis.
Tegnemester, designator, delineandi magister, picturæ linearis magister.
Tegner, giør Tegn, signare, notare, signum imprimere rei; til Forstiel, insignire, signum apponere; sig, notam sibi imponere; med Korset, crucis nota signari. — t., ridser, delineare, designare; En, graphide depingere. — t. til, spem facere, promittere; noget ondt, minari; det tegner til Regn, pluvia colligitur; til Uveir, tempestas ingruit; til Krig, Uroeligheder, tumet bellum; surgunt, imminent, parantur turbæ; til Bedring, spes salutis apparet; ostenditur, in melius mutari videtur; til Døden, mortis signa adsunt, apparent. — t. sig vel, ilde, spem bonam, nullam sui facere, præbere; hvorledes t. han sig? ut placet? qvalis videtur?
Tegnet, insignis; som et Dyr, sparsus, maculosus.
Tegning, designatio, delineatio, pictura linearis; en, icon; en Hunds, maculæ, notæ.
Tegntyder, Tegnsudlægger, hariolus, ostentorum interpres, conjector.
Tegntydning, hariolatio, ostentorum interpretatio.
Telt, papilio, conopeum; af Lærred eller Læder, tentorium; af Brætter, tabernaculum; fælles, for flere, contubernium; som ligger i T. med, contubernalis; Feltherrens, prætorium; Fyrstens, augustale. — Folk, som boe i Telter, scenitæ.
Teltkammerat, contubernalis.
Teltkammeratskab, contubernium.
Teltlerred, carbasus; af, carbaseus, carbasinus.
Teltmager, scenopegus, tentoriorum concinnator.
Telt, ames.
Temmelig, haud contemnendus, haud exilis, haud exiguus, satis magnus. — *adv.* satis, haud parum, haud paulo; saa temmelig, sic satis, non male.
Tempel, templum, ædes, ædicula, delubrum, fanum.
Tempelherre, templarius, marianus; Tempelherrerne, ordo templariorum.
Temperament, indoles, temperamentum.
Temperamentsdyd, naturæ virtus, naturæ beneficium, vis bona, felicitas ingenii.
Temperamentssynd, naturæ impetus pravus; begaaer en, naturæ vitio peccare, labi; naturæ impetu, pravitate abripi, auferri.
Temperatur, temperamentum.
Tempereret, lenis, mitis, mollis, mollior.

Tempo, i Musiken, cursus, tenor sonorum, incitatio v. remissio. — T., den rette Tiid, discrimen, articulus, cardo, tempus; treffe —, opportune, in ipso discrimine adesse, rem in ipso articulo opprimere; opportune agere aliqvid.
Temporiseren, temporis ratio, consilia ex tempore.
Temporiserer, tempori cedere, inservire; temporis rationem habere; exspectare discrimen, tempus, eventum; dissimulare, qviescere, continere se; suspensum a fortuna animum gerere, consilia ad fortunam componere.
Tenakel, hos Bogtrykkerne, uncus, retinaculum.
Tenor, (med Tonen paa den sidste) vox media, gravior, graviori propior, tertia.
Tenorist, vocis mediæ, tertiæ cantor.
Teppe, Betrek, aulæum, stragulum, vestis stragula; Omhæng, peristroma, velamen, tapes; om Senge for Fluer, Myg, conopeum (ium); for Døre, item paa de Gamles Theeatre, siparium, aulæum; som lagdes over Senge, Benke, toral, torale.
Termin, (med Tonen paa sidste) dies tempus; for Retten, vadimonium; i Betalninger, pensio; til Terminen, ad diem.
Terminologie, vocabulum (a) artis, technicum, (a).
Terminus, vocabulum, nomen, loqvendi modus.
Terpentin, larex, terebinthus.
Terpentinolie, oleum terebinthinum, resina terebinthi.
Terpentinsteen, ophytes.
Testament, testamentum, extrema voluntas; tabulæ testamenti, supremæ; mundtlig, nuncupativum; uden Formaliteter, codicilli; retmæssigt, jure conditum, legitimum; højtideligt, jure celebratum; gier T., testari; testamentum condere, facere; som gier, testans, testator; som har Ret at giøre, testabilis; intet giøre, intestatum decedere; som intet gior, eller hvis T. ikke gielder, intestatus; ugyldigt T., testamentum irritum; som ikke er, som det skal være, nullum; hvor ingen Arving er til, destitutum; hvor endnu den rette Arving kommer til, ruptum; forordnet i T., testamentarius, ex testamento; være, staae i T., scriptum esse. — det Gamle, nye T., ratio, formula prior, vetus, posterior, nova: i det gamle T., sub lege, ante Christum natum; i det nye, post Christum natum; det gamle, nye T., som Bog, codex vetus, novus.
Testamenterer, legare, relinqvere; den noget er testamenteret, legatarius; tilligemed en anden, collegatarius; som t. noget, legator: hvad En t., legatum; t. forlods, prælegare.
Testikel, coleus, testiculus, testis, pars virilis, virilitas.
Text, textus, verba, contextum; en T., dictum, locus; præker over en, verba, locum explicare, concioni materiam habere, facere; læser en Texten, graviter accusare, reprehendere aliqvem; videre i T.! perge!
Theater, theatrum; scena, pulpitum.
Theatralisk, theatralis, scenicus, scenæ aptus.
Thee, thea, tea; herba sinica; som en Drik, decocta sinica, theæ potus.
Theebord, abacus caldarius.
Theekiedel, caldaria.
Theekoppe, scutella.
Theemaskine, authepsa.
Theolog, theologus, rerum divinarum interpres.
Theologie, theologia, rerum divinarum scientia.
Theologisk, theologicus (e); t. Samtale, sermo pius, de rebus sacris, divinis.
Theoretisk, speculativus; t. Opgave, theorema.

**Theorie**, Kundskab, cognitio; Lærebegreb, doctrina.
**Theriak**, Theriakel, theriacum, antidotum.
**Theriaksfræmer**, seplasiarius.
**Thermometer**, thermometrum.
**Theſis**, see Sats.
**Thi**, *conj.*; naar Grunden skal anføres, nam, namqve, etenim, enim, scilicet, nimirum, adeo; naar Grundene gaae foran, itaqve, qvare, qvæ causa est.
**Thimian**, thymus.
**Throne**, thronus, solium, sedes regalis, *metaph.* imperium; bestige Thronen, imperium accipere, regno potiri; sætte sig i Besiddelse af, med Magt, invadere, rapere, occupare imperium, regnum; med Grunde, asserere sibi imperium; stræbe efter, regno imminere, imperium affectare; som gier det, regni affectator, med, imod en anden, æmulus imperii; støder fra, imperio privare, exuere, ejicere, pellere; sidder paa som Laſter, vigere, dominari, cuncta obtinere; at noget ſaaledes sidder paa, dominatio, potentia; erklærer Thronen ledig, successorem poscere, circumspectare.
**Throner**, sedere regali sede, regnare, imperium obtinere.
**Thronfølge**, successio regni, in regnum.
**Thronfølger**, successor designatus; en romersk Keisers, cæsar; udnævner til, successorem destinare.
**Thronhimmel**, umbraculum regali sedi intentum.
**Ti**, decem, deni: til hver, deni; Tal, Sum af t., decas, decurio; t Uncer, decunx; t. Aar, decennium.
**Tiaarig**, decennis, decennalis, bilustris *poet.*
**Tiar**, persiansk Kongehat, tiaras (a); som bær, tiaratus.
**Tiære**, Beg, pix; som hører til, piceus; at smøre Vogne med, axungia.
**Tiærer**, picare.
**Tiævsler**, flocci; paa Redder, fibræ; paa Blomster, barbula.
**Tiævsles**, solvi in fila.
**Tiævsler**, floccis solutis horrens; som Redder, fibratus.
**Tid**, tempus, tempestas, memoria; Fordum T., vetustas; Tiden, dies; med Tiden, tempore; temporis decursu, successu; for T., Samtid, seculum; som er for en T., temporarius; for Tiden, ante diem; døe, acerbe mori, ante diem, intercipi; giøre, occupare; hvad man giør for Tiden, properatus, occupatus; hvad som kommer for Tiden, immaturus, properatus; T. imellem nogle Ting, intervallum. — T., Stunder, spatium, otium; tage sig T., otium sibi sumere, non (nimis) festinare; ikke tage sig T., properare, festinare, moram non pati; som ikke tager sig T., moræ impatiens; festinus; at man ikke tager sig T., festinatio, moræ impatientia. — anvende sin T. paa noget, vacare rei alicui; den ædle T., irreparabile tempus; spilde En sin T., tempora alicujus intercipere. — T., om Levnetsmidler, annona; dyr; annona gravis, annonæ gravitas; let, annonæ levitas; giør dyr T., annonam incendere, flagellare; for Tiden, nunc qvidem; ut nunc res est; for Tiden ikke, nondum; hvad T. kom han? qva hora venit? — høie T., ipsum; discrimen, extremum tempus; er det, moram res non patitur; festinatione opus est; det er endnu T., det er tidsnok, nil dum commissum est, etiam nunc licet, integrum etiam nunc est; det er god T. endnu, longum est; rette T., opportunum tempus, ipsum discrimen, ipse articulus; just til rette T., in tempore; in ipso articulo, discrimine; peropportune; til urette Tid, incommode, non in tempore, alieno tempore; til sin T. a) suo tempore, cum convenit. b) olim, qvondam, aliqvando, qvan-

qvandoqve; du har ingen T. at forsømme, festinato opus est, cunctandi locus non est; fra T. til anden, subinde, identidem; i disse Tider, nunc, ut nunc tempora sunt; fordærvede Tider, corrupti ætatis mores, morum pravitas; slette Tider, iniqva tempora, temporum iniqvitas; det er ikke meer Tid, serum est, jam integrum non est; Tiden bliver mig lang. a) overhovedet, tardum, pigrum, lentum tempus procedit, non habeo qvo tempus fallam. b) indtil noget skeer, male moram patior; lad Tiden ikke blive dig lang, noli moram moleste ferre; den er ikke bleven mig lang, fastidium moræ non sensi, non sentienti effluxit tempus. — i Tide, dum licet, mature, in tempore; til visse Tider, certis intervallis, certo orbe, per intervalla; fra en T. til den anden, subinde; opsætte, diem de die prolatare, proferre; oplyste Tider, eruditum seculum, intelligens ætas; i disse, in hac literarum luce; in ista qvam jactant intelligentia; gruelige Tider, atrocissima, gravissima tempora; paa en anden T., alias, alio tempore; passe den rette T., ipsum discrimen occupare, in ipso articulo rem opprimere; jeg kom just i rette T., commodum superveni; som lever med En til samme T., æqvalis alicui, næsten til samme T., suppar alicui; til min T., cum ego essem id ætatis: til sin Tid, engang, cum tempus erit; qvandocunqve; efter nogen, tempore interjecto. — T. og Evighed, hæc vita et futura; i, nunc et æternum; qva hanc vitam et alteram. — en T. lang, aliqvamdiu, aliqvantisper, per aliqvod tempus; som varer, temporarius; en temmelig T., satis longum tempus; det er en, diu est, dudum, pridem est. — Qvinders T., menstrua *pl.*, mensis; som har sin, menstruata mulier.

Tidende, nuncius, fama; have, accepisse, audisse; nye, res nova, aliqvid novi. — Tidender som man læser, acta diurna, ephemerides; sætte i, inserere actis diurnis, vulgare, promulgare in ephemeridibus; staae i, legi, inveniri in actis diurnis.

Tidig, see Moden.

Tidighed, maturitas, justus modus.

Tidlig, maturus (e), tempestivus (e); for t., immaturus, præmaturus, intempestivus; tidlige Frugter, præcoces fructus, præcocia poma; t. Forstand, præcox ingenium; Barn som er kommen for t., partus acerbus, immaturus; abortus: b) for Brylluppet eller for hastig derpaa, partus festinatus, occupatus, maturior, celerior; t. Død, mors præmatura; et ungt Mennesses, et Barns, acerbum funus. 2) t. om Morgenen, mane, prima luce; meget t., sub lucem, ante lucem, multo mane, hvad som skeer t., matutinus; meget t., antelucanus; den tidlige Ungdom, prima juventa; i, a teneris, a prima ætate; være t. oppe, mane surgere; man maae staae t. op, naar man vil bedrage ham, cautus sit oportet, qvi hunc capere velit; hunc verba dare difficile est.

Tidligen, mature, in tempore, tempestive; for t., præmature, ante tempus; døe, immatura morte abripi, intercipi, fra En, eripi alicui morte acerba, see Tidlig.

Tidobbelt, tifold, decuplus; tage, giøre, decemplicare.

Tidsalder, ætas, ævum.

Tidløs, (Urt) colchicum.

Tidsaldrende, æqvalis alicui, ejusdem ætatis.

Tidsel, carduus, paliurus, tribulus; Sted begroet med, carduatum.

Tidselsinke, carduelis.

Tidsfordriv, oblectatio, temporis oblectamentum; qvo (qvi) moram fallas; til, animi causa; qvo (qvi) tempus fallam &c.; have T., posse tempus, moram fallere, otium oblectare,

re, habere qvo tempus fallas; giøre, oblectare, moram fallere.
**Tidslede**, moræ tædium; tempora lenta, pigra; have, nil habere qvod agas; tædio, mora elangvescere, solvi, senescere, torpescere; af Tidslede, tempori ducendo, fallendo; moræ vincendæ, tolerandæ; qvo tempus fallerem &c.
**Tidspunkt**, tempus, momentum, pars temporis; den rette, ipse articulus, discrimen ipsum. — i Historien, epocha; Tiden imellem to Tidspunkter, æra.
**Tidsregister**, annales, chronicon.
**Tidsregning**, temporum ratio, ordo; chronologia; som hører til, chronologicus.
**Tidsrum**, intervallum, temporis spatium.
**Tidsspilde**, temporis dispendium, jactura; uden, sine mora, statim, nil cunctatus, haud cunctanter.
**Tien**, see Taushed.
**Tiende**, vectigal, decimæ *pl*; som giver, eller hvoraf gives T., decumanus; tager T. af En, decimare. 2) den, decimus, straffer hver, decimare.
**Tiender**, yder Tiende, decimas dare, dependere.
**Tiendepenge**, see Tiende.
**Tiendetager**, decumanus.
**Tiener**, er i Tieneste, hos en Herre, famulari, apparere; som Pige, ancillari; hos en Kiøbmand, ved en Profession &c., operam præbere, locavisse; som Soldat, militare, stipendia facere, militem esse, militiam seqvi, merere, under En, sub aliqvo, eo duce, ejus auspiciis, in ejus exercitu, ejus signa seqvi; til Hest, eqvo merere, eqvestri militia fungi; til Fods, peditem, inter pedites militare, pedestri militia fungi, pedestrem militiam seqvi. — t., gaaer til Haande, ministrare, servire, inservire. — t. Fædrenelandet, prodesse, operam dare reipublicæ juvandæ, utilem operam patriæ præbere; rempublicam juvare, ornare; Næsten, aliis inservire, prodesse; aliorum commoda juvare. — t. til, er nyttig til, conducere, conferre, facere, pertinere, valere ad; alicui rei prodesse; til Ære, til Beviis, Undskyldning &c., esse honori, argumento, excusationi; istedet for noget, ejus vice esse, ejus locum explere, ejus rei usum præbere; til at æde, drikke, esui, potui esse; hvad som tiener dertil, esculentus, patulentus; t. til intet, nil valere, nil efficere, nil prodesse; hvad som t. til intet, vanus, irritus, inutilis; lade sig noget tiene, utiliter adhibere, til noget, ad id, eo loco uti; lad det tiene dig til Advarsel, fac ea re monearis; monitus cave; tiener, er til Villighed, gratificari, til Nytte, commodare alicui; En med noget, re aliqva eum juvare; rem ei præbere, commodare; eam operam illi præstare; t. imod noget, ei rei mederi; hvormed kan jeg tiene? qvid me vis? qvid tibi grati facere possum? qvid offeram? qva in re, qva re te juvem? dermed kan jeg tiene, hoc tibi præbere possum, hujus rei copiam tibi facere possum, a me petas licet. — tiene Gud, colere Deum.
**Tiener**, en, Opvarter, minister, ministrator; Lakei, puer, famulus, pedisseqvus; hos en Kiøbmand &c., qvi operam ei locavit; Guds Ords, minister, interpres doctrinæ, sacrorum curator. — Deres T.! naar man taler En til, salve, salvus sis! naar man svarer, et tu salve! naar man takker, gratum est, benigne! til Afsked, vale. — skyldige T.! naar man vægrer sig, ne mihi istuc! longe mihi absit. — Deres ydmygste Tiener (i Breve), tui observantissimus, studiosissimus.
**Tieneste**, famulatus, famulitium; Trældom, servitus; som hos en Kiøbmand &c., opera locata alicui; i Krig, militia, arma, castra; være, staae i Tieneste, see

see Tiener. — Guds T., cultus Dei, offentlig, sacra publica. — tager T., gaaer i T., locare operas suas, mancipari alicui; som Soldat, nomen dare militiæ. — T., Nytte, commodum, commoditas. — T., Embede, munus, sedes, locus, provincia; faae en, admoveri muneri; komme fra Tienesten, pelli, moveri sede; god T., lauta provincia; som ingen giør, immunis, beneficiarius. — T. i Armeen, naar Raden er til En, (Jour) vices, statio, partes, dies, ordo; have, giøre T., Jour, vices obire, in statione esse; som en Kammerjunker eller anden ved Hoffet, apparere, adesse die suo. — T., Umage, opera, ministerium, auxilium; Artighed, officium, gratificatio, studium, Velgierning, meritum, giør T., forbinder mig En, demereri aliqvem. — giør En T., juvare aliqvem, operam ei præstare; adesse, prodesse alicui; han, det har giort mig god Tieneste, ejus utilem operam sæpe expertus, utili ejus opera usus sum; utilis (e) sæpe, ad multa mihi fuit; en stor T., utilissima opera, magna utilitas, skede mig, gratissimum mihi sit, feceris; giengielde en T., operam reddere; staae til T., paratum esse imperio alicujus, ad nutum, ad voluntatem ejus; jeg er igien til Tieneste, aliam operam impone, alia opera hoc remunerari paratus sum, tu vicissim impera mihi, a me qvidvis exspecta; det staaer til Deres T., paratum tibi est a me, petes ubi libuerit; til T., cupio qvæ vis; paratus tibi parere; uden T., sine hero, vagus; være, vacare, hero carere, sine hero (a) agere; uden for Tienesten, cum vices ejus non sunt, ubi vacat ei dies; cum in statione, in opere non est.

Tienestefolk, famulitium, operæ *pl.*, familia, homines.

Tienestepige, famula; Slavinde, ancilla, serva.

Tienlig, nyttig, utilis, commodus; beqvem, skikket, aptus, accommodatus, congruus, commodus; holde for, probare, ikke for, improbare, damnare; være, prodesse, expedire.

Tienstagtig, officiosus, liberalis, commodus, facilis, comis, promtus, obseqviosus, studiosus; alt for, nimius obseqvii, ambitiosus.

Tienstagtigen, comiter, obseqviose, officiose, studiose.

Tienstagtighed, comitas, officium, obseqvium, facilitas; alt for stor, ambitio, assentatio; af T., obseqvio, comitate ductus, comiter, humaniter, obseqviose, see Høflighed, Artighed.

Tienstbar, servus, subjectus, mancipatus, operæ reddendæ adstrictus, parochus, præbitor; være, servire; giøre, operæ mancipare, som et Folk, subjicere sibi, in potestatem suam redigere.

Tienstbarhed, servitus, servitium.

Tienstberedvillig, officiosus, promtus, ad omnia (officia) paratus. — Deres t., tui studiosissimus, tibi ad omnia paratus.

Tienstberedvillighed, studium juvandi, promtus animus, officium.

Tienesteaar, anni operæ locatæ, præstandæ.

Tienestebud, famulus (a); være, famulari.

Tienstfærdig, sedulus, officiosus, promtus, obseqviosus; for meget, male sedulus, moleste officiosus.

Tienstfærdighed, officium, obseqvium, sedulitas; alt for stor, intempestiva, importuna sedulitas, molestia.

Tienstgiørende, (Soldater) munifices.

Tiensteligen, officiose, observanter.

Tienstskyldig, tienstvillig, see Tienstberedvillig.

Tier, tacere, silere, reticere, conticescere, silentium servare; til noget, aliqvid silentio transmittere, dissimulare, tacitum audire, videre; til det du giør, siger,

kan jeg ikke tie, hoc a me tacitum non feres; Sønnen taug ikke til det, som Faderen sagde, hoc pater a filio tacitum non tulit. — t. med noget, aliqvid tacere, silentio premere; ikke siger mere derom, nil amplius dicere, nihil postea loqvi de re, naar man nu just hører op tale derom, nihil addere, verbum non addere. —— som kan tie, taciturnus, at man kan, taciturnitas; bringe En til at tie, reprimere, comprimere, compescere, ad silentium adigere, mutum reddere; et Barn, mitigare, permulcere, sedare.

Tiere, sæpius, freqventer.

Tiest, sæpissime, freqventissime.

Tifold, decemplex, decuplus.

Tiger, tigris; af, tigridis, tigrinus; som en, sparsus, maculosus, varius.

Tigerhierte, ferus animus; pectus immite, ferreum.

Tigerhud, tigridis exuviæ.

Tigerhund, canis maculosus, minutis maculis.

Tigger, mendicus, mendicabulum, ærufcator, see Betler.

Tigger, mendicare, ærufcare; En noget af, emendicare.

Tiggen, Betlen, mendicatio; som man har ved, precarius, *adv.* precario.

Tiggerie, Betlerie, mendicitas.

Tiggerviis, paa, mendice.

Tiid, see Tid.

Til, ad, in; til den Tid, eo tempore; til min store Glæde, Bedrøvelse, Ærgrelse, Ære, Skade, cum magno meo gaudio, dolore, honore, damno (ogsaa uden cum); geraade til Ære &c., esse, cedere honori &c.; ham til Ære, ejus honori, in honorem ejus, giøre noget, ejus honori dare; til min Nytte giør jeg det, utilitatis meæ causa facio; geraader det, e re mea est; være til Villie, obseqvi, see Villie; giøre til Tieneste, see Tieneste; gaae til Sengs, cubitum ire, ligge, in lecto decumbere; jacere; sige til En, alicui dicere; sige til noget, interfari; de re aliqvid loqvi, judicare; til min Forundring, Fornøielse, me mirante, probante; blive til noget, aliqvid fieri, effici; giøre En til Feltherre, creare prætorem, ducem; lige til, recta, directo; kun til! perge! agite! euge! age sane! til Rom, Romam; til Engelland, in Angliam; reise til Engelland, Angliam petere; det kommer til Berlin, hoc Berolinum mittitur, abit, perferendum est.

Tilarbeider, excolere, expolire.

Tilarvet, hereditarius, hereditario relictus, patrius, a parentibus haustus.

Tilbage, retro, retrorsum; tilbage! cedite! locum date! amolimini vos: være t., superesse, restare, relinqvi; som Penge hos En, residere; som Skyld, deberi; i at lære, infirmiorem esse; laborare; i Græsken er han endnu langt tilbage, græca laborant; være t., endnu ikke være kommen, nondum venisse, nondum esse secutum.

Tilbageblivelse, remansio.

Tilbagebliver, bliver tilbage, remanere, restare, relinqvi; som bliver t, som Penge i Cassen, residere, saadanne Penge, pecunia residua, reses. — t., kan ikke komme med, relinqvi, tardius seqvi, deficere, asseqvi non posse reliqvos, som saaledes t., relictus, tardus, t., bliver liggende, relinqvi, med Forsæt, retineri, blive hiemme, manere, remanere, relinqvi, non una exire. — t., som et ungt Menneske, forsømmes, negligi, non proficere.

Tilbagebringelse, restitutio, revocatio, instauratio.

Tilbagebringer, noget, referre: noget som er laant, reddere, restituere, En, reducere, revocare; En som er løben bort, retrahere, reprehendere; i Hukommelsen, revocare.

Tilbagedrivelse, propulsatio.

Tilbagedriver, repellere, abigere, depellere.

Tilbageerholdelse, recuperatio

Tilbagefaaer, recipere.

Tilbagefald, reditus; i Laster Vildfarelser, impietas relata, instaurata, repetita.

Til

Tilbagefalder, recidere, relabi, revolvi, som en Arvepart, et Land til En, redire, revolvi ad aliqvem; i forrige Synd, repetere pravitatem priorem, redire ad mores pristinos.

Tilbagefarer, af Skræk, resilire; ved en hastig Bevægelse, recellere, resilire, som en Hest, retro exsternari, trepidum abstare; med Haanden, Hovedet, manum, caput revocare, retrahere trepidum; som noget der var sprunget frem, retro agi.

Tilbageflydende, refluus.

Tilbageflyder, refluere, relabi, referri.

Tilbageforder, af En, repetere; En at han selv kommer, revocare.

Tilbagefordring, repetitio, revocatio.

Tilbagefører, reducere; til Vogns, til Skibs, revehere; i Tankerne, revocare; En til noget, eo deducere; til de forrige Tider, til sin Herkomst, alicui in mentem revocare priora tempora, initia; eum admonere temporis, originis; En i sin forrige Stand, reducere, restituere.

Tilbageførelse, revocatio; i Sindet, commemoratio.—ellers med verba.

Tilbagegaaer, redire, retro abire; pedem, gradum referre, sese recipere; reverti; viam retro repetere, relegere. — gaaer tilbage, som et Kiøb, et Forsæt, dissolvi, rescindi, rumpi, tolli; giør at noget saaledes gaaer tilbage, dissolvere, tollere, rescindere; hvad som saaledes gaaer tilbage, irritus, gaaer tilbage i at lære, dediscere percepta; labi, deficere; i Næringen, minui, labi, elangvescere, attenuari; i et Arbeide, deficere, cessare, minus in dies progredi. — gaae tilbage, baglæns, aversum incedere, som Breve, Penge, remitti. — gaae tilbage som Solen, et Hiul, Skib, retro agi; til et Sted, repetere locum.

Tilbagegaaende, som gaaer Krebsgang, retrogradus.

Tilbagegang, reditus, recessus, retrocessus, reversio, retrogradatio; at man gaaer baglæns, aversus incessus; som med et Kiøb, et Forehavende, mutatio, som med et Løfte, sententiæ mutatio, retractio; i at lære, defectio; i et Arbeide, cessatio; i Næringen, decrementum.

Tilbagegiver, reddere.

Tilbagegivelse, redditio.—bedre med verba.

Tilbageholden, retentio (us); som Veirets, interclusio.

Tilbageholdende, cautus, modestus, gravis; taus, tectus, occultus, dissimulator; i Venskab, cautus, circumspectus, tardus, difficilis, timidus, cunctator ad amicitias; i Tale, parcus verborum, modicus verbis, cautus in loqvendo, være, caute, timide, pauca loqvi. — t., koldsindig, lentior, frigidior, være imod En, lentius, frigidius, minus familiariter excipere aliqvem; minus se dare alicui. — ikke t., simplex, *adv.* simpliciter.

Tilbageholdenhed, i Tale, Adfærd, cautio, gravitas, modestia, moderatio; Taushed, taciturnitas, dissimulatio; i Venskab, cunctatio, cautio, timor, circumspectio; imod En, frigus; animus alienior.—uden T., simpliciter, incaute.

Tilbageholder, retinere, continere, cohibere, arcere; fra noget, absterrere, revocare, avocare, avertere, abstinere; noget f. Ex. Haanden, et Slag, inhibere, cohibere, revocare. — med noget, ikke vil ud dermed, aliqvid premere, celare, tacere, dissimulare, promere nolle.

Tilbagekaldelse, revocatio; faae, revocari; søge, cupere revocari.

Tilbagekalder, revocare.

Tilbagekaster, bag Ryggen, rejicere post tergum; noget, som var kastet ud, remittere, retorqvere.

Tilbagekiører, revehi, redire, viam retro insistere; En, noget, re-

revehere, *trans.* abigere, repellere.

Tilbagekommer, redire, reverti; til det forrige, revolvi, relabi ad superiora, repetere priora; i Lærdom, deficere, recedere; i Næring, minui.

Tilbagekomst, reditus, reversio; ved min, reversus, ubi rediero, sagde han, reverso dixit, erindrede han mig, reversum monuit, gik han bort, me reverso, ille abiit.

Tilbagekræver, see Tilbagefordrer.

Tilbagelægger, et Stykke Vei, absolvere, emetiri, conficere; en Tid, et Aar, finire, absolvere.

Tilbageleverer, reddere.

Tilbageløb, recursus.

Tilbageløber, løber bort, retro auferri; kommer tilbage, recurrere; som et Hiul, en Flod, relabi, referri, retrorsum agi.

Tilbagemars, receptus; blæse til, receptui canere, signum dare; betinge sig en fri, pacisci liberum discessum.

Tilbagemarserer, abire, abcedere, decedere.

Tilbageprallen, repercussus.

Tilbagepraller, repercuti, recellere, resilire.

Tilbagereise, discessus, abitus, degresſio (us), abscessus, decesſio, decessus, reditus.

Tilbagereiser, reverti, redire, se recipere.

Tilbagerykker, se recipere; med Armeen, recipere exercitum, kunne rykke tilbage, receptum habere a tergo; han kan rykke tilbage, receptus patet.

Tilbagerykning, receptus.

Tilbagesættelse, Foragt, contemtus; Forværrelse, deterior conditio.

Tilbagesætter, sætter tilside, seponere, foragter, elevare, contemtim habere, in contemtum adducere; forringer i Besoldning, Indtægt, minuere mercedem, reditus; i Omstændigheder, conditionem alicujus reddere deteriorem; t. sig, sibi pejus consulere; amplecti deteriorem conditionem, suammet conditionem reddere deteriorem. — t., forsømmer, negligere, non curare.

Tilbageseer, respicere; oculos ad aliqvid retorqvere, referre; stedse, respectare.

Tilbagesender, remittere; En med uforrettet Sag, rejicere, irritum dimittere.

Tilbageskikker, see Tilbagesender.

Tilbageskriver, rescribere, respondere.

Tilbageskyder, removere.

Tilbageslaaer, som Fienden, repellere, rejicere, propulsare, depellere; som Kiortelen, rejicere. — *neutr.*; slaaer tilbage, recellere, retroferri; falder tilbage, supinum labi, supinum effundi.

Tilbagespringer, resilire.

Tilbagestaaende, reliqvus, residuus; være, restare.

Tilbagestaaer, relinqvi, deseri; med noget, aliqvid etiamnum debere, see Tilbage.

Tilbagestøder, repellere, depellere.

Tilbagestraalen, lux relata, repercussa, reddita.

Tilbagestraaler, relucere, resplendere.

Tilbagestryger, som Haaret, revocare, retro abigere.

Tilbagetænken, memoria, recordatio.

Tilbagetænker, paa noget, mentem, cogitationem referre ad aliqvid; rem in mentem revocare; in memoriam, ad animum revocare; recolere, recordari; rei, loci meminisse; rei, loci memoria tangi, admoneri; paa de forrige Omstændigheder, respicere, recolere priora; annos priores; som tænker tilbage, memor rei.

Tilbagetagelse, retractio.

Tilbagetager, hvad man havde givet En, repetere, ab eo auferre; En fra et Sted, f. Ex. fra Sko-

Skolen, hiem, abducere, revocare; sit Ord. a) som Mening, retractare sententiam, mutare dicta. b) som Løfte, fidem mutare.

**Tilbagetræder**, recedere; til Ære for En, alicui decedere, locum dare; som Vandet, referre, retroagi, som Smaackopper, refugere; i en Sag, mutare sententiam, immutari; at Vandet træder tilbage, refluxus; at Kopperne, fuga; at man træder tilbage i en Sag, mutatio sententiæ.

**Tilbagetrækker**, retrahere, abstrahere, avertere; En fra noget, avocare, avertere; sit Ord, fidem mutare; sine Penge, revocare, auferre; Armeen, recipere exercitum; sig, se recipere.

**Tilbagevender**, reverti, redire, se recipere.

**Tilbageviger**, cedere.

**Tilbageviser**, rejicere, ablegare.

**Tilbageviisning**, ablegatio.

**Tilbedelse**, cultus ut numinis; adoratio, religio, veneratio.

**Tilbedelsesværdig**, colendus, adoratione dignus.

**Tilbeder**, adorare, venerari aliqvem, suplicari alicui, divino cultu proseqvi, colere ut numen.

**Tilbeder**, en, adorator, venerator, cultor, ogsaa om Mennesker, admirator, amator; have Tilbedere, coli, expeti, amari.

**Tilbeger**, picare; pice alligare, adstringere.

**Tilbehør**, qvod ad rem pertinet, necessaria, instrumentum, apparatus, copia.

**Tilberedt**, paratus, aptus.

**Tilberedelse**, til en Ting; Anstalt, paratus, apparatus; til noget, som man selv bereder sig til, meditatio rei; som man bereder en anden til, til en Levemaade, exercitatio, disciplina, institutio, conformatio; uden T., som et Menneske, imparatus, incompositus; som en Ting, crudus, inconditus, non subactus, rudis; som Mad, incoctus, non conditus; som Læder, Lerred, rudis, non subactus; en Vares T., subactus, us; Madens, conditura.

**Tilbereder**, parare, præparare, aptare, componere, instruere, noget, providere, moliri, adornare; sig til, paa noget, parari rei, rem meditari; Læder, Lerred, subigere; En til en Levemaade, aptare, fingere, componere, conformare, acuere.

**Tilbetler**, emendicare, precibus expugnare; tilbetlet, precarius, emendicatus.

**Tilbinder**, binder sammen, devincire, alligare, claudere. — binder til, ved noget, alligare, illigare (rei), religare, devincire (in re, ex re).

**Tilbindning**, alligatio, religatio. — bedre med verba.

**Tilblæser**, adspirare.

**Tilbørlig**, decens, legitimus, qvod decet; med t. Agtelse, ea qva decet, qva par est observantia; t. Roes, Straf, merita, debita laus, poena.

**Tilbørligen**, rite, ut decet, ut par est, legitime, ex debito, satis, pro merito; rose, digne laudare; opføre sig, decenter se gerere.

**Tilbørlighed**, qvod convenit, qvod decet, qvod oportet; officium; efter, rite, satis, ex officio, ut convenit; straffe, ex merito punire, rose, ex merito, satis digne laudare; merita laude, poena proseqvi, adficere.

**Tilbøielig**, til noget af Naturen, proclivis, acclinis, pronus, promtus, propensus, facilis, mobilis; til Vrede, iracundus, in iram mobilis; til Drik, ebriosus, vino deditus; til et Forehavende, en Beslutning, non alienus a consilio, være, non abhorrere a re, non nolle, ikke t., alienus, abhorrens a re, consilio; giøre t. til noget, commendare alicui aliqvid, rei amore, studio, cupidine implere, animum alicujus ad rem inclinare.

Tilbøielighed, propensitas, proclivitas, pronitas, inclinatio; til noget, amor, studium rei; have, rem amare, appetere, ferri in rem, studio rei teneri; faae, capi, incendi, moveri, tangi amore rei; som har, rei studiosus, ad rem propensus; som ikke har, alienus a re; af T., ikke af Grundsætninger, studio, amore magis, qvam ratione aut judicio.

Tilbringer, adferre, adducere; Tiden, tempus transfigere, traducere, fallere, dedere, consumere, conterere, med noget, in re; rei impendere, insumere, adhibere tempus, rei vacare, in re, opere occupari, versari; jeg har tilbragt min hele, meste Tid dermed, omnis, plurima ætas mea, (mihi) versata est, occupata fuit in hac re; jeg har tilbragt hele tre Dage dermed, tres ipsos dies, triduum mihi abstulit, absumsit ea res, triduum abiit hoc tractanti, dum illud ago, molior; tilbringe lang Tid med et Arbeide, diu moliri opus.

Tilbud, conditio; giør, conditionem ferre.

Tilbydelse, oblatio.

Tilbyder, præbere, offerre, deferre, ostendere; sig til noget, operam suam offerre &c. deponere sibi aliqvid; til Giest, condicere alicui; til Cautionist, sponsorem sese ostendere.

Tilbygger, adstruere; saa noget lukkes, obstruere; Udsigten, altius tollere, officere luminibus.

Tilbygning, additamentum, qvod adstruitur, accessio (ædium).

Tildækker, tegere, velare, obnubere, contegere, abscondere, claudere, operire, cooperire; med Jord, obruere; en Brønd, obturare, claudere. — t. med Prygl, plagis operire. — t., giør Drukken, deponere, sepelire potu.

Tildækning, obductio. — ellers med verba.

Tildeler, dare, præbere, reddere, assignare, impertiri; flere, forskiælligt, describere, distribuere, dividere.

Tildelning, assignatio; iblandt flere, af forskiellige Ting, descriptio.

Tildømmer, tilkiender, tribuere, adjudicare, reddere; Straf, imponere, injungere, irrogare; Omkostningerne, ad impensas damnare; at man skal give En saameget, damnare aliqvem alteri in illud; dømme En til Døden, mortis reum pronunciare, supplicium in eum decernere.

Tildragelse, casus, res gesta, res; med den eller den, med den Ting, casus illius, qvod illi accidit, qvod de re illa factum est; den hele, res omnis, ordo rei; fortælle, rem omnem ordine narrare ut gesta sit. — Tildragelser, Ens, fata, vita, casus; Gierninger, res gestæ; paa Reiser, i Krig, casus itinerum, belli, militiæ, gesta, acta in itinere, in bello; have mange besynderlige, jactari casibus variis, miris; magna casuum varietate jactari.

Tildrager, drager til sig, attrahere, ad se trahere, rapere; sig, En, noget, ondt, concitare, efficere, procreare, conflare, t. Opmærksomhed, excitare, provocare. — t. sig, hændes, accidere, fieri, geri, evenire, agi.

Tildrikker, propinare; stærkt, urgere poculis, invitare largiter; at man t., propinatio, invitatio.

Tildriver, driver til Lands, appellere, see Tilskynder.

Tilegnelse, at man tilegner sig noget, occupatio, vindicatio; at man tilegner En en Bog, dedicatio.

Tilegnelsesret, jus rei vindicandæ, rei vindicatio, auctoritas.

Tilegnelsesskrift, dedicatio.

Tilegner, assignare, tribuere, adscribere, ad aliqvem referre; En noget som Skyld deri, causam rei ad aliqvem referre. — t. sig. a) ville have det, sibi vindicare, de-

deposcere, med Rette, afferere; vindicare. b) tage det i Besiddelse, occupare, tenere, retinere, suum facere, med Magt, invadere. c) tilskriver sig, sibi sumere, assumere, arrogare; istedet for en anden, in se transferre, derivare, transscribere; En falskeligen, affingere. — t. En en Bog, inscribere, dedicare.

Tilendebringelse, see Fuldbringelse.

Tilendebringer, see Fuldbringer.

Tilfælde, casus, eventus; res fortuita, forte oblata, objecta; ved et, forte, fortuito; har jeg det, traf jeg ham, forte nactus sum, forte obviam habui, casu mihi est oblatus. — T., Sygdom, malum, incommodum, faae, morbo, incommodo tentari, lædi, capi, paa Øiet, oculo capi; have et, vexari, conflictari incommodo, laborare. — underligt T., mirum, res inopinata, insolita; jeg har havt et, mirum mihi accidit; have underlige T., miris casibus, mira casuum varietate jactari, conflictari, exerceri. — det er et T., casu, fortuito evenit, accidit, factum est; lykkeligt, ulykkeligt T., feliciter oblatum, infeliciter objectum, var det, feliciter, infeliciter cecidit; ved et lykkeligt, feliciter, divinitus. — sætte et T., fingere, credere, jeg sætter det T., fingamus, sumamus, ponamus; i dette T., in hac re, causa, si ita est; befinde sig i samme, in simili causa esse, jeg befinder mig i det samme, hæc ipsa, eadem mea est causa. — juridisk T., species, factum, species facti, casus, visio. — pludselige T., subita *pl.* — et T. i Lungen, causa pulmonum, see Fald.

Tilfældig, fortuitus, obventitius, casu oblatus, casualis *Jct.*; ikke væsentlig, ikke nødvendig, haud necessarius, være, abesse et adesse posse; saadan en Omstændighed, adjunctum, eventum. — t., uvis, som Indtægt, incertus; uventet som en Gevinst, adventitius.

Tilfældighed, conditio incerta, nulla necessitas, ut res possit esse et non esse, ut et aliter esse possit, contingentia; bevise en Tings, probare rem necessariam non esse.

Tilfældigviis, forte, fortuito, casu fortuito.

Tilfælles, socius, communis, consociatus, promiscuus. — *adv.* communiter, consensu, simul, junctim; uden Forskiæl, promiscue.

Tilfæster, adfigere, adnectere, adligare, devincire.

Tilfalder, falder til, som et Laag, sua sponte demitti, residere; som et Hul, en Aabning, obrui, claudi; som Øinene, claudi, labi, solvi; somno vinci, gravari. — t. En, som en Arvepart, af en Hændelse, venire alicui; lovligen, pervenire ad eum, som Rigdom, obvenire; forte dari, objici, hvad som saaledes t. En, adventitius. — t., rinder i Tanker, succurrere, præsto esse, in mentem venire.

Tilfals, venalis; byder Varer, vendere, offerre, et Huus ved Placat, proscribere, venalem proscribere; have t., vendere; venum, venale exponere; være, licere, vendi, venale esse; Byden t., venditio, ved Placat, proscriptio.

Tilfægter, sig, expugnare, en Seier, victoriam reportare.

Tilsiaffer, inqvinare, maculare.

Tilflikker, obsuere, obturare, claudere.

Tilflugt, perfugium, refugium, receptus, arx; tage et Sted hen, confugere, verti, decurrere; have en, habere qvo confugias; posse aliqvo confugere.

Tilflugtssted, refugium, præsidium, munimentum, receptus, arx.

Tilflydelse, Vandets, allapsus, Mængde af Folk, freqventia, multitudo congregata, af Ting, copia rerum congesta; her er T.

af

af Mennesker, hic homines confluunt, congregantur, af Ting, huc, in hunc locum omnes undiqve copiæ congeruntur; Safternes T. til et Sted i Legemet, decubitus; er til det Sted, eo incumbunt humores, vertuntur. — T., Indtægt, vectigal, commodum, lucrum, reditus, have percipere, capere.

Tilflyder, adfluere; lader En t. noget, præbere, copiam rei facere.

Tilflyver, advolare, allabi.

Tilforbunden, see Forbunden, Forpligtet.

Tilforladelig, certus, *adv.* certo.

Tilforladelighed, certa fides; med Sikkerhed, sine dubitatione.

Tilforn, olim, antehac, antea, qvondam, prius; oventil, supra, superius.

Tilforordnet, advocatus, cognitor, arbiter.

Tilforpligter, see Forpligter.

Tilfører, som Handelsvare, apportare, importare, subvehere; En til nogen, adducere eum ad aliqvem, deducere; En Tilhørere, Kunder, conciliare ei auditores, emtores. — fører til Bogs, rationibus inferre, in rationes referre.

Tilførsel, invectio, advectus, apportatio, importatio, subvectio, der er megen, multa subvehuntur, importantur, af Korn, copiose frumentum subvehitur.—det som tilføres, commeatus, copia; afskiære et Sted, en Armee T., urbem, exercitum, commeatu intercludere.

Tilført, indført, importatitius.

Tilføielse, Tillæg, additamentum, adjunctio; Skades etc., damnum illatum, datum; injuria facta, illata, incommodum oblatum.

Tilføier, tillægger, addere, adjicere, adjungere; Skade, Uret etc., inferre damnum, incommodum, injuriam, damno afferire, mulctare aliqvem; aliqvem lædere, offendere, alicui nocere.

Tilfreds, roelig, tranqvillus, qvietus, æqvus (animi); fornøiet, lætus, alacer, felix; leve, være, lætum agere; med noget, re lætari, ex re lætitiam capere; t. med noget, med En, naar man intet bedre forlanger, contentus re, homine; qvem non poenitet, piget rei, hominis; hvormed man saaledes kan være t., idoneus, non poenitendus; saaledes være med En, med noget, id, eum satis habere, satis probare, nil aliud, nil ultra cupere, velle; jeg er vel t. dermed, id satis est, sufficit mihi; med ham, non me poenitet ejus? er du t. dermed? sati'n est tibi? sati'n placet? idne satis habes; jeg er t. med din Opførsel, mihi probatur, placet ratio tua, probas mihi officium tuum; med din Undskyldning, accipio, probo, mihi probas excusationem; han maae være t., at han kommer saaledes derfra, præclare cum eo agitur, præclare secum actum putet, cum sic defungitur; give sig t., qviescere, conqviescere, rem æqviori animo ferre, solatium admittere; ikke kunne give sig t., insolabiliter dolere, male ferre dolorem, som giver sig t., patiens doloris, ikke, doloris impatiens; solatii expers, nescius; at man ikke kan give sig t., doloris impatientia; stille t., mitigare, placare aliqvem, satisfacere alicui; hvorledes er du t. dermed? ut placet? satin probatur tibi? ikke synderlig, haud sane placet, melius malim, de vare alle t. dermed, omnibus probatum est, med ham, cunctis probatus est, cunctis sese probavit.

Tilfredshed, Rolighed, tranqvillitas; animus vacuus curis, lætus; med sin Skiæbne, animus sorte sua lætus, see Fornøielse.

Tilfredsstillelse, sedatio, levatio, liberatio molestiæ, curæ; mitigatio iræ, doloris; Creditorers, satisfactio, solutio creditoribus præstita; den Fornærmedes, reconciliatio; at Følgen sva-

svarer til Forventningen, exitus spei consentiens. — til min fuldkomne, ita ut nil reqviram (erem), desiderem, (arem); til Tilskuernes fuldkomne, cum assensu, gaudio spectatorum; ita ut spectantibus probaretur; til din T. maae jeg sige dig, ut tranqvillus sis, ne labores; til enhvers, lætis, faventibus, probantibus cunctis.

Tilfredsstiller, formilder, mitigare, placare, permulcere, sedare, lenire, delinire; En i Henseende til en Mistanke, Bebreidelse, satisfacere alicui; sin Creditor, satisfacere creditori, fuldkommen, ex asse, ad assem; jeg er tilfredsstillet, satisfactum est mihi, nil amplius desidero, hoc satis habeo, sufficit hoc; i Henseende til Forventningen, ex voto cessit, non fefellit exspectatio.

Tilfryser, gelu cogi, durari, claudi, congelascere, frigore consistere. — tilfrossen, gelu concretus, adstrictus.

Tilfulde, plane, penitus, prorsus, omnino.

Tilfylder, et Kar, penitus implere; en Brønd med Jord, obruere, claudere; en Aabning, obturare, claudere, obstruere.

Tilgaaer, gaaer til, pergere, procedere; imod En, pergere, tendere ad aliqvem, vi maae gaae til, acceleremus gradum, properato opus est; gaae lige til, naar man taler &c., simpliciter agere, ambages mittere, nil dissimulare; gaaer af og til, commeare, ultro citroqve ferri. — gaae til, saa eller saa, skee, confieri, fieri, geri, agi? hvorledes gaaer det til? qvi fit? hvorledes gaaer det til, at vi ikke meer ere Venner, qvid accidit? qvid intervenit? hvorledes skal det gaae til? qva ratione fiat? qvi modus sit hujus rei efficiendæ? qvo pacto fieri possit? hvor gaaer det til at han ikke kommer? ikke giør det, at det ikke skeer, qvid est qvod non venit, non facit, non fit? qvid esse dicam qvod non veniat &c., qvid obstat, qvid moræ est, qvo minus veniat, faciat; det gaaer forstyrret til, magna est perturbatio; det gaaer lystigt til, hilariter vivitur; omnia perstrepunt, vigent, fervent gaudiis; det gaaer ikke rigtig til, recte non fit; aliqvid monstri, aliqva fraus subest; gaae naturlig til, natura fieri; saa gaaer det til, sic fit, sic agitur, sic vivitur, i Verden, ita sunt homines, res humanæ. — gaaer til, gaaer op, insumi, exhauriri, see Gaaer. — Veien er endnu ikke tilgaaen, via nondum trita est.

Tilgængelig, accessibilis, facilis, æqvus, commodus accessu, adeuntibus; patens; være, patere, adiri posse; giøre, patefacere, aperire; blive, patefieri.

Tilgængelighed, adeundi facilitas, commoditas, opportunitas.

Tilgang, aditus, accessus, adeundi copia: unde, sui copiam dare, aliqvem ad sese admittere; skaffe, viam, aditum ad aliqvem munire, aperire alicui; finde, admitti, recipi.

Tilgavns, penitus, plane, prorsus, omnino.

Tilgedan, see Hengiven.

Tilgenegen, see Tilbøielig.

Tilgift, compendium, cumulus, additamentum, auctarium, appendix; give, cumulum addere, auctius, cumulatius facere; rem aliqvam cumulare, augere.

Tilgiver, giver til, addere, adjicere, cumulum adjicere. — forlader, ignoscere, condonare, veniam dare delicto (i).

Tilgivelig, ignoscendus, qvod veniam habet, remissibilis *eccl.*, venialis *Macrob.*

Tilgivelse, venia, gratia.

Tilgode, have, credidisse alicui; holde, condonare, ignoscere; giøre sig, invitare se (cibo vinoqve), indulgere genio.

Tilgrændsende, conterminus, finitimus, vicinus, confinis.

Tilgrændser, adjacere; confinem, conterminum, finitimum, vicinum esse.
Tilgraver, see Tilfylder.
Tilgriber, med Haanden, manu prehendere, arripere; hielper til, adesse, adjuvare, operam suam accommodare, operi adesse; begierligen, cupide amplecti, arripere, occupare; med Vold, invadere aliqvid, irruere, violenter agere; som Øvrigheden, agere pro imperio, vim suam interponere. — grib til! cape! hem cape, tolle!
Tilgrunde, see Grunde.
Tilhaande, see Haand.
Tilhæng, Partie, partes, factio, secta; stort, opes; multi sectatores, fautores, multorum studia; giøre sig, opes sibi facere.
Tilhænger, adfigere, appendere, see Vedhænger.
Tilhænger, en, sectator, fautor, admirator, cultor.
Tilhængelig, seqvax.
Tilhængelighed, studium, favor, amor.
Tilhævder, sig, usucapere.
Tilhandler, mercari, emere, pecunia comparare; mod noget andet, commutando auferre.
Tilhaster, haster til, approperare, advolare, accelerare, accurrere ad rem, hominem, ei succurrere cito.
Tilhænger, adfigere, alligare; syer til, adsuere.
Tilhielper, see Hielper.
Tilhobe, omnes, universi, ad unum omnes.
Tilhobeføier, see Sammenføier.
Tilhold, sedes, domicilium; til Sikkerhed, arx, refugium, receptus, receptaculum, stabulum, recursus; slette, foragtelige Folks, receptaculum, spelunca.
Tilholder, holder lukt, occludere, præcludere, comprimere; ikke aabner, non reserare; holder Munden til, paa en anden, os opprimere, paa sig, os claudere, continere. — t. paa et Sted, sedem habere, habitare; med Fruentimmer, rem habere, stupri consvetudinem habere. — holder til, formaner, hortari, impellere, assvefacere; til at betale, cogere, adigere; til Lydighed, in officio continere, see Holder. — Loven tilholder, lex jubet, lege cavetur.
Tilhør, see Tilbehør.
Tilhører, hører et Steds hen, pertinere, referri aliqvo; aliqvid attinere, spectare; hvor hører du til? unde, cujus es? høre En til, ejus esse; hvad mig t., meum. — høre til noget, esse illius partem; fordres, reqviri, opus esse, posci; dertil hører Penge, Konst, Tid, Hierte, res est multæ pecuniæ, magnæ artis, multi temporis, magnæ fortitudinis, Møie, res est magni laboris. — hører til et Sted, som født der, inde oriundum ibi natum esse; som boende der, ibi habitare; det hører til det, Sted, eo loco reponendum est; det hører ikke hertil, alienum est, nil facit ad causam. 2) audire, auscultare, aurem præbere, attendere; operam dare, dicare.
Tilhører, en, auditor, audiens; opmerksom, sedulus, være, sedulo audire; uagtsom, lentus, supinus, være, aliud agere. — Forsamling af, auditorium.
Tilhørende, reliqva; qvæ seqvuntur, eo pertinent, eo referuntur, inde pendent.
Tilhørlig, see Tilbørlig.
Tilhugger, Træe, exasciare, dolare, fingere; Steen, polire, fingere. ~~~ rcide.
Tilhugning, Tømmers, fabrica; Stenes, politura.
Tilhyller, obvolvere, obvelare.
Tilig, see Tidlig.
Tililer, see Tilhaster.
Tilintetgiør, ad nihilum redigere; abolere, tollere, delere, exstingvere.
Tilintetgiørelse. — gives med verba.
Tilkaster, kaster til, obstruere, obruere; claudere congestu lapidum, terræ.

Tilkiendegivelse, significatio.
Tilkiendegiver, significare, indicare, docere, innuere, demonstrare, aperire; befaler, denunciare.
Tilkiendelse, en Tings, adjudicatio; en Straffs, irrogatio, en Summe Penges, condemnatio in pecuniam.
Tilkiender, see Tildømmer.
Tilkiøber, see Tilhandler.
Tilkiøbs, venum; som er, venalis.
Tilkiører, kiører til, urgere, porro agere vehiculum, jumenta. — kiører Heste til, eqvos ad vectionem fingere, condocefacere, domare.
Tilkiørsel, domitus eqvorum ad vectionem.
Tilkladder, tilklakker, maculare, conspergere, inqvinare.
Tilklæber, adhærere, inhærescere, residere.
Tilklemmer, constringere, comprimere.
Tilkliner, med Leer, Liim, linere, illinere, circumlinere, ungere, perungere inducere, obducere; med Vox, incerare.
Tilklistrer, agglutinare.
Tilknapper, nectere, innectere, nodare, adstringere, constringere.
Tilkommende, futurus, veniens, venturus, posterus; i det t. Aar, proximo, inseqventi anno; den t. Tid, tempus futurum; tænke paa det t., in futurum consulere; see ind i det, futura, ventura prospicere.
Tilkommer, ankommer, advenire, accedere; som man ikke kan komme til, clausus, invius, inaccessus, impeditus. — t., anstaaer En, eo dignum esse, eum decere; er hans Pligt, ejus esse, ei faciendum esse; det t. ham, illum facere, ab illo fieri oportet, convenit, æqvum est; er hans Ret, Eiendom, ei deberi; ei reddendum; tribuendum esse; det t. mig, hoc merito, jure, recte peto, tulerim; meum postulo; hvad som t. En, a) som anstændigt, eo dignus, ei decorus. b) som Pligt, ejus officium, ei faciendum, ab illo exspectandum. c) som skyldig, debitus, illius, suus.
Tilkrøger, uncis coercere.
Tilkrøller, complicare, implicare, concrispare.
Tillader, tillaser, onerare, onus imponere. — tilsteder, permittere, concedere, non impedire; ved Ord, Erklæring, veniam dare, annuere; jus, potestatem dare, facere. — tillad mig at sige, tua pace, cum tua bona venia, gratia, dixerim; at giøre, qvod pace, cum venia fiat tua. — jeg t. det, per me licet, non veto.
Tilladelig, licitus, non vetitus; være, licere, non vetari, nulla lege prohiberi.
Tilladelighed, jus, ut res licita sit, qvod facere licet.
Tilladelse, at man tillader, venia, copia, auctoritas; at man kan giøre, jus, potestas, libertas; giver, veniam dare; jus, potestatem, copiam facere; permittere. — T. at reise bort, commeatus; søger, petere, sumere commeatum; have T. til noget, posse aliqvid facere, jeg har, licet, permissum est mihi; med din, tua pace; giøre noget med Ens T., aliqvo auctore facere, permissu ejus; uden T., nullo jure, nulla auctoritate, proprio ausu, sua sponte, suo jure, uden min, me invito, me non permittente; med T. at sige, sit venia verbo, sit honos auribus.
Tilladning, onus imponendum.
Tillæg, compendium, cumulus, additamentum, additio; appendix; med det, hoc addito. — T. af Kreature, suboles, proles, progenies.
Tillæger, læger til *act.* claudere, comprimere, *neutr.* coire, consanescere, claudi.
Tillægger, addere, adjicere; En noget, tribuere, adscribere; sig et Navn, sumere nomen; som

som ikke tilhører En, invadere, occupare; sig noget, anskaffe, parare, comparare; Qvæg, Heste, alere; En Skylden, conjicere culpam in aliqvem; assignare alicui.
Tillagt, tilsat, affictitius.
Tillæsser, see Tillader.
Tillapper, see Tilflikker.
Tillaver, see Bereder, Tilbereder.
Tillavning, see Tilberedning.
Tillige, simul, pariter, una, una opera; paa een Tid, uno, eodem tempore; forrette to eller flere Ting t. a) pluribus simul vacare, occupari; ad plura, inter plura dispescere; dividere curam; distringi, som giør det, districtus. b) naae to Hensigter, una opera defungi; elske nogle t., amorem partiri pluribus; de kom t., juncti venere; som lever t., paa een Tid, æqvales; sige noget til en anden t., et ipsi dicere, giøre noget andet tillige, illud et ipsum facere.— tilligemed, cum, unacum.
Tillid, fiducia; til En, hominis, de homine; i den, confisus, satis certus, fretus, staae, være, confidere; have Tillid til En, aliqvid ab eo sperare, exspectare; confidere eum hoc facturum; ingen have, diffidere, uden, diffidenter; alle har T. til ham, omnes ei fidunt, confidunt; han har vundet min T., ei satis confido; tabt min T., ei jam nil fido, nil credo, eum suspectum habeo, alles T., fidem amisit; nemo ei jam credit, fidit, omnibus est suspectus.
Tillidsfuld, cum summa fiducia, securus (e); være, nil diffidere, plane fidere, nil dubitare.
Tillimer, see Tilkliner.
Tillodder, ferruminare, vincire.
Tillokkende, stimulans, irritandi vim habens, smuk, venustus, gratus, svavis; som en Egn, amoenus; være, ridere, placere.
Tillokkelse, indvortes, impetus, vis, desiderium, udvortes, irritatio, provocatio, concitatio; som er ved Tingen, illecebræ, vis, potentia, irritamentum, invitamentum.—Behagelighed, decor, gratia, venustas.
Tillokker, allicere, allectare, illicere, perducere; En til noget, irritare, concitare, commovere, lacessere, provocare; som er let at tillokke, promtus, irritabilis, mobilis; til noget, in aliqvid.
Tilløb, concursus, freqventia; have, multis celebrari; som en Præst, a multis, studiose audiri, som en Kiøbmand, emtores multos habere; han har megen, multi ad eum confluunt, som en Læge eller Kunstner, multi ejus opera utuntur, ingen T. have, frigere.
Tilløber, accurrere; som Folk, concurrere, confluere, congregari; til Hielp, accelerare, advolare.—løber spids til, for oven, in acutum fastigari, for neden, in acutum desinere.
Tillukker, claudere, occludere, obserare, obstruere.
Tillukning, obstructio. — ellers med verba.
Tillyser, significare, promulgare (e loco sacro). — see Kundgiør.
Tillysning, significatio, promulgatio.
Tilmaaler, admetiri, emetiri.
Tilmelder, see Melder.
Tilmurer, obstruere.
Tilnagler, clavis adactis claudere.
Tilnavn, cognomentum, cognomen, endnu et, agnomen; give, cognominare; insignire cognomine; addere, ponere cognomen; have, cognominari.
Tilnøder, see Nøder.
Tiløger, addere, adsuere, adjicere.
Tilønsker, optare, precari; ondt, imprecari; alt ondt, diris devovere.
Tilønskning, votum, gratulatio, prosperatio, fausta precatio; under T., cum voto; precatus.
Tilovers, reliqvus, residuus; være, restare, superesse, blive, relinqvi,

linqvi, lade, relinqvere, reliqvum facere; hvad som er, reliqviæ; den Tid som bliver t. fra vore Forretninger, horæ subsecivæ. — overflødig, largus, multus. — *adv.* abunde, satis, largiter.

Tilpakker, constipare. — vel tilpakket, bene potus.

Tilpas, beqvem, habilis; til rette Tid, opportunus (e); ret t., peropportune; commodum; til Maade, temperatus; kommer t., optanti, optatum offerri; være, congruere, respondere, consentire; som er, congruus, consentiens; aptus.

Tilpropper, obstruere, claudere, oppilare; med noget, aliqvid rei inserere.

Tilprygler, plagis contundere, male mulcare.

Tilpynter, tilpudser, excolere, ornare.

Tilraab, acclamatio; Søefolks, celeusma, clamor nauticus.

Tilraaber, inclamare alicui, compellare aliqvem.

Tilraadeholder, holder tilraade, see Raad.

Tilraadelse, Tilraaden, svasio, consilium, auctoritas; paa min, me auctore.

Tilraader, svadere, commendare, laudare aliqvid, auctorem esse rei.

Tilrækker, see Rækker.

Tilrede, præsto; være, ad manum esse, præsto esse, adesse; have, in promtu habere.

Tilreder, En ilde, male mulcare, lacerare; noget, rem corrumpere, disperdere, deformare, foedare; sig, foedari.

Tilredning, apparatus.

Tilregnelse, af en fremmed Brøde, derivatio culpæ in aliqvem. — ellers med verba.

Tilregner, tilskriver, tribuere, assignare, imputare, adscribere, attribuere; sig, ad se rapere; sibi adsumere; vindicare, in se transferre; En Skylden, culpam conferre, conjicere in aliqvem; sig, semet accusare; En i Steden for en anden, in eum transferre culpam, eum culpæ reum subdere; i Stedet for sig selv, a se amoliri, rejicere culpam; i Stedet for en anden, in se derivare, recipere culpam; du maae tilregne dig det selv, tua culpa (est.); tute tibi hoc concitasti! tu commisisti; tilregn mig det ikke, me accusare noli, mihi culpam ne tribueris.

Tilrette, see Ret.

Tilrettesættelse, exprobratio, objurgatio.

Tilrettesætter, exprobrare, objicere; aliqvem ob aliqvid reprehendere, culpare.

Tilrider, rider til, urgere eqvum; pergere. — t. en Hest, subigere, domare, tilreden, domitus, condocefactus.

Tilrinder, see Tilflyder.

Tilrustning, paratus, apparatus (bellicus); gior, parare, instruere (rem, bellum).

Tilsaaer, conserere.

Tilsætning, additamentum, cumulus, fremmed eller ved Metaller, adjectio, interpolatio; som svækker eller formilder, temperamentum; give en, admiscere, temperare, interpolare; uden, purus, sincerus, som Metal, solidus.

Tilsætter, addere, adjicere; af Sit, sua, de suo impendere, de suo impendium facere; En stærkt, begierer, urgere, instare, fatigare, vexare, ængstiger, angere, premere, vexare, oppugnare. — t., øder, perdere, dissipare, profundere, effundere, dilapidare, prodigere; ved Slikkerier, abligurire; cupediis absumere, impendere; ved Processer, in lites effundere, litigando absumere; ved Drik, potando absumere. — t. et Skib, naufragium facere. — sætter Seilene til, subducere, intendere vela.

Tilsagn, fides data, promissum, see Løfte.

Tilsammen, simul, una, junctim; alle t., ad unum omnes, see

see Tilhobe. — i Sammensætninger, see Sammen.
Tilsats, see Tilsætning.
Tilseer, spectare, spectatorem adesse; passer paa, cavere, providere; det faaer du see til, tute videris!
Tilseiler, adnavigare, advehi navi, nave petere.
Tilsender, see Tilskikker.
Tilsidesættelse, neglectus, contemtus. — bedre med verba.
Tilsidesætter, seponere; ikke agter, omittere, negligere, spernere, contemnere, insuper habere.
Tilsidst, deniqve, ad extremum, novissime, in extremo, postremo; han t., ille ultimus, extremus; ham t., eum extremum.
Tilsiger, lader vide noget som skal skee, denunciare, pronunciare, lover, polliceri, dicere, condicere.
Tilskaber, fingere, formare; skaber sig ilde til, gesticulari, os torqvere, tvunget, argutari, deliciari.
Tilskiærer, secare; Tøi, dissecando aptare, fingere; En noget knapt, maligne præbere.
Tilskiæring, Tilsnit, forma; forsee det i, primitus, initio corrumpere.
Tilskidner, inqvinare, foedare.
Tilskiænker, affundere, addere, suffundere; skiænker En til, propinare alicui.
Tilskikkelse, Guds, divinitus immissum, oblatum; ved Guds, divinitus.
Tilskikker, mittere, permittere, transmittere; som Gud, immittere; en til en anden, ad eum ablegare, sig til noget, parari; parare se; ita parare se, ut facturum, habiturum &c., see Skikker.
Tilskrift, Brev, literæ, epistola; en Bogs, dedicatio.
Tilskriger, inclamare, see Tilraaber.
Tilskriver, adscribere, tribuere ad aliqvem referre, ei assigna re; En Skylden, in eum conjicere culpam, see Tilregner. — skriver En til, scribere alicui, literas ad aliqvem dare. — t. En en Bog, inscribere, dedicare.
Tilskruer, adstringere, claudere, adigere.
Tilskud, collecta, eranus, collectio, auxilium, beneficium, levamentum; for at giøre noget fuldt, supplementum, additamentum; cumulus.
Tilskuer, see Tilseer.
Tilskuer, en, spectator, være, spectare; en ørkesløs, blot, otiosus spectator, være, nil aliud qvam spectare; ikke være en blot, haud lente spectare; immiscere se rei.
Tilskyder, giør Tilskud, conferre; et stort, multum, liberaliter conferre.
Tilskyndelse, calcar, invitatio, impulsus, adhortatio, inflammatio, commendatio, auctoritas; indvortes, stimulus, impetus; i Tingen selv, stimulus, illecebræ, blandimentum, vis, incitamentum, invitamentum; paa Ens, eo auctore, instigatore, instigante, vocante &c. ab illo concitatus, motus &c.
Tilskynder, incitare, concitare, stimulare, impellere, sollicitare, stimulos admovere, subjicere, subdere; til et Foretagende, hortari, instigare, vocare, trahere, invitare; ved Raad, suggerere.
Tilskynder, en, incitator, impulsor, coactor, instigator, fax, hortator, svasor, auctor.
Tilslaaer, slaaer til, prygler, manu, plagis, fustibus rem gerere; statim ferire; som strax, gierne slaaer til, plagosus, pugnis promtus, ferus, slaae til! hoc age; skal jeg slaae til? agone? slaae dygtig til paa En, aliqvem probe cædere, depexum dare. — slaae Døren til, violenter, cum impetu claudere; slaae En noget til paa Auction, addicere, adjudicare. — s. til, er nok, see Slaaer.

Tilslæber, subvehere, suggerere.
Tilslænget, see Slænger, Kaster.
Tilslutter, claudere, occludere, obserare.
Tilslutning. — gives med verba.
Tilsmører, linere, illinere, obducere, ungere, perungere, see Tilsmudser.
Tilsmudser, see Tilskidner.
Tilsneer, nivibus obruere, abscondere, contegere.
Tilsnigen, Tilsnigelse, dolosa captatio.
Tilsniger, sig, obrepere; til En, alicui; aliqvem opprimere; noget, dolo, blandimentis auferre aliqvid; obrepere rei; en Arvepart, in testamentum irrepere.
Tilsnitter, see Tilskiærer.
Tilsnøren, Halsens, Mavens, strangulatio.
Tilsnører, constringere, adstringere; sig, thoracem linteum adstringere; Halsen, angere fauces, strangulare; Maven, Underlivet, strangulare, comprimere.
Tilsøler, maculare, inqvinare; tilsølet, sordidus, sqvalidus, være, sordere, sqvalere.
Tilspænder, fibula coercere, constringere.
Tilspærrer, intercludere, occludere, præcludere.
Tilspærring. — maae gives med verba, f. Ex. janua clausa; aditus, exitus interclusus &c.
Tilspidser, exacuere, acuminare, fastigare; som en Kile, cuneare; neden til, turbinare.
Tilspigrer, fibulare; conjungere fibula ferrea; uncis et compagibus alligare, vincire.
Tilspørgen, paa, rogatus; paa min T. sagde han, roganti, qværenti dixit.
Tilspørger, rogare, percunctari aliqvem de re; sciscitari, qværere ex aliqvo.
Tilspundser, claudere, obturare.
Tilspytter, conspuere.
Tilstaaer, bekiender, fateri, confiteri; ikke ville, inficiari, negare; En noget, dare, concedere, annuere, tribuere, indulgere, veniam dare (rei alicujus); ikke, renuere, negare.
Tilstaaelse, confessio. 2) concessio.
Tilstudser, fingere, formare, exornare.
Tilstæde, præsens; være, adesse; ikke t., absens, være, abesse; være t. ved noget, interesse rei gerendæ, som er t. ved noget, spectator rei; uden at nogen er, var t., sine arbitris.
Tilstædelse, see Tilladelse.
Tilstæder, concedere, indulgere, dare, permittere.
Tilstædeværelse, præsentia, see Nærværelse.
Tilstædeværende, præsens, see Nærværende.
Tilstænger, see Tilspærrer.
Tilstand, status, locus, sors, conditio, vicis, res *pl.*, see Forfatning.
Tilstikker, En noget, furtim suggerere, subjicere.
Tilstiller, reddere, dare, tradere; igien, reddere, restituere.
Tilstoppelse, suffocatio, obstructio.
Tilstopning, obturamentum.
Tilstopper, claudere, obturare; en Aabning, opplere, explere.
Tilstød, auxilium, opem (e), respectus; uden nogens, a nemine adjutus.
Tilstøder, møder, accidere; med Kaarden &c., ensem adigere; stød til! hoc age!
Tilstøver, pulvere opplere, conspergere; tilstøvet, pulverulentus.
Tilstrækkelig, idoneus, firmus, qvantum satis est, bonus; være, satis esse, sufficere. — *adv.* satis, probe, see Nok.
Tilstrækkelighed, copia, satietas, abundantia.
Tilstrækker, see Strækker.
Tilstundende, see Tilkommende.
Tilstunder, accedere, adventare, adpropinqvare; som Tiden, Alderen, appetere, instare, imminere, ingruere.

Tilstuver, Ladningen i Skibe, digerere, disponere.
Tilstykker, see Tilflikker.
Tilsudler, see Tilsøler.
Tilsyening, see Tilsyer.
Tilsyer, assuere; hvad som tilsyes, Tilsyning, assumentum, lacinia, pannus.
Tilsyn, cura, custodia, procuratio, tutela, inspectio; have T. med, curare, curam gerere, tueri, see Opsyn.
Tilsyne, in oculis, in conspectu, coram, manifesto; lade sig t., apparere, videri, conspici, paa nye, reddi, redire.
Tilsynsmand, curator, procurator, inspector; streng, paapassende, exactor.
Tiltæller, numero tradere, adnumerare.
Tiltænker, En, ei parare, struere, moliri, incogitare, intendere; en Foræring, et Embede, destinare.
Tiltager, crescere, firmari, evalescere, incrementum capere; i en Konst, proficere, progressus facere; som et Rygte, gliscere, serpere, increbescere; som Sygdom, Smerte, exardescere, ingravescere, aggravari; som Maanen, renasci, lumen colligere; meget t., magnis auctibus crescere; i Aar, adolescere, ætate firmari. — t. sig, arrogare, sumere, adsumere; ulovligen, usurpare, invadere; som en Rettighed, sibi vindicare, asserere; sig for meget, nimium sibi sumere, arrogare, tribuere, nimis fidere sibi, som t. sig formeget, arrogans, insolens.
Tiltagelse, Tilvert, incrementum; Maanens, luna renascens, see Tilvext. — T., Anmasselse, affectatio, jactatio, ostentatio, Herredømmes, tyrannis, insolentia; en Eiendoms, per vim possessio. vis.
Tiltagen, affectatus, putidus, molestus; Væsen, affectatio, pompa, species, jactatio, scena, ostentatio. — et tiltaget Navn, falsum, temere usurpatum nomen.
Tiltakler, et Skib, armare, instruere.
Tiltale, alloqvium, compellatio; Begiering, preces; Opmuntring, cohortatio, hortatus, adhortatio, see Irettesættelse.
Tiltaler, alloqvi, adfari, appellare, compellare; for Retten, anqvirere, petere ab aliqvo, see Irettesætter.
Tiltrædelse, aditio, aditus; et Embedes, initium, auspicia, exordium; en Reises, initium, profectio, abitus, en Arvs, cretio, aditio; Aarets, ingressus, limen, initium, aditus, auspicia; ved Embedets T., in capessenda provincia; førend, efter Arvens T., ante, post aditam hæreditatem.
Tiltræder, gaaer til, adire, accedere; immer til, pergere, usqve grassari, et Embede, auspicari, adire, suscipere, incipere, inire, capessere; et nyt Aar, incipere, auspicari, ingredi, aperire; en Reise, proficisci, abire, procedere, dare se in viam; capessere, inire viam, iter; movere; en Arv, cernere, adire, capessere, ikke, abstinere. — træder en Vei til, densare, firmare; tiltraadt Vei, via trita.
Tiltræffer, see Indtræffer.
Tiltrækkende, see Tillokkende. — t. Kraft, vis magnetica; impetus attrahendi, rapiendi, vertendi in se, alliciendi corpora.
Tiltrækker, Forhænget, vela, plagulas opponere, obtendere; En, sig, noget, concitare, efficere, procreare, conflare. — trækker til sig, attrahere; ad se trahere, rapere, vertere. — t. som et Baand, en Presse, urgere, adstringere, adducere, intendere, see Trækker.
Tiltrækning. — gives med verba.
Tiltroer, En noget, exspectare aliqvid ab aliqvo; credere, eum hoc fecisse, esse facturum; noget got, boni aliqvid ab eo spe-

sperare; confidere eum facturum; noget ondt, metuere ab aliqvo; jeg kan ikke troe ham dette til, non is mihi videtur, qvi faciat; alienum ab illo videtur; hvorledes kan du troe mig det til, hoccine ut me fecisse, facturum, credas? mene hoc fecisse, facere posse?

Tilrykker, comprimere, claudere.

Tiltvinger, expugnare, extundere; sig af En, extorqvere alicui, exprimere.

Tiltusker, permutare, see Tilbytter.

Tilvænner, assvefacere (alicui rei); sig, assvefieri, assvescere, consvescere rei alicui.

Tilvant, see Vant.

Tilvext, incrementum, auctus, accessio; faae, augeri; egen, ipsius fructus; ex ipsius agro, horto, ung, suboles.

Tilvender, henvender, obvertere, eo convertere; En noget, ei præbere, rei copiam facere; Penge, pati eum uti commodo, conditione pecuniæ; Kundsmænd, conciliare.

Tilvexler, sig f. Ex. Ducater, numos pro aureis dare.

Tilveier, appendere.

Tilveiebringer, efficere, perficere, conficere; En noget, Fordeel, afferre; et Embede, Venner, conciliare; Ord, Tanker, proferre.

Tilvinder, expugnare.

Tilvinker, annuere; Biefald, vultu probare, laudare dicta, factum.

Tilvoxer, tilgroer, coalescere, concrescere, coire, claudi, cogi; iſtedet for andet, subire, succrescere; som saaledes tilgroer, suboles; t. En, accedere; som Skade, in aliqvem redundare, ad eum pervenire.— bliver større, crescere, augeri, augescere; Vandet voxer til, tumescit.

Time, hora; halv, semihora; trefierdedeel, dodrans horæ; halv anden, sesquihora.—Time Lection, schola. — sidste T., novissima, extrema pl.; Tid og T., dies, tempus; i en god, feliciter; gid jeg maatte sige det i en god, præfiscini dixerim! ne Nemesis audiat! absit invidia verbo; have en god T., esse lætum, tranqvillum; have en god, esse tristem, turbatum.—paa Timen, strax, e vestigio, uden at forberede sig, ex tempore; som skeer, extemporalis; Færdighed at kunne rede for sig paa Timen, extemporalitas, extemporalis facultas.—ikke have nogen glad T., nunqvam sincere, solide hilarem esse; ikke have nogen sund T., semper fere langvere, nullo tempore satis recte valere. — Fritimer, horæ subsecivæ. — Fødselstime, partus, pariendi tempus.

Timeglas, horologium pulverarium, versatile.

Timelig, jordisk, terrester, humanus; elske det timelige, humana, fragilia, levia, fugacia nimis expetere; deditum esse rebus levibus; pendere a rebus, curis, voluptatibus vitæ hujus; timeligt Gods, bona hujus vitæ; Rigdom, divitiæ fugaces, fallaces; i det t., in rebus externis; qva externa; qva hanc vitam; t. og evig, nunc et olim, in æternum, qva hanc et alteram vitam; timeligt Vel, hujus vitæ felicitas.

Timeviser, horarum index; gnomon; stylus horarius.

Timian, see Thimian.

Tin, cassiteros (on), stannum; plumbum candidum; af, stanneus.

Tinctur, liqvor medicatus.

Tinding, crotaphus, tempora pl.; af Mure, Templer, pinnæ, minæ pl.

Tindren, lux, lumen, splendor.

Tindrende, coruscus.

Tindrer, lucere, radiare, splendere, coruscare, vibrare.

Ting, res; den T., hoc, mange T., multa; unyttige T., nugæ, qvisqviliæ; fortrædelig, underlig T., molestum, mirum negatium; alle gode T. ere tre, omne trinum perfectum; der er tre

T., tria sunt; saadanne T., talia; store T., magna, giore, patrare, imod En, in aliqvem edere. — den T. der (om et Menneske), homuncio, nasutulus, (a), see Sag. 2) et, forum, jus, jurisdictio; som hører til, juridicus, juridicialis, forensis, see Ret.

Tingdag, dies judicii; hos Romerne, dies fastus; naar Tinget ikke turde holdes en halv Dag, dies intercisus; Landsting, conventus, holde, conventum agere.

Tinger, Leier, conducere; om noget, licere.

Tingest, en, lasciva, protervula, nasutula; saadan en lille, tantillus (a), minutulus, (a).

Tinghelligt, naar intet Ting holdes, justitium.

Tinghold, locus judicii.

Tingsag, causa forensis.

Tingsted, curia, forum, tribunal.

Tingstud, rabula.

Tiørne, sentis, see Torn.

Tiørnebusk, senticetum.

Tipoldefader, tritavus.

Tipoldemoder, tritavia.

Tirrer, (Hunde), irritare, instigare, see Hedser.

Tirsdag, dies martis.

Tisbe, canis (foemina).

Tit, sæpe, crebro, see Ofte. — t. og ofte, centies, meget, sexcenties.

Titel, paa en Bog, index, præscriptio; give Bogen en, inscribere librum. — T., Overskrift, inscriptio, lemma, epigramma, titulus. — T., Navn, vocabulum, nomen; Karakteer, nomen, dignitas, ornamenta; under T. af en Gesant, legati nomine, loco, dignitate; Bogen har den T., inscriptus est liber, præfert hanc significationem; er kommet ud under den, ita inscriptus prodiit. — have den blotte T., nomen sine re gerere; nomine tenus esse aliqvid, jure ademto; give En en, nomine, nominis honore aliqvem insignire, ornare; i et Brev, honorem præscribere, adscribere, ikke den rette, non suo honore aliqvem ornare, T. paa et Brev, nominis et honoris præscriptio; T. i en Lovbog, titulus, caput, locus; T. og Rang, ornamentum (a).

Titelblad, Titel paa en Bog, frons (libri).

Titular, nomine tenus; nomine, sine re.

Titulatur, honoris præscriptio.

Titulaturbog, nomenclator; honorum, præscriptionum index.

Titulerer, En, appellare, honoris nomen addere; hvorledes titulerer man ham? qvo honoris nomine appellatur?

Titusinde, decem mille (ia).

Tive, see Tyve.

To, duo, duæ, gemini, bini; hvem af t., uter, utercunqve; som indeholder t., dualis; Tal af t., dyas, binarius; en T., en Toer, binio; Regning efter t., computatio dyatica, per binarios. — t. Aar, biennium; t. Maaneder, bimestre; som er t. Maaneder gammel, bimester; t. Dage, biduum, af t., paa t. Dage, bidui; t. Ting, duo, beder jeg, duo sunt qvæ petam, af t. Slags, duplex; paa t. Maader, dupliciter.

Toaarig, biennis; som et Barn, Dyr, bimus, bimulus.

Toaarsalder, bimatus.

Toaarstid, biennium.

Tobak, petum, tabacum, nicotiana; Snuustobak, pulvis sternutatorius; ryge T., fumum ducere, bibere, fistula trahere, haurire; snuse, pulverem naribus gratum ducere, trahere.

Tobaksklyster, peti succus per clysterem immissus; sætte, peti succum immittere per clysterem.

Tobaksdaase, acerra, capsula peto servando.

Tobakspibe, fistula, tubus fumo bibendo.

Toblad, (Urt), ophrys, bifolium.

To-

Todladet, bifolius, folis binis.
Todobbelt, duplex, duplicatus, geminus, geminatus; gior, duplicare.
Toen, Tvetten, lavatio; lavandi opus, cura.
Toer, lavare, abluere, eluere, perluere; ſig, ablui, lavari.— anſtiller en Tvet, lintea lavare.
Toet, badet, lautus.
Tofødet, bipes.
Tofte, ager villæ ſubjacens, contiguus.
Tog, Proceſſion, pompa; med Armeen, expeditio; Armeen i T., agmen.
Togange, bis; ſom ſkeer, iteratus.
Toger, agmen ducere, expeditionem ſuſcipere.
Tohundrede, ducenti; til hver, duceni, ducenteni; t. gange, ducenties.
Tol, embolus, obex, pila, obturamentum.
Told, Accife, portorium; vectigal e portorio, ex portu; publica *pl*; af Qvæg, ſcriptura; hvoraf der gives T., vectigalis; lægge T. paa noget, rem vectigalem facere, portorio ſubjicere.
Toldbetient, ad portorium, portitor, portorii adminiſter.
Toldbod, telonium, portorium.
Tolder, portitor, portorii coactor.
Toldforpagter, publicanus; blive, publica attingere, conducere, redimere.
Toldfrie, immunis; Tanker ere t., animi ſenſa poenam non metuunt, nemo interpretatur; judicare cuiqve licet.
Toldfrihed, immunitas portorii.
Toldſkriver, portorii ſcriba.
Toldſvig, defraudatio portorii.
Tolk, interpres; qvi vertit.
Tolker, interpretari, vertere, reddere; noget ſaaledes, eo, in eam partem accipere, trahere; ita interpretari, ſee Fortolker.
Tolkning, ſee Fortolkning
Tolv, duodecim; til hver, duodeni; t. Unzer, as; et Talaft., dodecas.
Tolvaarig, duodecennis; annorum duodecim, natus annos duodecim; duodenarius.
Tolvfold, duodenarius, duodecim partium.
Tolvgange, duodecies; ſom kommer, ſkeer, duodecies relatus, repetitus.
Tolvhundrede, mille ducenti.
Tolvottendedeel, ſesqvitertius; ſaadan Takt, proceleusmaticus triplex, dactylicus qvadruplex.
Tolvpundinger, baliſta; tormentum duodenarium.
Tolvte, duodecimus.
Tom, ſom der er intet i, inanis, caſſus; ſom der er intet paa, vacuus; t. Plads for et Huus, area, i en Bog, ſpatium; ved Murene af en Stad, eller en offentlig Bygning, pomoerium; tomme Løfter, Ord, vana ſpes, verba, promiſſa, gjort t., vacuare, evacuare, vacuefacere, exhaurire, inanire; bliver t., vacuefieri, exhauriri, inaneſcere.
Tombak, ſee Tambak.
Tomhed, tomt Rum, ſpatium, inanitas, vacuitas.—ſom følger af Ødeleggelſe, vaſtitas, vaſtitudo.— Eenſomhed, ſolitudo.
Tomme, Tommemaal, pollex, digitus; en T. lang, bred, digitalis; en halv T. bred, ſesqvipedalis; ſom er 4 Tommer bred, qvadrantalis.
Tommelfinger, pollex; holde En T. paa Øiet, coercere, reprimere aliqvem.
Tommeltaa, hallex, pollex.
Tone, vox, ſonus, intentio, tenor, en halv, hemitonium; en fierdedeel, dieſis; T. paa et Ord, accentus, pronunciatio; T. ligger paa denne Stavelſe, hæc ſyllaba acuitur; lægge T. paa et Ord, gravius, acrius efferre, pronunciare vocabulum; angive Tonen, ſonum, vocem monſtrare, ciere, præire; *metaph.*, exemplum præire; aliqvid commovere, imitandum ponere, exordiri; blive i Tonen, ſervare ini-

initium, fundamentum cantus; ikke blive, excidere basi cantus; aberrare; som ingen T. har, vocis duræ; non vocalis; treffe Tonen, incipere recte, unde oportet; holde T., ad extremum perferre cantus ambitum. — T. hvoraf noget gaaer, cardo, fundamentum, basis; spille af een T., vocem aliqvam ponere fundamentum cantus, voce aliqva fundare cantum; in aliqva voce collocare, ex ea suspendere cantum; af alle Toner, undelibet exordiri cantum; gaae alle Toner igiennem, discurrere, ferri, volitare per omnia discrimina; T. i Musiken, intervalla, discrimina vocum; i een T., eadem voce; at noget gaaer stedse i een T., simplicitas molesta, monotonia; spille, synge i een T., eadem voce oberrare, niti; eidem fundamento insistere; cantilenam eandem canere; spille af en anden T., mutare, commutare intervallum, cantus fundamentum. — i en høiere T., altius, acutius, vigentiori sono, acriori voce, i en lavere, gravius, mollius; spille i en høiere T., erigere cantus fundamentum, tollere, tale, liberius, imperiosius, fidentius, constantius, minaciter loqvi; tale af en anden T., commutare orationem, i samme T., uti eadem oratione; spille af en lavere T., deprimere, demittere basin cantus; stemme i en T., componere ad illum ambitum, *metaph.* fingere, componere ad aliqvem sensum. — i Poesiens, Talekonstens, Hoffets &c. T., more, modo, formula, lege poetarum, aulicorum, stemmet, compositus ad morem, in morem poeticum, oratorium, aulicum, være, sapere redolere poetam, oratorem, aulicum. — den fine T. i Omgang, elegantia; som har den, elegans, facetus.

Toneart, intervallum, modus, genus soni, discrimen, melos.

Tonekonst, musice, melice.

Tonekonstner, melicus, canendi artifex, sonorum ciendorum peritus.

Tonende, tonefuld, sonorus, vocalis, canorus.

Toner, sonare, resonare, sonum edere; flart, tinnire. — t. Flagget, aplustre erigere, expandere.

Tonetegn, accentus.

Top, en, culmen, cacumen, fastigium, fastigatio, summum, summitas, apex, caput; paa Hovedet, vertex, fra T. til Taae, a vertice ad talos (imos). — T. paa Fugle, crista, apex, cirrus (i *pl.*) — at lege med, turbo, trochus, som en, turbinatus, Skikkelse som en, turbinatio. — T.! a) dextram cedo! spondesne? b) en dextram! spondeo!

Tophøne, gallina cristata.

Toplerke, see Lerke.

Topmaal, Overmaal, cumulus, additamentum.

Topmaaler, cumulare.

Topseil, supparus (um).

Topundig, bilibris.

Toradet, distichus.

Torbist, scarabæus pilularius; cantharus.

Torden, tonitru, coeli fragor, ictus fulmineus, fulmen, fulgur cum tonitru; en stærk, ingens coeli tumultus, fragor.

Tordenleder, Afleder, apogogus, pertica anticeraunia, arcendis, derivandis fulminibus.

Tordenregn, nimbus per tonitrua, cum fragore coeli effusus.

Tordensky, nubes tonitru parturiens.

Tordenslag, fulminis ictus; tonitrua.

Tordenkræppe, Storkræppe, personata.

Tordensteen, ceraunius lapis, brontias, belemnites.

Tordenstemme, vox horrenda, terribilis; tale med en, intonare.

Tordenstraale, fulmen.

Tordenveir, tempestas cum coeli fragore.

Tordner, tonare, intonare, detonare, fulminare; det t., tempestas ruit, fulgurat, tonat.
Tordneren, jupiter tonans.
Tormaaned, mensis martius.
Torn, spina, vepres, sentes, dumus; i et Spænde, radius, stylus, morsus, vinculum; en T. i Øiet molestus, gravis, invisus, være, obstare, officere, odio esse, prægravare, urere.
Tornebusk, vepretum, sentisetum, rubetum, spinetum, dumetum.
Tornehække, see Tornebusk.
Tornefuld, tornet, spinosus, senticosus, dumosus, horridus sentibus, vepretis asper; være, horrere sentibus.
Tornekrone, spinis conserta, implexa corona; e spinis, spinarum corona, sertum.
Torp, pagus, vicus; som hører til, paganus.
Torsdag, jovis dies; qvintus septimanæ; Skiertorsdag, qvinta hebdomadis antepascalis.
Torsk (Fisk), asellus.
Tort, see Skam, Fornærmelse.
Torterer, see Bestiæmmer, Fornærmer.
Tortur, tormenta, qvæstio per tormenta; bringe paa, torqvere, tormentis qværere ex aliqvo, tormentis verum exqvirere, komme paa, torqveri, tormentis tradi; paa Torturen, inter tormenta, dum torqvetur, tortus.
Torv, Torveplads, forum promercale; i Romernes Leier, principia; bringe til Torvs, proferre, in medium afferre; Varer, ad mercatum portare, venale afferre; skikke paa Torvet, en, emptum mittere; noget, vendendum mittere.
Torvedag, nundinæ *pl.*
Torveflekke, vicus.
Torvepris, annona, fori modus, forensis æstimatio.
Toslags, duo, duplex, duplicis generis, see To.
Tosse, en, ineptus, stultus, perversus, delirus, fatuus, stolidus, excors, plumbeus, insciens, vervex.
Tosset, ineptus, stultus, puerilis, stolidus; t. Snak, nugæ, ineptiæ; være t., ineptire, delirare; stille sig an, stultum, stolidum, fatuum se præbere; stil dig kun ikke saa tosset an, qvid dissimulas? qvasi tu nescires? — *adv.* inepte, stolide, stulte, insulse, inscite, absurde, perverse.
Tossevorren, tosseagtig, see Tosset.
Tossevorrenhed, Tosserie, stoliditas, stupor, simplicitas.
Tostavelses, dissyllabus, duarum syllabarum; være, habere duas syllabas, constare e duabus syllabis.
Tot, en, pensum, tractum, tracta *Plant.*, see Tave.
Total, (med Tonen paa første) numerus binarius, dyas.
Total (med Tonen paa sidste) plenus, integer; t. Ruin, summa pernicies; t. Sole-Maane-Formørkelse, obscuratio totius solis, lunæ, have vi, sol totus, luna tota, penitus obscuratur; t. Nederlag, internecio, clades internecina.
Totaliter, plane, omnino, penitus; slaae, internecione delere, occidione cædere.
Totrediedeel, bes, duæ tertiæ; unum tertia parte minus.
Totusind, Soldater, Rigsdaler, Skridt, bis mille milites, unciales, passus; duo millia militum, uncialium, passuum; hver, til hver, bina millia. — T. Sestertier, duo sestertia, bis sestertium.
Toupee, caliendrum.
Toupeejern, calamistrum.
Tour, Reise, iter; Spadseregang, ambulatio, excursio, giøre en, excurrere. Haar-T., caliendum. — T. Vending, figura, structura. — Touren, at noget kommer om, ambitus, orbis, vices; at giøre saadan en T., circuire, igiennem et Sted, locum (a).

**Tov**, Toug, funis, restis, *dim.* funiculus; som gaaer i, funalis; at trække Skibe med, remulcus; hvormed Skibet er fastbundet til Landet, ora, retinaculum; Kapveltoug, Takkel og T., rudens.

**Traad**, filum, liceum, linum, lina *pl.*; ikke have en tør, totum madere, hænge ved en, in summo discrimine versari.

**Traadstrømpe**, tibiale filis textum.

**Traadviis**, filis, in fila, per fila deductum.

**Tractement**, Giestebud, epulæ, convivium; Tractementer, cibi, epulæ. — T., Besoldning, stipendium, commoda, merces, slet, exigua merces. — T., Omgang, god, liberalitas, humanitas, slet, asperitas, inhumanitas, see Omgang.

**Tractat**, Skrift, liber, scriptum, commentarius; Forlig, pactum, conventum; slutte Tractater, pacisci; indlade sig i Tractater, conditiones ferre et audire; staae i. a) giøre dem, agitare conditiones. b) have dem, pepigisse, pactum esse.

**Tractatmæssig**, ex pacto, ex foedere.

**Tracterer**, beverter, excipere; begegner, i Begyndelsen, excipere, siden, habere; ilde, med Hug, male mulcare. — t. med En, pacisci, conditiones agitare, over noget, de re; t. en Lection tractare, agitare, prælegere, explicare.

**Træe**, som groer, arbor, *dim.* arbuscula; bliver til, vorer høit, arborescere. — Ved, Tømmer, lignum, ligna, haardt, ligna solidiora, robustiora, firmiora, bledt, tenuiora, laxiora; som et Stykke Træe, stipes, durus, rudis, stupidus; af T., ligneus; som hører til, lignarius; haard som, lignosus; er om T., stover, lignari; som hugger T., lignicida.

**Træeartig**, lignosus, durior, ligno similior, være, aliqvid e ligno traxisse.

**Træebark**, den ydere, cortex, den indre, liber.

**Træebast**, liber.

**Træebroe**, pons sublicius.

**Træebrynde**, (Sygdom paa Træe) patella.

**Træebul**, Træestamme, caudex; giort af, caudiceus, caudicarius, codicarius.

**Træefang**, lignum (a *pl.*), materies.

**Træeflod**, Tømmerflod, rates lignaria.

**Træefrugter**, arborum fructus, foetus arborei, poma, baccæ.

**Træehandel**, lignaria mercatura; drive, ligna vendere.

**Træehave**, arbustum, arboretum, pomarium.

**Træehest**, eqvuleus, aculeus.

**Træeorm**, cossus (is), teredo, termes.

**Træestabel**, lignorum strues.

**Træestamme**, see Træebul.

**Træestøtte**, pedamen, pedamentum, adminiculum.

**Træder**, calcare; under Fødder, proculcare, proterere, obterere; Belgerne i et Orgelværk, follium vectes deprimere, ventum organo præbere, movere, facere; organum vento, spiritu animare, inflare, instruere. — som Hanen Hønen, inire. — træder til, prope rem, locum, juxta consistere; paa noget, rei insistere, pedem imponere, imprimere, infigere, rem calcare, pede premere. — t. i tu, pede impresso aliqvid frangere, perrumpere; frem, incedere; inferre se; t. ind, som i et Kammer, ingredi cubiculum, pedem inferre cubiculo, i et Embede, munus adire, auspicari, suscipere; i et Aar, ingredi, incipere, ordiri, auspicari; som Solen i et Tegn, ingredi signum, propinqvare signo, i Skarnet med Foden, pedem luto infigere; noget i Skarnet, rem luto infigere; t. sig noget i Foden, aliqvid pedi inducere, infigere. — t. i Fodspor, vestigia seqvi, legere, premere; vestigiis insistere;

fistere; t. til Vinduet, ad fenestram consistere, accedere, propinqvare. — t. i Ens Tieneste, operam alicui locare, mancipare, som Soldat, nomen alicui dare; i en anden T., dominum mutare, alii mancipare se. — t. ud, som en Flod, ripam relinqvere, prœterire, superare; ultra ripas effundi, crescere; ud af et Aar, finire annum, exegisse; over noget, pede superare aliqvid. — t. under Øine, offerre se alicui; alicui se in conspectum, conspiciendum dare, offerre; ostendere alicui os, frit, fræft, os alicui impudenter ostendere. — t. under Fødder, pedibus terere, calcare, proterere, premere; t. paa ens Partie, ei se adjungere, ejus partes seqvi, for at hielpe ham, ei adesse, t. til for at høre see noget, auditorem, spectatorem, audiendi, spectandi causa, auditurum, spectaturum adsistere. —— t. paa Tæerne, erigere se, suspensum stare; paa Fødderne, niti.

Trædst, see Træst.

Træet, lignosus, durior.

Træf, et, eventus, casus, discrimen; paa et, in incertum eventum, temere; lade det komme an paa et, eventum, aleam tentare, discrimen experiri; rem, sese in discrimen dare, committere; rem in casum dare.

Træffende, aptus (e), verus, (e), congruus (e), opportunus (e), accommodatus (e), appositus (e).

Træffer, Maalet, destinatum ferire, tangere, percutere, asseqvi; Aarsagen, Meningen, divinare, videre, asseqvi, deprehendere, acu tangere; ikke t. noget, aberrare a re; han har ikke truffet det, eum fefellit; t. Veien, viam invenire, ikke, aberrare a via; t. Tiden, adesse in ipso tempore, articulo; ad ipsum discrimen adesse, ikke, alieno tempore venire. — t. En Hiemme, nancisci, opportunum nancisci, En, noget af en Hændelse, incidere in rem, hominem; eum offendere; jeg traf ham, det af en Hændelse, mihi oblatus (um) est; casus mihi obtulit, objecit. — t. Anstalt, forføie noget, curare, instituere, componere rem; et Middel, viam, rationem, consilium inire; en Middelvei, medio incedere, medium tenere; et Forlig, pacisci, pactum inire, de har truffet et Forlig, inter eos convenit. — den Ulykke, Banqverot t. mange, multos lædit, affligit, multis nocet, ad multos pervenit incommodum, calamitas; Raden t. mig, poscor, meæ sunt partes, ad me pervenit. — t. i en Præken, Satire, tangere, stringere; finde sig truffen, sibi dictum intelligere, ad se pertinere rem videre, conscientia admoneri, semet agnoscere. — truffen! recte! rem acu tetigisti! har jeg truffen det? ecqvid divinavi? — t. ind, t. til, incurrere, incidere; det t. ilde, incommode accidit, male cecidit; som det t., prout ceciderit, ut res tulerit. — t. En, som et Lod, ei evenire, Loddet traf ham, fors ei excidit, forte destinatus est. — t. En som en Maler, exprimere, ad verum depingere; han er fuldkommen truffen, ipse est.

Træffer, en, i Lotteriet, sors, tessera felix, qvæstuosa.

Træfning, pugna, prælium, acies, conflictus; discrimen pugnæ, certaminis, holder, pugnare, pugnam committere, manum conserere, confligere, dimicare; leverer en, cum aliqvo pugnare &c. — naar det kommer til T., in re, in ipso discrimine, in ipsa dimicatione; ubi ad rem, ad (in) discrimen, ad effectum rei ventum fuerit, ubi in discrimen res deducta fuerit.

Træk, ductus, en Linies, protractio; i Terningspil, manus, ductus; med et Garn, bolus, giøre, aliqvid extrahere, et godt, multos pisces excipere, capere. — T., Drik, haustus; giør, haurire poculum, et retskaffent, fortiter,

titer, impigre, avide haurire; proluere se, i et T., uno ictu. — T. med Pennen, Penslen, ductus, ictus, gior, ducere, movere calamum, penicillum. — Bogstavers, ductus literarum; Ansigtets, oris lineamentum, figura; i Bretspil, positus, motus, giore, promovere latrunculum. — T., Rad, ordo; Luftens T., auræ transitus, meatus.

**Trækbroe**, pons mobilis, versatilis.

**Trækfugl**, avis peregrina, peregrinans, commeans, multivaga.

**Trækviis**, catervatim.

**Trækker**, trahere, ducere; en Linie, ducere lineam, i Fæstningsverker, vallum ducere; en Cordon, præsidia continua disponere per limites, præsidiis (continuis) limites firmare; en Muur, Grændser, ducere; Kaarden, stringere, nudare, expedire, vagina deripere, liberare gladium. — t., som et Plaster, colligere, adducere, aperire; Blærer, excitare, colligere vesicas, som t., vesicarium, vesicatorium. — t., spænder i Lemmerne, tendere, convellere; det t. mig i Foden, pes moleste corripitur, tenditur; Trækken i Lemmerne, dolor membri intenti, spasmus. — t. Strenge paa et Instrument, intendere chordas. — t. som Vinden, transire, permeare, stringere, pervadere locum. — t. ud, trahere, diducere, ducere, tendere, extendere; t. sig, tendi; som lader sig trække, lentus, seqvax, ductilis, at noget lader sig t., lentitudo, seqvacitas. — t. op, bedrager, emungere numis, fallere; t. Penge, vinder, pecuniam colligere; locupletari; t. en Vexel, curare sibi e syngrapha solvendum, pecuniam e syngrapha petere, paa En, ab aliqvo; t. et Lod, t. Lotteriet, tesseram, sortes ducere, educere; t., lokker, pellicere, invitare, allicere; t. paa, over noget, som Læder, Lerred, corio, linteo rem, rei linteum, corium intendere, inducere; t. igiennem noget som en Traad, trajicere, transmittere filum per aliqvid; t. sig paa Halsen, Had, Fortrædelighed rc., concitare, excitare sibi odium, offensas; t. ind, ind i sig, som Fugtighed, Lugt, aliqvid implere, occupare, imbuere; t. til sig, bibere, ducere, colligere; Luft, Aande, ducere spiritum, som Magneten, Jernet, appetere, trahere; en Lugt, Farve, trahere, ducere, colligere; odore, colore imbui; t. til sig som Magt, Arv, occupare, invadere; Penge, in rem suam vertere, avertere; t. efter sig, virker, efficere, procreare, gignere; t. Følger af noget, efficere, elicere, colligere aliqvid; Nytte, Fordeel, lucrum, fructum inde capere, Armeen, Besætningen af et Land, et Sted, præsidium deducere, sine Penge af Handelen, revocare, repetere, auferre; t. En til sig, ad se pellicere, extrahere, invitare; t. ned, detrahere, op, erigere, extrahere; til Side, sevocare, seducere, in secretum abstrahere. — *neutr.* t., vandrer, migrare; til et Sted, immigrare, commigrare, habitatum ire; til En for at boe hos ham, habitatum ire ad aliqvem, i hans Tieneste, operam ei suam dicare; igiennem et Sted, transire, peragrare locum; fra et Sted, exire, abire, locum relinqvere. — t., som Fuglene, migrare, alia loca petere, gregatim volare; langsom, som Skyerne, Torden, volvi, agi. — t. til Feldts, in expeditionem ire. — trækkes med en Sygdom, morbo, malo conflictari; med Døden, spiritum extremum ducere, animam agere, som trækkes, moribundus. — t. sig tilbage, unddrager sig, subducere se; t. fra hinanden, distrahere, distringere.

**Trække**, see Rænke.

**Trækning**, Trækken, et Lotteries, sortilegium; urnæ agitatio

sortium, tesserarum exitus; der er, sortes exeunt, promuntur, urna movetur, den tredie, fierde, sortes, tesseræ tertium, qvartum moventur, — T. i et Lem, tractus, motus; Convulsion, spasmus, convulsio, have, convelli, spasmis laborare; tienlig imod, antispasticus.

Trækknude, nodus, nexus.

Trækline, remulcus.

Træklods, caudex, truncus.

Trækmaskine, med tre Hiul, trispastus, med fem Hiul, pentospastus.

Trækpapir, charta bibula.

Trækplaster, malagma epispasticum.

Trækul, carbo.

Trækvind, auræ transitus, meatus.

Trækvod, funda, rete, jaculum.

Træl, Livegen, servus, mancipium; født Hiemme, verna, vernula, puer vernaculus; som anstaaer, finder hos, vernilis, vernalis; som en Træl, verniliter, vernaliter; nyelig kiøbt, novicius, gammel, veterator; Træls T., vicarius; være ens T., servire alicui.

Trældom, servitus, servitium, jugum, conditio, fortuna servilis.

Trældoms, servilis, obnoxius; Trældomsaand, sensus servilis; mens obnoxia, trepida.

Trælleriis, paa, serviliter, sordide, illiberaliter, humiliter, trepide, obnoxie.

Træller, er Træl, servire.

Trællehuus, ergastulum.

Trællestand, conditio, fortuna servilis.

Trælqvinde, serva, servula.

Trænger, paa, urgere, instare, premere, incumbere, pugnare ut fiat; heftigen, fatigare, acerbe instare; t. sig til et Embede, invadere, expugnare, occupare manus; obtrudere se, ingerere se muneri, negotio; irrumpere in negotium; t. igiennem med, pervincere; dybt ind, penetrare; t. sig ind med Magt, inferre se; Neden t., necessitas urget. — trængt Stiil, oratio sententiis crebra, castigata, non redundans. 2) trykker, premere, affligere, angere, vexare; sig, som mange Folk, premere se, premi inter se, coarctari; sig igiennem, emergere ex turba; expedire sese, eluctari, evadere per turbam. 3) trænger til, egere, indigere, carere.

Trængende, urgens; som Aarsager gravis; af t. Aarsager, gravissimis caussis, gravi caussa commotus; som Udgifter, necessarius, inevitabilis; som Nød, summus, imperiosus, af t. Nød, urgente necessitate; som Fare, præsentissimum periculum; som Forretninger, Reiser, qvod differri neqvit, non differendus; det er høist t., periculum est in mora. 2) fattig, egenus, indigens.

Trængsel, turba, stipatio, conferti *pl.* 2) Nød, calamitas, mala, pericula, discrimina, incommoda.

Træring, Lenskielm, tectus, obscurus, niger, tenebrio.

Træsk, listig, astutus, vafer, versipellis, versutus.

Træskeligen, astute, vafre, versute.

Træskhed, Underfundighed, astus, astutia, vafritia, vaframentum.

Træesko, scalponeæ *pl.* calcei lignei.

Træt, mat, lassus, fessus, defessus, fatigatus, langvidus, defatigatus; være, langvere, laborare; blive, fatigari, lassari, deficere; giøre, lassare, frangere, fatigare, defatigare. — kied af noget, tædio rei captus. — tale, løbe, skrive sig t., fatigari, solvi, deficere, rumpi loqvendo, cursu, scribendo 2c.; jeg har skreget mig t., defessus sum clamando.

Trætthed, fatigatio, lassitudo, langvor.

Trætte, lis, jurgium, concertatio, dimicatio, rixa, contentio, controversia.

Trættekiær, rixosus, litigiosus, contentiosus, acerbus.
Trættekiærhed, litium amor, rixandi studium, acerbitas.
Trætter, lassare, fatigare defatigare; delassare, med Benner, obtundere; Taalmodigheden, exhaurire.
Trættes, bliver træt, lassescere, fatiscere, defetisci; har Trætte, ambigere, controversari, rixari, litigare, concertare, contendere.
Trættesyge, see Trættekiærhed.
Trævle, fibra, filum, fimbria; paa Blomster, fibræ, capillamenta; ikke en heel T. paa Kroppen, nudus, pannosus.
Trævlet, fibris diffluens, fibratus; som Rødder, capillatus.
Tragedie, tragoedia; en Blanding af T. og Comoedie, tragicomoedia.
Tragedieskriver, poëta tragicus.
Tragediespiller, actor tragicus, tragoedarum.
Tragisk, sørgelig, tragicus, tristis; høi, prægtig, cothurnatus; t. Tildragelse, tragoedia; t. Stiil, cothurnus, syrma; paa t. Viis, tragice.
Tragt, infundibulum, conum, til at klare Viin, saccus.
Tragten, cura, studium, cupiditas, cogitatio, affectatio, amor; conatus efficiendi.
Tragter efter, at giøre noget, studere, cupere, conari, niti; at faae noget, petere, affectare, adspirare, qværere, seqvi, captare, circumspicere, cupere, conseqvi, studere, rei imminere; En efter Livet, vitæ alicujus insidiari, efter at skade En, mala moliri, struere alicui; som t. efter noget, cupidus, studiosus rei, petitor, affectator; efter Livet, insidiator vitæ.
Tralværk, clathri, reticulum, transenna, vacerra, giort i T., Rudeviis, reticulatus; sætter T. for, clathrare.
Trampen, pedis supplosio.
Tramper, pede supplodere, pede terram ferire; insultare (solo).
Tran, ungventum cetaceum.
Tranbrænderie, picaria og saa pl. picariæ.
Trane, grus; skriger som en, gruere.
Traneunger, vipiones.
Trang, Nød, necessitas, indigentia, egestas; have T. til, egere, indigere. — Vanskelighed, for at faae noget, difficultas.
Trang, snæver, angustus, contractus; t. Pas, fauces; blive t., angustari, contrahi; giøre, angustare, contrahere; være for t. som en Sko, urere, see Knap.
Trangbod, Hielp i Trang, subsidium.
Trangbrystig, anhelus, suspiriosus, asthmaticus; er, anhelitum reddere, ilia ducere. — *adv.* suspiriose.
Trangbrystighed, anhelitus, anhelatio, asthma, angor, suspirium.
Tranghed, angustiæ; trangt Pas, fauces, see Knibe.
Trangt, anguste, angustius, contractius; t. sammen, in angusto, confertus, confertim, densus.
Transport, commeatus, vectura, en T., numerus, agmen; Omkostninger ved, vehendi pretium, vecturæ merces.
Transporterer, devehere.
Transportør, semicirculus.
Transportskib, navis transvectoria; et Slags, cybea.
Transsubstantiation, naturæ mutatio, metamorphosis.
Transcendental, ultra naturam corpoream; metaphysicus (e).
Trappe, scala, gradus *pl.*, kaste ned af Trappen, per gradus dejicere; en T. i Veiret, in prima contignatione, T. op, T. ned, sursum deorsum, susqve deqve.
Trappespindel, Pillere i Vindeltrapper, scapi (scalarum).
Trappetrin, gradus.
Trappeviis, gradatim; som gaaer t. op, scansilis.
Trasker, gravi, duro pede niti; cum strepitu niti.

Tras-

Trassent, syngrapharius creditor; for en anden, creditor ex syngrapha substitutus.
Trassever, en Verel, solutionem e syngrapha alii delegare, ab alio petere.
Traurig, see Sørgelig, Bedrøvet.
Trav, gradus tolutilis, celerior; hastig Gang, greſſus concitatior; rider i T., tolutim vehi; i fuld T., curſu incitatô, admiſſo.
Travende, i Trav, tolutim.
Traver, rider i Trav, tolutim incedere, ferri tolutim, Hesten som t., eqvus tolutarius; løber, ferri curſu incitato.
Travelhed, occupatio, feſtinatio.
Travelt, -har det, calere, fervere, feſtinare, ſudare, deſudare; som har det, calidus, feſtinans, occupatus, med flere end een Ting, diſtrictus.
Tre, tres, tria; til hver, trini, terni; t. Dage, triduum, Aar, triennium, Maaneder, trimeſtre, t. fire, ter qvater.
Treaarig, trimus, trimulus, triennis, trium annorum.
Treaarsalder, trimatus.
Treaarstid, triennium.
Trebenet, tripes.
Trebladet, triplex, tribus foliis.
Tredækker, navis tribus tabulatis inſtructa.
Tredags, tridui, trium dierum.
Tredie, tertius; for det t., tertio (um). — t. Mand, medius, qvi medius intervenit, ſeſe interponit; selv t., cum duobus, ipſe tertius; halv t., ſesqvitertius, duo cum dimidio.
Trediedags, see Tredags.
Trediemand, see Tredie.
Tredive, triginta; t. Gange, tricies, til hver, triceni, som hører til, tricenarius, t. Aars Tid, tricennium; t. Tallet, triacontas.
Tredivte, trigeſimus, triceſimus.
Tredobbelt, tergeminus, trigeminus, ternus, trinus, triplex, triplus; gier, triplicare.—*adv.* trifariam.
Tresindstive, ſexaginta; hver Gang, til hver, ſexageni; som er t. Aar, ſexagenarius; derover, ſexagenario major.
Tresindstivefold, ſexagecuplus.
Tresindstivegange, ſexagies.
Tresindstivende, ſexageſimus.
Tresindstivendedeel, ſexageſima.
Trefold, see Tredobbelt.
Trefod, tripus.
Treenig, trinunus, unus et trinus, in uno tres, in tribus unus.
Treenighed, trias, trinitas, Deus trinunus.
Tref, see Træf.
Trefoldighed, see Treenighed.
Treforł, tridens, fuſcina.
Treformig, triformis, triplex.
Tregange, ter: nu t., hoc tertium; hver t., tertio qvoqve orbe; giøre noget t., som pløie, tertiare, tredie Gangs Pløining, tertiatio; t. fire Gange, ter et qvater; som ſkeer t., triplex, ter repetitus.
Tregrenet, tridens, tricuſpis, triſidus.
Trehiørnet, see Trekantet.
Trehundrede, trecenti; t. Gange, trecenties; den t., treceнteſimus.
Trekant, trigonum, triangulum.
Trekantet, triangulns, trigonus, triangularis, trianguli forma, triqvetus (er).
Trekløftet, triſidus, trifurcus.
Trelokket, Paryk, triplici cirro.
Tremarksmand, infamis, inteſtabilis.
Tremaanedlig, trimeſter; saa lang Tid, trimeſtre.
Trende, see Tre.
Treottendedeel, tres octavæ; af en Sum, dodrans dimidiatus, qvadrans cum dimidio; Takt, tribrachys, ternarius incitatior.
Trepan, terebra, modiolus,
Trepanerer, terebra forare, modiolo perforare.
Trepaneren, terebratio chirurgica.
Trepunder, trilibris.
Tresidet, trilaterus, trium laterum.

Treflags, triplex; paa t. Maade, tripliciter.
Trefpænder, trijugis.
Tresse, limbus, fimbria; besat med, fimbriatus, prætextus auro, argento.
Tressehat, pileus auro, argento fimbriatus, prætextus.
Trestavelses, trium syllabarum, tribus syllabis constans, trisyllabus.
Tretal, trias, numerus ternarius.
Trette, see Trætte.
Tretten, tredecim; t. gange, tredecies; trettende, tredecimus, tertius decimus.
Tretraadet, trilix, triplici filo.
Treven, lentus, segnis cunctabundus. — *adv.* cunctanter, lente, ægre.
Trevenhed, cunctatio, lentitudo.
Tretunget, trilingvis.
Triangel, triangulum, trigonum; et Instrument, sistrum, crepitaculum. — som en T., triqveter, triqvetrus, triangularis.
Tribune, Forhøielse, suggestus, cathedra.
Tridse, Spil, trochlea.
Trildbør, currus trusatilis, unius rotæ, monotrochus (um), unirotum.
Trilde, Hiul som Børn lege med, trochus, trochulus.
Trilder, agitare, rotare, circumrotare, see Ruller.
Triller, en, vox suspensa, vibratio vocis; slaaer, vocem suspendere, vibrare.
Trillinger, tergemini; trigemini foetus.
Trin, gressus, pedis nisus, gradus, vestigium; giøre et, niti, gressum facere. — T. at staae paa, scabellum, insile. — T., Skrit, passus.
Trind, rund og lang, teres, see Rund.
Triner, gradi, gradiri; frem, progredi; ned, descendere.
Tripelalliance, trium foedu trina societas, foederatorum triga.
Tripeljord, Tripelse, terra tripolitana.
Tripeltakt, mensura ternaria, impar.
Tripliccerer, denuo respondere.
Tripper, impatienter se jactare, alternis pedibus niti.
Triumph, triumphus; ringere, Indtog til Hest, ovatio; holder T., triumphare, triumphum ducere, agere (ex hoste, ex provincia); som holder, har holdet, triumphalis, triumphator; den man har triumpheret over, triumphatus.
Triumpherende, exultabundus, ovans, triumphatorius.
Triumpherer, triumphare, triumphum ducere, over En, ex aliqvo. — fryder sig, tripudiare, exultare.
Triumphdragt, habitus triumphalis.
Triumphsang, pæan, epinicium.
Triumphvogn, currus triumphalis, victoris.
Trivelig, corpulentus.
Trivelighed, corpulentia.
Trives, corpus facere; som ikke kan, strigosus.
Tro, fidelis, certus, constans, fidus; blive, fidem servare, tueri; ikke blive, fidem mutare, fallere; t. Tieneste, utilis opera; han giør mig tro Tieneste, fideli ejus opera utor; fidelem experior. 2) *subst.*, see Troe.
Trods, contumacia, insolentia, ferocia, spiritus *pl.*, protervia, fidentia, confidentia, arrogantia; til T., in odium, in contemtum, in injuriam, dolorem alicujus; mig til T., ut mihi ægre fit; byde En T., lacessere, provocare aliqvem, Faren T., contemnere periculum, offerre se discrimini.
Trodser, ferocire, ferociter exultare; paa noget, paa En, fidere, inniti, incumbere, rei, homini, som t. paa noget, subnixus re; ferox, elatus fiducia rei; t. med noget, aliqvid alicui ostendere, opponere; aliqvem terrere, expugnare velle specie rei; t. En, alicui insultare ferociter, minitari;

tari; provocare aliqvem; t. Fare, contemnere periculum.

Trodsen, Pukken, insultatio, provocatio.

Trodsig, ferox, confidens, insolens, minax, protervus, contumax; som et Barn, pervicax, fastidiosus, morosus. — trodsige Ord, voces minaces, contumaces, føre, minaciter loqvi, minitari; t. Mine, vultus contumax, have, confidentiam vultu fateri, har han, contumacia in ore eminet.

Trodsighed, minæ, ferocia, confidentia; Børns, libido, fastidium, pervicacia, iracundia.

Troe, fides, at man holder noget forsandt, assensus, assensio; at man forlader sig derpaa, fiducia; spes læta; Religion hvortil man betiender sig, professio, formula; hvad man troer, doctrina, capita doctrinæ divinæ; Troens Bekiendelse, symbolum, formula, professio, som den synges i Kirken, symbolum metricum, versibus comprehensum; professio, formula, summa doctrinæ versibus comprehensa. — finde T., fidem habere, invenire; han finder ingen, nemo ei credit, nemini probat; paa min T., profecto! ita vir bonus habear, ut &c. — T., Troestab, fides, fidelitas. — T. Tillid, fides, fiducia, confisio; paa T. og Love, bona fide, ex fide, ut inter bonos; han fik Troen i Hænderne, usu malo doctus didicit, credidit. 2) adj., see Troefast.

Troende, En, Christen, christianus, christi sectator; fidelis eccl.

Troer, credere, fidere, fidem habere; paa Gud, deum profiteri; deum colere, agnoscere, vereri, permittere sese deo, t. en Gud, credere deum esse; ingen Gud t., tollere deum, nil tribuere deo; jeg t. ham ikke deri, ille mihi non probat hoc, han t. mig ikke deri, ei non probo; giøre at en t. os i noget, probare alicui aliqvid; jeg t. at have bemerket, videor mihi deprehendisse; han troede at have faaet Seier, visus sibi est vicisse. — t. paa, forlader sig paa, fidere, confidere, niti, incumbere; paa En, confidere alicui, aliqvo; incumbere, inniti alicui; fidem habere alicui, fiduciam in aliqvo repositam habere; ikke ret t. En, male, non satis fidere alicui; non audere se committere alicui; som man kan t., certus, idoneus, fidus, locuples; en Ting man kan t. paa, certus, tutus; den man ikke kan troe, male fidus, parum certus, incertus, suspectus; jeg t. ham ikke ret, mihi suspectus est, eum suspectum habeo; man kan ikke t. ham ret, male illi creditur.

Troesartikel, caput, locus doctrinæ sacræ, divinæ. b) res cognitu et creditu necessaria: salutaris doctrina, necessaria ad salutem; det er dog ingen T., non utiqve tenendum est, sine periculo in utramlibet partem existimatur.

Troesbekiendelse, som En aflegger, professio qvid probes, qvid sentias; aflegger, edere professionem sensus sui; significare qvid teneas, qvid probes. — affattet T., symbolum, formula.

Troesforvandt, ejusdem sensus, coetus, formulæ, professionis; idem seqvens, probans in cultu dei, eidem formulæ addictus, ejusdem disciplinæ sectator.

Troefast, fidus, fidelis.

Troefasthed, fides, constantia, see Troe.

Troehiertig, liberalis, probus, simplex, ingenuus; alt for, incautus, credulus; giøre En, captare, tentare, permulcere aliqvem; arcana, secreta ejus expiscari; blive t., aperire, recludere, reserare, nudare pectus; simpliciter agere. — adv. ingenue, simpliciter, libere, sine dissimulatione, haud dissimulanter, aperte.

Troehiertighed, simplicitas, liberalitas, probitas, alt for stor incauta simplicitas; af alt for



stor,

ſtor, ſimpliciter incautus; ſimplicitate incautus, elatus.
Trold, ſee Troldkarl.
Troldkarl, magus, præſtigiator, maleficus, veneficus.
Trolddom, Trolddomskonſt, magia, magice, ars magica, incantamentum, præſtigiæ, artes maleficæ, veneficium, maleficium, venena; øver, artes magicas, arcanas, vetitas exercere, tractare; incantamentis uti.
Troldqvinde, maga, ſaga, venefica, incantatrix, lamia.
Trolddoms, magicus, (e), maleficus (e).
Trolddomskunſt, ſee Trolddom.
Trolig, credibilis, veriſimilis; det er mig ikke t., mihi non fit credibile; giøre En noget t., facere, movere aliqvem, ut credat aliqvid; giøre noget t., overhovedet, rem firmare, fidem addere rei; giøre troligere, augere fidem rei, probabiliorem rem facere; for En, facere, adferre, qvo magis, facilius credat. — t. i et Arbeide, impiger ſtrenuus, gnavus.
Troligen, credibiliter, probabiliter; magna veri ſpecie. — redeligen, fideliter, conſtanter, cum fide; mene det t., eſſe animo probo, ſimplici; ſine fraude agere; med En, ex animo, vere alicui favere; ei conſultum cupere, ikke, fraude agere, fraudem tegere, hielpe t., ſtrenue, gnaviter, impigre adjuvare; ſtrenuam operam præbere.
Trolighed, ſee Sandſynlighed.
Trolovelſe, ſponſalia; holde, facere, celebrare ſponſalia; ſponſare.
Trolovelſesdag, ſponſalitius dies.
Trolovelſesring, annulus pronubus, ſponſaliorum pignus arrha.
Trolover, deſpondere, ſponſare, deſponſare; Trolovede, ſponſi, deſponſi.
Troløs, infidus, perfidus, perfidioſus, inconſtans, varius, incertus, ſine fide; blive, fidem mutare, prodere, imod En, aliqvem fallere, prodere, deſtituere, En t., proditor, deſertor, nefarius.
Troløshed, perfidia, inconſtantia; fides nulla; beviſe, perfide, fraude agere, En, in aliqvo, cum aliqvo; aliqvem fallere, prodere.
Troløſt, perfide, nefarie, fraude, perfidioſe.
Tromle, ſee Trumle.
Tromme, tympanum, ſtridulum militare; røre, pulſare tympanum; inſonare, ſtrepere tympano.
Trommer, tympanum pulſare, tympano ſtrepere; tympanizare.
Trommeſkind, tympanum, incus.
Trommeſlag, tympani pulſus, ſtrepitus, ſonitus; med Trommeſlaget, ad tympani ſonum.
Trommeſlager, tympaniſta, tympanotriba.
Trommeſtok, plectrum.
Trompete, tuba, buccina, cornu, claſſicum; blæſer paa, tuba canere.
Trompeter, en, tubicen, buccinator, claſſicen, æneator, cornicen.
Trone, ſee Throne.
Trop, agmen, caterva. — Tropper, exercitus, copiæ, en Haandfuld, copiolæ; lette, irregulære, concurſatores.
Troppeviis, catervatim, agmine.
Tros (forto), impedimenta, lixæ et calones, vaſa *pl.*
Trosknegt, calo.
Troſkab, fides, conſtantia, ſee Tro.
Troſkyldig, Troſkyldighed, ſee Trohiertig 2c.
Troværdig, (Perſon, Vidnesbyrd) fide dignus, idoneus, locuples, non ſpernendus, gravis. — *adv.* certo, pro certo.
Troværdighed, fides, auctoritas, gravitas, integritas.
Trøſke, i Træe, caries.
Trøſt, ſolatium, ſolamen, levamen, conſolatio, i Alderdommen, Eenſomhed, ſenectuti (is), ſolitudini (is), imod Elendighed, ma-

malorum (is); det er min T., den T. har jeg, hoc me consolor, hoc me erigit, consolatur; hoc solatio erigor, utor, i min Armod, Alderdom, hoc solatur, levat, hoc consolor egestatem, senectutem, hoc solamen est egestati, senectuti; have T., erigi, solatio frui; ingen have, nullo solatio levari; til T., qvod soletur te, eum; qvod levet sollicitudinem, uden T., solatii expers; finde T., recreari, confirmari, erigi (re aliqva).

Trøstebrev, consolatoria; skrive, literis solari.

Trøstegrund, solatium, solatii materia, consolatio, solamen; imod noget, see Trøst.

Trøstelig, solatii plenus, blandus, *adv.* blande, leniter. — noget t., (iron.) præclarum, bonum vero factum! er det, (iron.) istuc vero placet.

Trøster, solari, confirmare, consolari, erigere; solatio firmare, levare; solatium præbere; sig med noget, solatium capere ex re; jeg trøster mig dermed, hoc me solatur, erigit; lade sig trøste, solatium audire, admittere; *it.* non nimium, non ultra modum dolere; æqvo animo ferre casum; som lader sig trøste, solatii patiens; ikke, solatii impatiens; trøst dig! bono animo fac sis!

Trøster en, conlolator; slet, qvi nil solatii adfert; en gammel T. (slet Bog) chartæ obsoletæ.

Trøstfuld, solatii plenus, consolatorius, see Trøstelig.

Trøstløs, perditus, solatii impatiens, ad solamina surdus; være, insolabiliter dolere, solamina aspernari; lade, non solari, nil solatii præbere.

Trøstløshed, solatii impatientia, dolor implacabilis, animus solatii impatiens.

Trøstskrift, consolatio.

Trøie, tunica; ifort, tunicatus; Undertrøie, subucula.

Trøiedus, lade det komme an paa en, fortunæ, sorti relinqvere.

Truen, minæ, comminatio.

Truende, minax, minitabundus, *adv.* minaciter. — t. Fare, præsentissimum periculum, urgens discrimen.

Truer, minari, comminari, minitari, minas jacere; med noget, intentare aliqvid; det t. med Regn, pluvia imminet. — t., forestaaer, impendere.

Trug, alveus, alveolus, labrum, lacus; stort, linter.

Trumf, i Kort, color præcipuus, prælatus, eximius, potior ceteris, ceterorum victor; hvad er T.? qvi color præfertur? in qvem colorem certatur? giøre T., colorem designare, in qvem certetur; Trumferne, scidæ coloris prælati; blive T., præferri ceteris coloribus, T. ud! en scidam coloris præcipui! primum colorem posco! — sætte en T. paa noget, rem graviter, magna asseveratione obstringere.

Trumle, palanga, Cylinder, cylindrus.

Trumler, velter, volvere, moliri; Kornet, occare.

Trummer, Syller (hos Væverne) licia *pl.*

Trudsel, minæ, verba minacia, voces minaces; Truen, minatio, comminatio.

Trudselfuld, minitabundus, minax.

Tryffel, et Slags Vext som groer under Jorden, tuber.

Tryg, velforvaret, cautus, tutus; sikker, ubekymret, incautus, tutus, see Sikker.

Tryghed, see Sikkerhed.

Trygt, sikkert, tuto (e).

Trygler, Tryglerie, see Betler, Betlerie.

Tryglet, tigget, precarius, *adv.* precario.

Tryk, Skrifters, at de trykkes, prelum, typi; overgive til Trykken, lade udgaae i T., edere, vulgare; prelo subjicere, tradere; typographo tradere, exscribendum typis curare; udkomme i T., edi; vulgari typis, e prelo prodire; det er færdigt til Trykken, prelum, typogra-

 phum

phum spectat; tillade, forbyde Trykken, excudendi, edendi, vulgandi veniam, auctoritatem, jus dare, concedere, negare; Trykken er forbudt, liber vetitus est edi, excudi; være i Trykken, sub prelo esse, jam jam excudi. — T. saaledes som noget er trykt, Skrifter, typi, literæ, formæ; Format, forma, modus. — T. paa Lerred, Kattun, pictura formarum. — Luftens, Vandets T., nisus, vis, impetus; et Legemes, pondus, nutus, momentum. — T., Forfølgelse, vexatio, insectatio.

Trykfeil, vitium operarum; peccatum, lapsus operarum, typographicus.

Trykkende, see Trykker.

Trykken, Trykning, see Tryk; i Øinene, Maven, dolor, sensus molestus oculis &c.

Trykker, premere, urgere; incumbere rei; som Luften, Vandet, urgere, incumbere; t. Skrifter, excudere, typis exscribere; lade trykke, edere, prelo subjicere; t. Kattun, Lerred, pingere prelo, formas imprimere, variare; t. som Maven, æstuare, tendi, gravare; t. Hatten i Øinene, urgere pileo frontem; t. som Skoe, Snerliv &c., urere, som Vandet eller Urinen, urgere, urere; t. paa, i noget, imprimere rei, af noget, udtrykker, exprimere. — t., plager, premere, vexare, insectari, lædere; trykkende, infestus, acerbus, insectator; trykkes, premi, vexari, obnoxium vivere, iniqva esse conditione; som trykkes, pressus, obnoxius, iniqva conditione. — t. Haanden, manum stringere, premere, amplecti; i Haanden, indere, inserere manui; til Brystet, arcte amplexari; til Munden, exosculari; t., som den der sidder paa Natstolen, niti.

Trykker, Bogtrykker, typographus, typorum exscriptor; Cattunt., pictor lintearius, linteorum; Kobbert., qvi figuras æri incisas excudit. — T. paa en Laas og ellers, spira, elater.

Trykkerie, Konsten, typographia, chalcographia; Verkstedet, officina; Kattuntrykkerie, pictura lintearia, per formas.

Trykkerløn, impensæ typographicæ; merces operæ typographicæ, libri excudendi.

Trykkerpresse, prelum typographicum.

Trykverk, elater, nutus, impetus, vis.

Tryller, see Fortryller.

Tryllerie, incantatio, incantamentum, præstigiæ.

Tryne, rostrum; paa en Elephant, proboscis.

Tu, see Itu.

Tud, (langt u) paa en Lampe, fistula, myxa, paa en Kande, fistula, canaliculus; med Tud, fistulatus; Kakkelovnstud, spiramentum camini, see Rør.

Tuder, som en Hund eller Ræv, gannire; som en Ugle, ululare, som Maven, moveri, murmurare, crepitare; t. En i Ørene, obgannire; t. og skriger, exululare, see Hyler.

Tuden, Bieffen, gannitus; T. og Skrigen, ululatus, see Hylen.

Tudse, Skrubtudse, bufo.

Tue, verruca, verrucula.

Tugt, Ave, disciplina; holde i, disciplina severa habere, regere; som holder god, disciplinæ severius administer. — T., Ærbarhed, modestia, decor, med T., salvo pudore! honor auribus sit!

Tugtelse, castigatio, poena.

Tugtemester, ergastularius, ergastuli magister; acerbus castigator.

Tugter, castigare, corrigere, punire; med Ord, objurgare, corripere.

Tugthuus, ergastulum; sætte i, ad ergastulum dare, in ergastulum compingere.

Tugtig, castus (e), pudicus (e); sædelig, modestus (e), compositus (e).

Tugtigbed, see Urbarbed.
Tulipan, tulipa, lilio-narcissus.
Tulipanløg, bulbus tulipæ.
Tumlen, Driven, agitatio, jactatio.
Tumlende, labſabundus.
Tumler, driver, exercere, ſubigere, agitare; hid og did, jactare; en Heſt, agitare. — *neutr.* Titubare, vacillare, male ſe ſuſtinere.
Tummel, tumultus, see Allarm, Støi. — T. i Hovedet, ſtupor, mens alienata; *adj.* alieno animo, perturbatus; være, turbari, male ſe regere.
Tumleplads, area, campus, arena.
Tumling, lille Beger, pocillum.
Tumult, Hurlumhei, conſternatio, see Larm.
Tumultuant, turbulentus, turbator.
Tumultuariſk, turbulentus *adv.* per tumultum.
Tung, af Vægt, gravis, ponderoſus, magni ponderis; betyngende, plumbeus; beſværlig, oneroſus, gravis; halv tung, halv ſøvnig, ſemigravis, t. Luft, coelum grave, aura ſegnis; tungt Aandedræt, ſpiritus cunctantior, luctantior, tardior; t. Haand i at ſkrive, ductus tardior, cunctantior; have, tardius moliri manum, cunctantius ducere literas; t. Gang, inceſſus tardior; gradus obnixus, lentior, impeditior, gravior, have en, tardius, obnixius incedere, moliri corpus; t., ſuur Gang et Sted hen, via acerba, moleſta; tungt Cavallerie, eqvites cataphracti, gravis armaturæ; Artillerie, tormenta majora, vaſtiora; t. Heſt, eqvus corpulentus, vaſtus, tardus; tungt Blod, ſangvis pingvior, lentus, viſcidus, tenax, luctans, tardior, cunctantior, har han, ſangvis cunctatur ei, laborat, luctatur; tung Afgift, vectigal iniqvum; tungt at forſtaae, at giøre, at erholde, difficilis, impeditus; et tungt Sted, locus obſcurus, impeditus; et t. Sprog, lingva tardior, impeditior, hæſitabunda, cunctantior, have, tardius, impeditius, hæſitantius, cunctantius loqvi, fari; tardius moliri lingvam; laborare in loqvendo; tungt Hoved, ingenium hebes, tardius, obtuſius, pingvius, indocile. — giøre tungt, af Vægt, gravare, aggravare, Hiertet En, angere aliqvem; Hiertet er, bliver mig t., angor; giøre t., at forrette, rem impedire; giøre tungere, i Henſeende til Byrde, aggravare rem; pondus addere, augere; at forrette, augere moleſtiam, iniqvitatem, difficultatem rei expediendæ; giøre En Livet t., vitam alicui moleſtam, inviſam reddere; aliqvem omnibus modis, probe exercere, vexare, fatigare; ſig ſelv, augere moleſtias, incommoda vitæ; vitam ſibi acerbam reddere; giøre ſig en Ting t., i Virkeligheden, ſemet impedire; ſibimet augere difficultatem rei; i Foreſtillingen, ultra verum augere incommoda rei; difficiliorem, qvam eſt, rem habere; fingere impedimenta. — være En for tungt, alicujus vires ſuperare, non eſſe ejus virium; det er mig for tungt, hoc efficere non valeo, hoc non effecerim; det blev ham for tungt, difficultati ceſſit; difficultate negotii abſterritus, victus, repulſus ceſſit, omiſit; det blev ham endelig for t., tandem defecit; difficultate victus rem depoſuit; difficultati ſuccubuit; falde t., holde haardt, eſſe difficile; det faldt t. at overtale ham, ægre, difficulter ei perſvaſum eſt. — t. Fald ſom En gior, gravis lapſus, giøre et, graviter, gravi lapſu ruere. — t. Tilfælde at afgiøre, cauſa gravis, anceps; qvæſtio difficilis.
Tunge, lingva; have paa Tungen, velle prolоqvi; tantum non eloqvi; blive paa Tungen, non pronunciari; abrumpi, premi; ſom har to, bilingvis; ſkiære Tungen af, elingvare. —

Tungen paa en Vægt, momentum, examen; paa et Spænde, acus fibulæ; paa en Fløite, Klappen, ligula. — Fisketunge, cynoglossus, lingulacus, solea.— Odde i Havet, lingva.

Tungebaand, vinculum lingvæ; skiære for, solvere vincula lingvæ, lingvam expedire, som er skaaret for, lingvæ solutæ, solutus in dicendo, disertus.

Tungemaal, lingva; som taler to, bilingvis, trilingvis, see Sprog.

Tungfærdig, gravis, tardus.

Tungfærdighed, gravitas, tarditas, moles.

Tunghør, hebetudine aurium laborans, surdaster.

Tungmælende, som taler besværlig, see Tung.

Tunghed, Tyngde, gravitas, pondus.

Tungnemmet, hebes, indocilis, tardus; noget, tardiusculus.

Tungnemhed, tarditas (ingenii).

Tungsindig, anxius, æger animi, sollicitus, tristis; være, angi.

Tungsindighed, ægritudo, tristitia, cura, angor.

Turneer, Turneerspil, ludus eqvester, decursio eqvestris.

Turneerplads, arena, circus, stadium.

Turteldue, turtur.

Tusinde, mille; mange, multa millia; 4, 6, 10, 100 t. Mand, Ducater, qvatuor, sex, decem, centum millia hominum, aureorum, eller, qvater, sexies, decies, centies mille homines, (milites), aurei; t. Sestertier, sestertium, i, 10000 Sestertier, decies sestertium, 100000 Sestertier, centena sestertia, centies sestertium, 400000 Sestertier, qvadringenties, sestertium, (orum). — hver t., t. hver, mill-leni; Oberst over, chiliarchus. — et t., chilias, millenarius, t. Tak! summas gratias ago!

Tusindaarig, millenarius, mille annorum; det tusindaarige Rige, orbis, periodus mille annorum, millenarius (a); at man troer det, chiliasmus; som troer det, chiliastes.

Tusindbeen, (Insect) centipeda, millepeda.

Tusindblad, millefolium.

Tusindfold, mille partibus; gien-gielder t., cumulate, largissime, multiplicatum; largo foenore reddere; t. Belønning, largissima remuneratio; t. Tak, maximæ gratiæ.

Tusindgange, millies; t. bedre, hellere, multis, infinitis modis, partibus, melius, optabilius.

Tusindgylden, chironium; centaurium minus.

Tusindpundig, mille librarum.

Tusindskiøn, amaranthus, bellis.

Tusindste, millesimus; hver t., millesimus qvisqve; den t. veed det ikke, qvotus qvisqve scit? pauci admodum, paucissimi sciunt; ikke den t. Deel, ne minima qvidem pars.

Tusk, permutatio, commutatio; treffer en, permutationem facere, res inter se commutare.

Tudsk, atramentum pictorium.

Tudsker, permutare, commutare, commutationem facere; med noget, rem permutare, 2) atramento pingere.

Tusmørke, om Morgenen, lux prima, diluculum; om Aftenen, crepusculum, primæ tenebræ; overhoved, lux dubia, i Tusmørket. a) sub lucem, cum prima luce. b) sub vesperam; primis ingruentibus, sese intendentibus tenebris.

Tvær, obliqvus, transversus om Øinene, limus, *traus*, morosus, difficilis.

Tværbænk, transtrum.

Tværbielke, transversarium lignum, transtrum, transtillum.

Tværfinger, latum digitum.

Tværfløite, fistula transversaria.

Tværgade, via transversa, obliqva; compitum.

Tværgang, via decussata, compitum, via transversa.

Tværpibe, tibia castrensis, militaris.

Tværs,

Tværs, paa tværs, transversus, e transverso, obliqvus (e), ex obliqvo.
Tværsæk, pera, mantica.
Tværsaddel, ephippium, clitellæ.
Tværstie, trames; over en Ager, limes.
Tværstreg, linea transversa, *traus.* impedimentum improviso oblatum. — som sættes til et Sted eller Ord, som holdes for uægte, eller interpoleret, veru, obelus.
Tvært, limis oculis, obliqve, transverse. — t. imod, contra, e contrario, exadversum, rursus; paa en anden, forstiellig Maade, contrarie.
Tvæt, Tvætning, lavandi opus, cura. — Tøi som gives i Tvætten, lintea, linteamenta, panni lintei.
Tvang, coactus, coactio, cohilitio, vis, violentia, necessitas; Ave, coercitio, refrenatio; gøre En T., cogere aliqvem; ei vim adhibere, necessitatem inungere; sig, animum vincere, sibi imperare, cogere se in ordinem; med T., coactus, invitus, reluctans; uden, lubens, sponte, ultro, volens; af T., necessitate victus; giøre, necessitati dare, cedere, parere; hvad man saaledes giør, necessitate expressus. — T. i Stolegangen, tenesmus.
Tvangsmiddel, vis, violentia, ratio violentior, necessitas; bruge, vi pugnare, grassari.
Tvangsviis, vi, per vim, violenter.
Tvebak, panis bis coctus, duratinus.
Tvedragt, discordia, dissensio, concertatio.
Tveegget, anceps.
Tvefork, Tvegrenet Hakke til Havedyrkning, capreolus.
Tvegrenet, cisulcus, bidens.
Tvekamp, certamen singulare; duellum; holder, depugnare.
Tvekløftet, see Tvegrenet.
Tvende, Tvendeslags &c., see To.
Tvetulle, semimas, androgynus; sexus ambigui, incerti, mixti.
Tvetunget, bilingvis.
Tvetydig, anceps, ambiguus, medius; farlig, betænkelig, incertus, parum tutus, t. Mine, vultus suspectus, giøre, videri premere qvod sentias; non satis fateri vultu animum.
Tvetydigen, ambigue, perplexe; see ud, som et Menneske, videri aliqvid premere; som en Ting, non carere discrimine, non vacare suspicione, tale tvetydeligen, verba implicare.
Tvetydighed, ambiguitas, error; som Oraklernes, ambages, uden, haud per ambages.
Tvil, see Tvivl.
Tvillinger, gemini, gemelli; som føder, gemellipara; den som bliver i Live af dem, vopiscus.
Tvinder, fila deducere.
Tvinger, cogere, perpellere, adigere, vincere, subigere; til noget, necessitatem rei imponere, injungere, alicui rem extorqvere, extundere, exprimere; til en Eed, jurejurando adigere, tvinge sig, cogere se in ordinem, sibi imperare, animum vincere; lade sig tvinge, som en Ting, posse vi perfici, det lader sig ikke tvinge, vi grassari, pugnare non licet. — t., indskrænker, arcere, coercere, compescere, reprimere, adstringere. — t. En noget af, extorqvere, exprimere, extundere.
Tvist, lis, jurgium, concertatio, rixa, contentio.
Tvister om, tvistes, rixari, jurgari, litigare, contendere, concertare.
Tvivl, dubitatio; det er ingen Tvivl, dubium non est; res dubia non est, dubitationem non habet; scilicet; uden al T., haud dubie, sine dubitatione; sætte, rem dubitationi eximere, dubitatione liberare, locum non relinqvere dubitationi; staae i T., dubitare; lader i T., En, suspensum relinqvere, noget, in dubio, in incerto re-

 lin-

linqvere; non constituere, non decernere; in integro, in medio relinqvere; sætte i T., En, alicui dubitationem movere, injicere; noget, rem in dubium, in dubitationem vocare, revocare; dubium reddere; til En, dubitare de ejus fide, eum suspectum habere, ei non satis fidere. — problematisk Spørgsmaal, qvæstio. — T., Tvivlraadighed, hæsitatio, hæsitantia.

Tvivlagtig, see Tvivlsom.

Tvivler, dubitare, addubitare, in dubium vocare; om det vil skee, futurum esse, an futurum sit; om noget, de re dubitare, rem dubiam habere; jeg t. ikke om din Redelighed, mihi non dubia, non suspecta est tua fides.

Tvivler, en, dubitator, scepticus.

Tvivlesyge, scepticismus; dubitandi, omnia in dubium revocandi libido, perversitas.

Tvivlraadig, dubius, incertus, suspensus, hæsitabundus, distractus, pendulus, perplexus, anceps, ambiguus, deprehensus; være, non constituere; non expedire utrum seqvaris; inter duo plura consilia trepidare, destitui; hærere, æstuare, cunctari; giøre t., cunctationem, dubitationem injicere; bliver, dubitare, deliberare.

Tvivlraadighed, dubitatio, cunctatio, tergiversatio, perplexitas, perplexio.

Tvivlsom, dubius, incertus, ambiguus, lade, in ambiguo relinqvere, t. Middel, anceps remedium. — *adv.* ambigue, dubitanter.

Tvunget, see Konstlet.

Tvunget, med Nød, coacte (im), ægre, gravatus (e, im), invitus, see Tvinger.

Tyder, tyer, en Autor, interpretari, exponere, explicare; noget saaledes, eo, in eam patem accipere, trahere, ita interpretari, see Udlægger.

Tydelig, perspicuus, clarus, inculentus, lucidus, dilucidus, planus; at forstaae, simplex, apertus, enodatus; at indsee som sandt, evidens, manifestus, perspicuus, perspectus; i Udtale, planus, disertus, solutus, i Stiil, planus, perspicuus, simplex; at læse, expressus, distinctus. — være t., patere; giøre, explicare, illustrare, dilucidare, enodare.

Tydeligen, perspicue, plane, clare; tale, distincte, diserte, presse, expresse, solute dicere; skrive t., til at forstaae, plane, perspicue, enodate, expresse explanate; til at læse distincte, expresse; bevise t., evidenter luculenter.

Tydelighed, perspicuitas, claritas; en Sandhed, evidentia, for større Tydeligheds Skyld, qvo res magis pateat; rei illustrandæ. — i Udtale, plana pronunciatio.

Tydning, Forklaring, interpretatio, explicatio, giøre, see Tyder.

Tydsk, Tydsker, germanus, teutonicus; paa t., germanice, teutonice; ikke forstaae, nescire teutonice.

Tydskland, germania.

Tydskmester, ordinis teutonici magister; primus eqvitum teutonicorum.

Tyende, see Tieneste folk.

Tyer til, confugere, decurrere aliqvo.

Tyggen, manducatio; paa, Fortyggen, sugillatio.

Tygger, mandere, manducare, dentibus comminuere, Ordene, frangere voces, dimidiata verba proloqvi; t. paa, fortygger, bagtaler, rodere, arrodere, circumrodere, sugillare; taler ideligom, concoqvere non posse; t. for En, giør ham det tydeligt, præmandere. — t. Drøv, ruminare, ad rumen revocare.

Tyggemad, mansum; æde T., pappare.

Tyk, af Omfreds, crassus, amplus; sammenpakket, spissus, densus, compactus, coactus; t. af Liv,

Liv, Bug, ventriosus, amplus; tilltaget ved feed, pingvis, obesus, crassus; t. som en Tønde, doliaris; t. Melk, coagulum lactis: det tykke Kiød paa Legemet, paa Frugter, pulpa, torus.
Tykhed, crassitudo, crassedo; i Liver, amplitudo; af Fedme, obesitas. — T., Tethed, spissitas, spissitudo, densitas.
Tykhovet, stupidus, tardus, pingve ingenium.
Tykhudet, duro corio, dura pelle; uemfindtlig, lentus, durus.
Tykke, Meening, opinio, sententia, animus; efter mit, ut puto, ut mihi videtur, ut mea fert sententia, ex mea opinione. — Godtbefindende, arbitratus, arbitrium; efter eget, arbitrario.
Tykkes, videri; mig t. jeg har seet ham, videor mihi illum vidisse; mig t. du tager feil, videris mihi errare, han t. vel derom, res illi placet, probatur, arridet; t. vel om sig selv, placere sibi; videri sibi pulcrum, sapientem &c.
Tykket, i en Skov, densi frutices, virgulta impedita, latebræ sylvosæ.
Tykkert, en, tykmavet, obesus, ventriosus, corpulentus.
Tykner, bliver tyk, cogi, spissari, densari, gelari, concrescere, spissescere.
Tykning, Styrkning, densatio.
Tykskallet, denso corio, cortice lento.
Tykt, paa hinanden, freqventer, continuo, freqventes, komme, densari, cumulari cito. — tykt, tæt, spisse, dense.
Tylder af, omtapper, deplere, deliqvare; i, implere.
Tyltebær, see Tyttebær.
Tynd, spink, maver, tenuis, tener, mollis, exilis, blive, tenuari; giøre, tenuare, attenuare, som en Sauß, dilutus, giøre, diluere; i Tal, item, ikke tæt, rarus, blive, rarescere, giøre, exhaurire, absumere; ad infreqventiam, ad paucitatem redigere; minuere, tynd sattet, infreqvens, rarus, pauci. — det t. Liv, lumbi, ilia.
Tynder, subst, see Tønder.
Tynder, giør tynd, tenuare, attenuare, rarefacere.
Tyndhaaret, rari pili, raripilus.
Tyndhed, exilitas, gracilitas, tenuitas; Sieldenhed, Utæthed, raritas, raritudo.
Tyndhudet, tenui corio.
Tyndslider, tenuare, attenuare.
Tyndslidt, tritus.
Tyndt, tørt, exiliter, tenuiter; utæt, aabet, rare (o).
Tynge, Tyngde, Vægt, gravitas, pondus, liden, ponduseulum. — Skat, onus, vectigal, tributum; som er besværet med, tributarius, vectigalis; hvorpaa ingen er lagt, immunis.
Tynger, gravare, aggravare, see Besværer.
Tynges, bliver tungere, f. Ex. af Alder, Søvn, ingravescere.
Tyr, taurus; som hører til, taurinus, taureus, i Lignelse af, tauriformis; ung T., juvenculus.
Tyran, tyrannus, sævus, barbarus; Tyrans Morder, tyrannicida; at man myrder en, tyrannicidium.
Tyranni, Voldregiering, tyrannis, barbaries, superbia, crudelis dominatio.
Tyranniserer, sævire, furere; aspere, crudeliter imperare; impotenter exercere imperium; En, in aliqvem sævire.
Tyrannisk, barbarus (e), ferus, sævus, immanis, incivilis. — *adv.* immaniter, aspere, tyrannice.
Tyrefægtning, venatio taurina, concertatio cum tauris.
Tyrekalv, vitulus.
Tyrepidsk, nervus bovinus; taurea.
Tyrk, turca (us); som en, immanis, ferus, immitis, barbarus.
Tyrki, turcia.
Tyrkisk, turcicus, t. Sabel, acinaces; t. Korn, frumentum sara-

racenicum, paa sin t., crudeliter, barbara crudelitate.
Tyrnie, see Tyrepidsk.
Tys! tace, qviesce! mane!
Tyttebær, morum rubi, myrti.
Tyv, fur; som bestiæler en Kasse, compilator, peculator, depeculator; lille T., furunculus; giøre En til T.*, furti arguere; sig selv til T., furti suspectum se reddere.
Tyvagtig, furax, tagax, *adv.* furaciter, furtive, furtim.
Tyvagtighed, Tyveart, furacitas.
Tyve, Gaffel, furca, furcilla.
Tyve, (Tal) viginti, viceni, 29, undetriginta, 28, duodetriginta.
Tyveaarig, vicenarius, viginti annos natus.
Tyvebande, fures, furum manus.
Tyvegange, vicies; som kommer, steer, vicies relatus, repetitus.
Tyvekantet, vigintiangulus.
Tyveknegt, furum socius, fur.
Tyvemærke, inscriptio frontis, stigma; som har, stigmaticus, stigmatias.
Tyvende, vigesimus, vicesimus; den 21de, unetvicesimus, vigintiunus; hver t., vicesimus qvisqve; tage hver t. f. Ex. af et Compagnie, vicesimare centuriam; Soldater af den t. Legion, vicesimani; dennet. Gang, hoc vicesimum.
Tyvenøgle, clavis adultera.
Tyvestreger, doli, artes furum.
Tyvestykke, furtum, dolus, ars mala.
Tyverie, furtum; naar man bestiæler en privat Kasse, compilatio, Statens, peculatus, rapina; lærd T., plagium, som begaaer, plagiarius.
Tægtedag, vadimonium.
Tækkelig, gratus, acceptus, placens, placitus; t. Væsen, comitas, blanditiæ; mores blandi, faceti; commodum ingenium, obseqvium; t. Mine, vultus comis, blandus, lætus, ridens.
Tækkeligen, blande, comiter, obseqviose, officiose, commode.
Tækker, sætter Tag paa, contegere; tectum addere, imponere.
Tækkes, behager, placere, arridere, probari, satisfacere; søge at t., assensum, gratiam captare, En, lenocinari alicui, venditare se ei, assentari alicui, arrepere in gratiam ejus; for at t. ham, ambitiose, assentatorie, ambitione, per ambitionem; som vil t., ambitiosus, blandus, assentator, popularis, obseqviosus, at man vil, assentatio, ambitio.
Tælg, Tælle, sebum, sevum; af, sebaceus; fuld med, sevosus; stöber af, sebare, sevare.
Tælglys, candela sebacea.
Tæller, numerare, digerere; efter Ordenen, recensere, enumerare; Folket, recensere, recensum (populi) agere; derfra, computare; En f. Ex. iblant de Lærde, iblant sine Venner, doctis, amicis addere, accensere; doctorum, amicorum numero habere; inter doctos, amicos numerare, referre, ponere.
Tællelig, numerabilis.
Tælning, numeratio, dinumeratio, recensus (io); Sammenregning, computatio.
Tælt, see Telt.
Tæmmen, Dyrs, domitus, domitura; Begierlighedernes, moderatio, refrenatio.
Tæmmer, Dyr, domare, mansvefacere, consvefacere, infrenare; Begierlighederne, vincere, compescere, refrenare, retundere, reprimere, in potestate habere, cohibere, coercere cupiditates; moderari cupiditatibus; t. sig, imperare sibi, vincere se, in ordinem cogere sese, animum; ikke vide at t. sig, non esse compotem sui; som ikke veed, impotens, at man ikke veed, impotentia. — tæmmes, consvefieri.

Tæm-

Tænder, incendere, accendere, inflammare.—*neutr.* flammam (as), ignem concipere, corripere; inflammari, ardeſcere. 2) *pl.*, ſee Tand.

Tænkekraft, facultas intelligendi, intellectus, ſenſus; det overſtiger min, hoc non affeqvor.

Tænkemaade, animus, mens, ingenium, ſenſus, ratio; ſætte ſig ind i Ens, totum componi ad ingenium alicujus; omnia illius ingenio metiri, judicare.

Tænker, cogitare; ſom fornuftige Skabninger overhoved, intelligendi vim habere, tænkende Væſen, natura intelligens.— t. paa noget, cogitare, meditari, commentari, verſare aliqvid; [ponſer paa, volvere ſecum, volvere animo, volutare ſecum (animo, corde).—man ſkulde t., credas; jeg kan t., nempe, ſcilicet, credo; hvad t. du da, qvid tibi in mentem venit? jeg tænkte, putavi, credidi. — t. paa noget, erindre ſig, meminiſſe, recordari, revolvere, repetere, ejus rei memorem eſſe; jeg tænkte ikke derpaa, hoc me fugit, mihi non ſuccurrit, in mentem non venit; overlægge det, reputare, reſpicere, ejus rationem habere; t. paa En, ejus meminiſſe. b) eum reſpicere, rationem ejus habere. c) ei conſulere, proſpicere, ejus commodis inſervire, eum juvare; du ſkal t. paa mig, faxo, mei memineris; t. ved et Ord, notionem ſubjicere vocaculo; hvad t. du derom? qvale videtur tibi? t. godtom En, bene opinari, ilde, male; hvad vil man t. om mig? qvalis videbor? qvæ opinio hominum de me futura eſt? hvad tænke Folk om mig? qvæ judicia hominum ſunt de me? qvalem me putant? t. til noget, mente ſupplere, addere; intelligere; t. du da, credisne? jeg t. ikke, non credo eqvidem.

Tænkeſeddel, libellus.

Tænkeſprog, ſententia, teſſera, apophthegma, verbum, vox, ſymbolum.

Tænkværdig, memorabilis, memorandus, mirandus, commemorandus.

Tænkværdighed, res memoranda, viſenda.

Tæppe, ſee Teppe.

Tærende, edax, vorax.

Tærepenge, viaticum.

Tærer, conſumere, abſumere, exhaurire, conficere; ſom Vinen i Maven, adjuvare confectionem, acuere deſiderium edendi; tære af noget, aliqvid abſumere, expendere; af Capitalen, vivum carpere; paa Ens Bekoſtning, ejus ſumtu vivere; af ſine egne Penge, ſuo ſumtu vitam tolerare; t. bort, ſee Svinder.

Tæring, Svindſot, tabes, phthiſis, ſyntexis; er ſyg af, tabe laborare, infeſtari; tabeſcere; ſom er ſyg af, ſyntecticus.

Tæreſyge, ſee Tæring.

Tærne, pediſſeqva, famula.

Tærnet, teſſellatus, ſcutulatus.

Tærning, talus, teſſera; ſom hører til, teſſerarius; ſpiller med, talos mittere, talis ludere.

Tærningſpil, talorum luſus, jactus, luſus teſſerarum, teſſerarius, talarius.

Tærſkel, limen.

Tærſkelo, area.

Tærſken, tritura, trituratio.

Tærſkeplejel, pertica frugibus excutiendis, trituraria.

Tærſker, flagellare, tribulare, terere, exterere, triturare.

Tærſker, en, triturator.

Tærſkevogn, tribula (um).

Tærte, clibanites, collyrium, libum.

Tærtebager, cruſtularius, dulciarius piſtor.

Tæſſer, Uld, carpere (lanam), carpere.

Tæt, ſpiſſus, denſus, ſolidus; faſt, firmus; gjør, denſare, ſolidare, firmare; bliver, denſari, ſolidari; t. Regn, tenuis pluvia; tæt, indkneben, preſſus,

ſus, ſtrictus; t. paa hinanden, om mange, confertus (i), denſus, conſtipatus, conglobatus; ſætte t. ſammen, denſare, ſom Soldater, ordines denſare. — *adv.* ſolide, ſpiſſe, preſſe, ſtricte; t. ved hinanden, prope, in proximo, det regner t., minutatim, tenuiter, ſed probe pluit; guttæ cadunt minutæ, tenues, at denſæ.

Tæthed, denſitas, ſoliditas, firmitas.

Tætter, denſare, ſtipare, ſolidare.

Tæve, canis foemina, ſee Tisbe.

Tøddel, nota, punctum, apex.

Tøe, Tøeveir, frigus ſolutum.

Tøer, ſolvi, dilabi; det tøer, frigus, nix, glacies ſolvitur, laxatur, ſee Optøer.

Tøffel, ſandalium, ſolea, ſoccus, crepida; lille, ſoleola, ſandaliolum; i Tøfler, crepidatus, ſoleatus, ſoccatus, ſoccifer.

Tøge, floccus, flocculus.

Tøi, hvoraf noget giøres, materia, ſtamina; i Modſætning af Klæde, pannus tenuior, levior, rigidior; T., Verktøi, machina; liderligt T., fex plebis; T., ſlette Ting, Skrifter, nugæ, qvisqviliæ, naragtigt, underligt T., ineptiæ; T., Boeſkab, ſupellex, utenſilia, vaſa, inſtrumentum, apparatus; Heſtetøi, inſtrumentum eqveſtre, paratus eqveſter; Linttøi, lintea, linteamenta, pannus linteus.

Tøihuus, armamentarium.

Tøile, frenum, habena, lorum.

Tøileløs, effrenis, ſolutus, *adv.* diſſolute, ſine lege.

Tøileløshed, licentia.

Tøimager, panni levioris, tenuioris textor, opifex, artifex.

Tøimeſter, rei tormentariæ, baliſtariæ magiſter; være, praeſſe rei tormentariæ.

Tølper, ruſticus, durus, ferus, caudex, ſtupidus, truncus, vacerra, rus merum.

Tølperagtig, ruſticus (e), ſtupidus, indecorus (e), incommodus (e), ferreus, inficetus (e).

Tølperagtighed, ruſticitas.

Tømme, frenum, habenæ, lora; lægge T. paa, injicere frenum; give Tømmen, dare, immittere, laxare habenas; holde i T., regere, continere, cohibere, coercere, refrenare.

Tømmer, udtømmer, vacuare, evacuare, vacuefacere, exhaurire, conſumere, abſumere, conficere, ſee Udtømmer.

Tømmer, Træe, lignum, materia, tigna, *pl.*; ſom hører til, materiarius; bygt af, materiatus.

Tømmerbinding, Bindingsværk, contignatio.

Tømmerhandler, materiarius.

Tømmermand, faber lignarius, tignarius; ogſ. abs. lignarius, materiarius.

Tømmermeſter, redemtor operis fabrilis, magiſter operarum fabrilium; architectus, fabricator.

Tømmerſtok, tignus (um), tigillum.

Tømmerſvend, fabri miniſter, *pl.* operæ fabriles.

Tømmerværk, materiatio, materiatura; fabrica, fabrile opus.

Tømrer, bygger, fabricare (i), architectari; hugger, exaſciare; t. ſammen, contignare.

Tømring, ſee Tømmerværk.

Tønde, cadus, orca; T. Guld, centum millia imperialium, centies mille imperiales. — T. i Søen, vadorum monſtrator.

Tøndebaand, orbis, circulus.

Tønder, fomes, igniarium.

Tøndeſtav, lamina doliaris, tabula, aſſer, ſecamentum.

Tør, uden Fugtighed, uden Saft, ×arens, ſiccus, aridus; ikke vaad, ſom Klæder, ſiccus, tørt Veir, arida temperies, ſiccitas; t., forbrændt, torridus; t. Stiil, oratio horrida, tenuis, levis, exſangvis; tøre Prygl, immites plagæ; tørt Selſkab, congreſſus mutus; congreſſio languida,

× arida oratio

vida, frigida, tristis. — tør, mager, exilis, tenuis, gracilis; som en Haand, osseus. — t., alvorlig, austerus; derhos skiemtefuld, ridicule austerus, austeritatis specie jocosus, t. Sandhed, simpliciter verum; t. Frugt, Druer, poma, uva passa; t. Brød, panis sine obsonio; t. Hoste, tussis sicca, qvæ nihil emolitur; t. Sang uden Instrumenter, assa vox; have sit paa det torre, in vado esse, rem salvam habere.

Tør, posse, debere; man t., licet, permissum est; man t. ikke ved at giøre det, non oportet, non necesse est; det turde være vanskeligt, difficile fore videtur; han turde vel blive borte, vix videtur venturus; jeg t. vel sige, ausim, licet dicere; t. du endnu lade dig see, audesne conspici? see Vover.

Tørhed, siccitas, ariditas; i Stilen, tenuitas, levitas orationis; i Halsen, Munden, fauces arentes, os aridum; jeg har, føler en T. i Halsen, Munden, arent mihi fauces; aret os, lingva; T. i Tanker, inopia ingenii.

Tørke, tørt Veirlig, siccitas.

Tørklæde, muccinium, sudarium, sudariolum, strophiolum.

Tørner, paa en Steen, impingere, offendere in lapidem.

Tørøiet, sicoculus.

Tørrer, som Klæder, siccare, exsiccare; som Hede, Jorden, Halsen, torrere, exurere; *neutr.* siccari. — t. Frugter, poma pandere; Fisk, macerare. — t. af, tergere, abstergere, detergere.

Tørst, sitis; Siælens, ardor, desiderium.

Tørster, sitire (aliqvid); efter noget, *trans.* vehementer appetere, cupere, desiderare; desiderio rei flagrare.

Tørstig, sitiens, sitibundus, siticulosus.

Tørt, sicce; koldsindigen, frigide, austere; alvorligen, severe; skrive t., tenuiter scribere; lægge t., in sicco locare; sige ganske t., sine ambagibus, sine lenociniis dicere; nil dissimulare; æde t., uden Suul, sine obsonio edere, uden at drikke, sine potu vesci, nil humoris affundere.

Tørv, terra fossilis, bituminosa, igni alendo, caminaria, pingvior; cespes hollandicus, caminarius.

Tøver, morari, commorari, cunctari, hærere, manere, moras nectere, tardare; t. efter, præstolari, exspectare, manere (aliqvem).

Tøy, see Tøi.

# U.

Uaabnet, inapertus, non apertus, non fractus.

Uaar, annonæ sterilitas.

Uadskillelig, inseparabilis, individuus, indissolubilis, *adv.* inseperabiliter, arctissime, indissolubiliter.

Uadskillelighed, vinculum arctissimum.

Uadskilt, indivulsus, indivisus, indistinctus, indiscretus.

Uadspurgt, inconsultus; mig u., inconsultu meo *Plaut.*

Uadvaret, inscius, ignarus; lade, non monere.

Uadelig, ignobilis.

Uædel, illiberalis, *adv.* illiberaliter; u. Tænkemaade, Opførsel, illiberalitas.

Uægte, falsus, spurius, adulterinus; af Fødsel, nothus, spurius, non legitime natus; u. Fødsel, natalium dedecus, natalis macula.

Uærlig, infamis, intestabilis; giør, fama exuere; infamare, infamiæ notam inurere; blive, famæ jacturam facere. — u., uredelig, improbus, infidus, male fidus. — u. Fødsel, see Uægte.

Uærlighed, infamia; Uredelighed, perfidia, improbitas.

Uaf=

Uafbrudt, continuus, non interruptus, assiduus.
Uafgiort, integer; lade, in medio relinqvere, nil definire; blive, in medio, in incerto, in suspenso relinqvi, sub judice esse.
Uafhængig, liber, sui juris, sui arbitrii, suæ autoritatis, nemini subjectus, obnoxius; være, nemini parere, libertate frui, in libertate esse, suo arbitrio agere; giøre u., liberare, imperio exsolvere; in libertatem vindicare, asserere; sig, libertatem sumere, imperium excutere; erklære for u., liberum pronunciare, relinqvere. — adv. libere; u. deraf, absqve illo, non ad illud relatum, nulla ejus ratione habita.
Uafhængighed, libertas.
Uafladelig, perpetuus, continuus (o), assiduus (e); i Arbeide, improbus (e). — *adv.* sine fine, nullo fine.
Uafladelighed, perpetuitas.
Uafrettet, intractatus, indomitus.
Uafsættelig, invendibilis, non vendibilis.
Uafvidende, rei, negotii ignarus; mig u., me inscio, ignaro.
Uagtet, f. Ex. Mængden, in tanta multitudine; u. hans Venners Erindring, monitus, cum moneretur ab amicis; monentibus amicis; u. min Begiering, me rogante, cum rogassem, a me rogatus; u. den Befaling, den Lov, det Forbud, neglecto, contempto imperio; contemta lege, contra vetitum. — ved verba heder det, etsi, cum, qvamvis; eller er at oversætte med ablativis absolutis; ogsaa med participium paa *ns.* eller *tus.* f, Ex. u. han vægrede sig, gav han ham det, recusanti ingessit; u. han var træt, saaret, fatigatus, saucius, NB. i begge disse Tilfælde, i Særdeleshed ved participium paa tus., kan utut, qvamvis meget vel sættes til.
Uagtsom, negligens, supinus, incuriosus, levis, incogitans, socors, inconsultus; være, nil videre, nil respicere. — *adv.* incogitanter, leviter, temere, perfunctorie, oscitanter, otiose, supine.
Uagtsomhed, incuria, socordia; levitas, incogitantia, cogitatio nulla, cura nulla, oscitatio; af U., per incuriam, negligentia *abl.*; med U., negligenter, leviter, perfunctorie, oscitanter.
Ualmindelig, sielden, haud vulgaris, haud sane obvius; særdeles, singularis, eximius, egregius, insignis; stor, magnus.
Uanfegtet, intactus, tutus; blive, non impugnari, non lædi; af en Sygdom, non tentari a morbo; lade uanfægtet, non lædere, non lacessere; parcere, temperare alicui; eo abstinere; en Sætning, non impugnare, in integro relinqvere.
Uangenæm, see Ubehagelig.
Uanmældet, sine nuncio, nemine præmisso.
Uanseelig, af Størrelse, Skabning, exilis, parvus, tenuis, exiguus; af Indflydelse, levis, tenuis, modicus; af Stand, tenuis, obscurus, humilis, inhonorus.
Uanseelighed, tenuitas, levitas, exilitas.
Uanseet, see Uagtet.
Uanstændig, for En, indecorus, indecens, turpis, inhonestus, indignus; i sig selv, illiberalis, deformis, sordidus; være uanstændig, non decere; dedecere; dedecori esse, for En, eo indignum esse. — *adv.* indecore, indigne, turpiter, inhoneste, illiberaliter, flagitiose, cum dedecore; begegne En, illiberaliter, indigne, indignis modis aliqvem habere, excipere.
Uanstændighed, dedecus, flagitium, inhonestas, dehonestamentum, turpitudo, indignitas, deformitas, perversitas; stor,

ſtor, foeditas; imod En, illiberalitas, indignitas. — Uanſtændigheder, mores perverſi; vitia morum, dedecora, flagitia, imod En, illiberaliter facta, dicta aſpera, bruge, indignis modis aliqvem excipere.
Uanſtødelig, probus; ſalubris exempli, non reprehendendus, haud nociturus exemplo. — *adv.* recto exemplo, pure, probe, ſancte.
Uanſtødelighed, exemplum ſalubre, haud nociturum.
Uartig, udydig, degener, pravus, perverſus, vitioſus, mendoſus, indecorus, improbandus, invenuſtus; i Opforſel, rudis, ferus, incultus, illiberalis, inhumanus, invenuſtus, indecorus; u. Opførſel, feritas. ruſticitas, aſperitas, inhumanitas, illiberalitas; mange Uartigheder, multa, plurima vitia. — *adv.* prave, illiberaliter, indecore, perverſe, invenuſte, ruſtice.
Uartighed, illiberalitas, deformitas, perverſitas.
Ubændig, ferus, indomitus, effrenatus, impotens, intractabilis; være, ruere, ferocire, graſſari, bacchari.
Ubændighed, feritas, licentia, impotentia.
Ubanet, aſper, invius, nemini tritus, confragoſus.
Ubarmhiertig, aſper, ferus, durus, inhumanus, immitis, crudelis, immanis, ferreus, humanitatis expers, immiſericors, ſævus. — *adv.* crudeliter, aſpere, atrociter, inhumaniter, immiſericorditer.
Ubarmhiertighed, immanitas, feritas, aſperitas, crudelitas, inhumanitas.
Ubeblandet, ſee Ublandet.
Ubeboet, deſertus, vaſtus, vacuus, inhabitatus, incultus, infreqvens, ſolus; at et Sted er ſaa, ſolitudo, vaſtitas, infreqventia.
Ubeboelig, inhabitabilis.
Ubebygget, vacuus, non occupatus.
Ubedækket, intectus, apertus, nudus.
Ubedet, ubuden, invocatus; komme, ſponte venire, ingerere ſe; giøre noget, non rogatum, non petenti, ultro tribuere; ubuden Gieſt, umbra.
Ubedragelig, certus, exploratus, haud dubius.
Ubedrageligbed, fides certa, auctoritas fallere neſcia.
Ubefalet, injuſſus.
Ubefæſtet, dubius, vacillans, incertus.
Ubeføiet, ſom ingen Ret har, cui jus, autoritas non eſt; illegitimus, qvi ſe intruſit, qvi rem invadit, inſolens; u. Klage, af Uvidenhed, actio inutilis; af Ondſkab, calumnia.
Ubegavet, ſom en Taler, abſurdus, a natura deſtitutus.
Ubegrædt, indefletus, indeploratus.
Ubegravet, inhumatus, inſepultus, intumulatus; blive, ſepultura carere.
Ubegribelig, incomprehenſibilis, inexputabilis, imperveſtigabilis, mirus; det er mig, asſeqvi non poſſum; miror. — *adv.* mire, mirifice, ultra opinionem.
Ubegribelighed, admiratio, miraculum.
Ubehagelig, ingratus, injucundus, gravis, moleſtus, inoptatus; ſom en Egn, inamoenus, illætabilis, ſkurrende, inſvavis.
Ubehagelighed, moleſtia, injucunditas, inſvavitas.
Ubehielpelig, ubehielpſom, tardus (e).
Ubehielpſomhed, tarditas.
Ubehindret, liber, expeditus, *adv.* libere, ſolute.
Ubekiendt, ignotus, obſcurus, incognitus, incompertus; ikke berømt, ignobilis; ubekiendt med noget, ignarus, neſcius; at man er u., ignobilitas, med en Ting, ignorantia; være u., i ſig

i sig selv, latere, ignorari; for En, aliqvem latere, fugere, fallere, præterire; non constare. 2) En u., obscurus, incertus, nescio qvis, anonymus.
Ubekymret, securus, otiosus (e), lentus; være, non laborare de re; vær u. for det! aliud cura!
Ubeleilig, som et Sted, importunus, inopportunus, iniqvus, parum opportunus; som Tiden, alienus, iniqvus; til u. Tiid, non in tempore, tempore non suo, komme, alieno tempore opprimere.
Ubeleiligen, incommode, importune, parum opportune; i Henseende til Stedet, loco minus opportuno; som en Gierning, haud in tempore; alieno tempore, meget u., haudqvaqvam opportune; i Henseende til Tiden, alienissimo tempore.
Ubeleilighed, et Steds, situs incommodus, iniqvitas (temporis); Tidens, tempus alienum, iniqvitas temporis.
Ubelæst, illiteratus, alienus a literis.
Ubeleven, segnis, iners, lentus, durus.
Ubelevenhed, segnities, duritas.
Ubelønnet, sine præmio, sine mercede; blive, mercede, præmio carere, fraudari, vacare; lade, mercede, præmio fraudare; mercedem negare.
Ubemidlet, inops, pauper.
Ubenævnt, anonymus, incertus, ignotus, nescio qvis, sine nomine; en u., dog vel bekiendt, sine nomine notus.
Ubeqvem, incommodus, molestus, gravis; som en Forfatning, iniqvus.—ubeleilig, parum opportunus.
Ubeqvemmelighed, molestia incommodum; Sagen har den U., hoc incommodi, molestiæ est in re; hoc incommodi habet.
Ubeqvemt, sidde, ligge, parum commode sedere, cubare; som et Sted, Huus, minus opportune situm esse; komme u., alieno tempore adesse; du kommer mig meget ubeqvemt, mallem alio tempore venisses; det kommer mig meget u., per-incommode offertur, objicitur.
Uberammet, incertus.
Uberedt, imparatus; tale, extempore dicere.
Ubereden, som en Hest, rudis; som et Kavallerie, eqvis destitutus, være, carere eqvis.
Uberettiget, see Ubeføiet.
Uberømmelig, inglorius.
Uberømmet, inglorius, ignobilis, obscurus, sine nomine.
Uberørt, integer, intactus.
Uberygtet, famæ bonæ, probri expers, honestus; være, probro carere.
Ubesaaet, inconsitus.
Ubesat, non occupatus.
Ubeseet, non spectatus, re non explorata.
Ubesiælet, inanimus; være, anima carere.
Ubesindig, temerarius, inconsultus, vecors, amens, incogitans; være, errare, ruere, nil perpendere; vær dog ikke saa u.! cautius qvæso! collige te sodes.
Ubesindigen, incaute, temere, inconsulte; har du handlet, ratio te fugit.
Ubesindighed, temeritas, incogitantia, error, amentia, vecordia; er det, amentis est; en stor er det, extremæ, summæ amentiæ est.
Ubeskaaren, non circumsectus; integer, non imminutus.
Ubeskadiget, intactus, salvus, integer, incolumis, illæsus.
Ubeskadt, see Uskadt.
Ubeskeden, immodestus (e), inverecundus; er han, eum nil pudet.
Ubeskedenhed, immodestia, inverecundia, pudor nullus; med, violenter, nullo pudore.

Ubeskæmmet, ignominiæ expers; blive, vacare contumelia; lade, abstinere ab aliqvo contumeliam.
Ubeskreven, hidindtil, a nemine descriptus, lade, non describere.—Papiir, Side, charta, pagina pura, vacua.
Ubeskrivelig, inexplicabilis, inenarrabilis; være, dici non posse; u. Sorg, immensus, gravissimus dolor. — *adv.* ultra qvam dici possit.
Ubeskrivelighed, magnitudo, immensitas.
Ubeskyttet, nudus, indefensus, inops, sine auxilio.
Ubesmittet, purus, integer, castus, intemeratus, impollutus, immaculatus, intaminatus; som en Jomfrue, incorrupta; blive, holde sig u., non pollui, non temerari; lade u., non temerare, non inqvinare.
Ubesnittet, imputatus.
Ubesørget, neglectus, incuratus.
Ubestandig, inconstans, varius, levis, mutabilis, mobilis, volubilis; troeløs, perfidus; ubestandig, som Sundheden, infirmus, være, mutari in horas; blive, mutari, fallere, som et Menneske, fidem mutare, desciscere, som Sundheden, vacillare, i sin Opførsel, non constare sibi *adv.* varie, mobiliter, inconstanter, leviter.
Ubestandighed, mobilitas, varietas, de menneskelige Tings, casus *pl.*; mutatio, vices rerum humanarum; Sundhedens, infirmitas.
Ubestemt, incertus, vagus; være, errare, laborare, vacillare, labi, fluctuare, vagari, labare.—*adv.* parum certo; tale, nil satis constituere.
Ubestemthed, error, laxitas.
Ubesværet, immunis; lade, negotium alicui non facessere, u! qvod tuo commodo fiat, ni molestum erit, si videbitur.
Ubetænksom, incautus, temerarius, inconsultus, supinus, incogitans; i Ord og Tale, futilis, *adv.* inconsulte, leviter, temere, incaute, festinanter.
Ubetænksomhed, negligentia, temeritas, incogitantia, levitas, festinatio, incuria, inconsiderantia, futilitas.
Ubetænkt, uventet, incogitatus.
Ubetalelig, insolubilis.
Ubetalt, som Penge, debitus non solutus; som en Person, cui satisfactum non est.
Ubetinget, nulli conditioni adstrictus, sub nulla conditione.
Ubetraadt, nemini tritus.
Ubetrukken, som et Instrument, nudus, non intentus, sine chordis, være, nervis carere.
Ubetydelig, levis, levidensis.
Ubevaagen, see Ugunstig.
Ubevæbnet, nudus, inermis.
Ubevægelig, fast, immotus, immobilis, inagitabilis, stabilis, firmus, solidus, uforanderlig, som en Ting, immutabilis, som en Beslutning, Lov, certus, ratus, fixus, som et Menneske, constans, propositi tenax. — u., haardnakken, obfirmatus, obstinatus, durus, surdus, invictus, inexorabilis; uemfindtlig, lentus, durus, rigidus; forbauset, attonitus, stupidus, defixus. — være u., non moveri; blive, non labare, non cedere, ved noget, non moveri re, ad rem: non turbari re, ved en Mening, in re perstare; non vinci, non deduci, non decedere. — *adv.* firmiter, stabiliter.
Ubevægelighed, Fasthed, firmitas, stabilitas, moles; Standhaftighed, constantia; Haardnakkenhed, pervicacia, obstinatio; Uemfindtlighed, feritas, animus lentus.
Ubevæget, immotus, inconcussus, inagitatus; blive, non moveri, non dejici, non labefactari.
Ubevandt, insvetus, indoctus; naar man tilforn var vant, desvetus; blive, desvescere, dediscere.—fremmed for, insolens, insolitus.

Ubevanthed, at man ikke er vant til, insolentia.

Ubevidst, inscius, ignarus rei; mig u., me inscio; det er mig ikke u., non ignoro, non me fugit. — ubekiendt, ignotus; være, ignorari, latere.

Ubeviislig, argumentis destitutus; qvod probari, vinci neqvit; vanus; være, carere argumentis, nullis argumentis niti; ratione omni destitui.

Ubeviisliglied, ratio nulla, vanitas.

Ubevtist, antage, gratis sumere, ut concessum, pro concesso sumere, ponere.

Ubillig, iniqvus, improbus, injustus, indignus (e); intet ubilligt, æqvum, fræve, jus suum, rem æqvam postulare.

Ubillighed, iniqvitas, nefas, indignitas; en/ indignum, injuria, holde for, nefas ducere, den største U., iniqvissimum.

Ublandet, merus, solus, purus, sincerus.

Ubleget, see Bleger.

Ublodig, som intet Blod har kostet, incruentus; som ikke er besmittet med Blod, incruentatus.

Ublue, impudens, sine pudore, procax, protervus, improbus.

Ubluehed, impudentia, protervitas, improbitas, procacitas.

Ubodelig, irreparabilis, *adv.* irreparabiliter.

Ubodelighed, irreparabile damnum.

Ubodfærdig, durus, pertinax, nulla poenitentia facinorum motus, qvem non poenitet pravitatis.

Ubodfærdighed, pervicacia, nullus poenitentiæ sensus.

Ubøielig, durus, rigidus, pervicax, inflexibilis.

Ubøielighed, rigor, pervicacia.

Ubønhørt, vanus, irritus.

Ubrækket, see Ubrudt.

Ubrødelig, inviolabilis; som en Lov, Pagt, Eed, sanctus.

Ubrødeligen, inviolabiliter, sancte, religiose.

Ubrødelighed, Hellighed, sanctitas, religio, cærimonia.

Ubrudt, clausus, obsignatus ut erat.

Ubrugbar, inutilis, nulli usui; blive, som et Menneske, frangi, hebetari, som en Ting, corrumpi, ved Tiden, obsolescere; giøre u., corrumpere, som Alderen Mennesket, solvere, frangere.

Ubrugbarhed, vitium, inutilitas.

Ubrugelig, insolens, inusitatus; ab usu remotus, abhorrens; være, in usu non esse, ab usu abhorrere; blive, obsolescere, som bliver, obsoletus.

Ubrugeligen, præter morem, inusitate

Ubrugelighed, insolentia.

Ubuden, invocatus; komme, sponte venire; irrumpere; obrepere; ingerere se; giøre noget, non rogatum, non petenti, ultro tribuere; u. Giest, umbra.

Ubunden, liber, solutus, nemini obnoxius, sui juris; u. Stiil, oratio prosa, soluta; u. Bog, volumen non compactum, solutum.

Uchristelig, impius (e); u. Væsen, impietas.

Uchristen, impius, non christianus, a Christo alienus.

Ud, foras; ud ad, u. til Gaden, in publicum, ex adverso, in viam versus; gaae u. ad, som et Vindue, et Kammer, in publicum, in viam vergere; publicum adspicere, viam prospectare.—ud! her u.! prodi! exi! prodite! exite! u. dermed! profer qvidqvid habes, prome, effer, in medium affer! u. med Sproget! loqvere! dic! prome sententiam! narra! — Trumph u.! ecce primarium colorem! provoco, posco præcipui coloris scidulas. — ikke vide ind eller u., hærere, laborare, deprehendi, destitui, trepidare, æstuare; som hverken veed ind eller u., inops consilii, destitutus,

tus, deprehensus. — u. af, see Af.
Udaandelse, Uddampning, exspiratio, exspiramen; især giftig, virus.
Udaander, exhalare, reddere, spirare, exspirare, respirare.
Udaad, udædisk Gjerning, improbitas, neqvitia.
Udædisk, scelestus (e), improbus (e), fraudulentus, neqvam, *adv.* neqviter, fraudulenter.
Udæsker, udfordrer, lacessere, evocare, provocare (ad pugnam).
Udarbeidelse, Udarbeidning, Meien dermed, cura, elaboratio, cogitatio, commentatio, ved Lys, lucubratio.—Arbeidet selv, scriptum, liber, commentatio.
Udarbeider, elaborare, componere; skriftlig, conscribere, commentari; med Flid, accurate cogitateqve scribere, componere cum cura, diligenter expolire; ved Lys, elucubrare.
Udarbeidet, giort med Flid, laboratus, elaboratus.
Udarter, see Vanslægter.
Udbærer, efferre; lader sig bære ud, gestari.
Udbanker, Støvet, excutere; en Kiortel, purgare, abstergere; En, plagis excipere, see Afprygler.
Udbeder, sig noget, poscere, petere, rogare; noget som en Naade, petere aliqvid in magno beneficio, beneficii loco, suppliciter petere.
Udbedrer, see Forbedrer.
Udbetaler, solvere, dare, reddere.
Udbetalning, solutio.
Udbider, sig en Tand, frangere, comminuere, elidere.
Udblæser, blæser fra sig, efflare, exspirare; et Lys, delere, exstingvere.—giør noget bekiendt ved Blæsen, buccinari, buccinæ cantu significare.
Udblomstrer, deflorescere, florem amittere.
Udbloder, hører op at blode, desistere, non amplius fundere sangvinem. 2) Kiød, aqva macerare.
Udblødning, maceratio.
Udborer, terebrare, perfodere, pertundere, perforare.
Udbrækker, som en Tand, en Steen, evellere; som Metaller, revellere, extundere, movere; en Dør, et Vindue, aperire, imponere.—udspyer Galde, Blod, vomere, ejicere, see Udbryder.
Udbrænder, som Guld, Sølv, igni purgare, abstergere, recolere, nitorem reddere; splendorem acuere, instaurare, revocare; recoqvere, af Vaand, Tresser, elicere, evocare, detrahere, separare, Ørehoveder, picare, pice purgare, abstergere; Tobakspiber, percoqvere, recoqvere, igni purgare, abstergere. — Lyset brænder ud, absumitur, deficit; Ilden, considet.
Udbredelse, et Dækkes, explicatio; Indsigters, Magts, Handels, Lærdoms, Sygdoms &c., incrementum, progressus, auctus; Æres, Berømmelses, celebritas; en Efterretnings, disseminatio, divulgatio, fama. — bedre med verba.
Udbreder, extendere, pandere, dilatare, prolatare; som et Dække, pandere, intendere, explicare, Armene, Hænderne, Grenene, explicare, pandere, distendere; sin Magt, Handel, Herredømme, proferre, augere; sine Indsigter, Kundskaber, augere, alere sensum, judicium, ingenium; en Nyhed, Nyter, vulgare, spargere, disseminare, divulgare, enunciare. — Guds Ære, Velgierninger, memorare, celebrare, illustrare majestatem, beneficia dei, Religionen, Gudsfrygt &c., spargere, alere, disseminare.—udbrede sig i Henseende til Omkreds, patescere, patere, diffundi, porrigi, evagari, i Henseende til Størrelse, crescere, evalescere, invalescere, augeri, som en Nyhed, didi, vulgari,

emanare, innotescere, percrebescere, spargi; som Ild, Sygdom, vulgari, vagari, serpere, spargi, plures comprehendere, manare. — u. over en Materie, multis de re dicere, multa de re disputare, immorari rei. — udbredt, patens, udbredte Indsigter, Lærdom, vasta, ampla, multa, copiosa, multarum rerum scientia; Magt, Handel, ampla, magna, valida; Ære, Rygte, clara, nota, nobilis, illustris; Bekiendtskab, Venskab, multorum, cum multis, numerosa; Brevvexling, cum multis literarum usus.

Udbringer, efferre; en Tidende, vulgare; en Sundhed, proponere, propinare, nuncupare, nominare; som u., auctor, princeps, inceptor.

Udbrydelse, Udbrud af Ild, Krig, origo, initium; af en Banqverot, fama, notitia; komme til, see Udbryder.

Udbryder, erumpere, prodire; som Ild, Krig, erumpere, exardescere, nasci, oriri, excitari; som en Nyehed, innotescere, emanare, vulgari; som Had eller anden Affect, eminere, erumpere, prorumpere, effundi; lade u., aperire, effundere, nudare, retegere, ikke, tegere, cohibere; u. i Suk, Taare, Latter 2c., erumpere, prorumpere, solvi, effundi in risum &c.; u. som en Banqverot, erumpere, patescere, maturescere, liqvere; sisti non posse, ruere, see Udbrækker.

Udbudsbrev, literæ hostiles; inimicitiæ per literas denunciatæ, provocatio.

Udbyder, venditare, emendum offerre; emtores invitare, vocare, qværere, emendi conditionem ferre; skriftlig, proscribere, see Udfordrer.

Udbygger, projicere; bygger videre ud, promovere.

Udbygning, projectura.

Udbytter, Udbytning, see Udvexler 2c.

Udchifrer, solvere, explicare.

Udchifring, explicatio.

Udcopierer, describere.

Uddampen, Uddampning, vapor, halitus, exhalatio.

Uddamper, exhalare, vaporem emittere; som Dampen selv, surgere, prodire, emitti, exhalare; lade uddampe, exspectare dum abeat vapor; sinere abire vaporem, avolare pati halitum; exhalationi locum (spatium) dare.

Uddeler, dividere, distribuere, dispensare, didere, describere; Belønning, Almisse, dare, præbere.

Uddeling, divisio, distributio, descriptio; til de Fattige, liberalitas, munificentia.

Uddøer, som et Huus, vacuari funeribus; som en Familie, deleri, exstingvi, interire, intercidere; som en Bye, vastari, exhauriri, (morbo, funeribus, pestilentia).—uddøet, tom, vacuus, vastus, som en Familie, exstinctus.

Uddrag, Sagens, finis, exitus rei, causæ, negotii, res composita; indtil Sagens U., donec res transigatur, componatur.

Uddrager, see Udtrækker.

Uddreier, tornare, torno deducere; indvendig, cavare, excavare; som Ord, Udtryk, anxie componere, nimis concinne effingere, putide fingere.—dreier af til Siden, deflectere.

Uddrikker, ebibere, educere, haurire, exhaurire, absorbere, exsorbere, evacuare.

Uddriver, expellere, ejicere, exterminare, exturbare, proturbare, extrudere; Qvæget, propellere, e stabulis emittere, educere; pastum ducere; Egensindighed, Ondskab, compescere, reprimere, retundere, cohibere, vincere, domare, see Fordriver.

Uddrypper, exstillare, guttatim decidere, exsudare, ikke dryppe meer, non amplius stillare.

Ud-

Uddunster, Uddunstning, see Uddamper ꝛc.
Uddypper, exhaurire sensim immerso pane.
Ude, foris; han er u., exiit, non est domi; det er u., actum est, conclamatum est; med ham, actum est de eo, periit; Tiden er u., tempus elapsum est; Terminen er u., solutionis dies adest; dermed er det ikke u., hoc rem non conficit, eo res nondum confecta est; være u., til Ende, finiri, finem habere, som en Forsamling, missum esse, dimitti; det er u., missa est (concio), ilicet; Timen er u, abiit, effluxit, ruit; som et Glas, vacuum esse, som et Sanduhr, effluxisse, defluxisse; som Haabet, abiisse, evanuisse, concidisse; som en Strid, compositum esse; Venskabet med ham er u., soluta est amicitia, mutati sunt animi; det vil snart være u., non diuturnum erit, non diu durabit; Bogen er u., absolutus est; være u., være fraværende, abesse, exiisse.
Udeblivelse, Udebliven, emansio, mora, cunctatio, tarditas, cessatio, naar man slet ikke kommer, absentia; undskyld min U., ignosce tardo.
Udebliver, ikke kommer, naar man skulde komme, non venire, cessare; frustra exspectari, desiderari, cunctari; som Marodører, emanere; Betalingen bliver ude, non solvitur, non redditur, non seqvitur. — bliver ude, kommer ikke hiem, domo abesse, non redire; bliv ikke for længe ude, noli diutius abesse; Feberen bliver ude, intermittit, undertiden, per intervalla abest, redit, bliver ganske borte, decedit.
Udæsker, see Udfordrer.
Udeelagtig, som har ingen Deel i, expers, exsors.
Udelelig, individuus; være, dividi, secari non posse.
Udelelighed, ut res secari, dividi neqveat.
Udeelt, indivisus, almindelig, communis, indiscretus, promiscuus (e).
Udeladelse, omissio; med U., omisso (a, is).
Udelader, lader borte, omittere; naar det har været tilstæde, tollere, auferre.
Udelukkelse, exclusio. — bedre med verba.
Udelukkelsesviis, proprie, peculiariter, unus, i, um &c., see Udelukkende.
Udelukkende, proprius; u. Ret, jus privum, proprium, i at følge, besætte en Plads, arbitrium; u. Valg, *act.* arbitrium, jus suffragii unice ferendi, han har, ei soli jus est, penes eum solum potestas est, legendi, creandi; *pass.* unius habita ratio, suffragatio in unius gratiam, exclusis ceteris. — *adv.* proprie, peculiariter, qvod (ut) uni, soli conveniat; qvod sit penes unum, in unius arbitrio, potestate.
Udelukker, excludere, amovere; i en Regel, Forordning, excipere; ved et Valg, rejicere, rationem non habere alicujus; af et Selskab, pellere, extrudere, segregare a coetu, corpore; eliminare; fra en Velgierning, copiam beneficii negare. — ingen udelukket, ad unum omnes, universos (is), nemine excepto; være udelukket, expertem esse rei.
Uden, sine, absqve, extra; u. Forskiel, nullo discrimine, promiscue; u. Forhaling, haud cunctanter, nil cunctatus; u. Forstilling, haud dissimulanter; u. Tvivl, haud dubie; u. Modstand, promte, libenter, benigne; u. Penge, carens, destitutus pecunia; være, carere pecunia; være u. Tieneste, agere, vagari sine certo domino, om Krigsfolk, exauctoratum esse. — u. at, nisi qvod, præterqvam qvod; u. naar, nisi, præterqvam si. — u. Selskab, solus; u. Overlæg, temere; u. Forsæt, im-

imprudens; u. mit Vidende, me imprudente, inscio, u. at tale derom, non commemorans, non commemorato, ut non commemorem; han tog det fra ham u. at blive det vaer, abstulit imprudenti, non animadvertenti; han overfaldt ham, uden at han var beredt derpaa, imparatum oppressit; jeg søgte ham hiemme, u. at tænke paa han var reist bort, qvæsivi illum domi, oblitus urbe abiisse (profectum esse). — U., saa er, nisi forte.

Udenad, memoria, memoriter; lære, ediscere, memoria comprehendere; memoriæ mandare, imprimere; vide, memoria tenere; kunne, recitare memoriter posse; sige, memoriter reddere, recitare.

Udenadslæren, memoriter ediscendi opera.

Udenfor, extra, extrinsecus, externe; som er, extraneus, externus; u. Ordenen, extra ordinem; neglecto, non servato ordine; u. sig selv, attonitus, exanimis, stupefactus, sui non compos.

Udenfra, extrinsecus, externe.

Udenlands, foris, apud alios populos; in aliis locis, terris; alibi, peregre; være, peregre agere, peregrinari; gaae, patriam relinqvere.

Udenlandsk, exterus, externus, peregrinus, exoticus.

Udentil, extrinsecus, externe. — *adj.* externus, exterior, see Udvendig.

Udenværk, vallum antemuranum; munimentum exterius, longinqvius; propugnaculum extrinsecus, eminus circumdatum.

Udfærdiger, en Befaling, en Vocation, dare, mittere, scribere, reddere.

Udestaaende, som Gield, creditum; som Capitaler, foenus, have udestaaende, credidisse pecunias, debitores habere, i Huse, Gaarde, fundis occupatas habere pecunias; han har meget u., multi ei debent, multis credidit multa.

Udfald, fiendtlig, eruptio, excursio (us), procursio (us), procursatio; gior, erumpere, eruptionem facere, som gior, excursor, excursator; paa En i Skrift, vexare aliqvem, notare, perstringere, petere, tangere, ideligen, occasionem captare, arripere, notandi &c. — U. paa En i Skrifter, impetus, incursus, reprehensio, nota. 2) Udgang, finis, eventus, exitus, udvist, casus.

Udfalder, excidere; Kornet falder ud, grana labuntur, defluunt, Haarene, defluunt; som Beleirede, erumpere, eruptionem facere. — U., lykkes, cadere, evenire, cedere, succedere, esse. — U. sig en Tand, excutere, lapsu perdere, frangere.

Udfarer, impetu ferri (in aliqvem); farer ud i Ansigtet, pustulis efflorescere, obduci, Udfaren, pustulatus; han farer ud paa hele Kroppen, pustulæ erumpunt, surgunt, efflorescunt toto corpore. 2) see Udkiører.

Udfart, impetus; Udgang, exitus, egressus, til at spadsere, vectatio.

Udfeier, et Sted, everrere, purgare; Skarnet, amovere, tollere.

Udfeining, purgatio.

Udfiler, elimare, perpolire.

Udfinder, reperire, excogitare, comminisci; faaer fat paa, invenire, investigare, nancisci.

Udfisker, expiscari.

Udflikker, resarcire, concinnare.

Udfløiter, see Udpiber.

Udflugt, excusatio, species, diverticulum, latebra, effugium, elabendi rima, see Forevending.

Udflydelse, Vandets, exitus; Legemernes, effluvia, vapores; en Stroms, os, ostium.

Udflyder, effluere, emanare.

Udflyer, leverer ud, tradere, reddere, dare.
Udflyver, evolare, nidum relinqvere.
Udfordrer, udæsker, provocare, lacessere. — udkræver, postulare, poscere, desiderare, reqvirere; det u. megen Tiid, multum operæ, temporis reqvirit res.
Udfordring, Udæskning, provocatio; skikker en, literis provocare aliqvem.
Udforsker, expiscari, scrutari, rimari, captare, tentare.
Udforskning, captatio, exploratio.
Udfører, educere, Varer, evehere, exportare; Ureenligheder, egerere; sin Ret til Tinge, disceptare, perseqvi, lege agere, med Vaaben, armis disceptare, defendere; en Sætning, tractare, explicare, exseqvi, perseqvi; et Thema i Musiken, en Choral, tractare, perducere, ornare, variare, crispare, modulari; et Værk, perficere, ad exitum perducere, finire, absolvere, detexere, pertexere; i Henseende til Omkostningerne, sufficere sumtibus, parem esse sumtui efficiendo, tolerare sumtum, vincere, sustinere. — u. et Rygte, see Udbærer.
Udførelse, en Sætnings, disputatio, i Musiken, tractatio, exornatio; et Forsæts, finis, perfectio.
Udførlig, longus, diligens, multus; som en Roes, copiosus, diligens, luculentus, accuratus; som Dadel, prolixus; som Stilen, tractus.
Udførligen, multis, diligenter, accurate, som en Roes, copiose, som en Dadel, prolixe. — udførligere, pluribus, diligentius, accuratius.
Udførlighed, longitudo, cura, diligentia; som en Roes, copia; som en Dadel, prolixitas.
Udførsel, Vahrers, exportatio; Ureenligheders, egestio.
Udfrier, liberare, vindicare, eripere; et Pandt, en Fange, redimere, liberare, expedire; -sig, redimi, liberare se; fra Trældom, redimere servitutem.
Udfriening, Udfrielse, liberatio.
Udfritter, tentare qværendo, urgere qvæstionibus, expiscari, exqvirere ab aliqvo.
Udfritning, see Udforskning.
Udfylder, explere, implere, en Grav, æqvare; Kirken med sin Stemme, personare templum, implere voce, see Udspækker.
Udfyldning, hvor noget feiler, supplementum; Udspækning, fartura.
Udgaaer, gaaer ud, exire, egredi, af Huset, Kammeret, pedem efferre domo, cubiculo, som en Syg, prorepere; som et Bud, en Befaling, emitti, proponi, vulgari. — gaaer ud paa, endes, cadere, terminari, finiri, sigter til, spectare. — gaaer ud, som et Lys, exstingvi, absumi, som en Ild, exstingvi, considere, deficere; som Farver, fugere, defluere, cedere, evanescere; som en Plet, cedere, evanescere, tolli, vinci, aboleri, med Vand, elui, ved Trækpapiir, elici, extrahi, evocari, abigi, expelli, ikke gaae ud, hærere, sedere, insidere, increvisse; som Haar, labi, excidere; som en Slægt, et Folk, deficere, intercidere, exstingvi, interire. — det vil gaae ud over dig, in te recidet, effundetur in caput tuum, tu lues. — lader gaae ud, En, emittere, exeundi veniam dare, ikke, continere domi, claudere, detinere intra cubiculum; en Bog, edere, vulgare, emittere, ikke, premere; en Befalning, proponere, emittere edictum; edicere, imperare, jubere aliqvid. — gaae ud som et Træe, arescere, exarescere, emori.
Udgang, fra et Sted, exitus, egressus, abitus, excessus, af en Ting, finis, extremum, af et Ord, terminatio; en Sygs ferste,

primum periculum exeundi domo, prorependi cubiculo; en Barselkones, primus in publicum, ad sacra exitus, holde, primum exire in publicum, a puerperio; Sommerens, Aarets Udgang, extrema, præceps, vergens æstas; extremus annus; ved Sommerens U., exeunte æstate. — U., Aabning, exitus, have, patere, ikke have, clausum esse.

Udgave, en Bogs, editio, anden, repetitio; besørger, edere librum.

Udgivt, sumtus, impensa, erogatio; modsat Indtægt, datum; føre til U., expensum ferre; have stor, cogi multos sumtus facere, multam pecuniam erogare; jeg har stor U. derved, multum aufert poscit ea res, see Bekostning.

Udgiør, efficere, conficere, esse, just saameget, explere, reddere, lige saameget, æqvare; hvormeget u. det? qvæ summa est? qvantum est? det u. meget, lidet, magna, exigua, (modica) est summa.

Udgivelse, Bekiendtgiørelse, editio.

Udgiver, Penge, erogare, expendere, for noget, impendere rei, sumtus facere in rem.; en Bog, edere, vulgare, emittere, in publicum emittere. — u. for noget, siger det er dette, dicere, falskeligen, mentiri, for saavidt det skal tiene til Forevending, simulare, sig for noget, ferre, dicere se hunc vel illum, profiteri; sig for en Lærd, en Konstner, inter doctos profiteri nomen suum, docti nomen sibi sumere; deposcere, arrogare, affectare nomen, famam, laudem, locum docti, artificem haberi velle, falskeligen, invadere nomen docti, artificis; han udgiver sig for min Slægtning, vult se mihi cognatum esse.

Udgiver, en, af en Bog, editor, naar han selv har skrevet den, auctor, naar han ikkun besørger den, curator, naar han forlægger den, redemtor.

Udglider, labi, lapsare, falli per lubricum; jeg gled ud, pes elapsus est.

Udgræder, hører op at græde, compescere fletum; cohibere, sistere lacrymas; finem facere, modum ponere lacrymis; græder sig Øinene ud, fletu, lacrymis exstillare, oculos exhaurire, fatigare.

Udgrandsker, Udgrandskning, see Udforsker 2c.

Udgraven, udstukken, sculptilis.

Udgraver, eruere, effodere, egerere; paa Stene, scalpere, inscribere, exprimere, med ophævet Arbeide, cælare, sculpere.

Udgraverer, scalpere, exsculpere, cælare; cultro, scalpello fingere, som u., scalptor, cælator, glylta (es), see Udhuler.

Udgravering, udgravet Arbeide, cælatura, cælamen, scalptura, sculptile opus.

Udgravning. — gives med verba.

Udgrubler, rimari, vestigare, qværere, anqvirere, scrutari, invenire, penetrare, asseqvi.

Udgrunder, asseqvi, cognoscere, videre, intelligere; ikke at udgrunde, immensus.

Udgydelse, effusio.

Udgyder, effundere.

Udhegler, vellere, radere, deducere, carminare; En, perstringere, see Giennemhegler.

Udhænter, promere, efferre; En, evocare, excire.

Udhæng, Muurdækkel, lorica; som hænger ud over, prominentia.

Udhænger, publice, in publico, propalam suspendere; som Placater, proponere, promulgare.

Udhamrer, procudere, fabricare (i).

Udhielper, af Nøden, succurrere, subvenire, juvare, sublevare, liberare; hielper ud fra et Sted, juvare exiturum, expedire aliqvem.

Udhitter, see Udfinder. — kan komme ud, exitum reperire, explicare.
Udholden, toleratio, patientia; Vedbliven, assiduitas, perseverantia, i en Sag, constantia.
Udholder, sustinere, ferre, perferre, tolerare, perpeti; et Angreb, sustinere, subsistere, et Stød, Hug, excipere; indtil Enden, perstare, perseverare, manere ad extremum, allene, remanere, naar det bliver en snurt, vincere, obdurare, obnixum stare; i at synge, spille, sustinere vocem, suspendere, morari, producere exitum cantici, immorari voci extremæ; holde ud med En, parem esse alicui, non cedere, non vinci, ikke, cedere, succumbere, vinci, deficere, imparem esse, see Udstaaer.
Udhoret, scortando confectus.
Udhøkrer, mercaturam vilem, minutam exercere.
Udhører, totum, plane audire, ad extremum audire; et Collegium, absolvere, toti scholæ adextremum interesse; En, see Udfritter.
Udhugger, exscindere, exsecare, tollere; et Billede, Stene, scalpere, cælare; udhugget Billede, signum.
Udhuler, cavare, cavernare, excavare, heel igiennem, pertundere, perfodere; med et Bør, terebrare; lidet, sinuare.
Udhuling, udhulet Dybde, cavatio, excavatio, cavositas.
Udhungrer, fame attenuare, macerare, conficere; tvinger ved Hunger, domare fame, subigere, en Fæstning, fame ad deditionem cogere, fame deditionem exprimere; udhungret, fame exhaustus, famelicus, fame domitus.
Udhvilen, qvies, reqvies, respiratio, remissio, laxamentum.
Udhviler, qviescere, reqviescere, respirare, refici, vires colligere, reparare, relaxari, remitti, nogle Dage, aliqvot dies qvieti dare, sibi ad qvietem sumere; de hvilede 3 Dage ud, triduum qvieti datum; lade udhvile 3 Dage, tridui qviete reficere; uden at hvile ud, sine intermissione, sine laxamento.
Udhvitter, dealbare, tectorio inducere, excolere.
Udi, see I.
Udjævner, see Jævner.
Udjagelse, Fordrivelse, exactio, ejectio.
Udjager, expellere, exterminare, exturbare, proturbare, ejicere.
Udisputeerlig, see Uimodsigelig.
Udkaarelse, adoptatio.
Udkaarer, adoptare, see Udvælger.
Udkæmmer, pectere, depectere. — udkæmmet, propexus.
Udkalder, evocare, excitare, excire.
Udkast, formula, designatio, descriptio, exemplum, forma, typus, informatio, deformatio, adumbratio; skrivtlig, commentatio, commentarius; gior, af noget, formulam rei componere, describere, deformare, adumbrare, for en anden, proponere, informare descriptionem rei, et kort, rem paucis comprehendere. — U. Skildren, imago, af en Karacteer, notatio, imago. — som et U., brevi comprehensione, breviter, per summa capita.
Udkaster, gior Udkast, componere, condere, conficere, exprimere, ikkun kort, Planen, describere, designare, adumbrare, delineare; skriftligen, for sig, perscribere, informare, in chartam conjicere, for en anden, scripto, scriptum proponere. — u. et Billede, depingere, exprimere; en Karacteer, notare mores. — kaster ud fra sig, ejicere, expellere, extrudere, projicere, exturbare, proturbare; som Havet, ejicere, effundere, emittere; som Ild, Stene, ejicere, ejaculari, emittere, ejectare, effundere, evibrare;

brare; som Blod, vomere, ejicere; som Penge, spargere; som et Garn, jacere, mittere.
Udkiger, speculari.
Udkig, specula; være paa, esse in speculis, speculari.
Udklæder sig, tager Klæderne af, vestes deponere, exui, spoliare se vestibus; En, detrahere vestes alicui, demere. — klæder smukt, ornare, excolere, et Kammer, vestire, inducere, tegere.
Udklækker, excludere; noget med hinanden, coqvere, agitare; designare; de klække noget ud, aliqvid monstri alunt; Vers, Indfald, componere, meditari, pangere, proferre.
Udkoger, excoqvere, decoqvere, recoqvere.
Udkomme, Udkomst, victus, reditus, god, largus, copiosus, nødtørftig, tenuis; have sit, habere unde vitam toleres; han har sit, suppetit ei unde vivat, satis habet in sumtum; consultum, prospectum est ei, rebus ejus, usibus ejus; sit daglige, in sumtum qvotidianum; han studerer blot for at have sit U, victui parando tribuit, ad victum refert literarum studia.
Udkommer, kommer ud af Huset, exire, egredi, pedem efferre domo, prorepere; som en Ild, oriri, erumpere, hos En, in ejus domo, som en Efterretning, vulgari, innotescere, percrebescere, emanare; fra mig skal det ikke komme ud, a me non vulgabitur. — komme ud, rekke til, satis habere, nil ultra desiderare; dermed kommer jeg ud, hoc sufficit usibus meis, sumtui, in sumtum satis est.
Udkøler, refrigerare, temperare, calorem depellere; sig, refrigerari, frigus captare.
Udkradser, eradere, delere, abolere, tollere, expungere; Øinene, eruere, effodere.
Udkræver, see Udfordrer.
Udkrammen, af sin Lærdom, ostentatio, vanus apparatus, jactatio, pompa, scena.
Udkrammer, sine Vahrer, explicare, exponere; sin Lærdom, effundere, ostentare, jactare, venditare copiolas suas; som gior det, jactator, venditator, ostentator doctrinæ.
Udkryber, prorepere, af Æget, excludi, edi; udkrøben, recens, parvulus, *metaph.* imperitus, rudis.
Udkundskaber, explorare, scrutari, rimari, vestigare.
Udlaan, commodatio, mutum; af Penge, collocatio, occupatio; paa Rente, foeneratio.
Udlaaner, Penge, foenerari, foenore pecuniam dare, foenore occupare, en Capital, collocare, i Grundstykker, in fundis, paa Pant, pignore, paa 4, 5, 6 Procent, qvaternis, qvinis, senis, centesimis.
Udladelse, emissio; Erklæring, professio, significatio, sententia, judicium, oratio, verba.
Udlader, lader ud, emittere, sin Vrede, evomere, effundere iracundiam; sig over noget, significare aliqvid, aperire, prodere, explicare, mentem suam interpretari, loqvi de re, saaledes, his verbis, ita exprimere rem, ita loqvi; slet ikke udlade sig, tacere, obstinato silentio premere mentem suam, ne verbum qvidem dicere. 2) see Udlosser.
Udladning, exoneratio.
Udlæg, for En, expensum, numeratum; repræsentatio vicaria, pecunia pro aliqvo expensa, numi pro aliqvo interim numerati, repræsentati; mit U., qvod a me interim persolutum est, qvod tua vice repræsentavi.
Udlægger, fremlægger, exponere; Vahrer til at sælge, explicare, venales proponere, aperire, promere. — forklarer, explicare, interpretari. — Penge for En, solvere vice alicujus, pro aliqvo interim numerare, repræsentare, expendere. — som et Skib paa Rheden, ancoras jacere,

cere, in portu consistere. — et Bord, Skab, cælare, destingvere, tessellare, tessellas inserere; variegare, udlagt Arbeide, opus varium, variegatum, tessellatum. -- u. En noget vel eller ilde, vertere, accipere, interpretari in bonam, malam partem; som en Feil, vitio dare, vertere; man udlagde det som en Frygtsomhed af Cicero, timidius ab eo factum, consultum interpretabantur; timorem, ambitionem ejus accusabant; man vil udlægge det, som en Smiger, som en Bralerie af mig, adulatorie, (ambitiosius) arrogantius dictum, factum interpretabuntur; u. noget anderledes, end en har meent det, calumniari, in diversum rapere, detorqvere in aliqvid, in eam partem, sententiam ut videatur &c. ac si &c. — lægge sig ud med En, contrahere sibi odium, inimicitiam alicujus. — lægge Klæder ud, laxare.—lægge Æg ud, excludere.

Udlægning, Udtolkning, explanatio, explicatio, conjectatio, interpretatio.

Udlændighed, Udlændiges Forfatning, peregrinitas, exilium.

Udlænding, for saavidt han ikke er vor Landsmand, alienigena; for saavidt han ikke boer i vort Land, exterus; for saavidt han ikke er Borger her, peregrinus, for saavidt han kommer til os, hospes advena.

Udlændisk, exterus, peregrinus; for saavidt han, (det) kommer til os, ex aliis terris, locis, peregre allatus, aliunde arcessitus, advectus, petitus, adscitus, externus. —— *adv.* more peregrino, externo.

Udlærer, lærer tilgavns, perdiscere, imbibere; plane, rite, penitus percipere, satis discere, comprehendere; ophører at lære, absolvere tirocinium, operam discendi; man kan aldrig faae udlært, semper est qvod discas; nemo unqvam satis dicit. — en udlært. a) non amplius tiro, absolutus. b) perdoctus, catus, peritus, callidus, versutus, veterator.

Udlæser, læser til Ende, perlegere, totum legere, absolvere; ophører at læse, legendi finem facere, lectionem abrumpere.

Udleden, Vands ꝛc, derivatio.

Udleder, ducere, educere, derivare; udsøger, exqvirere, conqvirere, legere, deligere, excerpere.

Udleer, deridere, ridere, irridere; blive udleet, ludibrio esse, in ludibrium abire, irrisui esse; lade sig udlee, irridendi materiam aliis præbere, committere ut deridearis, ludibrio hominum sese objicere; som fortiener at udlees, ridendus, ridiculus, jocularis.

Udlever, fungi tempore dato, explere tempus suum.—udlevet, effoetus, decrepitus.

Udleverer, tradere, reddere, exhibere; et Brev, en Vexel, reddere; en Desertør, en Forbryder, dedere, reddere, remittere.

Udlevering, en Desertørs, deditio.

Udleier, see Udlaaner. — leier En ud af et Huus, dejicere aliqvem domicilio, plus dando; plus dando auferre domicilium alicujus.

Udligger, en Fribytter, excursor, prædator.

Udlokker, elicere, expiscari; ved Smiger, eblandiri.

Udlosser, exonerare, levare, evacuare, onus demere.

Udlosning, exoneratio.

Udlover, see Lover.

Udløb, excursus; en Flaades, exitus, profectio; Vandets, defluxus; Aarets, Maanedens, exitus, finis.

Udløber, excurrere; løber ud, evagari, discurrere, domi non contineri, som løber immer ud, vagus, discursor. — u. som en Flaade, exire, solvere; som et Sandduhr, exhauriri, effluere, defluere; som Fugtighed, effundi, exire, effluere; som et Aar, exi-

exire; som en Vext, vagari, diffundi, luxuriari, see Løber.
Udløser, see Udfrier.
Udløsning, liberatio.
Udluder, decoqvere, despumare, excoqvere.
Udlufter, auram admittere, transmittere.
Udluger, evellere, auferre, amovere, tollere, exstirpare, runcare, sarrire.
Udlugning, runcatio, sarritio, exstirpatio.
Udlyser En, lumen præferre alicui, lumine prælato educere.
Udmaaler, metiri, dimetiri, metari.
Udmaalning, metatio, dimensio, mensura.
Udmerker, notare, signare, excerpere; sig, conspici, insignem esse, notari, eminere; som u. sig, insignis, conspicuus, notabilis, udmærket, eximius.
Udmærkning, consignatio, notatio.
Udmagrer, enervare, attenuare, macilentum reddere, contabefacere, solvere, conficere.
Udmaler, et Billede, absolvere, perficere, ikke u., imperfectam relinqvere; ikke udmalet, imperfecta (pictura). — u. et Værelse, en Bygning, picturis, coloribus ornare, inducere, variare, excolere, pingere.
Udmalker, emulgere, elicere, exprimere; et Yver, siccare.
Udmark, pratum, pascuum.
Udmarserer, exire, abire, relinqvere, arcem, terram, locum, præsidium; excedere; som for at exercere, movere, prodire, exire, procedere; et Sted hen, proficisci.
Udmartrer, excruciare, cruciatu conficere, fatigare.
Udmartrelse, act. defatigatio; pass. lassitudo.
Udmatter, lassare, fatigare, defatigare; sig, vires exhaurire, defatigari (re, in re), deficere. — udmattet, fessus, lassus.
Udmunderer, vestire, ornare, excolere.
Udmynter, Guld, Sølv, signare, cudere, percutere, ferire; saa og saa høit, ita ut tantum valeat, æqvet, habeat, f. Ex. en Ducat til 2 Rigsdaler, aureum signare æqvantem (qvi habeat) duos imperiales, procudere aureum pondere duorum imperialium; saa høit er den udmyntet, hic modus est numi; hoc pondus.
Udnævnelse, designatio; til no- get, munus mandatum alicui.
Udnævner, constituere, designare, creare, facere, esse jubere (legatum, ducem &c.); til en Forretning, rei adhibere, præficere; rem alicui mandare, delegare, credere, committere.
Udødelig, immortalis, mori nescius, morti non obnoxius; u. Roes, æternum decus, fama non intermoritura, perennis gloria; giøre u., immortalitate donare; morti, mortis conditioni eximere; i Henseende til Berømmelse, immortalitati tradere; giøre sig u., æternam gloriam sibi facere, parare; æternum laudis monumentum sibi constituere, ad omne tempus gloriam nominis sui, memoriam sui prodere, cum omni posteritate æqvare.
Udødeligen, immortaliter, æternum, perpetuo, in omne tempus.
Udødelighed, immortalitas, æternitas, vita æterna.
Udørken, desertum, solitudo vasta; giør til, vastare.
Udøser, udtømmer, exhaurire, evacuare, effundere, profundere; sit Hierte, aperire intimos pectoris sensus, effundere qvod urit, angit.
Udøvelse, usus, facultas; Pligternes, cura officii; Lovenes, Lærdommes, observantia; bringe i U., exercere, exseqvi &c., see Udøver, it. ad usum convertere, vivere ex præscripta formula, uti præceptis, consilio &c. — i Udøvelsen selv, in usu re-

rerum, cum ad rem efficiendam ventum eſt.
Udørende, practicus, ad uſum collatus.
Udøver, exercere, peragere, exſeqvi, calere; Pligter, facere; Regler for Skriveter, ſeqvi, adhibere, obſervare; parere præceptis, legi. — U. Grumhed imod En, crudelitatem exercere in aliqvo.
Udpakker, noget, explicare, promere, proferre; naar man kommer fra Reiſen, ſarcinas promere, explicare; ſom en Kiøbmand, merces promere, explicare, aperire, exponere, ſee Udkrammer.
Udpanter, pignora capere, pignoribus captis coercere, ad veniendum, ſolvendum, cogere.
Udpantning, pignoratio.
Udpatter, exſugere.
Udperſer, ſee Udpreſſer.
Udpiben, Forhaanen, ſibilus.
Udpiber, exſibilare, ſibilis excipere, ſibilo exigere.
Udpidſker, cædere, virgis cædere, lacerare.
Udpiller, eligere, excerpere, evellere.
Udpiner, udvriſter, extricare, exſculpere; piner tilgavns, ſatis, ad ſatietatem excruciare, ſee Udſuger.
Udpipper, pullulare, germinare, ſee Udkryber.
Udplukker, ſee Udpiller.
Udplyndrer, et Sted, diripere, ferre, agere omnia, vaſtare; En, ſpoliare, nudare, exuere rebus omnibus, omnia ei auferre, adimere.
Udplyndring, ſee Plyndring.
Udpoleren, politura, lævigatio.
Udpolerer, polire, expolire, perpolire, lævigare, excolere
Udpumper, en Brønd, Kielder, exantlare, exhaurire, evacuare, ſiccare, aqvam evocare; Vandet, exhaurire, educere.
Udpønſer, ſee Udtænker.
Udpræger, ſee Udmynter.
Udpreſſer, udperſer, exprimere, extorqvere, eripere, extundere; Taarer, elicere; Penge, acerbe exigere, per vim auferre; med Uret udpreſſede Penge, repetundæ.
Udpresning, exactio; Penges, pecuniæ per vim extortæ, med Uret, repetundæ.
Udprygler, verberare, plagas ingerere, malo mulcare; noget af En, verberibus extorqvere.
Udpudſer, udpynter, ornare, excolere; pudſer ud, ſee Udſlukker.
Udpuſter, ſee Udblæſer.
Udpynter, exornare, excolere, hiſt og her, diſtingvere, variare.
Udpyntning, ornatus, exornatio, cultus; Talens Udpyntninger, lumina.
Udqviller, ſcaturire, manare, erumpere.
Udraab, exclamatio, vox; med idelige U., ſubinde exclamans; offentlig, nuncupatio, ſignificatio; ved en Herold, præconium, vox præconis; til Auction, ſectio, venditio publica, auctio; Vahrers, venditatio. — U., Berømmelſe, encomium, prædicatio; være i, celebrari, ferri, ſom er i, celeber, famoſus, i ſlet, deculpatus.
Udraaber, exclamare, proclamare, vocem emittere, noget, giør bekiendt, nuncupare, proclamare, ſignificare voce præconis; Dagen, Timerne, ſignificare, nunciare, indicare; Vahrer, raaber med, circumferre cum voce, venditare, offerre. — giør ſtort af, debuccinare, prædicare.
Udraaber, en, præco, buccinator, debuccinator.
Udraabt, ſom er i Udraab, ſee Udraab.
Udraderer, ſee Udkradſer.
Udrækker, extendere, porrigere, ſee Udſtrækker.
Udrager, egerere.
Udraſer, effundere furorem, indulgere furori, debacchari. — ophører at raſe, deſævire; han har

har udraset, furor consedit, conticuit; som et ungt Menneske, colligere se; ad saniorem vitam, ad frugem redire; resipiscere; cohibere se, licentiam suam.
Udredder, see Udfrier, Befrier.
Udreder, explicare, expedire; forsyner med Tilbehør, instruere.
Udregner, computare, putare, supputare, numerare, rationes subducere; det er let at u., hoc facilem habet supputationem.
Udregning, ratio, computatio; er falsk, non constat, fallit, rigtig, convenit, liqvet.
Udreise, profectio, exitus.
Udreiser, proficisci, exire, see Reiser.
Udrender, cursu ferri foras, procurrere.
Udrenser, expurgare, perpurgare.
Udrensning, expurgatio, perpurgatio.
Udretter, fungi negotio, perficere, absolvere negotium, facessere, efficere; et Ærinde, fungi mandato, mandatum exseqvi, peragere, i Ord, edere, exponere.
Udretning, perfectio, cura.
Udriden, eqvitatio animi causa, excursus.
Udrider, eqvo vehi animi causa, excurrere.
Udrider, en, apparitor, viator, accensus.
Udrinder, effluere, manare, non contineri, emanare.
Udriver, evellere, eruere, extrahere; et Øie, effodere; en Tand, revellere; et Træe, exstirpare, tollere; udrives som et Klædestykke, rumpi, solvi, laxari, discedere.
Udroder, eruere, effodere.
Udrøger, en Pibe Tobak, conficere, absolvere, exhaurire, in fumum et cinerem vertere qvod in fistula fuit, jeg har allerede udrøget 3 Piber, ter impletam fistulam absolvi, confeci; ter repetivi, instauravi.
Udrunder, see Udhuler.
Udruster, armare, instruere, ornare.
Udrustning, Soldaters, arma; en Flaades, apparatus; hvad som hører til en Tings Istandsættelse, instrumentum.
Udrydder, exstingvere, perdere, destruere, exscindere, delere, exstirpare, abolere, tollere; uctøi, interficere, necare; Ukrud, evellere, exstirpare.
Udrydning, pernicies, exitium, interitus; Ukruds, exstirpatio.
Udryger, fumo implere it. fumo ejicere, depellere, med Røgelse, suffitu, odoribus purgare.
Udrykker, som Soldater af en Bye, excedere urbe, relinqvere urbem, præsidio decedere, af en Leier, rykker bort, movere castra, til et Slag, in aciem procedere, for at staae i Gevæhr, consistere in armis, procedere; lade u., educere.—rykker ud med noget, som med Penge, promere, expedire, solvere numos. —rykker op, evellere, see Udrydder. — r. ud en Bygning, projicere, proferre, promovere.
Udryster, effundere, profundere.
Udsaaer, spargere, serere, seminare, semen jacere, terræ mandare, credere, committere.
Udsæd, sementis, seges, semen; han har 12 Tønder U., agrum habet qvi duodecim modiorum semen capiat, ubi duodecim sata seri possint.
Udsælger, see Sælger.
Udsættelse, Opsættelse, mora, dilatio, prolatatio; Forsømmelse, negligentia, tiere, infreqventia. — et spædt Barns, expositio.
Udsætter, et Barn, En paa en Øe, exponere; til Skue, til at sælge, exponere, proponere, en Baad fra Skibet, demittere; Collegiet, differre, omittere interim; fra Tid til anden, prolatare; en Sag for Retten, ampliare, amplius pronunciare. —u., dadler, reprehendere, notare, accusare, corrigere, som altid har noget at udsætte, morosus, ca-

calumniator, acerbus; altid have noget at u., omnia calumniari. — en Grovt med Stene, munire, obducere, firmare, en Ovn, et Bord med Fliſer, ornare, tegere, teſſellare, diſtingvere, excolere, variare. — u. ſig Fare, Beſkiemmelſe, Eftertale ꝛc., exponere, opponere, ſubjicere ſe periculo &c., ſubire periculum, invidiam &c., committere ſe in ſermones hominum; commovere, concitare ſibi invidiam. — u. En noget aarlig, asſignare, decernere, conſtituere, promittere. — u., pantſætter, oppignorare; pignori dare, opponere. — ſætter paa Doren, propellere, ejicere, proturbare.

Udſat for, obnoxius, expoſitus.

Udſeende, *ſubſt.* facies, ſpecies, vultus, os, color, habitus; god, decor, pulcritudo, vigor; ſlet, deformitas, af Sygdom, langvor, pallor, macies.

Udſeende, *adj.* vel, pulcher, decorus, formoſus, vegetus; ſlet, deformis, indecorus, turpis, af Sygdom, langvidus, pallidus; vidt u., anceps, ambiguus, multi diſcriminis; periculoſus, multi operis, incerti eventus.

Udſeer ſig noget, legere, optare, deſtinare; ſeer ud af Vinduet, proſpicere, proſpectare. — ſeer ud, har en Skikkelſe, Beſkaffenhed, eſſe med adjectivum; comparatum eſſe med adverbium, ſpeciem habere med et adjectivum; ſeer got, ilde ud af Anſigt, commendari, improbari vultu; pulchrum, deformem eſſe; ſeer vel ud, er ſund, vigere; ſeer ilde ud af Sygelighed, langvere, pallere; det ſeer got ud, ſpes bona eſt; bona eſt rei, rerum conditio, recte habent omnia; ikke got ud, non placent res, nil boni oſtenditur; hvorledes ſeer Veiret ud? qvalis eſt, oſtenditur tempeſtas? qvæ facies coeli? got, bona eſt tempeſtas, ridet coelum, favet aura, ikke got, minatur coelum, tumultus movet, minatur pluviam, imbrem, tonitrua &c. non placet, adverſa eſt; jeg maae dog engang ſee, hvorledes det ſeer ud dermed, videre geſtio, qvo ſtatu res ſit, qvid geratur, med Arbeidet, qvantum profectum ſit, i Skolen, qvid geratur in ſchola, hos dig, qvid agas, qvo loco ſint res tuæ; det ſeer ikke got ud med Handelen, labat, laborat, offendit, non eſt bono loco, got, viget, ſuccedit, recte habet; hvorledes ſeer det ud? ut decet? qvæ ſpecies? ikke got, dedecet; hvorledes ſeer du ud? qvalem te video? qvalis appares? qvalem te offers? du ſeer ud, ſom om du havde drukket, videris paululum adbibiſſe; han ſeer ud, ſom om han vilde lære noget retſkaffen, ſom der vilde blive noget af ham, eo vultu eſt, ut videatur profecturus in literis, magnus vir evaſurus; bonæ ſpei vultum, habitum gerit, jeg ſeer ud, ſom om jeg havde drukket, videri posſim, credi posſim potaſſe; han ſeer ud, ſom om han vilde æde alle, credas eum omnibus hoſtem incedere; ſeer hvid, rød, grøn, bleg, blaae, guul ud, albere, (candere) rubere, virere, pallere, livere, flavere; vred ud, iram vultu fateri; forſkrækket ud, terrorem vultu fateri, prodere; han ſeer vred, forſkrækket, fortvivlet ud, ira, terror, deſperatio in vultu eminet, in ore ſedet; latterlig, underlig, ridiculam, miram ſpeciem habere; ærlig, lumſk, eſſe vultu ingenuo, probo, inſidioſo, improbo; ikke ſee ud til, efter noget, non videri aliqvid eſſe, feciſſe, factum, futurum eſſe; han ſeer mig ikke ud derefter, ab eo alienum videtur, hoc ab eo non exſpecto; du ſeer mig ud derefter! *iron.*, tune ut facias, feceris! tene feciſſe, facturum eſſe? a tene ut exſpectemus? det ſeer ikke ulige ud derefter, fieri poſſe videtur, non incredibile videtur; han ſeer ikke ulige ud dertil, derefter, non ali-

alienum ab illo videtur, abillo exspectari posse videtur, naar det er skeet, affinis ei rei videtur, han seer ud, som en Skielm, en Spidsbube, en Morder, non absimilis est nebuloni, furi, sicario; vultum habet nebulonis &c. — see ud som en anden, ei similem esse, ikke, dissimilem. — see vidtløftig ud, esse in incerto, in ambiguo; nondum confectum, constitutum esse; med Arbeidet, med Befordringen, seer det endnu vidtløftig ud, multum restat, multæ supersunt difficultates, nondum apparet exitus. — see ud, som man loe, græd, var vred &c., præbere speciem ridentis, flentis, indignantis, lætantis, mirantis &c.

Udseiler, navem solvere; abire.

Udsendelse, emissio, dimissio.

Udsender, emittere; mange hist og her, dimittere.

Udsier, percolare, diluere.

Udsigende, Vidnesbyrd, testimonium; en anseelig Mands, auctoritas.

Udsiger, eloqvi, profari, effari, promere, enunciare, edere; for Retten, pro testimonio dicere affirmare.

Udsigt, prospectus, have, prospicere, jeg har, prospectus patet; betage En ens U., luminibus officere, naar man ikke tør det, servitus, ne luminibus officiatur. — U., Forventning, exspectatio; god, spes, læta exspectatio, have, bene sperare, prospera qvæqve exspectare; slet, metus, pericula, have, metuere; in metu, in periculo esse, agere, versari; nil boni augurari.

Udsigter, cernere, excernere, cribro purgare.

Udskæmmer, corrumpere, foedare.

Udskammer, reprehendere, objurgare, verbis castigare.

Udskænder, conviciis proscindere, lacerare, onerare, obruere; maledicere alicui.

Udskænker, Viin, Øl, vendere, see Skænker.

Udskærer, exscindere, exsecare, auferre, tollere; Honning, favos exsecare, vacuare; i Træe, Metal, tornare, incidere, exsculpere, excavare, distingvere, som u., sculptor, tornator, udskaaren Arbeide, sculptile opus, sculptura, scalptura; Tøi, Lerred, incidere, variare, dispungere, passim pertundere, sinuare; incidendo, incisim distingvere.

Udskiber, noget, e navi promere, in terra exponere; Folk, exponere, educere e navi.

Udskibning, Vahrers, exoneratio navis; Folks, exitus in terram e navi.

Udskielder, conviciis lacerare, proscindere, obruere, onerare, incessere maledictis.

Udskifter, Udskiftning, see Skifter &c.

Udskikker, emittere; hist og her, dimittere; som udskikkes hist og her, emissitius, især i hemmeligt Ærinde, emissarius.

Udskraber, see Udkradser.

Udskræver, see Skræver.

Udskrider, vestigium (a) relinqvere; *trans.* aberrare, delinqvere.

Udskrift, inscriptio, titulus, nomen, index, præscriptio; sætter U. paa et Brev, inscribere epistolam, til En, nomine et sede alicujus.

Udskriger, bringer i ondt Rygte, infamare, diffamare, notare sermone publico; for noget, ferre, perhibere vulgo, circumferre, inurere alicui notam rei alicujus f. Ex. superbiæ, avaritiæ.

Udskrivelse, Udskrivning, af Bøger, compilatio, plagium; en Rigsdags, edictum, indictio, nuncupatio, promulgatio; Soldaters, conscriptio, delectus militum.

Udskriver, exscribere, transscribere, transferre; sig selv, repetere a se dicta, recoqvere, semet compilare, actum a se agere; andre,

det, compilare; mutuari ab aliis, ſubiegere aliis ſua, in ſuam rem vertere aliena, ſom gior det, compilator, og udgiver det for ſit eget, plagiarius. — U. en Rigsdag, indicere, edicere ut conveniant; convocare, evocare ad comitia; en Skat, Contribution, indicere, imperare, poſcere, denunciare. — U. et Brev, fuldſkriver, abſolvere, finire, perficere, ikke udſkreven, imperfectus, coeptus, naar kun lidet feiler, profligatus, affectus; u. et Ord, ſkriver fuldt ud, integrum ſcribere, totum exarare, ſine compendiis ſcribere, ikke, contrahere, dimidiare, per compendia ſcribere; en Linie, Side, implere, abſolvere, explere verſum, paginam. — U. Soldater, ſcribere, conſcribere; delectum agere, habere.

Udſkriver en, af andre Bøger, compilator, plagiarius.

Udſkud, Udvalg, delectus; af Stænderne, delecti ordinum evocati, apocleti.

Udſkurer, purgare, abluere, detergere, lavare.

Udſkyden, Fremvoxen, germinatio; Udvælgelſe af det gode, ſelectus, delectus; Forkaſtelſe af det ſlette, rejectio

Udſkyder, ſkyder i Veiret, germinare, naſci, prodire, excreſcere; udvælger, ſeligere, excerpere, ſeponere; det unyttige, ſlette, rejicere, ſegregare, amovere; ſom Pile, Kugler, emittere, excutere, jacere, mittere, jaculari.

Udſkyllen, expurgatio.

Udſkyller, renſer, eluere, abluere; Munden, eluere, aqva purgare.

Udſlaaer, En et Øie, en Tand, excutere; en Vogn, et Kammer, med Klæde, Betræk, veſtire, tegere, inducere, excolere. — U. i Anſigtet, ruboribus impleri, obſeri, ſpargi; tumoribus, puſtulis efflореſcere, cruſtam ducere; ſom ſaaledes er udſlagen, ſparſus; u. ſom Træer, efflореſcere, germinare, frondeſcere, frondes et gemmas protrudere. —ſlaaer ud, breder ud, extendere, diſtendere, explicare, pandere, over noget, intendere; kaſter ud, effundere, profundere.

Udſlæber, clam exportare, avehere: En med ſig, educere circumducere. — udſlæbt, labore confectus.

Udſlæt, paa Kroppen, purpura, cruſta, rubores; paa Kinden, mentigo, mentegra; med Knuder og Knorter, extuberatio; forgiftig, lepra.

Udſlættelſe, exſtirpatio, en Fordrings, obliteratio.

Udſlætter, delere, exſtingvere, tollere, abolere, exſtirpare; en Skrift, delere, inducere, en Fordring, obliterare, Gield ſom er afgiort, expungere. — udſlættes, gaaer bort, fugere, evaneſcere, obliterari, exoleſcere; udſlættet Skrift, fugientes literæ.

Udſlag, at noget ſkeer, falder ſaa eller ſaa ud, vis, momentum, diſcrimen, exitus, inclinatio; giver Udſlaget, momentum facere, habere ad aliqvid, eſſe magni momenti ad aliqvid, vim habere ad rem efficiendam; in re valere, rem inclinare; den ſom giver, kan give, auctor, arbiter, dominus; de Ting, den Omſtændighed, ſom giver, kan give, cardo, diſcrimen, momentum, vis; i Domme, Beſlutninger, prærogativa f. Ex. Forſtens Bifald gav Udſlaget til Værkets Antagelſe, prærogativa fuit ad probandum opus, probandi operis, prærogativam dedit laudantibus, hanc prærogativam ſecuti ſunt in laudando opere; hans Stemme giver Udſlaget til Tieneſtens Beſættelſe, ejus ſententia eſt prærogativa muneri dando rem inclinat.

Udſlag paa Kroppen, ſee Udſlæt.

Udſlider, ſee Afſlider.

Udſlikker, lambere, lingere, lingva abſtergere, ligurire; Tallerkenerne, catillari; ſom gjør det, catillator.
Udſlipper, emittere; lade En ſlippe ud, flatum, crepitum emittere. — *neutr.*, kommer ud, evadere.
Udſlukkelſe, Udſlukning. — gives med verba.
Udſlukker, Lyſet, delere; Ilden, exſtingvere; noget med Vand, reſtingvere, comprimere, reprimere, ſee Udſlætter.
Udſmedder, procudere, fabricare (i).
Udſmelter, liqvare, eliqvare, conflare.
Udſmøger, ſee Udrøger.
Udſmøren, af andre Bøger, compilatio, naar man giver det ud for ſit eget, plagium.
Udſmører, af en Bog, exſcribere, transſcribere, in ſuum transferre; compilare alterius librum; udſmurt Tøi, tralatitia; meræ compilationes.
Udſmører en, compilator, plagiarius.
Udſmykker, ornare, exornare, colere, excolere; Talen, variare, diſtingvere; ſine Feil, colorare, tegere, disſimulare, obducere, prætexere, med Undſkyldninger, defendere, excuſare.
Udſmykning, ornatus, ornamentum, cultus; Talens, lenocinia, lumina; ſine Feils, color, disſimulatio, ſpecies inducta, ved Undſkyldninger, excuſatio, defenſio.
Udſniger, ſee Sniger.
Udſnitter, ſee Udſkiærer.
Udſnorker, finem facere ſtertendi.
Udſnyder, emungere, ſee Snyder.
Udſoner, Fiender med hinanden, reconciliare, in gratiam reducere; amorem, amicitiam, benevolentiam revocare, inſtaurare; ſig med En, redire in gratiam, ſom den Fornærmede, placari, ſom den Fornærmende, reconciliari.
Udſoning, reconciliatio.
Udſoven ſatietas ſomni.
Udſover, ſatis dormire, ſomno ſatiari, recreari; endnu ikke have udſovet, langvere, feſſum etiam nunc eſſe, nondum ſatis dormiviſſe. — hører op at ſove, diſcutere ſoporem, evigilare, expergiſci; endnu ikke have udſovet, dormire etiam nunc, ſomno indulgere; in lecto eſſe, hærere.—u. Ruſen, Grillerne, edormire, exhalare, diſcutere, ſomno ſolvere, diſſipare.
Udſøber, ducere, ebibere, ſenſim exhaurire, exſorbere, exſorbillare, abligurire.
Udſøger, exqvirere, conqvirere, legere, deligere, excerpere; udſøgt, qvæſitus, exqviſitus, optimus, delectus; udſøgte Soldater, robora militum; udſøgt ungt Mandſkab, flos juventutis.
Udſøgning, delectus, ſelectus.
Udſørger, elugere; bærer ikke meer Sorg, deponere luctum, habitum lugubrem.
Udſpaſeren, deambulatio.
Udſpaſerer, exſpatiari, excurrere, deambulare, deambulatum ire.
Udſpækker, udſtopper, farcire, differcire; en Muur, calce et cæmento firmare, ſolidare.
Udſpækning, fartura; en Muurs, arenatio, ſolidatio.
Udſpænder, extendere, diſtendere, explicare; Tøi af Rammen, ſolvere, eximere jugo.
Udſpærrer, ſee Udſpiler.
Udſpeculerer, ſee Udgrubler.
Udſpeider, efterforſker, veſtigare, inveſtigare, explorare, indagare, captare, tentare; opdager, invenire, deprehendere, aſſeqvi.
Udſpeidning, exploratio, inveſtigatio, captatio.
Udſpil, provocatio ſcida emiſſa; paſſe paa Udſpillet, ſpeculari exitum rei, inſidiari opportunitati.
Udſpiller, ſpiller et Kort ud, primum emittere ſcidam, provocare

care ſcida emiſſa; hvem ſpiller ud? cujus ſunt primæ partes?
Udſpiler, extendere, diſtendere, porrigere, diducere, pandere, expandere, explicare; Fødderne, divaricare.
Udſpionerer, ſee Udſpeider.
Udſpirer, germinare, progerminare, pullulare, ſee Udſlaaer. — af en Slægt, oriri, naſci; originem ducere, trahere, udſpiret, oriundus, editus.
Udſpotter, deludere, deridere, ſee Spotter.
Udſpørger, tentare qværendo, urgere qvæſtionibus; expiſcari, exqvirere ab aliqvo.
Udſpredelſe, Sædens, ſementis; Rygters, famigeratio; falſke Udſpredelſer, vani rumores, falſæ voces.
Udſpreder, ſpargere, ſerere, diſſeminare; falſkeligen, vulgare, in vulgus prodere, edere, ſpargere, emittere, evulgare, divulgare.
Udſprenger, ſee Udſpreder.
Udſpring, ortus, origo, ſtirps; Sædens, germinatio; Grenes paa Træer, fruticatio, ſee Oprindelſe.
Udſpringer, exſilire, proſilire, emicare; ſpringer ud, bort, proripere ſe, in fugam ſe dare, elabi. — udſtammer, oriri, naſci, exiſtere, proficiſci. — ſkyder Blomſter, effloreſcere, Blade, exire in folia.
Udſprøiten, ejaculatio, med Vox, ceratio.
Udſprøiter, fundere, ejaculari, evomere, expellere, emittere, projicere, ſpargere; *neutr.* emicare; med Vox, cerare, incerare, cera liqvefacta implere, diſtingvere, condire.
Udſpruder, ſee Udſprøiter.
Udſpyer, evomere, ejicere; ſom et Bierg, evomere, effundere, ejicere, emittere; Skieldsord, evomere, mittere, effundere.
Udſpytter, ſpuere, exſpuere, ſputum ejicere, excreare, deſpuere.

Udſtaaende, eminens, exſtans, projectus; lidet, eminulus, prominulus; ſom en Pude, pulvinatus.
Udſtaaer, eminere, prominere, exſtare; lider, pati, perpeti, tolerare, ſuſtinere, ſentire, exhaurire, ferre, perferre; udholder, perpeti, tolerare, perferre, ſuſtinere, vincere, Arbeide, Slid, parem eſſe labori, ſufficere, durare, Omkoſtninger, ſufficere ſumtui, vincere ſumtus, megen Beſværlighed, multum moleſtiæ habere, multum laborare, vexari; Fortrædelighed, multum tædii, moleſtiæ devorare, exhaurire, med En, vexari ab aliqvo, med noget, laborare in re, negotio, ægre moliri aliqvid, ſom ikke er at udſtaae, intolerabilis, intolerandus.
Udſtædelſe, en Vexels, obligatio per ſyngrapham; paa en anden, delegatio; vicaria ſolutio per ſyngrapham.
Udſtæder, en Vexel, et Beviis, dare, ſcribere, over noget, obligare ſe ſcripto; rem ſyngrapha firmare, obſtringere; naar er Vexelen udſtædt? qvinam eſt dies ſyngraphæ? qvo die data eſt? paa hvor lang Tid? in qvem diem? paa hvem? qvis debitor e ſyngrapha? qvis ſolvet? qvis obligatur? a qvo petetur pecunia? udſtæde en Vexel paa En, dare ſyngrapham ab aliqvo liberandam, ex qva ille ſolvet; commonſtrare vicarium debitorem e ſyngrapha, ſyngraphæ; delegare alicui ſolutionem e ſyngrapha; lade udſtæde en Vexel paa ſig, dare nomen in ſyngrapham, pati ſe obligari e ſyngrapha; debitorem ſeſe offerre e ſyngrapha, recipere pecuniam ſolvendam e ſyngrapha; ſom udſtæder en Vexel, ſyngrapharius, qvi ſcribit ſyngrapham; u. falſke Vexler, fingere, corrumpere, interpolare, ſubdere ſyngraphas; ſom giør det, fallarius, denne Gierning ſelv, fal-

falſæ tabulæ, u. en Qvittering, apocham dare, ſcribere, acceptum ferre; ſolutos numos teſtari ſcripto.

Udſtænger, excludere, arcere; aditu prohibere, ſubmovere.

Udſtaferer, ornare, deſtingvere, variare, excolere; med Farver, pingere; rødt, rubro.

Udſtafering, ornatus, cultus; med Farver, color, pictura.

Udſtammelſe, Udſtammen, origo

Udſtammer, oriundum, ortum, natum eſſe, ſom et Ord, duci, deſcendere, ſom en Ting, ex eo fonte manare; exſtitiſſe, proveniſſe; ortum, profectum eſſe. — udſtammende, oriundus, profectus.

Udſtiæler, ſurripere, rapere; ſtiæler ſig ud, clam ſubducere ſe.

Udſtigen, egreſſus, exitus, exſcenſio.

Udſtiger, exſcendere, egredi, exire; paa Land, in terram.

Udſtikker, ſom et Øie, effodere; med Gravſtikkelen, cælare, ſculpere, exſculpere; et Glas, en Flaſke, ducere, educere, vacuare, exhaurire; En hos en anden, ſummovere, depellere, dejicere, vincere; en Plads, et Rum, deſignare, metari, dimetari, locum capere caſtris, ædibus &c.—*neutr.* ſtikker ud, ſom en Fahne, propoſitum eſſe; ſom et Skildt, ſuſpenſum eſſe, pendere.

Udſtiller, exponere, proponere; ſom Skildvagt, Poſt, collocare, mittere; hiſt og her, diſponere.

Udſtopper, farcire, differcire, diſtendere, implere; ſom udſtoppet, pingvis, nitidus, obeſus, plenus

Udſtødelſe, eliſio; Fordrivelſe, exterminatio; en Søns, abdicatio.

Udſtøder, expellere, extrudere, ejicere, elidere, projicere, exturbare, proturbare, exterminare; af et Selſkab, arcere, prohibere, excludere, amovere, coetu interdicere; en Søn, abdicare; Skieldsord, effundere, emittere, imod En, jacere, mittere in aliqvem; conviтiis, maledictis aliqvem petere, obruere, lacerare, inceſſere, proſcindere. — bringer ud ved Støden, exterere, extundere, excutere.

Udſtøver, pulverem excutere, a pulvere purgare.

Udſtrækker, extendere, porrigere; ſin Magt, proferre, augere; Armene, tollere manus, pandere brachia, efter En, for for at hilſe ham, pasſis ulnis aliqvem excipere, amplexum ferre alicui, amplexu excipere aliqvem, efter noget, af Længſel, pasſis, ſublatis manibus petere, bedende, ſublatis manibus, ſuppliciter implorare; u. ſig i Sengen, porrigi, extendi, i Græſſet, abjicere ſe, corpus deponere, procumbere; ſom ligger udſtrakt, fuſus, projectus, porrectus, abjectus; u. Slagtordningen, explicare, extenuare, porrigere.

Udſtrækning, porrectio, projectio, diſtentio; ellers med verba, naar det betyder Handlingen ſelv; men viſer det Tilſtanden, Beſkaffenheden af det udſtrakte, kan det hedde, latitudo, ambitus, prolixitas; Sætningen i ſin hele Udſtrækning, univerſus ſententiæ ambitus, tage det ſaa, latisſime interpretari.

Udſtrammer, ſee Udſtrækker.

Udſtrøer, ſpargere, ſerere, disſeminare; Rygter, rumores ſerere; Meninger, ſpargere, diſſeminare, proferre; Taler, ſpargere, jacere ſermones, voces.

Udſtrøening, ſparſio, diſperſio, (us), ſee Udſpredelſe.

Udſtrygen, litura.

Udſtryger, delere, inducere, tollere, obliterare; En af en Fortegnelſe, tollere ejus nomen; roſer, laudare, prædicare, laudibus ferre, efferre.

Udſtrygning, Udſtrygelſe, inductio, obliteratio; Roes, prædicatio.

Ud=

Udstuderer, udtænker, excogitare, comminisci; ret noget, id agere, ad id se parare, have ret udstuderet noget, paratum venire; noget, En, udgrunder, penetrare, perspicere, discere. — er færdig med at studere, absolvere literarum studia; man faaer aldrig udstuderet, nemo unqvam satis didicit; semper est (superest), qvod discatur.
Udstyr, dos, cultus, mundus, supellex.
Udstyrelse, en Datters, elocatio, see Udstyr.
Udstyrer, en Datter. a) elocare, collocare, nuptum dare, maritare. b) dotare, instruere; mundum, supellectilem dare, cultum præbere.
Udstyrtelse, effusio, see Udgydelse.
Udstyrter, effundere; udtømmer, exhaurire, evacuare.
Udsuelse, vastatio, despoliatio; rapinæ.
Udsuer, exsugere, noget, ducere, haurire, elicere; En, absumere, tenuare, exhaurire, nudare, spoliare; et Land, spoliare, evertere, exhaurire; udsuet, inops, confectus.
Udsveder, exsudare; glemmer hvad man har lært, dediscere, oblivisci; det er udsvedt, obliteratum est, fugit, effluxit.
Udsværmer, udsvirer, finem facere luxuriæ, effundere libidines, satiari luxu; han har udsviret, consedit luxus, lascivia. — naar man ikke meer kan svire, exhauriri, solvi.
Udsvævelse, error, discursus vagus; i Talen, degressio; aberratio a causa, a proposito, inconstantia, error; i Sæderne, immodestia, luxuria, libidines, mores incompositi, vita dissoluta; begaae Udsvævelser, peccare, delinqvere, in transversum agi, rapi, abripi, auferri.
Udsvævende, i Talen, prolixus, vagus, instabilis, incertus; i Sæderne, dissolutus, luxuriosus, immodestus, incompositus. — *adv.* a) prolixe, effuse, nulla lege. b) luxuriose, sine lege, immodeste, incomposite, dissolute.
Udsvæver, i Talen, vagari, evagari, errare; a causa aberrare; auferri, a proposito degredi; i Sæderne, luxuriari, libidinibus indulgere; dissolute, immodeste, nulla lege vivere.
Udsyening, opus phrygionium.
Udsyer, acu pingere; distingvere floribus, filis variis, variare; udsyede Manshietter, fimbriæ variis filis, variæ, pictæ, floreæ.
Udtæller, Udtælning, see Udbetaler 2c.
Udtænker, excogitare, invenire, comminisci; en Undskyldning, fingere, componere; en Aarsag til noget, reperire, investigare, asseqvi, intelligere.
Udtærer, consumere, absumere, exhaurire, attenuare, macerare, conficere; efterhaanden, carpere; udtæret, tenuis, macilentus, af Sygdom, tabidus.
Udtærsker, exterere; saameget af Traven, colligere, conficere, nancisci.
Udtager, tollere, eximere; af et Gjemme for at bruge det, promere, movere; En af Skole, abducere, avocare, revocare; en Plet, tollere, auferre; Vahrer paa Regning, sumere, emere non soluta pecunia, non præsenti pecunia, in diem; udtage sig frem for andre, insignem esse, notabilem esse, eminere, advertere homines, vincere, præcellere, som en Musik, resonare, commode audiri; Musiken u. sig got her, locus, situs, positus, camera, amplitudo adjuvat, auget sonum, vocem, svavitatem concentus, organi; multum svavitatis addit locus, accedit ex loci situ, locus svaviter resonat voci.
Udtale, et Ords, pronunciatio, appellatio, sonus; som et Menneske har, vocis sonus, vox, os; en

en fremmed, os peregrinum, have, peregrinum sonare; god, mollis sonus, plana vox, have, molliter, plane eloqvi; haard, asperitas vocis, asperitas efferendi sonos, vocabula, have, aspere loqvi, pingve qvoddam sonare; svag, tenuis vox, exilis; have, tenue, exile sonare; have denne, eller den U., som Mennesker, sic efferre voces, pronunciare, som Ord, efferri, sonare, forskiellig, varie efferre (i), sonare, varium sonum habere.

Udtaler, efferre, eloqvi, pronunciare, effari; et Tal, efferre, exprimere voce.

Udtapper, et Kar, vacuare, exhaurire; det som er deri, promere, elicere, evocare; altsammen, exhaurire, consumere.

Udtegnelse, consignatio, notatio.

Udtegner, excerpere, notare, enotare.

Udtiener, som en Soldat, stipendia conficere, som har udtient, emeritus, emeritis stipendiis, have udtient, som et gammelt Klædestykke, inutile esse, nulli usui esse.

Udtoer, Udtvetter, eluere, abluere; en Plet, en Ureenlighed, aqva tollere, abolere.

Udtog, kort Begreb, summa, brevis descriptio, formula; af en Bog, epitome, compendium; Udtog af Historien, af Livius, historia contracta, Livius contractus, giøre et U., excerpere potiora, summam proponere rei, in compendium redigere, colligere brevius, in brevius, paucis complecti, comprehendere; som giør et, epitomator.

Udtogsviis, breviter, per compendium, carptim, per summa capita.

Udtolker, interpretari; som noget, accipere pro re aliqva, in aliqvid, see Udlægger.

Udtolkning, interpretatio.

Udtordner, hører op at tordne, detonare; siger med en tordnende Stemme, intonare; voce horrenda, terribili proloqvi.

Udtømmen, Udtømmelse, exinanitio; et Kars, haustus; en Lasts, exoneratio.

Udtømmer, evacuare, vacuum reddere, vacuefacere; inanire, exinanire; et Kar ved at drikke deraf, exhaurire, ved at udtømme det, effundere; Kræfterne, perdere, effundere; udtømme sig, i at skrive, deficere; omnia effundere, effudisse; exarescere, exaruisse; i Selskaber, absumere omnem materiam sermonis; man udtømmer sig, refrigescit sermo, deficit materia sermoni.

Udtørrelse, exsiccatio, siccitas, ariditas.

Udtørrer, exsiccare, siccari; som Solen Landet, urere, exhaurire; Legemet, macerare, exhaurire, succum subducere, humorem evocare; som er udtørret, tabidus, exsuccus.

Udtræder, *act.* exterere, excutere, exprimere; Ild, Gnister, ved at træde derpaa, comprimere, elidere. — *neutr.* som Vandet, crescere, ultra ripas effundi, augeri, invalescere, restagnare; ripas relinqvere, excedere; proxima ripis inundare.

Udtræden, Vandets, inundatio, restagnatio, eluvies.

Udtræk, i Lotteriet, sors monadica, unius numeri tessera, monas; besætte et, monade uti, defungi. — i et Claveer, ansa, orbiculus, paxillus.

Udtrækkende, i Medicinen, extractorius.

Udtrækker, extrahere; en Torn, Splint, evellere, evocare; Kaarden, stringere, Klæderne, exuere, deponere, af En, exuere aliqvem vestibus, alicui vestes; nudare, spoliare; ved Plaster, elicere, evocare; som Solen, Farven, Lugten, absumere, exstingvere, minuere, tenuare, auferre, dissipare; Fugtigheden af Jorden, rapere, evocare, haurire, dissipare, bibere; *neutr.*

*neutr.* evanescere, fugere, dissipari. — noget af en Bog, excerpere, notare, describere, consignare colligere subnotare; en Tubus, et Perspectiv, diducere, explicare, porrigere, extendere — trækkerud, løber hastig, volare, fugere, velociter currere; som en Armee, movere, proficisci, til Slag, in aciem exire, af en Fæstning, Stad, excedere, abire, exire, til et Feldtog, exire, expeditionem suscipere, in expeditionem ire; som en Procession, movere, exire, procedere, incipere.

**Udtrætter**, sig, labore se conficere, vires consumere, laboribus frangi, enervari, enecari.

**Udtryk**, overhoved som En taler, striver, oratio; genus dicendi, scribendi; at betegne noget med. a) et Ord, Begreb, vocabulum. b) en Talemaade, formula, modus loqvendi; naar man fortæller noget, verba, ratio; naar man tilkiendegiver sin Mening, Dom ꝛc., vox, judicium, sententia, oratio; det taleriske, elocutio, eloqvium, eloqventia; betiene sig af et U., vocabulum ponere, adhibere, loqvi tali modo; han betiener sig af disse U., in hanc sententiam loqvitur, ita rem exprimit; haardt U., i Henseende til Sprogbrugen, insolitum vocabulum; audax, durior modus loqvendi, betiene sig deraf, durius, insolentius loqvi; i Henseende til Affecten, gravis oratio, vehemens, commotior, ardentior, voces commotiores, bruge det, graviter, commotius loqvi, imod En, om noget, invehi, consurgere vehementer, acriter in aliqvid (qvem), increpare; mildt U., mollius vacabulum, og om flere, mollior, lenior oratio; det U. faldt ham af Munden, vox excidit. — U. i Musiken, modi, cantus indoles, jungendarum vocum ratio, formula; paa Claveret, Violinen, elegantia, modus, ars tractandi fides, rite exprimendi, efferendi, signandi voces; discrimen, vigor, sensus, judicium, vis.

**Udtrykkelig**, disertus, apertus, planus, perspicuus, expressus; Befalning, severum decretum. — *adv.* diserte, plane, utiqve, expresse, i Særdeleshed, nominatim, proprie; nævne, destinare, designare.

**Udtrykker**, af noget, exprimere, elicere, promere; en Svamp, Citron, comprimere; aqvam, succum exprimere e spongia; et Begreb med et Ord, exprimere, signare, notare; noget med flere Ord, describere, verbis exprimere; dette U. Begrebet fuldkommen, æqvat ambitum rei, absolvit, conficit, reddit notionem; respondet, plane congruit rei, ikke fuldkommen, minus respondet, angustius est qvam pro re; non sufficit, impar est rei exprimendæ; U. i et andet Sprog, reddere, interpretari, vertere, convertere. — U. sig overhovedet, loqvi, eloqvi, scribere, uti oratione, genere dicendi; om noget, dicere, scribere, loqvi, verbis uti his vel illis; han U. sig saaledes, ita loqvitur, his verbis utitur; hvorledes U. han sig? qvid ait? qvibus verbis utitur? U. sig i en Fortælning, rem describere verbis, exponere, narrare, tradere; ved en Dom, judicare de re, sententiam ferre, mentem suam interpretari.

**Udtryksfuld**, vigens, gravis, emphaticus.

**Udtvinger**, extorqvere, extundere, vi exprimere.

**Udtyder**, see Udtolker, Udlægger.

**Udtydning**, interpretatio, explicatio.

**Uduelig**, iners, invalidus, tardus, ignavus, neqvam, inutilis, degener; være, nil posse; til noget, haudqvaqvam aptus; inhabilis, minus idoneus, viribus destitutus, impar, være, vi-

viribus carere ad rem efficiendam; non valere aliqvid efficere; er han, ei non datum est; non is est, qvi hoc efficere valeat; erklære for uduelig, abjudicare ab aliqvo facultatem rei efficiendæ; giøre u., hebetare; frangere, imminuere vires; blive, hebescere, elangvescere, obtorpescere, solvi.

Uduelighed, inertia, tarditas, infirmitas, inutilitas, torpor, ignavia, neqvitia.

Udvæler, Udvælder, see Udspringer.

Udvælgelse, delectus, destinatio, af flere, optio; til noget, nominatio, designatio, provincia data; til Medlem, af de andre, cooptatio; ved Lod, sortitio, subsortitio, Dommeres, editio.

Udvælger, legere, deligere; iblandt flere, constituere, som det kiereste, præferre, optare; til noget, creare, designare, facere, nominare, optare, sumere; ved Lod, sortiri, i en andens Sted, subsortiri; sig En til Collega, cooptare, allegere.

Udvagt, statio extrema; procubitores.

Udvalgt, lectus, optimus, pulcherrimus, præstantissimus, eximius; u. Dommer, judex edititius; udvalgte Soldater, robora militum, robur exercitus. — *adv.* lecte, eximie, excellenter, præcipue; eller med superlativus, af det derhos staaende adjectivum, f. Ex. u. skiøn, pulcherrimus.

Udvander, aqva abluere, macerare.

Udvasker, see Udtoer.

Udvendig, externus, exterior; det udvendige, pars exterior; externa *pl.*, facies externa, frons.

Udvendigen, extra, extrinsecus, externe; indvendig og u., utrinqve, intus et extra, kiende En, penitus, intime nosse, perspectum habere.

Udverk, see Udenverk.

Udvexler, mutare, commutare, permutare, Gidsler, ultro citroqve dare, dare et accipere, utrinqve dare obsides; Fangne, utrinqve reddere.

Udvexling, permutatio; Gidslers, mutui obsides; Fangers, mutua liberatio.

Udvei, ratio, conditio, temperamentum; finde, søge en, modum, rationem inire, aliqvid facere, consilium capere, conditione aliqva rem componere. 2) see Udflugt.

Udveier, ponderare, exigere pondus, it. ad exagium, in libram vendere, it. distribuere.

Udvidelse, Grændsernes, prolati fines, proferendi; et Begrebs, en Bygnings, major ambitus.— Udstrækning, porrectio, projectio, tensio, distensio, see Udstrækning.

Udvider, extendere, porrigere, tendere, distendere, diffundere, dilatare; en Slagtorden, explicare, porrigere, saadan en Slagtordning, lata frons; en Sætning, et Beviis, en Befalning, ad plures (plura) porrigere, plura (es) complecti, trahere ad plura (es). — giør større, proferre, producere, extendere, porrigere; en Bygning, et Værelse, dilatare, spatio augere, amplificare, et Klædestykke, laxare; en Port, en Havn, latius aperire; u. Hiertet, diffundere, levare, erigere pectus.

Udvigelse, decessus, deverticulum; for et Angreb, et Beviis, et Stød, declinatio.

Udviger, gaaer af Veien, deflectere, abire; for En, for en Vogn ꝛc., decedere; et Beviis, et Svar, declinare, defugere, recusare, subterfugere, retrahere se, cunctari, et Hug, Stik, Stød, declinare, vitare ictum, subtrahi ab ictu.

Udvikler, explicare, evolvere, pandere, aperire, expedire, extricare; sig, ad exitum venire,

re, perduci; explicari, expediri; hvorledes det endnu vil udvikle sig, qvi exitus sit futurus, qvem exitum res habitura sit.

Udvikling, Udviklelse, explicatio, exitus; et Skuespils, catastrophe, exitus; være nærved, ad exitum vergere, ad finem festinare, in eo esse ut explicetur.

Udvintrer, see Overvintrer.

Udvirker, obtinere, auferre, perficere.

Udvirkning, effectio, effectus.

Udviser, monstrare, ostendere; sig, apparere, patere; som Regningen u., docet. — u. fra et Sted, depellere, jubere excedere loco. — giver Formodning om, præferre. — u. Træer, notare, designare.

Udviisning, Træers, notatio, designatio.

Udvisker, terrer af, extergere, detergere, pertergere; en Plet, abstergere; en Skrift, delere, inducere.

Udvortes, externus; det u., frons, superficies, species, externa *pl.*; u. Skade, in cute vulnus, u. Midler, remedia extrinsecus adhibita. — u., i Henseende til Skinnet, specie, fronte, facie; u. Opførsel, mores externi, morum facies, habitus; Beskaffenhed, adspectus, species, qvod in oculos incurrit; qvod spectari, conspici potest.

Udvoxer, maturescere, numeros explere, ad justam magnitudinem pervenire; firmari; udvoxen, maturus, adultus; integra, solida magnitudine, firmatus. — voxer for stærkt, som Træer, excrescere, diffundi; som Kornet, luxuriari, evanescere, herbescere.

Udvrider, som vaade Klæder, exprimere humorem.

Udyd, pravitas, improbitas, perversitas; morum labes, vitium; som man udøver, delictum, flagitium; i Udyder, prave, male, vitiose, flagitiose.

Udydig, vitiosus (e), pravus (e), improbus (e).

Udygtig, i sig selv, iners, inutilis; til noget, ineptus, inutilis, impar rei, inhabilis; til Krig, imbellis; holde, erklære for u., En til noget, negare aliqvem posse aliqvid efficere; være u., nil posse; til noget, non posse aliqvid efficere; giøre u., debilitare, hebetare; vires infringere, solvere.

Udygtighed, inertia, hebetudo, tarditas; ved et Meen, vitium, debilitas; til noget, inutilitas, nullus usus, nulla vis.

Udyrket, incultus, neglectus.

Udzirer, exornare, excolere.

Ueffen, ikke, non spernendus, commodus (e), opportunus.

Uefterlignelig, inimitabilis.

Uefterrettelig, incertus, infidus.

Uefter tænksom, incautus, temerarius, inconsultus, supinus, incogitans; i Ord og Tale, futilis. — *adv.* inconsulte, leviter, temere, incaute, festinanter.

Uefter tænksomhed, negligentia, temeritas, incogitantia, levitas, festinatio, incuria, inconsiderantia, futilitas.

Uegennyttig, abstinens, continens, *adv.* abstinenter, continenter.

Uegennyttighed, abstinentia; continentia.

Uegentlig, translatus (e), improprius (e), metaphoricus (e), tropicus (e).

Uemfindlig, lentus, durus; ved noget, lentus, immotus ad aliqvid, alienus a sensu rei; være, callere, hebere, torpere, stupere; imod noget, non moveri re, aliqvid lente ferre; imod Ære og Skam, torpere ad sensum laudis et dedecoris; blive, occalescere, obfirmari, hebetari, hebescere; sensum exuere, deponere; giøre, obfirmare, hebetare, a sensu rei alie-

alienare. —*adv.* lente, fine motu, fee Ligegyldig.

Uemfindlighed, fenfus nullus, lentitudo, ftupor; animus hebes, lentus; imod noget, animus re immotus, a fenfu rei alienus; af U., ftupore.

Uendelig, infinitus, interminus, interminatus; i det uendelige, usqve, in immenfum, fine fine. — *adv.* immenfe, fine fine; u. forfkiellig, immane qvantum disfidens; bedre, multis modis præftabilius.

Uendelighed, immenfitas, infinitas.

Uenig, difcors, diffonus, diffentaneus; være, leve, diffentire, difcordare, disfidere; de ere blevne uenige, difcordiæ, rixæ natæ funt inter eos; giøre u., dividere; difcordiarum femina fpargere, jacere inter aliqvos; deri er jeg uenig med ham, hoc mihi cum illo non convenit; deri ere de uenige, hoc eorum confenfum dividit, diftinet.

Uenighed, difcordia, disfidium, diftractio, rixa, diffenfio (us); Uenigheds Gudinde, eris.

Uerfaren, inexpertus, rudis, ignarus, tiro; i noget, imperitus, expers rei, peregrinus (in re).

Uerfarenhed, imperitia, infcitia; Mangel paa Øvelfe, tirocinium.

Uerkiendtlig, fee Utaknemmelig.

Uerftattelig, irreparabilis *adv.* irreparabiliter.

Ufærd, cafus, incommodum, res molefta, infortunium, malum. — for en U.! molefte, incommode accidit, factum eft!

Ufattet, fom man ikke har begrebet, incomprehenfus.

Ufeilbar, certus, exploratus, non dubius; ubedragelig, falli nefcius, certus.

Ufeilbarhed, fides; auctoritas idonea. fallere nefcia; fides fallere nefcia.

Ufeilbarligen, ufeilbart, haud dubie, certo.

Ufin, durus, afper, rigidus.

Uflid, indiligentia, incuria, defidia, inertia, negligentia, focordia, fegnities (a).

Uflittig, indiligens, negligens, defes, focors, remiffus, fegnis, fupinus. — *adv.* negligenter, focorditer, incuriofe, perfunctorie, fegniter, indiligenter.

Uforanderlig, immutabilis, mutari nefcius, mutationi nulli obnoxius, mutationis expers; være, mutari non poffe; u. i fin Mening, fit Forfæt, tenax fententiæ, propofiti; i det gode, conftans, firmus; i det onde, pertinax, obftinatus; være, non poffe deduci, averti a confilio, a fententia; perfiftere in fententia.— u. fom en Lov, fanctus, perpetuus, immotus; fom et Teftament, ratus, firmus; være, non poffe infirmari, refcindi, moveri, labefactari, convelli; in perpetuum valere; fom Grændfer, et Løfte, en Mening, immotus, certus, ftabilis, ratus, immobilis. — *adv.* immutabiliter, perpetuo, eodem modo femper; ftandhaftigen, conftanter, firmiter; haardnakket, obftinate, pervicaciter; faft, ftabiliter, firmiter, immobiliter.

Uforanderlighed, immutabilitas, mutationis conditio nulla; Standhaftighed, firmitas, conftantia; Haardnakkenhed, pervicacia, obftinatio invicta; Fafthed, ftabilitas, immobilitas, firmitas; en Lovs U., fanctitas; et Løftes, fides.

Uforandret, immutatus, immutabilis, integer; ut eft, erat, erit, fuit; idem; blive, non immutari, non verti; lade, nil mutare, nil vertere; *adv.* fine mutatione, conftanter, immutabiliter.

Uforarbeidet, rudis, infectus, infabricatus.

Uforbederlig, fom ikke lader fig forbedre, infanabilis, perditus; være, corrigi non poffe; et

er haŋ, det, spes, conditio corrigendi nulla est, ilicet; actum est de illo. — U., uden Feil, sine vitiis, sine exceptione laudandus, perfectus, omnibus numeris absolutus; være, vacare vitiis, nulla ex parte laborare. — adv. emendate, fine vitiis, perfecte, ut nil omnino desideres; giøre noget, perficere; — det, per omnia probari, opus approbare.
Uforbederlighed, hvor intet Haab er til Bedring, insanabilis pravitas, immedicabile vitium, spes nulla corrigendi; hvor ingen Feil er, perfectio; laus solida, integra.
Uforbigiængelig, inevitabilis, ineluctabilis, necessarius. — adv. utiqve, necessario, inevitabiliter, ineluctabiliter.
Uforbigiængelighed, necessitas ineluctabilis, summa.
Uforderyelig, incorruptus.
Uforderyet, salvus, integer, incorruptus.
Ufordeelagtig, iniqvus, incommodus, damnosus, gravis, infestus, adv. incommode, graviter, iniqve.
Ufordeelagtighed, incommodum, damnum, fraus.
Ufordøielig, difficilis, durior ad concoqvendum; solidior, gravior; være, difficile concoqvi.
Ufordøielighed, Madens, gravitas, concoqvendi cibi difficultas; Mavens, cruditas.
Ufordøiet, indigestus.
Ufordragelig, intolerandus, intolerabilis, iniqvus, acerbus, non ferendus; være, ferri non posse. — som ikke kan forliges, insociabilis, dissociabilis. — adv. intolerabiliter, intolerandum in modum, acerbe.
Ufordragelighed, acerbitas, vis intoleranda. — om Personer, asperitas, duritas.
Uforfærd, uforfærdet, interritus, imperterritus, impavidus, intrepidus (e), constans, fortis, præsens; være, esse animo præsenti; blive, non moveri, non expavescere. — adv. nil territus, sine terrore, animo forti.
Uforfærdhed, constantia; animus intrepidus, fortis, magnus; fortitudo; med U., impavide, constanter.
Uforfærdiget, imperfectus, non absolutus.
Uforfalsket, integer, intemeratus, sincerus, purus, verus, incorruptus, probus, merus, adv. sincere, incorrupte, vere, sine interpolatione.
Uforfaren, Uforfarenhed, see Uerfaren ꝛc.
Uforgængelig, incorruptibilis, indelebilis, perpetuus, æternus, perennis, jugis, immortalis; være, non perire, fine carere; blive, immortalitate beari, adv. perpetuo, sine fine, immortaliter.
Uforgængelighed, perpetuitas, immortalitas, incorruptibilitas.
Uforglemmelig, nunqvam obliviscendus, memor; være, nunqvam in oblivionem venire, nulla oblivione obliterari, semper recoli, adv. semper, in omne tempus, perpetua memoria (abl.)
Uforglemmelighed, memoria perpetua, immortalis, æterna.
Uforglemt, memoriæ infixus; det skal ikke blive, meminero, non excidet.
Uforgribelig, modestus, nil definientis, non sese interponentis, sine prærogativa; min uforgribelige Mening er, eqvidem ita censeam, tu qvod videtur, facito; mihi, salvo tuo, aliorum judicio, sic videtur; nil constituo, sed si me audias, ita feceris, adv. modeste, sine prærogativa, salvo alterius (tuo, vestro, aliorum) judicio.
Uforhaaber, see Uventet.
Uforhalet, celeriter, sine mora, haud cunctanter, haud cunctatus.
Uforhindret, liber, libere, expeditus (e), nulla re impediente; sine impedimento, interpellatione.

Uforhørt, incognita caufa, indicta caufa, inauditus.
Uforkaftelig, non culpandus, non fpernendus, haud improbandus; fom et Document, idoneus, fide dignus; fom et Vidne, fatis idoneus, haud contemnendus.
Uforklarligen, inenarrabiliter.
Uforkrænkelig, incorruptibilis, inviolabilis.
Uforligelig, ferus, durus, atrox, fee Uforfonlig.
Uforlignelig, egregius, incomparabilis, unicus, mirificus, *adv.* egregie, mirifice, mire, mirum in modum.
Ufornærkt, inobfervatus, qvod non fentiatur, occultus, *adv.* occulte, fine fenfu, nemine fentiente; han giorde det u., me non fentiente, me imprudente fecit; han kom u., imprudenti obrepfit; jeg giorde, lærte det u., imprudens, qvafi aliud agens feci, didici. — u., hemmeligen, furtim, clam; lidt efter lidt, fenfim.
Ufornieent, fee Ubehindret.
Uformodet, uformodentlig, infperatus, inopinatus, inopinus, necopinatus, necopinus, repens, repentinus, inexfpectatus, improvifus; komme, præter fpem, non fperanti (non fperantibus) infperanti (ibus), offerri, objici. — *adv.* infperate (o), exinfperato, ante exfpectatum.
Ufornuende, invalidus, fine viribus, viribus deftitutus; være, nil valere, nil poffe; viribus carere, deftitui.—fattig, inops, tenuis; være, nil habere.
Uformuenhed, imbecillitas, infirmitas, virium inopia; af U., viribus deftitutus, viribus deficientibus; erkiende fin, intelligere qvam nil posfis; tecum habitare. — Fattigdom, inopia, tenuitas.
Ufornemmelig, obfcurus (e).
Ufornøden, haud fane neceffarius; fupervacaneus, inutilis; være, fom en Gierning, nihil attinere; fom en Perfon, Ting, abeffe poffe, haud reqviri; den Ting er u., carere, fuperfedere ea re licet; den Umage, den Udgift var u., hanc moleftiam, impenfam lucrari potes, posfum, poteram &c.; det vil ikke være u., non alienum, haud abs re erit; giøre u., facere, efficere, ut re, homine carere posfis.
Ufornødent, unødvendigen, temere, fruftra, fine caufa, præter rem, præter necesfitatem.
Ufornøielig, qverulus, cui fatisfieri non poteft, fee Ubehagelig.
Ufornøielighed, qverulitas.
Ufornøiet, fee Misfornøiet.
Ufornuft, vecordia, amentia; af U., demens, per dementiam, amenter.
Ufornuftig, fom Dyrene, brutus, mutus, fine mente; expers mentis, rationis. være, ratione, mente carere; fom et Menneske, ftolidus, vecors, amens, være, defipere. — *adv.* dementer, ftolide.
Uforrettet. — med u. Sag, irritus, re irrita, irrito conatu.
Uforringet, integer, folidus; ut nil decedat, nil abfit.
Uforfagt, intrepidus, animofus, impavidus, promtus; være, nil timere. — *adv.* intrepide, conftanter, nullo metu, fine pavore, impavide, promte.
Uforfagthed, animus intrepidus.
Uforfeglet, apertus, non obfignatus.
Uforfigtig, incautus, imprudens, inconfultus, incogitans, fupinus, temerarius. — *adv.* temere, incaute, imprudenter, inconfultius.
Uforfigtighed, temeritas, imprudentia, error, focordia, incogitantia; af U., temere, per imprudentiam, imprudentia lapfus, errore ablatus; fagde jeg, imprudenti excidit.
Uforfkammet, impudens, improbus, importunus, protervus, qvem nil pudet, oris duri, perfrictæ frontis, være, nullo pudore regi, moveri; i Henfeende til

til Utugt, impudicus, obſcoenus; kan du være ſaa u. at forlange, qva fronte poſtulas &c.? — blive u., pudorem deponere, vincere, exuere. — *adv.* impudenter, improbe, nullo pudore, ſine pudore; pudore victo, depoſito; proterve, illiberaliter, contumaciter; utugtigen, impudice.

Uforſkammenhed, impudentia, illiberalitas, importunitas, protervia, contumacia, os durum, improbitas, pudor nullus; en U., impudenter factum, er det, impudenter fit. — utugtig U., impudicitia.

Uforſkyldt, immeritus; uden Brøde, culpa vacuus, inſons, integer. — *adv.* immerito, immerenter.

Uforſonlig, ſom et Menneſke, implacabilis, atrox, inexorabilis; ſom Had, implacabilis, invictus, internecinus, *adv.* implacabiliter, inexorabiliter.

Uforſonlighed, atrocitas, implacabilitas; leve i, exercere odium implacabile.

Uforſøgt, ſom en Ting, inexpertus, intentatus, inauſus; lade, intentatum, inexpertum relinqvere, intet, omnia experiri, moliri; nihil omittere, nil reliqvi facere. — u., ſom et Menneſke, inexpertus, rudis, imperitus (rei).

Uforſørget, cui nondum eſt conſultum, ſine certa ſede vagus; være, carere certo reditu, certa ſede; uforſørgede Børn, liberi inopes, opis indigi.

Uforſtaaelig, obſcurus, inexplanatus, inexplanabilis, perplexus (e), ambiguus (e). — *adv.* per nebulam, obſcure.

Uforſtaaelighed, obſcuritas, ambiguitas.

Uforſtand, Uforſtandighed, inſcitia, ſocordia, imperitia, incogitantia, imprudentia, error, ſtultitia; det er hans U., ſtultitiæ tribuendum, imperitiæ ignoſcendum eſt; af U., per imprudentiam, imprudenter, errore, imperite, temere, cæco impetu, errore ablatus, inſcitia in transverſum actus.

Uforſtandig, imprudens, ſtolidus, ſtultus, imperitus (e). — *adv.* temere, inſcite, prave, ſtolide, imprudenter.

Uforſtyrret, otioſus (e) vacuus; blive, non turbari, non interpellari; lade, non interpellare. — *adv.* otioſe, per otium, libere.

Uforſvarlig, malus (e), illegitimus (e), iniqvus (e), indecorus (e), indecens, indecenter.

Uforſvarlighed, injuria, iniqvitas.

Uforſynet, imparatus, ſee Uforſørget.

Ufortalt, inenarratus.

Ufortalt, (med et langt a) intactus; illæſus; enhver u., ut neminem tangam; nemini maledicam.

Ufortient, ſee Uforſkyldt.

Ufortiet, apertus (e), palam, propalam; lade u., non celare.

Ufortoldet, ikke angivet til Told, inſcriptus.

Ufortøvet, celeriter, ſine mora, haud cunctanter, haud cunctatus.

Ufortrøden, impiger, indefeſſus, ſtrenuus, gnarus, promtus, acer, alacris. — *adv.* ſtrenue, impigre; gnaviter, promte, alacriter.

Ufortrødenhed, animus promtus, impiger; opera promta, ſtrenuitas, induſtria, alacritas.

Uforvarendes, improvidus (e), improviſe (o); de, ex improviſo; inopinato, ex inopinato.

Uforvisnelig, perpetuus, perpetuo florens, ſemper florens.

Ufødt, nondum natus, nullus.

Ufølelig, obſcurus, non ſentiendus.

Ufølſom, ſee Uempfindtlig.

Ufraſkillelig, ſee Uadſkillelig.

Ufred, diſcordia, inimicitia, bellum; til Ufredstid, in bello.

Ufre-

Ufredelig, turbulentus (e), impacatus, hostilis, *adv*, hostiliter.
Ufrie, servus, mancipatus.
Ufrihed, servitus, servitium.
Ufrivillig, invitus, coactus.
Ufrugtbar, infecundus, sterilis, infelix; som en Afhandling, tenuis, exilis, jejunus, infructuosus; rebus, sententiis inops.
Ufrugtbarhed, sterilitas, infecunditas, infelicitas; et Skrifts, tenuitas, inopia.
Ufuldbyrdet, imperfectus, abruptus; lade, abrumpere, non absolvere.
Ufuldendt, Ufuldført, see Ufuldbyrdet.
Ufuldkommen, imperfectus, tenuis, levis; ikke færdig, inchoatus, non absolutus, abruptus, imperfectus; feilende, mancus, vitiosus, mendosus, inelaboratus, inconditus; være, laborare. — *adv.* imperfecte, non plane, tenuiter; ikke ganske, ex parte tantum; feilende, vitiose, mendose.
Ufuldkommenhed, tenuitas, vitium; conditio tenuis, vitiosa; Feil, vitium, mendum, pravitas; at noget ikke er færdigt, imperfectio. — Ufuldkommenheder, vitia; fuld af, vitiosus.
Ufuldstændig, non integer; mancus; er det, complura desunt. — *adv.* non plane; ex parte tantum.
Ufuldstændighed, nulla integritas.
Ugangbar, som Mynt, insitatus, ex usu fori circumscriptus.
Uge, hebdomas (à), hebdomada; septimana, septenarius, orbis septem dierum; i Modsætning med Søndagen, dies operosi, profesti.
Ugemeen, sielden, haud vulgaris, haud sane obvius; særdeles, singularis, eximius, egregius, insignis; stor, magnus.
Ugentlig, per hebdomades, singulis hebdomadibus, qvavis hebdomade; u. Sold, stipendium in hebdomades.
Ugeprædiken, concio extra sabbatum.
Ugierne, non libenter, ægre, gravatus (e, im), invitus; giøre noget, gravari aliqvid facere; see, nolle, improbare; jeg seer det u., nolim, me invito fiat.
Ugierning, nefas, scelus nefandum, facinus.
Ugiengieldelig, qvod rependi non potest.
Ugift, vacuus; matrimonii exsors, expers; Mandsperson, som ingen Kone har havt, cælebs; Fruentimmer, som ingen Mand har havt, innupta, viri expers; blive u., abstinere conjugio; som en Mandsperson, uxorem non ducere; som et Fruentimmer, nulli nubere; u. Stand, cælibatus; leve i, cælibem vitam agere.
Ugild, hvis Vidne intet gielder, intestabilis.
Ugiort, infectus.
Ugiørlig, qvod fieri non potest, impossibilis.
Ugiørlighed, qvod res fieri non potest.
Ugle, ulula; stor, bubo; Natugle, noctua; skrige som, bubulare; som en U., horridus, inconditus.
Uglefeet, overseet, cerritus, larvatus; noget, cerritulus.
Ugrundet, daarlig, vanus, frivolus, inanis; svag, minus idoneus, parum firmus.
Ugudelig, impius (e), nefarius (e) nefandus, improbus (e) sceleratus (e); profligatus; som ingen Religion har, irreligiosus.
Ugudelighed, impietas; af, impie, nefarie, scelestè, scelerate, irreligiose, animo improbo. — Ugudeligheder, impie facta, facinora scelerata, forøve, multa nefarie agere.
Ugunst, malevolentia, odium, invidia, see Unaade.

Ugun-

Ugunstig, malevolus (e), iniqvus(e), adversus; som Skiebnen, lævus.
Ugyldig, irritus, vanus, nullus, jure nullo, inutilis; være, jure, auctoritate destitui; carere; non valere; blive, infirmari, rumpi, rescindi, jus amittere; giøre, erklære for, solvere, rescindere, rumpere; jus, auctoritatem rei tollere, infirmare. — *adv.* inutiliter, jure nullo, nulla auctoritate, qvod non valeat.
Ugyldighed, inutilitas, jus nullum, vis nulla, auctoritas nulla, naar noget først var gyldig, auctoritas jam nulla, jus rei sublatum; nullitas *ict.*
Uhandelig, intractabilis.
Uharmonisk, immodulatus.
Uheld, Uheldig, see Ulykke ꝛc.
Uhevnet, inultus.
Uhilset, insalutatus.
Uhindret, see Ubehindret.
Uhøflig, ferus, asper, incultus, inficetus, importunus, inconcinnus, illiberalis; som en Fornemme, arrogans, parum civilis; u. Opførsel, feritas, asperitas, rusticitas. — *adv.* rustice, aspere, inconcinne; af en Fornemme, haud qvaqvam civiliter; arroganter.
Uhøflighed, inhumanitas, feritas, inconcinnitas, importunitas, asperitas, rusticitas; en Fornemmes, arrogantia, contumacia. — en U., illiberaliter factum; begaae, illiberaliter agere; imod En, lædere, offendere aliqvem. — imod Fremmede, inhospitalitas.
Uhørt, inauditus, insolitus; forfærdelig, infandus.
Uhøvisk, spurcus, foedus, flagitiosus, obscenus, impurus (e).
Uhøviskhed, obscenitas, foeditas.
Uhøvlet, som et Menneske, incultus, ferus, horridus.
Uhr, horologium, automatum horarium, gnomon; Soeluhr, solarium; Sanduhr, clepsammidium; Vanduhr, clepsidra; Viseren paa Uhret, stylus, gnomon, radius, index horarius; Perpendikelen, Uroen, libramentum, momentum. — Uhret gaaer, opus suum facit, rigtig, rite indicat tempus, galt, errat, aberrat.
Uhrbaand, lemniscus ad horologium.
Uhrfikke, funda horologio aptata.
Uhrfutteral, gnomonotheca.
Uhrkiæde, catella ad horologium.
Uhrmager, horologiarius, horologiorum artifex, gnomonicus.
Uhrmagerkonst, gnomonice; som hører til, gnomonicus.
Uhrnøgle, clavicula gnomonica, verticillus.
Uhrværk, horologium, automaton horologum, horaria machina, horarium.
Uhrviser, see Uhr.
Uhumsk, immundus, sqvalidus, sordidus, poedore obsitus.
Uhumskhed, sordes, sqvalor, immundities, spurcities, eluvies, foeditas, poedor; paa Gader, Veie, coenum; af Mennesker, excrementa, stercus; af Næsen, mucus (or); i et Skib, sentina; paa Uld, oesypum.
Uhyre, monstrum, prodigium, portentum; et stort Dyr, bellua; U. af et Menneske, monstrum hominis. — *adv.* immaniter; U. stor, vastus, immanis, immensus.
Ujævn, iniqvus, asper, inæqvalis, confragosus, hiulcus, salebrosus; fuld med Bakker, tumulosus, clivosus.
Ujævnhed, asperitas, aspredo, salebra.
Uigienbringelig, irreparabilis; som Tiden, irrevocabilis, irreparabilis *adv.*, irrevocabiliter, irreparabiliter.
Uigiendrivelig, irrefutabilis, invictus, firmus; være, revinci, refelli, infirmari non posse. — *adv.* invicte, firmiter, evidenter, ut nil contradici possit.
Uigiendrivelighed, en Tings, evidentia, veritas invicta; et Beviises, vis invicta.

Uigienkaldelig, immutabilis, irrevocabilis, certus, ratus, fixus, firmus, irretractabilis; være, mutari, infirmari, rescindi non posse. — adv. firmiter, qvod mutari neqveat.
Uigienkaldelighed, firmitas, mutandi conditio nulla.
Uigienkaldet, irrevocatus.
Uigiennemsigtig, opacus, obscurus; være, lumen non transmittere.
Uigiennemtrængelig, fast, impenetrabilis, solidus, densus; være, nihil transmittere. — uudforskelig, abditus, occultus, imperveſtigabilis. — *adv.* impenetrabiliter.
Uigiennemtrængelighed, Fasthed, firmitas, antitypia; Dunkelhed, obscuritas.
Uimodsigelig, manifeſtus, haud dubius, evidens, certisſimus. — *adv.* beviist, evidenter, planisſime; sandt, certisſime, haud dubie.
Uimodsigelighed, certa, fides, evidentia, nulla dubitatio, fides manifeſta.
Uimodstaaelig, invictus, potens; som en Bedende eller Bøn, blande potens. — *adv.* invicte, potenter.
Uimodstaaelighed, vis invicta, potentia.
Uindbunden, Bog, volumen non compactum, solutum.
Uindskrænket, illimitatus, infinitus, non circumſcriptus; u. Magt, ſumma poteſtas, omne arbitrium; omnium rerum jus, auctoritas, som har, arbiter rei totius, rerum omnium.
Ukæmmet, incomtus, impexus.
Ukaldet, invocatus.
Ukiendelig, obſcurus, non agnoſcendus, ſibi disſimilis; være, agnoſci non poſſe; blive, mutari, aliam ſpeciem induere; giøre, abſcondere, obſcurare, mutare, aliam ſpeciem circumdare, ſin Haand, chirographum disſimulare.
Ukiendelighed, obſcuritas.
Ukiær, ingratus moleſtus; være, diſplicere; det er mig, nolim.
Ukiærlig, durus, impius(e), lentus, immitis, ferus, expers humanitatis, inhumanus.
Ukiærlighed, aſperitas, impietas, inhumanitas, feritas; animus durus, immitis, ferus, miſerari neſcius.
Uklar, turbidus, som Viin, turbidus, turbulentus, inſincerus, foeculentus; som Vand, aqva turbida, inſincera, lutulenta.
Uklippet, intonſus.
Ukogt, crudus.
Ukrænket, qvietus, vacuus; blive, non vexari; lade En, parcere alicui.
Ukraftig, irritus; giøre, irritare *Iſt.*, irritum reddere, infirmare.
Ukrud, lolium, avena ſterilis, ziſania, tager Overhaand, dominatur, cuncta obtinet; forgaaer ikke, optima cum pereant, deteriora manent; mala herba non interit.
Ukydsk, som en Person, impudicus, libidinoſus; som en Gierning, inceſtus; som et Skrift, en Tale, obſcenus, flagitioſus; som Gebærder, impudicus, protervus. — *adv.* inceſte, impudice, libidinoſe, flagitioſe, impure, obſcene.
Ukydskhed, impudicitia, flagitium, libido, impuritas, obſcenitas, libidines.
Ukyndig, imperitus, rudis, ignarus.
Ukyndighed, imperitia, ignorantia, see Vankundighed.
Ulædskelig, see Udslukkelig.
Ulædsket Kalk, calx viva.
Ulægelig, inſanabilis, immedicabilis; være, ſanari non poſſe. — *adv.* inſanabiliter.
Ulærd, som Bebreidelse, rudis, ineruditus, indoctus, alienus a literis, expers literarum; imodſat den Lærde, illiteratus, non literatus, amuſus; være, literas neſcire, nil videre in literis.

Ulærd-

Ulærvillig, indocilis, hebes, tardus, ſtupidus; være, hebere ad diſcendum; eſſe ingenio tardo, hebeti.

Ulærvillighed, ſtupor, tarditas, ingenii infelicitas.

Ulæſelig, qvi (qvod) legi non poteſt; qvod lectu (legere) non eſt; ſkrive u., male pingere, male literas exarare.

Ulæſt, illectus; ſende et Skrift u. tilbage, illectum remittere ſcriptum.

Ulaſtelig, ſom et Menneſke, integer, inculpatus, inculpabilis, culpa vacuus, recti exempli, være, culpa, crimine vacare; ſom Levnet, Forhold, honeſtus, ſine probro, ſine crimine; ſom en Gierning, et Arbeide, en Henſigt, probus, laudandus, haud culpandus, probabilis, være, vitio (is) vacare, carere; vituperari non poſſe; nil habere qvod culpetur; ulaſteligt Arbeide, opus emendatum, ſine exceptione laudandum. — *adv.* leve ulaſteligen, ſine probro, recte, recto exemplo agere, giøre noget, opus probare, approbare.

Ulaſtelighed, probitas, virtus, laus.

Uldarbeide, lanicium, lanificium.

Ulden, laneus, lanuginoſus.

Uldhandel, lanaria mercatura.

Uldhandler, lanarius mercator.

Uldkarter, carminarius.

Uldrig, laniger.

Uldſpinder, lanifex, lanificus.

Uldſpinderie, lanificium.

Uldvæver, textor lanarius; lanificus.

Ulegemlig, incorporeus, incorporalis, ſimplex, inconcretus, corpore carens; være, carere, vacare corpore.

Ulegemlighed, incorporalitas.

Uleilig, ſee Ubeleilig.

Uleilighed, Ulempe, incommodum, incommoditas, moleſtia; have, malum habere; giøre, turbare, turbas dare; komme i, turbis implicari, malo mactari; bringe i, malis, incommodis implicare; tildrage ſig, malum (a) ſibimet arceſſere. — U., Beſværlighed, onus, incommodum; have, jactari, trepidare, agitari, med Bekoſtninger, ſumtu feriri; giøre ſig ſelv, laborare, megen, multum laborare, En, alicui moleſtum eſſe, aliqvem ſumtu ferire; giør Dem ingen Uleilighed, nolim te mea cauſa laborare, nolo tibi moleſtus eſſe.

Ulemlæſter, immutilatus.

Ulempe, ſee Uleilighed.

Ulidelig, ikke at udſtaae, intolerandus, intolerabilis, immenſus, acerbus; ſom et Menneſke, inamabilis. — *adv.* intolerabiliter, intolerandum in modum, acerbe; ultra qvam ferri poſſit.

Ulidelighed, en Tings, vis, acerbitas; ulideligt Væſen, intolerantia morum.

Ulig, diſſimilis, diſpar, diverſus; det ſeer ham uligt, hoc in eum non cadit; alienum ab illo eſt; non is eſt a qvo illud profectum putes. — u. i Alder, Kiøn, Stand, Størrelſe, Kraft, Duelighed, impar, inferior, diſpar; vi ere hinanden ikke ulige, meget ulige i Stand, Alder ꝛc., parum, multum diſtat inter noſtram ætatem, conditionem &c., naar det ſkal udtrykke det ringere, ætas, genus, virtus ejus multum, non multum cedit hujus ætati &c.; naar det ſkal udtrykke det høiere, ætas, genus, virtus tua, ejus, multum, non multum me, meam (um) vincit, ſuperat, antecedit. — u. Mening, opinio diverſa, varia, være af, diſſidere, diſſentire cum aliqvo; omnia alia probare, vi ere af u. Mening, multum intereſt inter meam atqve illius ſententiam, mihi longe ſecus videtur, longe mea ratio illi diſcrepat; Meninger ne ere u., varie res exiſtimatur; alius aliud, alii alia probant; aliis aliud placet; non idem omnibus probatur, videtur,

tur, meget U., magna est opinionum dissensio. — U.-Strid, iniqve comparatum certamen, male composita concertatio, Partie, Giftermaal, impar matrimonium, conditio; giøre et, impari jungi, see Ujævn.

Ulige, *adj.* som Tal, impar; lige eller u., par impar, spille, micare. — *adv.* ikke eensdan, inæqvabiliter, varie, dissimiliter, non eodem modo; i Størrelse, Kraft ꝛc., impariter.

Ulighed, dissimilitudo, diversitas, discrimen; i Beskaffenheden af en Ting, varietas, inæqvabilitas; imellem forskiellige Ting, inæqvalitas; i Meninger, dissidium, dissensio, diversitas, iblant mange, varietas, er, intercedit, obtinet.

Ulmer, under Asken, gliscere.

Ulovlig, iniqvus, injustus, *adv.* injuste, injuria, præter æqvum, nullo jure, see Uretmæssig.

Ulovlighed, see Uretmæssighed.

Ulv, lupus; man maa tude med de Ulve man er iblant, si fueris romæ, romano vivito more; naar man taler om Ulven, er han ikke langt borte, lupus in fabula.

Ulveart, Slægt, genus lupinum; Viis, Maade, mos lupinus, ingenium lupinum.

Ulvinde, lupa.

Ulydig, contumax, være, male, contumacius parere, blive, minus jam dicto audientem esse, in contumaciam prolabi, giøre, contumacia implere, ab officio avertere.

Ulydighed, contumacia.

Ulykke, infelicitas; calamitas, miseria, res adversæ; mala fortuna, conditio; sors adversa, iniqva; i U., in adversis, inter adversa, være, uti fortuna adversa, premi sorte iniqva, experiri fortunam iniqvam; conflictari, urgeri rebus iniqvis; født til U., ad miseriam natus; til U. skede det, Ulykken vilde, infeliciter accidit; malum, incommodum auxit; til min, hans U., malo meo, ejus; det er hans, hoc eum lædit, pessundat, evertit; hoc ei nocet, fraudi est; komme i U., perire; in miseriam, in calamitatem, perniciem, male incidere; malis obrui; bringe i, perdere, miserum reddere, evertere, pessundare, sig i, sibimet mala arcessere, sua culpa perire; hvem kan giøre for U.? qvis casum præstet? scilicet, nimirum hoc prævideri, vitari non potuit; sed enim multa improviso objiciuntur. — en U., malum, pestis, incommodum; komme til, malo, incommodo feriri; aliqvid adversi pati, ved at falde, lædi, debilitari; han har havt en, aliqvid ei accidit; det er en U.! malum! durum! nimirum hoc male cecidit! incommode factum est! malum factum! for ham, miserum illum! væ misero! hoc infeliciter ei accidit; en U. over den anden, aliud ex alio malum, have, continuis malis affligi, vexari; det vilde være en U.! meliora deus! nolim fieri! Gud bevare os for U.! deus malum (a) avertat, prohibeat! man hører om Ulykker, clades nunciantur, paa Søen, tempestates, procellæ sævisse narrantur; jeg har havt den U. f. Ex. at slaae det itu, at fortørne ham, infeliciter, infelici casu illud confregi, illum offendi, infeliciter accidit, commisi ut illud frangerem, illum offenderem.

Ulykkelig, infelix, miser, ærumnosus, malis obrutus, være, malis obrui, premi, urgeri; adversa sorte uti; conflictari rebus adversis, giøre, perdere, pessundare, perniciem adferre. — være u i noget, med noget, rem male gerere; offendere, i Træfning, i Spil, vinci, victum abire; i at falde, lædi, debilitari; med En, in aliqvo offendere, male sibi consulere; jeg har været saa u. at mishaget ham, infeliciter, infelici casu commisi, factum est ut ei

ei displicerem; u. Dag, dies ater, Time, Tid, inauspicatum tempus; ulykkeligt Indfald, stultum consilium, error; have et, errore mentis auferri; delirare.
Ulykkeligen, infeliciter, improspere, misere, male; spille, male rem gerere; slaaes, vinci, infeliciter pugnare, improspere rem gerere; gaae, male cedere, improspere cadere.
Ulyksalig, see Ulykkelig.
Ulyksalighed, infelicitas, miseria.
Ulyst, fastidium, stomachus; med U., invitus, coactus, haud libenter, gravatim; har U. til, fastidire, abhorrere.
Ulystig, ubehagelig, injucundus, nubilus; Egn, inamoenus, tristis.
Umaadelig, i Begierligheder, impotens, cupidus, nimius, intemperans, immodicus, incontinens, effusus, være, modum non servare; stor, effusus, immodicus, nimius, immensus, infinitus, enormis.
Umaadeligen, immodice, effuse, nimis, impotenter, cupidius, intemperantius.
Umaadelighed, intemperantia, modus nullus; i Størrelse, immensitas.
Umaalelig, immensus (e), infinitus, sine fine.
Umaalelighed, immensitas.
Umælende, mutus.
Umærkelig, occultus, non sentiendus, liden, tenuis, exiguus. — *adv.* occulte, sensim, qvod non sentiatur; tage til, occultis auctibus crescere; det tager umærkelig til, crescere non sentias, sed crevisse; lidet, tenuiter.
Umærkelighed, f. Ex. i en Tilvext, occultum incrementum; Lidenhed, tenuitas.
Umærket, inobservatus.
Umættelig, inexpletus, inexplebilis, insatiabilis, gulosus, indomitæ aviditatis, avidus; *adv.* avide, insatiabiliter, gulose.
Umættelighed, aviditas improba, indomita, semper hians; gula, insatiabilitas.
Umage, opera, conatus, sedulitas, cura, diligentia; med noget, cura, studium rei; opera rei impensa, impendenda; for noget, studium, conatus rei adipiscendæ; for at faae Gunst, Ære, ambitio; for En, studium, favor, opera, suffragatio, see Møie. — det er Umagen værd, operæ pretium est.
Umage, *adj.* impar, see Ulige.
Umager, En, molestiam imponere, negotium alicui facessere, molestum ei esse, onus imponere; umag mig ikke dermed, noli mihi hanc molestiam, hanc curam imponere. — umage sig meget, omnem operam adhibere; nulli operæ, nulli molestiæ parcere; sedulo facere; med noget, occupari aliqva re; rei vacare, studere; operam dare, impendere, navare; in re elaborare, versari; for noget, qværere, expetere, ambire, captare; conseqvi studere; for En, alicui favere, suffragari, adesse; aliqvem juvare, operam ei suam præbere, præstare, accommodare; pro aliqvo elaborare, contendere, anniti; umag dem ikke til mig, noli hanc molestiam, hoc oneris suscipere ut ad me venias; tør jeg umage dem til mig? audeone tibi hoc incommodi injungere, ut venias? at de har umaget dem til mig, qvod mea causa hoc incommodi suscepisti, tantum mihi tribuisti, mea causa laborasti, ut ad me venires.
Umagelig, incommodus (e), see Ubeqvem.
Umagelighed, molestia.
Umaneerlig, rudis, incultus, inficetus, indecorus; u. stor, immensus, immodicus.
Umaneerlighed, duritas, feritas, asperitas, rusticitas.

Umeldt, sine nuncio, nemine, præmisso; komme, irrumpere.
Umenget, see Ublandet.
Umenneske, inhumanus, ferus, importunus, immanis, monstrum hominis, bellua, expers humani sensus; være, nil hominis habere, i Grumhed, sævire immaniter; blive et, efferari, hominem exuere; som et, immaniter, more ferino, ut bellua.
Umenneskelig, inhumanus, immanis, ferus; grum, crudelis, sævus, stor, forfærdelig, horrendus, immensus, intolerandus. — *adv.* immaniter; grumt, crudeliter; forfærdeligen, immaniter, horrendum in modum; udstaae, plus qvam homo pati posse videatur.
Umenneskelighed, inhumanitas, feritas, immanitas; Grumhed, inhumana sævitia; en U., immane facinus.
Umiddelbar, proximus, ipsius, ab ipso profectus; Eftermand, ipsius successor, nemine interjecto, være, proxime eum seqvi; eum excipere. — *adv.* proxime, directo, ipse, per se, non per alium; tale u. med En, cum ipso loqvi; u. derpaa, statim, illico, proxime, derved, derhos, continuo; hvad som følger u. paa hinanden, ved hinanden, continuus, junctus; ikke u. derpaa, intervallo relicto; lade følge u., statim subjicere, continuare, suggerere.
Umild, inclemens, asper, durus, immitis, crudelis, inhumanus.
Umildhed, inclementia, asperitas, crudelitas; inhumanitas.
Umildt, inclementer, aspere, inhumane, crudeliter.
Umistelig, necessarius, non carendus, være, abesse non posse, det er mig u., eo carere non possum; giøre sig u., insinuare se in omnia; admisceri omnibus rebus; efficere ut te carere non possint. — *adv.* necessario, utiqve.
Umistelighed, necessitas.
Umoden, immaturus, acerbus, crudus, nondum maturus, nondum subactus; u. Druer, Bær, omphax; Figen, grossus.
Umodenhed, immaturitas, acerbitas.
Umodent, immature, acerbe, ante tempus.
Umuelig, qvod fieri neqvit; for En, qvod ille facere, efficere neqvit; være, fieri non posse, for En, ab aliqvo effici non posse; det er umueligt, non possum, facere neqveo, at troe, credere non possum; ikke at tale, facere non possum qvin eloqvar; umuelige Ting, qvæ fieri neqveunt; giør noget u., rem impedire; facere ut res fieri, effici neqveat; conditionem tollere rei efficiendæ; holde for u., desperare rem fieri posse, naar man først holdt det for mueligt, abjicere spem rei efficiendæ; erklære for u., negare rem fieri, effici posse. — ikke u., qvod fieri potest, være, fieri posse; holde for u., nil desperare, qvidlibet credere fieri posse; for ham holder jeg intet u., ille mihi videtur omnia, qvidlibet, nihil non effecturus; ikke saa u., facilius qvam credas; non tam difficile qvam videtur. — *adv.* nullo modo, nullo pacto, nulla ratione, nulla conditione, plane non; jeg kan u., non possum, plane neqveo, troe, adduci neqveo ut credam, overtale mig til, vincere me, impetrare a me non possum; han kan u. være kommen endnu, fieri non potest ut venerit; nondum venisse potest.
Umuelighed, nulla ratio, nulla conditio rei efficiendæ; en, en blot, qvod fieri neqvit, er det, non potest; indsee, bevise Umueligheden, intelligere, probare rem fieri non posse; Umueligheder, qvæ fieri neqveunt, forlange, velle naturam vinci.
Umyndig, impubes (er), pupillus (a); være i Henseende til Aare-

Aarene, nondum adolevisse, som under Formynderstab, esse in tutela; erklære for U., alicui adimere jus, auctoritatam rerum suarum; jure suarum rerum alicui interdicere.

Umyndighed, ætas impubes.

Unaade, imod En, ira, offensio; animus offensus, alienior; i med U., offensus, iratior. — U. hvori En er, kommer, offensio; falde i, incurrere offensionem, iram; aliqvem, alicujus animum offendere; alicui improbari; alicujus gratia, potentia apud eum excidere, depelli, dejici; være i, alicui displicere, eum offendisse; dejici potentia, gratia, fastigio; jam nil posse; ved min U., ni vis mihi displicere; si metuis iram, offensionem meam; ita tibi faveam, ita me æqvum habeas, ut facies.

Unaadig, immitis, inclemens, iniqvus, iratus, asper; være En, alicui succensere, irasci. — *adv.* inclementer, aspere, iracundius, iniqvius, animo iniqvo, optage, ferre, excipere.

Unævnelig, saa stor at det ikke kan nævnes, immemorabilis.

Unævnt, immemoratus, see Ubenævnt.

Unaturlig, imod Naturen, præter naturam, monstri simile, naturæ repugnans, være, naturæ repugnare, grum, umenneskelig, ferus, immanis, barbarus. — u. Stiil, oratio turgida, difficilis, contorta; Forklaring, interpretatio dura, contorta. — *adv.* præter naturam; grumt, immaniter, barbare; tvunget, durius, contorte, minus simpliciter.

Unddragelse, at man unddslaaer sig for noget, fuga, declinatio; fra Straf, Fare, liberatio poenæ, a periculo. — ellers med verba.

Unddrager, detrahere, adimere, subtrahere, subducere, auferre: En sin fortiente Løn, Roes, fraudari mercede, gloria sua; sin Hielp, Velgierninger, negare; sin Bevaagenhed, animum ab aliqvo avertere; Staten sine Tienester, opera sua fraudare, privare rem publicam; subtrahere se, deesse usibus rei publicæ; u. sig Folkets Øine, subducere se ex oculis, e conspectu abire; Selskab, celebritatem vitare; En fra Straf, poenæ eripere, subtrahere, sig, poenam effugere, vitare, declinare; fra Arbeide, recusare, defugere, detrectare laborem; deesse rei, operi; En fra Foragt, a contemtu vindicare.

Unden, infra, inferius; ganske u., in infimo; u. fra, inferne.

Under, *verb.* ikke mis under, haud invidere; ønsker, precari, optare; det kan man u. ham, dignum est illo, digno evenit, merito tulit; enhver u. ham det, digno, merito evenisse omnes judicant; ingen u. ham det, omnes invident.—u. tilstaaer, concedere; jeg vil gierne u. ham det, per me habeat, fruatur, licet.

Under et, mirum; res mira, admiranda; miraculum; opus admirandum, mirificum; som Tegn, Forbud, ostentum, monstrum, portentum, prodigium; det er et U., mirum est, mirandum est, miror, mirum videatur; intet U., non mirum, nihil miri; det vilde være et stort U., incredibile videatur; er det et U.? qvid mirum? qvis miretur? cui mirum videatur? jeg tænkte U, hvad jeg skulde faae at see, at høre, nescio qvid magni, miri, insoliti, grave exspectabam.

Under, *præp.*, subter, infra; u. Bierget, monti subjectus; u. Solen, in terris, in orbe; sidde u. En, infra aliqvem, inferiorem ei, inferiori loco sedere; gaae, sinistrum, sinisteriorem incedere; u. Øinene, in oculis, in conspectu, gaae En u. Øinene, palpare alicui, morem gerere, blandiri; u sire Øine, secreto

creto, sine arbitris, soli solus; bringe u. sig, subigere, devincere, dejicere; u. Ens Magt, sub potestatem, in potestatem (e); have u. Hænder; in manibus, præ manibus habere; have alting u. Hænder, unum omnia regere, tractare; være u. En, alicui parere; u. fremmed Navn, alio, falso nomine; u. den Forevending, ea specie; u. Linien, sub æqvatore; gaae u. et Huus, et Tag, succedere tecto, subire tectum; neden u., see Neden.

Underbar, mirus, mirificus, admirandus.

Underbetient, inferioris loci (ordinis) administer.

Underbug, abdomen, venter, alvus.

Underbygning, Grundvold, substructio.

Underdan, see Undersaat.

Underdanig, subjectus; sub potestate, imperio alicujus; være, alicui parere; ejus potestati, imperio subesse; blive, alicui subjici, in ejus potestatem venire; giøre, subjicere, imperio alicujus subjicere, in potestatem alicujus tradere. — u. Tiener, plane tibi addictus, ad omnia paratus; u. Begiering, suplices preces; paa u. Begiering, supliciter precanti; vise sig u., obnoxie, serviliter agere; plane se abjicere.

Underdanigen, obnoxie, serviliter; meget, sub[illegible]tissime; bede, supliciter pet[illegible]re; takke, summas gratias agere, sige, observanter, studiose gratias agere.

Underdanighed, servitus, famulatus, famulitium; i U., see Underdanigen.

Underdeel, pars inferior.

Underdommer, judex inferior, a qvo est provocatio.

Underfoer, munimen vestis, pannus subsutus; af Pelsværk, pellis subsuta.

Underfoged, hyparchus, præfectus secundarius.

Underfundig, captiosus (e), fraudulentus (e), versutus (e), astutus (e).

Underfundighed, astutia, astus, captio, fraus, fraudulentia.

Undergaaer, som Solen, occidere; synker ned, mergi, demergi, desidere, ima petere; gaaer til Grunde, perire, interire; u. en Forandring, pati, ferre, sustinere.

Undergang, Solens, solis occasus, sol occidens; Stiernernes, obitus siderum; Undergang, Fordærvelse, pernicies, exitium, strages, occasus, ruina, interitus.

Undergiven, alicui subjectus, parens; være, parere alicui.

Undergiver, subjicere, subdere, regendum tradere; alicujus curæ, disciplinæ tradere; sig En, dare se in potestatem, curam alicujus.

Undergivenhed, see Underdanighed.

Undergraver, subruere, moliri; En, alicui perniciem machinari, struere; parare eum dejicere.

Undergravning, suffossio, molitio.

Underhaanden, clam, occulte.

Underhandler, interpres, internuncius; Megler, pactor; depactor, proxeneta, i Pengesager, pararius; være, interponere se; operam suam præbere, accommodare negotio.

Underhandling, Ens, opera; ved hans, eo interprete, eo consiliante. —— Underhandlinger, Tractater, conditiones; staae i, conditiones agitare, jactare, ferre et audire.

Underhavende, subjectus, qvi alicui paret.

Underhold, see Underholdning.

Underholdende, som et Mennesse, facetus, commodus, multi et grati sermonis, gratus confabulator; være, tenere sermonibus; placere sermonis copia, svavitate.—som en Bog, copiosus, gratus; være, tenere, fallere, pascere; at dener, copia, uber-

ubertas, varietas.—som en Samtale, svavis, gratus, være, placere, fallere jucunde, at den er, gratia, svavitas. — ikke undeholdende som et Menneske, pauci aut ingrati sermonis; som en Bog, jejunus, tenuis, exilis, ingratus, nullius commendationis, sine lepore; som en Samtale, frigidus, segnis, piger, langvidus.

Underholder, holder under, Munden, Haanden, supponere, admovere; opholder, alere, sustentare; en Brevverling, Venskab, Omgang, habere, colere, exercere; u. med Samtaler, Betragtninger, Tidsfordriv, tenere, oblectare, pascere, detinere, sig med En, colloqvi, sermocinari, sermones cædere, om noget, differere, disputare.

Underholdning, victus, copia, aarlig, cibaria; beñemt, demensum; skaffe U., consulere necessitatibus alicujus; give, omnia præbere alicui; aliqvem alere, sustentare; have, alisustentari —U., Samtale, sermo, colloqvium; Tidsfordriv, oblectatio, oblectamentum, exhilaratio; skaffe, pascere, tenere, hilarare.

Underhuus, i Engelland, curia inferior, evocati populi britannici.

Underjordisk, subterra, subterraneus, crypticus.

Underkastelse, under Guds Villie, obedientia; i Lidelser, patientia; med al, obedienter, patienter, ellers med verba.

Underkaster, submittere, subdere; sig andre, devincere, in suam potestatem redigere; suæ potestatis facere; sig En, permittere, dedere se alicui; dare se in ejus potestatem, fidem; En noget, en Sag, rem ei permittere, ejus arbitrio relinqvere, Ens Dom, ejus judicio submittere rem, eum rei judicem facere; jeg underkaster mig det, din Dom, tua sit existimatio, tu judicabis; qvod tu probaveris, id seqvar, id teneko; u. sig Loven, Ens Villie, parere legi voluntati alicujus; være En underkastet, parere, obnoxium esse alicui; ab eo pendere; Tilfælde, patere, expositum esse ad casuum discrimina; som ingen Lov er, eller vil være underkastet, liber, exlex.

Underkastet, udsat for, obnoxius.

Underkiortel, vestis, tunica interior; interula.

Underkiøber, corrumpere, see Bestikker.

Underkiøber en, corruptor.

Underklokke, femorale interius.

Underkonge, pro rege, regis vice.

Underlæbe, labium inferius.

Underlægger, substernere, supponere, subjicere, subdere.

Underlægning, Underlæg i Bygning, firmamentum, fundamentum; giøre, fundare rem, fundamento firmare, aliqvid rei substruere.—til at skrive paa, qvod subjiciatur, cui chartam imponas.

Underlærer, hypodidascalus, pro magistro.

Underlig, mirabilis, mirificus, mirus, admirandus; imod Naturen, monstrosus; egensindig, mirus, morosus, sui juris; fortrædelig, stomachosus, sibimet infensus, omnium calumniator; du er underlig, miror te! ineptis!—*adv.* mire, mirabiliter, admirabiliter; imod Naturen, monstrose, monstrifice; egensindigen, morose, inepte, absurde; fortrædelig, stomachose.

Underliv, see Underbug.

Undermand, inferior, ab aliqvo pendens, aliqvem respiciens.

Underminerer, subruere, moliri, cuniculos agere, cuniculis moliri.

Underminering, suffosio, cuniculus actus, molitio

Underofficeer, decurio; hans Plads, decurionatus.

Underordner, see Undergiver.

Underpant, pignus; i Kiøb og Salg, arrha; til U., pignus, pignoris loco, give, pignori opponere, paa noget, pignore rem firmare.

Underret, tribunal inferius; subsellia *pl.*

Underretter, instituere, edocere, erudire, instruere, fingere; En i noget, eum instituere, erudire, fingere ad rem, re, arte; ei rem tradere, præcepta rei tradere, re imbuere; om noget, docere, edocere, certiorem facere; afretter hvorledes han skal gaae til Werks, hvad han skal sige, parare, monere, instituere, edocere, præparare; ei commonstrare, præmonstrare, subjicere qvid faciat, dicat; vel underrettet om noget, rem edoctus, rei gnarus, være, rem nosse, didicisse, tenere, perspicere; slet underrettet, ignarus rei, være, rem plane ignorare; er du, res te fugit.

Underretning, see Efterretning.

Undersaat, subjectus; sub potestate, imperio alicujus, see Underdanig.

Undersætning, i en Syllogismus, adsumtio; antager som, adsumere.

Undersætsig, qvadratus, subnixus, torosus, subcrassus.

Undersætter, sætter under, supponere, subdere, subjicere; støtter, fulcire, infra firmare.

Underskiørt, zona, femorale interius.

Underskreven, subsignatus; som et Navn, en Person, subscriptus, infra scriptus; som en Ting, et Skrift, nomine subjecto firmus; jeg underskrevne, ego qvi infra nominor, scriptus legor, cujus nomen hic subjectum, adscriptum legitur.

Underskriver, sætter under, subscribere, subjicere; noget, nomine subscripto firmare, nomen suum subscribere literis; sig, subscribi, nomen suum adscribere, subscribere.

Underskrivt, subsignatio, subscriptio; hvad som er skrevet, qvod subjectum est; med sit Navns U., nomine addito, subjecto; uden, sine nomine; min, nomen meum. — U., som staaer under en Støtte, paa en Mynt, titulus infra additus, adscriptus, giøre, titulum subjicere; U. er, infra adscriptum legitur, infra hæc leguntur.

Underslæb, repetundæ; ved Tolden 2c., stellionatus, portorii defraudatio; giør, avertere, intervertere, defraudare.

Undersøgelse, examen, exploratio, examinatio; lærd, disceptatio, qvæstio, disqvisitio; Sandheds, Naturens, vestigatio, indagatio; for Rett. U., cognitio, ved Tortur, qvæstio, anstille U. for Retten, cognoscere causam, ved Tortur, qværere, i andre Ting, qværere, rem explorare; komme til U., cognosci, in judicium vocari, venire.

Undersøger, qværere, disqvirere, exqvirere, explorare, examinare, rimari; til Punkt og Prikke, ad vivum resecare; Sandhed, en Tings Natur, disputare, exqvirere, vestigare, indagare; en Sag som Dommer, de re cognoscere, qværere, causam noscitare, noscere, cognoscere, judicare, disceptare.

Undersøger en, explorator; Sandheds, indagator, investigator; som Dommer, disceptator.

Underst, infra, in infimo; den underste, imus, infimus; det u., ima, infima.

Understaaer sig, audere, sustinere, non vereri, non cunctari; meget, multum sibi sumere; at sige, sustinere dicere.

Understøttelse, Støtte, fultura; Hielp, auxilium; Beskyttelse, defensio, tutela; have U., Hielp, juvari, Beskyttelse, defendi, Støtte, fulciri, sustentari.

Understøtter, fulcire, firmare, sustinere, sustentare, sufficire, statuminare; hielper, tueri; forsvarer, tueri, tutari, defendere; med noget, f. Ex. med Penge, juvare pecunia; præbere, sufficere sumtum; ac compagnerer, subseqvi, adspirare.

Understreger, subnotare.

Understregning, subnotatio.

Understrygger, grunder, sufficere.

Understøtter, see Understøtter.

Undertegn, prodigium, portentum, ostentum, see Underverk.

Undertegner, see Underskriver.

Undertiden, interdum, qvandoqve, qvondam, subinde, identidem, nonnunqvam, est ubi; naar det fordobles, alias alias.

Undertrøie, subula, interula.

Undertrykkelse, oppressio, tyrannis; Forfølgelse, vexatio; at man ustiuler noget, dissimulatio.

Undertrykker, Folk, premere, opprimere, affligere, vexare, noget, stiuler, premere, tegere, celare; tilbageholder, som Taare, Latter, reprimere, tenere, vincere, cohibere, comprimere, dissimulare.

Undertrykker en, tyrannus, oppressor.

Undertvingelse, domatio, subactio. — bedre med verba.

Undertvinger, domare, vincere, subigere, see Tvinger.

Undervægt, pondus justo minus.

Undervægtig, qvod pondus non habet, non æqvat.

Underværk, miraculum; facinus admirandum, qvod naturæ vires excedat; være, naturæ vires superare, excedere, vincere.

Underviser, præcipere, tradere (qvid alicui), docere (aliqvem), imbuere (re aliqva); afretter, fingere, condoceface re, informare.

Underviisning, at man underviser, præceptio, eruditio, institutio, disciplina; som gives, doctrina, præceptum, eruditio,

Undfangelse, conceptus, conceptio.

Undfanger, concipere.

Undflyer, som Straf, Fare, effugere, fuga declinare, evadere discrimen; subtrahere se poenæ.

Undgaaer, elabi, effugere, evadere aliqvid; som en Leilighed, en Gevinst, elabi e manibus, amitti, lade, amittere, e manibus dimittere.

Undgieldelse, merces; uden, gratuito, gratis, som skeer uden, gratuitus.

Undgielder, luere, poenas solvere; han vil komme til at undgielde det, in illum effundetur; u. uskyldig, innoxium plecti; hans Pung maae u. det, ære luit, lade En u. noget, ob aliqvid punire, alicujus rei poenas ab aliqvo expetere, in aliqvem effundere iram.

Undkommer, evadere, elabi, effugere, profugere, evolare; ved at seile, enavigare; ved at svømme, enatare.

Undladelse, intermissio.—bedre med participia.

Undlader, omittere, non facere, abstinere; jeg kan ikke undlade at takke dig, facere non possum, qvin tibi gratias agam; meum esse puto, ut gratias agam (gratias agere); faciendum utiqve duco ut &c.; det havde du kundet u., melius abstinuisses, rectius non fecisses.

Undløber, see Undkommer.

Undrende, mirabundus.

Undrer, undrer sig, mirari, admirari; admiratione commoveri, tangi; over noget, demirari, rem mirari, rei admiratione moveri; jeg u. mig, mirari subit, mirum videtur, admiratio animum subit; de undrede sig, mirum, miraculo fuit omnibus; admiratio omnes incessit; det skal u. mig om, mirabor si; videre gestio, aveo scire an &c.

Undsætter, hielper, suppetias venire, succurrere, auxilio venire; hastig, in auxilium prope-

perare, advolare; en Bye, urbem obsidione liberare, exsolvere.

Undsætning, auxilium, subsidium, suppetiæ; komme til, see Undsætter.

Undseelig, verecundus, modestus, timidus; noget, subtimidus; for, male verecundus.

Undseelse, verecundia, pudor, modestia, timor; af U., pudore absterritus; verecundia tactus, motus.

Undseer sig, pudore tangi, moveri verecundia, erubescere.

Undsigelse, inimicitia denunciata.

Undsiger En, inimicitiam denunciare alicui.

Undskylder, excusare, defendere, purgare; sig, excusari, purgare se, for En, alicui; ei satisfacere; u. sig for at giøre, untage noget, recusare, deprecari; for en Byrde, amoliri onus, subtrahere se, abstare; ved Bordet, transmittere; holde En undskyldt, excusatum habere aliqvem, ei ignoscere; som er at u., excusabilis, excusandus, være, posse excusari habere excusationem; ikke at u., non ignoscendus, inexcusabilis; u. sig med noget, som med sin Alder, Uformuenhed, ætatem, tenuitatem excusare; med Umuelighed negare fieri posse.

Undskyldning, excusatio, purgatio, satisfactio; falsk, color, species; bruge noget til en U., excusatione aliqva uti, adferre excusationem; det var hans U., excusatione usus est; ingen U. have, carere excusatione, defensione; som ingen har, inexcusabilis.

Undslaaer sig for, nolle, recusare, defugere, subterfugere detrectare, subtrahere se, aversari, re abstinere; at man undslaaer sig for, detrectatio, aversatio.

Undtagelse, exceptio taale, habere exceptionem, uden U., promiscue, ad unum omnes, sine discrimine, æqvabiliter, pariter, æqve; med U., af det, dem, excepto, exceptis iis, eo; præter eum, eos, ea; giøre U., excipere; med En i noget, proprie de aliqvo statuere aliqvid, ei proprie, nominatim, præcipue aliqvid tribuere, negare; eum primum habere cui tribuas, non tribuas, U. fra Loven, privilegium, fordeelagtig, beneficium, venia, giøre en, gratiam legis facere, solvere lege; det er en U., hoc excipitur, hoc non comprehenditur lege, præcepto; in hoc non cadit illud præceptum; han er en U., hic aliqvid proprii habet, in eo peculiare aliqvid eminet; der finder ingen U. Sted, nihil, nemo excipitur; nullum est discrimen.

Undtager, excipere, excerpere, segregare; undtagen, jeg u., naar, at, nisi, nisi si (cum, qvando, ubi) præterqvam qvod, extra qvam; mig, ham, os undtagen, me, te, illo excepto, nobis exceptis; præter me, te, illum, nos; ingen, intet undtagen, omnino, in universum, nemine excepto, nulla re excepta; dette undtagen, si ab illo recesseris, præter hoc.

Undværer, re, homine carere, supersedere; nødes til at u., re privari, fraudari, carere cogi; kunne, facile carere, non egere homine, re; eum, eam non desiderare; hvad man kan undvære, non necessarius, facile carendus; hvad man ikke kan u., necessarius; den Udgift, den Møie, den Bekymring &c. havde du fundet u., nil opus erat, nil attinebat te facere, dare, turbari, laborare, trepidare &c.; lucrari hoc poteras; jeg havde heller vildet u. den Besøgelse, mallem non venisset.

Undværlig, c... ndus facile, non necessarius, supervacuus; det er undværligt, nulla est necessitas, eo facile careas.

Undværlighed, nulla necessitas, facilis conditio ea re carendi.

Undvigelse, fuga, discessus, abitus.

Und-

Undvige, abire, fugere, cedere, fuga se subducere; et Sted hen, secedere, concedere. — undvegen, fugitivus, profugus.
Unægtelig, manifestus, certus, haud inficiandus, non dubius; være, negari non posse, apparere, dubitatione carere. - *adv.* manifesto, liqvido, sine dubitatione; bevise u., planum facere, dubitationi eximere.
Ung, juvenis, puber (es), impuber (es), tener, in prima ætate constitutus; en u. Mand, adolescens, Pige, puella, som en u. Pige, puellariter, som et ungt Menneste, juveniliter, u. Kone, ugift, nova nupta, ung af Aar, integra ætate, florens, vigens, nondum effoeta; den unge, yngre iblant to, minor, for u., immaturus, nondum maturus, infirmior; blive u. igien, juvenescere; ville være u., juvenem imitari, præ ferre; u Hest, Æsel, pullus eqvinus, asininus; u. Hund, Biørn, Løve, Ræv, catulus; Viinstok, vitis novella; Viin, vinum novitium, musteum; Træ, arbuscula; arbor tenera; unge Folk, juvenes.
Ungdom, juventus; adolescentia, pubertas; iniens, prima, tenera, puerilis, juvenilis ætas, ogs. abs. ætas; primi anni; i Ungdommen, in teneris; fra U. af, a pueris, a teneris.— unge Folk, juvenes.
Ungdomsfeil, juvenilis lapsus; begaae, juveniliter labi, ætate auferri.
Ungdomsild, juvenilis fervor, ætatis impetus.
Unge, ung Hund &c., see Ung. — snottet U., immaturus, nasutus.
Ungefær, see Omtrent.
Ungkarl, ungt Menneske, juvenis, adolescens; ugift, cælebs, vacuus; gammel U., senex, cælebs
Ungkarlsstand, coelibatus.
Universitet, academia, literarum sedes; det hele, corpus academicorum; i Leipzig, i Kiøbenhavn, lipsiensis, hauniensis; som hører til, academicus; være ved, in academia agere, versari; studere ved, literarum causa versari in academia, academiæ operam dare.
Unødig, see Nødig.
Unødvendig, see Ufornøden.
Unytte, inutilitas, usus nullus; til U., see Unyttig.
Unyttig, inutilis, nugatorius, nihili, frivolus, inanis, vilis; unyttige Ting, nugæ. — til unytte, overflødig, haud necessarius, superfluus, inutilis. — forgiæves, irritus, vanus, nullus, infructuosus; et unyttigt Menneske, homo nullius frugis, nihili, nauci, terræ pondus, nulli usui. — *adv.* inutiliter, præter rem, frustra.
Unze, uncia; halv, semuncia; 2 Unzer, sextans; 3, triens; 4, qvadrans; 5, qvincunx; 6, semis; 7, septunx; 8, bes; 9, dodrans; 10, decunx; 11, deunx; 12, as.
Uombedt, non rogatus.
Uomgiængelig, inevitabilis, necessarius, haud evitandus; u. Nødvendighed, necessitas summa, ineluctabilis. —*adv.* necessario, plane, utiqve, inevitabiliter.
Uomgængelighed, necessitas inevitabilis, summa.
Uomskaaren, non circumsectus, præputiatus.
Uomskiftelig, see Uforanderlig.
Uomskrænket, see Uindskrænket.
Uomstødelig, sanctus, firmus, ratus, immutabilis; være, mutari non posse. — *adv.* sancte, firmiter.
Uomstødelighed, firmitas, sanctitas, autoritas.
Uomtalt, non dictus, intactus, incelebratus; lade noget være, intactum dimittere.
Uopfunden, irrepertus.
Uopfyldt, som Haab, Ønske, irritus, vanus; lade, destituere.
Uophørlig, perpetuus, æternus, infinitus. — *adv.* sine fine, perpetuo, usqve, indesinenter, irremisse.

Uop-

Uopløselig, som et Baand, firmus, perpetuus, indissolubilis, irresolubilis, irruptus; som et Spørgsmaal, en Vanskelighed, inexplicabilis, inextricabilis; som et Legeme, solidus. — *adv.* firmiter, indissolubiliter, inexplicabiliter.

Uopløselighed, vis, firmitas; et Spørgsmaals, obscuritas; difficultas insuperabilis, invicta.

Uoprettelig, irreparabilis, *adv.* irreparabiliter.

Uorden, Forvirring, confusio, perturbatio, ordo nullus; bringe i, perturbare, miscere, confundere; komme i, turbari, confundi. — Uroelighed, turbæ, motus, seditio, tumultus.

Uordentlig, ikke sat i Orden, som Personer, inordinatus; som Ting, indigestus, indiscretus, confusus, inconditus, incompositus, tumultuarius; i Fleng, promiscuus; ikke bunden til nogen vis Orden, liber, vagus, inæqvalis, varius, mutabilis; nulli ordini, legi, formulæ adstrictus; Feberens uordentlige Kommen, recursus incertus, vagus, nunc tardior, nunc celerior; u. Studeren, Arbeide, nullus ordo, nulla lex regundi, habendi operis; Spisen, coena nulli tempori adstricta; ordo coenandi, vescendi nullus. — u., ikke ret afdeelt, inconditus, confusus, non descriptus partibus; være, ordine bono, justo, descriptione justa carere. — u., liderlig, dissolutus; i sine Sager, negligens; incuriosus rerum suarum; i at komme, passe sine Forretninger, infreqvens, som Begierlighederne, vagus, immoderatus, effrenatus, pravus, illicitus; u. Veirligt, coelum varium, inconstans, inæqvale, mutabile, instabile. — *adv.* i Fleng, nullo ordine, perturbate, promiscue, mixtim, indistincte, tumultuarie; liderligen, dissolute, leviter, negligenter; i Henseende til Tiden, varie, inconstanter, non certo tempore, per incerta intervalla; komme sielden, infreqventer adesse, ikke til vis Tiid, variare temporibus, non eodem tempore semper adesse; arbeide, studere u., nulla lege, formula, nullo ordine habere, tractare opus; spise, incertum habere coenæ tempus; sove, perturbare, confundere tempora somni et vigiliarum; skrive, perturbate scribere, nil digerere, omnia miscere; leve, dissoluta agere; holde sine Ting, negligenter habere res suas; gaae u. som et Uhr, aberrare; nunc incitari, nunc retardari.

Uordentlighed, ingen vis Tiid, varietas, inconstantia; tempus vagum, incertum, varium, inæqvale; i at komme, at man kommer sielden, infreqventia, til ingen vis Tiid, varietas veniendi, Feberens, vagi, incerti, inæqvales accessus, recursus. — U. i Levemaade, levitas, mores dissoluti; i sine Sager, incuria, negligentia.

Uovereensstemmende, discors, male concors, dissonans, inconveniens, disconveniens; være, discordare, dissentire.

Uovereensstemmelse, discordia, dissensio, dissonantia, repugnantia.

Uoverlagt, inconsultus (c), temerarius.

Uoversættelig, qvod reddere (vertere) non est.

Uoversat, nondum conversus.

Uovervindelig, invictus, inexpugnabilis, insuperabilis; som en Vanskelighed, inexplicabilis, ineluctabilis; være, vinci, superari non posse; u. Egensindighed, Haardnakkenhed, indomita pervicacia; være u. som en Fæstning, expugnari, capi non posse. — *adv.* invicte, insuperabiliter; vanskeligen, inexplicabiliter.

Uovervindelighed, vis invicta.

Upaatvivlelig, indubius, haud dubius, indubitatus, confessus; være,

være, satis constare, nil dubitationis habere. — *adv.* haud dubie, satis certo, sine dubitatione, indubitate.

**Upartisk**, æqvus, medius, incorruptus, integer; neutri addictus, favens; være, neutri parti favere, ira et studio vacare; blive, medium sese præbere, servare. — *adv.* libere, incorrupte, vere, integre; animo vacuo, medio; absqve ira et studio, simpliciter; u. at dømme, si dicendum qvod res est, vere judicanti; qvi rem vere existimet.

**Upartiskhed**, integritas, æqvitas, animus vacuus, veritas, severitas, simplicitas.

**Upassende**, see Uskikket.

**Upasselig**, langvidus, æger, invalidus; være, minus recte valere; langvere; blive, in langvorem incidere, morbo tentari.

**Upasselighed**, valetudo infirmior, langvor, infirmitas, morbi accessio.

**Upatriotisk**, impius.

**Upirret**, illacessitus.

**Upløiet**, inaratus.

**Uplyndret**, inspoliatus.

**Upoleret**, uhøvlet, irrasus, rudis.

**Uproberet**, intentatus, inexpertus; opføre en Musik u., non ante tentatum, expertum, agitatum concentum, periculo non facto, specimine non capto edere.

**Uprydet**, inexcultus, impolitus, incomtus, inconditus.

**Uraad**, consilium malum; mærke U., divinare qvid rei geratur.

**Uraget**, intonsus.

**Urandsaget**, uvisiteret, inexcussus.

**Urede**, som en Ting, impeditus, implicatus, intricatus, perplexus, contortus, intortus, difficilis; som Haaret, impexus, horridus, efferatus. — *adv.* perplexe, impedite, perturbate, implicite.

**Urede** et, Vilderede, tricæ *pl.*

**Uredelig**, improbus (e), perfidus (e), falsus, subdolus (e), illiberalis, illiberaliter, malus (e), perfidiosus (e), scelestus (e).

**Uredelighed**, improbitas, illiberalitas, perfidia, fides nulla, malitia, mala mens; en U., perfidia, improbitas, scelus, improbe factum, vise, improbe agere, imod En, cum aliqvo; med, af U., fraude, improbe, fraudulenter.

**Ureen**, ureenlig, immundus, turpis, sordidus, sqvalidus, inqvinatus; giøre, polluere, inqvinare, contaminare; holde, non purgare, pati sordibus contaminari. — i Sæder, flagitiosus, incestus, turpis; utugtig, obscoenus, impurus, impudicus. — u. Tone, Stemme, vox minus sincera, minus liqvida. — u., plumret, insincerus, turbidus; som Korn, frumentum lolio mixtum, non lectum, usigtet, incretum; som Luften, corruptus, infectus, vitiatus, vitiosus.

**Ureenhed**, sordes, illuvies, immundities, sqvalor, pædor, situs; i Sæderne, impuritas, flagitia; i Tonen, Stemmen, vox minus sincera, parum liqvida; Kornets, lolia admixta; i Luften, vitium.

**Ureent**, ureenligen, immunde, sordide; i Sæder, impure, turpiter, flagitiose; synge, spille, parum liqvido canere. — ureent som Vand, Viin, insincere.

**Uregelmæssig**, pravus, perperam factus, inconditus, abnormis, enormis, vitiosus, inconcinnus, — *adv.* prave, inconcinne, incongrue, incondite, male, perperam, vitio, vitiose.

**Uregelmæssighed**, pravitas, vitium, inconcinnitas, enormitas.

**Uregierlig**, impotens, impotenter, intractabilis, ferus, Ferociter, indomitus, effrenatus (e).

**Uregierlighed**, impatentia, furor.

**Uresolveret**, see Tvivlraadig.

**Uret**, urigtig, falsk, falsus, alienus, pravus; som er hvad det ikke skal være, eller er ikke hvad det skal være, alienus; non qvi, qvod debe-

debebat, den urette Vog, non qvi petebatur liber; urette Vei, alia via, error, være, komme paa, aberrare; den u. Side, non qvæ debebat pagina. b) Vrangen, pars aversa; paa u. Sted, til u. Tiid, non loco, non in tempore; alieno loco, tempore; den Person, non qvem volebam (as, at); alius; non qvi destinabatur; komme til den Urette, non qvem putabas, alium ac putabas offendere; graviter offendere in aliqvo; male accipi; have U., errare; falso judicare; perperam, prave existimare; falli; give U., damnare alicujus sententiam; non probare ejus rationem; negare illum verum vidisse, U., ubillig, iniqvus, injustus.—*adv.* perperam, male, falso; forstaae U., non intelligere, non asseqvi, prave interpretari; male, non recte, non satis percipere; falli. b) non pati sibi illudi, non impune pati; komme u. an, male accipi, graviter offendere, solido offendere, turpiter abire. — ubilligen, injuste, iniqve.

Uret en, injuria, iniqvitas, iniqvum, nefas, injustitia; giøre En U., aliqvem lædere, injuria afficere, alicui nocere, injuriam facere, inferre; som giør, injurius, injuriosus; deri giør du mig U., hoc me lædis; hoc iniqve in me facis, statuis; jeg har aldrig giort nogen U., nulla unqvam a me in qvenqvam injuria orta, profecta est; lide U., affici injuria, accipere injuriam, lædi injuria; jeg har lidt megen U. af ham, multæ ab illo in me injuriæ ortæ, profectæ sunt.

Uretfærdig, injustus, iniqvus, nefarius, nefandus.—*adv.* injuste, iniqve, injuria *abl.* contra ius et æqvum, nefarie.

Uretfærdighed, injustitia, iniqvitas improbitas; en, injuria, improbe factum, begaae, improbe facere, imod En, aliqvem graviter lædere; ei injuriam facere, inferre.

Uretmæssig, ubillig, pravus, iniqvus, vetitus, illicitus, improbus; u. Arving, hæres non legitimus, ignotus, alienus; Ægteskab, minus legitimum conjugium; Roes, Belønning, laus immerita, præmium non debitum; Regent, tyrannus; Magt, tyrannis; Testament, inutile, vitiosum testamentum; Løfte, Eed, pactum jusjurandum inutile, irritum, vitiosum; u. Eier, possessor malæ fidei, være, mala fide possidere, at man er, malæ fidei possessio; u. Hensigt, consilium illiberale, pravum; u. Klage, med Flid, calumnia, af Uvidenhed, inutilis actio. — *adv.* male, illegitime, contra jus, nullo jure, injuria, fide mala.

Uretmæssighed, injuria, jus nullum, iniqvitas; i et Testament, en Pagt, en Eed, vitium, jus nullum, auctoritas nulla, inutilitas; i en Klage, inutilitas, jus nullum.

Uretteligen, injuria (abl.), injuriose, see Uret *adv.*

Urigtig, falsus (o), pravus (e), minus verus; fuld af Feil, mendosus (e); uegentlig (om Ord og Udtryk,) improprius.— *adv.* male, perperam, minus recte; regne, errare in computando; gaae paa en Vei, eller som etUhr, errare, aberrare; det er u. (ikke rigtig) i det Huus, spectris infesta est, infestatur domus.

Urigtighed, pravitas, error, vitium; Uorden, perturbatio; en, peccatum, lapsus; komme i, turbari.

Urimelig, absurdus (e), perversus (e), pravus (e), præposterus (e), absonus, alienus ineptus (e), insulsus (e), inconseqvens *Gell.*; noget u., subabsurdus (e); handler urimeligen, ineptire.

Urimelighed, absurditas, perversitas, inconseqventia; en, absurdum, res absurda, portentum.

Urimet, riimfrie, rhythmicus (e), dissimili sono extremo.

Urin,

Urin, urina, lotium, som driver, diureticum
Uringlas, vasculum urinarium.
Urinkarrene, ureteres pl.
Urinrører, Vandgangen, urethra, fistula urenalis.
Uroe, turbulentia, perturbatio, agitatio, tumultus, have, jactari, turbari, sollicitari; indvortes, Siælens, angor, sollicitudo, cura, trepidatio, æstus, have, angi, laborare, trepidare, æstuare; giøre, sætte i, inqvietare, perturbare, sollicitare; som en Ting, i Siælen, angere, mordere. — U. i et Uhr, libramentum, momentum. — U. i Staten, turbæ, res novæ, seditio, motus; giøre, rempublicam turbare, res novas moliri, som giør, turbator, seditiosus, rerum novarum studiosus, at man gierne giør, rerum novarum studium. — U. hos en Syg, æstus, jactatio, have, æstuare, jactari. — U., Forretninger, occupationum strepitus, have, distineri, distringi.
Uroelig, inqvies, turbidus, tumultuosus, turbatus; aldrig roelig, irreqvietus; u. Tid, tempus turbulentum, jactatio. u. Menneske, som ikke kan sidde stille, mobilis, instabilis; u. Hoved, turbulentus; u. Levemaade, ved Forretninger, vita minime otiosa; vita occupata, districta, da man immer maae lebe, reise, vitæ genus instabile, mobile, vagum, discursatione plenum; jactatio; u. Søvn, somnus crebro abruptus, interpellatus, malignus, incertus; insomnia, have, jactari per somnum; være u. som en Syg, æstuare, jactari. — U. i Sindet, anxius, trepidus, sollicitus, confusus, conturbatus, inqvietus, være, angi, æstuare, trepidare, sollicitari; giøre, conturbare, angere, sollicitare, som en Ting, en Omstændighed, pungere, mordere, male habere. — sysselsat, occupatus, districtus, være, distineri, distringi, urgeri, jactari, obrui negotiis. — u. Nat, uden Søvn, nox insomnis, have, noctem insomnem, exsomnem agere; vexari jactari vigilem. — u. som Havet, turbidus, commotus, blive, turbari, surgere, intumescere, ventis jactari; blive u. over noget, re, ex re conturbari, commoveri; være u., i Oprør, tumultuari, consternari; giøre, consternare, concitare, irritare; u. Bevægelse, jactatio, agitatio, i Folket, consternatio. — *adv.* turbide, turbulente (er), turbate; sove u., somno uti incerto; leve, jactari, otio non frui; det gaaer u. til, turbatur; i den Sag, turbulenter, magno motu, strepitu, tumultu agitur res; i Huset, omnia strepunt; magna est concursatio, trepidatio.
Uroelighed, see Uroe.
Uroesværdig, uden Roes, inglorius, obscurus, ignobilis; ikke at rose, illaudabilis.
Urokket, see Ubevæget.
Uroest, som ikke roses, inornatus; uden at prale, sine gloriatione; u. at tale, haud gloriabundus dixerim, præficini dixerim.
Urove, Bøffel, urus.
Urørlig, immobilis.
Urørt, integer, illibatus, intactus.
Urt, herba, herbula; til Spise, olus, olera; Urter, Specerier, aromata.
Urtebad, balneum ex herbis, medicatum herbis.
Urtebod, taberna aromataria.
Urtebog, herbarium, plantarum index, liber botanicus.
Urtegaard, Lysthave, viridarium, viridia pl.
Urtegaardsmand, olitor; olerum, herbarum venditor.
Urtehave, hortus olitorius.
Urtekiender, herbarius.
Urtekræmmer, aromatarius, aromatopola.
Urtesaft, Dos, lac, cremor.
Urteskab, Kryderskin, myrothecium, narthecium.

Urte=

Urtestilk, caulis, cauliculus.
Urtevidenskab, botanice; herbarum scientia, peritia, usus.
Uryddelig, see Uordentlig.
Uryggelig, fast, inconcussus (e); i sit Forsæt, obstinatus (e).
Usaaret, intactus, integer, incolumis.
Usædelig, immodestus, (e).
Usædelighed, immodestia.
Usædvanlig, novus, insolitus, inconsvetus, inusitatus, infreqvens, rarus, insolens; blive, exolescere, in desvetudinem abire. — *adv.* præter morem, ultra solitum, insolenter, inusitate.
Usædvanlighed, insolentia, novitas.
Usagt, ikke talt om, indictus, immemoratus.
Usamdrægtig, discors, see Uenig.
Usamdrægtighed, discordia, see Uenighed.
Usammenhængende, interruptus, inconstans.
Usandfærdig, vanus, falsus, fictus.
Usandfærdighed, vanitas; en, mendacium; sige, mentiri; være en, falso, temere dici; falsum esse.
Usandhed, see Usandfærdighed.
Useet, non spectatus.
Usel, tenuis, miser; u. Klædedragt, panni, vestitus levis, miser, obsoletus, tenuis; usle Omstændigheder, res angusta domi, curta supellex; u. Skrift, jejunus liber.
Uselhed, miseria, egestas, tenuitas, inopia, tenuis apparatus, res angusta, curta supellex.
Uselskabelig, insociabilis, inhospitalis.
Uselskabelighed, feritas, asperitas.
Uselt, misere, tenuiter; gik det til, summa inopia, egestas imminebat, tenuiter omnia; naar det skeer med Flid, af Gierrighed, sordide, parce, illiberaliter, mendicorum ritu, ut in paupere domo.
Unsigelig, ineffabilis, inenarrabilis, infinitus, immensus. — *adv.* inenarrabiliter; plus qvam dici qveat.
Usigtbar, see Usynlig.
Usigret, ureen, incretus.
Usikker, intutus, parum tutus, lubricus; som et Land, en Egn, infestus, giøre, infestare, blive, infestari. — u., uvis, incertus, lubricus; u. Gield, nomen impeditum; u. Skyldner, debitor parum idoneus, nomen incertum, male fidum.
Usikkerhed, periculum, lubricum; en Egns, Landeveiens, regio infesta, via infesta.
Uskabt, æternus, ab æterno, increatus *Lact.*
Uskadt, intactus, salvus, integer, incolumis, illæsus, sartus, tectus; min Ære, min Rettighed u., salva re, existimatione mea; salvo jure meo; min u., qvod sine mea fraude fiat.
Uskadelig, innoxius, innocens, innocuus, insons; for saavidt det heller ikke hielper, medius. — *adv.* innocenter, innocue.
Uskadelighed, salubritas, vis nocendi nulla; for saavidt det heller ikke hielper, natura media, vis media.
Uskatterlig, inæstimabilis; nulla re, nullo pretio pensandus.
Uskatterlighed, præstantia summa, virtus nullo pretio pensanda.
Uskikket, til noget, ineptus, tardus ad rem; som en Ting, inconditus; rudis, informis, inhabilis; til noget, upassende, alienus, parum accommodatus, ineptus. — *adv.* tarde, inepte, rustice, male, inconcinne; til noget, alieno loco, parum accommodate, inepte.
Uskikkelig, indecorus, (e), indecens, indecenter, inhonestus (e).
Uskikkelighed, dedecus, indecentia.
Uskiønsom, Uskiønsomhed, see Utaknemmelig etc.
Uskiøtsom, see Uagtsom.
Uskyldig, overhoved, integer, castus, sanctus, innocens, purus, exempli recti; i noget, innocens, culpæ immunis, insons; være, culpa vacare, carere; han er u. deri, nulla ejus hic culpa est; ille

ille nil admiſit; erklære for U., abſolvere, culpa liberare, inſontem pronunciare; U. Blod, innocentis cædes, udgyde, innocentem (es) interficere. — U., ſom et Barn, ſimplex, incorruptus, nondum malis artibus imbutus, ſom et Fruentimmer, pudica, caſta, integra, incorrupta. — U., eenfoldig, ſimplex, liberalis, incautus; ſimplicitate, ſimpliciter incautus; treffe den U., indigno immerito accidere.

Uſkyldigen, ſancte, pure, recto exemplo, caſte, ſimpliciter, innocenter, innoxie; ſtraffes, anklages U., inſontem, immerito, ſine culpa, nullo delicto ſuo puniri, accuſari; jeg kommer U. dertil, immerenti accidit, innoxium ferit; komme U. til et Embede, en Fordeel, immeritum, nullo merito ſuo, felici caſu auferre; felicitate majori qvam virtute rem gerere.

Uſkyldighed, virtus, pudor, innocentia; culpa nulla; Eenfoldighed, Oprigtighed, ſimplicitas, probitas, liberalitas; Kydſkhed, caſtitas, pudicitia; i al U., ſimpliciter, ingenue, probo conſilio, incaute; miſte ſin, famæ, pudoris jacturam facere.

Uſleben, rudis, incultus, ferus, horridus, horribilis.

Uſlebenhed, aſperitas, feritas.

Uſlukkelig, inexſtinctus, æternus; ſom et Had, implacabilis, inexplebilis, pertinax.

Uſmagelig, ſom har en ſlet Smag, inguſtabilis.

Uſmagt, inguſtatus.

Uſømmelig, indecens, dedecorus, *adv.* indecenter, ſee Uſkikkelig.

Uſømmelighed, indecentia.

Uſporlig, imperveſtigabilis; ſom et Menneſke, altus, tectus, abſconditus; være, habere altos receſſus.

Uſpurgt, ſee Uadſpurgt.

Uſtadig, vagus, inſtabilis, mobilis, erraticus, fluxus, fugax, være, errare, vagari; U. Veir, coelum varium, incertum, formedelſt det U. Veir, ob coeli varietatem inconſtantiam. — i Sindet, inconſtans, levis, mobilis, incertus, inſtabilis, varius, ventoſus, volaticus; være, variare, nunqvam idem probare, fluctuare, ſibi parum conſtare *adv.* mobiliter, leviter, inconſtanter, varie.

Uſtadighed, inconſtantia, levitas, inſtabilitas, mobilitas, fluctuatio, varietas.

Uſtraffelig, integer, culpa vacuus, ſanctus, probus, bonus; recti exempli, irreprehenſus; være, culpa, crimine, probro vacare. — ſancte, integre, caſte, bono exemplo, ſine culpa.

Uſtraffelighed, ſanctitas, integritas.

Uſtraffet, impunis, impunitus, inultus; blive, ſom en Feil, non puniri, ſom en Perſon, impune ferre, lade U., non punire, impunitatem dare; at En, noget bliver U., impunitas, i alt, altid, licentia. — *adv.* impune.

Uſtridig, ſatis certus, haud dubius; være, dubitationem non habere, negari non poſſe. — *adv.* ſatis certo, haud dubie, ſine dubitatione.

Uſtuderet, ſom et Menneſke, illiteratus, a literis alienus; literarum, doctrinæ expers, rudis; ſom et Arbeide, en Tale, et Svar, ſimplex, ſine arte, non cogitatus (e); være, arte vacare, carere.

Uſund, ſyg, langvidus, invalidus; ſkadelig, inſaluber, intempeſtus, noxius, gravis; infeſtus valetudini, corpori; U. Egn, coelum grave, Luft, aër peſtilens, Boelig, domus peſtilens.

Uſundhed, inſalubritas; Legemets, invalidum corpus, inſanitas, inſania; Egnens, gravitas coeli; Luftens, aëris vitium, peſtilentia, intemperies; et Huſes, vitium domus.

Uſurpation, uretmæsſig Eie af noget, incubatio, incubitio, *Jct.*

Usurpator, incubator *Jct.*
Usvækket, indeflexus, firmus, illabefactus.
Usvigelig, see Ubrødelig.
Usynlig, inconspicuus, invisibilis, non adspectabilis, være, oculos fugere, sub oculos non cadere; som en Sole- eller Maaneformørkelse, occulta, aversa defectio; aversæ partis obscuratio, vi har en u., lunæ, solis aversa a nobis pars obscuratur; luna, sol deficit, sed ita ut nobis non appareat; giøre sig u., abscondi, occultare se; adspectum sui subtrahere, subducere oculis; evanescere; repente non apparere; subduci ex oculis.
Usynlighed, qvod res non apparet, non conspicitur; conditio nulla rei conspiciendæ, natura inaspectabilis, obscuritas, invisibilitas *Tert.*
Usyret, non fermentatus, azymus.
Utaal, see Utaalmodighed.
Utaalelig, intolerandus, intolerabilis, iniqvus, acerbus, non ferendus, være, ferri non posse. — *adv.* intolerabiliter, intolerandum in modum, acerbe.
Utaalelighed, acerbitas, vis intoleranda.
Utaalmodig, impatiens, blive, vinci, fatigari, non jam temperare sibi; være, male ferre, male perpeti molestiam; giøre u., irritare, exasperare; vincere, fatigare, rumpere patientiam; snart var jeg bleven u., male, vix satis mihi temperavi.—*adv.* impatienter.
Utaalmodighed, impatientia; af U., impatientia victus, fatigatus.
Utæmmelig, intractabilis, see Ubændig.
Utæmmet, indomitus, effrenis, effrenatus, infrenis (us), intractatus, solutus. —*adv.* libere, licenter.
Utænkelig, longissimus, ultra omnem memoriam.
Utæt, see Aaben.
Utak, gratia nulla; fortiene, gratiam malam inire; lønne med, ingratum se præbere alicui, malam ei gratiam referre, malum pro beneficio reddere.
Utaknemmelig, ingratus (e), immemor beneficii.
Utaknemmelighed, ingratus animus, gratia nulla; med, at U., ingrate; bevise U., ingrate agere cum aliqvo.
Utallig, innumerus, innumerabilis, infinitus, immensus, være, numero carere; utallige Gange, sexcenties, millies. — *adv.* sine numero, immensum qvantum, innumeris modis.
Utallighed, multitudo innumera, vis infinita.
Uteerlig, spurcus, foedus, flagitiosus, obscenus, impurus (e).
Uteerlighed, obscenitas, impudicitia; leve i, spurce, obscene agere.
Utide, alienum tempus, tempus non suum, intempestivitas; til U., non in tempore; tempore alieno, non suo; intempestive.
Utidig, ikke til rett Tid, ineptus, indecens, intempestivus (e), immaturus (e); som Frugt, acerbus, immitis; Fødsel, abortus, partus acerbus, bringe til Verden, abortum facere; utidigt Barn, abortivus.—u., fortidlig, præcox.—som Maven, naar den ikke kan fordøie Maden, marcidus, crudus.
Utidighed, naar noget skeer i Utide, immaturitas, intempestivitas; Dorsthed, macor, cruditas.
Utienlig, inutilis, parum commodus, haud opportunus, alienus, nulli usui; skadelig, incommodus, alienus; være u., intet hielpe, nil attinere; være skadelig, officere, rem corrumpere.
Utienstagtig, inofficiosus, illiberalis.
Utilbørlig, malus (e), illegitimus (e), iniqvus (e), indecorus (e), indecens, indecenter.
Utilbørlighed, iniqvitas, dedecus.

Utilfreds, see Misfornøiet.
Utilfredsstillet, implacatus cui satisfactum non est; lade, alicui non satisfacere; blive, non accipere debitum, promissum.
Utilgiængelig, inaccessus, inaccessibilis *Tert.*; være, adiri non posse.
Utilgiængelighed, aditus nullus, difficilis; adeundi nulla conditio.
Utilgivelig, non ignoscendus, inexcusabilis; gravius qvam cui ignoscatur; være, excusari, ignosci non posse; veniæ spem, conditionem non habere. — *adv.* inexcusabiliter, sine venia, sine excusatione, gravissime.
Utilgivelighed, gravitas, nulla ignoscendi conditio.
Utilladelig, vetitus, illicitus, inconcessus.
Utilladelighed, pravitas; bevise en Tings, probare rem vetari; ostendere hoc non licere facere.
Utilstrækkelig, parum, minus idoneus, non satis; være, non sufficere. — *adv.* non satis; parum.
Utilstrækkelighed, tenuitas, infirmitas; bevise en Tings, probare rem non sufficere, non satis esse.
Utiltalt, incastigatus.
Utimelig, intempestivus.
Uting, qvod nusqvam est.
Utoet, illotus, immundus.
Utøi, insectum, animalculum, vermis, culex; hos Mennesker, pediculi, have, infestari pediculis.
Utrættelig, indefessus, enixus (e).
Utrættelighed, improbus, indefessus labor.
Utroe, infidus, infidelis, perfidus, perfidiosus, improbus (in aliqvem); blive U., fidem mutare, fallere, imod En, aliqvem fallere, prodere; ab aliqvo deficere; giøre U., sollicitare; ad perfidiam pellicere, vocare; U., tyvagtig, furax. — *adv.* perfide, perfidiose, improbe, mala fide.
Utroelig, incredibilis, inauditus, fidem superans. — *adv.* incredibiliter.
Utroelighed, incredibilitas, qvod res fidem superat.
Utroeskab, perfidia, fides nulla, improbitas; en U., facinus, perfidia; bevise, perfide agere cum aliqvo.
Utrøstelig, solatii impatiens; være, solatia respuere, non admittere, over noget, perdite, insolabiter, lugere rem, casum, mortem. — *adv.* perdite, insolabiliter, implacabiliter.
Utrøstelighed, dolor implacabilis (ex re), solatii impatientia.
Utrykt, ineditus, nondum editus; ligge, ineditum, in schedis latere; lade, premere, non edere.
Utugt, impudicitia, neqvitia, libido; i Gierningen, stuprum, flagitium, incestus; drive, stuprum facere, stupro indulgere.
Utugtig, libidinosus, impudicus; i Gierningen, flagitiis obrutus; impudicus, lascivus, impurus, flagitiosus; i Tale, obscenus. — *adv.* libidinose, flagitiose, impudice, neqviter, obscene, impure.
Utugtighed, obscenitas, impuritas.
Utvingelig, see Ubøielig.
Utvivlelig, see Uomtvivlelig.
Utvungen, frievillig, incoactus, volens, lubens, sponte, libere; sua, mea, tua voluntate; i Væsen, Tale, simplex, liberalis, sine deliciis, haud ineptus. — *adv.* libere, sponte, ultro; nemine cogente; uaffecteret, simpliciter, liberaliter, sine ineptiis, sine deliciis.
Utvungenhed, libertas, nulla necessitas; i Væsen, Tale, simplicitas, liberalitas, nullæ ineptiæ, nihil deliciarum.
Utydelig, obscurus (e), perplexus (e), ambiguus (e). — *adv.* obscure, per nebulam.
Utydelighed, obscuritas, ambiguitas.
Undeblivelig, certus, necessarius, certo futurus, inevitabilis,

lis. — *adv.* utiqve, certe, necessario, inevitabiliter.
Uudforskelig, altus (e), impenetrabilis, impenetrabiliter.
Uudført, som en Materie, inexplicabilis, som et Forehavende, imperfectus, abruptus.
Uudgrundelig, see Uudforskelig.
Uudsigelig, ineffabilis, see Usigelig.
Uudslettelig, indelebilis, inexstingvibilis.
Uudslukkelig, see Uslukkelig.
Uudslukket, inexstinctus, irrestinctus.
Uudtænkelig, inexcogitabilis, inexplicabilis.
Uudtænkt, Uudfundet, inexcogitatus.
Uudtømmelig, inexhaustus; være, non posse exhauriri.
Uudtømmelighed, copia inexhausta.
Uunderrettet, rei ignarus.
Uundersøgt, inexploratus.
Uundgiængelig, inevitabilis, see Uomgiængelig.
Uundseelig, impudens.
Uundskyldelig, inexcusabilis.
Uundværlig, see Umistelig.
Uværdig, indignus, immeritus; være, non mereri aliqvid; ansee, non dignari re; u. Medfart, indignitas. — *adv.* indigne, immerito; begegne En u., indigne, indignis modis excipere aliqvem.
Uværdighed, indignitas; erkiende sin, secum habitare.
Uvedkommende Ting, qvæ nihil attingunt ad rem; en U., ad qvem res non pertinet; det er mig u., non est meum.
Uvegerlig, non recusandus.
Uveltalende, ildetalende, infacundus.
Uven, inimicus: være med En, inimicitias habere cum aliqvo.
Uvenlig, inimicus, asper, tristis, tetricus, immitis, torvus. — *adv.* aspere; vultu aspero, immiti, duro, iniqvo.
Uvenlighed, asperitas, tristitia.
Uvenskab, Misforstaaelse, simultas, animus alienus; stor, inimicitia.
Uventet, inopinatus, improvisus; komme, nec opinanti offerri, objici; aliqvem opprimere; til En, alicui obrepere. — *adv.* præter opinionem, nec opinanti, improviso.
Uveie, invia *pl.*, impervia.
Uveir, tempestas, intempestas coeli; med Pladsregn, nimbus; med Storm, procella; med Slud og Storm, hiems; der reiser sig et, tempestas surgit, colligitur, cooritur; der kommer, imminet, ingruit, minatur, colligitur; det er, hiemat.
Uvidende, rudis, illiteratus, indoctus, omnium rerum imperitus; i en Ting, Konst, alienus in arte; ignarus, rudis, imperitus rei, artis; være, rem, artem nescire, ignorare, non callere. — u., som noget er ubekiendt, rei, negotii ignarus, være, rem ignorare; mig u., me inscio, ignaro, insciente, imprudente, nesciente, nescio; er u. om, nescire, ignorare, ieg er u. derom, mihi ignotum est, me latet.
Uvidenhed, imperitia; nulla ars, nulla scientia, nullus usus rerum, literarum, artium; i en Konst, imperitia artis; i en Ting, rei ignorantia, ignoratio, inscitia; af U., imperite, per imperitiam; om en Ting, per ignorantiam, errore ablaus.
Uviis, stultus, insipiens, imperitus.
Uviished, insipientia, stultitia.
Uvillie, see Uvillighed.
Uvillig, ugierne, invitus, nolens, animo alieno, være til noget, invitum facere; cunctari; giøre, alicui cunctationem injicere faciendi, a re alienum reddere. — *adv.* invite, animo alieno, non libenter, cunctantius.
Uvillighed, animus a re alienus, cunctatio, recusatio, fastidium, odium, murmuratio.
Uvirksom, i Alimindelighed, segnis, iners, ignavus; være, qviescere, nil conari, cessare; giøre, frangere, solvere, blive, solvi,

solvi, frangi; u. ved noget, i en Ting, cessator, qvietus, otiosus, reses; være, blive, qviescere, non commovere se, rei non immisceri, re abstinere. — u., uden Kraft, iners, sine viribus, lentus, inutilis, inefficax, vanus, irritus. — *adv.* lente, segniter, otiose; uden Kraft, sine vi, sine viribus.

Uvirksomhed, Dovenskab, segnities, inertia, cessatio; Mangel paa Kraft, inutilitas, nulla vis, nulla efficientia, vanitas, ignavia.

Uvis, incertus, dubius, suspensus, anceps, ambiguus, in ancipiti; være, som et Menneske, dubitare, hærere, fluctuare, æstuare, trepidare; som en Ting, non constare, parum constare, endnu, nondum constare; u. Lykke, alea, casus: paa det uvisse, in incertum casum eventum, discrimen, vove det, lade det komme an derpaa, in discrimen dare, committere; tage det visse for det uvisse, certa, explorata seqvi; giøre u., En, dubitationem, cunctationem injicere alicui; ejus sententiam, consilium (a) distinere, morari; en Ting, rem impedire, incertam reddere; lade u., En, noget, in incerto, in suspenso relinqvere; en Ting, non constituere, in medio relinqvere.

Uvished, dubitatio; en Tings, res dubia, obscura, nondum constituta, et Menneskes, dubitatio, cunctatio, error; lade i, in suspenso, incertum, in incerto, in ambiguo relinqvere; blive i, in incerto linqvi, som en Ting, non explicari, non constitui; være i, som et Menneske, errare, dubitare; komme af, expediri, explicari; hielpe af, expedire, errorem discutere.

Uvist, dubie, ambigue, perplexe, minus certo.

Uviselig, see Uvis.

Uvitterlig, see Uvidende, Ubevist.

Uvittig, uden Vittighed, stupidus, insulsus, iners; som et Skrift, en Tale, insulsus, illepidus, inficetus, fatuus, jejunus, frigidus, ineptus (e).

Uvittighed, stupor; i et Skrift, i Skiemt, insulsitas, ineptia, lepor nullus.

Uyndig, inamabilis, illepidus.

Uzirlig, indecorus, inornatus.

Uægte, avlet i ulovlig Ægteskab, nothus, spurius; falsk, spurius.

Uærbødig, irreligiosus.

Uærlig, infamis, intestabilis, see Uredelig.

Uøvet, rudis, inexercitatus, tiro.

# V.

Vaaben, Rustning, arma *pl.*; til at slade med, telum (a: *pl.*); Skioldvaaben, insigne, clypeus, føre, uti insigni, clypeo insigniri; i et Signet, aposphragisma.

Vaabendands, pyrrhichia; saltatio in armis, armata.

Vaabendrager, armiger.

Vaabenherold, præco paludatus.

Vaabenkonst, heraldica; insignium, clypeorum sculpendorum, designandorum, explicandorum usus.

Vaabenkiortel, paludamentum.

Vaabenløs, inermis (us); giøre, dearmare, exarmare.

Vaabenplads, præsidium.

Vaabensmed, armorum faber.

Vaabenstilstand, see Stilstand.

Vaad, madens, madidus, humens, humidus, uvus, uvidus; være, humere, madere; blive, humescere, madefieri, madescere; giøre, madefacere, rigare, humectare, perfundere; der kommer vaadt ned, tenuis imber stillat, tenuis humor descendit, rorat, see Fugtig.

Vaadagtig, humidulus, subhumidus.

Vaade, discrimen, calamitas (forte oblata, um).

Vaadefuld, calamitosus.

**Vaadegierning**, calamitas, fortuita, non dolosa.
**Vaadeild**, incendium fortuitum.
**Vaadhed**, humor, humiditas.
**Vaagen**, vigil; Natten igiennem, pervigil, er, vigilare. 2) *subst.* vigiliæ; lang, pervigilium, pervigilatio; for at passe paa, excubatio, excubiæ.
**Vaager**, ikke sover, vigilare; holder Vagt, excubare, advigilare; hos en Syg, nocte assidere alicui; tilbringer v., vigilem agere; pervigilare; som v. hele Natten, pervigil, exsomnis.
**Vaagner**, v. op, expergisci, expergefieri, evigilare, somno solvi, liberari; somnum discutere; pludseligen, excuti, exciri somno; *metaph.* colligere se; Samvittigheden v. op, commovetur, turbat, interpellat, admonet, mordet. 2) *act.* excitare, suscitare.
**Vaand**, Spidsrod, virgula.
**Vaaning**, domus, ædes, domicilium, habitatio.
**Vaar**, ver, see Foraar.
**Vaas**, nugæ.
**Vaaser**, garrire, nugari.
**Vaaser en**, garrulus.
**Vable**, Hedeblegn, papula, pusula, pustula; rød, boa.
**Vacanse**, ledig Plads, locus vacuus; i Vacansen, vacante loco, sede; der er en V., vacat locus
**Vacant**, see Ledig.
**Vad**, Vadsted, vadum; fuld af, vadosus.
**Vader**, per vadum (o) ire; over, vadum superare.
**Vadsæk**, mantica, vidulus, pera, folliculus.
**Vaer**, Vaerer &c., see Var.
**Vaffel**, placentula striata, tessulata; scriblita.
**Vagabond**, planus, erro.
**Vagt**, custodia, statio, excubiæ, vigilia; staae, have, holde, excubare, esse in statione, excubias agere, hos En, custodire aliqvem; være i V., som Arrestant, custodiri, custodia asservari, in custodia esse. — V., Sted, hvor Soldaterne ere, stationarium excubitorium, custodia militaris; bringe i, dare in custodiam. — V. som trækker op eller af, statio, stationum vices; trækker paa V., ire in stationem, inire stationem; være paa, agere stationem, esse in statione; komme paa, inire stationem; Vagten trækker op, statio procedit, stationum vices aguntur.
**Vagtel**, coturnix.
**Vagtelgarn**, tendicula.
**Vagtelhund**, canis ad aves excipiendas.
**Vagthavende**, excubitor, custodia, vigil, vigilia.
**Vagthuus**, specula, vigiliarium; Vagtstue, vigilum, excubitorum receptaculum.
**Vagtmester**, vigilum, excubitorum præfectus, magister.
**Vagttaarn**, specula.
**Vaisenhuus**, see Vaisenhuus.
**Vakker**, gnavus, alacer, strenuus, promtus, vegetus, experrectus; en v. Mand, vir probus, strenuus; v. Prygl, multæ plagæ.
**Vakkert**, strenue, gnaviter, naviter, probe.
**Vaklen**, agitatio, vacillatio.
**Vakler**, dingler, casare; staaer paa Fald, vacillare, nutare, labare, lapsare, begynder at, labascere, titubare; kommer til at, labefactare.
**Vaklende**, casabundus, titubans, titubanter, instabilis.
**Val**, til et Embede, creatio; naar et Collegium selv vælger sin Medlem, cooptatio; bringe paa V., alicujus rationem habere; komme paa, esse, haberi inter candidatos; han kommer paa, ejus ratio habetur; ikke komme paa, excludi, negligi; Vallet er faldet paa ham, ille creatus est. — V., Udvælgelse, optio, optatio, electio, electus; optandi conditio, jus; have, optare posse; du har Vallet, tua est optio; give Vallet, optionem facere, relin-

linqvere; træffe, optare, et got, slet V., sapienter male optare.
Valbirk, acer, platanus, carpinus; af, acernus, plataninus, carpineus.
Valdag, comitia, conventus creando regi &c.; det er, habentur, aguntur comitia.
Valdygtig, cujus ratio haberi potest; være, creari posse; han er, ejus ratio haberi potest.
Valdygtighed, ut ratio alicujus haberi possit.
Valdhorn, buccina, cornu; cornu venatorium, orbiculatum; blæser i, buccinare.
Valdhornist, buccinator, buccinus, cornicen.
Valken, Valkning, coactio lanæ.
Valker, cogere lanam, subigere.
Valker en, coactiliarius, coactor lanarius.
Valkjord, terra cimolea, fulonica.
Valkmølle, coactilicia, coactiliaria.
Vallak, cantherius, eqvus castratus.
Vallakker, castrare, exsecare.
Valle, serum (lactis); blive til, serescere.
Valmue, papaver; af, papavereus; som, papaveratus; vild, papaver erraticum; ceratitis.
Valmuefarvet, papaveratus.
Valmuesaft, opium; lacrymæ papaveris.
Valnød, juglans.
Valrav, sperma ceti.
Valrige, regnum, regio ubi rex libere creatur; imperium non hæreditarium.
Valrettighed, jus, auctoritas creandi; jus suffragii.
Valros, canis marinus, phoca.
Valsted, Valplads proelii locus; ubi pugnatum est, campus, pugnaculum *Plaut.*
Valsprog, sententia, dictum, vox, apophtegma; have, usurpare identidem.
Valstemme, suffragium; give, ferre.
Valter. — skalter og valter, agere pro arbitrio, moderari rei; rem gubernare, regere.

Valtse, palanga, Cylinder, cylindrus.
Valtseformig, cylindraceus.
Vamler, det v. mig, nauseo; Maden v. mig, cibum aversor; jeg vamles ved at høre, læse, igjentage, audire, legere, repetere piget, tædet, satietas me cepit audiendi, legendi &c.
Vammel, see Væmmelig.
Vanære, dedecus, infamia, dehonestamentum, ignominia, opprobrium, turpitudo.
Vanærelse, ignominia; et Fruentimmers, stuprum, see Vanære.
Vanærende, dedecorus, indecorus, indecens.
Vanærer, dehonestare, dedecorare; dedecore, ignominia afficere; dedecus adferre; et Fruentimmer, vitiare, ei vitium offerre. — geraader til Vanære, esse dedecori.
Vanart, ond Natur, pravitas, perversitas, malitia, prava indoles, ingenium pravum.
Vanartig, pravus, perversus, degener, vitiosus, mendosus. — *adv.* prave, perverse.
Vanartighed, pravitas, perversitas, illiberalitas, pravum, vitium; han har den, hoc pravi habet, hoc vitio laborat.
Vand, aqva, unda; høit, aqvæ; der er, aqvæ intumescunt; stillestaaende, stagnum; flydende, aqva profluens; som lever i Vandet, aqvaticus, aqvatilis, baade i Vandet og paa Landet, anceps, amphibium; omkomme i Vandet, undis, gurgitibus hauriri; over Vandet, trans flumen, trans mare, seile, trajicere amnem, mare; til Vands og til Lands, terra mariqve; gaae til Vands, navigare; Krukken gaaer saalænge til Vands, til den brister, serius, ocyus merces datur; holde V. som et Kar, continere humorem, infusa, ikke holde, effundere, transmittere humorem; staae fuld af V., aqvis obtineri, tegi, oppleri, som Øinene, turgere, lacrymis oppleri, saadanne Øine, turgente ocu-

oculi; Vandet i en Diamant, nitor, splendor, lumen, have, lucere, radiare; det stille V. har den dybe Grund, tectos cave! qvo minus est murmur, plerumqve est altior unda; Tænderne løbe ham i V., salivam movet ei res, cupidine tangitur; der vil løbe mangen Draabe V. i Stranden forend &c., longum erit dum &c.; som en Draabe V. den anden, ut ovum ovo; non ut ovum ovo similius; blive til V., solvi, ad irritum cadere; sine fructu, exitu evanescere; giøre til V., irritum reddere; sætte under V., mergere, aqvis abscondere, obruere; trække V. som Solen, bibere humorem, colligere aqvam, som en Fugl, potum moliri sursum; lade sit V., urina levari, urinam emittere, vesitam exonerare; dukke under Vandet, urinari, som giør det, urinator; imellem to Vande, som Floder, interamnus, som Have, bimaris; inter duo flumina, maria interceptus; hente V., aqvari, aqvatum ire; V. i Legemet, lympha, i Træer, Planker, humor, for saavidt det flyder, lacrymæ; distilleret V., decocta, virus; Vandet giør Skade, flumen, vis fluminis nocet. 2) Vand, aqvatilis, aqvaticus.

Vandaare, vena, scatebra, scaturigo aqvæ.

Vandbad, lavacrum.

Vandblaae, thalassinus, cæruleus, venetus, cymatilis.

Vandblære, bulla; kaste, bullas erigere.

Vandblomst, hydragonus.

Vandbygning, molitio, moles; substructio in aqva, ad aqvam.

Vandbygningskonst, architectura hydraulica.

Vandbæren, aqvatio.

Vandbærer, aqvator.

Vandballie, vas aqvarium; sinus, lacus.

Vandbekken, guthurnium, pollubrum, pelvis.

Vandbølge, see Vandvaage.

Vandbie, fucus, cephenes *pl.*

Vandblegn, Vable, papula, pustula.

Vandboble, see Vandblære.

Vandbredde, crepido, ripa, litus.

Vanddyr, Dyr som leve i Vandet, aqvatilia *pl.*

Vanden, rigatio, irrigatio.

Vander, rigare, irrigare; perfundere aqva; Kiød, Fisk, macerare; Qvæget, aqvatum ducere, aqvari.

Vandel, vita, vitæ ratio; føre en god, exemplo recto agere; som fører en god, exempli recti. — Handel og Vandel, see Handel.

Vandfald, catarracta.

Vandfarve, color cæruleus.

Vandfarvet, glaucus.

Vandfad, Vasserfad, aqvalis, vas aqvarium, aqvæmanile.

Vandflod, aqva; inundatio aqvarum; diluvies (um), cataclysmus.

Vandgrav, aqvagium, eluvies, eluvio; paa Marken, incile, colliciæ.

Vandgrød, puls ex aqva.

Vandgreen, stolo, vitulamen.

Vandgang, aqvæductus; i Legemet, ureter, uretra, ductus urinalis.

Vandglas, poculum aqvarium.

Vandhiul, tympanum.

Vandhvirvel, vertex, vortex, see Vandsvælg.

Vandhylke, see Vandkam.

Vandhoug, see Vandtrug.

Vandhund, canis urinator, natator, anatarius.

Vandig, aqvosus; af Smag, dilutus, elutior; som Jord, ager udus, uliginosus.

Vandiling, imber effusus, nimbus.

Vandingsted, hvor Qvæget vandes, aqvatio, aqvarium.

Vandkam, aaben, cisterna; tilbækket, castellum; samlet i, cisterninus.

Vandkande, situla, hamula.

Vandkiste, see Vandkam.

Vandkiedel, labrum, sinus.

Vand-

Vandkrukke, urna, hydria; med Hank ved, trulla.
Vandkonst, Værk som drives ved Vand, hydraulus; som hører til, hydraulicus, see Vandspring.
Vandkumme, castellum.
Vandkiger, aqvilex, librator, aqvarius.
Vandler, lever, vivere, agere, versari.
Vandloppe, tipula, tipulla.
Vandløg, scordium.
Vandlus, gnips.
Vandleder, hydragogus, librator.
Vandledning, aqvæductus.
Vandmaaler, Nivellør, librator, aqvælibrator.
Vandmanden, (Himmeltegnet) aqvarius.
Vandmangel, aqvæ inopia; have, laborare inopia aqvæ.
Vandmuus, mys; mus aqvaticus.
Vandmelone, melo, pepo aqvaticus, dilutior.
Vandmølle, mola aqvaria.
Vandorgel, hydraulus, organum hydraulicum.
Vandpas, Vaterpas, libra, libella; lægger efter, librare.
Vandpost, silanus.
Vandpus, Vandpytte, lacuna, lama; fuld med, lacunosus.
Vandpumpe, cochlea, antlia.
Vandrende, elix, aqvarius sulcus, colliciæ; mindre, som ledes fra Hovedrenden, en Portion Vand, punctum; af Blye, fistula; af Leer, tubulus.
Vandrig, som en Kilde, aqvis benignus, exuberans, abundans; som et Land, udus, humidus, uliginosus, irriguus.
Vandriget, aqvæ; aqvarum natura.
Vandrør, fistula, tubus.
Vandren, til et Sted, demigratio.
Vandrer, et Sted hen, migrare, commigrare, demigrare.
Vandringsmand, viator.
Vandringsstav, viatorius baculus, scipio in viam.
Vandskreppe, hydrolapathum.
Vandspring, machina hydraulica.
Vandsnog, hydrus.
Vandskade, inundatio, vis fluminis.
Vandskye, lymphaticus; at manner, aqvifuga.
Vandskræk, hydrophobia, vitium lymphaticum.
Vandslange, chelydrus, natrix, hydrus(a).
Vandsfare, Vandsnød, periculum a gurgite. — Oversvømmelse, inundatio, diluvies.
Vandsprøite, sipho, lille, siphunculus.
Vandspand, haustrum, situla, hama, urna, hydria.
Vandsted, aqvatio; naar det ingen Flod er, lacus.
Vandtrug, arca aqvaria, alveus.
Vanduhr, clepsydra.
Vandvægt, dioptra.
Vandvaage, fluctus, gurges.
Vane, mos, consvetudo, usus; ond, som stedse griber om sig, cacoethes; have V., solere; komme af V., desvescere, obsolescere, exolescere; komme i, consvescere, see Sædvane.
Vanfoster, Vanfødsel, partus monstrosus, monstrum.
Vanfør, mancus.
Vang, Vaang, pratum.
Vanheld, casus, incommodum, res molesta, infortunium, malum; komme til, malum habere; lædi, offendere; han er kommen til et, aliqvid ei accidit; det er V., moleste, incommode accidit, factum est; stort, calamitas, clades.
Vanhelder, deformare, turpare.
Vanheldig, see Ulykkelig.
Vanhellig, profanus (e), incestus (e).
Vanhelligelse, profanatio, pollutio.
Vanhelliger, profanare, incestare, polluere.
Vankelmodig, inconstans, levis, mobilis, ventosus, volaticus, incertus, instabilis, varius; være, variare, fluctuare, sibi parum constare. — *adv.* mobiliter, leviter, inconstanter, varie.

**Vankelmodighed**, inconstantia, levitas, instabilitas, mobilitas, fluctuatio, varietas, volubilitas.

**Vanken om**, vagatio.

**Vankende**, som ikke har noget vist Sted, errabundus, erraticus, vagus, circumvagus, multivagus. — *adv.* adspredt, palatim, vage.

**Vanker**, om, vagari, errare, palari, dispalari, oberrare, circumvagari; ud, her og der, evagari. — der vil vanke Hug, verbera seqventur, haud sine plagis abierit; der vil vanke Foræringer, dona, munera seqventur, dabuntur; der v. altid noget, non sine fructu, emolumento, non infructuosum est.

**Vankundig**, uerfaren, inscius, insciens, see Uvidende.

**Vankundighed**, inscientia, inscitia, ignorantia; især i det latinske Sprog, barbaria, see Uvidenhed.

**Vanlykke**, afflictæ res, fortunæ; afflicta conditio, see Vanheld.

**Vanmægtig**, impotens, invalidus.

**Vanmægtighed**, Vanmagt, tenuitas, infirmitas, imbecillitas, impotentia.

**Vanrygte**, infamia.

**Vanskabelse**, deformitas, deformatio; i Væsen, Geberder, perversitas, ineptiæ, deliciæ.

**Vanskaber**, deformare, depravare, deturpare; Ansigtet, Minerne, torqvere vultum; vanskabe sig med Geberder, mire, inepte, indecore gesticulari.

**Vanskabt**, pravus, turpis, deformis.

**Vanskabning**, monstrum, portentum.

**Vanske**, vitium, labes; uden, integer.

**Vanskelig**, difficilis, arduus; som et Sted, iniqvus; som et Menneske, difficilis, morosus, see Tung. — v. Fødsel, partus laboriosus, molestus, periculosus, have, laborare in partu, ex partu; ægre parere; vanskelige Tider, tempora iniqva, misera; temporum iniqvitas, difficultas.

**Vanskeligen**, med Nød, difficulter, ægre, graviter.

**Vanskelighed**, difficultas; Hindring, incommodum, impedimentum; giøre Vanskeligheder, i at giøre noget, cunctari, tergiversari; i at tillade noget, multum recusare, renuere; det vil sætte Vanskeligheder, difficile erit; det sætter, difficultates, impedimenta objiciuntur; unødvendig V., calumnia, giøre, calumniari, nodum in scirpo qværere, som giør, calumniator; at man giør, religio intempestiva, cunctatio. — Knarvorrenhed, morositas.

**Vanskelighedsmager**, calumniator, male religiosus, anxius, timidus, putidus.

**Vanslægter**, arter ud, degenerare.

**Vanslægtning**, degener.

**Vansmægter**, fatiscere, defetisci, langvere, langvescere, tabescere, deficere, solvi; af Torst, arere, ardere.

**Vansmægtig**, langvidus, confectus, tabidus; af Torst, aridus.

**Vansmægtighed**, langvor, virium defectio.

**Vansmagende**, fatuus, insipidus, nullius saporis.

**Vant**, svetus, consvetus, solitus, familiaris, notus; v. til, adsvetus, insvetus, insvefactus; fra, desvetus; være v. at giøre, solere, at see, at lide, consvesse; jeg er det allerede v., nil novi accidit, vetus est, af ham, nil novi facit, sic est, morem priscum optinet; vi er det allerede v., insvevimus; det er jeg ikke v. at lide, at see, non ita fert mea ratio, novum hoc mihi accidit, at giøre, non ita me gessi, non est meum, alienum hoc est (a) moribus meis, see Vænner.

**Vantreven**, tabidus.

**Vantrevenhed**, tabes.

**Vantrives**, langvere, deficere.

**Vantroe**, lentus, tardus ad credendum; cui difficulter persva-

svadetur; incredulus. 2) *subst.* incredulitas.

**Vanvare**, imprudentia, see Uforsigtighed.

**Vanvittig**, tosset, excors, socors, vecors.

**Vanvittighed**, socordia, vecordia.

**Vanzirer**, dehonestare, dedecorare.

**Var**, (med langt a), bliver v., videre, deprehendere, intelligere, animadvertere, cognoscere, observare; En, videre, notare, conspicere, man blev v., cognitum, intellectum est; apparuit; man blev ham ikke v., fefellit, latuit.

**Varagtig**, firmus, diuturnus, constans, see Vedvarende.

**Varagtighed**, constantia, assiduitas, see Vedvarenhed.

**Varer**, bliver ved, durare, vivere, vigere, stare, ætatem ferre; som Kiød, Frugt, Viin, servari, integrum manere, ikke, corrumpi; v. saalænge, tantum temporis absumere, det vil, tantum temporis poscet, auferet; ikke v. længe, brevi finiri, exitum celerem habere; det varer meget længe, longum est, lentum negotium, tardum est; lente, tarde procedit; v. til ud paa Natten, til Dag, in noctem, lucem extrahi, protrahi, exire, extendi, protendi, porrigi; hvad som v. længe, longus, diuturnus, naar det derved bliver besværligt, lentus, tardus. — v. ad, monere, præmonere, for En, noget, monere, præmonere, ut caveat illum, illud; see Advarer. — v. paa, curare, tueri, servare, custodire. — v. sig, cavere sibi, for noget, for En, cavere aliquid, aliqvem, cavere sibi ab aliqvo.

**Vare**, cura, animadversio; tage V. paa noget, attendere, observare, servare, custodire; paa sin Sundhed, valetudinem curare, tueri; valetudini inservire; tag V.! cave! 2) en, som sælges, merx, res promercalis; forligne Varer, scruta *pl.* merx obsoleta; gode Varer, merx vendibilis, proba.

**Varig**, firmus, diuturnus, mansurus, constans, solidus, duraturus, stabilis, immotus; som Lykke, Sundhed, inoffensus, som et Klædesstykke, en Bygning, firmus, duraturus, usus diuturni.

**Varighed**, stabilitas, constantia, firmitas, soliditas; i en Forfatning, vigor.

**Varlig**, cautus (e), circumspectus (e).

**Varm**, calidus; være, calere; calescere, incalescere, ret v., percalescere; giøre, percalefacere; holde v., fovere; *metaph.* acriter instare alicui; aliqvem vexare, exercere, fatigare; sig, frigus cavere; corpus a frigore munire, defendere, tegere; v. Dag, v. Veir, calor; meget v., fervens, fervidus, see Heed: v. Iver, Patriotismus &c., acre studium, cura intenta; man maa smede, mens Jernet er varmt, ferrum, dum candet, cudendum est; occasione, tempore uti oportet; v. Drik, calda, hvor man skiænker saadant, caldaria; Kar at holde det varmt i, caldarium; v. Bad, thermæ; v. Viin, defrutum; sidde v., calere, *metaph.* esse in re lauta.

**Varme**, calor; maadelig, tepor; stor, ardor, fervor; med al V., acriter, strenue.

**Varmekurv**, batillus.

**Varmer**, focillare, vaporare, calefacere, percalefacere; sig, calescere, calefieri.

**Varpegarn**, Ketser, rete, jaculum, ogs. abs. jaculum.

**Varsel**, monitus (um); give, monere — omen; som har et ondt, ominosus. — noget hvoraf man slutter til andet, præjudicium.

**Varsom**, **Varsomhed**, see Forsigtig &c.

**Varte en**, specula.

**Vartegn**, signum; helst paa Ondt, portentum, ostentum.

**Varter**, see Venter. — pleier, curare, fovere. — v. op, see Opvarter.

Varterske, nutrix, nutricula.
Vartning, Pleie, cura; Planters, Træers ꝛc., cultus, cultura, have, curari, foveri, god, slet, bene, diligenter, male, negligenter.
Varulv, lupus ambiguus.
Vas (med et langt a), see Vaas.
Vasal (med Tonen paa sidste), superficiarius.
Vase, Dæmning, agger; gior, lægger V., aggerare
Vask, hvor Spyllevandet løber ud, fusorium. 2) Vaskning, lavatio, lotio, lotura; lavandi opera, cura.
Vasker, lavare, abluere, diluere, eluere, see Tvætter.
Vaskerbækken, pelvis.
Vaskerballie, lavatorium, lavina.
Vaskerkone, lotrix.
Vaskning, see Vask.
Vat, Silkevat, subsericum, intergerinum.
Vaterpas, perpendiculum; giort efter, perpendiculatus, see Vandpas.
Vatret, som Taft, Baand, pannus sericus, lemniscus undulatus.
Vattersot, hydrops, aqva intercus, hydropisis.
Vattersotig, hydropicus; være, laborare hydrope; blive, hydrope infici.
Vayer, lader Flaget vaye, erigere, expandere, vento dare, vexillum navale, aplustre.
Ve, see Vee.
Vebse, vespa, crabro.
Ved (kort e) naar det bemerker et Sted, en Egn, apud, penes, secundum, juxta, prope; have, være v. (hos) sig secum habere; tænke, overlegge, secum reputare; ved at læse, høre, forrette ꝛc., in legendo, audiendo, tractando &c.; ved Overgangen over Floden, in transitu, trajectu fluminis; ved Hove, in aula; ved dette Menneske, denne Sygdom, in hoc homine, morbo; ved al denne Rigdom, al denne Overflødighed, (det er: uagtet) in his divitiis, in hac copia; ved dette Sted, disse Ord, in hoc loco, siger han, ad hunc locum, de eo monet; ved saamange Ting, inter tot res; ved Maaltidet, ved Vinen ꝛc., inter coenam, coenandum; inter vina, pocula &c.; eller med *dum*; ved en Pibe Tobak, dum fumum ducit, ducimus, inter usum tabaci; ved Leilighed, per occasionem; ved Gud, ved min Ære, per deum, per fidem meam; ved Dagen, Natten, die, nocte; ved god Sundhed, Lune, bona valetudine, animo læto; ved Forstand, sanus; ved gode Kræfter, integris viribus, vegetus; ved hans Ankomst, eo veniente NB. naar det gaaer paa et andet Subject; men gaaer det paa det forrige, saa sætter man casus af verbum f. Ex. jeg sagde ham det ved hans Ankomst, advenienti dixi; ved min Ankomst, adveniens; ved at anføre disse Ord, ad hæc verba, his auditis.—med et substantivum paa else eller ing eller som ellers tilkiendegiver en Handling, gives ved med participium af verbum i den casus som det andet verbum styrer f. Ex. ved Læsningen, Anhørelsen af disse Ord faldt det mig ind, hæc legenti, audienti succurrit; ved Foræringens Overgivelse spurgte han ham, munus offerentem rogavit. — ved at see ham, conspecto eo, videns illum, cum vidisset; ved hans Død, cum moreretur, moriens, morienti, morientem, (eftersom det andet verbum er); ved dette falder mig ind, hujus occasione succurrit; hoc monitus memini; hic, hoc facit ut mihi in mentem veniat; være ved noget, adesse, interesse rei; ved Mands Minde, post hominum memoriam; ved 100, 1000, circa, circiter, ad centum, mille, centenos, millenos; blive ved noget, rei inhærere; være ved Penge, numis non destitui; jeg er ikke v. mig selv, v. min Samling,

ling, non sum apud me. — naar det bemerker et Redskab, et Hielpemiddel, oversættes det ved per, a, ab, propter, eller med abl. instr. f. Ex. ved mig, mea opera; ved en Hændelse, casu, forte. — der er intet ved ham, homo nihili, neqvam est; stille En v. sine Penge, v. sit Liv, pecunia, vita privare; stille sig v. noget, alienare, abalienare, vendere.

Vedbende, hedera; af, hederaceus; fuld af, hederosus.

Vedbendedrue, corymbus.

Vedblivelse, constantia, firmitas; i det Onde, pervicacia, pertinacia; en Tings, perpetuitas.

Vedblivende, perpetuus, assiduus, jugis, constans, pertinax, immotus.

Vedbliver, perstare, perseverare, firmiter manere; i sin Mening, perstare, manere in sententia, tueri judicium suum; i sin Beslutning, non mutare consilium, mentem; perstare in sententia; som saaledes v., obstinatus, obfirmatus, i det gode, constans, gravis, firmus, i det Onde, pervicax, pertinax; v. endelig ved noget, animum obfirmasse ad rem, utiqve velle aliqvid; v. i sin Levemaade, retinere, obtinere rationem suam; tenere, persequi vitam; ved sit Udsigende, sibi constare, consentire secum, ipso, ipsum; v. med at læse, arbeide, non cessare ab opere, assidue opus facere, non intermittere lectionem, opus.

Vedbørlig, decens, legitimus, qvod decet; med v. Agtelse, ea qva decet, qva par est observantia; v. Roes, Straf, merita, debita laus, poena. — *adv.* rite, ut decet, ut par est, legitime, ex debito, satis, pro merito; rose v., digne laudare.

Vedbørlighed, qvod convenit, qvod decet, qvod oportet; officium.

Veddeløb, cursus certamen.

Veddemaal, sponsio, sacramentum, pignus; giøre et, pignore posito certare; vinde et, vincere pignore; tabe et, vinci, pignore mulctari. see Kap.

Vedder, slaaer til Veds, pignore certare, sponsionem facere, sacramento contendere; jeg v., jeg vilde v., spondere ansim, hvad du vil, qvovis pignore certare paratus sum, hvad v. vi, han kommer? qvo pignore certamus, ni venit?

Vede (Urt at farve blaat med), isatis, glastum.

Vederfares, accidere, evenire, contingere; lade, tribuere.

Vederhæftig, qvi est solvendo; opulentus, in re lauta.

Vederhæftighed, qvod qvis sit solvendo; opes, opulentia.

Vederlægger, remunerari, reddere, rependere; lige med lige, par pari reddere, referre; en Velgierning, gratiam reddere beneficio; jeg kan ikke v. det, impar sum gratiæ referendæ.

Vederlag, merces, pretium, præmium, remuneratio; til V., mercedem, mercedis loco; til V. for din Troeskab, Møie, Velgierning, pro fide, opera, beneficio.

Vederpart, adversarius.

Vederqvægelse, recreatio, refectio, confirmatio, instauratio; fra at arbeide, laxamentum, remissio, reqvies, levamentum operæ, laboris; Fornøielse, oblectatio.

Vederqvægelsestimer, otia, reqvies, vacuum ab opere tempus.

Vederqvægende, recreans; være, recreare; behagelig, jucundus, delectabilis, gratus.

Vederqvæger, recreare, reficere, refovere, firmare, levare, relevare, refocillare; fornøier, oblectare; v. sig, refici, recreari, reqviescere; fra Arbeide, ab opere laxari, remitti; vires exhaustas colligere; ved noget, aliqva re delectari.

**Vederstyggelig**, sacer, abominandus, detestandus, detestabilis, exsecrabilis, exsecrandus, foedus, horribilis. — *adv.* horrendum in modum.

**Vederstyggelighed**, foeditas, turpitudo, deformitas.

**Vedgaaer**, see Tilstaaer.

**Vedhængende**, tenax, seqvax, insitus, see Vedholdende.

**Vedhængenhed**, studium, amor, favor.

**Vedhænger**, klæver ved, adhærere, inhærere, cohærere; Vildfarelser, aurem præbere, addictum esse, fidem habere, iis teneri; fra gammel Sædvane, hærere, residere, manere, reliqvum esse; hænger ved En, favere alicui, esse partium ejus; ei deditum, eius studiosum esse; illum seqvi, sectari, mirari.

**Vedhammer**, Vedkast, lignile, lignatio, tabulatum lignis reponendis, lignarium.

**Vedhæfter**, affigere, alligare, devincire, annectere; syer ved, assuere.

**Vedholdende**, ufortrøden, improbus, perseverans, tenax, pertinax, *adv.* perseveranter, tenaciter.

**Vedholdenhed**, instantia, tenacitas, pertinacia.

**Vedholder**, see Vedbliver.

**Vedklæver**, see Vedhænger.

**Vedkommende**, *pl.* qvorum res est, agitur.

**Vedkommer**, attinere, spectare, pertinere, see Angaaer.

**Vedligeholdelse**, Forlængelse, propagatio; Istandholdelse, conservatio.

**Vedligeholder**, servare, conservare, tueri, integrum tueri; sit Liv, tolerare, tueri, sustentare; et Huus, tueri, sartam tectam servare; sin Formue, Værdighed, tueri opes, dignitatem.

**Vedrørelse**, tactus, attactus, contrectatio; i en Afhandling, mentio, commemoratio, memoria.

**Vedrører**, tangere, attingere, contrectare, attrectare; i en Afhandling, attingere, ponere, aliqvid de re dicere, med faa Ord, delibare, paucis memorare, stringere; leviter attingere, monere, innuere.

**Veds**, slaaer til V., see Vedder.

**Vedstaaer**, fateri, confiteri; at have skrevet en Bog, ferre se libri auctorem, editorem; agnoscere suum, ikke v. negare, non agnoscere.

**Vedtægt**, praxis, institutum, disciplina, consvetudo; gammel, mos; moribus receptum, traditum, proditum; mos, instituta majorum; i Rettergang, usus fori, consvetudo fori, mores; jus moribus constitutum, consvetudine jus; det er saa V., ita receptum, institutum est; ita institutum accepimus.

**Vedtager**, pacisci, constituere, sciscere, mos receptus

**Vedvarende**, durabilis, continuus, perpetuus, diuturnus, vivax, assiduus, pertinax.

**Vedvarenhed**, permansio, perpetuitas, assiduitas, perseverantia, continuatio.

**Vedvarer**, see Varer ved.

**Vee**, Væ! v. dig! væ misero! v. dig om ꝛc., flebis, plorabis, malum habebis si &c — Veer, dolores partus; faae, corripi, opprimi doloribus; parturire, falske V, spurii dolores.

**Veed**, ligna, virgulta, sarmenta; som hugger V., lignicida. 2) *verbum*, scire, nosse, cognitum habere, non ignorare; vist, exploratum, certum habere; jeg v. vist, mihi constat, certum, exploratum est; v. hvad man engang har hørt, læst, seet, meminisse, memoria tenere; jeg v. vel, probe scio, non ignoro, satis scio, non me fallit, præterit; v. hvad man fornemmer, giør, conscium sibi esse rei; jeg v vel hvad, hvorfor jeg giør, troer det, mihi constat ratio facti, judicii mei; faaer at vide, rescire, rescisscere; v. med,

med, er beviist, conscire, conscium esse; v., indseer, intelligere, reperire, scire; v. Besked med noget, rem callere, tenere; v. om nogen, om noget, de eo audisse, v. meget, multa cognovisse, didicisse, som, multiscius, polyhistor, at man v. meget, polymathia, rerum multarum scientia; hvad v. jeg deraf? jeg v. meget deraf, ecqvid ego scio? ego vero ignoro, plane nescio; ikke v., nescire, ignorare; intet vide, overhoved, intet have lært, nil didicisse, rudem esse omnium, som slet intet v., indoctus, omnium rudis; intet ville vide af En, af noget. a) nolle discere, noscere rem, hominem; jeg vil intet vide af dig, a me alienum te habeo; plane te ex animo meo ejicio. b) negare sibi illud, illum notum esse; man v., constat; man v. intet derom, nil de eo constat, nil auditum est, res ignoratur; v. at forebringe, at sige noget, habere qvod promas, qvod dicas; habere excusationem &c.; du skal vide, scito, sic habeto! ne obliviscaris; lade vide som en Efterretning, patefacere, aperire, significare, som en Erindring, Betaling, denunciare; faae at vide, discere, audire, scire, rescire; vide maa I, nolumus vos ignorare; ne vos lateat; hvem v. hvad, nescio qvid, qvidvis, qvidlibet; ville vide alt. a) omnia scire velle, omnia rimari, anqvirere; som vil vide alt, male sedulus, curiosus. b) arrogare, assumere sibi egregiam, unicam scientiam; velle, simulare se omnia scire, ville vide alting bedre, omnia calumniari; vide hverken ud eller ind, æstuare, trepidare, destitui, hærere, consilii inopem deprehendi; at man hverken v. ud eller ind, trepidatio, consilii inopia.

Veedhug, lignatio.

Veedkast, strues lignorum, lignatio.

Veeg, mollis, tener.

Veeghed, mollitudo, mollities.

Veeklage, qverela; vox qverula, flebilis; lamentatio.

Veemodig, som et Menneske, anxius, æger animi, dolens, afflictus, være, angi, dolere, affligi; v. Klage, flebilis qverela, miserabilis qvestus; Forestilling, flebilis deprecatio, giøre, flebiliter deprecari; giøre En v., frangere, dolorem commovere; blive, frangi, commoveri. —*adv.* dolenter, flebiliter, miserabiliter.

Veemodighed, dolor, ægritudo; med, dolenter.

Vegne, paa mine, dine, hans &c. V., meo (tuo, suo &c.) nomine; meis (tuis &c.) verbis.

Vegrer, negare, recusare; sig, recusare, negare, detrectare, abnuere, renuere, nolle, tergiversari, at adlyde, imperium detrectare; for et Syns Skyld, delicias facere.

Vegring, tergiversatio, recusatio, detrectatio; uden V., promtus (é), haud cunctanter, sine mora, benigne; opdigtet, forstilt V., deliciæ.

Vegt, see Vægt.

Vei, Veier, see Vey &c.

Vek, see Bort.

Vel, bene, probe, dextre, præclare, pulcre; v. ved Magt, nitidus, perpastus; v. den som, felix qvi &c.; ville En v., alicui bene cupere; leve, befinde sig v., valere, efter en Sygdom, belle se habere; ikke være v., non belle esse; leve vel, fornøie sig, lætitia diffundi, sibi indulgere; ikke v., minus, minus recte, parum, recte, male; forstaae v., probe, satis intelligere; v. forstaaet at, ita nimirum si; ita qvidem ut; jeg maae v., atqvi (ita) oportet, at enim cogor. — v., formodentlig, sane, haud dubie, nimirum; han kommer v., haud dubie veniet, sane venturus videtur; hvem er v.? qvis est? hvad tænker du vel? qvid tandem videtur?

hvad

hvad er v. Aarsag? qvidtandem causæ est? qvænam obsecro (qvæso) est causa? det er v. tungt, sane difficile est, difficile qvidem est; det vil gaae dig v., felix eris, bene tibi erit, jeg gad v. vist, scire aveo, sane scire velim; jeg skulde v., sane faciendum sit; hvem skulde v. troe? ecqvis credat? er du v.? satin recte vales? ut vales; jeg er ikke v., minus recte valeo, sane langveo; jeg er v. til Mode, lætus sum, bono animo sum; optage v., benigne excipere; noget, benigne, in bonam partem interpretari; æqvo animo ferre; betænke v., diligenter, etiam atqve etiam cogitare; v.! ret v.! placet! audio! recte! ut vis; v., vist nok, qvidem, eqvidem.

Vel, *subst.*, salus, felicitas, commodum.

Velan! age! agite! age dum! agite dum! age sane! euge!

Velanstændig, decorus (e), congruus (e), decens, decenter; være, decere, ikke være, dedecere.

Velanstændighed, decus, decor; imod, indecens, indecorus.

Velartet, probus, liberalis, bonæ indolis, bene moratus.

Velædel, nobilis.

Velærværdig, plurimum reverendus.

Velbefindende, salus, incolumitas.

Velbekiendt, satis notus.

Velbelæst, multæ lectionis; i noget, probe versatus, tritus.

Velbestalter, rite constitutus.

Velbetænkt, diligenter deliberatus, bene provisus. — *adv.* consulto, de industria, non temere, non sine causa, gravi de causa.

Velbevandret, probe versatus.

Velbaaren, (som Titel) illustris.

Velbehag, voluntas, libido; i en Ting, i nogen, studium, amor rei; voluptas ex re; have, finde, aliqvid probare; re, homine delectari, gaudere, teneri; efter V., ut lubet, ut libebit, ut collibuit, ut videbitur, ut visum est.

Velbehagelig, gratus, acceptus, jucundus, optatus; være, placere, probari, arridere.

Velfærd, salus, felicitas; tiene til Ens, prodesse; saluti, utile esse, som tiener til, salutaris, at noget tiener til, salubritas rei.

Velfortient, dignus, promeritus; overhovedet, virtutibus conspicuus, factis clarus; giøre sig v., meritis, factis, virtute clarescere, af En, bene de aliqvo promereri.

Velforstaaet, ita minirum, ita qvidem ut &c., si qvidem.

Velforsøgt, tritus, probe exercitatus.

Velfornemme, honestus.

Velforskyldt, meritus, justus.

Velgaaende, salus, felicitas; i al V., incolumis; Deres V.! sis felix! bene te! erkyndige sig om Ens V., percontari ut ille valeat.

Velgierning, beneficium, benefactum, promeritum, officium; reten, magnum beneficium, res gratissima; bevise en V., bene facere, beneficium tribuere, aliqvem juvare, Velgierninger, conferre in aliqvem beneficia, aliqvem beneficiis cumulare, beneficia in aliqvem conferre, congerere; han har beviist mig mange V., multa ejus in me beneficia exstant; multa ab eo beneficia in me sunt profecta, orta.

Velgiørende, beneficus (e), munificus (e), benignus (e), liberalis, liberaliter.

Velgiørenhed, beneficentia, munificentia, benignitas, liberalitas.

Velgiører, beneficus, benignus, liberalis; Ens, in aliqvem, være, beneficia in aliqvem conferre, congerere; han er min store V., plurima, maxima illi debeo, min største, nemini plus debeo; nullius

lius plura aut majora in me beneficia exſtant.

**Velhavende**, ditior, pecunioſus.

**Velklang**, ſonus gratus, euphonia; i Vers, numerus.

**Velklingende**, canorus, ſonorus, ſoni grati, vocis gratæ, ſvaviſonus *poët.*; ſom Vers, numeroſus.

**Velkommen**, acceptus, gratus, exoptatus; være, exoptatum venire, gratum accidere, volenti eſſe; byde En, jubere ſalvere, lætum excipere; være v.! ſalve! ſalveto! optatus, læto ades!

**Velkomſt**, efter Bryllup, repotia *pl.*; ſom man tager mod Fremmede med, coena adventitia, adventoria.

**Vellevnet**, voluptates, epulæ, convivia.

**Vellidt**, gratus, carus alicui, gratioſus apud aliqvem.

**Velling**, puls, pulmentum.

**Vellugt**, odor gratus, ſvavis; give, fragrare, ſom giver, odoratus, fragrans.

**Vellugtende**, odorus, fragrans, grati odoris, ſvaveolens *poet.*; være, fragrare, odore commendari; giøre, odorem ſvavem addere, odore commendare.

**Vellugtenhed**, odor gratus, ſvavis; ſvaveolentia, *poet.*

**Vellyd**, **Vellydende**, ſee Velklang.

**Vellydenhed**, vocalitas, ſee Vellyd.

**Vellyſt**, Fornøielſe, voluptas, oblectatio, dulcedo; ret en, res jucundisſima, være, vehementer oblectare, eſſe voluptati. — V., Geilhed, libido, laſcivia. — V., Yppighed, luxuria; leve i, luxuriæ indulgere, luxu diffluere.

**Vellyſtig**, voluptarius, voluptuoſus, libidinoſus (e), libidini deditus; fræk, ſom en Klædedragt, laſcivus, impudicus (e); blød, yppig, delicatus (e), luxurioſus (e); behagelig, mollis, molliter; ſvavis, ſvaviter.

**Vellyſtling**, voluptati, libidini deditus.

**Velmagt**, ſee Velſtand.

**Velment**, probus (e), verus (e), bono conſilio datus. – *adv.* ſimpliciter, benivole; probo, vero conſilio.

**Velopdraget**, cultus, liberalis, bene eductus.

**Veloverlagt**, ſee Velbetænkt.

**Velſat**, ſom en Tale, elaboratus, factus, elegans.

**Velſindet**, probus, liberalis, bonus; imod En, alicui æqvus, benivolus, være, favere alicui; at man er v. overhovedet, ingenium, pectus probum; ſenſus recti, imod En, ſtudium, favor.

**Velſkabt**, formoſus, forma commendabilis; være, forma placere.

**Velſmag**, ſapor jucundus.

**Velſmagende**, ſvavis, grati ſaporis, gratus palato; være, ſapore placere, commendari; giøre, condire.

**Velſignelſe**, Guds, dei favor, auxilium, beneficium, benignitas; Gud giver ſin V., deus rem juvat, fortunat, bene vertit, proſpero exitu, ſucceſſu beat; læſe V., (i Kirken) deum propitium precari, nunciare, oſtendere; ſacra lætis precibus, votis, finire. — V i Næring, Handel, proſperitas, ſucceſſus, divinitus ſubpeditatus (a), auxilium dei; paa Marken, ubertas, foecunditas, copia, meſſis divinitus data.

**Velſigner**, giver Lykke til, fortunare, ſecundare, juvare, proſperare; felicem rei exitum, ſucceſſum præbere, dare, accommodare; v. den Time, den Dag, tempus illud, diem laudibus ferre; proſpera, læta memoria habere, recolere, jeg v. den Time, juvat meminiſſe beati temporis.

**Velſignet**, felix, beatus; Aar, annus frugibus locuples, felix, er det, annus exuberat frugibus; v. Maaltid! bene vertat coena! feliciter cedat, i v. Omſtændigheder,

hyder, gravida, være, ventrem ferre.
Velsalig, beatus, beate defunctus, beatæ memoriæ.
Velstand, Lykke, salus, felicitas.
Veltalende, eloqvens, facundus, disertus, oratorius, usu dicendi exercitatus; være, valere dicendo, bene dicere. — v. i Selskaber, affabilis, multi sermonis.
Veltalenhed, eloqventia, facundia; vis, facultas dicendi, virtus oratoria, copia dicendi; uden V., indisertus; Mangel paa, infacundia, infantia.
Veltilfreds, contentus, jeg er v. dermed, med ham, probo eum, id, non me poenitet rei, hominis, satis placet; være v. at noget skeer, facile pati.
Velvillie, amor, benevolentia, favor.
Velvillig, promtus, facilis; obseqviosus, commodus. — *adv.* promte, obseqviose, commode.
Velvillighed, obseqvium, facilitas, commoditas.
Velviis, sapientissimus.
Velynder, fautor, amicus, studiosus, benivolus; være Ens, alicui favere, cupere, velle.
Vemmelse, see Væmmelse.
Ven, amicus; besynderlig, cupidus (alicujus), necessarius, necessitudo; fortroelig, intimus, summus alicui; intime amicus; oprigtig V., vere amicus; V. af nogen, noget, fautor, amator; V., Bekiendter, familiaris; han er min V., mihi familiaris est, utor eo familiariter; usus mihi cum eo est, intercedit; en god V., familiaris, notus; ogsaa blot, qvidam, aliqvis, non nemo; der kom en god V. til mig, qvidam notus venit, have gode Venner hos sig, familiarium qvosdam invitasse; vi ere Venner. a) amicitia est inter nos, b) usus nobis intercedit; blive V. af En, ei conciliari; giøre sig en til V., facere sibi aliqvem amicum; in alicujus amicitiam, usum venire; jungi alicui amicitia, familiaritate; de ere ikke mere Venner, alieniores sunt inter se, inimicitiæ sunt inter eos; blive Venner igien, reconciliari, instaurare foedus amicitiæ; være V. af noget, rem probare, amare; re teneri, ikke, a re abhorrere; som Venner, amice; amici jure, fide, familiariter.
Vendekaabe, som vender Kappen efter Veiret, versipellis.
Vender, vertere, versare; Hoe, Korn, supinare, ruere; v. om, convertere, sig, converti; v. sig til En, aliqvem adire; ad aliqvem venire, confugere, alicujus auxilio uti, med noget, rem ad eum deferre; hvorhen skal jeg vende mig? qvo me vertam? v. en Kiortel, vestis interiora obvertere; Bladet v. sig, fortuna mutatur, inclinatur; fit rerum commutatio; v. en Hest, eqvum circumagere, flectere; dreie og vende, torqvere; sig, versare se in omnes partes, tergiversari, Legemet, torqvere, circumagere corpus; Øinene et Sted hen, circumferre oculos; v. af, bort, avertere; v. Penge, Tid, Moie paa noget, paa En, impendere, insumere rei, homini; v. Gemytterne fra En, alienare animos ab aliqvo; v. op og ned, vertere, invertere, alting, omnia vertere, miscere, perturbare; v. til, imod, obvertere, spectare, adspicere.
Vendekreds, circulus tropicus; tropica *pl.*
Vending, conversio; Kroppens for at afbøde, declinatio; en Tings, inclinatio, versura; give Tingen en V., rem vertere, rei moderari; faae en V., verti, en anden, aliter cadere; mutari, inclinari; aliter, alio verti. — V. i at skrive, tale, figura, conformatio; Talens Vendinger, lumina, schemata; bruge, figurare orationem.
Venlig, benignus, liberalis, facilis, comis, blandus, affabilis, officiosus, humanus, imod enhver, omnibus, imod ringe, civilis; et venligt Ansigt, serenus, ridens, blandus, hilaris vul-

vultus, giøre En, vultu hilari excipere aliqvem; venlige Taler, Ord, blandæ voces, verborum blandimenta, blanda verba, give, blande, comiter appellare; v. Hilsen, officiosa compellatio; stille sig v., blandiri (alicui); v. Hund, blandus canis, mitis.

**Venligen**, liberaliter, benigne, blande, comiter, humaniter, officiose, imod Ringe, civiliter, populariter; bede, blande, enixe precari; hilse, humanissime, officiose salutare; takke, sedulo gratias agere, naar man hilses, comiter salutem reddere.

**Venlighed**, comitas, benignitas, liberalitas, humanitas, facilitas; imod Ringe, civilitas.

**Venskab**, amicitia, amor, caritas, benivolentia; have V. for En, amare, diligere aliqvem; af V., familiariter; amicitiæ jure, fiducia; benivolentia ductus, giøre noget, amico, amicitiæ, gratiæ (alicujus) aliqvid dare, tribuere; bevise En meget Venskab, multa benigne facere in aliqvo; aliqvem omnibus officiis proseqvi, colere; han beviser mig alt V., multa ab illo in me beneficia, officia proficiscuntur; giør mig det V., hoc mihi tribue, da mihi hanc operam, da mihi hanc veniam, du giør mig et stort V., gratissimum mihi feceris, magno beneficio me affeceris; jeg takker for beviist V., gratus agnosco, prædico qvæ mihi, in me, benigne, liberaliter feceritis; forsikre En om alt V., omnia officia polliceri alicui; forlad dem paa mit V., tuum me habe, a me omnia officia exspectato; forsikre ham om mit V., qvidvis illum a me sperare jube. — V., Omgang, usus, familiaritas, holde med En, uti aliqvo familiariter, colere aliqvem, esse cum eo multum, intet V. holde, abstinere alicujus usu, consuetudine, raro aut nunqvam ad eum venire; Venskabet har en Ende, dissiluit gratia, ruptum est amicitiæ vinculum, alieniores facti sunt.

**Venskabelig**, amicalis, amicabilis; skikket til Venskab, amicis aptus, amicitiæ bonus; v. Brev, comes, officiosæ literæ; Advarsel, Raad, fidele consilium, benivola admonitio; Indbydelse, invitatio amica, benigna, liberalis. — *adv.* comiter, amice, blande, familiariter, simpliciter, benigne, liberaliter, officiose; advare, formane, fideliter, salubri consilio, familiariter monere; overlægge, simpliciter, amice, sine dissimulatione, absqve ira aut studio deliberare.

**Venskabsstykke**, officium, beneficium, benivolentiæ signum; bevise En et, colere aliqvem officio, benivolentiæ signa in eum edere.

**Venstre**, lævus, sinister, Haand, læva, sinistra; til v., ad sinistram, a læva, lævam versus, vende sig, sinistrum abire, lævam petere.

**Vente**. — have i V., exspectare, sperare.

**Venter paa**, efter, exspectare, opperiri, præstolari, manere, at faae, sperare; v., nøler, cunctari, ved Døren, fores obsidere; v., seer om En, noget kommer, diem de die prospicere, prospectare, desidere, sedere exspectantem; v. med Smerte, anxie, sollicite exspectare; angi, confici exspectatione; v. forgiæves, længe, senescere exspectando, mora elangvescere. — v., formoder, exspectare, credere; jeg v., mihi videtur; conjectura animum tangit, ducit.

**Ventelig**, haud dubie, sane, utiqve.

**Ventil**, i et Orgelværk, venti canalis, ductus; i andre Maskiner, epistomium.

**Ventilerer**, see Undersøger.

**Verden**, mundus, universum, res *pl.*; fra Verdens Begyndelse, primitus, ab initio rerum;

denne Jord, orbis terrarum, orbis, terra; den gamle V., i Modsætning med Amerika, orbis antiqvus, primo cognitus, i moralsk Forstand, mos antiqvus, priscus; sæculum prius, af den gamle V., antiqvus, prisci moris, non hujus moris, non horum temporum; den anden V., status post mortem; vita altera; mortui; inferi, sende i den anden V., tollere, de medio tollere. — V., Levemaade, cultus, mores, elegantia; skikke sig i V., accommodare se, inservire, uti ingeniis, moribus hominum qvi nunc sunt; bringe til V., edere, parere; komme, nasci, edi, in lucem edi, lucem adspicere; komme i V., iblant Folk, versari incipere inter homines, accedere ad usum hominum, celebritati hominum immisceri; den store V., usus, celebritas hominum; vita publica, cultior, celebrior, elegantior, i Modsætning med Eensomhed, sol et pulvis, rerum usus; den store, fine V., vita elegantior, commodior; hominum pars elegantior, cultior; cultiores, liberaliores, meliores, honestiores, bringe med til V., in vitam, vitæ huic inferre; V. vil bedrages, homines, pleriqve, populus, vulgus hominum; Verdens Løb, rerum humanarum conditio, det er, nimirum sic sunt homines, hoc habent, sic fit in rebus humanis, sic agitur.

Verdslig, jordisk, terrester, tenuis, hujus vitæ, fragilis, fluxus, levis. b) menneskelig, humanus, hominum. c) forfængelig, levis, voluptatis amans, inanium studio plenus, elatus. d) syndig, impius, pravus, improbus; v. Sindelag, studium, amor, admiratio rerum levium, inanium, illicitarum; sensus, ratio hujus tantum vitæ memor. e) politisk, civilis, politicus, secularis. *eccl.* — *adv.* more hominum; sensu, studio levi, pravo, rerum inanium studio, leviter, impie; sindet, plenus studio inanium rerum, sensu pravo, improbo imbutus, corruptus.

Verdsligviis, philosophus; som skikker sig for, philosophicus, philosopho dignus, philosophi.

Verdsligviisdom, philosophia; som hører til, philosophicus, philosophiæ.

Verft, Skibsverft, naupegium, navale.

Verg, stupa, stuppa; af, stupeus.

Verk, opus, factum, res, facinus; giøre, edere, patrare, perpetrare, perficere, efficere; ens V., ab illo profectum, hans eget, ab ipso profectum; sætte i V., efficere, perficere; være i V., agi, tractari; gaae til Verks med noget, rem tractare, aggredi, instituere, ordiri, med En, cum aliqvo versari, eum tractare, habere; lille V., opusculum, libellus. — Fæstningsverk, opus, munimentum, castellum, agger, munitio, see Arbeide, Gierning. 2) Pine, dolor, see Gikt.

Verkbruden, arthriticus, paralyticus, membris captus.

Verkmester, opifex.

Verkelig, mirus, ineptus, morosus.

Verker, dolere; som et Ledemod, indormire.

Verksted, officina, fabrica, machinæ *pl.*

Verktøi, organum; af Jern, ferramentum, see Redskab.

Verkurt, polygonatum.

Vers, versus, carmen, metrum; af Bibelen, stichium, membrum, particula; af en Sang, stropha, pars, membrum; halv V., hemistichium, 4, 5, 6, 7 V., tetrastichum, pentastichum, hexastichum, heptastichum (on); giør V., versus facere, componere, scribere; versificare; paa noget, carmine aliqvid dicere; til et Bryllup, nuptias carmine celebrare; Bryllupsvers, carmen nuptiale, epithalamium.

Versalbogstav, litera qvadrata.

Versart, genus carminis.
Versemaal, metrum.
Versemager, versificator.
Versemagerie, versificatio.
Verst, see Værst.
Vert, see Vært.
Vesel, Vesen, see Væsel.
Vespe, vespa, crabro.
Vesperede, crabonum nidus; forstyrre en, crabones irritare.
Vest, en, tunica; i Vesten, tunicatus.
Vesten, occidens, sol occidens; som ligger mod, occidentalis, occiduus, hesperinus.
Vestenvind, zephyrus; mod Syden, caurus; mod Norden, favonius.
Vesterkant, latus occiduum; pars occidenti soli subjecta, opposita.
Vestlig, occidentalis, occasum versus; være, in occidentem vergere.
Vestnordvestvind, corus, caurus.
Vestnordvestlig, caurinus.
Vexel, Afvexling, vices, permutatio; som kommer altid igien, orbis. — Pengevexel, pecuniæ permutatio, res argentaria, numularia; collybus, V., Assignation, perscriptio, betale med, perscribere pecuniam, rescribere alicui argentum; V., Forskrivning, syngrapha juris mercatorii, udstille, dare syngrapham, obligari syngrapha.
Vexelbrev, syngrapha (um) juris mercatorii; som udstiller, debitor syngrapharius, e syngrapha; som det udstilles til, creditor e syngrapha.
Vexelcontoir, mensa argentaria.
Vexelcours, ratio numaria, vices rei argentariæ; staaer saaledes, talis est ratio numorum, høit, lavt, æqviori, iniqviori loco, conditione est res argentaria.
Vexelerer, argentarius, collybista, numularius, trapezita, mensarius, foenerator; stor, negotiator; liden, numularius.
Vexelfeber, febris intermittens, non continua, recurrens.
Vexelgield, debitum, creditum e syngrapha, juris mercatorii.
Vexelhandel, permutatio, argentaria; drive, exercere argentariam.
Vexelrente, collybus.
Vexelret, jus cambiale, syngraphæ mercatoriæ.
Vexelsang, diverbium.
Vexelviis, alternatim, alterne.
Vexlende, alternus, mutuus, *adv.* alternis, per vices.
Vexler, mutare, commutare, permutare, see Skifter. — v. Penge, pecuniam, numos permutare; v. Ducater. a) numulos pro aureis accipere, sumere. b) numos pro aureis dare.
Vey, via, iter, orbita; til at gaae paa, semita, callis; en kort, compendium; Veyen ligefrem, recta; directo itinere; Krumvey, deverticulum, ambages. b) malæ artes, gaae, malis artibus uti, pugnare, grassari; god V., iter commodum, expeditum, slet, via aspera, impedita; salebra (æ *pl.*); under Veys, in itinere, in via, in cursu; være i Veyen, obstare, officere; lægge i, objicere, opponere, komme i, offerri, objici; forhøiet V, Chaussee, agger. — af Veyen! decede! decedite! locum date! gaae af, decedere, for En, alicui; skaffe af, rydde af, tollere de medio; den rette V., vera via, være paa, veram viam tenere, perseqvi; den urette, falsum, alienum, devium iter; error; være paa, errare, aberrare; som ligger af Veyen, avius, devius, hvor to Veye løbe sammen, bivium, hvor tre, trivium, hvor fire, qvadrivium; komme fra Veyen, dejici cursu, de via; det har gode Veye, rei provisum est; ilicet, expedita, provisa res est, de hoc laborandum non est, have En paa en god V., pulchre instituisse aliqvem, tantum non ei persvasisse; være paa gode Veye, gravidam esse; tage en Vey, inire viam,

viam, ingredi iter; være paa Veyen, adventare, som er paa, jam jam venturus.

Veybred (Urt), plantago.

Veyer, ponderare, expendere, in trutina ponere, libra spectare; pondus rei explorare, exigere. — *neutr.*, æqvare, tantum ponderis habere; v. 3 Pund, trium librarum pondus habere; hvormeget v. det? qvantum ponderis habet?

Veyerhuus, Veyerbod, zygostasium, libripendium, ponderarium.

Veyermester, zygostata, ponderum explorator.

Veyleder, ducere, præire. 2) en, dux, auctor, princeps, ductor (viæ, itineris).

Veyledning, ductus, monitus, auctoritas consilium, præceptio.

Veyr, Veyrlig, tempestas, coelum, temperies; klart, smukt, serenitas, coelum fudum, det bliver, coelum aperitur, serenatur; bede om got V., *metaph.*, veniam, clementiam precari; mollius agere, ferociam remittere; slet, ondt V., coelum triste; intemperies; tempestas pluvia, horrida, fceda; Regnveyr, coelum triste, turbidum, imbriferum; det er, coelum imbres molitur, pluvia minatur; foranderligt V., varium coelum, varietas coeli, vi har, coelum variat; tørt V., siccitas; vaadt, coelum humidum, aer humidus. — slaae hen i Veyret, negligere, contemnere, parvi pendere, nil curare. — drage Veyret, see Aande.

Veyrglas, aërologium, meteorologium, aërometrum; til Luftens Tyngde, barometrum; til Varme eller Kulde, thermometrum.

Veyrhane, petalum, triton, meteorologus; *metaph.* levis, inconstans, mutabilis, varius, mobilis.

Veyrlig, see Veyr.

Veyrmølle, mola pneumatica, alata, pinnata.

Veyrmøller, molitor pneumaticus.

Veysenhuus, see Vaisenhuus.

Veytidsel, polyacanthus.

Veytold, portorium.

Veyviser, viæ, itineris dux, ductor.

Vi, nos; v. selv, nosmet, nosmet ipsi; v. Mennesker ere saa, sic sumus homines. — overalt udelades nos, naar ingen Modsætning, eller Eftertryk fordrer det.

Vibe, ibyx, gavia.

Vicarius, vicarius; qvi vices alicujus sustinet.

Vice, vicarius, vice, med genit af det derhos staaende nomen; eller pro med *abl.* af det derhos staaende nomen; kommer være til, hedder det sustinere vices f. Ex., concionatoris, cantoris, organoedi; kommer giøre til, hedder det, vices f. Ex. tutoris, exarchi, præsidis &c., alicui delegare. — i følgende er det brugeligst.

Viceadmiral, pro præfecto, præfecti vice, classis proprætor, ducis navalis vicarius, dux classis secundarius.

Viceborgemester, prodecurio.

Vicekonge, pro regis; regis vice, vicarius, exarchus; være, vice regis præesse provinciæ, regere provinciam.

Vicestatholder, præsidis vice, præsidi vicarius.

Vicestatholderskab, præfectura vicaria.

Victoria, skyde, victoriam celebrare, significare ictibus, sonitu tormentorum.

Victriol, chalcanthum, vitriolum.

Victualier, cibaria, victus copia, see Levnetsmidler.

Vid (med kort i) ingenium, acumen, sollertia, see Forstand.

Vid, *adj.* (med langt i), see Viid.

Vide, Rummelighed, laxitas, spatium, ambitus; i Henseende til Plads for Personer og Ting, capacitas, vastitas, latitudo; af en Kiortel, et Forklæde, partes, segmina, segmenta. — V., Fra-

Frastand, intervallum, distantia. — i Viden, longe, in longum, in longinqvum. 2) verbum, see Veed.

Videre, længere i Henseende til Sted og Time, longius, porro, ultra; fremdeles, porro, amplius, protinus, deniqve; v.! perge! pergamus! gaae v., paa en Vei, eller i en Konst, et Arbeide, progredi, procedere longius, som Veien selv, longius, ultra ferre, pertinere, som en Skov, et Huus, en Plads, en Bog, (i Henseende til Delene), en Afhandling (i Bogen, i Henseende til Siderne) longius extendi, excedere, procedere, pertinere, porrigi, excurrere, i en Betragtning, Afhandling, pergere, rem perseqvi; rei insistere, immorari. — give videre, transmittere, komme, progredi, provehi; bringe, noget, En, provehere, promovere, det i en Konst, longius progredi; magis excoli, perfici, magis excolere, perficere rem, artem, end en anden, aliqvem post se relinqvere; vincere, superare, antecedere. — agte v., porro, longius cogitare; tænke, eftertænke, longius progredi in re explorande, diligentius rem expendere; see v. plus videre; acutius in re videre; videre qvod porro conseqvatur; søge sin Ret v., ad alium judicem, aliud tribunal pergere, causam deferre; ad aliud judicium ire, venire. — intet v., nil amplius, nil ultra, ikke videre, non ultra, non amplius; stedse v., ultra, longius in dies; v. op, ned, paa denne, paa hiin Side, paulo supra, infra, citra, ultra; tale v. om noget, strax, pluribus rem perseqvi, plura de re loqvi, en anden Gang, alio tempore rem repetere, alias plura loqvi, rem differre; tales videre ved, alio tempore, posthac congredi, vi tales v. ved, alius erit colloqvendi locus, aliud congrediendi tempus.

Viderlig, adversus, repugnans, see Modbydelig.
Viderlighed, see Modbydelighed.
Viderværdig, adversus, gravis, molestus, iniqvus.
Viderværdighed, res adversa, molesta, incommodum, casus acerbus, calamitas.
Vidimerer, firmare, fidem adstruere, visum testari; vidimeret Afskrift, exemplum idoneum, qvod archetypo congruere fides sit.
Vidie, smalt og seit Riis som Elle, Piil, vimen, vimentum, som er af, vimeneus. — Piil, salix, som er af, salignus, hvor Piil groe, salictum, salicetum.
Vidielund, viminetum.
Vidiekurv, fiscus, sporta.
Vidløs, excors, stupidus, sine sensu, baro, obtusus.
Vidløshed, stupor, see Dumhed.
Vidne, testis, auctor; være til noget. a) see, høre det, præsentem adesse, interesse rei gerendæ; ipsum aliqvid videre, audire; som paa saadan Maade er V., præsens, spectator, auditor, arbiter. b) sige det, rem testari, testimonio suo firmare; V. som bekræfter det han selv har hørt, testis auritus; kræve til V., testari, antestari; testem facere, advocare; testificari, at man gier det, testificatio. — uden Vidner, nullo teste, solus; tale med En, secreto, sine arbitris, remotis arbitris, solum cum solo colloqvi.
Vidneforhør, testium interrogatio; anstille, testes interrogare.
Vidneførelse, contestatio litis.
Vidner, er Vidne, testari (aliqvid); testimonium dicere, perhibere, reddere; dicere pro testimonio; om En til hans Fordeel, reddere alicui testimonium; som ikke kan v., intestabilis, i en Sag, parum idoneus auctor. — bevidner, erklærer, testari, attestari, testificari.
Vidnesbyrd, testimonium, auctoritas; skriftlig, under Ens Haand og Segl, testatio; efter hans,

hans, illo auctore, teste; give V. om noget, rem testari, testimonio firmare; En, reddere alicui testimonium, det V. maae jeg give ham, hoc de illo prædicandum est, hoc a me ferat, ut tester, ut prædicem eum &c.; have det V., prædicari; det V. har han, hoc de eo prædicant omnes. — godt V., commendatio; slet, haud sane decora prædicatio, have, male audire, give, male de aliqvo prædicare, haud sane eum laudare, som har, illaudatus. — V., Beviis, signum, argumentum, documentum.

**Vidrig**, see Viderlig.

**Vidskab**, see Vidende *subst.*

**Vidt**, rummeligen, laxe; langt borte, longe; noget v., longiuscule; v. og bredt, longe lateqve; latius; v. fra hinanden, longo intervallo, ligge, longe distare; som ligger, longe remotus, dissitus; komme v. i at lære, multum progredi, proficere, paa en Vei, multum viæ conficere; som er kommet v. som et Arbeide, profligatus; det er kommet saav., eo res pervenit, eo deducta, in eum locum deducta est; eo perventum est, med ham, eo deductus est, eo (jam) processit; bringe det saavidt, eo progredi, eo rem deducere; efficere, perficere, noget, eo progredi, eos progressus facere; man har bragt det v. heri, res mire perfecta, exculta est; hvor v. har du bragt det? qvo progressus es? qvid profecisti? — saavidt, hactenus, qvatenus; for saav., in qvantum, qvoad; for v., longius, gaae, longius progredi, i noget *metaph.*, modum excedere; nimium sibi indulgere, sumere; v. borte, longe, e longinqvo, hente v. borte, longe, longius petere, repetere; v. ude, in longinqvum, in longum tempus; v. ind i Aaret, i Sommeren, Vinteren, in multum, serum annum; in multam, seram æstatem, hyemem; v. inde i Landet, penitus, ad interiora regionis, ligge, penitus recessisse; v. inde i en Bog, in medio fere libro, in medio fere; i en Materie, Betragtning, penitus, interius, gaae, penitus immergi, insinuari; det er alt v. henne i Aaret, Natten, jam multa, bona pars, jam multum anni, noctis processit; annus, nox ruit; vi ere alt v. henne, jam multum, longe processimus; jam multum nobis processit; tænke v. ud, in longinqvum consulere; naae v., ad multa sufficere, ikke, cito deficere, brevi exhauriri.

**Vidtberømt**, vidtbekiendt, celeberrimus, late celeber; ubiqve, longe lateqve notus.

**Vidtfraliggende**, longinqvus.

**Vidtfraliggenhed**, longinqvitas.

**Vidtløftig**, rummelig, laxus, capax, spatiosus, amplus, longus, meget, vastus; langt fra hinanden, rarus, disjectus, sparsus. — v., som en Tale, Afhandling, longus, fusus, diffusus, naar det er en Feil, prolixus, longus, verbosus, en Roes, copiosus; v. som Forfatteren, Taleren selv, longus, multus; for v., longior, prolixior; v. Sag, Proces, lentum negotium, res impedita, multi discriminis, magnæ dimicationis: det vilde være for v., longum sit. — *adv.* rummeligen, laxe, spatiose; i at tale, skrive, multis, fuse, som en Feil, prolixe, verbose, som Roes, diligenter, copiose; vidtløftigere, pluribus; skrive v. i Henseende til Linier, Bogstaver, disjectius, disjecte, distractius, laxius exarare literas; dirimere, distrahere versus, literas; staae v. som Huse, disjectum diremtum, sparsum esse, at de staae saaledes, raritas; undskylde sig v., diligenter, multis excusari, hos En, multis verbis, diligenter alicui satisfacere.

**Vidtløftighed**, Rummelighed, Plads, spatium, laxitas, capacitas, stor, vastitas; i en Tale, et Skrift, en Afhandling, longitudo,

tudo, modus; som Feil, prolixitas, verbositas, som Roes, copia, ubertas, diligentia. — Vidtløftigheder, Vanskeligheder, turbæ, impedimenta, calumniæ, lites, moræ, giøre, moras nectere, tergiversari, calumniari, rem extrahere, impedire; det vil sætte, difficilis res erit, turbabitur, magnæ dimicationis res erit, som giør, Brevler, morator, calumniator, morosus, som ingen giør, simplex, facilis. — V., Omsvøb, ambages, longa exordia, giøre, per ambages rem circumducere; tenere legentes, audientes; Vidtløftigheder, Complimenter, deliciæ, ambages, verborum pompa, choragium, giøre, delicias facere; V. i Bevertning, apparatus, molitio, giøre, multa moliri; trepidare, concursare, jactari, laborare.

Vidtudseende, uvis, anceps, incertus, dubius; være, multum dubitationis, discriminis, dimicationis habere; have v. Hensigter, alte spectare, tendere.

Vidunder, Spot, ludibrium, ostentus (i dat); Vanskabning, monstrum, portentum, miraculum, ostentum.

Vie, see Vidie.

Vier, sacrare, consecrare, inaugurare, see Indvier. — copulerer, sacro ritu conjugium firmare; lade sig vie, matrimonium ritu solemni contrahere, firmare.

Vielse, consecratio, inauguratio. 2) sacra, solemnia nuptialia.

Vievand, aqva lustralis.

Vifte, flabellum.

Vifter, ventilare, ventulum facere, aurulam ciere; sig, sibi flabello refrigerari.

Vig, see Viig.

Viger, cedere; v. tilbage, cedere, recedere, for En, concedere, decedere; fra noget, deficere, desciscere; fra Veien, declinare.

Vigtig, gravis, magnus; v. Mine, asseveratio, magnæ rei denunciatio, give sig, magni aliqvid denunciare; v. Anseelse, gravitas, give sig, gravitatem præ se ferre, velle aliqvid esse; v. Omstændighed, res magna, til at bestemme Udfaldet, res magni momenti, være, momentum facere, rem inclinare. — *adv.* graviter, vehementer, probe, see Vægtig.

Vigtighed, gravitas, magnitudo, discrimen; af V., gravis, magnus, gravior, major, til at giøre Udslaget, res magni momenti; en Mand af V., magnus, haud contemnendus, gravis.

Videlyst, Videlystende, see Lærvillig 2c.

Vidende, med Flid, prudens, sciens, *adv.* scienter, see Veed.

Vidende, *subst.* scientia, cognitio, notitia; med V., prudens, sciens, *adv.* consulto, data opera, id agens; uden, imod V., insciens, imprudens; jeg giorde det uden hans, eller han uden mit V, eo inscio, ignaro feci; me inscio, ignaro fecit; imod bedre V., meliorum gnarus, meliora edoctus.

Videnskab, disciplina, scientia; Videnskaberne overhoved, literæ, literarum disciplinæ, studia literarum; disse, hine V., partes hæ literarum, illæ disciplinæ (men aldrig scientiæ); i V., in literis.

Videnskabelig, henhørende til Videnskaberne, literarius, ad literas pertinens; efter Videnskabers Viis, disciplinæ more; via et ratione; legitime, ordine.

Vidhed, see Vide.

Viid, rummelig, laxus, amplus; i Henseende til Rum for Folk eller Ting, capax; meget v., vastus; v. som en Kiortel, non nimis adstrictus; med store Flige eller Skiød, lasciniosus; for v., laxior, fluens, male laxus, være, fluere; Skoen er for v., pes natat in calceo. — v., aaben, patulus, propatulus; giøre videre, laxare.

Viig, Fiord, sinus, recessus.
Viin, vinum, temetum; Viinstok, vitis; Drue, uva; V. uden Vand, merum; tyk kogt V., defrutum, sapa; fordærvet, vappa; vinum fugiens, vapidum, flet, ringe, villum; forfalsket V., vinum infectum, adulteratum, insincerum; som ingen V. drikker, abstemius; ved et Glas V., inter vina, inter pocula.
Viinæble, hypomelis.
Viinavl, vitium cultura.
Viinbær, acinus, vinaceus.
Viinbærme, vini fex, excrementum, purgamentum.
Viinbiering, vindemia.
Viinbierg, vinea, vinetum.
Viinblad, Viintræeløv, pampinus, vitis folium; fuld af, pampinosus; som, pampinatus.
Viindranker, vinosus, vinolentus, vino deditus; være, vino indulgere; at En er, vinolentia.
Viindrikker, vini potor, vino lætus, være, vino uti, gaudere; ingen, abstemius, være, abstinere vino.
Viindrossel, turdus minor.
Viindrue, uva, racemus; tidlig modne, preciæ *pl.*; som bærer mange, racemosus.
Viinfad, doleum, vas vinarium; stort, Emmer, amphora; halv, cadus.
Viinfest, vinalia *pl.*
Viinflaske, lagena, seria.
Viingaard, vinetum, vinea.
Viingaardsmand, vinitor, viticola, vitisator.
Viinglas, scyphus, poculum vitreum.
Viingud, Liber, Bacchus, Lyæus.
Viinhakke, pastinum; bruger, pastinare.
Viinhandel, vinaria mercatura; drive, vina vendere, vinariam exercere.
Viinhandler, oenopola, vinarius; være, vina vendere.
Viinhøst, vindemia; som hører til, vindemialis, vindemiatorius; holde, vindemiare; vindemiam agere, facere.
Viinhøster, vindemiator.
Viinhuus, taberna vinaria, oenopolium; holde, tabernam vinariam exercere.
Viinhævert, sipho vinarius, doliarius.
Viinkande, cantharus.
Viinkar, sinus, lacus vindemiatorius.
Viinkielder, hvor Vinen lægges hen, apotheca, cella vinaria; hvor man skiænker Viin, taberna, caupona vinaria; oenopolium.
Viinkiær, som gierne drikker Viin, vinosus.
Viinkyper, vinariæ cellæ administer.
Viinkrukke, liden, armile, armillum, cirnea, cyrnea; stor, oenophorum; af Leer, lagena; *dim.* laguncula.
Viinland, terra vitium ferax, regio vitifera, vino benigna, vitibus felix, ubi proveniunt vites.
Viinløv, see Viinblad.
Viinlokke, capreolus.
Viinmaaned, october.
Viinpæl, cantherium, charax, adminiculum vitium.
Viinperse, prelum vinarium; torcular (um), calcatorium.
Viinpersekar, lacus.
Viinpode, propago vitis.
Viinprøver, vinorum explorator, prægustator.
Viinranke, palmes; til Aflægger, propago; gammel, draco.
Viinrig, vino felix, abundans, benignus.
Viinsmag, sapor vinosus, vinositas.
Viinstav, see Viinpæl.
Viinstok, vitis, viticula; som legges ned i Jorden til Fremvext, mergus, propago; vild, labrusca; af V., viticeus, ampelinus.
Viinsuppe, jus vinarium.
Viinsur, vinosus.
Viinsteen, tartarus (um); vinaria crusta.

Viinsyre, vinosa acrimonia.
Viintapper, oenopola, caupo vinarius.
Viintræe, vitis, see Viinstok.
Viintræeblad, pampinus; snitter af, pampinare.
Viinteen, palmes.
Viintønde, vas vinarium.
Viinqvist, colis, duramen, duramentum, palmes, sarmentum; med Løv og Blade, pampinus.
Viinvrager, oenometra; mensuræ vinariæ spectator, explorator.
Viis, Maade, Middel, ratio, modus; paa saadan V., eo pacto; paa ingen V., nulla conditione, nullo pacto; blive ved sin V., ingenium antiqvum obtinere; a more, ab ingenio non recedere; et Steds, et Lands V., mos loci, regionis; Fædres V., mos a majoribus traditus, patrius; paa en uanstændig &c. V., indecore &c., see Skik.
Viis, *adj.*, forstandig, sapiens; i Henseende til Handlinger i det daglige Liv, prudens; være, sapere; blive, consipere, ad sapientiam firmari; giøre, edocere, monere, erudire.
Vikke, vicia, cicera; spansk, lupinus.
Vikler, volvere, involvere; i hinanden, implicare, impedire; v. ud, expedire, liberare, exuere; v. op, tager op, evolvere; sammen, convolvere; Haarene, chartulis involvere, crispare, torqvere.
Vil, velle, cupere, avere, expetere, desiderare; ville gierne, pervelle, gestire; ikke ville, nolle, have noget, spernere, repudiare, aspernari; ville heller, malle, præoptare; hvem der v., hvad det v., qvivis; qvilibet, qvidvis, qvodlibet; saa dyrt man v., qvovis pretio; ville En vel, favere, bene cupere alicui, ei benevolum esse; ville, paastaae, sige, velle, dicere, credere; ville være, udgive sig, ferre se; jeg vilde sige, immo, inqvam; det v. intet sige, intet hielpe, nihil ad causam; nil attinet; hvad v. han da? qvid ergo sibi iste vult? det v. sige meget, hoc multum est, non leve est; gravis res est, det v. sige saameget, hoc eo pertinet ut &c.; hoc significat; ville sige, dicere, innuere; ville døe. a) ønske Døden, mortem optare, mori cupere. b) være nær Døden, morti vicinum esse; ville fortvivle, spem omnem abjicere; ville løbe bort, fugam parare; vi v. see, vente, haabe &c., videamus, exspectemus, speremus &c., jeg v. ikke haabe, non opinor; som om han vilde sige, qvasi dicat; som om han vilde gaae, som om han vilde tale, qvasi abiturus, locuturus; abituro, locuturo similis; det v. regne, pluvia minatur, colligitur imber; hvad v. der blive af? qvid fiet? qvinam exitus erit? jeg vilde ønske, optem, velim, cupiam; jeg v. døe, ikke være ærlig om, moriar, nil mihi credideris si; ita vivam, ita vir bonus habear, ut fiat, faciet &c.; ikke ville i Hovedet. a) non fieri credibile, det v. mig ikke i Hovedet, adduci non possum ut credam. b) difficile disci; det v. ham ikke i Hovedet, difficulter hoc capit; ville ifærd med En, alicui imminere, aliqvem petere; ville ud, ind, over, op, velle, cupere, gestire, parare, exire, ingredi, transire, escendere.
Vild, ikke tam, ferus, agrestis, sylvester; grum (om Dyr) immanis, ferus (ogsaa om Mennesker) barbarus, asper, sævus; v. uden Cultur, som et Menneske, ferus, incultus; inhumanus, barbarus, som Jord, vastus, incultus, horridus; v., overgiven, lascivus, petulans, indomitus, protervus; v. som Urter, sylvester, agrestis; blive v., efferari, som et Land, sylvescere, horrescere; giøre v., efferare, være v., ferocire, lasci-

scivire; see v. ud, ferociam vultu testari; som en Egn, horrere; v. Levemaade, vita dissoluta, effrenata; føre en, dissolute agere. — farer v., errare, labi, falli; føre v., incertum reddere, in errorem conjicere.

Vildbane, venatio, venatorium spatium.

Vildbasse, see Vildsvin.

Vildelse, delirium, mentis alienatio; i V., delirans. 2) Snidser, mendum, vitium orationis; fuld af, mendosus (e); borttager Vildelser, emendare.

Vilder, see Forvilder.

Vilderede, perturbatio; komme i, *transl.* auferri, in transversum abripi.

Vildfarelse, error, lapsus, peccatum, i Lærdom, falsa ratio; error; af V., per errorem, lapsu, per imprudentiam, imprudens.

Vildfarende, errans, errabundus, falsus; errore ablatus; deceptus.

Vildfarer, farer vild, see Vild.

Vildhed, feritas, immanitas; i Aasynet, ferocia, ferocitas, truculentia, os ferum. — V., utæmmet Mod, ferocia, ferocitas; af V., ferocia elatus. — Overgivenhed, Vildskab, feritas, effrenatio, lascivia, licentia, petulantia.

Vildnis, sylvæ, saltus, tesqva; loca vasta, inculta, horrida; som et, horrens, horridus, vastus, incultus; være, see ud som, horrere; blive til et, efferari.

Vildskab, Overgivenhed, see Vildhed.

Vildsom, impeditus, perplexus, inexplicabilis, implicatus, implicitus, intricatus.

Vildsvin, aper; af, aprugnus, aprinus.

Vildt, et, fera, venatio. 2) *adv.* ferociter, immaniter, inhumaniter; overgivent, petulanter, proterve; voxe v., temere, sine cultu, sua sponte, in agris nasci; injussum provenire; staae v., horrere; tage v. afsted, ferocire, insanire, sævire; see v. omkring, circumferre minaciter oculos truces.

Vildtyv, venator clandestinus.

Vildvoxen, see Vildt.

Vilkaar, lex, conditio, see Betingelse. — foreskrive Vilkaar, leges ferre; som kan det, arbiter; det V. er derved, ea conditio adjecta est. 2) Stand, sors, locus, conditio.

Vilkaarlig, liber, arbitrarius, *adv.* arbitrario; suo jure, arbitratu. 2) som beroer paa, er forbunden med visse Vilkaar, conditionalis *adv.* conditionaliter, *Jct.*

Ville, see Vil.

Villie, som Kraft i os, voluntas, animus; vis appetendi; Ønske, Mening, desiderium, sententia, voluntas, animus; sidste V., testamentum, extrema jussa; god V., animus, animus promtus, consilium probum; være en til V., morem alicui gerere, obseqvi, temperare, obsecundare, parere, gratum facere, som er det, commodus, facetus, obseqviosus, facilis, at man er det, obseqvium; giøre Guds V., deo parere, a deo imperata, præscripta facere; det er min, hans V., hoc volo, ita vult; ita fert animus; imod sin V., invitus, nolens, imod en andens V., eo invito, jeg tog det imod hans V., ab invito abstuli; med min gode V. giør jeg det, lubens, volens facio, giorde han det, me volente fecit, skeer det, volenti mihi est; med Vidende og V., data opera, prudens, sciens volensqve, consulto; give sin V. der til, annuere, consentire, ikke, renuere, dissentire, den frie V., arbitrium.

Villig, promtus, facilis, libens, lubens, lætus, paratus; føielig, obseqvens, obseqviosus; partisk, libidinosus; være v. til noget, haud gravari aliqvid facere; lade sig finde v., facilem sese præbere.

**Villigen**, promte, libenter, haud gravatim; af sig selv, ultro, sponte.
**Villiger**, annuere, consentire, i noget, rei; rem approbare; til at antage, giøre det, descendere in rem; v. som Stænderne, decernere.
**Villighed**, animus promtus, paratus; facilitas, commoditas, obseqvium, obseqventia.
**Vimpel**, vexillum, aplustre.
**Vind**, ventus, spiritus, flatus, aura; hastig og stærk, turbo; god, ventus secundus; for, med Vinden, vento secundo; imod Vinden, vento adverso, seile, uti vento adverso; halv V., fra Siden, ventus obliqvus, transversus, ikke fuld, divisus, non penitus admissus; Vinden gaaer, aura spirat, movetur; reiser sig, surgit, consurgit, movetur; seile med enhver V., qvavis aura uti, decurrere; som drives ved V., pneumaticus; faae V. om noget, aliqvid de re inaudire. — V., Løgn, vanum; mendacium; res vana, conficta, Pralerie, jactatio, jactantia, vaniloqventia, inanis gloriatio; giøre V. a) mentiri, vana jacere. b) jactare se, inaniter gloriari, med noget, aliqvid jactare, ostentare; giør V., Luft, ventum facere, auram ciere; det er lutter V., nil veri, nil solidi subest; Vinde, som blæser til visse Tider, venti stati, etesiæ.—V. i Maven, flatus; som gaaer bag ud, crepitus, lade gaae, crepare, crepitare. — lægger V. paa, studere, operam dare, attendere, see Beflitter sig paa.
**Vindaaben**, som ligger paa Ryggen med Ansigtet i Veiret, supinus, resupinus; halv, semisupinus.
**Vindæg**, ovum inane, zephyrinum; urinum.
**Vindbøsse**, telum pneumaticum, aerobolus.
**Vindbøie**, turbo, procella.
**Vinde en**, trochlea, carchesium. — Urt, convolvolus.
**Vinder**, convolvere; paa noget, glomerare, deducere; vinde sig, krumme sig, colligi, torqveri, om noget, circumfundi rei, circumvolvi, implicari; aliqvid amplecti; v. op med en Vinde, sursum torqvere, subducere, Ankere, tollere. 2) erholder, lucrari, lucrifacere, qvæstum facere; som vindes, profiteres ved, lucrosus, lucrativus, lucrificus; v. ved noget, fructum capere ex re, juvari; han har vundet meget derved, multum ei inde rediit, res ei lucrosa fuit, præclare rem gessit, v. et Veddemaal, i Spil, i Proces, vincere sponsione, lusu, judicio; en Sag, tenere, obtinere causam, litem; ved en Sammenligning, potiorem, meliorem inveniri; noget i Spil, auferre aliqvid, i Lotteriet, felicem sortem experiri, sortem faventem habere, han har vundet, sors ei favit, commodum ei evenit, v., fortiene noget, aliqvid habere, auferre; v. En, faae paa sin Side, conciliare; v. Seier, vincere, victoriam reportare, en By, et Land, occupare, capere; potiri urbe, regione; En med Foræringer, emere, corrumpere, illicere, inducere; en Fiende med Velgierninger, vincere, permulcere, delinire, mitigare beneficiis; lade sig vinde, vinci, duci, induci, capi; vundet Spil, victoria, have, vicisse, som har, victor. 3) lufter, spirare; *act.* ventilare.
**Vindebom**, axis, vectis.
**Vindeltrappe**, cochlea, cochlidium, Pillen som Trinene gaae omkring, cochlis, columna.
**Vinden**, Viften, ventilatio.
**Vinder en**, i Lotteriet, sors victrix, tessera felix.
**Vindfang**, spiraculum; venti receptaculum, emissarium.
**Vindhund**, vertagus, canis substrictus.
**Vindhvirvel**, turbo.

Vin-

**Vindig**, ventosus; Menneske, levis, vanus.
**Vindighed**, levitas, inconstantia, ventositas *Aug.*
**Vinding**, lucrum, qvæstus, reditus, vectigali, compendium, fructus, emolumentum, utilitas; ringe, lucellum; skammelig, gemeen, qvæstus illiberalis, sordidus; uretmæssig, præda, rapina; have V., lucrari, ansee for en, in lucro ponere, habere, deputare; søge V., lucrum captare, lucro imminere, som søger, lucripeta, ulovlig, prædator; giøre noget for V. Skyld, lucri studio tribuere aliqvid; reen V., merum, liqvidum, solidum emolumentum.
**Vindkasse**, Vindlade, anemotheca, see Vindfang.
**Vindmager**, vanus, vaniloqvus, buccæ *pl.*
**Vindmagerie**, vaniloqventia.
**Vindmølle**, mola pneumatica, alata, pinnata.
**Vindmøller**, molitor pneumaticus.
**Vindovn**, caminus argutior, pneumatocaminus.
**Vindøiet**, lusciosus.
**Vindskibelig**, sedulus, solers, strenuus, gnavus, laboriosus. — *adv.* sedulo, strenue, gnaviter, enixe, see Flittig.
**Vindskibelighed**, cura, industria, solertia, navitas, sedulitas, see Flid.
**Vindskiæv**, obliqvus; in ventum obliqvatus, sinuatus.
**Vindspil**, see Vindhund.
**Vindstille**, malacia; mare tranqvillum, immotum, silens; den aarlige i December Maaned, halcyonia. 2) *adj.* immotus, silens.
**Vindstød**, venti impetus, assultus repentinus.
**Vindue**, fenestra, fenestella, specularia *pl.*
**Vinduesramme**, jugamentum fenestræ.
**Vinduesrude**, speculare, vitrum; rund, orbis vitreus; firkantet, tessera vitrea.
**Vinduesskaader**, valvæ, fenestrarum munimenta; lukke, opponere.
**Vinge**, ala; som har, alatus, aliger, ales *poët.*; paa en Veirmølle, pinnæ, radii; Fiær og V., penna; som har, pennatus, med to, bipennis.
**Vink**, nutus; paa et V., ad nutum; ubi, simul innuero (is, it); give et V., innuere; om noget, de re aliqvem monere, edocere, certiorem facere; have, certiorem esse factum; monitum, præparatum, edoctum esse.
**Vinkel**, angulus; ret, rectus, ad normam; skiæv, obliqvus; but, obtusus; skarp, acutus; som angaaer, angularis; med Vinkler, angulatus; skiult V., latebra, latibulum.—V., Krumning, anfractus.
**Vinkelhage**, Retholdt, norma.
**Vinkelpræst**, concionator clandestinus; qvi coetus sacrorum causa clandestinos agit.
**Vinkelret**, normalis, rectus, recto angulo. — *adv.* ad normam.
**Vinker**, nuere, innuere; for at bifalde, annuere; for at nægte, afslaae, renuere, abnuere.
**Vinken**, nutus.
**Vinter**, hyems, bruma; tempus hybernum, hyemale; frigora; om Vinteren, hyeme; dum frigus est, erit, fuit; giøre V. i Klædedragt &c., hyemem fateri, for tidlig, hyemem occupare.
**Vinteraften**, vesper hibernus.
**Vinterbyg**, hordeum cantherium.
**Vinterdag**, dies brumalis.
**Vinterdragt**, vestis hiberna, hyemalis, pingvior; læna, endromis.
**Vinterfrugt**, fructus hibernus, som kan giemmes om Vinteren, perennis.
**Vintergrønt**, limonium, hedera, sempervivum (a), semperflorium.

**Vinterleir**, hiberna, i Caſerner, hibernacula.

**Vinterlig**, hibernus, hyemis, hyemalis, hyemi aptus; det ſeer v. ud, hyemis vera ſpecies eſt.— *adv.* more hiberno, hyemis; ut convenit hyemi (e).

**Vinterqvarteer**, hiberna *pl.*; gaae i, hyematum ire, in hiberna concedere; lade gaae i, hyematum dimittere, in hiberna deducere, in hibernis collocare; have et Steds, eſſe in hibernis loci, alicubi hiberna agere.

**Vinterroſe**, anadendromalache.

**Vinterſol**, ſol hibernus, langvidior, remotior.

**Vinterſtrømper**, tibialia pingviora, hyemi apta.

**Vinterſtue**, hypocauſtum.

**Vinterstid**, tempus hibernum, frigora, bruma; til V., hyeme.

**Vinterſmør**, hiberna copia butyri, butyrum hiberni uſus.

**Vinterveir**, tempeſtas frigida nivalis, glacialis, horrida, hiberna, hyeme digna.

**Vintrer**, ſee Overvintrer.

**Violblomſt**, viola.

**Violblaae**, Violbrun, violeceus, purpureus, hyacinthinus.

**Violet**, purpureus.

**Violin**, ſee Fiolin.

**Violſaft**, violaceum, violarum decocta.

**Vipgalge**, furca.

**Vippe**, Maſkine til at løfte noget fra Jorden med, tollo, *onis*, tolleno, *nonis*.

**Vips!** ſubito! ecce!

**Virak**, thus, ſom handler med, thurarius.

**Virkelig**, verus, ſolidus; v. Raad, Borgemeſter ꝛc., re et nomine, jure ipſo, honore, munere, conſiliarius, magiſtratus; v. Ven, Lærd ꝛc., vere amicus, vere eruditus, ikke v., nomine tantum. — *adv.* vere, re ipſa, ikke v., nomine, verbo.

**Virkelighed**, Tilværelſe, ut res ſit, qvod res eſt, ſi res eſt; Natur, veritas; Viſhed, vis; i Virkeligheden, vere, re ipſa; bringe til V., efficere, ad effectum perducere, perficere, komme til, perfici, effici, fieri; tvivle paa en Tings V., dubitare, an res ſit, beviſe den, demonſtrare rem vere eſſe, negte den, rem tollere.

**Virker**, væver, texere, i noget, intexere, attexere, prætexere; virket, textilis, opus textile. — v., handler, har fore, agere aliqvid, occupari; noget, bringer til Veie, efficere, perficere. — v. ſom Medicin, efficere, valere, vim habere, vim ſuam exſerere, opus ſuum facere, ikke, langvere, carere effectu, irritum eſſe; v. paa noget, have Indflydelſe, afficere (corpus, ſenſus); agere in rem, in corpus, in ſenſus; vim ſuam exſerere in re; hvad ſom v. ſtærkt, potens, efficax, ſom ikke v., iners, inefficax; Solen v., jam vim ſuam exſerit, potenter urit.

**Virkesløs**, ſee Uvirkſom.

**Virkning**, effectus, effectio, efficientia, vis.

**Virkſom**, geſkæftig, agilis, efficax, impiger, actuoſus, operoſus, induſtrius, ſtrenuus, occupatus, gnavus, laborioſus, ſedulus; være, occupari, aliqvid agere, opus facere, altid, nunqvam ceſſare; ikke v., iners, ceſſator, være, ceſſare, torpere; giøre v., excitare, commovere; blive, commoveri, excitari. — v., kraftig, efficax, potens; være, viſe ſig, vim habere, exſerere. — *adv.* ſtrenue, ſedulo, gnaviter, operoſe; kraftigen, potenter, efficaciter, cum effectu.

**Virkſomhed**, Geſkæftighed, induſtria, opera, opus, ſedulitas, occupatio; Kraft, Virkning, efficientia, vis, efficacia.

**Vis** (med kort i), om Tingen, certus, firmus, exploratus, certo cognitus, verus, non dubius; om Perſonen, certus, edoctus; ſom kommer til en v. Tid, ſtatus; være v. ſom en Ting, conſtare, dubi-

dubium non esse; være vis paa, persvasum, exploratum, certum, compertum, cognitum, habere; certo scire, credere; v. Efterretning, nuncius certus, auctor certus; v. Død, mors præsens, v. Dag, Tid, dies certus, prædictus, dictus, status, constitutus; visse Folk. a) paalidelige, certi homines. b) den eller den, qvidam, non nemo; saameget er vist, hoc qvidem certum est; v. Hielp, præsens remedium, auxilium; tage det visse for det uvisse, certa, tuta intutis præferre; visse Indkomster, certi reditus. 2) (med langt i), see Viis.

Viisdom, sapientia; i det daglige Liv, prudentia; efter din V., qvæ tua est sapientia.

Vise, canticum, carmen, cantilena; Elskovsvise, cantus amatorius, venereus, synge en anden V., mutare orationem; Enden paa Visen, summa sententia, exitus rei.

Visebog, liber canticorum.

Viselig, sapienter, recte, vere, prudenter, salubriter.

Visemager, hymnopoeus.

Viser, monstrare, ostendere, exhibere, promere; v. En et Sted hen, ablegare aliqvo, jubere aliqvo ire, til En, allegare, rejicere ad aliqvem; v. En tilrette, monere, revocare, corrigere, in viam deducere, meliora edocere. — v. sig, patere, apparere, intelligi, exstare; det vil vise sig, videbimus, res docebit; v. sig, beviser sig, præbere se, adhibere se. — v., beviser, probare, probatum dare, stor Klogskab, Tapperhed, uti magna prudentia, virtute.

Viser en, paa et Uhr, gnomon, index, radius, stylus; blant Bierne, rex.

Vished, en Tings, veritas rei explorata; fides, res certo cognita; den man harom noget, fides certa; have V., om en Ting, rem certo scire; som Tingen selv, constare, certum esse; jeg har fuldkommen V., mihi plane constat, exploratissimum mihi est; sige med V., confirmare. — med V., vere, certo, explorate.

Visite, see Besøg.

Visiterer, Folk, Gods, excutere, Kirker, Skoler, spectare, exigere, som v., censor.

Visiterer en, Visiteur, perqvisitor, portitor.

Visitation, i Huse, perqvisitio; Kirkers, Skolers, spectatio, recensus, census, holde, agere censum, spectatum venire.

Visk, peniculus, panniculus.

Visker, tergere, detergere, abstergere; Hænderne, Munden paa noget, abstergere, siccare manus re aliqva, v. noget over, aliqvid transsilire, transcurrere leviter, see Tørrer.

Viskeklud, peniculus; at tørre Sveden af med, sudarium, sudariolum.

Visner, langvescere, flaccescere, marcere.

Visselig, sane, utiqve, nimirum, scilicet; ja v. er det mig kiært, ego vero lætor; det er v. ilde, tungt, molestum qvidem est, sane difficile est.

Vissen, flaccidus, langvidus; være, langvere, flaccere; giøre, solvere; bliver, see Visner.

Vissenhed, marcor, langvor; af Solens Heede, sideratio.

Vist, certo, vere, firmiter, haud dubie, nimirum, qvidem, enimvero, hercle, utiqve; vide v., skeete Ting, exploratum, compertum habere, nærværende, persvasum habere, tilkommende, certo confidere; v. ikke, (naar man nægter), minime vero; ja vist, (naar man bekræfter), sane, profecto, scilicet, certe, utiqve, admodum.

Vitterlig, notus, confessus, professus, vulgatus, manifestus; det er v., constat, liqvet; giøre v., vulgare, en Lov, proponere, promulgare; giøres alle hermed v.,

scire

scire volo, volumus omnes; notum esse cupimus cunctis, nolumus qvenqvam ignorare, significamus cunctis; sciant, discant omnes; vitterligt for alle, publice notum, vulgo notum, pervagatum.

Vitterlighed, notitia.

Vittig, acutus (e), ingeniosus (e), humanus, sollers, sollerter; snild, dreven i, callidus; som har vittige og løierlige Indfald, ridiculus; utidig v., argutulus, male facetus, petulanter jocosus.

Vittighed, ingenium, acumen, sollertia, humanitas; i Indfald, lepor, sales, facetiæ, ridicula *pl.*; usel V., jejunitas, insulsitas; joci frigidi, fatui; uden V., iners, insulsus, jejunus.

Vitriol, chalcanthum.

Vocal, litera vocalis, ogsaa adj. vocalis.

Vocalmusik, symphonia vocum humanarum.

Vod, Dragevod, tragula.

Voer, pus; fordærvet, sanies; trække til V., pus colligere; suppurare, see Ædder.

Vogn, currus, vectabulum, vehiculum; Lastvogn, plaustrum; lukt, plostrum arcuatum; Reisevogn, rheda, let, petorritum, cisium; Statsvogn, pilentum, carpentum, essedum; med to Spand Heste for, bigæ, med flere Spand, qvadrigæ; V. uden Hiul, traha; til at trække med Hænderne, chiramaxium. — Vognen paa Himmelen, arctos, ursa, den store, helice, triones, ursa major; den lille, cynosura; ursa minor.—det femte Hiul til en V., inutilis (e), være, nulli usui esse.

Vognaxel, axis.

Vognborg, carago, vehiculorum vallus; slaae en, plaustris, carris circumvallare.

Vogncasse, ploxinum.

Vogndække, tympanum, arcus.

Vognfit, axungia.

Vognhest, eqvus vectarius, ad plaustrum.

Vognhiul, rota vehicularis.

Vognkiede, som holder Hiulene tilbage, naar de løbe for fast, sufflamen.

Vognlæs, plaustrum onustum.

Vognleie, vectura, rhedarium, pro vehiculo.

Vognmand, agitator, jumentarius, vehicularius, plostrarius, rhedarius.

Vognmandshest, jumentum, eqvus vectarius; eqvus ad plaustrum, onerarius.

Vognmester, vehiculorum magister, rei vehicularis magister.

Vognremise, receptaculum vehiculorum, locus contectus vehiculis recipiendis.

Vognskuur, see Vognremise.

Vognsmørelse, axungia.

Vognspor, orbita.

Vognstang, temo.

Vognsæde, vehiculi sedes.

Vogten, custodia, cura, cautio, diligentia.

Vogter, tueri, servare, custodire; Qvæg, pascere, custodire; v. sig, cavere sibi, for noget, for En, cavere aliqvid (qvem), cavere sibi ab aliqvo, fugere aliqvid (qvem); vogt dig at ikke, vide ne &c.; som v. sig, cautus.

Vogter en, custos.

Vold, Herredømme, arbitrium, jus, potestas, auctoritas, ditio; have i sin, in potestate habere, tenere, see Magt. — V., Overlast, vis, violentia, violatio; med V., violenter; giør V. paa, violare; bruge V., vim adhibere, vi uti, violenter agere; giøre En V., vim alicui inferre, injuriam facere; aliqvem lædere, paa Texten, torqvere verba, pervertere, calumniari; mig skeer V., lædor, opprimor, injuria mihi fit. 2) V. om en Bye, Leier, vallum, munimentum, agger.

Voldgiftsmand, arbiter, disceptator, seqvester, compromissarius.

Voldgivelse, compromissum.

Voldgiver, compromittere; compromissum facere, interponere.

Voldsmand, invasor, aggressor; qvi vi cogit.

Voldsom, violentus, vehemens; bruge voldsomme Midler, vi agere, pugnare; rem expugnare velle. — *adv.* vi, impetu, violenter, vehementer, per vim.

Voldsomhed, vis, violentia, insolentia, injuria; udøve megen, multa insolenter, violenter facere; vi grassari.

Voldtagelse, Voldtægt, raptus, pudicitiæ expugnatio, stuprum violentum.

Voldtager, vi rapere, vim inferre mulieri, mulierem vi comprimere; som v., raptor, pudicitiæ expugnator.

Volontair, ved Armeen, miles extra ordinem; extra numerum, cohorti non adscriptus; som gaaer godvillig i Krig efter at have udtient, voluntarius.

Volte, med en Hest, flexus; giøre, som Hesten, circumagi, flecti, som Rytteren, circumagere eqvum. — V. i Spil, omne punctum; giøre en, omnes scidas dejicere.

Voltigerer, saltu subjicere se, saltu emicare.

Vomitiv, medicamentum ad vomitum; give et, vomitu purgare, levare, curare; vomitum ciere; tage et, vomitu curari, purgari; vomere.

Vomerer, see Spyer.

Vom, abdomen, venter; feed, tyk V., obesitas; venter amplus, differtus, som har saadan en, obesus, ventriosus.

Vond, snoet Pidsk eller Svøbe, verber, verbera *pl.*

Vor, noster. — udelades gemenlig, naar det ikke staaer i Modsætning, eller med Eftertryk f. Ex vor Konge, rex, princeps. — vore Folk, nostri; vore Dage, Tider, hæc tempora; til vore Tider, i vore Dage, nunc; ut nunc vivitur; ut nunc sunt tempora, homines.

Vores, noster, nostras; en af vores, aliqvis nostrum, nostratum; alles vores Skyld, nostra omnium culpa; for vores Skyld, nostra causa, nobis, propter nos, har han giort det, nobis dedit; er han kommen, født, død, nobis, nostro commodo venit, natus, mortuus est.

Vorned, hiemfødt Træl, verna.

Vornedskab, servitus; glebæ adscriptio.

Vorte, Knude, verruca; paa Bryster, papilla, af Fruentimmer, mamma, mammilla, af Dyr, uber.

Vortet, verrucosus.

Voterer, censere, pro sententia, loco sententiæ dicere; tvertimod, dissedere in alia omnia.

Votum, sententia, see Stemme.

Vove, res anceps, discrimen, periculum, sætte i V., see Vover.

Vover, audere; sig, audere, sustinere, i Fare, periculum subire, periculo sese objicere; in discrimen sese conjicere, committere, til, over et Sted, audere locum ingredi, inire, transire; committere se loco; vove Liv, Formue, Ære, vitæ, rei, famæ periculum, discrimen adire; vitam, rem, famam periculo objicere, in discrimen dare, committere NB. med verba og at hedder det altid, audere, non vereri, nemlig i Bemerkelsen af at driste sig; men er Meningen at sætte sig i Fare, saa hedder det, periculum adire, in periculum venire. — jeg vover at fortørne ham, at sætte til hvad jeg har, periculum est, ne illum offendam, ne omnia perdam, du v. intet derved, hic, in re nil periculi est; tuto facere licet; vove meget, magnum discrimen adire, vove alt, ultima experiri; vi vil v. det! jacta alea esto!

Vovehals, audax, promtæ audaciæ, ad audendum promtus.

Vovelig, ambiguus, anceps, periculosus, dubius, iniqvus; det seer v. ud, in ambiguo, in periculo res est.
Voveligbed, see Farlighed.
Vovespil, see Vove.
Vovestykke, dristigt Foretagende, ausum.
Vox, cera; et lille Stykke, cerula, et stort, cerea massa; som V., blød, mollis, cereus, guul, flavus, indspreiter med V., incerare. — pousserer i V., e cera fingere, de cera ponere, gior V., cerificare; blandet med, cerosus.
Voxbillede, cerea imago, lidet, icuncula, pupa cerea; som et V., candidus, nitidus.
Voxdug, pannus ceratus, linteum ceratum.
Voxdukke, plangunculo.
Voxen, adultus, firmior, robustior, confirmatus, puber, grandis.
Voxer, crescere; i Veiret, adolescere, surgere; v. til, som Mennesker, adolescere, firmari, confirmari; v. paa et Sted, som Planter, nasci, prouenire, gigni; dette Træe v. her, hæc terra, regio fert, profert, gignit hanc arborem; Land hvor meget Korn, Viin v., frumento, vino lætus ager, hvor intet v., ager malignus, inutilis; v. godt, provenire; læte, lætis auctibus crescere; i Magt, Formue, crescere, augescere, valescere; re, opibus augeri; som Vandet, intumescere, augeri; som Handel, Videnskaber, florescere, incipere florere, vigescere; som Haar, Negle, Skiæg, først, nasci, subire, venire, proserpere, prodire, siden, crescere; lade Haaret, Skiægetv., comam alere, promittere, Neglene, ungves alere; v. En over Hovedet, in alicujus formidinem erigi, firmari, ultra eum evalescere; v i Kundskab, Dyd 2c., proficere, progredi; v. som en Tone, sensim augescere, evalescere; here Græs voxe, solum sibi sapere videri.
Voxfakkel, cereus; fax, tæda cerea, cerafa.
Voxguul, luteus, flavus, cerinus.
Voxhandel, ceraria; have, drive, cerariam facere, som har, cerarius.
Voxlys, cereus, som støber, cerarius.
Voxmalerie, Malerie indbrændt med Vox, cerostrotum.
Voxnæse, som en, seqvax, versatilis.
Voxsalve, Voxpomade, ceratum, cerotum, ceroma; indsmurt med, ceromaticus.
Voxstabel, cereolus.
Voxtavle, tabula cerata; cera.
Vraae, skiult Krog, angulus, latebra, latibulum; i en V., in occulto, clam; krybe i en, latitatum ire, correpere in latebram.
Vraal, mugitus, fremitus, boatus, ululatus; give af sig, exululare.
Vraaler, brøler, mugire, boare, ingentem clamorem tollere.
Vraadser i sig vorare, devorare.
Vræler, plorare, ejulare.
Vrængen, depravatio, distortio (oris), os distortum.
Vrænger, torqvere, distorqvere os, ringere, ringi.
Vrag, af et Skib, tabulæ; blive til, frangi, solvi, disjici.
Vrager, rejicere, improbare. 2) en, qvi rejicit; cujus est rejicere, improbare.
Vrang, vrangelig, falsus, pravus, sinister, lævus; skiæv, distortus; avet, inversus; forkert, perversus.
Vrangeligen, falso, sinistre, prave.
Vrangen, obversa, conversa pars.
Vranglære, falsa ratio, error.
Vranglærer, falsus doctor; falsi, erroris magister.
Vrangstrube, trachea, aspera arteria; komme i, incidere illabi, inferri in asperam arteriam.

Vrangtroende, sacris falsis adscriptus, falsæ formulæ addictus.
Vranten, morosus, qverulus, stomachosus.
Vrantenhed, morositas, qverulitas.
Vandblegn, pusula, pustula.
Vred (langt e) iratus, stomachosus; paa En, infensus, iniqvus alicui, over noget, ob rem indignabundus; blive v., irasci, indignari, commoveri, irritari, exasperari, excandescere; være, irasci, indignari, succensere, paa En, alicui, over noget, ex re, ob rem indignari; være meget v., sævire, graviter commoveri; giøre v., irritare, efferare, exasperare, ad iram provocare.
Vredagtig, vredladen, asper, acerbus, trux, sævus, irritabilis, iracundus; ad iram, in iram pronus.
Vrede, ira, iracundia, indignatio, dolor, stomachus; komme i, ira incendi, iracundia efferri, stomachari, irritari, ira commoveri, excandescere, exasperari; i V., iratus, iratior, indignabundus, per iracundiam, iracundia elatus.
Vreden, tortus, tortilis. 2) morosus, see Vranten.
Vredes, bliver vred, see Vred.
Vrevl, tricæ *pl.*
Vrevler, calumniari. 2) en, calumniator, morator.
Vrid, Fordreining, luxatio, membrum loco emotum; i Maven, torsiones stomachi, tormina *pl.*, vermina; syg af, torminosus.
Vrier, dreier, flectere, inflectere; omkring, torqvere, contorqvere, tilbage, retorqvere, see Dreier.
Vridbor, terebra.
Vrikker, med Rumpen, argutari in incedendo, see Vrier.
Vrimler, plenum esse, scatere, refertum esse, abundare; som Myrer, burrire.
Vrimmel, turba, vis magna.
Vrinsk, Hest, salax.
Vrinsken, hinnitus.
Vrinsker, hinnire; ad, adhinnire.

Vugge, cunæ, incunabula *pl.* cunabulum.
Vuggen, cunarum oscillatio.
Vugger, cunas agitare, oscillare.
Vuggevise, cantus ad cunas.
Vuude, see Saar.
Vundlæge, chirurgus, vulnerarius.
Vundlægekonst, chirurgia, chirurgice, ars chirurgica.
Vurderer, æstimare, taxare; pretium rei statuere, dicere, ponere, constituere; en Ting efter sin sande Værd, verum pretium ponere rei; høit, ringe, magni, parvi ducere, facere, æstimare.
Vurdering, æstimatio, taxatio, pretium.
Vurderingsmand, spectator, æstimator.
Væbner, armare, armis instruere; sig, armari, arma capere.
Vædder, en, aries; af, arietis, arietinus; gildet V., vervex. 2) verbum, see Vedder.
Væde, humor, succus, sudor; Jordens, uligo; Luften, humiditas.
Væder, rigare, irrigare, madefacere, humectare, humore imbuere; lidet, adspergere.
Vædske, liqvor, humor; sei i Kroppen, pituita; ureen, sanies, virus.
Vædskefuld, lacrymosus, humidus, humectus, succosus, succidus, succulentus.
Vædskefuldhed, succositas.
Vædskekar, vena.
Vædsker, drypper, lacrymare, madere, rorare, exsudare.
Vædsken, Dryppen, roratio, delacrymatio, sudor.
Væg (med langt æ), paries; imellem to Huse, Kamre, paries communis, intergerinus.
Væge, i Lys, ellychnium, filum (candelæ).
Væger, et Som, firmare, vincire, ferruminare.
Vægbeklædning, af Kalk, Marmor &c., crusta, incrustatio.
Vægelsindet, mobilis, varius, mutabilis, inconstans.

Vægelsindighed, mobilitas, inconstantia.
Væggelus, cimex.
Væggelusurt, xyris; spatula foetida.
Vægt, libra, til Penge, Guld &c., trutina, statera, stor med Stang, jugum; Vægten paa Himmelen, libra; rigtig, noie V., examen æqvum; lige, æqvum pondus. — V. som noget veier, pondus, libramentum; sælge efter Vægten, sub exagio, ad exagium vendere, Vægten paa et Uhr, momentum, libramentum; give V., pondus addere rei, Ens Ord, Forestillinger, auctoritatem conciliare dictis; af V., gravis; som ingen V. har, levis, sine pondere; have V., valere, aliqvid efficere, commovere; ingen have, nihil valere, nil efficere; have V. paa den ene eller anden Side, momentum facere, rem inclinare; have sin tilbørlige V., justi ponderis esse, pondus explere.
Vægtbielke, Stangen paa Vægten, librile, vectis.
Vægter, vigil, vigilia, custos, excubitor, speculator.
Vægtig, ponderis justi, være, pondus habere.
Vægtskaal, lanx, statera, trutina.
Væisenhuus, prytaneum orborum, villa orbis tuendis, orphanotrophium.
Væier, see Veier.
Vækker, excitare, suscitare, expergefacere, see Opvækker.
Vækker, en i et Uhr, suscitabulum.
Vækkes, expergisci, expergefieri.
Væld, Kildevæld, fons, scaturigo, scatebra; fuld af, scaturiginosus.
Vælde, see Magt, Vold.
Vælder ud, scaturire, scatere, manare, erumpere, oriri.
Vældig, potens, validus; stor, magnus, ingens; en v. Armee, magnæ copiæ, firmus exercitus; Strom, rapidissimum flumen; en v. Mængde Folk, maxima multitudo. — *adv.* potenter, vi, viribus; meget, hestigen, vehementer, magnopere, enixe, summa contentione.
Vælger, iblant mange Personer eller Ting, optare, legere, eligere, probare; heller, malle, præoptare; til et Embede, creare, naar et Collegium selv v. en Medlem, allegare, cooptare; v. længe, addubitare.
Vælgning, see Valg.
Vælling, puls, pulticula.
Vælt, i Kort, charta prærogativa, arbitrium; en Karl af Vælten! *iron.* egregius scilicet.
Vælter, volvere, moliri; om, volutare, pervolvere; sig, volutari; v. fra sig, amoliri, demoliri, depellere; paa En, transferre, conjicere; fra sig paa en anden, in alterum transferre culpam, curam, derivare; alium subdere oneri, culpæ, curæ. — vælte med en Vogn, vehiculo, cum vehiculo effundi, dejici; de væltede, vehiculum dejectum est.
Væmmelig, vammel, nauseosus; som en Ting, molestus, ingratus, foedus; væmmelige Complimenter, molesta, inepta verborum pompa; Beskrivelse. a) for vidtløftig, molesta, putida, tædii plena, lexta narratio. b) smudsig, foeda, obscoena, turpis. — *adv.* moleste, injucunde.
Væmmelse, nausea.
Væmmes, faaer ondt, nauseare, ved Maden, cibum aversari; som v., nauseabundus, nauseator; jeg v. ved at høre, at læse det, audire, legere piget, tædet; satietas me cepit audiendi, legendi, see Vamler.
Vænner, assvefacere, til noget, rei alicui; vænne sig, assvefieri, assvescere, consvescere, insvescere; v. fra, desvescere, dedíscere, usum deponere.
Vænner, bliver vant, insvescere, insvefieri, assvescere (rei), rei assvetudine imbui; være vant til at giøre noget, solere, at see,

at taale, consvesse; jeg er det allerede vant, nil novi accidit, vetus est.

**Vær**, see Veir.

**Værd**, dignus; Umagen v., operæ pretium; saameget v., tanti, agte, tanti facere, æstimare; Guld v., auro carior, aureus; ikke meget v., levis, vilis, nihili; er v., valere.

**Værd**, Værdie, pretium, æstimatio; have, esse in pretio, habere pretium, aliqvid valere, en vis, æstimari, æstimationem habere, ingen V. have, nullius pretii esse, lade staae ved sit V., non decernere, non constituere, in medio relinqvere, in neutram partem pronunciare; være i V. som Penge, multum valere, magno æstimari; ringe, slet V., vilitas; have en V. hos En, i hans Øine, ab eo magni fieri, ei placere, probari, carum esse; beholde sin V., non vilescere, idem valere; tillægge en Ting en V., pretium statuere, aliqvid tribuere rei; saameget i V., tali pretio, qvod tantum valeat, qvod tanti æstimetur, ea æstimatione; 100 Ducater i V., centum aureorum pretio, centum aureis æstimatus, være, have, æstimari centum aureis.

**Værdie**, see Værd, *subst.*

**Værdig**, dignus, meritus; en v. Mand, vir optimus, ornatissimus. — *adv.* digne, ut dignum est, ex merito.

**Værdiger**, dignari (re).

**Værdighed**, dignitas, gravitas; hoi, amplitudo, fastigium; Embede, Plads, honor; efter V., ex merito, digne.

**Være**, *inf.* af Er, see Er. — jeg veed ikke hvorledes jeg er (det er mig) mire afficior; det maae være som det vil, qvidqvid sit, qvalecunqve sit; v. borte, abesse; Pengene ere borte, pecunia exhausta, consumta est; det er ude med ham, periit, actum de eo est; Tiden er forbi, tempus exiit; hvad er det? qvid hoc rei est? det er at frygte, at haabe, metuendum, sperandum est; han er fra Frankrig, Francia advenit, Franco — gallus est; lade v. a) permittere. b) omittere, absistere. c) negligere, non laborare; ville v. noget, aliqvem se putare; han vil v. alt, omnia regere vult, omnibus se immiscet; v. for noget, probare, cupere, han er ikke derfor, non placet illi, improbat; v. sig om noget, consectari aliqvid &c. &c.

**Værelse**, cubiculum, diæta, conclave; 2) Tilværelse, ut sis, ut res sit, qvod res est; vores V., qvod sumus.

**Værst**, see Verst.

**Værge**, tutor, curator, tutela. — Forsvar, tutamen, defensio; sætte sig til V., defendere se, defensionem parare, vim vi repellere.

**Værger**, forbyder, prohibere, inhibere, coercere, reprimere; værge sig, defendere se.

**Værgeløs**, inermis, sine armis, gior, exarmare, dearmare, arma adimere.

**Værje**, telum, arma, see Kaarde.

**Værk**, see Verk.

**Værn**, præsidium, munimen, munimentum, propugnaculum.

**Værneting**, forum domesticum, suum.

**Værre**, deterior (us), pejor (us); i Sæder, magis improbus, intolerabilior, blive, labi, Sæder, magis corrumpi, depravari, ruere, om andre onde Ting, ingravescere, exasperari, augescere, exardescere, gliscere; giøre v, acerbare, deteriorare *Ambr.*; det gaaer ham v., pejori loco sunt res ejus, gravius cum eo agitur; durior, gravior, deterior ejus conditio est.

**Værst**, see Slem.

**Vært**, Giestgiver, caupo, parochus, tabernarius; som giver et Giestebud, Maaltid, convivator; som

som man tager ind til, hospes. — gior Regningen uden V., male descriptas (subductas) rationes habere, rem parum diligenter perpendere.
Værtinde, Giestgiverske, caupa, copa, magistra deversorii; som beværter En, som man tager ind til, hospita, domina, hera.
Værtshuus, deversorium; Kroe, caupona, cauponium, meritorium, taberna; holder V., cauponari.
Værtshuusmand, caupo.
Værtshuuskone, cauponis uxor.
Væsel, mustela; af dens Farve, mustelinus.
Væsen, Tingenes, natura; vis, indoles vera, necessaria, ipsa, interior; per qvod res est qvod est; oonditio qva res sit talis; essentia *philos.*—et V., ens *philos.* substantia; f. Ex. et forstandigt, frit V., natura intelligens, libera. — et stille, artigt, frækt V., ratio modesta decora; mos licentior; eller med *subst.* modestia, liberalitas, protervia; V. som saaes ved Palæstra: palæstra. — V., Allarm, strepitus, turbæ, concursatio, jactatio; giøre meget V., turbas dare, strepere, jactare se, af noget, af En, jactare, crepare, immodice ferre, admirari rem, hominem; miris, effusis laudibus ferre; effuse laudare; i Beværtningen, magno paratu aliqvem excipere; uden meget V., sine strepitu, tumultu; silentio, i Beværtningen, familiariter, simpliciter. — ugudeligt V., improbitas; forkert, perversitas; galt, insania, furor.
Væsentlig, som hører til Væsenet, essentialis, substantialis, *philos.*; necessarius; ad rei vim, indolem pertinens; sine qvo res esse, intelligi neqvit; være, pertinere ad naturam rei, segregari a re non posse. — v., som udgiør Hovedsagen, præcipuus, gravis, til en Tings Bestemmelse, Udfald, magni momenti; en v. Omstændighed, caput rei, er dette, hoc vel maxime rem continet, conficit; ex hoc res pendet, in hoc causa vertitur; v. Beskaffenhed; vis ipsa, interior; vera indoles; Forandring, mutatio magna, gravis, rei ipsius, giøre, rem ipsam, in re ipsa aliqvid mutare, novare, ingen, nihil in re ipsa mutare; ingen v. Forandring, levior immutatio, er dette, hoc rei naturam non vertit; ikke være v., abesse posse; v. Forskiel, naturæ discrimen, magnum discrimen. — *adv.* necessario, utiqve; v. forskiellig, re, natura, indole discretus, være, natura differre.
Væv, tela, Fodtræet paa en V., insile. — hvad som er vævet, textum, textilia *pl.*, tela.
Væver, texere; til Enden, detexere, pertexere; tager op hvad som er vævet, retexere.
Væver, en, textor.
Væverbom, jugum.
Væverdreng, tiro, famulus textorius.
Væverskafte, stamen.
Væverskee, Slagbord, pecten.
Væverskøtte, radius.
Væverspole, panus, radius.
Væverstoel, jugum textorium, machina lintearia.
Væverstang, scapus, jugum, tela.
Væververksted, textrina (um).
Vævning, opus textorium.
Vævr, alacer, erecti animi.
Vævrhed, alacritas, vigor.
Væxen, ceratura.
Væxer, cerare, incerare, ungere cerino.
Væxt, incrementum, actus, flos; et ungt Menneskes, proceritas, statura; have en smuk V., pulcre adolevisse, pulcra statura esse.

## X.

Dette Bogstav bruges ikke uden i nogle faa Nomina Propria som

Xerxes ꝛc., see min danske Grammatik. — Dog høres i daglig Tale dette Ordsprog: giøre et X. for et Y., male, perfide rationes componere.

# Y.

Yder, Skat, pendere, conferre tributum, vectigal; som y., vectigalis.

Yderlig, som Fare, præceps periculum, summum discrimen. — som er yderst, exterior, extremus, extimus, ultimus. — *adv.* ultra modum, ultra qvam credas; eller med superlat af *adject.* som y. slet, pessimus, y. elendig, miserrimus.

Yderlighed, extremum, extremitas.

Ydermere, porro, adhuc, jam vero, ultro.

Yderst, summus, extremus; det er paa det Yderste med den Syge, in præcipiti est ægrotus; gribe til det Y., ad novissima auxilia descendere; oppebie det Y., novissimum tempus exspectare.

Ydmyg, modestus, demissus, humilis; være, nil sibi sumere, tribuere, arrogare; alt for y., abjectus, obnoxius; y. Stilling, vultus demissus, habitus in modestiam compositus. — *adv.* modeste, demisse, humiliter.

Ydmygelse, castigatio; til min store, cum magno pudore meo; til hans Y., for at ydmyge ham, ei imminuendo; unde, qvo fastus ei minueretur; det var en stor Y. for ham, id eum fregit, ea re concidit.

Ydmyger, deprimere; spiritus minuere, frangere, contundere, *[handwritten annotation]*;

Ydmyghed, animi modestia; animus, sensus modestus; med Y., modeste. — udvortes Y., verecundia; modestiæ species.

Ympe, surculus insitus, plantarium, frutex.

Ympen, Ympning, insitio.

Ymper, inserere oculos, immittere surculos, inoculare, som y., inoculator.

Ympet, insitius, insitivus.

Ympeqvist, clava, clavula.

Ynde, gratia, decor.

Ynder, bene cupere, favere, velle, studere alicui; amare aliqvem; ikke y., ex imod, nolle alicui. — yndes, amari.

Ynder en, fautor, amicus, studiosus (alicui, alicujus), benivolus; være Ens, favere alicui, see Ynder.

Yndest, benivolentia, favor, studium, animus in aliqvem propensus; af Y., benivolentia ductus, giøre noget, amori alicujus dare, tribuere aliqvid. — Y. som En er i, gratia, commendatio; være i, gratiosum esse, see Yndet.

Yndet, kierkommen, acceptus, commendatus, gratus, favorabilis, gratiosus; giør y., commendare.

Yndig, gratus, svavis, dulcis; af Smag, Lugt, dulcis, svavis, nectareus; for Øine, Øren, jucundus; som en Egn, amoenus; yndigt Veir, serena tempestas, serenitas. — *adv.* grate, svaviter, molliter, jucunde.

Yndighed, dulcedo, svavitas, jucunditas, gratia; i Talen, lepor.

Yndling, carus, gratus, deliciæ, hos En, alicui; hos en Fornemme, potens, gratiosus apud principem; være Ens Y., alicui in deliciis esse; hos en Fornemme, multum, omnia posse apud aliqvem; gratia alicujus florere; have En til sin, in oculis, in sinu gestare; ikke meer være Ens, excidisse gratia alicujus; Lykkens Y., fortunæ filius.

x *[handwritten annotation]*

Yngel,

Yngel, foetus, progenies, suboles, proles; Tillæg (om Dyr) semen, foetura.
Yngelsom, foecundus, genitabilis.
Yngelsomhed, foecunditas.
Ynglen, propagatio; procreatio.
Yngler, gignere, propagare.
Yngling, adolescens, adolescentulus; paa 17 eller 18 Aar, tiro, tirunculus.
Yngre, junior, iblant Brødre, minor; annis, ætate inferior.
Yngst, iblant 2, minor natu; iblant flere, minimus natu.
Ynk, malum, miseria, calamitas; det er en, summa est miseria.
Ynkelig, miserandus, *adv.* miserabiliter, miserandum in modum, misere.
Ynken, miseratio, commiseratio, qverela, qvestus, lamentatio; der er en Y. iblant Folk, acerbe qveruntur homines.
Ynker, beklager, misereri, commiserari, vicem alicujus dolere; jeg y. ham, miseret me ejus; han er ikke at y. a) non est qvod ejus vicem doleamus, non est dolenda ejus sors. b) non dignus est, cujus nos misereat, indignus est miseratione; som ingen y., immiserabilis.
Ynkes over, misereri; jeg y. over, miseret me tui.
Ynksom, Ynksomhed, see Medlidende, Medlidenhed.
Ynkværdig, miserandus, miserabilis, miseratione dignus; om Ting, dolendus, lugendus.
Ynkværdighed, miseria, calamitas.
Ynsker, see Ønsker.
Ypper, movere, concitare, provocare; Krig, Trætte, bellum, contentionem movere, commovere; belli auctorem esse.
Ypperlig, excellens, præcellens, præclarus, egregius, illustris, magnus, eminens, mirificus, admirabilis, divinus, nobilis, præstans, superbus.
Ypperligen, excellenter, præclare, divine, nobiliter, egregie, eximie.
Ypperlighed, præstantia, excellentia, nobilitas, divinitas.
Ypperst, potissimus, maximus, summus, palmareus, princeps, primus: de Ypperste i en Republik, optimates; det y., prima *pl.*
Yppig, Yppighed, see Overdaadig 2c.
Yre, i Kiødet, glandula.
Yret, fuld af Yrer, glandulosus.
Ytrer, giver tilkiende, significare; sin Glæde, aperte ferre lætitiam; y. sig, apparere; som et Haab, affulgere, refulgere, elucere; paa nye, resurgere.
Yver, uber, mamma, ruma *Ant.*

# Z.

Zahlcasserer, tribunus ærarii, qvæstor.
Zahlkammer, ærarium.
Zart, tener, mollis, tenellus, see Spæd.
Zarthed, mollities, teneritas, teneritudo.
Zinnober, cinnabaris, minium; rød som, minius; farver med, miniare.
Zir, Zirat, decus, ornamentum, see Prydelse.
Zirer, see Pryder.
Zirlig, venustus, scitus, cultus, decorus, venustus, concinnus, bellus, elegans; alt for, argutior. — *adv.* scite, belle, concinne, eleganter, decore, venuste; alt for, argutius.
Zirlighed, decus, gratia, elegantia, venustas; i Talen, splendor, elegantia, lumen og *pl.* lumina; alt for stor, argutiæ.
Zittrer, see Skielver.

Zobel, martes schytica, zibellinus (a).
Zobelpels, tunica zibellinaria.

## Æ.

Æble, malum, pomum; Æblet falder ikke langt fra Træet, parentes referunt nati; saavidt det er en Roes, fortes creantur fortibus et bonis, en Dadel, mali corvi malum ovum; bide i et suurt Æble, molestiam devorare, subire, exhaurire; parere necessitati; man maae, defungendum est hoc incommodo, tempori cedendum. — et Slags tidlig modne, tuber.
Æbleaar, annus pomis freqvens.
Æblegrød, Æblemoes, puls e pomis, pomaria.
Æblegrøn, melinus.
Æblehauge, hortus pomarius; pometum.
Æblekræmmer, Frugtkræmmer, pomarius.
Æblemoes, see Æblegrød.
Æblemust, vinum melinum.
Æbletræe, malus, pomus, tuber.
Ædder, see Edder.
Æde, Spise, cibus, pabulum.
Ædel, nobilis, generosus, nobili loco natus, generosa stirpe editus; æ. Herkomst, domestica nobilitas, familiare decus, natalium splendor. — æ. af Gemyt, ingenuus, liberalis, erectus; animi generosi, excelsi, æ. Tænkemaade, præclarus sensus, liberalitas, mens generosa, pectus generosum; æ. Viin, generosum vinum; den æ. Fred, pax aurea; æ Metal, nobile, pretiosum metallum; den æ. Tid, tempus irreparabile.
Ædelhed, ædel Art, nobilitas, generositas, præstantia; i Tænkemaade, liberalitas, ingenuitas.
Ædelig, som kan ædes, esculentus, esui aptus, edulis; være, esui esse.
Ædelmodig, fortis, liberalis, erectus.
Ædelmodighed, liberalitas; pectus generosum, honestum.
Ædelsindet, ædel af Tænkemaade, see Ædel.
Ædelsteen, gemma, lapillus, lapis pretiosus; som seer ud som, gemmeus; besat med, gemmatus; som har Æ. i sig, gemmifer; skinner som, gemmare.
Ædelt, generose, liberaliter, ingenue.
Ædelyst, esuritio, appetitus cibi; have, esurire.
Æden, esus.
Ædende, fortærende, edax, hos *medd.* septicus.
Æder, edere, comedere, vesci (re aliqva); lidet, gustare, delibare; paululum assumere, carpere; æ. meget, avide appetere cibum, som, edax, multi cibi, avidus; æ. lidet, non multum, modice edere; parco, pauco cibo uti, som, non multi cibi; æde og drikke, cibo potuqve uti, refici; corpus curare, æ. got. a) laute, liberaliter vesci, coenare. b) multum edere; æ. i sig, devorare, concoqvere, Ordene naar man taler, dimidiata verba efferre, obscurius pronunciare; æ. om sig, manare, diffundi, serpere, gliscere, latius vagari, appetere proxima, aliud ex alio occupare; æ. op, exedere, absumere, conficere; æ. sig mæt, satiari, sig ihiel, nimio cibo se perdere, perire; æ. ud, cavare, adedere.
Æder en, edax, vorax, gulosus, gulo, lurco, helluo; multi cibi; gurges.
Ædesyge, bulimia, edacitatis morbus.
Ædevahre, edulium (a), esculenta, cibaria.
Ædike, acetum; Frugter syltede i, acetaria.
Ædikeskaal, acetabulum.
Ædikesuur, acidissimus, acerbus.
Ædler, see Foræbler.

Ædrue, siccus, sobrius; blive, crapulam solvere, discutere, da han blev, ubi crapula discussa est.
Ædruelig, sobrius (e), continens, continenter.
Ædruelighed, sobrietas, continentia.
Ædruehed, siccitas, sobrietas.
Ædser, i Steene Metaller, ophøiet, sculpere, cælare, ind ad, scalpere, med Skedevand, erodere, cavare.
Ædsekonst, cælatura, sculptura, glyptice, som forstaaer den, cælator, sculptor, glyptes.
Æg, blødsøden, sorbile ovum, haardkogt, edurum, frisk, tenerum, recens; lægge Æg, ova parere, gignere, eniti, edere, som lægger, oviparus; som om han gik paa Æg, passu molli, tenero; fracto incessu, pede suspenso; saa ligt som et Æg det andet, ut non ovum ovo similius; Æget vil lære Hønen, magistrum notat discipulus.
Æggeblomme, vitellus, luteum.
Æggehvide, albumen, album ovi.
Æggekage, laganum, libum ex ovorum coagulis.
Æggemad, cibus ex ovis paratus.
Æggerund, ovatus.
Æggeskal, ovi testa, calyx, putamen.
Æggestok, Æggesnoel, receptaculum ovorum (in femellis).
Æggesyg, cupida ovorum edendorum; *trans.* impatiens moræ.
Æggetid, tempus ovorum gignendorum.
Ægt, vectura gratuita, pro servitute præstita.
Ægte, verus, probus, genuinus; æ. Søn, legitime natus. 2) *subst.* matrimonium; tage til Æ., matrimonio sibi jungere, og om Konen, nubere; have til Æ., matrimonio junctum esse cum; give til, in matrimonium dare, elocare, collocare, nuptum dare; begiere til, ambire, expetere aliqvam, alicujus nuptias.
Ægtebaaren, see Ægtefødt.
Ægtefælle, conjux, maritus (a), tori socius (a), consors thalami; en Kræls, en Trælqvindes, contubernalis; paa Ægtefælles Viis, conjugaliter.
Ægtefødt, legitime natus.
Ægtefolk, conjuges, nupti.
Ægteforbindelse, see Ægteskab.
Ægtekiærlighed, amor conjugalis.
Ægtekone, uxor, marita, tori socia, conjux, conjuga *Apul.*
Ægtemage, see Ægtefælle.
Ægtemand, conjux, maritus, tori socius.
Ægtepagt, tabulæ nuptiales, dotale instrumentum.
Ægtepar, par, conjuges, nupti.
Ægter, tager en Kone, en Mand, uxorem ducere; nubere, matrimonium inire cum aliqvo, aliqva.
Ægteseng, torus genialis, lectus conjugalis, thalamus.
Ægteskab, matrimonium, conjugium, connubium, conjugale foedus; imellem Trælle, eller Frie og Trælle, contubernium; som hører til, maritus, maritalis, conjugalis; Æ. med een Mand, univiratus *Tert.* med een Kone, monogamia; stride til andet Æ., iterare conjugium, ad secundas nuptias (hos *Jct.* ad vota secunda) transire, avlet uden for Æ., nothus, spurius; af det første, andet Æ., primarum, secundarum nuptiarum; e priori, posteriori matrimonio, see Ægte *subst.*
Ægteskabscontract, see Ægtepagt.
Ægteskabsdiævel, turbator pacis conjugalis; susurro, auctor discordiæ inter conjuges.
Ægteskabsløfte, conjugium promissum, fides conjugii data, spes matrimonii.
Ægteskabsskilsmisse, repudium, divortium.

Ægte-

Ægtestand, conjugium, matrimonium; leve uden for, in cælibatu vivere, vitam cælibem agere, som lever saaledes, cælebs, sine uxore, sine marito.
Ægtevielse, sponsalia; matrimonium legitime (rite) junctum.
Ægteviet, rite, legitimo matrimonio junctus.
Ælde, ingravescens ætas; senectus, vetustas, see Alderdom.
Ældes, senescere, consenescere, veterascere; faaer graae Haar, canescere, incanescere.
Ældgammel, antiqvissimus; pervetustus; om Personer, decrepitus; senio et annis confectus.
Ældre, major (natu, annis), senior; noget, majusculus.
Ældres, see Ældes.
Ældst, iblant 2, major; blant flere, natu maximus; maximo natu, veterrimus; de Ældste i en Menighed, seniores, antistites.
Ælle, see Elle.
Ællevild, cerritus, lunaticus, vesanus.
Ælling, pullus anas; anaticula.
Ælm, Ælmetræe, ulmus; af, ulmeus.
Ælsdyr, cervus alces.
Ælte een, coenum lentum, tenax.
Ælter, kneier, depsere, subigere.
Æltet, depsititius.
Æltning, subigendi opus, subactus, subactio.
Æmbede, Æmmer, see Em.
Æmne, materia, argumentum.
Ændrer, mutare, corrigere, refingere, see Forandrer.
Ændring, mutatio, correctio, see Forandring.
Æng, snæver, angustus, contractus; æ. Pas, fauces; gior æ., angustare, see Trang. — det ængere Valg, certior, propior designatio; komme paa det, nominari in duobus, tribus &c.; propius admoveri ad spem muneris; han kommer paa det, ejus ratio propius habetur.
Ængbrystig, see Trangbrystig.
Ænger, coarctare, comprimere, angustare.
Ænghed, angustiæ, see Knibe.
Ængel, see Engel.
Ængstelig, anxius, sollicitus, scrupulosus, trepidus; som er bange for at forsee sig i de allermindste Ting, molestus, putidus, ineptus.
Ængstelighed, anxietas, scrupulositas; i Omgang, pompa, ambages, molestia, i at oversætte, putida, nimia diligentia; med Æ., putide, scrupulose.
Ængstelse, angor, see Bekymring. — Plagen, tribulatio.
Ængster, qvæler, affligere, afflictare, angere, cruciare, urgere, vexare.
Ængt, trangt, anguste.
Ærbar, honestus, bonus; i Klædedragt, Opførsel, modestus, sine fastu elegans, lade æ., modestiam præ se ferre. —*adv.* modeste, honeste, decore.
Ærbarhed, honestas, modestia, decorum.
Ærbødig, reverens, observans, venerator, venerabundus. — *adv.* reverenter, observanter, cum reverentiæ significatione.
Ærbødighed, veneratio, reverentia, admiratio; hellig, superstitio; af Æ., veneratione motus, tactus.
Ære, Honettitet, honestas; got Navn og Rygte, fama, fides, pudor, existimatio; miste sin Æ., infamia notari, som har mistet den, infamis malæ notæ; komme med Æren derfra, famam expedire; illæsa fama, honeste abire, defungi; et Fruentimmers Æ., pudicitia, fama, miste den, pudicitiæ jacturam facere, flagitium in sese admittere; sætte sin Æ. til Pant, fidem suam obligare; ved min Æ., per fidem meam; ita vir bonus habear, ut &c.; min Æ. lider derunder, fama mea periclitatur, fides mea agitur. — Æ., Roes, gloria, fama, magnum nomen; admiratio, nomen;

men; Anseelse, dignitas, dignatio, amplitudo, veneratio, auctoritas; Ærespost, honor; dignitatis gradus, splendor; komme til Æ., ornari, evehi, honores adipisci; hielpe til, ornare, augere aliqvem dignitate, honore; evehere ad honores, suffragari alicui; stor Æ., amplissimus honor; have Æ. i Livet, famæ, existimationi servire, consulere, ingen, negligere famam; du har ingen Æ. at tale med, tua verba nemo curat, nulla tibi fides, nulla tua auctoritas; du vil have Æ. deraf, honori tibi, honorificum, amplum erit; man har deraf, honori est, ingen, pudori est; til Guds Æ., deo colendo, venerando, dei virtutibus celebrandis; geraade til Æ., honori, decorum, laudi esse; in laudem cedere; giøre noget En til Æ., alicujus honori, nomini dare, tribuere aliqvid; dig til Æ., in tuam gratiam; en Mand af Æ., vir honestus, probus, pudens, gravis; dit Ord i Æren, tua pace dixerim; non qvo de tua fide dubitem, aut repugnatum tibi velim; lade en Æren, cedere, decedere alicui, jure, loco, honore; alicui primas partes concedere; Æren af dit Besøg, dit Venskab &c., tuus adventus mihi honorificus, tua amicitia mihi decora; jeg har den Æ. at kiende ham, at være hans Ven, glorior ejus notitia, amicitia; jeg har den Æ. at recommendere mig, commendo me tibi; vil han ikke giøre os den Æ. at besøge os? visne ornare, dignari, condecorare nos tua præsentia? i al Æ., honeste, caste, modeste, pudice. — den sidste Æ., extrema *pl.*, bevise En, reddere, funus comitando. — med Æ. at melde, honos sit auribus, sige dette, honorem præfari; al Æ. værd, som en Person, colendus, suspiciendus, som en Ting, non spernendus.

Æredigt, carmen in honorem alicujus.

Ærefrygt, veneratio, summa reverentia; for Guderne, religio; have Æ. for, venerari aliqvem, veneratione prosеqvi.

Ærefrygtsfuld, venerabundus, veneratione, admiratione, imbutus, tactus, plenus. — *adv.* cum summa veneratione.

Ærefuld, honestus, decorus, amplus, honorificus.

Æregave, Æreskiænk, honorarium; donum honoris pignum.

Ærekiær, honestus, liberalis, famæ amans.

Ærekiærhed, honestas, liberalitas, famæ cura, fides.

Æreløs, infamis; giøre, infamare, infamia notare, infamiæ notam inurere; blive, infamari; famam perdere.

Æreløshed, infamia.

Ærelyst, gloriæ, famæ cupiditas, amor, studium.

Ærelysten, cupidus gloriæ, famæ.

Æremæle, monumentum.

Æreminde, memoria, recordatio honorifica, see Erindring.

Ærenavn, dignitatis nomen, honorifica appellatio.

Æreøl, compotatio (coena) honori mortui data; charistia *pl.*

Ærenpris, veronica officinalis.

Æreport, arcus triumphalis.

Ærer, honorare, honorem tribuere, colere, venerari, revereri.

Ærerørig, injurius, contumeliosus, famæ infestus; et ærerørigt Skrift, libellus famosus. — *adv.* injuriose, contumeliose, cum famæ periculo.

Æresag, contentio dignitatis, honoris, famæ causa; res famæ periculosa.

Æresbeviisning, honor, officium, veneratio; reverentiæ signum, argumentum.

Æresdag, dies illustris, lætus, festus, amplus, honorificus; dette er ret en Æ. for ham, hunc diem vere illustrem agit.

Æreskiænder, calumniosus; famæ alienæ oppugnator, hostis.
Æreskienk, see Æregave.
Æresmedlem, pars honoraria, honoris ergo adscitus.
Ærespost, honor, honoris gradus.
Æresregn, honoris signum, indicium.
Ærestøtte, statua, monumentum.
Ærestrin, gradus honoris, dignitatis.
Æresyg, see Ærgierrig.
Ærestitel, honoris appellatio, dignitatis nomen; titulus.
Ærervy, famæ insidiator, expugnator; malignus.
Ærgerlig, fortredelig, molestus, gravis, acerbus; det er ret æ., ægre est, male me habet, indignor; et æ. Menneske, molestus, invisus. — æ., som let ærgrer sig, morosus, stomachosus, iracundus, superbus, fastidiosus; blive æ., irritari, exasperari, commoveri; giøre æ., irritare; movere bilem, stomachum, indignationem, iram; han sagde det saa æ., stomachabundus, indignabundus; cum stomacho, indignatione, see Forargerlig.
Ærgerlighed, stomachus, iracundia, fastidium.
Ærgierrig, cupidus, avidus, studiosus, famæ, gloriæ, honorum; ambitiosus, levis, ventosus.
Ærgierrighed, gloriæ aviditas, cupiditas; fastus, superbia, ambitio, ambitus.
Ærgrelse, dolor, ira, iracundia, stomachus, indignatio, ægritudo, molestia, have Æ., stomachandi, indignandi materiam habere; han giør mig megen, daglig, magna, multa, qvotidiana mihi est in illo stomachandi materia; mig til Æ., ut me mordeat, pungat, ut mihi ægre fiat; til min Æ, cum magno meo dolore; me stomachante, ringente, see Forargelse.
Ærgrer, giør vred, offendere, irritare; iram, stomachum movere, ægrefacere alicui, indignationem excitare, provocare; det æ. mig, pungit me, male me habet, ægre est; æ. En til Døde, efficere irritando ut pereat; æ. du mig ikke, noli mihi stomachum movere; for at æ. mig, ut mihi ægre faciat. — æ. sig over noget, irasci, commoveri, stomachari, indignari; exasperari; jeg æ. mig endnu naar jeg seer ham, adspectu ejus irritor; ira surgit cum video, naar jeg tænker derpaa, pungit me recordatio; ægre est cum memini; exardesco ira cum subit; dette er ikke værd at ærgre sig over, non dignum est ista iracundia.
Ærinde, mandatum; udrette et, fungi mandato; edere, exponere, peragere mandata; giver Æ., mandare; det er hans Æ., hoc in mandatis habet. — offentlig Æ, legatio; sender i, legare.
Ærlig, bonus, probus, pudens, sincerus, liberalis, honestus, sanctus, integer, incorruptus, religiosus; ligefrem, antiqvus, apertus, rectus; æ. Navn, fama, fides, existimatio, Begravelse, honesta sepultura, see æ. ud, esse vultu liberali, ore fateri probum pectus; stille sig æ. an, boni viri personam gerere, velle bonum videri; æ. Fruentimmer, casta, pudica; æ. Brød, Handtering, victus honestus, qvæstus non erubescendus; sige som en æ. Mand, vere dicere, handle, honeste agere, ut bonum decet facere, fægte, strenue, fortiter, impigre pugnare.
Ærligen, honeste, probe, bene, integre, sincere, incorrupte; leve, recte, sancte, sine nota vivere, agere; tænke, liberaliter sentire; ingenuo, simplici esse animo, sensu; døe, begraves, honeste mori, sepeliri; mene det æ., probo animo, consilio agere; a fraude abesse, med En, vere, ex animo favere alicui, med enhver, omnibus consultum cupere; betale æ., recte, promte, ad assem solvere; ar-

arbeide æ., strenue, gnaviter, impigre sese adhibere; fortiene æ., satis, probe, haud dubie; abunde meritum esse; have, eie æ., jure tenere; handle æ., sine fraude agere; holde sit Ord æ., religiose reddere promissum; holde æ. ud, ad extremum, fortiter perferre, perstare; non deficere, drikke ud, fortiter, haud impigre exhaurire.
Ærlighed, honestas, liberalitas, sanctitas, religio, integritas, fides, sinceritas.
Ærme, manica; med Ærmer, manuleatus, manicatus; ryste af Ærmet, ex tempore, statim, perfunctorie effundere; binde En noget paa Ærmet, imponere alicui, verba dare, fumum vendere, ducere falsis dictis.
Ærværdig, venerandus, venerabilis, reverendus, observandus, sanctus, gravis; æ. Anseelse, dignitas, gravitas, veneratio.
Ærværdighed, reverentia, gravitas, dignitas.
Ært, pisum.
Ærtebelg, valvulus, siliqva.
Ærts, see Erts.
Æsel, asinus, asellus; vild, onager; af Æ., asinius; skrige som et, rudere.
Æselagtig, asininus, stupidus, rusticus, incultus, ferus.
Æseldriver, asinarius, agaso, mulio; agitator asini, asinorum.
Æselinde, asina.
Æselsarbeide, opus immodicum.
Æselskrig, ruditus.
Æselsøre, i Bøger, sinus.
Æselspande, som et Skieldsord, asinus.
Æsk, fraxinus (excelsior); som er af, fraxineus.
Æske, capsa, capsula, arcula; som gior Æsker, arcularius, snakke for sin Æske, verbis ducere aliqvem, laudare merces suas plus æqvo.
Æsker, see Fordrer.
Æsp, populus, tremula.
Æspeløv, frons populea; skielve som et, misere, toto corpore qvati; penitus contremiscere.
Æt, prosapia, genus.
Ætser, see Ædser.
Æventyr, Ævig, Ævne, Ævret, see Ev.

## Ø.

Øde, vild, vastus, desertus; uden Indbyggere, solus, infreqvens, desertus; udyrket, incultus; alting er ø., omnia vastitas obtinet; gior ø., vastare, et Sted, desolare; ligger ø., situ, incultu horrere, torpescere.
Ødelæggelse, devastatio, clades, populatio, excidium (io), exscidium, excisio, internecio, ruina, desolatio, exstirpatio, dissipatio, profligatio, vastitas, vastatio, eversio.
Ødelæggende, internecinus, deletrix, vastatorius.
Ødelægger, et Land, populari, vastare, devastare, vastitatem inducere; et Folk, en Bye, excidere, evertere, exscindere, i Bund og Grund, exstirpare; fordærver, corrumpere, consumere, dissipare; en Bygning, dejicere, diruere, eruere; fører i Ulykke, perdere, trahere (in ruinam).
Ødeland, en, damnosus, profligator, profusor, prodigus, nepos.
Øder, profundere, effundere, luxu dilapidare, perdere, exhaurire, prodigere, profligare.
Øder en, see Ødeland.
Ødsel, prodigus, effusus, profusus, nebulo. — *adv.* effuse, profuse, prodige.
Ødselhed, luxus, profusio, prodigalitas, prodigentia.
Øe, en, insula; som hører til, insularis; omflydt som, insulatus.
Øel, Rem af Læder, corrigia, lorum; at binde Skoene med, ligula, lingula.

Øg et, eqvus (strigosus).
Øger, consuere, consarcinare, see Forøger.
Øgenavn, auctarium nominis. 2) nomen ridiculum, ignominiæ causa datum, irrisorium; opprobrium; give En et, per opprobrium, contumeliæ causa dicere.
Øgle, Fiirbeen, lacerta (us); Otterslange, vipera; som er af, vipereus, viperinus, viperalis
Øgleunger, viperina progenies, pessimi, improbi.
Øgning, additio, additamentum.
Oeconom, Huusholder, diligens, attentus.
Oeconomie, Huusholdning, dispensatio; Sparsommelighed, diligentia.
Oeconomus, Forvalter, dispensator.
Øl, potus e frumento, cerevisia; brunt, hordeaceus potus; hvidt, zythus (um), brygge, coqvere; skienke, vendere.
Ølhuus, taberna cerevisiaria, caupona.
Ølskienker, Øltapper, caupo cerevisiarius, cerevisiæ venditor.
Øltønde, orca, dolium, vas cerevisiarium.
Ølsyge, crapula.
Øm, kierlig, amans, amore plenus, blandus, mollis. — emfintlig, mollis, tener, irritabilis; som et Saar, crudus.
Ømhed, Kierlighed, amor, caritas; Forældres og Børns, pietas; med største, amantissime. — Emfindtlighed, teneritas, teneritudo.
Ømskindet, mollis, tener, fractus, delicatulus.
Ønske, Attraae, votum, voluntas, desiderium; det man ønsker, optatum (a *pl.*); giøre et, precari, optare; opfylde, tilstaae, dare, facere, tribuere, efficere, annuere optato, annuere voto, satisfacere desiderio; efter Ø., ex voto, ex animi sententia; være, placere, respondere, juvare, arridere; det eneste Ø., summa votorum, er det, nihil amplius opto, erholde sit Ø., potiri optato (is) voti compotem fieri. — Ø. som man aflægger, gratulatio rei. — ondt Ø. over En, imprecatio, diræ.
Ønskelig, kierkommen, optatus, exoptatus, lætus, opportunus, prosper, faustus, exspectatus, see Ønskværdig.
Ønskeligen, optato, opportune, prospere, fauste.
Ønsker, optare, velle, precari, in votis habere, desiderare, gestire; jeg vilde vel ø., velim eqvidem, ø. En noget, precari alicui aliqvid; ø. til Lykke, gratulari, med noget, aliqvid; ø. En ilde, male precari, imprecari; jeg ø. dig til Lykke med denne Søn, denne Gierning, denne Tænkemaade, macte esto hoc filio, virtute, hoc animo.
Ønskværdig, optabilis, desiderabilis, optandus, expetendus.
Ør, i Hovedet, turbidus, turbatus; blive, turbari.
Øre, auris, auricula; komme for Øren, ad aures alicujus pervenire; det er kommen mig for Øren, audivi, cognovi, ad me perlatum, mihi nunciatum est, certior factus sum, der er kommet mig noget, aliqvid inaudivi; ligge En i Øret, instare alicui; aliqvem urgere, sollicitare; slaae En paa Ø., colaphum alicui incutere; have Skalken bag Øret, fraudem celare; han har det bag Ø., astutior est, qvam species prodat; cave illi fidas, som har det bag Ø, occultus, tectus; tage En ved Ørene, prehendere, arripere, comprehendere; ingen Ø. have til noget, surdum esse ad aliqvid; rem adspernari, non admittere; præke for døve Ø., surdo narare fabulam, in cassum, in auras loqvi; gaae ind af et Ø., ud af et andet, statim auditum dissipari, elabi, lade gaae, audita oblivisci, han lader det gaae, statim ut auditum est, ei excidit, perit,

perit, fugit, evaneſcit; ſiint Ø., auris tenera, teres. 2) Øre paa Kar, anſa.
Øreblæſer, ſee Øretuder.
Ørebyld, parotis.
Øreſigen, colaphus, alapa, give, infligere, ducere alicui colaphum, os percutere colapho; colaphizare; et dygtigt, gravis alapa, *transl.* damnum grave, faae et, damno gravi mulctari.
Ørehul, aurium meatus.
Ørekric, den udvendige Omkreds af Øret, capreolus.
Ørelæge, medicus auricularius (oricularius).
Ørelap, auricula.
Ørelös, inauritus.
Ørenring, inauris, annulus auricularis; Perle i, ſtalagmium.
Ørepine, aurium dolor, han har, aures ei dolent.
Øreſkee, auriſcalpium, ſtylus auribus fodiendis, radius auricularis.
Ørebruſke, cartilago auricularis.
Øreſkarn, aurium ſordes; viſcus (um).
Øreſmykke, ſee Ørenring.
Øreſund, fretum oreſundicum.
Øreſuſen, tinnitus aurium.
Øretuder, ſuſurro; obtrectator ſecretus.
Øretuderie, ſuſurrus, ſuſurratio, obtrectatio occulta.
Ørentviſt, fullo, ſcolopendra.
Ørk, Ørken, deſertum, ſolitudo vaſta; giøre til en, vaſtare.
Ørkeslös, deſes, deſidioſus, vacuus, iners, ceſſator; gaae, være, ceſſare; ſidde, deſidere, feriari.
Ørkeslösshed, deſidia (es), otium, inertia, ceſſatio; af Ø., præ inertia; i Ø., deſidioſe.
Ørn, aqvila; ſom hører til, aqvilinus: ſkriger ſom, clangere.
Ørnekloe, ungula aqvilina.
Ørneunge, aqvilæ pullus.
Ørret, Ørte (Fiſk) chryſon, aurata, orata.
Øſe, Koffeſkee, tudicula; til at øſe Vand med, hauſtrum. 2) imber effuſus.

Øſekar, hauſtrum.
Øſer, øſer ud, fundere, effundere, profundere; paa, i, adfundere, infundere, offundere; ø. af noget, haurire; ø. ud, tømmer ud, exhaurire; ø. paa, gyder paa, invergere.
Øsning, Øſen, hauſtus; Øſen paa, affuſio.
Øſt, Øſten, oriens, aurora. 2) *adj.*, orientalis.
Øſtenvind, eurus, ſolanus, ſob ſolanus, apheliotes, ventus eurinus.
Øſter, orientem verſus, orientalis.
Øſterlænder, orientalis, eous *poët.*
Øſterland, oriens; terræ orientales, orienti ſoli propiores, ſubjectæ.
Øſterlandſk, orientis, orientalis.
Øſters, oſtrea; ſom hører til, oſtrearius; fuld med, oſtreoſus; haard, ſkrumpet ſom, oſtreatus; dum ſom, ſtupidus, bardus.
Øſtersbænk, oſtrearia *pl.*
Øſterſöen, mare balticum, ſinus codanus.
Øvelſe, uſus, meditatio, exercitatio, agitatio; ſom man har, facultas, uſus rei; faae Ø., parari, excoli, acui, firmari, fingi ad rem, ad uſum rei, uſu rei; have, eſſe ſubactum, paratum, excultum, tritum, exercitatum uſu rei. — Soldaters Øvelſer, decurſiones, meditationes bellicæ, militares; Gudfrygtigheds, pia ſtudia, piæ animi adverſiones; Ø. i at ſkrive, at man øver ſig, ſtylus, commentatio, ſcribendi uſus, at man har, facultas ſcribendi; i at tale, dicendi facultas, exercitatio, uſus; til Ø., meditandi cauſa, in qvo exerceamur, uſus acuendi cauſa, giøre noget, re, in re exerceri, agitari.
Øvelſesſtykke, penſum, meditatio, ſpecimen.
Øver, noget ſom en Konſt, exercere, meditari, colere, ſectari, affectari, verſare; ø. En, ſubigere, exercere, acuere, ex-

exacuere; i, til noget, subigere usu rei, fingere ad usum rei; øve sig, exerceri, i noget, versari in re, multum esse in re tractanda, rem excolere, ø. Taalmodighed, Sagtmodighed &c., gerere, probare, præbere se patientem, mitem &c. — ø., giør noget (ondt), patrare, edere, facere, designare.

Øvet, drevet i, subactus, tritus, versatus, exercitatus, doctus.

Øverst, princeps, primus; de Øverste, priores loci, primores, principes, det Øverste, summum, (a pl.) summitas; den ø. Deel af Huset, summa domus, af Høien, collis summus, jugum, af Byen, pars urbis editior.

Øvrig, reliqvus, residuus; det, reliqva pl. residua; i det øvrige, forresten, ceterum, de cetero, ceteroqvin, deniqve, qvod restat, qvod superest, qvod reliqvum est.

Øvrighed, princeps, magistratus; af Øvrigheden, magistratuum imperio.

Øvrighedsbestilling, magistratus, potestas; den høieste i de romerske Municipier, duumviratus.

Øxe, securis, dolabra, dolabella; skarp til begge Sider, bipennis; Tømmerøxe, ascia.

Øxen, pl. boves, see Oxe.

Øxendriver, armentarius, bubulcus, jugarius.

Øxenstald, bovile, bubile.

Øie, oculus; som hører til, ocularis; som har Øien, oculatus; har du ingen Ø.? cæcus es? gode, slette, acres, obtusi, hebetes, have, valere oculis, minus valere; have Øinene overalt, omnia notare, kan man ikke, multa oculos fallunt; Øinene svækkes, retunditur, hebetatur, obtunditur acies, skiærpes, acuuntur oculi, acies intenditur; have Ø. paa noget, cupere, amare, expetere aliqvid; oculum adjicere rei, ad rem; have et vaaget Ø., acriter observare, invigilare, custodire; af Øinene, e conspectu, komme, auferri, lade, amittere; gaae En under Øine, palpare, blandiri alicui; komme for Ø., conspici, objici, offerre; der er kommet mig noget i Øiet, aliqvid insedit, invasit oculum, involavit; under fire Ø., secreto, sige noget, soli alicui dicere, det er sagt under fire Øine, inter nos dictum sit; sige En noget i Øinene, palam, libere, aperte dicere; for mine Ø., in conspectu meo, coram me, me vidente, inspectante; jeg har seet ham med mine Ø., hisce oculis vidi; man kan see ham det af Øinene, in vultu eminet; giøre store Ø., mirari, stupere, adverti, commoveri; holde tæt til Øinene, admovere oculis rem, Haanden for Øinene, oculis opponere, objicere, et Klæde, tegere oculos panno; blænde Ø som en Glands, ferire, præstringere oculos; falde enhver i Ø., apparere; evidens, manifestum esse; smaae Ø., angusti, contracti, store, patuli, ampli, patentes, smægtende, molles, forføriske, illices. 2) Knop, gemma, faae Øien, agere, trudere gemmas; Ø. til at oculere, oculus; paa Kort, Terninger, punctum, 6 Øine, senio.

Øyeblik, momentum, punctum temporis; paa Øieblikket, statim, illico, sine mora; hvert Ø., in horas, subinde; ikke et Ø., nunqvam, ne punctum qvidem temporis; et gunstigt, lykkeligt, tempus prosperum, æqvum; det rette, ipse articulus, ipsum discrimen; for et Ø., kort, momentaneus.

Øyehinde, tunica, tunicula.

Øyekast, adspectus; giøre et venligt til En, blande, benigne adspicere, et vredt, vultu sævo, iracundo adspicere.

Øyekreds, horizon; qvo longissime conspectum oculi ferunt, qvoad prospici potest, qvoad prospicere datur; inden for den, con-

conspicuus; expositus; uden for den, ultra conspectum amotus.
Øyekrog, hirqvus.
Øyelaag, palpebra, cilium; bevæger Øielaaget, palpebrare; Øielaagets Bevægelse, palpebratio.
Øyemaal, contemplatio; oculorum conjectura, judicium; efter Ø., qvantum oculis conjectari potest, oculo judice.
Øyemeed, Øiemærke, qvod spectatur, attenditur; caput, consilium, ratio, propositum, causa, conditio; giøre noget dertil, seqvi, spectare, agere, respicere, attendere aliqvid, rationem rei habere, omnia, animum eo referre, til sit fornemste, id potissimum seqvi, ejus præcipuam rationem habere, eo maxime animum, eo omnia referre; unice, maxime, præcipue spectare &c; have et vist Ø., habere qvæ seqvaris; intet have, vagari, fluctuare.
Øyenavn, see Øgenavn.
Øyenbryn, cilia *pl.*; over Øiet, supercilium.
Øyenflod, epiphora.
Øyendoctor, Øienlæge, ophthalmicus; oculorum tractator, curator, ocularius.
Øyenglas, Brille, oculare, vitrum ocularium; med, oculo armato.
Øyenplaster, collyrium.
Øyenskalk, see Øientiener.
Øyenslyst, oculorum voluptas, recreatio, gratum spectaculum.
Øyensmerte, ophthalmia; som har, ophthalmicus; have, laborare ex oculis.
Øyentand, dens caninus, ocularis.
Øyentiener, ambitiosus, simulator, officii falsus.
Øyentieneste, species officii, simulatio, scena pietatis.
Øyenvand, liqvor ophthalmicus, oculis saluber.
Øyenvidne, testis oculatus, spectator; være, have været, ipsum videre, vidisse; jeg har et Ø., sub oculis meis gesta res est, ipse adfui.
Øyesyn, res præsens, ipsa, manifesta, it. species externa; Øiesynet lærer det, res ipsa loqvitur, har viist det, res ipsa docuit; tage i Ø., spectare, oculis usurpare, subjicere; in rem præsentem venire, esse in re præsenti; dømme efter Ø., oculorum judicium seqvi.
Øyensynlig, evidens, apertus, manifestus; ø. Fare, Nød, præsentissimum periculum, urgens necessitas.—*adv.* manifesto, evidenter, aperte, re ipsa teste, rerum documentis; tiltage, magnis auctibus crescere.
Øyesteen, acies, pupilla, cora; som sin Ø., oculo diligentius, carius; det er hans Ø., deliciæ, amor; eum in oculis gestat.
Øyner, conspicere; visu, oculis asseqvi; jeg kan ikke ø. han, det, ultra conspectum amotus(um) est, oculos fugit.

